

І.І. Дахно

ІСТОРІЯ КРАЇН СВІТУ

Довідник

Київ – 2007

УДК 930.24

ББК 63.2

Д 21

Дахно І.І.

Д 21 Історія країн світу: Довідник. — К.: Центручбової літератури, 2007 — 816 с.

ISBN 978-966-364-501-8

Дана книга не претендує на всеосяжний і детальний опис історії всіх країн світу. Завдання книги полягає у тому, щоб зберегти для нащадків найзначніші прізвища, імена, дати, цифри, факти, події, назви місць, де вони відбувалися. Тобто, — ця книга, передусім, є довідником, а не класичним підручником з історії. Хоч, як сподівається автор, наведена інформація створює достатню уяву про історичний плин часу, якщо і не всіх, то дуже багатьох країн. У традиційних навчальних посібниках і підручниках з історії описуються, скажімо так, тенденції історичного розвитку та причинно-наслідковий зв'язок між подіями і явищами, але подробиці залишаються осторонь. У даному довіднику читач знайде багато того, чого немає, навіть, у найфундаментальніших історичних посібниках і підручниках.

Так вже сталося, що не всім країнам світу засоби масової інформації приділяють однакову увагу. Існує багато країн, які епізодично цікавлять журналістів. Є країни, які приковували до себе суперувагу світової преси. Насамперед це Ірак, Ізраїль, США, Росія, Китай, Афганістан, Югославія. Зрозуміло, що в центрі уваги вітчизняної преси перебувала Україна.

Ця книга охопила перші п'ять років третього тисячоліття. Автор має намір публікувати нові хронологічні підбірки за роки, що йтимуть після 2005 року.

ISBN 978-966-364-501-8

© Дахно І.І. 2007.

© Центр учбової літератури, 2007.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	7
1. АВСТРАЛІЯ	9
2. АВСТРІЯ	10
3. АЗЕРБАЙДЖАН	11
4. АЛБАНІЯ	15
5. АЛЖИР	15
6. АНГОЛА	16
7. АНДОРРА	17
8. АНТИГУА І БАРБУДА	17
9. АРГЕНТИНА	17
10. АФГАНІСТАН	19
11. БАГАМСЬКІ ОСТРОВИ	43
12. БАНГЛАДЕШ	44
13. БАРБАДОС	45
14. БАХРЕЙН	45
15. БЕЛІЗ	46
16. БЕЛЬГІЯ	46
17. БЕНІН	48
18. БІЛОРУСЬ	48
19. БОЛГАРІЯ	55
20. БОЛІВІЯ	57
21. БОСНІЯ І ГЕРЦЕГОВИНА	58
22. БОТСВАНА	60
23. БРАЗИЛІЯ	60
24. БРУНЕЙ	62
25. БУРКІНА ФАСО	63
26. БУРУНДІ	63
27. БУТАН	64
28. ВАНУАТУ	64
29. ВАТИКАН	64
30. ВЕЛИКА БРИТАНІЯ	68
31. ВЕНЕСУЕЛА	76
32. В'ЄТНАМ	77
33. ВІРМЕНІЯ	78
34. ГАЇТІ	80
35. ГОНДУРАС	81
36. ГРЕЦІЯ	82
37. ГРУЗІЯ	85
38. ГАБОН	100
39. ГАМБІЯ	101
40. ГАНА	101
41. ГАЯНА	102
42. ГВАТЕМАЛА	103
43. ГВІНЕЯ	103
44. ГВІНЕЯ-БІСАУ	104

45. ГРЕНАДА	104
46. ДАНІЯ	104
47. ДЖИБУТІ	105
48. ДОМІНІКА	106
49. ДОМІНІКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА	107
50. ЕКВАДОР	108
51. ЕКВАТОРІАЛЬНА ГВІНЕЯ	109
52. ЕРИТРЕЯ	111
53. ЕСТОНІЯ	111
54. ЕФІОПІЯ	112
55. ЄГИПЕТ	113
56. ЄМЕН	117
57. ЗАМБІЯ	117
58. ЗАХІДНА САХАРА	118
59. ЗІМБАБВЕ	118
60. ІЗРАЇЛЬ	120
61. ІНДІЯ	187
62. ІНДОНЕЗІЯ	194
63. ІРАК	198
64. ІРАН	266
65. ІРЛАНДІЯ	271
66. ІСЛАНДІЯ	272
67. ІСПАНІЯ	273
68. ІТАЛІЯ	277
69. ЙОРДАНІЯ	281
70. КАБО-ВЕРДЕ	282
71. КАЗАХСТАН	283
72. КАМБОДЖА	285
73. КАМЕРУН	286
74. КАНАДА	287
75. КАТАР	290
76. КЕНІЯ	292
77. КИРГИЗСТАН	293
78. КИТАЙ	298
79. КІПР	305
80. КІРИБАТІ	306
81. КОЛУМБІЯ	306
82. КОМОРСЬКІ ОСТРОВИ	309
83. КОНГО (БРАЗЗАВІЛЬ)	309
84. КОНГО (КІНШАСА)	310
85. КОРЕЯ ПІВДЕННА	311
86. КОРЕЯ ПІВНІЧНА	313
87. КОСТА-РІКА	319
88. КОТ-д-ІВУАР	319
89. КУБА	322
90. КУВЕЙТ	325
91. ЛАОС	326
92. ЛАТВІЯ	327
93. ЛЕСОТО	328
94. ЛИТВА	328

95. ЛІБЕРІЯ	331
96. ЛІВАН	333
97. ЛІВІЯ	334
98. ЛІХТЕНШТЕЙН	336
99. ЛЮКСЕМБУРГ	336
100. МАВРИКІЙ	336
101. МАВРИТАНІЯ	337
102. МАДАГАСКАР	337
103. МАКЕДОНІЯ	338
104. МАЛАВІ	352
105. МАЛАЙЗІЯ	352
106. МАЛІ	352
107. МАЛЬДІВИ	353
108. МАЛЬТА	353
109. МАРОККО	354
110. МАРШАЛЛОВІ ОСТРОВИ	355
111. МЕКСИКА	355
112. МОЗАМБІК	356
113. МОЛДОВА	357
114. МОНАКО	361
115. МОНГОЛІЯ	362
116. М'ЯНМА	362
117. НАМІБІЯ	363
118. НАУРУ	363
119. НЕПАЛ	363
120. НІГЕР	365
121. НІГЕРІЯ	366
122. НІДЕРЛАНДИ	367
123. НІКАРАГУА	370
124. НІМЕЧЧИНА	370
125. НОВА ЗЕЛАНДІЯ	376
126. НОРВЕГІЯ	377
127. ОБ'ЄДНАНІ АРАБСЬКІ ЕМІРАТИ	377
128. ОМАН	378
129. ПАКИСТАН	379
130. ПАЛАУ	385
131. ПАНАМА	385
132. ПАПУА-НОВА ГВІНЕЯ	386
133. ПАРАГВАЙ	386
134. ПЕРУ	387
135. ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА	388
136. ПОЛЬЩА	389
137. ПОРТУГАЛІЯ	394
138. РОСІЯ	395
139. РУАНДА	443
140. РУМУНІЯ	443
141. САЛЬВАДОР	446
142. САМОА	446
143. САН-МАРИНО	447
144. САН-ТОМЕ І ПРИНСІПІ	447

145. САУДІВСЬКА АРАВІЯ	447
146. СВАЗІЛЕНД	450
147. СЕЙШЕЛИ	451
148. СЕНЕГАЛ	451
149. СЕНТ-ВІНСЕНТ І ГРЕНАДИНИ	452
150. СЕНТ-КІТС І НЕВІС	452
151. СЕНТ-ЛЮЦЯ	453
152. СЕРБІЯ І ЧОРНОГОРІЯ (ЮГОСЛАВІЯ)	453
153. СІРІЯ	468
154. СИНГАПУР	469
155. СЛОВАЧЧИНА	470
156. СЛОВЕНІЯ	471
157. СОЛОМОНОВІ ОСТРОВИ	472
158. СОМАЛІ	472
159. СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ	473
160. СУДАН	505
161. СУРИНАМ	507
162. СЬЄРРА-ЛЕОНЕ	507
163. ТАДЖИКИСТАН	508
164. ТАЇЛАНД	509
165. ТАЙВАНЬ	510
166. ТАНЗАНІЯ	512
167. ТИМОР-ЛЕШТИ (СХІДНИЙ ТИМОР)	512
168. ТОГО	513
169. ТОНГА	513
170. ТРИНІДАД І ТОБАГО	514
171. ТУВАЛУ	514
172. ТУНІС	515
173. ТУРЕЧЧИНА	515
174. ТУРКМЕНІСТАН	519
175. УГОРЩИНА	521
176. УГАНДА	522
177. УЗБЕКІСТАН	523
178. УКРАЇНА	526
179. УРУГВАЙ	788
180. ФЕДЕРАТИВНІ ШТАТИ МІКРОНЕЗІЇ	789
181. ФІДЖІ	789
182. ФІЛІППІНИ	790
183. ФІНЛЯНДІЯ	792
184. ФРАНЦІЯ	793
185. ХОРВАТІЯ	799
186. ЦЕНТРАЛЬНОАФРИКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА	800
187. ЧАД	801
188. ЧЕХІЯ	801
189. ЧИЛІ	804
190. ШВЕЙЦАРІЯ	805
191. ШВЕЦІЯ	807
192. ШРІ-ЛАНКА	809
193. ЯМАЙКА	810
194. ЯПОНІЯ	810

На початку 2004 року київське видавництво «МАПА» опублікувало енциклопедичний довідник автора цих рядків «Країни світу».

Він містить великий обсяг інформації про всі 194 країни, які існували у світі на початку третього тисячоліття. Найскладнішим для автора у тій книзі було написання довідок про історію країн, адже необхідно було її прослідкувати на таку глибину років, наскільки це можливо. Найосновніші віхи в історії країн світу там відображено по листопад 2003 р.

Автору на досягнутому зупинятися не хотілося і розпочалися роздуми про те як продовжити надання читачеві інформації про навколишній світ. На сучасному книжковому ринку є практично все, що душа бажає. Але дечого і немає. Ще не було загальнодоступного довідника, який би висвітлював найголовніші події у хронологічному порядку у розрізі всіх країн світу.

Автор хотів би чітко і зрозуміло заявити, — дана книга не претендує на всеосяжний і детальний опис історії всіх країн світу. Завдання книги полягає у тому, щоб зберегти для нащадків найзначніші прізвиська, імена, дати, цифри, факти, події, назви місць, де вони відбувалися. Тобто, — ця книга, передусім, є довідником, а не класичним підручником з історії. Хоч, як сподівається автор, наведена інформація створює достатню уяву про історичний плін часу, якщо і не всіх, то дуже багатьох країн. У традиційних навчальних посібниках і підручниках з історії описуються, скажімо так, тенденції історичного розвитку та причинно-наслідковий зв'язок між подіями і явищами, але подробиці залишаються осторонь. У даному довіднику читач знайде багато того, чого немає, навіть, у найфундаментальніших історичних посібниках і підручниках. Довідник, як кажуть, він і Африці — довідник.

Інформацію для книги автор черпав з різноманітних засобів масової інформації та літературних джерел. Докладав він залежних від нього зусиль, щоб інформація була неупередженою, адже книга написана для широкого читацького загалу, а не якогось вузького партійного прошарку читачів. До речі, автор ніколи не належав до жодної політичної партії і не має наміру вступати до неї у майбутньому навіть, якщо це «Партія любителів пива». Була й така у нас в Україні у першій половині 90-х років.

Автор сподівається, що ця книга, як і «Країни світу», буде на книжковій полиці кожної освіченої родини, яка вміє читати українською мовою. Довідник доповнюватиме Ваші фотоальбоми. Проглядаючи їх Вам дуже часто захочеться прочитати, — а що ж було в Україні і світі в той чи інший час? Погляньмо вглиб вже прожитих нами років. Правда ж, хотілося б нам знати, а які ж події були у світі, наприклад, того року чи місяця, коли ми народилися? На жаль, без спеціальних до-

сліджень відповідь на таке запитання дати неможливо, бо відповідної книжки раніше не було. Тепер вона є.

Ця книга охопила перші п'ять років третього тисячоліття. Автор має намір публікувати нові хронологічні підбірки за роки, що йтимуть після 2005 року. Сподівається, що у майбутньому естафету візьме у свої руки хтось з небайдужих до розпочатої справи.

Так вже сталося, що не всім країнам світу засоби масової інформації приділяють однакову увагу. Існує багато країн, які епізодично цікавлять журналістів. Є країни, які приковували до себе суперувагу світової преси. Насамперед це Ірак, Ізраїль, США, Росія, Китай, Афганістан, Югославія. Зрозуміло, що в центрі уваги вітчизняної преси перебувала Україна.

Автор не виключає, що у випадку перевидання книги інформація про країни світу буде доповнюватися. Зацікавлені читачі можуть надсилати свої пропозиції автору за адресою: 03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП, корпус № 23; тел. 494 47 32, додатково — 14-87.

Автор вдячний студентам Міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП), медичних коледжів № 3 та № 4 м. Києва за допомогу в наборі першопочаткового тексту цієї книги. Вдячний також співробітниця кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності МАУП Любові Михайлівні Романійко за компонування першопочаткового електронного тексту книги.

Дякую співробітникам бібліотеки МАУП, Київської міської публічної бібліотеки ім. Лесі Українки, Державної бібліотеки України для юнацтва (м. Київ), видавництва «Мапа» (м. Київ) за наданий доступ до періодики та інших джерел.

Хай щастить всім читачам! Хай ця книга принесе пізнавальну і практичну користь. Користуйтеся нею та чекайте на публікацію нових книг цієї серії.

Вересень 2000 р. У Сіднеї відбулися XXVII Олімпійські ігри. Результати у цьому не були високими, що пояснюється жорсткою політикою олімпійських властей щодо допінгів.

Третя декада січня 2001 р. Спека спричинила лісові пожежі на сході країни. Вогонь охопив територію в 1 тис. квадратних кілометрів. Зонаю стихійного лиха оголошено штат Новий Південний Уельс. Пожежі наблизилися до передмість Сіднея і Канберри. Евакуйовано тисячі людей. Спека зростала.

Лютий 2001 р. У Сіднеї три тижні тривав з'їзд лесбіянок світу. Наприкінці з'їзду на вулицях міста відбувся їх парад.

3 липня 2002 р. Мільйонер Стів Фоссет (США) завершив навколосвітню подорож на повітряній кулі. Здійснена вона була за 13 днів. Подолано 31 тис. км. Аеростат «Відчуття волі» стартував з Австралії і там же приземлився. Облетіти земну кулю С. Фоссету вдалося з шостої спроби.

25 серпня 2001 р. Норвезький контейнеровоз підібрав з індонезійського порому, що гинув, 434 біженців з Афганістану, Шрі-Ланки та Пакистану, які прямували до Австралії у пошуках притулку. Невдовзі після цього австралійські моряки перешкождали контейнеровозу висадити біженців на австралійський берег.

Середина жовтня 2001 р. Прем'єр-міністр Австралії Джон Говард заявив про готовність Австралії надати півтори тисячі вояків для участі у можливій наземній операції в Афганістані. Він також обіцяв послати на допомогу американцям чотири винищувачі та два розвідувальні літаки. Раніше Австралія вже пообіцяла надати два літаки-заправники, три фрегати та вертольотносія.

10 листопада 2001 р. Розпочалися парламентські вибори. Участь у виборах є обов'язковою. В результаті виборів Джон Говард втретє став главою уряду. Ліберальна партія завоювала 37,4 % голосів, Національна — 5,4 %, Лейбористська — 38,2 %, Демократична — 5,4 %.

Грудень 2001 р. Великі пожежі у чагарниках у районі Сіднею.

Початок січня 2002 р. Пожежі, які вже два тижні вирували у штаті Новий Південний Уельс, досягли передмість Сіднея. Периметр пожеж перевищував 2,5 тис. км. Їх поширенню сприяли спека та сильний вітер. Поліція заарештувала 20 осіб, підозрюваних у навмисних підпалах. Поміж них — 14 підлітків та 6 дорослих.

Перша декада січня 2002 р. На півдні країни пройшли великі дощі. Вони припинили поширення пожеж у штаті Новий Південний Уельс. Поліція продовжувала арешти осіб, підозрюваних у зумисних підпалах. Поміж затриманих було чимало неповнолітніх.

20 березня 2003 р. Прем'єр-міністр Джон Говард заявив, що австралійські військовослужбовці беруть участь у бойових діях в Іраку. Висловив цілковиту підтримку США та Великій Британії. Після виступу Д. Говарда на вулиці Канберри, Сіднея, Мельбурну та інших міст вийшли тисячі людей, які протестували проти війни в Іраку.

Третя декада березня 2003 р. Австралійський пілот палубного винищувача-бомбардувальника «Хорнет», отримавши в повітрі вказівку на ціль в Іраку, відмовився виконувати наказ. Пілот засумнівався в доцільності ракетно-бойового удару. Командувач військово-повітряних сил Австралії Енгус Х'юстон підтримав рішення пілота. Австралійські вояки змушені були діяти в Іраку за суворішими правилами ніж американці, оскільки Австралія ратифікувала більшу кількість угод, порівнюючи з США.

Початок другої половини квітня 2003 р. Прем'єр-міністр Джон Говард заявив, що Австралія у травні виведе з Іраку свої війська — дві тисячі вояків, літаки-винищувачі та три бойові кораблі.

Австралія мала бажання зайнятися відновленням іракського сільського господарства. Ірак був одним з найбільших покупців австралійського зерна. Купував його щороку на суму до 532 млн доларів.

11 серпня 2003 р. Пост генерал-губернатора обійняв Майкл Джеффри.

Початок вересня 2004 р. На південно-східну частину Австралії несподівано накинุвся великий сніговий та град. Розміри граду були завбільшки з м'ячик для настільного тенісу. Відмінено десятки авіарейсів. На автошляхах виникли багатокілометрові пробки. Град пробив дахи у багатьох будинках. Будинки доводилося відкопувати з-під снігу. З огляду на те, що град випав вночі, коли люди спали у домівках, обійшлося без травм.

6 січня 2005 р. Відбувся національний день жалоби за загиблими від землетрусу і цунами у Південно-Східній Азії.

Перша декада серпня 2005 р. Мав місце найпотужніший впродовж останнього півстоліття снігопад. Він частково паралізував транспортну інфраструктуру південного сходу країни — на острові Тасманія та у штаті Вікторія.

Перша декада жовтня 2005 р. Вчені Робін Уоррен та Баррі Маршалл стали лауреатами Нобелівської премії з медицини. Вони встановили роль бактерії «геліпобактер пілорі» у виникненні гастриту та виразки шлунку.

Третя декада жовтня 2005 р. На пляж на південному узбережжі острова Тасманія впродовж двох днів викинулося близько 140 китів. Більшість китів загинули.

Початок листопада 2005 р. З'явився новий небезпечний комп'ютерний вірус. Він розсилався електронною поштою, маючи вигляд додатка до документа про поширення «пташиного грипу». Вірус назвали «Naïva. A».

Початок другої декади грудня 2005 р.

У Сідней сталися масові сутички на міжетнічному ґрунті. Група підлітків з арабського кварталу міста побила двох рятувальників з місцевого пляжу. Жителі європейського походження згуртувалися і почали арабські погроми. У безпорядках брали участь близько 5 тис. чол. Заарештовано кількох найактивніших учасників. Травмовано щонайменше 50 чол.

2. АВСТРІЯ

12 листопада 2000 р. Під час пожежі у гірському тунелі загинуло 155 пасажирів поїзда, переважно діти.

Третя декада березня 2001 р. На муніципальних виборах Віденського міського парламенту найбільше депутатських місць виграла Соціал-демократична партія — 52 зі 100. Партія свободи здобула на 20 відсотків голосів менше, ніж на муніципальних виборах 1996 року. Третє місце дісталось правоцентристській Народній партії.

Третя декада січня 2002 р. Крайньо права «Партія свободи» Йорга Гайдера намагалася добитися закриття Темелінської АЕС у прикордонному з Австрією районі Чехії. Лідер партії вважав, що Австрія повинна заблокувати вступ Чехії до Євросоюзу, якщо АЕС не буде закрито. «Партія свободи» зібрала 900 тисяч підписів австрійців під петицією про закриття станції, яку збудовано 1986 року за радянським проектом.

Канцлер Вольфганг Шюссель заявляв, що не жертвуватиме ідеєю розширення Євросоюзу з огляду на можливі екологічні проблеми.

Правляча урядова коаліція у Австрії перебувала під загрозою розвалу.
Середина серпня 2002 року. Верхню і нижню Австрію залила повінь. Особливо потерпіло м. Зальцбург.

Половина території Австрії затоплена. Дунай та річки півночі Австрії вийшли з берегів. Дві третини врожаю загинуло. Затоплено деякі райони Відня. Десятки тисяч осіб евакуйовано. Загинуло щонайменше 7 осіб. На допомогу потерпілим урядом виділено 100 млн євро. Таку ж суму виділено на відбудову малих та середніх підприємств.

Третя декада листопада 2002 р. Консервативна Народна партія чинного канцлера Вольфганга Шюсселя здобула перемогу на парламентських виборах. За неї було подано 42 відсотка голосів. Соціал-демократи здобули 37 відсотків, зелені — 9 відсотків. Крайньо права Партія свободи здобула лише 10 відсотків. Це — втричі менше ніж на попередніх виборах.

Початок лютого 2004 р. На сході країни настала надзвичайно рання весна. У столиці температура повітря піднялась до 21 градуса тепла. Така тепла погода востаннє була понад сто років тому.

Друга половина квітня 2004 р. Ганс Фішер здобув перемогу на президентських виборах. За нього подали голоси понад 52 відсотки виборців. Він був кандидатом Соціал-демократичної партії. Планувалося, що виконання обов'язків глави держави Г. Фішер мав розпочати 8 липня 2004 року.

5 липня 2004 р. Президент Томас Клестіль знепритомнів вранці в своїй замській резиденції. Його доставили до лікарні з гострим серцевим нападом. Окрім того мав тяжку форму пневмонії.

6 липня 2004 р. В ніч на 7 липня помер президент Австрії Томас Клестіль. Він був на посаді глави держави з 8 липня 1992 року. Не дожив півтори доби до закінчення терміну свого президенства.

8 липня 2004 р. До присяги приведено президента Ганса Фішера. Він став восьмим президентом післявоєнної Австрії.

14 листопада 2004 р. Сильний ураган налетів на провінцію Карінтія. Вітер виривав з корінням дерева і кидав їх на лінії електропередач.

Перша декада червня 2005 р. Колишній канцлер Франц Браницький віддав нирку своїй дружині Христині. Трансплантація пройшла успішно. Операції виконувались в одній з клінік Відня.

Друга декада липня 2005 р. Президент України В. Ющенко та Федеральний канцлер Австрії Вольфганг Шюссель домовилися про стажування українських лікарів у Австрії та про надання українським лікарням медичного обладнання.

Під час зустрічі двох лідерів було обговорено і інші питання двостороннього співробітництва.

Перша декада серпня 2005 р. Сильні зливи спричинили повінь.

10—21 жовтня 2005 р. У Відні відбувалася друга сесія сторін Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності. Конвенція відома як Палермська. У роботі конференції брала участь і Україна.

3. АЗЕРБАЙДЖАН

7 січня 2001 р. Відбулися додаткові парламентські вибори у тих округах, де під час загальних виборів на початку листопада 2000 року були допущені порушення виборчого законодавства.

9 січня 2001 р. Відбувся перший в історії візит президента Росії до Азербайджану. Президент В. Путін виступав за врегулювання карабахського конфлікту за принципом «без переможців і переможених».

Перша декада січня 2001 р. Росія й Азербайджан домовилися про розмежування дна Каспійського моря. Свобода судноплавства по водній поверхні зберігалася. Домовленості досягнуто під час переговорів президента Росії В. Путіна і президента Азербайджану Г. Алієва у Баку.

Січень 2001 р. Азербайджан став повним членом Ради Європи.

Початок квітня 2001 р. Переговори президента Вірменії Роберта Кочеряна й президента Азербайджану Гейдара Алієва відбувалися у містечку Кі-Уест на півдні Флориди. Президенти зустрічалися з державним секретарем США Кліном Пуеллом. К. Пауелл закликав сторони до компромісу. Г. Алієв звинуватив США, Францію та Росію у небажанні натиснути на Вірменію, щоб сприяти успіхові переговорів щодо Нагорного Карабаху.

Перша декада квітня 2001 р. У містечку Кі-Уест завершилися чотирьохденні переговори президента Азербайджану Г. Алієва з президентом Вірменії Робертом Кочеряном. Президент США Джордж Буш мав у Вашингтоні зустріч з Гейдаром Алієвим. З вірменським президентом Дж. Буш зустрічався окремо.

23 липня 2001 р. Сторожовий корабель берегової охорони Ірану змусив азербайджанське судно, яке зафрахтувала «Брітиш петролеум», припинити розвідувальні роботи з пошуку родовищ нафти у спірних між Азейбарджаном та Іраном районах.

Перша декада серпня 2001 р. Набрал чинності закон відповідно до якого у країні запроваджена латинська абетка. Вона вже використовувалася в Азейбарджані впродовж 1923—1940 років. До утворення СРСР в Азейбарджані використовувалося арабське письмо.

Січень 2002 р. Візит президента Г. Алієва в Росію. Підписано 7 важливих документів, зокрема Договір про довгострокове економічне співробітництво на період до 2010 року.

Квітень 2002 р. 78-річний президент Гейдар Алієв заявив про намір висунути свою кандидатуру на пост глави держави на виборах 2003 року.

22 травня 2002 р. До Баку прибув папа Римський Іоанн Павло II.

Початок другої декади серпня 2002 р. У Нагорному Карабаху відбулися президентські вибори. Перемога дісталася чинному президенту Аркадію Гукасяну. Активність виборців була високою. А. Гукасян здобув 89 відсотків голосів.

Вересень 2002 р. Візит президента Г. Алієва в Росію. Підписано угоду про розмежування суміжних ділянок дна Каспійського моря.

Третя декада жовтня 2002 р. У південно-західній області Гейчай сталася катастрофа російського вертольота «Ка-32». Він вночі під час приземлення зачепився за високовольтну електролінію. Стався вибух, виникла пожежа. Вертоліт повністю згорів. Загинули всі п'ять членів екіпажу. Пасажирів і вантажу на борту не було.

Кінець листопада 2002 р. Чинний президент Гейдар Алієв підтвердив свій намір взяти участь у президентських виборах, призначені на жовтень 2003 року.

Квітень 2003 р. Під час прямої телепередачі у 79-річного президента Г. Алієва мало місце короткочасне падіння артеріального тиску і його швидко вивели із залу. На трибуну Г. Алієв повернувся за 15 хвилин. Був блідим і рухався невпевнено.

Кінець першої декади травня 2003 р. Президент Гейдар Алієв вилетів до Анкари. Мав намір остежити стан свого здоров'я у військовому госпіталі «Гюльхане».

Початок червня 2003 р. Правляча партія «Новий Азербайджан» висунула чинного президента Гейдара Алієва на пост глави держави. Президентські вибори призначалися на 17 жовтня. Передвиборча кампанія стартувала 17 червня.

Початок липня 2003 р. Повідомлялося, що у бюлетенях на президентських виборах 15 жовтня зазначатимуться два Алієви — чинний президент Гейдар Алієв та його син — Ільхам Алієв. Кандидатура сина висувалася на випадок погіршення здоров'я батька.

Кінець липня 2003 р. Турецький телеканал «Стар» повідомив, що на лікування Гейдара Алієва щомісяця витрачається 34 млн доларів. Син Г. Алієва — перший віце-президент Державної нафтової компанії Ільхам Алієв заявив, що обстеження і лікування його батька в турецькому госпіталі «Гюльхане» відбувається безкоштовно.

Початок серпня 2003 р. Після поїздки Ільхама Алієва до свого батька — президента Гейдара Алієва, який вже понад місяць лікувався у Туреччині, парламент Азербайджану раптово перервав канікули і зібрався на засідання. На ньому розглядалася ініціатива 59 депутатів про призначення І. Алієва прем'єр-міністром. Парламент дав згоду, щоб батько — президент призначив сина прем'єром уряду.

Перша декада серпня 2003 р. Президент Азербайджану Гейдар Алієв прибув на лікування до Клівленду (США). Від 8 липня він лікувався у військовому госпіталі «Гюльхане» у Туреччині. У Клівленді Г. Алієв лікувався і раніше. 1999 року йому зробили операцію на серці. 2000 року він лікувався від застуди.

Третя декада серпня 2003 р. Відбувся референдум щодо внесення поправок до конституції. 83 відсотки виборців, які брали участь у референдумі, підтримали пропозиції властей. З ними була незгодна опозиція. Вона вбачала у поправках намагання Гейдара Алієва забезпечити династичність у передачі влади на користь свого сина. За свідченням спостерігачів під час референдуму були численні порушення і фальсифікації.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Щонайменше 25 тис. чоловік взяли участь у демонстрації на підтримку кандидата у президенти від об'єднаної опозиції Іси Гамбара. Демонстранти критикували чинного президента Гейдара Алієва та його сина Ільхама Алієва (прем'єр-міністра і кандидата у президенти країни). Теледебати І. Алієва і І. Гамбара закінчилися бійкою. Теледебати трансливалися на весь Азербайджан.

Друга половина вересня 2003 р. Поліція розігнала передвиборний мітинг прихильників лідера партії «Мусават» Іси Гамбара. Мітинг відбувався в одному з столичних кінотеатрів. Потерпіло десятки чоловік. Було заарештовано декількох осіб.

Перша декада жовтня 2003 р. Чинний президент Гейдар Алієв зняв свою кандидатуру на президентських перегонах на користь свого сина Ільхама Алієва. Алієв — батько перебував на лікуванні у Клівленді (США).

15 жовтня 2003 р. Відбулися президентські вибори. На пост глави держави претендували вісім кандидатів. Серед них — глава уряду Ільхам Алієв (син Гейдара Алієва), лідер національно-радикальної партії «Мусават» Іса Гамбар, лідер Партії національної незалежності Етібар Мамедов. Перемогу на виборах здобув прем'єр-міністр Ільхам Алієв. Він набрав близько 80 відсотків голосів виборців. Найближчим суперником був лідер партії «Мусават» Іса Гамбар. За нього було подано 11 відсотків голосів.

16 жовтня 2003 р. Опозиція заявила, що результати виборів сфальсифіковано. І. Гамбар на мітингу опозиції у Баку стверджував, що насправді за нього проголосувало 60 відсотків виборців. Мітинг розігнала поліція, застосовуючи кийки. Поранені були з обох сторін. Кілька десятків демонстрантів було заарештовано. Вночі поліція вчинила наліт на штаб-квартиру опозиційної Партії національної незалежності. Присутніх там було жорстко побито. Потерпіло щонайменше 15 осіб.

Кінець жовтня 2003 р. Конституційний суд затвердив рішення Центрвиборчкому про підсумки президентських виборів, які відбулися 15 жовтня. Результат Ільхама Алієва — 76,84 відсотка голосів «за».

31 жовтня 2003 р. Пост президента обійняв Ільхам Гейдар-оглу Алієв.

Друга декада листопада 2003 р. Президент Ільхам Алієв попросив парламент зменшити йому платню. До прохання президент щомісяця одержував суму еквівалентну 27 тис. доларів. Парламент задовольнив прохання. Щомісячна президентська платня знизилася до 5,4 тис. доларів.

12 грудня 2003 р. Помер колишній президент Гейдар Алієв. Його було госпіталізовано 6 серпня 2003 року у госпіталі міста Клівленд (США, штат Огайо). 80-річному президенту встановили тоді діагноз — гостра серцева недостатність.

15 грудня 2003 р. У Баку відбулася церемонія похорону екс-президента Гейдара Алієва. Ритуальний обряд було виконано у головній мечеті столиці. До Баку, зокрема, прибули: президент Росії В. Путін, президент України Л. Кучма, президент Туреччини А. Сезер, виконуюча обов'язки президента Грузії Ніно Бурджанадзе, колишній президент Грузії Е. Шеварнадзе.

24 грудня 2003 р. Рішенням Президії Міжнародної Кадрової Академії (м. Київ) Президенту Азейбарджанської Республіки Ільхаму Алієву присвоєно звання «Почесний академік МКА». Цим визначено великий особливий внесок президента І. Алієва у розвиток сфери державного управління, зміцнення двостороннього азербайджансько-українського співробітництва. Президент Міжрегіональної академії управління персоналом і МКА Георгій Васильович Щокін передав відповідний диплом Надзвичайному та Повноважному Послу Азербайджану в Україні Таляту Алієву.

Початок березня 2004 р. Вантажний літак ІЛ-76 української компанії «Азаавіа» розбився в Бакинському аеропорту. Літак виконував рейс Анкара-Кабул. Щойно після злету впав і загорівся. Три члени екіпажу загинули, чотири поранено.

Початок третьої декади березня 2005 р. Провідні опозиційні партії Азербайджану — «Мусават», Партія народного фронту та Демократична партія оголосили про утворення єдиного блоку для участі у парламентських виборах, призначених на листопад.

Керівником Партії Національного фронту Азербайджану був Алі Керімлі. Партію «Мусават» очолював Іса Гамбар. Блок виступав за вільні і демократичні вибори та встановлення демократії у країні.

Початок третьої декади травня 2005 р. Прихильники опозиції намагалися провести акцію протесту у центрі міста. Міліція заарештувала близько 100 учасників акції. Її організували опозиційні партії — Демократична, «Мусават» та Народний фронт. Вимагали вільних і чесних парламентських виборів, призначених на листопад 2005 року.

Сотні людей було побито. Дозволу на проведення акцій власті не надали.

Друга декада липня 2005 р. У центрі Баку відбувся мітинг — реквієм з ушанування пам'яті головного редактора видання «Монітор» Ельмара Гусейнова. Він загинув 2 березня 2005 р. за нез'ясованих обставин.

6 листопада 2005 р. Відбулися вибори до парламенту країни (Міллі Меджлісу). Перемогу здобула пропрезидентська партія «Сні Азербайджан» («Новий Азербайджан»). Вона здобула щонайменше 65 місць зі 125. Чотири місця дісталися опозиційній партії «Мусават». По два місця здобули «Народний фронт», «Анаватан» та «Громадянська солідарність».

Мехрїбан Алієва (дружина президента) отримала 92,12 відсотки в 14-му Азізбеківському окрузі.

Лідер партії «Мусават» Іса Гамбар заявив про 30 тисяч випадків порушень виборчого законодавства. На численні порушення вказував і керівник «Народного фронту» Алі Керімлі.

Об'єднаний опозиційний блок «Азадлиг» заявив, що добиватиметься скасування результатів виборів мирним, конституційним шляхом.

Кінець першої декади листопада 2005 р. Опозиція провела мітинг протесту проти результатів парламентських виборів. Мітинг тривав 3 години. У ньому взяли участь 60 тис. чол. Секретар виборчого штабу опозиційного блоку «Азадлиг» Фахмін Гаджиев повідомив, що акції протесту триватимуть доки, поки власті не визнають незаконність своїх дій під час виборів.

Початок другої декади листопада 2005 р. У 2-годинному мітингу, який влаштувала опозиція, взяли участь 5 тис. чол. Протестували проти результатів парламентських виборів та нерозкриття вбивства головного редактора журналу «Монітор» Ельмара Гусейнова.

24 грудня 2005 р. У ніч проти цього дня над селищем Нардаран (передмістя Баку) розсіпався літак АН-140. Налезжав «Азербайджанським авіалініям». На борту перебували 5 членів екіпажу та 18 пасажирів. Поміж пасажирів було 10 іноземців.

Літак перебував на гарантійному обслуговуванні українських виробників. Авіакомпанія не відкидала версії про терористичний акт.

4. АЛБАНІЯ

24 червня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Перемогу здобула правляча Соціалістична партія. Лідер опозиційної Демократичної партії, колишній президент Салі Беріша звинуватив Соцпартію у порушеннях виборчого законодавства. Зокрема, поліція закривала виборчі дільниці раніше строку.

1 липня 2001 р. Оприлюднено результати першого туру парламентських виборів. Тур відбувся наприкінці червня 2001 року. Кандидати від правлячої Соціалістичної партії здобули перемогу у 30 округах зі 100. У 16 округах переможцями виявилися кандидати від Демократичної партії. На думку іноземних спостерігачів на виборах не було суттєвих порушень. Соціалістична партія виборолла 73 місця (з 140), а Демократична партія — 46. Опозиція була розколотою з 2000 року, коли з Демократичної партії виділилася нова Демократична партія.

Липень 2001 р. Син колишнього глави уряду соціалістичної Албанії Мехмета Шеху повідомив, що знайшов кістки свого батька. У 1981 році було повідомлено, що він покінчив життя самогубством. Існує версія, що насправді його вбили за наказом тодішнього керівника Албанії Енвера Ходжи, оскільки М. Шеху хотів відмовитися від самоізоляції Албанії.

29 січня 2002 р. Несподівано з поста прем'єра постав у відставку Ілір Мета.

24 липня 2002 р. На посаду президента заступив Альфред Спіро Моїсіу.

31 липня 2002 р. Прем'єр-міністром став Фатос Танас Нано.

5. АЛЖИР

8 січня 2001 р. У лісі поблизу міста Анаба (північ країни) знайдено трупи чотирьох російських громадян. Вони працювали на місцевому заводі фосфорних добрив. Напередодні росіяни пішли в ліс й не повернулися. Впродовж 9 років від

1992 року боротьби ісламістських фундаменталістів із світською владою в Алжирі загинуло щонайменше 100 тис. чоловік. Даний випадок став першим з 1996 року, коли вбито іноземців.

20 серпня 2001 р. У регіоні Кабілія відбулася 100-тисячна демонстрація. Вимагали більшого визнання мови і культури берберів.

Кінець серпня 2001 р. У центрі столиці стався вибух бомби. Щонайменше 30 чоловік дістали поранення. Поліція вважала, що до вибуху причетні ісламісти-заколотники.

3 жовтня 2001 р. Власті погодилися надати берберській мові статус державної та карати поліцію за брутальність до берберів.

9—17 листопада 2001 р. Сильні зливи причинили повінь на півночі Алжиру. Затоплено столицю країни. Щонайменше 350 чоловік загинули. Близько 300 чоловік поранено. Понад 4 тис. сімей втратили житло. Керівництво країни звернулося за допомогою до світової спільноти. Першою відгукнулася Франція — прислала 40 тонн гуманітарних вантажів.

9 лютого 2002 р. Власті повідомили про вбивство Антара Зуабрі — члена Збройної ісламської групи.

8 квітня 2002 р. До Конституції внесена зміна — берберській мові надано статус державної.

31 травня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Перемогу здобув правлячий Фронт національного визволення. У голосуванні взяли участь 47,5 відсотків виборців. Вибори вважаються такими, що не відбулися. У Кабілії бербери вибори бойкотували. Бойовики одного з екстремістських угруповань вбили у селі Сенджас (за 170 км від столиці) 23 особи. Трапилось це за кілька годин до початку голосування.

5 травня 2003 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Ахмад Уяхія.

21 травня 2003 р. Землетрус силою 6,7 бала за шкалою Ріхтера стався на півночі країни. Загинуло 2200 чоловік. Понад 9 тис. чоловік поранено. Без житла залишилося 15 тис. чоловік. Міста Фенія та Руїба зазнали найбільшої шкоди. Столиця відчула поштовхи землетрусу. У місті Бумердес загинули громадянка України Світлана Хамуттен та її малолітня донька.

Кінець травня 2003 р. На півночі країни стався черговий землетрус. Підземні поштовхи мали силу, що становила 5,8 бала за шкалою Ріхтера. Було чимало руйнувань. Особливо постраждало місто Зіmunі. Поранено 20 осіб. Були і загиблі.

Початок другої декади березня 2003 р. Зазнав катастрофи літак місцевої авіакомпанії. Трапилася вона неподалік міста Тижанрассет на півдні країни. На борту літака було 103 пасажери. Вижив лише один. Поміж загиблих — сім громадян Франції.

Третя декада грудня 2003 р. Випав сніг у центральних та східних районах Алжиру. Снігу тут не було впродовж більше 50 років. Несподіваний снігопад паралізував рух на автотрасах.

Друга половина січня 2004 р. Стався вибух на найбільшому в Північній Африці нафтопереробному заводі, який знаходився у місті Скікда. Три десятки людей загинули, близько сотні зазнали поранення та опіки, кілька зникли без вісті. Вибух викликала несправність бойлера.

Ця аварія спричинила зростання цін на скраплений газ та нафтопродукти на Нью-Йоркській біржі.

6. АНГОЛА

10 серпень 2001 р. Неподалік столиці-міста Луанда бойовики УНІТА, підклали бомбу під залізничну колію. Коли поїзд підірвався, то бойовики почали стрілянину

з автоматів. Загинуло понад 90 пасажирів поїзда. Була й інформація про те, що біля Зензо до Ітамбе загинуло понад 250 чол.

23 лютого 2002 р. Під час перестрілки з урядовими військами у східній провінції Мошико було вбито лідера Національного фронту за повну незалежність Анголи (УНІТА) Жонаша Марьейру Савімбі. Новим лідером УНІТА став Паулу Лукамба Гату. Ж. Савімбі було 67 років. Разом з ним загинули двоє його соратників.

4 квітня 2002 р. Підписано угоду про припинення вогню між представниками уряду і командуванням опозиційного угруповання, — Національного фронту за повну незалежність Анголи (УНІТА). Угода передбачала перехід 50 тис. вояків УНІТА на службу до урядової армії та поліції. Громадянська війна тривала в Анголі з 1977 року.

2 червня 2002 р. Поблизу м. Ндалатагго у складних метеорологічних умовах сталася катастрофа військового вертольоту. Загинули 20 чол. Поміж них — командувач регіоном Кванза-Бенго генерал-лейтенант Хосе Домінгес Нгуето.

Кінець другої декади жовтня 2002 р. За даними Міжнародного валютного фонду з державного бюджету Анголи впродовж останніх п'яти років вкрадено понад чотири мільярди доларів.

6 грудня 2002 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Фернанду да П'єдаді Діаш душ Сантуш.

7. АНДОРРА

4 березня 2001 р. Парламентські вибори. Перемогу здобула Ліберальна партія, на чолі якої був Марк Форне Мольне. На посаді глави уряду знаходився з 7 грудня 1994 року.

Активність виборців — 81,6 %. Ліберальній партії дісталось 15 місць (з 28). Соціал-демократична партія — 6 місць, Демократична партія — 5, Лауредіанський союз — 2.

8. АНТИГУА І БАРБУДА

Друга декада січня 2003 р. П'ятнадцятирічний австралієць Сен Кловер стартував з острова Генеріфе (Канарські острови) і за 24 дні на вітрильнику доплив до острова Антигуа (Малі Антильські острови). Одночасно Атлантичний океан перетинав, за тим же маршрутом, батько мореплавця. Батько фінішував на один день раніше.

24 березня 2004 р. Прем'єр-міністром став Болдуїн Спенсер.

9. АРГЕНТИНА

Початок червня 2001 р. 71-річного колишнього президента Аргентини Калоса Менема було заарештовано у залі суду за незаконну торгівлю зброєю під час його президентства. Зброя продавалася Хорватії та іншим країнам. Домашній арешт екс-президента мав відбуватися у будинку свого друга.

19 липня 2001 р. В одноденному страйку, який паралізував країну, брали участь 2/3 трудящих. Протестували проти політики економічного оздоровлення.

20 грудня 2001 р. Президент Аргентини Федернандо да ла Руа та урдя країни у повному складі пішли у відставку. У країні — безпорядки, пограбування магазинів. Запроваджено надзвичайний стан. У сутичках з поліцією загинули щонайменше 26 чоловік. Заворушення розпочалися після того, як уряд оприлюднив антикризову програму. Десятки тисяч вийшли на вулиці у Буенос-Айресі. Грабували магазини. Розлючена юрба підпалила у Кордові будинок місцевої адміністрації. Сутички з поліцією мали місце у містах Ла-Плата, Моран, Ресистансія.

23 грудня 2001 р. До виконання функції тимчасового виконуючого обов'язки президента Аргентини приведено Адольфо Родрігеса Саа — губернатора однієї з провінцій. Главою держави його затвердив Конгрес. Він — представник Пероністської партії, яка у конгресі більшість.

Кінець грудня 2001 р. Адольфо Родрігес Саа оголосив про дефолт Аргентини. Заяви, що Аргентина не відмовляється від сплати боргів, а потребує лише відстрочки платежу. Аргентинський дефолт став найбільшим в історії людства. Його обсяг склав 132 млрд доларів (за іншими даними 140 млрд доларів).

29 грудня 2001 р. Адольфо Родрігес Саа подав у відставку після хвилі безпорядків, що прокотилася країною. Пост президента заступив голова Сенату Рамон Пуерта. Останній невдовзі теж подав у відставку, посиляючись на свою хворобу.

У результаті безпорядків, що охопили країну, постраждав передусім іноземних капітал. Повністю розгромлено два гіпермаркети, Carrefour (Франція) та один Wall-Mort (США). Спалено велетенського «Макдональдса» у центрі міста та два його філіали на відомій «вулиці танго», — Corrientes. Розбито і повністю розкрадено кілька банківських філій у центрі міста: Galicia (Іспанія), Nazionale de lavoro (Італія), Rio та Itau (Бразилія), Boston (США), Frances (Франція). Інша філія банку Frances у прилеглому районі була не лише розгромлена, але й спалена. Банкомати і каси цих банків зламані і пограбовані. З філіалу банку Galicia при розгromі винесли комп'ютер, жорсткі диски якого мітили важливу комерційну інформацію. Розбито і пошкоджено приміщення електрокомпанії Edessur (Чілі). Повністю розорено великі магазини чоловічого одягу, музичних дисків, відео-, та звукотехніки Musomundo. біля президентського палацу Casa Rosada натовп вигукував: «Геть янкі!». Особливо натовп ненавидів Міжнародний валютний фонд, який відмовився відстрочити сплату Аргентиною свого боргу.

Були заборонені перекази за кордон. Банки відмовлялися виконувати кліринг за кредитними картками. Постачальники також відмовлялися приймати до сплати кредитні картки. У певних випадках щось можна було придбати лише за готівкові долари. Призупинено було продаж практично всіх товарів, окрім їжі. Економіка була паралізована. Різко знизилися ціни на нерухомість.

До посольств Іспанії та Італії вишикувалися довжелезні черги за дозволами на переїзд на постійне місце проживання.

Кубинський лідер Ф. Кастро заявив: «Лише божевільний захоче нині бути президентом Аргентини».

1 січня 2002 р. Депутати обох палат Конгресу обрали черговим президентом країни члена пероністської Партії справедливості 60-річного Едуардо Дуальде. У минулому два терміни підряд був губернатором провінції Буенос-Айрес. За кандидатуру Е. Дуальде було подано 262 голоси, проти — 21, утрималося — 18. 2 січня 2002 року президента Е. Дуальде було приведено до присяги і він приступив до формування багатопартійного кабінету міністрів. Головним завданням уряду була розробка програми національного порятунку. Новим міністром економіки став

пероніст Хорхе Ремес Леніцов. Він прийшов на зміну Домінго Кавальї, — творця так званого аргентинського економічного дива.

6 січня 2002 р. Обидві палати парламенту ухвалили законом про девальвацію песо на 40 відсотків щодо долара США. Тимчасовий президент Едуардо Дуальде закликав власників супермаркетів та інших торговельних закладів не підвищувати ціни.

Друга декада січня 2002 р. міжнародний валютний фонд погодився відкласти на рік сплату Аргентинською майже мільярд доларів в обслуговування зовнішнього боргу. Він становив близько 132 млрд доларів.

Початок лютого 2002 р. Оприлюднено урядовий плану відбудови економіки країни. Пом'якшено обмежена на зняття вкладів з банківських рахунків.

Листопад 2002 р. Аргентина заявила про відмову сплатити 805 млн доларів боргу Світовому банку. Уряд мав змогу сплатити лише суму відсотків — 79,2 млн доларів.

Січень 2003 р. Аргентина пройняла запропонований Міжнародним валютним фондом план фінансової допомоги.

27 квітня 2003 р. Відбувся перший тур президентських виборів. Лідировав колишній президент Карлос Менем. Ненабагато відставав губернатор провінції Санта Круз Нестор Кіршнер. Обидва — члени Пероністської партії.

14 травня 2003 р. Карлос Менет оголосив, що вибуває з боротьби за президентське крісло.

25 травня 2003 р. Олександра Нестора Кіршнера Остоїка (59-річного адвоката) обрано президентом. Став першим президентом країни від Патагонії.

25 травня 2003 р. Новий президент Нестор Кіршнер склав присягу. Колишній президент Карлос Менем відмовився брати участь у другому турі президентських виборів. Н. Кіршнер обіцяв особливу увагу звернути на соціальні проблеми Аргентини. Критикував політику США щодо Куби, Близького Сходу та у сфері міжнародної торгівлі.

Перша декада грудня 2004 р. У Буенос-Айресі відбулася міжнародна конференція. Вона обговорювала Кіотський протокол. Він передбачає значне зменшення рядом держав промислових викидів (зокрема двоокису вуглецю) в атмосферу. Представник США на конференції Гарлан Уотсон різко критикував Протокол за відсутність у ньому наукового обґрунтування. США підписали протокол за часів президентства Уільяма Клінтона, але за президентства Дж. Буша-молодшого відмовився його ратифікувати.

Середина червня 2005 р. Снігові бурі вирували на заході країни. Товщина снігового покриву сягала понад 1 метр. В Андах на кордоні з Чилі у сніговому полоні опинилося 2,5 тисячі автомобілів.

10. АФГАНІСТАН

Початок січня 2001 р. Загони талібів зазнали значних втрат у боях з військами Північного альянсу. На деяких ділянках фронту таліби відступили. Командувач військ альянсу Ахмад Шах Масуд здійснював наступ у трьох місцях — у провінції Тахар, у районі Панджшерської ущелини і у центральній провінції Баміхан. Цю інформацію оприлюднив офіційний представник альянсу Мохаммад Ашраф.

Початок лютого 2001 р. Міністр закордонних справ уряду талібів Вакіль Мутавакіль заявив, що Афганістан готовий видати Осаму бен Ладена третій країні для передачі його США, якщо Сполучені Штати визнають уряд талібів єдиним законним урядом Афганістану.

Середина лютого 2001 р. Відновилися бої між військами коаліції і «Талібану». Загони командувача військами коаліції А. Ш. Масуда захопили стратегічно важливе місто Баміан у центрі країни.

У Кабулі закрито місію ООН. Дещо раніше у Нью-Йорку було закрито представництво «Талібану».

Початок березня 2001 р. Лідер правлячого руху «Талібан» мулла Мохаммед Омар віддав наказ знищити на території Афганістану архітектурно-історичні пам'ятки доісламської епохи.

Початок березня 2001 р. Лідер руху «Талібан» мулла Мохаммад Омар заявив, що триватиме знищення пам'яток доісламського минулого Афганістану. Малися, передусім, на увазі величезні статуї Будди поблизу Баміана. Іран, Індія і Греція пропонували властям Афганістану викупити в них пам'ятки та вивезти їх. Мулла відкинув пропозицію. Вважав руйнування пам'яток обов'язком всіх мусульман.

Кінець першої декади березня 2001 р. Генеральна асамблея ООН закликала уряд талібів припинити знищення пам'яток доісламської культури. Знищення кваліфікувалося як злочин проти вселюдської культури.

Афганська опозиція повідомила, що дві велетенські статуї Будди в Баміанській долині вже знищено за допомогою ракет.

9 березня 2001 р. Міністр оборони талібанівського уряду Афганістану Губайдулла повідомив, що гігантські статуї Будди в Баміані (їх вік перевищував півтори тисячі років) знищено артилерійським вогнем під його особистим керівництвом.

11 березня 2001 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан зустрічався з міністром закордонних справ талібанівського уряду Афганістану Вакілем Мутавакілем. К. Аннан намагався умовити керівництво Афганістану припинити знищення пам'яток доісламської культури. Міністр заявив, що знищення ідолів буде продовжено, оскільки вони ображають почуття мусульман. До середини березня таліби практично завершили руйнування двох унікальних буддійських статуй в афганській провінції Баміан. Одна з них була найвищою статуєю Будди у світі.

5 квітня 2001 р. Перед Європейським парламентом у Страсбурзі виступив командувач військами Північної коаліції генерал Ахмед Шах Масуд. Закликав лідерів Європи надати йому допомогу.

Міністр закордонних справ Франції Юбер Ведран мав бесіду з А. Ш. Масудом.

Неподалік лінії таджицько-афганського кордону відновилися запеклі бої між талібами і військами Північного альянсу.

Третя декада травня 2001 р. Керівництво «Талібану» повідомило про те, що невдовзі представники немусульманських общин отримають відповідні посвідчення. Немусульмани зобов'язувалися носити на одязі шмат жовтої тканини, а на будинках — вивішувати жовті полотна.

Індуїстам заборонялося проживати під одним дахом з мусульманами. Вони повинні були селитися в окремих гетто, а індуїстки — носити чадру.

До захоплення 1996 року Кабулу талібами там мешкало 50 тисяч індуїстів. Навесні 2001 р. їх залишилося дещо більше 5 тисяч.

Перша декада червня 2001 р. Уряд талібів запровадив спеціальний кодекс поведінки для іноземців. Їм заборонялось лягати, споживати алкоголь та свинину,

слухати гучну музику, поширювати усну та друковану інформацію, яка порочить талібів.

Друга декада липня 2001 р. Уряд талібів заборонив імпорт 30 найменувань товарів, — комп'ютерних дискет, музичних інструментів, губної помади, шахівниць, гральних карт із зображенням людей.

Раніше було заборонено телевізори і телебачення, виконання музичних творів, фотографування людей.

Початок серпня 2001 р. На чолі збройних формувань талібів поставлено Осаму бен Ладена. Найвище керівництво талібів увільнило духовного свого лідера — муллу Мохаммада Омара Акунда від командування воєнними операціями проти Північного альянсу. Фактичним міністром оборони став Осам бен Ладен.

Пакистанська газета «Nation» повідомляла, що на боці талібів воювали 60 тисяч найманців, у тому числі 42 тисячі осіб з арабських країн.

5 серпня 2001 р. Талібанівський уряд закрит офіси християнського благодійного агентства «Shelter Now». Арештовано 24 співробітники.

Перша декада вересня 2001 р. Повідомлено, що автомобіль командувача збройних сил Північного альянсу Ахмада Шах Масуда підірвався на міні. Охоронець загинув. А. Масуда було поранено в ногу.

11 вересня 2001 р. Здійснено замах на лідера Північного альянсу Шаха Мохамеда Масуда. Бомба була схована у відеокамері з якою прийшли до нього на аудієнцію нібито два журналісти. А. Ш. Масуд помер у лікарні 15 вересня 2001 року.

15 вересня 2001 р. Лідер «Талібану» мулла Мохаммад Омар виступив із радіо зверненням до всіх мусульман світу у зв'язку з погрозами США на адресу Афганістану. Закликав мусульманські країни до «священної війни» (джихаду) проти США. М. Омар називав безпідставними звинувачення на адресу Осамі бен Ладена.

16 вересня 2001 р. Відбувся похорон генерала Ахмада Шах Масуда. Його вбили агенти «Талібану», які видавали себе за журналістів. Вибухівка знаходилась у телекамерах.

Колишній президент Афганістану Бурхануддін Раббані висловив здивування, що США досі не звернулися до нього, щоб його підлеглі спіймали Усаму бен Ладена.

Друга декада вересня 2001 р. Командувачем військами Північного альянсу, замість вбитого талібами Ахмада Шах Масуда, став Мохаммад Касім Фахім. Він повідомив, що Північний альянс готовий виставити проти талібів 15 тисяч добре озброєних і навчених бійців.

Усунутий свого часу талібами президент Афганістану Бурхануддін Раббані у своєму виступі на похороні Шах Масуда закликав США не баритися з нанесенням ударів по талібах.

17 вересня 2001 р. У м. Кандагар відбулася зустріч високопоставленої делегації Пакистану з представниками керівництва руху «Талібан». Пакистанська сторона вимагала видачі Осамі бен Ладена, якого США вважали причетним до терактів. О. бен Ладен заперечував свою причетність.

Друга декада вересня 2001 р. Керівник афганських талібів мулла Мохаммад Омар запропонував провести переговори про долю Осамі бен Ладена. США від переговорів відмовилися.

19 вересня 2001 р. У Кабулі засідала Велика шура — законодавчий орган талібів. Вона визначала долю Осамі бен Ладена.

В Афганістані почалася мобілізація. З'явилися біженці. Іран та Пакистан закрили для біженців кордони.

Початок третьої декади вересня 2001 р. На півночі країни біля кордону з Таджикистаном точилися запеклі бої між талібами і загонами Північного альянсу.

22—23 вересня 2001 р. Талібівський уряд Афганістану оголосив, що його збройні сили кожного дня збивали по одному американському пілотному літаку. Факт втрати одного літака визнав міністр оборони США Доналд Рамсфелд. Про другий літак заявив, що з ним було втрачено зв'язок.

Третя декада вересня 2001 р. Таліби проводили мобілізацію. Їх збройні сили налічували 300 тисяч чоловік.

Війська Північної коаліції на чолі з Мохаммадом Фахімханом вели наступ проти талібів. Повідомлялося, що Північний альянс тримав під контролем 25 відсотків території країни.

Керівництво «Талібану» заявило, що у відповідь на удар США вона дозволить своїм селянам вирощувати опійний мак.

Осама бен Ладен назвав президента США Дж. Буша «новим хрестоносцем» і оголосив йому війну. Про це йшлося у факсі О. бен Ладена на адресу телеканалу «Аль-Джазіра». Мусульмани Пакистану закликали до священної війни проти США та їх союзників.

Таліби чинили опір наступу військ Північного альянсу. Особливо запеклими були бої біля адміністративного центру провінції Балх — міста Мазарі-Шариф.

Повідомлялося, що командувач узбецькими військами зі складу альянсу генерал Абдул Рашид Дустун — живий.

Находила інформація, що наступ військ альянсу припинено.

Відомство ООН у справах біженців заявило про необхідність направити щонайменше 250 млн доларів на допомогу афганським біженцям, які тікали до Ірану та Пакистану.

Євросоюз повідомив про готовність збільшити фінансування допомоги біженців з Афганістану з 26 до 46 млн євро.

Кінець вересня 2001 р. Посол талібівського Афганістану в Пакистані підтвердив, що Осама бен Ладен перебував в Афганістані під «повним контролем» уряду. Раніше повідомлялося, що він покинув Афганістан. Експерти сумнівалися у спроможності талібів контролювати О. бен Ладена, бо безпосередньо йому підпорядковувалося 10—15 тисяч бійців.

Кінець вересня 2001 р. У Римі відбулася зустріч колишнього короля Афганістану Мохаммада Захір — Шаха з делегаціями США та афганського Північного альянсу. 86-річний колишній монарх пропонував план врегулювання становища у країні після повалення режиму талібів. Колишній монарх не наполягав на своєму поверненні до Афганістану.

Початок жовтня 2001 р. Високопоставлений дипломат США мав у Римі зустріч з колишнім королем Афганістану 86-річним Мохаммадом Захір — Шахом.

Колішній монарх зустрівся також з представниками різних угруповань, що боролися з урядом талібів.

Президент Пакистану Первез Мушарраф висловився за створення після падіння уряду талібів широкої урядової коаліції з представників всіх етнічних груп.

Прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер заявив на конференції лейбористської партії у Брайтоні, що керівництву «Талібану» доведеться відповісти за підтримку міжнародних терористів.

Війська Північної коаліції готувалися до наступу на Кабул.

Генерал Мохаммад Фахімшах наказав всім боєздатним чоловікам, які мешкали у районі авіабази Баграм, бути у найвищій готовності. У районі Пенджшерської долини і Баграма з'явилися іноземні військовослужбовці.

8 жовтня 2001 р. США і Великобританія розпочали бомбардування Афганістану як кару за надання притулку лідеру «Аль-Каїди» Осамі бен Ладену. Протягом 17-денного бомбардування на Афганістан було скинуто понад 3 тисячі бомб і ракет.

В ніч на цей день з кораблів та підводних човнів США та їх союзників було випущено по Афганістану 50 ракет. У нальотах брали участь 15 бомбардувальників та винищувачів. Нальоти відбувалися кількома хвилями.

Ракетні удари спрямовувалися проти позицій військ талібів та таборів підготовки терористів.

Один з лідерів Північного альянсу генерал Абдул Рашид Дустум повідомив, що ракети влучили цілі у Кабулі (аеропорт і об'єкти протиповітряної оборони), Кандагарі (штаб-квартира «Талібану»), Мазарі-Шарифі, Гераті, Желалабаді, Кундузі.

Ісламське інформаційне агентство повідомило, що у Кабулі загинуло 20 чоловік. Були жертви серед мирного населення у Кандагарі та Желалабаді.

Лідер «Талібану» мулла Мухаммад Омар та лідер «Аль-Каїди» Осам бен Ладен не постраждали.

Негайно після ракетних ударів було оприлюднено відеокасету із заявою Осамі бен Ладена. Він заявив про готовність «Аль-Каїди» до боротьби із США та іншими ворогами ісламу. Осам бен Ладен знову схвалив теракти у США, але не брав на себе відповідальність за них.

Керівництво «Талібану» назвало дії США «терористичним актом».

На півночі Афганістану з американських літаків було скинуто пакети з продовольством.

Ряд країн (Франція, ФРН, Росія, Канада, Японія, КНР, Туреччина, Греція, Ізраїль тощо) висловили підтримку операції «Незламна свобода», яку розпочали США і Велика Британія.

Президент Іраку Саддам Хусейн кваліфікував дії США як «агресію і порушення норм міжнародного права».

Пакистан висловив жаль, що США не вдалося мирним шляхом домовитися з «Талібаном» про видачу Осамі бен Ладена та ліквідацію баз терористів.

На півночі Афганістану точилися бої між загонами «Талібану» і Північного альянсу. Впродовж ночі проти 8 жовтня відбувалися гарматні дуелі.

Кінець першої декади жовтня 2001 р. Американські літаки за підтримки британських літаків-заправників бомбардували об'єкти терористів. З кораблів злітали ракети. Удари завдавалися по Кабулу, Кандагару, Герату, Кундузу, Мазарі-Шарифу. Міністр оборони США Доналд Рамсфілд заявив, що американська авіація повністю панувала у повітрі і могла діяти цілодобово.

На прес-конференції у Вашингтоні було заявлено, що 80 відсотків запланованих цілей в Афганістані уже уражено.

Війська Північної коаліції продовжували наступ. Поблизу кордону з Таджикистаном точилися бої за місто Кундуз. Північний альянс захопив місто Чагчаран — адміністративний центр провінції Гор. Після цього північний фронт талібів було відрізано від південного.

Війська генерала — узбека Абдули Рашида Дустума знову почали активно підтримувати війська таджицького генерала Мохаммада Фахімшаха.

Заступник державного секретаря Міністерства закордонних справ України Володимир Єльченко заявив, що Україна розглядає можливість надання гуманітарної допомоги населенню Афганістану.

10 жовтня 2001 р. Таліби стратили у місті Желалабаді 44-річного кореспондента французького журналу «Парі матч» Мішеля Пейрара. Таліби звинуватили його у шпигунстві. Він проник з Пакистану на підконтрольну талібам територію, одяг-

нувшись у жіночу афганську національну одягу. Журналіст був відомий своїми репортажами з ризикових територій — Чечні, Косово, Македонії. Він був у 1989 році під час розправи над студентами на пекинській площі Тяньаньмін.

Перша половина жовтня 2001 р. Згідно з даними Дитячого фонду ООН 100 тисяч афганських дітей перебували на межі виживання. Семеро з десяти дітей не мали батьків. Афганські діти помирали до досягнення ними п'ятирічного віку у 25 разів частіше, ніж у США, Франції або Саудівській Аравії. Щорічно протягом останнього десятиліття в Афганістані від голоду, хвороб та воєнних дій помирало 300 тисяч дітей.

Середина жовтня 2001 р. Район аеропорту в Кабулі повністю зруйновано. З ладу виведено міжнародну телефонну станцію. Знищено радіоцентр. Радіо талібів «Голос шаріату» припинило мовлення. Авіація США завдала ударів по позиціях талібів у районі їх конфронтації з силами Північної коаліції.

Керівництво «Талібану» повідомляло про загибель під час бомбардувань сотень мирних жителів. Для іноземних журналістів таліби влаштували поїздки в одне із сіл, де загинуло щонайменше 160 осіб.

Президент США Дж. Буш відкинув пропозицію талібів про переговори. Вимагав видачі Осамі бен Ладена та ліквідації баз підготовки терористів в Афганістані.

Представник «Талібану» Ходжі Абдул Кабир заявив, що в разі припинення бомбардувань керівництво талібів готове розглянути питання про передачу О. бен Ладена третій країні.

Війська Північної коаліції готувалися до вирішального наступу на Кабул. Вони значно розширили зону свого контролю.

Генерал Абдул Рашид Дустум повідомив, що близько 4 тисяч талібів, у тому числі один з їх провідних командирів, перейшли на бік Північної коаліції.

Масові акції протесту проти дій США в Афганістані відбувалися у Пакистані, Індонезії, Нігерії, Єгипті тощо.

17 жовтня 2001 р. Вранці авіація США нанесла 6 бомбових ударів по південно-східним районам Кабула. Там, у руїнах старої фортеці, переховувалися війська талібів. Зенітки талібів не встигли відкрити вогонь, оскільки швидкість літаків була великою і летіли вони низько. У нальотах вперше брав участь найпотужніший американський літак АС-130.

Одна з бомб, як заявили таліби, вцілила у вантажівку з біженцями. Щонайменше 20 людей загинуло. Американські бомби вцілили у склади продовольства Червоного Хреста.

Того ж ранку в Кабулі, у результаті повітряних бомбардувань, сталися потужні вибухи. Головний опорний пункт «Талібану» — місто Кандагар знову зазнало бомбардувань. Вперше американці застосували літки АС-130 з потужним артилерійським озброєнням. Генерал Григорі Ньюболд повідомив про масове дезертирство талібанівських вояків.

Представник американського командування визнав факт помилкового бомбардування продовольчого складу Міжнародного Червоного Хреста у Кабула.

Від початку операції «Незламна свобода» на Афганістан вже скинуто понад дві тисячі бомб.

Війська Північної коаліції перебували за 10 км від Мазарі-Шарифа.

У Перській затоці авіаносець «Теодор Рузвельт» приєднався до трьох інших авіаносців. Британські кораблі та підводні човни також прибули туди.

Вперше американська авіація бомбардувала прифронтові позиції військ «Талібану» на північ від Кабулу.

У Кандагарі від американських бомбардувань загинуло 12 чоловік.

18 жовтня 2001 р. Таліби повідомили, що в Джелалабаді від бомбардувань загинуло 20 мирних жителів.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. Генерал — узбек Абдул Рашид Дустум готував наступ на місто Мазарі — Шариф. Мав 5 тисяч своїх вояків. На його бік також перейшли 2,5 тисячі талібів разом з двома досвідченими командирами. Підтримку надавали загони афганських шійтів, очолювані Карімом Халілі.

Абдул Рашид Дустум заявив, що таліби у паніці втікали з Мазарі-Шарифа.

20 жовтня 2001 р. Спецпідрозділ «Дельта» американських військ десантувався під Кандагаром. Згідно з твердженням американського командування, ця операція була виконана вдало.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Президент Росії Володимир Путін, повертаючись з Шанхаю, зустрівся у Душанбе з президентом Таджикистану Емомалі Рахмоновим і визнаним світовим співтовариством президентом Афганістану Бурхануддіном Раббані.

Міністр оборони Росії Сергій Іванов та директор Федеральної служби безпеки Микола Патрушев зустрічалися з керівництвом Північної коаліції.

Американський загін спеціального призначення провів наземну операцію на півдні Афганістану. Понад сотню вояків підтримували літаки АС-130 та гелікоптери.

Таліби повідомляли про знищення 20 вояків США. Американці таку інформацію спростували.

Американці підтвердили факт катастрофи свого гелікоптера на території Пакистану. Два вояки загинули, а три — дістали поранення. Гелікоптер розбився через помилку екіпажу при приземленні.

Американська авіація продовжувала бомбардувати Кабул, Герат, Кандагар та позиції талібів на фронті з Північним альянсом.

Таліби повідомили, що авіація США знищила у Гераті госпіталь на 100 ліжок. Загибло від 50 до 70 чоловік. Представник міністерства інформації талібівського уряду Абдул Хінан Хамат повідомив про застосування американцями хімічної та бактеріологічної зброї. Ніби то про це свідчили лікарі в Гераті та Кандагарі.

24 жовтня 2001 р. Вранці авіація США завдала нового потужного удару по Кабулу. Кільканадцять бомб та ракет вибухнуло у місті.

24 жовтня 2001. Цього дня були найінтенсивніші авіаційні атаки від початку операції «Незламна свобода».

Третя декада жовтня 2001 р. Місто Мазарі-Шариф (північ Афганістану) перебувало практично в круговій облозі. Загони Абдули Рашида Дустума готувалися до вирішальної атаки на місто.

Третя декада жовтня 2001 р. Президент Пакистану Первез Мушарраф запропонував впродовж Рамадану (мусульманський піст, мав розпочатися 17 листопада) вважати Кабул зоною, вільною від війни.

28 жовтня 2001 р. Американська авіація бомбардувала Кабул. Одна бомба вибухнула у жилому кварталі. Загибло 15 мирних жителів, поміж них — 9 дітей.

29 жовтня 2001. Вранці авіація США завдала потужних ударів по Кандагару.

Керівництво «Талібану» заявляло, що від початку операції «Незламна свобода» від бомбардувань загинуло 5 тисяч мирних жителів.

Кінець жовтня 2001 р. Авіація США продовжувала завдавати ракетно-ядерних ударів по воєнним об'єктам талібів. Міністр оборони США Доналд Рамсфілд визнав, що на території Афганістану діяли невеликі загони американських вояків, які уточнювали військові цілі для авіаційних ударів. Міністр зазначив, що американські сухопутні сили надавали допомогу силам Північного альянсу.

Війська Північного альянсу готувалися до широкого наступу на Кабул.

Кінець жовтня 2001 р. Представник «Талібану» заявив, що від початку операції «Незламна свобода» в Афганістані загинули півтори тисячі мирних жителів. Таліби стверджували, що американці використовували ракети з ядерними та хімічними зарядами. Офіційні представники американських властей це категорично заперечували.

Представник Міністерства оборони США заявив, що завдяки точним розвідувальним даним з'явилася змога застосовувати тактику «килимових» бомбардувань. Зазначалося, що вже зруйновано систему комунікацій і постачання військ «Талібану».

Брат вбитого лідера Північного альянсу Ахмада Шах Масуда — Зія Масуд, повідомив про широкомасштабний наступ на Кабул, що мав розпочатися невдовзі.

Євросоюз дозволив своїм країнам-членам постачати зброю військам Північного альянсу. Про потребу у зброї заявляв генерал — узбек Абдурашид Дустум. Його війська тримали в облозі місто Мазарі-Шариф.

Кінець жовтня 2001 р. Кашмірські бойовики захопили місто Чилас на пакистанській частині Кашміру. Їм вдалося перерізати Карокорумське шосе («Шовковий шлях»), що сполучає Пакистан з Китаєм. Бойовики вважали себе друзями талібів. Вимагали від пакистанського уряду розриву всіх взаємин з США, відновлення допомоги «Талібану», звільнення із в'язниць ісламських екстремістів.

Армійські підрозділи Пакистану не змогли відновити порядок.

Тисячі бойовиків були готові прорватися з території Пакистану в Афганістан для участі у війні на боці талібів. Духовний лідер талібів мулла Мохаммад Омар заявляв, що потреби у добровільцях не було.

31 жовтня 2001 р. Стратегічні бомбардувальники B-52 скинули понад 100 бомб у районі авіабази Баграм. Ударів було також завдано по Кандагару та по місцям можливого розташування баз терористів по всій території Афганістану.

1 листопада 2001 р. Вранці повітряних ударів було завдано по об'єктах на північному сході країни поблизу кордону з Таджикистаном.

Початок листопада 2001 р. Бойовики з елітних арабських підрозділів Осамі бен Ладена, які прибули до Афганістану з Алжиру, Єгипту, Об'єднаних Арабських Еміратів та Судану, разом зі своїми сім'ями, терміново віддали своїх дочок і сестер заміж за афганців. Найманці побоювалися, що під час бойових дій безпека сім'ї буде під загрозою. Заміж віддавалися, навіть, 10—12-річні дівчата. Влаштовувалися часом і масові шлюбні церемонії.

Початок листопада 2001 р. Лідер руху «Талібан» мулла Мохаммед Омар викликав на дуель на автоматах Калашникова президента США Джорджа Буша і прем'єр-міністра Великобританії Тоні Блера.

Початок листопада 2001 р. Близько 2 тис пакистанських добровольців, які були прихильниками талібів і належали до радикального угруповання «Техрик ніфаз шаріат-і-Мохаммаді» прибули до Афганістану впродовж останнього тижня, щоб взяти участь у бойових діях на боці талібів.

Перша декада листопада 2001 р. Авіація США продовжувала бомбардувати військові об'єкти талібів. Особливо інтенсивно бомбардувалися підступи до Кабула та Мазарі-Шарифа.

Перша декада листопада 2001 р. США застосували потужну бомбу BLU-82. Після її вибуху утворюється вирва розміром в 5 футбольних полів у вигляді пелюсток ромашки.

Потужнішою за цю бомбу є лише атомна бомба. Бомба BLU-82 розпилює над цілло вибухівку, яка потім детонується одразу на великій площі. Цю бомбу США використовували під час війни у В'єтнамі та під час операції «Буря у пустелі».

Авіація США скинула на Афганістан дві найпотужніші бомби BLU-82. Кожна має вагу 6,7 т і довжину 3,6 м. Кількість наземних американських військ зросла вдвічі впродовж тижня.

Кінець першої декади листопада 2001 р. Авіація США продовжувала завдавати ракетно-бомбові удари по воєнних і фронтових позиціях талібів. Щодня здійснювалося до сотні бойових вильотів. У них брали участь і важкі бомбардувальники B-52.

На Мазарі-Шариф наступали війська генерала-узбека Абдули Рашида Дустума. Передові загони наступаючих військ перебували за 7 км від міста.

9 листопада 2001 р. Війська Північного альянсу захопили місто Мазарі-Шариф. Запеклі бої сил альянсу з талібами точилися у провінціях Кундуз і Тахар. Після взяття міста Мазарі-Шариф американські війська мали доступ до Афганістану з території Узбекистану. Осама бен Ладен в інтерв'ю заявив, що у нього є ядерна та хімічна зброя.

11 листопада 2001 р. Загони Північної коаліції захопили міста Баміан, Кундуз, Талукан.

Готувалися до штурму Кабула.

11 листопада 2001 р. Війська Північного альянсу прорвали блокаду талібів і наступали на Кабул. Були безжалісними до пакистанців та арабів-військовополонених.

12 листопада 2001 р. Північна коаліція захопила місто Герат (захід країни). Повідомлялося про численні втрати поміж талібів.

Початок другої декади листопада 2001 р. Авіація США продовжувала завдавати удари по позиціях талібів на північ від Кабула.

Поблизу Талукана загинули один американський та два французькі журналісти. Бронеколона військ Північної коаліції, у складі якої перебували журналісти, потрапила у засідку талібів.

Початок другої декади листопада 2001 р. Державний секретар США К. Пауелл назвав заяви О. бен Ладена про наявність у нього ядерної зброї невірними. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд зазначив, що О. бен Ладен міг мати хімічну зброю.

13 листопада 2001 р. Кабул захоплено військами Північного альянсу. Опір талібів був неспильним.

Кінець першої половини листопада 2001 р. Після здобуття Північною коаліцією Кабула, таліби відступили на південь від міста. Готувалися до контрнаступу. Концентрували свої сили в районі Майданшахла за 40 км від Кабула.

Лідери Північної коаліції прибули до Кабула. Наголошували на необхідності якнайшвидшого утворення перехідного коаліційного уряду.

Авіація США продовжувала завдавати удари по позиціях талібів у Кандагарі, Джелалабаді та Хості.

Американські радники з'явилися у Кабулі. На території Афганістану діяли невеликі підрозділи американських, британських та турецьких військ.

Середина листопада 2001 р. За місто Кандагар точилися запеклі бої.

В ніч проти 15 листопада війська антиталібської коаліції здобули аеропорт міста Кандагар.

Представник «Талібану» заявляв, що таліби повністю контролювали місто і його околиці. Стверджував, що лідер «Талібану» мулла Мохаммад Омар і керівник «Аль-Каїди» О. бен Ладен перебували на території Афганістану.

Від талібів було визволено місто Джелалабад (південь Афганістану).

Під час спецоперації визволено 8 співробітників міжнародної гуманітарної організації, яких таліби збиралися судити за проповідь християнства. Співробітників було доставлено на територію Пакистану.

Тіла загиблих в Афганістані журналістів-французів Жоан Сюттон і П'єра Білло, а також німця Фолкера Гандлойка — відправлено з Душанбе на батьківщину.

Кінець другої декади листопада 2001 р. Точилися запеклі бої за міста Кундуз на півночі і Кандагар на півдні Афганістану. Авіація США продовжувала бомбардувати об'єкти талібів.

Бої відбувалися і у районі міста Герат, що на заході країни. Таліби вбивали своїх колег, які намагалися здатися військам Північного альянсу.

Міністр закордонних справ Північного альянсу Абдулло під час свого перебування у Ташкенті заявив про готовність коаліції взяти участь у конференції про формування перехідного уряду.

У Ташкенті він зустрівся з представником США в Афганістані Джеймсом Добінсом.

20 листопада 2001 р. США оголосили про винагороду обсягом 25 млн дол. за інформацію, що приведе до захоплення Осамі бен Ладена.

21 листопада 2001 р. У президентському палаці у Кабулі стався вибух. Повідомлялося, що випадково розірвався гранатометний снаряд.

Тривали бомбардування у районах Кундуза та Кандагара.

Міністерство оборони США заявило про готовність призупинити бомбардування у районі Кундуза, щоб дати можливість командуванню Північної коаліції провести переговори з талібами про умови їх капітуляції.

22 листопада 2001 р. У ніч на цей день в Мазарі-Шарифі відбувалися переговори Північної коаліції і «Талібану» про умови капітуляції талібів у Кундузі та частині провінції Кундуз.

Місто Кундуз обороняли 10 тисяч талібів та іноземців. Таліби готові були віддати Кундуз за надання їм можливості відійти до Кандагара.

Початок третьої декади листопада 2001 р. Президент Афганістану Бурхануддін Рабані заявив про підтримку проведення конференції у Німеччині про формування перехідного уряду Афганістану. Б. Рабані був проти іноземної військової присутності в Афганістані. Вважав, що достатньо невеликого контингенту іноземних військовослужбовців для виконання гуманітарної місії.

На півдні Афганістану невідомі захопили конвою із 2000 тоннами гуманітарної допомоги.

Розграбовано представництва ООН у ряді афганських міст.

25 листопада 2001 р. В передмісті Кандагра висадилися американські морські піхотинці. Їх доставили вертольоти з кораблів в Індійському океані. Кандагарський аеропорт був під контролем пуштунів, що воювали проти талібів.

26 листопада 2001 р. Один з командирів військ Північного альянсу заявив, що його загони вже вступили в місто Кундуз. У ньому було 3 тисячі іноземних бойовиків, які не мали наміру здаватися.

26 листопада 2001 р. У фортеці Мазарі-Шарифа жорстоко придушено повстання полонених талібів та іноземних найманців.

Третя декада листопада 2001 р. Масові заворушення сталися у місті Спітбулдак на півдні Афганістану.

Заворушення почалися після захоплення міста пуштунськими загонами, які заходилися грабувати місто.

Шведського телеоператора Олафа Стрьомберга вбито у м. Талукан на півночі Афганістану. Він став восьмим іноземним журналістом, який загинув в Афганістані від початку операції «Незламна свобода».

Третя декада листопада 2001 р. Президент Афганістану Бурхануддін Рабані висловився за можливу участь у майбутньому уряді окремих представників «Талі-

бану» на індивідуальній основі. Міністр закордонних справ Північної коаліції був проти будь-якої участі талібів у майбутньому уряді Афганістану.

27 листопада 2001 р. У передмісті Бонна (Німеччина) розпочалася конференція про майбутнє Афганістану. Вона відбувалася під егідою ООН. У ній взяли участь представники різних політичних сил Афганістану. Таджики та узбеків з «Північного альянсу» представляв генерал Абдуррашид Дустум. Прихильників колишнього короля Захір-Шаха представляли онук короля Мустафа Захір та його зять Абдулла Валі. Пуштунських керівників, які знайшли собі притулок в Пакистані, представляла група делегатів у складі 5 осіб. Кіпрська група делегатів очолювалася Гульбеддином Хекматіаром. Вона вважалася проіранським крилом афганської еміграції. Були на конференції і представники пуштунського лідера Баджа-Хана Заграна з провінції Пактія.

Кінець листопада 2001 р. У Петерберзі під Бонном тривала конференція афганських політичних сил.

З 38 делегатів лише два були одягнуті у національне вбрання. Дехто з делегатів мав краватки (іслам до них ставиться негативно). Поміж делегатів було 5 жінок. Жодна не носила паранджу.

Делегації Північної коаліції і прихильників колишнього короля Мохаммада Захір Шаха досягли домовленості про формування тимчасової ради. Вона мала призначити перехідний уряд.

Більшість делегатів виступала за повернення колишнього короля на батьківщину. Монархісти виступили за те, щоб онук короля — Мустафа Захір відіграв важливу роль у перехідному уряді.

Проти повернення короля виступав Північний альянс. Без ентузіазму ставилася до його повернення і афганська еміграція в Ірані.

Від талібів було визволено всю північну частину країни.

Невеликі загони талібів відійшли до Кундуза. Отаборилися на гірській базі. Великі переговори про капітуляцію.

Чимало талібів кидали зброю і намагалися загубитися поміж цивільного населення.

Повідомлялося, що під час придушення повстання полонених у фортеці Мазарі-Шарифа загинув співробітник Центрального розвідувального управління США Джон Майк Стен.

Пакистанська преса повідомляла про загибель під Кандагаром шістнадцяти американських морських піхотинців.

Авіація США продовжувала бомбардувати позиції талібів під Кандагаром. Там точилися запеклі бої.

Американський генерал Томас Френкс повідомив про виявлення в Афганістані близько 40 об'єктів, де терористи могли вести дослідження з метою створення зброї масового знищення.

Кінець листопада 2001 р. У районі Кандагара точилися запеклі бої з талібами. Авіація США продовжувала завдавати удари. Додаткові підрозділи американської морської піхоти перекидалися до району боїв.

3 грудня 2001 р. Тривали запеклі бої за місто Кандагар. Американська авіація бомбардувала позиції талібів. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд повідомив про підготовку операції з вибиття талібів та бойовиків «Аль-Каїди» з їхніх гірських баз.

Кільце облоги навколо Кандагару стисалося.

Початок грудня 2001 р. Учасникам переговорів, що відбувалися у Бонні, запропоновано план ООН.

Прихильники колишнього короля Мохаммада Захір Шаха («римська група») запропонували на посаду голови тимчасової адміністрації колишнього міністра юстиції у королівському уряді Абдул Сатара Сірата.

4 грудня 2001 р. На конференції в Петербурзі під Бонном досягнуто угоди про створення тимчасової адміністрації Афганістану. Було розподілено більшість з 29 постів. Очолов адміністрацію пуштун Гамід Карзай. Його кандидатуру підтримали представники всіх чотирьох груп, що були присутні на конференції під Бонном. Тимчасова адміністрація мала розпочати свою роботу 22 грудня.

Перша декада грудня 2001 р. Загін пуштунського польового командира Алім Шаха чисельністю півтори тисячі бійців вступив у бій на сході країни в горах Тора-Бора з двотисячним загonom угруповання «Аль-Каїда». Цей загін складався з арабів. Вважалося, що у горах переховується Осам бен Ладен. Місцевість розташована за 50 км. від Джелалабада.

Тривали бої за Кандагар. Пуштунські загони, які наступали на місто, очолював колишній губернатор міста Гуль Ага. Таліби вели вогонь по американським літаках з жилих кварталів міста. Загони Гуль Аги відступили від аеропорту, щоб дати можливість американській авіації завдати талібам нових ударів.

Перша декада грудня 2001 р. У південних і східних районах тривали запеклі бої.

Літаки США помилково бомбардували позиції своїх же військ під Кандагаром. Загинули три американці, 5 бійців дружнього пуштунського загону. 35 американців і афганців дістали поранення.

У районі Джелалабада пуштунський загін Алім Шаха за підтримки американського спецпідрозділу бився з арабським загonom «Аль-Каїди».

Генерал Абдул Рашид Дустум заявив про свій намір бойкотувати діяльність перехідного уряду. Генерал-узбек вважав, що його етнос недостатньо представлений в уряді. Генерал Дустум хотів обійняти пост міністра закордонних справ. Йому ж запропонували пост міністра сільського господарства або гірничої справи і промисловості.

Міністром закордонних справ призначено пуштуна Абдуллу Абдулло. Він був відповідальним за міжнародні зв'язки у Північному альянсі.

Духовний лідер «Талібану» мулла Мохаммад Омар по телефону звернувся до глави тимчасової адміністрації Гаміда Карзая з проханням про амністію йому та кільком провідним талібам.

6 грудня 2001 р. Таліби погодилися здати місто Кандагар після тижневого опору.

7 грудня 2001 р. Загін польового командира Хазрата Алі захопив частину гірського масиву Тора-Бора. У боях було знищено понад 20 арабів з «Аль-Каїди».

Кінець першої декади грудня 2001 р. Таліби залишили Кандагар, але не здалися. Вони відступили від міста. Повідомлялося, що глава тимчасової адміністрації Гамід Карзай пообіцяв амністію всім талібам, у тому числі і їх духовному лідеру муллі Мохаммаду Омару.

Г. Карзай провів переговори з колишнім губернатором провінції Кандагар Гуль Агою та старійшинами місцевого пуштунського клану муллою Накібуллою. Домовлено, що Г. Ага знову буде губернатором, а мулла — його заступником.

Генерал-узбек Абдурашид Дустум вважав себе обділеним владою і мав намір бойкотувати діяльність адміністрації Г. Карзая. Польовий командир Саєд Ахмед Гей лані також відмовлявся співробітничати з адміністрацією. Незадоволеними були і провідні діячі Північної коаліції Ісмаїль Хан і Карім Халілі.

10 грудня 2001 р. Авіація США продовжувала бомбардувати гірську місцевість Тора-Бора на сході Афганістану.

Сили антиталібівської коаліції готувались до нового наступу.

11 грудня 2001 р. Увечері після запеклих боїв в гірському масиві Тора-Бора командування антиталібанівських загонів та керівництво бойовиків «Аль-Каїди» досягли домовленості про капітуляцію бойовиків.

12 грудня 2001 р. О 8-ій ранку за місцевим часом минув строк ультиматуму про капітуляцію бойовиків «Аль-Каїди» у масиві Тора-Бора. Повідомлень про фактичну капітуляцію не було. Бої не відновлювалися. Було припущення, що бойовики відійшли глибше у гори.

Відбулася зустріч спеціального посланця ООН в Афганістані Лахдара Бохімі з керівником тимчасової адміністрації Гамідом Карзаєм.

Початок другої декади грудня 2001 р. Шість колишніх керівників «Талібану» та чотири високопоставлені дипломати зреклися талібанівського руху та його лідерів і оголосили про утворення нової поміркованої партії. Поміж талібанівських керівників були мулла Арелан Рехмані (у минулому заступник міністра освіти), мулла Абдул Саттар Сіддікі (колишній в. о. верховного судді «Талібану»).

13 грудня 2001 р. Авіація США завдала ударів по позиціях «Аль-Каїди» в гірському масиві Тора-Бора. Трапилося це після закінчення строку нового ультиматуму, висунутого бойовикам. В ультиматумі вимагалось видати двадцять два керівники, в тому числі Осаму бен Ладена, та скласти зброю.

Початок другої декади грудня 2001 р. Глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай перебував в Кандагарі. Там він вів переговори з лідерами пуштунських племен, які лялися між собою за розподіл влади.

Колишній президент Бурхануддін Раббані погодився співробітничати з Г. Карзаєм в обмін на чотири міністерські пости, надані прихильникам Б. Раббані.

Початок другої декади грудня 2001 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан висловився за якнайшвидше направлення до Афганістану контингенту міжнародних миротворців.

К. Аннан закликав президента США Дж. Буша утриматися від поширення антитерористичної операції на інші країни.

Початок другої половини грудня 2001 р. Загони афганських польових командирів та американські морські піхотинці за підтримки авіації вибили бойовиків «Аль-Каїди» з печер у гірському масиві Тора-Бора.

В останніх боях загинуло до 200 бойовиків. Кілька їх десятків взято в полон. Сотні бойовиків втекли. Один з полонених бойовиків сказав, що бачив Осаму бен Ладена в тому районі тиждень тому.

Командувач американськими військами, що брали участь в операції — Томас Френкс заявив, що для остаточної ліквідації терористів в Афганістані буде потрібний ще деякий час.

Британський генерал Джон Макбол провів у Кабулі переговори з главою тимчасового уряду Гамідом Карзаєм, міністром оборони Мохаммадом Фахімом та міністром закордонних справ Абдуллою Абдулло. Йшлося про чисельність і функції міжнародного миротворчого контингенту, який мав прибути до Афганістану. Афганське керівництво вважало, що чисельність миротворців не повинна перевищувати тисячі чоловік. На думку ж міністра оборони США Доналда Рашфелда їх потрібно було щонайменше п'ять тисяч.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Загони пуштунських польових командирів та американські спецпідрозділи завершували ліквідацію терористичних угруповань «Аль-Каїди» на сході Афганістану.

Кілька пуштунських загонів оточили гірський район у провінції Гільменд. Провінція межувала з Кандагаром. Глава розвідки нової адміністрації Кандагару Хаджі

Гулалай твердив, що у районі переховувався духовний лідер талібів мулла Мохамед Омар.

Глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай вітав направлення до Афганістану міжнародного миротворчого контингенту. Заявив, що буде радий будь-якій його кількості.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Значний підрозділ талібів намагався захопити місто Тахтапуль на південь від Кандагара. Таліби підійшли до міста з пустельного району Регістан. Губернатор провінції Кандагар Гуль Ага надіслав оборонцям Тахтапуля підкріплення.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Рада Безпеки ООН розглядала проект резолюції про направлення до Афганістану міжнародних миротворчих сил.

Велика Британія офіційно погодилася очолити миротворчий контингент.

20 грудня 2001 р. У м. Мазарі-Шарифі стався теракт. Поранено понад сто чоловік.

22 грудня 2001 р. До Кабула прибув перший загін британських морських піхотинців.

22 грудня 2001 р. Розпочав працювати тимчасовий уряд Афганістану на чолі з Хамідом Карзаєм. До складу уряду входило 30 осіб. Пост міністра оборони обійняв Касим Фахім — соратник вбитого у вересні 2001 року терористами лідера Північного альянсу Ахмад-Шаха Масуда. Керівник узбеків з півночі Афганістану Абу-Рашид Дустум став заступником міністра оборони.

Третя декада грудня 2001 р. Додаткові підрозділи американських морських піхотинців перекинуто в гірський район Тора-Бора. Тривали пошуки Осамі бен Ладена. Повідомлення про знайдення трупа О. бен Ладена не підтвердилися. Було й інше повідомлення про те, що О. бен Ладен помер від запалення легень і його поховано у таємному місці.

Рішення глави тимчасової адміністрації Г. Карзая про призначення заступником міністра оборони генерала-узбека Абдурашида Дустума вітав міністр оборони генерал Касим Фахім. Він очолював війська Північної коаліції після загибелі Ахмада Шах Масуда.

23 грудня 2001 р. Відбулося перше засідання тимчасової адміністрації. Глава адміністрації Гамід Карзай заявив, що військовослужбовці США можуть залишатися в Афганістані до закінчення знищення всіх терористичних елементів. Г. Карзай закликає світове співтовариство надати Афганістану допомогу на сотні мільйонів доларів.

Початок січня 2002 р. У гірському районі Багран було сконцентровано близько тисячі бойовиків духовного лідера талібів Махаммада Омара. Він зник з Кандагара під час його облоги антиталібівськими силами.

4 січня 2002 р. Тривали переговори про капітуляцію бойовиків мулли Омара у районі гірського району Багран.

У Кабулі перебували представники дванадцяти країн, які мали намір надіслати протягом січня своїх вояків до складу миротворчих сил.

Перші 500 французьких військовослужбовців вже прибули на базу під Кабулом.

6 січня 2002 р. Американська авіація відновила бомбардування об'єктів у провінції Нангархар.

7 січня 2002 р. Американська авіація завдала ударів по табору «Аль-Каїди» на південь від Джелалабада.

У гірському масиві Тора-Бора ще переховувалися рештки бойовиків «Аль-Каїди». Командувач американського військового контингенту генерал Томас Френкс повідомив, що Осамі бен Ладен перебуває у цьому районі, але точніше його місцезнаходження невідоме. Залишався на свободі і лідер талібів мулла Мохаммад Омар.

На військовій базі поблизу Кабула прем'єр-міністр Великої Британії Ентоні Блер зустрівся з главою тимчасової адміністрації Афганістану Гамідом Карзаєм.

Кінець першої декади січня 2002 р. Командувач американського військового контингенту генерал Томас Френкс заявив, що керівник «Аль-Каїди» Осам бен Ладен та духовний лідер «Талібану» мулла Мохаммад Омар, очевидно втекли з Афганістану.

Сімох колишніх керівників «Талібану», які добровільно здалися, було випущено на волю. Держдепартаменту США такі дії нових властей Афганістану не подобалися, бо поміж звільнених були і одіозні фігури. Зокрема, колишній міністр юстиції Нуруздін Турабо запропонував шариатські закони і створив релігійну поліцію.

Прем'єр-міністр тимчасового уряду Гамід Карзаєм вперше виступив по національному телебаченню.

Американська авіація продовжувала бомбардувати певні об'єкти на сході країни. Поміж них — район Завар-Кілі у провінції Нангахар на афгансько-пакистанському кордоні.

Вулиці міста патрулювалися міжнародними миротворцями та поліцією. Афганським солдатам було наказано повернутися до казарм.

Друга декада січня 2002 р. Американська авіація продовжувала бомбардувати гірські райони на сході країни. Там переховувалися рештки талібів та бойовиків «Аль-Каїди». Авіація намагалася знищити підземний тунель у прикордонному місті Джавар. Бойовики використовували тунель для втечі на територію Пакистану.

Міністр будівництва в тимчасовій адміністрації Афганістану Амін Фархані заявив, що для відбудови країни необхідно буде впродовж 10 років 45 млрд доларів.

Офіційний представник Пентагону контр-адмірал Джон Стаффлбін повідомив про фактичне завершення бомбардувань союзною авіацією на сході країни. Було знищено 60 будівель і завалено 50 печер.

Індійське радіо повідомляло, що мулла Мухаммад Омар переховувався на півдні Афганістану у впливових пуштунських вождів.

Друга декада січня 2002 р. Рада Безпеки ООН запровадила санкції проти «Аль-Каїди і «Талібану». Всі 15 членів Ради Безпеки резолюцію ухвалили одностайно. Резолюція зобов'язувала країни-члени ООН накласти ембарго на поставки зброї організаціям, пов'язаним з бен Ладеном, «Аль-Каїдою» і «Талібаном». Їх фінансові активи підлягали заморожуванню. Особам, які причетні до цих організацій, повинно відмовлятися у в'їзді на територію країн-членів ООН.

21 січня 2002 р. Дводенна міжнародна конференція щодо економічної допомоги Афганістану відкрилася у Токіо.

У ній брали участь представники близько 60 країн.

Відкрив її Генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Він закликав країни-донори якнайшвидше зібрати 10 млрд доларів. Саме стільки було потрібно для відновлення зруйнованої економіки на найближчі п'ять років.

2002 року Афганістану готові були надати допомогу такого обсягу: США — 300 млн доларів, Євросоюз — 500, Японія — 500 (упродовж двох з половиною років), Саудівська Аравія — 220 (протягом трьох років), Велика Британія — 220, Німеччина — 282 млн доларів.

Початок третьої декади січня 2002 р. У Токіо завершилася міжнародна конференція про надання фінансової допомоги Афганістану. Пообіцяли надати 4,5 млрд доларів впродовж найближчих п'яти років. 2002 року Афганістан мав отримати 1,8 млрд доларів на поточні витрати і соціальні програми.

Глава тимчасової адміністрації країни Гамід Карзай звернувся до Росії з проханням надати допомогу у розминуванні територій та у відбудові промислових підприємств, споруджених свого часу радянськими фахівцями.

Третя декада січня 2002 р. Збройні загони генерала-узбека Абдурашида Дустума захопили район Калаї-Заль на півночі країни за 60 км від м. Кундуз.

До цього захоплення район контролювався загонами таджиків, лояльних міністру оборони Мохаммаду Фахіму.

Загони прихильника колишнього президента Бурхануддіна Рабані — польового командира Закім Хана встановили контроль над більшою частиною міста Хост, яке доти контролювали прихильники колишнього афганського короля Мохаммада Захір-Шаха, очолювані губернатором провінції Пактія Базиханом Зарзані.

Глава тимчасової адміністрації Хамід Карзай 23 січня відвідав Китай. Уряд Китаю пообіцяв дати один мільйон доларів на відбудову Афганістану.

24 січня Х. Карзай прибув з візитом до Таджикистану.

28 січня 2002 р. До Вашингтону прибув глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай.

США обіцяли для початку надати допомоги на 275 млн доларів.

Кінець січня 2002 р. Після своєї поїздки до Афганістану Катрін Бертіні (Організація ООН з сільського господарства і продовольства) заявила, що масовий голод цій країні більше не загрожує. Після падіння режиму талібів міжнародна продовольча допомога надійшла до всіх визволених районів. Раніше її розкрадали таліби та бойовики «Аль-Каїди». Продовольча допомога від ООН надавалася понад шести мільйонам афганців.

Кінець січня 2002 р. Поблизу м. Гардез точилися запеклі бої між прихильниками місцевого польового командира Ахмадзая Сайдулли, якого жителі обрали на губернатора, і прихильниками губернатора, призначеного з Кабула — Панчахана Задрана. Американські війська, які дислокувалися на той час у Гардезі, у конфлікт не втручалися.

Над місцем боїв кружляли американські літаки. Були побоювання, що кілька сот талібів та членів угруповання «Аль-Каїда» могли скористатися з міжусобиці та напасти на місто.

Початок лютого 2002 р. Начальник поліції м. Мазарі-Шариф заявив, що заступник міністра оборони Абдурашид Дустум дестабілізував ситуацію на півночі Афганістану. Понад тисячу його бійців відмовлялися виконувати накази тимчасової афганської адміністрації. Чинили насильство проти таджиків (А. Дустум за етносом — узбек).

4 лютого 2002 р. В місті Гардез (провінція Пактія) тривало протистояння загонів, вірних призначеного тимчасовим урядом губернатора Задрана і губернатором Сайдуллою, обраного місцевими жителями. Щонайменше 50 чол. загинуло.

5 лютого 2002 р. У країні відбулася урочиста церемонія заміни державної символіки. Глава тимчасової адміністрації Гамід Карзай підняв новий прапор над своєю резиденцією. Раніше резиденція була королівським палацом. Піднятий прапор був точною копією королівського. Складається з чорної, червоної і зеленої смуг. Королівським збережено і державний герб. На ньому зображено орла з короною. Щоправда, дописано вислів з Корану. Колишній президент Афганістану Бурхануддін Рабані, міністри та іноземні послы взяли участь у церемонії.

Цього ж своїм указом Г. Карзай відновив королівську конституцію. Ще одним указом була відновлена дія у країні сонячного календаря. Свого часу уряд талібів запровадив місячний календар.

6 лютого 2002 р. Тимчасовий уряд оголосив про створення поліції. Вона мала складатися з 70 тис. чол. від кожної етнічної групи.

Перша декада лютого 2002 р. У провінції Пактія тривало протистояння двох ворогуючих губернаторів. Супротивники домовилися обмінятися полоненими. Гла-

ва тимчасової адміністрації Афганістану Г. Карзай закликав сторони конфлікту прислати делегації до Кабула для переговорів.

У провінції Кундуз таджиків воювали з узбеками.

Перша декада лютого 2002 р. Керівник тимчасової організації Г. Карзай відвідав м. Герат. Там мав зустріч з місцевим губернатором Ісмаїл-ханом. У того були наміри встановити свій контроль ще над чотирма сусідніми провінціями.

У провінції Пактія (схід країни) ворогували між собою місцеві польові командири.

Генерал-узбек Дустум воював з генералом-таджиком Аттою у провінції Кундуз.

13 лютого 2002 р. президент Росії В. Путін прийняв міністра оборони тимчасової адміністрації Афганістану Мохаммада Фахіма. Президент обіцяв надати допомогу у відбудові афганської економіки. Міністр просив допомогти ремонтувати наявну зброю й бойову техніку радянського виробництва.

14 лютого 2002 р. У Кабулі приведено до присяги нового губернатора провінції Пактія Тадж Мохаммеда Задрана. Міжусобиця місцевих польових командирів після цього не вшухла.

15 лютого 2002 р. У ніч проти цього дня вбито міністра цивільної авіації і туризму Абдулу Рахмана. Глава тимчасової адміністрації Г. Карзай заявив, що міністра вбили високопоставлені співробітники служби безпеки. Заарештовано трьох підозрюваних. Поміж них — два генерали.

16—17 лютого 2002 р. Американська авіація бомбила район боїв між ворогуючими угрупованнями на сході країни.

Це сталося після атаки озброєних пуштунських загонів на військовий блок — пост тимчасової адміністрації. Тоді було вбито одного вояка та поранено трьох.

Друга декада лютого 2002 р. В провінції Балх (північ Афганістану) знову спалахнули бої між загонами генерала-узбека Абдуррашида Дустума та таджицьким ополченням Мохаммада Атти.

27 лютого 2002 р. Глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай мав у Делі переговори з прем'єр-міністром Аталом Біхарі Ваджаї. Обговорювали участь Індії у відбудові економіки Афганістану. Індія вже надала Афганістану 100 млн доларів.

Третя декада лютого 2002 р. Керівник тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай відвідав Іран. 24 лютого зустрівся з президентом Ірану Мохаммадом Хатамі.

Афганський президент переконавав іранське керівництво, що зв'язки Афганістану з США не загрожують Ірану. Афганістан звинувачував Іран у підтримці польових командирів, які вороже налаштовані проти.

1 березня 2002 р. Розпочалася операція «Анаконда». Мала на меті добити рештки талібів та бойовиків на сході країни. Окрім американського загону спеціального призначення у ній брали участь вояки Північного альянсу та Франції, Німеччини, Австралії, Норвегії і Данії.

Загалом — 2 тис. осіб.

Початок березня 2002 р. У провінції Пактія почалися запеклі бої з бойовиками талібів та «Аль-Каїди». Авіація США виконувала «килимові бомбардування» у гірських районах.

В аеропорту міста Хост (60 км від адміністративного центру Пактії) обстріляно американських вояків. По них випустили дві ракети, а потім обстріляли зі стрілецької зброї.

3 березня 2002 р. Потужний землетрус з епіцентром, який знаходився у горах Гіндукум, стався на північному сході Афганістану. Сила землетрусу сягала 7 балів за Ріхтером. Щонайменше 50 чол. загинуло. У Кабулі та інших населених пунктах були значні руйнування.

4 березня 2002 р. Пізно ввечері тяжко поранено кореспондентку газети «Торонто стар» 47-річну Катлен Кенну. Вона їхала до району бойових дій. Терористи кинули гранату в її автомобіль.

4 березня 2002 р. У Кабулі відбулася нарада двохсот польових командирів. Обговорювалися проблеми створення афганської армії.

Початок першої декади березня 2002 р. Американське командування заявило, що операція «Анаконда» ще досить далека від завершення. У операції брали участь близько тисячі вояків США, а також афганські загони Північного альянсу та підрозділи союзників США.

Міжнародна правозахисна організація «Х'юмен райтс вотч» оприлюднила доповідь. Північний альянс звинувачувався у ній у терорі проти пуштунського населення на півночі Афганістану.

Узбеки і таджики чинили грабунки, гвалтування, вбивства, етнічні чистки пуштунів. Тисячі пуштунів стали біженцями. Американські вояки в ряді випадків мали можливість припинити терор, але не зробили цього.

Міжнародні миротворчі сили були розміщені лише в Кабулі та Мазарі-Шарифі.

5 березня 2002 р. У ніч проти цього дня американська авіація інтенсивно бомбардувала гірські райони, де отаборилися терористи. Їх було там 200—500 чол.

Перша декада березня 2002 р. Два американські вертольоти були обстріляні в аеропорту міста Хост. Загинули 8 вояків США. Близько півсотні американських військовослужбовців було поранено.

11 березня 2002 р. З району боїв на сході країни виведено американські підрозділи. Операція «Анаконда» наближалася до завершення. До провінції Пактія перекинуто додаткові підрозділи урядових військ. Авіація США та їх союзників бомбардувала гірські райони. Американське командування повідомляло про знищення понад 500 талібів та бойовиків «Аль-Каїди» під час виконання операції «Анаконда».

13 березня 2002 р. На сході країни тривали запеклі сутички. Урядові війська обшукували гірські печери. Американські підрозділи участі у боях фактично не брали, але авіація США допомагала афганським урядовим військам.

Повідомлялося, що в гірських печерах опір продовжували чинити близько сотні талібів та членів «Аль-Каїди». У полон вони не здавалися. Билися до кінця. Деякі намагалися прорватися у Пакистан.

Друга декада березня 2002 р. Глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай відвідав Москву. Підписано ряд угод про економічне співробітництво. Більшість документів мала декларативний характер. Росія обіцяла Афганістану допомогу у створенні національної армії.

Початок другої декади березня 2002 р. До Афганістану прибув військовий контингент з Канади. Його чисельність — 500 вояків. Вони мали виконувати операцію «Гарпун», яка була частиною антитерористичної операції в Афганістані.

Повідомлялося, що за час операції «Анаконда» було знищено 800 талібів і бойовиків «Аль-Каїди».

20 березня 2002 р. В ніч проти цього дня в бою поблизу міста Хост поранено американського вояка. Загинули також три афганських солдати. Біля аеродрому Хоста знайдено понад десяток загиблих афганських солдатів.

Командувач американськими військами в Афганістані Томас Френкс оголосив про завершення операції «Анаконда».

Третя декада березня 2002 р. У провінції Баглан на північному сході країни стався землетрус. Загинуло 1,5—1,8 тис. чоловік згідно з оцінками центральних властей. Місцеві власті назвали значно більше число жертв — до 5 тис. чоловік.

Понад 20 тис. чол. втратили житла. Епіцентр знаходився у горах Гіндукуш. Потужність землетрусу сягала 6 балів за Ріхтером.

Допомога потерпілим надходила з багатьох країн.

Третя декада березня 2002 р. Польовий командир, віце-губернатор провінції Пактія Хан Задран повідомив американським репортерам у Гардезі, що Осаму бен Ладена і його помічника бачили в місті Хост. Х. Задран повідомляв, що в горах біля Хоста таліби та бойовики «Аль-Каїди» готували збройні виступи проти нової афганської влади та американців.

Третя декада березня 2002 р. На авіабазу Багран під Кабулом прибув перший підрозділ британських морських піхотинців. Їх загальна кількість мала сягнути 1700 осіб. призначалися для пошуків і знищення решток талібів, а також бойовиків «Аль-Каїди».

Початок квітня 2002 р. Глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай приїхав до Анкари для обговорення питань пов'язаних з тим, що від Великої Британії до Туреччини переходило командування міжнародним військовим контингентом в Афганістані.

Початок квітня 2002 р. Заарештовано кількох високопоставлених урядовців. Їх підозрювали у підготовці державного перевороту. Належали до організації «Хезбі ісламі», очолюваної колишнім прем'єр-міністром Гульбеддіном Хекматіаром. Був запеклим опонентом колишнього президента Афганістану Бурхануддіна Раббани. Після падіння уряду талібів не визнав тимчасовий уряд Гаміда Карзая.

Кінець першої декади квітня 2002 р. Вчинено напад на автоколонну, яка прямувала до американської бази неподалік міста Гардез у провінції Пактія. Колону нападники закидали гранатами. загинув один афганський солдат. Всіх нападників знищено.

У м. Джелалабаді вчинено замах на міністра оборони Мохаммада Фахіма. Вибух стався за 10 метрів від його автомобіля. Чотири особи загинули, 18 — було поранено. З міністром нічого не трапилося.

Кінець першої половини квітня 2002 р. Розпочала працювати комісія виборників. Її завдання — призначити делегатів Лоя Джирги (Ради старійшин племен). Рада мала складатися з 1500 делегатів. 160 поміж них — жінки.

Початок другої половини квітня 2002 р. До Риму прибув глава тимчасової адміністрації Афганістану Гамід Карзай та шість міністрів. Мета — забрати на батьківщину короля 87-літнього Мохаммада Захір Шаха. Прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі надав для охорони колишнього монарха 50 вишколених поліцейських.

18 квітня 2002 р. Колишній король Мухам мед Захір Шах повернувся до Кабулу після 29-річного вигнання. Американський пілот помилково бомбардував канадських вояків, чотири загинули.

Кінець другої декади квітня 2002 р. У гірському районі між містами Гардез і Хост (провінція Пактія) почалися запеклі бої. Операція мала назву «Гірський лев». У ній брали участь 1700 британських десантників, підрозділи американської морської піхоти, урядові афганські війська, американська авіація. Вони намагалися знищити загони талібів та бойовиків «Аль-Каїди».

Поблизу Кандагара американський літак F-16 помилково скинув дві 250-кілограмові бомби на позиції канадських вояків. Чотири поміж них загинули, 8 — дістали поранення.

Третя декада квітня 2002 р. Член керівництва «Аль-Каїди» Абу Зубейда, якого захопили американці, розпочав давати свідчення. А. Зубейда був одним з найближчих соратників Усами бен Ладена. Американці захопили і персональний комп'ютер А. Зубейди. Повідомляв, що У. бен Ладен втік з печери Тора-Бора до Пакистану.

Кінець квітня 2002 р. З нагоди 10-ї річниці падіння режиму Наджибулли у Кабулі відбувся військовий парад. Приймав його глава тимчасової адміністрації Гамід Карзай. Командував парадом міністр оборони Мохаммад Фахім.

Колишнього командувача військами Північного альянсу Ахмада Шах Масуда по смертню оголошено національним героєм Афганістану.

Початок травня 2002 р. У східній провінції Пактія активізувалися залишки талібів та бойовики «Аль-Каїди». Туди перекинули понад тисячу британських вояків. Окрім британців там були американці, австралійці та афганські загони, лояльні до уряду.

У цій провінції відновилися збройні сутички між бійцями місцевих польових командирів. Поблизу адмінцентру провінції, — міста Гардез, — загинули десятки людей.

У районі міста Мазарі-Шариф між собою воювали загони заступника міністра оборони Абдурашида Дустума (генерал, узбек) і місцевого польового командира Атти Мохаммада.

Аеропорт у місті Хост обстріляли повстанці. Снаряди падали поблизу американських позицій. Ніхто не постраждав.

Початок травня 2002 р. Прихильниками колишнього губернатора провінції Пактія Пошахона Задрана, усунутого від влади, обстріляли ракетами місто Гардез. Загибло понад 30 мирних жителів.

Кінець першої декади травня 2002 р. Американські війська обстріляли ущелину, де переховувався польовий командир, колишній прем'єр-міністр, лідер партії «Хезбе ісламі» Гульбеддін Хекматіар. Він не визнав нову владу, засудив американську антитерористичну операцію, став заповзятим опозиціонером адміністрації Гаміда Карзая. Г. Хекматіар обіцяв грошові винагороди за вбивство американських вояків та афганських урядовців.

Початок другої декади травня 2002 р. Афганські урядові війська за підтримки американців знешкодили радіостанцію, яка закликала підтримувати колишнього губернатора провінції Пактія Пошахона Задрана.

Початок другої декади травня 2002 р. Британські військові у горах на сході країни виявили і знешкодили великий склад зброї. Там були тисячі ракет і снарядів.

Початок третьої декади травня 2002 р. Рада Безпеки ООН ще на пірвоку продовжила термін перебування міжнародного військового контингенту в Афганістані. Після 20 липня (коли закінчився попередній мандат) загальне керівництво миротворцями перейшло від Великої Британії до Туреччини. 18 країн мали своїх миротворців. Всі вони зосереджувалися в межах Кабула. Глава тимчасової адміністрації Гамід Карзай виступив за розширення сфери їх дій.

Початок третьої декади травня 2002 р. Палата представників Конгресу США ухвалила надання допомоги Афганістану в розмірі 1,3 млрд доларів впродовж чотирьох років. До афганського уряду висунуті умови — боротьба з міжнародним тероризмом і контрабандою наркотиків та забезпечення прав жінок.

10 червня 2002 р. У Кабулі розпочала роботу Лойя Джирга — «Великі збори» найбільш впливових племенних, релігійних та громадських діячів. У зібранні взяли участь 1500 делегатів. Колишній король під тиском США заявив, що не претендує на пост глави держави.

Єдиним суперником Гаміда Карзая була 30-річна жінка-лікар Масуда Джалал. Вона працювала у рамках Всесвітньої продовольчої програми.

13 червня 2002 р. Гаміда Карзая Лойя Джирга обрала президентом країни. За нього було подано 1295 голосів з 1500 (приблизно 80 % — «за»). Лойя Джирга сформувала також парламент країни — Тимчасову Національну асамблею. До її складу ввійшли 160 депутатів.

19 червня 2002 р. Новообраний глава держави і уряду Гамід Карзай склав присягу перед всеафганською радою старійшин племен і богословів — Лоя Джиргою. Новий перехідний уряд склався з 14 міністрів. З попереднього тимчасового уряду пости зберегли міністр закордонних справ Абдулла Абдулло та міністр оборони Мохаммад Фахім. У новому уряді ширше були представлені пуштуни. Таджики переважали у попередньому.

Початок липня 2002 р. Бомбардувальник В-52 і штурмовик АС-130 військово-повітряних сил США розбомбили весілля у провінції Урузган. На весіллі, виконуючи обряд, було здійснено кілька пострілів у повітря. Американці прийняли їх за обстріл своїх літаків. Щонайменше сорок чоловік загинуло, понад 100 осіб дістали поранення.

Бомбардування було у місцевості, де народився духовний лідер талібів мулла Мохаммад Омар.

Початок липня 2002 р. Міністр закордонних справ Афганістану Абдула Абдулло прибув до Вашингтону для участі у засіданні міжнародного комітету з відбудови Афганістану. Афганське керівництво було зацікавлене в одержанні не лише обіцянок, а й реальних грошей.

Початок другої декади липня 2002 р. П'ятьох американських солдатів вбито у Кандагарі. Два терористи на мотоциклі обстріляли машину з військовослужбовцями і втекли.

Кінець другої декади липня 2002 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан продовжував наполягати на збільшенні чисельності міжнародного миротворчого контингенту в Афганістані. Там перебувало 4,5 тис. військовослужбовців. Їх діяльність обмежувалася Кабулом.

Початок третьої декади липня 2002 р. Поблизу міста Гардез (адміністративний центр провінції Пактія) обстріляно американський військовий табір. Обстріл тривав кілька годин.

Третя декада липня 2002 р. Міністр закордонних справ Афганістану А. Абдулло заявив на міжнародній конференції у Вашингтоні, що з обіцяних Афганістану на Токійській конференції 4,5 млрд доларів надано лише один мільярд. Він стверджував, що цього замало і допомога потрібна була негайно.

Середина серпня 2002 р. Обстріляно з мінометів будинок міської адміністрації в місті Асадабаді. Це — схід країни. Снарядним влучили в жилий квартал. За тиждень до цього у провінції Кунар було вчинено напад на американський спецпідрозділ.

Кінець серпня 2002 р. Королева Великої Британії Єлизавета II нагородила Ордемом Британської історії двох афганців. Вони охороняли британське посольство в Кабулі впродовж 13 років. Приміщення посольства в 1989 р. залишив останній дипломат. Все цінне майно посольства зберегли 57-річний Закур Шах та 59-річний Саєд Авзал. Перший був завгоспом, а другий — швейцаром. Вони нікого не пускали на територію посольства. Представникам талібів вони сказали, що у приміщенні знаходяться лише старі меблі і ті більше зацікавленості до будинку посольства не виявляли.

5 вересня 2002 р. У Кандагарі вчинено замах на главу уряду й держави Гаміда Карзая. Поранено губернатора Кандару — Гуль Ага Шерзая. Загинув один охоронець. Г. Карзай не потерпів. Терориста — Абдулу Рахмана вбили американські військові. Г. Карзай був на весіллі свого родича.

У центрі Кабула стався сильний вибух. Загинуло три десятки осіб. Щонайменше 50 осіб дістали поранення.

Кінець першої декади вересня 2002 р. У Кабулі відбулися меморіальні заходи у зв'язку з першою річницею вбивства терористами-самогубцями командувача військами Північного альянсу Ахмада Шах Масуда.

Перша декада жовтня 2002 р. В обіг запроваджена нова національна грошова одиниця. Банкноти друкувалися у Великій Британії та Німеччині. Найменший номінал — 10 афгані. Найбільший — 1000.

Початок листопада 2002 р. Терористи мали намір підірвати електростанцію поблизу Кабула. Підготували 45 кілограмів вибухівки. Власти арештували кількох змовників.

Початок другої декади листопада 2002 р. В афганській столиці тривали масові студентські заворушення. Їх учасники вимагали поліпшення умов навчання і проживання. Під час розгону поліцією цієї демонстрації загинули чотири студенти.

Тисячі студентів забарикадувалися в приміщенні Кабульського університету. Його оточила поліція, яка вдалася до вогнепальної зброї.

21 грудня 2002 р. Біля Кабула зазнав катастрофи німецький вертоліт. Загибло 7 німецьких військовослужбовців.

Третя декада січня 2003 р. Колишній охоронець Осама бен Ладена марокканець Абдалла Табарак повідомив, що під час облоги підземних фортець у гірському комплексі Тора-Бора наприкінці 2001 року його шеф втік до Пакистану. Перед початком операції Осама бен Ладен передав охоронцеві свій супутниковий телефон і наказав збити зі сліду американські служби, періодично виходячи в ефір. Охоронець утримувався на американській базі Гуантанамо на Кубі.

Початок лютого 2003 р. У Кандагарі стався потужний вибух. Він зруйнував міст. У момент вибуху мостом їхав автобус. Машину рознесло на шматки. Принаймні 16 чол. загинули. Живими залишилися лише двоє. Поліція вважала, що вибух вчинила «Аль-Каїда».

Кінець першої декади квітня 2003 р. На сході країни поблизу міста Ургун урядові війська розгромили загін талібів під командуванням колишнього міністра прикордонної служби уряду талібів Аманулли. Він та чотири найближчих його соратники загинули.

На півночі країни відновилися збройні сутички між ворогуючими керівниками місцевої влади. 9 квітня американський літак розбомбив житловий будинок неподалік кордону з Пакистаном. Загибло 11 мирних жителів, у тому числі 7 жінок. Американці визнали факт помилкового бомбардування.

14 квітня 2003 р. Вранці у Кабулі прогрімилі сильні вибухи. Ракетами було обстріляно район, де знаходилося посольство США.

1 травня 2003 р. Міністр оборони США Д. Рамсфелд, зустрічаючись у Кабулі з президентом Гамідом Карзаєм, оголосив про завершення основних бойових операцій. У Афганістані залишалися 8 тис. американських вояків та 5,5 тис. військовослужбовців Міжнародних допоміжних служб безпеки.

Початок травня 2003 р. Пред'явлено звинувачення групі, яка виготовила фальшиві бельгійські паспорти, якими скористалися вбивці лідера Північного альянсу Афганістану А. Ш. Масуда у вересні 2001 р. Звинувачувалися тунісієць Тарек Мааруфі та Нізар Трабелсі. Н. Трабелсі заарештовано у вересні 2001 р. Йому інкримінували й інші терористичні акти.

21 травня 2003 р. Американські вояки застрелили трьох солдатів афганської армії та поранили офіцера. Інцидент стався неподалік приміщення посольства США у Кабулі. Представник афганської армії заявив, що вогонь американці відкрили помилково.

7 червня 2003 р. У Кабулі від вибуху замінованого автомобіля вбито 4 німецьких миротворців і одного афганця — випадкового прохожого, 31 людину поранено.

13 серпня 2003 р. Від актів насильства загинуло близько 60 (за іншими даними — 50) чоловік у різних частинах країни. У провінції Гільменд у салоні пасажир-

ського автобуса вибухнула бомба. Загинули 22 особи. 15 дістали поранення. Серед загиблих — шестеро дітей. Біля кордону з Пакистаном загинуло 15 бойовиків та 5 солдатів на сході країни вбито 9 поліцейських.

Початок вересня 2003 р. Завершилася збройна операція проти талібів у провінції Забуль на сході країни. Було очищено гірські печери, у яких базувалися таліби. Авіація США брала участь в операції.

7 вересня 2003 р. Командувач американськими військами генерал-лейтенант Джон Вайнс повідомив, що впродовж двох тижнів знищено близько 200 талібів. Міністр оборони США Дональд Рамсфелд зустрічався у Кабулі з президентом Афганістану.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Керівник Афганістану Гамід Карзай відклав до середини грудня скликання ради старійшин (Лоя-Джирги) для затвердження нової конституції. Властям потрібен був додатковий час для вивчення пропозицій, які надійшли від населення.

Середина жовтня 2003 р. Рада Безпеки ООН ухвалила поширити зону відповідальності міжнародних сил безпеки на всю територію Афганістану. Досі зона відповідальності обмежувалася Кабулом.

Міжнародні сили безпеки налічували 5,5 тис військовослужбовців з 29 країн світу. В Афганістані перебувало 10 тис американських солдатів, які вели збройні операції проти талібів.

Друга декада жовтня 2003 р. Близько сорока полонених талібів втекли з ув'язнення у місті Кандагар. Потай від охорони вони прокопали підземний хід, яким і скористалися для втечі.

Кінець жовтня 2003 р. На сході Афганістану у провінції Пактія загинули два агенти Центрального розвідувального управління США, — 43-річний Уільям Кармон та 32-річний Кристофер Глен Мюллер. Вони збирали розвіддані про терористів.

5 грудня 2003 р. Поблизу міста Гардез у провінції Пактія на сході країни американські вояки випадково вбили вісьмох мирних жителів під час операції з пошуку одного з лідерів талібів — мулли Вазіра Джелані. Шестеро із загиблих були дітьми.

18 листопада 2003 р. Галід Карзай повідомив, що у підземельній схованці під президентським палацом у Кабулі знову знайдено скарб «Золото Бактрії (стародавньої держави з Центральної Азії)». Скарб складається з 20 400 золотих предметів, головним чином жіночих прикрас. Цей скарб знайшли 1979 року дослідники СРСР в передмісті афганського міста Шибєрган, неподалік кордону з Туркменістаном. Скарб тоді передали до національного музею в Кабулі, звідки він 1989 року зник.

6 грудня 2003 р. Під час бомбардування у провінції Газні загинуло дев'ять дітей.

14 грудня 2003 р. У Кабулі розпочала роботу Лойя Джирга, — всеафганська рада народних представників. Головні її завдання — ухвалення конституції і визначення дати всенародних виборів президента країни. У роботі Лойї Джирги брали участь 500 депутатів. Вони представляли усі етнічні та релігійні верстви Афганістану.

Перша половина січня 2004 р. Рада старійшин (Лойя Джирга) ухвалила конституцію країни. Її проголошено ісламською республікою. Жінок урівняно в правах з чоловіками. Глава держави — президент. Він має широкі повноваження. Законодавчу владу здійснює двопалатний парламент. Державні мови — пушту і дарі. В окремих районах офіційними мовами можуть бути мови меншин.

У м. Кандагар від вибуху бомби загинуло 15 чоловік, переважно дітей. Близько 70 чоловік було поранено. Власті вважали, що до терористичного акту причетна «Аль-Каїда».

Друга половина січня 2004 р. Національне телебачення вперше за останні 12 років показало запис пісень у виконанні жінок. Це викликало невдоволення Вер-

ховного суду. Суд вимагав від президента припинити це неподобство. Президент заявив, що останнє слово залишиться за міністерством інформації і культури. Міністерство взяло співачок під захист і міністр Габіба Сорабі звинуватила Суд у втручанні не в свої справи.

Друга половина березня 2004 р. У масових заворушеннях у провінції Герат (схід країни) загинуло не менше, ніж 100 чоловік. Спалахнули заворушення після вбивства міністра цивільної авіації Мірваіза Садика. Його автомобіль було обстріляно з гранатомета. У вбивстві влада підозрювала місцевого польового командира Захіра Наїфзаде.

Початок квітня 2004 р. Нарада країн-донорів Афганістану завершилася у Німеччині. Протягом найближчих трьох років планувалося надати Афганістану 8 млрд 200 млн доларів для розбудови економіки. США зобов'язувалися надати допомогу в 2 млрд 200 млн доларів.

Керівник Афганістану Гамід Карзай заявив, що його країні протягом 7 років потрібно принаймні 27 млрд доларів.

Друга декада квітня 2004 р. у м. Кандагар неподалік американської військової бази стався потужний вибух. Було поранено генерала афганської армії та двох охоронців. Вибуховий пристрій спрацював за допомогою пульта дистанційного управління.

Кінець першої декади червня 2004 р. У м. Кундуз, що на півночі країни, загинули 11 громадян Китаю. Семеро було поранено. Два десятки озброєних терористів в масках проникли на будівельний майданчик, де в рамках гуманітарного проекту працювали китайці, влаштували стрілянину і втекли.

Третя декада серпня 2004 р. Дванадцять суперників діючого глави держави на призначених на вересень президентських виборах вимагали негайної його відставки, а також зміни складу виборчої комісії. У випадку незадоволення їх вимог, претенденти погрожували бойкотом виборів. Серед цих непокірних претендентів був і Юнус Кануні. Колись він був одним із найближчих соратників Г. Карзая, а на президентських перегонах став його найголовнішим суперником.

Початок вересня 2004 р. Масуда Джальянь заявила про намір балотуватися на пост президента Афганістану на виборах, призначених на 9 жовтня 2004 р. Рішення М. Джальянь викликало суперечливу реакцію в країні, М. Джальянь була суперником Г. Карзая на виборах тимчасового глави держави у червні 2002 р.

9 жовтня 2004 р. Цього дня відбулися перші демократичні президентські вибори в історії Афганістану. За декілька днів після них виборча комісія завершила підрахунок голосів, поданих на президентських виборах. Комісія повідомила про перемогу чинного керівника країни Гаміда Карзая. За національністю він — пуштун. Г. Карзай отримав 55,4 % голосів. Друге місце посів таджик Юніс Гануні (16,3 %). Він визнав перемогу Г. Карзая, але вимагав від виборчої комісії визнання порушень виборчого процесу, які мали місце. 6,9 % голосів дісталися решті 14 кандидатів.

Перша декада грудня 2004 р. У будинку уряду в Кабулі відбулася церемонія інаугурації першого в історії обраного президента Афганістану. Близько 150 іноземних гостей взяли участь у церемонії. Серед них були віце-президент США Річард Чейні та міністр оборони США Доналд Рамсфелд. Таліби погрожували обстріляти Кабул, але цього не сталося і церемонія пройшла спокійно. Великих урочистостей у Кабулі не було. Жителям рекомендовано було залишатися вдома.

Перша декада лютого 2005 р. Виявлено уламки «Боїнга-737» за 30 км. від Кабула. Літак належав авіакомпанії «Кам Ейр». Виконував внутрішній рейс. До скла-

ду екіпажу входило 6 росіян. На борту було 7 іноземних громадян. Усі 96 пасажирів і вісім членів екіпажу загинули.

Кінець березня 2005 р. Прорвалася гребля між озерами Навур та Султан у провінції Газні на сході країни. Цьому сприяли зливи та повені. Кілька сіл повністю змила вода. Затоплено місто Газні. Американський вертольоти брали участь в евакуації жителів. Першопочатково повідомлялося, що п'ять чоловік загинули та кілька десятків зникли без вісті.

Перша декада квітня 2005 р. Американський військовий вертоліт «Чинук» розбився за 80 км. від Кабула. Загинуло 16 осіб.

Кінець другої декади травня 2005 р. 40 британських військовослужбовців, які несли службу в Афганістані, захворіли на невідому хворобу. Мала вона тяжкі симптоми. Була схожою на черевний тиф. Кількох особливо тяжко хворих вояків було відправлено до Великої Британії.

Третя декада червня 2005 р. На сході Афганістану розбився військовий вертоліт. На його борту перебувало 15—20 військовослужбовців.

На кордоні з Афганістаном мала місце операція, спрямована проти талібів.

Третя декада червня 2005 р. У провінції Кандагар завершилася широкомасштабна операція урядових військ проти талібів. Урядових вояків підтримували американські. Бій тривав впродовж одинадцяти годин. Повідомлялося про знищення щонайменше 75 талібів. Три їх десятки захоплено в полон.

Друга декада серпня 2005 р. Поблизу міста Герат (захід Афганістану) розбився іспанський військовий вертоліт. На його борту перебували 11 осіб. Всі загинули. Авіакатастрофа змусила прем'єр-міністра Іспанії Хосе Луїса Родрігеса Салатеро перервати свою відпустку та повернутися до Іспанії.

Друга декада вересня 2005 р. Відбулися парламентські вибори. Обирали 2,5 тисячі депутатів. На кожне депутатське місце претендувало до 100 кандидатів. У парламенті було зарезеровано чверть мандатів для жінок.

Порядок охороняли 100 тисяч афганських поліцейських та 30 тисяч міжнародних миротворців. Вибори відбулися відносно спокійно. Від обстрілів виборчих дільниць загинули 6 людей. Поміж них — один вояка-француз. Обстріляно місію ООН у Кабулі.

Третя декада грудня 2005 р. Прес-секретар президента Афганістану Гаміда Карзая заявив, що уряд Афганістану хоче отримати від Росії компенсацію за 10-річну окупацію.

11. БАГАМСЬКІ ОСТРОВИ

4 вересня 2001 р. У центрі туристської смуги у Насау сталася велика пожежа. Охопила «Солом'яний ринок» та прилеглі будинки. Причина — підпал.

2001 р. FATF виключила Багами зі списку країн, які не борються з відмиванням «брудних грошей». До списку країну записали 2000 р. На Багамах було зареєстровано 100 тисяч міжнародних компаній. Власність на більшості поміж них була анонімною.

3 травня 2002 р. Прем'єр-міністром Багамських островів став П. Крісті

13 листопада 2002 р. Посаду генерал-губернатора обійняв Ні Дюмон.

Грудень 2002 р. Американський посол критикував уряд країни за неефективність боротьби з транспортуванням наркотиків через Багамські острови до США.

Грудень 2002 р. Прем'єр-міністр П. Крісті став першим главою уряду Багамських островів, який відвідав сусідній з Кубою острів.

2002 р. Впродовж цього року було перехоплено 4200 нелегальних мігрантів з Гаїті. Це вдвічі більше, ніж попереднього року. Близько 3000 гаїтян було репатрійовано.

12. БАНГЛАДЕШ

Травень 2001 р. Через ріку Буриганга біля столиці Бангладеш збудовано півторакілометровий міст. Сотні човнарів залишилися без роботи.

29—31 липня 2001 р. Відбувся візит президента Пакистану Первеза Мушаррафа. Питання про репатріацію 300 тисяч пакистанців, які виступали в 1971 р. проти незалежності Бангладеш, не було вирішене.

Початок серпня 2001 р. На вулицях столиці під час передвиборних бійок поранено понад 200 чоловік. Билися прихильники правлячої Народної ліги та Національної партії Бангладеш. На півночі країни підпалено близько 60 житлових будинків.

9 серпня 2001 р. 16 людей загинуло у тисняві на текстильній фабриці, коли помилково спрацював сигналізатор пожежі.

1 жовтня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Перемогу здобула Націоналістична партія Бангладеш. Обіцяла боротися із злочинністю (у середньому щомісяця траплялося 325 вбивств). Завоювала 214 місць з 300. Правляча народна партія завоювала 62 місця.

9 жовтня 2001 р. Халеда Зіа став прем'єр-міністром.

13 листопада 2001 р. Мали відбутися президентські вибори, але незалежний кандидат Мохаммад Раушан Алі зняв свою кандидатуру. Виборча комісія проголосила президентом країни А. К. М. Бадруддозу Чоудхурі. До цього був міністром закордонних справ.

29 листопада 2001 р. На річці Тетулія потонув пором, зіткнувшись з більшим судном. Потонуло 90 чол.

3 травня 2002 р. Під час шторму на річці Магна потонув пором. Щонайменше 271 людина загинула.

23 червня 2002 р. У відставку подав президент Б. Чоудхурі. Бангладеська національна партія звинуватила його у неповазі до засновника партії, бо президент не відвідав його могилу.

6 вересня 2002 р. Посаду президента обійняв Яджуддін Ахмед.

23 січня 2003 р. Ухвалено закон, який надав імунітет від переслідування воякам, що брали участь у кампанії боротьби із злочинністю.

25 січня 2003 р. Відбулися місцеві вибори. Активність виборців — 81,7%. Терактів було втричі більше, ніж на виборах 1997 року.

Січень 2003 р. В Індії перебувало 20 млн нелегальних емігрантів з Бангладеш. Індія намагалася повернути їх до Бангладеш. Були сутички.

19 березня 2003 р. До столиці М'янми прибув прем'єр-міністр Бангладеш Халеда Зіа. Йшлося про мусульманських біженців з М'янми (рахінг'я), яких переслідувала м'янська армія.

Квітень 2003 р. Відбулися переговори про біженців з Бангладеш.

Кінець першої декади липня 2003 р. Сталася катастрофа 3-палубного порому. Він прямував з Дакки на південь. Перекинувся там, де зливаються ріки Падма, Міхна та Дакатія. На борту порому було 800 чоловік. Це — вдвічі більше за норму. Берега дісталися півсхідні чоловік. Кількох чоловік з'їли крокодили. Близько 600 осіб вважалися такими, що зникли без вісті.

Початок лютого 2004 р. За 100 км на південний захід від столиці на річці Падма зіткнулися два пороми. Загибло щонайменше 50 пасажирів. На поромі було понад 800 людей. Це значно більше ніж дозволялося правилами.

Друга декада серпня 2005 р. В місті Дакка сталася 15 вибухів малої потужності, а в головному порту країни — місті Читтагонг — 20.

Бомби вибухало також у Сілгето, Міменсингху, Бари салі та Хуене. Одна людина загинула. Сталася це в столиці. 115 осіб дістали поранення.

Відповідальність за теракти взяло на себе місцеве ісламське угруповання.

Друга декада вересня 2005 р. У столиці — місті Дакка — зареєстровано підземні поштовхи потужністю 5,6 бала.

13. БАРБАДОС

Третя декада липня 2002 р. Британський есмінець «Ньюкасл» затримав біля острова Барбадос яхту з вантажем маріхуани та кокаїну.

21 травня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Лейбористська партія, очолювана прем'єр-міністром Артуром Овеном, здобула 23 депутатських мандати (з 30). Порівнюючи з парламентськими виборами 1999 року, опозиція зміцнила свої позиції. Їй дісталася цього разу 7 місць. До цього мала лише 2.

14. БАХРЕЙН

Лютий 2001 р. Відбувся референдум про «Хартію національної дії». 98,4 % виборців її підтримали. Передбачала демократичні реформи, зокрема, розподіл гілок влади.

14 лютого 2002 р. Прийнято Конституцію країни. Країна проголошена королівством. Главою країни був шейх Гамад бін Ісса аль-Хаміда (з 6 березня 1999 р.).

9—15 травня 2002 р. Вперше за останні 30 років відбулися вибори до муніципальних рад. Кандидатури жінок були висунуті вперше в історії країни. Жодної жінки не було обрано до місцевих представницьких органів. Перемогу здобули консервативні ісламісти.

24—31 жовтня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. На них жінкам вперше дозволялося голосувати і бути кандидатами.

Чотири опозиційні групи закликали бойкотувати вибори. На них перемогу здобула суннітська меншість. Активність виборців — 50 %.

Середина серпня 2002 р. Король Гамад вперше з 1979 року здійснив візит до Ірану.

Серпень 2002 р. Власті заявили, що війна в Іраку буде катастрофічною для регіону.

15. БЕЛІЗ

8—9 жовтня 2001 р. На південь країни налетів ураган «Іріс». Був найпотужніший впродовж 40 років. 22 людини загинули. Знищено 3 тисячі будинків, 12 тис. Людей втратили домівки.

Кінець першої декади жовтня 2001 р. Від урагану «Іріс» біля південно-східних берегів країни потонуло судно з 24 туристами.

Вересень 2002 р. Після дворічних переговорів було запропонована остаточна угода щодо врегулювання з Гватемалою територіальних питань. Рагіфікація цієї угоди була відкладена.

5 березня 2003 р. Відбулися вибори до парламенту. Об'єднана народна партія на чолі з прем'єр-міністром Саїдом Мусою виборола 21 місце (з 29). На парламентських виборах 1999 року їй дісталось 26 місць.

Друга декада листопада 2005 р. На Беліз налетів тропічний шторм «Гама». Без вісті зникло 5 рибалок та легкий пасажирський літак з двома пасажирами.

16. БЕЛЬГІЯ

Початок січня 2001 р. Почала діяти нова система надання Бельгією притулку. Особи які звертатимуться за притулком, отримуватимуть лише матеріальну допомогу, а не фінансову, як це було раніше. Шукачі притулку чекатимуть результатів розгляду заяв на надання притулку в переобладнаних у гуртожитки військових казармах чи армійських наметах.

Третя декада січня 2001 р. Бельгійський тижневик «Гумо» повідомляв, що мільйони доларів на рахунок народного депутата України Олександра Волкова у банках Бельгії надходили з різноманітних офшорних зон світу.

16 липня 2001 р. Зака Рогге обрано президентом Міжнародного олімпійського комітету. Прийшов на зміну іспанцю Хуану Антоніо Самаранчу.

6 листопада 2001 р. Банкрутом оголошено національну авіакомпанію «Sabena».

Початок третьої декади листопада 2001 р. Бельгійський суд викликав прем'єр-міністра Ізраїлю Аріеля Шарона на засідання у справі про різанину у таборах палестинських біженців Сабра і Шатила. Вона сталася 1982 року. Тоді А. Шарон був міністром оборони. Не вжив заходів для уникнення трагедії. Загинуло понад півтори тисячі чоловік. На час виклику А. Шарона до суду у Бельгії діяв закон, що дозволяв притягувати до суду будь-кого за злочини, здійснені будь-де у світі.

16 січня 2002 р. Уряд вибачився за роль Бельгії у вбивстві першого прем'єр-міністра Канго Патріса Лумумби у 1961 році.

3 квітня 2002 р. Підпалено синагогу в Антверпі. Кілька днів тому підпалено синагогу у Брюсселі.

Кінець другої декади травня 2002 р. Парламент Бельгії ухвалив закон, який дозволяє у виняткових випадках евтаназію-спричинення смерті невиліковно хворим за їх згодою. До Бельгії евтаназію легалізували Нідерланди. Бельгійська опозиція (передусім, християнські демократи) виступали категорично проти евтаназії і мали намір оскаржити закон в Європейському суді з прав людини.

Кінець другої декади листопада 2002 р. У містах Ранс та Шіме вшановувалася пам'ять українських військовополонених, які працювали там в 1917—1918 роках на примусових роботах і померли на бельгійській землі.

Кінець другої декади лютого 2003 р. У Брюсселі відбулася надзвичайна зустріч у верхах Європейського союзу. Ухвалено спільну декларацію щодо Іраку. У цьому документі відображено позицію кожної сторони.

Третя декада березня 2003 р. Глава уряду розпочав консультації з лідерами політичних партій. Гостро необхідним був перегляд одного із законів країни. Він надавав право бельгійським судам притягувати до відповідальності громадян будь-якої держави за воєнні злочини.

Початок квітня 2003 р. Прийнято поправку до закону, згідно з якою обмежувалася юрисдикція бельгійських судів щодо воєнних злочинів іноземних громадян. Суд прийматиме позови лише від людей, які живуть у Бельгії щонайменше три роки.

18 травня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Вибиралися 150 депутатів і 40 сенаторів. Перемогу здобула правляча коаліція Соціалістичної партії та Фламандської ліберальної партії, яку очолював прем'єр-міністр Гі Верхофстадт. Лідер Християнсько-демократичної партії Стефан де Клерк визнав свою поразку. Партія «Фламандський блок» мала найкращі результати впродовж останніх років. Партії коаліції не бажали залучати її для участі в уряді.

12 липня 2003 р. Сформовано новий уряд. Складався із соціалістів, лібералів та фламандських націоналістів. Глава уряду — Г. Верхофстадт.

Кінець липня 2003 р. Внесено поправку до закону про воєнні злочини. Відповідно до закону 1993 року бельгійські суди могли притягати до відповідальності будь-кого за злочини, скоєні будь-де. Внесені до закону поправки обмежують юрисдикцію судів лише громадянами країни.

Кінець вересня 2003 р. Засуджено до різних строків ув'язнення вісімнадцять вихідців з кількох арабських країн. Вихідців визнано винними у підготовці терористичних актів. Терористична мережа, до складу якої входили засуджені, охоплювала всю Західну Європу. Колишній туніський спортсмен Нізар Тирабелті отримав найбільше, — 10 років. Зловчинник, причетний до вбивства одного з афганських лідерів, — Ахмада Шах Масуда, — отримав 8 років. Решта правопорушників отримала коротші терміни ув'язнення.

25 березня 2004 р. У Брюсселі відкрилася зустріч у верхах Європейського Союзу. Головна тема — боротьба з тероризмом.

13 червня 2004 р. У 25 країнах відбулися вибори до Європейського парламенту. Майже у всіх країнах правлячі партії зазнали поразки. Явка виборців була нижчою — 45 % у країнах Західної Європи і 30 % — у новоприйнятих до Євросоюзу.

Кінець жовтня 2004 р. До Брюсселя прибув літак з Азії, на борту якого перебував громадянин Таїланду, який намагався нелегально везти в Бельгію двох орлів, хворих на «пташиний грип». Провідні телеканали Європи звернулися до пасажирів того літака з проханням негайно звернутися до лікарів при появі симптомів, схожих на грип, — жар, нудота тощо.

Третя декада липня 2005 р. Військові сапери розстріляли у місті Хасселт підозрілий згорток, виявлений в одному з міських туалетів, сприйнявши його за вибуховий пристрій. Згодом з'ясувалося, що то були кимось викинуті заморожені котлети.

8 грудня 2005 р. В штаб-квартирі Північноатлантичного альянсу в Брюсселі відбулося засідання комісії Україна-НАТО. Відбулося також засідання Ради євроатлантичного партнерства. У Європейському парламенті мали місце слухання про ситуацію в Україні та про взаємини України та Євросоюзу.

13 грудня 2005 р. Принцеса Клер — дружина принца Лорана народила двох хлопчиків — близнюків. Вага старшого на хвилину — 1,8 кг, зріст — 44 см. Він має колись посісти бельгійський престол.

17. БЕНІН

Березень 2001 р. Відбулися президентські вибори. Перемогу на них здобув чинний президент Мат'є Кереку. На посаді глави уряду — з 4 квітня 1996 р.

15 грудня 2002 р. і 19 січня 2003 р. Відбулися комунальні і муніципальні вибори. Пропрезидентські партії завоювали 62 відсотки мандатів у 77 комунах. Два основні міста країни легко потрапили під контроль опозиції. Колишній президент країни Несефор Согло став мером Котону, а спікера парламенту Адрієна Хоунгбеджі обрано мером Порто-Ново.

30 березня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборців була низькою. 52 місця з 83 завоювали пропрезидентські кандидати. «Союз за Бенін майбутнього» здобув 31 мандат. Опозиційна партія «Відродження Беніна» зазнала невдачі, здобувши 15 місць. Партію очолювала дружина колишнього президента Н. Согло. У грудні 2002 р. вона знову очолила партію після того як її усунули з поста у вересні 2001 р. До президентської більшості пристала «Партія демократичного поновлення», очолювана А. Хоунгбеджі. Вона мала 11 місць. В опозиції ця партія перебувала впродовж 5 років. Антуана Іджі Колаволе обрано спікером парламенту.

12 червня 2003 р. До присяги приведено новий уряд країни. Він обновився на половину.

Жовтень 2002 р. Згідно з Угодою про співробітництво Євросоюз надав 275 млн євро позики на 5 років.

Квітень 2003 р. У Котону відбулися маніфестації проти війни в Іраку.

18. БІЛОРУСЬ

Перша декада січня 2001 р. Міністр закордонних справ Білорусі Михайло Хвостов після повернення з московських переговорів зі своїм російським колегою Ігорем Івановим, висловився за встановлення нормальних відносин зі США, Євросоюзом, Радою Європи і ОБСЄ.

Середина лютого 2001 р. У Мінську відбулися два мітинги. Один організували незалежні профспілки, а інший — опозиційна молодь. Профспілковий мітинг зібрав 5 тисяч осіб. Учасники вимагали від властей припинення політики щодо обмеження профспілкових свобод та підвищити заробітну плату. 1,5-тисячний мітинг молоді відбувався не лише під економічними, але і політичними гаслами. Були сутички мітингуючих з міліцією. Мали місце арешти.

Третя декада квітня 2001 р. Президент Європейського банку реконструкції та розвитку Жан Лім'єр заявив про можливість виключення Білорусії з ЄБРР з огляду на відсутність економічних і політичних реформ у країні.

Початок третьої декади травня 2001 р. Місія Організації з безпеки і співробітництва у Європі, що знаходилася у Мінську, заявила про своє бажання продовжи-

ти роботи, незважаючи на різкі заяви білоруських властей і погрози висилки. Міністр закордонних справ Білорусі Михайло Хвостов звинуватив місію у спробах destabilізувати обстановку в країні перед президентськими виборами.

Кінець травня 2001 р. Напередодні чергової зустрічі в Мінську керівників країн СНД було вчинено терористичний акт на території посольства Російської Федерації. Було підірвано два вибухові пакети. Ніхто не постраждав.

Кінець другої декади червня 2001 р. Білоруські слідчі Дмитро Петрушкевич і Олег Случек, які вели справу про зникнення оператора Громадського російського телебачення Дмитра Завадського, одержали політичний притулок у США. Своє рішення про притулок вони мотивували тим, що за загадкових обставин вже померли двоє членів слідчої групи.

Колишні працівники генеральної прокуратури Білорусі Дмитро Петрушкевич і Олег Случик надіслали електронною поштою листа кільком місцевим газетам про те, що в Білорусі діє спецпідрозділ, який знищує опозиціонерів. Підрозділ складався з колишніх десантників та співробітників загону «Алмаз» МВС Білорусі. Д. Петрушкевич повідомляв, що цей підрозділ знищив колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Захаренка, заступника голови Верховної Ради Віктора Гончара, російського телеоператора Дмитра Завадського. Генерал міліції Ю. Захаренко зник у травні 1999 року неподалік свого будинку. За чотири роки до того його звільнили з органів міністерства внутрішніх справ і він став активним опозиціонером.

Перша декада липня 2001 р. Депутат Верховної Ради Білорусі Наталя Машерова (яка доводиться дочкою колишньому першому секретареві ЦК Компартії Білорусі Петру Машерову, котрий загинув у 1980 році в автокатастрофі) відмовилася балотуватися на посаду президента. У переліку претендентів залишилася 21 особа, у тому числі і чинний президент Олександр Лукашенко.

25 липня 2001 р. Виступаючи на десятому міжнародному фестивалі «Слов'янський базар» у Вітебську президент України Л. Кучма заявив, що майбутнє України, Росії і Білорусі лежить у площині співпраці в культурі, економіці і політиці.

Початок серпня 2001 р. У Мінську відбулося пікетування адміністрації президента. Пікетувальники тримали в руках портрети зниклих колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Захаренка, колишнього віце-прем'єр-міністра Віктора Гончара, підприємця Анатолія Красовського і російського телеоператора Дмитра Завадського. Вимагали незалежного розслідування. Звинувачували президента О. Лукашенка в особистій причетності до їх зникнення.

Друга декада серпня 2001 р. Керівники кількох опозиційних політичних партій та громадських рухів і сім претендентів на посаду глави держави уклали у Мінську угоду про спільні дії під час виборчої компанії і після виборів президента Білорусі. Колишній губернатор Гродненської області Семен Домаш після реєстрації відмовився від подальшої боротьби за президентське крісло і зняв свою кандидатуру на користь профспілкового лідера Володимира Гончарика. Інші кандидати, які не набрали потрібну кількість підписів, об'єднали свої штаби у штаб єдиного кандидата. С. Домаш став керівником політради об'єданого штабу єдиного кандидата від демократичної коаліції.

Кінець серпня 2001 р. Представник державного департаменту США Річард Баучер висловив сумнів щодо чесності і демократичності наступних президентських виборів. Р. Баучер оприлюднив список порушень виборчого законодавства під час президентської кампанії. Вимагав неупередженого розслідування відомостей про «ескадрон смерті», створений О. Лукашенко для знищення активістів опозиції. Міністр внутрішніх справ Білорусі Володимир Наумов заявив про відсутність відомостей про зниклих без вісті Віктора Гончара та Ана-

толія Красовського. Впродовж останніх років в Білорусі зникло понад 30 противників президента О. Лукашенка.

Державний секретар США Колін Пауелл виступив із заявою з нагоди 10-ї річниці незалежності Білорусі. Критикував власті за постійні порушення прав людини і демократичних норм. Закликав до вільних і чесних виборів президента Білорусі.

2 вересня 2001 р. У Мінську відбувся несанкціонований властями мітинг опозиції. У ньому взяло участь понад 3 тис. чоловік. На мітингу виступив основний суперник чинного президента О. Лукашенка Володимир Гончарик.

Початок вересня 2001 р. Кандидат від об'єднаної опозиції на посаду президента країни Володимир Гончарик заявив, що влада не дозволяє вести чесну і відкриту передвиборчу кампанію. Крім чинного президента О. Лукашенка і В. Гончарика на пост глави держави претендував і кандидат від націонал-патріотичної опозиції Сергій Гайдукевич.

Перша декада вересня 2001 р. Центральна виборча комісія звинуватила кандидата від об'єднаної опозиції Володимира Гончарика у порушенні правил ведення передвиборчої кампанії. Йому було оголошено друге і останнє попередження. Погрожували його дискваліфікувати.

9 вересня 2001 р. Відбулися президентські вибори. У виборах взяли участь 84 % виборців. 47-річний Олександр Лукашенко (якого на пост глави держави було обрано ще 10 липня 1994 року) одержав перемогу і на цих виборах. За нього було подано 76,6 % голосів. Голова Ради федерації профспілок Володимир Гончарик набрав 16,6 % голосів і посів друге місце. Лідер ліберальних демократів Сергій Гайдукевич здобув 2,8 % голосів виборців, забезпечивши собі третє місце. Опозиційний кандидат Володимир Гончарик вимагав проведення другого туру президентських виборів. Заходу не подобалася перемога О. Лукашенка.

20 вересня 2001 р. У Мінську відбулася інаугурація президента Олександра Лукашенка, перебраного на новий термін. Посол США у Білорусі Майкл Козак відмовився взяти участь у церемонії, оскільки США вважали сфальсифікованими результати президентських виборів, які відбулися 9 вересня 2001 року.

1 жовтня 2001 р. Президент О. Лукашенко представив президії Ради Міністрів кандидатуру нового глави уряду. Ним став Геннадій Новицький. У попередньому уряді він обіймав посаду віце-прем'єра, який опікав будівельний сектор.

Друга декада листопада 2001 р. Власті закрили газету «Пагоня». Вилучено технічне устаткування редакції. «Пагоню» звинувачували у наклепі.

16 грудня 2001 р. На з'їзді Білоруського народного фронту його головою перебрано Венцука Вигорку. БНФ — опозиційна громадська організація.

Лютий 2002 р. Білорусія відкликала свого посла у Росії на знак протесту проти припинення постачання Білорусі російського газу. Російський «Газпром» пояснював призупинення постачання тим, що строк дії попередніх контрактів закінчився, а нові не було підписано. У Білорусі запроваджено режим жорсткої економії.

Третя декада березня 2002 р. У Мінську затримано понад 100 учасників демонстрації. Їх організували опозиційні партії — Білоруський національний фронт та Молодий фронт. Брали участь у демонстрації понад 2 тис. осіб. Відбувалася демонстрація з нагоди 84-ї річниці проголошення Білоруської Народної Республіки.

Початок третьої декади червня 2002 р. За наклеп на президента Білорусі Олександра Лукашенка суд у Гродно засудив редактора закритої 2001 року газети «Пагоня» Миколу Маркевича до двох з половиною років обмеження свободи. На півроку менше одержав покарання позаштатний співробітник «Пагоні» Павло Можейко. Наклеп містився у двох матеріалах і віршеві, які були опубліковані у «Пагоні» напередодні президентських виборів 2001 року.

Третя декада липня 2002 р. Колишнього прем'єр-міністра Михайла Чигиря засуджено Мінським судом до трирічного ув'язнення умовно з конфіскацією майна за несплату податків. Засуджений мав сплатити 5 тис. доларів податковій інспекції. Позбавився також права впродовж п'яти років обіймати керівні посади.

Початок третьої декади липня 2002 р. Президент О. Лукашенко доручив уряд у оголосити в країні надзвичайний стан на період збирання урожаю. На його думку втрати врожаю ставили під загрозу незалежність Білорусі.

21 серпня 2002 р. У Бресті відкрито бронзовий пам'ятник — погруддя Тарасові Шевченку. Автори пам'ятника — український скульптор Володимир Головка та білоруський архітектор Ростислав Шилай.

Початок третьої декади серпня 2002 р. Президент О. Лукашенко підписав указ про закриття у Мінську шести ресторанів «Макдональдс». Причина: іноземна швидка їжа — нездорова і небезпечна. О. Лукашенко пропонував національні закусокні, де першою стравою будуть щі, а другою — смажені сардельки з дерунами.

Кінець серпня 2002 р. Опозиційні журналісти з «Пагоні» Микола Маркевич та Павло Можейко засуджені судом міста Гродно до вислання в район, потерпілий від Чорнобильської катастрофи. Журналісти звинувачувалися у наклепі на президента О. Лукашенка.

Початок другої половини вересня 2002 р. До двох років примусових робіт засуджено редактора газети «Працownik» Віктора Івашкевича. Звинувачувався у наклепах і образах президента О. Лукашенка. У газеті було опубліковано матеріали про причетність О. Лукашенка до нелегальної торгівлі зброєю.

Третя декада жовтня 2002 р. Депортовано з Білорусі лідерів Союзу правих сил Росії Бориса Немцова та Ірину Хакамаду. Вони прибули для зустрічі з опозиційними лідерами. Їх, а також Сергія Маркова, затримали в аеропорту. Потім у закритому фургоні перевезли до іншого аеропорту і посадили на літак до Москви. Рішення про депортацію ухвалив особисто президент Білорусі О. Лукашенко. Б. Немцов назвав дії білоруських властей провокацією.

Кінець другої декади листопада 2002 р. В лісопарковій зоні за 80 км від Мінська виявлено повішене тіло. То був 44-річний директор інформаційного агенства «Українські новини» Михайло Коломієць.

Початок грудня 2002 р. Посольство США у Японії спростувало повідомлення про те, що колишній посол Білорусі в Японії Петро Кравченко попросив у США політичного притулку. Після відкликання з поста посла П. Кравченко відмовився негайно повернутися на батьківщину. Місце його перебування було невідоме.

Друга декада грудня 2002 р. У Мінськ повернувся колишній посол Білорусі в Японії Петро Кравченко. Були чутки про намір посла висунути свою кандидатуру на наступних президентських виборах.

1 січня 2003 р. У Мінську відновила роботу місія Організації з безпеки і співробітництва в Європі. Діяльність місії припинили власті Білорусі 2002 року після того як ОБСЄ звинуватила президента О. Лукашенка в порушенні прав людини.

Третя декада березня 2003 р. Міліція у Мінську розігнала демонстрацію опозиції, присвячену 85-й річниці проголошення незалежності Білоруської Народної Республіки. У демонстрації взяли участь кілька сот осіб. Міліціонери заарештували півсотні демонстрантів. Поміж них — кілька лідерів опозиції. Міська влада Мінська дозволу на демонстрацію не надавала.

Середина квітня 2003 р. Президент О. Лукашенко, виступаючи у парламенті зі щорічним посланням, заявив про готовність Білорусі запропонувати радикальніший варіант створення союзної з Росією держави.

Початок червня 2003 р. Президент О. Лукашенко запропонував закон, який забороняє керівникам організацій, банків, тощо називатися президентами. На підприємствах і організаціях запроваджувалася посада заступника керівника з ідеологічної роботи.

22 червня 2003 р. Ввечері у Мінську у реанімаційному відділенні онкологічної лікарні помер білоруський письменник Василь Володимирович Биков. Народився він 19 червня 1927 року. Письменник і президент О. Лукашенко не обмінювалися взаємними симпатіями. Жив В. Биков у Чехії та Фінляндії, але померти вирішив на батьківщині.

Третя декада червня 2003 р. Поблизу міста Тікрит затримано особистого секретаря і охоронця Саддама Хусейна-Абеда Гаміда Махмуда. У нього ніби-то було знайдено кілька білоруських паспортів на різні прізвища. Білоруські та іракські власті співробітничали до початку війни. Білоруський президент висловлював готовність надати притулок Саддаму Хусейну.

Кінець червня 2003 р. Кореспондента національного телебачення Росії Павла Селіна депортовано з Білорусі за репортаж про похорон письменника Василя Бикова. Кореспондент зазначив, що влада перешкоджала жалобному походу. Наступного ранку з могили письменника забрали опозиційний червоно-білий прапор та помістили офіційний прапор Білорусі. Дружина письменника Ірина Бикова незадовго до його смерті мала проблеми з пропискою. Павло Селін вважав, що власті Білорусі намагалися придушити свободу слова. Закрито «Білоруську ділову газету» та молодіжну газету «Новинки». 2000 року редактор гродненської газети «Пагоня» Микола Маркевич репортер Павло Можейко та головний редактор газети «Роботник» Віктор Івашкевич були ув'язнені на строк від двох до трьох років за образу честі і гідності білоруського президента.

11 липня 2003 р. Прем'єр-міністром став Сергій Сидорський.

Третя декада липня 2003 р. Опозиція висунула спільного кандидата на пост президента країни-керівника Федерації профспілок Білорусі Володимира Гончарика.

Третя декада вересня 2003 р. Власті закрили незалежну газету «Местное время». П'ять незалежних газет і чотири неурядових організації вже були закриті раніше.

Друга декада жовтня 2003 р. У будинку — інтернаті для психоневрологічно хворих у Гродненській області сталася пожежа. Щонайменше 30 осіб загинуло. Приблизно стільки ж дістали опіки і поранення. Працівники інтернату викликали пожежників через півгодини від початку пожежі. Спочатку намагалися впоратися з пожежею своїми силами. Ця пожежа вважається найстрашнішою у Білорусі впродовж останніх 25 років.

Третя декада січня 2004 р. В середній школі селища міського типу Краснопілля Могилівської області обвалилася стіна і стеля. Школа була здана в експлуатацію 2002 року. Конструкції не витримали маси снігу. Дах обвалився в спортзал, поваливши стіну. Загинуло 9 учнів, понад 20 людей госпіталізовано.

Початок лютого 2004 р. Власті Білорусі дозволили відновити діяльність кореспондентського пункту російської телекомпанії ГТБ. Корпункт було закрито у липні 2003 року після репортажу Павла Селіна про похорон видатного білоруського письменника Василя Бикова. Павла Селіна було депортовано з Білорусі.

21 липня 2004 р. Ввечері у районні майдану Якуба Коласа міліція розігнала мітинг опозиції. У мітингу брали участь близько 4 тисяч людей.

Вони зібралися з нагоди десятиріччя перебування на президентському посту О. Лукашенка. У виступах промовців були звинувачення на адресу президента. Заарештовано чотири-п'ять десятків демонстрантів.

Кінець липня 2004 р. Великі зливи спричинили повінь у Мінську. Затоплено кілька вулиць, підтоплено чимало будинків, десятки сімей довелося евакуювати. Одна людина загинула у затопленому підвалі будинку.

Кінець вересня 2004 р. Президент О. Лукашенко різко відреагував на відмову США та Євросоюзу видати в'їзні візи міністру внутрішніх справ Білорусі Володимиру Наумову, генеральному прокурору Віктору Шейману, міністру спорту Юрію Сівакову та полковнику внутрішніх військ Дмитру Павличенку.

Початок жовтня 2004 р. Білоруські власті закрили ще одну незалежну газету «Недзеля». Вона стала дев'ятою газетою, яку закрили власті з часу оголошення да-ти референдуму про третій термін президентства О. Лукашенка.

17 жовтня 2004 р. Відбувся референдум про можливість балотування президен-та Олександра Лукашенка на третій термін. У референдумі взяли участь 89,7 % ви-борців. 77,3 % виборців, які брали участь у голосуванні, висловилися на підтримку наміру О. Лукашенка втретє виставити свою кандидатуру на пост глави білоруської держави. Вибори президента Білорусі було призначено на літо 2006 року. Прези-дент США Дж. Буш, реагуючи на перемогу О. Лукашенка, підписав «Акт свободи Білорусі». Цей закон забороняв американським федеральним органам надавати фі-нансову допомогу Білорусі. На думку білоруських оглядачів, Білорусь настільки ізольована, що не відчує дії санкцій.

18 жовтня 2004 р. Близько 5 тис. людей вийшли на Жовтневий майдан у Мінсь-ку, протестуючи проти офіційних результатів парламентських виборів та референ-думу. Опозиція вважає результати як такі, що сфальсифіковано. Учасники мітингу скандували: «Ми не віддамо нашу перемогу!» Частину демонстрантів побила мі-ліція. Активістів руху «Зубр» та «Молодий фронт» було затримано.

19 жовтня 2004 р. Акції протесту проти результатів парламентських виборів і ре-ферендуму продовжувалися. Мали місце сутички демонстрантів з міліцією. Було за-тримано щонайменше 50 демонстрантів. Серед затриманих були лідери трьох опози-ційних об'єднань — Микола Станкевич, Анатолій Лебедько та Павло Северинець. А. Лебедько (голова Об'єднаної громадянської партії) отримав поранення. Було пора-нено також тележурналіста Костянтина Морозова. До слідчого ізолятора Комітету дер-жбезпеки було вміщено експерта Програми розвитку ООН громадянина США Ілйоу Мартера. Голова КДБ Білорусі Леонід Єрін заявив, що американця було заарештовано за шахрайство, пов'язане з використанням стільникового телефонного зв'язку.

Дані опитувань, проведених Інститутом Геллапа, свідчили про те, що лише 48,4 % загальної кількості виборців висловилися за надання О. Лукашенку права втретє балотуватися на пост президента.

20 жовтня 2004 р. На Жовтневому майдані у Мінську відбувся несанкційований мітинг опозиції, незгодної з результатами референдуму та парламентських виборів. Лідери опозиційних об'єднань закликали своїх прихильників припинити протести. Молодіжні організації «Зубр» та «Молодий фронт» на заклик не відгукнулися. За три дні було затримано 60 демонстрантів. Їх засудили до арешту протягом 3— 15 діб та великих грошових штрафів.

9 січня 2005 р. Від урагану у Білорусі постраждало 1100 населених пунктів. знеструмлено щонайменше тисячу населених пунктів.

Початок лютого 2005 р. Загинув 24-річний білорус Віктор Йолкін. Він служив у армії США. Окрім нього загинули чотири американські вояки. Всі вони перебува-ли у бойовій машині піхоти, яка під час патрулювання північно-східної околиці Ба-гадада перекинулася і впала в канал.

19 березня 2005 р. Владами зірвано об'єднаний з'їзд соціал-демократів за учас-тю потенційного кандидата від опозиції на президентських виборах 2006 року Оле-

ксандра Козуліна. Планували об'єднатися Білоруська соціал-демократична партія «Народна громада» і Білоруська соціал-демократична громада. Делегатів з'їзду не впустили до мотель-кемпінгу «Інтурист» під Мінськом, де мав відбутися з'їзд. О. Козулін у минулому був ректором Білоруського державного університету.

26 квітня 2005 р. У Мінську міліція розігнала демонстрацію протесту, присвячену 19-й річниці Чорнобильської трагедії. Мітинг власті дозволила, але не дала дозволу на традиційний похід «Чорнобильський шлях». Демонстранти прийшли до резиденції президента Білорусії. Їм перегородив шлях загін міліції особливого призначення. Міліція застосувала силу. Близько 40 чол. було заарештовано. Поміж затриманих — 5 громадян України. Міністерство закордонних справ України надіслало Білорусі ноту протесту. Організація «Міжнародна амністія» звинуватила керівництво Білорусі у придушенні інакодумства.

Третя декада квітня 2005 р. Відповідно до рішення суду в Мінську ув'язнено чотириох громадян України до 10 діб, а одного — до 15.

Були членами «Національного альянсу». Прибули до Мінська для участі в акції «Чорнобильський шлях».

У зв'язку з арештом Міністерство закордонних справ України надіслало ноту протесту посольству Білорусі в Україні.

Заступник керівника прес-служби МЗС України Дмитро Свистков повідомив, що посольство України в Білорусі забезпечило участь адвоката у судовому процесі над п'ятьма українськими громадянами, яких 26 квітня 2005 р. затримали білоруські правоохоронці.

30 квітня 2005 р. 14 росіян, затриманих 26 квітня 2005 р. за участь у марші «Чорнобильський шлях», білоруськими властями звільнені у Мінську з-під арешту. П'ятьох українських учасників акції білоруські власті продовжували тримати під арештом.

Початок травня 2005 р. Мінський міський суд відмовився звільнити 5 громадян України, засуджених до 9—15 діб ув'язнення за участь у поході «Чорнобильський шлях». Затриманих громадян Росії було звільнено і відправлено на батьківщину.

Представники «Національного альянсу» (його членами були заарештовані в Мінську українські учасники «Чорнобильського шляху») пікетували у Києві посольство Білорусії.

5 травня 2005 р. З-під арешту у Мінську випущено Олексю Панасюка — одного з п'яти українців, заарештованих 26 квітня 2005 р. за участь у марші «Чорнобильський шлях». Решта заарештованих українців продовжували голодовку за ґратами. Найтриваліший термін ув'язнення був у Андрія Бокича — 15 діб. Саме А. Бокич захищав від білоруських правоохоронців прапор України.

7 травня 2005 р. Опозиція намагалася провести у Мінську акцію, приурочену до 6-ї річниці звикнення міністра внутрішніх справ Білорусі Юрія Захаренка. Загін міліції особливого призначення зашкочив акції. Заарештовано понад 50 чоловік.

До Києва прибули 5 українців, звільнених білоруськими властями з-під арешту за участь в акції «Чорнобильський шлях». Четверо відбули до кінця присуджений їм строк адмінарешту. Одного (засудженого до 15 діб) відпущено достроково. Білоруські власті заборонили їм впродовж 5 років відвідувати Білорусь.

Початок червня 2005 р. Суд Центрального району Мінська визнав Миколу Статкевича й Павла Северинця винними в організації масових акцій протесту восени 2004 року. Їх засуджено до трьох років обмеження волі.

Друга половина липня 2005 р. Конгрес США ухвалив виділити 24 млн грн на просування демократії в Білорусі. Кошти спрямовувалися на розвиток незалежних засобів масової інформації та фінансування діяльності опозиційних партій.

Третя декада липня 2005 р. У відповідь на вислання білоруського дипломата з Польщі, Білорусь наказала, щоб її територію впродовж 10 днів полишив радник посольства Польщі Анджей Ольборський.

Друга декада серпня 2005 р. Прем'єр-міністр Білорусі Сергій Сидорський, приймаючи українського посла Петра Шаповала з нагоди завершення його дипломатичної місії в Білорусі, зазначив стабільний характер інтеграції економік Білорусі та України.

Третя декада вересня 2005 р. Один з чотирьох потенційних кандидатів на пост президента Білорусі — голова Об'єднання громадянської партії Білорусі Анатолій Лебедько заявив у Москві на міжнародній конференції «Білорусь і Росія після Лукашенка. Перспективи розвитку відносин» що опозиція на другий день після президентських виборів 2006 року виведе на вулиці Мінська сотні тисяч людей.

Конференцію організував у російській столиці Союз правих сил.

1—2 жовтня 2005 р. У Мінську відбувся Конгрес демократичних сил. Було представлено 11 опозиційних партій та майже 200 громадських організацій.

Напередодні їх лідери підписали декларацію про готовність висунути єдиного кандидата на президентських виборах 2006 року.

На Конгресі було обрано єдиного кандидата — безпартійного Олександра Мілінкевича. Його кандидатуру підтримали інші претенденти — Анатолій Лебедько (лідер Об'єднаної громадянської партії), Станіслав Шушкевич (лідер Білоруської соціал-демократичної партії («Громада»), у минулому Голова Верховної Ради Білорусі).

Кінець другої декади жовтня 2005 р. У Мінську відбулися переговори прем'єр-міністра Білорусі Сергія Сидорського і прем'єр-міністра України Юрія Єханурова. Йшлося про розвиток взаємовигідної вільної торгівлі.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Закінчився термін подання до Центрвиборчкому списків ініціативних груп, які мали намір висунути своїх кандидатів на президентські вибори.

Президент Білорусі О. Лукашенко підписав закон «Про відповідальність за дискредитацію республіки».

Початок третьої декади грудня 2005 р. Єдиний кандидат від опозиції Олександр Мілінкевич заявив, що у разі фальсифікації виборів у Білорусі відбудеться мирна революція.

19. БОЛГАРІЯ

Початок третьої декади березня 2001 р. Болгарія звинуватила Росію у втручанні у внутрішні справи. Сталося це після того, як Болгарія вислала з країни трьох співробітників російського посольства за причетність до шпигунства, а Росія у відповідь вислала трьох болгарських дипломатів.

Квітень 2001 р. Болгарський цар Сімеон II Саксен Кобург Готський, який проживав понад півстоліття за кордоном, заявив про створення свого політичного блоку — «Національний рух Сімеон II» та його намір взяти участь у парламентських виборах.

17 червня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. «Національний рух Сімеон II» здобув 45 відсотків голосів і завоював 120 місць. Блоку бракувало лише одне місце для того, щоб сформував повністю свій уряд.

Правлячий союз демократичних сил здобув близько 19 відсотків голосів. Опозиційній соціалістичній коаліції «За Болгарію» дісталось близько 18 відсотків. Сімеон II обіцяв за 800 днів змінити життя болгар на краще.

15 липня 2001 р. Колишній болгарський цар Сімеон II (Сімеон Саксен Кобург-готський) одержав мандат на сформування нового уряду.

24 липня 2001 р. 64-річний монарх Сімеон II прийняв присягу і урочисто вступив на посаду прем'єр-міністра. Кістяком уряду стали молоді фінансисти і технократи. Міністерські портфелі одержали представники партії турецької меншини — «Руху за права і свободи» та ряду інших партій. Відмовилися від пропозиції царя — прем'єр-міністра вийти до складу уряду представники Болгарської соціалістичної партії. Міністром економіки став Ніколай Васильов, міністром фінансів — Милен Велчев. Вони — молоді банкіри, працювали у Лондоні. До складу уряду вперше ввійшли етнічні турки з «Руху за права і свободи».

Перша половина листопада 2001 р. Відбулися президентські вибори. Явка виборців у першому турі становила 42 % від зареєстрованих виборців.

18 листопада 2001 р. Відбувся другий тур президентських виборів. Кандидат від Соціалістичної партії Георгій Пирванов здобув перемогу. За нього проголосувало 53 % виборців. Чинному президенту Петру Стоянову віддали свої голоси близько 47 %. Г. Пирванов (у минулому — комуніст) заявив про намір посилити роль держави в економіці, приєднатись до НАТО та Євросоюзу, зміцнити зв'язки з Росією, Україною та іншими стратегічними партнерами.

22 січня 2002 р. Інаугурація президента Георгія Пирванова.

Листопад 2002 р. На Празькій зустрічі НАТО у верхах Болгарію офіційно запросили приєднатись до НАТО.

Грудень 2002 р. На зустрічі Європейського союзу у верхах, яка відбулася у Копенгагені, було прийнято рішення розпочати у 2007 році процедуру прийому Болгарії до Євросоюзу.

Січень 2003 р. Візит президента Г. Пирванова в Україну.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Болгарія підписала протокол про вступ до НАТО.

Кінець жовтня 2003 р. Зазнав поразки на місцевих виборах Національний рух «Сімеон II», який очолював прем'єр-міністр і колишній болгарський монарх Сімеон Сакс-Кобург Готський. Цьому Руху дісталось лише 10 % голосів. Найбільше їх зібрала Соціалістична партія — 33 %. Правоцентристи отримали 20 %. Об'єднання болгарських мусульман, — Рух за права та свободи, — набрало 10 %. Падіння популярності колишнього монарха пояснювалося невиконанням ним обіцянок, які він давав 2001 року перед парламентськими виборами.

28 грудня 2004 р. У північно-східних районах Болгарії зафіксована аномально висока температура повітря для такої пори року — +20 за Цельсієм. Протягом останніх ста років це спостерігалось вперше.

Друга декада липня 2005 р. Повінь забрала життя 5 осіб. Зруйновано понад 50 тисяч будинків.

Кінець липня 2005 р. Більшістю в один голос парламент країни затвердив главою уряду представника Соціалістичної партії Сергія Станішева.

Запропонований ним склад уряду парламент не схвалив і фракції Соцпартії довелось формувати коаліційний уряд.

Перша декада серпня 2005 р. На півдні та заході країни мали місце руйнівні повені. Евакуйовано 5 тис. чоловік. Загибло 3 особи. Оголошено надзвичайний стан. Розмито автошляхи, порушено електропостачання. Транспортне сполучення припинено з багатьма населеними пунктами.

Друга декада серпня 2005 р. Повідомлялося, що під час розкопок стародавнього поховання, яке знаходиться за 120 км на схід від Софії, знайдено золоті прикраси. Їх вік — 4100—4200 років. Це — коштовності фракійських часів.

Друга декада серпня 2005 р. Парламент затвердив склад нового уряду, очолюваного лідером Соціалістичної партії Сергієм Станішевим.

С. Станішев народився в Херсоні. Закінчив історичний факультет Московського держуніверситету. Має докторський ступінь з історії.

Уряд С. Станішева — коаліційний. До нього ввійшли 8 міністрів від Соцпартії, 5 — від Центристської партії (колишнього монарха Симона Сакс-Кобура-Готського) та 3 — від Руху за права та свободи.

20. БОЛІВІЯ

6 серпня 2001 р. 75-річний президент Уго Бансер на урочистій церемонії у конституційній столиці країни — місті Сукре — достроково подав у відставку з поста глави держави у зв'язку з хворобою на рак. Мав намір лікуватися у США. Присутні на церемонії тепло вітали У. Бансера і зичили йому гараздів.

7 серпня 2001 р. У зв'язку з достроковою відставкою президента У. Бансера відбулася інаугурація нового президента — Х. Ф. Кіроса. До цього він був віце-президентом країни.

19 лютого 2002 р. Небачені зливи спричинили зсуви у Ла-Пасі. Загинуло 69 людей.

6 серпня 2002 р. На пост президента країни заступив Гонсаро Санчес де Лосада. На цій посаді він вже був впродовж 1993—1997 років.

Мільйонер, виріс в США, іспанською мовою говорить з акцентом. За поглядами — центрист.

Кінець другої декади жовтня 2003 р. Конгрес прийняв відставку президента Гонсалеса Санчеса де Лосади.

17 жовтня 2003 р. Відбулася інаугурація нового президента.

До серпня 2007 року обов'язки глави держави виконуватиме Карлос Месса Хісберт. Попередній президент подав у відставку після запеклих сутичок між демонстрантами і поліцією, які тривали понад місяць в індустріальному передмісті Ла-Паса. Демонстранти протестували проти рішення властей експортувати природний газ до США та Мексики. Щонайменше 70 осіб загинуло під час сутичок. Сотні дістали поранення.

Перша декада червня 2005 р. У м. Ла-Пас точилися бої між учасниками антиурядових демонстрацій та поліцією. Демонстранти захопили штурмом президентський палац.

Президент Карлос Хісберт Меса подав Національному конгресу прохання про відставку.

Масові заворушення спровокувала відмова президента країни підписати закон про підвищення податків для нафтогазових компаній.

7 червня 2005 р. Президентом країни став Едуардо Родрігес.

Початок другої декади червня 2005 р. У Ла-Пасі розібрано барикади. До міста знову почало надходити пальне. Відносний спокій настав після укладення угоди між властями і представниками лівих партій та болівійських індіанців.

Жителі найбіднішого передмістя столиці Ель-Альто погрозували знову вийти на вулиці, оскільки їхні вимоги не повністю виконано.

Друга декада грудня 2005 р. Одночасно відбулися президентські та парламентські вибори. Перемогу здобув ліворадикальний «Рух до соціалізму». Його лідер — Ево Моралес. За етнічним походженням — індіанець з народу кечуа. У минулому був фермером і керівником селянської профспілки. Е. Моралес обіцяв легалізувати вирощування коки. Це викликало стурбованість США. Прихильний до режимів Фіделя Кастор (Куба) та Уго Чавеса (Венесуела). Не симпатизував США.

Чинний досі президент країни Хорхе Кірога відстав від суперника на 10 відсотків і визнав свою поразку.

Третя декада грудня 2005 р. Новообраний президент Болівії Ево Моралес оголосив про зменшення у два рази зарплати глави держави. Його зарплата знизилася на початку 2006 р. до 1850 доларів. Скорочення президентської зарплати автоматично викликало скорочення зарплат всіх інших державних службовців.

21. БОСНІЯ І ГЕРЦЕГОВИНА

1 листопада 2000 р. Загальні вибори. Вибиралися депутати Палати представників Парламентської асамблеї Боснії і Герцеговини, а також депутати парламентів Республіки Сербської та боснійсько-хорватської федерації. Одночасно боснійські хорвати провели несанкціонований референдум про створення своєї держави у складі Боснії і Герцеговини. Референдум організувала партія Хорватська демократична співдружність. Лідер партії — Анте Славич був представником боснійських хорватів у Президії Боснії і Герцеговини. Міжнародна спільнота результатів референдуму не визнала.

На виборах до загальнобоснійського парламенту та парламенту боснійсько-хорватської федерації лідерами були Партія демократичної дії Боснії і Герцеговини (мусульманські націоналісти), Партія за Боснію і Герцеговину (центристи) та соціал-демократи.

У хорватській частині Федерації перемога дісталася Хорватській демократичній співдружності. У Республіці Сербській перемога дісталася Сербській демократичній партії.

10 січня 2001 р. Уряд Боснії і Герцеговини обговорював на своєму засіданні можливі наслідки застосування снарядів із збідненим ураном під час воєнних дій 1994—1995 років. Під час бомбардувань авіація НАТО скинула понад 10 тисяч бомб з урановими наконечниками.

В Італії від лейкемії померло шість вояків, у Франції — один. Британські власті запропонували виконати додаткові обстеження військовослужбовців, які служили в Косові та Боснії і Герцеговині.

Початок січня 2001 р. Колишній президент Республіки Сербської Біяна Плавшич добровільно полетіла до Гааги на трибунал, який судив винних у геноциді на території колишньої Югославії. Б. Плавшич була прихильником лідера боснійських сербів — Р. Караджича. У переліку воєнних злочинців її не було. Спочатку вона мала статус свідка. Через день у геноциді звинуватили і її.

Початок березня 2001 р. Мала місце велика операція по відловлюванню проституток. Найбільшими їх постачальниками були Румунія, Молдова та Україна. Наявність у країні 20 тис. військовослужбовців та тисячі поліцейських створювало попит на представниць найдавнішої професії.

Початок квітня 2001 р. Хорватські парубки закидали каменюками натовських миротворців та представників місцевих властей після того як миротворці та натовці встановили контроль над банком, що фінансував хорватських націоналістів. Пострадало 18 військовослужбовців та троє цивільних осіб.

Перша декада квітня 2001 р. Хорватські ветерани війни 90-х років протестували проти захоплення загоном міжнародних миротворців банку у м. Мостар. Були сутички демонстрантів з миротворцями.

Лідер хорватських націоналістів Анте Єлавіч виступав за надання ширшої автономії хорватській громаді, яка компактно проживає у Герцеговині.

Квітень 2001 р. Трибунал ООН з воєнних злочинів розпочав слухання справи колишнього командира боснійських сербів Драгана Обреновича. Він звинувачувався у здійсненні найкривавішої різни в Європі з часів Другої світової війни, — розстрілі у червні 1995 року у місті Сребреніці п'яти тисяч мусульман — чоловіків та хлопчиків. Д. Обренович вважав себе невинним за всіма пунктами звинувачення.

Початок липня 2001 р. До Гааги прибув керівник боснійських сербів Младен Іванік. Обговорював співробітництво боснійської Республіки Сербської з Трибуналом. Досі такого співробітництва не було.

10 липня 2001 р. Прем'єр-міністром призначено Златко Лагумідж'ю (мусульманина). Змістив на посаді Божидара Матіга (хорвата), який подав у відставку 22 червня.

2 серпня 2001 р. Колишнього сербійського генерала з Боснії Радіслава Крістіча Міжнародний трибунал у Гаазі ув'язнив на 46 років за геноцид.

10 вересня 2001 р. Перед Гаазьким трибуналом постали 7 осіб, звинувачених у воєнних злочинах.

Двох боснійських хорватів звинувачували в етнічних чистках поблизу міста Мостар. Трапилося це 1993 року. Чотирьох боснійських сербів звинувачували у злочинах проти хорватів на півночі Боснії, скоєних 1992 року. Одного боснійського серба звинувачували у вбивствах мусульман у Вишеграді, що сталися в 1992 та 1994 роках.

19 квітня 2002 р. Оприлюднено конституцію обоз складових країни — Федерації Боснії і Герцеговини та Республіки Сербської.

Січень 2002 р. Боснія і Герцеговина прийнята до Ради Європи.

15 липня 2002 р. У Сараєво розпочалася зустріч президентів Сербії, Хорватії та Боснії і Герцеговини. На переговорах йшлося про співробітництво і примирення. Востаннє керівники трьох країн зустрічалися 1995 року у США, де уклали мирну угоду щодо Боснії.

Жовтень 2002 р. Результати парламентських виборів були такими: на першому місці — Партія демократичної дії (мусульманська, 33 % голосів), на другому — Хорватська демократична співдружність (19 %), на третьому — Соціал-демократична партія (15 %).

Результати голосування у Республіці Сербській: Сербська демократична партія — 37 %, Партія незалежних соціал-демократів — 29 %.

Третя декада жовтня 2002 р. Керівництво Боснії і Герцеговини визнало факт продажу зброї Іраку на порушення Дейтонської угоди 1995 року. Продажем займався автозавод «Оріо», що розташований у сербській частині Боснії. Іраку постачалися запчастини до винищувачів МіГ-21.

Друга декада грудня 2002 р. Біяна Плавшич визнала, що намагалася виправдати і приховати етнічні чистки щодо несербського населення Боснії і Герцеговини. Б. Плавшич заявила, що ідея проведення чисток належала лідерові боснійських сербів Родовану Караджичу та тодішньому президентові Югославії Слободану Мілошевичу.

Кінець другої декади грудня 2002 р. Прокурори Міжнародного трибуналу у Гаазі вимагали ув'язнити колишнього президента боснійської Республіки Сербської Біяну Плавшич на термін від 15 до 25 років.

Головний прокурор трибуналу Карла дель Понте заявила, що якби підсудна не покаялася, то могла б бути засуджена до довічного ув'язнення.

У грудні 2002 р. Б. Плавшич було 72 роки.

23 грудня 2002 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Аднан Тераич.

Початок квітня 2003 р. Президента Боснії і Герцеговини Мірко Шаровича звинувачували у постановках зброї Іраку в обхід санкцій ООН. В Ірак нелегально поставлялися мотори для військової авіації.

27 червня 2003 р. Співпрезидентами Боснії і Герцеговини стали Драган Чавич, Борислав Паравац та Сулейман Тихич. Кожен з них обіймав посаду глави держави впродовж 8 місяців.

Друга половина жовтня 2003 р. на 78-ому році життя у Сараєві помер перший президент Боснії і Герцеговини, лідер боснійських мусульман Алія Ізетбегович. На пост голови колективної президії країни його обрали 1990 року. Вважається, що він вніс значний вклад в припинення громадянської війни 1992—1995 років. Серцева недуга була у нього довготривалою. Півтора місяця перед смертю перебував у лікарні.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Температура повітря знизилася до мінус 30 градусів Цельсія. Замерзло двоє людей.

22. БОТСВАНА

2001 р. Згідно з оцінками організацій «Transpereney Internetalional» Ботсвана вважалася найменш корумпованою країною Африки і 26-ю у світі.

20 серпня 2001 р. У Габероне розпочалися мирні переговори урядовців опозиційних політиків та командирів повстанців з Конго (Кіншаса).

Жовтень 2002 р. «Ліга молоді Національного фронту Ботсвани» звинуватила владі у порушенні прав людини.

Осінь 2002 р. Уряд розпочав запрошувати білих фермерів, позбавлених землі у Зімбабве, займатися сільським господарством у Ботсвані.

Грудень 2002 р. Тривала засуха не дозволяла обробляти більше ніж 4 відсотки сільгоспугідь, які зазвичай використовувалися у сільському господарстві.

10 липня 2003 р. Президент США Дж. Буш відвідав країну. Зустрічався з президентом Ботсвани Фестусом Могае. Ботсвана мала найвищу у світі частку ВІЛ-інфікованих (39 %).

23. БРАЗИЛІЯ

Початок січня 2001 р. Міські власті Сан-Паулу організували безкоштовну роздачу шампанського вина у новорічну ніч. Утворилася тіснява. Щонайменше сто чоловік дістали травми. Одна людина з-поміж травмованих померла у лікарні.

19 лютого 2002 р. У ряді в'язниць Сан-Паулу стався бунт. Бунтівники захопили у заручники кілька тисяч людей, які прийшли на побачення з ув'язненими. У заручниках утримувалися 5 тисяч чоловік лише в одній із в'язниць — Карандару. Поміж заручників була одна тисяча дітей.

21 лютого 2001 р. Придушено повстання у 29 в'язницях штату Сан-Паулу. Піднято повстання за допомогою мобільних телефонів на знак протесту проти наміру властей перевести «паханів» до інших в'язниць.

Початок третьої декади лютого 2001 р. У в'язницях штату Сан-Паулу стався новий бунт ув'язнених. Близько 800 бунтівників захопили щонайменше 15 заручників. Поміж бунтівників були три групи. Одні вимагали відпустити їх у Колумбію, інші — переглянути кримінальні справи, а треті — поліпшити умови ув'язнення.

Під час попереднього бунту було захоплено 8 тисяч заручників. Поміж них — понад тисячу дітей. Загинуло 12 в'язнів та принаймні 6 тюремників.

Початок третьої декади березня 2001 р. Біля східного узбережжя Бразилії потонула найбільша у світі плавуча нафтодобувна платформа. Маса платформи — понад 3 тисячі тонн. Заввишки — з 40-поверховий будинок. В районі однієї з опор сталося кілька сильних вибухів газу. Двоє людей загинуло, вісім нафтовиків вважалися зниклими безвісти.

Платформа потонула на глибині 1,3 км.

Перша декада серпня 2001 р. Помер видатний бразильський письменник лауреат Нобелівської премії Жоржі Амаду. Смерть сталася на 89-му році життя. Був автором 32 романів. Твори перекладено на півсотні мов. Загальний тираж його книг перевищує 20 млн примірників.

Кінець грудня 2001 р. Зливи спричинили зсуви у штаті Ріо-де-Жанейро. Загинуло 52 особи. Понад три десятки людей вважалися такими що пропали безвісти. Понад 2 тис. чол. змушені були полишити свої домівки.

15 серпня 2001 р. Ухвалено повний Цивільний кодекс. Він надав жінкам рівні з чоловіками права.

5 лютого 2002 р. У м. Порто-Алегре закінчився Світовий соціальний форум. Брали участь 35 000 делегатів. Таврував світову торгівлю і США.

Кінець лютого 2002 р. Власті Ріо-де-Жанейро повідомили про епідемію тропічної лихоманки. Протягом січня-липня на неї захворіло 130 тис. чол., з яких 18 чоловік померло

Третя декада липня 2002 р. Бразильський дипломат Сержіу Віейру ді Мелло обійняв посаду Верховного комісара ООН з прав людини. Змінив на посаді ірландку Мері Робінсон.

19 травня 2002 р. Папа Римський Іоанн Павло II канонізував Амабілу Люцію Візінтейнер. Відома як Мати Пауліна. Стала першим бразильським святим.

9 серпня 2002 р. Бразилія врятована від дефолту Міжнародним валютним фондом. МВФ, за підтримки США, виділив їй 30 млрд долл. Це — найбільша позика за всю історію МВФ.

Перша декада жовтня 2002 р. Президентські вибори у Бразилії. Перший тур не виявив переможця. Найбільше (47 % голосів) зібрав представник лівоцентристської партії Луїс Інасіу Лула да Сілва. Лідер правлячої помірковано-центристської Партії бразильської соціал-демократії Жозеф Серра набрав 24 % голосів. Представник Соціалістичної народної партії Антоні Гератиньо набрав 16 % голосів.

27 жовтня 2002 р. У другому турі за обрання Лула да Сілви на пост президента проголосували понад 52 млн бразильців (61,3 %). За Жозефа Серру віддали свої голоси 38,6 % виборців. На президентських виборах 1989, 1994, 1998 років Лула да Сілва вже виставляв свою кандидатуру, але перемогти не вдавалося. Вперше в історії Бразилії главою держави став лівий політик. Вперше за сорок років перемога на президентських виборах була зафіксована з таким великим відривом.

Третя декада січня 2003 р. До школи міста Аюва прибув її випускник минулого року. Мав пістолет та багато патронів. Хотів захопити у заручники представника ад-

міністрації школи. Це йому не вдалося. Він вибіг у двері і розпочав безладну стрілянину. Поранив семеро школярів та заступника директора. Потім застрелився сам.

Друга декада серпня 2003 р. Помер 98-річний журналіст Роберто Маріньйо. Він був главою медіа-імперії Бразилії — «Глобо». 1932 року Р. Маріньйо очолив найбільшу газету країни «О Глобо». У подальшому Р. Маріньйо створив концерн «Глобо». До нього належать газета, кілька журналів, телевізійний канал, інформаційне агентство та кіностудія.

Президент Бразилії оголосив у країні 3-денний траур.

Перша половина травня 2004 р. Кореспондента газети «Нью-Йорк Таймс» вислано з Бразилії. Репортер опублікував на сторінках своєї газети інформацію про те, що президент Бразилії Луїс да Сілва має надмірну схильність до спиртного.

Початок квітня 2005 р. Тридцять чоловік стали жертвами масових вбивств у двох передмістях Ріо-де-Жанейро. Нападники під'їхали на легкових автомобілях до бару просто неба в Ново Ічуасо і відкрили вогонь по відвідувачах. Потім поїхали до сусіднього передмістя і по дорозі розстрілювали перехожих. Скоїли теракти, очевидно, «ескадрони смерті».

Початок червня 2005 р. На півночі країни мали місце сильні зливи. Вони спричинили розливи рік і зсуви. Десятки населених пунктів знеструмлено. Відсутня питна вода. Число жертв повені сягнуло 32 чоловік. Близько 30 тисяч чоловік втратили дах над головою.

Перша декада липня 2005 р. У країні поширювалися гігантські равлики-ахатини. Їх вага досягає 600 г, а довжина — 30 см. Равлики пожирають посіви сільгоспкультур, здатні бути носіями смертельно небезпечних для людини хвороб.

Ахатинів завезли до Бразилії щоб замінити дорогі французькі равлики — ескарго і використовувати для їжі. Смак ахатинів не сподобався відвідувачам, равликів випустили на волю і вони почали нестримно розмножуватися. Хижаків щодо цих равликів у Бразилії немає.

Початок листопада 2005 р. У штаті Мараньян (північний схід країни) на людей нападали скажені кажани-вампіри. Загибло понад 20 чоловік. Більшість потерпілих — діти. Кажани нападали на людей під час сну. У дітей сон міцніший, ніж у дорослих і вони не проспалились від нападу кажанів.

24. БРУНЕЙ

2000 р. Наймолодший брат султана, колишній міністр фінансів принц Джефрі Балк'яф повернувся із вигнання. Звинувачувався державою у нецільовому використанні 15 млрд доларів. Спір був врегульований в позаурядовому порядку.

23 лютого 2001 р. Країна відсвяткувала 600-річчя правлячої династії.

2 лютого 2003 р. Оголошено про розлучення султана з молодою дружиною Маріам. Султан мав від неї двох синів та двох дочок.

Вересень 2004 р. Тридцятирічний спадкоємець брунейського престолу принц Аль-Мухтаді Білла одружився на сімнадцятирічній школярці Сарі Саллех. Вона є дочкою державного службовця середнього рангу. Наречена мріяла стати морським біологом. За шлюбною церемонією спостерігали дві тисячі гостей. Весільні урочистості тривали кілька днів. Батько принца вважається одним з найбагатших людей світу.

25. БУРКІНА ФАСО

Квітень 2001 р. Розпочалася епідемія менінгіту. Був гострий дефіцит вакцини. Зареєстровано до кінця року 7 тисяч випадків захворювання.

Серпень 2001 р. Світовий банк і Міжнародний валютний фонд надали 45 млн доларів на боротьбу з бідністю.

7 листопада 2000 р. На посаду прем'єр-міністра заступив Параманта Ернест Йонлі.

5 травня 2002 р. Після відновлення демократії в 1991 році, у країні відбулися треті парламентські вибори. Партія «Конгрес за демократію і прогрес», що підтримувала президента Блейса Компаоре, завоювала 57 місць зі 111. У попередньому парламенті мала 104 мандати. Опозиція була розпорошеною. Здобула загалом 54 місця. 17 місць дісталася «Альянсу за демократію і демократичну федерацію — єднання». Цю найбільшу опозиційну партію очолював Герман Ямеого. «Партія за демократію і прогрес», очолювана Жозедгом Кі-Зербо, завоювала 10 місць. Три невеликі партії, що були прихильницями колишнього глави держави Томаса Санкари, здобули 7 місць.

6 червня 2002 р. Глава держави знову призначив прем'єр-міністром Ернеста Йонлі.

10 червня 2002 р. Створено уряд. На відміну від попереднього, у ньому не було представників опозиції.

Вересень 2003 р. Після 19 вересня, коли в Кот-д-Івуарі вибухнула громадянська війна, до Буркіна-Фасо втекло близько 150 тисяч біженців. Президент Кот-д-Івуару Лорен Гбагбо неодноразово звинувачував свого колегу з Буркін-Фасо у підтримці повстанців. Наприкінці вересня між двома країнами було закрито кордони та перевано телефонний зв'язок.

26. БУРУНДІ

Лютий 2000 р. У м. Аруша (Танзанія) за посередництва колишнього президента ПАР Нельсона Мандели почалися переговори між представниками тутсі і гуту.

18 квітня 2001 р. Близько 30 солдатів і офіцерів спробували захопити владу в Бужумбурі. На той час президент П. Буйойя знаходився в Габоні, де мав переговори з представниками гуту. Урядові війська заарештували заколотників, коли ті захопили радіостанцію.

23 липня 2001 р. президент П'єр Буйойя підписав угоду з політиками — гуту про перший перехідний уряд відповідно до декларації, укладеної в м. Аруша про припинення громадянської війни у Бурунді.

26 жовтня 2001 р. ПАР і Бурунді підписали уряду про перебування у Бурунді миротворців з ПАР для захисту перехідного уряду.

1 листопада 2001 р. Набрала чинності мирна угода, підписана 28 серпня 2000 року у м. Аруша (Танзанія). Склавав присягу перехідний уряд, очолюваний П'єром Буйойю.

11 червня 2002 р. Вантажівка, орендована ООН, на якій з Танзанії поверталися біженці, з'їхала з дороги і розбилася. 41 людина загинула, чотири десятки осіб отримали поранення.

Грудень 2002 р. Аладонса Кадегу обрано керівником партії «Упрона», у якій домінували тутсі.

30 квітня 2003 р. Президентом країни став Домітьєн Ндаїзеє. За етносом — гуту. До цього був віце-президентом. Прийшов на зміну майору П. Буйойї, який 1996 року захопив владу у результаті державного перевороту. Віце-президентом країни став А. Кадегу.

27. БУТАН

Жовтень 2002 р. Місцеві вибори відбулись шляхом таємного голосування. Існувала сильна опозиція переходу країни на багатопартійну систему. 100 тисяч бутанських біженців перебували у Непалі.

Січень 2003 р. Бутан знову висловив жалкування, що його територія використовується ассамськими повстаннями з «Об'єднаного фронту визволення Ассаму» та «Національно-демократичного фронту Бодоленда».

30 серпня 2003 р. Прем'єр-міністром став Льйонпо Джигме Тхіплей.

20 серпня 2004 р. Посаду глави уряду обійняв Льйонпо Єшей Зімба.

28. ВАНУАТУ

2000 р. Організація економічного співробітництва і розвитку визнала країну, як податкову гавань, де відмиваються «брудні гроші».

13 квітня 2001 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Едвард Натапеї. До нього прем'єр-міністром був Барак Сопе (з 1999 р.). Б. Сопе пішов у відставку після ряду конфронтацій, скандалів і криз.

Уряд Е. Натапеї був коаліційним.

2001 р. Вануату прийнято до Світової організації торгівлі.

2 травня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Одній з партій дісталось 15 місць, а іншій — 14.

22 травня 2003 р. Організація економічного співробітництва і розвитку виключила Вануату з «чорного переліку податкових притулків». У «чорному переліку» продовжували перебувати Акндорра, Ліберія, Ліхтенштейн, Монако, Маршалові острови та Науру.

16 серпня 2004 р. Президентом став Калкот Матаскелекеле.

11 грудня 2004 р. На посаду глави уряду заступив Гам Ліні.

9 лютого 2005 р. В Тихому океані біля берегів Вануату стався землетрус потужністю 6,7 бала за Ріхтером. Епіцентр знаходився приблизно за 400 кілометрів від столиці Вануату — міста Порт-Вілла.

29. ВАТИКАН

Середина березня 2001 р. Міністр екології Італії погрожував, що Італія припинить постачання електроенергії радіопередачіві Ватикану, якщо останній не зменшить потужність електромагнітних хвиль.

Березень 2001 р. В «Інтернеті» з'явилася адреса за якою можна купити благословення Папи Римського за 24—42 долари.

13 травня 2001 р. Папа римський Іоанн Павло II виступав у Ватикані на майдані Святого Петра з нагоди 20-річчя замаху на його життя. Його вчинив турецький терорист Алі Агджа, який належав до праворадикальної організації «Сірі вовки».

Папа закликав світових лідерів встановити мир на Близькому Сході.

Червень 2001 р. У Будинку вчених у Києві відбулася презентація збірки поезії Кароля Войтили «Святиня». Київське видавництво «Дніпро» випустило дану книжку спеціально з нагоди приїзду до Києва Папи Римського, бо він і К. Войтила був однією і тією ж особою.

11 червня 2001 р. Більше ніж на 175 тис. доларів медичного обладнання для дитячого операційного блоку та реанімації новонароджених від Папи Римського Іоанна Павла II передав Київський міській педіатричній лікарні № 2 нунцій Апостольської столиці в Києві Архієпископ Микола Етерович.

24 жовтня 2001 р. Папа Римський попросив у Китаю вибачення за помилки католицьких місій у країні.

22 листопада 2001 р. Папа Римський Іоанн Павло II вперше офіційно надіслав послання електронною поштою.

2 березня 2002 р. Папа Римський Іоанн Павло II за допомогою супутникової телемережі відслужив месу для прихожан у Афінах, Будапешті, Страсбурзі, Валенсії, Відні та Москві.

25 грудня 2002 р. Урочисту різдвяну месу в соборі Святого Петра у Ватикані відправив папа Іоанн Павло II. Месу транслювали радіо і телебачення у 48 країнах. Папа звернувся до віруючих з традиційною проповіддю на майдані Святого Петра.

28 березня 2003 р. Папа Римський Іоанн Павло II зустрівся у Ватикані з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином. Зустріч тривала до 15 хвилин. Папа благословив Україну і всіх українських мирян.

Третя декада вересня 2003 р. У 83-річного Папи Римського загострилася проблема з кишківником. Він відмінив традиційну щотижневу аудієнцію. Глава римсько-католицької церкви страждав також від хвороби Паркінсона.

28 вересня 2003 р. Папа Римський призначив 31 нового кардинала. У світі стало 135 кардиналів віку до 80 років. Такі кардинали мають право брати участь у виборах Папи Римського.

8 жовтня 2003 р. Іоанн Павло II брав участь в урочистостях з нагоди 25-річчя свого понтифікату. Здійснив коротку поїздку до Помпеїв і оглянув руїни загиблого від виверження вулкану давньоримського міста. Відправив месу у місцевому соборі.

16 жовтня 2003 р. Святкувалося 25-річчя перебування Іоанна Павла II на ватиканському престолі.

Перша декада жовтня 2003 р. Архієпископ Віденський кардинал Кристоф Шенборн в інтерв'ю австрійському радіо заявив, що Папа Римський Іоанн Павло II перебуває на порозі кончини.

Друга декада жовтня 2003 р. Виповнилося 25 років перебування на апостольському престолі Іоанна Павла II (Кароля Войтили).

Він першим серед пап римських побував у протестантському храмі, синагозі та мечеті, зустрічався з далай-ламою, рабинами, мусульманськими священиками. Здійснив 102 поїздки, побував у 130 країнах світу. Довжина маршрутів папських мандрівок становила 1,25 млн кілометрів. Ювілейні урочистості з нагоди 25-річчя папства К. Войтили відбувалися у багатьох країнах світу, передусім в Італії та Польщі. Папі було 83 роки.

Третя декада листопада 2003 р. Папа Римський Іоанн Павло II підписав звернення до українського народу, присвячене 70-й річниці Голодомору в Україні.

25 грудня 2003 р. Папа Римський Іоанн Павло II відправив різдвяну месу у Соборі Святого Петра в Римі. Святкове богослужіння транслювалося у прямому ефірі у понад півсотні країн світу.

Перша декада грудня 2004 р. 12 міст північно-італійської провінції Тренто подарували папі римському Іоанну Павлу II новорічну ялинку заввишки 35 метрів. Дереву — 110 років.

Встановлення ялинки перед головним католицьким собором світу розпочалося з обранням 1978 року Кароля Войтили на престол папи.

Повідомлялося, що на найближчі 19 років вже сформована черга бажаючих подарувати папі новорічну ялинку.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Папа Іоанн Павло II опублікував книгу «Пам'ять та ідентичність». Це історико-філософський трактат про минуле, сучасне і майбутнє Європи. До публікації даної книги папа написав вже п'ять книг.

27 березня 2005 р. Римо-католицька церква святкувала Пасху. Папа Іоанн Павло II вперше за 26 років свого перебування на престолі не взяв участі у богослужінні з огляду на стан свого здоров'я. Урочисту месу в соборі Святого Петра відправив декан Колегії кардиналів Йозеф Ратцінгер.

Папа стежив в Апостольському палаці за месою по телебаченню.

Папа особисто привітав католиків світу із святом у традиційному ранковому зверненні «Urbi et Orbi» («Місту і світу»). Звернення передали телекомпанії 70 країн світу.

Кінець березня 2005 р. Над папою Іоанном Павлом II чатувала третя госпіталізація впродовж останніх двох місяців. У папи загострилися проблеми з ковтанням. Вони ускладнювалися хворобою Паркінсона. Папа не міг пити воду і не міг говорити. Не виключалася нова операція. Керівник неврологічного відділення римського медуніверситету «Ла Соп'янца» Стефано Руджері вважав, що папа уже, можливо, ніколи не заговорить.

2 квітня 2005 р. О 21:37 помер папа Римський Іоанн Павло II, який обіймав Апостольський престол з 16 жовтня 1978 року. Він лише трохи не дожив до свого 85-річчя, яке сповнилося б 18 травня 2005 року. За роки свого понтифікату здійснив 250 пастирських поїздок. Відвідав 104 країни світу. На загальних аудієнціях у папи побували 17 млн чол. Жодного жителя на землі не бачила така кількість людей. Обсяг всіх публікацій папи — 50 томів (80 тис. сторінок). Відбув 420 зустрічей з главами держав і майже 190 — з керівниками урядів. На початку його понтифікату Ватикан підтримував дипломатичні стосунки з 85 країнами, а наприкінці — 174. 118 апостольських нунціїв представляють Ватикан в 176 країнах світу та міжнародних організаціях.

До обрання нового папи Ватиканом керувала Колегія кардиналів на чолі з її деканом кардиналом Йозефом Ратцінгером.

Можливим місцем поховання Іоанна Павла II називалися Ватикан і польське місто Краків. Був і компромісний варіант — тіло папи поховати у базиліці Святого Петра у Ватикані, а серце — у Равельському замку в Кракові. У Кракові поховані батьки і брат папи.

Наймасовішою книгою папи стала «Переступи поріг надії». Вона вийшла за 10 років до смерті папи і її загальний наклад сягнув 20 млн примірників.

4 квітня 2005 р. Труну з тілом Іоанна Павла II вмістили в базиліку Святого Петра. Попрощатися з ним могли всі хто бажав. Очікувалося, що повз труну пройдуть 2 млн чоловік.

Початок квітня 2005 р. Під час жалобної церемонії оплакування папи Римського Іоанна Павла II на майдані Святого Петра померла від інфаркту 54-річна громадянка України Ірина Зозук.

6 квітня 2005 р. Священна конгрегація розглядала заповіт папи Іоанна Павла II. Була інформація про те, що цей документ папа написав півтори роки тому польською мовою. У заповіді не виявлено прізвища наступника Іоанна Павла II на престолі.

7 квітня 2005 р. Завершилася церемонія прощання з папою Іоанном Павлом II.

8 квітня 2005 р. У крипті Собору Святого Петра поховано Папу Римського Іоанна Павла II. На похороні були присутні 9 монархів, щонайменше 70 президентів або глав уряду.

Мільйони людей спостерігали за церемонією поховання за допомогою великих екранів, розставлених по всьому Риму. Багато телеканалів світу транслювали похорон. Заупокійна відправа тривала три години на різних мовах. Тіло Іоанна Павла II поховали у трьох трунах (кіпарисовій, цинковій та дубовій), вміщених одна в одну. Папу поховали у землю, біля мощей святого апостола Петра. Іоанн Павло II заповідав щоб його не ховали у саркофазі.

18 квітня 2005 р. В Сікстинській каплиці відбулося перше засідання Конклаву. Брали участь 115 кардиналів із 52 країн віком менше 80 років.

Вибори Папи Римського відбуваються в умовах суворої секретності. Підсумки жодного з турів не розголошуються, бюлетені й усі документи спалюються. Для обрання Папи потрібно дві третини голосів. Білий дим зі спеціального димаря на даху капели сповіщає про обрання Папи.

19 квітня 2005 р. Близько 19:00 за київським часом Конклав обрав 266-го Папу Римського. Ним став кардинал Йозеф Ратцінгер (Joseph Alois Ratzinger). Він виявився восьмим німцем на Святому Престолі. Взяв собі ім'я Бенедикт XVI.

«Бенедикт» у перекладі з латинської означає благословенний. Ім'я взято на честь Бенедикта XV. Він намагався примирити ворогуючі сторони під час Першої світової війни, був також вправним церковним адміністратором.

Бенедикт XVI народився 16 квітня 1927 році в Баварії, знає 10 мов.

1981 року Папа Іоанн Павло II прикликав кардинала Й. Ратцінгера до Риму. Незабаром він посів друге місце у католицькій ієрархії. Рішучий прихильник celibату. Різно виступав проти абортів, розлучень, контрацепції, гомосексуалізму, евтаназії, клонування людей і тварин.

20 квітня 2005 р. Новообраний Папа Римський Бенедикт XVI свою першу месу у якості понтифіката правив у Сікстинській каплиці разом з кардиналами, які його обрали.

24 квітня 2005 р. Відбулася інтронізація новообраного Папи Римського Бенедикта XVI. Були присутні високі гості з більшості християнських країн світу. Новий папа виголосив промову. Пообіцяв продовжувати справу свого попередника — Іоанна Павла II.

Кінець травня 2005 р. Папа Римський Бенедикт XVI здійснив свою першу поїздку. Він відвідав портове місто Барі на Адріатичному узбережжі Італії. Наприкінці національної релігійної конференції Бенедикт XVI відправив месу. У ній взяли участь 200 тис. людей. У Барі Бенедикт XVI пробув три години.

Третя декада червня 2005 р. Беатифікація покійного Папи Римського Іоанна Павла II відбулася напередодні свята Петра і Павла. Беатифікація є першою фазою канонізації, тобто зарахування до когорти святих.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Відбулася презентація першої книги Папи Бенедикта XVI. Назва книга — «Революція Бога». У книзі містяться виступи глави католицької церкви під час XX Всесвітнього дня католицької молоді. Він відбувся у серпні 2005 р. в місті Кельн (ФРН).

Друга декада грудня 2005 р. З Південної Австрії до Ватикану привезено ялинку для встановлення на майдані Святого Петра.

25 грудня 2005 р. Папа Бенедикт XVI вперше відправив у Соборі Святого Петра урочисту різдвяну месу. На початку mesi 12 дітей з різних країн поклали живі квіти до вітваря.

30. ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

7 січня 2001 р. У Великій Британії канал телебачення ITV продемонструвало фільм «СС в Британії», — про дивізію СС «Галичина», яка брала участь у боях на боці Гітлера. Капітулювала дивізія під час Другої світової війни англійським і австралійським воякам у Південній Італії. Налічувала 8 тисяч бійців. На січень 2001 р. їх залишилося 1,5 тисячі.

Тодішній британський прем'єр У. Черчілль відмовився видати дивізію Й. Сталіну і перевіз її на Британські півострови. Дивізію звинувачували у звірствах, ніби то вчинених щодо поляків, словаків та євреїв, але серйозні розслідування ніколи не проводилися. Лорд Джаннер написав листа міністрові внутрішніх справ Джеку Стру, у якому закликав провести розслідування і притягти до суду вояків «Галичини», причетних до вбивств українців, поляків і євреїв. У Лондоні і в Києві на початку січня 2001 р. відбулися демонстрації протесту проти звинувачень. Демонстранти славили У. Черчілля і ганьбили сучасного прем'єр-міністра Тоні Блера. Українська діаспора у Великій Британії — це вояки «Галичини» та їх нащадки. 1947 року власті дозволили поселитися у Великій Британії 8 тисячам воякам. У клубі української діаспори у Лондоні мав нагоду бути у березні 1995 р. автор цих рядків.

Лютий 2001 р. У Англії вибухнула епідемія ящуру. Фермери змушені були вдаватися до забою і спалювання туш корів, свиней і овець. Загальна шкода від епідемії ящура оцінювалася в 9 млрд фунтів стерлінгів. Європейські країни, які експортували тварин з Великої Британії, вжили екстрених заходів. Зокрема, у Нідерландах і Німеччині було зарізано тисячі як нещодавно закуплених тварин, так і місцеву худобу на фермах, куди могли потрапити заражені ящуром британські тварини.

19 лютого 2001 р. Набрал чинності закон, спрямований проти діяльності на території країни міжнародних терористичних організацій.

28 лютого 2001 р. Неподалік містечка Солбі у графстві Північний Йоркшир сталася транспортна катастрофа. Пасажирський поїзд прямував з Нью-Касла до Лондона. Він врізався у зустрічний товарний поїзд. Загинуло два десятки людей. Понад 100 осіб отримали поранення.

Початок березня 2001 р. В країні поширювалася епідемія ящуру. Випадок ящуру зареєстровано і у Північній Ірландії. Євросоюз наклав заборону на імпорту британської худоби. У Франції та Німеччині відбувався забій тварин, імпортованих з Британських островів. Трупи тварин спалювалися.

Перша декада березня 2001 р. У Великій Британії зареєстровано вже 60 випадків захворювання худоби на ящур.

Ряд країн Європи запровадив заборону на імпорту м'яса і м'ясопродуктів з Британських островів.

У Великій Британії посилено карантинні заходи. За порушено зони карантину встановлено штраф у розмірі 5 тис. фунтів стерлінгів.

11 березня 2001 р. Зареєстровано 111 випадків захворювання на ящура. Британські власті заборонили експорт м'яса і м'ясопродуктів. У сільській місцевості закрито багато автодоріг. Відмінено спортивні змагання.

Кінець другої декади березня 2001 р. У Великій Британії захворювання худоби на ящура виявлено більш як на 300 фермах. Прогнозовані збитки від епізоотії оцінювалися на суму 13 млрд доларів.

Початок третьої декади березня 2001 р. Кількість вогнищ епізоотії наблизилася до 400. Випадки захворювання підтверджено ще на 46 фермах.

Початок третьої декади березня 2001 р. На боротьбу з поширенням ящура кинуто військові частини. Військовослужбовці та військова поліція надавали допомогу у знищенні хворих тварин.

Кінець березня 2001 р. Велика Британія звернулася до Євросоюзу з проханням провести вакцинацію 180 тисяч голів худоби. Вакцинація поширювалася на райони з найбільшою кількістю хворих тварин. Євросоюз задовольнив прохання Великої Британії, але виступав проти загальної вакцинації бо багато країн відмовлялося імпортувати худобу та продукти тваринництва з тих держав, де виконувалася вакцинація проти ящура.

Кінець березня 2001 р. Спецслужби Великої Британії арештували вісім чоловік. Вони були британськими підданими пакистанського походження. Підозрювалися у підготовці великого терористичного акту в Лондоні. Мали 500 кг вибухівки.

Перша декада квітня 2001 р. Зареєстровано ще 28 нових випадків захворювання худоби на ящура. Їх загальна кількість сягнула 1134.

Уряд вже виділив потерпілим фермерам допомоги на суму понад 600 млн фунтів стерлінгів.

Травень 2001 р. Прем'єр-міністр Тоні Блер, виступаючи у столиці Шотландії — місті Единбурзі, оголосив виборчі тези про європейський вибір Британії. Глава уряду висунув лозунг: «Поставити Британію у серце Європи».

Кінець травня 2001 р. У північному містечку Олдемі відбулися найжорстокіші за останні 15 років сутички на расовому ґрунті між білою молоддю та вихідцями з азійських і африканських країн. Пізніше такі сутички мали місце і у ряді інших місць.

7 червня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Лейбористська партія, очолювана Тоні Блером, здобула 42 % голосів. Їй дісталось у парламенті 467 мандатів (всього у парламенті 659 мандатів).

Лідер Консервативної партії Уільям Хейг оголосив про свою відставку.

Друга декада червня 2001 р. Прем'єр-міністр Тоні Блер розпорядився підвищити платню членам уряду. Не забув і про себе. Річна платня прем'єра сягнула 163 418 фунтів стерлінгів (225 тис. доларів). Це на 47 тис. фунтів більше, ніж було досі.

Платня інших членів уряду зросла до 118 тис. фунтів.

Британські газети різко критикували прем'єра.

Кінець другої декади червня 2001 р. Масові заворушення сталися у Белфасті. Впродовж двох днів точилися сутички між протестантами і католиками.

Потім було протистояння поліцейських і демонстрантів. Натопк кидав в поліцейських каміння та пляшки із запалювальною сумішшю. Поліція застосувала гумові кулі. Щонайменше 15 охоронців правопорядку було поранено.

Початок другої декади липня 2001 р. Нові сутички протестантів — оранжистів з поліцією сталися у північноірландському місті Портадаун. Протестанти влаштували традиційний марш з нагоди перемоги 1690 року протестантського війська Вілгемма Оранського над католицьким військом Якова I Стюарта.

Початок серпня 2001 р. Королева — мати відзначила 101-у річницю свого народження. Военний оркестр пройшов маршем повз її резиденцію, граючи «Нарру Birthday».

Початок серпня 2001 р. Королева — мати перебувала в лондонській клініці ім. короля Едварда VII. Діагноз — анемія. Хворобу спричинила велика спека, що трималася вже третій тиждень.

Королеві — матері хотілося стати найстарішою жінкою у світі.

Третя декада вересня 2001 р. У центральній Англії зареєстровано два нові випадки захворювання худоби на ящур. Знищено 27 тварин з ферми, де виявлено захворювання.

Після спалаху у лютому 2001 р. епізоотії у Великій Британії знищено 4 млн голів худоби.

Третя декада вересня 2001 р. Затримано 10 осіб, підозрюваних у приналежності до терористичних організацій.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Керівництво Ірландської республіканської армії заявило про початок роззброєння своїх військових підрозділів.

Лідер Юніоністської партії Північної Ірландії Девід Трімбл заявив про намір повернутися до Асамблеї, звідки він вийшов кілька місяців тому на знак протесту проти небажання ІРА роззброїтись. На рішення Ірландської республіканської армії про остаточне «декомісування зброї» (тобто її знищення) нібито вплинули терористичні акти, що сталися у США 11 вересня 2001 р.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Міністр оборони Великої Британії Джефрі Хун заявив, що його країна готова взяти участь у можливій наземній операції в Афганістані.

Друга декада січня 2002 р. Спецслужби і поліція проводили широкомасштабну антитерористичну операцію. Впродовж трьох днів заарештовано понад двадцять осіб. Десятьом поміж них було пред'явлено звинувачення в причетності до тероризму. Арештовані належали до Ірландської республіканської армії, «Хамазу», «Такситр ва-Хіджа» та інших організацій.

Друга декада січня 2002 р. Ліквідовано останні вогнища ящуру у графстві Нортумберленд (північний захід Англії). Жодного випадку захворювання там не було. Від початку епізоотії знищено близько мільйона тварин. Ящур та «коров'ячий сказ» завдали збитків британському сільському господарству більш як на мільярд фунтів стерлінгів.

6 лютого 2002 р. Велика Британія відсвяткувала 50-річчя вступу на престол королеви Єлизавети II. Народилася 1926 року. Коронація відбулася 2 червня 1952 року. Королева відкрила раковий госпіталь.

9 лютого 2002 р. Померла принцеса Маргарет — молодша сестра британської королеви.

30 березня 2002 р. На 102-му році життя померла королева-мати. Її похорони відбулися 9 квітня.

9 квітня 2002 р. 101-річну королеву поховали у Віндзорі у родинному склепі в каплиці Святого Георга поряд з її чоловіком — королем Георгом VI.

У землю була також закопана і урна з попелом їхньої дочки — принцеси Маргарет. Вона померла 8 лютого (за іншими даними 9 лютого) і заповіла крестувати її.

2 червня 2002 р. У резиденції королеви Єлизавети II — Букінгемському палаці сталася невелика пожежа.

3 червня 2002 р. Відбувся концерт, присвячений 50-річчю коронації королеви Єлизавети II.

7 липня 2002 р. На загальних парламентських виборах до Палати общин пере-могу здобула Лейбористська партія. За неї подали голоси 42 % виборців. Консерва-тивна партія одержала 32,7 % голосів. 18,8 % виборців підтримали Ліберальну пар-тію. Вперше за останні сто років правляча партія здобула на виборах таку високу частку голосів.

Середина липня 2002 р. На східному узбережжі Великої Британії сталася авіа-катастрофа. Упав у море вертоліт. На його борту було два члени екіпажу та дев'ять робітників з приберегової нафтової платформи. П'ять загиблих було знайдено, ще шість осіб вважалися зниклими без вісти.

18 липня 2002 р. Впродовж доби страйкував лондонський метрополітен. Проте-стували проти приватизації метро. Вона розпочалася без консультацій з профспіл-ками.

11 вересня 2002 р. У лондонській мечеті у Фінсбері — парку відкрилася конфе-ренція про позитивні підсумки подій 11 вересня 2001 р. у США. Головним допові-дачем був Абу Гамса аль Масрі — мусульманський релігійний діяч. Ємен звинувачував його у тероризмі. Конференцію організувало радикальне ісламське угрупован-ня «Аль-Мухаджирун». Його засновник — шейх Омар Бакрі Мохам мед.

Кінець жовтня 2002 р. Загинуло 6 осіб (поміж них троє дітей) від урагану та злив.

Початок листопада 2002 р. Лондонська поліція заарештувала 9 осіб, які нале-жали до злочинного угруповання. Поміж них — дві жінки. Банда планувала викра-дення Вікторії Бекхем — дружини капітана збірної Англії з футболу та двох їх ма-лолітніх дітей. Викрадачі збиралися вимагати викуп на суму 5 млн фунтів стерлінгів. П'ятеро злочинців — албанці та румуни.

7 листопада 2002 р. У Гібралтарі відбувся референдум про можливу зміну ста-тусу території. Пропонувалося передати її під спільне управління Іспанії і Великої Британії.

Кінець другої декади листопада 2002 р. Три вихідці з Північної Африки готу-вали у Лондоні теракт. Мали намір здійснити газову атаку у лондонському метро. Терористи були пов'язані з «Аль-Каїдою». Поліція зашкодила теракту.

Початок третьої декади листопада 2002 р. Міжнародна конференція, присвя-чена проблемі глобального потепління, відкрилася в Лондоні.

Перша декада грудня 2002 р. До Лондона прибув Ахмед Закаєв — представник президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова. Його затримали в ае-ропорту негайно після прибуття з Данії.

Невдовзі його відпустили під заставу та обіцянку, що найближчим часом він не поїде з Великої Британії. У поліцейській дільниці в А. Закаєва конфіскували пас-порт. Нібито він просив політичного притулку у Великій Британії.

Середина січня 2003 р. Один поліцейський загинув, а чотири дістали поранен-ня під час арешту у Манчестері трьох підозрюваних у тероризмі. Було затримано трьох вихідців з Північної Африки.

Друга декада січня 2003 р. У Лондоні заарештовано сімох вихідців з Північної Африки. У них була міні-лабораторія з виробництва смертельної отрути — рицину. Вони пройшли підготовку у таборах Осамі бен Ладена в Афганістані. Більшість із заарештованих воювали також у Чечні.

27 лютого 2003 р. Ровен Вільямс обійняв престол архієпископа Кантерберійсь-кого. Став 104-м архієпископом англіканської церкви.

Кінець другої декади березня 2003 р. Прем'єр-міністр Тоні Блер заручився підтримкою парламента щодо участі Великої Британії у війні в Іраку. Його підтри-мали 412 депутати Палати общин. Проти голосували 149 депутатів. Колишній мі-

ністр закордонних справ, лідер парламентської більшості Робін Кук подав у відставку на знак протесту проти участі Великої Британії у війні. Уряд полишили два його члени.

Початок квітня 2003 р. Кореспондента ВВС звільнено з роботи за інтерв'ю іракському телебаченню, у якому зазначалося, що початковий план війни в Іраку провалився.

Початок червня 2003 р. Парламентський комітет міжнародної дипломатії розслідував політику прем'єр-міністра Ентоні Блера щодо Іраку до початку війни в Іраку. Ряд політиків звинуватили Е. Блера у фальсифікації даних про наявність в Іраку зброї масового ураження.

Третя декада червня 2003 р. Міністр фінансів Гордон Браун заявив у парламенті, що Британія поки що не готова відмовитися від своєї національної валюти (фунта стерлінга) на користь євро.

Третя декада червня 2003 р. У Лондоні завершилася перша частина слухань у справі Ахмеда Закаєва — представника президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова. Адвокати А. Закаєва та свідки стверджували про те, що для його екстрадиції немає підстав.

Друга декада липня 2003 р. Самовбивство вчинив Девід Келлі — урядовий радник, колишній військовий інспектор ООН в Іраку. Він був основним джерелом інформації для травневої передачі ВВС про фальсифікацію інформації по зброю масового враження саддамівського Іраку.

Друга декада липня 2003 р. Стовпчик термометра сягнув 36°-градусної позначки.

Третя декада серпня 2003 р. Вкрадено унікальну картину Леонардо да Вінчі «Мадонна з прядкою». Знаходилася вона у відомому замку — музеї «Дранвері» у Шотландії. Ціна картини перевищувала 30 млн доларів. Замок належить герцогу Боку. Як музей для відвідувачів замок було відкрито 2002 року. Власне замок є історичною пам'яткою.

Друга декада вересня 2003 р. На глибині 8 м у Північному морі знайдено два стародавні міста. Археологи знайшли міста випадково. Містам близько 10 тисяч років. Висувалася гіпотеза про те, що знайдені міста є доісторичною Атлантидою.

Друга декада лютого 2004 р. Поблизу міста Портсмут археологи знайшли рештки корабля «Бігль», на якому Чарльз Дарвін 1831 року вирушив у свою відому подорож, результатом якої стала праця «Про походження видів». Судно знаходилося на тридцятиметровій глибині під триметровим шаром мулу.

Друга половина квітня 2004 р. Помер Норріс МакУртер. Йому було 78 років. Він — один з творців «Книги рекордів Гіннеса». Причина смерті — серцевий напад. Нарріс і його брат — близнюк Росс, 1956 року на замовлення відомої пивоварної компанії «Гіннес» розробили зазначену книгу. У листопаді 1957 року Росса вбили бойовики Ірландської республіканської армії.

«Книга рекордів Гіннеса» опублікована в 100 країнах світу 37 мовами накладом, що перевищує 100 млн примірників.

Друга декада травня 2004 р. В шотландському місті Глазго на фабриці «Стоклайн» стався вибух однієї з мартенівських печей. Щонайменше 10 чоловік загинуло. Понад 60 отримали опіки й травми.

Друга декада червня 2004 р. Після того як британці програли французам з рахунком 1:2 перший матч чемпіонату Європи, сталися порушення громадського порядку в одному з передмість Лондона. Близько чотирьохсот фанатів розпочали бити вітрини і перекидати автомобілі. Поліція утихомирила хуліганів. Близько восьмидесяти з них було заарештовано. Одержали травми п'ять охоронців порядку.

Кінець першої декади липня 2004 р. У південно-західній Англії та Уельсі мав місце сильний ураган зі швидкістю вітру до 28 метрів за секунду. Було повалено сотні дерев, зруйновано лінії електропередач, порушено поромну переправу через Ла-Манш. Смертей людей ураган не спричинив, але були поранені.

Середина липня 2004 р. Незалежна комісія, очолювана колишнім членом уряду лордом Баталером п'ять місяців вела розслідування використання інформації про зброю, якою володів режим Саддама Хусейна до початку війни в Іраку. Висновок комісії — прем'єр-міністр Тоні Блер не перекручував факти щодо іракської зброї. Т. Блер вкотре твердив, що рішення розпочати війну з Саддамом Хусейном було правильним.

Середина серпня 2004 р. Політичне крило Ірландської республіканської гвардії, — партія «Шинн Фейн» виступила проти імпорту в Британію української пшениці і закликала уряд «захистити державу від українських фермерів». Партія поставила під сумнів якість української пшениці. На думку партії українські фермери загрожували добробуту населення 32 країн. Імпорт української пшениці міг спричинити зниження цін на хліб.

Жовтень 2004 р. У Лондоні відбувся третій Європейський соціальний форум. У ньому взяли участь близько 20 тисяч активістів різних рухів антиглобалістської спрямованості. Активісти обговорювали актуальні проблеми сучасності. 17 жовтня вони влаштували демонстрацію протесту проти війни в Іраку.

Початок третьої декади грудня 2004 р. У Белфасті (Північна Ірландія) грабіжники викрали в банку близько 39 млн доларів. Грабіжники захопили заручниками членів сімей двох високопоставлених співробітників банків. Ці співробітники змушені були співробітничати з грабіжниками.

Поліція дізналася про крадіжку через 6 годин після того як вона сталася. Для вивезення награбованих грошей було використано вантажівку.

9 січня 2005 р. У місті Карлайль загинуло від урагану щонайменше 5 чоловік. Людей знімали з дахів будинків. Біля західного узбережжя Шотландії сів на міліну паром із 100 пасажирами.

Початок другої декади січня 2005 р. Вдруге протягом тижня на Британські острови напав ураган. Швидкість вітру сягала 200 км/год. Щонайменше 3 чоловіка загинуло. Ураган спричинив нові руйнування.

Кінець січня 2005 р. Спеціальна незалежна комісія дійшла висновку, що лікар Гарольд Шипман з міста Понтефракт заподіяв смерть щонайменше 15 пацієнтам. 2000 року суд засудив Г. Шипмана до 15 довічних ув'язнень.

Початок лютого 2005 р. У місті Екзетері на півдні Великої Британії відбулася конференція «великої вісімки» з проблем зміни клімату.

Друга декада березня 2005 р. Заарештовано молоде подружжя з міста Плімута за спробу продати 2-річну дочку за 15 тис фунтів стерлінгів. Гроші їм були потрібні для придбання наркотиків та сплати боргів. Вік батька 21 рік, матері — 18.

Друга декада квітня 2005 р. Завершився судовий процес над алжирцем Камелем Баргусом. Йому присуджено 17 років ув'язнення за спробу розповсюдити у людних місцях у Манчестері та Лондоні отруйні речовини — рицин, ціаніди та інші.

Раніше злочинця вже було засуджено до довічного ув'язнення за вбивство поліцейського. К. Баргус був рядовим членом «Аль-Каїди».

5 травня 2005 р. Відбулися парламентські вибори. 20 партій змагалися за 651 місце в парламенті. Вважалося, що лейбористська партія Тоні Блера може набрати половину — дві третини голосів. Ще ніколи досі лейбористи не були поспіль тричі при владі.

Була інформація про те, що Тоні Блер не виключав можливості своєї відставки навіть у разі перемоги своєї партії. Найбільш ймовірним його наступником вважався чинний міністр фінансів Гордон Браун.

12 травня 2005 р. У Лондоні відкрилася конференція країн-донорів чорнобильських програм. Йшлося про виділення 300 млн доларів для спорудження нового саркофага над четвертим енергоблоком Чорнобильської АЕС.

28 травня 2005 р. Увечері лондонський поштовий годинник Біг Бен зупинився на 90 хвилин, а потім знову пішов. На думку деяких експертів зупинку годинника викликала нечувана у Лондоні спека — 32°.

Перша декада червня 2005 р. Уряд оголосив про «заморожування» референдуму щодо ратифікації європейської конституції. Він мав відбутися весною 2006 р. Глава Євро комісії Жозе Мануель Баррозу заявив, що шкодує про рішення уряду. 11 держав вже ухвалили конституцію. Нідерланди та Франція її відхилили.

Третя декада червня 2005 р. Температура повітря в Лондоні сягала 33° за Цесієм.

6 липня 2005 р. У шотландському місті Единбург відкрилася 31-а зустріч у верхах «великої вісімки». Головні теми: глобальні кліматичні зміни і заборгованість найбільш розвинутих країн.

6 липня 2005 р. Королева Єлизавета II влаштувала пишну вечерю на честь учасників і гостей зустрічі у верхах «великої вісімки». Після вечері Президент США Джорж Буш, катаючись на велосипеді, наїхав на поліцейського, впав разом із велосипедом і подряпав собі ноги і руки. Поліцейського госпіталізували.

Антиглобалісти рішуче протестували проти зустрічі в верхах. Мали місце сутички з поліцією.

7 липня 2005 р. У курортному містечку Гленіглз, неподалік Еденбурга розпочалися робочі зустрічі глав держав та урядів «великої вісімки». Очікувалося підписання 13 спільних документів. У зустрічі брали також участь генсек ООН Кофі Аннан та керівники ряду європейських країн.

10 липня 2005 р. В ніч на цей день було евакуйовано центр міста Бірмінгема — понад 20 тис. чоловік. Поліція знайшла в автобусі підозрілий пакет. Згодом виявилось, що він не становив небезпеки.

У Лондоні сталися теракти.

Початок другої декади липня 2005 р. Британська поліція вже збрала понад 2,5 тис. відеозаписів та отримала понад 2 тис. дзвінків від очевидців та інформаторів про теракти 7 липня. Поліція вважала, що у терактах брали участь щонайменше 4 особи. Бомби містилися в рюкзаках. Вибухівку завезли з Балкан. Вона належала до військового типу. Чотирикілограмові бомби виготовляла в домашніх умовах одна людина.

На залізничній станції міста Лутон на північ від Лондона поліція знескодила вибуховий пристрій, що знаходився в автомобілі. Замінований автомобіль було знескоджено в містечку Летчуерт поблизу Лутонра.

Газета «Сан» повідомляла, що кількість жертв терактів 7 липня 2005 р. сягала 70 чоловік. Власті ж твердили про 52 жертви.

Початок другої декади липня 2005 р. На засіданні у Йорку синод Англійської церкви скасував перепони для жінок на єпископський сан.

293 голоси було подано проти легалізації евтаназії. На її підтримку було подано лише один голос.

14 липня 2005 р. Опівдні Велика Британія та країни Євросоюзу вшанували пам'ять загиблих 7 липня 2005 р. у лондонських терактах. Зупинився автотранспорт, поїзди та кораблі дали кілька гудків. Ввечері у Лондоні відбувся марш з осудом тероризму.

21 липня 2005 р. Терористи вчинили спробу підірвати три поїзди метро і автобуси. У справі про невдалі теракти було затримано 11 чоловік. Стали відомими імена двох із чотирьох підозрюваних — 27-річний виходець з Еритреї Мухтар Саїд Ібрагім і 27-річний виходець із Сомалі Ясін Хасін Омар. Останнього заарештували у Бірмінгемі.

Третя декада липня 2005 р. У лондонському метро на станції «Стоквелл» поліцейські застрелили чоловіка, якого прийняли за терориста — смертника. То був 27-річний електрик Хуан Чарлз де Менезес. Родом з Бразилії. Міністр закордонних справ Джек Стро вибачився перед родичами загиблого.

1 серпня 2005 р. Лідер партії «Шинн Фейн» Джеррі Адамс заявив про припинення Ірландською республіканською армією збройної боротьби проти Великої Британії за приєднання Північної Ірландії (Ольстеру) до Ірландії. Спостережати за процесом роззброєння було запрошено представників католицької і протестантської церков. Надалі боротьбу за свої цілі ірландські республіканці збиралися вести виключно демократичними політичними засобами. «Шинн Фейн» вважалася політичним крилом Ірландської республіканської армії. Заяву Дж. Адамса привітали прем'єр-міністри Великої Британії та Ірландії — Ентоні Блер та Берті Ахен.

Початок серпня 2005 р. 23-річному Ісмаїлу Абдурахману висунуто звинувачення у приховуванні інформації про підготовку вибухів у громадському транспорті два тижні тому. Він став першим з 16 заарештованих, кому пред'явлено офіційне звинувачення.

Третя декада вересня 2005 р. Національна асоціація пенсійних фондів висунула пропозицію підвищити пенсійний вік до 67—69 років. Досі пенсійний вік у Великій Британії становив 65 років для чоловіків та 60 років — для жінок.

13 жовтня 2005 р. Колишній прем'єр-міністр Маргарет Тетчер святкувала своє 80-річчя. На святковому вечорі було близько 650 гостей. Поміж них — королева Єлизавета II з чоловіком герцогом Единбурзьким Філіппом, прем'єр-міністр Ентоні Блер з дружиною Шеррі та інші знаменитості. Маргарет Тетчер була прем'єр-міністром впродовж 1979—1990 років.

Третя декада жовтня 2005 р. Британська радіомовна корпорація («Бі-Бі-Сі») повідомила про припинення мовлення десятима мовами та про створення каналу арабською мовою. Прогнозувалося, що він розпочне мовлення 2007 року. Закривалися болгарська, угорська, грецька, польська, словацька, словенська, хорватська, чеська, казахська, тайська служби.

Третя декада жовтня 2005 р. У мертвого папуги виявлено вірус «пташиного грипу». Папугу привезли у вересні 2005 р. з Південної Америки і помістили в карантин. Там і настала його смерть. Штам H5N1 був небезпечним для людини.

Початок другої декади листопада 2005 р. Повідомлялося про перший у світі випадок одужання від СНІДу. Пацієнт стверджував, що не проходив жодного курсу лікування.

Перша декада грудня 2005 р. «Тіньового» міністра освіти Девіза Кемерова обрано лідером Консервативної партії. Він дістав 68 відсотків голосів 200 тисяч членів партії. За «тіньового» міністра внутрішніх справ проголосували 32 відсотки.

11 грудня 2005 р. На нафтотерміналі у графстві Гартвордшир (за 40 км на північ від Лондона) сталися 3 вибухи. Спалахнула пожежа. Щонайменше 10 чоловік загинуло. Півсотні людей дістали поранення.

Друга декада грудня 2005 р. Знову виникла пожежа на тій же нафтобазі неподалік Лондона, де вона мала місце кілька днів тому.

10 грудня 2001 р. Відбувся 1-денний страйк, спрямований проти економічної політики президента Уго Чавеса.

11 квітня 2002 р. У Каракасі розстріляна демонстрація противників президента країни. Вбито 12 чоловік. Військові виступили проти президента і вимагали його заміни. Під вечір 12 квітня було повідомлення, що президента Уго Чавеса скинуто і його утримують військові та не дозволяють полетіти на Кубу. Затримано також міністра внутрішніх справ.

Генерали проголосили главою перехідного уряду голову найбільшого об'єднання підприємців Педро Кармону Естаго.

14 квітня 2002 р. Після того, як прихильники скинутого президента Уго Чавеса захопили президентський палац і на бік У. Чавеса стали деякі армійські підрозділи, тимчасовий глава уряду Кармон Естаго подав у відставку. У. Чавес знов обійняв пост президента Венесуели.

Через кілька днів після повернення У. Чавеса до влади США евакуювали не лише необхідний персонал свого посольства.

Середина серпня 2002 р. У Каракасі — сутички демонстрантів з поліцією. Демонстранти протестували проти рішення Верховного Суду, який визнав недостатніми звинувачення 4 офіцерів у військовому перевороті, який на нетривалий час усунув У. Чавеса від влади.

Третя декада жовтня 2002 р. Наступного дня після багатотисячного мітингу у Каракасі, організованого опозицією, група офіцерів звернулася із закликом до народу спинити президента Уго Чавеса. Генерал Енріке Медіна Гомес заявив, що настав час покінчити з тиранією і диктатурою. Промова транслювалася у прямому ефірі по одному з приватних телеканалів. До заклику приєдналася група офіцерів. Поміж них були і учасники невдалого квітневого перевороту. Віце-президент Хосе Вісенте Ранхель заявив агенству Рейтер, що на відозву ніхто не відгукнувся.

Друга декада грудня 2002 р. Тривав загальнонаціональний страйк. Видобуток нафти на виробництво нафтопродуктів знизився до критичної межі. Учасники заворушень вимагали відставки президента Уго Чавеса. Поліція застосовувала сльозоточивий газ та гумові кулі. Були жертви. Економіка — паралізована. Армійське командування підтримувало президента країни.

Третя декада грудня 2002 р. Видобуток нафти, яка є головним експортним товаром, впав на 90 відсотків. Страйкарі вимагали відставки президента Уго Чавеса. Звинувачували його в розвалі економіки і авторитаризмі.

2 січня 2003 р. Президент Уго Чавес звернувся за міжнародною допомогою для врегулювання кризи. Вже місяць тривав загальний страйк.

20 січня 2003 р. Колишній президент США Джиммі Картер зустрівся з президентом У. Чавесом та лідерами опозиції.

Перша декада січня 2003 р. Вже сорок днів тривав загальнонаціональний страйк. Його учасники вимагали відставки президента країни Уго Чавеса. Економіка країни опинилася у глибокій кризі. Припинився експорт нафти. Курс національної грошової одиниці стосовно долара США знизився вдвічі.

Початок третьої декади січня 2003 р. Президент Уго Чавес підтримав план колишнього президента США Джеммі Картера про дострокові вибори. Очікувалося, що це покладе край загальному страйку, який тривав вже два місяці.

Початок лютого 2003 р. Припинився загальнонаціональний страйк. Він тривав два місяці. Мета не була досягнута. Президент Уго Чавес не подав у відставку. Лі-

дери опозиції стверджували, що їм вдалося зібрати понад 3 млн підписів за відставку президента. Економіка країни — у занепаді. Видобуток нафти скоротився до катастрофічного рівня.

Жовтень 2004 р. Згорів найвищий хмарочос Венесуели. Знаходився він у столиці. Оскільки пожежа розпочалася пізно ввечері і у хмарочосі майже нікого не було, то обійшлося без жертв. Хмарочос зазнав такої значної шкоди, що відновленню не підлягав. У будівлі містилися офіси різних приватних компаній.

14 лютого 2005 р. У Венесуелі число жертв повеней, спричинених сильними зливами, сягнуло півсотні. Понад 30 тис. осіб евакуйовані з районів лиха. У країні оголошено надзвичайний стан.

16 серпня 2005 р. У провінції Сьера-Періха (північний захід Венесуели) розбився пасажирський літак «Мак-Донел Дуглас-80» колумбійської компанії «Вест Карібен Ейрлайнз». Викочував чартерний рейс з Панами на острів Мартиніка. На борту літака перебувало 152 пасажирів та 8 членів екіпажу. Загинули всі. Один з «чорних ящиків» знайдено. Найвірогідніше версія — відмова двигунів. Про проблеми з двигунами встиг повідомити пілот літака. Всі пасажирів літака були громадянами Франції.

Третя декада грудня 2005 р. В магазині піротехніки поблизу Каракаса стався вибух. Загинуло 12 чоловік, поранено — 5 осіб. Пожежа знищила магазин дощенту.

32. В'ЄТНАМ

Липень 2000 р. Відкрилася перша фондова біржа.

22 квітня 2001 р. Генеральним секретарем ЦК Компартій В'єтнаму обрано Нонг Дик Маня. Трапилося це на Національному з'їзді Компартії.

Липень 2001 р. Уряди США і В'єтнаму досягли домовленості про спільне дослідження наслідків застосування дефоліанту «Agent Orange». Його американські війська розтрушували над джунглями під час в'єтнамської війни. Дефоліант викликав падіння листя, а це оголювало місцевість і її можна було оглядати з повітря. В'єтнам стверджував, що дефоліант серйозно зашкодив здоров'ю його населення.

3 травня 2002 р. Росія підписала угоду з В'єтнамом про повернення йому військово-морської бази у Кам Рань. Була найбільшою базою за межами колишнього СРСР.

19 травня 2002 р. Вибори до Народних зборів (парламенту країни) одинадцятого скликання. Вибори припали на день народження засновника комуністичного В'єтнаму Хо Ші Міна. Було 762 кандидати на 500 депутатських мандатів. Більшість претендентів належали до правлячої Комуністичної партії (654). Серед кандидатів було 257 жінок, 141 представник національних меншин, 28 представників релігійних конфесій та 13 незалежних кандидатів. Члени Компартії одержали 93 % депутатських мандатів. Решта мандатів дісталася кандидатам, яких підтримали комуністи.

Липень 2002 р. Відбулися вибори президента В'єтнаму. Діючий президент Чан Дин Лионг був єдиним претендентом на пост глави держави. За нього віддали голоси 95 % виборців.

Кінець жовтня 2002 р. В дискотеці міжнародного торговельного центра в місті Хошімін сталася пожежа. Причина — коротке замикання.

Середина січня 2004 р. Спалах епізоотії «пташиного грипу» стався на фермі поблизу Ханоя. Хвороба вразила 600 тисяч курчат. Десятеро дітей і один дорослий померли.

Перша декада лютого 2004 р. Помер молодий чоловік від «пташиного грипу». Число жертв цієї хвороби у В'єтнамі сягнуло 14. До «пташиного грипу» додалося ще й епізоотія яшуру, — загинуло 100 корів і 200 свиней.

Кінець листопада 2004 р. Зливи затопили 170 тисяч будинків. Постраждало понад 270 тисяч людей в 5 провінціях країни. Загинуло 40 людей, понад чотири десятки пропали безвісти.

Кінець другої декади січня 2005 р. Епізоотія «пташиного грипу» поширилася на 18 провінцій країни, у тому числі Ханой і Хошимін. Спалах хвороби зафіксовано у 112 громадах. Кількість загиблої і знищеної птиці сягнула 234 тисяч голів. Від 16 грудня 2004 р. від «пташиного грипу» померло 5 чоловік.

Третя декада січня 2005 р. Від «пташиного грипу» у провінції Кантхо помер 17-річний юнак. Від грудня 2003 р. у В'єтнамі від цієї хвороби померли 29 чоловік.

Перша декада серпня 2005 р. 35-річний житель південної провінції Банче помер у лікарні від «пташиного грипу». Заразився від м'яса загиблої курки, яке він з'їв. Впродовж останнього місяця це була третя смерть у В'єтнамі від «пташиного грипу».

Перша декада листопада 2005 р. Власті підтвердили 42-й випадок смерті людини від «пташиного грипу». Цією жертвою став 35-річний житель Ханоя.

Перша декада листопада 2005 р. Власті підтвердили нові спалахи «пташиного грипу» у трьох північних провінціях.

33. ВІРМЕНІЯ

Січень 2001 р. Вірменія стала повноправним членом Ради Європи.

15 лютого 2001 р. У Єревані розпочався судовий процес над терористами, які 27 жовтня 1999 р. у будинку Національних зборів (парламенту) застрелили 9 осіб, у тому числі прем'єр-міністра Вазгена Саркісяна та спікера Карена Демірчана. Групу терористів очолював колишній журналіст Найрі Унанян. 2 грудня 2003 р. суд оголосив вирок терористам.

Перша декада квітня 2001 р. У містечку Кі-Уест завершилися чотириденні переговори президента Вірменії Роберта Кочеряна та президента Азербайджану Гейдара Алієва. У Вашингтоні президент США Дж. Буш мав зустріч з Р. Кочеряном. З азербайджанським президентом Дж. Буш зустрічався окремо.

Тема переговорів — Нагорний Карабах. Президенти зустрічалися з державним секретарем США К. Пауеллом. Він закликав Вірменію і Азербайджаном до компромісу. Р. Кочерян заявляв про свою налаштованість на конструктивний діалог.

Вересень 2001 р. Візит Папи Римського до Вірменії. Іоанн Павло II не зміг закінчити свій виступ у вірменському місті Ечміадзині. Понтифік прочитав кілька параграфів незв'язаною англійською мовою, вкрився потом, його руки розпочали тремтіти. Святий Отець передав свій текст іншому священику.

12 жовтня 2001 р. У Єревані розпочалося V командна першість світу з шахів. Брала участь у турнірі команди 10 країн. Спортивну честь України захищали гросмейстери В. Іванчук та О. Романишин (Львів), Р. Пономарьов (Краматорськ), В. Баклан і В. Малахатько (Київ) та В. Ейнгорн (Одеса).

21 жовтня 2001 р. У Єревані закінчився V чемпіонат світу з шахів. Перемога дісталася збірній Україні. На другому місці — команда Вірменії.

Початок другої декади травня 2002 р. Демонстрація з вимогою відставки президента Роберта Кочаряна відбулася у Єревані. Опозиція погрозувала президентові імпичментом.

19 лютого 2003 р. Відбувся перший тур президентських виборів. Вибори президента були четвертими з часу проголошення 1991 року Вірменією своєї незалежності. Було дев'ять претендентів на пост глави держави.

За результатами туру діючий президент Роберт Кочарян одержав 49,4 % (за іншими даними — 49,8 %) голосів виборців. Його основний суперник — лідер Народної партії Вірменії Степан Демірчан (син вбитого 27 жовтня 1999 р. терористами голови парламенту Карена Демірчана) здобув 28,2 % голосів (за іншими даними 27,7 %).

Активність виборців становила 64 відсотки. Півтисячі місцевих на іноземних спостерігачів стежили за перебігом виборів.

Опозиція заявила про масові порушення виборчого законодавства.

5 березня 2003 р. У другому турі президентських виборів перемогу здобув Р. Кочарян. За нього було подано близько 2/3 голосів виборців. Прихильники Степана Демірчана організували мітинги та демонстрації і звинувачували власті у фальсифікації виборів.

25 травня 2003 р. Відбулися парламентські вибори.

Квітень 2004 р. У Єревані кілька днів тривали мітинги і демонстрації, організовані опозиційним блоком «Справедливість». Опозиція вимагала відставки президента Роберта Кочаряна. Спецпідрозділи взяли під охорону резиденцію глави держави. 13 квітня поліція розігнала безстроковий мітинг на проспекті Баграмяна, де розташовані парламент і президентський палац. Було застосовано водомети. З обох сторін були потерпілі. Після розгону мітингу відбулися арешти членів опозиційних партій. Серед арештованих були і депутати парламенту. Лідери опозиційних партій, — «Справедливості» — Степан Демірчан та «Національного єднання» — Арташес Гегамян заповняли, що відставка президента відбудеться до кінця квітня 2004 р. Після наради з лідерами трьох пропрезидентських партій, депутати від яких склали парламентську більшість, Роберт Кочарян погодився лише на початок переговорів з опозицією без жодної попередньої умови.

Третя декада січня 2005 р. Вірменія оголосила про намір надіслати до Іраку 46 своїх військовослужбовців для виконання гуманітарної місії. Серед вояків — 30 водіїв вантажівок, 10 експертів з вибухової справи, троє лікарів та троє офіцерів.

Перша декада квітня 2005 р. На азербайджано-вірменському кордоні сталася перестрілка між вояками двох країн. Вірмени з позиції поблизу сіл Німерлі та Ахмедгали Аг дамського р-ну обстріляли з автоматів і кулеметів позиції азербайджанів. Перед цим вірмени обстріляли азербайджанців східніше села Тапгарагюнлу Геранбойського р-ну. Втрач не було.

24 квітня 2005 р. Вірмени всього світу впанували пам'ять 1,5 млн вірмен, які стали жертвою геноциду 1915 року — першого геноциду ХХ століття. Десятки тисяч людей прийшли у Єревані до меморіалу на пагорбі Цицернакаберд. До Єревану на заходи впанування пам'яті жертв прибули офіційні делегації з багатьох країн світу. Католикос Гарегін II у Єреванському кафедральному храмі Святого Григорія Просвітителя провів відправу за упокій душ жертв геноциду.

Під час геноциду 1915 року в Османській імперії було знищено половину вірменів. Туреччина досі відмовляється визнати факт геноциду.

Перша декада грудня 2005 р. У Єревані були надзвичайно густі тумани. Закривався міжнародний аеропорт «Звартноц». Обмежувався рух наземного транспорту.

26 листопада 2000 р. Відбулися президентські вибори. Перемогу здобув Ж. Б. Аристид. За нього проголосувало 91,8 % виборців. Опозиційні партії не визнали законності результатів виборів.

США та Євросоюз призупинили надання Гаїті економічної допомоги.

7 лютого 2001 р. Президентом країни знову став Ж. Б. Аристид.

17 грудня 2001 р. озброєні люди вдерлися до Національного палацу у столиці. Спроба державного перевороту не вдалася.

15 березня 2002 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Івон Нептюн. Прийшов на зміну Жану-Марії Керестелу, якого звинувачували у корупції.

Третя декада липня 2001 р. Під час фінального матчу з баскетболу між міськими молодіжними командами загинуло 15 людей. Розірвався повітряний електрокабель високої напруги і впав на глядачів.

Друга декада червня 2002 р. Мали місце потужні зливи. Були людські жертви.

5 лютого 2004 р. В Гонаіві вибухнув антиурядовий заколот. Його очолював «Революційний фронт опору Артибоніта». Пізніше організація одержала назву «Народний революційний фронт за звільнення Гаїті».

Перша декада лютого 2004 р. Збройне повстання на Гаїті поширилося на 11 міст у західних і північних районах країни. Число жертв поміж прихильників та суперників президента Жана-Бертрана Аристида сягнуло 42 осіб. Президент відхилив вимогу про свою відставку і заявив що буде обіймати посаду до закінчення у 2006 році своїх повноважень.

Початок третьої декади лютого 2004 р. Розгоралося збройне повстання опозиції. Повстанці захопили друге за величиною місто Кап-Аїтєн та кілька інших населених пунктів. Вимагали відставки президента та суду над ним за розвал економіки, привласнення державних коштів тощо.

Третя декада лютого 2004 р. Збройна опозиція Гаїті контролювала понад половину території країни. Сотні гаїтян втекли до Ямайки. Повстанці вимагали відставки з поста президента Жана Бертрана Аристида. Для охорони посольств прибула півсотня вояків США.

Кінець лютого 2004 р. Лідер повстанців Гі Філіпп заявив, що його сили готові штурмувати столицю, але поки що утримуються, чекаючи, що Ж. Б. Аристид сам піде у відставку. Відбувалася масова втеча гаїтян до сусідніх країн.

Рада Безпеки ООН висловила глибоке занепокоєння загостренням конфлікту. Представник Китайської Народної Республіки Ван Гуаянь, який головував у Раді Безпеки, різко засудив кровопролиття на Гаїті, закликав конфліктуючі сторони поважати права людини, укласти перемир'я та врегулювати спірні питання шляхом переговорів.

29 лютого 2004 р. Під тиском заколотників, США та Франції Ж. Б. Аристид заявив про свою відставку і полишив країну на американському літаку. До столиці ввійшли озброєні прибічники опозиційного лідера Г. Філіппа. Столицю заповонила анархія і погроми. Рада Безпеки ООН одностайно ухвалила революцію про відправлення на Гаїті строком на три місяці міжнародних збройних сил з метою відновлення стабільності і порядку. США надіслали до Гаїті загін морських піхотинців. Прибули також французький та канадський військові контингенти. Збройний загін опозиції, що ввійшов до столиці, нараховував 350 чоловік. Повстанці оголосили про намір арештувати і віддати до суду колишнього прем'єр-міністра Івона Нептюна. Ж. Б. Аристида американський літак доставив до Центрально-африканської Ре-

спубліки. Г. Філіпп пообіцяв відновити гаїтянську армію, розпущену Ж. Б. Аристидом 1995 року.

29 лютого 2004 р. Тимчасовим президентом став керівник Верховного суду Боніфас Александр. Було створено консультативну раду громадських діячів.

Початок березня 2004 р. Консультативна рада громадських діячів відправила у відставку прем'єр міністра Івона Нептюна. Головою уряду було призначено Жерара Латортю. До цього він мешкав у США.

Початок березня 2004 р. Лідер повстанців, колишній полковник Гі Філіпп оголосив себе головнокомандувачем гаїтянської армії. Щоправда, армії у Гаїті не було, але полковник мав намір її відтворити.

Гі Філіпп заявив, що повстанці складуть зброю, якщо міжнародний військовий контингент, направлений до Гаїті згідно з рішенням Ради Безпеки ООН, візьме на себе забезпечення порядку в країні. США попередили Г. Філіппа не захоплювати владу у свої руки.

Перша декада березня 2004 р. Під час перестрілок між повстанцями і прихильниками скинутого президента Жана Бертрана Аристиди загинув 37-річний іспанський журналіст з телекомпанії «Антина-3» Рікардо Ортега. Свою журналістську кар'єру розпочав у Чечні. Згодом працював у ряді інших «гарячих точок». За кілька днів до смерті іспанського тележурналіста загинули щонайменше 6 чоловік. Понад два десятки було поранено, в тому числі і американського репортера.

12 березня 2004 р. Прем'єр-міністр став Жерар Латортю.

Травень 2004 р. США оголосили про надання Гаїті економічної допомоги на суму 100 млн доларів.

Третя декада вересня 2004 р. Повідомлялося, що кількість жертв урагану «Жанна» сягнуло 1160 чол. Без вісті зникли 1125 осіб.

Третя декада травня 2004 р. Мала місце величезна повінь, спричинена тропічним ураганом. Особливо потерпіло місто Жакмель на півдні республіки. Річки виходили з берегів і залили сільгоспугіддя.

Початок другої декади липня 2005 р. Повідомлялося, що від урагану «Денніс» на Гаїті загинуло 14 осіб.

26 серпня 2005 р. Гаїті відкликала свого дипломата з Домініканської Республіки на знак протесту проти вбивства там трьох гаїтянців.

Вересень 2004 р. Кількість жертв урагану «Жанна» досягла 2400 чоловік.

Особливо потерпілою від урагану «Жанна» виявилася північна частина Гаїті. Сильні зливи спричинили повінь. Шар води на вулицях досягав двох метрів.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Від урагану «Вільма» в Гаїті загинуло щонайменше 10 осіб.

Третя декада жовтня 2005 р. На країну напав новий шторм за назвою «Альфа». Він став двадцять другим впродовж сезону 2005 року. Від злив та повеней, спричинених «Альфою», загинуло щонайменше 11 чоловік.

35. ГОНДУРАС

Перша декада серпня 2001 р. Дівчинка з двома головами народилася в муніципалітеті Ель — Тріунфо (150 км від столиці — міста Тегусігальпа). Дитя мало 3 ступні, 4 легені і одне серце. Мати дівчинки — 21-річна Лурдес Патрісія Карранса.

25 листопада 2001 р. Відбулися парламентські та президентські вибори. Це були шості вибори з 1981 р. В Гондурасі до цього ще не було двох десятиліть демократичного розвитку.

27 січня 2002 р. На пост президента заступив представник Національної партії — Рикардо Мадуро Хоест.

Кінець грудня 2004 р. У молодіжних бандах країни налічувалось до 100 тисяч підлітків. Вони повністю контролювали бідні околиці столиці. Одна з таких банд вчинила напад на автобус та вбила 28 чоловік. У такий спосіб підлітки протестували проти наміру властей відновити смертну кару. Міністр безпеки Оскар Аловарес пообіцяв знищити молодіжні банди.

Друга декада червня 2002 р. Сильні дощі спричинили повені у Гондурасі. Режим надзвичайного становища запроваджувався у столиці — місті Тегусігальпа.

Початок третьої декади квітня 2003 р. Закрито столичний аеропорт. Це спонукає дим від лісових пожеж. Навколо столиці їх нарахувалося понад 300. Смог скоротив видимість до 1500 м.

Третя декада травня 2004 р. З США повернулися до Гондурасу близько 300 предметів ювелірного мистецтва індіанців майя. Колекцію вилучили в одній з крамниць Огайо в 1998 році.

Кінець другої декади липня 2004 р. У департаменті Копан віднайдено сліди стародавньої цивілізації майя.

Предмети побуту та прикраси добре збереглися.

Друга декада листопада 2005 р. Від тропічного урагану «Гамма» у північних департаментах країни загинуло 9 людей. Ще 14 — зникли без вісті. Було евакуйовано близько 10 тис. людей. Зруйновано мости, ділянки автотрас.

36. ГРЕЦІЯ

1 січня 2001 р. Греція ввійшла до єврозони. Стала дванадцятою країною, яка запровадила євро.

Кінець другої декади лютого 2001 р. У грецький порт Пірей доставлено малий десантний корабель «Зубр» на повітряній подушці, якого для військово-морських сил Греції збудовано на Феодосійському виробничому об'єднанні «Море». Греція замовляла два «Зубри» загальною вартістю близько 100 млн доларів.

6 квітня 2001 р. До 78 статей Конституції внесено зміни. Скасовано смертну кару у мирний час, зміцнено гарантії щодо альтернативної служби, посилено охорону особистих даних тощо.

25 квітня 2001 р. Прем'єр-міністр України В. Ющенко скоротив свій візит до Греції у зв'язку із складною ситуацією у Верховній Раді довкола питання про відповідальність уряду. В. Ющенко не відвідав Салонік, гори Афон та монастиря Святого Пантелеймона. Мер Афін Дімітріє Аврамопулос вручив прем'єр-міністру золоту медаль міста Афін на знак великої поваги.

Початок травня 2001 р. До Греції прибув з візитом Папа Римський Іоанн Павло II. Відбулися великі демонстрації протесту проти візиту.

Це був перший візит до Греції глави католицької церкви. Вона виникла після розпаду християнства на католицизм і православ'я. Грецькі власті запровадили посиленні заходи безпеки. Візит папи був не до вподоби багатьом грекам.

Початок січня 2002 р. У Греції мали місце великі снігопади. Аеропорти були закриті.

Друга декада січня 2002 р. В Афінах відкрито Український культурний центр. Утворено його під егідою громади українців Греції «Український журавлиний край». Допомогу у заснуванні центру надали Афіньська греко-католицька церква Святої Трійці і посольство України. Центр розміщувався в окремії чотириповерховій будівлі.

Середина квітня 2003 р. Автокатастрофа сталася на трасі Афіни-Салоніки. Перекинувся трейлер з деревиною. Дві легкові машини, що їхали слідом, врізалися у трейлер і загорілися. Автобус із школярами, намагаючись уникнути зіткнення, врізався у скелю. У результаті загинуло 23 особи та понад 30 було поранено. Більшість загблих і потерпілих — пасажери автобуса.

Початок другої половини квітня 2003 р. У Афінах на зустрічі у верхах Європейського Союзу урочисто підписано угоду про вступ у травні 2004 р., до Євросоюзу десяти нових членів, — Естонії, Кіпру (грецької частини), Латвії, Литви, Мальти, Польщі, Словаччини, Словенії, Угорщини та Чехії. Обговорювалися також питання повоєнної відбудови Іраку.

Кінець першої декади червня 2003 р. Представник Греції Деметріус Перікас очолив групу інспекторів ООН. Майже 30 років працював у МАГАТЕ. Протягом останніх років був заступником Ганса Блікса.

Третя декада червня 2003 р. У територіальних водах Греції затримано судно з 680 тонн вибухівки. На судні був прапор Канарських островів. Екіпаж складався з п'яти громадян України та двох — Азербайджану. Назва судна — «Балтік скай». Вантаж судна Греція конфіскувала. Згодом міністр закордонних справ Судану Мустафа Осман Ісмаїл підтвердив, що захоплена вибухівка призначалася для потреб гірничої та нафтової промисловості. Легальність угоди підтвердив і уряд Тунісу.

Третя декада червня 2003 р. Поблизу міста Салоніки відбулася зустріч у верхах Євросоюзу. Прийнято за основу проект Конституційного договору ЄС. Його опрацювала команда під керівництвом колишнього президента Франції Валері Жискар д'Естена. Остаточне доопрацювання тексту доручалося міжурядовій конференції. Конституційний договір передбачає глибоку реформу ЄС та його інституцій. Зустріч у верхах відбулася у Греції тому що вона головувала у Євросоюзі протягом першої половини 2003 року.

Початок липня 2003 р. Прокуратура Греції висунула звинувачення капітану судна «Балтік скай» та членам його екіпажу за незаконне перевезення вибухових речовин. Судно не мало законної реєстрації і права на прапор Канарських островів. Членам екіпажу загрожувало ув'язнення до 20 років.

Третя декада січня 2004 р. Снігові заноси блокували авторух у ряді районів Греції. Припинено пересування транспорту головною магістраллю Афіни-Ламія. Авіакомпанія «Олімпік» відмінила внутрішні рейси. Більшість державних установ закриті. Не працювало багато шкіл та дитячих садків.

Перша декада березня 2004 р. Консервативна партія «Нова демократія» здобула перемогу на парламентських виборах. З 1993 року при владі були соціалісти. Їхній лідер привітав свого суперника, — Костаса Караманліса з перемогою.

10 березня 2004 р. Прем'єр-міністр став Костас Караманліс.

Кінець першої декади липня 2004 р. В олімпійському селищі, яке знаходиться на північній околиці Афін, була сильна пожежа, у результаті якої одна людина загинула. Багатьом дісталися травми і опіки. Сотні гектарів лісу згоріли. Десятки будинків було пошкоджено. Пожежу, можливо, викликав зумисний підпал.

15 грудня 2004 р. Два албанці захопили пасажирський автобус у Марафоні, що у передмісті Афін. Спочатку повідомлялося, що в автобусі було 27 чоловік. Згодом дійшла інформація, що було 25 пасажирів. Водієві вдалося втекти. Терористи вчинили стрілянину, поранили випадкового прохожого. Спочатку терористи вимагали надання нового водія, який би скерував автобус до афінського аеропорту. Заявляли, що хочуть летіти в Росію. Вимагали і мільйон євро. Погрозували розстріляти пасажирів та підірвати автобус, якщо їх вимоги не будуть виконані. Врешті-решт всіх заручників терористи відпустили, а самі здалися. Виявилось, що у нападників не було вибухівки. Вони мали лише мисливську рушницю та пістолет.

15 січня 2005 р. За 15 км. від Афін двоє невідомих захопили пасажирський автобус. Він прямував до міста Марафон. У автобусі знаходилося 27 пасажирів. Під час захоплення втекли водій, кондуктор та одна пасажирка.

Друга декада лютого 2005 р. На північному заході сходили снігові лавини. Щонайменше 5 чол. загинули. Всі загиблі були лижниками. Понад два десятки людей вважалися зниклими без вісті.

17 березня 2005 р. Країну охопив 24-годинний загальнонаціональний страйк. Страйкарі вимагали поліпшення соціальної допомоги, підвищення заробітної платні.

Кінець другої декади квітня 2005 р. За ратифікацію Конституції Європейського Союзу проголосувало 268 депутатів грецького парламенту (з 300). 18 депутатів голосували проти.

Початок другої декади травня 2005 р. Півтори сотні анархістів захопили в заручники близько 250 осіб, — переважно науковців, літераторів та політиків. Сталося це у приміщенні Політехнічного університету, де відбувалася книжкова презентація. Жертв не було. Легкі вогнепальні поранення дістали один поліцейській та один анархіст. Нападники не висували якихось особливих вимог. Очевидно, вони хотіли привернути до себе увагу суспільства.

Початок третьої декади липня 2005 р. Країну охопила спека. Температура повітря сягала 41 градус. Власті радили мешканцям і туристам не виходити на вулицю без нагальної потреби.

11 серпня 2005 р. В Егейському морі рятували судно «Валерія». На його борту знаходилися 93 пасажирів — нелегальні іммігранти та три члени екіпажу. Судно мало корейський прапор. Сигнал лиха передало перебуваючи неподалік острова Крит.

14 серпня 2005 р. О 12.20 поблизу міста Каламос (на північ від Афін) розбився пасажирський літак «Боїнг-737». Він належав кіпрській авіакомпанії «Геліос Ейрлайнз». На борту літака перебувало 115 пасажирів та 6 членів екіпажу. Всі загинули. Поміж пасажирів було близько 60 дітей. Літак врізався в гору.

«Боїнг-737» летів з Ларнаки (Кіпр) до Афін. Далі мав прямувати до Праги. Після того, як контакт з літаком перервався, у повітря були підняті два грецькі винищувачі. Були різні повідомлення про причини катастрофи. Льотчик винищувача «F-16» нібито не бачив в кабіні літака пілота. Зате бачив людину в масці. За іншу версією льотчик винищувача бачив пілота, голова якого лежала на штурвалі літака. Повідомлялося також, що один з пасажирів сповістив по мобільному телефону про те, що льотчики мали синій колір обличчя. Це породило версію про розгерметизацію пілотської кабіни і замерзання льотчиків, оскільки навколишня температура на висоті польоту становила мінус 50 градусів. Хтось ніби бачив, як літак вибухнув у повітрі. Можливо, його збили винищувачі. Повідомлялося також, що на момент катастрофи замерзла не лише льотчики, а й всі, хто перебував на борту лайнера.

Друга декада жовтня 2005 р. Офіційно підтверджено перший випадок захворювання на пташиний грип.

23 листопада 2005 р. За 90 миль від узбережжя півострова Пелопонес сталася катастрофа українського судна «Еріка». Під час 7-бального шторму зламалася щогла, судно перекинулося. Рятувальні катери негайно вирушили до місця аварії (за іншими даними — два грецькі фрегати, літак С-130 та катер служби берегової охорони). На борту яхти перебували 8 чоловік.

Потерпілих було врятовано. Двоє поміж них — громадяни України. Стан їхнього здоров'я був задовільним, але одна жінка мала травми. Рятувальне судно привезло всіх до міста Каламата. Яхта залишилася у морі. Рятувальники не мали обладнання для її транспортування.

12 грудня 2005 р. У центрі Афін стався вибух. Жертв і потерпілих не було. Будинку міністерства економіки і фінансів завдано незначної шкоди.

37. ГРУЗІЯ

Січень 2001 р. Президент Грузії Едуард Шеварнадзе визнав, що у Панкській ущелині серед чеченців-катінців є й такі, хто брав участь у бойових діях у Чечні. Він повідомив, що в 2000 році кілька десятків колишніх бойовиків повернулися до рідних сіл. Е. Шеварнадзе зазначив, що немає можливості відібрати у бойовиків зброю.

Друга декада квітня 2001 р. Під головуванням спеціального представника, генерального секретаря ООН у Грузії Дітере Бодена в абхазькому селі Чубурхінджі відбулася зустріч грузинської і абхазької делегацій. Було підписано протокол про нормалізацію ситуації в Гальському районі Абхазії.

Кінець першої декади травня 2001 р. Зник керівник секретаріату парламенту Петро Цескарішвілі. Зникла разом з ним і його коханка.

25 травня 2001 р. Бійці батальйону національної гвардії, дислокованого у селищі Мухравані (за 25 км від Тбілісі) захопили базу Міністерства внутрішніх справ. На переговорах офіцери батальйону заявили, що вони не висувають політичних вимог, але вимагають, щоб власті погасили заборгованість за заробітною платою та поліпшили умови служби.

Президент Е. Шеварнадзе пообіцяв розглянути умови невдоволених та не карати їх за захоплення бази.

Третя декада липня 2001 р. У порту м. Батумі затримано трьох контрабандистів. Вони намагалися вивезти до Туреччини два кілограми збагаченого урану. Один з контрабандистів-колишній офіцер грузинської армії.

8 жовтня 2001 р. У Кодорській утешні (Абхазія) збито вертоліт Мі-8. Загинули три громадяни України — члени екіпажу. Окрім них загинуло ще 6 осіб. Вертоліт використовувався миротворчою місією ООН зі спостереження у Грузії.

Рада Безпеки ООН висловила глибоке співчуття уряду України і сім'ям загиблих українських льотчиків.

Початок другої декади жовтня 2001 р. Поблизу Кодорської ущелини тривали збройні сутички. Абхазькі вояки відтіснили грузинських партизанів та чеченських бойовиків у напрямку кордону з Караваєво-Черкесією (Росія) та Сванетією (Грузія). Президент Грузії Е. Шеварнадзе запропонував передислокувати російських миротворців вглиб території Абхазії, щоб біженці-грузини змогли повернутися хоча б в один із шести відторгнутих районів — Гальський.

Середина жовтня 2001 р. Парламент Грузії ухвалив рішення з вимогою вивести російський миротворчий контингент з Абхазії.

Президент Грузії Едвард Шеварнадзе заявив, що виконає рішення парламенту. Президент Росії Володимир Путін пообіцяв війська вивести. Відповідальність за подальше загострення конфлікту поклав на керівництво Грузії.

Грузинські військові підрозділи ввійшли на територію Абхазії. У Кодорській ущелині на півдні Абхазії (Гальський район) діяли грузинські партизани. Їх підтримували загони чеченців.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. Точилися бої у районі Кодорської ущелини. Абхазькі воєни тисли грузинських партизанів та чеченських бойовиків. Абхази використовували свої бойові вертольоти та літаки-розвідники. Людські втрати були з обох сторін.

Грузія звинуватила Росію у бомбардуванні території. Росія звинувачення відкидала.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. В Абхазії тривала підготовка правової підстави для вступу Абхазії до складу Росії. Віце-президент Абхазії Валерій Аршба не виключав проведення референдуму про приєднання Абхазії до Росії.

Кінець жовтня 2001 р. Власті Абхазії спростували заяву міністерства охорони Грузії про те, що абхазька армія бомбардувала 28 жовтня Гульріпшський район. Бомбардування мало місце поблизу населеного пункту Дранда. Повідомлення про жертви не було.

30 жовтня 2001 р. Загін держбезпеки захопив приміщення приватної телекомпанії «Руставі-2». Вона критикувала політику президента Е. Шеварнадзе. Захоплення телекомпанії викликало акції протесту.

Кінець жовтня 2001 р. У Тбілісі мали місяця вуличні мітинги і демонстрації. Інтелігенція, студентство та учні висловлювали невдоволення існуючими порядками. 30 жовтня демонстранти блокували приміщення парламенту.

1 листопада 2001 р. Під тиском багатотисячного мітингу у столиці, до якого приєдналася парламентська більшість, президент Е. Шеварнадзе відправив у відставку уряд. Подав у відставку і спікер парламенту Зураб Жванія. При владі залишився лише президент Е. Шеварнадзе.

Початок листопада 2001 р. Президент Е. Шеварнадзе запропонував конституційну реформу.

Голова парламентського комітету з оборони і безпеки Георгій Барамідзе виступав за зміну системи влади у країні щоб залишити за президентом суто символічні функції. Колишній спікер З. Жванія та його прихильники заявили, що змусять Е. Шеварнадзе не пізніше 6 листопада піти у відставку.

5 листопада 2001 р. У ніч на цей день майже на всій території Грузії припинилося постачання електроенергії. Поширювалася інформація про теракт на Інгурській ГЕС.

Початок листопада 2001 р. Прем'єр-міністр Абхазії Анрі Джангерія пояснив, що Абхазія не має намірів приєднуватися до Росії на правах суб'єкта федерації. Малося на увазі лише «асоційоване членство». Абхазія мала намір зберегти суверенітет.

Грудень 2001 р. В з'їзд єдиної Комуністичної партії Грузії **одноставно** схвалили резолюцію «Про партійно-політичну реабілітацію Сталіна». Лідер партії — Пантелеймон Георгадзе (73-річний генерал у відставці). У Кутаїсі відкрито пам'ятник Сталіну, який сорок років зберігався у хліві одного з кутаїських робітників. Пам'ятник реставрували.

Кінець лютого 2002 р. Державний секретар США Колін Пауелл мав телефонну розмову з міністром закордонних справ Росії Ігорем Ивановим. Йшлося про намір США відправити військових спеціалістів до Грузії. США вже передали Грузії 10 бойових вертольотів.

Початок серпня 2002 р. Російські літаки Су-25 бомбардували грузинську територію на чеченській ділянці кордону у районі гори Чонтіо. Впродовж тижня то було четверте бомбардування Грузії російською авіацією. Вбитих і поранених не було. Росія заперечувала факти вторгнення своїх літаків у грузинський повітряний простір.

Грузинські прикордонники затримали на кордоні між Росією і Грузією у районі Панкиської ущелині сімох озброєних чеченців. Тяжкі поранення дістали два чеченці. Порушено кримінальну справу.

6 серпня 2002 р. Генеральний прокурор Росії Володимир Устинов відвідав Тбілісі. Кілька годин вів переговори про видачу кількох чеченців бойовиків, яких затримали грузинські прикордонники. Генпрокуратура Грузії відмовилася видати бойовиків, аргументуючи відмову недостатністю доказів. Грузинські власті звинувачували чеченців у незаконному перетинанні кордону та внесенні на територію Грузії вибухівки та зброї.

23 серпня 2002 р. Щонайменше чотири штурмовики російських військово-повітряних сил порушили повітряний простір Грузії. Бомбардували селище у Панкиській ущелині. Грузія заявила протест. Росія заперечувала причетність своєї авіації до бомбардування і звинувачувала Грузію у потуранні чеченським бойовикам. Під час бомбардування одна людина загинула. Кілька чоловік дістали поранення.

24 серпня 2002 р. На надзвичайному засіданні парламент Грузії висловився за вихід Грузії із СНД. Було доручено уряду визначити чіткі строки остаточної ліквідації російських військових баз у Грузії та негайно призупинити дію мандата російських миротворців в Абхазії.

27 серпня 2002 р. Президент Грузії Е. Шеварнадзе відвідав Ахметський район на сході країни. Саме в ньому знаходиться Панкиське міжгір'я, де проживають чеченці. Е. Шеварнадзе взяв участь у похоронах жертв авіаційного бомбардування (виконаного нібито російською авіацією). Глава грузинської держави брав також участь у нараді координаційного штабу з проведення антитерористичної операції.

Бомбардування Панкиського міжгір'я Е. Шеварнадзе назвав злочином проти всього грузинського народу. Назвав несвоєчасним рішення парламенту про вихід з СНД і виведення з Абхазії російських миротворців. Панкиське міжгір'я знаходиться на кордоні з Чечнею. Там грузинські війська виконували велику антитерористичну операцію.

Початок другої декади вересня 2002 р. Президент Росії Володимир Путін заявив про можливість воєнного удару по грузинській території і доручив генеральному штабу розробити план операції в Панкиській ущелині з метою ліквідації там баз чеченських бойовиків. В. Путін стверджував, що бойовики проникали на територію Росії з Грузії.

Президент Грузії Е. Шеварнадзе назвав заяву російського президента «непродуктивною».

Початок другої половини вересня 2002 р. Президент Грузії Е. Шеварнадзе віддав наказ розпочати другий етап антитерористичної операції в Панкиському міжгір'ї. Цей етап поширювався і на сусідню Хевсуретію. Туди після сутичок з грузинськими військовослужбовцями відійшла частина бойовиків, підпорядкованих Руслану Геласву.

У листі Е. Шеварнадзе до російського президента В. Путіна висловлювалася готовність до переговорів щодо врегулювання проблеми Панкиського міжгір'я.

Початок другої половини вересня 2002 р. У Панкиському міжгір'ї сталися сутички між чеченськими бойовиками і грузинськими військовослужбовцями. Один чеченець загинув. Тяжко поранено грузина. Президент Грузії Е. Шеварнадзе за-

явив, що грузинські вояки запропонували скласти зброю і здатися, а чеченці у відповідь відкрили вогонь.

Друга декада вересня 2002 р. Поблизу села Дуісі у Панкиській ущелині сталися сутички між військовослужбовцями Грузії та чеченськими бойовиками. Були вбиті і поранені. Росія погрозувала превентивним ударом по чеченських бойовиках, які отаборилися в Панкиській ущелині.

Третя декада вересня 2002 р. Президент Грузії Едуард Шеварнадзе висловив готовність до переговорів з керівництвом Абхазії на будь-якому рівні. Ця заява була зроблена на вшанування пам'яті загиблих в абхазькій війні 1992—1993 років. Абхазія того дня святкувала «День перемоги». Е. Шеварнадзе вважав, що підсумки війни ні для кого не були перемогою.

Третя декада жовтня 2002 р. Президент Грузії Е. Шеварнадзе повідомив про намір поставити питання про вступ Грузії до НАТО на пражській зустрічі у верхах у листопаді 2002 р.

Перша декада листопада 2002 р. У Панкиському міжгір'ї звільнено британського бізнесмена Пітера Шоу. Під час операції звільнення сталася перестрілка. Було вбито одного з викрадачів. Бізнесмена було викрадено 18 червня у Тбілісі. Про звільнення британця повідомив міністр внутрішніх справ Грузії Валерій Габурдзанія.

Лютий 2002 р. До Грузії прибули 10 бойових вертольотів ВВС США та група американських військовослужбовців. Це була перша група воєнних радників, які взялися підготувати грузинських солдат для операцій проти бойовиків «Аль-Каїди», які проникли до Панкиської ущелини. Очікувалося прибуття 100—200 чоловік американських командос, які орієнтовані на вибіркове знищення «аль-каїдівців» і на повне ігнорування чеченських бойовиків.

Лютий 2002 р. Президент Е. Шеварнадзе прийняв рішення продовжити дію мандату російських миротворців у зоні грузино-абхазького конфлікту.

1 березня 2002 р. Керівництво Абхазії звернулося до Росії з пропозицією про встановлення «асоційованих відносин» між Росією і Абхазією. Це означало б повний розрив між Грузією і Абхазією.

23 серпня 2002 р. «Неопізнані» літаки бомбили Панкиську ущелину (де знайшли притулок чеченські біженці, бойовики і терористи «Аль-Каїди»).

1 людина загинула, 5 чоловік було поранено. Президент Е. Шеварнадзе звинуватив у бомбардуванні Росію.

Початок березня 2003 р. Кабінет Міністрів України постановив виділити Міністерству з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи 500 тис. гривень для надання гуманітарної допомоги населенню столиці Грузії, яке постраждало від землетрусу.

Середина липня 2003 р. Надзвичайна сесія грузинського парламенту зобов'язала уряд повернутися до Ради Безпеки ООН з вимогою застосувати силу до Абхазії.

2 листопада 2003 р. Відбулися парламентські вибори. За офіційними даними перемогу здобув пропрезидентський блок «За нову Грузію» (30 % голосів). Опозиційний блок Михайла Саакашвілі «Єдиний національний рух» набрав близько 21 відсотка, Лейбористська партія — 16, блок спікера парламенту Ніно Бурджанадзе — 8,5 відсотка. Опозиція негайно заявила про фальсифікацію виборів і стверджувала про свою перемогу.

5 листопада 2003 р. Лідер «Єдиного національного руху» М. Саакашвілі закликав Едуарда Шеварнадзе піти у відставку. Лідери опозиції ухвалили рішення про початок масових акцій протесту. На мітингу в Тбілісі зібралось 20 тисяч людей.

6 листопада 2003 р. Учасники багатотисячного мітингу вимагали відставки Е. Шеварнадзе. Лідер опозиції М. Саакашвілі заявив, що Е. Шеварнадзе слід відда-

ти до суду, якщо він не звільнить урядовців, які сфальсифікували ре-ультати виборів. «Якщо Шеварнадзе хоче революції, він її отримає», — заявив М. Саакашвілі. У Тбілісі власті ввели підрозділ внутрішніх військ, загін спеціального призначення, перекрили автодороги до Тбілісі. Після підрахунку 60 % виборчих бюлетенів лідировав пропрезидентський блок «За нову Грузію» — 25 відсотків чоловік. Блок М. Саакашвілі відставав менше ніж на два відсотки.

10 листопада 2003 р. Завершилися безрезультатно переговори Едуарда Шеварнадзе з лідерами опозиції.

На проспекті Руставелі продовжувався мітинг. М. Саакашвілі заявив, що боротьба триватиме до відставки Е. Шеварнадзе.

12 листопада 2003 р. На призначену на цей день зустріч президента Е. Шеварнадзе з лідерами опозиції не з'явилися ні Михайло Саакішвілі, ні Зураб Жванія. На проспекті Руставелі тривав безстроковий мітинг. Депутати парламенту Володимир Чипашвілі та Георгій Хевіашвілі продовжували голодування. Остаточні підсумки парламентських виборів не було підбито.

12 листопада 2003 р. Акції громадської непокори продовжувалися.

З Панкиського нагір'я до Тбілісі перекинуто додаткові підрозділи внутрішніх військ. Прихильники опозиції на сході Грузії блокували залізничні колії, щоб перешкодити перекиданню до Тбілісі бронетехніки. Повсюди блоковано будинки держадміністрацій.

14 листопада 2003 р. Не відбулася запланована зустріч Е. Шеварнадзе з лідерами опозиції. Тривав безстроковий мітинг у Тбілісі.

17 листопада 2003 р. Е. Шеварнадзе висловився за продовження діалогу з опозицією.

19 листопада 2003 р. Близько 8 тисяч чоловік взяли участь у мітингу біля парламенту на підтримку президента Е. Шеварнадзе. Телекомпанія Руставі-2 повідомила, що учасників цього мітингу силоміць мобілізувала влада.

Більшість учасників 8-тисячного мітингу біля будинку парламенту брала участь у форумі, який у столичному Палаці спорту організував «Союз демократичного відродження» — партія аджарського лідера Аслана Абашидзе.

Він був лояльним соратником Е. Шеварнадзе.

М. Саакашвілі відбув з Тбілісі, щоб організувати безкровний марш на столицю, і винести Е. Шеварнадзе з президентського кабінету разом із кріслом.

23 листопада 2003 р. У Тбілісі зібралось 150 000 демонстрантів, М. Саакашвілі заявив, що коли протягом години Е. Шеварнадзе не подасть у відставку, то всі 150 тисяч демонстрантів підуть на його резиденцію, оточену військами міністерства внутрішніх справ та бронетехнікою. Глава держави оголосив, що йде у відставку, полишає політику і починає писати мемуари.

З поста Президента Грузії пішов колишній перший секретар ЦК Компартії Грузії, колишній член Політбюро ЦК КПРС, колишній міністр закордонних справ СРСР Едуард Амвросійович Шеварнадзе.

До виконання обов'язків глави держави приступила лідер опозиційного блоку «Демократи» Ніно Бурджанадзе.

26 листопада 2003 р. Керівник Аджарії Аслан Абашидзе, — лояльний прихильник Е. Шеварнадзе, — оголосив про запровадження в Аджарії надзвичайного стану, закриття адміністративних кордонів і розірвання контактів з новими грузинськими властями.

А. Абашидзе та лідер Південної Осетії Едуард Кокойта їздили в Москву для консультацій.

27 листопада 2003 р. Прем'єр-міністром став Зураб Жванія.

27 листопада 2003 р. «Єдиний національний рух» і блок Бурджанадзе «Демократи» висунули М. Саакашвілі єдиним кандидатом на пост президента Грузії. Вибори президента країни призначено на 4 січня 2004 року.

Організація з безпеки і співробітництва в Європі пообіцяла надати

Грузії близько 6 мільйонів доларів для проведення президентських виборів.

Третя декада листопада 2003 р. Верховний суд Грузії скасував офіційні підсумки Центральної виборчої комісії від 20 листопада 2003 р. про результати парламентських виборів 2 листопада 2003 р. за партійними списками. Результати голосування в одномандатних округах залишилися дійсними.

Третя декада листопада 2003 р. Відбулося засідання парламенту 1999 р. скликання. На засіданні, зокрема, було визначено дату президентських виборів.

Кінець листопада 2003 р. Парламент обрав міністром закордонних справ Тедо Джапарідзе, а головою Центральної виборчої комісії — Зураба Чеаберашвілі.

2 грудня 2003 р. На пост державного міністра призначено лідера партії «Об'єднані демократи» Зураба Жванію.

3 грудня 2003 р. Центральна виборча комісія рекомендувала парламенту призначити нові парламентські вибори на 25 січня 2004 р.

Початок грудня 2003 р. У центрі Тбілісі пограбовано відділення Грузинського об'єднаного банку. Біля будинку Держтелерадіо у столиці країни стався вибух. В обох випадках потерпілих не було.

Початок грудня 2003 р. До Тбілісі прибула офіційна урядова делегація США. До її складу входили представники Білого дому, державного департаменту та ряду міністерств.

Голова Комісії Євросоюзу Романо Проді повідомив про намір ЄС надати Грузії 2 мільйони євро для проведення 4 січня 2004 р. президентських виборів.

Початок грудня 2003 р. Колишній президент Грузії Е. Шеварнадзе в інтерв'ю британській газеті «The Daily Telegraph» заявив, що Захід його зрадив. Організатором його відставки він назвав США, що діяли руками американського посла в Грузії Річарда Майлса.

10 грудня 2003 р. Російські власті оголосили про спрощення візових формальностей для виїзду до Російської Федерації громадян Грузії, які живуть в Аджарії. М. Саакашвілі назвав це «публічним приниженням Грузії». Ніно Бурджанадзе звинуватила Росію у грубому втручанні у справи Грузії та порушенні її державного суверенітету.

11 грудня 2003 р. Лідер Аджарії Аслан Абашидзе заявив про намір бойкотувати президентські вибори у Грузії. Переговори Н. Бурджанадзе і А. Абашидзе закінчилися безрезультатно.

Початок другої половини грудня 2003 р. «Союз традиціоналістів» і Національно-демократична партія підписали угоду про утворення політичного об'єднання, яке було опозиційним до тимчасової влади, що утвердилася після відставки Е. Шеварнадзе. Лідером альянсу став Акакій Асатіані. Він підтримував революцію М. Саакашвілі та його сподвижників, але невдовзі виступив проти його кандидатури на пост глави держави.

Кінець другої половини грудня 2003 р. Виконуюча обов'язки президента Грузії Ніно Бурджанадзе мала шестигодинні переговори з лідером Аджарської автономії Асланом Абашидзе. Вони закінчилися безрезультатно.

А. Абашидзе пропонував відкласти президентські вибори з 4 січня 2004 р. на осінь 2004 р.

Третя декада грудня 2003 р. У Москві з робочим візитом побувала виконуюча обов'язки президента Грузії Ніно Бурджанадзе. Зустрічалася з президентом В. Пу-

тіним, міністром закордонних справ І. Івановим, міністром оборони С. Івановим. Н. Бурджанадзе доклала зусиль до виведення відносин між Росією і Грузією з глухого кута.

4 січня 2004 р. На президентських виборах абсолютну перемогу здобув лідер «Єдиного національного руху» Михайло (Михайл) Саакашвілі. За нього проголосували 95 відсотків виборців, які брали участь у голосуванні.

За пост президента боролися 6 кандидатів. П'ять кандидатів разом набрали 2,62 відсотка голосів. У виборах голосували 2 129 824 виборців, тобто 83 відсотків громадян, які мали право голосу. Голова ЦВК Зураб Чіаберашвілі назвав вибори найспокійнішими за всю історію країни. Колишній президент Едуард Шеварнадзе теж віддав свій голос за М. Саакашвілі, щоправда, зауважив, що Саакішвілі треба менше говорити і більше робити діло.

М. Саакашвілі залишив за Е. Шеварнадзе особисту охорону і право на перебування в урядовій резиденції Крцанісі.

Абхазія та Південна Осетія участі у виборах не брали. На території Південної Осетії все ж таки працювали 23 виборчі дільниці.

В Аджарії у виборах взяли участь лише 24 відсотки виборців. Лідер автономії Аслан Абашидзе проголосував на дільниці за дві години до її закриття.

У деяких округах відбулися парламентські довибори. В одному з мажоритарних округів Кутаїсі парламентський мандат виборола Ніно Бурджанадзе. Досі вона виконувала обов'язки президента Грузії.

Початок другої декади січня 2004 р. Колишній президент Е. Шеварнадзе заявив, що не має наміру залишати велику політику. Раніше ж він заявляв, що відходить від політики і сідає писати мемуари.

Середина січня 2004 р. Спільний кандидат у президенти від «Єдиного національного руху» і блоку Н. Бурджанадзе «Демократи» М. Саакішвілі набрав 96,27 відсотка голосів.

Ці остаточні результати повідомила Центральна виборча комісія.

25 січня 2004 р. Партія президента Михайла Саакашвілі Національний рух «Демократи» набрала понад 67 відсотків голосів виборців на парламентських виборах.

Блок «Праві промисловці» здобув 8 відсотків голосів.

Лідер Аджарії Аслан Абашидзе заявив про фальсифікацію виборів. Він зазначив, що понад половина аджарців була позбавлена змоги проголосувати. Він стверджував, що його партія «Відродження» посіла на виборах друге місце і має бути представлена в парламенті.

Третя декада січня 2004 р. Президент Грузії Михайло Саакашвілі присягнув на вірність країні і народу в Кутаїсі в Гелатському соборі біля могили царя Давида Будівничого.

Основна частина інавгурації відбулася в Тбілісі 25 січня 2004 р. Там в ній брали участь і іноземні гості.

Перша половина лютого 2004 р. Президент Грузії М. Саакашвілі перебував з візитом у Москві. Переговори грузинського і російського президентів охоплювали широке коло двосторонніх відносин. Президент Грузії пообіцяв, що після ліквідації у Грузії російських воєнних баз там не з'являться бази інших іноземних держав. М. Саакашвілі зустрівся зі студентами Московського державного інституту міжнародних відносин, представниками Дипломатичної академії та бізнесменами.

Друга декада лютого 2004 р. Парламент затвердив склад нового кабінету міністрів. Прем'єр-міністром став Зураб Жванія.

20 лютого 2004 р. У тбіліському аеропорту заарештовано зятя колишнього президента Грузії Е. Шеварнадзе, — Георгія Джохтаберідзе. Він мав намір вилетіти до

Парижа, а потім — до США. Генеральний прокурор Грузії Іраклій Окруашвілі був присутнім під час арешту. Г. Джохтаберідзе звинувачував-ся в ухиленні від сплати податків в особливо великих розмірах (350 тис. доларів).

Він — один із засновників компанії мобільного зв'язку «Магтіком».

14 березня 2004 р. Президент Грузії М. Саакашвілі висунув ультиматум керівнику Аджарії Аслану Абашидзе, — протягом доби розпочати роззброєння своїх військових формувань та передати Грузії контроль над кордоном і комунікаціями. До кордонів з Аджарією було перекинуто підрозділи грузинських вояків та бронетехніка. До узбережжя наблизилися військові кораблі.

14 березня 2004 р. Аслан Абашидзе заборонив президенту Грузії Михайлу Саакашвілі приїхати до Аджарії. Конфронтація між Грузією і Абхазією посилилась.

Друга декада березня 2004 р. Прем'єр-міністр Грузії Зураб Жванія особисто керував морською блокадою Аджарії. Блокада була встановлена після відмови лідера Аджарії Аслана Абашидзе виконати умови ультиматуму щодо передачі грузинським властям контролю над кордоном і комунікаціями, зокрема, над портом Батумі та Сарліською митницею.

Морський шлях на Батумі перепинили три військових кораблі Грузії. Було закрито повітряний простір автономії. У грузинських банках заблоковано рахунки уряду Аджарії, а ліцензії аджарських банків — анульовано.

17 березня 2004 р. До Батумі прибула спікер грузинського парламенту Ніно Бурджанадзе. Вона провела майже восьмигодинну розмову з А. Абашидзе.

Була досягнута домовленість про переговори А. Абашидзе і М. Саакашвілі.

Прибув до Батумі і мер Москви Юрій Лужков. Дістався він туди через Туреччину. Хотів бути посередником у переговорах грузинських і аджарських керівників.

18 березня 2004 р. До Батумі прибув грузинський президент М. Саакашвілі. Домовленість про переговори лідера Аджарської автономії і президента Грузії була досягнута напередодні під час візиту до Аджарії спікера парламенту Грузії Ніно Бурджанадзе. Грузинський президент заявив, що готовий зняти економічну блокаду Аджарії, якщо її влада гарантуватиме проведення на своїй території чесних і демократичних виборів до парламенту Грузії.

Президент Грузії також вимагає звільнення всіх заарештованих за політичними мотивами, вільне пересування громадян Грузії по території Аджарії.

Президент М. Саакашвілі і лідер Аджарської автономії Аслан Абашидзе досягли домовленості про зняття економічної блокади Аджарії.

Третя декада березня 2004 р. Президент М. Саакашвілі погрожував відновити економічну блокаду Аджарської автономії, оскільки аджарські власті перешкоджали грузинським митникам розпочати роботу на митниці в порту і аеропорту Батумі та в Сарлі.

За спеціальним розпорядженням грузинського президента Міністерство закордонних справ анулювало дипломатичні паспорти Аслана Абашидзе, його сина Георгія (мера Батумі) та кількох членів уряду Аджарії.

6 квітня 2004 р. Ввечері вчинено замах на начальника штабу групи російських військ у Грузії генерал-майора Олександра Студенікіна. Вибуховий пристрій було вмонтовано у стіну будинку, в якому проживали російські офіцери. Генерал отримав контузію та легке поранення.

13 квітня 2004 р. До Батумі прибув прем'єр-міністр Грузії Зураб Жванія. Він мав провести переговори з аджарським лідером Асланом Абашидзе. Прем'єр заявив, що керівництво Грузії готове піти на значні поступки на користь Аджарії за умови повного роззброєння аджарських загонів самооборони. Грузинське керівництво погоджувалося сплачувати по 250 доларів кожному члену цих формувань, ко-

трий добровільно здасть зброю. Переговори, які провели у Батумі З. Жванія та секретар Ради національної безпеки Грузії Вано Мерабішвілі з Асланом Абашидзе, закінчилися безрезультатно. А. Абашидзе відмовився пристати до пропозицій керівництва Грузії.

Друга половина квітня 2004 р. Колишній президент Грузії Е. Шеварнадзе погодився з пропозицією Генерального секретаря ООН Кафі Аннана стати його радником. Цю пропозицію обговорював з Е. Шеварнадзе помічник Генерального секретаря ООН Кул Чандра Гаутам. Е. Шеварнадзе заявив, що готовий працювати радником, перебуваючи як у Грузії, так і в будь-якій іншій країні.

23 квітня 2004 р. Парламент Грузії ухвалив постанову щодо Аджарії. У ній, зокрема, йшлося про розпуск загонів самооборони. Керівництво Аджарії оголосило про запровадження в автономії надзвичайного стану. Цей крок грузинський президент назвав незаконним і заявив, що коли Грузія опиниться на межі розвалу, то вона візьметься до зброї.

Кінець квітня 2004 р. Президент Аджарії Аслан Абашидзе оголосив на території автономії загальну мобілізацію. Було утворено управління міністерства державної безпеки і районні ради безпеки.

Кінець квітня 2004 р. Президент Аджарії Аслан Абашидзе заявив, що готовий вести переговори з центральною владою. Він зазначив, що керівництво Аджарії виконало вісім з дванадцяти вимог грузинських властей і готове виконати решту чотири, але для цього потрібний певний час.

Початок травня 2004 р. Лідер Аджарської автономії оголосив посилення режиму надзвичайного стану. Біля Верховної ради автономії з'явилися чотири танки, а біля резиденції глави автономії — зенітка. Раніше було підірвано кілька мостів і розібрано залізничну магістраль. Керівник автономії відмовився виконати ультиматум грузинського президента, — роззброїти протягом десяти днів загони самооборони. У випадку відмови виконати ультиматум, М. Саакашвілі пообіцяв розпустити всі керівні органи Аджарії та провести в ній дострокові вибори.

Грузинський президент назвав лідера Аджарії «породженням пекла».

Перша декада травня 2004 р. У столиці автономії, — м. Батумі, — режим А. Абашидзе розігнав мітинг опозиції. Було обстріляно у Кедському районі автомобіль, у якому противники А. Абашидзе їхали на мітинг до Батумі. Двох пасажирів було поранено.

Грузинський президент М. Саакашвілі звернувся до загонів самооборони та правоохоронців Аджарії із закликом не виконувати розпоряджень А. Абашидзе, а йому — піти у відставку.

5 травня 2004 р. У Батумі опозиція та прихильники А. Абашидзе проводили свої мітинги. Мітинг опозиції був більшим. Лунала автоматна стрілянина. У цей час колишній міністр закордонних справ Росії, секретар Ради безпеки Ігор Иванов кілька годин вів переговори з А. Абашидзе. Коли стало відомо, що з Тбілісі до Батумі рухаються автомобілі з автоматниками, то А. Абашидзе і І. Иванов у ніч з 5 на 6 травня вилетіли до Москви на службовому літаку російського емісара.

М. Саакашвілі оголосив про запровадження прямого президентського правління на території Аджарії. Підтвердив гарантії, дані раніше прихильникам А. Абашидзе.

6 травня 2004 р. Вранці М. Саакашвілі і спікер грузинського парламенту Ніно Бурджанадзе прибули до Батумі для започаткування режиму прямого президентського правління.

Перша половина травня 2004 р. Президент М. Саакашвілі різко прокритикував Раду Європи та її генерального секретаря Вальтера Швіммера. Незадоволення грузинського президента викликала позиція Ради Європи під час аджарської кризи.

Скасовано посаду президента Аджарії. Утворено Раду з прямого президентського правління. Її очолив міністр залізниць Грузії Левон Варфоломідзе. Верховна рада автономії була розпущена указом президента Грузії.

Третя декада травня 2004 р. Парламент країни затвердив нові гімн та герб Грузії. У гербі присутні символи царської династії Багратіоні — святий Георгій на білому коні вбиває дракона. Плащаниця Христа зображена у центрі герба. Сучасний поет Давид Маградзе написав текст гімну. Композитор Давид Кечакмадзе створив музику до гімну, спираючись на мотиви опер Захарія Паліашвілі «Даїсі» і «Абесалом та Етері». 24 травня 2004 р. гімн вперше офіційно прозвучав на всенародному святкуванні Дня незалежності Грузії.

31 травня 2004 р. Грузинський загін спеціального призначення ввійшов в одне із сіл Південної Осетії, де проживають грузини.

Дружину президента Грузії, яка приїхала в цей район, щоб вручити подарунки грузинським дітям, затримали правоохоронці Південної Осетії, але через кілька годин відпустили.

3 червня 2004 р. Грузинські миротворці ввійшли вранці в район столиці Південної Осетії міста Цхінвали. Прибуло 20 вагонів з танками та БТРами, установками залпового вогню «Град» та кількома сотнями військовослужбовців. Відповідно до встановлених квот кількість грузинських миротворців у Південній Осетії не може перевищувати півтисячі чоловік.

Перша декада червня 2004 р. Парламент Південної Осетії звернувся до Державної думи Росії з проханням про визнання незалежності.

Грузія заявила, що не змириться з наявністю неконтрольованих територій. Грузія надіслала до Південної Осетії лікарів, завозила добрива для сільського господарства, відновила залізничне й автобусне сполучення, відбудовувала дорогу Сачкере-Цхінвали-Джава.

11 червня 2004 р. Лідер Південної Осетії Едуард Кокойта, перебуваючи у Москві, заявив про припинення будь-яких зв'язків Південної Осетії з Грузією. Висловився за те, щоб найближчим часом Південна Осетія ввійшла до складу Росії.

Президент Грузії М. Саакашвілі заявив, що Грузія буде єдиною.

12 червня 2004 р. У ніч на 13 червня російські війська автоколони з 150 автомобілів перетнула грузинсько-російський кордон і ввійшла на територію Південної Осетії. Міністерство закордонних справ Грузії висловило Росії протест. Росія заявила, що автоколони прибула в рамках ротачії російського миротворчого контингенту.

Кінець другої декади червня 2004 р. Відбулися вибори до Верховної ради Аджарської автономії. На 30 депутатських мандатів претендували 400 осіб, — вони представляли вісім партій і один блок. Близько 70 відсотків виборців проголосували за пропрезидентський блок «Михайло Саакашвілі — Аджарія перемогла». 7-відсотковий бар'єр, який потрібно подолати для представництва в парламенті, змогла здолати Республіканська партія Аджарії. Її очолював Давид Берзанішвілі. Партія була опозиційною до президента Грузії М. Саакашвілі. 18 депутатів обиралися за списками політичних партій, а решта були мажоритарниками. Прихильники М. Саакашвілі і Д. Берзанішвілі взаємно звинувачували протилежну сторону у фальсифікації результатів виборів. Міжнародні спостерігачі (а їх було близько сотні) значних порушень виборчого процесу не виявили.

Третя декада червня 2004 р. Діану Абашидзе, — дочку політичного керівника Аджарії, — Аслана Абашидзе, — допитувала фінансова поліція. Властей цікавила фінансова діяльність фірм, які належали родині А. Абашидзе. Загальна бюджетна заборгованість 35 компаній, пов'язаних із сімейством А. Абашидзе, оцінювалася в 22 мільйона доларів.

Перша декада липня 2004 р. Власті Грузії повідомили, що впродовж останніх 12 років бюджетні організації Аджарії перераховували великі суми грошей на рахунки фондів, що належали аджарському керівнику Аслану Абашидзе. На рахунку «Аджарського фонду миру» було виявлено 14 млн доларів, «Фонду Аслана Абашидзе» понад 3 млн доларів. На своєму особистому рахунку А. Абашидзе мав 718 тис. доларів, а у його дочки Діани було 300 тис. доларів.

Кінець першої декади липня 2004 р. На території Південної Осетії військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ Грузії конфіскували у російських миротворців дві вантажівки з трьома сотнями авіаційних некерованих ракет. Миротворці двічі безуспішно намагалися повернути цю зброю. Мала місце рукопашна сутичка. Грузинські власті звинуватили в інциденті командувача змішаного миротворчого контингенту генерала Святослава Невзорова. Миротворці вважали винним міністра внутрішніх справ Грузії Іраклія Окруашвілі.

10 липня 2004 р. Обстріляно грузинські села у Південній Осетії. Грузія ввела в Південну Осетію тисячі озброєних людей. Росія такий крок засудила. Грузія, у свою чергу, заявила, що до Південної Осетії прибували з Росії добровольці та зброя. 80 % жителів Південної Осетії мали російські паспорти. Грузинський президент висловлювався за конструктивний діалог між Росією і Грузією (але без участі Південної Осетії), щодо врегулювання конфлікту.

Обстріляно південно-осетинський пост міліції.

Початок другої половини липня 2004 р. Біля Цхінвалі у Південній Осетії грузинські війська перехопили вантажівку з протитанковою ракетною установкою. Такої дорогої зброї грузинська армія до даного випадку не мала.

Середина липня 2004 р. Президент М. Саакашвілі на прес-конференції в Лондоні закликав країни Заходу сприяти реінтеграції Південної Осетії до складу Грузії. Під час візиту грузинського президента М. Саакашвілі до Лондона у Москві працювала російсько-грузинська комісія, яка опрацьовувала можливі шляхи мирного розв'язання південно-осетинської проблеми.

Початок третьої декади липня 2004 р. Виступаючи на першому засіданні парламенту Аджарської автономії президент Михайло Саакішвілі заявив, що грузинські військові підрозділи не будуть виведені із зони грузинсько-осетинського конфлікту. Війська Грузії знаходилися в грузинських селах в Самачабло на території Південної Осетії. М. Саакішвілі заявив, що не наполягає на негайному виведенні російських військ у цілому з Грузії.

Друга половина липня 2004 р. Росія звинуватила Грузію в захопленні військових містечок у Тбілісі та Вазіані. Грузинська сторона ці звинувачення відкинула, зазначивши, що має намір лише охороняти ті об'єкти, які незабаром мають бути передані Грузії відповідно до попередніх домовленостей.

Кінець липня 2004 р. Начальник поліції регіону Шида-Картлі Олександр Сухіташвілі заявив, що у Джавському районі Південної Осетії дислоковано півтори тисячі найманців з Абхазії, Придністров'я, Північного Кавказу, а також три козачі сотні. Грузинська поліція затримала представника кубанського козачого війська громадянина Росії В'ячеслава Ковальова. У нього знайдено шаблю, кинджал, камуфляжну форму. Проти затриманого порушено кримінальну справу.

Початок серпня 2004 р. Асоціація американських юристів (АВА) нагородила премією президента Михайла Саакашвілі за зміцнення правопорядку й верховенства закону. Перед відльотом до США для одержання премії Михайло Саакашвілі дав наказ відкривати вогонь по всіх суднах, які ввійдуть до Абхазького порту Сухумі без згоди грузинських властей. Росія розцінила цей крок як ворожий.

У Південній Осетії обстріляли автоколонну з російською делегацією, осетини звинуватили в цьому грузинів.

Серпень 2004 р. Верховний суд Аджарії ухвалив рішення про конфіскацію майна колишнього лідера автономії — Аслана Абашидзе, його дітей Георгія та Діани, та 25 найближчих родичів. Майно передано в державну власність. Його вартість — 56 млн доларів (будинки, земельні ділянки, автомобілі, банківські рахунки).

13 серпня 2004 р. Південноосетинські бойовики обстріляли об'їзну дорогу біля м. Цхінвалі, якою кортеж грузинського прем'єр-міністра Зураба Жванії їхав із села Кехві до Ередві. Обстріляні були і автобуси, що їхали слідом. Вони вивозили із зони боїв грузинських жінок і дітей.

Угода про перемир'я фактично була зірвана. Сторони конфлікту звинувачували у цьому одна іншу. Південноосетинці застосували самохідну гаубицю. Снаряд розірвався біля наряду миротворців. Загинув один грузинський солдат, а чотирьох осетинських було поранено. Раніше поблизу села Ередві (Цхінвальський район) загинули два грузинських вояки. Кількох було поранено.

17 серпня 2004 р. Усю ніч проти 18 серпня в зоні грузино-осетинського протистояння не вщухала перестрілка. Загинуло троє грузинських вояків, а п'ятеро було поранені. Південноосетинська сторона про свої втрати не повідомляла. Грузини твердили, що південноосетинці намагалися захопити позиції на горі Цвіріахо. Південноосетинці стверджували, що грузини атакували село Сарабук, але були відбиті. Міністр оборони Грузії Георгій Барамідзе заявив, що нині про виведення військ із зони конфлікту не може бути і мови.

Грузинський президент Михайло Саакашвілі звернувся до керівників провідних країн світу з проханням створити дорадчий форум для розв'язання конфлікту. М. Саакашвілі запропонував розширити мандат і збільшити кількість спостерігачів Організації з безпеки і співробітництва у Європі та надати Грузії гуманітарну допомогу.

19 серпня 2004 р. Військові підрозділи Грузії зайняли стратегічно важливі висоти біля об'їзної дороги від Цхінвалі, яка з'єднує грузинські села у Південній Осетії. Пізніше грузинські війська було виведено, а контроль над висотами передано трестороннім миротворчим силам. Міністр внутрішніх справ Грузії Іраклій Окруашвілі повідомив, що під час операції було вбито 8 терських козаків, які були громадянами Росії. Південноосетинська сторона цю заяву спростувала. На території Південної Осетії дійсно знаходилися кілька сот терських козаків.

Друга половина вересня 2004 р. Президент Грузії Михайло Саакашвілі, виступаючи в Нью-Йорку на сесії Генеральної Асамблеї ООН, висловив готовність розв'язати конфлікт навколо Південної Осетії та Абхазії мирним шляхом. Президент висловив занепокоєння підтримкою, яку надає Росія цим самопроголошеним республікам.

3 жовтня 2004 р. В Абхазії відбулися президентські вибори. На цей пост претендували 5 кандидатів. Основна боротьба розгорнулася між прем'єр-міністром Абхазії Раулем Хаджимбою та главою компанії «Чорноморенерго» Сергієм Багапшем. Р. Хаджимба був налаштований проросійськи, — виступа за незалежну Абхазію, але в союзі з Росією. У голосуванні взяло участь 70 % громадян, які мали право голосу.

5 жовтня 2004 р. Вранці Центральна виборча комісія Абхазії оприлюднила попередні дані про результати президентських виборів. Дані вказували на те, що у Сухумі лідирував прем'єр-міністр Рауль Хаджимба, а у Гагрському районі — керівник компанії «Чорноморенерго» Сергій Багапш. Цього ж дня Р. Хаджимба опри-

люднив документи про серйозні порушення виборчої процедури у Гальському районі (більшість його населення грузини). Голова ЦВК Сергій Смир повідомив, що лідирує С. Багапш з мінімальною перевагою над суперником.

Перша декада жовтня 2004 р. Центральна виборча комісія Абхазії визнала недейсними президентські вибори у Гальському районі Абхазії. Там більшість населення становили грузини. Призначено повторне голосування в трьох округах даного району. На думку Сергія Багапша і голови ЦВК Сергія Смира таке рішення є політичним компромісом. Рауль Хаджимба виступив за проведення повторного голосування повсюди в Абхазії.

Новопризначений прем'єр-міністр Абхазії Нодар Хожба заявив, що рішення ЦВК про повторне голосування у Гальському районі є незаконним. Нодара Хожбу главою уряду призначив діючий президент Владислав Ардзінба. Президент відправив у відставку Рауля Хаджимбу, не пояснюючи причини.

Кінець першої половини жовтня 2004 р. Прихильники колишнього прем'єр-міністра Абхазії Рауля Хаджимби захопили приміщення філармонії і вимагали скасування рішення Центральної виборчої комісії про визнання переможцем президентських виборів Сергія Багапша. Чинний президент Абхазії Владислав Ардзінба застудив рішення ЦВК.

Кінець першої декади листопада 2004 р. У санаторії «Чорномор'я» (в м. Сочі) відбулася 9 — година зустріч прем'єр-міністра Грузії Зураба Жванії з лідером Південної Осетії Едуардом Кокойтою. Була присутньою і російська делегація. Переговори пройшли несподівано добре. Домовлено про виведення до 20 листопада із зони конфлікту населення району, відновлення руху Транскавказькою магістраллю, а у майбутньому — відновлення залізничного сполучення. Сторони переговорів постановили за мету повномасштабне політичне врегулювання конфлікту.

Третя декада листопада 2004 р. Рада старійшин Абхазії визнала переможцем президентських виборів (які відбулися 3 жовтня 2004 р.) лідера опозиції Сергія Багапша. Він вже фактично виконував обов'язки президента Абхазії. Урядовий кандидат Рауль Хаджимба продовжував твердити про те, що вибори було сфальсифіковано. С. Багапш збирався відбуту інаугурацію 6 грудня 2004 р. Чинний президент Владислав Ардзінба не мав наміру скласти свої повноваження 6 грудня 2004 р., не дивлячись на свою тяжку хворобу. Отже, в Абхазії було три президенти.

Більшість населення Абхазії мало російське громадянство. Росія погрожувала призупинити соціальну допомогу Абхазії, якщо абхазці не владнають до 6 грудня 2004 р. свою політичну кризу.

Початок грудня 2004 р. Колишній прем'єр-міністр Абхазії, проурядовий кандидат у президенти Абхазії Рауль Хаджимба прогнозував поділ Абхазії на дві економічні зони у тому випадку, коли його суперник Сергій Багапш стане абхазьким президентом. Одна із зон підпорядковуватиметься Росії, інша — Грузії та США. Чинний президент Владислав Ардзінба виступав за проведення повторних виборів. Цю точку зору поділяв і Р. Хаджимба.

Перша декада грудня 2004 р. Сергій Багапш і Рауль Хаджимба вирішили взяти участь у перевиборах президента Абхазії єдиним блоком. Про свій намір вони заявили на прес-конференції у Сухумі. С. Багапш балотуватиметься на пост президента, а Р. Хаджимба — віце-президента. Віце-президент Абхазії відповідатиме за силові структури і зовнішню політику.

Посередниками у врегулюванні спору між С. Багапшем і Р. Хаджимбою були віце-спікер Державної Думи Росії Сергій Бабурін та заступник генерального прокурора Росії Володимир Колесников.

Кінець грудня 2004 р. Центральна виборча комісія Абхазії зареєструвала кандидатури Сергія Багапша та Якуба Лакоби для участі у президентських виборах. Їх було призначено на 12 січня 2005 року. Лідер Народної партії Абхазії Я. Лакоба брав участь у виборах 3 жовтня 2004 р. Тоді вибори закінчилися безрезультатно і криза тривала два місяці коли С. Багапша і Р. Хаджимба вирішили йти на вибори спільно.

Початок другої декади січня 2005 р. Повідомлено, що перемога на президентських виборах в Абхазії дісталися Сергію Багапшу. Він здобув голоси близько 60 відсотків виборців.

Кінець січня 2005 р. На сесії Парламентської асамблеї Ради Європи Президент Грузії Михайло Саакашвілі заявив, що мирне врегулювання щодо Абхазії неможливе. Президент Абхазії Сергій Багапша назвав це оголошення війни. Збройні сили Грузії налічували 30 тисяч вояків. Абхазька армія налічувала 5 тисяч.

Початок лютого 2005 р. Прем'єр-міністр Зураб Жванія та його друг — віце-губернатор регіону Квемі-Картлі Рауль Юсупов були знайдені мертвими у тбіліській квартирі Р. Юсупова. Прем'єр-міністр приїхав до друга на приватну зустріч. Вони вечеряли, грали в нарди. Згодом на телефонні дзвінки не відповідали. Охорона зламала двері. Причина смерті — отруєння побутовим газом. Газ міг витекти з іранського обігрівача, якого Р. Юсупов недавно придбав. Обов'язки глави уряду став виконувати віце-прем'єр-міністр Георгій Барамідзе.

3. Жванія вважався натхненником революції, яка усунула від влади Е. Шеварнадзе. Був поміркованим політиком. Висловлювалися сумніви щодо випадковості трагічної події та її офіційної версії.

Початок лютого 2005 р. У м. Горі (неподалік кордону з Південною Осетією) стався вибух. Загинуло троє поліцейських та двоє випадкових перехожих. Вибухнув автомобіль, припаркований перед будинком регіональної поліції. Будинок частково зруйновано.

4 лютого 2005 р. Співробітник апарату прем'єр-міністр Грузії Георгій Хелашвілі, за офіційною версією, покінчив життя самогубством з позиченого пістолета.

6 лютого 2005 р. У Тбілісі в Дідубійському пантеоні видатних діячів Грузії було поховано прем'єр-міністр Зураба Жванію. Сім'я покійного хотіла його поховати біля могили його батька — Віссаріона Жванія. Керівництво Грузії прохало сім'ю погодитися на Пантеон. Сім'я відкликнулася на прохання.

Україну на похоронах представляла делегація у складі віце-прем'єр-міністра Миколи Томенка, міністра у справах сім'ї, дітей та молоді Юрія Павленка, міністра з питань надзвичайних ситуацій Давіда Жванія.

6 лютого 2005 р. Спікер парламенту Ніно Бурджанадзе на траурному мітингу у соборі Самеба, де відбулася божественна літургія і громадянська панахида покійного прем'єр-міністра Зураба Жванії, закликала продовжити справу, за яку він боровся.

1 березня 2005 р. На сільськогосподарських, продовольчих та промислових ринках країни надалі заборонялася торгівля тютюновими виробами. Заборона запроваджувалася з огляду на практичну неконтрольованість на ринках цієї торгівлі податковими властями.

3 декада 2005 р. Президент Абхазії Сергій Багапш погрожував топити грузинські кораблі, які з'являтимуться біля берегів Абхазії.

У Тбілісі в офісі місії ООН відбулися переговори про гарантії безпеки в зоні грузинсько-абхазького конфлікту. У переговорах брали участь послы США, Великої Британії, Росії, Франції, Німеччини та представники Грузії. Абхазька делегація участі не брала.

10 лютого 2005 р. Президент Михайло Саакашвілі вніс на розгляд Всенародних зборів (парламенту) кандидатуру Зураба Ногаїделі на посаду глави уряду. Йому було 40 років. Уроженець Аджарії, випускник фізичного факультету Московського університету. Двічі обирався до парламенту.

В уряді Е. Шеварнадзе став 2000 року міністром фінансів. Незабаром його було відправлено у відставку. Вдруге міністром фінансів став 27 листопада 2003 р. після революційних подій у Грузії.

Спікер парламенту Ніно Бурджанадзе вважала його прямолінійним, жорстким і безкомпромісним.

Квітень першої декади травня 2005 р. Президент США Джордж Буш прибув до Тбілісі з Москви, де перебував на святкуванні 60-річчя Перемоги. Дж. Буш побував, зокрема на концерті народних пісень і танців в одному із старовинних кварталів Тбілісі. Американський президент танцював з грузинами.

10 травня 2005 р. Під час виступу президента США Дж. Буша на Майдані Свободи в центрі Тбілісі у напрямку трибуни було кинуте предмет, що нагадував ручну гранату. Предмет упав у натовпі за 30 м від трибуни. Вибуху не сталося. Предмет підняв співробітник служби безпеки і виніс з майдану.

Інформацію про інцидент було оприлюднено, коли Дж. Буш перебував на борту літака, який взяв курс на США.

Друга декада травня 2005 р. Представник Федерального бюро розслідувань США у Грузії Браєн Пармен заявив, що граната, виявлена 10 травня на Майдані Свободи у Тбілісі під час мітингу за участю президента США Дж. Буша, була бойовою. Не вибухнула з огляду на пошкодження детонатора або м'якість удару при падінні. Гранати влучила в дівчинку.

Міністерство внутрішніх справ Грузії запропонувало винагороду, еквівалентну 11 тис. доларів за інформацію про особу, яка кинула гранату.

Третя декада травня 2005 р. Відбувся військовий парад з нагоди 14-річчя незалежності. У ньому брали участь 9 тис. військовослужбовців та 100 одиниць техніки. Українська співачка Руслана Лижичко виступила на концерті.

Кінець травня 2005 р. Міністри закордонних справ Росії та Грузії — Сергій Лавров та Саломе Зурабішвілі, — під час зустрічі у Москві уклали угоду про припинення діяльності російських військових баз в Батумі та Ахалкалакі. Повна ліквідація баз очікувала до кінця 2008 року.

Техніка та персонал передислоковували на російську військову базу в Гюмрі (Вірменія). Міністерство закордонних справ Азербайджану передало ноту протесту російському посольству.

Початок червня 2005 р. Глави урядів СНД прибули до Тбілісі на нараду. Відбулися двосторонні зустрічі прем'єр-міністрів та їх зустрічі з грузинським президентом Михайлом Саакашвілі.

Початок червня 2005 р. У Тбілісі відбулася нарада глав урядів Співдружності Незалежних Держав. Основним документом мав стати «Протокол про поступове (до 2012 року) зняття обмежень у взаємній торгівлі між країнами СНД». Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко відмовилася його підписати, оскільки період зняття обмежень вважала занадто довгим.

Учасники наради висловилися за реформування СНД, але як саме — невідомо.

На прес-конференції глава уряду Росії Михайло Фрадков спростував інформацію про те, що його вклав сказаний кіт.

Перша декада червня 2005 р. У Тбілісі мав місце землетрус силою в три бали за шкалою Ріхтера.

У східних районах Грузії була повінь. Її спричинили зливи. Зруйновано мости, автошляхи, очисні та зрошувальні споруди. Загинуло кількасот голів худоби.

Початок третьої декади червня 2005 р. Колишній президент Грузії Едуард Шеварнадзе поскаржився телекомпанії «Мзе», що власті країни не виплачують йому ні президентської пенсії, ні пенсії по старості. Е. Шеварнадзе повідомив, що написав мемуари і сподівається видати їх у кількох країнах.

30 липня 2005 р. Заарештовано підозрюваного у спробі замаху на президента США Дж. Буша 10 травня 2005 р. на Майдані Свободи в Тбілісі. Під час арешту підозрюваний вчинив опір і застрелив поліцейського. Прізвище підозрюваного — Володимир Арутюнян.

Третя декада липня 2005 р. Заарештованого за звинуваченням у спробі замаху на президентів США і Грузії Володимира Арутюняна тримали у лікарні в Тбілісі. Він був членом Всегрузинської партії «Відродження». Її очолював колишній глава Аджарської республіки Аслан Абашидзе.

Третя декада серпня 2005 р. Десятки вулиць і перші поверхи сотень будинків затоплено у Батумі. Тривалу повінь спричинили зливи. Пошкоджено лінії електропередач.

Початок третьої декади серпня 2005 р. Захід країни заповонив американський білий метелик. Його поширення стало стихійним лихом. Знищено практично всю рослинність. Метелик проник у систему міського водопостачання та в колодязі. Відбувалася обробка території за допомогою аерозольних отруйних хімікатів. Зафіксовано випадки отруєння людей від цих хімікатів.

Третя декада вересня 2005 р. Впродовж 40 хвилин тривав градобій над плантаціями винограду «хванчкара» у 5 селах. Знищено до 70 відсотків винограду.

23 листопада 2005 р. Святкувалася друга річниця «Револуції троянд». В урочистостях брав участь і Президент України В. Ющенко.

38. ГАБОН

18 жовтня 2001 р. Відбулися президентські вибори. Чинний президент Ях'я Джеммех здобув 53 відсотки голосів виборців. Опозиційний кандидат Усайну Дарбо зібрав голоси 32 відсотків. Опозиція твердила про порушення виборчого законодавства, але результати виборів визнала.

Жовтень 2001 р. Укладено угоду з МВФ, яка передбачала фінансове оздоровлення країни.

Перша декада грудня 2001 р. На південному сході країни мав місце спалах хвороби еболи. Померло сім осіб.

Грудень 2001 р. На парламентських виборах Демократична партія завоювала 84 місця з 120.

Грудень 2002 р. Відбулися вибори до органів управління департаментами.

Лютий 2003 р. Вибори сенаторів.

21 січня 2003 р. Сформовано уряд. Його очолив Жан-Франсуа Нтутоуме-Елане. Його заступник — Поль Мба Абессоль.

Президентом країни був Омар Бонго. Він брав активну участь у посередницьких зусиллях у Центральнафриканській республіці, Конго (Браззавіль), Кот-д-Івуарі, Чаді, Конго (Кіншаса).

Друга декада лютого 2003 р. Розпочалися клінічні випробування нового методу лікування малярії. Застосовується синтетичний антибіотик фосмидоміцин. Його створила японська корпорація «Фуджісава».

Перша декада березня 2003 р. Закінчувалися розвідувальні роботи на золотоносному родовищі Бакуду (південь країни). Золото знаходилося на невеликих глибинах.

9 червня 2004 р. Літак HS 748 приватної компанії «Габон експрес» впав у море. На його борту перебувало 39 пасажирів. Виконувався рейс зі столиці, — міста Лібрєвіль, — до міста Франсвіль. Через кілька хвилин після злету літак несподівано втратив висоту і впав за 100 метрів від центрального міського пляжу. Вдалося врятувати 11 чоловік.

39. ГАМБІЯ

18 жовтня 2001 р. Відбулися президентські вибори. Яна Джамме переобрано на посаду глави держави. Він — молодий за віком. З огляду на те, що посуха вразила 10 з 35 регіонів країни, глава держави звернувся за міжнародною допомогою. Загроза голоду чатувала над 235 тисячами людей. Африканський банк розвитку надав 500 тисяч доларів. Уряд США запропонував продовольчу допомогу на 1 млн доларів. Президент взяв курс на розвиток сільського господарства. Вітав участь жінок у його розвитку. Заборонив чоловікам грати у футбол під час сезону дощів. Запровадив «Карточку перебування» для іноземців та фіскальні заходи, спрямовані на сплату ними вартості імпортованих товарів. Це викликало гнів гвінейських і сьєрра-леонських іммігрантів.

40. ГАНА

Грудень 2000 р. 7 та 28 грудня відбулися два тури президентських виборів. У першому турі кандидат від опозиційної Нової патріотичної партії Джон Куфуор здобув 48,17 % голосів, а у другому — 56,9 %. Відбулася мирна передача влади.

7 січня 2001 р. Відбулася інаугурація президента Джона Куфуора, обраного на пост глави держави під час президентських виборів у грудні 2000 р. Попередній президент Джеррі Роллінз, на думку фахівців, міг би виграти вибори і втретє, якби взяв у них участь. Дж. Роллінз створив у Гані один з найкращих в Африці демократичний лад, хоч коли захопив владу то розстріляв трьох попередніх глав урядів.

9 травня 2001 р. Під час футбольного поєдинку в Аккрі болільники влаштували на стадіоні безпорядки. Поліція застосувала сльозогінний газ. На стадіоні погасло світло. Розпочалася панічна втеча. Виходи з стадіону були закритими. Насмерть було затоптано 126 чоловік. Поранення дістали понад 300 осіб.

Початок липня 2001 р. Закінчувалися роботи зі складання техніко-економічного обґрунтування будівництва залізниці між містами Аккра і Кумасі.

Липень 2001 р. Гану зараховано до групи найбідніших країн світу та списано з неї 2,2 млрд доларів зовнішнього боргу.

Третя декада липня 2001 р. Суд визнав невинними шістьох високопоставлених офіцерів поліції за трагедію на стадіоні Аккри, що сталась 9 травня 2001 р.

Січень 2003 р. На конференції Нової патріотичної партії Дж. Куфуора було обрано кандидатом від партії на президентських виборах, призначених на грудень 2004 р.

Весна 2004 р. У м. Тамале та районі Єнді відбулися сутички між прихильниками правлячої партії і опозиції. Запроваджувався надзвичайний стан.

Травень 2004 р. Голови чотирьох найбільших політичних партій країни створили «закритий клуб» з метою обговорення загальних проблем протягом підготовки і проведення президентських і парламентських виборів наприкінці 2004 року.

Червень 2004 р. Укладена угода про надання Великою Британією чергового гранта Гані. Його розмір — 5,62 млн фунтів стерлінгів.

Франція списала борг Гани на суму 116 млн євро.

Початок лютого 2005 р. Біля берегів Гани затримано судно. На його борту було понад 2 тонни кокаїну. Це тоголезьке судно перехопив французький військовий корабель. Затримано 8 членів екіпажу. Вартість вантажу за цінами «чорного ринку» — 50 млн доларів. Вантаж прямував з Венесуели до Європи.

7 січня 2005 р. Відбулася інавгурація президента Джона Куфуора. Він став першим президентом в історії країни, якого вибирали від опозиції та перебирали на другий термін.

Дж. Куфор був канддатом Нової демократичної партії. Здобув 52,75 % виборців, які взяли участь у голосуванні. Його головний суперник — професор Джон Еванс — Міллс здобув 44,32 %.

За Дж. Куфуора проголосувало 4 463 731 чол., а за Дж. Е. Міллса — 3 750 830 голосів. Активність виборців — 83,2 %.

41. ГАЯНА

19 березня 2001 р. На пост президента переобрано Б. Джагдео.

Того ж дня відбулися й парламентські вибори. Найстаріша політична партія країни, — Народна прогресивна партія, — здобула 53,1 % голосів і забезпечила собі 34 з 65 місць у Національній асамблеї. Лідером партії був президент країни Бхаррат Джагдео.

Партія Національний народний конгрес (лідер Роберт Корбін) разом з рухом «Реформи» здобула 41,7 % голосів (27 депутатських мандатів).

Грудень 2002 р. У 79-річному віці помер колишній президент Дезмонд Хойт. Очоловав Національний народний конгрес. Смерть дещо згладила протистояння між чорношкірими та індусами. Останні об'єднувалися навколо «Прогресивної партії народу». Ї очоловав Роберт Корбін.

Травень 2003 р. Індуси припинили бойкот парламенту, що тривав півтора роки. Мали у ньому 27 місць з 65.

19 січня 2005 р. Столиця Гаяни — місто Джорджтаун, навколишні населені пункти та міста на узбережжі оголошені зоною лиха. Повінь спричинили найсильніші впродовж 117 років дощі. Тисячі людей залишили свої домівки. Повідомлялося про жертви.

42. ГВАТЕМАЛА

15 березня 2001 р. Гватемала вступила в обмежену зону вільної торгівлі з Мексикою та іншими центральноамериканськими країнами.

Кінець першої декади жовтня 2001 р. Ураган «Іріс» зруйнував на півночі Гватемали сотні жилих будівель. Загибло щонайменше 8 осіб.

9 листопада 2003 р. Відбулися президентські, парламентські і муніципальні вибори. Були насилля, корупція і безкарність.

Гватемальський республіканський фронт запропонував кандидатуру генерала Ефраїна Ріуса Монтта. Кандидатуру 9 липня схвалив Верховний суд. Генерал користувався незначною популярністю навіть, у сільській місцевості. Кандидатура генерала не подобалася США, бо його звинувачували у геноциді за громадянську війну 1960—1996 років.

Була популярною кандидатура Оскара Бергера — лідера альянсу малих партій.

Вице-президент Альваро Арзу підтримував кандидатуру чинного мера столиці — Фріца Гарсія-Галконта.

Пропонувалися і кандидатури колишнього партизанського командира Родріго Астуріаса та Рігоберто Куене — мера другого за величиною міст Куазелтенанго, за етносом був індіанцем.

14 січня 2004 р. Президентом став Оскар Хосе Рафаель Бергер Тердомо.

Квітень 2005 р. Археологи дійшли висновку про те, що ієрогліфи, знайдені під час розкопок пірамід у Гватемалі, є зразком писемності стародавніх майя. Вік надписів — 2300 років.

Початок жовтня 2005 р. Тропічний шторм «Стен» спричинив смерть 650 чол. Сотні людей пропали без вісті.

Перша декада жовтня 2005 р. Число жертв урагану «Стен» сягнуло 1,5 тис. чоловік і продовжувало зростати.

43. ГВІНЕЯ

Лютий 2001 р. На півдні країни на кордонах з Ліберією і Сьєрра-Леоне йшли бої між урядовими військами і повстанцями. 3 районів боїв тікали біженці.

7 травня 2001 р. Міжнародний валютний фонд ухвалив втілити 3-річну програму боротьби з бідністю та прискорення економічного розвитку. Обсяг коштів — 82 млн доларів. Згодом до цього підключилися Світовий банк та Африканський фонд розвитку.

11 грудня 2001 р. Відбувся референдум про зміну конституції країни і про те, щоб дати можливість президенту Лансану Конте бути переобраним втретє на пост глави держави. Л. Конте знаходився при владі з 3 (за іншими даними — 5) квітня 1984 року. Переобирався 19.12.1993 р. та 14.12.1998 р.

Початок третьої декади лютого 2003 р. Парламент Гвінеї ратифікував угоду з компанією «Русский аллюминий». Росіяни одержали в концесію на 25 років компанію «Боксити Кіндії». Останній належить родовище Діан-Діан. Російська компанія збиралася впродовж двох років відновити бокситовий рудник та щорічно добувати 2,5—3 млн тонн сировини. Сума інвестицій — 40 млн доларів.

Грудень 2003 р. Відбулися президентські вибори. Переобрано Л. Конте.

9 грудня 2004 р. Прем'єр-міністр став Селлу Далейн Діялло.

44. ГВІНЕЯ-БІСАУ

30 квітня 2003 р. Армійське командування поскаржилися прем'єр-міністру Маріо дос Рейс Піреш про невдоволення у військах, викликане затримкою платні впродовж восьми місяців.

Друга декада вересня 2003 р. Генерал Верісіно Кореа Сеабре разом з підлеглими військовими здійснив державний переворот. Скинутого президента Кумбу Ялу посадили під домашній арешт. Заколотники звинуватили владу у некомпетентності. За колишнім прем'єр-міністром Маріу Пірешом та членами його уряду було встановлено нагляд.

28 вересня 2003 р. Було тимчасово призначено: президентом — Енрікі Перейра Розу, а прем'єр-міністром — Антонью Артура Санью.

10 травня 2004 р. Главою уряду став Карлуш Гаміш Жуніор.

1 жовтня 2005 р. На посаду президента заступив Жуан Бернарду Віейра.

2 листопада 2005 р. Уряд очолив Аристидши Гоміш.

45. ГРЕНАДА

Кінець 2002 р. Гренада і Куба вперше з часу інтервенції США у Гренаді 1983 року обмінялися послами.

Березень 2003 р. 135 американців правих політичних поглядів морем прибули до Гренади з метою викриття діяльності кубинців у сфері санітарії та освіти.

Лютий 2003 р. Група фінансової дії щодо відмивання грошей Організації економічного співробітництва й розвитку виключила Гренаду з переліку країн, які не співробітничать у боротьбі з відмиванням грошей, одержаних незаконним шляхом.

Друга декада вересня 2004 р. Дві третини населення острова Гренада залишив без даху над головою потужний тропічний тайфун «Іван». Ураган мав четвертий рівень потужності за п'ятибальною шкалою.

46. ДАНІЯ

20 листопада 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Їх виграла Ліберальна партія (лідер Андрес Фогх Расмуссен), яка здобула на 21 місце більше, ніж соціал-демократи (лідер Ніруп Расмуссен) — 98:77.

27 листопада 2001 р. Прем'єр-міністром став Андерс Фог Расмуссен.

28 жовтня 2002 р. У Копенгагені відкрився Всесвітній чеченський конгрес. Міністерство закордонних справ Росії назвало конгрес провокацією. Міністр закордонних справ Данії Пер Стіг Мюллер зазначив, що проведення конгресу є приватною акцією, яка не може бути забороненою відповідно до данських законів.

Кінець жовтня 2002 р. Заарештовано Ахмета Закаєва-представника президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова. А. Закаєв брав участь у Всесвітньому чеченському конгресі. Конгрес вимагав від президента Росії негайно припинити війну в Чечні.

Перша декада листопада 2002 р. Міністерство юстиції Данії заявило, що надані Росією матеріали не доводять причетність представника президента Чеченської

Республіки Ічкері-Ахмеда Закаєва до теракту в Москві 23 жовтня 2002 р. та терактів в інших російських містах. Міністр юстиції заявив, що коли до 30 листопада не будуть представлені докази злочинів А. Закаєва, то його випустять на волю.

Початок грудня 2002 р. Данія відмовила Росії у видачі Ахмеда Закаєва. Росія висловила розчарування цим рішенням.

Перша декада грудня 2002 р. Представник президента Чеченської Республіки Ічкерія А. Масхадова Ахмед Закаєв на прес-конференції у Копенгагені закликав Росію до переговорів з президентом А. Масхадовим. А. Закаєв засудив теракт в Москві на Дубровці. Зазначив, що Ш. Басаєв вже давно не належить до уряду А. Масхадова.

Початок другої декади грудня 2002 р. У Копенгагені відбулася зустріч у верхах Європейського Союзу. Запрошення на вступ до ЄС отримали 10 країн — Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чехія. Обговорювалася проблема прямих субсидій аграрному секторові нових країн-членів.

Друга половина вересня 2003 р. Біля лікарні у Копенгагені вибухнув автомобіль. Водій-смертник хотів помститися лікареві, який ніби-то неправильно лікував родичку водія. Загинув лише водій.

8 жовтня 2003 р. Спаковий принц данський Фредерік та його наречена 31-річна Мері Елізабет Дональдсон оголосила про заручини. Мері стала першою європейською принцесою, яка народилася в Австралії. Працювала агентом з торгівлі нерухомістю. Крон-принц Фредерік користувався в країні популярністю. Одружуватися на іноземцях є традицією данського королівського двору. Наприклад, королева Маргрете вийшла заміж за французького дипломата. Молодий брат крон-принца-Йоахім одружений на жінці, яка народилася у Гонконзі.

Перша половина травня 2004 р. У сіті данського траулера, що ловив рибу у протоці Скагерак, потрапив німецький підводний човен. Він брав участь у військових маневрах НАТО разом із 70 суднами з 16 країн. Німецький військовий корабель допоміг підводному човну виплутатися із сітей.

18 листопада 2004 р. Ураган з Антарктики спричинив хвилі у портах Данії висотою 3—4 м. Було тимчасово призупинено рух поромів між данськими островами, а також між Данією та Німеччиною, Норвегією і Швецією. Понад 15 тис. будинків впродовж кількох годин залишалися без електроенергії. Травмовано до десятка людей. Швидкість вітру перевищувала 130 км/год.

9 січня 2005 р. Загинуло 4 особи у результаті сильного урагану.

Друга декада травня 2005 р. У Копенгагені у садах Тівалі відбувся фестиваль, присвячений пам'яті видатного письменника Ганса Крістіана Андерсена.

9 січня 2005 р. Загинуло 4 особи у результаті сильного урагану.

Друга декада травня 2005 р. У Копенгагені у садах Тівалі відбувся фестиваль, присвячений пам'яті видатного письменника Ганса Крістіана Андерсена.

ООН оголосила 2005 рік Роком Андерсена.

47. ДЖИБУТІ

Лютий 2001 р. У відставку за станом здоров'я подав прем'єр-міністр Баркат Гурад Хамаду.

7 березня 2001 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Дилейта Мохамед Дилейта.

2001 р. Уряд уклав мирну угоду з радикальним крилом повстанського «Фронту за відновлення єдності і демократії».

16 січня 2003 р. Уряд Джибуті відвітувався відповідно до ст. 7 Конференції про заборону мін про розмінування 4986 квадратних метрів своєї території. Знищено 221 протипіхотну міну.

Січень 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Перемога дісталася прихильникам чинних властей. Вони отримали 62,2 % голосів. У столиці за неї голосували 44,9 % виборців.

2 березня 2003 р. Країна знищила свій мінний запас — 1118 протипіхотних мін. Для дослідницьких та навчальних цілей залишено 2996 мін.

У країні налічувалася 1100 американських та 2700 французьких вояків. Вони становили значний економічний чинник.

Друга декада квітня 2003 р. Мала місце велика повінь. Загинула 51 людина від повені та селей. Понад 1,5 тис чоловік втратили житло. Шкоду завдано 100 тисячам людей.

Води річки Амболі знесли залізничний міст. Сполучення з Ефіопією перервалося. Багато автодоріг було затоплено. Електропостачання ряду районів припинилося. Екстренну гуманітарну допомогу країні надала ООН.

3 грудня 2003 р. Президенти Ірану і Джибуті зустрілися у Тегерані. Обговорювали питання про розширення економічних і торговельних зв'язків між їх державами. Африканців цікавили, передусім, можливості Ірану у сфері нафти і енергетики.

8 квітня 2004 р. Відбулися президентські вибори. Єдиним кандидатом був чинний президент 58-річний Ісмаїл Омар Гелле. На посаді — з 1999 року. Його переобрано на наступні шість років. За це віддали голоси 55 відсотків виборців.

48. ДОМІНІКА

2000 р. Відбулися парламентські вибори. Лейбористська партія Домініки завоювала 10 місць з 21. Створила коаліцію з Домініканською партією свободи, яка завоювала 2 місця. Лідер лейбористів Рузвельт Дуглас стала прем'єр-міністром.

1 жовтня 2000 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв П'єр Чарльз.

1 жовтня 2000 р. Прем'єр-міністр Розі Дуглас померла у віці 58 років.

Жовтень 2002 р. ФАТФ вилучила країну з переліку тих, які не борються з відмиванням «брудних» грошей.

Травень 2002 р. Прем'єр-міністр П'єр Чарльз повідомив Карібський банк розвитку про те, що його країна перебуває в економічній та фінансовій кризі. Обсяги туризму та експорту скоротилися. На думку глави уряду цьому сприяли і процеси глобалізації.

2 жовтня 2003 р. Президентом став Ніколас Джозеф Орвілл Ліверпул.

7 січня 2004 р. У 49-річному віці помер прем'єр-міністр П'єр Чарльз.

8 січня 2004 р. Новим прем'єр-міністром став чинний міністр освіти Рузвельт Скерріт.

30 березня 2004 р. Домініка розірвала дипломатичні стосунки з Тайванем і встановила їх з континентальним Китаєм. Пекін пообіцяв надання допомоги впродовж п'яти років на суму, що перевищує 100 млн доларів.

Листопад 2004 р. Від землетрусу пошкоджено будівлі на півночі острова. На думку прем'єр-міністра Р. Скерріта шкоди завдано на мільйони доларів.

6 травня 2005 р. Правляча Лейбористська партія виграла з невеликою перевагою парламентські вибори.

18 липня 2005 р. Єпископ Труро благословив карету швидкої допомоги яка надсилалася з Корнуелу до Домініки.

7 серпня 2005 р. У 86-річному віці померла колишній прем'єр-міністр Євгенія Чарльз.

49. ДОМІНІКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА

16 серпня 2000 р. Інаугурація президента Рафаеля Іполіто Мехіа Домінгеса.

23 січня 2001 р. Власти повідомляли про можливу смерть понад 40 нелегальних іммігрантів, які прямували на судні до Пуерто-Ріко.

17 березня 2001 р. Затонули два човни, що везли нелегальних мігрантів з країни. Загинуло щонайменше 30 людей.

11 травня 2001 р. Апеляційний суд зняв з колишнього президента країни — Сальвадора Хорхе Бланко звинувачення у корупції.

4 серпня 2001 р. Уряд вивів на вулиці війська, щоб вони боролися з хвилею злочинності.

7 жовтня 2001 р. Від урагану «Іріс» загинуло троє людей.

13 листопада 2001 р. У країні оголошена триденна жалоба за своїми 150 громадянами, які загинули у результаті катастрофи аеробуса у Нью-Йорку.

29 грудня 2001 р. Заарештовано керівника поліції Гаїті. Звинувачувався у причетності до невдалого державного перевороту у себе на батьківщині.

5 квітня 2002 р. Венесуела звернулася до Домініканської Республіки з вимогою про видачу колишнього президента Венесуели Карлоса Андреаса Переса. Звинувачувався у корупції.

14 липня 2002 р. Помер колишній президент Домініканської Республіки Хоакін Балагуер. Президентську посаду обіймав впродовж 22 років.

20 вересня 2002 р. Щонайменше 28 ув'язнених загинули від пожежі у в'язниці «Ла Вега» на півночі країни під час заворушення.

16 листопада 2002 р. У Домініканській Республіці відбулася зустріч у верхах Латинської Америки. Обговорювалося, переважно, становище в Аргентині та Венесуелі.

Лютий 2003 р. Подав у відставку міністр юстиції Віргіліо Белло Роза. Протестував проти небажання властей боротися з корупцією.

16 березня 2003 р. Була велика демонстрація протесту проти економічних негараздів.

17 серпня 2003 р. Під час виборів спікера парламенту гасло світло і лунала стрілянина.

18 серпня 2003 р. Успішно закінчилися 14-і Панамериканські ігри.

До парламенту було заборонено приносити вогнепальну зброю.

24 серпня 2003 р. Домініканська Республіка надала політичний притулок колишньому президенту Еквадора Густаво Нобоа. На батьківщині він звинувачувався у фінансових махінаціях.

10 листопада 2003 р. Поліція заарештувала напередодні запланованої демонстрації понад сотню профспілкових активістів.

12 листопада 2003 р. У результаті сутичок між поліцією і демонстрантами загинуло щонайменше 6 людей.

7 лютого 2004 р. Хірурги виконали операцію щодо немовляти, яке мало дві голови. Воно пізніше померло.

2 травня 2004 р. Президент Іполіто Мехія ухвалив рішення про виведення з Іраку 300 вояків. Вони перебували у складі іспанської бригади «Плюс Ультра». До цього свої війська вирішили вивести Іспанія та Гондурас.

14 травня 2004 р. Парламент ухвалив суперечливий закон про охорону довкілля.

18 травня 2004 р. Президентом країни обрано Леонеля Фернандеса Рейна. 50-річний адвокат був кандидатом центральної Домініканської партії звільнення.

Протягом 1996—2000 років він вже був президентом і за час його правління країна мала економічні досягнення.

Середина липня 2004 р. У протоці Мана біля західного узбережжя острова Пуерто-Ріко потонуло судно. На його борту знаходилися нелегальні емігранти з Домініканської Республіки. Вдалося врятувати дванадцятьох домініканців.

11 серпня 2004 р. Близько півсотні імігрантів загинуло, намагаючись достатися Поерто-Ріко.

16 серпня 2004 р. Відбулася інаугурація президента Леонеля Фернандеса.

Вересень 2004 р. 22 людини загинуло в Домініканській Республіці від урагу «Жанна».

18 січня 2005 р. Експерти відкрили могилу, щоб подивитися, чи містить вона Христофора Колумба.

7 березня 2005 р. Під час заворушення ув'язнених сталася пожежа. Загинуло щонайменше 140 в'язнів.

9 травня 2005 р. Сталася автокатастрофа. 5 людей загинули. Ще 13 — отримали рани. Автобус віз французьких пожежників та їх дружин. Прибули на тижневий відпочинок. Автобус зіткнувся з двома тягачами. Поміж загиблих — 61 — річний француз, громадянин Гаїті та три домініканці, включаючи водія автобуса.

Третя декада жовтня 2005 р. Від тропічного шторму «Альфа» в Домініканській Республіці та на Гаїті загинуло щонайменше 15 людей.

7 грудня 2005 р. Іспанський історик Марсіаль Кастро знайшов місце першого поховання відкривача Америки Христофора Колумба. Його було поховано у монастирі Сан-Франциско у Вальядоліді 20 травня 1506 р. 1509 року останки Колумба було перевезено до Севільї (Іспанія).

1540 року, згідно з його волею, їх перевезли на острів Еспаньйола. Після розділу острова на дві держави (Гаїті і Домініканську Республіку) останки Колумба було перевезено на Кубу. 1898 року, залишаючи Кубу іспанці перевезли останки у Севілью. Власті ж Домініканської Республіки стверджують, що останки Х. Колумба продовжують перебувати у кафедральному соборі їх столиці — Санто-Домінго, а не у Севільї.

22 грудня 2005 р. Розпочалася операція «Різдво без пригод». Мета — уникнути жертв, які трапляються під час карнавалів.

50. ЕКВАДОР

Січень 2001 р. На початку другої половини місяця біля Галапагоських островів сталася катастрофа танкера «Джессіко». Під загрозою опинилася унікальна флора і фауна островів, які мають статус «світового надбання». На островах оголошено надзвичайний стан.

16 липня 2001 р. На пляжі Галаментського національного парку знайдено зарізними 15 морських левів.

20 жовтня 2002 р. Відбувся перший тур президентських виборів.

24 листопада 2002 р. Полковник у відставці Лусіо Гутьєррес переміг у другому турі президентських виборів. Він набрав 54 відсотки голосів. Суперником був мультимільйонер Альваро Нобоа. Різниця між ними склала 10 відсотків.

21 січня 2000 р. полковник очолював повстання військових та індіанців проти президента Джаміліа Мауада. Начальник Генштабу генерал Карлос Мендоза замінив Л. Гутьєрреса у хунті, кілька годин покерував Еквадором і передав владу конституційному віце-президентові Густао Нобоа.

15 січня 2003 р. Президентом країни став Лусіо Едвін Гутьєррес Борбуа.

22—23 січня 2005 р. В Тихому океані біля берегів Еквадору мала місце серія підземних поштовхів (понад 60). Епіцентр більшості з них знаходився за 50—60 км від порту Манта. Глибина епіцентру — 16 км. Жертв та руйнувань не було.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Впродовж кількох днів у столиці відбувалися багатотисячні акції протесту проти намагання президента Лусіо Гутьєрреса встановити диктатуру. Президент пішов у відставку.

21 квітня 2005 р. Колишній президент Еквадору Лусіо Гутьєррес втік до посольства Бразилії. Попросив політичного притулку. Главою держави став віце-президент — Альфредо Паласіо. Він наказав арештувати свого попередника Л. Гутьєрреса. Л. Гутьєрреса звинувачували у смерті людини під час розгону демонстрації протесту, що мала місце кілька днів тому. Поранення дістали 57 студентів, які брали участь у маніфестації.

Друга декада серпня 2005 р. За 200 км від берегів Колумбії потонуло в Тихому океані еквадорське рибальське судно. На його борту перебувало 170 чоловік. Еквадорці намагалися дістатися до США. Судно було перевантажене. За допомогою човнів врятувалися 9 осіб. Поміж них — 2 жінки.

Третя декада вересня 2005 р. Колишній президент Еквадору Лусіо Гутьєррес попросив політичного притулку в Колумбії.

Парламент Еквадору звільнив у квітні 2005 р. Л. Гутьєрреса з посади президента, беручи до уваги масові протести проти його спроби розпустити конституційний суд. Верховний суд Еквадору видав ордер на арешт колишнього президента. До Колумбії Л. Гутьєррес переходив у Бразилії та США.

Перша декада листопада 2005 р. У Києві відкрилося почесне консульство Еквадору. Розпочалася видач туристичних віз.

28 листопада 2005 р. Україна та Еквадор підписали двосторонній протокол про взаємний доступ на ринки товарів та послуг у рамках вступу України до СОТ. Протокол було підписано у Женеві. Від імені України протокол підписав заступник міністра економіки Валерій П'ятницький.

51. ЕКВАТОРІАЛЬНА ГВІНЕЯ

Лютий 2001 р. Подав у відставку прем'єр-міністр Атгеп Серафін Серіче Доуген. Правляча Демократична партія звинуватила його у корупції та нездатності управляти. На пост глави уряду призначено Кандідо Муатетему Ріваса.

15 грудня 2002 р. На пост президента переобрано Обіангу Нгему Мбасого.

7 березня 2004 р. Власти Зімбабве затримали в аеропорту Хараре 64 іноземних найманців з літака «Boeing-727». Вони летіли, щоб вчинити державний переворот в Екваторіальній Гвінеї. Літак зустрічав в аеропорту зімбабвійської столиці колишній британський спецназівець Саймон Манн.

14 червня 2004 р. Прем'єр-міністром став Мігель Абіа Бітео Борико.

25 серпня 2004 р. Елітний поліцейський підрозділ «Скорпіони» арештував 51-річного Марка Тетчера у його будинку у Кейптауні (Південно-Африканська республіка). Звинувчувався у фінансовій та організаційній підтримці перевороту в Екваторіальній Гвінеї. М. Тетчер — син колишнього прем'єр-міністра Великої Британії Маргарет Тетчер. Зазначалося, що він фінансував придбання вертольота, за допомогою якого загін найманців мав дістатися до столиці Екваторіальної Гвінеї — міста Малабо і скинути уряд країни.

Марк Тетчер сподівався у випадку вдалого проведення одержати в Екваторіальній Гвінеї нафтові концесії. Його звільнили під заставу в 2 мільйони рендів. Наприкінці листопада 2004 р., планувалось розпочати судові слухання. М. Тетчер мав подвійне громадянство-Великої Британії та Південно-Африканської Республіки. Висунуті звинувачення М. Тетчер не визнавав. Переворот не вдався.

Після військового перевороту 1979 року Екваторіальною Гвінеєю правив колишній підполковник Теодор Абіан. За експортом нафти країна посідала третє місце в Африці.

Кінець листопада 2004 р. Суд столиці Екваторіальної Гвінеї — міста Малабу ухвалив вирок у справі про спробу державного перевороту. Звинувачувалися 6 вірменських льотчиків. Командир екіпажу вірменського літака отримав 24 роки ув'язнення, а решта льотчиків — по 14 років.

17 вересня 2004 р. Президент України Л. Кучма зустрівся у Києві з президентом Екваторіальної Гвінеї Обіангом Нгема Мбасогом. Були обговорені перспективи двосторонньої співпраці. За результатами переговорів у розширеному складі була підписана низка документів.

18 вересня 2004 р. Харків відвідав президент Екваторіальної Гвінеї Обіанг Нгема Мбасого. Генеральний директор Харківського авіазаводу Павло Науменко повідомив, що гвінейці хотіли придбати один літак АН-74 ГК-200 шикарного варіанту.

13 січня 2005 р. Марк Тетчер зізнався у причетності до підготовки перевороту в Екваторіальній Гвінеї. М. Тетчер зобов'язався сплатити штраф розміром 500 тисяч доларів.

Його присудили до 4-річного ув'язнення, але виконання вироку було відкладено.

М. Тетчер зі своїм другом Саймоном Манном найняли за 200 млн фунтів стерлінгів 70 іноземних найманців для повалення влади президента Екваторіальної Гвінеї Обіанга Нгема Мбасого.

10—16 грудня 2005 р. У Києві перебувала з офіційним візитом військова делегація Екваторіальної Гвінеї. Її очолював міністр національної оборони генерал-лейтенант Дон Антоніо Мба Нгема. Йшлося про військове та військово-технічне співробітництво двох країн.

Африканців цікавили, зокрема, українські вищі військові заклади, кораблі типу «фрегат», вертольоти «Мі-24», системи контролю за повітряним простором та прибережною смугою.

16 грудня 2005 р. Київ відвідала урядова делегація Екваторіальної Гвінеї. До неї входили перший заступник міністра закордонних справ Хосе Ессоно Міча Акенг, заступник міністра фінансів і бюджету Іларіо Сіса Торес, Надзвичайний і Повноважений Посол Фаусто Абесо Фума. Обговорювалися питання двостороннього співробітництва в галузі освіти і науки, підготовки кадрів на базі вищих навчальних закладів України.

52. ЕРИТРЕЯ

12 грудня 2000 р. За сприяння ООН в Алжирі було підписано мирну угоду про припинення війни між Еритреєю і Ефіопією.

24 травня 2001 р. Країна святкувала 10-річчя своєї незалежності.

Літо 2002 р. Економічне становище погіршувалося. Рясні дощі не йшли з жовтня 2001 р. Третина населення голодувала, в ув'язненні без пред'явлення звинувачення перебували 18 журналістів та дисидентів.

Квітень 2002 р. Міжнародна комісія у Гаазі виконала делімітацію кордону з Ефіопією. Село Бадме (з якого 1998 р. розпочалася війна) повернуто еритрейцям.

Жовтень 2002 р. В Аддіс-Абебі відбувся установчий з'їзд «Альянсу еритрейських сил». Альянс спирався і на Судан. Суданські власті звинувачували еритрейське керівництво у підтримці захоплення суданською опозицією Гамашкороба на сході Судану.

8 грудня 2005 р. Еритрея ультимативно вимагала щоб ООН впродовж 10 днів вивела з країни миротворців США, Канади, Росії та країн Європи. Це означало, що Еритрею мали залишити 160 з 3,3 тисяч працівників місії ООН в Ефіопії та Еритреї. У складі місії були і 7 вояків з України.

Рада Безпеки ООН кваліфікувала вимоги Еритреї як «абсолютно неприйнятні».

17 грудня 2005 р. Рада Безпеки ООН ухвалила рішення про виведення з території Еритреї близько 180 своїх миротворців з США, Канади та країн Європи.

53. ЕСТОНІЯ

Січень 2001 р. У Сааремському повітовому суді слухалася кримінальна справа про депортацію естонців до Сибіру в 40-х роках. Звинувачувалися 82-річний громадянин Росії Петро Кислов, 77-річний А. Кольк, 78-річний С. Нікеєв, 78-річний А. Кольга, 82-річний В. Мартсон. Ці колишні співробітники Народного Комісаріату Внутрішніх Справ СРСР винними себе не визнавали, вказуючи, що вони були лише виконавцями наказів.

Перша декада червня 2001 р. Готувався суд над дванадцятьма колишніми радянськими чиновниками, причетними до арештів і депортації естонців в 1949 році. Чиновники звинувачувалися у вчиненні злочинів проти людяності. Під варту їх не брали, оскільки всі вони були похилого віку. За часів Сталіна до Сибіру було депортовано понад 60 тисяч естонців.

Друга декада червня 2001 р. Президент Леннарт Мері на конференції з нагоди Дня пам'яті жертв сталінських репресій повідомив про вказівку урядові розпочати переговори з Росією про компенсацію за працю естонців, депортованих в Росію в 1941 та 1949 роках.

У травні президент Л. Мері об'їхав свою країну і вручив кожному з колишніх депортованих пам'ятний знак «Зламана волошка». У Естонії налічувалось близько 5 тисяч таких осіб.

Серпень-вересень 2001 р. Відбулися президентські вибори. Спочатку президентом обирав парламент. Для обрання на пост держави потрібно було набрати 68 голосів (з 101). Під час перших двох турів жоден з президентів не набрав 2/3 голосів. Лідерами були 53-річний віце-спікер парламенту Пеетер Крейцберг та 55-річний

голова міських зборів Тарту Пеетер Тульвісте. За Крейцберга проголосували 36, а за Тульвісте — 38 депутатів парламенту. Оскільки парламент не міг обрати президента, то була створена спеціальна колегія виборщиків. Окрім 101 депутата парламенту до її складу входили 266 представників місцевих органів самоврядування. 21 вересня 2001 р. президентом обрали Арнольда Рюйтеля. За нього у другому турі голосування було подано 184 голоси (за іншими даними — 186 голосів). Його опонент Тоамас Саві одержав 155 голосів. Колегія виборців нараховувала 367 чол.

Середина вересня 2001 р. На півдні Естонії померло близько 60 людей від вживання піддроблених метиловим спиртом алкогольних напоїв.

8 жовтня 2001 р. Інавгурація президента Арнольда Рюйтеля — другого президента за часів незалежності.

3 березня 2003 р. На парламентських виборах перемогу здобула Центристська партія Естонії (25,4 % голосів виборців). Її очолював мер Талліна, колишній міністр внутрішніх справ Едгар Савісаар. Права партія «Республіка» посіла друге місце (24,6 %). Партія реформ на чолі з прем'єр-міністром Естонії Сиймом Колласом одержала близько 18 %. Партія російськомовної меншини вперше з 1991 р. не пододала 5 % бар'єру і не завоювала місць у парламенті. Отже, Партія Центру і нещодавно утворена права партія «Республіка» здобули по 28 депутатських місць кожна. Партія реформ завоювала 19 депутатських мандатів.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Естонія підписала протокол про вступ до НАТО.

16 квітня 2003 р. Естонія підписала договір про вступ до Євросоюзу.

7 квітня 2003 р. Черговим прем'єр-міністром Естонії став Юхан Партс.

14 вересня 2003 р. Відбувся референдум про вступ країни до Європейського Союзу, 70 відсотків учасників проголосували за приєднання до ЄС.

Кінець жовтня 2004 р. Військовослужбовець естонського миротворчого контингенту в Іраку старший фельдфебель Арре Іллензеер загинув від вибуху бомби, закладеної на узбіччі дороги, якою їхав патруль. Було також поранено 5 естонських солдатів. Це — друга втрата у складі естонського контингенту. В Іраку навесні 2004 р. загинув молодший сержант Андрес Нуямяе.

Третя декада листопада 2004 р. Невідомий чоловік підірвав себе у центрі Талліна. Загинув не лише терорист-смертник, а й жінка-поліцейській.

Отримали тяжкі поранення ще три співробітники поліції.

9 січня 2005 р. У ніч проти цього дня на Естонію напав потужний ураган. На морі був 12-бальний шторм. Підтоплено четверту частину естонського курорту Пярну. Там рівень води перевищив нульову лінію на 280 см, а у Талліні — на 152 см.

Кінець першої декади травня 2005 р. Облито червоною фарбою пам'ятник у Талліні над братською могилою радянських солдатів, які загинули в Естонії.

Друга декада травня 2005 р. Міністри закордонних справ Естонії та Росії підписали договір про державний кордон і розмежування морських просторів. Договір було узгоджено ще 1996 року. Естонія і Росія поступилися одна одній 128,6 га суходолу та 11,4 кв. км поверхні озер.

54. ЕФІОПІЯ

Лютий 2001 р. Ефіопія розпочала виведення військ з буферної зони, утвореної між Ефіопією і Еритреєю відповідно до мирного договору, укладеного за сприяння ООН 12 грудня 2000 р.

26 квітня 2001 р. Шість озброєних осіб (згодом вони відрекомендувалися студентами університету в Аддіс-Абебі) захопили військово-транспортний літак. Нападники змусили екіпаж летіти до Хартума (Судан). На борту літака перебувало 50 пасажирів. Ними переважно були військові та члени їх сімей.

Терористи звільнили заручників, а самі здалися суданській поліції. Нападники раніше вже нібито просили надання їм політичного притулку у Судані.

7—11 липня 2001 р. Відбувся візит в Україну відомого політика, члена парламенту Гірма Вольде Гіоргіса.

8 жовтня 2001 р. На посаду президента обрано Гірму Вольде-Гіоргіса Лучу.

Осінь 2002 р. Голод охопив 10 млн чол.

21 квітня 2005 р. До Ефіопії повернулася перша частина кам'яногоobelіска. Його було вивезено до Італії майже 70 років тому за часів італійського диктатора Беніто Муссоліні. Обеліск «Аксум» існує з III століття. Вважається символом дохристиянської династії з однойменного міста. Обеліск — національна та релігійна святиня Ефіопії. Висотаobelіска — 24 м, вага — 160 тонн. Обеліск перевезено вантажним літаком «Антонов-124». Передачаobelіска коштувала Італії близько 6 млн євро. Обеліск стояв у центрі Риму продовж десятиліть.

Третя декада квітня 2005 р. У провінції Огаден на сході країни кілька днів не вщухала злива. З берегів вийшла річка Уаб-Шебелле. Щонайменше 40 осіб загинули. Одна тисяча чоловік втратила житло та майно. Стихийне лихо — безпрецедентне. Огаден — засушливий район.

Початок травня 2005 р. Число жертв повені у провінції Огаден перевищило сотню чоловік. Уаб-Шебелле вийшла з берегів. У провінції оголошено надзвичайний стан.

14 вересня 2005 р. У віддаленому районі пустелі Афар стався землетрус. Утворився розлам протяжністю понад 50 кілометрів. Ширина розламу — 4 метри. Вчені вважали, що розпочало формуватися нове море.

Друга половина вересня 2005 р. Протягом тижня на півдні країни леви з'їли 20 людей, поранили 10 осіб та загризли близько ста голів худоби. Понад тисячу людей зилишили свої домівки у сільському районі Хадія, що за 400 км на північ від Аддіс-Абеби. У пошуках їжі леви приходили до житла людей зграями з 2—4 тварин.

Початок листопада 2005 р. Внаслідок дводенних сутичок у столиці Ефіопії — місті Аддіс-Абеба понад 30 людей загинули та близько двохсот дістали поранення.

Демонстранти були невдоволені результатами парламентських виборів. Поліція застосувала бронетранспортери, сльозогінний газ, кулемети та гранати.

23 грудня 2005 р. Поліція розпочала стрілянину по десятках тисяч християн, які святкували день святого Михайла. Поранення отримали 16 осіб. Віруючі співали релігійні пісні, рухалися до церкви і не підкорялися вимозі поліції розійтися.

55. ЄГИПЕТ

29 січня 2001 р. У Каїрі відбулася зустріч президента Єгипту Хосні Мубарака та лідера Палестинської національної автономії Ясіра Арафата. Обговорювалися результати ізраїльсько-палестинських переговорів, що відбулися у єгипетському місті Таба.

Певний прогрес на переговорах був, але угоди укласти не вдалося.

Третя декада вересня 2001 р. Інтерпол видав ордер на арешт єгипетського громадянина Аймана ас-Завахрі. Він вважався найближчим поплічником Осана бен Ладена.

Кінець першої декади лютого 2002 р. Мали місце сутички між мусульманами і християнами в одному із сіл в оазі Харга на півдні країни. Причина-відкриття нової церкви у цьому селі. Щонайменше 15 чол. загинуло.

20 лютого 2002 р. У ніч проти цього дня сталася пожежа у поїзді. Загинуло близько 400 осіб. Опіки і поранення дістали близько сотні чоловік. Пожежу спричинила газова плита у вагоні-ресторані. Полум'я поширилося на сім переповнених вагонів. Кількість пасажирів вдвічі перевищувала норму. Поїзд ішов маршрутом Каїр-Луксор. Пасажири на ходу вистрибували з охоплених полум'ям вагонів. Це була найбільша залізнична катастрофа в історії Єгипту.

28 лютого 2002 р. Координатор Євросоюзу з питань зовнішніх зв'язків та безпеки Хав'єр Солана прибув до Каїра. Обговорював з президентом Хосні Мубаракком мирний план, який запропонував крон-принц Саудівської Аравії Абдалла. Цей план обговорили міністри закордонних справ Євросоюзу і Перської затоки.

Перша декада березня 2002 р. Відбулися переговори президента США Дж. Буша та президента Єгипту Х. Мубарака. Йшлося про близькосхідне врегулювання.

Початок другої декади березня 2002 р. Під час переговорів віце-президента США Р. Чейні і президента Єгипту Хосні Мубарака єгипетський керівник обіцяв вплинути на президента Іраку С. Хусейна і спонукати його допустити в Ірак інспекторів ООН.

Третя декада серпня 2002 р. Президент Єгипту Хосні Мубарак вважав, що збройна операція США проти Іраку спричинила б хаос у всьому районі.

Вересень 2002 р. Президент Хосні Мубарак призначив на посаду політичного секретаря правлячої національно-демократичної партії свого 39-річного сина Джамала. У минулому Д. Мубарак був банкіром. Був також членом секретаріату НДП і відповідав за роботу з молоддю.

Перша декада жовтня 2002 р. Україна і Єгипет підписали меморандум, на підставі якого українські сільгоспвиробники можуть щорічно продавати Єгипту понад 3млн т пшениці та 1млн т кукурудзи. Єгипетський уряд також висловив готовність щороку купувати в Україні півмільйона тонн цукру та соняшникову олію.

15 жовтня 2002 р. Відкрилася нова Александрійська бібліотека. На церемонії відкриття були присутні глави трьох десятків країн світу та відомі діячі світової культури і науки. Будівництво бібліотеки тривало 7 років за проектом норвезьких архітекторів. Фінансову допомогу надали Єгипет, ООН, ряд арабських та європейських країн.

Фонди бібліотеки налічували 4 млн книг, півмільйона карт, 100 тисяч рукописів, величезну кількість компакт-дисків. Створення бібліотечного фонду коштувало 200 млн доларів, а на спорудження 11-поверхової будівлі витрачено півтора мільярда євро. Попередня Александрійська бібліотека вважалася одним із чудес світу.

4 січня 2003 р. Шість російських туристів загинули у результаті зіткнення автобуса і таксі. Трапилось це на трасі, яка сполучає Каїр з курортом Хургада.

Друга декада січня 2003 р. Пасажирський автобус врізався у вантажівку на трасі Каїр—Хургада. Загиблих не було. Травмовано щонайменше 15 чоловік. В автобусі перебували 34 українських та російських туристи.

Початок березня 2003 р. У єгипетському курортному містечку Шарм-ель-Шейху завершилася зустріч лідерів країн-членів Ліги арабських держав. Всі учасники висловилися проти війни. США і Великої Британії з Іраком. Представник Об'єднаних Арабських Еміратів закликав Садама Хусейна добровільно піти у відставку, щоб уникнути війни. Пропозицію підтримали Кувейт та Бахрейн. Пропозиції не вклучили до порядку денного.

20—21 березня 2003 р. Мали місце велелюдні демонстрації проти американської агресії в Іраку.

4 червня 2003 р. Президент США Дж. Буш взяв участь в Акабі (Йорданія) у конференції лідерів ряду арабських держав. На ній американський президент говорив про план мирного врегулювання «Дорожня карта». Було підкреслено прихильне ставлення США до прем'єр-міністра Палестинської національної автономії Махмуда Аббаса.

Кінець першої декади вересня 2003 р. У Каїрі завершилася дводенна зустріч міністрів закордонних справ Ліги арабських держав. У конференції брали участь і представники тимчасової урядової ради Іраку. Її Ліга раніше не визнавала.

Кінець жовтня 2003 р. За 50 км від Каїра сталася автокатастрофа. Водій автобуса не впорався з управлінням автобуса на повороті. Загинув водій-египтянин, а з ним ще й 7 польських туристів. 21 особа дістала поранення.

Третя декада грудня 2003 р. Юрба розлучених палестинців закидала камінням міністра закордонних справ Єгипту Ахмеда Махера під час відвідин ним мечеті «Аль-Акса» у Східному Єрусалімі. Палестинцям не сподобалося, що А. Махер піднявся на Храмову гору через Магрибську браму, яку охороняли ізраїльські прикордонники. У міністра стався мікроінфаркт і він терміново відбув на батьківщину. Палестинська поліція заарештувала нападників. А. Махер приїздив до Ізраїлю з посередницькою місією.

3 січня 2004 р. Неподалік міста Шарм-ель-Шейх рано вранці з висоти півтора кілометра впав у Червоне море пасажирський літак «Боїнг-737». На його борту було 135 пасажирів та 13 членів екіпажу. Всі люди загинули. Серед них було багато дітей.

Літак летів до Парижа. Дозаправлювався у Каїрі. Авіалайнер належав невеликій єгипетській приватній компанії. Він нормально набрав висоту. Згодом його щось почало трусити і тягти праворуч. Протягом 17 секунд літак маневрував, а потім впав у море. 133 туристи були французами і один-марокканцем, одна-японкою. Члени екіпажу-египтяни. Уламки літака було знайдено за 15 кілометрів від берега в Тиранській затоці Червоного моря на глибині 150 м.

Перша декада січня 2004 р. У Червоному морі тривали пошуки загиблих з літака «Боїнг-737» компанії «Флеш-Ейр». Відповідальність за теракт взяла на себе ісламістська група «Ансар аль-Хак», але міністерство закордонних справ Франції відкинуло версію про теракт. Впродовж перших днів після авіакатастрофи не знайдено жодного цілого тіла, а лише фрагменти 60 тіл. Тривав пошук уламків авіалайнера та «чорних ящиків».

Третя декада січня 2004 р. У результаті пожежі, що спалахнула на нижніх поверхах будинку у передмісті Каїра, обвалився 12-поверховий будинок. 14 осіб загинуло. Це-переважно пожежники.

Друга декада травня 2004 р. Підрозділи спецслужб та поліції здійснили найбільшу за останні роки операцію, під час якої арештовано близько півсотні членів угруповання «Брати-мусульмани».

9 липня 2004 р. Прем'єр-міністром став Ахмед Назір.

7 жовтня 2004 р. Серія вибухів на трьох єгипетських курортах — Таба, Нуейба і Рас-еш Шитане забрала життя щонайменше 40 чоловік. Понад 100 осіб було поранено. Ізраїльські туристи становили більшість поранених і загиблих.

Перший вибух пролунав у готелі «Хілтон» у м. Таба на Сінайському півострові. 10 поверхів готелю обрушилися. За годину бомби вибухнули на південь від Таби — у містах Рас аль-Шитан та Нуейба. Відповідальність взяло на себе єгипетське радикальне ісламістське угруповання «Аль-Джамаа аль-Ісмаїлія». Воно мало зв'язки з «Аль-Каїдою».

Кінець першої декади листопада 2004 р. Поблизу міста Мінья на північ від Каїру сталася велика автокатастрофа-вантажівка з причепом, що перевозила мішки

з цукром, зіткнулася з пасажирським автобусом. У ньому були єгипетські робітники, які їхали із заробітків у Саудівській Аравії на батьківщину щоб відзначити вдома релігійне свято. Загинули 33 людини, 13 — були поранені.

24 січня 2005 р. За 65 км від Єгипту в акваторії Середземного моря стався землетрус. Потужність 7,2 бали за Ріхтером. Землетрус відчували в Александрії та Каїрі.

Лютий 2005 р. У Єгипті знайдено манускрипти — книги Ісаїї коптською мовою. Знайшли манускрипти польські археологи Варшавського університету, які працювали у місті. Гурна (Шейх-абд-ель-Гурна). Манускрипти знаходилися у занедбаному підсобному приміщенні монастирського скиту.

Знахідка складалася з двох книг, написаних на папірусі, у шкіряних оправах. Були також 50 аркушів пергаменту, які зберігалися між двома перев'язаними дощечками. Останні слугували обкладинкою. Рукописи — багато орнаментовані. Стан — гарний.

Археологів очолював Томас Горецькі. В ідентифікації рукописів брали участь італійські вчені. Вони датують рукопис IX—X ст. Рукописи передано на зберігання Національному музею Олександрії.

Кінець квітня 2005 р. Поблизу міста Раз-Гаріб (північ країни) сталася автобусна аварія. У ньому перебувало 36 туристів (переважно росіян), які прямували до Каїру. Загинула одна росіянка й один латвієць. Травми отримало подружжя з України — Зінаїда Шемякіна та Андрій Каспаров.

Середина травня 2005 р. На північ від Каїра у Східній провінції сталося зіткнення поїзда з трайном. Загинуло 5 підлітків. Двох підлітків у тяжкому стані доставили в лікарню.

23 липня 2005 р. На курорті Шарм-ель-Шейх сталося кілька вибухів замінованих автомобілів, керованих смертниками, в торговельних районах та неподалік готелів. Загинуло 88 чоловік. Поранення дістали понад 200 чоловік.

Про свою відповідальність заявила «Організація «Аль-Каїди» в Леванті і Єгипті». Інша назва — «Бригади Аль-Каїди» Абудулі Аззама в Сирії та Єгипті».

Теракти сталися в 53-ю річницю єгипетської революції.

Третя декада липня 2005 р. Поліція встановила, що в терактах у Шарм-ель-Шейху брали участь 5—7 чоловік. Троє були безпосередніми виконавцями — смертниками і загинули на місці.

Єгипетська економічна газета «Аль-Алом аль-Яум» повідомила, що до кінця 2005 р. прямі і непрямі збитки від терактів становитимуть 2 млрд доларів.

7 вересня 2005 р. Відбулися президентські вибори. За чинного главу держави Хосні Мубарака проголосували 89 відсотків громадян, які брали участь у виборах. Офіційних іноземних спостерегачів до виборів не допускали. Опозиція була невдоволена результатами виборів. Зазначала, що майже половина громадян з правом голосу не засвідчили своє волевиявлення. У Х. Мубарака було 9 суперників. Ці вибори були першими в історії Єгипту прямими альтернативними виборами глави держави. 77-річний Х. Мубарак вп'яте став президентом Єгипту.

23 липня 2005 р. У містечку Шарм-аш-Шейх сталося від 4 до 7 вибухів.

Перший замінований автомобіль вибухнув на майдані Асс-Саа у центрі міського базару. Другий вибух стався за кілька хвилин біля готелю. Третій вибух пролунав на станції таксі в районі Наама. Одна з бомб вибухнула неподалік дачі президента Єгипту Хосні Мубарака.

Загинуло щонайменше 100 осіб. Поранено — понад 200 чол. Серед загиблих і поранених були і іноземні громадяни. Поранення дістала і громадянка України.

Місія терактів відвідали президент Єгипту Х. Мубарак та прем'єр-міністр Ахмед Назіф.

Про відповідальність заявили три угруповання — «Бригади Абдалли Азама», «Моджахеди Єгипту», та «Батальйони шахідів Синаю». Воїни Аллаха вимагали: «Християни і євреї — геть з Єгипту!».

56. ЄМЕН

Червень 2000 р. Ємен і Саудівська Аравія досягли домовленості про демаркацію всього їхнього кордону

12 жовтня 2000 р. Самогубці вчинили теракт проти військового корабля США. Загинуло 17 моряків, 39 чоловік отримали поранення.

Лютий 2001 р. Відбулися перші місцеві вибори в об'єднаному Ємені. Обрано 7,5 тис. депутатів.

31 березня 2001 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Абдель Кадир Баджамаль.

Друга декада грудня 2001 р. Власти провели збройну операцію проти одного з племен, причетних до тероризму. 12 чол. загинуло і 22 дістали поранення у сутичках у районі міста Маріб (за 100 км на схід від Сани).

Початок квітня 2002 р. У штормовому морі потонув корабель, який йшов з Самали до Ємену. Загинуло понад 90 чол.

6 жовтня 2002 р. Стався вибух на борту французького танкера «Лімбург». Трапилося це в порту Ель-Мукалла на півдні країни. Єменські власті заперечували, що причиною вибуху був теракт. Усі 25 членів екіпажу танкера були врятовані. Була й інформація, що один член екіпажу зник безвісті. Згодом з'явилися інформація, що вбито одного моряка, поранено чотирьох, а теракт вчинила «Аль-Каїда».

30 грудня 2002 р. Студент університету вбив 3 американських міліціонерів та поранив четвертого.

Початок другої декади грудня 2002 р. Уряд Ємену заявив, що балістичні ракети «Скад», виявлені американськими моряками на борту північнокорейського судна, призначалися виключно для оборонних цілей Ємену і Ємен не мав наміру передати їх якійсь третій країні. З урахуванням цієї заяви північнокорейському кораблю американськими моряками було дозволено продовжити рейс до Ємена.

27 квітня 2003 р. Відбулися парламентські вибори, «Всенародний конгрес» президента А. Салеха здобув 226 місця з 301.

Кінець липня 2003 р. Озброєний чоловік вдерся в мусульманську школу в провінції Лахдж на півдні країни. Він влаштував безладну стрілянину по людях, які там перебували. Вбито вчителя і сімох учнів, поранено двох учнів. Злочинець-відставний військовий Мухсен Мунір. Його обеззброїли люди та передали поліції.

3 листопада 2003 р. ЦРУ США за допомогою ракети, запущеної з безпілотної літака, вбито Кайера Саліма Січана аль-Хареті. Очолював Єменську організацію «Аль-Каїда».

57. ЗАМБІЯ

Кінець першої декади липня 2001 р. Зустріч у верхах країн-членів Організації Африканської єдності (ОАЄ) відкрилася у Лусаці. Керівник Лівії — Муаммар Каддафі запропонував замість ОАЄ створити Африканський союз. Цей Союз, за задумом М. Каддафі, мусить мати центральний банк, парламент та інші наддержавні структури.

Початок другої декади липня 2001 р. Тривала зустріч у верхах африканських країн. 10 липня новим генеральним секретарем Організації африканської єдності було обрано колишнього міністра закордонних справ Кот-д'Івуару Ессі Амару.

Учасники зустрічі обговорювали функції майбутніх спільних інституцій Африканського союзу. Ухвалено рішення про розташування штаб-квартири Афросоюзу у столиці Ефіопії-Аддіс-Абебі.

Початок другої декади липня 2001 р. У Лусаці завершилася зустріч у верхах африканських країн. Ухвалено утворити Африканський союз на основі Організації африканської єдності. Тривалість перехідного періоду визначена у два роки.

26 грудня 2001 р. На президентських виборах кандидат урядової партії Леві Мванаваса набрав 27 % голосів. Його опонент одержав на 1 % менше. Міжнародні спостерігачі твердили про фальсифікацію результатів. Було 11 претендентів на пост глави держави. Чинний тоді президент Ф. Чилуба хотів посісти крісло глави держави і втретє, але демонстрації протесту змусили його відмовитися від таких задумів.

2 січня 2002 р. Леві Мванаваса приступив до виконання обов'язків президента.

Лютий 2003 р. Колишньому президенту Ф. Чилубі пред'явлено 60 звинувачень. Вони, передусім стосувалися розтрати коштів.

Березень 2003 р. Прокотилися страйки. Протестанти вимагали підвищення платні у державному секторі.

58. ЗАХІДНА САХАРА

Червень 2001 р. Колишній державний секретар США Дж. Бейкер, який діяв як посередник від ООН, запропонував план врегулювання конфлікту у Західній Сахарі. План було представлено незадовго перед тим як Рада Безпеки ООН продовжила ще на 5 місяців перебування миротворців у Західній Сахарі.

План передбачав обмежену автономію для Західної Сахари та її перебування під суверенітетом Марокко впродовж 5 років. Потім мав відбутися преферендум про самовизначення.

Листопад 2001 р. Західну Сахару вперше відвідав король Марокко Мохаммад VI. Візит розглядався як підтвердження суверенітету Марокко над Західною Сахарою.

29 жовтня 2003 р. Прем'єр-міністром став Абделькадер Таліб Умар.

59. ЗІМБАБВЕ

Перша декада червня 2001 р. У лікарні міста Хараре помер 51-річний Чендже-раї Хунзві. Мав прізвисько «Гітлер». Був одним з ватажків чорношкірих бідняків, які захоплювали землі білих фермерів.

16 лютого 2002 р. Власті вислали з країни П'єра Скорла — керівника Європейської місії за спостереженням перебігу парламентських виборів.

9—11 березня 2002 р. Відбувалися президентські вибори. Право голосу мали 5,6 млн чол. Фактично взяли участь у голосуванні 3,2 млн чол, оскільки кількість виборчих дільниць була скорочена вчетверо і до них вишикувалися великі черги. За чинного президента 78-річного Роберта Мугабе було подано 54 % (за іншими даними — 56 %) голосів; 40 % голосів зібрав опозиційний кандидат Морган Цван-

гірся. Він особливо користувався популярністю у столиці та великих містах. Там влада зумисне відкрила мало виборчих дільниць. Утворилися величезні черги бажаючих взяти участь у голосуванні. Решту голосів одержали інші кандидати.

Результати виборів викликали сумніви.

Опозиція просила надати для голосування принаймні ще один день, бо багато виборців не встигли проголосувати. Спостерігачі від Організації Африканської єдності виявилися задоволеними результатами виборів, в той час як спостерігачі з країн Заходу-ні.

Кінець другої декади березня 2002 р. Демократичні країни Заходу звинуватили власті Зімбабве у фальсифікації результатів президентських виборів. Німеччина, Велика Британія та Ізраїль мали намір скоротити економічну допомогу Зімбабве. Данія оголосила про різке скорочення своєї допомоги цій африканській країні.

Початок третьої декади березня 2002 р. Британська Співдружність на один рік призупинила членство в ній Зімбабве. Рішення про це ухвалили на зустрічі у Лондоні керівники Австралії, Південноафриканської республіки та Нігерії. Співдружність уповноважила їх вибрати вид санкцій. Підставою для санкцій були звіти 64 міжнародних спостерігачів на останніх президентських виборах. У звітах йшлося про грубі порушення виборчого законодавства і фальсифікацію результатів голосування.

10 червня 2002 р. Неподалік м. Масвінго автобус зіткнувся з вантажівкою. Щонайменше 35 чол. загинули. Більшість загиблих — учні.

Середина серпня 2002 р. Минув термін, встановлений президентом Робертом Мугабе, для фермерів європейського походження, щоб ті добровільно віддали свою власність для подальшої передачі місцевим безземельним жителям. Земель позбавлялися три тисячі білих сімей. Уряди Анголи і Мозамбіку запрошували білих фермерів переїздити на їх землі. Уряд Ботсвани пропонував фермерам-вигнанцям займатися землеробством на полях з місцевими селянами.

Третя декада жовтня 2002 р. Пасажирський поїзд прямував з Булавайо до курортного містечка Вікторія-Фолс. Зіткнувся зі слоном. Він загинув. Двадцять два пасажери дістали поранення.

Кінець січня 2003 р. Франція запросила президента Зімбабве Р. Мугабе взяти участь у франко-африканській зустрічі у верхах, яка мала розпочатися 19 лютого 2003 р. у Парижі. Ряд країн Євросоюзу виступили проти французького рішення. Заборона на виїзд високопоставлених урядовців Зімбабве до Євросоюзу закінчувалася 18 лютого 2003 р.

Санкції запроваджувалися у зв'язку з політикою Р. Мугабе щодо білих фермерів та антидемократичними діями проти опозиції.

17 березня 2003 р. Відбулася інаугурація Роберта Мугабе на черговий 6-річний строк на посаду глави держави.

18—19 березня 2003 р. Відбувся загальний дводенний страйк.

Березень 2003 р. Британська Співдружність виключила на 1 рік Зімбабве з своїх членів з огляду на проведення президентських виборів.

31 березня 2003 р. У Булавайо заарештовано заступника керівника найбільшої опозиційної партії, а наступного дня ув'язнено лідера опозиції — Моргана Цвангірау.

Перша декада грудня 2003 р. Зімбабве оголосило про вихід з Британської Співдружності. Сталося це після призупинення країнами Співдружності членства Зімбабве у цій організації. Британська Співдружність була незадоволена підтасовкою президентських виборів.

21 лютого 2004 р. Президент Р. Мугабе відсвяткував своє 80-річчя. Заявив, що через 5 років подасть у відставку

Друга декада листопада 2005 р. Президент Роберт Мугабе оголосив про готовність Зімбабве розпочати переробку урану.

60. ІЗРАЇЛЬ

Жовтень 2000 р. Лідер опозиції Аріель Шарон відвідав мусульманські і єврейські святі місця в Єрусалимі, що спровокувало вибух повстання арабів-палестинців (інтіфаду).

31 грудня 2000 р. У перестрілці загинули чотири палестинці. Поміж них — 2 поліцейських.

Вбито Беньяміна Кахане. Дружина і діти дістали поранення. Палестинці обстріляли їх автомобіль. Беньямін Кахане — син відомого політика Меіра Кахане.

1 січня 2001 р. У м. Натанья стався вибух. Поранення дістали понад 40 чоловік.

Перша декада січня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Єгуд Барак повідомив про готовність надати притулок російському медіа-магнатові єврейського походження Володимирі Гусинському.

Єгуд Барак назвав Володимира Гусинського особистим другом. Володимир Гусинський перебував у той час в Іспанії під домашнім арештом. Росія вимагала його екстрадиції. Він заявляв, що став жертвою політичного переслідування. Російські власті звинувачували його у шахрайстві.

Початок січня 2001 р. Лідер Палестинської автономії Я. Арафат умовно прийняв нові пропозиції президента США Білла Клінтона з близькосхідного врегулювання як основу для відновлення переговорів з Ізраїлем.

Початок січня 2001 р. Лідер Палестинської національної автономії Ясір Арафат вилетів до Вашингтону, щоб зустрітися з президентом США Біллі Клінтоном. Обговорювався план мирного врегулювання, запропонований американським президентом. Він, зокрема, пропонував передати палестинцям контроль над Храмовою горою в обмін на відмову від повернення до рідних місць палестинських біженців.

Початок січня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Єгуд Барак песимістично оцінив можливість укладення найближчим часом ізраїльсько-палестинської мирної угоди.

У центрі Єрусалима відбулася понад 100-тисячна демонстрація ізраїльтян. Вони протестували проти американського плану мирного врегулювання. Учасниками демонстрації були переважно прихильники правих партій. Вони були налаштовані категорично проти передачі Храмової гори під контроль палестинців.

Інтіфада продовжувалася. Впродовж трьох місяців в ній загинуло понад 360 чоловік.

9 січня 2001 р. Президент США Білл Клінтон і голова Палестинської автономії Ясір Арафат обговорювали по телефону шляхи врегулювання близько-східного конфлікту.

Початок другої декади січня 2001 р. Запропонований президентом США Біллом Клінтоном план близькосхідного врегулювання Ізраїль був готовий прийняти за основу. Палестинці відкидали план, вважаючи його проізраїльським.

Представники Ізраїлю та Палестинської національної автономії провели переговори щодо врегулювання конфлікту. На палестинських територіях тривали сутички між повстанцями та ізраїльськими військами.

14 січня 2001 р. У ніч проти цього дня відбулася зустріч колишнього прем'єр-міністра Ізраїлю Шимона Переса з лідером Палестинської автономії Ясіром Арафатом.

У секторі Газа вбито єврейського поселенця. Ізраїльські війська у відповідь на це обстріляли з танків ряд палестинських об'єктів, перекирили головні автошляхи і розділили сектор на три частини.

Палестинські власті втратили двох палестинців за співробітництво з Ізраїлем. Смертний вирок особисто схвалив Ясір Арафат.

17 січня 2001 р. В Єрусалимі — черговий раунд ізраїльсько-палестинських переговорів. Попередній раунд результатів не приніс. Прем'єр-міністр Ізраїлю Єгуд Барак відкинув вимогу Ясіра Арафата про повернення всіх чотирьох мільйонів палестинських біженців на ізраїльську територію.

Друга декада січня 2001 р. У Каїрі безрезультатно завершився черговий раунд ізраїльсько-палестинських переговорів. Президент Єгипту Хосні Мубарак брав у них участь як посередник. Зустрічалися міністр закордонних справ Ізраїлю Шломо бен Амі та лідер Палестинської автономії Ясір Арафат. Основні проблеми — статус Єрусалима, єврейські поселення на палестинських територіях, повернення палестинських біженців.

У ресторані в секторі Газа три невідомі застрелили директора Палестинського телебачення Хішама-Мікі. Терористи втекли. Х.-Мікі вважався діячем, наближеним до Ясіра Арафата.

На палестинських територіях тривали збройні сутички між ізраїльськими військовослужбовцями та палестинськими бойовиками.

22 січня 2001 р. У ніч проти цього дня в курортному містечку Таба (Єгипет) відбувся черговий раунд ізраїльсько-палестинських переговорів. Сторонам знову не вдалося порозумітися.

25 січня 2001 р. У єгипетському містечку Таба відновилися ізраїльсько-палестинські переговори. На палестинських територіях тривали збройні сутички між ізраїльськими вояками й палестинськими бойовиками.

Лідер правого опозиційного блоку «Лікуд» Аріель Шарон заявляв, що у разі перемоги 6 лютого на парламентських виборах буде готовий негайно розпочати мирні переговори з палестинцями, але якщо вони припинять терор.

Третя декада січня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Єгуд Барак відкликав урядову делегацію з єгипетського містечка Таба. Там відбувався черговий раунд ізраїльсько-єгипетських переговорів. Глава уряду вдався до цього після того як на Західному березі було знайдено двох вбитих ізраїльських бізнесменів. Відповідальність за вбивство взяло угруповання «Хамаз».

Третя декада січня 2001 р. Планувалася зустріч прем'єр-міністра Єгуда Барака та лідера Палестинської національної автономії Ясіра Арафата у Стокгольмі. Єгуд Барак від зустрічі відмовився, образившись за те, що Ясір Арафат звинуватив Ізраїль у веденні «варварської війни» та «фашистських методах».

Кінець січня 2001 р. На палестинських територіях час від часу спалахували перестрілки між ізраїльськими військовими і палестинськими бойовиками.

Кінець січня 2001 р. В секторі Газа тривали збройні сутички.

6 лютого 2001 р. В Ізраїлі відбувалися вибори прем'єр-міністра. 200 тисяч військовослужбовців проголосували раніше. Порядок на виборах забезпечували півтори тисячі військовослужбовців та десять тисяч поліцейських.

Чинний прем'єр-міністр Єгуд Барак закликав ізраїльських арабів не бойкотувати вибори, а взяти участь у голосуванні.

Державний секретар США Колін Пауелл закликав палестинців та ізраїльтян утримуватися під час виборів від актів насильства.

6 лютого 2001 р. На дострокових загальних і прямих виборах глави уряду переміг лідер опозиційної партії «Лікуд» Аріель Шарон. За його обрання проголосувало

62,5 % виборців. Діючий прем'єр-міністр, — лідер Партії праці Єхуд Барак, — зібрав голоси 37,2 % виборців. Явка виборців була найнижчою в ізраїльській історії, — 62 %.

Програш Є. Барак з двадцяти п'яти відсотковим відривом виявився для нього катастрофічним. Є. Барак подав у відставку з поста лідера Партії праці. Визнав свою поразку. Склав повноваження депутата кнесету.

8 лютого 2001 р. Сталися два потужних вибухи в Єрусалимі. Потерпіло 13 осіб. За підозрою у скоєнні теракту заарештовано двох палестинців з угруповання «Хезболлах».

Перша декада лютого 2001 р. Новообраний прем'єр-міністр Аріель Шарон вів консультації про сформування уряду. На його заклик створити уряд «державної єдності» відгукнулися невеликі ортодоксальні партії. Аріель Шарон виступав за продовження переговорів з палестинцями, але за умови припинення ними терактів і насильства.

Аріель Шарон заявив, що у своїй діяльності керуватиметься письмово укладеними з палестинцями угодами і не братиме до уваги усні поступливі обіцянки палестинців.

Військове крило Організації визволення Палестини заявило, що продовжуватиме збройну боротьбу до повного виведення ізраїльських військ з палестинських територій.

Початок другої декади лютого 2001 р. Новообраний прем'єр-міністр Аріель Шарон запропонував Партії праці («Авода») два провідні пости в уряді, — міністра оборони — Єгуду Бараку та міністра закордонних справ — Шимону Пересу.

На палестинських територіях тривали збройні сутички. Були жертви.

Середина лютого 2001 р. Чинний глава ізраїльського уряду Єгуд Барак запровадив повну блокаду палестинських територій. Блокада була відповіддю на теракт, вчинений в Єрусалимі. Автобус, яким керував палестинець, врізався в групу людей, 9 осіб загинуло, близько двох десятків чоловік отримали поранення. Водій намагався втекти. Поліція його тяжко поранила.

На палестинських територіях не вщухали сутички між палестинцями та ізраїльськими вояками. У Газі загинув 14-річний палестинський підліток. Убито офіцера особистої охорони Ясіра Арафата — Масуда Аяда.

Генеральний секретар національної адміністрації Палестинської автономії Ахмед Абдель Рахман звинуватив Ізраїль у загостренні конфлікту.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Палестинець вчинив терористичний акт в Єрусалимі. Він обстріляв автомобіль. Загинув один ізраїльтянин.

На палестинських територіях спалахували перестрілки.

Новообраний прем'єр-міністр Аріель Шарон запропонував пост міністра оборони Шимону Пересу. Попередній прем'єр-міністр Єгуд Барак відмовився від такої пропозиції Арієля Шарона.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Сили безпеки обстріляли арабське селище Бейт-Джала, яке знаходиться поруч з єврейським поселенням Гело. Поранення дістали 5 палестинців. Ізраїльський обстріл був реакцією на обстріл Гело палестинцями.

Близько 3 тисяч палестинців взяли участь у похороні у Наблусі одного з лідерів угруповання «Хамаз» Махмуда Мадані. Його вбили ізраїльтяни.

Третя декада лютого 2001 р. Шимон Перес погодився обійняти пост міністра закордонних справ в уряді державної єдності, який формував Аріель Шарон. Шимон Перес був провідним членом Партії праці («Авода»), лауреат Нобелівської премії миру.

Третя декада лютого 2001 р. Державний секретар США Колін Пауелл зустрівся у Каїрі з президентом Єгипту Хосні Мубараком та міністром закордонних справ Росії Ігорем Івановим.

В Єрусалимі відбулася зустріч Коліна Пауелла з прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном, а в місті Рамаллах, що на Західному березі Йордану, — з лідером Палестинської національної автономії Ясіром Арафатом.

Кінець лютого 2001 р. Новообраний прем'єр-міністр Аріель Шарон намагався сформувати уряд. Партія праці («Авода») заявила про згоду вийти до уряду Аріеля Шарона. Їй обіцяно 7 міністерських постів з 30.

Аріель Шарон вимагав, щоб лідер Палестинської автономії Ясір Арафат публічно й однозначно засудив насильство та тероризм. Глава ізраїльського уряду закликав палестинські власті вжити термінових заходів до припинення заворушень на спірних територіях та налагодити співробітництво палестинської служби безпеки з ізраїльською службою.

4 березня 2001 р. В ізраїльському місті Натанья стався вибух. Чотири особи загинули. Щонайменше 50 осіб поранено. Відповідальності за теракт не брав ніхто.

Початок березня 2001 р. Поблизу міста Афула терорист-самогубець підірвав мікроавтобус. Одна людина загинула. Дев'ять чоловік дістали поранення.

Ультранационалістична релігійна партія «ШАС» вирішила вийти до коаліційного уряду Аріеля Шарона.

До уряду ввійшли і два міністри від Партії центру, яка саморозпустилася кілька днів тому.

7 березня 2001 р. Кнесет затвердив склад нового уряду. Його сформовано на коаліційній основі. Прем'єр-міністр Аріель Шарон та міністри склали присягу.

Кінець першої декади березня 2001 р. На Західному березі поранено під час перестрілки півтора десятка палестинців. Снайпер обстріляв нового міністра оборони Ізраїлю Беньяміна бен Елейзера та начальника генштабу ізраїльської армії Шаула Мафаза. Снайперу не повезло — ізраїльтяни не потерпіли.

Палестинці обстріляли єврейське поселення Ніцарим у Газі. Кілька осіб дістали легкі поранення.

Прем'єр-міністр Аріель Шарон надіслав листа раїсу (голови) Палестинської автономії Ясіру Арафату. Висловив надію, що їх особисті контакти сприятимуть припиненню кровопролиття.

Початок другої декади березня 2001 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон провів перше засідання новосформованого уряду. Передумовою відновлення ізраїльсько-палестинських переговорів названо припинення насильства.

13 березня 2001 р. В Єрусалимі завершилися переговори прем'єр-міністра Ізраїлю з керівництвом Євросоюзу. Посланці закликали Ізраїль послабити блокаду палестинських міст.

14 березня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон мав зустріч у Нью-Йорку з членами Ради Безпеки ООН. Аріель Шарон висловився проти присутності будь-яких іноземних спостерігачів на палестинських територіях. Керівництво Палестинської автономії прохало Раду Безпеки направити міжнародних спостерігачів на Західний берег Йордану та у сектор Газа.

Тривали сутички на палестинських територіях. Палестинці захопили ізраїльський контрольно-перепускний пункт у м. Рамаллах. Ізраїльські вояки відбили його у палестинців. Стрілянина спалахувала у районі міста Дейр-ель-Балах, що у секторі Газа.

21 березня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон зустрічався з генеральним секретарем ООН Кофі Ананом. Обговорювалося прохання палестинського

керівництва про направлення на території Палестинської автономії міжнародних спостерігачів.

Початок третьої декади березня 2001 р. Єврейське поселення у Газі було обстріляно з палестинського поліцейського поста. Ізраїльтяни відкрили вогонь з танкових гармат. Один палестинець загинув, чотири — дістали поранення.

У машині, припаркованій у велелюдному місці Єрусалима, було виявлено та знешкоджено потужний вибуховий пристрій.

Третя декада березня 2001 р. США наклали вето на резолюцію Ради Безпеки про направлення міжнародних спостерігачів на палестинські території. За резолюцію проголосувало 9 членів Ради Безпеки, утримались — чотири. Україна участі у голосуванні не брала. США проголосували проти.

26 березня 2001 р. У Хевроні палестинський снайпер убив 10-місячну єврейську дівчинку та тяжко поранив її батька. У Хевроні проживало 130 тисяч палестинців та 500 єврейських поселенців.

27 березня 2001 р. Терорист-смертник підірвав в Єрусалимі бомбу біля пасажирського автобуса. Три десятки людей було поранено.

Поблизу торговельного центру від вибуху поранено п'ять чоловік.

Кінець березня 2001 р. У містечку Кфар-Саба (за 25 км. на північ від Тель-Авіва) вчинено теракт. Група підлітків чекали на шкільний автобус біля автозаправочної станції. До юрби підійшов палестинець з бомбою у сумці і привів її у дію. Загинули терорист та два підлітки. Чотирьох підлітків було тяжко поранено. Про причетність заявило угруповання «Хамаз».

Ізраїльське військове командування взялося до зброї. Танки та артилерія ізраїльської армії завдали ударів по об'єктах на палестинських територіях у районах міст Газа, Рамаллах, Наблус, Хеврон.

Цілями були бази палестинської поліції, склади зброї та військового спорядження, а також розташування особистої охорони лідера Палестинської автономії Ясіра Арафата — «підрозділ-17». Загинули одна жінка з табору біженців та два офіцери гвардії.

Ізраїль стверджував, що високопоставлені палестинські офіцери керували екстремістськими формуваннями.

Кінець березня 2001 р. Керівники арабських країн ухвалили рішення про відновлення бойкоту Ізраїлю. Про це повідомив генеральний секретар Ліги арабських держав Ісмаїл Аюдель Магід. Заборонялися дипломатичні контакти та економічне співробітництво.

Початок квітня 2001 р. На палестинських територіях тривали збройні сутички. В районі м. Віфлеєм всю ніч проти 2 квітня точилися перестрілки, а вдень там спалахнув запеклий бій.

Ізраїльський загін спеціального призначення проник на територію автономії. Захопив у полон кількох польових командирів угруповання «Ісламський джихад». Одним з його керівників, — Мохаммада Абдель Аля, — було вбито. Щонайменше 10 палестинців дістали поранення. Рейд ізраїльських командос був реакцією на вбивство палестинським снайпером, який засів у готелі «Парадиз» у Віфлеємі, ізраїльської дівчини та солдата. Ізраїльські танки обстріляли готель.

Ізраїльські власті звільнили трьох з шести палестинців, які належали до особистої охорони Ясіра Арафата — підрозділу «Сила-17». Цих палестинців було захоплено поблизу Рамаллаха. Під час допиту виявилось, що вони не причетні до терористичної діяльності.

3 квітня 2001 р. Увечері ізраїльські вертольоти бомбардували об'єкти палестинської служби безпеки у секторі Газа. Поранено 25 палестинців.

5 квітня 2001 р. У ніч проти цього дня відбулася зустріч керівників служб безпеки Ізраїлю та Палестинської автономії. Про місце її проведення нічого не повідомлялося і відбулася вона в обстановці суворой секретності.

Початок квітня 2001 р. В Афінах завершилися зустріч міністра закордонних справ Ізраїлю Шимона Переса з палестинським колегою Саебом Ерікатом. Йшлося про умови відновлення мирних переговорів.

Уперше від початку інтифади восени 2000 року ізраїльська армія застосувала проти палестинців міномети. З мінометів обстріляно палестинські об'єкти на північ від єврейського поселення Нецарім (сектор Газа). Ізраїльський обстріл — реакція на обстріл палестинцями Нецаріму. На його території вибухнуло чотири снаряди.

Перша декада квітня 2001 р. На Західному березі Йордану і у секторі Газа не вщухали перестрілки між палестинцями та ізраїльськими вояками. У Газі ізраїльтяни завдали удару по поліційній дільниці і розташуванню підрозділу ФАТХ, підпорядкованого голові (раїсу) Палестинської національної автономії Ясіру Арафату.

Ізраїльтяни вперше від початку інтифади (осінь 2000 р.) застосували ракети класу «земля-земля». Це було відповіддю на мінометний обстріл палестинцями ізраїльського КПП.

7 квітня 2001 р. Незважаючи на початок єврейської пасхи, на палестинських територіях точилися збройні сутички. Поранення дістали 7 палестинців.

9 квітня 2001 р. Палестинці обстріляли з мінометів єврейські поселення у Газі. Протягом тижня по єврейських поселеннях було випущено півсотні мін. Тяжко поранено єврейського однорічного хлопчика.

Ізраїль розглядав обстріл єврейських поселень як оголошення війни і обіцяв відповісти на всі атаки без попереднього повідомлення.

Кінець першої декади квітня 2001 р. Кортєж прем'єр-міністра Ізраїлю Арієля Шарона потрапив під прицільний вогонь палестинців. Трапилося це під час його відвідин військової бази Нахаль-Оз на кордоні із сектором Газа. Прем'єр-міністр не постраждав.

11 квітня 2001 р. У ніч проти цього дня ізраїльські вертольоти обстріляли пост палестинської поліції біля табору біженців Хан-Юніс (сектор Газа). Танкові гармати обстріляли табір. Ізраїльські бульдозери знищили кілька будинків. Це була кара за обстріл палестинцями єврейського поселення поблизу табору. Всю ніч точилися запеклі перестрілки.

17 квітня 2001 р. У ніч проти цього дня ізраїльські вертольоти та військові кораблі завдали ударів по штаб-квартирах палестинських сил безпеки та особистої гвардії Ясіра Арафата у секторі Газа.

Наказ про ракетний удар видав особисто прем'єр-міністр Аріель Шарон. Сталося це негайно після мінометного обстрілу палестинцями ізраїльського міста Седерот. Розташоване воно за 5 км. від кордону із сектором Газа.

17 квітня 2001 р. Два палестинські підлітки загинули під час перестрілок на Західному березі Йордану.

18 квітня 2001 р. Палестинці обстріляли з мінометів позиції ізраїльської армії і єврейські поселення у секторі Газа. Сталося це після часткового виведення звідти ізраїльських військ. Ізраїль пішов на цей крок після критики США щодо ракетних ударів по об'єктам у Газі. Тоді було поранено 35 палестинців, а загинув — один.

Друга декада квітня 2001 р. Із сектора Газа було повністю виведено ізраїльські війська. Після цього розташовані там єврейські поселення палестинці знову обстріляли з мінометів. 18 квітня було випущено щонайменше 20 мін. 19 квітня обстріл поселень відновився.

Інтенсивні перестрілки між ізраїльськими військами і палестинськими бойовиками мали місце у районах Єрусалиму, Хеврона та Віфлеєма.

У телефонній розмові з ізраїльським прем'єр-міністром президент США закликав до стриманості.

Генеральний секретар Палестинської національної автономії Ахмед Абдель Рахман закликав палестинців розгорнути священну боротьбу проти окупантів.

За станом на 18 квітня від початку інтифади загинуло 472 особи: 389 палестинців, 64 — ізраїльтяни та 19 — ізраїльських арабів.

Початок третьої декади квітня 2001 р. В контрольно-пропускному пункті Ерец (що знаходиться на кордоні з сектором Газа) зустрічалися представники ізраїльської і палестинської служб безпеки.

Збройні інциденти тривали. Палестинці обстріляли з мінометів Нецарім. Поблизу міста Хайфа стався вибух. Було поранено трьох ізраїльських поліцейських. Неподалік міста Рамалла знайдено труп застреленого ізраїльтянина.

22 квітня 2001 р. Увечері у м. Кфар-Саба терорист-самогубець вчинив вибух. Загибло 2 ізраїльтяни, поранено щонайменше 40. Прем'єр-міністр Аріель Шарон поклав відповідальність за теракт на керівництво Палестинської національної автономії. Воно рішуче заперечувало свою причетність.

Третя декада квітня 2001 р. Палестинські території уряд Ізраїлю повністю блокував на час свят — Дня пам'яті полеглих солдатів (25 квітня) та Дня незалежності (26 квітня).

Палестинці продовжували обстрілювати єврейські поселення на Західному березі Йордану та у секторі Газа. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон звинувачував особисто Ясіра Арафата у розпалюванні конфлікту.

Третя декада квітня 2001 р. Державний секретар США Колін Пауелл висловив підтримку мирному плану врегулювання ізраїльсько-палестинського конфлікту. План запропонували Єгипет та Йорданія. Лідер Палестинської національної автономії Ясір Арафат план у цілому підтримував. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон хотів внести до плану певні зміни. План передбачав припинення насильства, запровадження заходів довіри між ізраїльтянами і палестинцями, припинення Ізраїлем створення нових поселень на палестинських територіях та розширення вже існуючих.

Початок травня 2001 р. У Вашингтоні знаходився міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес. Мав зустрічі з президентом США Джорджем Бушем та державним секретарем Коліном Пауеллом. Обговорювали єгипетсько-йорданський план мирного врегулювання та можливість припинення збройного протистояння на палестинських територіях.

Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон відмовився припинити будівництво нових єврейських поселень на палестинських територіях.

Початок травня 2001 р. Лідер Палестинської автономії Ясір Арафат закликав Рух неприєднання підтримати його пропозицію про розміщення на палестинських територіях міжнародних спостерігачів.

Колишній сенатор США Джордж Мітчелл готував для Ради Безпеки доповідь про причини і перебіг близькосхідного конфлікту.

Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес, повернувшись з Ввшингтону, заявив, що американська адміністрація діятиме рішучіше у відновленні мирного процесу.

Перша декада травня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон відкинув пропозицію із звіту колишнього американського сенатора Джорджа Мітчелла про припинення спорудження нових та розширення вже наявних єврейських поселень на палестинських територіях.

6 травня 2001 р. Ізраїльські танки на кілька годин війшли в селище Бейт-Джала (Західний берег).

Танки обстріляли позиції палестинців, звідки вони обстрілювали автотрасу, що сполучає селище з Єрусалимом. Один палестинець загинув.

7 травня 2001 р. Запеклі перестрілки між ізраїльськими вояками та палестинськими бойовиками спалахнули у секторі Газа у районі міста Дейр-ель-Балах.

Кінець першої декади травня 2001 р. Ізраїльські військові підрозділи здійснили рейд у табір біженців Ебна (південь сектора Газа). Дістали поранення 6 палестинців та один ізраїльський солдат. Ізраїльські вояки розчищали район, прилеглий до ізраїльсько-египетського кордону.

Ізраїльські вояки розгромили палестинський поліцейський пост неподалік Кефар-Аза. З поста обстрілювалося єврейське поселення.

Ізраїльські власті затримали на Західному березі 18 палестинців. Їх підозрювали у тому, що вони камінням забили до смерті двох чотирнадцятирічних єврейських хлопців.

Палестинець кинув гранату на територію консульства США в Єрусалимі. Ніхто не постраждав.

Ізраїльські катери затримали судно, яке доставляло до Гази зброю та боеприпаси.

Ізраїльський уряд виділив 350 млн доларів на розширення єврейських поселень на палестинських територіях. Цей крок не сподобався адміністрації США.

Друга декада травня 2001 р. У відповідь на обстріли єврейських поселень, ізраїльські вертольоти завдали ракетних ударів по палестинським постам поліції, місцям розташування особистої гвардії лідера автономії Ясіра Арафата та адміністративним будинкам. Було знищено кілька бронемашин. Неподалік селища Бітунья вбито п'ятьох палестинських поліцейських. Поранено 15 палестинців у секторі Газа.

Ізраїльські військові катери знищили у Газі палестинський пост берегової охорони. Ізраїль стверджував, що через пост здійснювалася доставка зброї палестинським екстремістським угрупованням.

Середина травня 2001 р. Поблизу єврейського поселення Маале-Мехмаш (Західний берег Йордану) палестинці застрелили 20-річну ізраїльтянку. У передмісті Єрусалиму поранено чотирьох мирних жителів.

Під час масових протестів палестинців з нагоди 53-ї річниці утворення Ізраїлю загинули 4 палестинці. Понад 200 дістали поранення.

Лідер Палестинської автономії Ясір Арафат закликав Ізраїль звільнити арабські землі, інакше збройна боротьба не припиниться.

16 травня 2001 р. Ізраїльські вертольоти завдали ракетних ударів по будинках палестинської служби безпеки в секторі Газа і на Західному березі. Поранено 10 осіб. Ізраїль твердив, що в будинках, куди влучили ракети, вироблялися зброя та міни.

17 травня 2001 р. У Газі ізраїльські вояки утримували кілька будинків, які вони захопили. З цих будинків палестинці вели обстріл.

Початок другої половини травня 2001 р. Високоставлені урядовці Ізраїлю та Палестини заявляли, що доповідь міжнародної комісії, очолюваної Джорджем Мітчеллом, може бути використана як основа для відновлення мирних переговорів.

18 травня 2001 р. Стався вибух у м. Натанья. Загинуло шість і дістало поранення близько ста ізраїльтян. Про причетність до теракту заявило палестинське угруповання «Хамаз».

Ізраїльські літаки і вертольоти бомбили та завдавали ракетних ударів по Західному березі Йордану. 12 палестинців загинуло. Щонайменше сто осіб дістали поранення.

19—20 травня 2001 р. Ізраїльська армія завдала авіаударів по палестинських об'єктах.

21 травня 2001 р. Ізраїльська армія завдала ударів по об'єктам у секторі Газа. Використовувалися танки, авіація, ракети.

У Нью-Йорку оприлюднено висновки міжнародної комісії, очолюваної колишнім сенатором США Джорджем Мітчеллом.

До Москви прибув міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес. Зустрічався з президентом Росії Володимиром Путіним та міністром закордонних справ Ігорем Івановим. Обговорювалося врегулювання близькосхідного конфлікту.

Початок третьої декади травня 2001 р. Міністр оборони Бен'ямін бен Елейзер віддав армії наказ про відкриття вогню лише у випадку загрози життю військовослужбовців. Наказ було віддано після того як прем'єр-міністр Аріель Шарон виступив з новими мирними ініціативами та закликав палестинців за припинення вогню.

Третя декада травня 2001 р. Лідер Палестинської автономії Ясір Арафат відхилив пропозицію прем'єр-міністра Ізраїлю про оголошення перемир'я як попередню умову реалізації мирного плану, опрацьованого міжнародною комісією на чолі з американським сенатором Джорджем Мітчеллом.

Президент США Джордж Буш закликав керівництво Ізраїлю та Палестини не втрачати шансу на мирне врегулювання конфлікту.

23 травня 2001 р. Палестинці обстріляли село Гело у передмісті Єрусалиму. Один ізраїльтянин загинув, а один дістав поранення.

Третя декада травня 2001 р. Лідер Палестинської автономії Ясір Арафат взяв участь у нараді представників 56 країн—членів Організації «Ісламська конференція». Нарада відбувалася у м. Доха — столиці Катару. Виступам був притаманний антиізраїльський характер.

Стався вибух у портовому місті Хадера (північ Ізраїлю). Три палестинці-самогубці загинули. Поранення дістали 45 ізраїльтян.

27 травня 2001 р. Новий спеціальний посланець США на Близькому Сході Уільям Бьорнс вів переговори на Близькому Сході з представниками ворогуючих сторін. Він зустрічався з Ясіром Арафатом у м. Рамаллах, а з Аріелем Шароном — у Єрусалимі. Уільям Бьорнс закликав сторони підтримати рекомендації міжнародної комісії, очолюваної Джорджем Мітчеллом.

В Єрусалимі прогрімало 2 вибухи. Поранено двадцять ізраїльтян. Єврейські поселення у Газі неодноразово обстрілювалися з мінометів.

Кінець травня 2001 р. Стався вибух у м. Натанья. Поранення дістали шість ізраїльтян. Про причетність до теракту заявило угруповання «Ісламський джихад». Під час другого раунду переговорів керівників ізраїльських і палестинських служб безпеки результатів не досягнуто.

Під час перебування у США президент Ізраїлю Моше Кацав закликав США та інші країни припинити контакти з керівництвом Палестинської автономії.

Державний департамент США критикував Ізраїль за продовження будівництва і розширення єврейських поселень на палестинських територіях.

Помічник президента США з питань національної безпеки Кондоліза Райс заявила про те, що Ясір Арафат повинен закликати палестинців припинити насильство.

Кінець травня 2001 р. У м. Рамаллах (Західний берег) за посередництвом посланця США на Близькому Сході Уільяма Бьорнса відбувалися ізраїльсько-палестинські переговори з проблем безпеки.

29 травня 2001 р. Біля контрольно-пропускного пункту у секторі Газа підірвали себе два терористи-смертники. Поранено двох ізраїльських солдатів.

На Західному березі загинули три і дістали поранення чотири ізраїльтяни. Біля блок-поста на виїзді до Єрусалиму застрелено одного палестинця.

1 червня 2001 р. Бойовик-самогубець вчинив вибух в дискотеці Тель-Авіва. Загинула 21 особи. Більшість загиблих — туристи (у т. ч. один з України). Понад 100 осіб дістали поранення. Лідер Палестинської автономії Ясір Арафат пообіцяв змусити керівників угруповань припинити терористичні акти. Цього разу Ізраїль утримувався від надання відсічі.

4 червня 2001 р. Угрупування «Хамаз» і ФАТХ зобов'язалися дотримуватися перемир'я з Ізраїлем. «Ісламський джихад» відмовлявся приєднатися до угоди про перемир'я.

Перша декада червня 2001 р. Становище на палестинських територіях було напруженим. На Західному березі палестинці закидали камінням автомобіль. Тяжкі поранення дістала 6-місячна єврейська дівчинка. Розлючені єврейські поселенці спалили кілька будинків у двох арабських селах.

6 червня 2001 р. Пізно ввечері троє ізраїльтян дістали поранення в результаті обстрілу палестинцями їхнього автомобіля.

6 червня 2001 р. Ізраїль дещо послабив блокаду палестинських територій, запроваджену після теракту 31 травня в Тель-Авіві (тоді загинула 21 особа і понад сто чоловік отримали поранення).

На Близький Схід прибув директор Центрального розвідувального управління США Джордж Теннет для посередництва у переговорах керівників ізраїльської та палестинської служб безпеки.

Збройні сутички на палестинських територіях тривали, незважаючи на оголошене припинення вогню.

Перша декада червня 2001 р. Близько двох тисяч палестинців отримали дозвіл повернутися на роботу на ізраїльські підприємства.

Демонстрація ізраїльтян відбулася в Єрусалимі. Їх учасники вимагали від уряду жорсткіших заходів проти палестинців.

11 червня 2001 р. Один з палестинських діячів заявив про неприйнятність плану Теннета (директора ЦРУ США). План, зокрема, передбачав вжиття жорстких заходів проти палестинських терористів властями автономії та відведення ізраїльських військ на позиції, які вони займали до початку конфлікту.

Початок другої декади червня 2001 р. Тривали збройні сутички на палестинських територіях.

Початок другої декади червня 2001 р. На засіданні ізраїльського уряду та служби безпеки ухвалено рішення поки що не відмовлятися від дотримання перемир'я, укладеного вісім днів тому. У телефонних розмовах з прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном і лідером Палестинської автономії Ясіром Арафатом президент США Джордж Буш закликав дотримуватися угоди про перемир'я.

Збройні сутички однак не вщухали. 20 червня на Західному березі загинули палестинець і єврейський поселенець. Впродовж перемир'я загинули чотири ізраїльтяни та шість палестинців. Десятки людей дістали поранення.

Друга декада червня 2001 р. Ізраїль і Палестинська автономія прийняли план припинення насильства, запропонований директором ЦРУ Джорджем Теннетом. З Ясіром Арафатом Джордж Теннет зустрічався у м. Рамаллах. План передбачав припинення вогню та заходи до ослаблення напруженості та відновлення довіри між сторонами.

Друга декада червня 2001 р. Керівництво Палестинської автономії заявило, що розглядало тодішнє перемир'я як частину реалізації плану мирного регулювання, запропонованого міжнародною комісією на чолі з колишнім американським сенатором Джорджем Мітчеллом.

На Західному березі і у секторі Газа знову були сутички між ізраїльтянами і палестинцями. Один палестинець загинув, а три — дістали поранення.

18 червня 2001 р. Керівники служб безпеки Ізраїлю і Палестинської автономії обговорювали подальші кроки щодо реалізації плану Теннета.

Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон висловився проти тристоронньої зустрічі генсека ООН Кофі Аннана, лідера Палестинської автономії Ясіра Арафата і міністра закордонних справ Ізраїлю Шимона Переса. Так зустріч пропонував генсек ООН. Глава ізраїльського уряду був проти політичних переговорів доки не припиниться насильство.

25 червня 2001 р. У секторі Газа юрба арабів намагалася вдертися до єврейського поселення. Ізраїльські війська застосовували слезоточивий газ, а потім — вогнепальну зброю. Загинув палестинський підліток.

Кінець другої декади червня 2001 р. Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес на зустрічі з іноземними послами повідомив, що палестинська сторона впродовж тижня від підписання угоди щонайменше п'ятдесят разів порушувала перемир'я. Загинуло п'ять палестинців і три ізраїльтяни.

Лідер (раїс) Палестинської автономії Ясір Арафат під час свого візиту до Іспанії звинуватив єврейських поселенців у загостренні кризи.

Початок третьої декади червня 2001 р. На палестинських територіях тривали збройні сутички. У селищі Шхел (неподалік Наблуса) вбито палестинця Усаму Джоабре. Він був причетний до кількох терактів.

24 червня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон зустрівся у Лондоні з прем'єр-міністром Великої Британії Ентоні Блером.

25 червня 2001 р. До Нью-Йорка прибув прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон.

25 червня 2001 р. Палестинці обстріляли єврейське поселення поблизу міста Хеврон на Західному березі. Поранено 7 осіб, поміж них — 7-річного хлопчика.

26 червня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон вів переговори з президентом США Джорджем Бушем. Аріель Шарон відмовлявся відновити переговори з палестинцями до припинення ними насильства, терору і провокацій. Лідера Палестинської автономії Ясіра Арафата Аріель Шарон називав «главарем банди терористів».

Кінець червня — початок липня 2001 р. На західному березі Йордану та у секторі Газа не вщухали збройні сутички між ізраїльтянами та палестинцями.

З 28 червня сторони, згідно з американським мирним планом, мали впродовж тижня утримуватися від насильства, але це їм не вдалося.

30 червня палестинці обстріляли ізраїльській військовий автомобіль. Один ізраїльський військовий загинув та ще чотири дістали поранення.

1 липня 2001 року у двох інцидентах загинуло п'ять палестинців.

Початок липня 2001 р. На західному березі і у секторі Газа відбувалися теракти, перестрілки, збройні сутички, були вбиті й поранені. Ізраїль підрахував, що від часу укладення перемир'я палестинці вчинили 260 терактів. Палестинці звинуватили єврейських поселенців у провокуванні насильства.

8 липня 2001 р. Під час похорону палестинського хлопчика, вбитого напередодні поблизу міста Рафах, сталися сутички. На похороні чоловік у чорній масці пообіцяв, що угруповання «Хамаз» вчинить десять терактів проти ізраїльтян.

9 липня 2001 р. Поблизу ізраїльського блок — посту в Газі підірвалася машина з вибухівкою. Нею керував самогубець, він же і загинув.

Кінець першої декади липня 2001 р. У Хевроні (Ель-Халілі), що на Західному березі Йордану, оголошено комендантську годину. Це була відповідь ізраїльських

властей на обстріл палестинцями євреїв, у результаті чого кілька осіб дістали поранення.

9—10 липня 2001 р. У секторі Газа та на Західному березі Йордану ізраїльські бульдозери знищили 40 палестинських будинків, які були нібито незаконно там споруджені. Двісті осіб втратили дах над головою. У сутичках було поранено трьох вояків Ізраїлю та п'ятьох палестинців. США і ООН засудили дії ізраїльських властей.

11 липня 2001 р. У секторі Газа палестинці обстріляли єврейське поселення. Було кинута дві гранати на територію армійського блок — посту.

Духовний лідер «Хамазу» шейх Ахмад Ясін погрожував Ізраїлю новими терористичними актами.

Початок другої декади липня 2001 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан закликав Ізраїль припинити знищення будинків палестинців, підозрюваних у причетності до тероризму або незаконно споруджених. Впродовж останніх днів у Східному Єрусалимі та у секторі Газа було зруйновано понад 40 будинків.

Державний секретар США Колін Пауелл закликав Ізраїль припинити розширення єврейських поселень на палестинських територіях. До цього закликали також генсек ООН Кофі Аннан й координатор ЄС з питань безпеки та зовнішньої політики Хав'єр Солана.

У Хевроні (Ель-Халілі) ізраїльський солдат смертельно поранив палестинку. Вона намагалася проїхати на автомобілі через блок — пост, не пред'явивши документів.

Поліція затримала палестинця на півночі Ізраїлю у місті Афула. У його сумці була вибухівка.

Поблизу міста Рафах (сектор Газа) 12 липня кілька разів спалахувала перестрілка.

13 липня 2001 р. Одного палестинця застрелено під час спроби кинути гранату в ізраїльських вояків, а іншого — коли він закладав вибухівку в автомобіль.

15 липня 2001 р. У м. Хеврон (Західний берег Йордану) точилися запеклі сутички між ізраїльськими вояками і бійцями палестинських сил безпеки. До Хеврону вторглися ізраїльські танки. Вони знищили палестинські пости.

Два палестинці загинули в Єрусалимі при спробі встановити вибуховий пристрій біля стадіону. На ньому відбувались міжнародні змагання. Їх організувало єврейське спортивне товариство «Маккабо».

Друга декада липня 2001 р. Додаткові ізраїльські військові підрозділи введено на Західний берег Йордану.

16 липня 2001 р. Ізраїль завдав ударів по чотирьох базах палестинських сил безпеки. Це було відповіддю на терористичний акт, вчинений палестинцями на залізничній станції неподалік міста Хайфа. Там загинуло троє ізраїльтян, ще кілька дістали поранення, терорист — самогубець загинув. Відповідальність взяла на себе угруповання «Ісламський джихад».

17 липня 2001 р. На Західному березі Йордану ізраїльські вояки застрелили чотирьох палестинців. Вони належали до угруповання «Хамаз».

3 мінометів обстріляно єврейський квартал Гело у Східному Єрусалимі.

У Хевроні впродовж дня 17 липня та протягом ночі на 18 липня точилися перестрілки поблизу єврейських поселень.

Кінець другої декади липня 2001 р. Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес заявив, що не планується масштабний наступ на палестинські сили безпеки.

18 липня 2001 р. Палестинці обстріляли єврейське передмістя Східного Єрусалима-Гело та єврейські поселення у секторі Газа.

22 липня 2001 р. В районі Храмової гори в Єрусалимі сталися запеклі сутички між палестинцями та ізраїльтянами.

Поштовхом послужила спроба представників однієї з правих єврейських організацій закласти камінь у місце можливого спорудження Третього храму Соломона.

Ізраїльська поліція не допустила закладення каменю та встановлення пам'ятного знака. Юрби палестинців закидали камінням євреїв, які молилися біля Стіни Плачу. Ізраїльській поліції вдалося витіснити палестинців з Храмової гори. Поранено щонайменше 15 поліцейських і 20 палестинців. Близько трьох десятків осіб було заарештовано.

Поблизу м. Дженін (Західний берег) загинули шість активістів збройного крила угруповання ФАТХ. У будинку, де перебували активісти, стався вибух. Палестинська сторона звинуватила у цьому ізраїльські спецслужби.

Третя декада липня 2001 р. Верховний координатор Євросоюзу з питань зовнішньої політики й безпеки Хав'єр Солана зустрівся у Єрусалимі з прем'єр-міністром Ізраїлю Арієлем Шароном і міністром закордонних справ Шимоном Пересом.

А. Шарон заявив, що реалізація плану Мітчелла можлива лише у разі повного припинення палестинцями насильства.

25 липня 2001 р. У Єрусалимі відбувся похорон 18-річного ізраїльтянина.

Він зник кілька днів тому. Його тіло було знайдено у м. Рамаллах. Вбивство скоїла організація ФАТХ., яка була безпосередньо підпорядкована лідеру Палестинської автономії Ясіру Арафату.

Третя декада липня 2001 р. Ізраїль висловився за розширення присутності Центрального розвідувального управління США в зоні арабо-ізраїльського конфлікту.

Прем'єр-міністр Ізраїлю А. Шарон відхилив пропозицію зустрічі у верхах «великої вісімки» у Генуї про направлення на Близький Схід міжнародних спостерігачів.

Заарештовано за причетність до тероризму одного з особистих охоронців Ясіра Арафата. Палестинська сторона звинувачення спростувала.

У м. Дженін знищено будинок одного з лідерів організації «Хамаз». Палестинці твердили, що будинок обстріляли ізраїльські танки. Ізраїльтяни заявляли, що будинок вибухнув від бомб для терактів, які виготовлялися у ньому.

Третя декада липня 2001 р. У Тель-Авіві безрезультатно закінчилася чергова зустріч керівників ізраїльської та палестинської служб безпеки.

Сторони звинувачували одна одну у зриві перемир'я, укладеного шість тижнів тому за посередництва Центрального розвідувального управління США.

У м. Наблус (Західний берег Йордану) загинув один із лідерів організації «Хамаз» Салех Дорваз. Місце його перебування обстріляв ізраїльський танк. «Хамаз» погрожує помстою.

Кінець липня 2001 р. Суд Палестинської автономії ухвалив смертельний вирок трьом палестинцям. Їх звинувачували у співробітництві з ізраїльськими спецслужбами. Вони зокрема, надали допомогу в організації вбивства одного з лідерів ФАТХ Табета Табета. Те вбивство сталося у грудні 2000 року. Ще одного палестинця було засуджено до 15-річного ув'язнення.

Вироки мав затвердити Ясір Арафат.

30 липня 2001 р. Ізраїльські вертольоти завдали удару по штабу палестинської поліції у Газі. Два палестинці дістали легкі поранення. Цей удар був відповіддю на обстріл палестинцями єврейського поселення у Газі. Тоді було поранено єврейську дівчинку.

Початок серпня 2001 р. Прем'єр-міністр Арієль Шарон заявив, що спецслужби і надалі знищуватимуть осіб, причетних до терактів проти ізраїльтян.

Такі наміри критикував представник державного департаменту США Річард Баучер.

Близько 100 тис. палестинців взяли участь у похороні у Наблусі восьми осіб, які загинули внаслідок ізраїльського ракетного удару по штаб-квартирі організації «Хамаз»

2 серпня 2001 р. На Близький Схід з миротворчою місією прибув спеціальний посланець Міністерства закордонних справ Росії Андрій Вдовін.

Початок серпня 2001 р. Ізраїльські війська обстріляли ракетами штаб-квартиру екстремістської організації «Хамаз» у м. Наблус (Західний берег Йордану). Внаслідок обстрілу загинули два активісти організації, та шість мирних палестинців. Поміж них двоє дітей. Власті Ізраїлю висловили жаль з приводу загибелі мирних палестинців.

Інцидент у Наблусі засудили США, Велика Британія, Євросоюз.

5 серпня 2001 р. У м. Калкірія (Західний берег) палестинці обстріляли автомобіль. Загинула ізраїльтянка, ще чотири особи дістали поранення. У центрі Тель-Авіва палестинець поранив десятох ізраїльтян. Поліцейські застрелили палестинця. Ще одного палестинця було застрелено на Західному березі, коли той намагався встановити вибуховий пристрій. Ізраїльській вертоліт випустив ракету по автомобілю, який належав угрупованню «Хамаз». Загинув один із її активістів.

Третя декада серпня 2001 р. Голова Палестинської автономії Ясір Арафат закликав до створення єдиного фронту палестинців, спрямованого проти Ізраїлю.

7 серпня 2001 р. На Західному березі вбито єврейського поселенця. В секторі Газа два палестинці були поранені у перестрілці біля блок-поста. Ізраїльське командування надало своїм воякам право відкривати вогонь у будь-яких сутичках з палестинцями.

Кінець першої декади серпня 2001 р. Міністр оборони Беньямін бен Елейзер і міністр закордонних справ Шимон Перес заявили, що готові до відновлення переговорів з палестинцями на найвищому рівні.

Ізраїльські вертольоти завдали ракетного удару по розташуванню палестинських сил безпеки в м. Наблус (Західний берег Йордану) — у відповідь на вбивство ізраїльського поселенця. Біля ізраїльського блок-поста підірвав себе терорист-самогубець. Двоє ізраїльських солдатів дістали поранення.

9 серпня 2001 р. В центрі Єрусалима прогрімів вибух. Загинуло 15 ізраїльтян. Близько 100 дістали поранень. Відповідальність взяли на себе угруповання «Хамаз» та «Ізраїльський джихад». Ізраїльські війська у відповідь завдали ударів по будинку палестинської поліції у м. Рамаллах.

10 серпня 2001 р. Вранці ізраїльські війська зайняли кілька палестинських офісів, у т. ч. неофіційну штаб-квартиру Організації визволення Палестини в Єрусалимі. До захоплення офісів США поставилося критично.

12 серпня 2001 р. У містечку Кір'ят-Мацкін (північ Ізраїлю) терорист — самогубець підірвав себе у кафе. Дістали поранення принаймні 20 чоловік. Про причетність заявило угруповання «Ісламський джихад».

У Хевроні загинула 6-річна палестинська дівчинка. Вона опинилася в зоні перестрілки між палестинцями і ізраїльтянами.

Керівництво Ізраїлю звернулося до світового співтовариства із закликом змусити Ясира Арафата вжити заходів до припинення насильства.

За особистою вказівкою Ясира Арафата з палестинських в'язниць випущено трьох активістів «Хамазу».

Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес отримав від прем'єр-міністра Арієля Шарона доручення провести переговори з палестинцями про припинення насильства.

14 серпня 2001 р. Ізраїльські танки увійшли у місто Дженін на Західному березі. Вони знищили штаб-квартиру палестинської поліції та два пости поліції. Потім танки залишили місто.

Представник американського уряду назвав дії ізраїльтян небезпечною провокацією. Франція та арабські країни вкрай різко критикували Ізраїль.

Прем'єр-міністр Ізраїлю А. Шарон заявив, що ця операція Ізраїль провів у відповідь на палестинський теракт поблизу Хайфи. Тоді загинуло 15 ізраїльтян та понад 100 дістали поранення.

Глава ізраїльського уряду стверджував, що штаб-квартира палестинської поліції у Дженіні слугувала центром підготовки терористів-смертників.

Ясір Абет Рабу — міністр інформації Палестинської автономії заявив, що дії Ізраїлю означають війну.

Представник Палестинської автономії в ООН Насім Аїкїтва звернувся з проханням скликати надзвичайне засідання Ради Безпеки ООН.

Друга декада серпня 2001 р. Країни-члени Організації «Ісламська конференція» вимагали терміново скликати Раду Безпеки ООН для розгляду становища на Близькому Сході. Ісламська конференція виступала за розміщення на палестинських територіях міжнародних спостерігачів.

Ізраїльські війська відійшли від двох великих селищ палестинців поблизу Віфлієма-Бейт-Джали, і Бейт-Сахури. Бейт-Джалу палестинці використовували для обстрілу єврейського кварталу Гіло у Східному Єрусалимі.

Перед відведенням військ сталися запеклі сутички поблизу єврейської святині на в'їзді до Віфлієма — гробниці Праматері Рахелі.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес і голова Палестинської національної автономії Ясір Арафат дійшли згоди провести переговори у Німеччині. Таку зустріч запропонував міністр закордонних справ Німеччини Йошка Фішер під час свого перебування на Близькому Сході.

21 серпня 2001 р. Поблизу міста Хеврон (Західний берег) поранено чотирьох палестинців.

У Єрусалимі ізраїльська поліція знешкодила кілька вибухових пристроїв. Два палестинські поліцейські дістали тяжкі поранення у м. Рамаллах.

22 серпня 2001 р. Нарада міністрів закордонних справ арабських країн відбулася у Каїрі. Скликалася за ініціативи голови Палестинської автономії Ясира Арафата. Під час підготовки до терористичного акту у Наблусі загинуло чотири палестинці.

25—26 серпня 2001 р. В результаті нападу палестинських бойовиків загинуло три ізраїльських військових. Палестинські снайпери застрелили на дорогах чотирьох ізраїльтян. Ізраїльська армія у відповідь знищила кілька об'єктів палестинських сил безпеки. Чотирьох палестинців було вбито.

Міністр оборони Ізраїлю Бен'ямін бен Елейзер назвав голову Палестинської автономії Я. Арафата «жорстоким ворогом».

28—29 серпня 2001 р. Точилися запеклі сутички на палестинських територіях. Біля селища Анатом (Західний берег) загинув один палестинець, двох поранено. Поранено також ізраїльського офіцера.

Рейди ізраїльської армії на палестинські території засудили США та Велика Британія.

29 серпня 2001 р. В ніч проти цього дня ізраїльські війська увійшли у містечко Дейр-ель-Балах у секторі Газа. Встановили комендантську годину.

30 серпня 2001 р. Ізраїль вивів свої війська з селища Бейт-Джала. З нього палестинці обстрілювали єврейський квартал Гело в Єрусалимі.

США закликали Ізраїль до стриманості, а Ясира Арафата покласти край насильству з боку палестинців.

Кінець серпня — початок вересня 2001 р. У Хевроні та Рамаллаху точилися запеклі сутички. Лідер угруповання ФАТХ Марван Баргуті визнав, що Ясир Арафат особисто керував інтифадою.

3 вересня 2001 р. У Єрусалимі сталися два вибухи. Поранено принаймні три особи.

Поранено двох ізраїльтян — одного на шосе біля Єрусалиму, іншого — в Хевроні.

4 вересня 2001 р. У ніч проти цього дня зустрічалися й вели переговори міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес і відповідальний за міжнародні відносини представник Палестинської автономії Саєб Ерікат. Посередником на зустрічі був посланець Євросоюзу Хав'єр Солана. Готувалася зустріч прем'єр-міністра Ізраїлю Арієля Шарона та голови палестинської автономії Ясіра Арафата.

В Єрусалимі стався теракт. Поранення отримали 13 осіб.

Початок вересня 2001 р. До Єрусалиму введено ізраїльські військові підрозділи. Мета-допомогти поліції.

Перша декада вересня 2001 р. На Близький Схід прибув спеціальний посланець російського президента Андрій Вдовін. Мета — посередницька місія, про яку президент В. Путін обіцяв у Москві під час переговорів з прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном.

На півночі сектора Газа ізраїльські війська знищили ракетами палестинський блок-пост. Один палестинець загинув. Це було вчинено у відповідь на обстріл палестинцями єврейського поселення.

Кінець першої декади вересня 2001 р. Терорист — самогубець підірвав себе у м. Нахарія (північ Ізраїлю) біля залізничної станції.

Три особи загинули. Близько трьох десятків людей дістали поранення. Про відповідальність за теракт заявило угруповання «Хамаз».

Поблизу приморського міста Натанья обстріляно автомашину. Водій-палестинець загинув, чотири пасажири дістали поранення.

Неподалік м. Наблус (Західний берег) обстріляно мікроавтобус. Він віз вчителів. Три особи загинуло, а чотирьох було поранено. Відповідальність взяло на себе угруповання «Ісламський джихад».

Ізраїльські вояки відкрили вогонь у секторі Газа по трьох палестинцях. Вони лаштували бомбу біля прикордонної загорожі. Одного палестинця було вбито, а одного поранено.

Ізраїльська армія завдала ударів по об'єктах палестинських сил безпеки. Під час обстрілу штаб-квартири угруповання ФАТХ, підпорядкованого безпосередньо Ясиру Арафату, загинув один палестинець.

14 вересня 2001 р. Ізраїльські танки і бульдозери ввійшли до м. Дженін на Західному березі р. Йордан і зруйнували поліцейну дільницю та палестинські урядові будинки. Між ізраїльцями і арабами були сутички, були вбиті і поранені. Акція Ізраїлю стала відповіддю на два вибухи палестинських самовбивць.

17 вересня 2001 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Арієль Шарон повідомив, що у разі, коли палестинці впродовж двох днів утримаються від стрільянини і терактів, то дасть згоду на зустріч міністра закордонних справ Ізраїлю Шимона Переса з головою Палестинської автономії Ясиром Арафатом. За проведення цієї зустрічі висловився президент США Джордж Буш.

Державний секретар США Колін Пауелл мав телефонну розмову з Ясиром Арафатом. Держсекретар США погрожував Ясиру Арафату занесенням його до «чорного списку» осіб, які підтримують міжнародний тероризм.

На Західному березі Йордану створювалась 30 — кілометрова смуга безпеки. Згідно з новим режимом на територію Ізраїлю могли приїжджати лише ті палестинці, які там постійно проживали.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Командування ізраїльської армії оголосило про виведення військ з усіх палестинських територій, на які вони були введені впродовж двох останніх тижнів.

Припинилися наступальні операції ізраїльських військ проти палестинських сил безпеки.

Ці кроки — відповідь Ізраїлю на заяву лідера Палестинської автономії Я. Арафата про припинення вогню палестинською стороною.

Державний секретар США К. Пауелл сподівався, що відтепер вдасться відновити переговорний процес.

20 вересня 2001 р. Вранці порушено перемир'я, оголошене кілька днів тому. Палестинці обстріляли автомобіль неподалік Віфлеєма. Загинула ізраїльтянка, два чоловіки було поранено.

На західному березі Йордану стався вибух. Двох єврейських поселенців поранено.

Дві години точилася перестрілка поблизу міста Хеврон.

Початок третьої декади вересня 2001 р. Ізраїльські військові підрозділи на короткий час входили в сектор Газа. Це було зроблено у відповідь на мінометний обстріл палестинцями єврейського поселення у цьому секторі.

Прем'єр-міністр Аріель Шарон відмінив зустріч міністра закордонних Шимона Переса з лідером Палестинської автономії Ясиром Арафатом.

24 вересня 2001 р. На Західному березі палестинці обстріляли автомобіль. Загинула 24 — річна ізраїльтянка.

Третя декада вересня 2001 р. В аеропорту Гази відбулася зустріч міністра закордонних справ Шимона Переса з головою Палестинської автономії Ясиром Арафатом. Прем'єр-міністр Аріель Шарон раніше не дозволяв це зробити, вимагаючи, щоб палестинці принаймні на дві доби призупинили насильство.

Третя декада вересня 2001 р. Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес і голова Палестинської автономії Ясир Арафат домовились про заходи з підтримання припинення вогню.

27 вересня 2001 р. У секторі Газа загинув один палестинець. П'ять дістали поранення. Сутичка сталася коли ізраїльські танки наблизилися до табору біженців неподалік міста Рафах.

Палестинські угруповання «Ісламський джихад» і «Хамаз» заявили, що не визнають угоди про припинення вогню.

Кінець вересня 2001 р. Ізраїльські вертольоти і танки знищили пости палестинських сил безпеки в місті Хан-Юніс (сектор Газа). Це була ізраїльська відповідь на обстріл єврейського поселення.

На кордоні з Єгиптом біля міста Рафах ізраїльські військові застрелили одного і поранили трьох палестинців, які намагалися проникнути в Ізраїль поза контрольно-пропускного пункту.

30 вересня 2001 р. Ввечері відбулася зустріч міністра закордонних справ Ізраїлю Шимона Переса з палестинськими урядовцями Саебом Ерікатом та Ахмедом Кореї. Палестинці були обурені вбивством ізраїльськими військослужбовцями двадцяти палестинців впродовж останніх днів. Десятки палестинців дістали поранення.

Ізраїль звинувачував палестинське керівництво у невжитті заходів, спрямованих на придушення тероризму.

30 вересня 2001 р. У будинку одного з активістів угруповання ФАТХ стався вибух. Загинули три особи. Поміж них п'ятирічний хлопчик і шестирічна дівчинка.

Палестинці твердили, що в будинок влучила ізраїльська ракета. Ізраїльтяни це категорично заперечували.

2 жовтня 2001 р. Група озброєних палестинців вторглися в єврейське поселення Алія-Синай (північ сектора Газа). У сутичці загинули два єврейських підлітки, 15 ізраїльтян дістали поранення. Двох нападників також було вбито. Про причетність до теракту заявило угруповання «Хамаз». Дії терористів засудив лідер Палестинської автономії Ясір Арафат.

3 жовтня 2001 р. У відповідь на палестинський теракт у єврейському поселенні Алія-Синай ізраїльські танки і вертольоти атакували місто Газа. Було зруйновано будинок служби палестинської безпеки. П'ять палестинців загинули.

Глава ізраїльського уряду звернувся із закликом до США і ООН оголосити палестинські угруповання «Ісламський джихад» та «Хамаз» терористичними організаціями.

Початок жовтня 2001 р. На палестинських територіях тривало насильство.

Палестинці обстріляли у м. Хеврон гурт євреїв. Вони молилися біля своєї святині — Могили патріархів. Дві жінки дістали поранення.

У Газі бойовики «Хамазу» намагалися захопити заручників. Два єврейських підлітки загинули. Кільканадцять осіб дістали поранення. Керівництво Палестинської автономії засудило цей теракт. Одночасно воно засудило і дії ізраїльської армії, яка у відповідь на теракт знищила у Газі шість дільниць поліції та вбила шістьох палестинських поліцейських.

15 жовтня 2001 р. Національний союз (об'єднував партії «Наш дім — Ізраїль» та «Моледет») оголосив про вихід з правлячої коаліції. Союз був невдоволений рішенням уряду про виведення ізраїльських військ із арабської частини Хеврона.

17 жовтня 2001 р. В Єрусалимському готелі «Хаят» на порозі свого номера застрелено міністра туризму і лідера партії «Моледет» Рехавама Заєві. Поранення у голову виявилось смертельним. Двогодинна операція успіхом не увінчалася.

Про причетність до теракту заявив Народний фронт визволення Палестини. Теракт Фронт вважав помстою за загибель вожака Абу Алі Мустафи. Ізраїльські спецслужби вбили його 27 серпня.

У зв'язку з вбивством міністра туризму було скликано нараду міністрів — силовиків.

Голова Палестинської автономії дав наказ службі безпеки знайти виконавців теракту.

Після вбивства міністра лідер Національного союзу Авігдор Ліберман оголосив про перегляд рішення про вихід Національного союзу з уряду.

Ізраїльські танки ввійшли на територію поблизу двох міст на Західному березі. Два палестинці загинули.

Середина жовтня 2001 р. Ізраїльські війська відійшли з двох кварталів міста Хеврон (Західний берег Йордану). У м. Калькілія пострілом снайпера вбито одного з лідерів угруповання «Хамаз» Абеда Хахмана Хамаду. Ізраїльські власті звинувачували його в організації теракту в дискотеці Тель-Авіва. Там загинуло 22 особи, переважно підлітки.

Середина жовтня 2001 р. Голова Палестинської автономії Ясір Арафат після повернення з поїздки до Великобританії, Ісландії та Нідерландів, висловився за якнайшвидше утворення незалежної палестинської держави.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Керівництво Палестинської національної автономії оголосило поза законом збройне крило Народного фронту визволення Палестини. Воно вбило міністра туризму Ізраїлю Рехавама Заєві. Палестин-

ське керівництво цим кроком виконало одну з вимог Ізраїлю. Прем'єр-міністр Ізраїлю також вимагав видачі осіб, причетних до теракту.

На палестинських територіях тривали збройні сутички. Ізраїльські війська зайняли ряд населених пунктів. Військом допомагали танки і вертольоти. Були жертви.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Ізраїльська армія провела інтенсивну «зачистку» у арабському селі Бейт-Рима неподалік Рамалли. Десятки людей було заарештовано. Вбито 6 активістів організації «Народний фронт визволення Палестини».

24 жовтня 2001 р. За станом на вечір ізраїльські війська залишалися у шести містах на Західному березі Йордану. Вони ввійшли туди після вбивства міністра туризму Ізраїлю Рехавама Заєві.

Прем'єр-міністр Ізраїлю А. Шарон пов'язував виведення ізраїльських військ з роззброєнням палестинськими властями екстремістських угруповань, які порушували угоду про припинення вогню, та видачею вбивць Р. Заєві.

Держсекретар США Колін Пауелл закликав Ізраїль якомога швидше вивести свої війська з палестинських територій.

25 жовтня 2001 р. Вранці ізраїльські військові підрозділи залишили місто Бейт-Рима (Західний берег Йордану). Під час боїв у місті загинуло 9 палестинців. Введення ізраїльських військ до міста пояснювалося наміром арештувати осіб, причетних до вбивства міністра туризму Ізраїлю Рехавама Заєві.

28 жовтня 2001 р. У сутичках з палестинцями загинуло п'ять і дістало поранень дванадцять ізраїльтян.

Кінець жовтня 2001 р. Ізраїльські війська виведено з міста Віфлеєм і приміського селища Бейт-Джала (Західний берег Йордану). Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон пообіцяв вивести війська з усіх зайнятих ними палестинських міст, якщо палестинці будуть дотримуватись угоди про припинення вогню.

Кінець жовтня 2001 р. Ізраїльські військові підрозділи здійснили рейд на палестинські території. У перестрілці в селищі поблизу міста Дженін на Західному березі Йордану поранено кількох палестинців. Зруйновано приміщення відділення палестинської служби безпеки.

Кінець жовтня 2001 р. В результаті чергового рейду ізраїльської армії на Західному березі Йордану загинули шість палестинців. Один поміж них був активістом угруповання «Хамаз». Він організував ряд терактів на території Ізраїлю, у т. ч. вибух у дискотечі в Тель-Авіві у липні 2001 року. Тоді загинула 22 особи, переважно підлітки.

1 листопада 2001 р. Ізраїльські вертольоти обстріляли поблизу міста Тулькарм автомобіль угруповання «Хамаз». Один палестинець загинув, а один дістав поранення.

5 листопада 2001 р. Ізраїльські війська виведено з міста Калькірія (Західний берег Йордану).

Початок листопада 2001 р. В Єрусалимі стався теракт. Палестинці обстріляли пасажирський автобус. Два ізраїльтяни загинули, а 45 — дістали поранення. Про свою причетність заявило угруповання «Ісламський джихад».

У Брюсселі відбулася зустріч у верхах країн Європи та Середземномор'я. У зустрічі брали участь міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес та голова Палестинської автономії Ясір Арафат.

6 листопада 2001 р. У результаті вибуху на Західному березі Йордану загинули три палестинці. Вони належали до одного з екстремістських формувань.

7 листопада 2001 р. Вранці розпочалося виведення ізраїльських військ з міста Рамалла. Ізраїльські війська продовжували перебувати у містах Дженін і Тулькарм.

7 листопада 2001 р. Поблизу м. Наблус у перестрілці загинули два і дістали поранення три палестинці.

Ізраїльські війська залишалися у Тулькармі, Дженіні, і Наблусі. Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес заявляв про можливість виведення ізраїльських військ у випадку дотримання палестинцями перемир'я.

11 листопада 2001 р. Один ізраїльтянин загинув і два дістали поранення неподалік населеного пункту Кірархеє на Західному березі. Біля Віфлеєма при виготовленні вибухового пристрою загинув активіст «Ісламського джихаду».

12 листопада 2001 р. Поблизу Наблуса ізраїльські солдати вбили члена угруповання «Хамаз».

Середина листопада 2001 р. Палестинці обстріляли з мінометів єврейське поселення у секторі Газа. У сектор ненадовго увійшли ізраїльські війська. Поблизу селища Хан-Юніс сталася перестрілка. У таборі палестинських біженців поранено 13 палестинців.

Вкрай напруженою була і ситуація на Західному березі Йордану. Ізраїльські війська продовжували перебувати у містах Тулькарм та Дженін.

Друга декада листопада 2001 р. Ізраїльські війська продовжували перебувати у містах Дженін і Тулькарм.

Під час перестрілки у Тулькармі загинула палестинка.

Ізраїльтяни заарештували групу членів угруповання ФАТХ. Звинувачували їх у підготовці теракту.

17 листопада 2001 р. Ізраїльські війська виведено з міста Тулькарм (Західний берег Йордану). Вони залишалися у місті Дженін.

Кінець другої декади листопада 2001 р. В Ізраїлі перебувала делегація Євросоюзу. До складу входили голова Європейської комісії Романо Проді, координатор ЄС з міжнародних питань Хав'єр Солана та прем'єр-міністр Бельгії Гі Верхофстадт.

Євросоюз пропонував ізраїльтянам і палестинцям з метою початку переговорів на тиждень припинити насильство, а потім впродовж шести тижнів дотримуватися перемир'я. Прем'єр-міністру Ізраїлю А. Шарону це не подобалося, він вимагав від Євросоюзу припинення фінансової допомоги Палестинській автономії.

Початок третьої декади листопада 2001 р. Керівництво Палестинської автономії сформулово делегацію для переговорів з Ізраїлем. Очолював її Саєб Ерікат — координатор Палестинської адміністрації із зовнішньоекономічних питань.

У м. Рафах ізраїльські танки і бульдозери зруйнували чотири будинки. Один палестинець загинув. Ще один дістав поранення.

25 листопада 2001 р. Палестинці шість разів обстрілювали ізраїльські позиції на Західному березі Йордану.

У Віфлеємі у сутичці з ізраїльськими військами загинув 14 — річний палестинський хлопець.

26 листопада 2001 р. На контрольно-пропускному пункті Ерец на кордоні сектору Газа підірвав себе терорист-самогубець. Інших потерпілих не було.

27—28 листопада 2001 р. В Єрусалимі мали місце україно-ізраїльські консультації про виплату Україною компенсації потерпілим від катастрофи російського літака ТУ-154 над Чорним морем. На борту літака було чимало громадян Ізраїлю.

27 листопада 2001 р. Заступник державного секретаря США Уільям Бернц і спеціальний посланець генерал Ентоні Зеїні мали зустріч з прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном.

28 листопада 2001 р. З головою Палестинської автономії Ясіром Арафатом зустрічався Е. Зеїні. У. Бернц мав зустріч з відповідальними за міжнародні відносини в Палестинській автономії Саєбом Ерікатом.

Ясір Арафат заявляв про готовність палестинців припинити бойові дії.

Ізраїль наполягав на припиненні палестинцями всіх актів насильства принаймні на тиждень.

Третя декада листопада 2001 р. На палестинських територіях тривали збройні сутички.

Ізраїльські спецслужби вбили одного з лідерів угруповання «Хамаз» Махмуда Абу Хануда. «Хамаз» обіцяло помститися.

У містечку Хан — Юніс (сектор Газа) загинуло 5 палестинських дітей. Нібито випадково вибухнув ізраїльський танковий снаряд.

Ізраїльські вертольоти обстріляли будинок палестинської служби безпеки у Газі. Загинули три палестинці.

Палестинці з мінометів обстріляли ізраїльські позиції. Загинув один вояка. Чотири дістали поранення.

Третя декада листопада 2001 р. Два палестинці відкрили вогонь по юрбі біля автобусної станції у м. Афула на півночі Ізраїлю неподалік кордону із Західним берегом Йордану. Два ізраїльтянина загинули, близько тридцяти дістали поранення. Поліція застрелила терористів на місці злочину. Відповідальність взяли на себе угруповання «Бригади мучеників «Аль-Акси» та «Ісламський джихад». Теракт засудило керівництво Палестинської автономії.

У секторі Газа палестинський снайпер обстріляв автомобіль на шосе. Загинула ізраїльтянка. Двох її супутників було поранено. Терориста вбито.

1—2 грудня 2001 р. В Єрусалимі та Хатді загинуло 26 ізраїльтян. Понад 200 дістали поранення. Про свою причетність заявили «Хамаз» та «Ісламський джихад».

Голова Палестинської автономії Ясір Арафат засудив теракти і оголосив на палестинських територіях надзвичайний стан. Десятки екстремістів було заарештовано палестинськими силами безпеки. Ясір Арафат звернувся до Ізраїлю з проханням не завдавати Палестинській автономії удару у відповідь, а дати йому кілька днів, щоб покарати терористів. Ізраїльське військове командування надало Ясіру Арафату одну добу для пошуку терористів.

У зв'язку з терактом прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон перервав свій візит до США і повернувся на батьківщину. Президент США Джордж Буш рекомендував ізраїльському главі уряду дати Ясіру Арафату останній шанс.

Початок грудня 2001 р. Уряд Ізраїлю провів термінове засідання у зв'язку із серією терактів, вчинених палестинськими екстремістами.

Початок грудня 2001 р. Ізраїльська авіація у відповідь на палестинські теракти знищила всі вертольоти голови Палестинської автономії Ясіра Арафата.

4 грудня 2001 р. Ізраїльські літаки і вертольоти завдали ударів по об'єктах в палестинських містах, Ізраїльські танки та бульдозери ввійшли в місто Рамаллах і зупинилися за 100 метрів від резиденції голови Палестинської національної автономії Ясіра Арафата. Повідомлялося, що Ясір Арафат сховався у підземному бункері.

Рішення про широкомасштабну операцію проти Палестини ухвалив уряд Ізраїлю. Уряд оголосив палестинське керівництво організацією, яка підтримує тероризм. За кілька годин до завершення засідання уряду міністр закордонних справ Палестинської автономії зателефонував міністру закордонних справ Ізраїлю Шимону Пересу і попросив три доби для наведення палестинськими властями порядку. Уряд Ізраїлю у проханні відмовив, зазначивши, що подібні обіцянки давалися вже неодноразово.

Президент США Джордж Буш, виступаючи у Флориді, підтримав дії Ізраїлю. Закликав Ясіра Арафата припинити підтримку терористів та знешкодити їх.

5 грудня 2001 р. Вранці в Єрусалимі вчинено теракт. Палестинський смертник підірвав вибуховий пристрій поблизу готелю, де перебували два ізраїльські міністри. Поранення дістали щонайменше три особи.

6 грудня 2001 р. У ніч проти цього дня у місті Газа сталися масові виступи палестинців проти спроби палестинських властей посадити під домашній арешт духовного лідера угруповання «Хамаз» шейха Ахмеда Ясіна.

Палестинська поліція спробувала заарештувати А. Ясіна після того, як міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес у телефонній розмові з Ясіром Арафатом дав йому 12 годин, щоб знешкодити терористів, причетних до вибухів у Хайфі та Єрусалимі.

Прихильники А. Ясіна визволили його з під арешту і вивезли у надійне місце.

Ізраїль вимагав роззброєння екстремістських угруповань і ліквідації їхніх збройових складів.

Наведення порядку на палестинських територіях вимагав і президент США.

7 грудня 2001 р. Ізраїльська авіація завдала ударів по штаб-квартирі палестинської поліції в Газі. Поранено 18 палестинців. Власті Ізраїлю заявили, що удари триватимуть доти, поки лідер Палестинської автономії не припинить терор. Ізраїльтяни застрелили двох палестинців з особистої гвардії Ясіра Арафата, звинувативши їх у тероризмі.

Кінець першої декади грудня 2001 р. Ряд палестинських угруповань, зокрема «Ісламський джихад» та «Хамаз» оголосили про припинення терористичних актів до закінчення Рамадана, тобто впродовж одного тижня.

9 грудня 2001 р. У м. Хайфа терорист-самогубець підірвав себе та поранив 14 ізраїльтян. У перестрілці на Західному березі загинули чотири палестинці.

Кінець першої декади грудня 2001 р. Спеціальний посланець США на Близькому Сході генерал Ентоні Зіні заявив, що припинить свою миротворчу місію, якщо Ізраїль і палестинці протягом 48 годин не укладуть перемир'я.

Кінець першої декади грудня 2001 р. На півночі сектора Газа в містечку Бейт-Канун ізраїльські вертольоти розбомбили командний пункт елітного підрозділу, безпосередньо підпорядкованого Ясіру Арафату.

Початок другої декади грудня 2001 р. Ізраїль відкинув пропозицію угруповань «Хамаз» та «Ісламський джихад» про припинення вогню і терактів до закінчення священного мусульманського місяця Рамадан.

Координатор Євросоюзу з питань міжнародних відносин та безпеки Хав'єр Солана, перебуваючи на Близькому Сході, закликав Ясіра Арафата ліквідувати терористичні палестинські угруповання.

11 грудня 2001 р. Ізраїльські вертольоти обстріляли ракетами штаб-квартиру Народного фронту визволення Палестини в містечку Хан-Юніс (сектор Газа).

12 грудня 2001 р. На містечко Хан-Юніс ізраїльські вертольоти здійснили новий наліт.

У Хан-Юнісі впродовж 11—12 грудня від ізраїльських ракетних ударів загинули чотири палестинці. Щонайменше 22 дістали поранення.

Початок другої декади грудня 2001 р. Палестинські терористи-самогубці підірвали в секторі Газа автомобіль єврейських поселенців. Поранено чотирьох ізраїльтян. Поблизу єврейського поселення Емануель (Західний берег) терорист підірвав пасажирський автобус. Коли ж люди почали виносити з автобуса поранених, то відкрив вогонь з автомата. Вісім осіб загинули, три десятки людей дістали поранення. Солдати вбили терориста. Теракти палестинська влада засудила. Ясір Арафат оголосив про закриття всіх установ, пов'язаних з терористичними угрупованнями «Хамаз» та «Ісламський джихад».

Ізраїль перервав контакти з головою Палестинської автономії Ясіром Арафатом, поклавши на нього відповідальність за теракти, спрямовані проти ізраїльтян. Уряд вирішив знову ввести війська до ряду палестинських міст.

13 грудня 2001 р. Вранці введено ізраїльські війська до міста Рамаллах (Західний берег Йордану) та до табору біженців Рафах (сектор Газа). Мета операції — розшук і розбродження терористів. Штаб-квартира лідера Палестинської автономії Я. Арафата в м. Рамаллах була обстріляна з вертольотів. Я. Арафат втік зі своєї домівки до обстрілу.

16 грудня 2001 р. Голова Палестинської автономії Ясір Арафат, виступаючи по палестинському телебаченні з нагоди завершення священного місяця Рамадан, оголосив про повне і негайне припинення вогню. Закликав палестинців припинити терористичні акти. Погрожував суворими карами за порушення перемир'я. Я. Арафат закликав Ізраїль припинити воєнні операції. США закликали Ясіра Арафата підтвердити мирні заяви конкретними справами.

Помічник президента США з питань національної безпеки Кондоліза Райз заклікала міжнародну спільноту вчинити тиск на Ясіра Арафата, щоб змусити його розпочати справжню війну з тероризмом.

Впродовж двох тижнів, що передували мирній заяві Я. Арафата, загинуло щонайменше 40 ізраїльтян і 50 палестинців.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Голова Палестинської автономії Я. Арафат оголосив про закриття у секторі Газа шести офісів угруповання «Хамаз».

«Хамаз» і «Народний фронт визволення Палестини» відкинули недавні мирні заклики Ясіра Арафата.

На Західному березі під час перестрілки загинули три палестинці — поліцейський, активіст «Хамазу» і 12-річний хлопчик.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Голова Палестинської автономії Ясір Арафат повідомив, що за його наказом заарештовано 15 поліцейських — членів угруповання ФАТХ, причетних до терактів.

Керівництво угруповання «Хамаз» розглядало питання про можливість припинення терактів проти ізраїльтян.

20 грудня 2001 р. Відбулася зустріч представників служб безпеки Ізраїлю та Палестинської автономії.

Початок третьої декади грудня 2001 р. Екстремістські угруповання «Хамаз» та «Ісламський джихад» вели бої з палестинською поліцією. Симпатії палестинського населення були на боці угруповань. Поліція заарештувала у Газі ще двох активістів «Ісламського джихаду».

Третя декада грудня 2001 р. Лідер Палестинської національної автономії Ясір Арафат мав намір кинути виклик ізраїльським властям і пішки пройти з Рамаллаха до Віфлієса, щоб взяти участь у святкуванні Різдва Христового.

Угрупування «Хамаз» та «Ісламський джихад» оголосили про тимчасове припинення нападів на ізраїльтян.

Третя декада грудня 2001 р. На ізраїльсько-йорданському кордоні в районі міста Бейн-Шіан застрелено одного ізраїльського солдата, поранено чотирьох та одного поселенця. Ізраїльські вертольоти обстріляли місце події. Після обстрілу там було знайдено трупи двох арабів.

Найбільші терористичні акти, вчинені 2001 року палестинськими терористами-самобивцями, спрямовані проти мирного населення Ізраїлю:

4 березня, Нетанія — 3 (за іншими даними — 4) загинуло, 68 поранено;

22 квітня, Кіар Сабе — 1 людина загинула, 41 поранено;

18 травня, торговельний центр Нетанії — 5 загинуло, понад 60 поранено;

1 червня, дискотека Тель-Авіва — 22 загинуло;

9 серпня, піщерія Єрусалиму — 15 загинуло;

1 грудня, Єрусалим — 10 загинуло, 150 поранено.

2 грудня, автобусна зупинка в Хайфі — 15 загинуло, понад 40 поранено.

Початок січня 2002 р. Спеціальний посланець президента США відставний генерал Ентоні Зині знову прибув з миротворчою місією до регіону.

Після чергового спалаху насильства Е. Зині 15 грудня 2001 р. повернувся до США.

Перша декада січня 2002 р. Палестинці атакували ізраїльський армійський пост неподалік міста Рафах у секторі Газа. Загинули чотири ізраїльських вояки. Про причетність заявила організація «Хамас».

Перша декада січня 2002 р. Спалахнув скандал, пов'язаний із судном, яке ізраїльські спецслужби захопили у Червоному морі. Воно везло з Ірану 50-тонний вантаж зброї.

Заарештований капітан судна Омар Аккауї заявив, що лідер Палестинської національної автономії Ясір Арафат особисто керував цією операцією. О. Аккауї був членом угруповання ФАТХ, підпорядкованого Я. Арафату.

Перша декада січня 2002 р. Тривав скандал довкола палестинського судна «Карін А», яке перевозило з Ірану до Гази 50-тонний вантаж зброї для палестинських терористів. Капітан корабля — Омар Аккауї перебував в ув'язненні в ізраїльському місті Ашкелон. Власником судна був громадянин Іраку Алі Мухаммед Аббас. Розвантаження корабля мало відбутися у порту єгипетського міста Александрія.

10 січня 2002 р. Вранці ізраїльські танки, бульдозери та піхота ввійшли у місто Рафах і зруйнували кілька будинків.

Початок другої половини січня 2002 р. Помічник державного секретаря США Уільям Бьорис прибув на Близький Схід з миротворчою місією.

Лідер Палестинської національної автономії Ясір Арафат заявив, що керівника Народного фронту визволення Палестини (НФВП) Ахмеда Садаата ув'язнено палестинськими властями у в'язниці у передмісті Рамаллаха. НФВП звинувачувався в організації вбивства міністра туризму Ізраїлю Рехавама Зеєві в жовтні 2001 року.

Після засідання уряду в ніч проти 17 січня ізраїльськими військами знову блоковано палестинські міста на Західному березі Йордану — Наблус, Дженін, Тулькарм та Валькірію.

12 січня 2002 р. Ізраїльські танки вийшли з містечка Рафах у секторі Газа, що на кордоні з Єгиптом. Там ізраїльські бульдозери зруйнували близько 60 будинків. У м. Газа бульдозери переорали злітно-посадкову смугу аеропорту. Аеропорт було споруджено у 1998 року. Він — єдиний на палестинських територіях.

13 січня 2002 р. Ізраїльтяни вбили одного з лідерів «Бригад мучеників Аль-Акси» Раєда аль Кармі.

14 січня 2002 р. Поблизу міста Тулькарм вбито ізраїльського вояку. Ще одного поранено.

15 січня 2002 р. Два єврейські поселенці загинули на Західному березі. Одна жінка дістала поранення.

Середина січня 2002 р. Палестинська поліція заарештувала лідера організації «Народний рух визволення Палестини» Ахмеда Саадата за причетність до вбивства міністра туризму Ізраїлю Рехавана Зеєві.

Середина січня 2002 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон заявив про готовність відновити переговори з лідером Палестинської національної автономії Ясіром Арафатом.

17 січня 2002 р. На півночі Ізраїлю у місті Хадера терорист-самогубець вдерся до палацу урочистостей. Там святкувалася повноліття єврейської дівчини. Терорист зчинив стрілянину. Загинуло шість осіб. Тридцять три — поранено. Терориста згодом вбили. Про причетність до теракту заявило угруповання «Бригади мучеників аль-Акси».

18 січня 2002 р. Ізраїльська авіація розбомбила штаб-квартиру палестинських сил безпеки у м. Тулькарм. Загинув один палестинець, поранено близько 20 чол. Танки оточили штаб-квартиру лідера Палестинської національної автономії у м. Рамаллах.

19 січня 2002 р. Ізраїльські танки входили до палестинських міст на Західному березі Йордану-Тулькарм, Наблус, Дженін та Калькірія. Там вони зруйнували ряд об'єктів.

20 січня 2002 р. Ізраїльські військові підрозділи за підтримки вертольотів і танків знову ввійшли до м. Тулькарм. Встановили над містом цілковитий контроль Ізраїльтяни провели обшуки. Затримали кільканадцять осіб.

Кілька екстремістських палестинських організацій заявили, що і надалі нападатимуть на ізраїльтян.

22 січня 2002 р. Палестинський терорист зчинив стрілянину у центрі Єрусалиму. Два ізраїльтяни померли від ран. 14 осіб перебували в лікарнях з пораненнями різної тяжкості. Терориста застрелили ізраїльські поліцейські. Про причетність до теракту заявили «Бригади мучеників аль-Акси». Угруповання було бойовим крилом організації ФАТХ, підпорядкованої Ясіру Арафату.

Початок третьої декади січня 2002 р. В околицях м. Наблус (Західний берег Йордану), оточеного ізраїльськими танками, у перестрілках загинуло п'ять палестинців.

Відведено ізраїльські війська від м. Тулькарм, Заарештовано щонайменше 20 палестинців, яких підозрювали у тероризмі.

Третя декада січня 2002 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон знову звинуватив лідера Палестинської національної автономії Ясіра Арафата у неспроможності контролювати екстремістські угруповання.

Представник палестинської адміністрації Абд-ель-Рахман заявив, що палестинці більше не вважають себе зобов'язаними виконувати досягнуті з Ізраїлем домовленості.

Держсекретар США Колін Пауелл знову зажадав від палестинського керівництва пояснень про судно з контрабандною зброєю, затримане ізраїльтянами у Червоному морі.

25 січня 2002 р. В секторі Газа загинув один із керівників угруповання «Хамаз». Ізраїльський вертоліт обстріляв його автомобіль.

Терорист-самогубець у Тель-Авіві підірвав бомбу. У відповідь ізраїльська авіація бомбила об'єкти у Газі і на Західному березі.

26 січня 2002 р. Під час перестрілки поблизу міста Рамаллах загинув палестинець. Пізніше палестинці обстріляли автомобіль і поранили одного ізраїльтянина.

27 січня 2002 р. У центрі Єрусалиму вчинила терористичний акт 20-річна палестинка. Один ізраїльтянин загинув. Вона також загинула. Поранено 100—150 осіб. Поміж них чотирьох — тяжко.

28 січня 2002 р. Вранці в Тель-Авіві палестинець збив автомобілем одного ізраїльтянина та одного поранив пострілом. Поліція застрелила нападника.

29 січня 2002 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон схвалив план посилення безпеки. Він мав назву «Оболонка Єрусалима». Передбачав створення додаткових блокпостів та контрольно-пропускних пунктів, установлення прихованих відеокамер,

збільшення кількості поліцейських. Ці кроки мали перешкоджати проникненню терористів.

Терорист-смертник підірвав автобус, у якому перебували співробітники ізраїльської спецслужби «Шин Бет». Трапилося це поблизу сіл Тайне і Тира. Співробітники їхали на зустріч з інформатором-палестинцем. Два ізраїльтяни отримали поранення. Угрупування ФАТХ заявило про свою причетність до теракту.

Свої зусилля щодо відновлення перемир'я на Близькому Сході США призупинили.

Кінець січня 2002 р. Зустріч президента Єгипту Хосні Мубарака та ізраїльсько-го міністра оборони Беньяміна бен Елейзера відбулася в єгипетському курортному містечку Шарм-ель-Шейх, що на Сінайському півострові.

Ізраїльський міністр закликав єгипетського президента вплинути на лідера Палестинської національної автономії, щоб той вжив заходів, спрямованих на приборкання екстремістів.

Початок лютого 2002 р. Ракетного удару з ізраїльських вертольотів зазнав завод у місті Джабалія, що на півночі сектору Газа. Ізраїльське командування заявило, що на цьому заводі виготовлялись мінометні снаряди.

У перестрілці поблизу м. Хан-Юніс (сектор Газа) під час перестрілки загинули два палестинці. Четверо дістали поранення.

Прем'єр-міністр А. Шарон зустрівся з членами палестинського керівництва Ахмедом Корей та Махмудом Аббасом.

Перша декада лютого 2002 р. Головною перешкодою на шляху до миру, на думку державного секретаря США Коліна Пауелла, було неспроможність або небажання лідера Палестинської автономії Ясіра Арафата покінчити з насильством.

На думку міністра оборони Ізраїлю Беньяміна бен Елейзера можна було вести мирні переговори зі спікером законодавчих зборів Палестинської автономії Ахмедом Корей та заступником Арафата Махмудом Аббасом, але не з Ясіром Арафатом.

Перша декада лютого 2002 р. Військові вертольоти Ізраїлю завдали ударів по розташуванню палестинських сил безпеки в м. Наблус на Західному березі Йордану.

7 лютого 2002 р. До США з візитом прибув прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон. Намагався переконати президента Дж. Буша припинити будь-які контакти з лідером Палестинської автономії Ясіром Арафатом. США вважали, що розрив контактів з Я. Арафатом ще більше дестабілізує ситуацію і пропозицію А. Шарона відхилили.

10 лютого 2002 р. У палестинському таборі Джабалія зруйновано кілька будівель. Близько тридцяти палестинців поранено.

Були й інші збройні інциденти, що спричинили жертви.

11 лютого 2002 р. Бойовики з угруповання «Хамас-2» вперше застосували ракету малої дальності дії «Касам-2». Вона вибухнула у пустелі Негев.

Початок другої декади лютого 2002 р. Ізраїльські війська, підтримані танками, ввійшли до Наблуса (Західний берег). Оточили одну з єврейських святинь — могилу Йосифа. Цей район півтора роки до цього контролювали палестинці.

Початок другої декади лютого 2002 р. Палестинські бойовики атакували ізраїльський гарнізон у м. Беер-Шева. Загинули дві дівчини-військовослужбовці.

Поблизу м. Дейр аль-Бала ізраїльтяни знищили три дільниці поліції. Потім піхота, підтримана танками, ввійшла до населених пунктів Бейт-Ляхія та Бейт-Ханум. Там були обшуки і арешти палестинців, підозрюваних у тероризмі.

Друга декада лютого 2002 р. Глава Палестинської національної автономії Я. Арафат у листі державному секретареві США Коліну Пауеллу заявив про свою

особисту непричетність до спроби контрабанди великої партії зброї та вибухівки, яка мала місце на початку січня 2002 р.

15 лютого 2002 р. В секторі Газа у ніч проти цього дня вчинено напад на ізраїльську автоколонну. Трапилося це неподалік єврейського поселення Ніцарим. Загинули три ізраїльських вояки. Двох було поранено. Про причетність заявило угруповання «Бригада Саладдіна». Воно заявило, що помстилося за загиблих у Газі п'ятьох палестинців.

16 лютого 2002 р. Ізраїльська авіація бомбардувала об'єкти у секторі Газа. Загинув один палестинець. Щонайменше 20 було поранено.

Поблизу єврейського поселення Карієн-Шамрон загинули два ізраїльські підлітки. Близько 20 осіб було поранено. «Народний фронт визволення Палестини» взяв на себе відповідальність за цей теракт.

17 лютого 2002 р. Ізраїльські літаки бомбардували об'єкти у м. Наблус. Зруйновано будинок палестинської адміністрації та дільницю поліції.

Два палестинці намагалися вчинити теракт у навчально-тренувальному таборі у м. Хадера на півночі Ізраїлю. Терористи були знешкоджені.

Кінець другої декади лютого 2002 р. Штаб-квартира лідера Палестинської національної автономії Ясіра Арафата в секторі Газа була обстріляна ракетами та з кулеметів кораблів і літаків Ізраїлю вбито чотирьох охоронців. Обстріляли штаб-квартиру раїса у м. Рамаллах (Західний берег). Там ніхто не постраждав.

Ізраїльські танки обстріляли у м. Наблус ряд об'єктів. Загинуло шість палестинських поліцейських.

20 лютого 2002 р. Впродовж дня ізраїльські літаки, гелікоптери та кораблі обстрілювали і бомбардували палестинські об'єкти на Західному березі Йордану. Відчутного удару завдано по позиціях палестинських сил безпеки у Дженіні. Щонайменше 20 палестинців загинуло. Обстріляно штаб-квартиру лідера Палестинської національної автономії у м. Рамаллах.

21 лютого 2002 р. Тривала наймасштабніша впродовж останніх місяців воєнна операція ізраїльської армії на палестинських територіях. Піхота і танки Ізраїлю ввійшли до сектору Газа з двох напрямків. Обстріляли кілька міст і таборів біженців. Знищили телецентр та радіостанцію у м. Газа. Ізраїльські військові кораблі також брали участь в операції. Щонайменше п'ять палестинців загинуло. Десятки — поранено.

Ізраїльські удари — реакція на теракти з боку палестинців. Від них впродовж тижня загинуло 18 ізраїльтян та десятки дістали поранення. Поміж жертв — 6 ізраїльських вояків, вбитих на блок-посту на Західному березі.

24 лютого 2002 р. Уряд Ізраїлю ухвалив послабити блокаду штаб-квартири раїса (голови) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата у місті Рамаллах. Йому дозволено пересуватися по місту, але не залишати його меж.

Раїс сприйняв це як особисту образу, бо він повідомив ізраїльський уряд про арешт трьох осіб, які підозрювались у вбивстві ізраїльського міністра туризму Рехавама Зеєві в грудні 2001 р. Саме вбивство міністра і спровокувало запровадження блокади резиденції раїса.

Автомобіль голови законодавчих зборів Палестинської національної автономії Ахмедо Корей було випадкового обстріляно. За це міністр іноземних справ Ізраїлю Шимон Перес вибачився. Постраждалих у результаті обстрілу не було.

27 лютого 2002 р. Палестинка-самогубка підірвала бомбу біля блок-поста. Терористка загинула. Три ізраїльських поліцейські дістали поранення. Ізраїльські гелікоптери обстріляли ракетами табір біженців неподалік міста Наблус. Потім ізраїльські війська, підтримані танками, вийшли на Західний берег і оточили міста

Дженін і Наблус. Спалахнули перестрілки. Загинули 7 палестинців та один ізраїльський солдат.

Початок березня 2002 р. Поблизу єврейського поселення на Західному березі загинули 7 ізраїльських вояків та три поселенці-євреї. Чотири солдати дістали тяжкі поранення.

Терорист-самогубець підірвав бомбу поряд із синагогою у центрі Єрусалиму. Загинули дев'ять ізраїльтян. Близько 40 — дістали поранення. Про причетність до обох терактів заявило угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Початок березня 2002 р. Ізраїльські війська здійснили рейд у сектор Газа. П'ять палестинців загинули. З'явилося повідомлення про загибель дружини Ясіра Арафата. Воно не підтвердилося. Нарада ізраїльських силових міністерств ухвалила посилити удари по палестинських об'єктах, пов'язаних з терористичною діяльністю. Прем'єр-міністр Аріель Шарон заявив: слід силою довести палестинцям, що терором вони нічого не досягнуть.

3 березня 2002 р. Ізраїльська авіація і артилерія завдали ударів по ряду об'єктів на Західному березі Йордану. Чотири палестинці загинули.

4 березня 2002 р. Ізраїльські солдати, яких підтримували танки, на короткий час вийшли до табору палестинських біженців Рафах у секторі Газа.

Три палестинці загинули, зруйновано кілька будинків. Кількогодинна операція відбулася й у місті Дженін на Західному березі Йордану. Там ізраїльтяни шукали тунель, який використовувався для постачання зброї палестинським екстремістським угрупованням.

4 березня 2002 р. Під час рейдів ізраїльських вояків в сектор Газа і на Західний берег загинуло 16 палестинців. Поміж них — 4 дітей та один із керівників угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Ізраїльська авіація бомбардувала штаб-квартиру палестинських сил безпеки і особистої охорони голови Палестинської національної автономії Ясіра Арафата у м. Віфліємі.

5 березня 2002 р. У ніч проти цього дня в ресторані в центрі Тель-Авіва палестинець зчинив стрілянину з автомата. Три ізраїльтяни загинули, 25 дістали поранення. Поліцейські застрелили терориста.

Вранці поблизу Афули (північ Ізраїлю) стався вибух. Поранено п'ять пасажирів автобуса.

Ізраїльські танки ввійшли у м. Хеврон та ряд інших населених пунктів Західного берега.

Початок другої декади березня 2002 р. Рада Безпеки ООН ухвалила резолюцію. Її проєкт запропонували США. Резолюція передбачала створення незалежної Палестинської держави та гарантії безпеки Ізраїлю.

Рада Безпеки закликала Ізраїль та палестинців негайно припини вогонь.

12 березня 2002 р. У збройних сутичках загинули близько 40 палестинців та сім ізраїльтян. Особливо запеклими були сутички у м. Рамаллах (Західний берег) та у секторі Газа.

13 березня 2002 р. У м. Рамаллах загинули три палестинці та італійський репортер.

13 березня 2002 р. Ввечері ізраїльські танки на короткий час ввійшли в арабське селище у Газі. Загинув один палестинець.

14 березня 2002 р. На Близький Схід прибув спеціальний посланець США генерал Ентоні Зіні. Його завдання полягало у відновленні переговорів ізраїльтян з палестинцями.

Поблизу єврейського поселення у секторі Газа вибухнула бомба. Три ізраїльтяни загинули, два дістали поранення. У м. Рамаллах загинули 2 палестинці. Перестрілки там не вщухали.

17 березня 2002 р. Палестинський терорист зчинив стрілянину у м. Кфарсаба. Загинула стара єврейка. Поранення дістали дев'ять осіб. Поліція застрелила терориста.

Терорист-самогубець підірвав себе на вулиці Єрусалима. Поранення дістали 20 чоловік. Про відповідальність за теракт заявило угруповання «Ісламський джихад».

18 березня 2002 р. До Ізраїлю прибув віце-президент США Річард Чейні. Мета візиту — умовити Ізраїль відновити переговори з палестинцями.

В Ізраїлі також перебував спеціальний посланець США генерал Ентоні Зіні. Вів роздільні переговори з палестинцями та ізраїльтянами. Передумовою відновлення переговорів палестинці називали виведення ізраїльських військ з усіх палестинських територій.

19 березня 2002 р. Ізраїль повідомив про повне виведення військ з палестинських територій на Західному березі Йордану та сектору Газа.

Початок третьої декади березня 2002 р. Пасажирський автобус прямував з Тель-Авіва до Назарета. Більшість пасажирів становили ізраїльські араби. Терорист-самогубець підірвав вибуховий пристрій у салоні автобуса.

Сім чоловік загинули. 27 осіб дістали поранення. На даний теракт Ізраїль не відповів, оскільки не хотів загострювати ситуацію перед зустріччю у верхах Ліги арабських країн.

21 березня 2002 р. Вранці ізраїльські війська вийшли до трьох селищ поблизу міста Дженін на Західному березі. Заарештували кількох палестинців, підозрюваних у тероризмі.

24 березня 2002 р. Безрезультатно завершився черговий раунд переговорів ізраїльських і палестинських служб безпеки про припинення вогню.

25 березня 2002 р. В табір біженців Рафах у секторі Газа вранці ввійшли ізраїльські танки. Один палестинець загинув, троє — дістали поранення. Ізраїльтяни зруйнували кілька будівель. З табору обстрілювалися ізраїльські блокпости. На території табору був підземний тунель, яким з Єгипту постачалася зброя палестинським терористам. Поблизу Хеврона застрелено ізраїльського водія.

Третя декада березня 2002 р. В Єрусалимі у кафе стався вибух. Загинули 5 осіб. Поранення отримали близько ста. Про причетність заявило угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси». США записали це угруповання до переліку терористичних організацій.

Три палестинці загинули на півдні сектора Газа, а ще чотири — поблизу Голанських висот.

26 березня 2002 р. У м. Хеврон терористи вбили двох спостерігачів з міжнародної групи — громадян Туреччини і Швейцарії.

Третя декада березня 2002 р. Лідер Палестинської національної автономії Ясір Арафат вирішив не їхати до Бейруту на зустріч у верхах Ліги арабських країн, а спілкуватися з її учасниками за допомогою телемосту. Керівництво Ізраїлю вимагало від Я. Арафата укладення угоди про припинення вогню в обмін на дозвіл поїхати до Бейрута.

План мирного врегулювання, запропонований Саудівською Аравією, передбачав визнання Ізраїлю арабськими країнами, припинення повстання (інтифади) палестинцями та виведення ізраїльських військ з окупованих палестинських територій.

Кінець березня 2002 р. У Бейруті відбулася зустріч у верхах Ліги арабських країн. Половина з 22 арабських лідерів не з'явилися на зустріч особисто, а прислали своїх представників. Обговорювався план мирного врегулювання, запропонований Саудівською Аравією. До пропозицій саудівського крон-принца під тиском ра-

дикально налаштованих арабських режимів було внесено зміни і план став менш рішучим.

27 березня 2002 р. Увечері у готельному ресторані міста Натанія терорист-самогубець підірвав бомбу. Загинули 19 осіб, близько сотні дістали поранення. Про причетність заявила організація «Хамаз». Керівництво Палестинської національної автономії засудило теракт. Держсекретар США Колін Пауелл запропонував Я. Арафату виступити з відозвою до палестинського народу, у якій закликати до приборкання терористів.

29 березня 2002 р. Ізраїль розпочав антитерористичну операцію «Захисна стіна». До цього палестинці сім днів поспіль вчиняли теракти.

30 березня 2002 р. У Тель-Авіві поранено 29 ізраїльтян.

31 березня 2002 р. Терорист-самогубець підірвав бомбу в арабському ресторані міста Хайфа. Загинуло 16 осіб, поранено — близько 40 чол. Поміж убитих і поранених — половина арабів і половина євреїв.

Поблизу одного з єврейських поселень на Західному березі терорист-самогубець підірвав себе і поранив сімох ізраїльтян.

У зверненні до народу прем'єр-міністр Аріель Шарон назвав Ясіра Арафата головним ворогом Ізраїлю і всього вільного світу. А. Шарон віддав наказ про війну з терористами на території Палестинської автономії.

Початок квітня 2002 р. Ізраїльська піхота та танки зайняли ще ряд населених пунктів на Західному березі, зокрема міста Дженін та Самфіт. Раніше були зайняті Віфлеєм, Тулькарм та ряд інших.

Точилися бої біля церкви Різдва Христового у Віфлеємі. З квітня тривали бої за командний пункт палестинської служби безпеки у м. Рамаллах. Там здалися близько 400 палестинців. Частина захисників продовжувала чинити опір.

Голова Палестинської національної автономії Ясір Арафат залишався у м. Рамаллах у своїй напівзруйнованій резиденції. Туніс, Йорданія та Єгипет відмовилися надати йому притулок. Притулок пообіцяло Марокко. Я. Арафат хотів виїхати не лише із своєю сім'єю, але також з сімома десятками своїх соратників з угруповань «Хамаз» і «Фатх». Проти таких планів категорично заперечував Ізраїль.

Неподалік Рамаллаху ізраїльські солдати обстріляли автоколонну з гуманітарним вантажем. Затримано співробітника ООН, який її супроводжував. ООН вимагала негайно його звільнити.

Палестинці продовжували вчиняти теракти. Від вибухів у Єрусалимі та Тель-Авіві загинули сім ізраїльтян.

3 квітня 2002 р. Ввечері понад 100 ізраїльських танків, яких підтримували піхота та гелікоптери, ввійшли у місто Наблус на Західному березі Йордану. Ізраїльська армія знаходилася практично скрізь у Палестині. Після вторгнення ізраїльських військ до Наблуса, розгорнулися запеклі бої з палестинцями. Бої також почалися у Віфлеємі, Самфіті, Дженіні та інших населених пунктах. Тривало блокування церкви Різдва Христового у Віфлеємі. Палестинські бойовики прикривалися християнськими ченцями як живим щитом.

Бойовики з угруповання «Хезболлах» обстрілювали Ізраїль ракетами і мінами з території Лівану. Армія Ізраїлю стріляла по селах півдня Лівану у відповідь. Ізраїль вдавався і до авіарейдів.

Держсекретар США Колін Пауелл вимагав від керівників Сирії та Лівану приборкати «Хезболлах».

Єгипет оголосив про розрив з Ізраїлем всіх відносин, окрім дипломатичних.

Євросоюз направив на Близький Схід високопоставлену делегацію.

7 квітня 2002 р. Бойовики угруповання «Хезболлах» обстріляли Ізраїль з території Лівану. Поранено 7 ізраїльських військовослужбовців та дві цивільні особи.

Кінець першої декади квітня 2002 р. Ізраїльські війська продовжували широкомасштабну операцію на Західному березі Йордану.

Ізраїльське військове командування повідомило, що від початку операції «Захисна стіна» було вбито щонайменше дві сотні палестинських терористів. Поранено — 1,5 тис. повстанців. Ізраїльтяни втратили 11 чоловік убитими і близько 50 пораненими.

З церкви Різдва Христового палестинці стріляли в ізраїльських вояків. Ті стріляли у відповідь. Палестинські бойовики утримували в заручниках в церкві священнослужителів та іноземних журналістів.

Кінець першої декади квітня 2002 р. У Мадриді відбулася зустріч держсекретаря США Дж. Пауелла, генсека ООН Кофі Аннана, міністра закордонних справ Іспанії (у той час його країна головувала в ЄС) Хосе Піке та міністра закордонних справ Росії Ігоря Іванова. Учасники цієї зустрічі вимагали від Ізраїлю негайного виведення військ із Західного берега Йордану. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон заявив у м. Дженін, що операція «Захисна стіна» триватиме доки, поки армія не виконає свою місію.

10 квітня 2002 р. На Західному березі точилися запеклі бої. У м. Дженін потрапив у пастку ізраїльський підрозділ. Вбито 13 вояків, поранено 7. У районі табору біженців неподалік міста Наблус у боях брали участь авіація й артилерія ізраїльтян.

Обстріляна церква Різдва Христового у Віфлємі. У результаті обстрілу виникла пожежа. Палестинці, які заховалися у церкві, відмовлялися здатися.

Ясіру Арафату заборонено залишати єдиний уцілілий будинок його резиденції. Облогу її знято.

Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон висловив рішучість знищити всі терористичні структури на палестинських територіях.

Терористи підірвали пасажирський автобус неподалік міста Хайфа. Щонайменше 8 чоловік загинули. Кілька десятків дістали поранення.

12 квітня 2002 р. В Єрусалимі вчинено ще один терористичний акт. Шість чоловік загинуло. Десятки дістали поранення. Про причетність заявило угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Початок другої декади квітня 2002 р. Рада Безпеки ООН ухвалила резолюцію про становище на Близькому Сході. Документ закликав Ізраїль припинити бойові дії та вивести війська з палестинських територій. Від палестинського керівництва вимагалось покласти край терористичним нападам на ізраїльтян.

Європарламент більшістю голосів схвалив запровадження санкцій проти Ізраїлю. Накладено ембарго на постачання зброї як Ізраїлю, так і Палестинській національній автономії.

13 квітня 2002 р. Ізраїльські війська окупували 6 населених пунктів на Західному березі. Заарештували близько чотирьох десятків палестинців. Поміж них були два керівних діячі «Бригад мучеників Аль-Акси».

Кінець першої половини квітня 2002 р. Верховний суд Ізраїлю дозволив родичам загиблих у Дженіні палестинців доступитися до тіл. Рішення про це було ухвалено за позовом двох арабів, які були депутатами ізраїльського парламенту.

Після огляду родичами тіл вони передавалися палестинським властям для поховання. Раніше ізраїльське військове командування мало намір поховати всіх загиблих у братській могилі.

Середина квітня 2002 р. Держсекретар США Колін Пауелл мав зустрічі з прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном та лідером Палестинської національ-

ної автономії Ясіром Арафатом. А. Шарон пропонував скликати міжнародну мирну конференцію з близькосхідного врегулювання під егідою США. На ній мав би розглядатися мирний план, запропонований Саудівською Аравією. Відбуватися конференції могла б на нейтральній території.

Початок другої половини квітня 2002 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон висловив готовність взяти участь у міжнародній конференції з врегулювання близькосхідного конфлікту. Не заперечував проти участі у конференції палестинського лідера Ясіра Арафата.

У Віфлеємі не втихали перестрілки між палестинцями, які засіли у Храмі Різдва Христового, та ізраїльськими солдатами.

Трьох палестинців вбито у сутичках у Хевроні та Наблусі. На півночі сектору Газа застрелено одного палестинця та двох поранено. Озброєні палестинці намагалися проникнути в єврейське поселення.

Дуже напруженою залишалася ситуація на лівано-ізраїльському кордоні. З ліванської території бойовики «Хезболла» обстрілювали Ізраїль.

Кінець другої декади квітня 2002 р. Не увінчався успіхом візит державного секретаря США Коліна Пауелла на Близький Схід. Палестинці продовжували вдаватися до терору, а Ізраїль — до бойових дій з ними та окупації територій.

На випадок своєї загибелі Ясір Арафат терміново призначив своїх наступників. Автономію колективно мали очолити: голова законодавчої ради Ахмед Курей (Абу Аля), секретар автономії Махмуд Аббас (Абу Мазен), міністр інформації та культури Ясір Абд Раббо, керівник служби безпеки в Газі полковник Мухамед Дахлан, міністр у справах самоврядування Саєб Ерікат. Я. Арафат не включив до списку керівника служби безпеки на Західному березі полковника Джебраїла Раджуба, звинувачуючи його в капітуляції та здачі Ізраїлю 200 співробітників служби та шістьох активістів «Хамас».

18 квітня 2002 р. У перестрілці біля храму Різдва Христового у Віфлеємі загинув ще один палестинець. Кількох було поранено. Один єврейський поселенець та три палестинці загинули у перестрілці у Хевроні.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон заявив про завершення першого етапу операції «Захисна стіна», спрямованої проти палестинських терористів. Ізраїльські війська було виведено з Дженіна, Наблуса та частково з Рамаллаха. Ізраїльтяни продовжували блокувати резиденцію Я. Арафата у Рамаллаху. Тривала облога храму Різдва Христового у Віфлеємі. Там знаходилися понад дві сотні палестинців. Поміж них було чимало озброєних бойовиків.

Третя декада квітня 2002 р. До м. Дженін (Західний берег) прибула комісія ООН. Мета — розслідувати події у таборі біженців під час операції ізраїльських військ.

Очоловав комісію президент Фінляндії Мартті Ахтісаарі. Членами комісії були колишній Верховний комісар у справах біженців Салако Огата та колишній президент Міжнародної федерації Червоного Хреста Корнеліо Самагура. Ізраїль вимагав збільшити у складі комісії число військових спеціалістів та експертів із боротьби з тероризмом. Рада безпеки ООН погодилася з таким клопотанням.

Ізраїльські власті пропонували палестинцям, які засіли у храмі Різдва Христового (м. Віфлеєм) здатися і стати перед судом. Пропонували ізраїльтяни і інший варіант — депортація за кордон. Палестинці вимагали свого доправлення до сектору Газа разом із зброєю.

23 квітня 2002 р. Ракетним ударом з ізраїльського гелікоптера були вбиті керівник «Бригад мучеників Аль-Акси» Марван Заллум та його помічник. Бойовики угруповання розстріляли трьох палестинців, яких вони підозрювали у співробітництві з Ізраїлем.

Третя декада квітня 2002 р. Ізраїльські вояки за підтримки щонайменше 20 танків та бронетранспортерів вийшли до м. Хеврон. Ізраїльтяни чинили обшуки та арешти. Між ізраїльтянами й палестинцями точилися перестрілки.

Чотири палестинці намагалися проникнути до єврейського поселення у секторі Газа. Їх застрелено.

Бойовики, які отаборилися у храмі Різдва Христового у Віфлеємі, відпустили 15 палестинських підлітків, яких вони утримували силоміць. Тіла двох бойовиків, вбитих у перестрілці, було винесено з храму.

Голова (раїс) палестинської національної автономії Я. Арафат залишався заблокованим у своїй резиденції у м. Рамаллах.

Ізраїльські сапери влаштували біля його штаб-квартири потужний вибух, знешкодивши знайдені гранати.

Кінець квітня 2002 р. Ясіру Арафату ізраїльські власті надали право на свободу пересування у межах Палестинської національної автономії за його згоду на ув'язнення шести палестинців, які вбили міністра Рехавама Зеєві, у в'язниці, де їх стерегтимуть американські та британські охоронці.

Цей план запропонували США. Ізраїль й Палестина погодилися. Палестинці розглядали його як перемогу Я. Арафата.

Ізраїльські війська знову зайняли м. Хеврон на Західному березі. Від обстрілу ізраїльських гелікоптерів загинуло 7 чоловік та ще 15 було поранено.

3 травня 2002 р. Ізраїльські війська провели операцію у місті Наблус (Західний берег). Під час неї загинув палестинський поліцейський.

П'ятьох палестинців ізраїльтяни заарештували в околицях міст Калькілія та Хеврон. Їх підозрювали у причетності до тероризму.

Палестинські власті перевели шістьох палестинських бойовиків до міста Єрихон, щоб тримати їх у ув'язненні під охороною американців. За цей крок ізраїльтяни зняли блокаду з резиденції Ясіра Арафата у місті Рамаллах.

Початок травня 2002 р. Міжнародна правозахисна організація «Х'юмен райтс вотч» заявила, що не знайшла доказів масових вбивств палестинців у місті Дженін, що на Західному березі.

Три співробітники цієї організації протягом тижня розслідували події у Дженіні. Встановили факт загибелі 52 палестинців. 30 з них були членами збройних угруповань, а 22 — цивільними особами. Ізраїль заявляв, що більшість убитих у Дженіні палестинців були терористами. У місті також загинули 23 ізраїльських солдати.

Початок травня 2002 р. Державний секретар США Колін Пауелл заявив, що розпочалася підготовка до міжнародної конференції про становище на Близькому Сході. Ця заява оприлюднена після наради у Вашингтоні, у якій взяли участь генсек ООН Кофі Аннан, Колін Пауелл, міністр закордонних справ Росії Ігор Іванов та міністр закордонних справ Іспанії Хосе Піке (її країна тоді головувала у Євро-союзі).

7 травня 2002 р. Президент США Джордж Буш і прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон обговорювали у Вашингтоні перспективи мирного врегулювання близькосхідного конфлікту. Ізраїльська делегація привезла два досьє. Одне з них мало матеріали про безпосередню причетність Ясіра Арафата до тероризму. Інше досьє містило мирний план ізраїльського уряду.

7 травня 2002 р. Завершилося понад місячне протистояння у Віфлеємі біля храму Різдва Христового між ізраїльськими вояками та палестинськими бойовиками. Палестинські власті погодилися на депортацію до Італії 13 бойовиків та передавання 26 до суду у секторі Газа.

10 травня 2002 р. Розрядилася ситуація навколо храму Різдва Христового у Віфлеємі. Після 38-денної блокади, яку тримали ізраїльські вояки, з храму вийшли 13 палестинців. Їх Ізраїль звинувачував у тероризмі. Ці палестинці депортовувалися на Кіпр, а звідти — до деяких європейських країн. Ще 26 палестинців направлялися у в'язницю у секторі Газа. Решту 87 палестинців ізраїльтяни обіцяли відпустити після перевірки документів.

Ізраїль стягував війська і бронетехніку до кордону із сектором Газа, щоб помститися за теракти, скоєні палестинцями.

12 травня 2002 р. З'їзд партії «Лікуд» за ініціативою колишнього прем'єр-міністра Бен'яміна Нетаньяху, прийняв резолюцію, спрямовану проти утворення палестинської держави в будь-якому варіанті. Чинний прем'єр-міністр Аріель Шарон намагався не допустити голосування цієї резолюції, оскільки така позиція — небезпечна для держави Ізраїль.

Різно засудив рішення «Лікуду» голова Палестинської національної автономії Ясір Арафат.

17 травня 2002 р. озброєний палестинець намагався проникнути в єврейське поселення Бейт-Ель (Західний берег). Його застрелили.

Середина травня 2002 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон заявив, що відновлення мирних переговорів з палестинцями неможливе поки не буде реформовано корумпований режим Ясіра Арафата.

19 травня 2002 р. Терорист-самогубець підірвав себе на ринку у м. Натанья. Загинули дві особи, щонайменше 50 чол. поранено. Про причетність до теракту заявив «Народний рух визволення Палестини». З цим були згодні і ізраїльські спецслужби.

20 травня 2002 р. На півночі Ізраїлю підірвав себе терорист-самогубець. Він загинув. Інших жертв не було.

20 травня 2002 р. Під час голосування у кнесеті ортодоксальна партія ШАС голосувала проти пакету термінових економічних заходів, запропонованих урядом Аріеля Шарона. Глава уряду тоді відправив у відставку чотирьох міністрів, які представляли ортодоксальні релігійні кола. Назривала урядова криза. Уряд користувався підтримкою 65 депутатів з 120, але став залежним від лівоцентристської Партії праці.

22 травня 2002 р. Палестинський терорист-смертник підірвав бомбу на одній з вулиць міста Рішон-ле-Ціон, що поблизу Тель-Авіва. Три особи загинули, 27 — дістали поранення. Про причетність до теракту заявило угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Ізраїльські війська раніше того ж дня провели рейд у табір біженців біля міста Наблус на Західному березі. Загинули 4 палестинці. Поміж них — один з активістів та два бойовики «Бригади мучеників Аль-Акси».

Під час рейду у місті Хеврон заарештовано 10 палестинців, яких ізраїльтяни підозрювали у причетності до тероризму.

Кінець другої декади травня 2002 р. Ізраїльські війська провели короткі рейди в міста Дженін, Рамаллах, Тулькарм та деякі інші населені пункти Західного берегу Йордану.

30 травня 2002 р. Ізраїльські війська ввійшли у місто Хеврон. Заарештовано кількох керівників місцевих відділень «Хамазу» та «Ісламського джихаду».

Початок червня 2002 р. Директор Центрального розвідувального управління США Джордж Тенет прибув до Єрусалима. Він мав намір поновити мирний процес. Його початком мала стати регіональна конференція міністрів закордонних справ.

Початок червня 2002 р. Терорист-самогубець підірвав вибуховий пристрій біля автобуса з ізраїльськими солдатами. Щонайменше 14 чол. загинуло, десятки людей дістали поранення. Про причетність до теракту заявило угруповання «Ісламський джихад».

Лідер Народного фронту визволення Палестини Ахмед Саадат продовжував бути ув'язненим палестинськими властями, не дивлячись на рішення суду Палестинської національної автономії про його звільнення.

5 червня 2002 р. Стався теракт біля селища Мегіда на півночі Ізраїлю. Загинуло 17 чол., поранено близько 40 чол. Наступного дня ізраїльська армія провела операцію в місті Рамаллах поблизу штаб-квартири Ясіра Арафата.

Запекла перестрілка між ізраїльськими солдатами та охороною лідера Палестинської національної автономії тривала кілька годин.

8 червня 2002 р. Скоєно напад на єврейське поселення поблизу Наблуса. Поранено 6 ізраїльтян.

10 червня 2002 р. Ізраїльські танки ввійшли в м. Рамаллах. Палестинці вчинили опір.

11 червня 2002 р. У м. Герцлія вчинено теракт. Загинули 15-річна дівчиця і 90-річний чоловік. 8 осіб дістали поранення. Ізраїльські спецслужби вважали, що до вибуху причетне угруповання «Хамаз».

Початок другої декади червня 2002 р. Розпочалося спорудження муру вздовж лінії, яка розмежовувала палестинські та ізраїльські території. Проект запропонував міністр оборони Бен'ямін Бен Елієзер. Планувалося, що перша черга робіт триватиме близько року. Їх загальна вартість 360 млн доларів.

«Електронний паркан» мав відокремити палестинській території від Ізраїлю. Мета — запобігання проникненню терористів. Довжина першої черги — 115 км., Протяжність всього муру — 350 км.

Кінець другої декади червня 2002 р. На автобусній зупинці у північній частині Єрусалиму палестинець-смертник підірвав вибуховий пристрій. Загинуло 6 чол. Поміж них двоє дітей. Щонайменше 35 осіб дістали поранення. Про причетність до теракту заявило угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Через кілька годин після теракту ізраїльські вояки, яких підтримували бронетехніка та гелікоптери, зайняли ряд населених пунктів на Західному березі. Храм Різдва Христового у Віфлеємі знову оточили танки. Спалахували перестрілки.

Кінець другої декади червня 2002 р. Палестинський терорист-самогубець підірвав рейсовий автобус. Загинуло 19 чол. Понад 50 дістали поранення. Поміж загиблих було багато дітей. Загинуло кілька ізраїльських арабів. Спочатку відповідальність взяло на себе угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси», а дещо пізніше — «Хамаз».

У відповідь ізраїльський уряд вирішив провести нові воєнні рейди. Ізраїльська армія окупувала на Західному березі міста Дженін, Наблус та Калькілію. Вогнищем тероризму Ізраїль вважав місто Дженін і табір біженців біля нього.

Початок третьої декади червня 2002 р. Президент США оприлюднив план врегулювання близькосхідного конфлікту. План передбачав проведення виборів до парламенту Палестинської автономії до кінця 2002 р., демократичні реформи у керівництві автономії, утворення незалежної палестинської держави через три роки, виведення ізраїльських військ з палестинських територій, припинення будівництва на них єврейських поселень, готовності Ізраїлю повернутися до кордонів, що існували до війни 1967 року.

Ізраїльські війська за підтримки танків увійшли в місто Хеврон (Західний берег). Два палестинці загинули у перестрілках, вісім було поранено. Ізраїльські танки

знову блокували резиденцію Ясіра Арафата у Рамаллаху. Ракети з ізраїльських гелікоптерів вбили шість палестинців. Поміж них були два активісти угруповання «Хамаз».

Третя декада червня 2002 р. Лідер (раїс) Палестинської автономії Ясір Арафат заявив, що не піде у відставку. Його до цього закликав президент США Джордж Буш.

Мирний план близькосхідного врегулювання, запропонований Джорджем Бушем, загалом підтримали Росія, Німеччина, Франція та Китай. Іран план засудив. Саудівська Аравія та Сирія від коментарів утрималися.

Міністр оборони Ізраїлю Беньямін Бен Елєйзер заявив, що армія не залишить міст на Західному березі Йордану, які вона окупувала, доки не припиниться терор.

Кінець червня 2002 р. Державний секретар США Колін Пауелл заявив, що США далі не вестимуть жодних переговорів з Ясіром Арафатом, оскільки він не бажав нічого робити для припинення терору.

Кінець червня 2002 р. Ізраїльська піхота і танки ввійшли в місто Рафah (сектор Газа).

У Хевроні підірвано будинок місцевої адміністрації, в якому нібито знайшли притулок терористи. Керівника військового крила «Хамазу» Мухаммеда аль-Такіра ізраїльські вояки вбили у Наблусі.

Ізраїльські війська залишалися в усіх найбільших містах Західного берега Йордану. Оголошено про евакуацію жителів десяти невеликих єврейських поселень.

Початок липня 2002 р. Голова Палестинської національної автономії Ясір Арафат відправив у відставку керівника служби безпеки Західного берега Йордану Джебріля Раджубу та начальника палестинської поліції Газі полковника Джабала.

Ізраїльські війська шукали терористів на палестинських територіях. 30 підозрюваних було заарештовано у м. Дженіні, шість — у м. Хевроні. У Хан-Юнісі заарештовано 6 палестинців, яких звинувачували у нападі на ізраїльських солдатів.

Початок липня 2002 р. У м. Рафah (сектор Газа) сталася сутичка між прихильниками угруповання «Хамаз» та палестинською поліцією. Щонайменше півтисячі палестинців блокували дільницю поліції і вимагали звільнити заарештованих бойовиків. В сутичці потерпіло два десятки чоловік.

Власті Ізраїлю дозволили п'яти тисячам палестинців знову їздити на роботу в Ізраїль.

Оголошено про поетапне скасування комендантської години в семи містах на Західному березі.

Перша декада липня 2002 р. Міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес мав переговори з міністрами фінансів і внутрішніх справ Палестинської національної автономії — Саламом Фаедом і Абделем Разаком аль-Ях'єю. Йшлося про економічний розвиток палестинських територій та про заходи безпеки.

Голова Палестинської національної автономії Ясір Арафат звільнив Тофіка Тираві з посади керівника військової розвідки. Я. Арафат також скасував свій указ про звільнення Джібріла Раджуби з посади керівника служби безпеки на Західному березі Йордану. Співробітники палестинських спецслужб впродовж тижня бунтували проти звільнення Д. Раджуби. Його призначено заступником міністра внутрішніх справ.

Середина липня 2002 р. Поблизу єврейського поселення Емануель на Західному березі Йордану палестинські терористи підірвали автобус з ізраїльтянами, який їхав з Тель-Авіву. Відкрили вогонь по людях, які вискакували з автобуса. Загинуло вісім ізраїльтян. Щонайменше два десятки дістали поранення. Нападники втекли. Про причетність до теракту заявили кілька екстремістських організацій.

15 липня 2002 р. У єгипетському місті Александрія відбулася зустріч президента Єгипту Хосні Мубарака з міністром оборони Ізраїлю Беньяміном Бен Елейзе-ром. Ізраїльський міністр переконував у необхідності заміни Я. Арафата на посту голови Палестинської національної автономії.

16 липня 2002 р. У Нью-Йорку відбулася зустріч представників ООН, Євросоюзу, США, Єгипту, Росії, Саудівської Аравії та Йорданії. Обговорювалися шляхи подолання близькосхідної кризи. Держсекретар США Колін Пауелл виступав за відставку Ясіра Арафата. Генсек ООН Кофі Аннан, міністр закордонних справ Росії Ігор Іванов, координатор Євросоюзу з міжнародних питань Хав'єр Солана виступали за продовження діалогу з Я. Арафатом. Не було однастайності щодо основних напрямків врегулювання конфлікту.

Друга декада липня 2002 р. Поблизу міста Хан-Юніс (сектор Газа) ізраїльські гелікоптери обстріляли ракетами об'єкт, де виготовлялися вибухові пристрої для терактів. Палестинці стверджували, що то був звичайний жилий будинок. Поранено 5 осіб.

На Західному березі Йордану ізраїльські військовослужбовці затримали вантажівку з вибухівкою. Палестинці обстріляли ізраїльські військові машини. Ніхто не потерпів.

Тривала блокада палестинських територій.

Кінець другої декади липня 2002 р. У Тель-Авіві стався теракт. П'ять чоловік загинули. Щонайменше 40 дістали поранення. Два палестинські терористи-самогубці підірвали бомби у торговому центрі у районі, де жили іноземні робітники.

Ізраїльські вояки застрелили озброєного палестинця у м. Калькілія (Західний берег Йордану).

Двоє палестинських дітей загинули у м. Рамаллах. Ще кілька осіб дістали поранення. Причина трагедії — діти знайшли вибуховий пристрій і ненароком привели його в дію.

21 липня 2002 р. Поблизу міста Реховот (Західний берег) стався вибух на залізниці. Поранення дістав машиніст.

23 липня 2002 р. У ніч проти цього дня ізраїльська авіація обстріляла ракетами жилий квартал у м. Газа. Там проживав лідер воєнізованого крила угруповання «Хамаз» шейх Салах Шехад. Загинуло 15 чоловік. Поміж них 9 дітей. Загинув шейх, його дружина й діти.

Наказ про нанесення авіаудару по будинку, де перебував С. Шехад, видав особисто прем'єр-міністр Арієль Шарон.

На знак протесту проти операції у Газі подала у відставку заступник міністра оборони Далія Рабин-Філософ. Вона — дочка колишнього прем'єр-міністра Ізраїлю Іцхака Рабина (вбитого 1995 року).

Цей авіаналіт засудив весь світ, утому числі і найближчі союзники Ізраїлю. Різко критикувала Ізраїль і Рада Безпеки ООН.

Екстремістські палестинські угруповання поклялися помститися за жертви авіарейду.

Керівництво Палестинської національної автономії мало намір подати позов проти Арієля Шарона в нещодавно створений Міжнародний кримінальний суд ООН. Глава ізраїльського уряду звинувачувався у злочинах проти людяності.

У похоронах загиблих взяли участь 300 тисяч палестинців. Міністерство закордонних справ висловило жаль з приводу загибелі мирних жителів. Прем'єр-міністр Арієль Шарон розглядав ракетний удар у Газі як важливий успіх у боротьбі з тероризмом.

Третя декада липня 2002 р. Генеральний прокурор Ізраїлю ухвалив рішення про те, щоб родичі палестинських терористів не депортувалися із Західного берега Йордану до сектора Газа до доведення їх безпосередньої причетності до терактів.

29 липня 2002 р. Заарештовано лідера «Хамазу» на Західному березі Йордану Хусейна Абу Квейка та ще чотирьох її активістів.

Кінець липня 2002 р. У Хевроні під час похорону ізраїльського солдата, вбитого палестинцями, стався черговий інцидент. Палестинці напали на ізраїльтян. Ті почали громити палестинські крамниці на міському ринку. Зчинилася перестрілка. У ній загинула 14-річна дівчина — палестинка.

Кінець липня 2002 р. У студентському кафе Єврейського університету в Єрусалимі стався вибух. Сім чоловік загинули. Понад сто осіб отримали поранення. Троє загиблих — громадяни США, один — з Франції. Поміж поранених багато іноземців. Про причетність заявила організацію «Хамаз». Вказувалося, що це — пошта за ізраїльський авіаудар в Газі, де загинуло 15 палестинців, у тому числі один з лідерів «Хамазу» шейх Салах Шекада. Палестинці — демонстранти у Газі раділи скоєному теракту в Єрусалимі.

Теракт у Єрусалимі засудили президент США Джордж Буш, керівники країн Євросоюзу, генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Відомий чорношкірий американський діяч Джессі Джексон на знак протесту відмінив свою зустріч з духовним лідером «Хамазу» шейхом Ахмедом Ясіном.

30 липня 2002 р. У центрі Єрусалиму стався вибух. Серйозні поранення отримали сім ізраїльтян.

Вбито двох ізраїльтян. Вони привозили паливо у палестинське селище. Про причетність до вбивства заявило угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Початок серпня 2002 р. Ізраїльські військові провели широку антитерористичну операцію в м. Наблус (Західний берег Йордану). Під час перестрілок загинуло 5 палестинців. Півотню палестинців було заарештовано.

4 серпня 2002 р. Вчинено 4 терористичні акти. Загинули принаймні 13 осіб, більше сотні людей дістали поранення. За всі напади відповідальність взяло на себе угруповання «Хамаз».

Найбільше жертв було у пасажирському автобусі. Він їхав з Хайфи. Обстріляли його біля містечка Цефат. Десять ізраїльтян загинули. Десятки були поранені.

У Східному Єрусалимі палестинський терорист обстріляв автобус ізраїльської телекомпанії. Загинув випадковий палестинець-перехожий. Терориста було вбито. 17 чоловік дістали поранення.

Під час двох терактів на Західному березі Йордану загинули два ізраїльтяни. Багато людей дістали поранення.

Перша декада серпня 2002 р. Міністр оборони Ізраїлю Беньямін бен Елієзер пропонував вивести війська з чотирьох палестинських міст — Гази, Рафаху, Хеврона та Єрихона, якщо Палестинська автономія дасть тверді гарантії забезпечення в них безпеки.

Ізраїльські війська здійснили короткий рейд в секторі Газа. Обшукали табір біженців Джабалія. Поранили одного палестинця. Під час рейду у Дженін (Західний берег) вбито двох палестинських бойовиків.

Перша декада серпня 2002 р. Керівництво Палестинської національної автономії звинуватило Ізраїль в тому, що він відмовляється виводити війська з палестинських міст в обмін на гарантії безпеки — як про це домовились ізраїльський міністр оборони Беньямін бен Елієзер і палестинський керівник служб внутрішніх справ Абдель Разак аль-Ях'я.

Державний секретар США Колін Пауелл та радник президента США з питань національної безпеки Кондоліза Райс вели у Вашингтоні переговори з палестинською делегацією, очолюваною Саєбом Ерікатом.

Початок другою декади серпня 2002 р. Голова Палестинської національної автономії Я. Арафат вважає надзвичайно позитивними результати переговорів палестинської делегації з представниками уряду США.

Палестинську делегацію очолював Саєб Ерікат. Делегація зустрічалася з держсекретарем Коліном Пауеллом, помічником президента з національної безпеки Кондолізою Райс, директором ЦРУ Джорджем Тенетом.

Середина серпня 2002 р. Палестинські організації «Хамаз» та «Ісламський джихад» відмовилися підписати спільну заяву про припинення терору проти ізраїльтян. Проти підписання заяви виступив духовний лідер «Хамазу» шейх Ахмед Ясін та керівники її відділення в Сирії.

Розпочався суд на одним з членів керівництва Палестинської національної автономії Марваном Баргуті. Його звинувачували у причетності до терактів і вбивств, скоєних «Бригадами мучеників Аль-Акси».

16 серпня 2002 р. Доріан Голд — старший радник прем'єр-міністра Аріеля Шарона, — заявив, що у разі іракського ракетного удару по ізраїльських містах Ізраїль застосує весь наявний у нього «потенціал відплати». Фахівці зрозуміли це як натяк на атомну бомбу.

18 серпня 2002 р. Міністр оборони Ізраїлю Беньямін бе Еліейзер та міністр внутрішніх справ Палестинської національної автономії Абдель Разак аль-Ях'я досягли домовленості про вивід ізраїльських військ з міста Віфлеєм (Західний берег) та із сектора Газа. Палестинські власті зобов'язалися підтримувати там порядок і не допускати терористичних актів.

Кінець серпня 2002 р. Ізраїльська піхота, гелікоптери та військові кораблі продовжували виконувати широкомасштабну операцію в секторі Газа. До палестинських угруповань у секторі Газа мала надійти велика партія контрабандної зброї. Ізраїльські кораблі знищили всі контейнери зі зброєю.

Від танкового обстрілу у селищі неподалік сектора Газа загинули чотири палестинці. Поміж них — мати з двома дітьми. Близько десяти осіб дістали поранення.

28 серпня 2002 р. Ізраїльські війська за підтримки танків і гелікоптерів провели операцію в секторі Газа. Вогневу підтримку надали воякам і військові кораблі. Рейд був відповіддю на мінометний обстріл палестинцями єврейського поселення Гуш-Катиф на півдні сектора Газа.

31 серпня 2002 р. Під час рейду ізраїльських військовослужбовців поблизу міста Дженін (Західний берег Йордану) було вбито п'ятьох палестинців. Поміж них — двоє дітей.

1 вересня 2002 р. Ізраїльські вояки застрелили поблизу Хеврона палестинця, який намагався проникнути до єврейського поселення. Вбито було по одному палестинцю у Дженіні та Наблусі.

Початок вересня 2002 р. Міністр закордонних справ Данії Пер Стіт Мюллер прибув на Близький Схід з планом мирного врегулювання, запропонованим Євросоюзом (Данія на той час головувала в ЄС). План врахував всі попередні мирні ініціативи.

Ізраїльська поліція відвернула терористичний акт. У автомобілі було виявлено 600 кг. Вибухівки, шматочки металу, дві ємності з пальним, мобільний телефон. Власники машини втекли.

Початок вересня 2002 р. Найвищий суд — Суд справедливості Ізраїлю (БА-ГАЦ) затвердив рішення військового суду про депортацію із Західного берега в сектор Газа двох родичів палестинця, звинуваченого в тероризмі.

Дії ізраїльської влади правозахисна організація «Міжнародна амністія» назвала «воєнним злочином».

9 вересня 2002 р. У м. Рамаллаху (Західний берег Йордану) відкрилася сесія законодавчих зборів Палестинської національної автономії. Власти Ізраїлю не пустили на засідання делегацію депутатів із сектора Газа (12 осіб). Їх звинувачували у причетності до тероризму. На відкритті сесії Я. Арафат засудив тероризм, але не закликвав припинити теракти. Добрим словом згадав вбитого ізраїльського главу уряду Іцхака Рабіна.

Ізраїльські військові провели антитерористичну операцію у Газі. Сталася вона після мінометного обстрілу єврейського поселення. Поранено трьох палестинців.

11 вересня 2002 р. Тривало засідання законодавчих зборів Палестинської національної автономії. Обговорювалося реформування владних структур Палестинського національної автономії та склад нового уряду, призначеного у червні.

Очоловане лідером Палестинської національної автономії Я. Арафатом угруповання ФАТХ і його бойові загони «Танзім» заявили про припинення терактів. «Хамаз» і «Бригади мучеників Аль-Аксі» мали намір продовжити теракти.

Початок другої половини вересня 2002 р. Новий уряд Палестинської національної автономії, який Я. Арафат призначив у червні, пішов у відставку у повному складі, так і не розпочавши роботу.

Учасники сесії законодавчих зборів Палестинської національної автономії, яка відбувалася у м. Рамаллах, зажадали голосування про вотум недовіри уряду. Уряд вирішив ліпше піти у відставку. Ряд депутатів вважали його корумпованим і неефективним.

16 вересня 2002 р. У зв'язку з наближення великого єврейського свята — Йом Кіпур в Ізраїлі було посилено заходи безпеки. Війська заблокували всі палестинські території. Закрито кордони з Єгиптом та Йорданією.

У Наблусі відбувся марш протесту палестинців. Вони були незадоволені встановленням блок-поста в центрі міста. Між палестинцями та ізраїльськими вояками сталася перестрілка у Дженіні. Одного палестинця було поранено.

18 вересня 2002 р. У Тель-Авіві стався теракт. 7 ізраїльтян загинули. Поранено — близько 70 осіб. Відповідальність взяли «Хамаз» та «Ісламський джихад». У відповідь ізраїльська армія провела рейди на Західному березі Йордану та у Газі. Були вбиті і поранені

Друга декада вересня 2002 р. Терорист-самогубель підірвав себе біля автобусної зупинки на півночі Ізраїлю. Загинув один ізраїльський поліцейський, ще одного було поранено. Потерпів випадковий перехожий. Про відповідальність заявило угруповання «Ісламський джихад». Теракти було названо подарунком прем'єр-міністру Арієлю Шарону з нагоди двадцятиріччя трагедії у таборах палестинських біженців Сабра і Шатіла в Лівані.

19 вересня 2002 р. У ніч проти цього дня ізраїльські війська з бронетехнікою і артилерією ввійшли у місто Рамаллах. Оточили штаб-квартиру голови Палестинської національної автономії Я. Арафата та обстріляли її. Один снаряд влучив в особисту резиденцію Я. Арафата. Ізраїльтяни вимагали видачі терористів, які переховувалися на території штаб-квартири. Частина бойовиків здалася. Інші — відмовилися. Ізраїльтяни розгромили адміністративний комплекс. Знищені всі будинки за винятком особистого будинку Я. Арафата. На території штаб-квартири знаходилися 50 бойовиків.

24 вересня 2002 р. У секторі Газа ізраїльська армія провела операцію. У східну частину ввійшли війська, підтримані гелікоптерами і танками. Вони розпочали руйнувати будинки терористів з «Хамазу» та їхніх родичів. Ізраїльське командування повідомило про знищення 13 майстерень, де виготовлялися ракети.

У Рамаллаху тривала облога штаб-квартира лідера Палестинської національної автономії Я. Арафата. Ізраїльське командування вимагало капітуляції півсотні терористів, які знаходилися у резиденції.

Рада Безпеки ООН ухвалила резолюцію про негайне припинення насильства на Близькому Сході. США утрималися. Правом накладти вето не скористалися.

26 вересня 2002 р. Ізраїльські війська продовжували блокаду резиденції Ясіра Арафата у м. Рамаллах.

На її території перебувало близько двохсот осіб. Півсотні поміж них ізраїльське командування звинувачувало у тероризмі і вимагало видачі.

Вранці із сектора Газа ракетами палестинці обстріляли ізраїльське місто Седерот. Напередодні воно було обстріляно з мінометів.

Кінець вересня 2002 р. Ізраїльські війська послабили блокаду резиденції голови Палестинської національної автономії Я. Арафата. Війська і танки відведено від будинку, але вони стерегли прилеглу територію і не допускали втечі терористів з резиденції.

Я. Арафат за допомогою телебачення закликав палестинців продовжувати повстання (інтифаду), яка вже тривала два роки. Загинули 600 ізраїльтян та 1,5 тис. палестинців. Криваві інциденти тривали.

Початок жовтня 2002 р. Після зняття 29 вересня ізраїльтянами блокади штаб-квартири Я. Арафата звідти втекли члени екстремістських організацій. Навколо резиденції засіли ізраїльські снайпери.

Мали місце нові сутички між палестинськими бойовиками та ізраїльськими військовослужбовцями. Загинули чотири палестинці та один ізраїльський солдат. Ще 25 палестинців дістали поранення.

Початок жовтня 2002 р. Ізраїльські вояки заарештували у м. Рамаллах керівника «Арабського фронту визволення» Раката Салема. Через цю організацію іракські власті надсилали гроші родичам палестинських терористів-самогубців.

Початок жовтня 2002 р. Президент США Джордж Буш підписав закон про фінансування дипломатичної діяльності у 2003 році. Єрусалим став вважатися столицею Ізраїлю. До цього США вважали столицею Тель-Авів.

7 жовтня 2002 р. Ізраїльська піхота, та також танки та гелікоптери здійснили вранці рейд у місто Хан-Юніс у секторі Газа та у сусідній табір біженців. У перестрілці загинули 10 палестинців, а приблизно півсотні — отримали поранення. Рейд було спровоковано мінометним обстрілом палестинцями єврейського поселення.

8 жовтня 2002 р. У ніч проти цього дня ізраїльські війська провели рейд у секторі Газа. Загинули 10 палестинців. Близько 80 поранено. Ізраїльтяни заявляли, що загиблі і поранені — терористи. Палестинці твердили, що жертви і поранені були мирними жителями. США висловили занепокоєння цим рейдом. Дії ізраїльських військових засудили також генсек ООН Кофі Аннан та верховний комісар Євросоюзу Хав'єр Солана.

Кінець першої декади жовтня 2002 р. Ізраїльській війська здійснили черговий рейд у Газу. Відбулася запекла перестрілка у таборі біженців Рафах.

Напередодні у Рафаху було вбито двох і поранено понад 20 палестинців. Мали місце арешти та руйнування будинків.

На автобусній зупинці у Тель-Авіві прогрімів вибух. Було поранено п'ятьох ізраїльтян.

Середина жовтня 2002 р. Президент США Джордж Буш заявив, що Ізраїль готовий відповісти ударом на удар, якщо на нього нападе Ірак. Заяву про це американський президент зробив після завершення переговорів з ізраїльським прем'єр-міністром А. Шароном.

Кінець другої декади жовтня 2002 р. Ізраїльські війська неподалік міста Наблуса конфліктували з єврейськими поселеннями, які незаконно побудувалися на палестинській території. Військовослужбовці розпочали руйнувати будинки, але поселенці вчинили опір. Представники релігійних партій у парламенті (кнесеті) Ізраїлю звинуватили у зраді лідера партії «Авода» Беньяміна бен Еліезера. Він тоді був міністром оборони.

Початок третьої декади жовтні 2002 р. В м. Хадера на півночі Ізраїлю внаслідок теракту загинули 14 осіб. Щонайменше 50 чол. дістали поранення. Біля пасажирського автобуса вибухнув джип з 100 кг вибухівки. Про відповідальність заявило угруповання «Ісламський джихад».

Кінець жовтня 2002 р. Розвалився уряд національної єдності. Представники партій «Лікуд» та «Авода» не змогли домовитися про розподіл бюджетних коштів.

На думку партії «Авода» (трудовики) занадто багато бюджетних коштів витрачалося на фінансування єврейських поселень на палестинських територіях і недостатньо на соціальні потреби. Було прийнято рішення про дострокові вибори прем'єр-міністра та депутатів парламенту (кнесету).

Міністри-трудовики подали у відставку. Серед них були міністр закордонних справ Шимон Перес та міністр оборони Беньямін бен-Елієзер.

Кінець жовтня 2002 р. Біля єврейського поселення на Західному березі Йордану терорист застрелив 12-річну дівчинку. Поранено було ще кілька осіб. Дві жінки з-поміж поранених згодом померли в лікарні. Терориста вбили ізраїльські солдати.

Кінець жовтня 2002 р. Неподалік єврейського поселення Аріель (Західний берег Йордану) стався вибух біля автозаправної станції. Вибуховий пристрій привів у дію терорист-самогубець. Три ізраїльських військовослужбовці загинули. Ще два десятки людей було поранено. Про причетність до вибуху заявило екстремістське угруповання «Бригад мучеників Аль-Акси».

Початок другої декади листопада 2002 р. Два озброєні палестинці напали на сільськогосподарську ферму «Метцер» (50 км. Від Тель-Авіва). Вбили трьох ізраїльтян. Поміж них — матір і двох дітей. Терористам вдалося втекти.

Два палестинці підірвали себе поблизу міста Тулькарм, коли ізраїльські вояки намагалися їх затримати.

Під час рейду ізраїльських військ в місто Дженін вбито одного з місцевих лідерів угруповання «Ісламський джихад».

Початок другої декади листопада 2002 р. Після нападу палестинського терориста на кібуц Метцер (коли загинуло 5 ізраїльтян, у т. ч. мати з двома малолітніми дітьми) ізраїльські війська провели масштабну операцію на Західному березі Йордану. Було окуповано міста Тулькарм й Наблус. Обстріляно табір палестинських біженців Балата неподалік Наблуса.

Міністр оборони Ізраїлю Беньямін Натаньяху закликав депортувати Ясіра Арафата з території Палестинської національної автономії.

14 листопада 2002 р. Озброєні палестинці вбили в Хевроні 12 ізраїльтян. Понад 20 осіб дістали поранення. Ізраїльська відповідь — широкомасштабна антитерористична операція на палестинських територіях.

Середина листопада 2002 р. Ізраїльські війська здійснили нічний рейд у місто Газу. Поранено трьох палестинців. Чотирьох-заарештовано (співробітника служби безпеки та трьох його братів).

Кінець другої декади листопада 2002 р. В опозиційній партії «Авода» (Партія праці) відбулися вибори керівництва. Керівником партії став колишній армійський генерал Амран Міцна. За нього проголосували 57 відсотків членів «Аводи», а за чинного тоді лідера — колишнього міністра оборони Беньяміна

бен Еліейзера — 35 відсотків. А. Міцна вважався «голубом», а його попередник — «яструбом».

21 листопада 2002 р. Вранці в Єрусалимі вчинено терористичний акт. Терорист-самогубець підірвав бомбу в переповненому пасажирському автобусі. Щонайменше 10 чол. загинуло. Понад півсотні осіб дістали поранення.

В секторі Газа ізраїльські війська провели широкомасштабну антитерористичну операцію.

Третя декада листопада 2002 р. Ізраїльське військове командування визнало, що в таборі палестинських біженців неподалік міста Дженін (Західний берег Йордану) вояки Ізраїлю помилково застрелили співробітника місії ООН Єна Гука. Думали, що він терорист.

25 листопада 2002 р. Ізраїльські солдати прочісували місто Віфлеєм. Шукали терористів. Заарештовано понад 30 осіб.

Масштабні операції — відповідь на недавній теракт, вчинений в Єрусалимі (загинуло 11 ізраїльтян).

Кінець листопада 2002 р. Заступник голови Палестинської національної автономії Махмуд Аббас у зверненні до активістів Організації визволення Палестини (ФАТХ) зазначив, що за два роки інтифади зруйновано все, що було створено і подальша збройна боротьба веде у безвихідь.

29 листопада 2002 р. Військово-транспортним літаком до Тель-Авіва з Кенії було доставлено тіла трьох ізраїльтян. Вони загинули в результаті вибуху біля готелю «Парадайз» («Рай») у м. Момбаса.

Початок грудня 2002 р. На виборах лідера правлячої партії «Лікуд» переміг чинний прем'єр-міністр Аріель Шарон, набравши 59 відсотків голосів. Його суперник — міністр закордонних справ Бен'ямін Натаньяху здобув підтримку 41 відсотка членів партії.

Напередодні виборів А. Шарон і Б. Натаньяху уклали угоду: той з них, хто програє на партійних виборах, посідає друге місце у партійному списку і стає міністром закордонних справ у разі перемоги «Лікуд» на парламентських виборах 28-го січня 2003 року.

Перша декада грудня 2002 р. Новий лідер «Аводи» (Партія праці) Амран Міцна заявив, що співпраця з А. Шароном можлива лише після перегляду ним політики щодо єврейських поселень на палестинських територіях.

Середина грудня 2002 р. Ізраїльський уряд заборонив лідеру Палестинської автономії Ясіру Арафату прибути на різдвяні свята до Віфлеєма.

На півдні сектора Газа ізраїльські війська зруйнували 13 будинків, що належали членам терористичних угруповань. Це була відповідь на напад палестинців на ізраїльський патруль. Тоді два ізраїльських військовослужбовці дістали поранення.

Ізраїльський суд засудив членів «Хамазу» до довічного ув'язнення. Засуджено за теракти під час яких загинуло 35 ізраїльтян.

25 грудня 2002 р. З нагоди Різдва Христового ізраїльський війська тимчасово вийшли з Віфлеєма і розмістилися на околицях міста. Ізраїльські власті заборонили всі святкові заходи окрім релігійних відправ.

Третя декада грудня 2002 р. Ізраїльські вояки вбили у м. Наблус Ібрагіма Абу Хаваша. Він був одним із лідерів екстремістської організації «Хамаз». Ізраїльське командування зараховувало його до найнебезпечніших терористів. У м. Дженін вбито терориста з організації «Ісламський джихад». Під час перестрілки було поранено чотирих ізраїльських солдатів.

Озброєний палестинець намагався проникнути в єврейські поселення Ніпарим, що у секторі Газа.

Підсумки терактів 2002 р. Найзначніші акти, вчинені 2002 року палестинцями-самогубцями.

9 березня, кафе біля резиденції прем'єр-міністра — 13 загинуло, 50 поранено;

27 березня, отель в Нетанії — 29 загинуло, понад 100 поранено;

31 березня, ресторан в Хайфі — 15 загинуло, 44 поранено;

12 квітня, ринок в Єрусалимі — 6 загинуло, понад 90 поранено;

8 травня, більярдний клуб в Тель-Авіві — 15 загинуло, 60 поранено;

5 червня, перехрестя в Мегіддо — 17 загинуло, кілька десятків поранено;

18 червня, Єрусалим — 19 загинуло, 50 поранено;

21 жовтня, автобус біля Хадери — 14 загинуло, 50 поранено.

21 листопада, автобус у передмісті Єрусалима — 11 загинуло, 49 — поранено.

Початок січня 2003 р. Ізраїльські війська провели рейд у таборі палестинських біженців поблизу міста Рамаллах на Західному березі Йордану. Зруйновано будинок палестинки. Вона підозрювалася у вбивстві ізраїльтянина, яке сталося минулого року.

5 січня 2003 р. Два палестинці-смертники підірвали у центрі Тель-Авіву вибуховий пристрій. Загинуло 23 чоловіки, десятки людей було поранено.

Перша декада січня 2003 р. Ізраїльські війська здійснили рейди у секторі Газа та на Західному березі. Зруйновано кілька будинків активістів палестинських екстремістських організацій. Були жертви. Рейди були відповіддю на терористичний акт, скоєний 5 січня.

Середина січня 2003 р. У Лондоні відбулася міжнародна конференція про врегулювання близькосхідного конфлікту і реформування адміністративних структур Палестинської автономії.

Конференцію Ізраїль проігнорував. Була відсутньою і палестинська делегація, бо Ізраїль не скасував заборону на виїзд, запроваджену після двох терористичних актів у Тель-Авіві. Палестинська делегація спілкувалася з Рамаллаху з Лондоном за допомогою телемосту. Терористичний акт палестинська делегація засудила.

17 січня 2003 р. Два озброєні палестинці проникли в єврейські поселення і обстріляли один з будинків у місті Хеврон на Західному березі Йордану. Три особи дістали поранення, а один поселенець загинув. Було також вбито одного з нападників, інший втік. Під час похорону поселенця учасники процесії трошили та підпалювали будинки палестинців. Поліція припинила безпорядки.

Друга декада січня 2003 р. Два палестинські підлітки загинули і один був тяжко поранений. Це сталося у результаті відхилення ракети, випущеної ізраїльським вертольотом по машині з терористами.

З території Єгипту до сектору Газа намагалася прорватися група озброєних палестинців. Під час перестрілки загинули два палестинці і один ізраїльський солдат. Військові підрозділи Ізраїлю увійшли в місто Хан-Юніс. Один палестинець під час перестрілки загинув, щонайменше півтора десятка було поранено.

Загинув один ізраїльтянин, три дістали поранення під час нападу палестинців на єврейське поселення на Західному березі Йордану. Також було вбито двох нападників. Палестинець обстріляв бензовоз у Хевроні, вогнем у відповідь його було вбито.

Третя декада січня 2003 р. Широкомасштабну операцію провели ізраїльські війська у секторі Газа. Зруйновано півтора десятка будинків палестинців, де зберігалися ракети і гранатомети. Виведено з ладу десятки цехів, де палестинські екстремісти виготовляли зброю.

28 січня 2003 р. В Ізраїлі відбулися загальні вибори. Було вжито додаткових заходів безпеки. Кордони з палестинськими автономіями закрито. Вздовж кордону з Палестинською автономією розміщено 25 тисяч ізраїльських вояків.

На парламентських виборах 28 січня 2003 р. перемога дісталася консервативному блоку, який очолював лідер партії «Лікуд» А. Шарон. Блок завоював 37 мандатів. Партії праці (лідер — Амран Міцна) дісталися 19 мандатів. Це найгірший результат за всю історію. Центристська партія «Шинуй» посіла третє місце (15 мандатів). Вона виступала за створення світської коаліції, до якої мали б увійти партії «Лікуд», Партія праці («Авода» та «Шинуй»).

Лютий 2003 р. Сформовано коаліційний уряд національної єдності. До складу уряду увійшли представники «Лікуду», «Шиную», радикально-націоналістичної партії «Національна єдність» та національно-релігійної партії «МАФДАЛЬ». Коаліція контролювала 68 мандатів (з 120).

Перша декада лютого 2003 р. Поблизу Наблуса на Західному березі Йордану бойовики з «Бригад мучеників Аль-Акси» відкрили вогонь по єврейському поселенню. Ізраїльські вояки не забарилися. Двох нападників було знищено, загинуло і два ізраїльські військовослужбовці.

Напередодні під час ізраїльських рейдів загинули п'ять палестинців у секторі Газа і на Західному березі. Серед загиблих — два лікарі з Гази.

Початок другої декади лютого 2003 р. Ізраїльські танки увійшли у місто Віфлеєм на Західному березі Йордану. Це була реакція на вбивство в місті ізраїльського офіцера.

Палестинці кидали пляшки із запалювальною сумішшю у ізраїльських вояків у місті Калькілія. Ізраїльтяни відкрили вогонь, загинув восьмирічний хлопчик, дев'ять чоловік було поранено.

16 лютого 2003 р. Під час вибуху у будинку у Газі, загинули п'ять і поранено трьох членів «Хамазу». Керівництво угруповання звинувачувало у вибуху ізраїльтян. Ті свою причетність до вибуху заперечували.

17 лютого 2003 р. Вранці ізраїльські танки, бульдозери та бронетранспортери увійшли у селище Бейт-Лак'я в секторі Газа та у Твам (північна околиця Гази). Було зруйновано будинок активіста «Хамазу», загинули два, поранено чотирьох палестинців.

Операція в Газі — відповідь на знищення палестинцями ізраїльського танку. Тоді загинуло четверо ізраїльських вояків.

Друга декада лютого 2003 р. Лідер палестинського угруповання «Хамаз» закликав мусульман у разі війни в Іраку завдавати повсюдно ударів Заходу.

Плановану операцію США шейх Ясін розглядав, як хрестовий похід проти ісламу.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Ізраїльські війська за підтримки танків і вертольотів увійшли у Газу. Щонайменше одинадцять палестинців загинули у перестрілці.

21 лютого 2003 р. Ізраїльські вояки вбили трьох палестинців у Тулькармі. Серед них був активіст «Хамазу». У Наблусі загинув палестинський підліток.

Початок третьої декади лютого 2003 р. Палестинці з території сектора Газа обстріляли ракетами ізраїльське селище Здерот. Це спровокувало ізраїльський рейд у Газу. Особливо запеклими бої були у Бейт — Хануні. Ізраїль вважав його оплотом екстремістів. Загинуло щонайменше десять палестинців і один вояка Ізраїлю.

Лідер блоку «Лікуд», прем'єр-міністр Арієль Шарон уклав угоду з ліберально-центристською партією «Шиной» та правою партією «Національна єдність» про утворення коаліційного уряду. Коаліція мала у кнесеті (парламенті) мінімальну більшість — 61 місце з 120. Партія праці («Авода») від участі у коаліції відмовилася. Щоправда, серед керівників «Аводи» був ряд тих, хто виступав за коаліцію.

Кінець лютого 2003 р. У минулому прем'єр-міністр та міністр закордонних справ Бен'ямін Нетаньяху погодився на одержання портфелю міністра фінансів у

новому уряді Арієля Шарона. Бен'ямін Нетаньяху спочатку відмовлявся від такого поста, потім зажадав від Арієля Шарона права на контроль приватизації ізраїльських компаній та виконання обов'язків глави уряду під час зарубіжних візитів А. Шарона. З цими вимогами Арієль Шарон погодився.

Крайньо націоналістичний «Національний союз» вирішив увійти до коаліції нового уряду Арієля Шарона. Союз мав сім депутатських мандатів. Арієль Шарон запропонував йому два міністерських портфелі.

Початок березня 2003 р. Щонайменше 7 палестинців загинуло і 25 дістали поранення у результаті чергового рейду ізраїльських військ у Газі. Найзапекліші сутички сталися у таборі біженців «Аль-Бурейдж» поблизу міста Хан-Юніс.

5 березня 2003 р. В м. Хайфа вчинено терористичний акт. Терорист-самогубець підірвав вибуховий пристрій в пасажирському автобусі. Більшість пасажирів були студентами 15 чол. загинуло, понад сорок дістали поранення.

Ізраїльські війська виконали рейд у секторі Газа. Обстріляли табір палестинських біженців Джабалю. Загинуло щонайменше 10 чол. Близько сотні було поранено. Знищено кілька будинків активістів терористичних угруповань.

Прес-секретар «Хамазу» Абдель-Азіз Рантісі схвально відгукнувся про теракт у Хайфі.

Початок другої декади березня 2003 р. 68-річний Махмуд Аббас (один з лідерів Організації визволення Палестини) затверджений на посаді глави уряду Палестинської національної автономії.

Друга декада березня 2003 р. Під час рейдів ізраїльської армії на Західному березі і у секторі Газа загинуло щонайменше двадцять палестинців і один ізраїльський вояка. Мали місце запеклі перестрілки у Дженіні, Фараху, Хан-Юнісі, поблизу єврейського поселення Ніцзарим.

Під гусеницями ізраїльського бульдозера загинула 23-річна активістка пацифістського руху Рейчел Корі. Вона була громадянкою США. Намагалася зупинити руйнування ізраїльтянами будинку, який належав активісту «Хамазу». Адміністрація США зажадала від уряду Ізраїлю ретельної перевірки цього інциденту.

Під час штурму притулку у місті Тулькарм на Західному березі загинув один палестинець з «Ісламського джихаду». Було полонено 18 бойовиків. Загинув також один ізраїльський солдат. У місті Рамаллах було заарештовано одного з лідерів угруповання ФАТХ Махмуда Хасіба.

Третя декада березня 2003 р. Ізраїльські вояки за підтримки танків на кілька годин увійшли у населений пункт Бейт — Ханун у секторі Газа. Два співробітники палестинських сил безпеки розпочали стрілянину, вони загинули. Кількох активістів угруповання «Хамаз» було заарештовано.

США вирішили надати Ізраїлю допомогу на суму 10 млрд доларів для виведення економіки Ізраїлю з глибокої кризи. Один мільярд доларів призначався на військові потреби. Дев'ять мільярдів були гарантіями за позиками. Економічна криза в Ізраїлі викликана інтифадою (повстанням палестинців) та світовою кризою. Ізраїль прохав економічної допомоги на суму 12 млрд доларів.

Кінець березня 2003 р. Терорист — смертник підірвав вибуховий пристрій у приморському місті Натанья. Сталося це біля входу у кафе у центрі міста. 50 чоловік було поранено, шість осіб — тяжко. Охоронець отримав критичне поранення.

Початок квітня 2003 р. Ізраїльські війська здійснили кілька рейдів у сектор Газа. Чотири палестинці загинули у перестрілці. Вісім дістали поранення. Проведено масштабну операцію у місті Тулькарм на Західному березі Йордану. Сотні палестинців були затримані. Після перевірки їх відпустили. Під арештом залишилося семеро з них.

Рейди ізраїльтян — відповідь на терористичні акти у Натаньї. Там було поранено близько 50 ізраїльтян.

Перша декада квітня 2003 р. Сім палестинців загинули у секторі Газа. Понад 40 дістали поранення. З ізраїльського вертольота була випущена ракета. Вона вцілила в автомобіль. Поміж загиблих — один з керівників організації «Хамаз» та його помічник.

Середина квітня 2003 р. Глава уряду Палестинської національної автономії вручив Ясірові Арафату список членів свого кабінету. М. Аббас залишив за собою пост міністра внутрішніх справ.

Середина квітня 2003 р. Голова (раїс) Палестинської національної автономії Ясір Арафат відхилив склад уряду, запропонований Махмудом Аббасом, Я. Арафат був проти кандидатури колишнього начальника служби безпеки у секторі Газа Мухаммеда Дахлана на пост міністра внутрішніх справ. Надмірними раїс вважав і поновлення самого М. Аббаса.

Початок другої половини квітня 2003 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю заявив про намір розпочати переговори з прем'єр-міністром Палестинської національної автономії Махмудом Аббасом після сформування уряду ПНА.

У селищі Ятта на Західному березі ізраїльські війська вислідили 35-річного активіста «Хамазу» Гассана Манаєру. Палестинцю запропонували здатися, він відмовився. У перестрілці палестинець загинув.

Третя декада квітня 2003 р. Раїс (голова) Палестинської національної автономії Ясір Арафат і прем'єр-міністр Махмуд Аббас досягли компромісу. Мухаммед Дах лан став керівником служби внутрішньої безпеки, а міністерство внутрішніх справ очолив прем'єр-міністр.

29 квітня 2003 р. Парламент Палестинської національної автономії затвердив склад уряду Палестини.

Початок травня 2003 р. Спеціальний посланець США Уїльям Бернс зустрічався в м. Рамаллах з прем'єр-міністром Палестинської автономії Махмудом Аббасом та прем'єр-міністром Ізраїлю А. Шароном у Єрусалимі. Обговорювався план «Дорожня карта».

Перша декада травня 2003 р. Біля єврейського поселення у районі міста Рамаллах на Західному березі Йордану палестинський терорист застрелив одного ізраїльтянина та поранив двох. Терористу вдалося втекти. Напад на автомобіль з єврейськими поселенцями було вчинено через кілька годин після завершення в Рамаллаху (столиці Палестинської національної автономії) зустрічі американського послання Уїльяма Бернса з головою уряду палестинців Махмудом Аббасом.

Керівництву автономії та ізраїльському уряду офіційно представлено план «Дороговказ» («Дорожня карта»). План склався з трьох фаз врегулювання і передбачав припинення терору, утворення незалежної палестинської держави, розв'язання проблеми біженців, єврейських поселень та окупованих територій.

17—18 травня 2003 р. У Хевроні та Єрусалимі вчинено терористичні акти. Загинуло 9 чол. Два десятки дістали поранення. Ізраїль відновив блокаду палестинських територій. На них не вшухали перестрілки. Палестинці нападали на єврейські поселення та ізраїльські військові пости. З обох боків були жертви.

Третя декада травня 2003 р. Уряд Ізраїлю більшістю голів схвалив (щоправда, з певним застереженнями) міжнародний план мирного врегулювання для Близького Сходу. План відомий як «Дорожня карта». Планувалася зустріч глави уряду Ізраїлю Арієля Шарона та керівника уряду Палестинської національної автономії Махмуда Аббаса для обговорення механізму реалізації мирного плану.

Кінець травня 2003 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон та прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Махмуд Аббас обговорили міжнародний мирний план «Дорожня карта».

Початок червня 2003 р. Близько 40 тис. ізраїльтян провели в Єрусалимі демонстрацію протесту проти ліквідації єврейських поселень на Західному березі Йордану. «Народний фронт визволення Палестини», «Ісламський джихад» та «Хамаз» заявили, що не припинять терористичної діяльності.

4 червня 2003 р. У м. Аккаба відбулася зустріч президента США Дж. Буша з прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном та главою уряду Палестинської національної автономії Махмудом Аббасом.

У зустрічі взяв участь король Йорданії Абдалла II. Тема переговорів — реалізація міжнародного плану близькосхідного врегулювання «Дорожня карта».

Перша декада червня 2003 р. У сутичках загинули п'ять ізраїльтян і п'ять палестинців. Глава уряду Ізраїлю попередив палестинське керівництво про неможливість мирного врегулювання, якщо не буде припинено терор.

Кінець першої декади червня 2003 р. Ізраїльські вертольоти завдали ракетних ударів у секторі Газа. Загибло 7 і поранено з півсотні палестинців. Зокрема, обстріляно автомобіль одного з лідерів «Хамазу» Абделя Азіза аль-Рантиссі, його легко поранено.

Ізраїльська ракета влучила у машину поблизу міста Джаббанія. Два бойовики «Хамазу» загинули. Три десятки було поранено.

Ізраїльські війська розпочали демонтаж незаконних єврейських поселень на палестинських територіях. Їх налічувалося 15. На території майбутньої палестинської держави проживало 225 тисяч єврейських поселенців.

Початок другої декади червня 2003 р. Терорист-смертник підірвав пасажирський автобус у центрі Єрусалиму. Вибух був потужним. 16 чоловік загинули, щонайменше 70 дістали поранення. Угруповання «Хамаз» взяло відповідальність, заявило, що це помста за спробу вбивства Абделя Азіза аль-Рантиссі.

Негайно після теракту ракетами з ізраїльських вертольотів знищено 9 активістів «Хамазу» та «Бригад мучеників Аль-Акси». Поранено понад 30 палестинців.

Терористичний акт засудили президент США Дж. Буш, генсек ООН Кофі Аннан, прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон та прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Махмуд Аббас.

Друга декада червня 2003 р. На Західному березі Йордану обстріляно автомобіль з ізраїльтянами. Дворічна дівчинка загинула, її старшу сестру та батька — поранено. Ізраїльські вояки здійснили рейд у таборі палестинських біженців у місті Рафак. Туди в'їхали до двох десятків танків, бронетранспортерів та бульдозерів. Зруйновано два будинки, які, згідно з підозрами, належали активістам екстремістських угруповань.

17 червня 2003 р. Прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Махмуд Аббас зустрівся у Газі з представниками екстремістських угруповань. Схилив їх до укладення перемир'я з Ізраїлем. Напередодні цим займалися єгипетські дипломати. Зустрічі закінчилися безрезультатно. Палестинські лідери вимагали припинити ізраїльські рейди, але не бажали покласти край своїм терактам.

Кінець другої декади червня 2003 р. Державний секретар США Колін Пауелл прибув на Близький Схід для відновлення переговорів щодо міжнародного мирного плану «Дороговказ» («Дорожня карта»). Під тиском США Ізраїль погодився призупинити операції, спрямовані на знешкодження палестинських терористів.

Палестинці ж продовжували вчиняти терористичні акти. Смертник-палестинець підірвав себе у кранниці селища Здет-Румот поблизу Західного берега. Окрім терориста загинув і один ізраїльтянин.

22 червня 2003 р. У секторі Газа загинули чотири палестинці. Палестинці стверджували, що ізраїльський танк обстріляв групу людей. Ізраїль стверджував, що у тій місцевості танка взагалі не було і палестинці загинули внаслідок завчасного вибуху пристрою, який вони готували для скоєння теракту. Початок третьої декади червня позначився кривавими сутичками. Були жертви з обох сторін. Один з лідерів «Хамазу», — Абдулла Каувасмі, — загинув у Хевроні.

Держсекретар США Колін Пауелл критикував Ізраїль за знищення лідерів палестинських екстремістських угруповань. Ізраїль обіцяв, що так вчинятиме і надалі.

Третя декада червня 2003 р. Ізраїльські війська виконали чергові рейди на Наблус та Хеврон, що на Західному березі Йордану. Арештовано близько 150 палестинців. Їх вважали причетними до «Хамазу». Угрупування заявляло, що рейди зводять нанівець можливості укласти перемир'я.

1 липня 2003 р. Палестинські угруповання «Хамаз», ФАТХ та «Ісламський джихад» оголосили про тримісячне перемир'я з Ізраїлем. Умови перемир'я: припинення Ізраїлем воєнних операцій на палестинських територіях, припинення «точкових ударів» по керівниках палестинських формувань, зняття облоги штаб — квартири Ясіра Арафата.

Угрупування «Бригади мучеників Аль-Акси» до перемир'я не приєдналося. Його бойовик обстріляв ізраїльський автомобіль і вбив водія-іноземця.

Поблизу міста Тулькарм на Західному березі бойовик обстріляв ізраїльський контрольно-пропускний пункт. Огнем у відповідь його вбито.

Початок липня 2003 р. Президент США Дж. Буш вітав заходи Ізраїлю та Палестинської національної автономії, спрямовані на врегулювання конфлікту.

Початок липня 2003 р. Виведено ізраїльські війська з північної частини сектора Газа та з міста Віфлеєм (Західний берег). Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон заявив, що не заперечує проти повернення Ясіра Арафата до Гази. Керівництво «Бригад мучеників Аль-Акси» заявило про свою готовність приєднатися до тримісячного перемир'я. Зазначене означало початок реалізації плану «Дороговказ» («Дорожня карта»).

Перша декада липня 2003 р. У палестинському керівництві виник конфлікт у зв'язку з планом «Дороговказ». Раїс (голова) Палестинської національної автономії Ясір Арафат звинуватив прем'єр-міністра ПНА у надмірній поступливості Ізраїлю.

Перша декада липня 2003 р. З ізраїльських в'язниць випущено понад 350 палестинців. Було звільнено з ув'язнення полковника Сулеймана абу Мультака. Вважався третьою за впливом особою у службі безпеки Палестинської національної автономії.

Кінець першої декади липня 2003 р. Угрупування «Хамаз» вимагало звільнення з ізраїльських в'язниць всіх палестинців (6—8 тис. чол.). Ізраїль виявляв готовність звільнити лише тих, хто не причетний до терактів.

Угрупування «Ісламський джихад» вчинило вибух бомби у житловому будинку у селищі Кфар-Явен, загинула 63-річна ізраїльтянка. Трьох її внуків було поранено.

Середина липня 2003 р. Палестинський терорист з «Бригад мучеників Аль-Акси» зарізав у Тель-Авіві одного ізраїльтянина та поранив двох.

Кінець другої декади липня 2003 р. Керівники урядів Ізраїлю та Палестини Аріель Шарон та Махмуд Аббас провели переговори у Єрусалимі. Домовилися наприкінці липня зустрінутися у Вашингтоні. Тема переговорів — реалізація плану «Дороговказ».

Початок третьої декади липня 2003 р. Прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Махмуд Аббас прибув до Вашингтона. Наполягав на припиненні

спорудження Ізраїлем «Захисної стіни» на кордонах з палестинськими територіями та звільненні всіх палестинських в'язнів, які утримувалися в Ізраїлі.

Раїс (голова) Палестинської національної автономії Ясір Арафат видав декрет про заборону організацій, які заохочують насильство і закликають домагатися змін за допомогою сили.

Аналогічний документ вже приймався п'ять років тому, але коли почалася інтифада, то він не виконувався.

Третя декада липня 2003 р. З візитом до Вашингтону прибув прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон. Напередодні візиту уряд Ізраїлю вирішив звільнити з в'язниць 540 палестинців. Серед них — близько сотні членів екстремістських угруповань «Хамаз» та «Ісламський джихад».

27 липня ізраїльські спецслужби запобігли двом терактам. Їх готували виконати у Тель-Авіві та Натаньї дві жінки-смертниці.

Ізраїльський солдат застрелив на Західному березі п'ятирічну дитину в автомобілі, що проїздив повз солдат.

Кінець липня 2003 р. Безрезультатно завершилися переговори міністра оборони Ізраїлю Шауля Мофаза та глави служби безпеки Палестинської національної автономії Мохаммеда Дахлана про виведення ізраїльських військ з міст на Західному березі. Ізраїль погоджувався вивести свої війська з Єрихону та Калькілії. Палестинці вимагали повністю звільнити ще й Рамаллах, у якому з грудня 2003 р. заблоковано резиденцію раїса (голови) автономії Ясіра Арафата.

Угруповання «Хамаз» та «Ісламський джихад» вимагали від Ізраїлю звільнити щонайменше тисячу палестинців, погрожуючи припиненням перемир'я. Ізраїль висловлював згоду на звільнення 540 в'язнів.

Перша декада серпня 2003 р. Президент США Дж. Буш висловився проти спорудження Ізраїлем «стіни захисту» вздовж кордону із Західним берегом. Раніше з такою заявою виступив державний секретар США Колін Пауелл. Керівництво Палестинської національної автономії рішуче засуджувало спорудження стіни.

6 серпня 2003 р. З ізраїльських в'язниць випущено 345 палестинців. Звільнені підписували документ про те, що вони не поповнять лав терористів. Палестинські власті вимагали звільнення всіх в'язнів-палестинців.

Перша декада серпня 2003 р. У поселенні Хар-Гіло поранено чотирьох ізраїльтян. Ізраїль відмінив зустріч прем'єр-міністра Арієля Шарона з його палестинським колегою Махмудом Аббасом. Відмінені інші зустрічі ізраїльських посадовців з палестинцями.

10 серпня 2003 р. Бойовики угруповання «Хезболлах» обстріляли ракетами з півдня Лівану ізраїльське прикордонне місто Шломі. Шістнадцятирічний підліток загинув. Ще чотири особи були поранені. Серед них — восьмимісячна дівчинка.

Початок другої декади серпня 2003 р. Спочатку в торговельному центрі містечка Роши-Хай-Ан, а згодом на автобусній зупинці біля єврейського поселення Аріель на Західному березі сталися вибухи, спричинені двома терористами-смертниками. Загинули обидва терористи. Два ізраїльтяни загинули, а 15 — дістали поранення. Угруповання «Хамаз» та «Бригади мучеників Аль-Акси» взяли на себе відповідальність.

Ізраїльський уряд відклав звільнення зі своїх в'язниць 76 палестинців.

Ізраїльська поліція заарештувала 22-річного поселенця з Хеврона. Він погрожував вбити А. Шарона.

Початок другої декади серпня 2003 р. Міністр закордонних справ Ізраїлю Сильван Шалон заявив, що Ізраїль заморожує контакти з представниками Палестинської автономії. Міністр вважав, що палестинська влада неспроможна приборкати

терористів. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон заявив, що про утворення палестинської держави можна вести мову після розпуску екстремістських угруповань.

18 серпня 2003 р. Потужний вибух стався у південній частині Тель-Авіва. Були поранені. Виведення ізраїльських військ з Єрихона та Калькілії було відкладено. Ізраїльські та палестинські власті не змогли домовитися про збереження ізраїльських блоків-постів у названих містах.

Кінець другої декади серпня 2003 р. У переповненому автобусі вчинив вибух терорист-самогубець. Вибух стався у західній частині Єрусалиму. Ортодоксальні євреї поверталися автобусом після молитви біля Стіни плачу. Загинули 20 чоловік (серед них шестеро дітей). 125 чол. поранено (поміж них 40 дітей).

Відповідальність взяли на себе угруповання «Ісламський джихад» та «Хамаз». Вони заявили, що теракт був актом помсти за недавнє вбивство Ізраїлем у Хевроні кількох ватажків цих організацій.

Ізраїльські війська повністю блокували палестинські території на Західному березі і сектор Газа. Відмінили вивід ізраїльських вояків з Єрихона та Калькілії. 20 серпня відбулося надзвичайне засідання силових міністрів.

Перервано переговори з представниками Палестинської національної автономії.

Прем'єр-міністр Палестинської національної автономії припинив контакти з палестинськими бойовиками і різко засудив скоєний терористичний акт.

Початок третьої декади серпня 2003 р. Уряд Ізраїлю оголосив про закінчення перемир'я з палестинськими екстремістськими угрупованнями у відповідь на терористичний акт у Єрусалимі. Ізраїльські війська здійснили рейди у містах Тулькарм, Дженін та Наблус на Західному березі Йордану.

Прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Махмуд Аббас вимагав від Ясіра Арафата дозволу на жорсткі заходи проти ісламських терористів, погрожуючи у противному разі піти у відставку.

Третя декада серпня 2003 р. Від ізраїльських ракет у секторі Газа загинули чотири активісти «Хамазу». Один із загиблих — 24-річний Ахмад Айштаві. Він був фахівцем з виготовлення протитанкових мін, а також налагодив виробництво ракет типу «Кассам». Був командиром підрозділу, який обстрілював цими ракетами ізраїльські міста і єврейські поселення.

Керівництво «Хамазу» погрозило Ізраїлю поплатитися за смерть цих чотирьох активістів.

Кінець серпня 2003 р. На Близький Схід прибув координатор Європейського Союзу у справах зовнішньої політики й безпеки Хав'єр Солана. Мета візиту полягала у реанімації міжнародного мирного плану «Дороговказ». Насильство з обох сторін поставило виконання плану під загрозу.

30 серпня 2003 р. У секторі Газа ізраїльський вертоліт обстріляв автомобіль. У ньому перебували два активісти «Хамазу» та 7-річна дівчинка. Всі вони загинули.

1 вересня 2003 р. У ніч проти цього дня ізраїльські військові підрозділи ввійшли у місто Калькілія (Західний берег). Рейд був відповіддю на вбивство палестинськими бойовиками ізраїльського араба, який брав участь у спорудженні «Захисної стіни» на кордоні з палестинськими територіями. Угруповання «Хамаз» взяло на себе відповідальність за цей терористичний акт.

Початок вересня 2003 р. Уряд Ізраїлю мав намір вислати з країни раїса (голову) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата. Раїса Ізраїль звинувачував у захооченні тероризму.

Початок вересня 2003 р. Парламент Палестинської національної автономії обговорював результати діяльності уряду Махмуда Аббасом протягом ста днів, що минули після сформування ним кабінету.

Спікер парламенту А. Курей відхилив пропозиції деяких депутатів проголосувати питання про довіру главі уряду, оскільки не хотів втягувати законодавчий орган у боротьбу М. Абаса і Я. Арафата за контроль над силами безпеки.

Початок вересня 2003 р. Палестинське угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси» застрелило поблизу міста Дженін (Західний берег Йордану) ізраїльського військовослужбовця. Ще одного було поранено.

Ізраїльські війська обстріляли позиції угруповання «Хезболлах» неподалік міста Тір на півдні Лівану. Було знищено три зенітки.

6 вересня 2003 р. В результаті ракетного обстрілу з ізраїльських вертольотів в секторі Газа було поранено духовного лідера «Хамазу» шейха Ахмеда Ясіна та трьох активістів організацій.

7 вересня 2003 р. Ізраїльські вертольоти обстріляли склад вибухівки і зброї у таборі біженців Хан-Юніс у секторі Газа. Щонайменше 10 чол. було поранено.

8 вересня 2003 р. Європейський Союз заявив, що надасть повну підтримку спікеру палестинського парламенту Ахмеду Курей, якщо він прийме пропозицію Ясіра Арафата і посяде пост прем'єр-міністра Палестинської автономії. Попередній прем'єр Махмуд Аббас подав у відставку. Він звинуватив США і Євросоюз у бездіяльності.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Махмуд Аббас пішов у відставку. Парламент автономії не задовольнив його вимог про розширення повноважень глави уряду і передачу сил безпеки під його особистий контроль.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Вступив на посаду новий прем'єр-міністр Палестинської національної автономії Ахмед Курей. Він ще відомий і як Абу Ала. Прийшов на зміну Махмуду Аббасу (Абу Мазену). Новому главі уряду було 65 років. До руху ФАТХ він вступив 1965 року. Був одним з авторів угод, підписаних в Осло 1993 році. Спікером палестинського парламенту перебував впродовж семи років. Вижив у кількох інфарктах. Один з них стався у вересні 1995 році під час переговорів.

9 вересня 2003 р. Підірвали себе два терористи-смертники. Трапилося це з інтервалом в кілька годин.

Від терористичних актів у кафе «Гіллель» (Західний Єрусалим) та на автобусній зупинці у Црифіні загинули 15 і дістали поранення 120 чоловік. Один з керівників «Хамазу», — Абдель Рантиссі, — заявив, що теракти скоєні у відповідь на вбивство ізраїльтянами у Хевроні члена керівництва «Хамазу» Ахмеда Бадери та поранення у Газі духовного лідера організації шейха Ахмеда Ясіна.

Ізраїльські вертольоти обстріляли у Газі будинок одного з керівників «Хамазу» Махмуда аль-Захара. Його було легко поранено, а син та охоронець — загинули.

Прем'єр-міністр Аріель Шарон перервав свій візит в Індію та повернувся на батьківщину.

Адміністрація США різко залудила теракти.

Друга декада вересня 2003 р. Уряд Ізраїлю ухвалив рішення про депортацію голови (раїса) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата. Армійському командуванню було наказано опрацювати відповідну операцію, Ізраїль вважав Я. Арафата вбивцею.

Друга декада вересня 2003 р. США заблокували прийняття Радою Безпеки ООН резолюції, яка пропонувала Ізраїлю відмовитися від наміру депортації керівника (раїса) Палестинської автономії Ясіра Арафата. Проект резолюції підготувала Сирія.

Кінець другої декади вересня 2003 р. Загинув від ракет з ізраїльського вертольота один із лідерів «Хамаз» Джихад Абу Сверах. Під час рейду стався бій між ізраїльськими солдатами і палестинцями. Було поранено трьох ізраїльських солдатів.

Раїс (голова) Палестинської національної автономії Ясір Арафат заявив, що покінчить з собою, якщо Ізраїль спробує його депортувати з Рамаллаху чи вбити.

Третя декада вересня 2003 р. Двадцять сім військових льотчиків Ізраїлю відмовилися брати участь у рейдах на палестинські території.

Під час останніх рейдів на Західному березі Йордану та в секторі Газа вбито чотирьох активістів «Хамазу» та «Ісламського джихаду», кілька ізраїльських вояків дістали поранення.

Третя декада вересня 2003 р. Ізраїльські вояки здійснили рейд у таборі біженців поблизу міста Рафах у секторі Газа. Мета рейду — пошуки підземних тунелів, якими екстремістським угрупованням надходила зброя з Єгипту. Загинув і палестинський піллітук. Дістали поранення 11 палестинців.

Жовтень 2003 р. Ізраїль спростував повідомлення газети «Лос-Анджелес Таймс» про оснащення трьох його дизельних підводних човнів крилатими ракетами з боеголовками класу «море-море».

Початок жовтня 2003 р. Кабінет міністрів Ізраїлю ухвалив продовжити спорудження «Стіни безпеки». Вже було споруджено 150 км муру. Він матиме меншу довжину, ніж планувалося спочатку. Палестинці розглядали будівництво муру як анаксію їхніх земель.

4 жовтня 2003 р. У м. Хайфа на півночі Ізраїлю палестинська терористка-смертниця підірвала себе в ресторані. Він був переповнений з нагоди єврейського свята Йом-Кіпур (День Спокути). Загинуло 19 чол., поранено — понад 50. Екстремістські угруповання «Хамаз» та «Ісламський джихад» взяли на себе відповідальність за цей теракт.

5 жовтня 2003 р. В ніч роти цього дня ізраїльські вертольоти завдали ударів по будинкам палестинських бойовиків у секторі Газа.

6 жовтня 2003 р. Авіація Ізраїлю бомбардували табори бойовиків «Хамазу» та «Ісламського джихаду» за 15 км на північний захід від Дамаска. Ізраїльські удари 5 і 6 жовтня — це помста за терористичний акт у Хайфі від 4 жовтня.

На надзвичайному засіданні Ради Безпеки ООН генсек ООН Кофі Аннан та представник США Джон Негропonte закликали Ізраїль і Сирію до стриманості.

Раїс (голова) Палестинської національної автономії Я. Арафат на всій території автономії оголосив надзвичайний стан. Раїс також призначив уряд із восьми міністрів (прем'єр-міністр Ахмед Корей). До уряду ввійшли, зокрема, такі прихильники раїса як Насер Юсеф та Саєб Ерікат. Останній традиційно очолював палестинську організацію на переговорах з Ізраїлем.

Перша декада жовтня 2003 р. Ізраїль ввів додаткові армійські підрозділи на палестинські території. Оголошено призов частини резервістів.

Прем'єр-міністр Аріель Шарон нагадав палестинцям, що план «Дороговказ» (Road Map) передбачав припинення терору.

У відповідь на терористичний акт у Хайфі ізраїльська авіація бомбардувала базу бойовиків під Дамаском. Палестинці з ліванської території обстріляли ізраїльський патруль. Кілька ракет впало на півночі Ізраїлю. Трьох ізраїльських вояків поранено у перестрілці на Західному березі. Лідер Палестинської національної автономії Я. Арафат переніс легкий серцевий напад.

Середина жовтня 2003 р. США наклали вето на проект резолюції Ради Безпеки ООН. Проект підготували кілька арабських країн. Він засуджував Ізраїль за будівництво захисної стіни на кордоні з палестинськими територіями. Десять країн-

членів Ради Безпеки голосували «за», чотири — утрималися. США голосували проти оскільки у проекті не було чіткого осуду нападів палестинських екстремістів на Ізраїль.

Друга декада жовтня 2003 р. Танки і бульдозери ізраїльтян знищили 120 будинків у таборі біженців Рафах секторі Газа. Півтори тисячі палестинців позбулися даху над головою. Військо Ізраїлю шукало тунелі, якими з Єгипту доставлялася у сектор Газа зброя.

Друга декада жовтня 2003 р. Чотири чоловіка загинули у секторі Газа, один — дістав поранення. Вибух стався на шляху конвою дипломатичної місії США. Президент США Дж. Буш звинуватив керівництво Палестинської національної автономії у неспроможності приборкати терористів. Державний секретар США Колін Пауелл заявив, що про утворення палестинської незалежної держави не може бути і мови доки не припиниться насильство.

Друга декада жовтня 2003 р. Помічник голови (раїса) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата, — Таїб Абдель Рахім, — повідомив що його босс повністю одужав і група єгипетських лікарів, які лікували раїса, відбула з міста Раммалах на батьківщину. 9 жовтня у Я. Арафата стався легкий серцевий напад. Повідомлялося, що Я. Арафат страждав від хвороби Паркінсона.

Друга половина жовтня 2003 р. Генеральна асамблея ООН ухвалила резолюцію, що засуджувала будівництво Ізраїлем «стіни захисту» на кордоні з палестинськими територіями. Чотири країни голосували проти (у тім числі США та Ізраїль), 12 — утрималися, 124 — «за».

21 жовтня 2003 р. В ніч проти цього дня ізраїльська авіація бомбардувала сектор Газа. Щонайменше 10 палестинців загинуло, близько сотні — дістали поранення, Ізраїльтяни шукали підземні тунелі, якими з Єгипту доставлялася зброя.

22 жовтня 2003 р. Ізраїльські війська провели рейд у м. Рамаллах на Західному березі.

Початок третьої декади жовтня 2003 р. Ізраїльські танки та інша бронетехніка ввійшли на Західний берег у міста Рамаллах, Ель-Біра та табір біженців Балата. У сутичках щонайменше один палестинець загинув, 18 — отримали поранення.

Кінець жовтня 2003 р. Делегата на чолі з прем'єр-міністром Палестинської національної автономії Ахмедом Кореї прибула до сектору Газу щоб вмовити лідерів радикальних угруповань «Хамаз» та «Ісламський джихард» укласти хоча б тимчасове перемир'я з Ізраїлем.

Кінець жовтня 2003 р. Воєнізована організація «Іудаїстський батальйон» отримала дозвіл Верховного рабинату на підготовку свиней для охорони єврейських поселень на Західному березі Йордану. Залучення свиней пояснюється тим, що у свиней гостріший нюх, ніж у собак.

6 листопада 2003 р. Вночі проти 6 листопада та вранці 6 листопада в м. Наблус (Західний берег) точилася перестрілка між ізраїльськими вояками та палестинськими бойовиками. За підтримки вертольотів ізраїльтяни проводили антитерористичну операцію.

Кінець першої декади листопада 2003 р. Раїсу (голові) Палестинської національної автономної Ясіру Арафату і прем'єр-міністру Ахмеду Кореї вдалося дійти згоди щодо складу нового уряду автономії. Раїсу вдалося поставити керівниками силових відомств своїх прихильників.

Друга половина листопада 2003 р. Рада Безпеки ООН одностайно проголосувала за реалізацію міжнародного плану мирного врегулювання на Близькому Сході. Цей план мав назву «Дорожня карта» (або «Дороговказ»). План передбачав компромісні кроки палестинців та ізраїльтян з метою утворення до 2005 року незалежної

палестинської держави. Палестинські екстремістські організації «Ісламський джихад» та «Хамаз» погодилися взяти участь у переговорах з Ізраїлем про угоду щодо припинення вогню. Посередником був Єгипет.

Третя декада листопада 2003 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Аріель Шарон розглядав можливість демаркації кордону з палестинськими терористами у випадку провалу переговорів з палестинськими лідерами, які були призначені на початок грудня 2003 р.

Раїс (голова) Палестинської автономії Ясір Арафат зажадав від своїх сил безпеки вжити заходів до встановлення гарантій та порядку на палестинських територіях. Це означало утримання від терористичних актів проти ізраїльтян.

Кінець першої половини грудня 2003 р. Збройна сутичка між палестинцями та ізраїльськими солдатами сталася у секторі Газа. У бою у таборі біженців «Рафах» загинуло три палестинці. Було поранено щонайменше 10 палестинців.

Ізраїльські вояки зруйнували будинок у якому брав початок підземний тунель, яким доставлялася з Єгипту зброя палестинським бойовикам.

23 грудня 2003 р. Ізраїльські вояки провели рейд у південній частині сектора Газа. Загибло 8 палестинців. Близько 5 — дістали поранення.

24 грудня 2003 р. Ізраїльські військові підрозділи за підтримки бойових вертольотів увійшли у табір палестинських біженців у м. Тулькарм на Західному березі Йордану. Блоковано будинки активістів екстремістських організацій. Спалахували перестрілки.

25 грудня 2003 р. У м. Віфлеєм на Західному березі Йордану не було багатотисячних різдвяних юрб прочан з огляду на напруженість ситуації, спричиненій палестинсько-ізраїльським конфліктом.

У Тель-Авіві вчинено терористичний акт. Загинула чотири і було поранено 26 ізраїльтян.

Середина січня 2004 р. На контрольно-пропускному пункті Ерец, який знаходиться на кордоні Ізраїлю і сектора Газа, підірвала бомбу терористка-смертниця. Вона та чотири ізраїльтяни загинули. Було поранено трьох ізраїльтян та чотирьох палестинців. Відповідальність взяли на себе «ХАМАС» та «Ісламський джихад».

29 січня 2004 р. Стався вибух в автобусі, коли він проїздив повз резиденцію прем'єр-міністра Арієля Шарона. Загибло 10 чол., поранено близько півсотні. Вибуховий пристрій підірвав терорист-самогубець. Прем'єр-міністр на час терористичного акту був у резиденції відсутній.

Початок лютого 2004 р. Ізраїльські власті та ліванське угруповання «Хезболлах» обмінялися полоненими. До Хеврона та Віфлеєма ізраїльськими військовими автобусами було відправлено 401 палестинського в'язня. Ізраїльтяни передали також близько 60 труп з тілами бойовиків, вбитих під час операцій.

На військовій базі у Кельні (Німеччина) ізраїльтяни передали «Хезболлаху» 29 арабських екстремістів. Серед них — командир воєнізованого крила цієї організації Мустафа Дірані та духовний лідер шейх Обейда. З Кельна група вирушила літаком до Бейрута.

Ізраїльська сторона одержала в обмін в Німеччині одного полоненого — Ельханана Тенненбаума. Його було викрадено в Катарі 2000 року.

Початок лютого 2004 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон оголосив про рішення ліквідувати 17 єврейських поселень у секторі Газа. Він також погоджувався передати палестинцям кілька міст в обмін на збереження єврейських поселень на Західному березі Йордану. Реалізацію плану було обумовлено припиненням терористичних актів та відновленням мирних переговорів.

21 лютого 2004 р. Терорист-самогубець Муххамед Заїль підірвав бомбу в салоні пасажирського автобуса в Єрусалимі. Загинули 9 чол. Понад 60 чол. було поранено. Смертник належав до угруповання «Бригади мучеників «аль-Акси». Ізраїльські солдати знищили будинок смертника неподалік Віфлеєма. Членів його родини заарештовано. Керівництво Палестинської автономії засудило терористичний акт.

25 лютого 2004 р. Міжнародний суд у Гаазі ухвалив вердикт рекомендаційного характеру щодо спорудження Ізраїлем так званої «стіни захисту» на кордоні з палестинськими територіями.

Перша декада березня 2004 р. В секторі Газа під час збройних сутичок з ізраїльськими військами загинули 14 палестинців. Понад 80 дістали поранення.

Початок березня 2004 р. Ракетним обстрілом з ізраїльського військового вертольота було вбито трьох активістів ХАМАС.

17 березня 2004 р. В секторі Газа Ізраїль проводив широкомасштабну операцію. Принаймні чотири палестинці було вбито, понад 20 — поранено. Серед убитих — два активісти угруповання «Ісламський джихад». Ізраїльська операція — відповідь на терористичний акт палестинців у місці Ашдод. Там загинуло десять ізраїльтян.

22 березня 2004 р. Вранці загинув шейх Ахмед Яссін, майже повністю паралізований і сліпий. Трапилося це біля мечеті м. Газа. Шейх був у інвалідному візочку. З ізраїльського вертольота було випущено три ракети. Загинуло ще 9 палестинців, у тому числі син шейха. Було поранено близько 20 чоловік. У палестинській автономії було оголошено 3-денну жалобу.

У похоронах шейха взяли участь 200—300 тисяч палестинців. Палестинці пройшли за труною три кілометри до (Кладовища мучеників) неподалік міста Шейх-Радване. Сотні озброєних бійців, які належали до різних ісламістських угруповань, взяли участь у похоронній процесії.

Третя декада березня 2004 р. Новим лідером Ісламського фронту опору (ХАМАС) обрано 56-річного доктора Абдель Азіза ар-Рантиссі. Він один з шести засновників цієї організації. Раніше був прес-секретарем ХАМАС.

10 квітня 2004 р. Ізраїль зазнав найбільших втрат від початку операції «Захисна стіна». Вночі 20 солдат були засипані уламками будинку, підірваного палестинцями в Дженіні. 13 солдат померло. А вранці померли від ран ще 10 ізраїльтян, які подорожували в автобусі з Хайфи до Афули. Кабінет Арієля Шарона відповів на диверсії авіударами по Наблусу і по табору палестинських біженців у Дженіні.

17 квітня 2004 р. У м. Газі загинув лідер палестинського Ісламського руху опору (ХАМАС) Абдель Азіз ар-Рантиссі. У машину ар-Рантиссі влучили дві ракети з ізраїльського вертольота. Крім лідера загинули його син та ще два пасажирів автомобіля.

ХАМАС пообіцяв жорстоко помститися Ізраїлю. Знищення ар-Рантиссі різко засудили країни Євросоюзу, генсек ООН Кофі Аннан та ряд політичних лідерів країн світу.

21 квітня 2004 р. Ізраїльські війська за підтримки танків окупували місто Бейт-Ляхія у секторі Газа.

Друга половина квітня 2004 р. В Ізраїлі опубліковано перелік керівників палестинського угруповання ХАМАС, які підлягають

«безсудовій страті». Очолював перелік — політичний лідер руху в еміграції — Халед Машаль. До переліку включено членів політбюро — ХАМАС.

Під час операції ізраїльської армії в Бейт-Ляхії та Бейт-Ханумі (сектор Газа) палестинці втратили 13 чоловік вбитими. Близько сорока було поранено. 22 квітня, коли ізраїльські військові підрозділи ввійшли у місто Тулькарм (Західний берег), то виникла перестрілка. Загинули три палестинці, очевидно з угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси».

Третя декада квітня 2004 р. Новим лідером руху ХАМАС став Махмуд аз-Захар. Він замінив Абдель Азіза ар-Рантиссі, якого вбила ракета з ізраїльського вертольота. Ісмаїла Хані обрано заступником лідера. До палестинського керівництва ХАМАС, окрім зазначених двох активістів, входить ще й Саїд Саям. Аз-Захар вважався сприйнятним для палестинської адміністрації, оскільки менше критикував її дії.

Початок травня 2004 р. Референдум, що проводився у правлячій партії «Лікуд», засвідчив, що 62 % її членів не підтримували планів прем'єр-міністра Арієля Шарона. План передбачав виведення ізраїльських військ із сектора Газа та ліквідацію там єврейських поселень.

Перша декада травня 2004 р. Ізраїльські вояки вбили на Західному березі активіста палестинського угруповання ХАМАС Імада Джанайру. До нього ізраїльтянам вдалося знищити ще двох активістів ХАМАС — шейха Ахмеда Ясіна і доктора Абдель Азіза ар-Рантиссі.

Ізраїльська авіація бомбардувала об'єкти угруповання «Хезболах» поблизу м. Сур (Тір) на території Лівану.

Початок другої декади травня 2004 р. У збройних сутичках загинуло сім ізраїльських солдатів та щонайменше десять палестинців з угруповання ХАМАС. Ізраїльські військовики проводили рейд з метою знищення цехів, де виготовлялася зброя.

Друга декада травня 2004 р. Ізраїльські вертольоти завдали ракетного удару по об'єктам Палестинського руху національного визволення (ФАТХ) у секторі Газа. ФАТХ заснована Я. Арафатом 1958 року.

Друга декада травня 2004 р. Рада Безпеки ООН більшістю голосів ухвалила резолюцію, яка засуджувала Ізраїль та містила вимогу про припинення знесення будинків палестинців. Президент США Дж. Буш зажадав від Ізраїлю роз'яснень щодо загибелі мирних жителів у таборі палестинських біженців у секторі Газа. За час цієї операції ізраїльської армії в секторі Газа загинуло від чотирнадцяти до двадцяти палестинців. Щонайменше півсотні дістали поранення. В епіцентрі подій було місто Рафах, що на кордоні з Єгиптом. Дії ізраїльської армії засудили Ліга арабських держав, Європейський Союз та ООН.

Кінець другої декади травня 2004 р. Ізраїльські війська провели короткі рейди в міста Дженін, Рамаллах, Тулькарм та деякі інші населені пункти Західного берегу Йордану.

Третя декада травня 2004 р. Ізраїльські війська після антитерористичного рейду залишили один з районів міста Рафах у секторі Газа. За тиждень у перестрілках загинуло більше півсотні палестинців. Півтори сотні були поранені. Домівки двох тисяч палестинців були знищені ізраїльськими бульдозерами.

Кінець травня 2004 р. Ізраїльські війська за підтримки танків знову увійшли до табору палестинських біженців Рафах у секторі Газа. Шукали підземні тунелі, якими з Єгипту постачалася зброя для радикальних палестинських угруповань.

У м. Рамаллах (Західний берег р. Йордан) ізраїльські війська заблокували штабквартиру раїса (голови) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата.

Кнесет Ізраїлю більшістю голосів відхилив мирний план прем'єр-міністра А. Шарона. Опитування громадської думки свідчило, що 79 % підтримують план. На його підтримку висловилося 61 % членів партії «Лікуд». В той же час більшість депутатів кнесету та членів уряду виступали проти виведення ізраїльських військ з Гази та ліквідації там єврейських поселень.

31 травня 2004 р. Кабінет міністрів Ізраїлю засідав цілий день. Обговорювався оновлений план Арієля Шарона щодо врегулювання близькосхідного конфлікту.

ту (виведення ізраїльських військ із сектора Газа, демонтаж тамтешніх єврейських поселень).

Представник Палестинської національної автономії заявив, що її адміністрація готова взяти на себе відповідальність за всі сфери життя на тих палестинських територіях, звідки буде виведено ізраїльські війська.

Перша декада червня 2004 р. Прем'єр-міністр А. Шарон звільнив з постів міністра туризму Бенні Елон та міністра транспорту Авігдора Лібермана. Вони належали до партії правого спрямування «Національна єдність» і виступали проти мирного плану прем'єра. Після їхньої відставки у А. Шарона з'явилася більшість в уряді. Кабінет міністрів Ізраїлю більшістю голосів схвалив мирний план глави уряду.

Друга декада червня 2004 р. Щонайменше сім палестинців 13 червня загинули вранці у таборі біженців Рафах у секторі Газа. Смерть їм приніс ракетний обстріл з ізраїльських вертольотів. Шість ізраїльських солдат загинуло у секторі Газа 11 червня, а п'ять — 12 червня.

29 червня 2004 р. Ізраїльські танки знову ввійшли у північну частину сектора Газа, щоб припинити ракетний обстріл палестинцями території Ізраїлю.

Початок липня 2004 р. Ізраїльські вертольоти обстріляли ракетами у секторі Газа майстерні, які монтували ракети для обстрілу ними ізраїльської території. Зруйновано кілька будинків, поранено трьох палестинців.

8 липня 2004 р. Вранці в секторі Газа мала місце перестрілка. Було тяжко поранено ізраїльського офіцера. Загибло п'ять палестинців. Двоє з них належали до угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси», а один був активістом ХА-МАС. Вдень бої між ізраїльтянами і палестинцями були в Бейт-Ханумі та Хан-Юнісі.

Кінець другої декади липня 2004 р. Тривала урядова криза в Палестинській національній автономії. Ясір Арафат відмовився прийняти відставку прем'єр-міністра автономії Ахмеда Корей. З проханням про відставку прем'єр-міністр звернувся до раїса Я. Арафата після серії викрадень у секторі Газа. Наприклад 16 липня було викрадено п'ятьох французів, які були членами гуманітарної місії. Згодом викрадачі їх звільнили, а свій вчинок пояснили як протест проти корупції у палестинській службі безпеки. 15 липня 2004 р. Я. Арафат призначив начальником цієї служби свого племінника. Проти цього рішення у Газі пройшли демонстрації протесту. У секторі було запроваджено надзвичайний стан.

Початок третьої декади липня 2004 р. Ізраїльські вертольоти завдали превентивного ракетного удару по об'єкту в таборі палестинців Хан-Юніс (сектор Газа). У ході атаки було знищено підпільний цех, який виготовляв зброю для палестинського угруповання ХАМАС. На об'єкті після удару з повітря прогрімала серія вибухів, — спрацювали бомби, які там зберігалися.

Початок серпня 2004 р. У північній частині сектору Газа тривала операція ізраїльських військ, спрямована на припинення ракетних обстрілів єврейського міста Седерот з території сектору.

31 серпня 2004 р. Два смертники-палестинці привели в дію вибухові пристрої в пасажирських автобусах в м. Беєр-Шева на півдні Ізраїлю. Ще одна бомба вибухнула біля торговельного центру неподалік автобусної зупинки. Загибло 16 чол., близько 80 дістали поранення. Відповідальність взяло на себе угруповання ХА-МАС. Терористичні акти-помста за смерть від ізраїльських ракет лідерів ХАМАС шейха Ахмеда Ясіна і Абдель Азіза ар-Рантиссі. Ізраїльські війська блокували місто Хеврон (Ель-Халіль), звідки, як вважають, прибули терористи.

8 вересня 2004 р. Близько тридцяти ізраїльських танків увійшли в місто Бейт-Ханун у північній частині сектора Газа. Мета рейду — запобігти обстрілу палести-

нями території Ізраїлю. Палестинці випустили по Ізраїлю сім саморобних ракет з інших районів сектору Газа.

9 вересня 2004 р. Ізраїльські вертольоти бомбардували табір палестинських біженців Джабалія. Було поранено п'ятьох палестинців.

Вересень 2004 р. В Єрусалимі смертниця — палестинка підірвала сумку в вибухівкою на автобусній зупинці. Двоє ізраїльтян загинули, 16-було поранено.

Відповідальність взяло на себе угруповання «Бригади мучеників аль-Акси», заявивши, що це помста за рейди ізраїльської армії в Наблусі та Дженіні. Через кілька годин після теракту ізраїльські вертольоти бомбардували табір палестинських біженців Хан-Юніс у секторі Газа. Два палестинці загинули, щонайменше 16 було поранено.

26 вересня 2004 р. Ізраїльська армія почала широкомасштабну операцію в місті Дженін на Західному березі. Туди ввійшли 70 танків та бронетранспортерів. Мета — знешкодити палестинців, котрі готували теракти проти ізраїльтян.

28 вересня 2004 р. Ізраїльські війська за підтримки танків зайняли позиції на півночі сектору Газа, а їх вертольоти бомбардували табір біженців Джамалія. Військове командування Ізраїлю оголосило, що операція проводиться для припинення обстрілу палестинцями ізраїльських населених пунктів.

30 вересня 2004 р. Вранці ізраїльські військові вертольоти завдали ударів по об'єктах у секторі Газа. Шість палестинців загинуло. Авіаудар був відповіддю на обстріл палестинцями з угруповання ХАМАС ізраїльського міста Седерот. Загибло двоє дітей, а 30 ізраїльтян було поранено. Раніше під час рейду ізраїльських вояків на півночі сектору Газа загинули п'ять палестинців. Півтора десятка палестинців було поранено.

Початок жовтня 2004 р. На надзвичайному засіданні Ради Безпеки ООН розглядалися дії Ізраїлю в секторі Газа. Арабські країни запропонували проект резолюції, який закликав Ізраїль негайно припинити операції в Газі. Велика Британія, Німеччина та Румунія утрималися. Одинадцять країн—членів Ради Безпеки підтримали арабський проєкт. США проголосували проти, наклавши таким чином вето. США мотивувало свою позицію невиконання керівництвом Палестинської автономії своїх зобов'язань щодо боротьби з тероризмом.

Початок жовтня 2004 р. З території табору палестинських біженців у Джабалії знов обстріляно ізраїльське місто Седерот. Жертв не було. Бойові вертольоти Ізраїлю негайно бомбардували табір. Загибло чотири палестинці. Дещо раніше було вбито трьох палестинців, які лаштували вибуховий пристрій і одного мирного жителя. Загинув також активіст палестинського угруповання ХАМАС.

5 жовтня 2004 р. Під час операції ізраїльських військ в секторі Газа загинуло 70 палестинців і шість ізраїльтян. Загинув один з керівників угруповання «Ісламський джихад» Бошир ад-Джабаша.

Жовтень 2004 р. Парламент (кнесет) більшістю голосів схвалив план Арієля Шарона щодо ліквідації єврейських поселень у секторі Газа. 67 парламентарів проголосували «за», а 45 — «проти». План прем'єр-міністра викликав гострі суперечки в уряді. А. Шарон відправив у відставку міністра Узі Ландау, який виступив проти цього плану. Кілька міністрів відмовилися брати участь у голосуванні. Міністр фінансів, колишній прем'єр Беньямін Нетаньяху заявив, що він та ще три міністри — сільського господарства, освіти та охорони здоров'я — підуть у відставку, якщо А. Шарон у двотижневий термін не проведе загальнонаціональний референдум щодо свого плану евакуації 25 єврейських поселень. 21 з них знаходилося в Газі, а чотири — на Західному березі річки Йордан. Прем'єр цю вимогу відкинув.

Початок листопада 2004 р. У лікарні під Парижем розпочав лікуватися голова (раїс) Палестинської національної автономії Ясір Арафат. Попередні підозри на лейкемію не підтвердилися. Повідомлено, що раніше Я. Арафат перехворів «кшлунковим грипом». На початку перебування раїса у лікарні його стан розглядався як критичний. Невдовзі йому стало краще.

3 листопада 2004 р. Ввечері здоров'я раїса (голови) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата раптово погіршилося. Він перебував у військовому шпиталю «Персі» під Парижем.

4 листопада 2004 р. Здоров'я Я. Арафата, який перебував під Парижем військовому госпіталі, різко погіршилося. Він перебував в комі. Під вечір було повідомлення, що його мозок перестав працювати.

Початок листопада 2004 р. 16-річний палестинський підліток-смертник вчинив терористичний акт на базарі у Тель-Авіві. Загибло 3 чол., поранено 32 чол. У відповідь ізраїльські бульдозери зруйнували будинок у Наблусі, де жив терорист.

9 листопада 2004 р. У військовому госпіталі «Персі» під Парижем, де знаходився на лікуванні Ясір Арафат, побувала делегація найвищих властей Палестинської національної автономії. У її складі були прем'єр-міністр Ахмед Кореї, генеральний секретар виконкому Організації визволення Палестини Махмуд Аббас, міністр закордонних справ Набіль Шаат, спікер Законодавчої ради Рауф Фатух. Н. Шаат заявив, що оскільки мусульмани не визнають евтаназії, то апарат штучного дихання не буде відключено доти, доки в тілі раїса (голови) Палестинської автономії жевріє життя. Дружина Я. Арафата, — Суха Арафат, — неприхильно поставилася до прибуття делегації, заявивши, що кліка, яка рветься до влади, хотіла б поховати раїса ще живим.

Стан здоров'я раїса погіршувався. Було повідомлення про крововилив у мозок.

11 листопада 2004 р. О 3 годині 30 хвилин за місцевим часом у госпіталі «Персі» під Парижем на сімдесят шостому році життя помер Мухаммед Абу ар-Рауф аль-Кудвах аль-Хусейні, якого світ знав як Ясіра Арафата. Палестинські араби називали його «Аль-Уалі», що означає «батько». Він був головою (раїсом) Палестинської національної автономії.

Напередодні Я. Арафат зазнав інсульту. Раніше у нього атрофували печінка та нирки. Були також уражені легені. У складі крові сталися небезпечні зміни. Протягом останніх днів свого життя раїс перебував у коматозному стані четвертого ступеня, що означає неминучу смерть.

На паризькому аеродромі 11 листопада відбулася церемонія прощання з тілом Я. Арафата. Труна з тілом прилетіла на аеродром вертольотом з госпіталю «Персі». На аеродромі були прем'єр-міністр Франції, члени французького уряду, міністр закордонних справ Палестинської автономії, вдова Я. Арафата і їх дочка. Було виконано державний гімн Франції та гімн Палестинської автономії. Під звуки траурної мелодії французька почесна варта перенесла труну з тілом Я. Арафата, яка була накрита палестинським прапором, на борт літака, який взяв курс на Каїр. У цьому місті навчався Я. Арафат. У цьому місті і відбулася міжнародна церемонія прощання з ним.

Жалобна церемонія на честь Я. Арафата відбулася в мечеті офіцерського клубу у північній частині Каїру. Серед присутніх були керівники ряду країн та представники ряду держав світу. Від України був міністр закордонних справ Костянтин Грищенко.

Поминальну молитву прочитав шейх найбільшого мусульманського університету Аль-Азхар Мухаммед Сайед Тангауї. Труна з тілом Я. Арафата на артилерійському лафеті рушила вулицями Каїра. Катафалк супроводжувала рота почесної вар-

ти. Після жалобної церемонії труну з тілом Я. Арафата літаком доставили на Сінайський півострів, а звідти вертольотом у Раммалах на Західному березі Йордану, де протягом останніх років була резиденція Я. Арафата. У спеціально збудованому мавзолеї тіло Я. Арафата було поховано 11 листопада — в день його смерті.

Я. Арафата поховали на заході сонця на місці, де був його молитовний зал, згодом зруйнований ізраїльтянами.

У головного муфтія Східного Єрусалиму знаходився заповіт Я. Арафата, згідно з яким він просив поховати його у кам'яному склепі біля мечеті «Аль-Акса». Ізраїль на це згоди не дав. Палестинці сподівалися, що перепоховання Я. Арафата трапиться у майбутньому і поховання Я. Арафата у мавзолеї у Рамаллаху розглядалося як тимчасове.

На території Палестинської національної автономії оголошено 40-денну жалобу. Ізраїль на час похорону закрити кордони із Західним берегом та сектором Газа. 12 листопада десятки тисяч палестинців прибули до мечеті «Аль-Акса» в Єрусалимі. Разом з щотижневою п'ятничною молитвою відбулася заупокійна відправа.

Я. Арафат народився 4 серпня 1929 року фактично в Єрусалимі у сім'ї багатого торговця. Згідно з документами Я. Арафат народився в Каїрі. Закінчив інженерний факультет Каїрського університету. Став керівником збройної боротьби палестинських арабів. У травні 1994 року очолив адміністрацію Палестинської національної автономії. Разом з ізраїльськими керівниками Іцхаком Рабіном та Шимоном Пересом Я. Арафат був 1994 році нагороджений Нобелівською премією миру за підписання у вересні 1993 року Вашингтонської «Декларації принципів»

19 листопада 2004 р. До Парижу прибув племінник Я. Арафата щоб забрати медичне досьє Я. Арафата. Палестинці підозрювали, що Я. Арафата було отруєно.

Друга декада листопада 2004 р. В арабському світі поширювалася версія, що Я. Арафата отруїли ізраїльські спецслужби, як і його молодшого брата Фатхі, який помер в Єгипті від раку кишечника через два дні після похорону лідера Палестинської національної автономії. Фатхі Арафат, — голова палестинського товариства Червоного Півмісяця останні два дні свого життя перебував у стані коми.

20 листопада 2004 р. Розпочалася реєстрація кандидатів на пост глави Палестинської національної адміністрації. Тривала реєстрація 12 днів. Найвагоміші шанси мали:

1. Ахмед Кореї — чинний прем'єр-міністр і голова Ради національної безпеки;
2. Махмуд Аббас — новообраний лідер Організації визволення Палестини і керівник ФАТХ;
3. Мохаммед Дахлан — колишній начальник служби безпеки сектору Газа; перебував в опозиції до Я. Арафата, вважається прагматиком, йому симпатизував Ізраїль;
4. Фарук Каддумі — начальник політичного відділу Організації визволення Палестини; запеклий противник угоди, підписаної в Осло 1993 року; нібито його призначив своїм наступником Я. Арафат;
5. Марван Баргуті — лідер воєнізованого крила ФАТХ «Танзим», яке діяло на Західному березі; перебував в ізраїльській в'язниці, — засуджено до п'яти довічних ув'язнень.

Кінець першої половини грудня 2004 р. Ізраїльські військові вертольоти завдали ракетних ударів по об'єктах у секторі Газа. Бомбардування сталося через кілька годин після нападу палестинців на ізраїльський військовий пост. Під час нападу загинули 5 ізраїльських вояків і 2 бойовики — палестинці. П'ятьох ізраїльських солдат було поранено.

Кінець другої декади грудня 2004 р. Ахмед Абдурахман, — особистий лікар раїса (голови) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата заявив, що того було отруєно невідомою речовиною. 25 вересня 2004 р. Я. Арарат прийняв у своїй резиденції в Рамаллаху делегацію палестинців та ізраїльтян. Раїс всім потиснув руки. Після цієї зустрічі Я. Арарат почав себе почувати кепсько. Раїс знав про своє отруєння, але не міг визначити його виконавця.

Третя декада грудня 2004 р. Палестинці обирали місцеві органи самоврядування. Кількість виборців — 140 тисяч. Вони мали обрати три сотні урядовців до 26 муніципальних рад. Вибори відбувалися лише на Західному березі Йордану. З огляду на ізраїльські рейди виборів не було у секторі Газа.

Радикальне угруповання «Хамас» брало участь у місцевих виборах, але заявило, що бойкотуватиме вибори раїса (голови) Палестинської національної автономії 9 січня 2005 року.

Третя декада грудня 2004 р. Лідер Палестинського руху національного визволення (ФАТХ) Махмуд Аббас закликав палестинців відмовитися від збройної боротьби проти Ізраїлю. Закликав добиватися незалежності мирним шляхом.

Власті Ізраїлю випустили на волю 159 палестинців, назвавши це «жестом доброї волі».

Початок січня 2005 р. Археологи знайшли у Єрусалимі купальню Сілоам. У ній Ісус здійснив одне із чудес — зцілив сліпого. Стародавня споруда добре збереглася. Планувалося її повністю розкопати.

7 січня 2005 р. Ізраїльські війська затримали на кілька годин одного з кандидатів — Мустафу Баргуті. Він намагався потрапити на п'ятничну молитву до головної мечеті Єрусалиму — «Аль-Акси». Ізраїль не давав дозволу на використання «Аль-Акси» з пропагандистською метою. Ізраїль дозволив йому відвідати Єрусалим для зустрічі з колишнім президентом США Джиммі Картером. Він знаходився в Ізраїлі серед численних зарубіжних спостерігачів.

9 січня 2005 р. Відбулися вибори раїса (голови) Палестинської національної автономії. Вони були продовжені на дві години, оскільки не всі виборці встигали проголосувати, бо були затримані на ізраїльських контрольно-пропускних пунктах. Кількість виборців становила 1,1 млн чоловік. Переможцем став лідер Організації визволення Палестини Махмуд Аббас. Він набрав понад 66 відсотків голосів. Найближчий суперник — незалежний депутат Мустафа Баргуті набрав 20 відсотків. Президент США Дж. Буш привітав обрання Махмуда Аббаса раїсом (главою) Палестинської національної автономії і запросив його відвідати Вашингтон. Таке запрошення Дж. Буш ніколи не надсилав попереднику М. Аббаса — Ясіру Арафату.

Кінець першої декади січня 2005 р. Коаліційний уряд утворено з представників «Лікуд», «Аводи» та невеликої релігійної партії. Уряд спирався на більшість, що нараховувала 65 членів парламенту (з 120). До акцій з ліквідації єврейських поселень на Західному березі та у Газі залучено 5 тисяч військових службовців.

10 січня 2005 р. В Ізраїлі утворено коаліційний уряд.

14 січня 2005 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю А. Шарон заморозив всі контакти з новобраним раїсом (главою) Палестинської національної адміністрації М. Аббасом після того як палестинські терористи напали на ізраїльській блок — пост і вбили шістьох ізраїльтян.

Перша декада лютого 2005 р. Уперше від початку інтифади (більш як за чотири роки) зустрівся і потисли одне одному руки лідери Палестини та Ізраїлю. Трапилося це в єгипетському курортному місті Шарм-ель-Шейх. Аріель Шарон і Махмуд Аббас заявили про припинення вогню між громадянами Палестини та ізраїль-

тянами. У переговорах брали участь президент Єгипту Хосні Мубарак та король Йорданії Абдалла II.

Жодні документи не підписувалися. За час інтифади (з 28 вересня 2000 р.) загинуло понад чотири тисячі людей.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Новопризначений державний секретар США Кондоліза Райс побувала на Близькому Сході, зустрічалася з новообраним раїсом Палестинської національної автономії Махмудом Аббасом та прем'єр-міністром Ізраїлю Аріелем Шароном. Напередодні приїзду Кондолізи Райс Палестинський рух національного визволення (ФАТХ) оголосив про припинення збройної боротьби.

Друга декада лютого 2005 р. Палестинський лідер Махмуд Аббас і представники «Хамас» досягли домовленості про дотримання режиму припинення вогню з Ізраїлем. Переговори між М. Аббасом і керівниками «Хамас» відбувалися у Газі.

Друга декада лютого 2005 р. Кнесет ухвалив закон про компенсацію єврейським переселенцям із сектору Газа та Західного берегу Йордану. Вона зросла на 43 відсотки, порівнюючи з первісним планом прем'єр-міністра А. Шарона. Планувалося 500 млн доларів, а ухвалено виділити — 1 млрд дол. Кількість євреїв, які повинні були залишити свої домівки у зазначених районах — 10 тис. чоловік.

Кінець другої декади лютого 2005 р. Фракція Палестинського руху національного визволення (ФАТХ) схвалила новий склад уряду. ФАТХ була правлячою партією. Посаду міністра внутрішніх справ обійняв генерал Насер Юсеф. Покійний лідер (раїс) Палестинської національної автономії Ясір Арафат був завжди проти призначення Н. Юсефа на таку посаду.

Ізраїльські власті випустили на волю півтисячі в'язнів-палестинців Міністерство оборони Ізраїлю оголосило про припинення руйнування будинків, які належать терористам-смертникам.

22 лютого 2005 р. Парламент Палестинської національної автономії не погодився із запропонованим складом нового уряду автономії з огляду на те, що у ньому було багато міністрів, які працювали за режиму Я. Арафата. Оновлений законодавчий орган автономії вважав їх корумпованими і противниками реформи.

24 лютого 2005 р. Парламент Палестинської національної автономії ухвалив новий склад уряду. Його запропонував прем'єр-міністр Ахмед Курей. У новому складі залишився лише один ветеран-віце-прем'єр Набіль Шааб. Всі інші міністри-технократи, далекі від політики.

27 лютого 2005 р. Стався вибух біля нічного клубу у Тель-Авіві. Загинуло 4 особи. Понад півсотні дістало поранення. Про причетність заявило угруповання, «Ісламський джихад». Теракт вчинив студент-смертник 21-річний Абдулла Саїд Бадан. Держсекретар США Кондоліза Райс звинувачувала Сирію, оскільки це угруповання базуються у ній.

27 лютого 2005 р. Прем'єр-міністр А. Шарон повідомив про припинення всіх дипломатичних контактів з палестинцями доки вони не розпочнуть реальну боротьбу з терористами.

Початок березня 2005 р. У Тель-Авіві стався черговий вибух. Були поранені.

20 березня 2005 р. Ізраїльтяни передали палестинцям контроль над містом Єрихон.

21 березня 2005 р. Під контроль Палестинської національної автономії передано місто Тулькарм.

10 квітня 2005 р. Палестинці намагалися прорватися до мечеті «Аль-Акса» у Єрусалимі. Ізраїльська поліція застосувала проти маніфестантів гумові палки та сльозоточивий газ.

Лідера руху «Хамас» на Західному березі Йордану Гасана Юсефа заарештувала ізраїльська поліція. Він звинувачувався у проникненні в Єрусалим без спеціального дозволу.

На підступах до Храмової гори ізраїльська поліція затримала десятки екстремістів з ультрарадянської організації «Ревава», поміж заарештованих був і її лідер — Ісраель Конен. Міністерство громадської безпеки закрило вхід на Храмову гору для всіх місцевих жителів та журналістів. Ізраїльські власті побоювалися, що присутність єврейських прочан біля «Аль-Акси» може спровокувати заворушення на палестинських територіях. Загинули три підлітки-палестинці. Палестинські екстремісти твердили, що їх зумисне застрелили ізраїльтяни.

Початок другої декади квітня 2005 р. Впродовж чотирьох годин президент США Дж. Буш приймав на своєму ранчо у Техасі прем'єр-міністра Ізраїлю Арієля Шарона. Головна тема переговорів — єврейські поселення на палестинських територіях.

А. Шарон мав намір прибрати сімнадцять поселень із сектора Газа та чотири — із Західного берега Йордану та збудувати найбільше поселення (3,5 тис. будинків) у Маале Алумім на палестинській землі поблизу Єрусалиму.

Президент США переконував главу ізраїльського уряду не споруджувати це поселення. А. Шарон такої обіцянки Дж. Бушу не давав. Позиція Дж. Буша не подобалася єврейському лобі у США та Ізраїлі.

Кінець квітня 2005 р. На запрошення президента Ізраїлю Моше Кацава країну відвідав президент Росії Володимир Путін. Головна тема переговорів — близько-східне врегулювання.

В. Путін побував у храмі Гробу Господнього, де його зустріли три священнослужителі — Грецької Православної, Вірменської апостольної та Римо-Католицької Церков. В. Путін піднявся на Голгофу, відвідав Російську духовну місію в Єрусалимі. Стіну Плачу не відвідав, оскільки ізраїльські спецслужби відмовилися гарантувати йому безпеку.

Початок третьої декади травня 2005 р. На контрольно-пропускному пункті поблизу міста Наблус (Західний берег Йордану) затримано 15-річного палестинця. Він мав на собі «пояс шахіда». Пояс знешкоджено. Ізраїльські власті почали розслідування.

Третя декада травня 2005 р. У Стамбулі відбулася зустріч глав православних церков із 15 країн. Оголосили бойкот патріархові Єрусалимському Іринію І. Скандал спричинило підписання Іринієм І довготермінової угоди з єврейськими ділками про оренду землі під готелі та магазини навколо Яффської брами у Старому Місті. Угода викликала невдоволення палестинців-християн.

Синод у Єрусалимі ухвалив рішення про зміщення Іринія І з посади, але патріарх відмовився залишити свій пост.

Оголошений у Стамбулі бойкот мав за мету змусити Іринія І подати у відставку.

29 травня 2005 р. Уряд ухвалив звільнити 400 палестинських в'язнів. За це рішення голосували 18 членів кабінету. Троє голосували проти. Міністр фінансів Бен-Ньямін Натаньяху розглядав це рішення як заохочування терористів. Прем'єр-міністр Аріель Шарон вважав, що звільнення в'язнів у переддень виборів у Палестинській автономії дасть змогу підтримати поміркованих палестинців.

Кінець першої декади червня 2005 р. Лідер Палестинської національної автономії М. Аббас прибув до сектора Газа для переговорів з керівництвом угруповань «Хамас» та «Ісламський джихад».

Стосунки керівництва ПНА і екстремістських угруповань погіршилися після відкладення на невизначений термін виборів до парламенту ПНА.

9 червня 2005 р. Саморобними ракетами обстріляні єврейські поселення у секторі Газа. У відповідь ізраїльська авіація завдала ударів.

Початок третьої декади червня 2005 р. Ізраїльська поліція затримала молоду палестинку, яка намагалась потрапити до Ізраїлю через контрольно-пропускний пункт Ерец, який знаходиться на кордоні Ізраїлю з Палестинською автономією.

Двадцятирічна Вафа Самір Вахас мала намір вчинити вибух у лікарні міста Бершеба. У її «поясі шахіда» було 10 кг вибухівки.

Початок третьої декади червня 2005 р. Біля станції Кір'ят-Гат (за 20 км від приморського міста Ашкелон) пасажирський поїзд зіткнувся з вантажівкою, водій якої заснув за кермом. Сім чоловік загинули, а 189 осіб отримали травми різної тяжкості.

23 червня 2005 р. Вранці ізраїльський безпілотний літак удруге впродовж доби обстріляв ракетами палестинську ракетно-пускову установку в районі селища Бейт-Лах'я у секторі Газа.

Третя декада червня 2005 р. Ізраїльське командування оголосило про відновлення вибіркового знищення лідерів та активістів радикальних палестинських угруповань.

Кінець червня 2005 р. У відповідь на мінометний обстріл палестинцями єврейського поселення у секторі Газа, ізраїльська авіація бомбардувала у цьому секторі палестинські об'єкти. Ракетами з літаків знищено компресорну установку.

Бойовики угруповання «Хезболлах» обстріляли з півдня Лівану позиції ізраїльських військ на кордоні. Одним ізраїльський вояк загинув, ще п'ятеро отримали поранення.

Друга декада липня 2005 р. 18-річний палестинець-смертник з Тулькарма підірвав себе на вході в торговельний центр «Га-Шарон». Троє ізраїльтян загинули, десятки — одержали поранення. Про відповідальність заявило угруповання «Ісламський джихад». Ізраїльські війська виконали рейд на Тулькарм. У перестрілці вбили двох палестинців. Фактичний контроль над Тулькармом знову потрапив до рук ізраїльських військових.

Друга декада липня 2005 р. Активіста палестинського екстремістського угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси» Мухаммеда аль-Ассі вбито у Наблусі агентами ізраїльських спецслужб. Сталося це під час інтерв'ю.

15 серпня 2005 р. Уряд Ізраїлю заборонив виїзд своїм громадянам у сектор Газа. 50 тисяч неозброєних солдатів та поліцейських прибули для забезпечення евакуації єврейських поселенців. Дві доби відводилося на вмовляння поселенців добровільно виїхати з Гази на нові місця проживання в Ізраїлі. В операції також брали участь 7,5 тисяч представників палестинських сил безпеки.

Найрадикальніше налаштовані поселенці та деякі офіцери оголосили про утворення в секторі Газа незалежної єврейської держави Юдея.

17 серпня 2005 р. Опівночі минув дводенний період протягом якого єврейські поселенці 21 селища в секторі Газа могли добровільно залишити свої оселі і переїхати на ізраїльську територію. Після такого «пільгового періоду» ізраїльські війська розпочали евакуйовувати поселенців силоміць.

Під час примусової евакуації було чимало драматичних інцидентів.

18 серпня 2005 р. На світанку ізраїльські війська ввійшли в селище Кфар-Даром у секторі Газа. Там близько 2 тисяч єврейських поселенців та їхніх прихильників забарикадувались за колючим дротом і бетонними стінами. Вони не хотіли добровільно переселятися на ізраїльську територію.

Друга декада серпня 2005 р. Під час примусової евакуації поселенців із сектору Газа ізраїльські військовослужбовці та поліцейські вдавалися до застосування

сили. Були поранені. Бульдозерами зносилися домівки тих, хто не хотів добровільно залишити їх. Поселенці часто підпалювали свої домівки, щоб вони не дісталися палестинцям. Одна єврейка підпалила себе на знак протесту проти виселення.

У єврейському селищі Шилох (Західний берег Йордану) єврей вихопив зброю з рук ізраїльського солдата і відкрив вогонь по групі палестинців, які спостерігали за протистоянням єврейських поселенців та ізраїльських вояків. Щонайменше 4 палестинці загинули.

22 серпня 2005 р. За станом на ранок цього дня в секторі Газа офіційно ліквідовано 20 єврейських поселень з 21, які там існували. Залишилось одне неєвакуйоване єврейське поселення — Нецаріль. Його жителі чинили запеклий опір.

Ізраїльські бульдозери руйнували полишені єврейськими поселенцями будинки.

23 серпня 2005 р. Розпочалася евакуація двох єврейських поселень, розташованих на Західному березі.

23 серпня 2005 р. У секторі Газа завершено операцію з евакуації єврейських поселень.

24 серпня 2005 р. Евакуювано населення останніх двох єврейських поселень на Західному березі Йордану. На звільнених територіях у Газі та Західному березі палестинці могли оселитись через місяць.

Третя декада серпня 2005 р. Лідер Ліберально-демократичної партії Росії Володимир Жириновський разом зі своїми прибічниками пікетували у Москві посольство Ізраїлю. Протестували проти примусової евакуації євреїв з палестинських територій.

Третя декада серпня 2005 р. Молодий араб з ножем напав на двох євреїв у Старому місті Єрусалима. Один єврей помер від ран у лікарні. Інший — перебував у тяжкому стані.

Під час рейду в місто Тулькарм ізраїльські солдати застрелили трьох бойовиків з «Ісламського джихаду». Поміж вбитих був один з його керівників — Рабхі Амара.

Кінець серпня 2005 р. Сильний вибух стався біля автобусної зупинки в місті Беєр-Шева (центральна частина Ізраїлю). Поранення дістали 20 чоловік. Двоє поранених були у критичному стані. Вибух бомби спричинив смертник. На транспорті був час пік. Терориста зупинила охорона. У зв'язку з рейдом ізраїльської армії на Західний берег палестинські екстремістські організації заявили про продовження збройної боротьби з Ізраїлем. Під час рейду загинуло 5 палестинців.

Початок вересня 2005 р. У зв'язку з активізацією діяльності терористичних організацій армійські підрозділи Ізраїлю на Західному березі Йордану приведено у стан підвищеної готовності.

Перша декада вересня 2005 р. У Газі вбито двоюрідного брата колишнього райса (голови) Палестинської національної автономії Ясіра Арафата — Мусу Арафата. Був керівником сил безпеки Гази. Терористи обстріляли будинок з гранатометів, вдерлися до нього, виштовхали 65-річного М. Арафата на вулицю і застрелили. Його старшого сина — Німхеля викрали, а згодом — вбили. Про причетність до теракту заявив «Комітет народного опору», що складався з екстремістів, які вийшли з лав ФАТХ.

11 вересня 2005 р. Ізраїльські власті офіційно заявили про припинення своєї присутності в секторі Газа. Вона тривала 38 років. Ліквідація єврейських поселень відбулася відповідно до міжнародного плану «Дороговказ» та плану прем'єр-міністра А. Шарона про одностороннє відокремлення від Палестинської автономії.

12 вересня 2005 р. Територію сектору Газа покинув останній ізраїльтянин. У секторі панував хаос. Активно діяли банди мародерів. Вони вступали в сутички з палестинською міліцією.

Друга половина вересня 2005 р. Угрупування «Ісламський джихад» відкрито переміщувало у Газі до кордону з Ізраїлем ракетні установки, а також міномети. Угрупування твердило, що саме збройний опір палестинців змусив євреїв залишити сектор Газа.

Керівник Палестинської національної автономії Махмуд Аббас вважав, що примусове роззброєння «Ісламського джихаду» та «Хамасу» може спровокувати громадянську війну в автономії. Керівництво угрупування «Бригади мучеників Аль-Акси» погрожуvalo відновленням терористичних актів в ізраїльських містах.

Третя декада вересня 2005 р. Ізраїльська армія відновила операції в секторі Газа. Це — вперше після евакуації з Газі єврейських поселень. По угрупуванню «Хамас» були завдані «точкові удари». Два палестинці загинули, 22 — дістали поранення. Одна ракета влучила в школу. Приблизно півтори сотні палестинців було заарештовано.

Ізраїльська операція була відповіддю на обстріл угрупуванням території Ізраїлю.

Перша декада жовтня 2005 р. Парламент Палестинської національної автономії створив комісію для розслідування обставин смерті колишнього голови автономії Ясіра Арафата. Багато палестинських парламентаріїв вважали, що Я. Арафата вбили ізраїльтяни.

Друга декада жовтня 2005 р. Знайдено ракету, що не розірвалася, на вилі прем'єр-міністра Ізраїлю Аріеля Шарона. Нею стріляли палестинські екстремісти за два тижні до цього. Ракета врізалася у землю неподалік від могили дружини глави ізраїльського уряду. Могила знаходилася за 200 метрів від будинку прем'єра.

Друга декада жовтня 2005 р. Голова палестинської національної автономії (ПНА) Махмуд Аббас повідомив, що спеціальна комісія, яка складалася з французьких та палестинських лікарів, не змогла встановити від чого помер голова ПНА Ясір Арафат.

Третя декада жовтня 2005 р. Смертник підірвав себе в натовпі на базарі портового міста Хадера. Загинули 5 чоловік. Поранення дістали щонайменше 30 осіб. Про відповідальність до теракту заявило угрупування «Палестинський джихад».

У відповідь на теракт військові літаки Ізраїлю 27 жовтня 2005 р. бомбардували об'єкти у секторі Газа.

Друга декада листопада 2005 р. Омрі Шарон (син прем'єр-міністра) визнав себе винним у шахрайстві та брехливих свідченнях. Цей факт дав йому право одержати вдвічі менше покарання. Очікувалося, що Омрі сяде у в'язницю не менше ніж на 3 роки. Прем'єр-міністра Аріеля Шарона звинувачували у численних фінансових порушеннях під час передвиборчої кампанії 1999 р.

Друга декада листопада 2005 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон заявив про свою відставку, розпуск кнесету та створення нової політичної партії.

Третя декада листопада 2005 р. Президент Моше Кацав рекомендував юридичному раднику уряду Мені Мазузу призначити дострокові парламентські вибори на 28 березня 2006 р. М. Мазуз погодився з цією пропозицією.

Третя декада листопада 2005 р. Шість осіб висунули свої кандидатури на посаду лідера правлячої партії «Лікуд». Поміж них колишній голова уряду Беньямін Нетаньяху, міністр оборони Шаул Мофаз, міністр закордонних справ Сільван Шалом.

«Ісламський джихад» та «Хамас» відмовилися пристати на заклик.

У ніч проти цього дня бойовики угрупування «Хезболлах» випустили з півдня Лівана кілька ракет по території Ізраїлю. Три ракети влучили в жилий квартал прикордонного з Ліваном містечка Кір'ят Шмон.

Друга декада грудня 2005 р. Створено політичну партію жебраків та безробітних — «Лехем» («Хліб»). Організатори партії магі-одиначка Вікі Кнафо та один з лідерів «майдану хліба» (наметового містечка безробітних у Тель-Авіві) Ізраель Пгавіті.

18 грудня 2005 р. Прем'єр міністр Аріель Шарон мав мікроінсульт. Деякі арабські засоби масової інформації поспішно повідомили про смерть глави ізраїльського уряду.

25 грудня 2005 р. Прем'єр міністр Аріель Шарон вийшов на роботу. 18 грудня його було госпіталізовано з мікроінсультом.

28 грудня 2005 р. Керівник Палестинської національної автономії Махмуд Аббас закликав радикальні угруповання припинити ракетні обстріли території Ізраїлю.

«Ісламський джихад» та «Хамас» відмовилися пристати на заклик.

У ніч проти цього дія бойовики угруповання «Хезболах» випустили з півдня Лівану кілька ракет по території Ізраїлю. Три ракети вилучили в жилий квартал прикордонного з Ліваном містечка Кір'ят Шмон.

61. ІНДІЯ

26 січня 2001 р. У західному індійському штаті Гуджарат стався сильний землетрус. Спочатку було повідомлення, що кількість загиблих становить 5 тис. чоловік. Згодом кількість почала зростати і за місяць досягла 20 тис. чоловік.

Третя декада січня 2001 р. Число жертв катастрофного землетрусу на північному заході країни наблизилося до 30 тис. Ще більше людей вважалися зниклими без вісти. Десятки тисяч осіб втратили дах над головою.

Перші поштовхи мали місце 26 січня. В наступні дні їх було більше двохсот. Найбільша потужність поштовхів сягала 8 балів за Ріхтером.

Особливо великої шкоди зазнали міста Ахмадабад, Гандінагар, Мехсана, Патан. Допомогу надавали загони рятувальників з Швейцарії, Туреччини, Великої Британії, Росії та інших країн.

З метою подолання наслідків землетрусу індійський уряд звернувся до Світового банку та Азіатського банку реконструкції та розвитку з проханням надати кредит у півтора мільярда доларів.

Кінець січня 2001 р. Землетрус, що стався 26 січня, завдав збитків на 5 млрд доларів. Прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджапаї звернувся до світового співтовариства з проханням про допомогу.

Світовий банк надав Індії 300 млн доларів, Азіатський банк розвитку — 350 млн доларів.

Березень 2001 р. У Калькутті відбувся з'їзд проститутток Південної Азії. Вимагали легалізації своєї професії. У профспілці Калькутті — 5 тис. проститутток.

Початок третьої декади липня 2001 р. У штаті Оріса (схід Індії) вирувала повінь. Загинуло щонайменше 55 чоловік. Потерпіли від неї 7 млн чоловік. Близько 1 млн чоловік потребували негайної допомоги.

Друга декада липня 2001 р. Переговори прем'єр-міністра Індії і президента Пакистану завершилися в Агрі. Це була перша впродовж останніх двох років зустріч у верхах Індії та Пакистану. Головна тема переговорів — Кашмір.

Не дивлячись на переговори, у Кашмірі відбувалися збройні сутички між індійськими урядовими військами та ісламськими сепаратистами. Індійські власті повідомили про загибель 15 липня у Кашмірі близько 40 сепаратистів.

6 серпня 2001 р. У госпіталі для психічно хворих сталася пожежа. Дехто з хворих був прикутий до ліжка. Щонайменш 26 людей загинуло.

Кінець серпня 2001 р. Кашмірські сепаратисти відрубали голови двом брахманам (індуїстським священнослужителям). Їх було захоплено під час нападу на храм у Суранкоті. Тіла брахманів було знищено 28 серпня. Про причетність до злочину не заявило жодне з екстремістських угруповань.

1 жовтня 2001 р. Біля будинку парламенту у м. Срінагар (штат Джамму і Кашмір) вибухнув замінований автомобіль. Виникла стрілянина. Загибло 38 чол.

13 грудня 2001 р. 5 ісламських терористів напали на приміщення індійського парламенту. Для цього використали дипломатичний автомобіль. Індія звинуватила Пакистан у цьому терористичному акті. У ньому загинуло 5 нападників та 8 (за іншими даними 6) індійських поліцейських. Індія стверджувала, що терористичну операцію виконали члени екстремістських релігійних угрупувань «Лашкар-е-тайяба» та «Джаіш-е-Мухамад», що базуються у Пакистані.

Прем'єр-міністра Атала Ваджпаї у той час не було у приміщенні парламенту. Там перебували кілька міністрів. Напад стався по завершенні засідання обох палат індійського парламенту.

19 грудня 2001 р. Прем'єр-міністр Індії Атал Ваджпаї звернувся до парламенту із заявою щодо можливих наслідків загострення взаємин Пакистану та Індії після нападу терористів на приміщення індійського парламенту. Заявив, що уряд розглядає як дипломатичні, так і військові заходи.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджпаї пообіцяв парламенту, що він звернеться до Пакистану з вимогою припинити діяльність угрупувань «Лашкар-е-тайяба» та «Джаіш-е-Мхамад», причетних до нападу на індійський парламент, який стався 13 грудня.

Третя декада грудня 2001 р. В індійській армії скасовано увільнення та відпустки. Батареї тактичних ракет класу «земля — земля» розташовано на кордоні з Пакистаном. У прикордонних районах сконцентрована велика кількість піхоти, військ протиповітряної оборони, танків. Зі штабу Джамма і Кашмір до інших районів Індії тікали біженці.

Перша декада січня 2002 р. Прем'єр-міністр Великої Британії Ентоні Блер мав зустріч в Делі з індійським прем'єр-міністром Атал Біхарі Ваджпаї. Переконавав у доцільності розв'язання проблеми Кашміру мирним шляхом.

Середина січня 2002 р. Чотирьох сепаратистів було заарештовано поліцією у Делі. Вони готували терористичний акт. Вибухи могли прогрімити під час проведення у Делі військового параду на честь Дня республіки.

Початок третьої декади січня 2002 р. Група невідомих напала на будинок американського культурно-інформаційного центру у Калькутті. Шість охоронців загинули у перестрілці, а ще 16 — дістали поранення.

Нападникам не вдалося прорватися до приміщення. Вони втекли на мотоциклах. Близько 50 підозрюваних було заарештовано поліцією.

Міністерство закордонних справ Пакистану рішуче заперечувало заяву міністра закордонних справ Індії. Лал Крішна Адвані про пов'язаність нападників з пакистанськими спецслужбами. На індійсько-пакистанському кордоні тривало обопільне нарешування збройних сил. Обстановка була вкрай напруженою.

25 січня 2002 р. Індія успішно випробувала балістичну ракету «Агно-2», здатну вражати ціль на відстані 700 км. За допомогою цієї ракети можна вразити будь-який об'єкт у Пакистані, а також значну частину території Китаю.

Прес-секретар міністра закордонних справ Індії Нірапамо Рао заявив, що випробування було плановим, технічним, давно наміченим і не мало жодного політичного підтексту. У світі мало хто вірив таким заявам.

Кінець січня 2002 р. Зберігалося напруження на кордоні Індії з Пакистаном. Проти екстремістів у Кашмірі індійською поліцією було проведено ряд рейдів. У перестрілці через лінію кордону загинув один індійський вояка, четверо дістали поранення.

Кінець лютого 2002 р. Криваві сутички на релігійному ґрунті охопили штат Гуджарат (захід Індії). Сутички сталися після того, як ісламські екстремісти

27 лютого закидали пляшками із запальною сумішшю поїзд, який віз членів радикальної індуїстської організації. Вони поверталися з міста Айотха. Там на місці знесеної мечеті планувалося спорудження індуїстського храму. Від пожежі загинуло 59 осіб. Щонайменше 10 осіб отримали поранення і опіки. Діти і жінки склали дві третини потерпілих. Поліція заарештувала 21 нападника. Ще три десятки підозрюваних затримано для допиту. Індуїсти заявили що їх храм неодмінно буде споруджено.

Прем'єр-міністр Індії Біхарі Ваджаї висловив думку, що мусульмани вчинили цей акт, як помсту за будівництво індуїстського храму на місці нещодавно зруйнованої мечеті.

Початок березня 2002 р. Тривали сутички між індуїстами та мусульманами на заході країни у штаті Гуджарат. Зворушення поширювалося і на інші штати (зокрема Уттар-Прадеш). Найкривавішими були сутички в Ахмадабаді.

Для відновлення порядку війська і поліція застосовували зброю, десятки людей загинули від цього.

Причини сутичок — підпал 27 лютого ісламськими екстремістами поїзда з індуїстами. Тоді загинуло близько 60 осіб.

Початок другої декади березня 2002 р. Юрба індуїстів намагалися підпалити будинки мусульман в м. Ахмадабаді. Поліція відкрила вогонь. Дві особи загинули, шість отримали поранення. Напружене становище у штаті Гуджарат зберігалося, там діяла комендантська година. Впродовж міжконфесійних сутичок у штаті загинуло щонайменше 700 осіб.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Сталися криваві сутички між індуїстами та мусульманами у штаті Гуджарат. Щонайменше 4 особи загинули. Кілька десятків поранено. Комендантська година оголошена у ряді районів. Від нападу ісламських сепаратистів у Кашмірі загинули 17 осіб. Про свою причетність до нападу заявило угруповання «Джеміят уль-муджехеддін».

14 травня 2002 р. Вранці ісламські бойовики напали на військове містечко у штаті Дхамму і Кашмір на індійсько-пакистанському кордоні. Воно знаходилося за 10 км від м. Дхамма. Троє бойовиків спочатку захопили пасажирський автобус. Потім вони засіли в одному із будинків. Запеклий бій тривав чотири години. Загинули 52 особи (у тому числі 13 солдатів). Поранення дістали 57 чоловік.

Міністр оборони Індії Джордж Фернандес заявляв що Індія не планує нападати на Пакистан. Індійські військові вважали, що збройний конфлікт з Пакистаном може розпочатися в будь — який момент.

Кінець другої декади травня 2002 р. Пакистанському послові у Делі Індія запропонувала впродовж тижня залишити країну. На індійсько-пакистанському кордоні точилися запеклі перестрілки. На кордоні зосереджено мільйон військовослужбовців Індії та Пакистану. Сконцентровано також багато військової техніки.

21 травня 2001 р. У Срінагарі вбито поміркованого кашмірського лідера — Абдулу Гнанні Лона.

Початок третьої декади травня 2002 р. На індійсько-пакистанському кордоні у Кашмірі тривали артилерійсько-ракетні перестрілки. Впродовж останнього тижня вбито щонайменше 20 чоловік, десятки людей поранено. Понад 20 тис. сімей залишили прикордонні райони.

Індійські командири отримали наказ відкрити «Книгу війни» і ознайомитися з вказівками на випадок війни. До штату Дхамма і Кашмір прибув прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджаї. Міністр оборони Індії Джордж Фернандес інспектував боєготовність підрозділів у штаті Раджастан, розміщених на кордоні з Пакистаном. Перебуваючи у Кашмірі, прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджаї

закликав співвітчизників готуватися до жертв. За його словами — настав час вирішальної битви.

24 травня 2002 р. Прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджаї заявив, що Індія уривається терпець і вона далі не збирається терпіти вилазки мусульманських екстремістів з території Пакистану.

Кінець травня 2002 р. Новий кривавий інцидент стався у штаті Джамму і Кашмір. Ісламські бойовики з пакистанської половини Кашміру напали на поліцейський табір, розташований на північ від міста Джемма. Впродовж ночі тривав бій. Вбито трьох поліцейських. Кількох поранено.

Початок червня 2002 р. У Кашмірі спалахнули перестрілки, жертви були як по-між індійців, так і пакистанців. Американський уряд рекомендував всім громадянам США виїхати з Індії. За підрахунками в Індії перебувало 60 тис. громадян США.

Перша декада червня 2002 р. У Кашмірі неподалік населеного пункту Пора відбувся бій між індійськими і пакистанськими вояками. У бою вперше брали участь бронетранспортери. Президент США Джорж Буш закликав у телефонній розмові лідерів Індії та Пакистану розв'язати кашмірську проблему мирним шляхом.

Кінець першої декади червня 2002 р. Заступник державного секретаря США Річард Армідедж провів переговори в Делі з керівництвом Індії.

Артилерійська дуель індійської та пакистанської армій тривала у Кашмірі.

Початок другої декади червня 2002 р. Міністр оборони США Дональд Рамсфелд вів переговори у Делі з прем'єр-міністром Індії Атал Біхарі Ваджаї про врегулювання кашмірського конфлікту. Військові кораблі Індії почали відходити від пакистанських територіальних вод. Скасовано заборону на прольоти пакистанських військових літаків над індійською територією. Ці заходи Індія вжила у відповідь на дії Пакистану щодо припинення вилазок ісламських екстремістів з території пакистанської частини Кашміру.

Друга декада червня 2002 р. З пакистанської території була обстріляна індійська частина Кашміру. Загинули п'ять мирних жителів, ще три дістали поранення. При спробі проникнути на індійську територію було вбито п'ятьох ісламських бойовиків. У пакистанській частині Кашміру діяло близько 70 таборів, у яких готувались ісламські терористи.

Кінець першої декади липня 2002 р. У штаті Джамму і Кашмір знову активізували свою діяльність ісламські сепаратисти. На півдні штату у збройних сутичках вбито двох бойовиків угруповання «Хиз уль-муджахедрін». Загинули також два поліцейських і два мирних жителі. Поблизу міста Срінагар убито шістьох та поранено двох осіб. Поранено активіста правлячої у штаті поміркованої партії «Національна конференція».

13 липня 2002 р. Кілька терористів, одягнуті як індуїстські ченці, зчинили автоматну стрілянину у бідняцькому кварталі міста Джамми. 27 чоловік загинули, близько 40 — дістали поранення. Поліція вважала, що теракт вчинили ісламські бойовики.

Середина липня 2002 р. Індія закликала світове співтовариство оголосити Пакистан терористичною державою. У безпосередній близькості від кордону з Індією пакистанські війська розпочали 10-денні військові маневри.

15 липня 2002 р. П'ять тисяч депутатів національного парламенту та законодавчих асамблей штатів обрали на посаду президента 71-річного Авул Пакір Джайнулабдін Абдул Калама 12-тим президентом Індії. Його опонентом був ветеран Комуністичної партії Лакшмі Сахгалу.

А. Калам вважається творцем ядерної зброї Індії. Понад чотири десятиліття Абдул Калам та його учні створювали ракети та супутники. А. Калам є третім в історії

Індії президентом — мусульманином. Він став першим президентом, для якого політика не була попередньою професійною сферою діяльності, 89 % виборців проголосували за А. Калама.

25 липня 2002 р. Відбулася інаугурація президента А. П. Дж. Абдул Калама.

6 серпня 2002 р. Вранці невідомі терористи закидали гарматами та обстріляли табір поранених поблизу Удхампура у Кашмірі. 9 чоловік загинули, понад 30 — дістали поранення. Сепаратистські угруповання Кашміру звинуватили в інциденті індійські спецслужби.

Кінець третьої декади серпня 2002 р. Президент Пакистану Первас Мушарраф прогнозував, що вибори 16 вересня в індійській частині Кашміру закінчатся провалом. Називав їх «незаконними», «фарсом». Боротьбу ж мусульманського населення всієї території кваліфікував як «священний обов'язок». Визнав, що в штат Джамму і Кашмір можуть проникати «неконтрольовані елементи».

Початок другої декади вересня 2002 р. Терористи закидали гранатами у штаті Джамму і Кашмір машину з високопоставленим чиновником. Його було вбито, загинули також п'ять осіб, які його супроводжували. Терористи втекли. Ситуація у штаті загострилась у зв'язку з наближенням виборів до місцевих законодавчих зборів.

Кінець вересня 2002 р. У штаті Джамму і Кашмір був третій тур місцевих виборів. Позначився терактами сепаратистів у містах Джамму, Срінагар тощо. Явка виборців не перевищувала у перших двох турах 40 %. Від початку серпня у Кашмірі загинуло понад 600 осіб.

Третя декада грудня 2002 р. У Делі з'явилася перша лінія метрополітену. Її довжина — 8,3 км. Лінію урочисто відкрив прем'єр-міністр Атал Біхарі Ваджпаї. Глава уряду став першим пасажиром метро.

Спорудження метро розпочалося 1998 року. Допомогу надавали фахівці з Південної Кореї. Вартість лінії — 1,7 млрд доларів. Планувалося, що до 2005 р. довжина метрополітену зросте до 62 км, а пропускна спроможність — до 2,2 млн пасажирів щодоби. Метро вже мала Калькутта.

Друга половина березня 2003 р. Індія випробувала ракету мобільного базування «Прітхві». Ракета здатна доставляти боеголовку вагою в тонну на відстань до 150 км. Перший запуск ракети відбувся у 1988 році. Відтоді Індія запускала ракету 16 разів.

2 травня 2003 р. Прем'єр-міністр Атал Біхарі Ваджпаї оголосив, що Індія відновлює дипломатичні стосунки і транспортне сполучення з Пакистаном.

Середина травня 2003 р. У штаті Пенджаб неподалік міста Лудхіяна сталася залізнична пожежа. Спалахнули три вагони пасажирського поїзду. Тридцять вісім чоловік згоріли живцем. Тридцять — дістали опіки. Щороку на залізницях Індії трапляються до 300 катастроф.

Кінець травня 2003 р. Протягом останніх трьох тижнів від спеки на півдні Індії загинули понад 500 чоловік. Температура повітря у штаті Андхра-Прадеш сягнула 51 градус за Цельсієм. Близько тисячі потерпілих перебували в лікарнях.

Початок третьої декади серпня 2003 р. Парламент ухвалив закон, який передбачає смертну кару за виробництво і розповсюдження фальшивих ліків.

Третя декада серпня 2003 р. У найбільшому діловому місті Індії-Мумбаї (колишній Бомбей) вибухнули бомби, які були закладені у два таксі. Одна з них вибухнула біля тріумфальної арки «Брама Індії», поряд з індуїстським храмом. Загинула 51 людина, в тому числі четверо дітей. 186 чоловік дістали поранення. Серед загиблих — представники різних релігійних груп країни — індуїсти, мусульмани, буддисти. Наступного дня відбулася багатотисячна акція протесту проти кривавого терору.

Друга половина вересня 2003 р. Вибухнула бомба на одному з ринків м. Раджаулі, що у штаті Біхар. Вона була схована у відеокамері. Щонайменше три особи загинули, поранено близько трьох десятків людей.

Друга декада грудня 2003 р. У штаті Андхра-Прадеш (на північному сході Індії) гудів циклон. Були великі зливи. Швидкість вітру перевищувала 100 км/год. Зносились будівлі, обвалювалися дерева та лінії електропередач, знищувалися сільгоспугіддя. У прибережних районах були повені. Пропав урожай на 120 тис. га. Загибло близько сотні людей. Майже 10 тисяч сімей втратили домівки.

Друга половина січня 2004 р. Керівництво Індії вперше за всю історію пакистано-індійського конфлікту з проблеми Кашміру погодилося на прямі переговори з лідерами фронту визволення Джамму і Кашміру.

Друга половина квітня 2004 р. Відбулися парламентські вибори. Вони мали п'ять етапів і тривали три тижні. За парламентські мандати змагалися близько 40 партій.

10 травня 2004 р. Завершилися парламентські вибори. Право голосу мали 670 млн чоловік. На вибори з'явилися 55 % виборців. Індійський парламент мав 545 депутатів. Вважалося, що гарні шанси на перемогу мала «Бхаратія Джаната парті» прем'єр-міністра Атали Біхарі Ваджпаї. Вона очолювала правлячий коаліційний блок «Національний демократичний альянс».

Друга декада травня 2004 р. Лідер партії Індійський національний конгрес Со-ня Ганді заявила, що не претендує на пост прем'єр-міністра. Кандидатура вдови колишнього прем'єр-міністра Раджива Ганді, італійки за походженням, викликала значні суперечки в Індії, тому С. Ганді заявила, що не хоче нового конфлікту в індійському суспільстві.

22 травня 2004 р. Прем'єр-міністром став Манмохан Сінгх.

Друга декада червня 2004 р. У штаті Махараштра зазнав катастрофи пасажирський поїзд. Він виконував рейс з Мумбаю до Бангалору.

З мосту впали локомотив і два вагони. Щонайменш 25 пасажирів загинули, кілька десятків дістали поранення.

Середина липня 2004 р. Вийшла з берегів ріка Брахмапутра — головна притока Гангу. Загибло півтори сотні людей, зруйновано півмільйона будинків. Без житла залишилось два мільйони чоловік. Ця повинь була найсильнішою за останні 25 років.

Липень 2004 р. У м. Кумбаконам (штат Тамілнад, що на півдні Індії), загорілася одна з початкових шкіл. У триповерховому будинку було близько трьохсот дітей. Понад сотня з них згоріли живцем.

Пожежу викликала електропід на кухні, потім сталося коротке замикання, яке спричинило пожежу і на даху.

Кінець липня початок серпня 2004 р. У штаті Гуджарат (захід Індії), щонайменш 30 чоловік загинули від повені. Загплено десятки населених пунктів, у тому числі і центр ювелірної промисловості Патан.

Підтоплено також ряд районів у одному з найбільших міст Індії — Мумбаї (колишній Бомбей).

15 серпня 2004 р. Щонайменше 15 чоловік загинули під час вибуху в штаті Асам (схід країни). Десятки були поранені. Вибух стався в адміністративному центрі штату — місті Діспур під час параду, присвяченого Дню незалежності. Постраждало багато школярів. Відповідальність на себе не брав ніхто. На думку поліції вибух скоїли сепаратисти, які час від часу вдаються до тероризму.

Початок третьої декади грудня 2004 р. У штаті Джамму і Кашмір та Гімал-Прадеш на півночі країни щонайменше 20 чоловік загинуло від переохолодження.

У цих регіонах настали небачені там морози, які сягнули мінус 10—12 градусів за Цельсієм.

26 грудня 2004 р. Руйнівні цунамі, спричинені землетрусом біля індонезійського острова Суматра, досягли індійського узбережжя. Підрахунки наслідків жертв невпинно зростали.

Перша декада січня 2005 р. Поблизу Андаманських островів стався землетрус. Поштовхи мали силу 6 балів за Ріхтером.

Середина січня 2005 р. Повідомлялося, що число жертв цунамі в Індії сягнуло 16 383 чол.

Третя декада січня 2005 р. На південному заході Індії у місті Сатара (штат Махараштра) у тіснязі загинуло щонайменше 300 чол. (переважно жінки і діти). Було релігійне свято, під час якого спалахнула пожежа.

Кінець другої декади квітня 2005 р. У штаті Гуджарат (захід Індії) зіткнулися пасажирський та вантажний поїзди. Щонайменше 30 чол. загинуло, а 80 — дістали поранення.

Індія вважається світовим лідером залізничних катастроф. Щороку їх трапляється до 300.

Початок третьої декади травня 2005 р. У Делі сталися три вибухи. Два з них були у кінотеатрах «Ліберті» та «Сатвям», де демонструвалися фільми «Блаженний, хто волає до Бога». Фільмом була не задоволена сикхська громада. Використання девізу у фільмі ображає їх віру. За вченням сикхів цей девіз можна використовувати лише у храмі або на полі бою. Ряд епізодів фільму ображає сикхську віру. Поліція звинуватила сикхську громаду у терактах. Керівники сикхів звинувачення відхиляли.

Третій вибух мав місце на залізниці у східній частині міста. Поранено одну людину. У результаті вибуху в кінотеатрах загинула одна особа та півсотні чоловік дістали поранення.

Початок третьої декади червня 2005 р. На північному сході Індії тривала жахлива спека. Вона спричинила смерть понад 400 чол. В окремих районах температура повітря сягала 52 градусів. Найбільше постраждали від спеки Бідар, Джарканд та Орісса.

Третя декада червня 2005 р. На заході країни були сильні зливи. Вони спричинили повені і зсуви. Від них загинуло щонайменше 250 чоловік. Лише у місті Мумбай загинуло щонайменше 90 чоловік. У різних містах штату Магараштра жертвами стихії стали 160 чол. Дві сотні людей вважалися такими, що зникли без вісті.

Третя декада липня 2005 р. В Індійському океані неподалік узбережжя півострова Індостан стався землетрус. Потужність — понад 7 балів за Ріхтером.

Початок серпня 2005 р. Мусонні зливи паралізували місто Мумбай (Бомбей) та прилеглу територію штату Магараштра. Центр міста — під водою. Для ліквідування наслідків повені потрібно було 20 млрд доларів. Число жертв стихії перевищило тисячу чоловік.

Друга декада вересня 2005 р. На північному сході Індії стався землетрус. Потужність — 6,1 бала за Ріхтером.

8 жовтня 2005 р. Від землетрусу, центр якого знаходився за 95 км від пакистанського міста Равалпіді, в Індії загинуло сімсот осіб. Поміж них понад 560 чоловік в окрузі Бара мулла, та у штаті Джамму і Кашмір.

13 жовтня 2005 р. Підземний поштовх силою 5,8 бала за шкалою Ріхтера мав місце в районі індійсько-пакистанського кордону в Кашмірі.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Повідомлялося, що від землетрусу від 8 жовтня в Індії загинуло півтори тисячі людей.

Друга декада жовтня 2005 р. На сході країни вирували повені. Найбільше постраждало місто Вішакхапатнам у штаті Андхра-Прадеш. Воно практично було під водою. Затоплено чи підтоплено близько двох тисяч сіл. Щонайменше 25 чоловік загинули.

Третя декада жовтня 2005 р. Кілька вагонів пасажирського поїзда впали в ріку Гадаварі у штаті Андхра-Прадеш. Понад півтори сотні людей загинули. Катастрофу спричинили тривалі зливи, які пошкодили залізничний міст.

Кінець третьої декади жовтня 2005 р. У Делі сталися три вибухи. Один в автобусі, а два — на базарах. Вибухи співпали з індуським Новим роком (Дівалі). Щонайменше 65 чоловік загинули. Понад 200 людей отримали поранення. Про причетність заявило кашмірське угруповання «Інкілаб». Заарештовано близько 150 чол. за підозрою у причетності до вибухів.

Початок грудня 2005 р. Повідомлялося, що в Індії виведено породу карликових корів. Їх зріст — 90 сантиметрів. Щоденний надій молока від корови 2—3,5 л.

62. ІНДОНЕЗІЯ

Грудень 2000 р. Мали місце збройні сутички між християнами і мусульманами у центральній зоні Молукських островів.

Кінець січня 2001 р. В Індонезії відбулися великі демонстрації протесту проти правління президента А. Вахіда. Його звинувачували в корупції. Парламентська комісія визнала А. Вахіда причетним до двох фінансових скандалів.

Лютий 2001 р. На острові Калімантан мали місце етнічні конфлікти між корінним населенням та переселенцями, які прибули на острів відповідно до урядової програми.

19 липня 2001 р. Парламент ухвалив закон про надання більшої автономії провінції Ачех, де діяли повстанці.

21 липня 2001 р. Парламент Індонезії — Народний консультативний конгрес Індонезії, який вважається великим парламентом, розпочав процедуру імпічменту президента Абдурахмана Вахіда. Його звинувачували в корупції та нездатності управляти державою. Безпосередньою підставою для усунення А. Вахіда від влади було його рішення про розпуск Ради народних представників («Малого парламенту») та запровадження надзвичайного стану у країні. Верховний суд визнав рішення А. Вахіда неконституційним. Армія та поліція президента не підтримали.

Спікер парламенту Амін Раїс закликав відправити президента А. Вахіда у відставку, а главою держави призначити Мегаваті Сукарнопутрі, яка обіймала досі посаду віце-президента.

23 липня 2001 р. Парламент розглядав питання про імпічмент президента Абдурахмана Вахіда. Його звинувачували у некомпетентності й неспроможності керувати країною.

23 липня 2001 р. Президентом країни парламент одностайно обрав Мегаваті Сукарнопутрі. За час президентства А. Вахіда вона була віце-президентом. Вона доводиться дочкою першому президенту Індонезії Ахмеду Сукарно. М. Сукарнопутрі стала п'ятим президентом Індонезії за часів її незалежності.

Третя декада липня 2001 р. Кілька днів экс-президент А. Вахід відмовлявся визнати рішення парламенту про усунення його від влади і залишався в президентському палаці. Пробувши кілька днів у президентській резиденції, А. Вахід вреш-

ті — решт змушений був покинути президентський палац і відбути до Сполучених Штатів Америки нібито на лікування.

1 серпня 2001 р. Зсуви і повінь на острові Ніас, викликані тропічними зливами, спричинили смерть щонайменше 70 чол. Понад 100 чол. зникли безвісті.

Кінець першої декади серпня 2001 р. Новий президент Індонезії Мегаваті Сукарнопутрі оголосила склад уряду. До уряду увійшли кілька військових. Керівні пости в економіці обійняли технократи.

Серпень 2001 р. Поліція звинуватила сина екс-президента країни Мохамеда Сухарто в організації вбивства судді, який виніс йому вирок у справі про корупцію. 8 серпня 2001 року було затримано двох виконавців злочину. Вони зізналися, що одержали наказ вбити суддю від сина екс-президента на прізвисько Томмі. Він пішов у підпілля у листопаді 2000 року. Поліція також звинуватила його в причетності до серії вибухів у Джакарті. Адвокат Томмі закликав свого клієнта здатися властям. Поліція віддрукувала плакат з портретом Томмі і розкидала його з вертольотів над Джакартою. У 2002 році його засудили до 15 років ув'язнення.

25 грудня 2001 р. Зіткнулися два переповнені пасажирські потяги. Ніби то машиніст одного з потягів заснув. 42 людини загинуло.

14 березня 2002 р. Розпочався судовий процес над колишнім губернатором Східного Тимору та вісімнадцятьма іншими урядовцями. Їх звинувачували у вчиненні злочинів проти людяності на Східному Тиморі, після того як у серпні 1999 року там відбувся референдум про незалежність.

12 жовтня 2002 р. Ввечері стався вибух автомобіля — бомби біля нічного казино у м. Кута на острові Балі. Загибло понад 200 осіб, переважно молодих туристів з Австралії. Понад три сотні було поранено. Окрім австралійців постраждали також туристи з Нової Зеландії, Німеччини, Великобританії, Франції, Бельгії.

В цей же час вибухи прогрімали біля приміщення консульства США в адміністративному центрі острова Балі — місті Денпасарі та біля генерального консульства Філіппін у місті Манадо, — адміністративного центру провінції Північний Сулавесі.

Острів Балі вважався райським кутком. Його щороку відвідували понад півмільйона туристів. Президент США Дж. Буш назвав вибух «жахливим актом терору». Прем'єр-міністр Австралії Томас Говард скликав екстренне засідання уряду. Теракт вважався варварським жорстоким вбивством невинних людей.

Середина жовтня 2002 р. Поліція Індонезії допитувала як свідків двох осіб, затриманих після вибуху на острові Балі.

Заарештовано ще двох індонезійців та десятих пакистанців. Індонезійським експертам допомагали у розслідуванні їх колеги з США, Великобританії, Австралії, Німеччини, Японії. На місці теракту знайдено сліди пластикової вибухівки. Підозра лягала на екстремістську організацію «Джемаа Ісламія».

Саморозпустилася організація «Ласкар джихад». Вона тривалий час вважалася розпалювачем конфлікту між мусульманами та християнами.

Грудень 2002 р. Провінція Ачех на північному заході острова Суматра, де з 1980 років вели збройну боротьбу ісламські сепаратисти, одержала статус автономії.

Середина січня 2003 р. Затримано двох осіб, які брали участь в організації терористичного акту на острові Балі, Підозрювані намагалися виїхати з країни.

Початок другої декади лютого 2003 р. Поліція влаштувала прес — конференцію у місті Денпасар на острові Балі. Терорист Алі Імрон покаявся за скоєний злочин у жовтні 2002 року, коли від вибуху загинуло близько 200 людей. Вибух організувало місцеве угруповання «Джемаа ісламія». А. Імрон був «польовим координатором» того терористичного акту.

5 серпня 2003 р. У столичному готелі «Маріотт» вчинено терористичний акт. Біля входу до готелю підірвано мікроавтобус з вибухівкою. Керував автомобілем водій — смертник. На момент вибуху готель був на 70 % заповнений пожилцями. 15 (за іншими даними — 12) чоловік загинули, щонайменше півтори сотні дістали поранення. Поміж загиблих — три іноземці. Від вибуху спалахнула пожежа.

Відповідальність за терористичний акт у Джакарті біля готелю «Маріотт» взяло на себе угруповання «Аль-Джемаа аль-Ісламія». Угруповання вважало теракт кривавим попередженням президентові Мегаваті Сукарнопутрі, щоб вона не намагалася знищити «воїнів Аллаха».

Поліція могла знати про підготовку теракту, оскільки минулого місяця під час арешту у місті Семаранг кількох членів цього угруповання у них вилучили зброю, вибухівку та схеми розташування ряду об'єктів, серед них був і готель «Маріотт».

7 серпня 2003 р. Звинувачено Амрозі бін Нурбасіма у причетності до вибухів у 2 нічних клубах на острові Балі в 2002 р. Він зізнався, що купував вибухівку для однієї з бомб, а також мікроавтобус для їх перевезення.

19 серпня 2003 р. Поліція назвала 16 підозрюваних у причетності до теракту у готелі «Маріотт». 10 поміж них перебувало під слідством.

Перша декада жовтня 2003 р. Туристичний автобус зіткнувся на гірській дорозі з контейнеровозом. Трапилося це на сході острова Ява. Щонайменш 60 школярів та 2 вчителів загинули. Були і поранені.

Початок листопада 2003 р. Трапилася велика повінь на острові Суматра. Її спричинили сильні і тривалі зливи. Загинуло щонайменше 200 чоловік.

Серед жертв були і іноземні туристи. Шляхи та будинки змиті водою. Товстий шар гірського селю покрив населені пункти.

Перша декада квітня 2004 р. Відбулися загальні вибори. Обирали національний парламент і окружні законодавчі збори. Партія «Голкар», яка була правлячою в країні впродовж 30 років за президента М. Сухарто, повернулася до парламенту.

9 вересня 2004 р. У Джакарті біля посольства Австралії стався потужний вибух. Щонайменше три чоловіки загинули, понад 50 були поранені. Неподалік австралійського посольства знаходяться і дипломатичні представництва інших країн. Були пошкоджені деякі будинки. З вікон посольства Росії повилитали шибки. Посольство України не постраждало, оскільки знаходилося за 1,2 км від місця вибуху.

Жовтень або кінець вересня 2004 р. Вибори 2004 року були першими в Індонезії прямими виборами президента та віце-президента країни. Право голосу мали близько 150 млн індонезійців. Найбільше шансів на перемогу мали голова Демократичної партії Сусіло Бамбанг Юдхойону, діючий президент Мегаваті Сукарнопутрі та колишній міністр оборони, генерал у відставці Віранта

Початок жовтня 2004 р. Оголошено, що колишній керівник Служби безпеки генерал Сусіло Бамбанг Юдхойоно став переможцем на прямих президентських виборах. Він набрав 61 % голосів виборців. Його суперниця — чинний президент Мегаваті Сукарнопутрі набрала 39 %.

20 жовтня 2004 р. Інаугурація президента Сусіло Бамбанг Юдхойоно.

26 грудня 2004 р. Біля острова Суматра стався найбільший впродовж кількох десятиліть землетрус. Спричинені ним цунамі принесли велику біду ряду країн басейну Індійського океану. Найбільше постраждала Індонезія. Протягом кількох днів 2004 року, що залишалися, ще далеко не всі наслідки землетрусу і цунамі були відомі та підраховані. Потужний землетрус спричинив зміщення осі Землі приблизно на 6 см у лінійному еквіваленті із заходу на схід. Наша планета розпочала обертатися трохи повільніше. Тривалість доби мізерно скоротилася, потреба переглянути календар з'явиться не раніше, ніж через 20 тисяч років.

6 січня 2005 р. У Джакарті відкрилася міжнародна конференція про координацію надходжень допомоги потерпілим від землетрусу і цунамі, які сталися 26 грудня 2004 р.

Перша декада січня 2005 р. Оманський корабель в Індійському океані на великій відстані від берега врятував індонезійського хлопця, якого в океан віднесла 26 грудня 2004 р. хвиля цунамі. Без їжі та прісної води юнак перебував два тижні. Був дуже виснажений.

Друга декада січня 2005 р. Міністерство соціальних справ Індонезії заявило, що кількість жертв хвиль цунамі, які були 26 грудня 2004 року, сягнула 115 229.

У країнах регіону від цунамі і землетрусу загинули 162 тис. чол. 12 132 особи вважалися зниклими безвісті.

24 січня 2005 р. Вранці в центрі острова Сулавесі (за 40 км від портового міста Пару) зареєстровану підземні поштовхи. Після першого поштовху були ще 24 наступних. Їх сила становила 3—4 бали. Мешканців охопила паніка. Вони боялися нової хвилі цунамі. Велика хвиля не утворилася. Зруйновано десятки будівель.

29 березня 2005 р. У ніч проти цього дня у Південно-Східній Азії стався черговий землетрус. Потужність — 8,7 бала та Ріхтером. Епіцентр знаходився під дном Індійського океану на глибині 30 км за 100 км від північно-західного узбережжя Суматри — неподалік того місця, де у грудні 2004 р. стався катастрофічний землетрус.

Найбільше потерпів курортний острів Ніас.

Якщо у грудні 2004 р. кількість жертв сягнула 300 тис. чол., то цього разу — 0,5—2 тис. чол.

31 березня 2005 р. Нові поштовхи землетрусу зареєстровані на північний захід від острова Суматра. Потужність — 6,5 бала за Ріхтером.

Друга декада квітня 2005 р. Близько 30 тис. чол. евакуйовано з населених пунктів, що знаходяться неподалік вулкану Таланг на острові Суматра. Активність вулкану заввишки 2690 метрів зростала.

Початок вересня 2005 р. Через хвилину після злету на півночі острова Суматра розбився пасажирський літак «Боїнг-737». Загинули всі 117 чоловік (109 пасажирів та вісім членів екіпажу), які перебували на борту літака. Літак належав місцевій авіакомпанії «Мандала». Виконував рейс Медан-Джакарта. Була версія про те, що літак зачепився за лінію електропередач.

1 жовтня 2005 р. Ввечері на острові Балі сталися три вибухи. Щонайменше 25 осіб загинуло. Понад сотня людей дістали поранення. Вибухи вчинили три терористи-смертники. Два «пояси шахідів» вибухнули у переповненому кафе на пляжі Джимбаранг, а третій — в містечку Кута.

Поміж загиблих — п'ять австралійців і три японці. Було поранено 20 австралійців, 6 південнокорейців, 4 американців та 4 японців.

Президент Індонезії Сусіло Бамбанг Юхайло звинуватив в теракті радикальне угруповання «Джамаа ісламія». Воно боролось за створення у Південно-Східній Азії ісламської держави.

Третя декада жовтня 2005 р. В Індонезії оголошено про сім випадків зараження людей смертельно небезпечним вірусом «пташиного грипу» H5N1. Чотири людини померли.

Перша декада листопада 2005 р. Повідомлялося, що від «пташиного грипу» померло п'ять осіб, а ще двоє людей були інфікованими.

Початок другої декади листопада 2005 р. Померла 20-річна дівчина із симптомами «пташиного грипу». Усього в Індонезії від вірусу H5N1 померло 7 осіб.

Друга декада листопада 2005 р. Від пташиного вірусу помер 35-річний чоловік. Він став восьмою жертвою вірусу H5N1.

19 грудня 2005 р. У лікарні помер від «пташиного грипу» 8-річний хлопчик.

63. ІРАК

4 січня 2001 р. Власті Іраку спростували повідомлення про смерть президента Саддама Хусейна. Його було госпіталізовано 31 грудня 2000 року, після того як він приймав військовий парад у Багдаді. Згодом з'явилися чутки, що у іракського президента обширний інфаркт.

Кінець лютого 2001 р. Державний секретар США Колін Пауелл оголосив про те, що американський уряд опрацював план, згідно з яким санкції проти Іраку будуть змінені, що сприятиме покращенню життя громадян Іраку та не дозволить Саддаму Хусейну створювати нову зброю.

Представники С. Хусейна у відповідь на заяву Коліна Пауелла зазначили, що Ірак вже давно роззброївся і виконав умови ООН.

Березень 2001 р. Президент С. Хусейн наказав побити палицею свого сина Удаю, за те що він під час купання у басейні готелю «Аль — Рашид», запропонував дружині тимчасово повіреного у справах Данії в Іраку провести з ним ніч. Удай приставав до дружин іноземних дипломатів і раніше.

Початок третьої декади червня 2001 р. Іракські власті повідомили, що американські і британські військові літаки під час чергового польоту у спецзоні на півночі країни обстріляли стадіон. Там відбувався футбольний матч.

У результаті обстрілу загинуло 23 особи, 11 чоловік дістали поранення. США і Великобританія це звинувачення відкинули. Вони стверджували, що люди загинули від безладної стрілянини іракської зенітної артилерії та падіння на стадіон кількох іракських ракет.

Початок липня 2001 р. Рада Безпеки ООН одностайно проголосували за продовження форми санкції проти Іраку — «Нафта в обмін на продовольство».

Перша декада липня 2001 р. Заступник представника Іраку в ООН Мухаммед аль-Хумайміді та старший радник постійного представництва Іраку при ООН Фала Гасан аль-Рубаї вирішили разом зі своїми сім'ями залишитися в США.

24 серпня 2001 р. На іраксько-саудівському кордоні сталися збройні сутички. Одного саудівського вояка було поранено і він згодом помер в іракському госпіталі.

Початок жовтня 2001 р. На північному сході Іраку точилися запеклі бої між загонами Патріотичного союзу Курдистану і бойовиками угруповання «Солдати Ісламу». Угруповання було пов'язане з організацією «Аль-Каїда», очолюваної Осамом бен Ладеном.

1 жовтня 2001 р. Бойовики угруповання «Солдати Ісламу» захопили штурмом місто Хабаджа, контрольоване курдськими ополченцями. Ополченці вибили нападників з міста і відігнали їх до іранського кордону.

Ісламісти продовжували утримувати три села. Масуд Барзані, — лідер Демократичної партії Курдистану, — заявив, що в Курдистані земля не віддаватиметься під бази терористів.

Кінець жовтня 2001 р. Віце-прем'єр-міністр Іраку Тарік Азіз в інтерв'ю газеті «Sandy Times» заявив, що США і Великобританія планують напасти на Ірак і під виглядом боротьби з міжнародним тероризмом повалити режим Саддама Хусейна.

Міністр закордонних справ Великобританії Джек Стро спростував цю заяву. Дж. Стро зазначив, що немає доказів причетності Іраку до терактів у Нью-Йорку та Вашингтоні.

Листопад 2001 р. В одній з мечетей Багдада демонструвався Коран, написаний кров'ю Саддама Хусейна. Книга має 600 сторінок. Писалася три роки. Було використано 25 літрів крові іракського президента.

Чотири мінарети мечеті, де знаходиться цей текст, виконано у формі ракет «Скад».

Початок грудня 2001 р. Продовжено до 30 травня 2002 року програму «Нафта в обмін на продовольство». Міністр закордонних справ Іраку Наджі Сабро Ахмед підтримав продовження програми.

Водночас він виступав проти обмежень на торговельні операції Іраку.

Кінець першої декади грудня 2001 р. Група законодавців США звернулися до Дж. Буша з пропозицією перейти до нової фази антитерористичної операції і почати бомбардування Іраку. Поміж цих законодавців були лідер республіканської партії у Сенаті. Трент Лотт, голова комітету з міжнародних взаємин Палати представників Генрі Хайд, член сенатського комітету в закордонних справах Джессі Хелмс, сенатор Джон МакКейн і Джозеф Ліберман.

23 січня 2002 р. До Москви прибув віце-прем'єр Іраку Тарік Азіз. Із російським керівництвом обговорювалося питання про ситуацію навколо Іраку. Росія виступала за розгортання в Іраку міжнародного моніторингу за непоновлення Іраком військових програм.

Перша декада лютого 2002 р. Генеральний секретар Ліги арабських країн Амр Муса повідомив генерального секретаря ООН Кофі Аннана про те, що Ірак готовий відновити переговори про повернення до Іраку міжнародних експертів з пошуків зброї масового знищення.

20 лютого 2002 р. Японська газета повідомила про висадку на півночі Іраку американського загону спеціального призначення. Територія десанту контролювалася союзними США курдами. Завдання десанту — збирання розвідувальних даних для наступної великомасштабної операції.

Початок травня 2002 р. Ірак відсвяткував 65-річчя президента Саддама Хусейна. До Багдаду на святкування Дня народження прибули і делегати України (95 чол.) та Білорусі (60 чол.). Урочистості найбільшим розмахом відзначалися у рідному місті іракського президента — Тікріті. Місто знаходиться за 160 км на північ від Багдаду.

Середина травня 2002 р. Рада Безпеки ООН одноставно проголосувала за перегляд режиму санкцій, накладених на Ірак. Скасовано ембарго на поставки майже всіх товарів широкого вжитку.

Програму «Нафта в обмін на продовольство» продовжено ще на півроку.

Посилено контроль за імпортом Іраком матеріалів, які можуть використовуватися для воєнних цілей.

Президент Іраку С. Хусейн залишився незадоволений цими змінами.

4 липня 2002 р. У Відні розпочався другий раунд переговорів між ООН та Іраком. Іракську делегацію очолював міністр закордонних справ Наджі Сабрі. Йшлося про повернення до Іраку інспекторів ООН та скасування санкцій проти Іраку.

Середина липня 2002 р. У Лондоні відбулася 3-денна зустріч іракських опозиційних діячів. Було утворено військовий комітет. Його мета — повалити режим Саддама Хусейна. Заяву підписали 65 генералів і офіцерів.

2 серпня 2002 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан отримав листа від міністра закордонних справ Іраку Наджі Сабрі. Ірак запрошував керівника групи інспекторів ООН Х. Блікса прибути до Багдаду для переговорів з технічних питань.

Перша декада серпня 2002 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан у своєму посланні іракському керівництву вимагав допуску в Ірак делегації військових інспекторів ООН. Генсек ООН нагадав, що резолюція Ради Безпеки ООН від 1999 року передбачала: інспектори прибудуть до Іраку і протягом 60 днів складуть запитання для іракського керівництва щодо зброї масового знищення. Нещодавна іранська пропозиція пропонувала назвати напрямки пошуків.

Середина серпня 2002 р. Керівник Патріотичного союзу Курдистану Джалал Талабани запропонував допомогу американцям у боротьбі проти режиму Саддама Хусейна. Зазначена організація контролювала територію на півночі країни. Курди пропонували американцям використати її для базування своєї авіації.

Початок вересня 2002 р. Нарада міністрів закордонних справ країн-членів Ліги арабських держав відкрилася у Каїрі. Обговорювався ізраїльсько-палестинський конфлікт. Розглядалася і криза довкола Іраку. Арабський світ виступав проти втручання США у справи Іраку. Ряд арабських країн закликав президента Іраку Саддама Хусейна без попередніх умов допустити в Ірак військових інспекторів ООН.

Початок вересня 2002 р. Віце-прем'єр-міністр Тарік Азіз заявив, що Ірак не виробляє зброю масового ураження і інспекторам ООН немає чого шукати. Віце-президент Іраку Ясін Рамадан заявив, що Ірак пошле до країн ЄС своїх представників, щоб переконати в цьому.

Перша декада вересня 2002 р. Державний секретар Колін Пауелл відкинув твердження колишнього інспектора ООН Скотта Ріхтера про те, що Ірак не має зброї масового знищення. Віце-президент США Річард Чейні звинувачував Саддама Хусейна у розробці зброї масового ураження. На зустрічі у Кемп-Девіді Дж. Буша і прем'єр-міністра Великої Британії Ентоні Блера було повідомлено про намір оприлюднити дані про наявність в Іраку біологічної і хімічної зброї та наближенні до створення ядерної зброї.

Один з провідних британських аналітичних центрів заявляв, що ядерною зброєю Ірак може заволодіти не пізніше як за півроку, а хімічна і біологічна зброя у Саддама Хусейна вже є.

Початок другої половини вересня 2002 р. США і Велика Британія закликали Раду Безпеки ООН вжити жорстких заходів проти Іраку. Державний секретар США Колін Пауелл заявляв, що нові резолюції мають бути ухвалені в найближчі дні й тижні. Міністр закордонних справ Великої Британії Джек Стро закликав Ірак знищити свої запаси зброї масового ураження, інакше режим С. Хусейна буде повалено.

Міністр закордонних справ Саудівської Аравії принц Сауд аль-Фейсал натякнув, що його країна дозволить США використовувати військові бази, якщо на операцію проти Іраку буде дозвіл Ради Безпеки ООН.

Початок другої половини вересня 2002 р. Ірак погодився на негайне і без попередніх умов відновлення діяльності в країні військових інспекторів ООН. Міністр закордонних справ Іраку Наджі Сабрі надіслав про це листа Генеральному секретареві ООН Кофі Аннану. Сталося це за чотири дні після виступу Джорджа Буша на Генеральній Асамблеї ООН.

Кофі Аннан схвалив крок Іраку. Представник Білого дому назвав згоду Іраку тактичним кроком. Скептично оцінила згоду і Велика Британія. Віце-прем'єр-міністр Іраку Тарік Азіз охарактеризував скептицизм як частину імперіалістичної та сіоністської змови. Росія позитивно поставилася до пропозиції Іраку.

Третя декада вересня 2002 р. Прем'єр-міністр Великої Британії Е. Блер опублікував 50-сторінкове досьє про кроки С. Хусейна у створенні зброї масового знищення.

Велика Британія готувала жорсткий проект резолюції Ради Безпеки ООН. С. Хусейна вирішили залишити напризволяще Росія і Китай.

30 вересня 2002 р. У Відні відкрилася дводенна зустріч військових інспекторів ООН та представників іракського керівництва. Тема переговорів — відновлення інспекції, згоду на яку Ірак висловив 16 вересня. Йшлося про забезпечення діяльності інспекторів. Франція і Росія не підтримували проект нової резолюції Ради Безпеки ООН, що передбачала застосування сили.

Перша декада жовтня 2002 р. Представник Іраку в ООН Мохаммед Андурі заявив, що його країна не розробляє і не володіє зброєю масового знищення, проте готова допустити військових інспекторів ООН на всі об'єкти, що їх цікавлять.

Кінець першої декади жовтня 2002 р. Рада Безпеки ООН не могла дійти згоди з новою резолюцією щодо роззброєння Іраку.

Керівник групи інспекторів ООН Ганс Блікс повідомив, що залучено 250 інспекторів. Вони мали здійснювати по три інспекції щороку.

15 жовтня 2002 р. Відбувся всенародний референдум про продовження ще на 7 років повноважень президента Саддама Хусейна. За продовження терміну перебування проголосували 100 % виборців.

16 жовтня 2002 р. Рада Безпеки ООН розпочала обговорювати іракську проблему. США і Велика Британія виступали за прийняття жорсткої резолюції. Франція пропонувала ухвалити дві резолюції — про інспектування та про застосування воєнної сили. Росія і Китай поділяли французьку точку зору. Керівник групи інспекторів Ганс Блікс заявляв, що інспектори ООН готові прибути до Багдада через 10 днів після ухвалення резолюції Радою Безпеки.

Кінець жовтня 2002 р. У Раді Безпеки ООН тривали дебати щодо резолюції стосовно Іраку.

Постійні члени Ради Безпеки — Франція, Росія та Китай були не згодні з американським проектом, оскільки він передбачав можливість воєнної операції.

Перша декада листопада 2002 р. Нарада містрів закордонних справ Ліги арабських країн закликала власті Іраку розпочати співробітництво з Радою Безпеки ООН. Нарада висловилася за включення до складу експертів представників арабських держав.

8 листопада 2002 р. Рада Безпеки ООН ухвалила резолюцію № 1441, яка містила вимогу без жодної умови допустити міжнародних інспекторів на будь-які іракські об'єкти, що їх зацікавлять. Резолюція не передбачала автоматичного початку воєнної операції. До 16 листопада Ірак мав висловити згоду. Ще 23 дні надавалося для подання Раді Безпеки звіту щодо програми озброєнь Іраку.

Мета резолюції — подальша перевірка того, як Ірак позбувся зброї масового знищення. За резолюцію проголосували всі 15 членів Ради Безпеки. Її також підтримала Ліга арабських держав.

12 листопада 2002 р. Парламент Іраку відкинув резолюцію Ради Безпеки ООН № 1441 про повернення в країну військових інспекторів ООН. Резолюція передбачала доступ на всі без винятку об'єкти, у т. ч. президентські палаци. Голова парламенту Саадун Хаммаді від самого початку дебатів закликав депутатів відхилити резолюцію. С. Хаммаді назвав її агресивною і такою, що порушує суверенітет і національну гідність Іраку.

Рішення парламенту мало рекомендаційний характер. Останнє слово належало Революційній раді, очолюваній Саддамом Хусейном.

Президент Саддам Хусейн прийняв рішення про співробітництво Іраку з ООН згідно з резолюцією № 1441.

Революційна рада Іраку за два дні до кінця строку ультиматуму дала згоду на повернення до Іраку інспекторів ООН.

13 листопада 2002 р. Про готовність вищого керівництва Іраку виконати вимоги резолюції Ради Безпеки № 1441 Генерального секретаря ООН Кофі Аннана повідомив міністр закордонних справ Іраку Наджі Сабрі. Лист містив образливі висловлювання щодо адміністрації США та британського прем'єр-міністра. К. Аннан відмовився коментувати образливий тон листа.

18 листопада 2002 р. До Багдада прибула перша група військових інспекторів ООН: голова комісії ООН із роззброєння Ганс Блікс, директор МАГАТЕ Мохаммед аль-Барадеї та ще 25 експертів. Свою роботу вони збиралися розпочати 27 листопада.

Третя декада листопада 2002 р. До Іраку прибула група військових експертів ООН (18 чол).

Кінець листопада 2002 р. Військові експерти ООН продовжували перевіряти об'єкти, які могли стосуватися виробництва зброї масового знищення. Керівник експертів Ганс Блікс заявив, що не було проблем з допуском на об'єкти.

Початок грудня 2002 р. Державний секретар США Колін Пауелл визнав, що інспекція ООН в Іраку відбувалася добре.

Перша декада грудня 2002 р. Віце-президент Іраку Таха Юсин Рамадан заявив, що інспектори ООН займаються в Іраку шпигунством на користь США та Ізраїлю. Такі підстави у 1994 році були використані для вигнання з країни інспекторів ООН. Інспекційні пошуки зброї масового знищення тривали, але її експерти ООН в Іраку не знаходили.

Кінець першої декади грудня 2002 р. Власті Іраку надали інспекторам ООН звіт про свої військові програми. Його обсяг — 12 тисяч сторінок. Примірники звіту було також надіслано Раді Безпеки в Нью-Йорк та МАГАТЕ у Відень. 8 грудня в Ірак прибули ще 25 інспекторів ООН.

Початок другої декади грудня 2002 р. До Іраку прибули ще 25 інспекторів ООН. Їх у групі стало 70 чол. Всього їх було близько 300.

Радник Саддама Хусейна Амір аль-Сааді заявив, що іракські власті мали всі креслення і матеріали для атомної бомби, але її не було створено. Представник МАГАТЕ Марк Гвоздецькі зазначив, що ця заява відповідає тому, що побачили в Іраку інспектори впродовж 1991—1998 років.

Військові інспектори ООН вивчали збройне досє Іраку, надане Раді Безпеки іракськими властями.

Середина грудня 2002 р. У Лондоні відбулася конференція представників іракської опозиції. Її учасники обговорювали майбутнє Іраку після Саддама Хусейна. Було близько 330 делегатів від 50 опозиційних груп.

Лідери іракської опозиції утворили спільний координаційний комітет. Малося на увазі, що він буде перехідним урядом у разі усунення Саддама Хусейна від влади в Іраку. Комітет нараховував 65 членів. До нього ввійшли представники різних опозиційних груп і партій, а також релігійних та етнічних верств Іраку.

Опозиційні лідери визначили також основні принципи перехідного періоду після повалення Саддама Хусейна.

Активісти антисаддамівських організацій розпочали навчання з військової справи у Кувейті та інших країнах.

Власті Іраку розірвали контракт з російськими компаніями «ЛУКОЙЛ», «Внешнефть» та «Машиноимпорт» стосовно нафтового родовища Західна Курна. Цей крок розглядався як шантаж для того, щоб переконати Росію підтримати протистояння Іраку з США.

23 грудня 2002 р. Ірак збив безпілотний американський розвідувальний літак.

26 грудня 2002 р. Після того як іракські літаки вторглися у заборонену для їх польотів зону, США і Британія бомбили військовий командний центр біля Багдада.

Третя декада грудня 2002 р. Керівник групи інспекторів ООН Ганс Блікс і генеральний директор МАГАТЕ Мохаммед аль-Барадеї заявили, що подана Іраком Раді Безпеки доповідь про стан його програм створення зброї масового знищення містить мало нової інформації, порівнюючи із звітом від 1998 року. Президент США Дж. Буш висловив «розчарування» доповіддю. Державний департамент США заявив, що доповідь не відповідає вимогам, викладеним у резолюції № 1441 Ради Безпеки.

Радник іракського президента Амір аль-Сауді заявив про готовність Іраку допустити в країну фахівців ЦРУ для допомоги міжнародним експертам.

Третя декада грудня 2002 р. Прем'єр-міністр Ізраїлю Арієль Шарон заявив, що Ірак перевозить свою хімічну і бактеріологічну зброю до Сирії, щоб сховати її від інспекторів ООН.

Інспектори продовжували оглядати об'єкти на території країни. Опитували деяких іракських вчених, які могли бути причетні до розробки зброї масового знищення.

Третя декада грудня 2002 р. Військові експерти ООН продовжували в Іраку інспекцію об'єктів у пошуках зброї масового ураження.

С. Хусейн, виступаючи по національному телебаченні заявив, що інспекція приречена на провал, а Ірак готовий до священної війни з США. Нарощувалася американська військова присутність у районі Перської затоки.

Перша декада січня 2003 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд заявив, що Ірак мусить роззброїтись, а Садам Хусейн залишити країну, якщо хоче уникнути війни.

У районі Перської затоки вже було зосереджено 60 тис. американських вояків.

У Великій Британії оголошена мобілізація півтори тисячі резервістів у зв'язку з можливою війною з Іраком.

16 січня 2003 р. Група військових інспекторів ООН виявила в Іраку 12 боеголовок, здатних містити хімічний заряд. Згодом іракська сторона повідомила про наявність ще чотирьох боеголовок. Представники Білого дому заявили, що порожні боеголовки — це ще не зброя і нічого не доводять.

Середина січня 2003 р. Президент США Дж. Буш знову попередив, що в Іраку спливає час для того, щоб роззброїтись. Чисельність американського контингенту у районі Перської затоки сягнула 100 тис. чол.

Середина січня 2003 р. Група військових експертів ООН розширювала масштаби пошуків зброї масового ураження на території Іраку. Керівник групи інспекторів Ганс Блікс і директор МАГАТЕ Мохаммед ель-Барадеї заявляли, що потрібні ще місяці для доведення інспекції до кінця.

Один з керівників Євросоюзу Хав'єр Солана заявляв, що воєнна акція проти Іраку можлива лише за дозволом Ради Безпеки ООН. Міністр закордонних справ Великої Британії Джек Стро заявив, що його країна, як і США, можуть діяти і без дозволу Ради Безпеки.

Третя декада січня 2003 р. На спеціальному засіданні Ради Безпеки ООН міністр іноземних справ Франції Домінік де Вільпен заявив що немає підстав для військового втручання в Іраку. Міністр іноземних справ Росії Ігор Іванов теж не підтримав американців. Міністр закордонних справ Китаю Тан Цзясюань висловився за надання інспекторам ООН додаткового часу для проведення перевірок в Іраку.

27 січня 2003 р. Керівник групи військових експертів Ганс Блікс та генеральний директор МАГАТЕ Мохаммед аль-Барадеї звітували перед Радою Безпеки ООН про результати інспекції в Іраку.

Слідів виробництва зброї масового ураження на території Іраку не виявлено.

Міжнародні інспектори назвали звіт «проміжним» і «попереднім» Його презентували керівник інспекції Ганс Блікс і директор МАГАТЕ Мохаммед аль-Барадеї.

Напередодні Г. Блікс повідомив, що Ірак не надав усієї інформації про свої військові програми, не дозволив інспекторам провести бесіди з іракськими вченими та заважав проведенню розвідувальних авіапольотів. На засіданні Ради Безпеки Ганс Блікс та директор МАГАТЕ Мохаммед аль-Барадеї попрохали продовжити термін інспекції Іраку.

Початок лютого 2003 р. Керівництво Іраку вирішило більше не заперечувати проти розвідувальних польотів американських літаків над територією країни.

Іракські власті також запропонували припинити патрульні польоти американських і британських літаків над «закритими зонами» на півночі і півдні країни.

6 лютого 2003 р. У Брюсселі відкрилася спеціальна сесія Ради НАТО. Розглядала іракське питання. Обговорювалися заходи для захисту Туреччини в разі початку війни з Іраком. Франція, Німеччина, Бельгія та Люксембург вважали передчасними будь-які дії проти Іраку, доки там працюють інспектори ООН.

Початок другої декади лютого 2003 р. У Парижі оприлюднена спільна франко-німецька-російська декларація з Іраку. У декларації висловлено бажання уникнути війни в Іраку та розв'язати проблему дипломатичним шляхом.

14 лютого 2003 р. Керівник групи експертів ООН Ганс Блікс і директор МАГАТЕ Мохаммед аль-Барадеї подали на розгляд Ради Безпеки ООН черговий звіт щодо інспекції іракських об'єктів.

Громадська думка США підтримувала війну з Іраком. 57 відсотків респондентів висловилися за воєнну операцію проти Іраку навіть без резолюції Ради Безпеки ООН.

15 лютого 2003 р. Мільйони людей взяли участь у демонстраціях проти війни в Іраку, зокрема, у Лондоні 750 000, Римі — 600 000, Берліні — 200 000, Парижі — 100 000, Нью-Йорку — 100 000, Сан-Франциско — 150 000.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Рада Безпеки ООН завершила дводенне обговорювання іракської проблеми. Дебати були відкритими. У них брали участь не лише члени Ради Безпеки. Більшість учасників обговорення висловилися проти застосування сили щодо Іраку. Лише Австралія та Японія однозначно підтримали позицію США і Великої Британії.

Президент США Дж. Буш і прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер під час телефонної розмови узгодили проект нової резолюції щодо Іраку.

24 лютого 2003 р. США, Великобританія та Іспанія представили проект нової резолюції Ради Безпеки щодо Іраку. Проект звинувачував Ірак у невиконанні резолюції Ради Безпеки № 1441. Франція і Росія оголосили, що накладуть вето на проект резолюції. Проект надавав Іраку 7 днів на роззброєння.

Третя декада лютого 2003 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд заявив, що американські і британські війська готові до початку операції проти саддамівського Іраку. Вони чекають на наказ президента Дж. Буша.

Кінець лютого 2003 р. Керівник групи експертів ООН Ганс Блікс заявив, що Ірак поки що не ухвалив остаточного рішення щодо роззброєння.

Росія і Німеччина знову висловилися за мирне розв'язання іракського питання. Про це заявили російський президент В. Путін і німецький канцлер Г. Шредер після закінчення переговорів у Москві. Це ж заявили і міністри закордонних справ Росії і Китаю Ігор Іванов і Тань Цзясюань після переговорів у Пекіні. Проти війни висловився прем'єр-міністр Франції Жан П'єр Раффарен.

Сотні тисяч противників війни у США протягом кількох годин телефонували Білому дому і Конгресу, надсилали повідомлення факсом та електронною поштою.

Цей «віртуальний марш на Вашингтон» очолював колишній сенатор — демократ Том Ендрюс.

Початок березня 2003 р. За вимогою керівника групи інспекторів ООН Ірак розпочав знищувати ракети «Ас-Самуд-2». Знищено вже було 10 ракет. Всього їх в Іраку налічувалося 100—200 шт. Дальність польоту цих ракет дещо перевищувала встановлену Організацією Об'єднаних Націй межу в 150 кілометрів. Демонтаж ракет Ірак розпочав 1 березня.

Перша декада березня 2003 р. Західні інформаційні агенції повідомляли, що війна в Іраку, ймовірно, розпочнеться не пізніше 12 березня. 4 березня до Перської затоки було додатково направлено 60 тис. вояків. Там вже знаходилися 225 тис. американо-британських вояків.

Перша декада березня 2003 р. Керівник групи інспекторів ООН Ганс Бікс заявив, що власті Ірану почали дещо активніше співробітничати з ООН. Тривало знищення ракет «Ас-Самуд-2». 28 одиниць вже демонтовано (було їх всього 120). Іракські вчені погоджувалися давати свідчення.

7 березня 2003 р. Керівник групи інспекторів ООН доповідав на засіданні Ради Безпеки ООН про результати інспекцій. США наполягали на негайному голосуванні резолюції. Франція і Росія дотримувалися курсу на мирне врегулювання. Велика Британія пропонувала надати С. Хусейну ще один короткий термін для виконання вимог ООН.

Радник з політичних питань посольства США в Греції Джон Кіплінг подав у відставку на знак протесту проти політики США в іракському питанні. Дипломат свою незгоду виклав у листі держсекретареві США Коліну Пауеллу.

Початок другої декади березня 2003 р. Керівник групи інспекторів ООН і Іраку Ганс Блікс повідомив, що уряд С. Хусейна приховував від інспекторів безпілотні літаки. Вони могли розпилювати отруйні речовини.

Голосування в Раді Безпеки нової резолюції щодо Іраку відкладувалося оскільки Франція і Росія погрожували скористатися правом вето.

Іракська армія мінувала нафтові родовища на півночі країни у районі міста Кір-кук. Такі ж роботи виконувалися і на півдні Іраку.

12 березня 2003 р. У Раді Безпеки ООН тривали відкриті дебати з іракського питання. Адміністрація США відкинула пропозицію надати Іраку останній строк до 17 квітня для всеосяжного і беззастережного роззброєння.

США і Великій Британії не вдалося заручитися підтримкою більшості членів Ради Безпеки. Росія і Франція продовжували погрожувати накладенням вето. Пресекретар міжнародної інспекції Хіро Екі заявив, що Ірак досі не надав інформації про ніби то знищені запаси газу VX, боеприпаси зі збудниками сибірки і ботулізму, а також про безпілотні літаки, які можуть нести біологічну і хімічну зброю. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд заявив, що війська США готові розпочати операцію проти Іраку разом з британцями або і без них.

13 березня 2003 р. Рада Безпеки ООН обговорювала ініціативи Великої Британії, що передбачали конкретні заходи для відвернення війни.

Зокрема, пропонувалося, щоб Саддам Хусейн виступив по телебаченню і заявив, що досі приховував свої арсенали, але тепер вирішив роззброїтися.

14 березня 2003 р. Представниця української асоціації «Міжнародна амністія» Наталя Дульнева заявила, що президент США Дж. Буш і прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер можуть бути оголошені міжнародними злочинцями і притягнуті до кримінальної відповідальності у разі початку військової операції в Іраку, яка спричинить масові жертви серед цивільного населення.

Друга декада березня 2003 р. Кореспондентові телеканалу «Аль-Джазіра» вдалося побувати у таборі смертників. Знаходився він за 24 кілометри від Баг-

дада. Там десятки добровольців з різних арабських країн готувалися відповісти на напад США.

У Іраку був ще один такий табір — у місті Аль-Халіс за 65 кілометрів від Багдада.

Офіційні особи у США заявили, що не мали даних про наявність таборів смертників на території Іраку.

16 березня 2003 р. Президент США Дж. Буш зустрівся на Азорських островах з прем'єр-міністрами Великої Британії, Іспанії та Португалії. Вимагав від Ради Безпеки нової резолюції, яка б дозволила розпочати військову операцію проти Іраку.

На цій зустрічі наступний день 17 березня було названо кінцевою датою для того, щоб Рада Безпеки визначилася з готовністю підтримати військовий варіант вирішення іракської проблеми.

Росія, Німеччина та Франція зажадали термінового скликання наради міністрів закордонних справ держав—членів Ради Безпеки ООН.

20 березня 2003 р. О 3-й годині за київським часом минув строк ультиматуму, висунутого Дж. Бушем Саддамові Хусейну про те, щоб він протягом 48 годин разом зі своїми синами залишив Ірак.

За півтори години після закінчення терміну ультиматуму Дж. Буша від 17 березня 2003 р., США і Велика Британія розпочали військові дії проти Іраку. Військова операція одержала назву «Свобода Іраку».

Угруповання військ США і Великої Британії налічувало 280 тис. чоловік. Командував військами американський генерал Томмі Френкс. У минулому він керував операцією американських військ в Афганістані. Головний командний пункт знаходився в Катарі. Було задіяно також 90 кораблів США, у т. ч. 6 авіаносців. Великобританія мала 17 кораблів, у т. ч. авіаносець.

Збройні сили Іраку нараховували 295 тис. чоловік. Урядові війська Іраку мали 17 дивізій (3 бронетанкові, 3 механізовані, 10 піхотних, дивізія гірських стрільців, бригада десантників, 7 бригад «командос», 2 бригади спеціального призначення). Ірак мав на озброєнні 2200 танків, 6 пускових установок оперативно-тактичних ракет, 3700 бронетранспортерів, бойових машин піхоти та бойових дозорних машин, 1900 одиниць польової артилерії, 150 самохідних артилерійських установок, 200 реактивних систем залпового вогню, 375 вертольотів, 200 бойових літаків, 100 зенітно-реактивних установок, 700 зеніток.

Державний секретар США Колін Пауелл, заявив, що до очолюваної США коаліції входять 30 країн. 15 інших обіцяли підтримку. Окрім 225 тис. американських і 45 тис. британських військовослужбовців, на театр військових дій прибули дві тисячі австралійських військ спеціального призначення.

Данія надала підводний човен, надводний корабель і підрозділ військових медиків. Іспанія надіслала корабель-госпіталь, корабель супроводу і 900 чоловік обслуговуючих. Болгарія, Польща, Словаччина та Румунія надали підрозділи захисту від хімічних та біологічних атак, а також військових інженерів. Арабські країни — сусіди Іраку Кувейт, Бахрейн, Катар, Об'єднані Арабські Емірати надали свої території для розміщення союзницьких військ.

20 березня 2003 р. На світанку американські бомбардувальники морського базування F-117 завдали ударів по об'єктах на околиці Багдада. Крилаті ракети з кораблів також брали участь у обстрілі. У Багдаді лунали вибухи, стріляли засоби протиповітряної оборони, вили сирени.

Американці, передусім, вибирали об'єкти де перебували або могли перебувати найвищі керівники Іраку.

Із зверненням до народу Іраку виступив по телебаченню Саддам Хусейн. Він заявив, що розпочалася священна війна (джихад) проти злочинців і тиранів — США та Великої Британії.

Третя декада березня 2003 р. Демонстранти на всіх континентах вимагали припинення війни в Іраку. У демонстраціях взяли участь: Берлін — 50 тис. чол., Джакарта — 100 тис., Пешевар — 250 тис., Калькутта — 150 тис., Рабат — 200 тис. чол.

Міністр інформації Іраку повідомив, що у результаті бомбардувань загинули близько 400 мирних жителів. 30 березня коаліційна авіація виконала 4 тис. літаковильотів — вдвоє більше, ніж у попередні дні.

Станом на 31 березня сили коаліції контролювали 40 відсотків території Іраку. Американські війська знаходилися за 80 км від Багдада.

Командував союзними силами Томас Френкс.

Іракці розпочали використовувати смертників.

29 березня загинули чотири американські солдати у результаті вибуху, вчиненого смертником.

Рада Безпеки ООН ухвалила резолюцію про поновлення гуманітарної програми для Іраку «Нафта в обмін на продовольство».

Рада Безпеки ООН звернулася до міжнародної спільноти з проханням надати населенню Іраку допомогу на суму 2,2 млрд доларів впродовж півроку.

Третя декада березня 2003 р. Поблизу міста Ен-Наджаф відбувся найбільший від початку війни бій. Сьому дивізію американської армії атакували іракські війська. Вони втратили 150—500 чоловік. Сили коаліції просунулися на 320 км углиб території Іраку. Вони наблизилися до передмість Багдада. Союзники захопили Умм-Каср, Ен-Насірію. В облозі було місто Басра. Шийтське населення Басри, всупереч очікуванням, не повстало проти режиму С. Хусейна. Навпаки, шийтське духовенство закликала дати відсіч агресорам.

Тривали авіаційні атаки на Багдад, Мосул і Кіркук.

Виведений з ладу столичний телецентр знову запрацював. Поблизу Басри зазнали катастрофи два союзницьких вертольоти. Американські бомбардувальник F-117 помілково знищив свою ж зенітно-ракетну установку «Патріот».

Саддам Хусейн закликав вождів кочових племен розпочати партизанську війну проти іноземних окупантів.

Генеральний секретар Ліги арабських держав заявив, що чекає від Ради Безпеки ООН резолюції, яка б вимагала припинення бойових дій і виведення з Іраку всіх іноземних військ.

Саудівська Аравія висунула пропозицію припинити війну в обмін на виїзд з Іраку Саддама Хусейна. Цю пропозицію США відкинули.

В іракському Курдистані було спокійно. У багатьох містах світу відбулася акція протесту проти війни в Іраку.

Третя декада березня 2003 р. Генеральний секретар ООН Кофі Анан закликав всіх учасників бойових дій в Іраку поважати міжнародне гуманітарне право.

Протягом першого тижня операції в Іраку американські та британські збройні сили втратили 42 чоловіки вбитими. 14 військовослужбовців США вважалися такими, що зникли безвісті.

У ніч на 27 березня під час боїв біля міста Ен-Наджаф американські втратили кілька танків і бойових машин та намагалися втекти від іракських ополченців.

На засіданні Ради Європи представники Великої Британії, Данії, Іспанії, Італії та Португалії виступили за продовження війни в Іраку. Представники Бельгії, Німеччини та Франції рішуче виступили проти.

Мусульманські релігійні та громадські організації України виступили проти війни в Іраку.

Третя декада березня 2003 р. Президент США звернувся до Конгресу з проханням надати 74,7 млрд доларів на війну в Іраку і посилення боротьби з тероризмом у США. Президент мав намір передати міністерству оборони 62,5 млрд доларів наданих коштів. Вказана сума ґрунтувалася на розрахунках про те, що війна в Іраку триватиме 6 місяців. 2,5 млрд доларів планувалося виділити на гуманітарну відбудову і допомогу Іраку. Решта коштів призначалася для Ізраїлю, Афганістану, Єгипту, Пакистану та інших союзників США.

Кінець березня 2003 р. Повідомлялося, що керівник групи експертів ООН, які шукали в Іраку зброю масового ураження, — Ганс Блікс залишить свій пост у червні після закінчення терміну його контракту. Гансу Бліксу було 72 роки. Очолював комісію з квітня 2000 року. Збирався в 2002 році подати у відставку, але його умовив залишитися на посту особисто Генеральний секретар ООН Кофі Аннан.

Початок квітня 2003 р. Американська і британська авіація продовжувала бомбардувати іракські війська. Бомбардувалися Багдад, Хілла, Кербела, Басра, Кіркук та інші міста. Від початку війни американські та британські літаки скинули на Ірак понад 8 тис. бомб, а з кораблів було випущено понад 700 крилатих ракет.

2 квітня 2003 р. Американські війська штурмували місто Кербела за 80 км на південний захід від Багдада. Запеклі бої точилися у районі міста Ен-Насірія на півдні Іраку. Американська атака на місто Ен-Наджаф захлинулася Британські війська продовжували облогу Басри.

Початок квітня 2003 р. Міністр оборони США Д. Рамсфелд спростував чутки про переговори союзників із Саддамом Хусейном.

Із симптомом незвичної кишкової інфекції госпіталізовано 83 морських піхотинців США. США підозрювали власті Іраку у застосуванні бактеріологічної зброї.

3 квітня 2003 р. Передові частини американських військ підійшли до Багдада на відстань 25 км. «Червону лінію», — останній рубіж оборони Багдада, — американці подолали. Дивізії іракської республіканської гвардії «Багдад» і «Медіна» перестали існувати. Американські війська втратили 53 чоловіки вбитими, 11 — зникли без вісти, Британські війська втратили 27 чоловік вбитими. Про втрати іракських військ власті Іраку не повідомляли. Союзники вважали, що лік йшов на тисячі. Від початку війни загинули 700 мирних іракців.

Відозву С. Хусейна до іракців зачитав на телебаченні міністр інформації Мухаммед ас-Саххаф.

Оператор ВВС наступив на протипіхотну міну на півночі країни і загинув. Британські сапери знайшли у мечеті м. Калах склад протипіхотних мін. Була замінована територія і довкола мечеті.

Початок квітня 2003 р. Міжнародна організація «Репортери без кордонів» звинуватила коаліційні війська в Іраку у презирстві до діяльності журналістів.

7 квітня 2003 р. Військові частини США захопили вранці в Багдаді три президентських палаци. Над головним президентським палацом було піднято прапор США. У центрі міста воювали 65 танків і 40 бронетранспортерів 2-ї бригади 3-ї піхотної дивізії США. Американські винищувачі F-16 полювали за іракськими танками й артилерією. Іракські війська застосовували стрілецьку зброю і гранатомети. До артилерії і мінометів іракці не вдавалися.

До центру Багдада прорвалися 40 танків і бойових машин 7-ї британської механізованої бригади, відомої як «щури пустель». Окремі підрозділи 3-ї танкової бригади США увійшли до міста з півдня. Іракськими ополченнями контролювалася історична частина міста.

Американський літак на півночі країни обстріляв колону курдських бійців. 18 з них загинуло, 45 — було поранено. Поміж них — брат Масуда Барзані — лідера Демократичної партії Курдистану. Поранено було і кількох американців із загону супроводу.

Перша декада квітня 2003 р. За 19 днів боїв в Іраку літаки коаліції здійснили понад 30 тис. бойових вильотів. Скинуто понад 20 тис. боеприпасів. Приблизно 75 відсотків з них становили бомби точного наведення.

Перша декада квітня 2003 р. У 20-й день війни в Іраку загинув телеоператор британського інформаційного агентства Рейтер 35-річний українець Тарас Процюк. Загинув Т. Процюк у готелі «Палестина». Окрім нього загинув журналіст іспанського телеканалу Хосе Кусо. Три працівники агентства Рейтер дістали поранення. У приміщенні готелю влучила американська ракета. Американці стверджували, що з готелю «Палестина» вівся вогонь по військах союзників. У готелі перебували кілька сотень журналістів, які висвітлювали воєнну операцію.

Перша декада квітня 2003 р. Двадцять сім чеських військовослужбовців з роти хімічного захисту, яка була дислокована у Кувейті, звернулися до командування з проханням повернути їх на батьківщину.

9 квітня 2003 р. Неподалік мосту «Аль-Джумхурія» біля президентського палацового комплексу у Багдаді поновилися бої. Вогонь вели танки і артилерія. Відбувалася перестрілка з автоматичної зброї. 8 квітня ввечері Багдад нагадував мертве місто. На вулицях не було нікого.

Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи закликала причетні до конфлікту сторони негайно припинити бойові дії та відновити зусилля до врегулювання конфлікту у рамках ООН. Переважна більшість промовців засудила дії США проти суверенної держави.

Саддам Хусейн видав наказ відвести від Багдада дивізії Республіканської гвардії. Захищати місто було доручено «золотій дивізії» (15 тис. вояків якої були з рідного міста Саддама Хусейна-Тікрита) та федаїнам (добровольчій міліції). Федаїни виявили себе найстійкішими з усіх іракських військ.

Кінець першої декади квітня 2003 р. Багдадом заволоділи мародери. Американські вояки не робили спроб припинити пограбування. Іракські солдати у Багдаді розходилися по домівках. Жителі Багдада вітали падіння режиму, але іноземних солдат не шанували. Повалено з допомогою американських танків 15-метрову бронзову статую С. Хусейна. Не спостерігалися спроби організованого опору.

Сили коаліції наблизилися до міста Кіркук на півночі країни.

Полонено іракське угруповання чисельністю 7300 чол.

Віце-президент США Річард Чейні заявив, що операція в Іраку ще не закінчена.

Друга декада квітня 2003 р. До Багдада прибув відставний американський генерал Джей Гарнер. Разом з ним прибули близько чотирьохсот військових і цивільних фахівців. Він очолив Управління з реконструкції і гуманітарної допомоги.

Керівник групи експертів ООН Ганс Блікс виступав за повернення до Іраку всіх експертів ООН. Американські власті заявили, що впораються власними силами.

Директор ФБР Роберт Мюллер повідомив, що його агенти розпочали пошуки експонатів розграбованого Національного музею Іраку. Викрадено штамми смертельно небезпечних вірусів. Розграбовано столичний зоопарк, зникло близько 300 тварин.

Середина квітня 2003 р. У арабських засобах масової інформації з'явилася повідомлення про те, що у ніч з 7 на 8 квітня під час бомбардування американською авіацією багдадського кварталу «Аль-Мансур» загинули С. Хусейн та його сини Удаї і Кусай. Бомбардування будинку сталося через зраду двох вищих армійських офіцерів та одного з командирів іракської національної гвардії.

Після бомбардування будинку, в якому відбувалося засідання керівництва Іраку, республіканській гвардії і армійським частинам було наказано скласти зброю і розійтися по домівках. Три американські танки увійшли на територію одного з президентських палаців, а два підійшли до Мосту Республіки. Опору танки не зустріли. Режим С. Хусейна впав.

15 квітня 2003 р. У місті Ур безрезультатно закінчилася перша зустріч іракських політичних і релігійних діячів.

Середина квітня 2003 р. Під час операції в Іраку загинули 117 американських військовослужбовців, серед них 12 — у результаті різних інцидентів, а не у бою. У боях поранено 400 американських військовослужбовців. Ще 56 поранено внаслідок інцидентів.

Друга декада квітня 2003 р. В Ер-Ріяді відбулася зустріч міністрів закордонних справ країн — сусідів Іраку. Учасники висловились загалом схвалою щодо повалення режиму С. Хусейна. Вимагали виведення з Іраку союзницьких військ і передачу влади уряду, обраному народом, а не насадженому зовні.

18 квітня 2003 р. Кілька тисяч демонстрантів в Багдаді вимагали виведення союзницьких військ. Вигукували як антисаддамські, так і антиамериканські гасла.

Початок третьої декади квітня 2003 р. У Багдаді виявлено таємну жіночу в'язницю. Знаходилася вона під землею неподалік зруйнованого під час бомбардувань приміщення олімпійського комітету Іраку. Його очолював старший син Саддама Хусейна-Удай. З в'язниці звільнено 11 дівчат. Ще чотири померли від голоду та спраги.

Після падіння режиму Саддама Хусейна у різних містах Іраку було виявлено 25 таємних в'язниць.

Початок третьої декади квітня 2003 р. У Нью-Йорку відбулося закрите засідання Ради Безпеки. Обговорювалися економічні санкції проти Іраку, доля програми ООН «Нафта в обмін на продовольство», доцільність повернення в Ірак інспекторів ООН.

21 квітня 2003 р. Ввечері до рук активістів опозиційного поваленому режиму Іракського національного конгресу потрапив Мохаммад Хамза аль-Зубейді. Його вважають відповідальним за жорстоке придушення повстання шіїтів 1991 року. Посідав 18-е місце у переліку осіб, яких розшукували окупаційні власті США.

21 квітня 2003 р. У Багдаді лев і три левиці втекли із зоопарку. Двоє з них напали на американських вояків. Ті змушені були застрелити зграю.

Третя декада квітня 2003 р. Вперше після здобуття американцями Багдаду вийшла газета, — «Тарік ан Шааб». Газета є органом Компартії. Партія була забороненою за режиму С. Хусейна. Лідери партії зажадали виведення союзницьких військ з Іраку.

До південного Іраку активно проникали іранські агенти. Заарештовано чотирьох солдатів 4-го батальйону 64-ї бронетанкової дивізії США за те, що вони вкрали 1 млн дол. з 700 млн доларів, знайдених у будинку колишніх іракських міністрів.

Близько 80 відсотків будівель Багдада залишалися без світла.

Кількість хворих на холеру і тиф становила у Багдаді кілька сот людей.

Кінець третьої декади квітня 2003 р. У Багдаді відбулася нарада політичних, релігійних та громадських діячів. У ній взяли участь близько 300 делегантів від усіх іракських угруповань. Нарада виявила розбіжності у думках. На вулицях — мітинги й демонстрації з вимогою до США вивести війська з Іраку. Ухвалено рішення про скликання у травні Національної асамблеї для формування тимчасового перехідного уряду країни.

Обстріляно американський командний пункт у Мосулі. Двох нападників вбито. Поранення дістали два вояки США під час вибуху у центрі Багдада.

Добровільно здався американцям колишній віце-прем'єр Тарік Азіз (справжнє ім'я — Михайл Юханна). Він був єдиним християнином в оточенні С. Хусейна, вважався найвідданішим соратником. На посту віце-прем'єра — з 1979 р. Водночас впродовж 1983—1991 років був і міністром закордонних справ. Тривали пошуки високопоставлених осіб скинутого режиму.

Початок травня 2003 р. Американці затримали 18 осіб з 55, занесених до «чорного списку» активістів колишнього режиму.

Союзники планували розділити Ірак на три сектори. Їх мали патрулювати військові підрозділи з 10 країн під керівництвом США, Великої Британії та Польщі. Сили мали діяти незалежно від 35-тисячного американського корпусу, що залишався в Іраку.

Перша декада травня 2003 р. До Багдада прибув перший літак з гуманітарною допомогою Європейського Союзу. Європейський Союз планував 2003 року надати допомогу Іраку на суму 100 млн євро.

Перша декада травня 2003 р. Глава тимчасової адміністрації в Іраку Джей Гарнер планував найближчими днями утворити ядро нового уряду Іраку. За його прогнозами до нього мали вийти: Ахмед Чалябі (лідер Іракського національного конгресу); Іяд аль-Лаві і Абд аль-Хакім (лідери партії Іракська національна згода); Масуд Барзані (лідер Демократичної партії Курдистану); Джамал Талабані (лідер Патріотичного союзу Курдистану), а також представники мусульман та іракських християн.

Перша декада травня 2003 р. Арештований міністр фінансів Іраку повідомив, що 18 березня 2003 р. син іракського президента Кусай за письмовим розпорядженням батька отримав у Центральному банку мільярд доларів (чверть валютного запасу) і вивіз з країни у невідомому напрямку.

Друга декада травня 2003 р. Рада Безпеки ООН обговорювала проект резолюції щодо скасування санкцій, запроваджених свого часу до Іраку часів С. Хусейна. Поправки членів Ради Безпеки до американського проекту тексту передбачили посилення ролі ООН. Глава тимчасової американської адміністрації заборонив колишнім функціонерам правлячої партії Баас перебувати на державній службі. Три американські вояки загинули і кілька поранено коли, вони давали відсіч бандам грабіжників. Понад 130 чоловік було заарештовано у Багдаді за грабіжництво і напади на американських солдат.

Середина травня 2003 р. Чисельність американського військового контингенту в Іраку становила 140 тисяч чоловік. З них 50 тисяч чоловік знаходилися у Багдаді. Для боротьби з грабіжниками та іншими злочинцями США мали намір додатково перекинути до Іраку 15—20 тисяч своїх військовослужбовців.

Керівник Вищої ради ісламської революції Мохаммед Бакр аль-Хакім закликав до створення поміркованої ісламської держави. Висловився за якнайшвидше виведення з Іраку іноземних військ.

Донедавна Рада базувалася у Тегерані. Користувалася підтримкою іранського духовенства. Мала збройне формування «Бадр», яке налічувала 40 тисяч бойовиків.

Кінець першої половини травня 2003 р. У Багдаді відбулася велика демонстрація прихильників відновлення монархії. Демонстранти зібралися біля готелю «Палестина». Несли транспорти на підтримку двоюрідного брата колишнього короля Фейсала-принца Алі.

Початок третьої декади травня 2003 р. Згідно з уточненими даними з Національного музею Іраку зникло під час безладдя кілька сот одиниць зберігання, а не

60—70 тисяч як про це повідомлялося раніше. Всього у музеї було 170 тисяч одиниць зберігання. Найзначніші експонати вціліли.

Тимчасова американська адміністрація видала 14 тисячам іракських лікарів по 20 доларів. Коштів на відновлення медичної інфраструктури Іраку катастрофічно бракувало.

22 травня 2003 р. Рада Безпеки ООН ухвалила доопрацьований проект резолюції щодо скасування 13-річних економічних санкцій проти Іраку. Проект переглядався кілька разів. Його подали США, Велика Британія та Іспанія.

Франція, Німеччина та Росія натякнули, що підтримають проект. Коаліція на чолі з США одержувала мандат на управління Іраком до сформування законного уряду. Програма «Нафта в обмін на продовольство» мала діяти ще півроку після чого знімуться всі санкції, накладені на Ірак після його нападу 1990 року на Кувейт. Опікування боргами Іраку покладалося на Паризький клуб. Передбачалося повернення до Іраку інспекторів ООН для пошуку зброї масового ураження та призначення генсеком ООН Кофі Аннаном свого спеціального представника в Іраку.

Під час голосування план підтримали 14 членів Ради Безпеки. Представник Сирії на голосування не з'явився.

Кінець травня 2003 р. У Багдаді відбулися масові акції протесту безробітних працівників закритого міністерства інформації та викладачів і студентів військово-технічних закладів закритого міністерства оборони.

Вісім американських військовослужбовців загинули впродовж тижня. Щонайменше 25 дістали поранення.

США звернулися до урядів півсотні країн із закликом направити до Іраку поліцейських для забезпечення порядку і безпеки населення.

Кінець травня 2003 р. Шіїтський імам Фартуссі видав фетву (припис), який суворо забороняв виробництво та споживання всіх спиртних напоїв, у тому числі і пива. За кілька годин після оприлюднення фетви група озброєних молодих людей вдерлася на територію найбільшого у Багдаді пивоварного заводу і знищила всі складські запаси пива. Сформовано спеціальні загони для руйнування і спалювання кінотеатрів.

Початок червня 2003 р. До Іраку прибули американські, британські та австралійські експерти для продовження пошуків зброї масового ураження.

Керівник групи інспекторів ООН Ганс Блікс вважав за потрібне поновлення діяльності групи. США дотримувалися думки про те, що в інспекції ООН потреби більше немає.

Ядерний центр «Аль-Тувайга» під Багдадом розграбували мародери.

Кінець першої декади червня 2003 р. У Багдаді скоєно напад на склад конфіскованої зброї. Один американський вояка загинув, а одного було поранено. Чотири нападники втекли.

Напади на американських військовослужбовців вже стали серйозною проблемою. Нападники у перестрілки не вступали.

Початок другої декади червня 2003 р. Під час воєнних дій протягом 20 березня — 20 квітня в Іраку загинуло понад 3,2 тис мирних жителів, з них 1,7 тис чоловік — у Багдаді. Дані американської телекомпанії CNN базувалися на інформації, наданій 60-ма іракськими лікарнями. Ця інформація не може вважатися повною.

Друга декада червня 2003 р. Операція «Скорпіон пустелі» тривала. Спрямовувалася на знешкодження приборчників поваленого режиму. Арештовано понад 370 осіб. Вилучено багато зброї та боеприпасів.

Друга декада червня 2003 р. Завершено операцію «Скорпіон пустелі». Виконано півсотні рейдів, затримано понад 400 осіб, захоплено 18 переносних ракетних

установок та дві сотні одиниць стрілецької зброї. Партизанська війна проти окупантів розгорталася. Від моменту офіційного завершення війни в Іраку вже загинуло 49 американських військовослужбовців.

Третя декада червня 2003 р. Повідомлено, що один з керівників ядерних розробок Іраку Магді Шакун Обейді передав американцям матеріали і документи про збагачення урану. За його словами ці речі він закопав 12 років тому у своєму саду за наказом сина С. Хусейна-Кусая.

Третя декада червня 2003 р. Глава коаліційної цивільної адміністрації Пол Бремер оголосив про розпуск іракської армії та сил безпеки. Розпущено міністерства оборони та інформації і республіканську гвардію. Звільнення стосувалися близько 400 тисяч чоловік.

Третя декада червня 2003 р. На південному сході країни поблизу міста Асмара вчинено збройний напад на поліцейський пост. Загинули 6 британських співробітників військової поліції.

Того ж дня 8 британців було поранено під час обстрілу їхнього вертольота, коли він прилетів на допомогу американській колоні, яка потрапила у засідку.

Початок липня 2003 р. Міністр закордонних справ Великої Британії виступав перед британськими військовослужбовцями у Басрі. Заявив, що вони залишатимуться в Іраку до повної стабілізації становища.

Під час операції з розмінування у м. Кербела загинув один американський вояка. Три дістали поранення.

Виготовляючи бомбу в одній із мечетей лі Ель-Фаллуджа загинуло 7 чоловік.

Початок липня 2003 р. Тривали збройні напади і диверсії. Біля університету «Аль-Мустансірія» у центрі Багдада підірвалися іракська і американська машини. Шість осіб дістали поранення. В Іраку розгорталася широкомасштабна партизанська війна.

Початок липня 2003 р. У мечеті міста Ель-Фаллуджа стався вибух. Загинуло щонайменше п'ять осіб. Двох американців поранено під час обстрілу у Багдаді поблизу аеропорту. Заарештовано керівника адміністрації міста Ен-Наджаф за викрадення людей та фінансові махінації.

У центрі країни тривала операція проти прихильників поваленого режиму. Арештовано сотні осіб. Вилучено багато зброї.

4 липня 2003 р. Катарський телеканал «Аль-Джазіра» оприлюднив аудіозапис виступу Саддама Хусейна від 14 серпня. С. Хусейн закликав іракців до опору американським агресорам.

5 липня 2003 р. У місті Рамаді за 100 км на захід від Багдада у результаті вибуху загинули 7 іракських поліцейських-новобранців та 13 дістали поранення.

7 липня 2003 р. У ніч проти цього дня у м. Рамаді з міномета було обстріляно позиції американських військ. Поранено 4 солдат.

Перша декада липня 2003 р. Міністерство оборони США оголосило винагороду в 25 млн доларів за інформацію про місцезнаходження або за переконливі докази смерті Саддама Хусейна. По 15 млн доларів Пентагон обіцяв заплатити за таку ж інформацію про синів С. Хусейна — Удая та Кусая.

Початок другої декади липня 2003 р. Спрацював вибуховий пристрій, прилаштований на узбіччі вулиці у м. Самарра і два американські солдати загинули, а три були поранені, коли їх патрульний автомобіль проїжджав повз пристрій. Чотири американських вояків загинуло у боях з повстанцями у провінції Анбар (схід Іраку).

Під час обстрілу американського конвою на півночі Іраку загинув один солдат і одного було поранено. Вбито було одного повстанця і одного мирного жителя.

Американські морські піхотинці обстріляли автостоянку у м. Рамаді на північ від Багдада. У результаті принаймні два іракці загинули та п'ятьох було поранено.

Колишній член опозиційного режиму Саддама Хусейна Національного конгресу Іраку Мухаммед аз-Зубейді звинуватив його керівників, зокрема Ахмеда Челабі, у фальсифікації відомостей, які передавалися Центральному розвідувальному управлінню США про зброю масого знищення в Іраку, а також про зв'язки між Саддамом Хусейном і Осамом бен Ладеном.

13 липня 2003 р. Відбулося перше засідання Правлячої ради Іраку. Це — законодавчий орган. Главі тимчасової американо-британської адміністрації Полу Бремеру надано право скасовувати рішення Ради.

Середина липня 2003 р. Колишній керівник військової розвідки Іраку генерал Вафік ас-Самарраї заявив, що Саддам Хусейн та Алі Хасан аль-Маджид («хімічний Алі») переховуються у невеличких селах на річці Тигр між Багдадом і Самаррою. Контррозвідник 1994 року втік з Іраку і 2003 року допомагає американцям у пошуках С. Хусейна. Ас-Самарраї зазначав, що С. Хусейн переховується на території розміром 20 × 60 км і часто переміщується по цьому густонаселеному району.

Кінець другої декади липня 2003 р. Розпочався набір до нової іракської армії. Її чисельність — 40 тис. чол. За часів С. Хусейна армія налічувала 500 тис. чол.

Впродовж чотирьох днів у результаті нападів та обстрілів загинули шість і дістали поранень п'ять вояків США. Від початку збройної боротьби в Іраку загинули 154 американських військовослужбовців.

Початок третьої декади липня 2003 р. Будинок, де перебували сини С. Хусейна, — Удай і Кусая, — оточили американські війська. Вони запропонували Удаю і Кусая здатися. Після відмови захопили будинок штурмом. Бій тривав кілька годин. Загинули обидва сини та ще два чоловіки, які були з ними. Очевидно один з них був неповнолітній онук С. Хусейна-Мустафа. Старший син С. Хусейна-Удай, можливо, покінчив життя самогубством. Місцезнаходження Удая і Кусая виказав американцям місцевий житель. За це одержав 30 млн доларів. За національністю житель — курд. Ця операція була у північному іракському місті Мосул.

Аналітики вважали, що загибель синів С. Хусейна є поразкою для американців. Британські розвідники назвали операцію «повним провалом». Вони твердили, що не було жодної необхідності використовувати проти чотирьох легко озброєних людей таку велику кількість військової техніки. Операцію могла провести невелика група командос.

Третя декада липня 2003 р. Тіла убитих синів С. Хусейна, — Удая і Кусая, — були показані незалежним журналістам. Кілька особистих охоронців С. Хусейна заарештовано у Тікриті.

Третя декада липня 2003 р. Телеканал «Аль-Джазіра» оприлюднив аудіозапис виступу С. Хусейна. Він говорив, що його два сини загинули у Мосулі мученицькою смертю. Закликав іракців боротися з окупантами.

З'явилася інформація, що премію за вислідження синів С. Хусейна отримав курдський племінний лідер Навар аль-Зайдан.

Один з помічників Удая Хусейна допоміг американцям визначити точне місцезнаходження братів. Коли Удай зателефонував помічникові по мобільнику, то він навмисне затягнув розмову, чим і скористалися американці.

У валізах вбитих Удая і Кусая було виявлено 100 млн доларів.

Під час спецрейду у Багдаді заарештовано особистого охоронця С. Хусейна. П'ять іракців загинули у перестрілці.

Американський патруль було закидано гранатами у Багдаді. Загинули 2 вояки. Американці відкрили вогонь по демонстрації протесту.

Кінець липня 2003 р. Вчетверте, впродовж останніх тижнів, оприлюднено в ефірі виступ скинутого президента Іраку Саддама Хусейна. Виконали оприлюднення телеканали «Аль-Джазіра» та «Аль-Арабія».

Газета «Аль-Хаяті», яка виходить в Лондоні, повідомила, що С. Хусейн постійно носить на собі два паски з вибухівкою, щоб у випадку захоплення його американцями підірвати себе. Одягнув паски після загибелі своїх синів — Удая і Кусая.

Перша декада серпня 2003 р. Міністри закордонних справ арабських країн вирішили направити до Іраку своїх миротворців.

Початок серпня 2003 р. У містечку Аль-Хілла обстріляна військова база, де розміщувався польський контингент. Ніхто не постраждав від обстрілу.

У пустелі на захід від Багдада знайдено кілька десятків літаків МіГ-25 та Су-25. За час бойових дій з аеродромів не злетів жоден літак іракської армії.

Початок серпня 2003 р. Американські солдати розпочали хворіти і помирати від таємничої хвороби. Захворювання було схоже на тяжку форму пневмонії, але також вражало нирки, печінку, викликало судоми і «здерев'яніння» м'язів.

Початок другої декади серпня 2003 р. Іракські повстанці вчинили два напади на військові колони американців. Один американський вояка загинув, чотири дістали поранення.

Затриманно поблизу Тікрита колишнього охоронця Саддама Хусейна. Там же заарештовано і високопоставленого активіста правлячої партії Баас часів С. Хусейна.

Початок другої декади серпня 2003 р. На американських вояків у Багдаді вчинено напади. Двоє — загинули, чотири — поранені.

Відбулися масові заворушення у м. Басра. Їх спричинили нестача бензину та перебої у електропостачанні. Загинули 2 іракці та щонайменше десять було поранено. Загинув і один британський вояка.

Перша половина серпня 2003 р. Британські військові кораблі затримали біля берегів Іраку танкер «Нью стар». Танкер мав панамський прапор. Належав одній з компаній Об'єднаних арабських еміратів. На борту корабля було понад тисячу тонн контрабандної нафти. В обхід санкцій ООН цей танкер використовувався режимом С. Хусейна. Український екіпаж танкера було передано іракській поліції.

Середина серпня 2003 р. На північ від Багдада обстріляна американська автоколона. Один солдат загинув, три дістали поранення. Військовий автомобіль підірвався на міні неподалік Тікрита. Його водій загинув.

Початок другої половини серпня 2003 р. Резолюція Ради Безпеки ООН визнала утворену в Іраку Велику урядову раду та ухвалила відкрити місію ООН у Багдаді.

Початок другої половини серпня 2003 р. Вибухи і підпали двічі траплялися на нафтопроводі Кіркук-Джейхан. В результаті диверсії у Багдаді було зруйновано водогін. Десятки тисяч людей залишилися без води.

Кінець другої декади серпня 2003 р. У Багдаді американські солдати ніби — то помилково застрелили телеоператора агентства Рейтер Мазена Дану. Відеокамеру на його плечі вояки сприйняли за гранатомет. Інцидент стався вдень, було ясно. Звукооператор Наель аль-Шоухі, який працював разом з телеоператором, заявив, що американці знали хто вони такі.

М. Дана став 19-м журналістом, який загинув в Іраку від початку бойових дій у березні 2003 р.

19 серпня 2003 р. Біля будинку місії ООН у Багдаді стався вибух. Загинуло понад 20 осіб. Більше сотні дістали поранення. Загинув керівник місії ООН в Іраку бразилець Сержіу ді Мелу. Серед загиблих — працівники місії з Філіппін, Канади,

Єгипту, Великої Британії, США, Іраку. Терорист — смертник підірвав вантажний автомобіль з вибухівкою. 55-річного С. де Мелу називали майбутнім генеральним секретарем ООН.

Світовий банк відкликав свій персонал з Багдада. 19 серпня 2003 р. там перебувало 15 представників Світового банку і деякі з них були в будинку місії ООН в момент вибуху. Два дістали поранення. Банк продовжував свою діяльність в Іраку з території Йорданії.

Третя декада серпня 2003 р. Престолоспадкоємець іракського престолу принц Аш-Шариф Алі бен аль-Хусейн заявив на прес-конференції у Багдаді, що США неспроможні вирішувати проблеми іракського народу. Принц доводиться двоюрідним братом останньому іракському королю. Фейсалу II, якого вбили під час путчу 1958 року. Принц жив у еміграції у Лондоні. Повернувся до Іраку в червні 2003 р.

Третя декада серпня 2003 р. Американські війська проводили на півночі Іраку велику операцію з знешкодження прихильників поваленого режиму. Протягом двох тижнів здійснено 55 рейдів, заарештовано півтисячі осіб.

Понад 1,2 тис. бойовиків «Аль-Каїди» проникли до Іраку з Афганістану впродовж останніх днів. Для цього вони скористалися важкодоступними гірськими районами на півночі Ірану.

Третя декада серпня 2003 р. Український миротворчий контингент в Іраку налічував 1656 військовослужбовців. 52-й окремий механізований батальйон перебував з Ель-Кута до неподалік населеного пункту Ес-Сувейра. Українські миротворці разом з американськими патрулювали прикордонні ділянки, охороняли аеропорт та інші об'єкти.

29 серпня 2003 р. Лідер Верховної Ради ісламської революції в Іраку Мохаммед Бакир аль-Хакім загинув від терористичного акту у місті Ен-Наджаф. Окрім нього загинуло близько 80 людей. Півтори сотні чоловік дістали поранення. Вибух стався біля мавзолею імама Алі. Мавзолей — найсвятіший для іракських шіїтів храм. Шіїти звинувачували в теракті прихильників Саддама Хусейна. Заарештовано 5 осіб, яких підозрювали у причетності до терористичного акту.

Початок вересня 2003 р. У місті Рамаді терорист-смертник підірвав себе біля прохідної університету. Прохідну охороняли іракські та американські солдати.

Початок вересня 2003 р. Американські військові підрозділи окупували місто Мосул на півночі країни. Американці боролися з терористами і шукали колишнього президента Іраку Саддама Хусейна.

Британський патруль було обстріляно у районі міста Басра. Загинув один солдат, а ще одного було поранено. Кількість британських жертв з часу завершення бойових дій сягнула 11 чоловік.

Початок вересня 2003 р. Замінований автомобіль вибухнув біля будинку головного управління поліції. Загинув один, поранено 14 чоловік. На міні підірвався іраксько-американський патруль. Загинули два вояки США.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Під час знешкодження вибухового пристрою на автотрасі поблизу Багдада загинув американський вояка. Неподалік міста Халабджа на півночі країни на трьох фугасах підірвалася американська автоколона. Загинув іракський поліцейський. Кількох американських вояків було поранено.

Штаб — квартира датського військового контингенту була обстріляна на півдні країни. Потерпілих не було.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Саморобний вибуховий пристрій спрацював на північ від Багдада. Один вояка США загинув, іншого було поранено.

Поблизу міста Ель-Рамаді вибухнула міна. Поранено 5 американців.

Вибухнув автомобіль у місті Ербіль (Іракський Курдистан). Загинув один іраець. 40 іракців та 6 американців було поранено.

Середина серпня 2003 р. У районі міста Ель-Фаллуджа іракські поліцейські на двох автомобілях переслідували автомобіль з чотирма злочинцями. Проїжджаючи через американський блокпост ці три автомобілі не зупинилися. Американці відкрили вогонь і вбили 11 поліцейських та чотирьох злочинців.

Пізніше в Ель-Фаллуджі підірвався на міні американський автомобіль. Загинув один вояка та було поранено двох.

Кінець другої декади вересня 2003 р. Супутниковий канал «Аль-Арабія» в м. Дубай (Об'єднані Арабські Емірати) оприлюднив аудіозапис промови колишнього президента Іраку Саддама Хусейна. Виступ тривав 14 хвилин. Плівку було одержано з Багдада. С. Хусейн закликав вивести іноземні війська з Іраку.

Кінець другої декади вересня 2003 р. Американські вояки помилково відкрили вогонь на весільній процесії. Загинув один чоловік (14-літній підліток). Чотири дістали поранення (дві жінки і два чоловіки).

20 вересня 2003 р. Група озброєних людей вчинила замах на члена Тимчасової урядової ради Акілю аль-Хашемі. Вона була серйозно поранена. Лікарі зробили дві операції. Аль-Хашемі представляла в уряді мусульман — шіїтів.

20 вересня 2003 р. Український патруль на ірако-іранському кордоні затримав мікроавтобус «Мерседес». У ньому були 4 осіб, які розбійничали на дорозі. Вилучено автомат Калашникова та 60 набоїв до нього, пістолет «Браунінг», ручну гранату, велику суму грошей.

Крім того, протягом 19—21 вересня українські миротворці затримали 8 підозрюваних осіб, вилучили 4 автомати, 120 набоїв до них, один пістолет, одну ручну гранату, близько 200 120-мм мінометних мін.

Початок третьої декади вересня 2003 р. Стався вибух у Багдаді неподалік представництва ООН. Загинули 2 чоловіки. Близько 20 чол. було поранено. Автомобіль — бомбу було підірвано за 100 м від будинку.

Під час перестрілок у різних місцях Іраку загинули 3 американських вояки, а 13 було поранено.

Третя декада вересня 2003 р. Поблизу готелю, де містилося представництво американської телекомпанії NBC, стався вибух. Службовець готелю загинув. Кілька чоловік отримали поранення. Вибух прогрімів і у кінотеатрі у м. Мосул на півночі країни. Два іракці загинули. Щонайменше двадцять осіб дістали поранення.

Третя декада вересня 2003 р. Від сильного вибуху у Багдаді загинули 2 чоловіки. Поранено щонайменше 11. Американські вояки здійснили ще один рейд у районі міста Ель-Фаллуджа. Трох іракців було вбито, а чотирьох поранено.

Кінець вересня 2003 р. У місті Ель-Фаллуджа два чоловіки загинули і чотири дістали поранення коли американські вояки відкрили вогонь по автомобілю, який не зупинився перед контрольно-пропускним пунктом.

Початок жовтня 2003 р. США подали на розгляд постійних членів Ради Безпеки ООН проект нової резолюції щодо Іраку. Вона передбачала посилення ролі ООН у відбудові країни, але за умови збереження чільної позиції США.

Початок жовтня 2003 р. У м. Ель-Кут (адміністративному центрі провінції Васіт) загинув перший український миротворець, — 23-річний Юрій Койдан. Виконуючи різкий поворот під час патрулювання аеродрому, БРДМ-2 (бойова розвідувальна дозорна машина — 2) перекинулася, що і спричинило смерть командира екіпажу. Ще один з членів екіпажу дістав поранення.

Два американські вояки загинули в м. Ель-Кут. Солдата патрульної служби застрелено у передмісті Багдада. Вибух бомби спричинив смерть військовослужбовця

поблизу Тікрита. Два вояки дістали поранення. У Багдаді та Мосулі були заворушення безробітних. Серед демонстрантів і поліції були поранені.

Початок жовтня 2003 р. Державний секретар США Колін Пауелл заявив, що конституцію Іраку можна було б підготувати приблизно за півроку. Помірковані іракські урядовці з цим не погоджувалися і зазначали, що потрібно щонайменше півтора роки.

Поблизу міста Ель-Хіндія на автотрасі на шляху американської колони вибухнула міна. Один вояка загинув, двоє було поранено.

Американці виконували широкомасштабні пошуки осіб, причетних до нападів. Було заарештовано понад сотню іракців.

7 жовтня 2003 р. Увечері у багдадському районі Аль-Каррада загін спеціально призначення США шукав колишнього іракського президента С. Хусейна. Була тривала перестрілка між іракцями та американцями.

У районі міста Хабанія на північ від Багдада підбито американський вертоліт. Пілот зробивимушену посадку. Три члени екіпажу дістали поранення.

Перша декада жовтня 2003 р. У Багдаді тривали демонстрації шиїтів. Вони вимагали звільнення свого духовного лідера Моаеда аль-Карзрахі. Його заарештували, коли він разом з іншими 11 іракцями прибув у будинок муніципальної ради для переговорів з американцями.

Обстріляно з гранатомета блок-пост у м. Кіркук. Загинув поліцейський — іракець. Ще одного було поранено. Штаб — квартира британського військового командування була обстріляна у Басрі. Потерпілих не було.

9 жовтня 2003 р. У Багдаді вранці підірвано автомобіль поліції. Загинули 2 поліцейських і 5 цивільних осіб.

Друга декада жовтня 2003 р. Два заміновані автомобілі врізалися в охорону готелю «Багдад». Там проживали високопоставлені американці та іракці. Шість чоловік загинуло, кілька десятків поранено.

П'ять місцевих жителів поранено 12 жовтня у Багдаді. Американський патруль було обстріляно у Тікриті (рідному місті С. Хусейна).

Середина жовтня 2003 р. У Багдаді, біля посольства Туреччини, смертник підірвав автомобіль. Поранено з десяток чоловік. Після вибуху біля посольства зібрався натовп. Демонстранти викрикували гасла на підтримку С. Хусейна.

16 жовтня 2003 р. Рада Безпеки ООН одностайно схвалила нову резолюцію щодо Іраку. Її підготували США. Вона не дуже подобалася Росії, Франції та Німеччині. Ці країни утримувалися від надіслання своїх військ до Іраку та надання коштів для відбудови Іраку.

Резолюція зобов'язувала іракське керівництво до 15 грудня підготувати проект нової конституції та план проведення загальних виборів.

Друга половина жовтня 2003 р. Під час вибуху міни на шляху військової автоколонии поранено двоє американських солдат. Поблизу міста Ель-Фаллуджа загинув один та поранено п'ять американських військовослужбовців.

Американські вояки та іракська поліція розігнали антиамериканську демонстрацію у Багдаді. Демонстранти, зокрема, протестували проти обшуків за допомогою службових собак, бо у мусульман ця тварина — нечиста.

Кінець другої декади жовтня 2003 р. Поблизу міста Кіркук обстріляно американський патруль. Два солдати загинули. Неподалік міста Ель-Фаллуджа підірвався американський військовий автомобіль. У районі міста Кербела загинули три американські військовослужбовці та два іракські поліцейські. Два американці та три поліцейські були поранені.

20 жовтня 2003 р. На півночі країни терористи підірвали два нафтопроводи. Пожежі на них тривали кілька днів.

23 жовтня 2003 р. У Мадриді розпочала роботу міжнародна конференція держав, готових фінансувати відбудову Іраку. Представники близько 70 країн брали у ній участь. Експерти ООН і Світовий банк оцінювали потреби Іраку впродовж найближчих чотирьох років в 56 млрд доларів.

Третя декада жовтня 2003 р. У Багдаді біля представництва Міжнародного Червоного хреста вибухнув автомобіль швидкої допомоги, загинуло 12 чоловік. Серед них був і водій — смертник, 22 особи було поранено. Ще 4 вибухи сталися біля дільниць поліції. Загинули 4 іракських поліцейських. 11 осіб дістали поранення, поміж них — 4 американських інструктори.

Ракетами обстріляно в Багдаді готель «Аль-Рашид», в якому перебували американські військові та цивільні спеціалісти. Поранено кількох чоловік. Потрапив під обстріл і Палац конгресів — резиденція Тимчасової урядової ради.

У північному секторі Багдада від мінометного обстрілу загинули два та поранено чотириох американських вояків.

Третя декада жовтня 2003 р. У Мадриді завершилася конференція країн — донорів Іраку. На його реконструкцію США пообіцяли виділити 20 млрд доларів. Інші країни погодилися надати фінансову допомогу на 13 млрд доларів. Росія, Франція та Німеччина вирішили не надавати допомоги до передачі влади в Іраку іракцям.

Третя декада жовтня 2003 р. Міжнародна правозахисна організація «Human Rights Watch» опублікувала доповідь, в якій американське військове командування звинувачувалося у масових порушеннях прав людини. За даними організації протягом останнього півроку лише у Багдаді загинули 94 мирних жителів.

Кінець жовтня 2003 р. У м. Ель-Фаллуджа загинули п'ять і дістали поранення троє мирних жителів.

Представництво Червоного Хреста у Багдаді вирішило евакуювати з Іраку всіх своїх іноземних співробітників. Це трапилося після того, як представництво було атаковане терористом-смертником. Від теракту загинуло 12 чоловік. Такого ще не було за всю 140-річну історію Червоного Хреста.

28 жовтня 2003 р. Під час планового патрулювання українських миротворців під їх двома БТР-80 вибухнули три фугаси. Бойовики обстріляли патруль з чотирьох гранатометів та стрілецької зброї. Пошкоджено обидва бронетранспортери та поранено 7 українських військовослужбовців.

Кінець жовтня 2003 р. На околицях міста Балад за 70 км від Багдада на міні підірвався важкий танк М-1 «Абрамс». Це перший втрачений американцями в Іраку танк. Два танкісти загинули.

31 жовтня 2003 р. Під час протесту в Багдаді проти американських окупантів загинули двоє іракців та поранено щонайменше 15.

Початок листопада 2003 р. Неподалік м. Ель-Фаллуджа повстанці ракетаю збили американський військово-транспортний вертоліт. Загинули 16 військовослужбовців США та понад 20 дістали поранення. У Багдаді від вибуху бомби загинув американський солдат.

7 листопада 2003 р. Поблизу м. Тікрит збито американський військовий вертоліт. Загинуло 6 американських вояків. Втретє США втратили вертоліт впродовж двох останніх тижнів.

Першою втратою був вертоліт «Блекхок». Його підбито 29 жовтня. Льотчику вдалося посадити вертоліт. П'ять осіб дістали поранення. На початку листопада збито вертоліт «Чинук». 16 вояків США загинули, 24 — дістали поранення.

9 листопада 2003 р. Невідомі обстріляли з міномета жилий район Багдада.

Заарештовано близько двох десятків осіб, яких підозрювали у причетності до терористичного акту у столичному готелі «Аль-Рашид» наприкінці жовтня 2003 р.

Поблизу Багдада загинув американський вояка, а двоє — дістали поранення.

Початок другої декади листопада 2003 р. У різних районах Іраку щодня відбувалося до тридцяти збройних нападів, терористичних актів та диверсій. Їх жертвами були як вояки та бойовики, так і мирне населення.

До Іраку проникало багато бойовиків з інших країн. Більшість з них прибувала через Сирію. Проникали моджахеди і через кордон Іраку з Іраном.

13 листопада 2003 р. Американські війська розпочали широкомасштабну операцію проти іракських повстанців.

Середина листопада 2003 р. Аудіозапис виступу колишнього президента Іраку С. Хусейна оприлюднив дубайський телеканал «Аль-Арабія». Промовець закликав іракців посилити боротьбу проти військ коаліції.

Середина листопада 2003 р. Біля м. Мосул зіткнулися два американські військові вертольоти. 17 чоловік загинуло, 5 — поранено.

Американські танки, авіація та артилерія завдали ударів поблизу міста Тікрит, у Багдаді, Кіркуку та інших містах. 16 листопада американці вперше використали тактичну ракету супутникового наведення, — удар було завдано по базі повстанців, що знаходилася за 25 км на захід від Кіркука.

Друга декада листопада 2003 р. У м. Ен-Насирія (південь країни) замінований бензовоз із смертником за кермом на повному ходу врізався в будинок штаб — квартири італійського миротворчого контингенту. Спочатку повідомлялося про загибель 27 осіб. П'ятнадцять з них були військовими поліцейськими. Поранено щонайменше 70 чоловік. Згодом з'явилися уточнення, — число жертв зросло. Від вибуху загинуло щонайменше 44 особи — 33 італійці та 12 іракських поліцейських.

У Багдаді американці вбили двох та поранили трьох повстанців. Вони обстрілювали з міномета військові та цивільні об'єкти. Ще 5 іракців було заарештовано.

Кінець другої декади листопада 2003 р. Американське військове командування в Іраку оголосило винагороду в 10 млн доларів за спіймання колишнього віцепрезидента Іраку Іззата Ібрагіма аль-Дуррі. Вважали, що він координував напади на американців в районі Тікрита.

Американські війська розпочали знищувати будинки та інші споруди, які використовувалися або могли використовуватися іракськими повстанцями. Ця операція одержала назву «Залізний молот».

Кінець другої декади листопада 2003 р. Американські війська обстріляли позиції повстанців у районі м. Тікрит. Авіація США завдала удари по об'єктах у районі м. Баакуба.

У Багдаді знищено 15 підпільних складів зброї та три тренувальні табори повстанців. Поблизу Тікрита вбито 6 бойовиків. Понад 20 прихильників С. Хусейна взято в полон.

22 листопада 2003 р. Двома зенітними ракетами підбито американський транспортний літак. Льотчик зумів літак приземлити. Загиблих не було.

В районі Кіркука (Іракський Курдистан) вчинено диверсію на газопроводі і його тимчасово виведено з ладу.

Сталися вибухи на дільницях поліції в містах Баакуба та Хан-Бані. Загинуло 16 чол. Поранено щонайменше три десятки осіб.

Неподалік міста Мосул та в околицях м. Баакуба загинули три американських вояки.

Третя декада листопада 2003 р. У Багдаді знову обстріляно штаб-квартиру тимчасової американсько-британської адміністрації.

На її території розірвалися дві ракети.

Третя декада листопада 2003 р. Обстріляно посольства Італії у Багдаді.

Мінометний снаряд завдав будинку незначної шкоди, потерпілих не було.

У м. Мосул повстанці обстріляли американських військових. Ті відкрили вогонь у відповідь і вбили 4 іракців.

Від початку війни (20 березня 2003 р.) загинули близько 10 тис. мирних жителів.

Пентагон вже втратив 425 вояків вбитими і близько 2 тис. пораненими.

30 листопада 2003 р. У м. Самарра американські вояки знищили 45 іракських повстанців, які напали на американські військові колони. 18 бойовиків було поранено. 5 солдат коаліції поранено.

У районі м. Тікрит загинули два південнокорейські електротехніки, які працювали за контрактом, а два — дістали тяжкі поранення.

Початок грудня 2003 р. Щонайменше 10 американських вояків загинуло під час рейду у місті Ель-Гувейджа на півночі країни. Шукали там колишнього віце-президента Іраку Іззета Ібрагіма аль-Дуррі. Було заарештовано 27 осіб. Поміж них — двох офіцерів особистої гвардії С. Хусейна. Колишнього віце-президента не знайшли.

Початок грудня 2003 р. Верховний Суд Іраку видав ордер на арешт колишнього президента С. Хусейна. Ордер видано за позовом лідера Руху національної згоди і члена Урядової ради Аяда Алауї. Він звинувачував С. Хусейна в організації замаху на його життя у Лондоні в 1978 році.

Початок другої декади грудня 2003 р. У м. Талль-Афар (60 км від Мосула) смертник на замінованому автомобілі намагався проникнути на територію американської військової бази. Охорона обстріляла машину і вона вибухнула перед шлагбаумом. Поранено 58 американських вояків та шість іракців.

Смертник підірвав себе біля входу до американської бази у м. Баакуба.

Розбився американський вертоліт. Були поранені. Зруйновано мечеть в передмісті Багдада. Загинуло 3 іракці. Близько десятка поранено.

Друга декада грудня 2003 р. Керівники США (Дж. Буш), Франції (Жак Ширак) та Німеччини (Герхард Шредер) домовилися про списання частини іракських боргів. Загальна сума зовнішньої заборгованості Іраку перевищувала 100 мільярдів доларів.

Кінець першої половини грудня 2003 р. Тимчасова урядова рада Іраку утворила спеціальний трибунал, щоб судити керівних діячів режиму Саддама Хусейна за злочини проти людяності, вчинені протягом 17 липня 1968 р. — 1 травня 2003 р. 1968 року партія Арабського соціалістичного відродження (Баас) вчинила державний переворот і захопила владу.

13 грудня 2003 р. Неподалік міста Тікрит заарештовано Саддама Хусейна. Під час арешту у С. Хусейна було знайдено 750 тис. доларів. Опору колишній президент Іраку не чинив. Були відомості про те, що С. Хусейна видав його родич. Дж. Буш звернувся у зв'язку з арештом диктатора до американського та іракського народів.

14 грудня 2003 р. Біля дільниці поліції у м. Ель-Хальдія вибухнув замінований автомобіль. Близько двох десятків осіб загинуло, понад 3 десятки — поранено.

Початок другої половини грудня 2003 р. Президент США Дж. Буш заявив, що С. Хусейна відкрито судитимуть в Іраку. Сім'я С. Хусейна висловила побажання, щоб його справу розглядав не іракський, а міжнародний суд.

Представник Тимчасової урядової ради Ахмед Чалабі повідомив, що новоутворений трибунал розгляне справу С. Хусейна першою. Колишньому президенту пригадають масові вбивства іракських курдів в 80-х роках, придушення повстань

курдів та шиїтів після війни у Перській затоці в 1991 році, злочини під час іраксько-іранської війни 1980—1988 років, агресію 1990 року проти Кувейту, репресії проти «болотяних арабів» тощо.

Нова іракська влада також збиралася віддати до суду колишніх міністра закордонних справ Таріка Азіза, віце-президента Таха Ясіна Рамадана та ряд інших керівників саддамівського Іраку.

Американсько-британська коаліція утримувала у попередньому ув'язненні близько 6 тис. осіб, яких підозрювали у вчиненні злочинів за часів саддамівського режиму.

17 грудня 2003 р. У Багдаді вибухнув бензовоз. Загинули 22 чоловіка, поранення дістали 14.

18 грудня 2003 р. У Багдаді біля власного будинку застрелено одного з лідерів шиїтів Мохаммеда аль-Хакима.

Друга декада грудня 2003 р. Міністерство оборони США заявило, що не сплатить винагороду, обіцяну за голову Саддама Хусейна, оскільки інформація про місцезнаходження Саддама Хусейна не була надана добровільно. Ім'я зрадника С. Хусейна не розголошувалося.

Іракська газета «Ас-Сабах» і радіостанція «Сава» оприлюднили інформацію про те, що Саддама Хусейна видав американцям його двоюрідний брат, якому США вже сплатили обіцяні 25 млн доларів.

Початок третьої декади грудня 2003 р. Тривали широкомасштабні операції американських вояків проти іракських повстанців. На північному заході країни неподалік міста Равах знешкоджено загін, що складався з трьох десятків бойовиків. Знайдено велике сховище зброї. На захід від Багдада заарештовано понад сотню іракців, яких підозрювали у причетності до терористичної діяльності. Українські миротворці проводили чергову акцію з надання гуманітарної допомоги місцевому населенню.

25 грудня 2003 р. У центрі Багдада прогрімло 6 потужних вибухів. Ракетами було обстріляно готель «Палестина» і «Рашид» та штаб — квартиру американської адміністрації.

6 січня 2004 р. Америко-британська тимчасова адміністрація оголосила амністію для 500 в'язнів, Глава адміністрації Пол Бремер повідомив, що амністія поширюється на осіб, не причетних до насильства.

В іракських в'язницях знаходилося 9—13 тисяч ув'язнених.

8 січня 2004 р. Обстріляно з мінометів американську військову базу на захід від Багдада. Шість мін влучили у казарму. Поранено 35 солдатів.

Початок другої декади січня 2004 р. Тіло співробітника тимчасової адміністрації знайдено поблизу м. Басра. Він був громадянином США іракського походження.

Американський військовий вертоліт збито неподалік міста Ель-Фаллуджа. Загинули 9 чоловік, що перебували на борту.

Поліція застосувала зброю проти демонстрації безробітних у м. Амара після того, як один демонстрант кинув у поліцейських гранату. Загинуло 7 чоловік. Кількох було поранено.

14 січня 2004 р. У м. Самарра затримано чотирьох родичів Ізагата Ібрагіма ад-Дуррі — одного з найближчих помічників колишнього президента Саддама Хусейна. За інформацію про місце знаходження ад-Дуррі оголошено винагороду 10 млн доларів.

Американський патруль обстріляно поблизу м. Ель-Фаллуджа. У відповідь патруль вбив двох і поранив чотирьох іракців. У Багдаді загинув один і поранено два американські вояки. Американці вбили сімох іранців поблизу м. Самарра, коли ті відкачували нафту з нафтопроводу.

Поблизу дільниці поліції у м. Баакуба від вибуху бомби загинули два випадкові перехожі. Поранено 14 поліцейських.

У м. Ель-Кут знову відбулася демонстрація безробітних. Українські миротворці стріляли у повітря. Демонстранти застосували зброю проти місцевої поліції. Та не забарилася з відповіддю, — один демонстрант загинув, сім — дістали поранення.

Кінець другої декади січня 2004 р. Біля штаб-квартири сил коаліції в Багдаді стався вибух. Загинуло 23 чоловіка. Близько ста були поранені. Смертник підірвав автомобіль з вибухівкою. Поміж загиблих 2 американці, які працювали в Іраку за контрактом. Під час двох рейдів на заході країни затримано 32 особи, підозрюваних у нападах на американських вояків. Виявлено два склади боєприпасів і зброї.

За 30 км на південь від Багдада загинули три американських вояки та двоє іракських службовців цивільної оборони. Поблизу Басри американці затримали сімох озброєних повстанців.

19 січня 2004 р. Для зустрічі з генсеком ООН до Нью-Йорка прибули делегація Тимчасової урядової ради Іраку і глава американсько-британської адміністрації Пол Бремер. На переговорах йшлося про передачу влади іракцям. Лідер іракських шіїтів наполягав на тому, щоб уряд обирався всенародно. Суніти, курди, ассирійці, туркмени тощо з цим були незгодні.

Третя декада січня 2004 р. Протягом 23—25 січня загинуло щонайменше 12 американських військовослужбовців. Вибухи і перестрілки сталися поблизу Багдада, Ель-Фаллуджі, Самарри. Біля Мосула і Ель-Фаллуджі розбилися американські вертоліти.

27 січня 2004 р. Протягом доби у сутичках та від вибухів загинуло щонайменше 12 чоловік, в тому числі шість американських вояків. Загинули два співробітники телекомпанії «CNN» і один був поранений під час обстрілу їхнього автомобіля. Три вибухи прогрімали у Багдаді. Біля готелю «Шахін» загинули щонайменше чотири чоловіки.

Початок лютого 2004 р. В м. Ербіль сталися вибухи у штаб-квартирах Курдської демократичної партії та Патріотичного союзу Курдистану. Їх здійснили два терористи-смертники. На вулицях було багато людей з нагоди мусульманського свята «Ейд аль-Адха». Цим пуляється велика кількість жертв, — понад 100 вбитих та понад 200 поранених.

Початок лютого 2004 р. Згідно з даними незалежного дослідницького центру «Ірак бодікаунт» від початку воєнних дій у Іраку загинуло щонайменше 10 тисяч мирних жителів, а також 530 американських та 57 британських військовослужбовців.

8 лютого 2004 р. Поблизу Багдада застрелено ще одного американського солдата. У м. Тікрит американські вояки помилково застрелили офіцера іракської армії. Він був у цивільному одязі.

Друга декада лютого 2004 р. Глава американо-британської тимчасової адміністрації Пол Бремер заявив, що перешкоджатиме спробам створити конституцію країни на засадах ісламу. Допускав можливість проголошення ісламу державною релігією, але виступав за світську конституцію. Аятола Алі ас-Сістені та член тимчасової ради Садридін аль-Кубані критикували позицію П. Бремера.

Американське командування оприлюднило список 32 керівників іракського опору. Очоловав список Мохаммед Юні аль-Ахмад. Він був активістом партії БА-АС. Американці обіцяли винагороду 50—200 тис. доларів за сприяння у знайденні та затриманні зазначених у списку керівників повстанців. Десять угорських солдатів зі складу польського контингенту отримали поранення. Від міни з американського міномета неподалік міста Тікрит загинули три мирні іракці. Поміж них — десятирічна дівчинка.

Від вибуху, влаштованого повстанцями, загинули три американські вояки та місцевий житель.

Середина лютого 2004 р. Стався бій поблизу міста Ель-Фаллуджа, яке знаходиться за 50 км на захід від Багдаду. Озброєний загін напав на поліційну дільницю. Загинуло 17 поліцейських, 4 нападники і 2 випадкові перехожі. Раніше в Ель-Фаллуджі було обстріляно американську військову автоколонну. В одній з машин знаходився командувач збройними силами США на Близькому Сході генерал Джон Абзаїд та його помічник генерал-майор Чарлз Сваннак. Генерали не постраждали. Американці відкрили вогонь у відповідь.

2 березня 2004 р. Шість вибухів прогрімili у Кербелі, та 4-у Багдаді. За однією з версій, в Кербелі діяли терористи-смертники, які проникли в 2-мільйонний натовп прочан з Іраку, Ірану та інших сусідніх країн. За останньою версією вибухівка була схована у контейнері для сміття. У Багдаді терористи використали гранатомети. Після вибуху терористи відкрили вогонь по поліцейських. Цього дня мусульмани відзначали свято — Ашуру. Його особливо шанують шіїти. У терористичних актах, загинули 143 чол., поранено близько 500.

В Іраку була оголошена 3-денна жалоба. Глава американської адміністрації Пол Бремер повідомив, що у зв'язку з цими подіями підписання конституції, щойно ухвалені Тимчасовою правлячою радою, буде відкладено.

Початок березня 2004 р. Десятки тисяч людей взяли участь у похоронних церемоніях по жертвах терористичних актів в Багдаді і Кербелі. Число загиблих перевищило 270 чол. Щонайменше 600 було поранено.

Перша декада березня 2004 р. Тимчасова урядова рада Іраку підписала нову конституцію країни.

Всі 25 членів ради поставили свої підписи. На думку глави ради — Мухаммеда Бахра аль-Улюма Конституція Іраку є безпрецедентним документом в арабському світі. 13 з 25 членів ради були шіїтами.

Складними були дебати, що передували прийняттю Конституції, стосовно прав шіїтів та курдів.

Початок другої декади березня 2004 р. У місті Баакуба вчинено напад на штаб — квартиру шіїтської Верховної ради ісламської революції. Кільканадцять чоловік поранено.

Поблизу міста Хілла убито двох американських вояків та одного іракця — перекладача.

Перша половина березня 2004 р. Поблизу міста Хілла (яке є адміністративним центром провінції Бабіль) убито двох американських військовослужбовців і одного іракця — перекладача.

Вчинено напад на штаб — квартиру шіїтської Верховної ради ісламської революції. Поранено кільканадцять чоловіків.

Директор Центрального розвідувального управління США Джорж Теннет заявив, що терористична організація «Аль-Каїда» на чолі з Осамом бен Ладеном розпалює радикальні настрої в середовищі іракських сунітів, щоб не допустити передачі влади в країні самим іракцям до 1 липня 2004 р., як це планувалося.

Друга декада березня 2004 р. Заступник державного секретаря США Річард Армїтідж повідомив, що колишній президент Іраку 66-річний Саддам Хусейн не відмовляється відповідати на запитання слідчих, але нічого цінного з його свідчень американці не дізналися. На думку Р. Армїтіджа — С. Хусейн є «хитрим хлопцем».

Друга декада березня 2004 р. Щонайменше три десятки людей загинуло і понад півсотні було поранено від вибуху поблизу готелю у центрі Багдада. На сході країни у місті Баакуба під час вибуху загинуло три і поранено 10 чоловік.

Кінець березня 2004 р. Чотири американці загинули від обстрілу у місті Ель-Фаллуджа. Вони працювали за контрактом.

Біля міста Баакуба обстріляно автомобіль. Один чоловік загинув, шість — було поранено.

П'ять американських вояків загинуло від вибуху поблизу Багдада.

Кінець березня 2004 р. Щонайменше 29 чоловік загинуло і понад півсотні було поранено від вибуху бомби, закладеної в автомобіль. Вибух стався біля готелю в центрі Багдада. На сході країни в місті Баакуба, яке є адміністративним центром провінції Діяла, під час вибуху загинуло три, а поранення дістали 10 чоловік.

3 квітня 2004 р. Поблизу Ель-Махмудії обстріляно автомобіль. Чотири людини загинуло, в тому числі начальник місцевої поліції та шофер.

3 квітня 2004 р. Американські війська заарештували шейха Яякубі, який був заступником шіїтського імама Моктаді Садра. Він активно виступив проти співробітництва з коаліційним урядом Іраку. Арешт спровокував збройні сутички між місцевими жителями і військовими.

4 квітня 2004 р. У шіїтському кварталі Мадінат-Садр іракської столиці загинуло 28 іракців та 7 солдатів США. Поранено було 74 іракців та 24 американця. У сутичках у Наджафі вбито 20 чоловік і понад 100 поранено. У Басрі півтори сотні прихильників М. Садра за підтримки місцевих поліцейських захопили резиденцію губернатора з вимогами звільнення Яякубі. У сунітському місті Ель-Фаллуджа американці розпочали операцію «Пильна рішучість» з метою арешту терористів, які кілька днів до цього звряче вбили чотирьох американських громадян, які працювали в Іраку за контрактом.

Прихильники М. Садра захопили місто Ель-Кут, що знаходиться за 350 км на південь від Багдада, Губернатор міста — Нуман Султан та представник М. Садра у місті — Джавад аль-Ісауї спільно вимагали, щоб українські військові негайно покинули Ель-Кут.

4 квітня 2004 р. Щонайменше 50 чоловік загинуло і десять було поранено у сутичках військ коаліції з шіїтами. Серед загиблих військ американських вояків. Поранено — близько двох десятків американців.

Сутички сталися у передмісті Багдада, — Садр-Сіті та поблизу міста Ен-Наджаф. Глава американсько-британської адміністрації Пол Бремер оголосив поза законом одного з лідера шіїтів Муктара-ас-Саада, якого вважав організатором заворушень.

Початок квітня 2004 р. В м. Ель-Фаллуджа вбито чотирьох американців, які працювали в Іраку за контрактом. Американське командування висунуло до жителів міста ультиматум про видачу осіб, причетних до їх вбивства.

Оголошено про утворення міністерства оборони. На його чолі поставлено генерала Алі Алауї. Безпосередній контроль над цим міністерством здійснював голова тимчасової американсько-британської адміністрації Пол Бремер.

Начальником новоствореного Головного управління розвідки призначено Мохаммеда аш-Шахвані.

Близько двох десятків років він перебував в еміграції. Агенти Саддама Хусейна кілька разів намагалися його знищити. Три сини аш-Шахвані загинули в іракських в'язницях за часів С. Хусейна.

Друга половина квітня 2004 р. Дорожня поліція Багдада конфіскувала близько 400 розкішних автомобілів, які належали синам экс-президента Іраку Саддама Хусейна. Більшість з них могла б бути музейними експонатами, оскільки були виконані за спеціальними замовленнями.

Кінець третьої декади квітня 2004 р. Поблизу міста Мосул (адмінцентр провінції Найнава) обстріляно автомобіль міністра громадських робіт Ніфрин Берварі.

Вона не постраждала, але два її охоронці загинули. Міністр була єдиною жінкою в тимчасовому уряді. За національністю — курдка.

У м. Мосул вбито британця і канадця. Вони відбудовували електростанцію.

У Багдаді на міні підірвався автомобіль. Сім чоловік загинуло у Тікріті від вибуху. В результаті перестрілок в Ель-Фаллуджі загинуло щонайменше сім чоловік.

28 квітня 2004 р. Близько восьмої години ранку під час патрулювання поблизу іракського міста Аз-Зубадія вчинено напад на механізований патруль українських миротворців.

БТР-80, що замикав колону з трьох бронетранспортерів, було обстріляно впригол з двох боків з ручних протитанкових гранатометів та великокаліберних кулеметів. Загинув снайпер — рядовий контрактної служби Костянтин Михальов. Було також поранено двох вояків — кулеметника Ярослава Злочевського (згодом помер у лікарні) та гранатометника Володимира Бегутова.

На допомогу прилетіли два бойових вертольота США та медичний вертоліт.

6 травня 2004 р. Неподаля «Зеленої зони» Багдада стався потужний вибух. Загинули 15 іракців у результаті вибуху автомобіля, начиненого вибухівкою. Десятки людей поранено.

Було кілька вибухів у м. Ен-Наджаф. Спалахнула також перестрілка. Жертви були серед повстанців, військ коаліції, мирних жителів.

Американська військова адміністрація звільнила 312 в'язнів «Абу-Грейб». Цей крок було здійснено після публікації знімків про знущання охоронців над в'язнями.

Американські вояки захопили штаб — квартиру шіїтських повстанців у м. Ен-Диванія. Воно знаходиться за 80 кілометрів на південь від Багдада. Щонайменше 10 бойовиків «Армії Магді» було вбито у бою.

Кінець першої декади травня 2004 р. Тривали запеклі бої в містах, де чинить опір шіїтська повстанська «Армія Магді», — Ен-Наджафі, Кербелі, Ель-Куфі, Багдаді.

11 травня 2004 р. У Багдаді розпочався суд над першими американськими солдатами з-поміж звинувачених у катуванні іракських в'язнів.

Невідоме раніше терористичне угруповання «Загони мучеників Ат-Таффа» виступило з погрозами на адресу іноземців, які працювали в Іраку. Терористи заявили, що захоплюватимуть і вбиватимуть іноземців, перш за все підданих Ірану.

23 травня 2004 р. У м. Ель-Фаллуджа конвой з американськими морськими піхотинцями потрапив у засідку. Загинули 2 американські вояки, поранено — 5.

У м. Басра мінометний снаряд влучив у житловий будинок, — 5 чоловік загинули, декілька було поранено.

24 травня 2004 р. В містах Ен-Наджафі та Ель-Куфі тривали бої. Активно діяла американська авіація. В Ель-Куфі загинули принаймні 20 та отримали поранення близько 60 людей. Більшість потерпілих — мирне населення. В ен-Наджафі бомбардувалися позиції бойовиків «Армії Магді» біля великого старовинного цвинтаря. Загинули 14 чоловік. Було багато поранених.

29 травня 2004 р. В перестрілці у провінції Анбар загинули три американські піхотинці.

У м. Кіркук вбито керівника місцевих сил цивільної оборони курда Сабера Мухаммеда Сабера. Було обстріляно його автомобіль, де були і його рідні. Дружина, син і двоюрідна сестра померли в дорозі до лікарні.

30 травня 2004 р. В Ен-Наджафі відновилися бої між підрозділами коаліційних військ і загонами «Армії Магді». Було знову обстріляно мечеть — мавзолей імама Алі та священне для шіїтів кладовище «Ваді ес-Салям».

У Багдаді від вибуху загинув один американський солдат та двох було поранено.

31 травня 2004 р. Військові підрозділи американців здійснили рейд у м. Ель-Куф. Наштовхнулися на різкий опір повстанців і повернулися на свою базу у передмісті Ель-Куфи.

1 червня 2004 р. Тимчасова урядова рада призначила президента і прем'єр-міністра країни.

Главою держави став шейх Газі Машал Аджил аль-Явер. Він суніт, бізнесмен, походженням з північних іракських племен. Досі був головою Тимчасової урядової ради, яку коаліційна влада розпустила.

Від президентського поста відмовився Аднан аль-Пачачі, якого вважали висуванцем коаліції.

Вице-президентами Іраку призначено Рожа Шавеса (партія «Ісламський заклик») та Ібрагіма Джафарі (Патріотичний союз Курдистану). Прем'єр-міністром став Аяд Аляві, а вице-прем'єром — Бургіям Ахмед Салех. В уряді — 28 міністрів. Поміж них — три жінки.

Становище в країні залишалося дуже складним, — від вибухів і куль, люди гинули в Багдаді. Кіркуку, Байджі. Продовжувалися викрадення громадян, в тому числі іноземців.

5—6 червня 2004 р. Протягом цих днів загинули щонайменше 40 людей, — гинули люди у містах Ель-Мусаябі, Тайджі, Ат-Тузі, Багдаді, Мосулі. Поміж них поліцейські, іноземці, військовослужбовці.

Перша декада червня 2004 р. Рада Безпеки ООН одностайно ухвалила резолюцію № 1546 щодо Іраку. Проект резолюції внесли США і Велика Британія. У четвертому варіанті цієї резолюції були враховані вимоги інших держав — членів Ради Безпеки.

Враховані позиції Франції про те що уряд контролюватиме хід бойових операцій коаліційних сил і окупаційні війська залишать Ірак, якщо таке прохання надійде від уряду країни. До уваги взято пропозицію Росії щодо проведення мирної конференції по Іраку. За іракським урядом визнано право на вільне визначення майбутнього країни і контролю за фінансовими і природними ресурсами.

Кінець першої декади червня 2004 р. В містах, — Мосулі і Баакубі лунали вибухи. В Ель-Фаллуджі мала місце стрілянина. Загинули щонайменше 20 чоловік, понад сотню було поранено.

12 червня 2004 р. У Багдаді в районі Аль-Азамія вбито заступника міністра закордонних справ Іраку Бассам Куббу. Вона їхала на роботу автомобілем, який обстріляли терористи.

13 червня 2004 р. Начинений вибухівкою автомобіль зіткнувся з машиною поліції в багдадському районі Ар-Растамія неподалік військового училища. Щонайменше 15 людей загинуло, в тому числі чотири поліцейські.

Вбито в столиці професора Багдадського університету Сабрі аль-Баяті. Його застрелили коли він виходив з університету.

Смертельно поранено начальника управління зв'язків з громадськістю Міністерства освіти Камалю аль-Джарраха.

У м. Ель-Каїм на заході країни під час зйомок були вбиті два співробітники телеканалу «Аль-Іракія».

Вибухи гриміли і в інших містах.

14 червня 2004 р. В центрі Багдада на майдані Ат-Тахрін, де розташований «народний базар», підірвано автомобіль. Щонайменше 13 чоловік загинули, близько 50 дістали поранення Серед загиблих — п'ять іноземців, які працювали в Іраку за контрактом.

16 червня 2004 р. У місті Кіркук застрелено на порозі власного будинку начальника служби безпеки на нафтових спорудах Газі ат-Талабані. Він був членом партії Національний союз Курдистану і родичем її лідера.

Друга декада червня 2004 р. Підірвано нафтопровід за 50 км на захід від Кір-кука. За 25 км від південного міста Басра двома вибухами пошкоджено магістральний нафтопровід. Постачання нафти з Басри повністю припинено.

17 червня 2004 р. Обстріляно конвой українських миротворців. Конвой супроводжував автоколонну з продовольством. Миротворці відкрили вогонь у відповідь. Ніхто з українців не постраждав.

Неподалік міста Ель Сувейра обстріляна польська варта стратегічно важливого моста. На допомогу полякам прийшли українські вояки. Вони застосували автоматичні станкові гранатомети та бронетранспортер. Поміж поляків та українців жертв не було.

Угрупування «Джамаат аль-Таухіт ен-Джихад», очолюване йорданцем Абу Масабом аз-Заркауї, висунуло ультиматум до уряду Південної Кореї, — скасувати протягом доби рішення про відправлення до Іраку додаткового військового контингенту. У випадку невиконання ультиматуму угруповання погрожувало вбити захопленого ним південного корейця. На той час в Іраку вже перебували сімсот південнокорейських вояків.

Американські літаки повністю знищили три будинки в одному з найбільших кварталів міста Ель-Фаллуджа, Щонайменше 24 людини загинули. Американське командування заявило, що його цілком був будинок, у якому перебували бойовики Абу Масаба аз-Заркауї.

Обстріляна ракетами дільниця поліції у м. Самарра. Вбито 6 поліцейських, поранено 5. У різних частинах міста були сутички між американськими вояками і повстанцями.

Під час бою з повстанцями у провінції Анбар (захід Іраку) загинув американський адмірал.

Кінець червня 2004 р. Повстанці за допомогою мінометів атакували військову базу США поблизу багдадського міжнародного аеропорту. Шестеро американських вояків дістали поранення. Раніше у східній частині столиці загинули три американські вояки, а чотири були тяжко поранені. На південь від Багдада у районі Аль-Юсуфія підірвано нафтопровід.

Повстанці атакували дільницю поліції у місті Ель-Махмудія (35 км на південь від Багдада). Вбито 2 чоловіки.

30 червня 2004 р. Газі Машаль Аджилль аль-Явер став президентом, а Аяд Аляві — прем'єр-міністром.

30 червня 2004 р. Саддама Хусейна та групу його соратників переведено до іракської в'язниці. Охорона залишилася американською. Прем'єр-міністр Іраку Аяд Аляві заявив, що суд над С. Хусейном буде об'єктивним і справедливим.

5 липня 2004 р. Повстанці здійснили ряд нападів у різних містах Іраку В м. Ес-Самава (амінцентр провінції Мутанна) обстріляно американський патруль. Бої були в Баакубі, Басрі, Кербелі. В Мусаїбі (неподалік Багдада) підірвано один з найбільших нафтопроводів і спалахнула велика пожежа.

Голова Ради моджахедів шейх Абдалла аль-Джанабі заявив, що в м. Ель-Фаллуджа не перебував один з лідерів «Аль-Каїди» Абу Мусааб аз-Заркауї.

5—6 липня 2004 р. На заході країни у провінції Анбар загинули сім американських солдат.

Невідомі терористи у Багдаді обстріляли ракетами будинок прем'єр-міністра Аяда Аляві. Глава уряду не постраждав, але серйозно було поранено кількох мирних жителів.

Ракетами була обстріляна військова база на півночі столиці, загинуло п'ятеро американських вояків.

Керований смертником автомобіль вибухнув біля поминальної процесії в селищі Ель-Халіс поблизу міста Баакуба, що у провінції Діа. Щонайменше 15 чоловік загинуло, а 70 — було поранено. Очевидно, смертник хотів знищити мера Баакуби і губернатора Діаля, але вони поїхали звідти за півтори години до вибуху.

Американська авіація бомбардувала місто Ель-Фаллуджа, намагаючись вбити одного з лідерів «Аль-Каїди» Абу Мусаба аз-Заркауї. Загибло 15—20 мирних жителів.

Початок липня 2004 р. Спеціальний трибунал під головуванням Салема Чалабі розпочав попередні слухання у справі колишнього президента Іраку Саддама Хусейна і одинадцяти його соратників С. Хусейн назвав трибунал «театром» і відмовився підписати пред'явлені йому звинувачення.

7 липня 2004 р. У Багдаді точилися запеклі бої між повстанцями та урядовими військами, яким допомогала американська авіація. Бої розпочалися в центрі міста неподалік майдану Талаї. Потім збройні сутички поширилися і на інші райони. Заручниками захоплено громадянина Філіппін. Угрупування «Іракська ісламська армія» погрожує вбити цього заручника, якщо Філіппіни не виведуть з Іраку впродовж трьох діб свій невеличкий військовий контингент.

14 липня 2004 р. Замінований автомобіль вибухнув на автостанції у центрі Багдада. Автомобіль мав 450 кг вибухівки. Щонайменше 10 чоловік загинуло, понад 40 було поранено.

У провінції Салех ед-Дін американські солдати застрелили турка та іракця, які були непричетні до вибуху, що стався біля машини американців.

Лікарня в м. Ель-Наджаф була обстріляна з кулеметів. У перестрілці вбили чотирьох нападників.

В'язницю «Абу-Грейб» під Багдадом було обстріляно з гранатомета, поранено одного іноземця.

Терористи стратили водія з Болгарії Георгія Лозова. Погрожували вбити і другого водія — заручника, якщо американці не звільнять всіх іракських в'язнів.

Середина липня 2004 р. Губернатор провінції Найнава Осама Кашмула загинув поблизу м. Мосул на півночі країни. Його машина була обстріляна. Загинули два охоронці губернатора і чотири нападники.

Американський патруль було атаковано у м. Рамаді (адміністративний центр провінції Анбар). Три солдати загинули, кількох було поранено.

П'ять мирних жителів загинуло під час мінометного обстрілу у м. Кіркук.

Вибух у м. Хадіс забрав життя трьох поліцейських, дев'ятеро осіб було поранено.

17 липня 2004 р. Вранці терорист вбив начальника поліції міста Іскандарія (знаходиться за 100 км на південь від Багдада) Рагіма Алі.

У Багдаді було вчинено замах на міністра юстиції Маліка Дахана аль — Бассана. Начинений вибухівкою автомобіль вибухнув, коли повз нього проходив кортеж міністра юстиції.

Дві заміновані машини, якими керували смертники, врізалися в будинок палестинської академії у м. Тікрит. Двоє палестинців загинуло, п'ятеро було поранени.

Поблизу міста Бейджі (180 км на північ від Багдада у провінції Салах-ед-Дін) вибух фугасу спричинив смерть одного американського солдата. Іншого було поранено.

18 липня 2004 р. Американська авіація завдала ракетного удару у південній частині міста Ель-Фаллуджа. Заступник командувача багатонаціональних сил бригадний генерал Ерв Лессель повідомив про знищення об'єкту, що належав терористам, у якому перебувало щонайменше 25 осіб, причетних до очолюваної Абу Мусааба аз-Заркауї іракської філії «Аль-Каїди».

19 липня 2004 р. Близько 8.10 за місцевим часом підірвано автомобіль неподалік дільниці поліції у південно-західній частині Багдада. Щонайменше 15 людей загинуло. Близько 40 поранено.

21 липня 2004 р. Ввечері у місті Рамаді (адміністративний центр провінції Анбар, 100 км на захід від Багдада) розпочалися бої між повстанцями і американськими військами. Бої спалахнули після того як іракські повстанці з гранатометів та стрілецької зброї обстріляли позиції американських снайперів. З американського боку у боях брали участь вертольоти, бронетранспортери і танки.

Щонайменше 6 повстанців загинуло, близько двадцяти було поранено.

Про свої втрати американське військове командування не повідомляло.

Початок третьої декади липня 2004 р. Прем'єр-міністр Аяд Аляві скасував рішення колишньої коаліційної адміністрації про закриття газети «Аль-Хауза ан-Натика». Це — газета прихильників радикального шіїтського лідера Муктади ас-Садра. Заборона видання наприкінці березня 2004 р. спровокувала масове повстання шіїтів.

М. ас-Садр вперше за останні два місяці з'явився публічно у м. Ен-Наджав. До мавзолею імама Алі він прийшов без охорони.

Філіппінський військовий контингент виведено з Іраку. Викрадачі звільнили філіппінського заручника Анжело де ла Круза. Звільнено було і єгиптянина Мухаммеда аль-Гарбауї.

У Басрі вбито тимчасового губернатора міста і провінції.

Не вшухали сутички, вибухи, підпали. Були жертви з усіх сторін.

Початок третьої декади липня 2004 р. Кілька ракет було випущено повстанцями по госпітальному Багдаді. Загинуло двоє, поранено п'ятеро іракців. Викрадено ще шістьох заручників — громадян Індії, Кенії та Єгипту.

Викрадачі вимагали виведення з Іраку військ цих країн.

28 липня 2004 р. Цей день став в Іраку «кривавою серединою», — понад сотні людей загинуло впродовж доби. З точки зору вбивств день був рекордним від часу переходу влади до тимчасового уряду.

Начинений вибухівкою автомобіль вибухнув біля дільниці поліції у м. Баакуба, — загинуло близько 80 чоловік, переважно молоді чоловіки, які прийшли влаштуватися на роботу у поліції.

На околицях міста Ес-Суварія на півдні Іраку у запеклому бою загинуло 7 солдатів іракських урядових військ і 35 повстанців, поранено 10 вояків коаліції, близько чотирьох десятків повстанців взято у полон. Представники польського військового командування твердили, що у бою брав участь і український підрозділ, але Міноборони України цей факт спростувало. У вибухах та збройних сутичках люди гинули в Багдаді, у провінції Анбар та її центрі — Ер-Рамаді (там було викрадено трьох синів губернатора провінції), поблизу Кіркука тощо.

Кінець липня 2004 р. Щонайменше 15 іракських повстанців загинуло у боях у місті Баакуба (55 км на північ від Багдада, адміністративний центр провінції Діяла). У бою застосовувалась важка артилерія та вертольоти.

На шосе біля міста Байджі вибухнув фугас, загинув один американський солдат.

У районі Сарафія в центрі Багдада стався потужний вибух, але ніхто не постраждав. Повідомлялася про нові викрадення людей.

Кінець липня 2004 р. Замінований автомобіль вибухнув у м. Баакуба. Загинуло 13 чоловік, двоє було поранено.

У містечку Балад-Руз за 60 км на північ від Багдада вибухнув фугас. Один американський вояк загинув, а троє було поранено.

Серія вибухів у Багдаді поранила 14 американських військовослужбовців.

31 липня 2004 р. Відбулося у Багдаді перше засідання Національного конгресу у розширеному складі. У засіданні взяла участь тисяча делегатів, які представляли різні політичні сили та релігійно-етнічні групи.

Делегати обрали 81 члена Тимчасового національного конгресу. До складу цього органу ввійшли також 19 членів Тимчасової урядової ради, які не отримали міністерських посад у кабінеті.

1 серпня 2004 р. Біля п'яти християнських церков сталися вибухи (чотири — у Багдаді, один — у Мосулі). Загинуло щонайменше 20 чоловік, десятки поранено.

Іракські християни, — халдеї — католики, послідовники вірменської апостольської церкви, сирійські православні, сирійські католики, — живуть переважно в Кіркуку, Ербілі, Мосулі та Багдаді. У минулому кількість християн у Іраку перевищувало 1 млн чоловік, а за час правління Саддама Хусейна зменшилася до 650 тисяч.

Початок серпня 2004 р. У місті Ель-Фаллуджа точилися запеклі бої між повстанцями і американськими військами. Авіаударів зазнав центральний район — Ель-Аскарі. Американці застосували касетні бомби. Щонайменше 15 чоловік загинуло і 50 було поранено.

У м. Мосул водій-смертник підірвав начинений вибухівкою автомобіль. Сталося це поблизу поліційної дільниці. 5 чоловік загинуло, понад півсотні було поранено.

Початок серпня 2004 р. Студенти багдадського університету «Аль-Мустансірія» намагалися вбити свого декана-професора Абу ас-Саміт Мухаммеда за те, що він намагався зняти зі стін гасла на підтримку лідера шіїтів Муктади ас-Садра. Протягом кількох місяців, що передували цій події, у даному університеті загинули 13 викладачів. Щодо 22 викладачів мали місце замаху на життя.

Початок серпня 2004 р. Президент Газі аль-Явер підписав указ про відновлення смертної кари за особливо тяжкі злочини. Початок виконання указу було поставлено залежно від оголошення загальної амністії.

5 серпня 2004 р. У місті Махавіл за 75 кілометрів на південь від Багдада вибухнув замінований автомобіль. Сталося це неподалік дільниці поліції. Загинули десятки людей.

Халід Сідо загинув у Мосулі, — адміністративному центрі провінції Найнава, — під час збройних сутичок між повстанцями і урядовими військами. Він був братом мулли Крекара. Справжнє ім'я Крекара — Наджмеддін Фарадж Ахмад. Мулла є засновником ісламського курдського угруповання «Ансар-аль-Іслам».

Воно підозрюється у причетності до багатьох кривавих злочинів в Іраку.

8 серпня 2004 р. З стрілецької зброї та мінометів обстріляно блок — пост українських миротворців у місті Ель-Кут. Ніхто з українських вояків не постраждав, оскільки міни впали від поста за кілька сот метрів.

15 серпня 2004 р. Поблизу міста Ес-Сувейра від вибуху радіокерованого фугасу загинув український офіцер Юрій Іванов. Пізніше ще п'ятеро українських вояків були поранені, Командир взводу матеріального забезпечення 62-го окремого механізованого батальйону 6-ї окремої механізованої бригади капітан Ю. Іванов став восьмим українським воїном, який загинув в Іраку.

Початок другої половини серпня 2004 р. Муктада ас-Садр — лідер шіїтських повстанців, — відмовився зустрітися з делегацією конференції з конституційної відбудови Іраку. Відмову мотивував штурмом священного міста Ен-Наджаф американськими військами.

Семеро людей загинули і 42 чоловік було поранено у Багдаді під час мінометного обстрілу. Міни вибухнули поблизу дільниці поліції на східному березі Тигру.

Повідомлено про загибель одного американського вояка. Під час чергового обстрілу американцями міста Ель-Фаллуджа вбито одного іракця та поранено сімнадцятьох.

У м. Басра загинув один британський солдат, два британських вояки були поранені.

Початок третьої декади серпня 2004 р. Верховний лідер іракських шіїтів великий аятола Алі ас-Систані очолив тисячі людей, котрі рушили миротворчим маршем до священного міста Ен-Наджаф, де четвертий тиждень точилися бої між «Армією Магді», очолюваної радикальним проповідником Муктадою ас-Садром і американськими вояками та іракськими урядовими військами. Алі ас-Систані пропонував вивести з Ен-Наджафа і Ель-Куфи іноземні війська, звільнити ці міста від всіх видів зброї та передати їх під контроль іракської поліції.

У місті Ель-Куфа біля поліційної дільниці по учасниках маршу було відкрито вогонь. Загинуло — 2 чол., поранено — 5 чол. 28 серпня у Ен-Наджафі тривали запеклі бої.

Головна мечеть міста Ель-Куфа зазнала мінометного обстрілу. Загинуло щонайменше 25 осіб, понад 60 було поранено.

Третя декада серпня 2004 р. Американські війська та іракська гвардія встановили контроль над містом Ен-Наджаф, за винятком мавзолею імама Алі та мечеті. Представник керівника повстанців Муктади ас-Садра шейх Ахмед ад-Шейбані заявив, що під час обстрілу міста американською артилерією пошкоджена одна із золотих бань над мавзолеєм імама Алі та пробито кам'яний мур.

А. ад-Шейбані звернувся із закликом до ООН, арабського світу і Ліги арабських країн втрутитися і зупинити бойові дії у священному для мусульман — шіїтів місті.

Представник лідера радикальних шіїтів спростував повідомлення про те, що Муктада ас-Садр виїхав з Ен-Наджафа у провінцію Сулейманія, яка знаходиться на півночі Іраку. Повстанці з «Армії Магді» захопили в'язницю в місті Ель-Амара (південний схід Іраку, провінція Мойсан) і випустили з неї всіх в'язнів.

25 серпня 2004 р. Американські танки наблизилися до мавзолею імама Алі в м. Ен-Наджаф. Представник Муктади ас-Садра в Багдаді Абдельхаді Дараджі заявив, що американці застосовують в Ен-Наджафі проти бойовиків «Армії Магді» заборонену зброю, — касетні бомби та гранати з газом.

Авіація США четвертий день поспіль бомбардувала місто Ель-Фаллуджу, яке обороняли повстанці — суніти.

У м. Ель-Амара (південний схід Іраку, адміністративний центр провінції Майсан) принаймні 20 чол. загинули та 50 було поранено у сутичках між іракськими повстанцями та британськими вояками.

Кінець серпня 2004 р. Муктада ас-Садр погодився з мирним планом великого аятоли Алі ас-Систані і наказав бійцям «Армії Магді» в Ен-Наджафі скласти зброю. Ас-Садр наполягав на виведенні сил коаліції з Ен-Наджафа.

Американська авіація завдала ударів по місту Ель-Фаллуджа, загинули чотири людини, 12 — було поранено, один американський солдат загинув від вибуху поблизу Ель-Фаллуджі, а два було поранено. Відповідальність взяло на себе угруповання «Загони Мухаммеда».

29 серпня 2004 р. У Багдаді вбиті 9 співробітників ізраїльської розвідки «Моссад».

Початок вересня 2004 р. Машину лідера партії «Іракський національний конгрес» Ахмеда Челябі обстріляли невідомі, коли він повертався з Ен-Наджафа до Багдаду. Політик не постраждав, але двох його охоронців було поранено.

У місті Кіркук поряд зі своїм будинком убито Ісмаїла Абдулу — високопоставленого урядовця з міністерства освіти.

Перша декада вересня 2004 р. Від початку вторгнення у березні 2003 р. США втратили в Іраку понад одну тисячу вояків.

Протягом цього періоду в Іраку було викрадено понад 100 чол., 25 з них вбито.

Американська авіація завдавала ударів по позиціях повстанців поблизу міста Ель-Фаллуджа.

12 вересня 2004 р. Повсюди в місті Ен-Наджаф точилися бої. Американські війська та іракська національна гвардія заблокувала всі вулиці, які ведуть до шіїтської святині — мавзолею Імама Алі. Тисячі мирних жителів покидали місто. Лідер шіїтів Муктада ас-Садр закликав боротися з окупантами до останньої краплі крові.

У ніч проти 12 серпня американська авіація обстріляла місто Ель-Кут у провінції Васіт. Загинуло щонайменше 60 чоловік, поранено — понад сотню.

Викрадено чотирьох журналістів — керівника бюро іракського інформаційного агентства ІРНА в іракській столиці Мустафу Дарбана та трьох іракських працівників цього агентства.

Представник «Армії Магді» заявив, що протягом останнього тижня повстанці збили шість американських та один британський вертоліт. Американське командування повідомило про втрату лише одного вертольота у західній частині Багдаду. Вертоліт нібито не був збитий, а зазнав аварії. Загинуло двоє американців і троє було поранено.

Середина вересня 2004 р. Викрадено двох громадян Австралії. Тривали збройні сутички, були вибухи, що спричинили нові численні жертви. Лише у Багдаді загинуло до півсотні людей.

Середина вересня 2004 р. У центрі Багдада викрадено двох громадян США і одного — Великої Британії. Група озброєних людей вдерлася в будинок, де ті проживали, зв'язали їх і вивезли у невідомому напрямі.

16 вересня у Багдаді стався вибух, були вбиті та поранені.

Друга декада вересня 2004 р. Запеклі бої точилися у північній провінції Найнава (Іракський Курдистан). Там у місті Талль-Афар загинуло понад 50 чоловік.

У Багдаді загинуло до 40 чоловік, близько 150 дістали поранення. Загинули три військовослужбовці — поляки.

23 вересня 2004 р. Тривали запеклі бої у багдадському районі Садр-Сіті між американськими солдатами і шіїтськими повстанцями. Щонайменше 15 іракців загинуло. Бої точилися також у місті Самарра у провінції Салах-ед-Дін.

Військовий трибунал визнав двох американських вояків-сержанта Майкла Вільямса та рядового Брендана Мея винними у зумисному вбивстві трьох мирних іракців. Сержанта, окрім того, звинувачували ще у неправдивих свідченнях.

Друга половина вересня 2004 р. Нові збройні сутички між американськими солдатами і сунітськими повстанцями відбулися у місті Ель-Фаллуджа. Щонайменше 5 іракців загинули.

Від вибуху автомобіля у місті Самарра поранено трьох американських вояків. Вибух біля штабу іракської національної гвардії у місті Кіркук забрав життя принаймні 20 чоловік. Вбито трьох активістів Демократичної партії Курдистану за їх співробітництво з властями.

Друга половина вересня 2004 р. Терористичне угруповання «Таухід аль-Джихад» оголосило про страту американського фахівця Джека Хенелі. За день до цього було страчено американця Юджина Армстронга. В руках угруповання залишався третій із захоплених заручників-британець Кенет Біглі. Угруповання вимагало звільнення з іракських в'язниць всіх в'язнів-жінок.

26 вересня 2004 р. У Багдаді, в результаті вибухів, загинуло щонайменше двоє і поранено до 10 чоловік. Вчинено напад на колону бензовозів біля міста Латифія.

Колону супроводжували національні гвардійці. Щонайменше 10 чоловік загинули.

27 вересня 2004 р. Американські вояки обстріляли багдадський район Садр-Сіті, у якому отаборилися шійтські повстанці. Щонайменше п'ятеро іракців загинуло. Поранено близько 50 чоловік.

29 вересня 2004 р. В різних районах Іраку від вибухів загинуло принаймні 6 чоловік. 12 американських військовослужбовців поранено у боях на півночі Іраку.

30 вересня 2004 р. Американська авіація завдала ударів по позиціях сунітських повстанців у місті Ель-Фаллуджа. Щонайменше п'ять іракців загинуло, а поранено було не менше десяти.

Американське військове командування заявляло, що метою авіаударів був керівник іракської армії «Аль-Каїди» Абу Муса аз-Заркауї. За інформацію, яка б допомогла його спіймати, обіцяно 25 млн доларів.

Поблизу в'язниці «Абу-Грейб» у Багдаді біля приміщення поліційної дільниці підірвано автомобіль — бомбу. Були загиблі і поранені.

Ще один вибух стався біля американської військової бази. Було поранено чотирьох солдатів.

Кінець вересня 2004 р. У місті Ель-Фаллуджа щонайменше 15 чоловік загинули та 30 були поранені під час нальотів американської авіації. Американські пілоти бомбардували можливе місце перебування лідера іракської армії «Аль-Каїди» Абу Муси аз-Заркауї.

Вересень 2004 р. У Багдаді загинув Абу Анас ат-Шамі — заступник Абу Муси аз — Заркауї. Був ідеологом іракської філії «Аль-Каїди». Принаймні 11 чоловік загинуло і близько 60 дістали поранення від двох вибухів. Один стався біля офісу, де зібралися бажаючі одержати роботу, інший — біля американського блок — поста.

Початок жовтня 2004 р. Місто Ель-Фаллуджу безупину бомбардувала авіація США. Сунітські повстанці продовжували чинити опір. Американські винищувачі розбомбили склад, де повстанці зберігали зброю. Щонайменше 15 чол. загинуло. Раніше точковий удар завдано сховищу Абу Муссаба аз-Заркауї. Зруйновано два будинки мирних жителів. Загинули 7, поранено 13 чол.

4 жовтня 2004 р. Американська військова авіація завдала чергового удару по місту Ель-Фаллуджа. Втрати іракців: загинуло — 9 чол., поранено — 14 чол.

Після дводенних боїв американські та іракські війська встановили контроль над містом Самарра у провінції Салах-ед-Дін. Вбито близько півтори сотні повстанців, сотню повстанців було поранено.

Курди-члени організації «Рух за референдум» на зборах у місті Кірку зажадали відокремлення Курдистану від Іраку. Маніфестації з аналогічними вимогами відбулися і інших містах іракського Курдистану.

6 жовтня 2004 р. Американська авіація завдала нових ударів по позиціях повстанців на південному заході міста Ель-Фаллуджа. Протягом двотижневих бомбардувань загинуло понад 100 чол.

Електронна газета «Елаф» повідомила, що Абу Мусааб аз-Заркауї, якого американці вважали керівником іракської філії «Аль-Каїди», загинув під час повітряного нальоту американських літаків. Раніше деякі арабські засоби масової інформації повідомляли про те, що цей терорист втік з Іраку до Ірану.

10 іракських поліцейських загинуло у результаті двох нападів на дорозі на південь від Багдада. Серед загиблих був і офіцер високого чину.

Під час нападу на американський конвой загинули три іракці. Чотирьох американців було поранено.

У південному місті Басра вибухнув фугас, закладений на мосту. Чотири поліцейських було поранено, загинув один мирний житель.

Перша декада жовтня 2004 р. У місті Ана, яке знаходиться у провінції Анбар на заході країни, підірвав себе в автомобілі смертник. Трапилося це біля іракського військового поста. Там стояла черга бажаючих вступити до Національної гвардії. У результаті терористичного акту загинули щонайменше 12 чоловік. Близько 30 дістали поранення.

Кінець першої половини жовтня 2004 р. Прихильники радикального шіїтського лідера Муктади ас-Садра здавали зброю важкого та середнього калібру. Про це домовилися американське воєнне командування, іракський уряд та керівництво «Армії Магді». У багдадському районі Садр-Сіті було організовано спеціальний пункт, куди шіїтські повстанці привозили на машинах кулемети, гранатомети, міномети та протипіхотні міни. Повстанцям для самооборони залишено легку стрілецьку зброю.

Атаковано американський військовий патруль у місті Мосул. Один американський солдат та два іракці загинули. Поранено 9 американців і 18 іракців. Напад вчинив водій-смертник на автомобілі, начиненому вибухівкою.

На заході країни у районі міста Хіт збито американський вертоліт. Американська авіація завдала ударів по Ель-Фаллуджі, де нібито переховувався йорданський терорист Абу Мусааб аз-Заркауї.

Біля консульства США у м. Басра на півдні країни (зона британської окупації) стався вибух. Було чимало поранених, загинула одна людина.

Викрадачі без жодних вимог відпустили американського фотокореспондента 24-річного Пола Таггерта.

У Багдаді знайдено тіло 62-річного інженера з Великої Британії Кенета Біглі. 7 жовтня члени угрупованого «Єдинобожжя і джихад», очолюваного аз-Заркауї, відрубали йому голову.

Кінець першої половини жовтня 2004 р. Прем'єр-міністр Іраку Аяд Аляві вимагав від жителів міста Ель-Фаллуджа видати іноземних бойовиків очолюваних йорданцем Абу Мусаабом аз-Заркауї. У протилежному разі прем'єр-міністр погрожував відновити в місті воєнні дії.

Члени угруповання Абу Мусааба аз-Заркауї «Єдинобожжя і джихад» відрубали голову двом офіцерам іракської розвідки. Про це був відеозапис в одному з ісламських Інтернет-сайтів.

В боях між коаліційними військами і місцевими повстанцями у місті Рамаді на захід від Багдада загинули шість чоловік і понад 30 було поранено.

15 жовтня 2004 р. У південній частині Багдаду принаймні 10 чол. загинули і 12 були поранені у результаті вибуху замінованої машини. Внаслідок нападу смертника загинули четверо американських військовослужбовців. В ніч проти 16 жовтня у Багдаді підірвано 5 християнських церков, ніхто не постраждав.

16 жовтня 2004 р. Місто Ель-Каїм на заході країни зазнало мінометного обстрілу. Загинули чотири іракці та близько 30 чоловік були поранені. На дорозі за 25 км на південь від Багдада вчинено напад на автобус з поліцейськими. Загинули чотири іракці. Нападники втекли.

17 жовтня 2004 р. Ввечері у багдадському кафе, яке відвідують поліцейські, стався вибух. Загинули 7 чоловік, щонайменше 20 було поранено.

19 жовтня 2004 р. У Багдаді викрадено Маргарет Хассан. Вона керувала діяльністю міжнародної гуманітарної організації «Care International». М. Хассан була одружена з іракцем і мала подвійне громадянство — іракське і британське. Організація надавала в Іраку гуманітарну допомогу.

На дорозі до міжнародного аеропорту у результаті вибуху знищено американську військову машину. Вибух стався і на дорозі між містами Ель-Фаллуджа і Ер-Рамаді під час маршу механізованої американської військової колони. Кількох солдат було поранено.

Загинули 4 і поранено близько 80 чоловік під час мінометного обстрілу бази Національної гвардії на півночі Багдада.

Під час авіаудару по м. Ель-Фаллуджа загинув один із соратників лідера угруповання «Єдинобожжя і джихад» Абу Мусааба аз-Заркауї та було знищено склад вибухових речовин.

21 жовтня 2004 р. В аеропорту Багдада вбито чотирьох і поранено шістьох його працівників.

23 жовтня 2004 р. Вбито 49 беззбройних солдат іракської армії. Відповідальність за це взяло на себе угруповання Абу Мусааба аз-Заркауї, що було відоме під назвою «Єдинобожжя і джихад», а потім змінило назву на «Аль-Каїда у Межиріччі».

Нападники зупинили три мікроавтобуси, у яких незброєні солдати їхали у відпустку, наказали солдатам лягти долілиць, знищили їх всіх, а автобуси спалили.

Того ж дня 20 працівників спецслужб були вбиті вибухами бомб, закладених в автомобілі, а під час мінометного обстрілу табору «Вікторія» поблизу Багдада загинув співробітник посольства США Едвар Зейц. Він став першим американським дипломатом, вбитим на цій війні.

У місті Ербіль на півночі країни вбито начальника місцевої поліції полковника Таха Ахмеда. Відповідальність взяло на себе сунітське угруповання «Армія Ансаба аль-Суні».

24 жовтня 2004 р. Від вибуху замінованого автомобіля у місті Кербела загинув солдат болгарського контингенту, ще один був поранений. У місті Самарра загинули сімнадцятирічна дівчина та одинадцятирічний хлопець. У провінції Діяла викрадено семирічного ліванського хлопчика Мохаммеда Хамада. Викрадачі вимагали за нього 118 тисяч доларів.

Жовтень 2004 р. Кілька повстанських угруповань, що діяли у районі міста Ер-Рамаді, — адміністративного центру провінції Анбар на заході країни, — вирішили об'єднатися в «Ісламський рух моджахедів». Символом організації обрано національний прапор Іраку, на тлі якого зображені карта Іраку, Коран, протитанковий гранатомет і снайпер.

Жовтень 2004 р. У місті Самарра, яке знаходиться за 100 км на північний захід від Багдада, від вибухів двох замінованих автомобілів загинула дитина і поранено 13 чол., в тому числі двох американських вояків. Тривалий час місто перебувало у руках повстанців. На початку жовтня його захопили американські та іракські урядові війська.

На узбіччі автотраси між містами Тікрит і Туз у провінції Салах-ед-Дін знайдено обезголове тіло іракського підприємця. Його було викрадено за три дні до цього. Бізнесмен співробітничав з американцями.

Директор з питань прогнозування та стратегічних досліджень Руху національної злагоди Мазана ас-Самарраї загинув у Багдаді. Лідером цієї організації був прем'єр-міністр тимчасового іракського уряду Аяд Аляві.

Жовтень 2004 р. За останні три місяці в Іраку вчинено принаймні 92 збройні акції за участю смертників. Про це повідомив міністр внутрішніх справ Фаллях ан-Нахиб. У акціях загинуло понад 560 чоловік і щонайменше 1200 було поранено.

Початок листопада 2004 р. Неподалік міста Ес-Сувейра з мінометів було обстріляно блок — пост українського контингенту. Постраждалих не було. Військова

техніка пошкоджень не зазнала. У Багдаді вбито заступника губернатора столиці Хатема Каріма, а чотирьох його охоронців поранено. Також вбито високого чиновника Хусейна Апі з міністерства нафти. Вибух замінованого автомобіля спричинив смерть дев'яти співробітників багдадського аеропорту. У Мосупі загинули два і поранено три солдати іракської армії.

Неподалік міста Ель-Фаллуджа точилися бої між американськими військами і загонами повстанців. Американські вертольоти й танки завдавали ударів місту. Спорадичні збройні сутички мали місце і у центрі Багдада.

У місті Ер-Рамаді снайпер застрелив 57-річного іракського журналіста Дхію Наджема, який працював на агентство Рейтер. Журналіст загинув, під час зйомки на камеру сутички американських вояків з повстанцями. Дхія Наджем став двадцять четвертим журналістом, який загинув в Іраку у 2004 році.

4 листопада 2004 р. У місті Ель-Іскандерія на південь від Багдада стався вибух, — замінований автомобіль вибухнув, коли повз нього проїжджав патруль Національної гвардії Іраку. Були вбиті та поранені. Угрупування «Катаїб шурафа аль-Ірак» обезголовили трьох військовослужбовців Національної гвардії за їх розвідку на користь США і за допомогу у арешті іракських повстанців.

Збройне угруповання «Ансар ас-Суна» відрубало голову одному з вищих офіцерів нової армії Іраку. Відеозапис із стратою офіцера угруповання розмістило на своєму сайті.

7 листопада 2004 р. Повстанці напали на поліційну дільницю в провінції Анбар на заході країни. Вбито 21 поліцейського. Американська авіація бомбардувала Ель-Фаллуджу. Війська США готувались до наступу.

8 листопада 2004 р. Американські та урядові іракські війська розпочали перший етап наступу на місто Ель-Фаллуджа. Літаки США безперервно бомбардували місто. Особливо запеклі бої точилися на східних та західних підступах до міста, а також у районі мосту через Єфрат. Уряд Іраку запровадив у країні надзвичайний (воєнний) стан протягом 50 днів. В Ель-Фаллуджа чоловіче населення віком від 15 до 55 років повинно було дотримуватися цілодобової комендантської години, тобто не залишати приміщень. Воєнний стан не поширюється на Іракський Курдистан. В центрі Багдада стався потужний вибух.

9 листопада 2004 р. Під вечір бої в м. Ель-Фаллуджа припинилися. Вранці 10 листопада вони знову спалахнули ще сильніше. Американські танки та піхота прорвалися до центру міста. Відповідальним за операцію був генерал-лейтенант Томас Метц. В операції брали участь 12 тисяч американських і 3 тисячі урядових іракських вояків. Кількість повстанців становила 3—6 тисяч чоловік. Вони відчайдушно билися за кожен вулицю.

У м. Баакуба (65 км на північний схід від Багдада) був напад на три поліційні дільниці. Загинуло 45 поліцейських, 30 було поранено. Відповідальність за це взяло на себе угруповання Абу Мусааба аз-Заркауї.

Кількість загиблих від початку війни американських вояків досягла 1139 чоловік. Загинуло також 145 вояків з союзних США країн.

11 листопада 2004 р. Тривали запеклі бої у м. Ель-Фаллуджа. Американська авіація завдала бомбових ударів по мечеті, яка нібито використовувалася повстанцями для обстрілу коаліційних військ.

У Багдаді поблизу поліцейського патруля стався вибух. Знищено кілька автомобілів, загинуло семеро людей.

Запеклі збройні сутички точилися у м. Мосулі (Іракський Курдистан). Використовувалася і артилерія. Повстанці встановили контроль над північною, західною та південними частинами міста.

Угрупування «Ансар аль-Джихад» викрало у Багдаді двоюрідного брата прем'єр-міністра Аяда Аляві — 75-річного Газі Аляві, його дружину та невістку. Викрадачі вимагали припинення операції в Ель-Фаллуджа, погрожуючи вбити заручників, якщо операція не припиниться.

Друга декада листопада 2004 р. Американське командування заявило, що війська коаліції повністю контролюють Ель-Фаллуджу. Повстанці втратили 1200 чоловік. Самі повстанці стверджували, що їх втрати — 100 чоловік. Було вбито 28 американських вояків та поранено 275.

В інших містах країни (Ер-Рамаді, Бухрусі, Баакубі, Мосулі, Самаррі, Багдаді тощо) тривали бої.

Канцелярія прем'єр-міністра Аяда Аляві підтвердила факт звільнення двох його родичів, яких було викрадено 10 листопада. Доля двоюрідного брата — 75-річного Газі Аляві залишилася невідомою.

Друга декада листопада 2004 р. Катарський телеканал «Аль-Джазіра» отримав відеоплівку зі стратою британської підданої Маргарет Гасан, викраденої у Багдаді 19 жовтня. Викрадачі, очевидно передали заручницю до рук Абу Мусааба аз-Заркауї.

Американська авіація підтвердила бомбардування південних секторів міста Ель-Фаллуджа.

Друга декада листопада 2004 р. Стався вибух автомобіля на ринковому майдані у центрі міста Бейджі, що за 200 км на північ від Багдада. Загинули 14 чол., поранено 26.

Третя декада листопада 2004 р. Американські війська та іракська національна гвардія проводять спільну операцію проти повстанців у провінції Бабіль, яка розташована на південь від Багдада. П'ять тисяч вояків брали участь в операції. Охоплювали кілька міст у районі, відомому як «трикутник смерті». Він знаходиться на основній дорозі, що з'єднує Багдад із священними містами шиїтів — Кербела та Ен-Наджаф. Саме тут найчастіше нападали на війська та поліцію.

Поблизу міста Самарра під час перестрілки загинули троє людей. Гинули люди від вибухів в Багдаді.

Третя декада листопада 2004 р. В м. Ель-Фаллуджа вбито 2 американських вояків та поранено трьох. Головного радника американського посольства 48-річного Джема Мюллера вбито у Багдаді. Вибух двох замінованих автомобілів у м. Самарра спричинив загибель трьох людей. Поранено — 13. Серія вибухів сталася у Багдаді. У Мосулі заарештовано помічника керівника іракського відділення «Аль-Каїди» Абу Мусааба аз-Заркауї-Абу Саїда. У м. Ель-Фаллуджа виявлено лабораторію, яка виробляла вибухівку та отруту.

Початок грудня 2004 р. Збройні сутички в м. Ель-Фаллуджа тривали. Надходила інформація про те, що американські війська контролювали лише незначну частину міста.

Комітет мусульманських улемів Іраку заявив, що американці влаштували в Ель-Фаллуджі справжню бійню проти мирного населення.

Протягом листопада в боях за місто загинув 71 американських вояка, а в цілому по країні впродовж місяця США втратили 134 військовослужбовців. Кількість загиблих іракських повстанців сягнула 1600. Запеклі бої відбулися у місті Мосулі.

Початок грудня 2004 р. Президент США Джордж Буш відвідав Ірак. Візит відбувся в умовах секретності. Про нього повідомили коли президентський літак вже летів до США. Джордж Буш зустрівся з главою тимчасової адміністрації Полом Бремером, командувачем американських військ в Іраку генералом Рікардо Санчесом, представниками Урядової ради та американськими військовослужбовцями.

Перша декада грудня 2004 р. У Багдаді та прилеглих районах поширювалася епідемія вірусного гепатиту. Офіційно було зареєстровано 350 таких хворих. Більшість хворих — молодь віком від 15 до 25 років.

У м. Самарра (знаходиться за 100 км на північ від Багдада) вчинено напад на дільницю поліції. Загинув один поліцейський. Поранено випадкову 11-річну дівчинку. Водій-смертник підірвав автомобіль. Його мішенню була американська військова колона. Три іракці загинули. Американці не постраждали.

Кінець першої декади грудня 2004 р. У м. Ель-Фаллуджа (60 км на захід від Багдада) точилися запеклі бої між повстанцями і вояками США.

У м. Мосул (північ Іраку) підірвано халдейську церкву (збудовану 1950 року) та вірменську церкву, яку збиралися невдовзі відкрити. Нападники вивели людей з храму.

Початок другої декади грудня 2004 р. Американського вояка Джона Горна засуджено до трьох років ув'язнення. Він забив тяжко пораненого іракського підлітка. Дж. Горн пояснив свій вчинок бажанням припинити страждання приреченого хлопця. Вояку звільнено з армії.

Начальник кримінальної контррозвідки полковник Абдурразак Хамуд загинув у Багдаді. Шість терористів обстріляли з автоматів автомобіль, у якому їхали полковник А. Хамуд та ще один полковник. Обидва полковники загинули.

За кілька кілометрів на захід від міста Кіркук підірвано нафтопровід, яким перекачувалося іракська нафта до турецького порту Джейхан.

12 грудня 2004 р. У провінції Анбар на заході країни загинули 7 американських вояків. Були запеклі сутички в Ель-Фаллуджі.

Сталася технічна аварія двох вертольотів коаліційних сил. Трапилася вона біля м. Мосул. Два американських вояки загинули, четверо — отримали поранення.

12—14 грудня 2004 р. У місті Мосул (північ країни) знайдено мертві тіла двадцяти молодих чоловіків. Усі вони загинули від пострілів у голову. Протягом останнього місяця у районі Мосула було знайдено понад півтори сотні трупів.

13 грудня 2004 р. Вранці біля одного з контрольно-пропускних пунктів у «зеленій зоні» Багдада вибухнув замінований автомобіль. За його кермом був смертник. Загинуло 13 чол., щонайменше 30 — поранено.

14 грудня 2004 р. Замінований автомобіль вибухнув при в'їзді у «зелену зону» Багдада. Щонайменше 8 чоловік загинуло, ще 12 — поранено. За кермом автомобіля перебував смертник.

Повстанці продовжували чинити опір силам коаліції. Протягом кількох днів там загинули 11 американських вояків.

15 грудня 2004 р. Під час вибуху у місті Кербела загинуло щонайменше 10 чоловік, близько 50 було поранено. Серед поранених — шейх Абдель-магді аль-Кербелаї. Він був помічником верховного аятоли Алі ас-Систані.

Під час аварійної посадки польського вертоліта загинули троє польських вояк, четверо отримали поранення.

Середина грудня 2004 р. Заступник керівника Центрального командування США в Іраку генерал-лейтенант Ланс Сміт заявив, що лідер «Організації «Аль-Каїда» у Межиріччі» (колишня «Єдинобожжя та джихад») Абу Мусааб аз-Заркауї, як і раніше, діє на території Іраку.

Середина грудня 2004 р. Вбито Гасана Ібрагіма Фархана. Він був одним з найближчих помічників Абу Мусааба аз-Заркауї — лідера «Організації «Аль-Каїда» у Межиріччі». Двоє соратників заарештовано.

Друга декада грудня 2004 р. Газета «Аль-Ватан», посилаючись на секретну доповідь європейських розвідувальних служб, повідомляла про те, що в Іраку діє спе-

ціальна бригада американських лікарів і забирає придатні для трансплантації людські органи з щойно вбитих чи тяжко поранених іракців.

16 грудня 2004 р. Вранці невідомі вбили директора державної компанії телекомунікацій та пошти Кассема Міхауї.

18 грудня 2004 р. У Багдаді вбито дочку колишнього президента Іраку Абд ас-Салаяма Арефа. Вбивство сталося у її власному будинку на заході столиці. Санаа Абд ас-Салаяма Ареф та її чоловік вбиті з вогнепальної зброї. 20 грудня невідомі викрали сина вбитих — студента Багдадського університету. Колишній президент був при владі впродовж 1963—1966 років. Загинув в авіакатастрофі.

19 грудня 2004 р. Поблизу мечеті імама Алі у м. Ен-Наджаф вибухнув замінований автомобіль. Загинуло 48 чол., поранено — близько 100. Від вибуху у м. Кербела загинуло 16 чол.

22 грудня 2004 р. Ввечері неподалік спільного американо-іракського контрольно-пропускного пункту у місті Ель-Латифія (південніше Багдада) вибухнув автомобіль. 9 іракських національних гвардійців загинули. Було поранено 13 чол.

Автомобіль вибухнув і в м. Ель-Махмудія за 30 км на південь від Багдада. Були вбиті та поранені.

Сталися вибухи і у центрі Багдада.

Початок третьої декади грудня 2004 р. Вчинено напад на американську військову базу «Мараз» у місті Мосул. Загинуло 29 чоловік, поранено понад 60. Серед загиблих — 19 американських вояків. Нападники обстріляли їдальню бази з гранатометів та мінометів. Ісламське угруповання «Ансар ас-Сунна» взяло на себе відповідальність за цей терористичний акт.

За станом на 22 грудня 2004 р. американці втратили в Іраку 1329 військовослужбовців.

На дорозі в районі Абу-Грейб на захід від Багдада вибухнув фугас. Підірвалася машина, якою їхала сім'я. П'ять чоловік загинули, одного було поранено.

Третя декада грудня 2004 р. Офіційний історик армії США Ісаія Уілсон заявив, що військове командування США не мало чіткої програми дій в Іраку. Це ставило американську армію на межу поразки у війні.

Неподалік посольств Лівії та Судану у багдадському районі Аль-Мансур стався вибух. Загинули 12 чол., поранено — близько двох десятків.

27 грудня 2004 р. У Багдаді прогримів потужний вибух. Загинули кілька людей.

3 часу вторгнення коаліційних військ в Ірак американські війська втратили 1327 вояків.

27 грудня 2004 р. У багдадському районі Джадхія вчинено замах на одного з шіїтських лідерів, голову партії «Вища рада ісламської революції» Абдель Азіза аль-Хакіма. Вибухнув автомобіль зі смертником. Загинуло 13, поранено 66 чол.

29 грудня 2004 р. У ніч проти цього дня на заході Багдада стався вибух у будинку, коли там поліція виконувала обшук. Загинули 28 чоловік, у тому числі кілька поліцейських.

Два сусідніх будинки було зруйновано.

Кінець грудня 2004 р. Від вибуху замінованого автомобіля у м. Баакуба загинуло шість гвардійців, а вісім було поранено. 26 гвардійців і поліцейських загинуло під час нападів у населених пунктах на північ від Багдада.

Замінована машина вибухнула у Самаррі. Поміж шести загиблих — троє солдат Національної гвардії. Було поранено чотирьох мирних жителів.

30 грудня 2004 р. У центрі Багдада — потужний вибух. Стався він неподалік готелів, де розміщені представництва зарубіжних засобів масової інформації та служб безпеки.

У м. Мосул під час запеклого бою американці знищили близько тридцяти повстанців.

На півдні Багдада знайдено мертвим одного з керівників Компартії Іраку — Сааді Абд аль-Джаббара аль-Баяті. Його викрали 27 грудня у м. Махмудія за 30 км від столиці.

Будинок генерального секретаря Демократичної партії арабської нації було піддано мінометному обстрілу.

Кінець першої декади січня 2005 р. Від вибуху фугасу, що стався у західній частині Багдада, загинуло сім військовослужбовців США.

Поряд із блок — постом іракської армії та дільницею поліції у м. Юсефія повстанці підірвали замінований автомобіль. Два повстанці та два мирних жителі загинули, поранено десять осіб.

В одному із сіл поблизу м. Мосул американська авіація помилково розбомбила житловий дім. Загинуло 14 чоловік.

У м. Махавіль від вибуху загинуло четверо осіб, 19 чоловік поранено. Усі поранені та загиблі — мирні жителі.

9 січня 2005 р. Неподалік міста Ес-Сувейра іракська поліція виявила схованку з великою кількістю боєприпасів.

Було викликано саперний загін казахстанських миротворців для знешкодження боєприпасів. Забезпечувала роботу саперів група українських миротворців зі складу 72-го окремого механізованого батальйону.

Боеприпаси, у т. ч. авіабомби, перевезли до місця знешкодження. Після розвантаження всіх боєприпасів стався вибух. Сім українських миротворців загинули на місці, а один — помер від ран невдовзі. Загинув також вояка з Казахстану, четверо дістали поранення. Загинули: командир батальйону підполковник Матіжев Олег Вікторович, капітан Заграй Юрій Михайлович, капітан Андрущенко Сергій Миколайович, капітан Бражевський Валерій Вікторович, прапорщик Канарський Олександр Іванович, старший сержант Сітников Андрій Анатолійович, старший сержант Петрик Віра Іванівна, старший прапорщик Седой Володимир Миколайович.

Поранення отримали: майор Козлов Ігор Миколайович, рядовий Бахтіяров Олександр Миколайович, рядовий Ашаган Олександр Іванович, рядовий Кедик Максим Миколайович, рядовий Горячевський Михайло Анатолійович, сержант Шевяков Микола Іванович.

Тіла українських та казахського миротворців було відправлено до Багдада, а звітти — літаком С-130 Збройних Сил США — до міста Рамштайн (Німеччина). Там виконувалися відповідні медичні процедури. З Німеччини шлях загиблих пролягав на Україну.

Початок другої декади січня 2005 р. Нападники вбили водіїв автоколонни, яка везла нові іракські монети від порту міста Басра до Центрального банку Іраку. Трапилося це за 20 км на південний схід від Багдада. Гроші бандити захопили.

За 15 км на південь від Багдада поблизу міста Ель-Юсефія вчинено напад на автобус. 8 осіб загинуло. Троє пасажирів захоплено в заручники.

Від вибуху автомобіля поблизу дільниці поліції у місті Тікрит загинуло принаймні шість чоловік.

Раніше невідома збройна організація «Сароя Іракна» оголосила війну антиурядовим угрупованням. Повстанцям запропоновано припинити напади і диверсії. Втрати від диверсії на нафтових та енергетичних об'єктах досягли 10 млрд дол.

Початок другої декади січня 2005 р. Два заміновані автомобілі вибухнули у південно-східній частині міста Мосул. Два іракських солдати загинули, ще двох було поранено. Були значні жертви і поміж мирного населення.

Адміністрація США офіційно припинила пошуки в Іраку зброї масового ураження. До США повернувся старший інспектор Чарлз Дулфер.

17 січня 2005 р. У м. Баакуба з автоматів та гранатометів обстріляно армійський блок — пост. Загинули десять іракських солдатів.

Вбито сина шейха Хабіба аль-Хатиба. Шейх — представник шийтського духовного лідера Аятоли Алі ас-Систані.

Американський танк таранив мікроавтобус у м. Ель-Мікдадія. Загинуло 10 іракців. Одного було поранено.

Вибухнув замінований автомобіль у м. Бані-Саад. Загинули 4, поранені 13 чоловік.

У провінції Анбар на заході Іраку загинули два американські солдати.

19 січня 2005 р. У Багдаді сталися три вибухи. Замінований автомобіль вибухнув біля посольства Австралії. Загинули два іракці, семеро було поранено. Співробітники посольства не постраждали. Інший вибух прогрімів біля дільниці поліції. Загинули 5 чол., поранення дістали близько сорока осіб. Третій вибух стався поблизу госпіталю «Аль-Алявія».

Повстанці оголосили про початок активних бойових дій у м. Рамада, що розташоване за 110 км. на захід від Багдада. Повстанці вимагали скасування виборів, призначених на 30 січня 2005 р. Багато жителів залишили місто.

Кінець другої декади січня 2005 р. Активісти опозиції зібрали близько мільйона підписів іракців, які протестували проти проведення виборів до Національної асамблеї, призначених на 30 січня 2005 р.

Початок третьої декади січня 2005 р. Вбито двох заручників — громадян Великої Британії та Швеції. 14 чол. загинули в лікарні від пожежі у м. Насірія. Воно належало до зони відповідальності італійського військового контингенту.

У Байджі викрадено громадянина Бразилії. Іранець та британець загинули під час цього нападу.

23 січня 2005 р. Від вибухів у Багдаді загинуло шість чол. Троє підірвалися на міні неподалік міста Байджі. Будинок виборчої дільниці було підірвано у м. Хілла. Напад на поліційну дільницю вчинено у м. Рамаді. Американські літаки обстріляли м. Мосул. Під час бою американців з повстанцями у передмісті Мосула загинули три іракці. Поранення дістали чотири американці. Американська військова колона була атакована на трасі між Мосулом і Багдадом. Загинув один вояка.

Третя декада січня 2005 р. Повстанці вбили у Багдаді генерального секретаря ради суддів міністерства юстиції Іраку Каїса Хашима Шамері.

25 січня 2005 р. У сутичках з повстанцями у Багдаді загинули 11 поліцейських.

Третя декада січня 2005 р. Поблизу кордону з Йорданією у провінції Анбар розбився військово-транспортний вертоліт США. Щонайменше 30 американських вояків загинули.

У цій же провінції під час бою загинули чотири американських морських піхотинці.

Замінований автомобіль було підірвано на околиці Багдада неподалік аеродрому. Поміж американських військовослужбовців були жертви.

28 січня 2005 р. У зв'язку з виборами до Національної асамблеї в Іраку запроваджено комендантську годину впродовж 28—31 січня 2005 р.

30 січня 2005 р. Відбулися вибори до Національної асамблеї. Було 7700 претендентів на 275 депутатських місць. Кандидати об'єднувалися в 9 політичних блоків і 75 партій. Обириалися також місцеві ради 18 провінцій та парламент Курдистану.

У голосуванні взяло участь дещо більше 60 відсотків виборців. В деяких районах явка перевершила сподівання. Найактивніше голосували шійти та курди. Суніти вибори практично бойкотували.

Під час голосування загинуло 40 чол. У Багдаді сім смертників підірвали себе в чергах на голосування або поряд з виборчими дільницями. Окрім того,

дві дільниці були обстріляні з мінометів.

За кілька годин до початку виборів ракетами було обстріляно посольство США. Два американці загинули, четверо дістали поранення.

31 січня 2005 р. Британський транспортний літак розбився поблизу Багдада, загинуло 15 військовослужбовців.

Початок лютого 2005 р. Угрупування «Аль-Каїда в Іраку», очолюване Абу Мусаабом аз-Заркауї, обіцяло продовжити збройну боротьбу проти іноземних військ. Вибори в Іраку «Аль-Каїда “назвала” американською грою».

2 лютого 2005 р. Протягом доби у кількох містах загинув 21 чол. Жертви — пердусім поліцейські та військовослужбовці.

3 лютого 2005 р. Близько 14. 00 за місцевим часом у власному помешканні у Багдаді знайдено тіло полковника Романа Васильовича Середницького. Служив у штабі багатонаціональної дивізії в Республіці Ірак. Причина смерті — серцевий напад.

Сім'я полковника (дружина та дві дочки) проживали у Києві. Полковник Р. В. Середницький став вісімнадцятою жертвою поміж українського миротворчого контингенту.

Перша декада лютого 2005 р. Повстанці напали на дільницю поліції у селищі Махавін. Це — за 80 км на південь від Багдада. Загинули 17 поліцейських, 5 службовців національної гвардії, 14 нападників. 18 чол. було поранено.

На саморобній міні у Багдаді підірвалася група американських вояків. Один з них загинув, двоє отримали поранення.

Пентагон повідомив, що від початку воєнних дій у березні 2003 року в Іраку загинули 1444 американські військовослужбовці.

Італійську журналістку Джуліану Стрену викрало угруповання «Організація ісламський джихад». Викрадачі вимагали вивести з Іраку італійський військовий контингент.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Біля центру з набору в армію у Багдаді стався вибух. Загинув 21 чоловік. Три десятки було поранено.

Американці твердили, що вибух вчинив смертник. Іракські власті заявили, що то був обстріл з міномета.

У м. Самарра на міні підірвався автомобіль поліції. Загинули чотири поліцейських. Вибухи у містах Мосул та Баакуба спричинили смерть 30 чоловік.

Нападники вбили двох синів генерального секретаря «Демократичної партії іракського народу» Мітхаля аль-Алусі.

Трапилося це у західному секторі Багдада. Сам генсек не постраждав.

Джип американського патруля підірвався на міні на автостраді південніше Багдада. Загинув один американський вояка. Двох було поранено.

Звільнено заручницю — італійську журналістку Джуліану Стрену. Також звільнено чотирьох єгипетських інженерів.

9 лютого 2005 р. Поблизу міста Рамаді знайдено тіла п'яти застрелених іракських солдатів. На кожному трупі був папірець, у якому погрожувалося, що таке трапиться з кожним, хто співробітничав з Адамом Алауї.

Солдатів викрало і стратило об'єднання «Каїда аль-Джихад в Іраку», очолюване Абу Мусаабом аз-Заркауї.

У різних районах м. Рамаді викрадено одинадцять чоловік. Поміж них вісім — солдатів та офіцер поліції.

Обстріляно штаб квартиру Демократичної партії Курдистану у м. Мосул.

Друга декада лютого 2005 р. Оголошено офіційні результати виборів до Національної асамблеї. Вони відбулися 30 січня.

«Об'єднаний іракський альянс» здобув 48 відсотків голосів. Альянс підтримував шіїтський лідер Алі ас-Систані. «Курдський альянс» на другому місці — 25 відсотків. «Іракський список»,

очолюваний прем'єр міністром Аядом Аляуї, набрав 14 відсотків.

В одній з хлібних крамниць у Багдаді терористи відкрили вогонь по покупцях. Сім чоловік загинули негайно, ще двоє померли в лікарні.

В бою біля міста Салман — Пак за 65 км від Багдада загинуло 10 поліцейських, а понад півсотні — поранено. У тому ж місті наступного дня повстанці захопили 20 поліцейських, які перебували на лікуванні

На околиці Багдада біля шіїтської мечеті стався вибух. Щонайменше 13 чол. загинуло.

Застрелено колишнього голову кримінального суду Басри Таха аль-Басрі.

У м. Мусаїб вибухнув замінований автомобіль. Загинули 17 чол. Поранено — 16 чол.

Невідомі обстріляли автомобіль у центрі Багдада. Загинули бригадний генерал Джадаан Фархан та два його ад'ютанти.

Друга половина лютого 2005 р. Політичні угруповання Іраку розпочали переговори про формування нового уряду країни.

Друга половина лютого 2005 р. Керівник іракської розвідки Мохаммед Абдалла Шахвані заявив, що в акціях опору беруть участь 200 тис. чоловік, з них 40 тисяч — активні бійці.

В населеному пункті на північ від Багдада знайдено тіла вісьмох чоловік. Вони працювали на американській військовій базі.

Одного американського вояку вбито в провінції Анбар. Чотири вояки США загинули в дорожньо-транспортних пригодах. Кількість загиблих з березня 2003 р. американських військовослужбовців досягла 1463.

19 лютого 2005 р. Під час мусульманського свята «Ашура» сталася черга вибухів. Щонайменше 55 чоловік загинули. Кілька десятків дістали поранення. У Багдаді було два потужних вибухи. Ще шість — в інших містах.

Одного вояка США було вбито. Поміж вбитих — поліцейські та мирні жителі.

На заході Іраку в провінції Анбар тривала широкомасштабна антитерористична операція. У ній брали участь морські піхотинці США та іракські урядові війська.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Угруповання «Каїда аль-Джихад в Іраку» (очолюване Абу Мусаабом аз-Заркауї) заявило через «Інтернет», що не припинить священну війну проти окупантів.

У західній частині Багдада стався вибух. Загинуло двоє поліцейських та двоє цивільних. Близько трьох десятків іракців дістали поранення.

Вибух прогрімів і в м. Мосул (північ Іраку). Одна людина загинула, десяток осіб поранено.

Третя декада лютого 2005 р. У рідному місті Саддама Хусейна-Тікріті смертник у поліцейській формі намагався в'їхати на замінованому автомобілі на дільницю поліції. Привів у дію вибуховий пристрій, 15 чол. загинуло. Понад два десятки людей отримали поранення.

Підірвано фугас у м. Кіркук на шляху поліцейської автоколонії. Два поліцейських загинуло, четверо дістали поранення.

Прогрімів вибух і у м. Мосул. Вбито двох, поранено 14 осіб.

Державне телебачення показало людину, яка назвала себе лейтенантом сирійської розвідки Анасом Ахмедом аль-Ессою. Заявив, що його групу було заслано з Сирії до Іраку для організації хаосу і підтримки опору американцям.

Кінець лютого 2005 р. Загинули три американські військовослужбовці у м. Тарміях. Це — 35 км. на північ від Багдада. Смерть спричинила міна, прилаштована повстанцями на узбіччі автотраси.

Від 2003 р. в Іраку загинуло 1489 американських військовослужбовців.

Знайдено мертвою 36-річну Раїду Вазган. Вона була диктором урядового телеканалу «Аль-Іракія». Її та 10-річного сина викрадено було за десять днів до нього в м. Мосул.

Заарештовано нерідного брата С. Хусейна-Сабауї Ібрагіма аль-Гасана ат-Тикриті. Заарештований був радником у колишнього іракського президента. Посідав 36 — е місце у переліку 55 найбільш розшукуваних діячів поваленого уряду.

Міжарабська газета «Аш-Шарк аль-Аусат» повідомляла що його іракським властям видала Сирія.

Кінець лютого 2005 р. У таборі «Зулу» (місці розміщення 73-го окремого механізованого батальйону) урочисто відкрито пам'ятник українським воякам, які загинули в Іраку. На монументі викарбувані імена всіх загиблих на землі Іраку українських воїнів.

Ще один пам'ятник загиблим українським військовослужбовцям планувалося найближчим часом встановити біля однієї з великих шкіл міста Ес-Сувейра.

Пам'ятники споруджувалися за замовленням групи шейхів і приватних підприємців міст Ес-Сувейра та Ель-Азізія.

26 лютого 2005 р. У результаті вибуху в м. Ель-Халіль загинуло 132 чоловіки. Півтори сотні дістали поранення. Автомобіль, керований смертником і начинений вибухівкою, врізався у юрбу безробітних, які знаходилися біля муніципалітету. Відповідальність за теракт взяло на себе угруповання «Каїда аль-Джихад у Межиріччі». Угруповання очолював Абу Мусааб аз-Заркауї.

Під час іншого вибуху за 30 км на північ від м. Ель-Халіль загинув один поліцейський і ще кількох було поранено.

1 березня 2005 р. Ввечері вбито 35-річного суддю Раїда Юхі ас-Сааді. Він вів справу колишнього президента Іраку Саддама Хусейна та одинадцяти його соратників. Суддю охороняли американські та іракські військовослужбовці. Суддя відмовлявся вести справу анонімно, не дивлячись на загрозу вбивства.

1 березня 2005 р. Обстріляно контрольно-пропускний пункт між містами Ель-Латифія та Ель-Махмудія. Загинув солдат Національної гвардії, ще двох було поранено.

2 березня 2005 р. На базі Національної гвардії поблизу аеропорту «Ель-Мутанна» у Багдаді стався вибух замінованого автомобіля. Вибух спрямовувався проти новобранців. Щонайменше 6 чоловік загинули, 28 дістали поранення.

Початок березня 2005 р. Французька журналістка Флоранс Обенас звернулася у відеозапис про допомогу. Заручницею вона перебувала вже п'ятий тиждень.

Початок березня 2005 р. Смертник підірвав себе на автотрасі Багдад-Самарра. Щонайменше 15 чоловік загинули, близько трьох десятків — поранено.

Під час збройних сутичок у м. Баакуба загинули сім іракських військовослужбовців та п'ять поліцейських. Близько трьох десятків людей дістали поранення.

15 обезголовлених трупів чоловіків і жінок знайдено поблизу міста Латифія (40 км на південь від Багдада).

Поблизу м. Ер-Рамаді (захід Іраку) знайдено останки 19 чоловік, убитих пострілами в потилицю. Очевидно то були національні гвардійці. Їх вбито кілька тижнів тому.

Болгарський солдат Гирдо Гирдев загинув під час обстрілу, що вівся з американського об'єкта. Начальник Генерального штабу болгарської армії генерал Ніко-

ла Колев звернувся до голови Комітету начальників штабів Збройних Сил США з проханням розслідувати інцидент та вжити заходів, які б унеможливили таке повторення у майбутньому.

Початок березня 2005 р. На контрольно-перепускному пункті біля в'їзду на територію міністерства внутрішніх справ прогрімив вибух. Два поліцейські загинули. Семеро дістали поранення.

Від двох інших вибухів у Багдаді загинули 14 чоловік. Близько півсотні осіб — поранено.

Всі вибухи спричинили смертники — терористи.

У провінції Бабіль (на південь від Багдада) у бою з повстанцями загинув американський морський піхотинець.

Друга декада березня 2005 р. Не вдалося сформувати новий уряд країни на першому засіданні Національної асамблеї. Засідання парламенту тривало лише півтори години.

Під час засідання парламенту неподалік «зеленої зони» в Багдаді сталася серія потужних вибухів, а зону повстанці обстрілювали з мінометів.

Вибуховий пристрій спрацював біля Інституту нафти у м. Байджі. Загинули викладач і три студенти.

Смертельно поранено американського солдата неподалік Багдада. Він підірвався на фугасі.

Друга декада березня 2005 р. Сунітське угруповання «Джамаа джунд ас-Сахаба» («Військо сподвижників пророка Мухаммеда») заявило про свою причетність до вибуху у шийтській мечеті Мосула 10 березня. Тоді загинуло понад 50 чол. і близько сотні дістали поранення. Вибух здійснив смертник, який проник до мечеті.

У східному багдадському районі Маамель у результаті вибуху загинув іракський поліцейський і троє дістали поранення. Поблизу свого будинку застрелено головного інженера багдадського міжнародного аеропорту.

12 березня 2005 р. У результаті збройного нападу у Мосулі загинув американський військовослужбовець. Від березня 2003 року в Іраку загинуло 1513 американських вояків.

15 березня 2005 р. На заході Багдада вибухнув замінований автомобіль. Один американський солдат загинув, а шість — дістали поранення.

16 березня 2005 р. Вранці біля одного із блок — постів Національної гвардії в місті Баакуба (схід країни) підірвано замінований автомобіль.

Вбито і поранено десятки військовослужбовців.

20—21 березня 2005 р. Загинуло щонайменше 50 чол. Під час бою з повстанцями поблизу Багдада вбито 24 та поранено сімох повстанців.

Генерала Валіда Кармуш Кашмулу застрелено у м. Мосул. Генерал очолював у Міністерстві внутрішніх справ відділ боротьби з корупцією. Терористи обстріляли і похоронну процесію з тілом генерала. Двоє людей загинуло, десять — дістали поранення.

Від вибуху саморобної бомби у Кіркуку загинув американський вояка. Ще три дістали поранення.

Повстанці напали на поліцейський патруль. Один перехожий загинув. Поранено одного поліцейського.

Шейха Абдель Рахіма ас-Самараї вбито у Багдаді. Він був імамом однієї з мечетей.

Ірак звинувачував Йорданію у підтримці іракських повстанців.

Початок третьої декади березня 2005 р. Чотири жінки та троє дітей загинули від вибуху фугасу закладеного на узбіччі дороги.

Озброєні люди в масках відкрили вогонь по торговцях. Сталася перестрілка. Нападники були вбиті. Троє перехожих отримали поранення.

Поблизу м. Кіркук (північ країни) підірвано нафтопровід. Витекло чимало нафти. Сталася пожежа.

У м. Мосул повстанці підірвали бомбу на шляху руху американського патруля. Кілька солдатів дістали поранення. Чотири іракці загинули. Неподалік однієї з мечетей Мосула сталася сутичка поліції з бойовиками. 17 повстанців було вбито, а 14 — взято у полон.

У провінції Анбар (де переважає сунітське населення) вбито американського солдата.

Третя декада березня 2005 р. Катарський телеканал «Аль Джазіра» повідомив про мінометний обстріл позиції українських миротворців в Іраку, які знаходилися в м. Ель-Кут. Командир 7-го окремого батальйону генерал — майор Сергій Попок у телефонній розмові з міністром оборони України Анатолієм Грищенком зазначив, що не було жодного обстрілу.

23 березня 2005 р. Представник Міністерства внутрішніх справ Іраку Сабах Казім повідомив про те, що під час операції сил спеціального призначення вбито 85 бойовиків. Поміж них були і іноземці. Трапилося це ніби у тренувальному таборі біля озера Тартар (за 200 км. на північ від Багдада). Іракські повстанці спростували цю інформацію властей. Кореспонденти арабських телеканалів повідомляли, що бачили у таборі 30—40 бойовиків.

Громадянина Німеччини Гасана аз-Зауді викрало угруповання «Бригади захисників ісламу». Цей громадянин працював в Іраку кореспондентом.

Кінець березня 2005 р. Національна асамблея Іраку не змогла обрати спікера. Курди і шіїти досягли між собою домовленості, що спікером буде представник сунітів. Їх у парламенті 17 осіб. Претендентами на цей пост вважалися Аднан аль-Джанабі (прихильник прем'єра Аяда Аляві) та Фа ваз аль-Джарба. На думку сунітів — він занадто лояльний до шіїтів.

Обрання спікера було перенесено на 2 квітня.

Викрадено трьох румунських журналістів. Журналісти були викрадені на шляху до Багдада.

Кінець березня 2005 р. У м. Мосул (північ Іраку, адмінцентр провінції Найнава) точилися запеклі бої.

У західній частини Багдада (район Аз-Зейтун) вибухнув автомобіль, керований смертником. Один іракець загинув, шестеро дістали поранення. Смертник прямував на американський військовий патруль, але американці вчасно помітили небезпеку.

Кінець березня 2005 р. Ірак відвідав секретар Ради національної безпеки і оборони України Петро Порошенко. Висловив зацікавленість України у відбудові іракської економіки.

3 квітня 2005 р. Головою Національних зборів (парламенту) обрано Хаджима аль-Хасані. Він отримав 215 голосів. Його кандидатуру запропонували дві провідні фракції — «Об'єднана іракська коаліція» шіїтських партій та блок двох курдських партій. Вони мали у парламенті відповідно 176 і 77 мандатів з 275.

Хаджим аль-Хасані — мусульманин — суніт. Народився 1954 року у м. Кіркук. Вищу освіту здобув у США (Коннектикутський університет). Працював в Лос-Анджелосі. У перехідному уряді (після повалення С. Хусейна) обіймав посаду міністра промисловості та мінеральних ресурсів. До парламенту був обраний за списком «Іракці». Очолював список президент Газі аль-Явер.

Заступниками аль-Хасані обрано Арифа Тейфура (курд) та Хусейна аш-Шахрістані (шіїт). Х. Аш-Шахрістані — учений-ядерник. Відмовився брати участь у про-

грамі створення іракської ядерної зброї. За це С. Хусейн ув'язнив вченого у в'язниці «Абу-Грейб», де він провів 10 років.

1991 року йому вдалося виїхати з Іраку, — спочатку до Ірану, а потім до Великої Британії. Вважається особою, наближеною до духовного лідера шиїтів аятоли Алі ас-Систані.

У ніч проти цього дня щонайменше 40 озброєних людей гранатометами обстріляли в'язницю «Абу-Грейб» неподалік Багдада. Перестрілка тривала 40 хвилин. Одного нападника вбито. Поранення дістали щонайменше 60 осіб. Поміж них — 44 вояки США.

Відповідальність за напад взяло на себе угруповання Абу Мусаїба аз-Заркауї — керівника іракського відділення «аль-Каїди».

Перша декада квітня 2005 р. Пости віце-президентів Іраку дісталися Аделю Абдулу Магді (шиїту) і Газі аль-Яверу (суніту). Реальна влада концентрувалася у руках прем'єр-міністра. Очікувалося, що ним стане Ібрагім Джафарі (шиїт).

Перша декада квітня 2005 р. У Багдаді сталися два вибухи. Перший мав місце в районі Ель-Амірі. Загинула одна людина, двоє дістали поранення. Другий вибух стався у районі Ед-Дора у південному передмісті столиці. Дістали поранення кілька американських солдатів.

Кілька невідомих вдерлися до офісу Компартії Іраку в багдадському районі Ас-Садр. Вигнали на вулицю співробітників, вибили шибки, підірвали офіс вибухівкою. Приміщення згоріло. Три співробітники отримали опіки.

6 квітня 2005 р. Національна асамблея обговорювала питання про склад Президентської ради та уряду. Президентом Іраку вперше в його історії обрано курда — Джелала Талібані.

11 квітня 2005 р. У місті Хіт (захід Іраку) вчинено напад на автоколонну, яка прямувала до Багдада. Вбито 10 водіїв. Втекли від нападників 4 водії. 10 вантажівок бойовики забрали з собою.

Четверо дітей загинули у Багдаді від вибуху фугасу. Вибуховий пристрій було заховано у сміття.

У м. Ель-Каїм (поблизу кордону з Сирією) вибухнули два заміновані автомобілі. Кілька чоловік дістали поранення. Після вибуху розпочалися сутички повстанців з урядовими вояками та американськими військовослужбовцями.

Викрадено співробітника посольства Пакистану в Іраку Маліка Мухаммада Джаведа. Він виконував обов'язки помічника уповноваженого у справах.

Початок другої декади квітня 2005 р. Американська авіація та артилерія обстріляли населений пункт Ель-Іш біля міста Ель-Каїм поблизу кордону з Сирією. Про це повідомив супутниковий канал «Аль-Арабія» (ОАЕ). Багато будинків зруйновано. Загинуло щонайменше 30 чол. Така ж кількість людей дістали поранення.

12 квітня 2005 р. Під містом Ель-Каїмом точилися запеклі бої між іракськими повстанцями та вояками США. Американці намагалися взяти місто штурмом. Повстанці створили потужну оборону. Наступ на Ель-Каїм спровокувало те що біля однієї з розташованих там баз США було одразу підірвано три автомобілі.

У м. Мосул вибухнув замінований автомобіль. Загинули 10 чоловік. Понад 20 осіб дістали поранення.

Одного з колишніх керівників у минулому правлячої партії — Махмуда Джасем аш-Шааті та двох його супутників вбито в районі Джараула (140 км. на північний схід від Багдада).

Арештовано визначного активіста партії БААС Фадила Ібрагіма Махмуда аль-Машадані.

Ірак відвідав міністр оборони США Доналд Рамсфелд. Зустрічався з керівниками Іраку та американськими військовослужбовцями. За кілька годин після його від'їзду у Багдаді сталися два вибухи, спрямовані проти американських патрулів.

13 квітня 2005 р. Поблизу «зеленої зони» Багдада підірвано автомобіль. Повз нього саме їхав американський конвой. П'ять іракців загинули. Поранено 4 американців. Вибух знищив п'ять іракських та дві американських машини.

У різних районах Багдада сталися ще три вибухи. Один з вибухів прогрімів поблизу багдадського аеропорту незадовго після приземлення літака з першим заступником державного секретаря США Робертом Зейліком.

Друга декада квітня 2005 р. Від вибуху саморобної бомби на північ від м. Кіркук загинули 12 іракських поліцейських.

14 квітня 2005 р. Вранці поблизу «зеленої зони» в центрі Багдада сталися три потужні вибухи. Загинули 11 поліцейських, 28 — дістали поранення.

14 квітня 2005 р. В м. Тікрит вибухнув замінований автомобіль. Повз нього рухався американський патруль.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Замінований автомобіль, керований смертником, вибухнув поряд з кортежем прем'єр-міністра Аяда Аляві. Один охоронець прем'єра загинув, три — дістали поранення. Глава уряду не постраждав.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Генерал-майора Аднана Табата вбито у Багдаді. Десятеро невідомих вдерлися в дім генерала. Застрелили А. Табата і його племінника.

На трасі Кіркук-Ель-Хувейджа на півночі країни стався вибух. Загинув один іракський студент. Четверо американських вояків отримали поранення.

Замінований автомобіль вибухнув поряд із табором іракської Національної гвардії в Багдаді. Загинули шість чоловік. 38 чоловік отримали поранення.

Про причетність до теракту заявило угруповання «Каїда аль-джихад» на чолі з йорданцем Абу Мусаабом аз-Заркауї.

21 квітня 2005 р. Збито цивільний вертоліт «Mi-8» болгарської авіакомпанії «Heli Air». Загинуло 11 чоловік.

21 квітня 2005 р. У Багдаді сталися два потужні вибухи. Неподальок поста поліції у центрі Багдада смертник підірвав себе в автомобілі. Один поліцейський загинув, а ще два — дістали поранення.

Другий вибух прогрімів біля «зеленої зони».

Третя декада квітня 2005 р. Головний військовий інспектор Центрального розвідувального управління США Чарльз Дулфер повідомив, що пошуки в Іраку зброї масового знищення завершено безрезультатно.

Третя декада квітня 2005 р. Біля шіїтської мечеті в Багдаді сталися два вибухи. Загинули що найменше 15 чоловік. Поранено 57 осіб.

Спочатку було підірвано закладений біля дороги фугас. Потім смертник підірвав себе у натовпі, який зібрався подивитися на наслідки першого вибуху.

У м. Мосул загинув оператор Салех Ібрагім. Працював на американське агентство «Assosiated Press». Дістав смертельні у поранення у перестрілці біля району вибуху, який знімала група журналістів.

Третя декада квітня 2005 р. Підірвано замінований автомобіль біля блок-посту поліції, коли там проїжджав кортеж прем'єр-міністра Аяда Аляві.

Вбито мера Багдада Алі аль-Хайдири та помічника прем'єр-міністра — Сарема Джафара аль-Канані.

У Багдаді також вбито двох посадовців Міністерства внутрішніх справ та трьох їх охоронців. Відповідальність взяло угруповання «Каїда аль-джихад в Іраку».

Повстанці обстріляли ракетами місто Ель-Мусаїб (за 70 км на південь від Багдада). Було випущено 5 ракет. Загинули щонайменше 5 чоловік.

Кінець квітня 2005 р. У передмісті Багдада у власному будинку вбито депутата Національної асамблеї Ламію Абед Кадурі аль-Сакрі. Налезала до партії прем'єр-міністра Аяда Аляві.

30 квітня 2005 р. В місті Мосул застрелено Талеба Сеїда Вахбу — одного з керівників Демократичної партії Курдистану.

4 травня 2005 р. Від вибуху перед приміщенням Демократичної партії Курдистану загинули 59 чоловік. Близько 120 осіб дістали поранення. Теракт виконав смертник. На час теракту перед приміщенням перебувало кілька сот осіб. Приміщення використовувалося як центр для набору новобранців у поліцію. Відповідальність за теракт взяло угруповання «Джейн ансар ас-суна» («Армія послідовників суні»).

4 травня 2005 р. Біля центру набору новобранців для поліції у Багдаді стався вибух. Щонайменше 50 чол. загинули.

Початок травня 2005 р. Повстанці атакували у місті Ер-Рамаді позиції американських та урядових іракських військ. Загинули 12 повстанців, один іракський солдат, двоє місцевих жителів. Поранено шість вояків коаліції та шестирічну дівчинку.

Вибух замінованого автомобіля здійснив смертник у м. Таль-Афар на півночі Іраку. Щонайменше 25 чол. загинуло. Близько трьох десятків осіб дістали поранення. Цей вибух відбувся під час похорону одного з керівників Демократичної партії Курдистану Талеба Сеїда Вахби.

Вибухом бомби вбито одного американського вояка. Ще один дістав поранення.

Знайдено тіло загиблого американського пілота одного з двох винищувачів «F-18», які зникли 2 травня.

Початок травня 2005 р. Приведено до присяги перехідний уряд Іраку. У новому уряді залишалися вакантними 7 постів. Поміж них — міністра оборони, міністра нафти, міністра промисловості. Депутати — суніти заблокували кандидатів, запропонованих на ці пости президентом Джалалом Талабані.

Початок травня 2005 р. Щонайменше 25 осіб загинули у Багдаді у результаті серії нападів. На півдні столиці в районі за назвою Сайдія було вчинено напад на чотири автомобіля поліції. Йодному з автомобілів вдалося вирватися із засідки, інші — згоріли. Поліцейські, які перебували в них, — загинули.

Біля будинку заступника міністра внутрішніх справ бригадного генерала Хікмета Муси стався вибух замінованого автомобіля. Один охоронець загинув. Шість поліцейських дістали поранення. Генерал — не постраждав.

В центрі Багдада мав місце вибух неподалік армійського вербувального пункту. Щонайменше 11 осіб загинули. Поранення дістали понад два десятки осіб.

10 травня 2005 р. Вранці в центрі Багдада стався потужний вибух. Щонайменше 7 чол. загинуло, а 16 — дістали поранення. Було підірвано замінований автомобіль поблизу американської військової автоколонії.

Кінець першої декади травня 2005 р. Смертник на автомобілі, начиненим вибухівкою, в'їхав у натовп на базарі у м. Сувейра (50 км на південь від Багдада). Загинуло 22 чоловіки. Близько півсотні дістали поранення.

Стався вибух замінованого автомобіля і у транспортного тунелі під одним з центральних майданів Багдада. Шляхопроводом їхали три машини з іноземцями та мікроавтобус зі студентами університету. Загинуло 17 чоловік. 33 особи дістали поранення.

Вибуховий пристрій спрацював на трасі між містами Мосул та Байджа. Два іракських солдати загинули. Четверо дістали поранення.

За два тижні перебування при владі перехідного уряду, очолюваного Ібрагімом аль-Джаафаром, в Іраку підірвано понад 60 замінованих автомобілів. Найкривавіший теракт виконало угруповання «Каїда аль-джихад» на чолі з йорданцем Абу Мусабом аз-Заркауї».

11 травня 2005 р. Смертники здійснили три вибухи (у Багдаді, Тікриті, Хаведжі). Загинуло 84 особи, близько 200 дістали поранення.

У Тікриті вибухнув замінований автомобіль. Вибух проgrimів серед натовпу будівельників, які зібралися на одному з міських майданів у пошуках роботи. Щонайменше 70 осіб дістали поранення.

Терорист підірвав себе у м. Ель-Хувейджа (на північ від Багдада) на території центру з набору новобранців до урядової армії. Загинуло 35 чоловік. Поранення дістали 35 осіб.

У результаті вибуху на південній частині Багдада п'ять чоловік загинуло. Десятки людей дістали поранення.

У м. Ель-Каїн (захід Іраку, поблизу кордону з Сирією) тривали запеклі бої між американськими вояками і повстанцями. Американські морські піхотинці проводили спецоперацію, спрямовану на знищення іноземних найманців. Авіація США інтенсивно бомбардувала північні райони міста.

Американські військові власті оголосили про втрату трьох морських піхотинців. Число військовослужбовців в Іраку від початку воєнної операції у березні 2003 року сягнуло 1603 чоловік.

12 травня 2005 р. Від отриманих ран померли бригадний генерал Іяд Імад Манді та полковник поліції Джамаль Ахмед Хусейн.

У м. Ель-Каїнт на кордоні з Сирією під час операції «Матадор» тривали запеклі бої між вояками США та повстанцями. Від початку цієї операції загинуло 14 вояків США. Велика група повстанців була блокована в селищах Карабла та Рамана.

16 травня 2005 р. На одній з вулиць Багдада стався вибух саморобної бомби. Дві особи загинуло. Четверо людей дістали поранення. Поміж них — два військовослужбовці.

Середина травня 2005 р. В бою у м. Мосул американські вояки вбили трьох повстанців. Потім американці відкрили вогонь по двох машинах, які наблизилися до місця бою. Загинуло 5 мирних жителів. Поміж них — одна дитина. Від вибуху замінованого автомобіля загинуло 2 особи, а одна — дістала поранення.

Американські вояки завершили широкомасштабну операцію в провінції Анбар у районі іраксько-сирійського кордону. Вбито 125 та захоплено в полон 39 бойовиків. Американці втратили 9 військовослужбовців. 40 вояків США дістали поранення.

Загальна кількість загиблих вояків США сягнула 1619 чоловік.

Друга декада травня 2005 р. У Багдаді застрелено високого посадовця з Міністерства внутрішніх справ Іраку генерала Ібрагіма Гамаса. Про свою причетність заявило угруповання, очолюване Абу Мусабом аз-Заркауї.

Тіла семи іракських туркменів знайдено на околиці міста Ер-Рамаді. Їх вбито пострілами в голову.

У містах Баакуба та Байджі сталися вибухи. Загинули два поліцейські. Щонайменше 14 чоловік дістали поранення. Від початку у березні 2003 р. воєнної операції США і Великої Британії в Іраку загинуло 100 журналістів.

Спілка арабських журналістів засудила викрадення і вбивства журналістів повстанцями, а також арешти іракськими властями та американськими вояками іноземних і місцевих журналістів та перешкоджання їхній діяльності.

Друга декада травня 2005 р. Хвиля терористичних актів, що прокотилася країною після сформування уряду Ібрагіма аль-Джаафарі, забрала життя близько 400 чол. Щогодини в Іраку у середньому гине одна людина.

За 30 км на південь від Тікрита від вибуху саморобної бомби загинув один військовослужбовець США. Ще один дістав поранення. Загалом від березня 2003 року в Іраку загинуло 1616 вояків США.

Знайдено трупи трьох іракських журналістів. Вони працювали на місцеві видання. Убито також двох журналістів, які працювали на кувейтське телебачення.

22 травня 2005 р. Чотири батальйони іракських урядових військ і три батальйони поліції за підтримки збройних сил США почали у Багдаді широку антитерористичну операцію. Вони оточили західну частину міста та прочісували її у пошуках повстанців.

У Багдаді обстріляно автомобіль генерального директора міністерства торгівлі Алі Муси Салмана. Він та його водій загинули. Три особи дістали поранення.

23 травня 2005 р. Вранці у Багдаді вбито Валі ар-Рубаї. Був радником прем'єр-міністра. Група озброєних людей обстріляли його автомобіль на одній з центральних вулиць.

У м. Туз-Хурмат (на південь від Кіркука) підірвано замінований автомобіль. Вибух стався коли повз автомобіль рухався кортеж члена керівництва Патріотичного союзу Курдистану Мухамеда Махмуда Джигареті. Щонайменше п'ять чоловік загинули, 18 осіб дістали поранення. М. Джигареті не постраждав.

В м. Саммара (95 км на північ від Багдада) три смертники намагалися напасти на американську військову базу. Нападники загинули. Три американські солдати дістали поранення.

Третя декада травня 2005 р. Звільнено трьох румунських журналістів — заручників. Журналісти повернулися на батьківщину.

Впродовж останніх двох років в Іраку викрадено близько 200 іноземців. Понад три десятки викрадених іноземців викрадачі вбили.

Угруповання «Аль-Каїда в Іраку» заявило про викрадення і страту американського пілота із збитого літака.

25 травня 2005 р. На світанку американські війська почали широкомасштабну операцію в провінції Анбар на заході Іраку. Близько тисячі морських піхотинців оточили 100-тисячне місто Ель-Хадита і просувалися до його центру.

Третя декада травня 2005 р. Уряд Ібрагіма аль-Джаафарі визначив коло злочинів, за скоєння яких застосовується смертна кара.

26 травня 2005 р. Смертник підірвав автомобіль на шляху патруля в районі Шула в Багдаді. Загинули три іракських поліцейських та перекладач американської армії. Бойовики обстріляли з машини в районі Рісаля групу людей. Впродовж дня у Багдаді загинуло 9 чоловік. 17 осіб дістали поранення.

Третя декада травня 2005 р. У результаті серії вибухів в Багдаді, Талль-Афарі, Махмудії, Тузі, Самаррі та інших містах щонайменше 150 чоловік загинуло і десятки людей дістали поранення.

29 травня 2005 р. В результаті вибухів на КПП між містами Юсуфія та Махмудія загинули 9 іракських солдатів, а ще троє дістали поранення. У м. Мадаїн вибухнув замінований автомобіль. Загинуло 3 чоловіка, а 9 дістали поранення.

У Багдаді від вибухів загинуло дві особи, поранено-шість. Від двох вибухів поряд з іракською військовою базою неподалік міста Мосул 5 чоловік загинули, 40 — були поранені.

30 травня 2005 р. В місті Ель-Хіла (адмінцентр провінції Бабіль) від вибухів загинуло щонайменше 20 чоловік. Вибухи вчинили смертники.

1 червня 2005 р. Вранці стався сильний вибух в районі Багдадського міжнародного аеропорту.

Протягом травня в Іраку вбито 77 вояків США та понад 600 іракців.

2 червня 2005 р. Стався вибух замінованого автомобіля біля ресторану містечка Туз-Хармат (88 км на південь від м. Кіркук). У ресторані снідали охоронці заступника прем'єр-міністра. 9 чоловік загинуло, 25 осіб дістали поранення.

Початок червня 2005 р. Керований смертником автомобіль вибухнув поблизу Багдадського міжнародного аеропорту. Поранено 15 чоловік. Контрольно-пропускний пункт було обстріляно з автоматів.

На шляху американського військового патруля у м. Ель-Фаллуджа вибухнула міна. Були вбиті і поранені.

Початок червня 2005 р. Поблизу міста Кіркук від вибуху загинув американський військовослужбовець. Також від вибуху загинув один американський вояка поблизу м. Рамаді. Ще один вояка загинув там у сутичці з повстаннями.

3—6 червня 2005 р. У різних районах країни загинуло щонайменше двадцять іракських військовослужбовців і стільки ж — дістали поранення.

Початок червня 2005 р. Прес-секретар глави уряду Лайт Куба повідомив, що проти Саддама Хусейна може бути висунуто понад півтисячі звинувачень, але судитимуть його лише за двадцятьма, бо слухання за всіма звинуваченнями-марнування часу.

Перша декада червня 2005 р. У місті Талль-Афар (південний схід країни, поблизу кордону з Сирією) проводилася операція проти повстанців. У ній брали участь чотири тисячі американських та іракських військовослужбовців. Їх підтримували танки, вертольоти та інша техніка.

Сталося серія вибухів біля армійських блок-постів у місті Хавіджа (північ країни). Щонайменше 20 чоловік загинуло. Десятки людей дістали поранення.

Відомого сунітського богослова Саляла Абдель Каріма вбито у м. Басра. З власного будинку його викрали люди в поліцейській формі, а потім вбили.

7 червня 2005 р. У різних районах Іраку загинуло три американські військовослужбовці.

Перша декада червня 2005 р. За 250 км на захід від Багдада викрадено 22 військовослужбовців Національної гвардії. Викраденні-шіїти з Південного Іраку.

У Багдаді розстріляно автомобіль з двома охоронцями Ферейдуна Абдель Кадіра. Він-член парламенту, член комісії з розробки проекту конституції. Автомобіль їхав без нього.

Замінований автомобіль вибухнув у м. Баакуба поблизу однієї з автозаправних станцій. Загинули щонайменше 3 людини.

Поблизу м. Байджі на півночі Іраку підірвано магістральний нафтопровід.

Американські вояки виявили на південь від міста Мосул масове поховання курдів. Там були останки близько 2500 чоловік, переважно жінок та дітей.

Початок другої декади червня 2005 р. Звільнено двох заручників-французьку журналістку Флоранс Обену та її перекладача іракця Хусейна Хануна. Ф. Обена була кореспондентом газети «Ліберасьйон». Їх було викрадено 5 січня 2005 року у Багдаді.

Замінований автомобіль вибухнув у Багдаді. Десять чоловік загинуло, 27-дістали поранення. Обстріляно з мінометів штаб елітного підрозділу поліції на заході Багдаду. Одна особа загинула, 12-дістали поранення.

У районі міста Ель-Фаллуджа загинули чотири вояки США.

14 червня 2005 р. Замінований автомобіль вибухнув у центрі міста Кіркук. Загинули 22 чоловіка. Близько 80 чоловік отримали поранення. Вибухи сталися також

у Баакубі, Самаррі, Тікріті, Багдаді та у селищі Канаан. Всього впродовж дня загинуло щонайменше 50 чоловік та близько сотні було поранено.

Друга декада червня 2005 р. Російський посол в Іраку Володимир Чамов зустрівся в місті Ен-Наджаф із Муктадою ас-Садром, — у недавньому минулому керівником «Армії Магді».

Середина червня 2005 р. Смертник, переодягнений військовослужбовцем, спричинив вибух на військовій базі в Ель-Халесі на півночі від Багдада. Результат — 23 вбитих і 29 поранених.

Від серії вибухів у Багдаді загинуло 8 поліцейських та 5 мирних жителів.

Мінометний обстріл в місті Талль-Афар завдав смерть семи особам.

Від потужного вибуху у Баакубі загинуло 16 чоловік.

Поблизу міста Рамаді від вибуху загинуло 5 морських піхотинців США, які їхали автомобілем.

Австралійця Дугласа Вуда та іракця Саеда Расула, викрадених 48 днів тому, звільнили з полону сили безпеки Іраку. Заарештовано Абу Дауда Сулеймана, який вважався помічником Абу Мусаба аз-Заркауї. За часів Садама Хусейна А. Д. Сулейман був бригадним генералом.

Вахіда Таху Хана звільнено з багдадської в'язниці «Абу-Грейб». Він — народженець Іраку, громадянин України. Його було заарештовано 18 лютого 2005 року за підозрою у тероризмі. В Іраку він гостював у знайомих. Його сім'я знаходилася у Києві.

19 червня 2005 р. У Багдаді в ресторані стався вибух. Загинуло 23 особи. Близько сорока людей отримали поранення. Вибух спричинив смертник. Більшість жертв — іракські поліцейські.

На західній околиці Бейрута застрелено двох поліцейських. Замінований автомобіль вибухнув біля шіїтської мечеті. Від вибуху загинуло четверо людей. Десять осіб було поранено.

У місті Тікріт також вибухнув замінований автомобіль. Результат — 5 осіб вбито, 13 — поранено.

20 червня 2005 р. Смертник привів у дію вибуховий пристрій у натовпі новобранців у м. Ербіль. Загинуло 12 осіб, близько сотні дістали поранення.

У сутичках з повстанцями у м. Кіркук загинуло чотири іракські солдати. Від вибуху, спричиненого смертником біля КПП, загинуло 5 осіб та трьох було поранено.

Від вибухів у Багдаді загинуло 9 чоловік, 20 — були поранені. Більшість постраждалих — іракські поліцейські.

Американські вояки за підтримки вертольотів провели рейди в кількох кварталах Багдада. Вбито 14 повстанців.

На міні підірвався американський солдат. Трапилося це неподалік міста Телль-Афар.

Початок третьої декади червня 2005 р. Міністр закордонних справ Іраку Хашіяр Забарі повідомив про те, що сили Національної гвардії та поліції за підтримки американців затримали сотні смертників-іноземців, які добровільно прибули до Іраку з метою вчинення терактів. Понад половина смертників, які чинили в Іраку теракти, прибували із Саудівської Аравії. Впродовж місяця від смертників загинуло близько 700 чоловік.

Початок третьої декади червня 2005 р. Військовослужбовці українського миротворчого контингенту в Іраку виявили в дванадцяти кілометрах від міста Аль-Кут схованку з боєприпасами. Там було 13 мінометів, 10 стартових зарядів до них, 7 ручних гранат, 2 кумулятивних пострілів, 6 підривачів, кілограм пороху, 255 набойок калібру 14,5 мм.

22 червня 2005 р. Угрупування «Каїда аль-джихад в Іраку» вчинило 5 терактів. Загинуло 25 іракців. Півсотні-дістали поранення. Вибухнули заміновані автомобілі-тричі у Багдаді, а також у Мосулі та Баакубі.

23 червня 2005 р. У Багдаді загинуло 20 чоловік. Поранення дістали 50 чоловік. У торговому районі Каррада вибухнув автомобіль, керований смертником. Там же вибухнули пристрої, захищені у двох автомобілях.

Третя декада червня 2005 р. Відставний американський генерал Баррі Мак Кафрей заявив після відвідання Іраку, що американцям потрібно знищити 20 тисяч бойовиків для того, щоб опір їм розпочав згасати. Найвище піднесення руху опору генерал прококував на січень 2006 року.

Третя декада червня 2005 р. В Багдаді на фугасі підірвався американський військовий патруль. Один вояка загинув, трое-дістали поранення. Загальні втрати вояків США сягнули 1734 чоловіка. В Іраку від початку війни загинули також 187 військовослужбовців інших країн. Вояків втратили: Велика Британія (89), Італія (25), Україна (18), Польща (17), Болгарія (13), Іспанія (11), Словаччина (3), Естонія (2), Таїланд (2), Нідерланди (2), Данія (1), Сальвадор (1), Угорщина (1), Латвія (1), Казахстан (1).

В околицях Багдаду розбився американський військовий вертоліт. На його борту перебувало 2 чоловіки.

Від вибухів у Багдаді, Мусаїбі, Баакубі та інших містах загинуло щонайменше 36 осіб.

Кінець червня 2005 р. Бойовики обстріляли з мінометів м. Талль-Афар. Загинуло 4 мирні жителі. 22 особи дістали поранення.

Після обстрілу стався бій між бойовиками і американськими та іракськими військовослужбовцями. Було вбито чотирьох бойовиків.

У м. Ес-Самава демонстранти вимагали роботу. Сталися сутички з поліцією. Один демонстрант загинув. 11 осіб отримали поранення. Поміж них — п'ятеро поліцейських. У місті запроваджено комендантську годину.

Біля готелю «Вавілон» у Багдаді стався вибух. Десятки автомобілів було знищено.

В місті Самарра (на північ від Багдада) під час сутички з бойовиками загинули троє поліцейських. Ще шестеро отримали поранення.

Тривала операція американсько-іракських військ «Меч» у провінції Анбар.

Від вибуху ручної гранати, кинutoї бойовиками, було поранено двох польських військовослужбовців. Сталося це у м. Ед-Диванія. Там розквартирувалася дивізія під польським командуванням.

Початок липня 2005 р. На призовному пункті поліції у західній частині Багдада підірвав себе смертник. Щонайменше 20 чол. загинуло. Понад 20 чол. дістали поранення.

Від вибуху фугасу неподалік Багдада загинуло три іракські військовослужбовці.

Смертник підірвав поліцейський блокпост у м. Хілла. Загинуло 6 поліцейських. За 10 хвилин після цього теракту інший смертник привів у дію вибуховий пристрій. Вибух спрямовувався проти юрби, яка зібралася. Від цього вибуху поранення дістали 26 чоловік.

У Багдаді, очевидно американські військовослужбовці, помилково застрелили громадянина Швейцарії курдського походження.

Перша декада липня 2005 р. Про свою відповідальність за викрадення єгипетського посла Іхаба аш-Шарифа завило угруповання «Аль-Каїда у Міжріччі». Генеральний секретар Ліги арабських держав Амр Муса вимагав негайного звільнення дипломата.

У Багдаді було скоєно напад на главу дипломатичної місії Бахрейну в Іраку Гасана аль-Ансарі. Його автомобіль обстріляли невідомі особи. Обстріляно також автомобіль посла Пакистану в Іраку.

Стався вибух поблизу посольства Ірану. Пошкоджено два військові автомобілі США.

7 липня 2005 р. Вибухом у східній частині Багдада підірвано американську патрульну бронемашину. Поранення дістали два американські вояки, один з-поміж них — критичне.

Перша декада липня 2005 р.

Невідомі вбили у Багдаді одного з командирів збройного крила шіїтської Вищої ради ісламської революції — Рахіна Аміна. Крило мало назву «Бригади Бадр». Р. Аміна було застрелено у власному автомобілі за кілька годин після аудіозвернення лідера угруповання «Каїда аль — джихад в Іраку» Абу Мусааби аз-Заркауї із закликком знищувати зрадників з «Бригади Бадр». Для цього створено антишіїтський підрозділ — «Бригади Омара».

Напад на патруль вчинено у Багдаді. Один іракський поліцейський загинув, а 12-дістали поранення.

Повстанці застрелили двох іракських солдат і мирного жителя у місті Байджі.

Кінець першої декади липня 2005 р. Місцевий осередок «Аль-Каїди» за допомогою «Інтернету» повідомив про вбивство єгипетського посла Іхаба аш-Шарифа.

У східній частині Багдада невідомі розстріляли вночі шіїтську сім'ю у її власному будинку.

Смертник підірвав автомобіль у натовпі біля призовного пункту на західній околиці Багдада. Загинула 21 людина. 41 особа дістала поранення.

У м. Кіркук від вибуху замінованого автомобіля загинуло двоє людей. Було також поранено 16 чоловік.

У результаті збройних нападів у м. Мосул загинуло 11 чоловік. Поміж них були два військовослужбовці та один поліцейський.

Американські та іракські війська почали чергову операцію проти повстанців поблизу міста Ель-Фаллуджа.

Початок другої декади липня 2005 р. Полковника поліції Амера Мозера вбито у східній частині Багдада. 14 бойовиків загинуло у місті Мосул. П'ятьох бойовиків заарештовано.

Під час спецоперації загинуло два американські вояки. Трапилося це у місті Хіт, що знаходиться на захід від Багдада.

Сім урядових вояків загинуло у місті Халес коли повстанці напали на армійський пост.

13 липня 2005 р. В ніч на цей день терорист-смертник підірвав себе у сунітській мечеті міста Джалаула на сході Іраку. Двоє людей загинуло. 16 чоловік дістали поранення. Вибуховий пристрій, очевидно, спрацював передчасно.

13 липня 2005 р. Терорист-смертник підірвав свій автомобіль в Багдаді поруч з групою дітей, які зібралися біля американського військового джипу «Хаммер». Американські вояки пригощали дітей солодощами. Щонайменше 34 особи загинули. Понад три десятка людей дістали поранення. Поміж загиблих-1 вояка США. Троє американських військовослужбовців дістали поранення. Більшість загиблих та поранених-діти віком до 15 років.

14 липня 2005 р. В центрі Багдада підірвано замінований автомобіль. Після цього бойовик-смертник привіз у дію «пояс шахіда». Поранено 10 чоловік. На КПП, де це трапилося, було застрелено одного шахіда і він не встиг вчинити ще один вибух. Після цих трьох вибухів повстанці обстріляли КПП з мінометів.

17 липня 2005 р. У ніч на цей день від вибуху бензовоза, керованого смертником, у місті Мусаїб (на півдні від Багдаду) загинуло понад 100 людей. Майже двісті осіб дістали поранення. Вибух прогримів на бензозаправній станції неподалік мечеті і базару. Відповідальність узяла на себе іракська філія «Аль-Каїди».

Початок другої половини липня 2005 р. Від вибухів і обстрілів у Багдаді загинуло 28 чоловік. Жертвами нападів стали шість пасажирів двох мікроавтобусів у місті Махмудія (30 км на південь від Багдада).

Три британських вояки підірвалися поблизу Басри на міні і загинули.

Два смертника підірвали себе поряд із шіїтською мечеттю у передмісті Ель-Хілли. Дві особи загинули. 20 чоловік дістали поранення.

Кінець другої декади липень 2005 р. Спецтрибунал висунув перші звинувачення Саддаму Хусейну — організації у 1982 році масових вбивств шіїтів у селищі Ель-Дуджейль на північ від Багдада. Інші звинувачення не висувалися, хоча слідство велося за всіма злочинам С. Хусейна, скоєними впродовж 25 років перебування при владі. На С. Хусейна очікував смертний вирок.

20 липня 2005 р. У Багдаді стався потужний вибух. Щонайменше 21 людина загинула.

21 липня 2005 р. Угрупування Абу Муссаба аз-Заркаві викрало посла Алжиру в Іраку Алі Беларуссі та аташе Іззедіна Белькаді.

Початок третьої декади липня 2005 р. У Лондоні оприлюднено звіт незалежної організації «Iraq Body Count». У звіті стверджувалося, що за два роки війни в Іраку вбито 24865 мирних жителів. 20 відсотків поміж них-жінки та діти. Поранення різної тяжкості отримали 42,5 тис. чоловік. Один із авторів звіту — Джон Слобода різко критикував власті США та Великої Британії за свідоме замовчування кількості жертв серед цивільного населення. Організація стверджувала, що відповідальність за 37 відсотків насильницьких смертей покладається на сили коаліції, очолювані США, 9 %-на повстанців і 36 %-на кримінальні елементи.

23 липня 2005 р. У східній частині Багдада вибухнув замінований автомобіль. Близько 40 чоловік загинуло. Вантажівка, якою керував смертник, мала 220 кг вибухівки.

25 липня 2005 р. Вранці в центрі Багдада вибухнув замінований автомобіль. Загинуло 5 чол., поранено 12 чол. Вибух стався біля готелю «Садір».

Третя декада липня 2005 р. Хвиля від вибуху, що стався біля поліцейського поста в м. Ель-Хасва (50 км на південь Багдада), перекинула мікроавтобус з пасажирами. Загинула маленька дівчинка. Кілька чоловік дістали поранення.

Третя декада липня 2005 р. 4 вояки США з 46-ої піхотної бригади підірвалися в автомобілі на фугасі на південному заході Багдада і загинули.

Понад 20 іракців вбито в автобусі в населеному пункті Абу-Грейб (на захід від Багдада).

Сім'ю з чотирьох чоловік розстріляно з автомобіля, що їхав повз неї в місті Самарра.

28 липня 2005 р. Вранці від вибуху фугасу на півночі Багдада загинули два американські солдати. Один вояка дістав поранення.

29 липня 2005 р. У місті Рабія (північ країни, 80 км на північний захід від Мосула) вибухнув замінований автомобіль. Загинуло щонайменше 40 чоловік. Поранено 57 осіб.

Кінець липня 2005 р. Угрупування «Каїда аль-джихад в Іраку» оголосило про страту викрадених ним 21 липня двох алжирських дипломатів-посла Алі Беларуссі та радника Іззедіна Белькаді.

Смертник, озброєний «поясом шахіда» підірвав себе біля входу в лікарню «Ну-маа» в багдадському районі Аль-Азамія. Загинули 5 чоловік. Близько десяти дістали поранення.

Поблизу міста Тарджі (на північ від Багдада) загинули 7 солдатів іракської армії.

Кінець липня 2005 р. Вчинено напад на автомобіль, у якому їхали члени партії «Іракський національний конгрес», очолюваної віце-прем'єр-міністром Ахмадом Челябі. Сталося це за 80 км на південь від Багдада. А. Челябі не було в автомобілі. Загинув один з його охоронців. Три особи дістали поранення.

Замінований автомобіль вибухнув біля поліцейського блок-поста. Загинуло 7 людей. Ще 12 осіб дістали поранення.

Невідомі викрали у Багдаді 40-річну Імам Наджі Абдель Раззан. Вона була генеральним директором міністерства охорони здоров'я Іраку.

Вибух фугасу у місті Басра заподіяв смерть двом громадянам Великої Британії. Вони працювали у приватній охоронній фірмі.

У Багдаді загинуло 5 вояків США та ще двоє дістали поранення.

1 серпня 2005 р. Поблизу міста Ель-Хадіт загинули сім морських піхотинців США.

3 серпня 2005 р. Вранці в м. Басра знайдено тіло вбитого американського журналіста Стівена Вінсента. У Басрі вбито двох та поранено одного перекладача.

Початок серпня 2005 р. На центральному майдані Багдада Ат-Тахрір стався вибух. Кілька чоловік загинули та три десятки людей дістали поранення.

В результаті обстрілу автомобіля в західному районі столиці — Еш-Шула загинули 5 чоловік.

У східній частині Багдада загинув в результаті обстрілу його машини полковник Махід Хамад Юсер — начальник поліційної дільниці Абу-Грейб.

У Багдаді було також вбито головного лікаря лікарні «Халус» Абдель Мозсі-на Алі.

Початок серпня 2005 р. Американська бойова машина піхоти підірвалася на саморобному вибуховому пристрої неподалік міста Ель-Хадіт. 14 американських морських піхотинців, а також цивільний перекладач, загинули. Один вояка дістав поранення.

Перша декада серпня 2005 р. Вибух у місті Тикрит замінованого автомобіля, керованого смертником, спричинив смерть 5 осіб. 15 чоловік дістали поранення.

Поліція розстріляла демонстрацію протесту у місті Ес-Самава (на південь від Багдада). Демонстранти були невдоволені економічною політикою уряду. Одного демонстранта було вбито. 10 чоловік дістали поранення.

Вбито одного з керівників партії «Іракський національний конгрес» — Халеда ас-Сааді. Цю партію очолював віце-прем'єр Ахмед Челабі.

Перша декада серпня 2005 р. Начинений вибухівкою автомобіль водій-смертник підірвав біля американського конвою. Щонайменше 6 чоловік загинули. Поранення дістали близько 100 осіб. Всі потерпілі — мирні іракські громадяни.

10 поліцейських загинули в Багдаді в результаті збройних нападів.

Міністр оборони США Доналд Рамсфелд повідомив про надходження до іракських бойовиків зброї з Ірану. Про причетність до цього керівництва Ірану мова не йшла.

10 серпня 2005 р. Невідомі викрали главу адміністративного департаменту міністерства внутрішніх справ бригадного генерала Гудаера Аббаса.

Початок другої декади серпня 2005 р. Вчинено напад на американський військовий патруль поблизу міста Байджа. Чотири американці загинули, а шість — дістали поранення.

Від вибуху в центрі Багдада загинули шість мирних жителів та американський вояка. Близько 90 чоловік були поранені.

12 серпня 2005 р. Сили безпеки знищили одного з помічників міжнародного терориста Абу Мусаба аз-Заркауї — Мухаммеда Салах Султана (відомого також як Абу Зубайр). На ньому був «пояс шахіда».

Друга декада серпня 2005 р. У Багдаді викрадено генерального директора Центрального банку Іраку Нассіба Кадхіма Жвейда. Нападники зробили це біля його власного будинку у східній частині міста.

Зазнав аварії біля села Догмат (70 км від Кіркука) американський вертоліт. Двоє людей дістали поранення.

Друга декада серпня 2005 р. В дорожньо-транспортній пригоді, що сталася під час бойової операції в південній частині Багдада, загинули 3 вояки США.

Друга декада серпня 2005 р. Загальноарабська газета «Ам-Шарк аль-Аусат» повідомила, що американські військовослужбовці утримували у заручниках п'ятьох іракських дітей віком до 10 років. Їх захопили в місті Байджі (200 км на північ від Багдада). Американці вимагали видачі їм іракських підлітків, які за кілька днів до цього хизувалися перед телекамерами з фрагментами одягу з вбитих вояків США.

Американські війська блокували м. Байджі і погрожували каральною операцією, якщо підлітків їм не видадуть.

17 серпня 2005 р. Вранці в Багдаді сталися 3 вибухи. Щонайменше 37 чоловік загинуло. Поранено близько 70 осіб. Спочатку практично одночасно вибухнули на автобусній зупинці два замінованих автомобілі. Втретє вибух стався тоді, коли на місце події прибули лікарі та поліцейські.

20 серпня 2005 р. У Багдаді обстріляно два автомобілі посольства України. У автомобілях знаходилися тимчасовий повірений України у справах Іраку, військовий аташе та охоронці. Ніхто не постраждав. Автомобілям завдано незначної шкоди.

Третя декада серпня 2005 р. У м. Ен-Наджаф сталася сутичка між бойовиками збройного крила шіїтської «Вищої ради ісламської революції Іраку» і загонами радикального шіїтського угруповання «Армія Магді», очолюваного Муктадою ас-Садром. Потім перестрілка між бойовиками цих організацій мала місце і у Багдаді.

Вчинено напад на поліційну дільницю в Багдаді. Щонайменше 20 чоловік загинули. Десятки поранено. Повстанці нападали і у місті Баакуба. Там загинуло 7 осіб. Поміж них — 2 американці. 20 осіб було поранено. Поміж них 10 американців. По одному американському вояку загинуло в Багдаді та Ель-Фаллуджі.

Кінець серпня 2005 р. На півночі країни поблизу міста Талль-Афар було обстріляно американський бойовий вертоліт. Він здійснив вимушене приземлення. Один військовослужбовець загинув. Ще одного було поранено.

Невідомі застрелили в центрі Багдада кореспондента телекомпанії «Аль-Іракія» Рафід Махмуда ар-Рубаї.

Авіація США бомбардувала місто Ель-Каїм та його околиці на кордоні з Сирією. Щонайменше 56 чол. загинуло. Більшість поміж них — мирні жителі.

Кінець серпня 2005 р. У Багдаді вбито оператора агентства Рейтер — 35-річного Валіда Халіда. У нього влучило 5 куль. Вогнепальні поранення у спину отримав оператор знімальної групи Хадир Кадхім. Він повідомив колегам, що в нього стріляв з даху американський снайпер.

На півночі Іраку мав місце напад на кортеж президента Іраку Джаляла Талабані, 8 охоронців президента загинули, 15 — отримали поранення. Глави держави в кортежі не було.

Лідери парламентських організацій, окрім сунітів, підписали проект Конституції Іраку. Його збиралися винести на референдум 15 жовтня.

Кінець серпня 2005 р. На мосту Аль-Айта через ріку Тигр сталася трагедія. Біля шіітської святині — мечеті імама Муси аль-Казема в Багдаді, яка знаходиться неподалік мосту, зібралося багато тисяч прочан. Натопв було обстріляно з мінометів. Загибло приблизно півтора десятка людей. Чотири десятки осіб дістали поранення. У натовпі поширилися чутки, що поміж прочан знаходяться смертники. На мосту виникла паніка і тиснява. Люди падали в ріку. Щонайменше 965 чол. загинуло. Поранено 465 осіб. Більшість загиблих — жінки та діти.

Відповідальність за мінометний обстріл взяло на себе сунітське угруповання «Джейн ат-Тайфа оль-Мансура» («Маджахеди армії переможного братства»).

1 вересня 2005 р. У восьмиповерховому будинку торговельного комплексу у Багдаді була велика пожежа. Її гасили 40 пожежних команд та загони поліції.

Початок вересня 2005 р. Повстанці атакували блокпост м. Баакуба. Шість поліцейських було вбито. На ринку цього міста обстріляно поліцейський патруль. Загибло двоє поліцейських. Ще четверо загинули у результаті нападу на інший блокпост у Баакубі. Нападники втрат не мали. Сімох мирних жителів було вбито у м. Самарра. Поранення дістали 11 осіб.

5 вересня 2005 р. Вранці у столиці обстріляно з автоматів та гранатометів міністерство внутрішніх справ. Два охоронці загинули, а ще п'ять — дістали поранення.

Перша декада вересня 2005 р. Від вибуху радіокерованого фугасу у Басрі загинули чотири американці. Вони були співробітниками приватного охоронного агентства.

7 вересня 2005 р. Увечері смертник підірвав начинений вибухівкою автомобіль на торговій вулиці Басри поряд з рестораном. 16 чол. загинуло. Поранено 21 особу.

Початок другої декади вересня 2005 р. Уряд Іраку повідомив що в районі міста Талль-Афара на півночі країни вбито 141 бойовика. Затримано 236 іноземних найманців. Угрупування «Армія переможного братства» погрозувало застосувати зброю масового ураження, якщо американці та урядові іракські війська не припинять бойових дій. Лідер угруповання «Каїда аль-джихад в Іраку» Абу Мусаї аз-Заркауї звинувачував американські війська у застосуванні під час операцій отруйних речовин.

14 вересня 2005 р. Вранці у Багдаді сталися три теракти. У шіітському районі Катимія смертник у начиненому вибухівкою автомобілі врізався у натовп. Більшість загиблих — будівельники, які прийшли найматися на роботу. У трьох терактах загинуло понад сто чоловік. Близько 200 осіб дістали поранення.

14 вересня 2005 р. Від серії вибухів у Багдаді загинуло понад 15 і поранено щонайменше 400 чоловік. Про причетність заявило угруповання «Каїда аль-джихад в Іраку».

В результаті мінометного обстрілу міста Ель-Майдан (на південь від Багдада) загинуло двоє людей. Понад 70 чол. дістали поранення.

15 вересня 2005 р. Вранці від вибуху автомобіля в районі Ад-Дора на півдні Багдада загинуло щонайменше 16 людей. Понад два десятки осіб дістали поранення. Поміж загиблих — 10 поліцейських. Вибух стався коли повз замінований автомобіль проїжджав автобус з поліцейськими.

Друга декада вересня 2005 р. Британські вояки застосували шість танків для звільнення з в'язниці міста Басра двох своїх колег. Їх було заарештовано іракською поліцією у зв'язку з розслідуванням вбивства іракського поліцейського. Під час штурму в'язниці загинув один іракський поліцейський. Командувач британської 12-ю бронетанковою бригадою генерал Джон Лорімер заявив, що іракські власті передали цих двох в'язнів повстанцям, що й змусило британців вдатися до штурму.

18 вересня 2005 р. Близько 200 бойовиків з «Армії Магді», створеної шіїтським лідером Муктадою ас-Садран, захопили центральну частину міста Басра.

Блок-пост коаліційних сил повстанці обстріляли та закидали гранатами. Бойовики вимагали звільнення одного зі своїх лідерів — шейха Ахмеда Фартосі. Його було заарештовано 16 вересня за звинуваченням у диверсіях.

Президент Іраку Джалал Талабані закликав опозиціонерів до припинення насильства та переговорів з властями.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Два американських вояки отримали тяжкі поранення коли їхній джип підірвався на міні у центрі Багдада. На півдні Багдада (район Ад-Дора) від вибуху загинув один військовослужбовець США та шестеро дістали поранення. З початку вторгнення до Іраку американці втратили 1992 чол.

Два журналісти іракської газети «Ас-Сафір» загинули у м. Мосул, що на півночі Іраку. Керівник мосульського бюро цієї газети Фірас аль-Маадзіді був убитий невідомими перед власним будинком. Журналістку Хінд Ізмаїл застрелили люди в поліцейській формі.

Початок третьої декади серпня 2005 р. Агентство «Associated Press» повідомило про такі втрати союзницьких військ в Іраку за час воєнних дій: США (1866 чол.), Велика Британія (93), Італія (22), Україна (18), Польща (17), Болгарія (13), Іспанія (11), Словаччина (3), Нідерланди (2), Естонія (2), Таїланд (2), Сальвадор (2), Казахстан (1), Латвія (1), Данія (1), Угорщина (1).

25 вересня 2005 р. У Багдаді вибухнув замінований автомобіль. Загинули 9 іракців. Поміж них — 5 бійців загону спеціального призначення МВС. Поранення дістали ще 12 чоловік. Вибух стався тоді, коли поліцейський автомобіль пересувався однією з вулиць кварталу Гадир (південний захід столиці).

В місті Хілла загинули щонайменше троє людей. Смертник на автомобілі в'їхав на територію ринку і вчинив вибух. Шість чоловік отримали тяжкі поранення.

26 вересня 2005 р. Смертник у замінованому автомобілі врізався в автобус, який перевозив державних службовців. Сталося це біля будинку міністерства нафти у «зеленій зоні» Багдада. Щонайменше шість чоловік загинули.

Третя декада вересня 2005 р. 20-річна смертниця підірвала на собі «пояс шахіда» в місті Талль-Афар (північний захід країни, провінція Найнава). Шість іракців загинуло. Поранення дістали 35 осіб.

Третя декада вересня 2005 р. Загін спецпризначення американської армії знищив у Багдаді Абу Аззама. Він вважався людиною номер два в угрупованні Абу Мусаба аз-Заркауї. Знищений бойовик був відповідальним за фінанси.

Генеральний секретар НАТО Яаап де Хооп Скеффер відкрив у Багдаді представництво Північноатлантичного альянсу.

Смертник вчинив вибух в натовпі новобранців у м. Баакуба. Загинуло 10 чол., поранено 26 чол.

Початок жовтня 2005 р. Під час операції «Залізний кулак» неподалік кордону з Сирією знищено близько трьох десятків бойовиків угруповання «Каїда аль-джихад в Іраку». В ході боїв у місті Ель-Каїль та населених пунктах Ель-Карабіла та Румана було також вбито щонайменше сімох мирних жителів. Поміж них — чотирьох дітей.

5 жовтня 2005 р. Розпочався священний місяць Рамадан. Угруповання «Аль-Каїда» закликала мусульман — сунітів посилити атаки проти американців.

У долині Єфрату тривала операція «Річковий шлюз». У ній брали участь 2,5 тисячі військовослужбовців 2-ї дивізії морської піхоти США та підрозділи іракських урядових військ. Місто Ель-Хадіта зазнало авіаударів.

Перша декада жовтня 2005 р. Операція «Залізний кулак» відбувалася поблизу кордону з Сирією. Загинули 5 американських вояків. Загальна кількість загиблих військовослужбовців США сягнула 1938.

Перша декада жовтня 2005 р. Біля входу до головної шіїтської мечеті міста Ель-Хілла (центральна частина Іраку) вибухнула бомба. 25 чол. загинули, 87 осіб дістали поранення. Віруючі святкували початок священного місяця Рамадан. Під час вибуху бомби на одному з базарів цього міста загинули 10 чоловік.

Американські військові повідомили про знищення 42 бойовиків під час операції «Залізний кулак» неподалік кордону з Сирією. У долині Єфрату тривала операція «Річкова брама». Бої точилися в районі міст Хадіса, Ель-Хакланія та Барвана. В місті Рамаді розпочалася операція «Горяни».

Перша декада жовтня 2005 р. Під час боїв поблизу Багдада та у містах Ель-Фаллуджа, Ель-Каїм, Рамаді, Хакланія американські вояки втратили дев'ятьох осіб вбитими. Від початку війни у березні 2003 р. в Іраку було вбито, згідно із даними Пентагону, 1950 солдатів та офіцерів США.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Смертники вчинили два вибухи — в Багдаді та Талль-Афарі. У Багдаді була обстріляна автоколона Ліги арабських держав. 4 солдати іракської армії загинули, а десять дістали поранення в м. Кіркук. Американське представництво було обстріляно з мінометів у м. Хілла.

Шіїтські загони встановили повний контроль над найбільшим містом Південного Іраку-Басрою. Чисельність формувань шіїтів «Бадр» та «Армія Магді» сягала 13 тис. осіб.

Кінець першої половини жовтня 2005 р. Смертник підірвав свій автомобіль поблизу групи іракців, які зібралися біля вербувального пункту до армії в м. Талль-Афар. 30 чол. загинули, 35 дістали поранення.

15 жовтня 2005 р. Відбувся референдум щодо проекту конституції. У ньому взяли участь понад 61 відсоток громадян, які мали право голосу. У м. Рамаді від вибуху саморобного фугаса загинули 5 американських солдатів.

Під час референдуму було кілька нападів та вибухів.

17 жовтня 2005 р. Адвокат колишнього віце-прем'єр-міністра Іраку Таріка Азіза заявив, що його клієнт не має наміру свідчити на суді проти колишнього президента Іраку Саддама Хусейна. Т. Азіз заявив, що у минулому остаточні політичні рішення приймав С. Хусейн.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Поблизу міста Рамаді від американських куль загинуло щонайменше 70 чол. Американці твердили, що всі загиблі були терористами. Місцеві жителі ж заявляли, що поміж убитих було 39 мирних жителів.

19 жовтня 2005 р. Спеціальний трибунал розпочав суд над колишнім президентом С. Хусейном. Він та ще 5 його соратників звинувачувалися у вбивстві 143 мусульман — шіїтів у селищі Ед-Дуджал. Це сталося 1982 року, коли на президентський кортеж було вчинено напад у цьому селищі. 15 жителів селища тоді розстріляли на місці. Сотню чоловік потім розстріляли за вироком суду. Півтори тисячі жителів селища кілька років були ув'язнені без висування щодо них звинувачень.

Під час судового засідання С. Хусейн образив двох шіїтських священників. Після цього два судові секретарі — шіїти накинулися на нього і побили.

19 жовтня 2005 р. В багдадському районі Ад-Дура вбито мера іракської столиці — Х. Мерзу Гамзу. Його машина була обстріляна. Загинув і водій машини.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. У Багдаді заарештовано небожа Саддама Хусейна-Ясіра Сабауї Ібрагіма. Звинувачував ся у фінансуванні повстанців.

Викрадено кореспондента британської газети «Гардіан» — громадянина Ірландії Роурі Керрولا. Група озброєних людей захопила його в багдадському районі Садр-Сіті.

24 жовтня 2005 р. За станом на цей день від початку ведення бойових дій у березні 2003 р. американці втратили 1997 чол., британці — 97. Втрати військовослужбовців з інших країн сягнули 94 чол.

Третя декада жовтня 2005 р. Три заміновані автомобілі вибухнули у центрі Багдада на майдані Фірдоусі. Там розташовані готелі «Палестина», «Шератон». 20 чол. загинуло. Поранення дістали 15 осіб. Більшість жертв — співробітники готелю, охоронці та випадкові перехожі. Значної шкоди завдано будинкам, передусім готелю «Палестина».

Від трьох вибухів у м. Сулейманія (Іракський Курдистан) загинуло 10 чол. Один з вибухів стався біля міської штаб-квартири курдського збройного ополчення «Тешмерга». Загинули 8 осіб. Два вибухи сталися на шляху проїзду мулли Бахтіяра. Він вважався одним з курдських політичних лідерів. Мулла не постраждав. Загинули два його охоронці. Шість чоловік отримали поранення.

Третя декада жовтня 2005 р. Американські військовослужбовці обстріляли автомобіль. У ньому була сім'я мирних іракців. Двоє дітей загинули на місці. Їх батьки потрапили до госпіталю з тяжкими пораненнями.

У Багдаді вбито урядовця з міністерства культури Набіля аль-Масауї. Було також обстріляно кортеж міністра водних ресурсів Абдель Латифа Рашида. Двоє його охоронців загинули. Міністра в машині не було.

Кінець третьої декади жовтня 2005 р. Поранено трьох українських миротворців. Фугас вибухнув за 4 метри від їх бронетранспортера. Трапилося це неподалік міста Ен-Нуманія.

Смертник підірвав замінований вантажний автомобіль на базарі міста Баакуба. 30 осіб загинули. Понад чотири десятки отримали поранення.

У південній частині Багдада на міні підірвалися два американські вояки. Від вибуху поблизу міста Тікрит загинув один військовослужбовець США та ще четверо були поранені.

Початок листопада 2005 р. Десятирічний хлопчик підірвав себе у м. Кіркук. Цілився в поліцейського генерала з міста Хаттаб-Абдаллу Ареба. Смертник загинув. Генерал та його водій дістали поранення.

Від вибуху замінованого автомобіля на півдні країни загинули щонайменше 20 чоловік. Поранених було вдвічі більше.

Поблизу Юсуфії (на захід від Багдада) загинули 4 вояки США. Ще два американські військовослужбовці загинули на півночі країни неподалік міста Балад.

За жовтень 2005 р. в Іраку загинуло 90 американських вояків. Загальна кількість загиблих за час війни в Іраку американців сягнула 2023 чол.

Перша декада листопада 2005 р. Близько 2,5 тис. американських та близько 1 тис. іракських вояків брали участь у боях з повстанцями у районі міста Хусайба (захід країни, долина ріки Євфрат біля кордону з Сирією).

У Багдаді невідомі обстріляли автомобіль відомого сунітського політика шейха Фахрі аль-Кайси. Шейх отримав смертельні рани і помер у госпіталі.

Біля міста Баакуба обстріляно мікроавтобус. Ним їхала сім'я курдів — шіїтів. 11 чол. загинули на місці. Три особи дістали поранення.

У кварталі Ярмук (західна частина Багдада) від вибуху замінованого автомобіля загинуло троє мирних іракців. Семеро дістали поранення. Там же викрадено імама сунітської мечеті «Ас-Салям» шейха Мухаммеда Вассина аз-Аззауї.

Кінець першої декади листопада 2005 р. Угрупування «Каїда аль-джихад в Іраку» оголосило про початок на заході країни операції під назвою «Відплата». Це стало відповіддю на операцію американських та іракських урядових військ «Сталева завіса».

Начинений вибухівкою автомобіль, яким керував смертник, протаранив американський контрольно-пропускний пункт на півдні Багдада.

9 листопада 2005 р. Біля шийтської мечеті «Аш-Шуругі» (північна частина Багдада) сталися 3 вибухи. Загинули 7 осіб. Поранення дістали понад 30 чол.

10 листопада 2005 р. Поблизу одного з ресторанів у центрі Багдада стався вибух. Його влаштував смертник. Ресторан зазвичай відвідували поліцейські. Загинуло щонайменше 33 особи. Понад два десятки людей отримали поранення.

Початок другої декади листопада 2005 р. На базарі на південному сході Іраку вибухнув замінований автомобіль. Загинуло щонайменше 5 чоловік. 24 особи дістали поранення.

В м. Ель-Фаллуджа загинули 3 американські вояки (два від вибуху міни, а один — у результаті дорожньо-транспортної пригоди).

У м. Кіркук в результаті вибуху міни загинув один вояка урядових військ, а чотири отримали поранення.

Під час перестрілки повстанців із спецзагоном Міністерства внутрішніх справ, що сталася в м. Самарра, троє людей загинули. Ще троє були поранені.

Друга декада листопада 2005 р. Після показу в Італії телефільму «Фаллуджа. Таємна бійня» Пентагон визнав застосування білого фосфору як зброї в листопаді 2004 р. під час нічного штурму міста Ель-Фаллуджа. Раніше Пентагон твердив про білий фосфор як засіб освітлення. Білий фосфор спалював тіла, а одяг жертв заляшталася цілою.

18—20 листопада 2005 р. У Багдаді, Баакубі, Ханакіні та інших містах від нападів та вибухів загинуло щонайменше 150 чоловік. Близько 200 осіб дістали поранення.

Початок третьої декади листопада 2005 р. У м. Кіркук були терористичні акти. На міні підірвався американський патруль. Один вояка США загинув. Смертник підірвав замінований автомобіль. 21 людина загинула, а 24 особи дістали поранення. Майже половина жертв — поліцейські. Вони з'їхалися до місця події після того як терористи застрелили їхнього колегу.

Третя декада листопада 2005 р. Армійське командування США оголосило про завершення поблизу кордону з Сирією операції «Сталева завіса» За 17 діб повстанці втратили вбитими 139 чоловік. Загинули десять морських піхотинців США. У районі міста Ет-Тамім (провінція Анбар) розпочалася операція «Леви».

Група невідомих вночі вдерлася до будинку одного з керівників сунітської громади — Кадима Сахрід аль-Хамазма. Окрім нього вбили трьох його синів та зятя.

Третя декада листопада 2005 р. У м. Баакуба обстріляно мікроавтобус з пасажирами. Вісім людей загинули.

Викрадено громадянку Німеччини 43-річну Сюзанну Остгофф та її водія. Вона працювала в одній з лікарень Багдада. Викрадачі вимагали, щоб Німеччина припинила співробітництво з іракським урядом. Угрупування «Бригада мечів справедливості» викрало чотирьох співробітників гуманітарних місій — двох канадців, британця та американця.

28 листопада 2005 р. У південному передмісті Багдада — Ед-Дора вчинено напад на автобус з британськими шийтими, які прибули до Іраку для відвідання священних міст Кербела, Ен-Наджаф та Ель-Куфа. Двоє прочан (39-річний Секфуддін Макаї та 50-річний Хусейн Мухаммед Алі) загинули на місці, а третього (60-річного Ях'ю Гуламалі) було смертельно поранено.

Кінець листопада 2005 р. Обстріляно автобус з будівельними робітниками. Загинуло 9 осіб. Трапилося це у м. Баакуба. У населеному пункті Ель-Мішада (на пів-

ніч від Багдада) смертник спрямував замінований автомобіль на армійський блок-пост. 9 солдатів загинули, 12 — дістали поранення.

Початок грудня 2005 р. На заході країни у районі Хіт американські та іракські війська розпочали операцію проти повстанців. Назва — «Сталевий молот». В операції брали участь близько двох тисяч американських та 500 іракських вояків.

Початок грудня 2005 р. Неподалік м. Ель-Фаллуджа від вибуху міни загинуло десять американських морських піхотинців. 11 вояків дістали поранення. Автомобіль урядових військ підірвався на фугасі за 95 км на північ від Багдада. Потім по автомобілю було відкрито вогонь з автоматів. 11 іракських вояків загинули. Двоє — дістали поранення.

Американські та іракські війська проводили операцію «Сталевий молот».

Перша декада грудня 2005 р. Дві жінки-смертниці вчинили вибух у поліцейській академії в Багдаді. Загинуло 27 чоловік, поранено 32 особи.

7 грудня 2005 р. Прем'єр-міністр Ібрагім аль-Джаафарі запровадив надзвичайний стан у двох провінціях на заході країни (Найнава і Анбар). Було також закрито на невизначений термін кордон із Сирією.

Кінець першої декади грудня 2005 р. Угрупування «Бригада мечів праведності» продовжили дію свого ультиматуму до кінця доби 10 грудня. Бойовики погрожували вбити захоплених ними чотирьох активістів правозахисної організації «Християнські миротворчі групи», якщо не будуть звільнені з в'язниць США та Іраку всі іракські повстанці.

Колишній канцлер Німеччини Герхард Шрöder звернувся до іракських бойовиків з проханням звільнити захоплену ними 25 листопада німецьку громадянку Сюзанну Остгофф.

10 грудня 2005 р. Було обстріляно патруль з вояків США. Загинули два американські солдати. Сталося це у столичному районі Ель-Юсуфія. У двох інших місцях Багдада вбито ще двох вояків США.

Друга декада грудня 2005 р. Звільнено з полону громадянку Німеччини Сюзанну Остгофф. Захоплений разом з нею її водій-іранець залишався в полоні.

16 грудня 2005 р. Почалися парламентські вибори. На 275 депутатських місць у Національній асамблеї претендували понад 7 тисяч кандидатів. Через кілька хвилин після відкриття виборчих дільниць у Бейруті стався потужний вибух.

3 мінометів була обстріляна у Багдаді «зелена зона» — територія, де розташовані урядові установи та іноземні посольства.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Смертник підірвав себе у переповненому автобусі у Багдаді. Щонайменше 30 чоловік загинуло, 18 — дістали поранення.

У місті Самарра (120 км. на північ від Багдада) американські та іракські військовослужбовці воювали з повстанцями.

Угрупування «Бригада Саада бен Абі Вагаса» викрало 4 громадян Ірану. Вони перебували в Іраку за завданням одного з іранських шіїтських духовних центрів.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Американські винищувачі-бомбардувальники, дислоковані в Іраку, оснащувалися ядерними тактичними авіабомбами. Це розглядалося як засіб стримування агресії Ірану проти Ізраїлю.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Минуло 1000 днів від початку збройної операції США та їх союзників. Загинуло 30 тисяч мирних жителів Іраку. Втрати союзників: США (2150), Велика Британія (98), Італія (27), Україна (18), Польща (17), Болгарія (13), Іспанія (11), Словаччина (3), Данія (2), Нідерланди (2), Сальвадор (2), Таїланд (2), Естонія (2), Казахстан (1), Латвія (1), Угорщина (1).

Кінець другої декади грудня 2005 р. У центрі Багдада бойовики підірвали замінований автомобіль на шляху пересування начальника відділу поліції району Ед-

Дора. Двоє перехожих загинули. Поліцейський начальник, двоє його охоронців та п'ятеро мирних жителів отримали поранення.

У містечку Парвана бойовики обстріляли з мінометів поле, на якому діти грали в футбол. Загинули четверо дітей та один військовослужбовець.

19 грудня 2005 р. У Багдаді вчинено два теракти. 5 осіб загинули, 11 — дістали поранення. Поміж поранених — віце-губернатор столиці.

20 грудня 2005 р. Почався завершальний етап виведення українського миротворчого контингенту з Іраку.

23—25 грудня 2005 р. В Багдаді, Баакубі, Кіркуку та інших населених пунктах загинуло щонайменше 30 чоловік. Поміж них — два вояки США.

Третя декада грудня 2005 р. Масове поховання виявлено у священному для шиїтів місті Кербела. Вважалося, що то були поховані шиїти, вбиті 1991 року армією Садама Хусейна.

Третя декада грудня 2005 р. Невідомі викрали у престижному секторі Ель-Мансур іракської столиці громадянина Єгипту Жабан Абдель Латифа. Впродовж останніх десяти років він мешкав в Іраку. Працював в одній з єгипетських компаній.

64. ІРАН

Кінець січня 2001 р. Суд виніс сурові вироки групі співробітників Міністерства безпеки, які за кілька років до цього вбили 4 представників іранської інтелігенції. Трьох убивців було засуджено до страти.

Травень 2001 р. В іранській в'язниці за вироком суду була зарита на смерть камінням 35-річна жінка за те що кілька років перед цим знялась в порнографічному фільмі.

Перша декада травня 2001 р. На стадіоні в місті Сарі (адмінцентр провінції Мазендеран) від тісняви зламалися опори даху над трибунами. Дах впав на глядачів. Щонайменше 25 чоловік дістали травми.

8 червня 2001 р. Відбулися президентські вибори. Було 9 (за іншою інформацією 10) кандидатів на пост президента Ірану. За діючого президента Мохаммада Хатамі віддали свої голоси близько 80 % виборців. Друге місце посів колишній міністр праці і соціальних справ Ахмад Тавакколі. Він набрав 14 % голосів. Міністр оборони Алі Шамхані набрав 2,5 % голосів. Шість інших суперників не набрали і по 1 %. Серед претендентів на президентський пост не було ортодоксальних політиків.

Активність виборців була високою.

Кінець червня — початок липня 2001 р. Відбулася найбільша впродовж всієї історії країни антинаркотична операція. Протягом 4 днів заарештовано понад 12 000 продавців і споживачів наркотиків. У перестрілках з поліцією вбито 9 торговців героїном та гашишем. Конфісковано 884 кг наркосировини і готових препаратів. В Ірані нараховувалось 1,2 млн наркоманів. Окрім того, 800 000 осіб вживали наркотики час від часу.

Початок серпня 2001 р. Духовний лідер Іраку Хаменеї підтвердив обрання М. Хатамі на пост президента країни на другий термін. Релігійний лідер вимагав від президента, щоб той і надалі дотримувався ісламу.

4 серпня 2001 р. Мала відбутися інаугурація президента М. Хатамі, але аятола Хаменеї відмовлявся її освятити, тому що парламент зволікав з призначенням двох

його ставлеників на вакантні посади у Раді стражів ісламської революції — органу, який стежить за тим, щоб законодавство не суперечило ісламу.

8 серпня 2001 р. Відбулася інаугурація президента М. Хатамі. Церемонія мала відбутися ще 4 серпня, але цьому завадила політична криза — парламент відмовлявся підтримувати дві кандидатури до Ради охоронців ісламської революції. Кандидатури були висунуті консерваторами. Духовний лідер Ірану аятола Алі Хаменеї відклав інаугурацію. Своє рішення він мотивував тим, що на інаугурації мала бути присутня Рада охоронців у повному складі. На парламент натиснула Рада з питань доцільності рішень — найвищий арбітражний орган Ірану. Цю Раду очолював колишній президент Ірану Хашемі-Рафсанджані. Парламент змушений був затвердити запропоновані йому дві кандидатури консерваторів. Криза була подолана і інаугурація відбулася.

10—12 серпня 2001 р. У результаті сильних 2-денних злив на північному сході країни загинуло понад 100 чол. Багато людей втратили домівки. Знищено врожай. Повінь була найбільшою впродовж останніх 200 років.

6 листопада 2002 р. Суд присудив смертну кару 45-річному професору університету Хатема Ахазжалі за те, що він поставив під сумнів право ісламських релігійних діячів на управління Іраном.

Початок другої декади січня 2002 р. Міністр оборони Алі Шахмані відкинув звинувачення на адресу Ірану у справі контрабанди 50 — тонного вантажу зброї для палестинських екстремістів, який ізраїльтяни перехопили у Червоному морі.

Кінець першої декади лютого 2002 р. Закрито представництво угруповання «Хезбе ісламі». Його очолював колишній прем'єр-міністр Афганістану Гульбеддін Хекматіар. Був заплемком ворогом колишнього афганського президента Бурхануддіна Раббані.

12 лютого 2002 р. На заході країни розбився літак Ту — 154. Він виконував рейс Тегеран-Хорремабад. На борту літака знаходилося 105 пасажирів та 12 членів екіпажу.

22 червня 2002 р. Землетрус потужністю понад 6 балів за Ріхтером стався на північному заході Ірану у районі між містами Казвін і Хамадан. Загинуло за офіційними даними близько 230 чоловік, насправді ж значно більше. Понад 1500 дістали поранення. Зруйновано близько сотні сіл. 25 тисяч сімей втратили житло.

25 грудня 2002 р. Іран і Росія підписали угоду про завершення будівництва заводу з виробництва урану на півдні Ірану. Домовилися розглянути питання про спорудження другого заводу і постачання Росією палива для нього.

Друга декада лютого 2003 р. Президент Ірану Мохаммад Хатамі заявив, що в Ірані відкрито поклади урану. Розпочалася їх розробка. США висловили занепокоєння з приводу ядерної програми Ірану, оскільки вона може використовуватися для створення ядерної зброї.

19 лютого 2003 р. Ввечері на південному сході країни сталася авіакатастрофа. Військово-транспортний літак «Іл-76» виконував рейс з міста Захедан до міста Керман. Відстань між ними — 400 км. Заходячи на посадку, літак розбився. На його борту знаходилося 284 (за іншими даними — 289) «стражі ісламської революції» та 18 членів екіпажу. Всі вони загинули. Пілот не впорався з управлінням в умовах кепської погоди. Це була найбільша іранська авіаційна катастрофа.

20 березня 2003 р. Іран заявив, що засуджує США і вважає початок війни в Іраку невинуватим і протизаконним.

Третя декада березня 2003 р. Виступаючи у Палаті представників Конгресу США державний секретар США Колін Пауелл знову звинуватив Іран у намаганні заволодіти ядерною зброєю.

Початок квітня 2003 р. Іран заявив, що підтримуватиме той уряд Іраку, який обере народ під егідою ООН і не підтримуватиме уряд, створений американцями.

Кінець травня 2003 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд суворо засудив Іран за втручання у внутрішні справи Іраку. Заявив, що спроби збудувати в Іраку суспільство за зразком іранського будуть припинені найрішучішим чином.

Початок червня 2003 р. Духовний лідер країни аятола Алі Хаманеї заявив, що воювати з Іраном рівнозначно самогубству. Заяву зроблено на виступі перед 100 тисячами його прихильників.

Друга декада червня 2003 р. У штаб — квартирі МАГАТЕ у Відні обговорювалася ядерна програма Ірану. МАГАТЕ, Євросоюз та Росія переконували іранське представництво допустити міжнародних інспекторів на свої об'єкти. Взамін Іран вимагав надати йому доступу до новітніх технологій.

Друга декада червня 2003 р. У Тегерані відбулися багатоденні демонстрації студентів. Вони протестували проти ісламських порядків і вимагали відставки духовного лідера країни аятола Алі Хаманеї. Проти демонстрантів було кинуто бойовиків (бастиджів) з ісламського угруповання «Ансарі Хазболлах».

Бастиджі розгромили студентські гуртожитки, багатьох їх мешканців вивезли у невідомому напрямку, били демонстрантів та стріляли в них.

Кінець другої декади червня 2003 р. Французькі спецслужби здійснили масштабну операцію проти організації «Моджахеди іранського народу». У операції взяли участь 1500 жандармів. Її підтримували вертольоти. Моджахеди базуються в Іраку. Виступають проти властей Ірану. 159 членів організації було затримано. Троє заарештованих робили спроби себе спалити на знак протесту проти арешту. Під арештом залишилося 26 активістів. Конфісковано кілька мільйонів доларів готівкою.

У травні 2002 року Євросоюз включив організацію до складу терористичних організацій. США вчинили так на 5 років раніше. Президент Ірану Мохаммад Хатамі закликав французькі власті видати Ірану заарештованих моджахедів.

Організація була створена у 1965 році. Вітала ісламську революцію 1979 року. Невдовзі підтримала тодішнього президента Іраку президента Абульгасана Банісадра. Після його повалення (1981 р.) стала опозиційною до нових іранських властей і з того часу веде з ними криваву боротьбу, використовуючи територію Іраку як основний плацдарм.

Друга декада липня 2003 р. Президент Ірану Мохаммад Хатамі висловив готовність піти у відставку, якщо цього забажає іранський народ. Опозиція була невдоволена невиконанням президентом обіцянок про проведення демократичних реформ. Незадоволення президентом виявляли і праві сили. Верховна рада національної безпеки відхилила два проекти реформ, запропоновані президентом.

Третя декада серпня 2003 р. Експерти МАГАТЕ на одному з ядерних об'єктів Ірану виявили сліди збагаченого урану. Власті Ірану стверджували, що частки збагаченого урану потрапили на обладнання, яке було придбане через посередників ще до його доставки в країну.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Закрите засідання Міжнародного агентства з ядерної енергії відбулося у Відні. Обговорювалася ядерна програма Ірану. Звинувачення у намаганні створити ядерну зброю Іран постійно відкидав.

Друга половина жовтня 2003 р. Власті країни погодилися допустити міжнародних інспекторів на всі свої ядерні об'єкти та призупинити роботи зі збагачення урану. Про це повідомив секретар Ради національної безпеки Ірану Гасан Раухані після завершення у Тегерані переговорів міністра закордонних справ Камала Харазі з колегами з Німеччини, Франції, Великобританії.

Іран резервував за собою право розвивати ядерні програми в мирних цілях.

Третя декада листопада 2003 р. Керівництво МАГАТЕ на своєму засіданні у Відні звинуватило Іран у таємних ядерних розробках. Зокрема, збагачення урану відбувалося впродовж кількох років.

Друга декада грудня 2003 р. Представник Ірану у МАГАТЕ Алі Акбар Салехі підписав додатковий протокол до договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Додатковий протокол регламентує режим міжнародних інспекцій на атомні об'єкти Ірану.

27 грудня 2003 р. Стався землетрус у районі міста Бам. Загинуло 35 тис. чоловік.

Початок січня 2004 р. У зруйнованому землетрусом місті Бам заарештовано 150 мародерів. Спійманим на такому злочині загрожувала смертна кара.

Початок другої декади січня 2004 р. 57-річний Джаліль Шахмані провів у підвалі свого будинку 13 днів після землетрусу. Стан його був важким. Лікарям вдалося відновити функції виснаженого організму, але смерть настала від серцевої недостатності. За кілька днів до цього випадку під уламками у Бамі було знайдено 97-річну жінку, яка не дістала під час землетрусу жодного ушкодження.

Третя декада січня 2003 р. 65-річний пацієнтці під час операції у Тегеранському шпиталі видалено пухлину масою 79 кг. Сама ж пацієнтка мала вагу 220 кг. Самотужки пересуватися вона не могла. Операція тривала 7 годин. На операційний стіл хвору поклали за допомогою крана.

Початок лютого 2004 р. Духовний лідер Ірану аятола Алі Хаменеї не погоджувався перенести парламентські вибори на пізніший час. Перенесення дати виборів пропонував президент Мохаммад Хатамі.

Лютий 2004 р. На залізничній станції Хаям, яка знаходиться за 20 км від міста Нішапур у північно-східній провінції Хорасан, сталася катастрофа. Товарний поїзд, що складався з 50 цистерн та вантажних вагонів із паливом, сіркою, добривом та бавовною, сам зрушив з місця (можливо під дією слабких підземних поштовхів) і пішов під ухил. Близько 40 вагонів перекинулися, спалахнула пожежа, стався потужний вибух. Загинуло 300 чоловік — пожежників, жителів сусідніх кишлаків тощо. Півтисячі людей одержали поранення і опіки. Серед загиблих був і губернатор Хорасану.

20 лютого 2004 р. Відбулися вибори до парламенту (маджлісу). Дві з половиною тисячі кандидатів від реформаторських партій не були допущені до виборів Радою стражів ісламської революції. Половина парламенту не переобиралася. Перемогу здобули представники консервативних кіл.

Третя декада травня 2004 р. Міністр закордонних справ Ірану Камаль Харрозі зажадав від США припинити осквернення бойовими діями святих для мусульман-шиїтів місць в іракських містах Ен Наджаф та Кербела. Власти Ірану неодноразово дипломатичними каналами звертали до США з такою вимогою.

Третя декада червня 2004 р. На автомагістралі між містами Захедан та Бам сталася автокатастрофа. Зіткнувся бензовоз з 18 тоннами пального та 6 переповнених пасажирських автобусів. Від вибуху та пожежі загинули близько 200 людей. Понад 100 отримали опіки та поранення.

Початок другої декади серпня 2004 р. Президент Мохаммад Хатамі заявив, що Іран не має наміру заморожувати свої ядерні дослідження. Заява президента була спровокована пропозицією США обговорити іранське ядерне питання в Раді Безпеки ООН і застосувати проти Ірану санкції.

25 листопада 2004 р. Рада директорів Міжнародного агентства з атомної енергії обговорювала у Відні «іранське питання». Іран заявив про готовність згорнути про-

граму збагачення урану, обіцяв дотримуватися зобов'язань щодо нерозповсюдження ядерної зброї. Водночас Іран заявив, що від ядерних розробок Іран ніколи повністю не відмовиться.

Початок грудня 2004 р. У Тегерані відбулася нарада міністрів внутрішніх справ країн — сусідів Іраку. Міністри висловилися за встановлення в Іраку політичної незалежності, збереження територіальної цілісності та національної єдності Іраку. На думку президента Ірану Мохаммада Хатамі нестабільність в Іраку сприяє розвитку тероризму в регіонах та у світі.

Кінець другої декади січня 2005 р. Президент США Джордж Буш не відкидав можливості бойових дій проти Ірану, якщо він не припинить свою ядерну програму. Міністр оборони Ірану Алі Шахмані заявив, що його країна має достатню військову силу для відсічі нападам.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Під час приземлення у столичному аеропорту загорівся двигун літака місцевої авіалінії. На борту літака перебувало 157 пасажирів. За повідомленням телеканалу «Аль-Арабія» щонайменше 50 чол. загинули. Власті ж повідомляли про загибель однієї людини та про кільканадцять поранених.

16 лютого 2005 р. Поблизу ядерного об'єкта в Бушері на півдні Ірану стався вибух. Директор ЦРУ Портер Госс заявив, що Іран — головна загроза для США і всього Близького Сходу.

Початок третьої декади лютого 2005 р. У районі м. Керман (південний схід Ірану) стався землетрус. Загинуло понад вісімсот чоловік. Півтори тисячі осіб дістали поранення. Потужність землетрусу сягала 6,5 бала за Ріхтером.

Середина травня 2005 р. Ухвалено закон про освоєння мирних ядерних технологій. Законопроект підтримали 188 депутати парламенту з 205, які були присутні під час голосування. Поставлено завдання спорудити атомні енергоблоки загальною потужністю 20 тис. мегават та створити повний ядерний цикл. Після голосування депутати скандували «Аллах акбар!» («Аллах великий») та «Смерть Америці».

8 червня 2005 р. В релігійному й ісламському центрі Кут прогрімилі чотири вибухи.

12 червня 2005 р. Сталася серія вибухів: три — в Тегерані, чотири — в місті Ахваз. Загинули 13 чоловік.

Третя декада червня 2005 р. Перемогу на президентських виборах здобув мер Тегерана Махмуд Ахмаді Нежад. Обіцяв, що його уряд стане урядом «миру і поміркованості». Заявляв, що не має наміру відмовлятися від атомних амбіцій.

Початок липня 2005 р. Помічник новообраного президента Ірану Махмуда Ахмаді Нежада-Мейсан Ровхані відкидав причетність М. А. Нежада до захоплення іранськими студентами 4 листопада 1979 року американських дипломатів в Тегерані.

Друга декада липня 2005 р. Під час візиту до Ірану секретаря Ради національної безпеки і оборони України Петра Порошенка досягнута домовленість про початок роботи групи експертів з розробки проекту постачання газу в Україну і далі транзитом до Європи.

Початок вересня 2005 р. У Ірані була епідемія холери. Зарєстровано 1050 хворих на холеру (в столиці та центральних провінціях). Померло 11 осіб.

Третя декада жовтня 2005 р. Президент Ірану Махмуд Ахмаді Нежад назвав Ізраїль «сіонським режимом». Заявив, що єврейська держава має бути стерта з карти світу.

Ізраїль, США, Велика Британія та Франція негайно висловили протести у зв'язку із заявою іранського президента.

Третя декада жовтня 2005 р. Надзвичайний і повноважний посол Ісламської Республіки Іран в Україні Бахман Тахеріян — Мобараке заявив про готовність Ірану продовжувати співробітництво з Україною. Україна та Іран співробітничали в 20 проектах (зокрема, літак «Іран-140», виробництво авіадвигунів, газові компресори, нафтохімія, нафтова і газова промисловість тощо).

Початок листопада 2005 р. Президент Махмуд Ахмаді Нежад змінив послів у Великій Британії, Франції, Німеччині, ряді інших країн, а також представника Ірану в ООН. Іранський президент шукав нові шляхи розв'язання проблем довкола ядерної програми Ірану.

Перша декада листопада 2005 р. Повідомлялося, що від пташиного грипу померло п'ять осіб, а ще двоє людей були інфікованими.

Третя декада листопада 2005 р. На півдні країни на острові Кенім у Перській затоці стався землетрус. Його потужність — 7 балів за Ріхтером. Площа значеного острова — 500 кв. км. Найбільше постраждало село Гурісн. Були і людські жертви.

6 грудня 2005 р. Ввечері на густонаселених житлових районах Тегерану впав військово-транспортний літак С-130 «Геркулес». На борту було 106 чоловік. Поміж них — 4 десятки журналістів. Вони летіли висвітлювати військові навчання. Усі загинули. Літак намагався здійснити аварійну посадку в аеропорту «Мехрабад». Літак врізався в десятиповерховий будинок, загальна кількість жертв — щонайменше 132 особи. Поранено десятки людей.

Друга декада грудня 2005 р. Президент Ірану Махмуд Ахмаді Нежад назвав «міфом» масове винищення євреїв під час Другої світової війни. Закликав Європу, США та Канаду створити єврейську державу на своїй території, а не на Близькому Сході.

65. ІРЛАНДІЯ

Червень 2001 р. Ірландці відкинули на референдумі Ніцький договір. Передбачав розширення Євросоюзу за рахунок прийняття нових країн, переважно зі Східної Європи.

14 жовтня 2001 р. Відбулися державні похорони 10 волонтерів Ірландської республіканської армії, повішених британськими властями в 1920—1921 роках.

Січень 2002 р. Ірландія перейшла на євро. Ділова громадськість це вітала.

Березень 2002 р. На референдумі незначною більшістю голосів відкинута спроба уряду зробити жорсткішим законодавство про аборти.

Травень 2002 р. Відбулися загальні вибори. Виграла партія прем'єр-міністра Б. Архерн. Їй не вистачило лише кількох місць для того щоб мати абсолютну більшість у парламенті зі 166 депутатів.

17 травня 2002 р. Прем'єр-міністром знову стала кандидат від партії «Фіана Фейл» Берті Ахерн. Головна опозиційна партія «Файн Гаел» втратила понад третину місць у парламенті. Націоналісти і зелені свої позиції зміцнили.

19 жовтня 2002 р. На повторному референдумі 63 % виборців, які взяли участь у голосуванні, висловилися за ратифікацію Ніцького договору про розширення Європейського Союзу. Ірландія стала останньою (п'ятнадцятою) країною Євросоюзу, яка ратифікувала цей договір, укладений 2000 р. у французькому місті Ніцца.

7 серпня 2003 р. Спеціальний кримінальний суд засудив до 26-річного ув'язнення Майкла Маккевітта — керівника Справжньої Ірландської Республіканської армії. Звинувачувався у керівництві тероризмом і приналежності до незаконної групи.

Червень 2005 р. Євросоюз офіційно визнав ірландську мову як свою робочу мову.

Березень 2001 р. Ісландська співачка Бжьорк оголосила, що 25 березня співатиме у прямому ефірі свою пісню, за яку отримала премію Оскара, під час вручення цієї премії.

Липень 2001 р. Оприлюднено перші фотографії британського лінкора «Худ», потопленого під час Другої світової війни.

5 вересня 2001 р. Оголошено про намір використовувати крокодилів для перетравлення ними відходів рибообробної промисловості.

Третя декада жовтня 2001 р. Уряд Великої Британії надав компенсацію розміром 10 млн фунтів стерлінгів ісландським рибалкам, які втратили свою роботу під час «тріскової війни» в 1970-х роках.

Середина травня 2002 р. У Рейк'явіку завершилась дводенна зустріч міністрів закордонних справ країн — членів НАТО, Росії та 9 країн Східної Європи, які були кандидатами на вступ до Північноатлантичного альянсу. 14 травня було схвалено проект договору про зближення НАТО і Росії.

11 липня 2002 р. Вчені висловлювали занепокоєння вулканічною діяльністю під ісландським льодовиком. Остерігалися повеней.

14 жовтня 2002 р. Ісландію прийнято до лав Міжнародної китової комісії, не дивлячись на наміри країни відновити комерційний відстріл китів.

3 квітня 2003 р. Ісландія оприлюднила плани полювання на китів. Воно було припинено 1989 року з огляду на міжнародний мораторій.

24 квітня 2003 р. У Рейк'явіку стала до ладу перша у світі станція, що управляє автомобілі воднем.

10 травня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Результати: Партія незалежності — 33,7 %, Партія прогресу — 17,7 %, Партія альянсу — 31 %. Мера Райк'явіка (соціал-демократа) не було обрано до парламенту.

Травень 2003 р. Девід Оддсон знову очолив коаліційний уряд після парламентських виборів. Його сформували Партія незалежності і Партія прогресу.

19 серпня 2003 р. Ісландські китобійники вперше за 14 років заповнювали кита. Це засудив уряд США.

Червень 2003 р. Рагнара Грімсона переобрано президентом.

15 вересня 2004 р. Девід Оддссон передав портфель прем'єр-міністра колишньому міністру закордонних справ Гальдору Асгрімссону.

4 листопада 2004 р. У віддаленій частині країни стався вибух вулкану Грімсвотн. Жертв не було. Попіл від виверження досягав Фінляндії. Власти рекомендували пілотам уникати проліт через викинуті вулканом гази.

16 грудня 2004 р. Ісландія надала колишньому чемпіону світу з шахів Боббі Фішеру (США) право на постійне проживання.

25 березня 2005 р. Після свого звільнення з-під арешту у Японії, Боббі Фішер прибув до Ісландії.

3 травня 2005 р. Британська фірма «Mosaic Fashions», що виготовляє одягу, стала першою іноземною фірмою, що котирує свої акції на ісландській фондовій біржі.

18 листопада 2005 р. Ісландія та Швеція були останніми країнами, що розлідували скандал у зв'язку з секретними в'язнями США в іноземних державах.

Друга декада травня 2001 р. Поміркована Національна партія здобула перемогу на виборах до місцевого парламенту Країни Басків, її дісталось 33 місце з 75.

Політичне крило сепаратистською організації ЕТА — партія «Еускал-Харітерон» виборола 7 місць. Це — вдвічі менше ніж вона мала у попередньому парламенті. Народна партія та соціалісти здобули разом 32 місця. Національна партія виступала за надання мирним шляхом автономії Країні Басків.

Третя декада липня 2001 р. Семеро громадян України (за іншими відомостями — 3) викрали дружину місцевого підприємця. Вимагали виплатити їм заборгованість. Українці перебували в Іспанії нелегально. Дружині вдалося втекти. Поліція заарештувала українців.

Третя декада вересня 2001 р. Арештовано 6 іммігрантів. Вони — члени екстремістського угруповання, пов'язаного з Осамом бен Ладеном.

6 листопада 2001 р. В центрі іспанської столиці на вулиці Корасон-де-Марія вибухнув автомобіль, — «Пежо» білого кольору. Машина була начинена вибухівкою. У результаті вибуху поранено близько 60 чоловік. Серед поранених багато дітей, які прямували до школи, що знаходилася неподалік епіцентру вибуху. До вибуху була причетна терористична організація баскських сепаратистів — ЕТА.

Третя декада грудня 2001 р. В Іспанії випав сніг.

1 травня 2002 р. Біля стадіону у Мадриді вибухнув замінований автомобіль. У причетності до вибуху підозрювалося угруповання ЕТА.

Перша декада червня 2002 р. Нижня палата парламенту схвалила нову редакцію закону про партії, яка надавала змогу заборонити діяльність політичного крила сепаратистського угруповання ЕТА. Цим крилом була радикальна партія «Еррі Ботасуна».

20 червня 2002 р. Понад 5 млн чоловік взяли участь у загальному одноденному страйку. Протестували проти нового закону про безробіття.

11 липня 2002 р. Загін марокканських військових висадився на безлюдному острові Перехіль (Персіль), що у Гібралтарській протоці. Загін підняв над островом прапор Марокко. Захоплення острова марокканські власті пояснювали необхідністю боротьби з незаконною міграцією з Африки до Євросоюзу. Іспанія володіла цим островом впродовж 4 століть. Він знаходиться на відстані 200 м від берегів Марокко. Після провалу переговорів між Іспанією і Марокко про вивід з острова загону марокканських військових, до справи взялися іспанські морські піхотинці. Вони безкровно прогнали марокканців з острова.

Кінець другої декади липня 2002 р. Іспанія запропонувала вивести свої війська з острова Перехіль у Гібралтарській протоці за умови надання Марокко гарантії про не повторення загарбницьких дій. Іспанці розпочали споруджувати укріплення на острові.

Міністри закордонних справ Іспанії та Марокко мали зустріч у Рабаті.

Вирішили повернути демілітаризований статус острову Перехіль (марокканці називають його Лейла) у Гібралтарській протоці. За посередництва державного секретаря США К. Пауелла договір про це були укладено 20 липня.

Кінець другої декади липня 2002 р. Заарештовано 4-х осіб за підозрою у причетності до діяльності міжнародної організації «Аль-Каїда». Всі вони — вихідці з Сирії.

25 серпня 2002 р. Відбулося екстрене засідання парламенту. У ньому взяв участь прем'єр-міністр Хосе Марія Аснар. Він запропонував заборонити впродовж

трьох років діяльність політичного крила ЕТА — партії «Батасуна». Пропозицію підтримала більшість депутатів. Поміж них були не лише представники правлячої Народної партії, але й опозиційної Соціалістичної робітничої партії.

24 серпня у адміністративному центрі Країни Басків — місті Більбао відбулася багатотисячна демонстрація на підтримку «Батасуни».

Власті звинувачували «Батасуну» у координації терористичної організації ЕТА. Вона боролася за утворення незалежної баскської держави.

Від 1968 року ЕТА скоїла понад 3 тис терористичних актів. Загинуло 836 чоловік.

13 листопада 2002 р. Неподалік південного узбережжя Піренейського півострова за 240 км від іспанського берега зазнав катастрофи грецький танкер «Престиж».

Йшов він з Латвії до Греції. Мав 77 тис. тонн нафтопродуктів. Спочатку в море вилитося 5 тис. тонн пального. Судно врятувати не вдалося, воно розкололося і потонуло.

Початок грудня 2002 р. З танкера «Престиж», який затонув біля західного узбережжя Піренейського півострова, продовжував витікати мазут. В море вилитося близько 20 тис. тонн.

Європейська комісія склала «чорний список» торговельних суден, потенційно небезпечних для експлуатації.

Початок грудня 2002 р. До західного узбережжя Піренейського півострова наближалася нова нафтова пляма від загиблого танкера «Престиж».

Лихо вже спіткало практично все Атлантичне узбережжя Іспанії та Португалії.

Друга декада грудня 2002 р. Щодня з танкера «Престиж» у море виливалося 125 тонн пального. До узбережжя північно-західної провінції Галісія наближалася величезна нафтова пляма, її товщина в окремих місцях сягала їм.

Третя декада січня 2003 р. Неподалік Гібралтару у бухті Альхесірас потонула нафтоналивна баржа «Спабункер-4». Вона мала 900 тонн нафти на 100 тонн бензину.

Друга декада березня 2003 р. Верховний суд Іспанії однозначно заборонив діяльність націоналістичної організації «Батасуна». Власті країни вважали партію політичним крилом терористичного угруповання ЕТА. «Батасуна» на регіональних виборах 2001 року у Країні Басків отримала 10 % голосів.

26 травня 2003 р. Вранці поблизу турецького міста Трабзон розбився пасажирський літак Як-42 української авіакомпанії «Середньоземноморські авіалінії». Окрім 13 членів екіпажу на борту літака були 62 пасажирки. Більшість пасажирів — іспанські військовослужбовці зі складу міжнародних миротворчих сил в Афганістані. Загинули всі, хто перебував на борту судна. Серед екіпажу був один громадянин Білорусії, решта — українці.

Літак прямував з Бішкека (Киргизії) до Сарагоси (Іспанія). Мав дозавправитися в аеропорту Трабзона. Упав за 50 км на південь від міста. Впав під час третьої спроби здійснити посадку під час туману. Видимість не перевищувала 10 метрів. На думку керівників авіакомпанії туман не був завадою. Льотчики були досвідчені. Стан літака не викликав сумніву. Літак не вперше здійснював чартерні рейси. Висувалася версія про вину турецьких диспетчерів або технічні проблеми аеропорту Трабзона.

Перша декада серпня 2003 р. Температура повітря сягала 50°C, у лісах були пожежі.

Середина жовтня 2003 р. За перевезення наркотичних речовин в порту міста Понтеведра затримано судно «South Sea 1». Воно було під прапором Сенегалу. Екіпаж — 5 чол. Один з членів екіпажу — громадянин України.

11 березня 2004 р. У приміських поїздах іспанської столиці сталося 13 вибухів. Прогрімели вони на трьох вокзалах. Поліція виявила і знешкодила ще 2 вибухові пристрої, які не спрацювали. Загинуло близько двохсот чоловік, 100 чоловік було

поранено. Лікарні виявилися невідготтованими до прийому такої кількості потерпілих. Власті звернулися до населення з проханням здавати кров для потерпілих.

Причетність до вибухів взяла організація, яка є близькою до «Аль-Каїди» Осамі бен Ладена.

Друга декада березня 2004 р. На виборах до національного парламенту — Генеральних кортесів, — та до органів самоврядування більшості регіонів перемогу здобула Соціалістична партія. Вона набрала 42 % голосів (163 мандати). Правляча до цього впродовж 8 років Народна партія здобула 37 % (148 мандатів).

Лідер Соціалістичної партії Хосе Луїс Родригес Сапатеро заявив, що головне завдання нового уряду — боротьба з тероризмом.

Друга половина березня 2004 р. У кафедральному соборі Сан-Ісидорі-ель-Реаль у Мадриді відбулася заупокійна служба по жертвах терористичних актів, які сталися 11 березня. Розслідування виявило кількох підозрюваних. Усі вони — марокканці.

24 березня 2004 р. Для участі в жалобній церемонії по жертвах терористичних актів 11 березня 2004 р. до Іспанії, зокрема, прибули: прем'єр-міністр Великобританії Ентоні Блер, президент Франції Жак Ширак, федеральний канцлер Німеччини Герхард Шрöder, державний секретар США Колін Пауелл. Тоді загинуло 190 осіб.

Початок квітня 2004 р. Серхан бен Абдель Маджид Фархет на прізвисько «Тунісець» підірвав себе та ще чотирьох своїх поплічників у передмісті Мадрида під час пошуку поліцією терористів. Він вважався головним підозрюваним у справі про терористичний акт на мадрридських залізницях, коли загинуло 190 чоловік. Міністр внутрішніх справ Іспанії Анхель Асебес повідомив, що більшість тих, хто організував і виконав 11 березня терористичні акти, заарештовано або вбито.

2 квітня 2004 р. Поліція знайшла бомбу на полотні швидкісної залізниці між Мадридом і Севільєю.

17 квітня 2004 р. На пост глави уряду заступив Хосе Луїс Родрігес Сапатеро.

Початок жовтня 2004 р. Іспанські рибалки невеликого судна виловили в Середземному морі 23 мішки з гашишем. Згодом ще 2 рибальські судна виловили по 2 мішки гашишу. Знахідка була здана поліції. Вага знахідки становила майже 1 тону. Вартість «вилову» — 1,2 млн доларів. Очевидно, гашиш викинули за борт контрабандисти, після того, як їх засікла берегова охорона поблизу портового міста Сан-Карлос-де-ла-Рапіта.

Початок січня 2005 р. Поліція Іспанії заарештувала у Мадриді групу українців, які займалися здринцтвом у своїх співвітчизників.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Підірвано начинений вибухівкою автомобіль біля будинку конгрес-центру «Іфема» у Мадриді. Заряд вибухівки складав 30 кілограмів. Вибух чула вся столиця. У конгрес-центрі того дня король Іспанії Хуан Карлос та президент Мексики Вісенте Фокс мали відкрити міжнародну виставку сучасного мистецтва. Про причетність заявила організація «ЕТА». Про вибух вона попередила завчасно. Поліція встигла евакуювати з будинку його персонал, але не встигла попередити прохожих. Поранено понад 40 осіб. Загиблих не було.

Теракт — відповідь на рішення парламенту, який відхилив пропозицію про визнання незалежності Країни басків.

Прем'єр-міністр Іспанії Хосе Луїс Родрігес Сапатеро відмовився обговорювати далі пропозиції глави уряду Країни басків Хуана Ібаррече про надання їй більшої автономії.

13 лютого 2005 р. У ніч проти цього дня у діловому центрі Мадрида загорівся 32-поверховий будинок «Віндзор», його висота 106 м. Був одним з найвищих будинків столиці. Пожежники визнали пожежу такою, що не піддавалася гасінню. Об-

валилася верхня частина будівлі і фасад. Жертв не було. Кілька пожежників отруїлися чадним газом.

Причина пожежі — коротке замикання на 21-му поверсі.

17 квітня 2005 р. В країні Басків відбулися вибори до регіонального парламенту. Правляча Націоналістична партія здобула найбільше мандатів — 29 (з 75). Решта місць дісталася соціалістам, консерваторам та незалежним депутатам.

Очоловав Націоналістичну партію голова уряду країни Басків Хуан Хосе Ібаррече.

Перша декада червня 2005 р. Поліція заарештувала членів злочинного угруповання — трьох українців, росіянку та дев'ять іспанців. Воно займалося відмиванням грошей, рекетом, вбивствами. «Відмито» щонайменше 100 млн євро. Накладено арешт на понад 50 об'єктів нерухомості (включаючи 4-зірковий готель на 400 номерів). Заарештовано також понад 60 рахунків у банках Іспанії, Белізу, Багамських та Віргінських островів.

Середина червня 2005 р. З огляду на тривалу посуху запаси води у водосховищах Іспанії становили не більше 60 відсотків норми. Очікувалася найсильніша впродовж останніх 60 років посуха.

Третя декада червня 2005 р. В Іспанії була спека. У Мадриді спека викликала аварію в енергетиці. Сотні тисяч людей були без електроенергії впродовж кількох годин. Від спеки виникали лісові пожежі.

Друга декада липня 2005 р. Була велика спека. Температура повітря перевищувала 40 градусів. Вирували лісові пожежі.

Друга декада липня 2005 р. Від непогашеного туристами мангала у провінції Главадахаха пожежа охопила 6 тисяч гектарів лісів та пасовищ. Боротьбі з вогнем перешкождали сильна спека та вітер. Щонайменше 15 пожежників загинуло.

Перша декада серпня 2005 р. В Іспанії реєструвалися випадки масового отруєння людей смаженими курами у вакуумній упаковці. Отруєння спричинила продукція компанії «SADA S.A.».

Джерело зараження — бактерії сальмонельозу. Вони знаходилися у трубі подачі соусу на основі яєць.

Третя декада серпня 2005 р. В місті Сан-Себастьян де лос Реєс під час забігу з биками було поранено 63 чоловіки. Поміж них — кілька підлітків. Забіги відбуваються, коли биків женуть на кориду.

Друга декада жовтня 2005 р. Затримано моряків, які везли три тонни наркотиків. Поміж затриманих були п'ять російський моряків (у т. ч. 37-річний капітан) та 27-річний українець. Судно йшло під панамським прапором. Його затримали біля Канарських островів. Наркотики були розфасовані у 118 мішків. Іспанські власті заарештували всіх десятих членів екіпажу та ще трьох чоловік. У поле зору іспанських правоохоронних органів ця група потрапила ще у червні 2004 р.

Друга декада жовтня 2005 р. Судові власті Іспанії виписали міжнародний ордер на арешт екіпажу американського танка, який у квітні 2003 року відкрив вогонь по готелю «Палестина» у Багдаді.

Тоді загинули іспанський телеоператор Хосе Коусо та український телеоператор Тарас Процюк.

Третя декада жовтня 2005 р. У містах автономної провінції Країна басків — Герніці, Ордисії, Берріозарі та Амуррію майже одночасно біля будинків судів вибухнули бомби. Жертв не було. Матеріальна шкода — незначна. Керівництво баскської організації ETA взято на себе відповідальність за теракти. Організація у своїй нотатці до газети «Гара» заявила про намір продовжити боротьбу за незалежність Країни басків.

3 листопада 2005 р. Українські власті відновили прийом документів на усиновлення від громадян Іспанії у зв'язку з тим, що Іспанія надала звіти про долю раніше усиновлених дітей України.

Друга половина листопада 2005 р. Поліція провела операція «Капрі» у південній провінції Малага. Заарештовано 69 вихідців з країн Східної Європи. Поміж них — громадяни України та Росії. Заарештовані належали до організації, яка займалася незаконним працевлаштуванням нелегальних іммігрантів.

Кінець листопада 2005 р. Ураган «Дельта» промчав над Канарськими островами. Загинули щонайменше сім чоловік. Поміж загиблих — шість біженців з Африки. Найбільше постраждали острови Тенеріфе та Ла-Пальма.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Розпочалася анти терористична операція «Ла Уньйон». Спрямовувалася проти ісламістів. Було затримано 16 чоловік у чотирьох провінціях. Вони були громадянами Лівану, Єгипту, Гани та Алжиру. Керівник групи — уродженець Іраку Хіяг Маан (прізвисько — «Абу Суф'ян»). Один із заарештованих — уродженець Білорусі на прізвисько Амін аль-Ансарі (справжні імена та прізвища Андрій Масюра). Йому було 30 років. Пройшов військову підготовку у Чечні, Азербайджані та Пакистані. Вважався фахівцем з хімічної зброї.

68. ІТАЛІЯ

13 травня 2001 р. Перемогу на парламентських виборах здобув консервативний блок «Полнос свободи». Провідна роль у блоці належала партії «Вперед, Італія!» Її засновником і лідером був Сільвіо Берлусконі. Коаліція на чолі з С. Берлусконі завоювала у сенаті 177 місць з 315. Прихильники головного суперника С. Берлусконі — Франческо Рутеллі здобули 125 мандатів. У Палаті депутатів С. Берлусконі контролював 273 місця (з 360), а блок Ф. Рутеллі — 177.

Ф Рутеллі очолював лівоцентристський блок «Оливкове дерево». У минулому був мером Риму.

Друга декада травня 2001 р. У Римі заарештовано 62 — річного італійця, його 45 — річну співмешканку — українку та 25 — річного жителя України. Вони займалися поставкою жінок з Києва та Львова в Італію. За 8 місяців в Італію було привезено 250 «домашніх рабинь».

Третя декада травня 2001 р. Відбувся другий тур муніципальних виборів в округах Риму, Неаполя і Турину, у яких в першому турі 13 травня ніхто з кандидатів не набрав 50 % голосів. Лідирували кандидати лівоцентристської коаліції «Оливкове дерево». Її очолював колишній мер Риму Франческо Рутеллі.

11 червня 2001 р. 59-й уряд післявоєнної Італії і перший італійський уряд XXI століття очолив Сіловіо Берлусконі.

Кінець другої декади липня 2001 р. Зустріч міністрів закордонних справ «великої сімки» та Росії відкрилася у Римі. Йшлося про порядок денний зустрічі керівників цих країн у Генуї.

20 липня 2001 р. Зустріч керівників країн «великої сімки» розпочалася у Генуї. Центр міста повністю заблоковано італійською поліцією. До Генуї їхали тисячі протинників глобальної економіки, анархістів, члени лівачьких організацій з усієї Європи. Для охорони порядку було залучено 20 тис. поліцейських та військовослужбовців. У Генуї вибуховим пристроєм, схованим у бандеролі, поранено поліцейського. В Мілані підірвано бомбу в офісі телестудії, яка належала прем'єр-міністру Італії С. Берлусконі.

Третя декада липня 2001 р. У Генуї завершилася зустріч у верхах «великої сімки» та Росії. У центрі уваги учасників зустрічі була боротьба з бідністю, зовнішня заборгованість країн що розвиваються, лібералізація торгівлі між ними та розвиненими країнами, боротьба зі СНДом, ситуація у Македонії, на Близькому Сході та Корейському півострові.

Під час самміту були масові заворушення противників глобалізації економіки. Дві особи загинули, близько 300 дістали поранення. Десятки осіб заарештовано.

8 жовтня 2001 р. У Мілані сталася найбільша за три десятки років авіакатастрофа Італії. Авіалайнер зіткнувся з легким літаком. Загибло 118 осіб, у т. ч. 4 — працівники аеропорту.

Перша декада листопада 2001 р. Парламент Італії ухвалив рішення про відправку 3-тисячного військового контингенту до Афганістану. Завдання — участь переважно у допоміжних операціях.

17 грудня 2001 р. У будинку для інвалідів на півдні Італії сталося коротке перемикання електромережі. Виникла пожежа. Загибло 19 пацієнтів.

Перша декада лютого 2002 р. Сенат італійського парламенту проголосував за зняття заборони на приїзд в країну спадкоємців колишньої Савайської королівської родини чоловічої статі. Конституція забороняла їм жити і помирати на території Італії.

Друга половина лютого 2002 р. На півночі країни землетрус. Його потужність — 4,9 бала за Ріхтером. Епіцентр знаходився поблизу італійсько-австрійського кордону в Альпах.

Кінець другої декади лютого 2002 р. Поліція заарештувала у Римі чотирьох марокканців за підозрою у терористичних намірах. Вилучено значну кількість отруйної речовини — ціаніду та карту Рима з позначками на об'єктах водо- та енергопостачання.

9 березня 2002 р. Відкрився тунель під Монбланом. Його закрито 1999 року після пожежі вантажівки. Тунель сполучає Францію з Італією.

Початок третьої декади березня 2002 р. 52-річного професора Марко Б'яджі кількома пострілами впритул було застрелено біля під'їзду власного будинку. Був радником прем'єр-міністра з питань праці. Йому належить авторство багатьох реформ у сфері праці та економіки, які викликали опір профспілок та лівих партій. Поліція вважала, що злочин вчинили «Червоні бригади».

Третя декада березня 2002 р. Три найбільші профспілки, які об'єднували у своїх лавах 8 млн працівників, оголосили про проведення 16 квітня восьмигодинного національного страйку. Такого не було впродовж останніх 20 років. Прем'єр-міністр С. Берлусконі хотів реформувати трудове законодавство і дати підприємцям більше свободи у найманні та звільненні працівників. Проти цього виступали профспілки.

16 квітня 2002 р. Відбувся найбільший за останні 20 років страйк. Він паралізував життя країни. Впродовж 8 годин не працювало більше чверті населення Італії. Організували страйк три профспілки. Формальна причина страйку — протест проти планів уряду модифікувати трудовий кодекс 1970 року. Справжня причина — битва між профспілками та урядом за владу.

Друга декада квітня 2002 р. Сицилійська мафіозна організація «Коза ностра» висловила готовність саморозпуститися. Мафія практично була без керівництва. Її вожаки перебували в ув'язненні.

Лист про готовність до саморозпуску підписав П'єтро Алігері. Він виконував роль прес-секретаря ув'язнених ватажків мафії. Адресувався лист прокурору П'єр-луджії Вінї. Передумовою саморозпуску були перегляд судових справ ватажків мафії та пом'якшення умов ув'язнення.

Арештовано Антоніо ЖюфFRE. Він вважався правою рукою керівника мафії Бенардо Провенцано. Останній вже чотири десятиліття переховувався від правосуддя.

Друга половина серпня 2002 р. Внаслідок злив ріки вийшли з берегів і затопили багато населених пунктів в області П'ємонт, а також у долині Аости. Над Римом пролилася сильна гроза з градом. Рівень води на деяких вулицях Риму сягав 80—100 см. На кілька годин життя у Римі було парализоване. Туристичний шар води покрив злітно-посадковий смуги в деяких італійських аеропортах і вони не працювали. В Альпах сніг випадав на висоті 1000 м. Такого не було впродовж багатьох десятиріч років.

Жовтень 2002 р. Суд м. Перуджа виніс вирок щодо 83-річного сенатора Джуліо Андреотті, засудивши його на 24 роки ув'язнення за причетність до загибелі 20 березня 1979 р. від рук мафії журналіста Міно Піреллі. Дж. Андреотті сім років очолював уряд країни. До цієї справи в Італії ще ніколи не засуджували державного діяча такого високого рівня. На час вироку Дж. Андреотті був 81 рік.

Кінець жовтня 2002 р. Тривало виверження вулкану Етна на острові Сицилія. Виверження супроводжували землетруси. Мали місце руйнування будівель. Сотні людей втратили дах над головою.

31 жовтня 2002 р. Стався землетрус на півдні країни. У містечку Сан-Джуліано ді Пугліо загинуло 26 дітей віком до 6 років та троє дорослих. Причина — розвалився будинок дитячого садка. Його було споруджено з порушенням протисейсмічних вимог.

Початок квітня 2003 р. Шість осіб заарештовано за підозрою в терористичній діяльності. Поліція стверджувала, що заарештовані пов'язані з «Аль-Каїдою» Осамі бен Ладена та воєнізованим угрупованням іракських курдів «Ансар аль-Іслам».

7 червня 2003 р. При в'їзді в тунель неподалік Венеції зазнав катастрофи автобус. Двоє громадян України загинули. Отримали поранення 9 українців. Загиблі і поранені були туристами. Водій автобуса задрімав.

Друга декада липня 2003 р. На річці По рівень води знизився на 7,5 метри нижче від норми. Це рекордний показник за останні 90 років.

Третя декада липня 2003 р. Апеляційний суд м. Палермо встановив, що колишній прем'єр-міністр Італії Джуліо Андреотті мав таємні зв'язки з мафією до весни 1980 р., але потім контактів з нею не підтримував. Суд визнав обґрунтованими звинувачення Дж. Андретті в період до 1980 р.

Друга декада березня 2004 р. На острові Сардинія на 111-році життя помер найстаріший житель країни — Паскуале Фрасконі.

Перша декада червня 2004 р. Затримано групу радикальних ісламістів. Підозрювалися у підготовці ряду терористичних актів, зокрема, вибухів у паризькому метро. Терористи провели репетицію майбутнього теракту. Поліція підслухала телефонні дзвінки і вийшла на цю групу.

Середина вересня 2004 р. На острові Сицилія після півторарічного сну прокинувся вулкан Етна. Тріщини у ньому з'явилися ще тиждень тому. Під час виверження з тріщин потекла лава і розлилася на кілометр. Лава стікала в долину Бове. Населені пункти там відсутні.

Кінець вересня 2004 р. Співробітниця італійської гуманітарної місії Симона Парі та Симона Торетта, які біли викрадені в Іраку 7 вересня 2004 р. членами угруповання «Ансар аз-Завахірі», повернулися на батьківщину. Викрадачі звільнили також двох іракських співробітників місії. Умови звільнення заручників не розголошувалися.

29 жовтня 2004 р. На Капіталійському пагорбі у Римі лідери 25 країн Європейського Союзу підписали його Конституцію.

Початок листопада 2004 р. Сильні зливи спричинили велику повінь на півдні країни. Затоплено 80 % території Венеції. Вода у лагуни досягла рівня, що на 140 см перевищувала норму. Над майданом Сан-Мартіно — півметровий шар води. Жертв не було.

10 січня 2005 р. Набрал чинності закон про заборону куріння в громадських місцях. Виникла асоціація, яка намагається ініціювати референдум про скасування закону. Асоціацію очолював 42-річний журналіст Марвіно Пессіна. Асоціація боролася і проти закону 1983 року, який заборонив рекламу тютюнових виробів.

Перша декада березня 2005 р. Американські солдати обстріляли автомобіль у якому звільнену з полону терористів італійську журналістку Джуліану Стрену везли у Багдаді до аеропорту. Від американських куль загинув агент італійських спецслужб Нікола Каліпарі. Американці твердили, що машина їхала занадто швидко і не мала наміру зупинитися на контрольно-перепускному пункті. Італійська журналістка це спростувала. Міністр закордонних справ Італії Джанфранко Фіні кваліфікував цей інцидент як нещасний випадок.

Друга декада квітня 2005 р. Евакуйовано 20 тис. чол. з району вулкана Етна (острів Сицилія). Останнє виверження вулкану відбулося 1991 року. Висота вулкану — 3323 метри. Мали місце ознаки чергового пробудження Етни.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Прем'єр-міністр Сільвіо Берлусконі пішов у відставку. Президент Італії Карло Чампі задовольнив заяву про відставку, але за умови, що С. Берлусконі керуватиме урядом до часу сформування нового кабінету міністрів.

С. Берлусконі був проти економічних реформ на користь північних провінцій Італії. Вони належать до економічно розвинених.

Очікувалося повернення С. Берлусконі на посаду прем'єра після заміни міністерів економіки, охорони здоров'я та транспорту.

Третя декада червня 2005 р. На півночі Італії температура повітря сягала 45 градусів. Від теплових ударів померло 15 чоловік.

Друга декада липня 2005 р. Заарештовано 170 осіб за підозрою у можливій причетності до тероризму. Поліції дозволено затримувати підозрюваних на добу та допитувати їх без присутності адвоката.

Перша декада вересня 2005 р. Колишній президент Росії Б. Єльцин під час свого перебування на острові Сардинія упав і зламав стегнову кістку. Йому наклали гіпс у травматологічному відділенні Ольбії.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Правоохоронці затримали вантаж зброї з України. У передмісті Терамо було заарештовано громадян України Віталія Михальчука, Мирослава Павлука (обом було по 26 років), 54-річного Стефана Ковпача, 34-річного Володимира Стахурського, 46-річного Ханну Бограна та 30-річного Олега Хаврушка. Партія зброї знаходилася у фургоні.

Третя декада жовтня 2005 р. У Римі відбулися арешти відомих у суспільстві людей, які вживали кокаїн. Поміж них — продюсери, актори, режисери, лікарі тощо.

Третя декада листопада 2005 р. Прем'єр-міністр Сільвіо Берлусконі на зібранні парламентаріїв партії «Вперед, Італіє!» повідомив про цілковитий розгром організації «Червоні бригади».

Третя декада листопада 2005 р. Мали місце сильні зливи. Річки вийшли з берегів. Таких повеней пізньої осені Італія не бачила вже півстоліття.

Перша декада грудня 2005 р.

Зливи спричинили у Венеції велику повінь, 70 відсотків території центру міста було затоплено.

На майдані Сан-Марко шар води сягнув 50 см.

Сильні снігопади у провінціях П'єманте та Лігурія заблокували сотні автомобілів.

У Мілані повалено дерева, виведено з ладу транспорт, відкладено рейси у міжнародному аеропорті.

Друга декада грудня 2005 р. Заарештовано 80 учасників італійсько-албанського мафіозного угруповання. Займалося сексуальною експлуатацією молодих українок, молдаванок та румунок. Більшість арештів відбулося у південній провінції Калабрія.

69. ЙОРДАНІЯ

Третя декада березня 2001 р. В Аммані завершилася зустріч у верхах арабських країн. У зустрічі брав участь генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Обговорювалося палестинське питання та міжнародні санкції проти Іраку. Президента Іраку Садама Хусейна на зустрічі не було.

Генсек ООН зустрічався з главою іракської делегації. Іззатом Ібрагімом та віцепрем'єр-міністром Іраку Таріком Азізом. На думку К. Аннана ця зустріч була дуже конструктивною.

Король Йорданії Абдалла закликав скасувати санкції проти Іраку. Спільної думки про санкції учасники зустрічі не мали.

Грудень 2001 р. Укладено угоду з США про зону вільної торгівлі.

7 січня 2001 р. Мав місце найбільший впродовж останніх трьох десятиліть сніговий. Снігу випало 30 см.

Травень 2002 р. Набрала чинності угода з Євросоюзом про зону вільної торгівлі.

Перша декада серпня 2002 р. Прем'єр-міністр Йорданії Алі Абу Рагеб і міністр закордонних справ Туреччини Сукру Сіна Гюрель підтвердили негативне ставлення до можливої військової операції США проти Іраку.

28 жовтня 2002 р. Вбито співробітника американського посольства Лоресна Фолі. Його застрілили з автомата біля входу в офіс гуманітарної місії, з якою він співпрацював.

Січень 2003 р. Йорданія уклала з Єгиптом, Марокко і Тунісом угоду про зону вільної торгівлі.

17 червня 2003 р. Відбулися парламентські вибори.

Друга декада червня 2003 р. Переконливу перемогу на парламентських виборах здобула коаліція незалежних кандидатів. Вони зазвичай є прихильниками монархії. Здобули близько половини місць у парламенті. Опозиційні ісламські партії виворили на виборах 20 депутатських мандатів.

Початок третьої декади червня 2003 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан, державний секретар США Колін Пауелл, міністр закордонних справ Греції (країна тоді головувала у Євросоюзі) та міністр закордонних справ Росії Ігор Іванов мали нараду у Йорданії.

Закликали Ізраїль та Палестинську національну автономію не відмовлятися від міжнародного плану мирного врегулювання «Дороговказ».

Початок серпня 2003 р. Дочки колишнього іракського президента Іраку С. Хусейна отримали притулок в Йорданії. Вони прибули сюди з Сирії з дев'ятьма дітьми. Дочки Рогад і Рана 1995 року знаходили разом зі своїми чоловіками притулок в Йорданії.

Сім'ї були заманені до Іраку у лютому 1996 році. Чоловіків дочок та ще кількох родичів було вбито за наказом С. Хусейна.

22 жовтня 2003 р. Уряд очолив Файсал аль-Фасз.

Перша половина травня 2004 р. Абу Мусааб аз-Заркауї (справжні ім'я та прізвище — Ахмад Фадиль аль-Галаяла) готував масовий терористичний акт в Аммані. Поліція затримала п'ять замінованих вантажівок, 20 т вибухівки, 70 видів хімічних речовин, багато з яких були невідомі фахівцям. Він намагався повалити монархічний режим в Йорданії, залучити до своїх лав мусульманську молодіть у країнах Європи. Цей син багатого йорданського землевласника взяв собі псевдонім від йорданського міста Зарка неподалік якого 1970 р. палестинські терористи підірвали три західні авіалайнери.

Липень 2004 р. Йорданський суд заочно засудив Наджмеддіна Фараджа Ахмада (мулла Крекара) — лідера ісламістського курдського угруповання «Ансар аль-Іслам» до 15 років ув'язнення за скоєні в Іраку терористичні акти.

Кінець листопада 2004 р. Король Йорданії Абдалла II позбавив свого зведеного брата і престолонаслідка Хамзу бен Хусейна титулу спадкового принца. Король мотивував своє рішення тим, що титул заважав його брату вибрати заняття до вподоби.

Друга декада березня 2005 р. Спецслужби і війська приведено у стан підвищеної готовності.

З Іраку на територію королівства проникали великі групи бойовиків. Їх блокування з палестинцями, які в Йорданії становили переважну частину населення — 50—80 відсотків населення, було небезпечним. На думку прем'єр-міністра Фейсала аль-Фасза існувала реальна загроза державного перевороту.

9 листопада 2005 р. Пізно ввечері в Аммані сталися вибухи у трьох дорогих готелях («Grand Hyatt», «Radisson SAS» і «Days Inn») Щонайменше 67 осіб загинуло (за іншими даними — 59 чоловік).

Король Йорданії Абдалла II перервав свій візит до Казахстану і повернувся на батьківщину. Прем'єр-міністр Марван Муашер заявив, що діяли терористи — смертники.

У скоєнні теракту підозрювалися угруповання «Каїда аль-джихад в Іраку». Йорданія закрила свої кордони, а також столичні навчальні заклади та державні установи.

13 листопада 2005 р. Заарештовано 35-річну Саїду Мубарак ар-Рішауї, яка брала участь у теракті в готелі «Radisson». На ній не спрацював «пояс шахіда». Її чоловік підірвав себе. У готелі святкувалося весілля.

Ар-Рішауї родом із міста Рамаді (іракська провінція Анбар). Йорданська поліція вважала, що Саїда доводилася рідною сестрою загиблому Саміру Мубараку ар-Рішауї.

Він належав до керівництва угруповання «Каїда аль-джихад в Іраку».

Друга декада листопада 2005 р. 57 родичів Абу Мусаба аз-Заркауї звернулися до короля Абдалли II з листом про зречення свого родича терориста.

70. КАБО-ВЕРДЕ

Січень 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Перемогу здобула Африканська партія незалежності Кабо-Верде.

1 лютого 2001 р. До присяги приведено прем'єр-міністра Хосе Марію Перейра Невіша. Його партія здобула перемогу на минулих парламентських виборах.

6 березня 2001 р. Педро Піриша оголошено переможцем другого туру президентських виборів, що відбулися 4 березня. Був кандидатом Африканської партії незалежності Гвінеї і Кабо-Верде. Свого суперника, — Карлоса Вейгу, — переміг з різницею у 17 голосів.

22 березня 2001 р. Президентом став Педру Верона Родригіш Піриш.

7 червня 2001 р. Нехватка продовольства зачепила тисячі людей. Частково вона була спричинена неврожаєм. Відомства ООН почали надання продовольчої допомоги.

18 серпня 2001 р. Африканський фонд розвитку надав Кабо-Верде позику на суму 7,91 млн доларів для фінансування проекту у сфері довкілля і продовольчої безпеки.

9 серпня 2001 р. Євросоюз оголосив про плани надання Кабо-Верде грантів розміром 32 млн євро (28 млн доларів) впродовж п'яти років. Гроші передбачалися для поліпшення водопостачання та санітарії.

12 листопада 2001 р. Португалія і Кабо-Верде уклали 2 угоди про надання Кабо-Верде 39 млн доларів з метою підтримки економіки країни та зміцнення її валюти.

31 серпня 2001 р. Люксембург оголосив про надання країні 6 тис. метричних тонн пшениці. Це вважалося додатковою продовольчою допомогою.

6 грудня 2001 р. Прем'єр-міністр Хосе Марія Невіш висунув пропозицію про об'єднання державних авіакомпаній п'яти колишніх португальських колоній в Африці.

1 січня 2002 р. Розпочалася вакцинація малюків проти гепатиту — В.

5—8 березня 2002 р. У столиці — місті Прайя відбулася конференція екологів та урядовців з 50 країн. Обговорювалися результати укладення 1992 року Конвенції ООН про боротьбу з наступом пустель.

Березень—квітень 2003 р. Прем'єр-міністр Марія Навіш критикував американо-британську інтервенцію в Іраку.

12 травня 2003 р. Дві агенції ООН розпочали 2-річну волонтерську програму, спрямовану на скорочення безробіття поміж молоді та призупинення ґрунтової деградації.

15 травня 2003 р. Світовий банк надав Кабо-Верде позику у сумі 11,5 млн доларів на розвиток приватного сектора економіки та підвищення її конкурентоспроможності.

26 травня 2003 р. США надали кукурудзи на суму 3,5 млн доларів.

24 листопада 2003 р. Національний інститут статистики оприлюднив доповідь. Зазначалося, що бідність у країні поширювалася, не дивлячись на зростання економіки впродовж останніх років.

15 жовтня 2004 р. Марокко надіслало до Кабо-Верде два літаки — розпилювачі. Вони мали використати 10 тис літрів пестицидів проти саранчі на аридних островах Кабо-Верде.

71. КАЗАХСТАН

26—28 вересня 2001 р. Казахстан з офіційним візитом відвідав президент України Л. Кучма. Президент Казахстану Н. Назарбаєв і президент України у спільній заяві виступили проти міжнародного тероризму у всіх його формах і проявах.

2001 р. З уряду звільнені міністри, прихильні до партії «Демократичний вибір Казахстану». Лідер опозиції — Акажан Кажегелдін знайшов політичний притулок в США. Був міністром, відповідальним за приватизацію.

Початок жовтня 2001 р. Алматинський суд розглядав справу Сергія Топая, Євгена Курочкіна та Михайла Вершиніна. Вони звинуватилися у тому, що вбили і з'їли сімох повій. Злочинці заманували повій на квартири одного з членів групи, доводили до наркотичного або алкогольного сп'яніння, а потім убивали і розтинали. Людське м'ясо використовували для їжі, а також для продажу на базарах.

Середина травня 2002 р. На космодромі «Байконур» впав дах дах монтажно-випробувального комплексу. Падіння даху спричинило накопичення води на даху та складування там будівельних матеріалів, піднятих для виконання ремонтних робіт. Елементи зруйнованої транспортної космічної системи «Енергія» — «Буран» відновленню не підлягали. Споруда мала висоту 70 м. На її даху вісім робітників виконували ремонтні роботи. Всі вони загинули. Росія 1994 року взяла Байконур у Казахстану в 20-річну оренду.

3 червня 2002 р. В Алматі розпочала роботу нарада керівників країн Центральної і Південної Азії. У ній брали участь лідери 19 держав. Основне питання — врегулювання індійсько-пакистанського конфлікту.

Від прямих переговорів прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджапаї та президент Пакистану Первез Мушарраф відмовлялися.

Листопад 2002 р. Ув'язнено одного з лідерів «Демократичного вибору Казахстану» Сергія Дуванова.

11 червня 2003 р. Прем'єр-міністр Імангалі Тасмагамбетов подав заяву про відставку. На його думку була порушена процедура голосування щодо ухвалення Земельного кодексу. Підсумки голосування було сфальсифіковано.

13 червня 2003 р. Прем'єр-міністром став Даніял Ахметов.

Кінець липня 2003 р. Бубонна чума виявлена у трьох жителів Мангістауської області. Розпочато широкі протиепідемічні заходи. Госпіталізовано людей, які мали контакти з хворими.

На думку медиків 40 % території Казахстану є природними вогнищами чуми. Вибробу переносять блохи, метелики, хом'яки, ховрахи.

Початок березня 2004 р. Дочка президента Казахстану, лідер партії «Асар» («Усі разом») Даріга Назарбаєва захотіла відродити в Алматі яблуневі сади, зокрема, вирощування знаменитого сорту «алматинський апорт». На думку Д. Назарбаєвої назва колишньої столиці (батько яблук) нині не відповідає дійсності.

16 вересня 2004 р. В Астані завершилася зустріч у верхах країн—членів СНД. Новим головою Ради СНД обрано президента Росії Володимира Путіна. До нього цю посаду обіймав президент України Л. Кучма. На закритому засіданні глави держав обговорили питання боротьби з міжнародним тероризмом, висловилися за поглиблення економічної інтеграції. Президенту Туркменістану Сапармурат Ниязов та Молдови Володимир Воронін до Астани не прибули.

Третя декада листопада 2004 р. Генеральні прокурори країн — членів СНД та генеральні прокурори країн — членів Шанхайської організації співробітництва зібралися в м. Алмати. Домовилися про активізацію спільних дій у боротьбі з тероризмом, корупцією, обігом наркотиків, психотропних речовин, тощо.

Третя декада квітня 2005 р. На півночі країни у районі Аркалика успішно приземлився космічний апарат «Союз — ТМА-5». На його борту знаходилася 10-а космічна експедиція у складі росіянина Саліжана Шаріпова, американця — Лероя Чіао та італійця Роберто Вітторіо. Американець і росіянин перебували на орбіті з жовтня 2004 року. Італієць був у космосі 8 діб. На Міжнародній косміч-

ній станції перебувала 11-а експедиція (росіянин Сергій Крикальов і американець Джон Філіпс).

Перша декада липня 2005 р. В Астані відбулася зустріч глав держав — членів Шанхайської організації співробітництва. Головував президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв. Декларація вимагала швидкого виведення баз НАТО з Центральної Азії. Бази, знаходились в Киргизстані (база США «Гансі» на північ від Бішпека і цивільний столичний аеродром «Манас»), Узбекистані (військовий аеродром «Жаннабад» у Кашкадар'їнській області та база Німеччини поблизу Термеза зі складу НАТО в Кулябі).

Друга декада вересня 2005 р. Президент Нурсултан Назарбаєв отримав позитивну оцінку лінгвістичної комісії на іспиті щодо знання казахської мови. 65-річний глава держави балотувався на новий президентський термін. Іспит складався з письмової роботи, відповіді на питання та 15 хвилинного виступу.

18 листопада 2005 р. На сесії Верховної Ради України виступив президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв. 2006 рік оголошено роком Казахстану в Україні.

4 грудня 2005 р. Відбулися президентські вибори. За чинного главу держави — Нурсултана Назарбаєва проголосувало близько 91 відсотка виборців, що брали участь у голосуванні. Лідер опозиційного блоку «За справедливий Казахстан» Жармахан Туякбай здобув близько 6,5 % голосів. Третє місце посів керівник партії «Ак жол» Аліхан Байменов (2,1 %). Депутат парламенту Єрасил Абилкашимов дістав 0,6 % голосів, а самовисуванець Мел Емусизов — 0,4 %.

72. КАМБОДЖА

10 серпня 2001 р. Король Нородом Сіанук підписав закон про створення спонсорованого ООН трибуналу для суду на лідерами «червоних кхмерів» за воєнні злочини.

4 грудня 2001 р. Через р. Меконг відкрито перший міст. Він з'єднав західну і східну частини країни.

29 січня 2003 р. Демонстранти завдали шкоди посольству Таїланду у Пном Пені. Сильними були і антив'єтнамські настрої.

13 червня 2003 р. Мав місце великий страйк текстильників. 2 людини загинуло.

27 липня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Брала участь 23 партії. Опозиційні партії опублікували спільну заяву про те, що вони не визнають їх оголошених результатів.

Державне телебачення повідомило про перемогу правлячої Народної партії. Її лідер — прем'єр-міністр Хун Сен. Вона нібито здобула 52 % голосів (73 місця з 129; 64 — на попередніх виборах). На другому місці була партія Сами Ренсі — 20 % (26; 64). Третє місце посіли монархісти (24; 15). Принц Ранарідх вважався стійким суперником Хун Сена.

14 жовтня 2004 р. Королем Камбоджі став син Нородома Сіанука-Нородом Сіамоні. За нього проголосувала Тронна рада, що складається з 9 чоловік. У минулому Н. Сіамоні був балетним танцівником. До вступу на трон представляв Камбоджу в ЮНЕСКО. Королівський титул перейшов до Н. Сіамоні негайно. Новий король мав повернутися з Китаю, де він перебував біля свого хворого батька.

8 березня 2001 р. Загострився давній територіальний спір між Камеруном й Центральньо-Африканською Республікою. ООН надала двох своїх представників для вивчення ситуації.

20 березня 2001 р. Звільнено з-під арешту шістьох членів англломовного сепаратистського руху. Тримали їх в ув'язненні впродовж 14 місяців.

Червень 2001 р. Організація «Global Forest Watch» повідомляла, що 80 відсотків первісних камерунських лісів відведено під заготівлю деревини.

30 червня 2001 р. У результаті зсувів, викликаних повенями, загинуло щонайменше 19 чоловік.

6 вересня 2001 р. Уряд Нігерії дав вказівку евакуювати населення з сіл вздовж кордону з Камеруном. Побойовалися можливих вулканічних вивержень.

2 жовтня 2001 р. Уряд президента Біяя ввів війська у англломовні регіони країни після того, як сталися акти насильства під час заборонених демонстрацій.

16 листопада 2001 р. Близько 400 школярів було госпіталізовано у Яунде. Сталося їх продовольче отруєння.

28 лютого 2002 р. Державну телефонну компанію «Камтел» у рамках приватизації продано двом туніським фірмам.

23 березня 2002 р. Заарештовано католицького священника. Підозрювався у тому, що був одним з організаторів геноциду 1994 року у Руанді.

23 червня 2002 р. На тиждень відкладено парламентські й президентські вибори. Президент відправив у відставку міністра внутрішніх справ за те, що він не зумів належним чином підготувати вибори. Була і інформація про те, що причиною відстрочки виборів було побоювання насильства на них.

28 червня 2002 р. Тисячі розлючених прихильників опозиції штурмували адміністративні будинки і вимагали видачі їм карток для голосування.

1 липня 2002 р. Опозиція не погоджувалася з результатами парламентських і муніципальних виборів. Вимагала їх скасування, оскільки багато виборців не одержали карток для голосування.

6 вересня 2002 р. Нігерія і Камерун вирішили покласти край територіальному спору щодо багатого на нафту прикордонного району, не чекаючи рішення про це Міжнародного суду справедливості.

11 вересня 2002 р. Світовий банк продовжував підтримувати проект зі спорудження нафтопроводу між Чадом і Камеруном. Проект викликав гостру критику.

1 жовтня 2002 р. Сепаратистська Національна Рада Південного Камеруну оголосила, що буде святкувати незалежність англломовних районів, не дивлячись на урядову заборону.

10 жовтня 2002 р. Міжнародний суд справедливості у Гаазі визнав суверенітет Камеруну над багатим на нафту півостровом Бакассі. Нігерія не погоджувалася з цією ухвалою суду і продовжувала тримати на півострові свої війська.

9 грудня 2002 р. Камерунська принцеса приєдналася до боротьби проти жіночого обрізання у Південно-західній провінції Камеруну.

27 січня 2003 р. На автодорозі, що сполучає столицю країни — Яунде з містом Доуала, сталася автомобільна катастрофа. Загибло понад 70 чоловік.

Середина лютого 2003 р. З вулканічного озера викачувався удушливий газ, щоб не допустити отруєння, як це сталося 1984 року.

17 лютого 2003 р. Між солдатами і поліцейськими відбулася сутичка. Поліцейські намагалися припинити розпиття солдатами алкогольних напоїв.

13 березня 2003 р. Міністр охорони здоров'я закликав населення не вживати мочу. Таке вживання було традиційним для лікування ряду хвороб.

16 квітня 2003 р. США різко засудили Камерун за порушення прав людини та умови, у яких перебували ув'язнені.

18 квітня 2003 р. Повідомлялося про встановлення у Камеруні сейсмографічно-го обладнання, яке подаватиме завчасно сигнали про вулканічні виверження.

28 квітня 2003 р. Прем'єр-міністр Камеруну офіційно відкрив фондову біржу у місті Доуала. Дата початку її роботи залишалася невідомою.

24 липня 2003 р. Вперше ув'язнено порушника за контрабандний вивіз шимпанзе. Таку торгівлю заборонили дев'ять років тому.

12 серпня 2003 р. Камерун вирішив боротися із сексуальним туризмом. Вважалося, що він підриває зусилля, спрямовані проти СНІДу.

10 листопада 2003 р. Повідомлялося, що 6 тисяч жінок впродовж 3 тижнів тримали в облозі королівський палац. Акція була викликана територіальним спором з племенами-пастухами.

24 листопада 2003 р. У Камеруні зустрічалися керівники християнських церков Африки. У центрі їх уваги була боротьба з хворобами, зокрема СНІДом.

Грудень 2003 р. Нігерія передала Камеруну контроль над 32 селами у прикордонному районі відповідно до рішення Міжнародного суду справедливості, ухваленого 2002 року.

16 грудня 2003 р. Закінчився двомісячний сексуальний страйк камерунських жінок.

Січень 2004 р. Нігерія і Камерун погодилися вести сумісне патрулювання вздовж кордону між ними.

30 червня 2004 р. Розлючені студенти столичного університету протестували проти професорів, які фінансово експлуатували їх.

Середина вересня 2004 р. Опозиційні партії не дійшли згоди щодо єдиного кандидата на наступних президентських виборах.

25 жовтня 2004 р. Верховний суд повідомив, що чинного президента Пола Бію перебрано на новий термін. За це проголосувало понад 70 відсотків виборців.

8 грудня 2004 р. Прем'єр-міністром став Ефраїн Іноні.

2 березня 2005 р. Власті заявили, що корупція у міністерстві фінансів щомісячно завдавала збитків у розмірі 2 млн доларів.

11 травня 2005 р. Керівники Нігерії і Камеруну не дійшли згоди про остаточну дату виведення нігерійських військ з багатого на нафту району Бакассі.

23 червня 2005 р. Камерун звинуватив Нігерію у серії нападів у спірному півострові Бакассі.

17 серпня 2005 р. Повідомлялося, що кришечки від пивних пляшок застосовувалися як засіб платежу.

19 серпня 2005 р. Науковці відкрили нові сорти рослин у камерунських горах. Їм притаманне найбільше в Африці біологічне розмаїття.

13 листопада 2005 р. Відкрилася велика міжнародна конференція. Обговорювалися найновіші досягнення в боротьбі з малярією.

74. КАНАДА

3 лютого 2001 р. Госпіталізовано африканку, яка прибула до Канади з Демократичної Республіки Конго. Діагноз — ебола. Подальші аналізи не підтвердили наявності цієї недуги. Медична громадськість Канади з тривогою зустріла повідомлення про діагноз.

12 грудня 2001 р. Святкування 100-річчя передачі першого трансатлантичного телеграфного сигналу.

Друга декада березня 2001 р. Новий прем'єр-міністр франкомовної провінції Квебек Бернар Ландрі заявив, що основні зусилля спрямовуватиме на відокремлення Квебеку від Канади, оскільки Канада заважає економічному розвитку Квебеку.

22 квітня 2001 р. У Квебеку завершилася зустріч керівників 34 держав Північної і Південної Америки. Кубу на зустріч не запрошували. Оголошено намір створити до грудня 2005 року зону вільної торгівлі від Аляски до Вогняної Землі.

Прихильники глобальної світової економіки влаштували бурхливі демонстрації протесту.

Третя декада липня 2001 р. Канада стала першою країною в світі, яка узаконила використання марихуани. Право на це мають особи, які страждають невеличкими хворобами. Її дозволяється мати при собі чи вирощувати на городі коноплі.

30 липня 2001 р. Набрал чинності закон згідно з яким тяжко хворим дозволяється вирощувати і вживати марихуану. Такі особи мають мати довідки про те, що вони невеличково хворі, жити залишилося їм не більше року, і марихуана полегшить їх страждання.

Кінець першої декади жовтня 2001 р. Уряд Канади заявив про надання Сполученим Штатам дві тисячі військовослужбовців, шести військових кораблів, та шести літаків для анти терористичної операції в Афганістані.

Лютий 2002 р. Заарештовано Роберта Уільяма Пікті. Він вважається найжорстокішим вбивцею в історії країни. За родом занять вбивця був фермером. Вбив щонайменше 31 молоду жінку. Більшість з них були повіями.

26 червня 2002 р. У містечку Кананаскіс на заході Канади відкрився дводенний саміт країн «великої сімки» та Росії. У його роботі брали також участь генеральний секретар ООН Кофі Аннан, керівник Алжиру, Нігерії, Сенегалу, Південноафриканської Республіки, Євросоюзу. Обговорювалися питання: боротьба з міжнародним тероризмом, загальноекономічні проблеми, боротьба за СНІДом, близькосхідний конфлікт.

Початок липня 2002 р. У м. Кананаскіс завершилася зустріч у верхах «великої сімки» та Росії. Росія стала повноправним учасником цього угруповання. Вона стала «великою вісімкою».

Учасники угруповання збиралися надати Росії впродовж найближчих десяти років 20 млрд доларів на знищення запасів зброї масового ураження, а також засобів для її виготовлення.

21 липня 2002 р. Прем'єр-міністр Жан Кретьєн заявив про намір піти у відставку у лютому 2004 року. За мандатом міг очолювати уряд до осені 2005 р.

Середина листопада 2002 р. Комітет Сенату з національної безпеки закликав повернути з-за кордону на батьківщину всіх канадських військовослужбовців. Причини: військове устаткування застаріло, в усіх родах військ гостро не вистачало особового складу, рівень підготовки військовослужбовців був низьким.

6 лютого 2003 р. Федеральний уряд повідомив про передачу провінціям значних повноважень у сфері фінансування охорони здоров'я.

Середина квітня 2003 р. Вчені Ванкуверського університету повністю розшифрували спадкову структуру коронавірусу нетипової пневмонії. За станом на 16 квітня 2003 р. у світі від «китайської пневмонії» померло 154 особи. Понад 3 тис. людей було інфіковано.

Третя декада квітня 2003 р. У провінції Онтаріо від нетипової пневмонії померло 14 чоловік. Кількість інфікованих у провінції склала 250 осіб, а у Канаді у цілому — 306.

30 квітня 2003 р. У Торонто відкрилася міжнародна конференція з проблеми нетипової пневмонії. За станом на 29 квітня у світі від гострого респіраторного синдрому померло 348 осіб. 5 тис чоловік — інфіковано.

Друга декада травня 2003 р. Виступаючи в університеті Оттави лідер «Нашої України» В. Ющенко заявив, що ініційовані владою реформи нагадують конституційний переворот.

Третя декада травня 2003 р. У Торонто госпіталізовано 33 особи з захворюванням на нетипову пневмонію. Ще півтисячі чоловік перебували на карантині. Новий спалах хвороби стався після того, як Всесвітня організація охорони здоров'я відмінила свою рекомендацію про утримання від поїздок до Торонто.

Кінець травня 2003 р. Ще на три ферми накладено карантин у зв'язку з небезпекою поширення коров'ячого сказу. Кількість підкарантинних ферм сягнула 16. Виявлено один випадок зараження. Досліджувалися тканини мозку 267 тварин з того ж табуна, де було виявлено хвору корову. Ембарго на імпорт канадського м'яса було запроваджено рядом країн.

Друга декада 2003 р. Прем'єр-міністр Жан Кретьєн подав у відставку. Йому було 69 років. Свої повноваження він передав Полу Мартіну — новому лідеру правлячої Ліберальної партії. Цьому главі уряду було 65 років. Заступив на посаду 12 грудня 2003 року.

Жан Кретьєн був прем'єр-міністром впродовж 10 років. Йому вдалося врятувати Канаду від економічної кризи і від відокремлення від неї Квебеку. Ж. Кретьєн відмовився підтримати США і Велику Британію в іракській війні.

Третя декада травня 2004 р. Прем'єр-міністр Канади і лідер Ліберальної партії Пол Мартін розпустив парламент в призначив на 28 червня 2004 р. дострокові парламентські вибори. На розпуск Палати громад прем'єр-міністр заручився згодою генерал — губернатора Адріан Кларксона. Пол Мартін був міністром фінансів в уряді попереднього прем'єра Жана Кретьєна. За півроку свого прем'єрства Пол Мартін виявився скомпрометованим рядом гучних фінансових скандалів.

Друга декада лютого 2005 р. Під тиском української громади у провінції Манітоба прибрано з вітрин пляшки з вином кримського вингоспу «Масандра».

На пляшках були зображені президент США Франклін Рузвельт, британський прем'єр-міністр Уїнстон Черчилль та керівник СРСР Йосип Сталін. Етикетка згадувала ялтинську конференцію, яка відбулася 1945 р. Канадським українцям поміж зазначеної трійки не подобався Сталін.

Третя декада вересня 2005 р. Відбулася інаугурація генерал-губернатора — 48-річної Мішель Жан (з Квебека). Вона стала двадцять сьомим генерал-губернатором і наймолодшим серед них. Вперше цю посаду обійняла чорношкіра жінка. Її сім'я втекла з Гаїті, рятуючись від переслідувань диктатури Дювальє, коли Мішель Жан було 11 років. Згодом вона стала тележурналісткою.

Початок травня 2005 р. У Торонто у віці 63 років помер засновник міжнародної громадської організації «Грінпіс» Б. Хантер. «Грінпіс» — було засновано в 1971 році. Тоді Б. Хантер разом з групою екологів вирушив на судні «Грінпіс» до берегів Аляски, щоб протестувати проти ядерних випробувань, які там проводили США.

Кінець листопада 2005 р. Простою більшістю голосів парламент відправив у відставку уряд країни. У голосуванні переважно брали участь представники трьох головних позиційних партій.

Керівництво правлячої Ліберальної партії звинувачувалося у корупції.

16 березня 2001 р. Міжнародний суд розв'язав 10-річний територіальний спір між Катаром і Бахрейном.

Березень 2001 р. На церемонії у місті Доха було покладено край 35-річному кордонному конфлікту між Саудівською Аравією й Катаром. Десять років тому між двома країнами були збройні сутички.

7 квітня 2001 р. До Катару прибула делегація талібовського уряду Афганістану. Прохала надання гуманітарної допомоги та визнання уряду талібів.

13 травня 2001 р. Керівник Куби-Фідель Кастро відвідав Катар у рамках свого турне до арабських та азіатських країн.

21 травня 2001 р. 19 учасників невдалого державного перевороту засуджено до страти. Поміж них — двоюрідний брат еміра.

25 жовтня 2001 р. Зустріч у верхах Світової організації торгівлі розпочалася у столиці Катару. Домінуючим було питання про патентне право у сфері фармацевтики. Була інформація, що 4-а міністерська конференція СОТ розпочалася у м. Доха 9 листопада 2001 р.

Грудень 2001 р. Міжнародний суд в Гаазі остаточно підтвердив належність острова Хавар Бахрейну і уточнив морські та сухопутні кордони країни.

2 липня 2002 р. Опубліковано проект нової конституції, яка гарантувала свободу слова, преси, зборів і релігії і передбачала створення парламенту. З 45 членів парламенту 30 мали обиратися.

Третя декада жовтня 2002 р. Катар виступав проти можливої воєнної акції США та їх союзників проти Іраку.

12 вересня 2002 р. США передислокували до Катару 600 своїх військовослужбовців з метою проведення там тижневих маневрів.

16 вересня 2002 р. США перевели до Катару своє центральне військово командування у регіоні.

Перша декада жовтня 2002 р. Катарський супутниковий канал «Аль-Джазіра» оприлюднив заклик Осамі бен Ладена до США винести урок із терактів, скоєних 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку, Вашингтоні та штаті Пенсільванія.

Кінець першої декади жовтня 2002 р. Супутниковий канал «Аль-Джазіра» оприлюднив аудіозапис Аймана аз-Завахіра. Вважався найбільшим помічником Осамі бен Ладена. У аудіозаписі йшлося про те, що бен Ладен та мулла Омар живі і здорові. Зазначалося, що «Аль-Каїда» завдала удари по французьких та німецьких цілях, але не пояснювалося яких саме.

Початок другої декади листопада 2002 р. Супутниковий канал «Аль-Джазіра» оприлюднив звукозапис з новим посланням Осамі бен Ладена. У посланні схвалювалися теракти в Балі, Ємені, Кувейті, Москві. США і їх союзники попереджувалися про нові напади.

12 грудня 2002 р. США й Катар уклали військовий пакт. Він надавав американцям право використовувати військово-повітряні бази у Катару і випадку можливої війни з Іраком.

Початок другої декади лютого 2003 р. Радіостанція «Аль-Джазіра» отримала 16-ти хвилинний аудіозапис від Осамі бен Ладена. Відозва до мусульман всього світу майже повністю була присвячена Іраку. Промовець рекомендував у разі нападу США на Ірак вдаватися до терактів — самогубств. Закликав арабський світ об'єднатися з Партією арабського соціалістичного відродження (БААС). Вона була правлячою в Іраку.

Кінець березня 2003 р. Інтернет-сайт всеарабського каналу «Аль-Джазіра» зазнав атаки хакерів. Вони бомбардували сайт масою безглуздої інформації. Неприємності у «Аль-Джазірі» з'явилися після того, як канал показав убитих і полонених в Іраку американських солдатів. У результаті атаки хакерів сайти каналів стали практично недоступними.

Третя декада квітня 2003 р. Компанія «Shell» подала техдокументацію про перепрофілювання нафтопереробного заводу у дистрибутний термінал скрапленого газу.

Квітень 2003 р. На референдумі схвалено нову конституцію країни. Вона передбачала утворення парламенту. 30 депутатів обираються виборцями, а 15 — призначаються еміром.

5 серпня 2003 р. Емір несподівано призначив спадкоємцем трону свого молодшого сина Таміма. Раніше коронованим принцом вважався його інший син — Джассим.

Початок другої декади вересня 2003 р.

Телеканал «Аль-Джазіра» (м. Доха) показав відео сюжет за участю Осамі бен Ладена та його найближчого соратника Аїмана аль-Завахірі. Із сюжету випливало, що терористичні акти, скоєні 11 вересня 2001 р. у Вашингтоні та Нью-Йорку — це лише «проба сил», а справжня війна проти Америки ще не розпочалася.

Перша декада січня 2004 р. Супутниковий телеканал «Аль-Джазіра» передав аудіозапис звернення керівника «Аль-Каїди» Осамі бен Ладена. Він закликав мусульман продовжити священну війну. Засуджував лідерів тих арабських країн, які підтримували американську кампанію в Іраку. «Аль-Джазіра» не повідомив, коли був зроблений запис.

13 лютого 2004 р. У столиці Катару — місті Доха вбито одного з лідерів чеченських повстанців 51 — річного Зелімхана Яндарбієва. Біля мечеті була підірвана машина, у якій перебував З. Яндарбієв, його 13 — ти річний син та два охоронці. З. Яндарбієв помер у лікарні, охоронці загинули на місці. Сина було тяжко поранено. З. Яндарбієв був віце-президентом Чеченської республіки Ічкерія. Після загибелі 21 січня 1996 р. президента Ічкерії Джохара Дудаєва виконував обов'язки президента. Балотувався на цей пост на виборах 27 січня 1997 р., але поступився Асламу Масхадову. Звинувачувався у вторгненні чеченських бойовиків в Дагестан в 1996 р. Також йому заочно пред'являлося звинувачення в організації захоплення заручників в театральному центрі на Дубровці у Москві. У Катарі З. Яндарбієв проживав більше трьох років. Росія неодноразово вимагала його видачі.

Після вбивства З. Яндарбієва власті Катару арештували трьох співробітників російських спецслужб. Міністерство закордонних справ Росії висловило протест щодо дій катарських властей. Причетність до вбивства Росія категорично заперечувала. Проносковський президент Чеченської Республіки Ахмад Кадиров заявив, що З. Яндарбієв мав передати певну суму грошей від близькосхідних спонсорів президенту Ічкерії Аслану Масхадову. Гроші президент одержав, але у значно меншій сумі, з огляду на що З. Яндарбієва нібито вбили агенти А. Масхадова.

9 червня 2004 р. Набрала чинності перша в історії Катару конституція.

Кінець першої декади червня 2004 р. Співробітники російських спецслужб Анатолій Беляшов (можливо — Яблоков) та Василь Покшев (можливо — Пугачов) звинувачувалися за дев'ятьма пунктами у справі про вбивство одного з лідерів чеченських повстанців Зелімхана Яндарбієва.

Державний обвинувач у промові жадає від суду визнати звинувачених і засудити їх до страти. Вирок мав бути оголошений 30 червня.

Початок липня 2004 р. До довічного ув'язнення засуджено двох громадян Росії, — Анатолія Яблокова та Василь Пугачова. Їх визнано винними у вбивстві одного з лідерів чеченських повстанців Зелімхана Яндарбієва. Підсудні своєї провини не визнали. Російські власті визнали, що Анатолій Яблочков та Василь Пугачов є агентами спецслужб, але заперечували їх причетність до терористичного акту. Підсудних захищали російські адвокати. Вони задоволені вироком суду, оскільки їх клієнти могли бути засудженні до страти.

Кінець липня 2004 р. Апеляційний суд відхилив клопотання захисту двох громадян Росії, яких було засуджено до довічного ув'язнення за причетність до вбивства колишнього тимчасового президента Чеченської Республіки Ічкерія Зелімхана Яндарбієва. Вирок суду першої інстанції було залишено в силі. Засуджені мали відбувати покарання у катарській в'язниці. Змінити вирок після апеляційної інстанції мав право лише емір Катару шейх Хамад Бен Халіора ат-Таї.

14 жовтня 2004 р. Емір Катару вперше дозволив своєму батькові повернутися до Катару. Син скинув батька з престолу у 1995 році.

23 грудня 2004 р. Катар передав Росії для подальшого відбуття покарання двох її агентів спецслужб, засуджених до довічного ув'язнення за вбивство колишнього президента Чеченської Республіки Ічкерія Зелімхана Яндарбієва.

28 лютого 2005 р. Катар уклав з компанією «Shell» угоду про виробництво скрапленого природного газу.

Березень 2005 р. Біля театру, що неподалік британської школи у м. Доха, стався вибух замінованого автомобіля. Загинув один британець, ще 12 осіб дістали поранення.

30 березня 2005 р. Катарський телеканал «Аль-Джазіра» показав відеозапис з трьома румунськими журналістами, захопленими в заручники. Четвертим журналістом був громадянин США іракського походження. Він супроводжував журналістів.

30 березня 2005 р. Індія мала намір придбати у Катару 12 винищувачів «Міраж», що вже були у використанні. Це розглядалося як відповідь на продаж Сполученими Штатами винищувачів F-16 Пакистану.

5 квітня 2005 р. Емір відправив у відставку двох міністрів та начальника генерального штабу. Звинувачувалися у причетності до фінансових махінацій.

6 квітня 2005 р. Члена правлячого сімейства, якого було затримано у Празі за звинуваченням у сексуальному правопорушенні, відправлено до Катару для проведення суду над ним.

11 жовтня 2005 р. Катар надав 6 млн доларів для будівництва спортивного комплексу у місті Ізраїлю, що має змішане єврейсько-арабське населення.

76. КЕНІЯ

Третя декада березня 2001 р. Блискавка вбила на місці сімох та травмувала 27 школярів. Це сталося у селищі Гіеса (прибережна провінція Кенії) під час зливи на початку сезону дощів. Блискавки нерідко спричиняють жертви, але не такі масові як цього разу.

26 березня 2001 р. В результаті пожежі в приміщенні школи — інтерната, загинуло близько 60 дітей, а близько 30 учнів одержали сильні опіки. Пожежа розпочалася у загальній спальні для хлопчиків.

7 серпня 2001 р. Відкрито Меморіальний парк у Найробі на тому місці, де було посольство США, зруйноване вибухом 7 серпня 1998 р.

Початок грудня 2001 р. У нетряному передмісті столиці розпочалися безпорядки, що тривали тиждень.

28 листопада 2002 р. У передмісті м. Момбаса підірвали готель, який належав ізраїльській компанії і обслуговував туристів з Ізраїлю. Загибло 15 чол., поранено — 40. Навантажений вибухівкою автомобіль в'їхав на територію готелю, де перебували ізраїльські туристи.

28 листопада 2002 р. В аеропорту Момбаси було випущено дві ракети по ізраїльському літаку, який щойно злетів. Ракети в ціль не влучили. На борту літака перебувало близько 250 чол. Літак продовжив свій рейс на Тель-Авів. Ракети було випущено з переносної установки радянського виробництва. Терорист вистрілив услід літаку із джипа, де перебували ще два терористи.

Початок грудня 2002 р. В одному з арабських веб-сайтів з'явилася заява про те що, що «Аль-Каїда» бере на себе відповідальність за два теракти, скоєні проти ізраїльтян в кенійському місті Момбаса.

Досі «Аль-Каїда» не брала на себе відповідальність за теракти. Вона вихваляла їх організаторів та виконавців, а також залякувала новими терактами.

29 грудня 2002 р. Президентські вибори. Перемогу на них здобув кандидат від опозиції Мваї Кібакі. Проурядовий кандидат — Ухуру Кеніата (син першого президента Кенії) набрав 20 % голосів. За М. Кібакі проголосувало 63 % виборців. В уряді попереднього президента — Данієля Арапа Мої був міністром фінансів та віці-президентом. Потім їх шляхи розійшлися.

30 грудня 2002 р. На пост глави держави заступив Емілію Мваї Кібакі.

12 липня 2005 р. Бандити з Ефіопії напали на віддалені села в північній частині Кенії. Представник кенійської поліції Джаспер Омбаті повідомив про загибель 61 чоловіка. Поміж них — 45 місцевих жителів та 16 бандитів. Банда нараховувала 300—500 чоловік. Бандити забрали худобу кенійців.

Друга декада липня 2005 р. Мала місце кривава міжплемінна сутичка щодо худоби і пасовищ. Вбито 56 чоловік, переважно дітей, які прямували до школи. Сутички довкола пасовищ і худоби трапляються часто, але таких кривавих вже не було давно.

Серпень 2005 р. Місцеві жителі, озброєні вогнепальною зброєю і мачете, влаштували засідку, неподалік національного парку і пограбували групу іноземних туристів.

77. КИРГИЗСТАН

29 травня 2000 р. Відбулися вибори президента Киргизької Республіки. Діючий президент Аскар Акаєв у першому турі набрав 74,4 % голосів виборців. Основні суперники — Омурбек Телярбаєв та Алмазбек Амамлбаєв набрали відповідно 13,8 і 6 % голосів виборців. Явка виборців на дільниці становила 77,3 %.

Квітень 2001 р. Висловлювалося припущення, що наступним президентом Киргистану може стати дружина діючого президента — Майран Акаєва. За популярністю вона поступалася лише своєму чоловіку. Очоловувала благодійний фонд «Мерієм». Часто висловлювалася з соціально-економічних питань. За очі першу леді іменували «відділом кадрів» глави держави.

Березень 2002 р. Мали місце сутички демонстрантів з поліцією.

Травень 2002 р. Уряд Киргизії у повному складі подав у відставку. Це була відповідь уряду на звільнення з посади голови уряду Курманбека Бакієва. Подав у відставку і керівник адміністрації президента — Аманбек Карипкулов.

30 травня 2002 р. Уряд очолив Ніколай Танаєв.

Серпень 2002 р. Створено опозиційний рух «За відставку Акаєва та реформу для народу». До складу руху вийшли 20 опозиційних політичних партій, організацій та громадянських об'єднань. Лідером опозицій вважався Фелікс Кулов. У минулому він був мером Бішкеку, очолював Міністерство внутрішніх справ, був віцепрезидентом держави. Іншим лідером опозиції був Даніяр Усенов. Керівником штабу руху став Ісмаїл Ісаков.

Початок грудня 2002 р. Ухвалена парламентом поправка до Закону про військову повинність надала можливість киргизьким призовником за 500 доларів відкупитися від армійської служби.

Початок квітня 2004 р. Президент Аскар Акаєв підписав ухвалений парламентом Закон «Про державну мову». Закон зобов'язав всіх державних службовців знати цю мову. Раніше вимога про знання киргизької мови стосувалася лише президента.

Травень 2004 р. Усе діловодство в Киргизії має надалі вестися лише державною мовою — киргизькою. Парламент прийняв новий закон про державну мову. Його підписав президент Аскар Акаєв. Російська мова вважалася офіційною, але цей статус є номінальним.

Друга декада березня 2005 р. Відбувся другий тур парламентських виборів. Визначена доля 37 із 39 депутатських мандатів. Офіційні дані вказували на те, що провладні кандидати отримали абсолютну більшість голосів. Опозиція не визнавала результатів виборів.

Опозиційні партії та рухи об'єдналися в Координаційну Раду народної єдності. Керівником Ради обрано колишнього прем'єр-міністра Курманбека Бакієва. Рада вимагала скасувати результати виборів, провести достроково президентські вибори, а потім повторно — парламентські вибори. До Ради увійшли практично всі відомі діячі опозиції.

Початок третьої декади березня 2005 р. Країну охопили виступи опозиції. Адміністративні будівлі захоплено у 10 населених пунктах.

Близько тисячі прихильників опозиції захопили будинок Головного Управління Міністерства внутрішніх справ у Джелал-Абаді. Загін міліції особливого призначення перейшов на бік опозиції. З камер попереднього ув'язнення випущено заарештованих міліцією учасників акції протесту. Будинок було розгромлено і підпалено.

У м. Ош прихильники опозиції захопили будинок облдержадміністрації. Загинули десять чоловік — чотири міліціонери та шість учасників акцій протесту. Десятки людей поранено.

Пропрезидентський фонд «З народом, для народу» закликав депутатів оголосити у країні надзвичайний стан і захистити президента А. Акаєва.

Заворушення розпочалися після другого туру парламентських виборів, що відбувся 13 березня. 90 відсотків депутатських мандатів дісталися про урядовим та нейтральним кандидатам. Донька та син Акаєва були обрані до парламенту. Опозиція заявляла про фальсифікацію виборів. У Таласі та Джелал-Абаді оголошено про формування альтернативних органів влади.

22 березня 2005 р. У Бішкеку відбулося перше засідання парламенту у новому складі. Це сталося після затвердження Центрвиборчкомом результатів виборів у

69 округах із 75. Президент Аскар Акаєв виступив перед депутатами. Він підкреслив легітимність новообраного парламенту.

Коли Роза Ожунбаєва та Курманбек Бакієв дізналися про рішення Центвиборчкому та перше засідання парламенту, то заявили про небажання сідати за стіл переговорів з президентом і урядом. Опозиція вимагала відставки президента, уряду та скасування підсумків виборів.

Анвара Актикова на мітингу в місті Ош обрано губернатором. Він наказав захопити аеропорт. У заручники було захоплено бійців киргизького загону особливого призначення «Калпан».

Президент А. Акаєв звільнив з посад генерального прокурора та міністра внутрішніх справ, — вони не втримали під контролем ситуацію на півдні. На ці пости були призначені нові посадовці.

Заступник державного секретаря США Ніколас Бернс мав зустріч з радником президента Киргизії Алібеком Жакшакуловим.

23 березня 2005 р. Опозиція контролювала практично всю південну частину країни у т. ч. обласні центри Джелал-Абад та Ош, п'ять інших великих міст, а також обласний центр Талас на північному заході країни. Тисячі прихильників опозиції розпочали похід на Бішкек. Міліція рухові не перешкоджала.

23 березня 2005 р. Ввечері у Бішкеку загін особливого призначення розігнав мітинг опозиції. На Майдані борців революції півтисячі демонстрантів намагалися захопити будинок уряду. Міліціонери застосували кийки. Мали місце арешти. За деякими даними було затримано близько 200 чоловік. Поміж них Болот Маріпов (кандидат в депутати парламенту на минулих виборах), Еділь Бойцалов (керівник опозиційної коаліції «За демократію та громадянське суспільство»), Болот Шаншиєв (кінорежисер). Поміж демонстрантів було чимало молоді з рухів «Разом» («Бірге») та «Йди-йди» (Кель-кель»).

Виконання обов'язків міністра внутрішніх справ президент А. Акаєв поклав на Кенешбека Душебаєва. Раніше він очолював столичну міліцію. Виконувати обов'язки генерального прокурора доручено Мурату Саталінову. Він очолював податкову інспекцію при міністерстві фінансів.

У відставку було відправлено міністра внутрішніх справ Бакирдина Субанбекова та генпрокурора Мактибека Абдалдаєва.

До Бішкека з півдня країни прибували тисячі прихильників опозиції, вони були налаштовані на мирний штурм столиці.

24 березня 2005 р. У другій половині дня 10—15 тисяч прихильників опозиції захопили у Бішкеку Будинок уряду. Там розташовані всі державні установи. Охорона опору не чинила, її роззброїли.

Негайно у столиці розпочалися погроми та грабунки. Виконуючий обов'язки віце-премера Адахам Мадумаров заявив, що організатори безпорядків пов'язані із сім'єю президента А. Акаєва.

Фактичним главою держави став колишній прем'єр-міністр Курманбек Бакієв. Він пішов у відставку у травні 2002 року після розстрілу загonom міліції особливого призначення демонстрантів в Джелал-Абадській області. Загинуло тоді 6 осіб. 2004 року К. Бакієв очолив Народний рух Киргизстану.

Фелікс Кулов очолив силові структури нового уряду, він був найвідомішим опонентом А. Акаєва. Свого часу він був міністром внутрішніх справ. В 1990 році відмовився розігнати мітинг прихильників демократії. В серпні 1991 року виступав проти московського Державного комітету надзвичайного стану. В 2000 році його арештували, але згодом звільнили.

Чотири роки тому його знову заарештували і засудили на сім років. Центврвйбо-рчком зняв його кандидатуру під час президентських виборів.

27—28 березня 2005 р. Засідали одразу два парламенти. Верховний суд змінив своє попереднє рішення й визнав недійсним парламентські вибори, що відбулися 27 лютого та 13 березня. Діючому парламенту доручено виконувати свої функції до 14 квітня 2005 року.

У новообраному парламенті 90 відсотків депутатів-прихильників А. Акаєва.

Третя декада березня 2005 р. Новий склад парламенту обрав своїм головою Омурбека Такебаєва. Він — виходець з півдня країни, депутатом обраний втретє. О. Такебаєв став третім спікером парламенту впродовж останніх днів. Глава силових структур Фелікс Кулов, спікер О. Такебаєв та ряд інших діячів належать до блоку, що є опозиційним до новообраного прем'єр-міністра і в. о. президента Киргиз стану Курманбека Бакієва.

Депутати верхньої палати парламенту попереднього скликання заявили про саморозпуск. К. Бакієв привітав цей крок.

В Ісик-Кульській області було два губернатори — одного тимчасово призначив К. Бакієв, іншого — опозиційна Координаційна рада. У місцевих органах влади звільнялись попередні урядовці і обирались нові.

Скинутий президент Аскар Акаєв оселився в одному із санаторіїв Підмосков'я. Його прихильники у Киргизії створили рух «Справедливість» з метою протидії путчистам. 30 березня з'явилося повідомлення, що Аскар Акаєв готовий оголосити про свою відставку, якщо йому нова влада надасть гарантії безпеки.

Кінець березня 2005 р. Один із лідерів опозиції — Фелікс Кулов пообіцяв надати президенту А. Акаєву гарантії безпеки у разі його повернення на батьківщину. Ф. Кулов заявив, що переговори про легітимну передачу влади затяглися, тому призначені на 26 червня президентські вибори відбудуться пізніше.

4 квітня 2005 р. Президент А. Акаєв у киргизькому посольстві у Москві склав із себе повноваження президента Киргизстану. Тимчасовий уряд країни дав йому гарантії імунітету від судових переслідувань.

Початок квітня 2005 р. Парламент звільнив Фелікса Кулова від обов'язків куратора силових структур на його прохання. Ф. Кулов керівник партії «Ар-Намис» («Гідність»), був в'язнем у колонії № 19 за часів президента А. Акаєва. Прохання про звільнення від кураторства мотивував стабілізацією ситуації в країні.

6 квітня 2005 р. Парламент розглядав питання про відставку президента А. Акаєва. Виконуючий обов'язки генпрокурора Азімбек Бекназаров заявив, що оскільки президент утік з країни, то йому необхідно оголосити імпичмент. Інший депутат — Доронбек Садирбаєв пропонував відставку прийняти, але не зберігати за А. Акаєвим жодних привілеїв та порушити проти нього кримінальну справу про державну зраду.

У м. Ош на півдні країни вбито начальника Південного регіонального управління боротьби з посадовими злочинами Міністерства внутрішніх справ Киргизстану Урана Алієва.

Перша декада квітня 2005 р. Верховний суд виправдав Фелікса Кулова. За часів президента Аскара Акаєва Ф. Кулова було засуджено до 9-річного ув'язнення за перевищення посадових повноважень.

7 квітня 2005 р. Парламент розглядав заяву про відставку А. Акаєва з поста президента. На двох попередніх засіданнях не було кворуму. У цьому засіданні взяли участь виконуючий обов'язки президента Киргизстану Курманбек Бакієв, голови Верховного і Конституційного судів.

Початок другої декади квітня 2005 р. Колишній президент Аскар Акаєв заявив, що не має наміру повертатися найближчим часом до Киргизії. Своє повернення він поставив залежно від результатів президентських виборів 10 липня.

Парламент країни позбавив А. Акаєва пільг президента, але зберіг пільги та гарантії як колишньому президенту — недоторканість, пенсії, особисту безпеку.

11 квітня 2005 р. Парламент прийняв відставку президента А. Акаєва. «За» прийняття проголосувало 38 депутатів з 64.

Президентські вибори призначено на 10 липня 2005 року.

Друга декада травня 2005 р. Центральна виборча комісія Киргиз стану анулювала депутатський мандат дочки скинутого президента А. Акаєва — Бермет Акаєвої. Результати голосування у Першому університетському окрузі Бішкека, де нібито перемогла Б. Акаєва, було визнано недійсними. Порушено кримінальну справу.

Друга декада червня 2005 р. Охоронці одного з найкращих готелів міста Ош — «Алай» — відкрили вогонь по групі, що налічувала три сотні ринкових торговців. Вони вимагали чесних правил торгівлі від депутата парламенту Баямана Еркінбаєва. Він — власник готелю та всіх базарів міста. Був одним з керівників повстання, яке повалило у березні 2005 року владу президента А. Акаєва.

Кінець другої декади червня 2005 р. У Бішкеку міліція розігнала мітинг прихильників знятого з виборчих перегонів претендента на пост президента Киргиз стану Урмата Бариктабасова, які захопили Дім уряду. Було застосовано сльозогінний газ. Власті приписували організацію заворушень колишньому президенту Киргизстану Аскар Акаєву.

Початок третьої декади червня 2005 р. Віце-прем'єр-міністр — Даніяра Установа заявив про початок «війни проти контрреволюції».

Початок третьої декади червня 2005 р. Центральний майдан перед Будинком уряду оточували міліція та військовослужбовці. Всі великі столичні магазини було закрито. З них вивезли товари, Побоювалися грабінництва. Було закрито і головний поштамт.

Початок третьої декади червня 2005 р. Генеральний прокурор Киргизстану Азімбек Бекназаров повідомив, що колишній президент країни Аскар Акаєв відмовився від зустрічі з представниками генпрокуратури. А. Акаєва хотіли допитати щодо майна його та сім'ї, корупції, діяльності фонду «Меєрім», який очолювала його дружина Майрам.

10 липня 2005 р. На президентських виборах перемогу здобув Курманбек Бакієв. За нього проголосувало 87,6 відсотків виборців. Всі його суперники не змогли подолати 3-х відсоткового бар'єра.

Середина серпня 2005 р. Відбулася інаугурація президента країни Курманбека Бакієва. Своїм першим розпорядженням він призначив Фелікса Кулова виконувати обов'язки прем'єр-міністра. Кандидатуру прем'єра мав затвердити парламент.

Друга декада серпня 2005 р. Міністр закордонних справ України Борис Тарасюк і спікер Жогорку Кенеш (парламенту) Киргизстану Омурбек Текебаєв відзначили необхідність створення у Бішкеку Українського торговельного дому.

Початок листопада 2005 р. У виправно-трудовах колоніях Киргизстану мали місце бунти. Ув'язнені вбили в одній із колоній голову парламентського комітету з правоохоронних органів та дотримання конституційної законності Тиничбека Акматбаєва та двох його помічників. Бунти спричинило переведення кримінального авторитету — Азіза Батукаєва з колонії до слідчого ізолятора Служби безпеки.

Тиничбек Акматбаєв та його брат Риспек ворогували з А. Батукаєвим.

В'язні вбивали співкамерників, які співробітничали з адміністрацією. Щонайменше 50 чоловік загинуло.

Початок січня 2001 р. Трьом тайванським суднам вперше було дозволено відвідати материковий Китай.

23 січня 2001 р. Активісти забороненої в 1999 році Китай релігійної секти Фалуньгун провели акцію протесту на центральній площі Пекіна-Тянаньмень. П'ять членів секти намагалися здійснити акт самоспалювання на знак протесту проти політики властей щодо секти. Одна з сектантів (молода жінка) від опіків померла. Чотириох інших було доставлено до лікарні у важкому стані.

Березень 2001 р. Понад 200 чоловік загинули у результаті чотирьох вибухів у житловому будинку у місті Шицзячжуан. Вибухові пристрої спрацювали одночасно вночі. Жильці спали. Більшість загинули у п'ятиповерховому будинку.

Третя декада березня 2001 р. В Синцзян-Уйгурському автономному окрузі (північний захід Китаю) стався землетрус. Потужність — 5,1 бала.

1 квітня 2001 р. Китайський винищувач зіткнувся у повітрі з американським розвідувальним літаком EP-3. Китайський льотчик загинув. Американський літак зробив вимушену посадку на острові Хайнань. Екіпаж американського літака склався з 24 осіб. Між США і Китаєм спалахнув дипломатичний скандал.

Китайські власті вимагали від США вибачення за загибель китайського льотчика і літака. Державний департамент США рекомендував американським конгресменам не відвідувати Китай. Держсекретар США Колін Пауелл не з'явився 10 квітня в посольство КНР на прийом на честь нового китайського посла. Вдова загиблого китайського льотчика звернулася до президента США Дж. Буша з листом.

Американський літак китайці демонтували. Його команду відпустили через 10 днів. Спец літаком вона полетіла на Гуам.

18 квітня 2001 р. У Пекіні розпочалися китайсько-американські переговори щодо зіткнення китайського винищувача з американським розвідувальним літаком над Південно-Китайським морем.

Китайці вимагали припинити розвідувальні польоти американських літаків вздовж свого узбережжя. Американці мали наміри такі польоти продовжити.

Китайці обстежували американський літак. Свого загиблого льотчика Китай вважав «революційним мучеником».

США направили до Південно-Китайського моря авіаносець «Кітті Хоук» з 70 літаками для захисту американських літаків — розвідників.

Кінець другої декади квітня 2001 р. У Пекіні тривали переговори щодо урегулювання повітряного інциденту, який стався 1 квітня біля острова Хайнань. Представник міністерства закордонних справ Китаю Лу Шумін очолював китайську делегацію, а заступник міністра оборони США Пітер Верг — американську.

Середина травня 2001 р. У Пекіні знаходився помічник державного секретаря США по Східній Азії і Тихоокеанському регіону Джеймс Келлі. Вів переговори з китайськими офіційними особами про американський план створення системи протиракетної оборони.

22 травня 2001 р. Лідер тибетських буддистів Далай-лама зустрівся у Вашингтоні з державним секретарем США К. Пауеллом. Наступного дня мав коротку зустріч з президентом Дж. Бушем.

Здійснивав поїздку у США. Далай-лама був зацікавлений у тому, щоб адміністрація Дж. Буша допомогла йому налагодити стосунки з китайськими властями.

11 серпня 2001 р. Китай відмовився прийняти від США 34 576 доларів за шкоду, заподіяну американським розвідувальним літаком під час зіткнення з китайським винищувачем.

15 вересня 2001 р. Європейський парламент нагородив лідера фізкультурно-релігійного руху Фалуньгун Лі Хунчжи премією А. Сахарова «За свободу думки». Китайські власті заборонили рух Фалуньгун у липні 1999 року. Прихильники руху вважають його традиційною системою вдосконалення душі та тіла, що базується на принципах «істина, доброта, терпіння».

Початок липня 2001 р. На провінцію Гуандунь налетів шторм. Загинуло 23 людини.

17 липня 2001 р. На суднобудівному заводі у Шанхаї впав великий кран. Загинуло 36 людей.

9 листопада 2001 р. Китай було прийнято до Світової організації торгівлі.

11 грудня 2001 р. Китай офіційно став членом Світової організації торгівлі.

21 лютого 2002 р. Пекін відвідав президент США Дж. Буш. Провів переговори з головою КНР Цзян Цземінем. Йшлося про співробітництво КНР з КНДР та Іраном у створенні зброї масового знищення, порушення прав людини в КНР. Дж. Буш заявив, що незважаючи на незгоди, Китай залишається союзником США.

7 травня 2002 р. Поблизу м. Далян розбився пасажирський літак «МД-82». Загинуло 112 осіб.

Початок другої декади червня 2002 р. На північному заході країни — потужні зливи. Вони спричинили повені. Щонайменше 900 осіб загинуло. Понад півтори сотні поміж них — у провінції Шаньсі.

Друга декада серпня 2002 р. Фонд «Інвалідне крісло — Всесвітнє обслуговування» передав українським дітям — інвалідам 568 інвалідних колясок на загальну суму 500 тис. грн. Президентом цього китайського фонду був Кен Берінг.

Початок третьої декади серпня 2002 р. У провінції Хунань (південний схід країни) оголошено надзвичайний стан. Внаслідок тривалих сильних злив рівень води в озері Дунтинху піднявся на 2,5 метра вище критичної межі. Повінь загрожувала 7 мільйонному місту Чиньша. Цілодобово зміцнювалися дамби.

Початок другої декади вересня 2002 р. Від отруєння померло щонайменше 100 чоловік у м. Таньшань. Поміж них чимало представників. Причина — отрута проти пацюків, котра потрапила в їжу в одному з місцевих ресторанів швидкого харчування. Отруєння було умисним.

Третя декада вересня 2002 р. Суд м. Таньшань ухвалив смертний вирок отруювачеві відвідувачів ресторану швидкого харчування. Отруювач вважав ресторан, у їжу якого він підсипав отруту для пацюків, своїм конкурентом.

1 жовтня 2002 р. Папа Римський оголосив імена 123 нових святих. Серед них — 120 китайців, які загинули протягом 1868—1930 років. Ритуал відбувся у Ватикані перед собором Святого Петра. Був дощ, але на церемонію зібралось близько 50 тисяч чоловік, серед яких було чимало представників китайської діаспори. Багато канонізованих китайців загинуло у 1890 році під час боксерського повстання. Проголошення святими 120 представників китайських католиків викликало рішучий протест з боку властей Китаю. Слід взяти до уваги, що ритуал співпав з днем утворення КНР.

8—14 листопада 2002 р. Відбувся XVI з'їзд Комуністичної партії. Вона є найбільшою політичною партією світу і нараховувала у своїх лавах понад 66 млн чол.

На першому, після закінчення роботи з'їзду КПК пленумі Центрального комітету, Ху Цзиньтао було обрано Генеральним секретарем ЦК КПК.

Цзян Цземінь зберіг за собою посаду головнокомандуючого збройними силами і залишився головою Центральної військової ради.

На XVI з'їзді Комуністичної партії Китаю за пропозицією Цзян Цземіня до партійного статуту внесено концепцію про «три представництва» в Компартії — передаві виборничі сили, культура, інтереси всього народу. Це дає можливість бізнесменам стати комуністами.

24 лютого 2003 р. У Синцзян-Уйгурському автономному окрузі стався землетрус. Зруйновано понад 10 тисяч будинків. Особливо значних руйнувань зазнало селище Баху. Сила підземних поштовхів сягала 6,8 балів за шкалою Ріхтера. Понад 450 чоловік загинули, більше 4 тисяч — поранено.

Понад 50 тис. чол. залишилися без притулку. Землетрус вважався найпотужнішим впродовж всієї історії КНР.

Середина березня 2003 р. На сесії Всекитайських зборів народних представників Ху Цзиньтао 15 березня обрано головою Китайської народної республіки. Главою уряду, замість Чжу Жунці, 16 березня став Вень Цзябао, 74-річного голову Всекитайських зборів народних представників змінив У Банго.

Колишній голова КНР Цзян Цземінь залишався на найвищих військових постах у партії і державі. Нові китайські керівники — це прихильники Цзяна Цземіня.

20 березня 2003 р. Війну в Іраку Китай засудив, як порушення статуту ООН і норм міжнародного права.

Кінець березня 2003 р. Від «китайської пневмонії» у світі померло 53 чоловіки. Поміж них і італійський лікар, який ідентифікував вірус. Кількість хворих перевищувала 1,5 тис чол.

Початок квітня 2003 р. За станом на 3 квітня у світі від нетипової пневмонії померло 83 чоловіки. Кількість хворих сягнула 2300. Всесвітня організація охорони здоров'я звернулася до туристів відкласти поїздки до Сянгану (Гонконгу) і південної провінції Гуандун, де зародилася хвороба.

Перша декада квітня 2003 р. Жертвами нетипової пневмонії стали 95 чоловік. Близько 3 тис. осіб було інфіковано. Протягом однієї доби у Гонконгу захворіли 42 особи. Кількість інфікованих сягнула 800.

Початок третьої декади квітня 2003 р. Всі навчальні заклади Пекіна закрито у зв'язку з поширенням гострого респіраторного синдрому (нетипової пневмонії). У Пекіні від хвороби вже померло 28 чоловік. Кількість інфікованих у КНР сягнула за станом на 23 квітня 1824 чоловік. У 22 країнах світу від китайської пневмонії померло 230 осіб. Понад 4 тис. чоловік — інфіковано.

7 травня 2003 р. Всесвітня організація охорони здоров'я засумнівалася в тому, що епідемія пневмонії у Китаї пішла на спад. У Китаї було заражено 4412 осіб, з них померло 216. У світі померла 481 особа, а інфіковано — понад 7 тис. чоловік.

Перша декада травня 2003 р. У Китаї від нетипової пневмонії померло вже близько 250 осіб, понад 4 тис. — інфіковано. У Пекіні закриті всі навчальні заклади. За станом на 6 травня 2003 р. у світі від нетипової пневмонії померло 464 особи, інфіковано — 6200 чол.

Середина травня 2003 р. Китайські власті попередили, що особи винні в умисному розповсюдженні нетипової пневмонії, будуть каратися смертю або довічним ув'язненням. За станом на 15 травня у Китаї від хвороби померло 267 чоловік. У світі кількість померлих перевищила 600 чоловік, інфіковано — 7,5 тис. чол.

22 травня 2003 р. Станом на цей день у світі від нетипової пневмонії померло 672 чол, понад 8 тис. чол. — інфіковано. Залишалася складною ситуація у Китаї, Сянгані, Тайвані. Становище на Філіппінах, а також у В'єтнамі та Канаді поліпши-

лося і ці країни було викреслено з «чорного списку» Всесвітньої організації охорони здоров'я.

4 червня 2003 р. Цього дня вперше від 28 березня у світі не було зареєстровано жодного нового випадку захворювання на китайську пневмонію. У світі від неї вже померли 764 особи. Інфіковано — близько 8,3 тис. чол.

Початок липня 2003 р. Поширена інформація про те, що вчений Ван Сюйпін з університету міста Ухань (на сході країни) створив препарат, який впродовж 20 хвилин знищує вірус нетипової пневмонії.

21 липня 2003 р. На південні райони Китаю налетів тайфун «Коні». Він був восьмим впродовж сезону, супроводжувався великими зливами. Вони спричинили повені та обвали. Швидкість вітру становила 130 км/год. Тайфун націлювався на острів Хайнань і переміщувався у південно-західному напрямку.

Третя декада липня 2003 р. На півдня Китаю сталася автокатастрофа. У провінції Гуйчжоу упав автобус зі 100 метрової кручі. Щонайменше 23 чол. Загинули, 22 чол. було поранено. Водій перевищив швидкість на повороті.

Початок третьої декади серпня 2003 р. Засуджено до смертної кари керівника та його підлеглого одного з регіональних відділень «Китайського будівельного банку» за привласнення 412 млн юанів (49,8 млн дол.). Цей вирок ухвалив суд у місті Сіань, яке є адміністративним центром провінції Шеньсі.

Кінець серпня 2003 р. У провінції Шеньсі у центральній частині країни сталася автокатастрофа. Автобус з 36 пасажирами зірвався з 20 метрової висоти на повороті автотраси. 24 особи загинули, решта отримали поранення.

Початок вересня 2003 р. На південно-східне узбережжя Китаю напав тайфун «Дуцзюань» (Азалія). Найбільшого лиха зазнали провінція Гуандун та Сянган (Гонконг). Тайфун був найпотужнішим впродовж кількох останніх років. Дерева виривалися з корінням. Тайфун супроводжували зливи. Останні спричинили повені. Шторм біля південно-східного узбережжя країни сягав 9 балів за 10-бальною шкалою. Щонайменше 30 чол. загинули. Дві сотні людей дістали поранення.

15 жовтня 2003 р. Космічний корабель «Шеньчжоу-5» стартував о 9⁰⁰ ранку з космодрому, який знаходився у пустелі Гобі. На орбіту корабель вийшов через 10 хвилин. Керував кораблем 38-річний космонавт Ян Лівей. Планувалося перебування корабля на орбіті впродовж 23 годин і здійснення 14 обертів навколо землі. Ян Лівей перебував у космосі 21 годину. Приземлення здійснив у Внутрішній Монголії, а звідти вертольотом полетів до Пекіну для зустрічі з вищим керівництвом Китаю.

Конструктивна основа «Шеньчжоу» скопійована з радянського «Союзу». У китайців — більша космічна капсула. Вона мала ряд додаткових функцій. Було півтори тисячі претендентів на роль першого китайського космонавта. Переможцем виявився Ян Лівей з огляду на свої фізичні та інтелектуальні можливості і соціальне походження. Його батько — вчитель, а мати — працівниця державного сільськогосподарського підприємства. У загоні космонавтів перебував з 1998 року. За китайськими мірками одержував пристойну платню — 10 тис юанів (близько 1200 \$). Одружений, на час польоту сину було 8 років.

В 2000 році відбувся політ корабля «Шеньчжоу — 4» зі спеціальним обладнанням і муляжами космонавтів. Слово «Шеньчжоу» в українській пресі перекладали як «великий політ» та «чарівний човен».

З 1999 р. Китай здійснив 4 польоти кораблів «Шеньчжоу» у непілотованому режимі.

Третя декада жовтня 2003 р. У північній провінції Ганьсу сталися два землетруси. Їх сила була 6,1 та 5,8 бала за шкалою Ріхтера. Щонайменше 10 чол. загинуло. Стільки ж одержали поранення.

3 грудня 2003 р. На міжнародній конференції з трансплантації органів у Манілі (Філіппіни) заступник міністра охорони здоров'я КНР Хуан Цзеру визнав, що в КНР широко застосовуються органи ув'язнених, засуджених до страти.

Третя декада грудня 2003 р. Арештовано 24 тайванці та 19 громадян КНР. Їх звинувачували у шпигунстві на користь Тайваню.

Третя декада січня 2003 р. На півдня материкового Китаю зареєстровано перший у цій країні випадок захворювання курчат на «пташиний грип».

Перша декада січня 2004 р. Зареєстровано ще один випадок нетипової пневмонії. Хворою виявилася 20-річна офіціантка з міста Гуанчжоу (Кантон). Це південний схід Китаю.

Друга половина січня 2004 р. У Гуанчжоу (Кантоні) виписано з лікарні останнього хворого на нетипову пневмонію. Не виявлено вірусу у жодної з 28 осіб, з якими хворий перебував у контакті.

Перша декада лютого 2004 р. Збитки від «пташиного грипу» досягли 12 млрд доларів.

Перша декада червня 2004 р. У провінції Ляонін на північному сході країни завалився 500-метровий міст через ріку Ляохе. У воду впало чимало машин.

Середина липня 2004 р. Від сильних повеней у Китаї загинуло півтисячі людей, зруйновано до 200 тисяч будинків. Постраждало 33 млн чол. Половина з них втратили свої домівки.

Кінець першої половини серпня 2004 р. На схід Китаю обрушився ураган «Рананім» Він спричинив загибель понад 160 людей. 1500 чол. було поранено. Близько півмільйона чоловік змушені були покинути свої домівки.

Вересень 2004 р. Пленум ЦК Комуністичної партії Китаю ухвалив рішення про відставку голови Центральної військової ради Цзян Цземіна. Посаду зайняв голова Китайської Народної Республіки Ху Цзиньтао. У рамках стратегії омолодження керівництва Цзян Цземін до цього вже передав Ху Цзиньтао свої найвищі державні пости. Між старими і молодими китайськими лідерами склалися напружені стосунки.

Захід підтримав Ху Цзиньтао і 78-річний Цзян Цземін подав у відставку.

Жовтень 2004 р. У провінції Ханань (схід країни) стався вибух метану на шахті. Загинуло 56 шахтарів. Дані не можна вважати повними, оскільки під завалами залишилося ще близько 100 шахтарів.

27 листопада 2004 р. На шахті «Ченьцзяшань» у провінції Шенсі (центральна частина Китаю) вибухнув газ. Під землею знаходилися 293 шахтарі. Зразу ж загинуло півсотні шахтарів. 127 осіб вдалося підняти на поверхню. Решта залишилися під завалами і шансів на їх порятунок не залишилося.

Протягом 11 місяців 2004 р. на китайських шахтах загинуло 4 тис. людей. Шахти Китаю — найнебезпечніші у світі.

6 січня 2005 р. Чисельність населення Китаю цього дня досягла 1,3 млрд чоловік. Завдяки постійному плануванню сім'ї Китай на чотири роки затримав настання цієї події.

Середина січня 2005 р. У Пекінському госпіталі у віці 85 років помер колишній Генеральний секретар ЦК Компартії Китаю Чжао Цзян. З поста його усунули 1989 року за симпатію до студентів, які відбували демонстрації за демократію на головній столичній площі Тяньаньмін. Був Головою КНР. Смерть спричинила хвороба дихальної та серцево-судинної системи. Померлий вважався батьком економічних реформ у Китаї.

30 січня 2005 р. У м. Лінчжоу (центральна провінція Хекань) вибухнув склад піротехніки. Біля воріт складу троє дітей підірвали петарди. Це й спричинило вибух. Від нього загинуло 36 людей. Поранено 48 осіб.

Кінець січня 2005 р. У Гонконгу виявлено південноамериканські червоні мурахи. Їх укуси є смертельними для людини.

Друга декада лютого 2005 р. У північно-східній провінції Ляонін стався вибух у шахті на глибині 234 метри. Число жертв сягнуло 210 чоловік.

Протягом останніх 15 років у аваріях на шахтах загинуло 6 тисяч чоловік, у тому числі 2004 року — дві тисячі.

Початок березня 2005 р. На північному сході у селищі Пусянь (провінція Шаньсі) сталася трагедія. У сусідньому з початковою школою будинку вибухнув динаміт. Він належав власникові малої вугільної шахти. Будинок було зметено з лиця землі. Від вибухової хвилі у школі обвалилася стеля. Щонайменше 25 школярів загинуло. Десятки дістали поранення.

Друга декада березня 2005 р. За хабарництво засуджено до смертної кари високого посадовця Бі Юксі з міністерства транспорту. Впродовж 1993—2004 років він отримав хабарів на суму 10 млн юанів (1,21 млн долларів). Суд відклав виконання вироку на два роки. На практиці це означало довічне ув'язнення.

Друга декада березня 2005 р. Від вибуху у пасажирському автобусі загинуло щонайменше 30 чоловік. Сталось це у провінції Цзянсі на південному сході країни. Вибуховий пристрій було вбудовано у багажному відділенні автобусу. Зловмисник — шахтар, який помстився за звільнення його з роботи.

Друга декада квітня 2005 р. Китай відвідала з офіційним візитом делегація Верховної Ради України. Її очолював спікер В. Литвин. Делегація мала зустріч з головою КНР Ху Дзіньтао, головою Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників У Бонго, а також з головою Всекитайського комітету Народної політичної консультативної Ради Китаю Цзя Цінлінем.

Початок третьої декади травня 2005 р. На шахті в м. Ченде (провінція Хеубей) стався вибух. Загинуло 45 чоловік. Під землею перебувало 85 гірників.

Перша декада червня 2005 р. На «пташиний грип» захворіли гуси на одній із ферм поблизу містечка Тачен (Чугучан) у Синцзян-Уйгурському автономному районі. Було знищено всю заражену птицю.

Початок другої декади червня 2005 р. У місті Нінань (провінція Хейлунцзян, північний схід країни) зсув, спричинений сильною хвилею, накрив школу. Загинуло 87 дітей та 4 дорослих. Батьки стверджували, що загинуло понад 200 школярів. Такої потужної зливи там не було вже понад 200 років. Впродовж 40 хвилин випало 200 мм опадів.

Початок третьої декади червня 2005 р. В результаті тривалих злив на півдні країни стався зсув. Щонайменше 30 чоловік загинуло.

Третя декада червня 2005 р. Кількість загиблих від повені на півдні Китаю перевищила 500 осіб. Ще сотні осіб вважалися такими, що зникли без вісті. Евакуйовано 1,5 млн чоловік. Понад 50 тис будинків та інших споруд зруйновано. Економічна шкода перевищила 2,5 млрд доларів.

Третя декада червня 2005 р. На півдні країни тривали зливи. Вони викликали зсуви ґрунту. Найгіршим було становище в Гуансі-Чжуанському автономному окрузі. Там загинуло щонайменше 40 чоловік. Загалом число жертв повені та зсувів на півдні Китаю сягнуло 90 чоловік.

Початок липня 2005 р. Стався вибух газу на нелегальній шахті в провінції Шаньсі. Загинуло 19 чоловік. Під землею перебувало 34 чоловік. Впродовж 2004 р. на вугільних шахтах Китаю загинуло понад 6 тисяч гірників.

Друга декада липня 2005 р. На південно-східне узбережжя Китаю налетів найпотужніший впродовж останніх п'яти років тайфун «Гайтан».

Перша декада серпня 2005 р. Повідомлено про успішне клонування в Китаю свійської свині. Китай став сьомою країною світу яка виконала такий експеримент. Одне поросля загинуло під час експерименту.

Кінець серпня 2005 р. Тайфун «Талім» забрав життя понад 100 чоловік. Було завдано матеріальні збитки на 2 млрд доларів.

Початок вересня 2005 р. Тропічний ураган «Талім» на сході країни причинив смерть щонайменше 60 чоловік. Понад 300 осіб вважалися зниклими без вісті. Мали місце сильні зливи, повені та зсуви.

Початок другої декади вересня 2005 р. На схід країни налетів п'ятнадцятий з початку року тайфун «Ханум». Найбільше потерпала приморська провінція Чжецзан. Повідомлялося про жертви.

Кінець другої декади вересня 2005 р. У Пекіні успішно завершилася шестисторонній переговори щодо північнокорейської ядерної програми. У переговорах брали участь обидві Кореї, Японія, Китай, США та Росія. Північна Корея відмовилася від продовження ядерної програми та від наміру створити атомну бомбу в обмін на гарантії безпеки та енергетичну допомогу. КНДР також зобов'язалась поновити членство в Договорі про нерозповсюдження ядерної зброї та МАГАТЕ.

Перша декада жовтня 2005 р. У провінції Ляонін (північний схід країни) виявлено новий спалах «пташиного грипу»

Перша декада жовтня 2005 р. На південно-східні провінції налетів тайфун «Лунван» («Цар драконів») Загибло щонайменше 65 людей. Поміж них — 50 курсантів Академії служби безпеки. 15 місцевих жителів загинули від повені. Від тайфуну потерпіло 3,5 млн чоловік.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Здійснено запуск космічного корабля «Шеньчжоу-б» з двома космонавтами. Ними були військовий льотчик — 40-річний Фей Цзюньлун та 41-річний Не Хайшен.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Капсула космічного корабля «Шеньчжоу-б», у якій перебували двоє китайських космонавтів, успішно приземлилася у провінції Внутрішня Монголія.

Початок листопада 2005 р. Професор мікробіології Гонконзького університету Юан Киок Юнь заявив, що «пташиний грип» може поширюватися і по каналізаційним трубам будинків.

Початок другої декади листопада 2005 р. Оприлюднено висновок гонконзьких вірусологів про те, що «пташиний грип» є особливо небезпечним для молодих і здорових людей. Їх організм передозовує оборону проти вірусу і людина гине.

13 листопада 2005 р. На хімічному заводі в провінції Цзилінь сталася аварія. В ріку Сунгарі потрапив бензол. Від водопостачання відключили місто Харбін. Жителі міста поспіхом полишили його.

Друга декада листопада 2005 р. Міністерство охорони здоров'я підтвердило три випадки захворювання людей на «пташиний грип». Два мали місце у провінції Хунань (центр країни). Ще один — у провінції Аньхой (схід Китаю).

Оголошено про намір провести вакцинацію всього поголів'я свійської птиці — 14 млрд голів.

Третя декада листопада 2005 р. На шахті на північному сході країни сталася аварія. Вибухнув вугільний пил. Спочатку повідомлялося, що загинуло щонайменше 51 гірник.

Згодом повідомили, що число жертв вибуху на шахті «Дункан» у провінції Хейлуцзян сягнуло 135 чол. Очікувалось зростання кількості жертв, оскільки була відома доля не всіх гірників.

Від землетрусу у східній провінції Цзянсі загинуло щонайменше 12 чоловік. Приблизно 200 людей дістали поранення. Підземні поштовхи сягали 6,9 бала за шкалою Ріхтера.

Перша декада грудня 2005 р. У повіті Цзіюань Нінся-Хуейського автономно-го району госпіталізовано 10-річну дівчинку з діагнозом «пташиний грип».

Кінець першої декади грудня 2005 р. Стався вибух на шахті в місті Таншань (провінція Хебей, північний схід країни). Щонайменше 74 шахтарі загинуло. Ця аварія була четвертою на китайських шахтах продовж останніх десяти днів. Найбільша була 27 листопада. Тоді загинуло 171 особа.

Друга декада грудня 2005 р. У провінції Гурандун (південь країни) сталося серйозне забруднення кадмієм ріки Бейцзян. Шаогуанський плавильний завод скинув у ріку забруднену воду.

Кінець другої декади грудня 2005 р. На своїй частині р. Амур Китай терміново споруджував дамбу, щоб не допустити потрапляння бензолу, який потрапив в Амур з ріки Сунгарі, у водозабір Хабаровська.

79. КІПР

4 грудня 2001 р. Лідер турок-кіпріотів Рауф Денкташ та лідер греків-кіпріотів Глафкос Клеридіс погодилися особисто взяти участь у мирних переговорах.

16 січня 2002 р. У Нікосії відбулась зустріч лідерів грецької і турецької громад острова — Глафкос Клеридіс та Рауфа Денкташа. Контакти між лідерами громад відновилися у грудні 2001 р. після чотирирічної перерви.

Третя декада лютого 2002 р. Прем'єр-міністр Іспанії Хосе Марія Асмар (Іспанія у той час головувала у Євросоюзі) заявив, що Республіка Кіпр може бути прийнята до Європи навіть у тому випадку, коли острів залишиться розділеним на грецьку і турецьку частини.

Початок другої декади липня 2002 р. Сталася катастрофа військового вертольота. Загинули командувач національної гвардії Кіпру генерал Евангелос Флоракіс та командувач військово-повітряних сил генерал Василіс Дервенагас.

3 жовтня 2002 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан зустрічався з лідерами грецької і турецької громад Кіпру. Спочатку була зустріч К. Аннана з президентом Республіки Кіпр Глафкос Клеридіс. Потім — з президентом Турецької республіки Північного Кіпру Рауфом Денкташем. Після цього генсек ООН влаштував спільний обід. Обговорювалося воз'єднання Кіпру.

Початок січня 2003 р. Лідер «Турецької республіки Кіпр» Рауф Денкташ спростував заяву лідера правлячої у Туреччині партії Реджепа Ердогана про те, що 2003 року грецька і турецька частини Кіпру воз'єднуються у спільну державу, як це було до 1975 р. На думку Р. Денкташа для цього потрібні тривалі переговори з керівництвом греків — кіпріотів.

Друга декада лютого 2003 р. Відбулися вибори президента грецької частини острова. Кандидат опозиції Тассос Папандопулос здобув перемогу. Він зібрав 51 % голосів виборців. Чинному президенту Глафкос Клеридіс вдалося зібрати лише 39 %. Інші претенденти отримали по 2—3 % голосів.

1 березня 2003 р. Інаугурація нового президента. Тассос Папандопулос обіцяв бути жорсткішим, ніж його попередники, щодо турків — кіпріотів.

Початок другої декади березня 2003 р. Переговори щодо об'єднання Кіпру, які відбулися у Гаазі (Нідерландах) під егідою ООН, завершилися провалом.

План генерального секретаря ООН Кофі Аннана передбачав об'єднання грецької і турецької частини острова за зразком Швейцарської конфедерації. Лідеру турецької громади Кіпру план взагалі не подобався. Керівник греків Тассос Папандопулос вимагав внесення до плану змін.

30 березня 2003 р. Грецька частина острова Кіпр відбувала референдум про вступ до Євросоюзу.

Друга половина квітня 2004 р. Відбувся референдум щодо плану об'єднання острова. Його підготувала ООН. 76 % греків — кіпріотів висловилися проти цього плану. 65 % турків — кіпріотів план підтримали. У цілому ж план не було прийнято. ООН, США та Євросоюз висловили розчарування результатами референдуму.

1 травня 2004 р. Грецька частина острова Кіпр приєдналася до Євросоюзу.

Кінець другої декади квітня 2005 р. На виборах президента Турецької Республіки Північного Кіпру перемогу здобув Мехмет Алі Талат. До цього обіймав посаду прем'єр-міністра країни. Його суперником був Дервіс Єроглу. За М. Талата проголосувало 55,6 % виборців, а за Д. Єроглу — 23 відсотки.

М. Талат вважався проєвропейцем і прагматиком. Новий президент-активний прихильник об'єднання Кіпру.

80. КІРИБАТІ

2001 р. Країна відкрила своє перше закордонне дипломатичне представництво (у Фіджі).

29 листопада — 6 грудня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. На них прихильники президента країни — Тебуроро Тіто втратили 14 депутатських місць.

25 лютого 2003 р. На пост президента країни перебрано Тебуроро Тіто.

28 березня 2003 р. Парламент висловив недовіру Т. Тіто.

10 липня 2003 р. На пост глави держави заступив Аноте Танг. Обрано його було 4 липня 2003 р.

81. КОЛУМБІЯ

Початок другої декади січня 2001 р. У центрі міста Медельїн вибухнув автомобіль, начинений вибухівкою. Було поранено близько півсотні людей. Відповідальності за теракт на себе не брав ніхто.

Кінець січня 2001 р. Терорист захопив літак у провінції Марая (південь країни). Вона контролювалася повстанцями. На борту літака перебувало 20 пасажирів. Терорист примусив льотчика летіти до столиці — м. Богота. У столичному аеропорту нападник звільнив 4 пасажирів. Висунув ряд вимог. Одному з пасажирів вдалось знешкодити терориста.

Початок лютого 2001 р. Президент Колумбії поїхав у район, контрольований повстанською армією (ФАК) для зустрічі з її лідером.

Початок другої половини травня 2001 р. Бойовики з правого угруповання «Колумбійські сили самооборони» захопили близько 150 чоловік. Бойовики захопили автобуси з сільськогосподарськими робітниками. Трапилось це за 140 км від столиці, неподалік міста Вільявісенсіо. Нападники забрали з собою молодь віком від 15 до 25 років. Бойовики вимог не висували. Вочевидь самооборонці поповнювали свої ряди.

Кінець липня 2001 р. Футбольна команда Колумбії виграла Кубок Америки, перемігши команду Мексики з рахунком 1:0. Країну заповонила хвиля ажіотажу.

11 серпня 2001 р. Заарештовано в аеропорту Боготи (за іншими даними — на півдні країни на території контрольованій повстанцями з Національної революційної армії) трьох членів Ірландської республіканської армії. Ними були: Девід Брекен, Едвард Кемпбелл та Джон-Джозеф Келлі. Представники колумбійських властей твердили, що ірландці були інструкторами і навчали бойовиків вести терористичні операції. У себе на батьківщині зазначені інструктори були оголошені в розшук. 15 серпня колумбійські слідчі розпочали допит заарештованих.

11 січня 2002 р. Президент Андрес Пастрана пред'явив ультиматум повстанській організації — Революційним збройним силам Колумбії (РСВК), яка налічувала до 20 тис. бойовиків. Президент вимагав повернення представників повстанців до столу переговорів, звільнення території, захоплених впродовж переговорів. Термін ультиматуму — 2 доби.

Кінець січня 2002 р. Неподалік кратера вулкана Кумбал, який знаходиться на південному заході Колумбії, знайдено рештки еквадорського літака, який зник 28 січня. Літак марки «Боїнг-727» виконував рейс Кіто-Гулькан. Мав на борту 92 особи. Всі вони загинули. Ймовірна причина катастрофи — туман.

Початок лютого 2002 р. Президент Андрес Пастрана оголосив про припинення переговорів з найбільшим збройним комуністичним угрупованням. Висунув ультиматум, щоб партизани залишили зону на південному сході Колумбії.

23 лютого 2002 р. Партизани з «Революційних збройних сил Колумбії» вкрали кандидата на пост президента Інґріда Бетанкура.

Перша половина березня 2002 р. На парламентських виборах Ліберальна партія зберегла більшість в обох палатах. Революційні збройні сили зірвали вибори в 15 містах на півдні та у центрі країни.

16 березня 2002 р. Біля церкви у Калі вбито католицького архієпископа Ісайю Дуарте Кансіно.

7 квітня 2002 р. У нічному клубі міст Вільявісенсіо сталися 2 вбивства. Загинули 12 осіб. Десятки поранено.

Середина квітня 2002 р. На основного кандидата у президенти на виборах, що наближувалися, було вчинено замах. Поряд з його кортежем вибухнула бомба. Альваро Урібе Велеса не постраждав. Загинули 4 особи, а ще 7 — було поранено. Поліція вважала причетною екстремістську організацію «Революційні збройні сили Колумбії». Вона вже двічі до цього влаштовувала замах на Альваро Урібе.

Третя декада травня 2002 р. На президентських виборах перемогу здобув 49-річний адвокат Альваро Урібе. За нього було подано 53 відсотки голосів. Основним суперником був кандидат від Ліберальної партії Орасіо Серпа. Він здобув 32 відсотки голосів.

Альваро Урібе жорстко ставився до лівоекстремістських угруповань. Виступав за зміцнення силових структур. А. Урібе планував залучити близько мільціона ко-

лумбійців у загони самооборони та створити мережу інформаторів. Ці кроки спрямовувалися проти заколотників з Революційних збройних сил Колумбії.

6 серпня 2002 р. Партизани з «Революційних збройних сил Колумбії» (ФАРК) закидали газовими балонами та обстріляли аеропорт «Саравена». Він знаходиться за 750 км від столиці в департаменті Араука. 16 чоловік було тяжко поранено. Партизани також підірвали найважливіший нафтопровід країни, що пролягав у департаментах Араука і Бояка.

7 серпня 2002 р. На посаду президента заступив Альваро Урібе Велес.

У Боготі прогрімилі три вибухи. Щонайменше 14 чоловік загинуло, понад два десятки людей було поранено. Теракти було вчинено неподалік будинку парламенту. Там саме відбувалася інаугурація нового президента — Альваре Урібе.

Початок вересня 2002 р. Уряд розпочав сплячувати населенню винагороду за інформацію про діяльність терористичних організацій. Заарештовано одного з лідерів «Революційних збройних сил Колумбії» Освальдо Діаза Альфаро. Він організував у квітні 2002 р. замах на майбутнього президента Альваро Урібе під час виборчої кампанії.

Жовтень 2002 р. Президент А. Урібе закликав латиноамериканських сусідів приєднатися до війни проти наркоторговців і тероризму.

7 лютого 2003 р. У нічному клубі «Ель-Ногяль» У столиці країни місті Боготі (повна назва — Санта-Фе-де Богота) стався вибух. Тридцять дві особи загинули (з них шестеро дітей). Понад 160 людей отримали поранення. Поліція вважала, що теракт скоїло угруповання «Революційні збройні сили Колумбії».

13 лютого 2003 р. Партизани збили літак, законтракований США для виконання антинаркотичної діяльності.

26 лютого 2003 р. У горах північної частини Колумбії сталася катастрофа урядового вертольота. Загинуло 23 солдати.

Перша декада березня 2003 р. На північному сході Колумбії вчинено теракт. Загинуло 4 особи, близько 60 отримали поранення. Поліція вважала причетною до теракту «Національну армію визволення».

Третя декада грудня 2004 р. У північній провінції Антіохія повстанці з угруповання «Революційні збройні сили» захопили заручниками 40 іноземних туристів. Партизани напали на курорт Сан-Рафаель, змусили відпочивальників сісти у машини і відвезли їх до гір.

Порівнюючи з 2003 роком, у 2004 році кількість викрадень людей знизилась на 38 відсотків.

Кінець грудня 2004 р. Повстанці з «Революційних збройних сил Колумбії» звернулися до ООН з проханням надати можливість виступити перед Генеральною Асамблеєю ООН та викласти свої погляди щодо припинення громадянської війни, яка вже тривала у Колумбії чотири десятиліття.

Друга декада лютого 2005 р. Від повеней, спричинених зливами, в Колумбії загинуло 30 чоловік. Близько 40 тисяч осіб втратили житло. У країні оголошено надзвичайний стан.

Кінець другої декади квітня 2005 р. На північному сході Колумбії зіткнулися два рейсові пасажирські автобуси. Загинув 21 чоловік, а 37 осіб отримали поранення. Причина автокатастрофи — порушення правил дорожнього руху.

Друга декада вересня 2005 р. 43-річний Порфіріо Рамірез та його 20-річний син захопили літак місцевої авіакомпанії. На борту літака перебувало 25 пасажирів. Батько-інвалід та син вимагали 43 тисячі доларів як компенсацію за побиття поліцейськими Порфіріо Раміреза 14 років тому. Внаслідок побиття він став частково паралізованим. Рамірези вели переговори з

владами впродовж 5 годин. Врешті-врешт заручники були випущені і Рамірези здалися.

Третя декада жовтня 2005 р. Один випадок поширення смертельно небезпечного вірусу пташиного грипу H5N1 зареєстровано в Колумбії.

82. КОМОРСЬКІ ОСТРОВИ

7 січня 2002 р. Прийнято нову Конституцію країни. Країна отримала офіційну назву Союз Коморських островів.

Квітень 2002 р. На президентських виборах переміг Азалі Ассумані.

26 травня 2002 р. Азалі Ассумані приступив до виконання обов'язків президента.

Друга половина 2002 р. Тривав конфлікт між президентом Ассумані Азалі і керівниками трьох автономних островів — Нгазіджа, Мохелі і Анжуан. На острові Нгазіджа було два уряди, які суперничали один з одним. Президент Анжуана діяв, не звертаючи уваги на владу, що перебувала у столиці — Мороні.

Весна 2003 р. У результаті конфлікту між А. Азалі і президентом Нгазіджи Аїду Суле Елбаком було розділено податкову систему і автономні острови отримували право на формування своїх служб безпеки. Плани проведення у квітні 2003 р. виборів до асамблей островів, а у травні 2003 р. — до парламенту Союзу швидко стали недоречними. У лютому — березні 2003 р. вчителі й учні страйкували. Наприкінці березня на вулицях Мороні відбулися демонстрації. Комерсанти і підприємці вимагали від властей дійти згоди щодо стягування плати за патенти. Посольство Франції у Мороні, Міжнародна організація франкофонних країн докладали посередницькі зусилля, але марно. Посольство США на Мавринії запропонувало властям Союзу укласти угоду, спрямовану на боротьбу з тероризмом.

83. КОНГО (БРАЗЗАВІЛЬ)

Грудень 2001 р. Верховний суд країни визнав винним колишнього президента П. Ліссубу та засудив його до 30 років каторги. Два экс-прем'єри, колишні міністри фінансів і нафти визнані винними у розкраданні державних коштів і засуджені до 20 років каторги. Всіх п'ятьох судили заочно, оскільки вони жили за кордоном.

15 березня 2002 р. На президентських виборах знову переміг Д. Сассу-Нгессо.

18 березня 2003 р. Підписано мирну угоду про припинення збройної боротьби між урядовими військами і бойовиками пастора Фредеріка Нтоумі. Ця боротьба тримала у стані війни вотчину колишнього прем'єр-міністра Бернара Колеласа.

8 червня 2003 р. Прем'єр-міністром став Ізідор Мауба.

24 січня 2005 р. На шостій зустрічі у верхах Африканського союзу, що відбулася у столиці Судану — місті Хартумі, головою Афросоюзу було обрано президента Республіки Конго Дені Сасу-Нгессо.

10 вересня 2005 р. У ніч проти цього дня у провінції Пул (50 км на північ від Браззавіля) сталася катастрофа літака АН-26. Налезав він приватній авіакомпанії «Ейр Касаї». На місці катастрофи знайдено тіла 13 чоловік. Агенство Ассошиейтед

Прес повідомило, що поміж загиблих було 4 українці — члени екіпажу. Міністерство закордонних справ України цю інформацію спростувало.

6 грудня 2005 р. На сході країни стався потужний землетрус (6,8 бала за Ріхтером). 2 людини загинули. Госпіталі були переповнені пораненими.

84. КОНГО (КІНШАСА)

16 січня 2001 р. Президент Лоран-Дезіре Кабіла під час наради у своєму кабінеті був смертельно поранений власним охоронцем. Функції держави і уряду 17 січня перейшли до Жозефа Кабіли — сина вбитого президента.

16—17 січня 2001 р. У Кіншасі точилися перестрілки в районі президентського палацу та аеропорту.

Друга декада січня 2001 р. Інформаційне агентство Зімбабве повідомило, що президент Демократичної Республіки Конго Лоран Дезіре Кабіла помер у літаку, яким його, тяжко пораненого, перевозили з Кінтаси до Хараре.

Оглядачі зазначали, що спроба путчу, під час якої було смертельно поранено президента, була здійснена військовими через суперечки щодо прибутків від купівлі й продажу золота й алмазів.

Кінець другої декади січня 2001 р. На зустрічі у місті Луанда лідери Намібії, Замбії і Анголи пообіцяли підтримувати уряд Конго.

23 січня 2001 р. У Кіншасі відбувся похорон застріленого президента Лорана Дезіре Кабіле. Було оголошено у країні 30-денний траур.

Президент Анголи, Намібії та Зімбабве після зустрічі в Луанді закликали до встановлення миру в Демократичній Республіці Конго. Заявили, що не мають наміру виводити з Конго свої війська, які підтримували покійного президента. Повстанців у Конго підтримували Уганда та Руанда.

25 січня 2001 р. На спеціальному надзвичайному засіданні тимчасовий парламент Демократичної Республіки Конго одностайно обрав новим президентом країни 32-річного генерала Жозефа Кабілу. На посаді син змінив батька, загиблого 16 січня.

26 січня 2001 р. Відбулася інаугурація президента — Жозефа Кабіли — сина вбитого президента Лорана Кабіли. Мати у Ж. Кабіли за етнічним походженням — тутсі.

Початок лютого 2001 р. Президент Конго Ж. Кабіла та президент Руанди Пол Кагані (який підтримував конголезьких повстанців) за посередництвом державного секретаря США Коліна Пауела зустрілися у Вашингтоні з метою припинення громадянської війни у Конго.

21 липня 2001 р. Вночі на річці Касаї потонув переповнений пором. Потонуло 50 чол. Капітан був п'ятий.

Середина січня 2002 р. Біля міста Гама сталося велике виверження вулкану. 300 тис. людей втекли до Руанди. Невдовзі біженці почали повертатися до домівок, прагнучи врятувати щось з майна. Місцеве руандійське населення до біженців ставилось з неприязню. Від виверження вулкану загинуло 45—50 чол.

18 лютого 2002 р. Місія ООН оголосила про початок виведення руандійських військ провінції Ківу. Було закінчено до 5 жовтня.

25 лютого 2002 р. Представники уряду, трьох повстанських груп та громадських організацій розпочали у Сан-Сіті (ПАР) переговори про встановлення миру і демократії в Конго.

Перша декада березня 2002 р. Тривала епідемія холери. Розпочалася вона у листопаді 2001 р. Вже був зареєстрований 5021 випадок холери. Померло 407 чоловік. Вогнищем епідемії була область Катанга.

14 березня 2002 р. Уряд вийшов з переговорів у Сан-Сіті (ПАР).

Середина березня 2002 р. На сході країни спалахнули бої. Були повідомлення про те, що на допомогу конголезьким повстанцям прийшли війська Руанди.

19 квітня 2002 р. У Сан-Сіті (ПАР) безрезультатно закінчилися переговори про припинення війни.

Друга декада червня 2002 р. Сильні зливи знищили 40 % врожаю бананів.

Третя декада липня 2002 р. У Преторії відбулися переговори між делегаціями Руанди і Демократичної Республіки Конго. 30 липня укладено угоду про припинення чотирирічної війни. Впродовж війни було вбито 2 млн чол. Руанда погодилася вивести свої війська з Конго. Договір передбачав роззброєння і розпуск повстанських формувань. Переговори відбулися «за зачиненими дверима».

30 листопада 2002 р. Кіншаса салотувала на честь виведення з країни військ Анголи, Намібії і Зімбабве. Вони стримували агресію Руанди і Уганди.

Грудень 2002 р. Уряд і повстанці домовились про припинення війни.

3 квітня 2003 р. У десяти селах регіону, багатого на мінерали, вбито 150—350 людей. Приналежність нападників була невідомою.

Липень 2003 р. Президент Ж. Кабіла призначив 4 віце-президентів і тимчасовий уряд у складі 36 міністрів з представників влади та опозиції.

Третя декада листопада 2003 р. На озері Маї-Ндамбе (на заході країни у районі міста Інанго) сталася катастрофа порома. Пором був перевантажений. Він перекинувся. Щонайменше 200 чол. загинуло. Засобів для пошуків потерпілих було мало, зате у тих місцях безліч крокодилів.

Кінець листопада 2003 р. За 600 км на північний захід від столиці неподалік міста Пуенде розбився літак Ан-26. На його борту було 22 чоловіки. Всі вони були конголезцями і всі загинули.

Січень 2004 р. На річці у Конго потонув пором. Загинуло 200 чол.

Жовтень 2004 р. На озері Ківу сталася катастрофа пасажирського порома. Загинуло 50 чол.

18 січня 2005 р. На річці Касаї затонула баржа. Була перевантажена. Більшість пасажирів — жінки — торговки, які прямували на ринок.

5 травня 2005 р. Зазнав катастрофи літак АН-26 місцевої авіакомпанії. Літак заходив на посадку, 12 чоловік перебувало на його борту. 11 осіб загинули. Одному вдалося врятуватися.

Третя декада травня 2005 р. На сході країни (у провінції Ківу) зазнав аварії літак АН-12 місцевої авіакомпанії «Вікторія Ейр». Члени екіпажу — громадяни Росії. Окрім них на борту перебувало 22 пасажирки. Всі 27 чол. загинули. Літак зник з радарів за 3 хвилини після злету.

85. КОРЕЯ ПІВДЕННА

Травень 2001 р. Власці Південної Кореї офіційно заборонили 54-річному Бе Юн Шину зніматися в телевізійних програмах, влаштовувати публічні виступи та тиражувати свій портрет у мережі «Інтернет». Бе Юн Шин має зовнішність, яка надзвичайно схожа на зовнішність лідера Північної Кореї Кім Чен Іра.

Початок липня 2001 р. Налетів найпотужніший впродовж останніх 37 років тайфун. 40 чол. загинуло, 14 — пропало безвісті. Затоплено 34 000 будинків у Сеулі та навколо нього.

Перша декада вересня 2001 р. Південна Корея запропонувала Північній Корей провести переговори на рівні міністрів. Пропозиція була прийнята. Домовлено, що зустріч відбудеться у Сеулі 15 вересня.

Початок другої декади січня 2002 р. Президент Кім Те Чжун вибачився перед громадськістю країни за серію корупційних скандалів, що мали місце під час його перебування на посту глави держави. З проханням про пробачення президент виступив через кілька годин після відставки генерального прокурора. Відставку спричинив арешт брата прокурора, якого звинувачували у хабарництві.

20 лютого 2002 р. У Сеулі президент Південної Корей Кім Те Чжун провів переговори з президентом США Дж. Бушем. Основна тема переговорів — відновлення діалогу між обома Кореями. Американський президент відвідав демілітаризовану зону.

Середина квітня 2002 р. Пасажирський літак «Боїнг-767» авіакомпанії «Air China» виконував рейс Пекін-Пусан. Під час посадки врізався у гірський схил. Був густий туман і рясна злива. Одні джерела вказували, що на борту літака перебувало 250 людей, а інші — 166 (155 пасажирів та 11 членів екіпажу). Врятувалися 44 особи.

29 червня 2002 р. Між військовими катерами КНДР та Південної Корей відбулася перестрілка у водах Жовтого моря. Загинули чотири південнокорейські моряки, а 19-дістали поранення. Потонув один південнокорейський катер. Сторони інциденту звинувачували одна одну.

Початок липня 2002 р. Північна Корея звинуватила Південну у порушенні територіальних вод військовими кораблями. Південна Корея не погоджувалась з таким звинуваченням.

Початок липня 2002 р. Південна Корея призупинила надання продовольчої допомоги Північній Корей. Цей крок був відповіддю на морський бій, що стався 29 червня. Північна Корея про свої втрати не повідомляла. Південна Корея їх оцінювала щонайменше в тридцять загиблих.

Літо 2002 р. Президент Кім Те Чжун відправив у відставку прем'єр-міністра Лі Хан Дона і міністрів оборони, культури, охорони здоров'я, інформації, туризму та юстиції. Вперше в історії країни уряд очолила жінка. Нею була 63-річна Чан Сан. У минулому вона була викладачем теології та філології.

Початок вересня 2002 р. На країну налетів небувалий тайфун. Щонайменше 50 чоловік загинуло. Затоплено десятки міст і сіл. На більшій частині території Південної Корей запроваджено надзвичайний стан. Близько тисячі будинків залишилося без електропостачання. Зсуви і потоки перервали рух на автотрасах.

4 вересня 2002 р. Тайфун «Руссо» приніс шалені урагани і великі зливи. Впродовж двох днів випало 89 см опадів, — це піврічна норма. Завдано величезної матеріальної шкоди. Число жертв такої сили тайфуну, якої у регіоні ніколи не було, сягнуло 119 чол. Десятки людей зникли безвісті.

19 грудня 2002 р. Відбулися президентські вибори. Було 6 претендентів на пост глави держави. Основними суперниками були лідер Партії великої країни Ле Хве Чан (ця партія у парламенті мала більшість) та представник проурядової Демократичної партії нового тисячоліття Но Му Хен (Ро Му Хюн). Перемога на виборах дісталася 56-річному юристу Но Му Хену. Вважався антиамериканським кандидатом. На посаді — з 25 лютого 2003 р. Ле Хве Чан виступав за припинення допомоги Північній Корей доти, поки вона не буде співпрацювати у контролі над озброєнням.

Третя декада грудня 2002 р. Президент Південної Кореї Кім Те Чжун висловив глибоку стурбованість у зв'язку з тим, що Південна Корея відновила роботи над спорудженням ядерної електростанції у Йонбоні. Міжнародне агентство з ядерної енергії заявило, що вже почалося завантаження палива для АЕС. Експерти МАГАТЕ вважали, що відпрацьоване паливо може використовуватись для виробництва ядерної зброї.

Третя декада січня 2003 р. У Сеулі відбулися переговори урядових делегацій обох Кореї. Переговори стосувались економічних питань. У Північній Кореї відчувалась гостра нестача рису та овочів.

Третя декада січня 2003 р. Лідер Північної Кореї відмовив у аудієнції південнокорейській урядовій делегації, яка три дні перебувала у Пхеньяні.

18 лютого 2003 р. У метрополітені міста Тегу сталася пожежа. Загинули 124 (за іншими даними — 196) чоловіки, понад 140 дістали опіки і поранення, близько сотні вважалися такими, що пропали безвісти.

Поліція заарештувала 56-річного психічно хворого чоловіка, якого підозрювала у підпаді. Він був невдоволений тим, як лікарі лікували його від серцевого нападу.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Північнокорейський літак-винищувач МіГ-19 ненадовго вторгнувся над морем у повітряний простір Південної Кореї. На перехоплення піднялися два південнокорейські винищувачі. Порушник кордону повернувся у свій повітряний простір. Востаннє подібний інцидент трапився 1983 року.

5 червня 2003 р. США і Південна Корея домовилися, що американські війська, розташовані у демілітаризованій зоні (14 тис.), будуть передислоковані південніше Сеула. Усього в Південній Кореї знаходилося 37 тис. американських вояків.

8 червня 2003 р. Прем'єр-міністром став Ле Хве Чан.

Друга декада вересня 2003 р. На країну накинувся, найпотужніший впродовж останніх 50 років тайфун. Він спричинив великі зливи. Швидкість вітру сягала 220 км/год. 86 чол. загинули, щонайменше 30 зникли безвісти. Повалено багато дерев і стовпів електропередач. Рух поїздів на залізниці на півдні країни зупинив селевий потік. Три вагони зійшли з рейок. Близько 30 чол. дістали поранення.

Кінець першої половини березня 2004 р. Перший в країні імпичмент винесено президенту країни. Практично одноставно парламент проголосував за відставку Но Му Хена з поста глави держави. Після цього впродовж півроку Конституційний суд мав винести свій вердикт. Президента звинувачували у корупції та порушеннях виборчого законодавства.

Кінець другої декади листопада 2004 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд під час свого робочого візиту до Сеула заявив, що США захистять Південну Корею, якщо на неї нападе КНДР. Було зазначено, що проти Північної Кореї може бути використана ядерна бомба. Про ядерний удар США заявили вперше.

24 квітня 2005 р. У Південній Кореї народилося цуценя Снуппі. Воно було клоновано за допомогою методу «ядерного перенесення» з соматичних клітин дорослої тварини. Народилося цуценя за допомогою кесаревого розтину самиці лабрадора.

86. КОРЕЯ ПІВНІЧНА

Початок третьої декади лютого 2001 р. Міністерство закордонних справ КНДР заявило, що країна може переглянути своє рішення про мораторій на ядерні випробування, якщо США не пом'якшать свою політику стосовно Північної Кореї.

Третя декада липня 2001 р. Керівник країни — Кім Чен Ір таємно на поїзді розпочав візит до Росії. Після 8 діб поїздки броньований поїзд Кім Чен Іра, що складався з 21 вагона, прибув 3 липня до Москви. Під час візиту Кім Чен Іра вживалися особливі заходи безпеки. У Санкт-Петербурзі він відмінив відвідини Піскарьовського кладовища з огляду на кепську погоду. Перед тим як Кім Чен Ір проплив на теплоході Невою, команда водолазів ретельно оглянула дно ріки.

Початок третьої декади листопада 2001 р. Міністр оборони Південної Кореї Кім Дон Сін заявив, що Північна Корея має арсенали хімічної і бактеріологічної зброї обсягом 2,5—5 тис. тонн і здатна виробляти та поширювати бацити.

Грудень 2001 р. З нагоди 90-річного ювілею покійного керівника країни — Кім Ір Сена було оголошено велику амністію (першу впродовж останніх 20 років).

Початок липня 2002 р. США відмінили поїздку до Північної Кореї офіційної урядової делегації у відповідь на морський бій катерів обох Кореї, що стався 29 червня у Жовтому морі.

Кінець другої декади вересня 2002 р. Пхеньян відвідав глава японського уряду Дзюн'їтіро Коїдзумі. Зустрічався з керівником Північної Кореї Кім Чен Іром. Відбувся обмін вибаченнями за недружні дії, скоєні у минулому. Впродовж 70—80-х років північнокорейські спецслужби викрали 11 японських громадян. Японія впродовж 1910—1945 років була метрополією. Візит вважався вдалим.

Початок жовтня 2002 р. Помічник державного секретаря США Джеймс Келлі прибув до Пхеньяна. То був перший за два роки візит такого високопоставленого дипломата. Тема переговорів — ядерна і ракетна програма Північної Кореї, права людини в КНДР.

Середина жовтня 2002 р. Представник Білого дому Річард Баучер повідомив, що помічнику держсекретаря США Джеймсу Келлі власті Північної Кореї заявили про розробку ядерної зброї впродовж ряду років.

18 листопада 2002 р. Радіо КНДР повідомило про наявність в країні ядерної зброї.

12 грудня 2002 р. КНДР повідомила про намір розконсервувати ядерний реактор, який не використовувався з 1994 року.

Початок другої декади грудня 2002 р. Американські моряки затримали в Аравійському морі за 300 км від узбережжя Ємену північнокорейське судно. Знайдено 12 ракет «Скад». До цього іспанські моряки зупиняли підозріле судно і знайшли прикриті цементом частини ракет. Іспанці повідомили американців про свою знахідку.

Третя декада грудня 2002 р. Держдепартамент США заявив, що США не зацікавлені у загостренні конфлікту з Північною Кореєю, але не піддадуться ядерному шантажеві. Північна Корея 23 грудня 2002 р. відновила спорудження ядерного реактора. Будівництво було законсервовано 1994 року в обмін на постачання США та деякими іншим країнам палива для електростанції КНДР.

27 грудня 2002 р. КНДР оголосила, що вишле з країни всіх міжнародних ядерних експертів.

Перша декада січня 2003 р. США, Японія та Республіка Корея закликали КНДР відмовитися від небезпечних кроків і виконувати зобов'язання, які випливають з протиядерної угоди 1994 року.

Всесвітня сільськогосподарська і продовольча організація (ФАО) закликала до збільшення міжнародної допомоги населенню КНДР, якому загрожував голод. Протягом найближчих трьох місяців до Північної Кореї потрібно було надіслати 80 тис. тонн продовольства, а у запасах ФАО було лише 30 тис. тонн.

Перша декада січня 2003 р. Північна Корея погодилася на переговори з Південною Кореєю на рівні міністрів. Південна Корея хотіла переконати Північну Корею відмовитись від поновлення ядерної програми.

10 січня 2003 р. Північна Корея оголосила про вихід з Договору про нерозповсюдження ядерної зброї 1970 року.

Друга декада квітня 2003 р. Австралійська газета «The Australian» повідомила про наміри США здійснити превентивний повітряний удар по ядерному реактору у містечку Йонбен, якщо КНДР продовжуватиме розгортання своєї ядерної програми.

Початок липня 2003 р. КНДР погрожувала повністю вийти з угоди про перемир'я та вжити заходів безпеки у разі її морської чи повітряної блокади або застоювання до неї санкцій.

Керівники розвідувальних служб США вважали, що Північна Корея здатна незабаром завододити ядерною зброєю. Розроблялися невеликі ядерні боєголовки для балістичних ракет. КНДР вже мала щонайменше 100 ракет «Нодон». Їх дальність дії — 1300 км.

Початок третьої декади січня 2003 р. Північна Корея заявила, що запровадження проти неї будь-яких економічних санкцій буде рівнозначно оголошенню війни. Делегація КНДР на переговорах з економічних питань у Сеулі заявила, що Північна Корея не має наміру розробляти ядерну зброю.

Друга половина січня 2003 р. Північна Корея офіційно заявила, що виходить з договору про нерозповсюдження ядерної зброї і угоди з МАГАТЕ про контроль ядерних об'єктів. З країни вислано інспекторів ООН і представників МАГАТЕ. Це викликало серйозне занепокоєння сусідів КНДР і США.

Третя декада січня 2003 р. Північна Корея несподіванно заявила, що може погодитись на посередництво сусідів у регіоні в розв'язанні кризи навколо ядерної програми КНДР. Раніше Північна Корея допускала лише прямі переговори зі США.

27 січня 2003 р. До КНДР прибула урядова делегація Південної Кореї на чолі з радником президента з питань зовнішньої політики і безпеки Лім Дон Воном. У посланні Південної Кореї містилися висновки про підсумки попередніх дипломатичних консультацій Південної Кореї з США, Росією, Японією, Китаєм і Євросоюзом щодо мирного розв'язання ядерної проблеми на Корейському півострові.

5 лютого 2003 р. КНДР заявила про відновлення експлуатації атомного реактора у Йонбені. Стверджувала, що він буде використовуватися лише для виробництва електроенергії.

Початок лютого 2003 р. Лідер країни — Кім Чен Ір здійснив інспекцію деяких військових частин. Генералітет КНДР запевнив свого лідера, що армія готова дати відсіч американській агресії.

Перша декада лютого 2003 р. Північна Корея погрожувала завдати превентивного удару по американцях, які збираються завдати удару по Північній Кореї. На думку міністра оборони США Доналда Рамсфелда КНДР мала 1—2 атомні бомби і могла найближчим часом виготовити ще 6—8 бомб.

12 лютого 2003 р. Рада МАГАТЕ на своєму засіданні у Відні розглянула питання, пов'язане з північнокорейською ядерною програмою. Розглядалася можливість передачі цього питання Раді Безпеки ООН для запровадження санкцій проти КНДР. Остання заявляла, що розглядатиме санкції як оголошення їй війни.

12 лютого 2003 р. Директор ЦРУ Джордж Тенет заявив, що КНДР має невипробовану балістичну ракету, здатну досягати західної частини США.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Високопоставлений представник армії КНДР заявив, що Північна Корея може вийти з угоди про перемир'я, укладеної 1953 року.

Кінець лютого 2003 р. Державний секретар США Колін Пауелл заявив, що КНДР ще не ввела в дію ядерний реактор у Йонбоні. Реактор придатний для виробництва збагаченого плутонію. Він може використовуватися для виробництва ядерної зброї.

Північна Корея випробувала балістичну ракету «земля-море» невеликого радіусу дії. Запуск ракети було здійснено за кілька годин до початку церемонії інаугурації новообраного президента Республіки Корея Ро Му Хена. У церемонії брали участь держсекретар США Колін Пауелл і прем'єр-міністр Японії Дзюн'їтіро Коїдзумі. Ракета впала в море між Японськими островами і Корейським півостровом.

Арі Флейтер — представник Білого дому — заявив, що Північна Корея, спираючись на погрози і шантаж, намагається змусити США збільшити їй економічну допомогу.

Кінець лютого 2003 р. КНДР відновила роботу свого головного ядерного реактора у Йонбоні. Відновлення роботи реактора розглядалось як виклик новообраному президенту Південної Кореї Но Му Хену. Прем'єр-міністр Південної Кореї назвав ядерні амбіції Північної Кореї серйозною загрозою всьому світові.

Третя декада березня 2003 р. На острів Гуам США направили 24 стратегічні бомбардувальники В-1 та В-52.

2 березня чотири північнокорейські винищувачі пролетіли за кілька метрів від американського розвідувального літака і переслідували протягом 22 хвилин. Інцидент мав місце над акваторією Японського моря за 240 км від узбережжя Північної Кореї. Американський літак перервав політ і повернувся на свою базу у Японії без ушкоджень. Впродовж останніх 30 років це був перший інцидент такого роду. США заявили Північній Кореї офіційний протест.

2 березня розпочались великі американо-південнокорейські військові навчання. Північна Корея розглядала їх як прелюдію до нападу на її ядерні об'єкти.

10 березня 2003 р. КНДР провела над Японським морем випробування ракети типу «земля-корабель».

Третя декада березня 2003 р. Північна Корея припинила участь у регулярних військових переговорах із США у демілітаризованій зоні на кордоні з Південною Кореєю. Як привід були використані щорічні американські військові маневри у Південній Кореї.

Початок квітня 2003 р. Північна Корея здійснила випробування протикорабельної ракети. Дальність її польоту — 60 км. Ракетою стріляли у напрямку Жовтого моря. США і Японія особливої стурбованості не виявили. Це було третє впродовж двох останніх місяців випробування ракети класу «земля-море». Впродовж березня американські літаки здійснили 220 польотів над територією КНДР.

Перша декада квітня 2003 р. Лідер країни — Кім Чен Ір відвідав столичний університет військової медицини. Разом з міністром оборони та іншими генералами був присутній на лекції з польової хірургії. Це була перша публічна поява керівника КНДР після 12 лютого. Тоді він побував на прийомі у російському посольстві. 50-денна перерва викликала чимало здогадок.

9 квітня 2003 р. Рада Безпеки ООН обговорювала ситуацію на Корейському півострові внаслідок відновлення Північною Кореєю своєї ядерної програми.

Кінець першої декади квітня 2003 р. За ініціативи Міжнародного агентства з атомної енергії відбулося засідання Ради Безпеки. Розглядалося «корейське питання». Рада Безпеки висловила стурбованість ситуацією, але не засудила Північну Корею. До неї не запровадили санкцій. За кілька років роботи ядерного реактора у Йонбоні КНДР може отримати таку кількість плутонію, якої вистачить на кілька десятків атомних бомб. Напередодні засідання Північна Корея погрожувала Японії.

10 квітня 2003 р. КНДР вийшла з Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Такий випадок в історії договору був першим.

Середина квітня 2003 р. Північна Корея висловила готовність піти на переговори багатостороннього масштабу про свою ядерну програму. Раніше Північна Корея наполягала на двосторонніх переговорах з США.

Друга декада квітня 2003 р. Північна Корея запропонувала Південній Корей провести двосторонні переговори на рівні міністрів.

Північна Корея оголосила про початок переробки використаного у реакторі у Йонбоні ядерного палива для виробництва плутонію для ядерних бомб.

23 квітня 2003 р. У Пекіні розпочалися тристоронні консультації стосовно північно-корейської ядерної програми. З делегацією КНДР по черзі зустрічалися китайські і американські представники.

24 квітня 2003 р. Керівник північнокорейської делегації на тристоронніх переговорах у Пекіні Лі Гун заявив, що його країна вже володіє ядерною зброєю і у цьому американці невдовзі пересвідчаться. Тристоронні переговори безрезультатно завершилися 25 квітня. Північна Корея вимагала від США важливих поступок.

Перша декада травня 2003 р. Державний секретар США заявив, що у КНДР поки-що немає ядерної зброї. Заяви КНДР про ядерні бомби — шантаж з метою отримувати економічну допомогу.

Кінець першої половини травня 2003 р. Північна Корея заявила про свій вихід з угоди 1992 року про перетворення Корейського півострова на без'ядерну зону. Заява збіглася у часі з візитом президента Південної Корей Ро Му Хена до США.

Початок третьої декади травня 2003 р. До столиці Північної Корей прибув заступник міністра фінансів Південної Корей. КНДР хотіла одержати від Республіки Корей 500 тис. тонн рису. Надання економічної допомоги Південна Корея обумовлювала прогресом у переговорах про ядерну програму Північної Корей.

9 червня 2003 р. Власті заявили, що не збираються вдаватися до ядерного шантажу. Ядерна зброя потрібна для економії коштів на звичайному озброєнні.

8 липня 2003 р. Північнокорейські натякнули, що їх країна має достатньо плутонію для 6 бомб і ведуться роботи над їх створенням.

17 липня 2003 р. У ніч на цей день у демілітаризованій зоні на Корейському півострові сталась перестрілка. Вогонь було відкрито з північнокорейської сторони. Вояки Південної Корей стріляли у відповідь.

Початок другої декади серпня 2003 р. Міністерство зовнішніх справ КНДР виступило із заявою в якій йшлося про те, що Північна Корея розроблятиме ядерну зброю, якщо США не укладуть з нею договір про ненапад. Північна Корея вимагала також встановлення дипломатичних відносин з США.

Третя декада серпня 2003 р. У Пекіні розпочалися переговори представників КНДР, Республіки Корей, Японії, США, Китаю та Росії про ядерну програму Північної Корей. КНДР виступала за укладення з США двостороннього договору про ненапад та надання їй економічної допомоги.

Початок вересня 2003 р. США оголосили зацікавленість у мирному врегулюванні кризи навколо північнокорейської ядерної програми. США виступали за продовження шестисторонніх переговорів. Північна Корея наполягала на двосторонніх переговорах з США.

Початок вересня 2003 р. Верховні народні збори одноставно обрали керівника країни Кім Чен Іра головою Комітету оборони на новий п'ятирічний термін. Депутати також ухвалили зовнішньополітичну заяву. У ній йшлося про необхідність нарощування північнокорейських ядерних сил.

3 вересня 2003 р. Пак Пон Чжу став главою уряду.

Перша декада жовтня 2003 р. Дружина керівника країни Кім Чен Іра потрапила в автомобільну катастрофу. Прізвище дружини — Ко Ен Хі. Вона дістала серйозну травму голови. Дружині близько 50 років. Преса країни називала її «люблячою матір'ю». У подружжя двоє синів. Одному з них — Кім Чен Цою збираються передати владу. Йому 30 років. Вчився у Швейцарії. Раніше вождь збирався передати владу своєму сину від іншої дружини, але той намагався одержати у Японії політичний притулок, у якому йому було відмовлено.

Початок грудня 2003 р. Помічник державного секретаря США Джон Болтон повідомив, що Сполучені Штати готові надати Північній Кореї письмові гарантії безпеки.

Третя декада лютого 2004 р. Другий раунд переговорів щодо північнокорейської ядерної програми розпочався у Пекіні. На початку переговорів помічник державного секретаря США Джеймс Келлі заявив, що Сполучені Штати готові гарантувати безпеку КНДР лише в разі її відмови від ядерних розробок. У переговорах брали участь обидві Кореї, США, Китай, Японія та Росія.

Кінець лютого 2004 р. У Пекіні завершилися шестисторонні переговори щодо північнокорейської ядерної програми. Відбулося певне пом'якшення напруженості у взаєминах США та КНДР. Інших результатів переговори не принесли.

Третя декада лютого 2004 р. Всесвітня рада з питань продовольства відновила поставки до КНДР. Кількість голодуючих у Північній Кореї складала щонайменше 7 млн чол.

22 квітня 2004 р. В Пекін для переговорів з представниками КНДР прибула делегація США на чолі з заступником державного секретаря Джеймсом Келлі. Це була перша офіційна зустріч представників США і Північної Кореї з часу виникнення ядерної кризи.

Друга половина квітня 2004 р. Офіційно повідомлено, що під час вибуху на залізничній станції Ренчхоч поблизу кордону з Китаєм загинуло 160 чол. та близько трьох тисяч дістали поранення. Була інформація, що кількість загиблих насправді була вдесьтеро більшою. Поїзд, який перевозив вибухівку (нітрат амонію) зачепився за електродріт. Масові руйнування відбулися у радіусі в чотири кілометри. Китай та Південна Корея збиралися надати допомоги по 2 млн доларів.

Перша половина травня 2004 р. У Пекіні розпочало роботу чергове засідання робочої групи представників США, Росії, КНР, Японії, а також Північної Кореї та Південної Кореї. Знову обговорювалася ядерна програма КНДР.

23 червня 2004 р. У Пекіні розпочався третій раунд шестисторонніх переговорів про ядерну програму КНДР. США наполягали на негайному припиненні всіх ядерних розробок. Північна Корея умовою припинення розробки ядерної бомби висувала значну економічну компенсацію та гарантування безпеки КНДР з боку США.

Третя декада червня 2004 р. У Пекіні тривали переговори представників США, КНР, Японії, Росії, Південної Кореї та Північної Кореї щодо ядерної програми КНДР. Американський представник Джеймс Келлі повідомив, що США схиляються до пристання на умови Північної Кореї.

Вересень 2004 р. У провінції Янгандо стався надзвичайно потужний вибух. Це було підривом гори на будівництві гідроелектростанції. Так пояснив міністр закордонних справ КНДР Пек Нам Сун міністру закордонних справ Великобританії Уільяму Раммелу. Потужність вибуху становила понад одну мегатонну. Розпочали розповсюджуватися чутки про проведення у Північній Кореї ядерного випробування. Були й інші версії — аварія на підземному військовому заводі чи ракетній базі.

Кінець другої декади грудня 2004 р. Повідомлено, що австрійська поліція перешкодила замаху північнокорейських агентів на Кім Чен Нама. Він доводиться сином керівнику КНДР Кім Чен Іру. Замах мав відбутися у листопаді 2004 року, коли Кім Чен Нам здійснював поїздку країнами Європи.

Кім Чен Нам намагався 2001 році таємно виїхати до Японії за фальшивим паспортом.

Початок третьої декади січня 2005 р. Заступник міністра закордонних справ Північної Кореї Кім Хе Хван заявив главі делегації Конгресу США Курту Велдону, що КНДР є ядерною державою. Глава МЗС КНДР Пак Нам Сун повідомив, що Північна Корея готова вести відкриту кампанію з ядерного роззброєння.

Третя декада травня 2005 р. Урядова газета «Мінчжу Чосон» повідомила, що Північна Корея може завдати ядерного удару Сполученим Штатам Америки.

Початок липня 2005 р. Звання «Герой КНДР» посмертно присвоєно студентці Ю Кен Ха за те, що вона врятувала з вогню портрети минулого і нинішнього керівників КНДР — Кім Ір Сена та Кім Чен Іра.

87. КОСТА-РИКА

Перша декада квітня 2002 р. Президентом обрано відомого психіатра Абеля Пачеко. Свого основного суперника — лідера центристської Національної ліберальної партії Роландо Арайя він випередив майже на 16 % голосів. Новообраний президент був лідером правоцентристської партії Соціал-християнська єдність. Вів популярні телепрограми «Коментарі доктора Пачеко».

8 травня 2002 р. На посаду президента заступив Абель Пачеко де ла Еспірьєля.

Середина 2003 р. У країні була гостра соціально-економічна напруга. У публічному секторі — страйки, передусім освітян. Трох міністрів відправлено у відставку. Зросло безробіття (5,3 % — 2000 р.; 6,8 % — 2002 р.).

88. КОТ-ДІВУАР

7 січня 2001 р. В ніч на 8 січня розпочався державний переворот. Особливо сильні бої мали місце біля резиденції президента та телестанції. Вбито двох поліцейських. До заколоту були причетні військовослужбовці походженням з півночі країни. Заколот було придушено.

19 вересня 2002 р. Вчинено спробу державного перевороту. Військовослужбовці повстали у трьох основних містах країни. Намагалися скинути президента Лорана Гбагбо. Повстання різко розділило навпіл переважно мусульманську північ країни та її переважно християнський південь.

Найжорстокіше протистояння було у місті Бауакє — другому за чисельністю населення місті країни. Загинуло сотні людей. Населення тікало з міста.

Заколотники захопили кілька населених пунктів. У столиці — місті Ямусукро точилися бої.

200 дітей працівників іноземних місій були вивезені із столиці до міста Ганьоа. Воно невдовзі опинилося у руках заколотників.

У країні знаходився французький військовий підрозділ.

19 вересня 2002 р. В Абіджані застрелено генерала Роберо Гея. Він вдавався до військового перевороту у грудні 1999 р. та проголосував себе президентом у жовтні 2000 р. Вбито міністра внутрішніх справ Еміль Бога Дуду.

У м. Буаке лідер повстанців Гійом Соро проголосив себе президентом.

Третя декада вересня 2002 р. Французькі війська вивезли із зони боїв 240 учнів та вчителів міжнародної християнської школи-інтернату. Школа знаходилась у м. Буаке. Там навчалися учні з 37 країн. 170 учнів були американцями.

У м. Абіджан вступив тисячний загін французьких військовослужбовців. Мета — захист іноземних громадян. До сусідньої Гани прибуло дві сотні американських вояків.

Бої між заколотниками та урядовими військами тривали вже понад тиждень.

Перша декада жовтня 2002 р. Півмільйонне місто Буаке переходило із рук у руки. Заколотники контролювали приблизно половину території країни. Президент Лоран Бакбоа закликав учасників конфлікту на нападати на іноземців. Їх у країні нараховувалося близько 20 тисяч.

Конфлікт у країні започаткували напади на іноземних робітників та підпали їх майна. Деякі військові частини підтримали погромників і виступили проти уряду.

Конфлікт спричинив підвищення на світових ринках цін на шоколад і какао, оскільки Кот-д'Івуар є найбільшим у світі виробником бобів какао.

Друга половина грудня 2002 р. Французькі війська вперше взяли участь на боці урядових військ у перестрілці з повстанцями з метою зупинення їх просування.

Середина січня 2003 р. У Парижі розпочалися переговори представників уряду Кот д Івуару з представниками трьох повстанських рухів. Повстанці контролювали понад половину її території. У Кот д Івуарі знаходився 2,5 тисячний контингент французьких військ.

10 березня 2003 р. Главою уряду став Сейду Діарра. Мирна угода, до якої доклала руки Франція, передбачала розподіл влади між урядом, опозицією та трьома повстанськими фракціями. Під час громадянської війни загинуло 3 тис. людей.

Початок третьої декади жовтня 2003 р. В Абіджані вбито кореспондента радіо «Франс Інтернаціональ» Жана Елена. Він хотів взяти інтерв'ю заарештованих активістів опозиції. Засперечався з поліцейським, який охороняв вхід до дільниці поліції. Поліцейський вихопив пістолет і вистрілив журналісту у голову.

Друга декада листопада 2004 р. Протягом тижня в аеропорту міста Абіджан перебував під вартою екіпаж транспортного літака АН-12 у складі 15 громадян СНД. Серед них було 8—9 українців. Екіпаж було звільнено з-під арешту і він продовжив виконання своїх контрактних зобов'язань.

23 лютого 2004 р. Під час «круглого столу» за участю всіх політичних сил країни була підписана Угода Ліна-Маркусі. Угода передбачала утворення уряду національного примирення. Укладена була у паризькому передмісті Ліна-Маркусі.

9 січня 2004 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан рекомендував Раді Безпеки ООН розглянути можливість санкціонування «багатоаспектної миротворчої операції ООН в Кот-д'Івуарі».

4 лютого 2004 р. Рада Безпеки ООН закликала Генерального секретаря ООН підготуватися до можливого розгортання операції з підтримання миру в Кот-д'Івуарі.

Кінець лютого 2004 р. Рада Безпеки ООН ухвалила проведення операції з підтримання миру.

До Кот-д'Івуару було послано 6700 військовослужбовців та 670 співробітників цивільної поліції. У складі місії було 12 спостерігачів з Російської Федерації та 4 — з Молдови.

25 березня 2004 р. У результаті спалаху насилля під час демонстрації на вулицях Абіджана загинуло щонайменше двадцять осіб. Ще більше було поранено. Одна людина загинула під час маршу протесту в столиці країни — місті Ямасууро.

Опозиція звинувачувала уряд у невиконанні зобов'язань за мирним договором, укладеним у січні 2004 р.

4 квітня 2004 р. Розпочала свою діяльність миротворча місія ООН в Кот-д'Івуарі. Першими миротворцями стали військовослужбовці Економічного співтовариства Західноєвропейських держав (ЕКОВАС).

Ці вояки знаходилися в Кот-д'Івуарі з 2002 р. Разом з французькими колегами підтримували мир.

На церемонії передачі повноважень з підтримання миру від ЕКОВАС та французьких вояків до Місії ООН виступив Спеціальний представник Генсека ООН Альберт Теоджр. Опозицію було закликано повернутися до складу уряду.

8 квітня 2004 р. Виконуюча обов'язки Верховного комісара ООН з прав людини назвала прізвища трьох незалежних експертів для розслідування порушень прав людини під час антиурядових протестів, що відбулися 25—26 березня.

15 липня 2004 р. До Кот-д'Івуару прибула Міжнародна комісія з розслідування порушень прав людини від початку конфлікту 19 вересня 2002 року.

29—30 липня 2004 р. В Аккрі відбулася міжнародна зустріч високого рівня. Була укладена Аккріська угода — III, яка передбачала конкретні терміни проведення правових реформ, зокрема, перегляд статті 35 Конституції, яка передбачала порядок обрання президента країни.

У зустрічі брав участь Генсек ООН Кофі Аннан. Він заявив, що Угода Ліна-Маркусі — основний план дій з розв'язання кризи. Вважав, що найважливішим кроком було відновлення Уряду національного примирення.

4 листопада 2004 р. Відновилися бойові дії між армійськими підрозділами та збройним угрупованням опозиції — «Нові сили». Конфлікт поширився на всю країну. Урядова авіація нанесла удари по позиціях повстанців на півночі країни. У результаті загинуло 9 французьких миротворців. Французькі вояки у відповідь знищили 2 урядових літаки та три вертольоти.

Було припинено постачання води для пиття та електроенергії до міст Буаке і Кагоро. В деяких районах західної частини країни з ладу вийшло до 80 відсотків насосів. Міжнародний комітет Червоного Хреста нагадав супротивникам про необхідність дотримання норм міжнародного гуманітарного права.

6 листопада 2004 р. Відбулося надзвичайне засідання Ради Безпеки ООН. Було скликане на вимогу Франції. Представник США в ООН (на той час голова Ради Безпеки) засудив напад на французькі сили в місті Буаке.

Члени Ради Безпеки засудили спроби будь-якої сторони направити війська через «зону довір'я».

9 листопада 2004 р. Абіджан відвідав президент Південно-Африканської Республіки Табо Мбекі. Зустрічався з тимчасовим президентом Кот-д'Івуару Лораном Гбагбота з лідерами повстанців.

9 листопада 2004 р. У Женеві представник ЮНІСЕФ закликав уряд Кот-д'Івуару відновити постачання електроенергії мирному населенню захоплених повстанцями районів, зокрема, містам Буаке та Ман.

10 листопада 2004 р. Розпочалася евакуація з Кот-д'Івуару іноземних громадян. Охорону евакуйованих забезпечували миротворці ООН. Юрби молодих людей неприємно ставилися до миротворців. Понад тисяча іноземних громадян перебували на території штаб-квартири ООН в Абіджані.

Генеральний секретар ООН Кофі Аннан закликав всі сторони конфлікту відновити у країні спокій. Генсек вітав спільне патрулювання Абіджану миротворцями ООН, урядовими військами та французькими вояками.

16 листопада 2004 р. Рада Безпеки ООН запровадила ембарго на постачання зброї до країни. Потік біженців спрямувався до Ліберії.

Друга декада листопада 2004 р. Впродовж тижня в аеропорту міста Абіджан перебував під вартою екіпаж транспортного літака Ag-12 у складі 15 громадян СНД. Серед них було 8—9 українців. Екіпаж було звільнено з-під арешту і він продовжив виконання своїх контрактних зобов'язань.

Кінець другої декади листопада 2004 р. Ситуація в Кот-д'Івуарі стала відносно спокійною. Миротворці ООН патрулювали особливо небезпечні райони Абіджана. Радіослужби Місії ООН закликали до встановлення миру.

18 листопада 2004 р. Представник Генерального секретаря у Кот-д'Івуарі Альбер Тевоеджре та командувач миротворцями Абдулай Фаль відвідали місто Буаке. Мали переговори з Генеральним секретарем «Нових сил» — опозиційного угруповання.

2 лютого 2005 р. Рада Безпеки ООН одностайно ухвалила резолюцію про уповноваження Місії ООН та французьких миротворців на слідкування за дотриманням ембарго Ради Безпеки на постачання зброї в країну. Місія і миротворці одержали право без попереднього повідомлення оглядати вантажі, що проходили через морські порти, аеропорти, військові бази та прикордонні пункти. Дозволялося конфіскувати зброю та засоби, доставлені в Кот-д'Івуар з порушенням ембарго.

Початок березня 2005 р. На заході країни знову спалахнули сутички між урядовими військами і повстанцями. Бої точилися на північ від буферної зони, яку контролювали миротворці.

Епіцентром боїв було місто Логуаль. Воно знаходилося на території, яку контролювали повстанці. На півночі Кот-д'Івуару господарями становища були повстанці. Південна частина країни була під контролем урядових військ. Таке становище зберігалося від часів громадянської війни (вересень 2002 року). Миротворці ООН та французькі війська контролювали буферну зону.

89. КУБА

Середина січня 2001 р. Кубинські власті затримали двох громадян Чехії за те, що вони мали контакти з представниками нелегальної опозиції. Понад добу заарештованим не давали можливості зв'язатися з чеським представництвом у Гавані. Затриманими були Іван Пилип та Ян Бубеник. Перший з них — депутат парламенту.

Друга декада січня 2001 р. Власті Куби оголосили, що чеські громадяни Іван Пилип та Ян Бубеник постануть перед судом за участь у контрреволюційній змові. Вони були заарештовані після зустрічі з місцевими дисидентами.

Початок третьої декади січня 2001 р. Кубинські власті дозволили повіреному у справах Чехії на Кубі відвідати ув'язнених чеських громадян — Івана Пилипа та Яна Бубеника. Їх тримали у переповнених камерах разом з кримінальними злочинцями.

5 лютого 2001 р. Кубинські власті звільнили з гаванської в'язниці депутата чеського парламенту Івана Пилипа та підприємця Яна Бубеника, заарештованих 12 січня за зустріч з кубинськими дисидентами.

Голова сенату Чехії Петер Пітгарі зустрівся з кубинським лідером Фіделем Кастро.

Чехів звільнили з ув'язнення після того як вони підписали заяву у якій визнали порушення кубинських законів через незнання.

Початок січня 2001 р. Кубинський лідер Фідель Кастро вирішив виступати з промовами тривалість яких не перевищує півтори години. Раніше Ф. Кастро виголошував промови тривалістю 5—6 годин, не зупиняючись при цьому ні на хвилину. На приватні спілкування самообмеження не поширювалося, — приймаючи одного з американських сенаторів Ф. Кастро говорив з ним десять годин поспіль.

Кінець лютого 2001 р. У пресі Куби з'явилися публікації присвячені дітям кубинського лідера Фіделя Кастро. У нього восьмеро дітей: Алехандро, Алексис, Антоніо, Алекс та Анхель від Далії Сонгто дель Вальес; Фідель від Мірти Діас-Баларт; Хорхе Анхель Кастро і Аліна Фернандес-плоди його позашлюбних зв'язків у молоді роки. Зокрема Антоніо є лікарем-ортопедом, Фідель — доктором фізичних наук.

Аліна емігрувала до Флориди. Опублікувала там книгу, що містила різку критику батька. Решта дітей живуть на Кубі і не обіймають жодних політичних постів.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. Росія оголосила про намір закрити центр електронного стеження в Лургасі. Куба цим наміром була невдоволена.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. На 5-му засіданні Міжурядової українсько-кубинської комісії з питань торговельно-економічного і науково-технічного співробітництва досягнуто домовленості про створення спільного українсько-кубинського підприємства з виробництва цукру.

5 листопада 2001 р. Над Кубою промчався найсильніший за попередні 50 років ураган «Мішель». Швидкість вітру сягала 215 км/год. На півдні країни було повністю перервано телефонний зв'язок, виведено з ладу кілька телевізійних станцій. У Гавані мали місце порушення електро- і газопостачання. Понад мільйон кубинців було Завчасно евакуйовано з районів, на які простував «Мішель». Коли ураган досяг Затоки свиней Ф. Кастро на прес-конференції особисто пояснив співгромадянам як потрібно поводитись під час стихійного лиха.

16 грудня 2001 р. Перший впродовж 40 років комерційний вантаж продовольства прибув на Кубу з США.

Кінець січня 2002 р. Гондурас після 40-річної перерви визнав Кубу. США і Сальвадор залишалися країнами Америки, що не мали дипломатичних відносин з Кубою.

Кінець другої декади березня 2002 р. В центрі острова, у районі Санта-Клара, зазнав катастрофи пасажирський літак. Три члени екіпажу та 14 пасажирів загинули. Літак прямував з С'єнфегоса до Кайо-Коко — дорогого курорту на одному з островів у Мексиканській затоці. Поміж загиблих були громадяни Куби, Канади, Великої Британії та Німеччини.

Кінець другої декади квітня 2002 р. Комісія ООН з прав людини ухвалила резолюцію. У ній кубинське керівництво заклиалося дати своєму народу більше прав. Більшість латиноамериканських країн резолюцію підтримали. Така позиція латиноамериканців розлютила кубинського лідера Ф. Кастро. Він вибухнув лайливими словами на адресу керівників латиноамериканських країн. Уругвай розірвав дипломатичні відносини з Кубою, оскільки уругвайського президента Хорхе Батлера образив Ф. Кастро.

12 травня 2002 р. Колишній президент США Джиммі Картер прибув з візитом до Гавани. Візит закінчився 17 травня. Дж. Картеру була надана можливість виступити на телебаченні. До кубинців Дж. Картер звернувся іспанською мовою. Висловився за зняття з Куби ембарго, але за умови проведення у ній політичних реформ.

14 травня 2002 р. У Гавані відбувся історичний бейсбольний матч. Разом із зірками місцевої ліги на поле вийшли Фідель Кастро та колишній президент США Джиммі Картер.

Початок другої декади червня 2002 р. У Гавані відбулася велелюдна демонстрація. Її гасло: «Однопартійна система — непорушна». Демонстрацію очолював Фідель Кастро. Маніфестація мала за мету розвінчати сподівання дисидентів на демократичні зміни.

Друга декада червня 2002 р. Протягом 3 днів 99 % зареєстрованих виборців підписали петицію про те, щоб внести поправку до Конституції про недоторканість соціалістичної системи.

Початок жовтня 2002 р. Над північною частиною острова промчав ураган. Було евакуйовано понад 120 тисяч жителів. Завдано матеріальної шкоди більше ніж на 100 мільйонів доларів. Щонайменше 150 чоловік загинуло. Дві сотні осіб травмовано.

Третя декада жовтня 2002 р. Кубинському правозахисникові Освальдо Пайє Європарламент присудив щорічну премію імені А. Сахарова. Правозахисник неодноразово зазнавав репресій з боку властей Куби.

Початок другої декади листопада 2002 р. З Куби до Флориди на літаку сільськогосподарської авіації АН-2 втекло 8 осіб (у тому числі немовля).

Кубинські власті вимагали повернення літака і людей, які перебували на його борту.

Кінець другої декади січня 2003 р. Відбулися вибори до Національної асамблеї (парламенту) Куби. На всі 609 місць обрано всіх 609 депутатів.

Кінець першої декади квітня 2003 р. Гаванський суд засудив лідера опозиції Гектора Паласіоса до 25 років позбавлення волі. Журналіст Рауль Рівера отримав 20 років ув'язнення. Суди відбувалися за зачиненими дверима. Всього перед судами постали 78 чоловік.

Середина січня 2004 р. Згідно з новим законом обмежено доступ громадян Куби до «Інтернету». На доступ потрібен спеціальний дозвіл.

Середина серпня 2004 р. Сотні тисяч людей евакуйовано у зв'язку з наближенням тропічного урагану «Чарлі».

Жовтень 2004 р. Заборонено вільний обіг на Кубі доларів США. Запроваджено так звані «конвертовані песо». При розрахуванні ними стягуватиметься 10 відсотків комісійних. Забороняється також вільний обіг інших іноземних валют. Ці заборони пояснюються потребою протидіяти посиленню економічної блокади США проти Куби.

Використання американських доларів було дозволено на Кубі у 1993 році після більш як 30-річної перерви.

Друга половина березня 2005 р. Виповнилося 15 років гуманітарній програмі «Діти Чорнобиля». На Кубі оздоровилися 20 тисяч дітей з України. На це Куба витратила понад 300 млн доларів.

Перша половина квітня 2005 р. Спеціальний представник Куби, заступник міністра закордонних справ Куби Еумеліо Кабальєро під час зустрічі у Києві з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином повідомив, що Куба продовжуватиме дію лікувально-оздоровчої програми «Діти Чорнобиля». В. Литвина запрошено відвідати Кубу з офіційним візитом наприкінці травня 2005 р.

Міністр охорони здоров'я Микола Поліщук ознайомився на Кубі з організацією і умовами лікування українських дітей. Візит українського посадовця відбувся у зв'язку зі святкуванням 15-ї річниці українсько-кубинської програми «Діти Чорнобиля». Міністри вручили почесні грамоти понад 20 кубинським лікарям М. Поліщук мав зустріч з міністром закордонних справ Куби Філіпе Пересом Роке.

Друга декада травня 2005 р. Колишній помічник колинього наркобарона Пабло Ескобара — Джон Джайро Веласкес заявив іспанській телекомпанії TVE, що міністр збройних сил Куби Рауль Кастро (молодший брат Фіделя Кастро) безпосередньо співробітничав з медельїнським наркокартелем. Стверджувалося, що Р. Кастро був головною особою картелю під час переправки кокаїну з Колумбії через Кубу до Майямі (штат Флоріда, США).

Перша декада липня 2005 р. На острів напав тропічний шторм «Деніс». Тайфун оцінювався за 3-ю категорією за 5-бальною шкалою Сафіра-Семпсона.

Початок другої декади липня 2005 р. Повідомлялося, що на Кубі від урагану «Деніс» загинуло 16 чоловік. Було повністю зруйновано 15 тисяч будинків. Ще 25 тис. будинків зазнали часткових руйнувань.

Кубинський керівник Фідель Кастро відмовився прийняти гуманітарну допомогу США.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. На країну налетів ураган «Вільма». Понад 5 тисяч людей було евакуйовано в безпечні місця. Пошкоджено до 300 житлових будинків. Були зливи, підтоплення, зсуви.

Третя декада жовтня 2005 р. На країну напав новий шторм за назвою «Альфа». Він став двадцять другим впродовж сезону 2005 р. Від злив та повеней, спричинених «Альфою», загинуло щонайменше 11 чоловік.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Держсекретар США Кондоліза Райз заявила, що настав час змін на Кубі після 46 років диктатури Фіделя Кастро. К. Райз очолювала комісію з надання допомоги Вільній Кубі.

90. КУВЕЙТ

Третя декада лютого 2001 р. Кувейт відвідав державний секретар США Колін Пауелл. Він взяв участь в урочистостях з нагоди 10-річчя розгрому військ Саддама Хусейна і визволення Кувейту від іракських окупантів.

Друга декада березня 2001 р. Американський винищувач F-18 випадково під час навчань скинув три бомби на розташування союзних військ. Трапилося це на півночі країни. Загинуло 5 американців і один новозеландець. Поранення дістали 5 американців і один кувейтєць. Одна з трьох бомб розірвалася на території військового табору.

Січень 2002 р. Після лікування у Лондоні до Кувейту повернувся глава держави — шейх Джабер.

Січень 2002 р. Стався вибух на парфумерному заводі на півночі країни.

Серпень 2002 р. Госпіталізовано міністра закордонних справ шейха Сабаха.

Серпень 2002 р. На 12 годин було закрито аеропорт у результаті пожежі.

Вересень 2002 р. Прем'єр-міністр шейх Саад виїхав з Кувейту.

Перша декада жовтня 2002 р. Два араби-терористи обстріляли вантажівку з американськими військовослужбовцями. Один американський вояка загинув. Одного було поранено. Нападники були вбиті.

Початок 2003 р. На території Кувейту дислоковано війська антиіракської коаліції та український батальйон протихімічного захисту.

Третя декада березня 2003 р. Віце прем'єр-міністр і міністр внутрішніх справ Кувейту шейх Мухаммед аль-Халед аль-Сабах заявив, що територія Кувейту десять разів зазнавала ракетних ударів. З початку війни 153 рази оголошувалася повітряна тривога. Кувейт покинули впродовж перших чотирьох днів після початку бойових дій 10 тис. кувейтців і 40 тис. іноземців.

Початок квітня 2003 р. Кувейт зазнав ракетної атаки з боку Іраку. Кувейтська зенітно ракетна система «Петріот» перехопила на півночі Кувейту іракську тактичну балістичну ракету. Ірак вже випустив по Кувейту 19 тактичних ракет. Одну з них «Петріот» не помітив і вона впала у центрі міста Кувейт та спричинила значні руйнування торговельного комплексу. Жертв не було.

13 липня 2003 р. Шейх Сабах аль-Ахмед аль-Джабер Сабах став прем'єр-міністром.

Друга декада березня 2004 р. У пустельному районі на південному сході країни утворено заповідник. Його площа — 320 квадратних кілометрів. На волю було випущено кілька газелей, соколів та зайців.

Колись на місці нинішнього заповідника було чимало диких тварин.

Початок квітня 2004 р. У Міністерстві оборони США відбулася офіційна церемонія прийняття Кувейту до лав союзників США поза Північноатлантичним альянсом. Цей статус надає право на отримання ряду воєнних, політичних та економічних привілеїв.

Друга декада червня 2004 р. Газета «Аль-Ватан» повідомила, що власті зробили суворішими правила в'їзду до країни іноземних громадян. Раніше короткотермінові в'їзні візи видавалися в аеропортах Кувейту громадянам і громадянкам 34 країн. Надалі такі візи не могли отримувати жінки — іноземки з того пільгового списку, якщо вони прибували без чоловіка, брата чи дітей. Нові правила не поширювалися на жінок-підприємців.

Початок серпня 2004 р. На затвердження еміру Кувейту передано закон, який забороняє використання камерофонів та фототелефонів. Кувейтцям не подобалося, коли їх фотографували без дозволу. За використання «Bluetooth» передбачалося ув'язнення терміном від двох до п'яти років.

Друга декада листопада 2004 р. Релігійні організації Кувейту різко засудили військову операцію в Ель-Фаллуджі, назвавши її «дікою».

15 лютого 2005 р. У небо над столицею було запущено найбільшого у світі повітряного змія. Його виготовили з тканини. Площа — 1050 квадратних метрів. Його розфарбували у кольори національного прапора. Сягнув 60-метрової висоти. Створено змія у Новій Зеландії. Його власник Абдель Рахман аль-Фарісі. Вартість — 27 тисяч доларів.

17 травня 2005 р. Парламент Кувейту проголосував за надання жінкам політичних прав (зокрема права вибирати та бути обраними до парламенту та органи самоуправління). За відповідну поправку до Конституції проголосували 35 депутатів. Поміж них було 14 міністрів. Проти голосували 23 депутати парламенту.

Друга половина грудня 2005 р. Тривали переговори між лондонською архітектурною фірмою «Eric Kuhne & Associates» та урядом Кувейту про будівництво хмарочоса заввишки 1 км. Планувалося, що хмарочос будуватиметься 25 років у місті Мадинат-Аль-Хариф. Вартість робіт — 150 млрд доларів.

91. ЛАОС

27 березня 2001 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Бунгпанг Варачит.

6 лютого 2003 р. Два десятки озброєних людей біля Ванг Вієнга напали на автомобіль, що їхав дорогою між стародавньою королівською столицею — містом Луанг Прабанг і В'єнтьяном 10 пасажирів було вбито. Поміж них — двох швейцарців. Поранення дістали 45 осіб.

21 квітня 2003 р. Стався новий напад терористів на автомобіль на дорозі Луанг Прабанг-В'єнтнянь. 12 чоловік вбито, 30 осіб поранено.

7 червня 2003 р. На півночі країни стався напад терористів на автомобіль. 6 людей вбито, 10 — поранено. У зазначених нападах підозрювалися повстанці — хмонги, які воюють з 1975 року з комуністичними властями. Напади завдали чималої шкоди туристичному сектору економіки.

30 червня 2003 р. Журналістів Вінсента Рейнода (француз) і Террі Фала (Бельгія), а також їхнього американського перекладача та пастора Нау Когрл Муа було ув'язнено на 15 років за репортаж про проблеми хмонгів. Під час репортажу загинула одна людина. Завдяки міжнародному тиску засуджені були звільнені 9 липня 2003 р.

92. ЛАТВІЯ

Друга декада червня 2001 р. У Ризі відбулася конференція з нагоди 60-річчя першої великої депортації латишів. Тоді до Сибіру було депортовано 15 тисяч жителів Латвії.

19 серпня 2001 р. Закінчилася 3-денне святкування 800-річчя Риги.

5 жовтня 2002 р. В чергових парламентських виборах взяли участь близько 20 партій. П'ятипроцентний бар'єр для проходження до парламенту подолали шість з них. Правляча лівоцентристська партія «Латвійський шлях» на чолі з прем'єр-міністром Андресом Берзінішем зазнала поразки і втратила своє представництво у парламенті. Перемога дісталася партії «Новий час» (24 % голосів, 26 мандатів). Лідер партії — Ернар Репше, — довготривалий голова Національного банку. Друге місце посіла коаліція лівих партій «За права людини єдиної Латвії». Коаліція об'єднувала російськомовне населення країни. Третє місце дісталось правій Народній партії на чолі з колишнім прем'єр-міністром Андрісом Шкеле. Право на представництво у парламенті одержали також партії правого блоку, — Перша партія Латвії, об'єднання Партії «зелених» і селянського союзу Латвії, націонал-радикальне об'єднання «Вітчизна і свобода». Новий уряд на чолі з Е. Репше було сформовано на коаліційній основі. У парламенті було представлено шість партій.

Жовтень 2002 р. Зустріч у верхах Євросоюзу у Брюсселі започаткувала початок процедури прийому Латвії до Євросоюзу.

7 листопада 2002 р. Прем'єр-міністром призначено Ейнарса Репше.

Грудень 2002 р. На зустрічі у верхах Євросоюзу у Копенгагені прийнято рішення про прийом Латвії до Євросоюзу у 2004 році.

Листопад 2002 р. На зустрічі у верхах НАТО у Празі Латвія одержала запрошення вступити до Північноатлантичного альянсу.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Латвія підписала протокол про вступ до НАТО.

16 квітня 2003 р. Латвія підписала договір про вступ до Євросоюзу.

20 вересня 2003 р. Відбувся референдум про приєднання до Європейського Союзу. У ньому взяли участь 72 % виборців. 67 % з них висловилися за вступ до Євросоюзу.

Третя декада червня 2003 р. На позачерговому пленарному засіданні сейму з парламенту 66-річну Вайру Віке-Фрейберга переобрано на другий чотирирічний термін. У неї не було суперників. «За» проголосувало 88 депутатів з 100. Згідно з соціологічним опитуванням 79,1 % жителів Латвії діяльність В. Віке-Фрейберга оцінювали позитивно.

У минулому вона була вченим, громадянкою Канади.

1 травня 2004 р. Латвія приєдналася до Євросоюзу.

2 грудня 2004 р. Прем'єр-міністром став Айгарс Кальвітіс.

9 січня 2005 р. У ніч проти цього дня на Латвію напав ураган. На морі був 12-бальний шторм. Рівень води у Фінській затоці піднявся на 210—230 см. Затоплено приберегові райони Риги. Жителів евакуйовано.

9 січня 2005 р. Оголошено енергетичну кризу. Порушення в енергопостачанні спричинив ураган. Внаслідок падіння дерев на лінії електропередач без електрики залишилася західна частина Латвії (Курземе). Ураган і повені спричинили руйнування. Затоплено прибережні передмістя Риги. З молу у Ризькому порту хвилі зміло кілька автомобілів.

30 березня 2005 р. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин подякував педагогам української школи в Ризі за подвижництво. Школу спікер українського парламенту відвідав під час свого 2-денного перебування у Латвії.

В. Литвин передав школі серію книг «Велика шкільна бібліотека» та компакт-диски «Україна 2004: Події. Документи. Факти». Учні подарували В. Литвіну шкільний альманах «Джерельце», книжку поезій учениці школи та дитячу картину.

93. ЛЕСОТО

Лютий 2001 р. Схвалено план проведення виборчих реформ.

25 Травня 2002 р. Відбулися парламентські вибори за новою для Африки пропорційною системою. Прем'єр-міністром став Пакаліта Мосісілі.

Квітень 2003 р. Ув'язнено на 15 років генерального директора гідроелектростанції на Високих землях Масуфа Соле за отримання великих хабарів від іноземних компаній.

2002 р. У країні була велика посуха. Загроза голоду чатувала над 350 тисячами людей. Окрім того була епідемія СНІДу.

94. ЛИТВА

19 березня 2000 р. Відбулися вибори до органів місцевого самоврядування. Перемогу одержали популістські «Новий союз» і Селянська партія. До цього вони при владі не були. Третє місце посіли консерватори, що були правлячою на той час партією. «Союз центру» посів четверте місце, лівоцентристська Демократична партія вийшла на п'яте місце, а «Союз лібералів» (якому пророчили перемогу) виявився на шостому місці.

8 жовтня 2000 р. Відбулися парламентські вибори. Ліві та лівоцентристські партії загалом набрали 80 % голосів виборців. Зокрема, соціал-демократична коаліція одержала 1/3 голосів виборців, лівоцентристський «Новий союз» — 20 %. Правляча консервативна партія «Союз Батьківщини» зібрала 8 % голосів і посіла четверте місце.

Квітень 2001 р. Візит президента України Л. Кучми до Литви. Підписано ряд документів про співробітництво України і Литви.

3 липня 2001 р. Більшістю голосів парламент країни (сейм) затвердив на посту прем'єр-міністра колишнього першого секретаря ЦК Компартії Литви 68-річного Альгідраса Миколаса Бразаускаса.

Початок листопада 2001 р. У мішку з поштовою кореспонденцією американського посольства у Вільнюсі виявлено збудники сибірки. Бактерії сибірки у поштових відправленнях в Європі виявлено вперше.

Друга декада листопада 2001 р. Колишніх офіцерів загону міліції особливого призначення радянських часів громадян Литви Олександра Скляра та Едуарда Петровського Генеральна прокуратура Литви звинуватила у захопленні литовської Академії поліції, збройному нападі на прикордонні застави та митні пости, а також у створенні антидержавних організацій. Порушена кримінальна справа щодо колишніх командирів вільнюського ЗМОПУ Болеслава Макутиновича та Володимира Разводова. Росія відмовлялась видати їх Литві.

Березень 2002 р. Президент В. Адамкус відвідав Україну з офіційним візитом.

Жовтень 2002 р. Президент України Л. Кучма знаходився з візитом у Литві. У рамках візиту відбувся діловий форум, у якому взяло участь близько 200 українських та литовських підприємців.

Жовтень 2002 р. Литовський підрозділ спеціального призначення направлено до Афганістану для участі в спеціальних розвідувальних операціях під командуванням американців. Вперше в історії Литви її військові поїхали за кордон не як миротворці.

Листопад 2002 р. На зустрічі у верхах НАТО у Празі Литва одержала запрошення приєднатися до Північноатлантичного альянсу.

Листопад 2002 р. Президент США Дж. Буш відвідав Литву після Празької зустрічі у верхах НАТО.

Початок третьої декади листопада 2002 р. Литва відмовилася закрити чеченський культурний центр у Вільнюсі. Таку заяву зробив спікер литовського парламенту Антурас Паулаускас. Він виступав в прямому ефірі радіостанції «Ехо Москви».

22 грудня 2002 р. Відбувся перший тур президентських виборів. У ньому брали участь 17 кандидатів. Жоден з них не набрав 50 % голосів виборців. Чинний глава держави — Валдас Адамкус набрав 40,7 % голосів. Його найближчий суперник, — лідер Ліберально-демократичної партії Роландас Паксас зібрав 23,7 % голосів.

5 січня 2003 р. Відбувся другий тур президентських виборів. Перемогу на ньому одержав 46-річний Роландас Паксас (у минулому прем'єр-міністр). За нього віддали голоси 53,4 % (за іншими даними — 54,91 %) виборців. За Валдаса Адамкуса проголосували 43,4 % (за іншими даними — 45,9 %) виборців.

26 лютого 2003 р. Мала місце інаугурація новообраного президента Роландаса Паксаса.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Литва підписала протокол про вступ до НАТО.

16 квітня 2003 р. Литва підписала договір про вступ до Євросоюзу.

10—11 травня 2003 р. Відбувся референдум про вступ Литви до Євросоюзу. У ньому взяли участь 54 % громадян, які мали право голосу. Близько 91 % виборців висловились за вступ до ЄС.

Початок грудня 2003 р. Сейм затвердив висновки спеціальної комісії про зв'язки президента Роландаса Паксаса з міжнародними злочинними угрупованнями. Р. Паксас відкидав всі звинувачення і відмовлявся йти у відставку. Прем'єр-міністр Альгідрас Бразаускас та більшість парламентських фракцій виступали за відставку президента.

Друга декада грудня 2003 р. Розпочалася процедура імпічмента президента Роландаса Паксаса. Про це заявив спікер парламенту (сейму) Артурас Паулаускас. Він сказав, що сейм сподівається на добровільну відставку президента. Як-

що ж цього не станеться, то парламент відправить главу держави у відставку голосуванням. Р. Паксаса звинувачували у зв'язках з міжнародною організованою злочинністю.

Початок третьої декади лютого 2004 р. Парламент (сейм) розпочав процедуру імпінчменту президента Роландаса Паксаса.

Очолована литовським підприємцем Юрієм Борисовим фірма «Авіа Балтіка» надала Р. Паксасу 1,2 млн литів на передвиборну кампанію. Спеціальна парламентська комісія звинуватила президента, що його зобов'язання перед Ю. Борисовим суперечать інтересам народу та держави. Парламент звернувся до Конституційного суду з проханням дати висновок щодо порушення президентом Конституції та присяги.

Перша декада квітня 2004 р. За оголошення імпінчменту президенту Роландасу Паксасу за двома пунктами звинувачення, проголосували 86 депутатів сейму (парламенту) (на одного більше ніж було потрібно для відставки президента), а за третім — 89. Парламентарі підтримали рішення Конституційного суду про визнання Р. Паксаса винним у порушенні Конституції. Його звинуватили у зв'язках зі злочинними структурами, зловживанні владою (незаконному наданні литовського громадянства), корупції.

Р. Паксас став першим главою держави у Європі, якого усунули з посади в результаті імпінчменту. Після імпінчменту потрапив до лікарні з серцевою недостатністю, підвищеним артеріальним тиском та нервовим перенапруженням.

У минулому Р. Паксас двічі був прем'єр-міністром, двічі — мером Вільнюса, двічі переходив з однієї партії до іншої.

Середина квітня 2004 р. Лідер Литовської соціал-демократичної партії (ЛСДП) прем'єр-міністр Альгідрас Бразаускас вирішив не балотуватися на дострокових президентських виборах. Кандидатом соціал-демократів був Чеславас Юршенас. Він — заступник голови ЛСДП, виконував обов'язки голови сейму.

Третя декада травня 2004 р. Конституційний суд Литви заборонив колишньому президенту країни Р. Паксасу повторно балотуватися на посаду глави держави. Рішення суду було одностайним і оскарженню не підлягало. Наприкінці квітня виборча комісія Литви дозволила Р. Паксасу балотуватися. Незабаром парламент прийняв закон, який забороняв усуненому з посади президенту упродовж п'яти років балотуватись.

Кінець першої декади червня 2004 р. Відбулася вступна частина дострокових президентських виборів та виборів депутатів Європарламенту, — голосування за допомогою пошти. Скористатися правом голосу у приміщеннях поштових відділень могли ті, хто не мав змоги в день виборів прийти на виборчі дільниці.

13 червня 2004 р. Відбувся перший тур президентських виборів. Лідером туру став Валдас Адамкус, який набрав близько 30 % голосів. Друге місце посіла перший пострадянський президент Казимира Прунскене. За неї нпонади голоси 22 % виборців. Другий тур виборів було призначено на 27 червня.

Третя декада червня 2004 р. Відбувся другий тур президентських виборів. Перемогу здобув Валдас Адамкус, який вже був президентом Литви впродовж 1998—2003 років.

Вибори президента Литви проводилися достроково після вимушеної відставки Роландаса Паксаса, над яким парламент провів імпінчмент.

Кінець червня 2004 р. Виборчий штаб кандидата на пост президента Казимири Прунскене мав намір оскаржити результати другого туру президентських виборів, згідно з якими переможець туру, — Валдас Адамкус випередив свою суперницю на 5 %. Причиною незадоволення К. Прунскене був збій у роботі комп'ютерної системи підрахунку голосів.

Кінець жовтня 2004 р. Відбувся другий тур парламентських виборів. Як і у першому турі перемогу здобула Партія праці. Її очолював бізнесмен російського походження Віктор Успаських. Партії праці дістались 39 депутатських мандатів із 141. Друге місце посіла коаліція соціал-демократів і соціал-лібералів. Третє місце завоював консервативний союз «Вітчизна».

Кінець листопада — початок грудня 2004 р. Президент В. Адамкус тричі прилітав до Києва для участі в міжнародних зусиллях щодо залагодження політичної кризи, викликаній фальшуванням другого туру президентських виборів 21 листопада 2004 р. На запитання журналістів про причини зацікавленості Литви відповів, що Литва і Україна — майже сусіди. Заявляв, що Євросоюз має прийняти Україну до своїх лав.

15 вересня 2005 р. У Шакайському районі розбився російський винищувач Су-27.

Згодом командувача військово-повітряними силами Литви полковника Йонаса Марцинкуса було звільнено з посади за те, що його підлеглі не зуміли своєчасно виявити і відреагувати на порушення повітряного простору країни російським винищувачем.

Третя декада листопада 2005 р. Сейм (парламент) Литовської Республіки визнав Голодомор 1932—1933 років як геноцид українського народу.

95. ЛІБЕРІЯ

Початок листопада 2001 р. Експерти Ради Безпеки ООН встановили, що Україна, Словаччина та Киргизія всупереч санкціям ООН, встановленим 19 листопада 1992 року, постачали Ліван зброєю. З України до цієї африканської країни надходили боєприпаси, з Словаччини — стрілецька зброя, а з Киргизії — запасні частини до вертольотів.

8 лютого 2002 р. З огляду на наближення повстанців до столиці президент Ч. Тейлор оголосив у країні надзвичайний стан.

4 червня 2003 р. Міжнародний трибунал, утворений для Сьєрра-Леоне, висунув звинувачення президенту Ліванії Чарльзу Тейлору. Вважався відповідальним за 200 тисяч жертв громадянської війни у Сьєрра-Леоне, яка закінчилася 2002 року. Ч. Тейлор у Гані. Побоюючись арешту повернувся до Ліванії.

9 червня 2003 р. Французькі спецсили на вертольотах евакуювали 535 іноземців з Монровії на борт корабля.

17 червня 2003 р. Повстанські групи погодилися на перемир'я, але воно було зірване.

25 червня 2003 р. Американці допустили тисячі біженців на територію дипломатичного представництва США у Монровії.

6 липня 2003 р. Президент Ч. Тейлор повідомив, що приймає запрошення відбутися в еміграцію до Нігерії, але після того як будуть розгорнуті міжнародні миротворчі сили.

7 липня 2003 р. До Монровії прибула делегація Міністерства оборони США для вивчення гуманітарних проблем та питань безпеки.

19 липня 2003 р. Припинилося перемир'я. Одна з повстанських груп атакувала столицю.

21 липня 2003 р. Для охорони посольства США прибув ще 21 американський морський піхотинець.

25 липня 2003 р. Президент США Дж. Буш віддав наказ надіслати до берегів Ліванії 2300 американських піхотинців.

Початок третьої декади липня 2003 р. Заколотники штурмували столицю — Монровію. Командир повстанців Секу Дамате Конех сказав про те, що перемогу здобуде будь-якою ціною.

Третя декада липня 2003 р. У Монровії відновилися запеклі бої. Повстанці захопили важливі транспортні шляхи. Президентські війська чинили запеклий опір. Мирні жителі тікали з міста. Очікувалося прибуття до Ліберії нігерійського контингенту миротворців у складі 1200 вояків.

23 липня 2003 р. Досягнута угода про припинення війни. Президент Чарльз Тейлор вимагав розгорнути в Ліберії миротворчі сили, насамперед з вояків США, та погоджувався виїхати після того до Нігерії. США виступали за те, щоб спочатку був від'їзд экс-президента, а потім — розгортання миротворців.

Під час останніх боїв між урядовими військами і силами опозиційного угруповання «Об'єднані ліберійці за примирення і демократію» загинуло понад тисячу осіб.

Кінець липня 2003 р. Повстанці захопили Б'юкенен — друге за величиною місто країни. Захоплено також місто Гбаргна. Воно було важливим опорним пунктом урядових військ. Продовжувалася облога Монровії.

Після захоплення Б'юкенена та Гбарнги повстанці контролювали 60 % території країни.

Перша декада серпня 2003 р. До аеропорту Монровії продовжували прибувати вояки з африканського контингенту миротворчих сил. 1 серпня Рада Безпеки ООН ухвалила резолюцію, якою зобов'язала генсека ООН подати план розгортання в Ліберії міжнародних миротворчих сил. Вони мали замінити західноафриканський контингент.

Тривали бої між повстанцями і урядовими військами у Монровії та Бюкенені.

7 серпня 2003 р. Президент Чарльз Тейлор погодився подати у відставку 11 серпня. Вимагав, щоб зняли з нього звинувачення у воєнних злочинах. Нігерія погодилася надати притулок Ч. Тейлору.

Перша декада серпня 2003 р. Представники 50 країн-потенціальних донорів Ліберії відбули нараду у штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку. До Ліберії прибула група експертів для вивчення потреби у допомозі.

11 серпня 2003 р. Подав у відставку президент Ліберії Чарльз Тейлор. Він емігрував до Нігерії. Йому надано розкішну віллу у м. Калабар на нігерійсько-камерунському кордоні. Обіцяв повернутися до Ліберії.

Ліберійські повстанці заявили, що війну закінчено. Були готові вивести свої війська зі столиці 14 серпня. Була домовленість про те, що до виборів 2 жовтня 2003 року обов'язки глави держави виконуватиме Мозес Бла.

14 серпня 2003 р. Півтори сотні африканських морських піхотинців десантувалися у Монровії, щоб підтримати миротворців з американських країн. Невдовзі вони повернулися на американські кораблі оскільки урядові війська та повстанці порушували умови перемир'я. Повстанці відновили бої у провінції Німба в південному сході країни. Вони також влаштували різанину у місті Ван. Там загинуло близько тисячі чоловік. До столиці тікали десятки тисяч біженців.

18 серпня 2003 р. Під час зустрічі у Гані представники ліберійського уряду, двох повстанських армій і незброєних опозиційних груп уклали мирну угоду, яка передбачала утворення у жовтні перехідного уряду.

Початок третьої декади серпня 2003 р. Власти і повстанці домовилися, що з 1 жовтня 2003 року уряд очолить відомий у країні підприємець Г'одо Бред.

Обов'язки глави держави і уряду після того як з країни виїхав Чарльз Тейлор і припинилася громадянська війна тимчасово виконував віце-президент Мозес Бла.

14 жовтня 2003 р. Чарльза Гюїде Брайанта призначено главою Національного перехідного уряду.

15 квітня 2001 р. Ізраїльські військові літаки завдали ударів по сирійській радіо-релейній станції. Знаходилася вона за 20 км від Бейрута (Ліван). Ізраїльський наліт — реакція на обстріл бойовиками угруповання «Хезболла» (його підтримувала Сирія) позицій ізраїльської армії. Тоді загинув один військовослужбовець. Це був перший від 1996 року удар по сирійським військам, що знаходилися у Лівані.

Перша декада листопада 2001 р. Керівництво Лівану відкинуло вимогу США заморозити рахунки палестинського екстремістського угруповання «Хезболла».

Березень 2002 р. У Бейруті відбулася зустріч у верхах Логи арабських держав.

Жовтень 2002 р. До Бейрута на зустріч у верхах прибули керівники франкомовних країн.

Кінець жовтня 2002 р. З початку року саперами 3-го окремого інженерного батальйону на території півдня Лівану оглянуто 738 мінних полів загальною площею понад 4 500 000 кв. метрів.

Друга половина січня 2004 р. Ізраїльська авіація завдала ударів по двох об'єктах екстремістського угруповання «Хезболлах» у долині Бекаа на півдні Лівану. Це — відповідь на обстріл ізраїльської території, під час якого загинув один ізраїльський солдат і ще один був поранений.

Кінець вересня 2004 р. Один із високопоставлених членів «Аль-Каїди» — Ізмаїл Мухаммед аль-Хатиба помер в ув'язненні від серцевого приступу. За кілька днів до смерті він був затриманий в Лівані за підготовку терактів проти посольства Італії та консульства України в Бейруті.

21 жовтня 2004 р. Прем'єр-міністром став Омар Караме.

14 лютого 2005 р. У центрі Бейрута стався вибух. Його потужність становила щонайменше 200 кг тротилового еквіваленту. Загинув колишній прем'єр-міністр Рафік Харірі та ще 14 осіб. Понад сотні людей отримали поранення. Прихильники Р. Харірі поклали відповідальність на ліванський уряд і Сирію. Опозиція вимагала проведення міжнародного розслідування теракту, виведення з країни сирійських військ, відставки уряду, проведення загальних виборів.

Відповідальність за теракт взяло на себе угруповання «Перемога і джихад у країні Шам» (Шам — стародавня назва Сирії, яка охоплювала і Ліван та Йорданію).

Палестинець Абу Ахад на телеканалі «Аль-Джазіра» заявив, що Р. Харірі вбито за його тісні зв'язки з Саудівською Аравією.

Р. Харірі був прем'єром впродовж 5 років після закінчення у Лівані громадянської війни. Подав у відставку 2004 року після того, як президент Еміль Лахуд добився продовження своїх повноважень, які закінчувалися у листопаді 2004 року, ще на три роки.

Поховали Р. Харірі 16 лютого 2005 р. США терміново відкликали свого посла у Сирії для консультацій.

28 лютого 2005 р. Тисячі прихильників опозиції зібралися на Майдані Мучеників. За кілька днів до цього там було вбито колишнього прем'єр-міністр Рафік Харірі. Демонстранти вимагали розслідування вбивства, відставки уряду, виведення сирійських військ з Лівану. Війська охороняли урядові будинки. Влада організувала альтернативний мітинг на свою підтримку. Загроза кривавих сутичок між двома натовпами була великою.

Ширився загальний страйк.

Початок березня 2005 р. Уряд країни, очолюваний Омаром Караме, пішов у відставку. Цьому сприяли багатотисячні акції протесту.

На вулицях Бейрута вже кілька днів після вбивства колишнього прем'єр-міністр Рафік Харірі відбувалися демонстрації та демонстрації, не дивлячись на заборону властей.

Учасники акцій протесту вимагали виведення з Лівану сирійських військ. Президент Сирії оголосив, що введе війська з Лівану впродовж кількох місяців.

Початок березня 2005 р. У Бейруті тривали демонстрації опозиції. Вимагали відставки президента Еміля Лакуда та керівника силових відомств. Опозиція звинувачувала просирійські власті у загибелі колишнього прем'єр-міністра Рафіка Харірі.

У Лівані знаходилося 14 тисяч сирійських військовослужбовців.

Влада центрального уряду поширювалася лише на Бейрут та його околиці. На решті території Лівану стабільність забезпечували сирійські війська.

У демонстраціях опозиції брали участь представники мусульман-сунітів, християн-маронітів та друзів (мусульман-шиїтів). Ортодоксальних мусульман-шиїтів уособлювало угруповання «Хезболлах». Воно опозицію не підтримувало. Єдиного лідера опозиція не мала. Саїд Харірі (син загиблого політика) не мав такого авторитету, як батько. Валід Джумблат не влаштовував ряд інших опозиційних діячів.

Початок березня 2005 р. Президент Сирії Башар Асад та президент Лівану Еміль Лакуд під час зустрічі у Дамаску досягли домовленості про виведення сирійських військ з Лівану. Сирійські війська залишили позиції в Гірському Лівані.

23 березня 2005 р. У торговельному центрі міста Каслік (за 15 км на північ від Бейрута) стався потужний вибух. Щонайменше троє осіб загинуло. Поранення дістали п'ять чоловік. Поліція підозрювала ісламських екстремістів у скоєнні злочину.

26 квітня 2005 р. Сирія повністю завершила виведення свого контингенту з Лівану. Сирійські війська знаходилися там 29 років. На сирійсько-ліванському кордоні відбулася урочиста церемонія прощання.

Початок червня 2005 р. Вбито журналіста Саміра Касира. Бомба була закладена в його автомобіль. Журналіст був налаштований проти Сирії.

Початок другої декади червня 2005 р. Відбувся третій тур парламентських виборів. Переможцем виявився Вільний патріотичний рух, очолюваний генералом Мішелем Ауном. Лідер Прогресивної соціалістичної партії Валід Джумблат визнав свою поразку.

97. ЛІВІЯ

Початок січня 2001 р. Захисники двох лівійських громадян, яких шотландські судді судили в Нідерландах за вибух на борту літака компанії «Pan Am» над шотландським містечком Локербі в 1988 році, заявили про припинення виклику ними свідків на користь своїх клієнтів. Заява адвокатів означала припинення судового розгляду. Захисники зробили цю заяву після того як Сирія відмовила у наданні їм документів, що свідчили б про причетність палестинців до вибуху літака. Сирія заявила, що не має нічого спільного з терористами.

31 січня 2001 р. Шотландський суд на засіданні у Нідерландах дійшов висновку, що вибух на літаку над Локербі було організовано ліванцем Абделем Бассета Алі аль-Меграхі.

Суд визнав одного лівійця винним за вибух літака над Локербі і засудив до 20-річного ув'язнення, а іншого лівійця — виправдав.

Негайно після суду лівійський лідер М. Каддафі пообіцяв, що 5 лютого 2001 року він надасть такі докази про непричетність лівійського громадянина до вибуху лі-

така, що суддям нічого іншого не залишиться як піти у відставку або покінчити життя самогубством.

Початок лютого 2001 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан заявив, що суд над двома лівійцями, звинуваченими в організації вибуху на літаку в 1988 році над шотландським містечком Локербі, відбувся згідно з нормами міжнародного права. Суд тривав 9 місяців.

Кофі Аннан нічого не говорив про скасування міжнародних санкцій проти Лівії.

Початок листопада 2001 р. Закінчився великий судовий процес над групою державних чиновників, які розкрали гроші, призначені для м. Бенгазі.

Початок другої декади березня 2002 р. Апеляційний суд відмовив у скарзі на вирок суду лівійцю, засудженому за вибух літака над Локербі.

Березень 2002 р. Укладено договори з різними італійськими, японськими і французькими компаніями про будівництво газопроводу «Лівія—Європа» вартістю 5 млрд доларів.

Кінець травня 2002 р. Уряд Лівії запропонував сплатити по 10 млн доларів родичам кожного з 270 пасажирів літака, знищеного над Локербі. Така пропозиція була зроблена на черговому раунді переговорів між лівійськими представниками і адвокатами сімей загиблих пасажирів. Переговори відбувалися таємно.

Сплата компенсацій обумовлювалася скасуванням санкцій ООН і США та вилученням урядом США Лівії з переліку країн, що підтримують тероризм. Рада Безпеки ООН запровадила санкції в 1992 р. Лівія пропонувала сплатити по 40 % компенсації після скасування санкцій ООН і США та 20 % — після вилучення Лівії із зазначеного переліку.

Початок вересня 2002 р. Керівник Лівії полковник Муаммар Каддафі оголосив політичним в'язням амністію. Вона не поширилась на бойовиків «Аль-Каїди».

15 серпня 2003 р. У листі до Ради Безпеки ООН Лівія визнала відповідальність за вибух літака компанії «Пан Ам» над Шотландією у 1988 році. Висловила готовність сплатити відшкодування на суму 2,7 млрд доларів. Механізм обробки опрацювали дипломати Лівії, США і Великої Британії.

Третя декада грудня 2002 р. Лівійський лідер полковник Муаммар Каддафі підтвердив намір вийти з Ліги арабських країн, оскільки вона не спроможна врегулювати арабо-ізраїльський конфлікт та сприяти відверненню війни США проти Іраку.

Вперше про можливий вихід Лівії з Ліги М. Каддафі заявив у жовтні 2001 року.

Перша декада жовтня 2003 р. Керівник країни полковник Муаммар Каддафі заявив про вихід Лівії з Ліги арабських країн. Він вважав, що Лівія не спроможна впливати на ізраїльсько-палестинський конфлікт, становище в Іраку та на інші проблеми арабського світу. Зазначав, що Лівії слід повернутися обличчям до Африки.

Середина жовтня 2003 р. Відбувся візит президента України Л. Кучми до Лівії. Лівія надала Україні чотири родовища нафти. За площею вони склали половину України. Заявлялося про готовність України пристати до продовження будівництва Великої штучної ріки, мережі залізниць, освоєння і меліорації сільгоспугідь та вирощування зернових.

Початок третьої декади грудня 2003 р. Лівія офіційно заявила, що назавжди відмовляється від спроб заволодіти зброєю масового знищення.

Кінець квітня 2004 р. До Брюсселя для переговорів з головою Європейської комісії Романо Проді прибув лівійський лідер Муаммар Каддафі. Головне питання переговорів — приєднання Лівії до так званого барселонського процесу, у рамках якого здійснюються взаємини Євросоюзу з північноафриканськими та близькосхідними країнами.

Востаннє М. Каддафі приїздив до Європи 1989 року на зустріч у верхах країн-учасників руху неприєднання, яка відбувалася у Белграді.

Третя декада червня 2004 р. Між США та Лівією відновлені дипломатичні відносини. Вони були перервані 24 роки тому. Нормалізація американсько-лівійських стосунків розпочалася 2003 року після заяви лівійського лідера Муамара Каддафі про те, що Лівія відмовляється від створення зброї масового знищення.

Третя декада серпня 2004 р. Група ісламського лівійського екстреміста Абу-Бакра оголосила джихад керівництву Лівії. Приводом став візит до Лівії прем'єр-міністра Італії Сільвіо Берлусконі.

98. ЛІХТЕНШТЕЙН

5 квітня 2001 р. На пост глави уряду заступив Отмар Хаслер.

16 березня 2003 р. Відбувся референдум про конституційні зміни, запропоновані принцом Гансом Адамом II. Насамперед, вони стосувалися виборів суддів. Зміни мали назву «За конституційний мир». Принца підтримали 64 відсотки виборців. Проти голосувало 16,5 відсотків.

99. ЛЮКСЕМБУРГ

7 жовтня 2000 р. Престол обійняв Великий герцог Ані.

6 листопада 2002 р. Сталася найбільша в історії країни авіакатастрофа. Мала місце під час приземлення літака «Фолкер» національної авіакомпанії «Люксейр». Загинуло 20 людей. Вижило двоє, в т. ч. командир літака.

Кінець червня 2005 р. Парламент одностайно схвалив Європейську конституцію. П'ять представників крайнього правого угруповання участі у голосуванні не брали. Другий етап схвалення Євроконституції — референдум.

10 липня 2005 р. Відбувся референдум про Європейську конституцію.

Прем'єр-міністр Жан-Клод Юнкер заявляв, що піде у відставку, якщо виборці на референдумі проголосують проти Європейської конституції. Незадовго перед референдумом опитування громадської думки свідчило, що частка противників Євроконституції сягала 45 відсотків.

100. МАВРИКІЙ

19 вересня 2000 р. Посаду прем'єра обійняв Амеруу Джагнат.

Лютий 2002 р. Президент Кассам Утім не захотів підписувати антитерористичний закон, який йому здавався антидемократичним. Подав у відставку.

25 лютого 2002 р. Пост президента обійняв Карл Оффманн.

12 жовтня 2002 р. Острів Родригес набув статусу острівної області з елементами автономії.

Початок 2003 р. Розгорівся великий фінансовий скандал у зв'язку з нецільовим використанням державних коштів.

30 вересня 2003 р. Прем'єр-міністром став Пол Реймонд Беренжер. До цього був віце-прем'єром і міністром фінансів. Попередній прем'єр фактично став главою держави.

8 квітня 2001 р. Поліція заарештувала Мозамеда Леміна Ч. Біх ульд Шейха Мелейніка — лідера опозиційного Народного фронту. Звинувачувався у змовництві. Засуджено до 5-річного ув'язнення. Дії властей широко критикувалися у країні й за кордоном.

Лютий 2002 р. Розпущено політичну партію «Акція за зміни», очолювану радником Джемалем Абдель Насером ульд Йесса. Був речником колишнього президента Моктара ульд-Дадди.

Липень 2002 р. Російські геологи знайшли у пустелі Сахара підземне джерело води колосальної потужності. Уряд країни мав надію на швидке піднесення сільськогосподарства.

20 березня 2003 р. Дж. А. Н. ульд Йессу виключено з організації за розголошення її секретів.

8 червня 2003 р. Мала місце спроба державного перевороту. Вчинили молоді ісламісти, яким не подобалося зближення керівництва країни з Ізраїлем та США.

6 липня 2003 р. Прем'єр-міністром став Сюір ульд М'Барек.

Листопад 2003 р. Мала місце невдала спроба перевороту. Опозиції не вдалося знайти гідного наступника чинного президента.

Початок серпня 2005 р. Стався державний переворот. Владу захопили «Військова рада за справедливість і демократію». Хунту очолив колишній міністр поліції полковник Елі ульд Мухаммед Валь. Серед тих, хто вчинив переворот, було багато президентських гвардійців. Переворот стався під час перебування у Саудівській Аравії президента країни Маауя ульд СудіАхмед Тая. Він брав участь у похоронах саудівського монарха Фахда. Скинутий мавританський президент прилетів до Нігерії.

Африканський союз, США та ООН зажадали повернення влади законному президенту.

102. МАДАГАСКАР

16 грудня 2001 р. — січень 2002 р. Відбулися президентські вибори. Переміг Марк Равалаломанана (набрав 46 % голосів). Чинний президент Дід'є Рацирака (зібрав 40 % голосів) намагався сфальсифікувати результати виборів на свою користь. Шість провінцій підтримували Д. Рацираку. Кілька місяців тривала суперечка між прихильниками таборів М. Равалаломанани і Д. Рацираки.

Прихильники Д. Рацираки твердили, що їхній кандидат набрав понад 51 % голосів виборців. Прихильники М. Равалаломанани оскаржили результати виборів у суді. Суд відмовився визнати перемогу Д. Рацираки.

Кінець січня 2002 р. М. Равалаломанана закликав народ до загального страйку, оголосив себе президентом Мадагаскару. Його підтримали військові.

22 лютого 2002 р. Інаугурація президента Марка Равалаломанани. Д. Рацирака відмовлявся піти з посади.

26 лютого 2002 р. Прем'єр-міністром став Жак Сідла.

Початок березня 2002 р. Д. Рацирка оголосив надзвичайний стан.

4 березня 2002 р. Міністри альтернативного уряду, призначеного М. Равалаломананою, захопили урядові будинки. Війська не втручалися. Д. Рацирака змушений був поступитися посадою.

17 квітня 2002 р. Суд ухвалив рішення про перерахунок поданих голосів на оспорюваних президентських виборах.

29 квітня 2002 р. Високий конституційний суд повідомив, що у результаті перерахунку голосів Марк Равала ломана має чітку більшість. Д. Рацирка на перерахунок погоджувався, але його результати не визнав.

Кінець липня 2002 р. Спалахнула епідемія грипу. Загальна кількість госпіталізованих сягнула понад 6 тисяч чоловік. 374 хворих померли. Штам вірусу грипу до цього раніше не зустрічався і був дуже небезпечним. За відсутності правильного лікування штам спричиняє смерть приблизно через два тижні після захворювання.

Грудень 2002 р. Партія президента М. Равалаломанани здобула більшість місць на парламентських виборах. Результати цих виборів для партії виявилися кращими, ніж на те вона сама сподівалася.

103. МАКЕДОНІЯ

13 лютого 2001 р. Косовські албанці обстріляли колону сербських військ. Мітинги і протести сербського населення у Сербії викликали безпорядки у Косово. Косовські албанські бойовики перейшли македоно-косівський кордон в районі міста Тетово. Македоно-албанські бойовики об'єдналися у «Визвольну народну армію».

Кінець лютого 2001 р. Президент Борис Трайковський та міністр оборони Любен Пауловський звернувся до НАТО і ООН за допомогою проти албанських бойовиків, які проникали на територію Македонії з Косова.

26 лютого 2001 р. Розпочалися сутички між македонськими військами і албанськими бойовиками.

Кінець лютого 2001 р. Міністерство закордонних справ Росії поклато відповідальність за загострення ситуації в Македонії на албанських сепаратистів.

Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон провину за загострення ситуації на кордоні Косова і Македонії також покладав на албанських екстремістів.

27 лютого 2001 р. Президент Македонії Борис Трайковський виступив з незапланованим зверненням до македонського народу у зв'язку із загостренням ситуації, яку спонукали албанські бойовики з югославської провінції Косово.

Початок березня 2001 р. Албанські бойовики захопили ще одне із сіл на півночі Македонії. Уряд Македонії заклав кордон з провінцією Косово, 5 березня в Македонії була оголошена мобілізація військовослужбовців запасу, — до зброї покликали поліцейських та частину армійських запасників. 4 березня на протитанковій міні біля села Танушевці підірвалися 2 солдати македонської армії. Один загинув негайно. Інший дістав тяжкі поранення. Протягом двох годин пораненого не вдалося евакуювати вертольотами миротворців, бо їх обстрілювали албанські повстанці. Село Танушевці вже 40 днів було у руках повстанців. За півтора кілометра від цього села знаходилася база бельгійських миротворців.

Початок березня 2001 р. Македонія вимагала термінового скликання Ради Безпеки ООН для розгляду ситуації поблизу кордону з провінцією Косово. На цей крок влада пішла після того, як у перестрілці з албанськими повстанцями загинули 3 македонські військовослужбовці.

Комадування міжнародними миротворцями у Косово (КФОР) та Організація з безпеки і співробітництва у Європі симпатизувала македонському уряду і були не проти обмежених бойових дій проти албанських екстремістів.

9 березня 2001 р. Албанські екстремісти обстріляли автоколонну внутрішніх військ. Загинув один македонський солдат.

10 березня 2001 р. Уряди Македонії та Албанії домовилися про нормалізацію становища на кордоні між двома країнами і про дотримання прав албанської меншини на території Македонії. У переговорах брали участь міністри закордонних справ Македонії (Срджан Терім) та Албанії (Паскаль Міле). Зустрічалися вони ввечері у місті Пешкоп'я — за 250 км на північ від Тирани.

Середина березня 2001 р. Бої з албанськими повстанцями стали інтенсивними. Вперше було обстріляно центр Тетово зі схилів навколо міста. Повстанці застосовували стрілецьку зброю та міномети.

Середина березня 2001 р. Міністр оборони Любен Пауловський заявив, що етнічний конфлікт у Македонії може перерости у громадянську війну. У районі міста Тетово сталися нові сутички македонської поліції з албанськими сепаратистами. Поранення дістали сім поліцейських.

Кінець другої декади березня 2001 р. На півночі країни почалися запеклі бої між урядовими військами та албанськими сепаратистами. Прем'єр-міністр Любче Георгієвський повідомив, що армія зостосовувала танки й артилерію. У країні оголошено мобілізацію резервістів.

Глава уряду звинуватив міжнародних миротворців у небажанні вжити заходів проти лідерів сепаратистів, які окопалися в Косові.

На вулицях міста Тетово вибухали артилерійські снаряди. Населення тікало з міста до сусідніх сіл. Албанські сепаратисти засіли в горах біля Тетова.

Кінець другої декади березня 2001 р. Керівництво Македонії висунуло ультиматум албанським сепаратистам — до кінця дня 21 березня припинити бойові дії, або полишити територію Македонії. Інакше армія мала застосувати всі засоби для знищення заколотників.

20 березня 2001 р. У районі міста Тетово було перекинуто додаткові підрозділи македонських урядових військ, танки та артилерію.

22 березня 2001 р. Опівночі з 21 на 22 березня минув строк ультиматуму, висунутого македонськими властями албанським сепаратистам. Їх армія оголосила про одностороннє припинення вогню. Вона запропонувала уряду перемир'я та переговори. Македонські власті ці пропозиції відкинули. Власті вимагали щоб повстанці або здалися, або полишили територію Македонії.

Початок третьої декади березня 2001 р. Рада Безпеки ООН засудила дії албанських екстремістів на півдні Сербії та Македонії.

Північноатлантичний альянс ухвалив направити додаткові контингенти військ до сил міжнародних миротворців у Косові (КФОР) для їх подальшої передислокації на кордон Македонії з Косово.

Третя декада березня 2001 р. Урядові війська провели успішну операцію проти повстанців. Албанські біженці тікали з Македонії до Косова. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон підтримав воєнну операцію македонської армії. Операція проводилася за допомогою танків і вертольотів. 25 березня урядові війська відбили у бойовиків кілька сіл на горбах в околицях Тетова, зокрема Сельце, у якому знаходився їх штаб.

28 березня 2001 р. Збройні сили Македонії розпочали наступ на позиції албанських бойовиків у кількох селах у районі кордону з Косово.

Цьогоріч країни. Розгорталася операція за двома напрямками на північ від столиці Скоп'є. Застосовувалася артилерія. У боях використовувалися танки та вертольоти. Стрілянину мінометів було чути за 15 км від місця боїв. Доступ до районів сутичок закрили спеціальні підрозділи поліції. Раніше у цьому районі боїв не було,

оскільки у ньому проживали переважно етнічні албанці. Метою даної операції було витиснення албанців з укріплень, які вони зайняли після того як були вибиті з позицій на горбах довкола другого за розмірами міста Македонії-Тетово. Ці позиції албанські бойовики тримали впродовж 12 днів.

З околиць Тетова частина бойовиків відступила до Косова. Частина ж проникла у села на Чорній горі. Саме там і розгорталися бої. Села мали репутацію центрів контрабанди наркотиків та тютюну. Під час боїв загинуло сім македонських військовослужбовців.

Третя декада березня 2001 р. Албанські бойовики залишили свої опорні пункти в горах неподалік міста Тетово і втекли до Косова. Окремі сутички тривали. Вбито кількох бойовиків. Македонська армія жертв не мала. Поранені були з обох сторін.

Перша декада квітня 2001 р. У Люксембурзі підписано згоду між Македонією і Європейським союзом. Македонія зобов'язалася дотримуватися демократії, закonnості та ринкової економіки.

12 квітня 2001 р. Міністри закордонних справ Південно-Східної Європи обговорювали у Скоп'є становище у Македонії. Були присутні також державний секретар США Колін Пауел та відповідальний за безпеку представник Євросоюзу Хав'єр Солана.

Американське посольство у Скоп'є повідомило, що США вирішили надати македонській армії допомогу на суму 3,5 млн долорів.

Початок другої декади квітня 2001 р. Лідер найбільшої політичної партії македонських албанців вимагав перебудови державного устрою на федеративних засадах.

Президент Македонії Борис Трайковський утворив комісію для розгляду становища македонських албанців. Комісія складалася з представників різних політичних сил та етнічних громад країни. У її складі були і іноземні експерти.

28 квітня 2001 р. На кордоні з Косово албанські екстремісти вбили вісьмох македонських вояків. Стільки ж македонців дістали поранення. У північно-західній частині Македонії спалахнули антиалбанські виступи. У передмісті Скоп'є вбито одного албанця та кількох поранено. Громилися магазини і ресторани власників-албанців, підпальювалися їхні машини. З міста Бітала тікало албанське населення. У місті Тетово і навколишніх селах запроваджено комендантську годину.

30 квітня 2001 р. На телебаченні Македонії закрито службу новин албанською мовою. Ця служба, на думку властей, розпалювала ворожнечу та заохочувала екстремізм.

Початок травня 2001 р. Президент Македонії Борис Трайковський відвідав Вашингтон. З ним вели переговори президент США Дж. Буш та державний секретар К. Пауелл.

Початок травня 2001 р. Албанські сепаратисти вбили двох македонських військових. Одного вояка вони захопили в полон.

4 травня 2001 р. В околицях міста Куманово (північ країни) македонські урядові війська проводили операції проти албанських сепаратистів. Артилерія і авіація бомбардували позиції албанської національно-визвольної армії. Власті закликали мирних жителів тимчасово залишити зону бойових дій.

Початок травня 2001 р. На півночі Македонії кілька днів поспіль тривали важкі бої з албанськими повстанцями. Основні політичні партії вирішили створити коаліційний уряд. Керівництво Македонії мало намір запровадити у країні воєнний стан, але проти цього виступали НАТО і Рада Європи.

Перша декада травня 2001 р. У районі міста Тетово албанські екстремісти відновили бойові дії. Від березня там стрілянини не було. У ніч з 6 на 7 травня відбулися ні-

чні бої і албанці закріпилися на висотах у горах навколо Тетово. Македонські урядові війська продовжували операцію проти бойовиків-албанців у районі міста Куманово.

7 травня 2001 р. Відповідальний Євросоюзу за міжнародну безпеку Хав'єр Солана прибув до Скоп'є. Євросоюз звернувся до македонського керівництва не запродажувати у країні военний стан, щоб не загострювати ситуацію.

Кінець першої декади травня 2001 р. Македонські урядові війська знищили кілька укріплень, споруджених албанцями-сепаратистами на півночі країни неподалік села Слупче.

Правоцентристський блок і соціалісти пристали до пропозиції прем'єр-міністра Любчо Георгієвського сформувати уряд національної єдності.

Партія демократичного процвітання (її членами були представники албанської меншини) заявляла що візьме участь в уряді лише після припинення бойових дій.

Друга декада травня 2001 р. Парламент затвердив уряд національної єдності. Склад уряду до цього схвалив президент Борис Трайковський. До уряду надіслали своїх представників 4 провідні партії, у тому числі і партія етнічних албанців — Партія демократичного процвітання.

12 травня 2001 р. Після односторонньої перерви відновилися бої між урядовими військами та албанцями-повстанцями. У районі міста Тетово загинуло близько 30 заколотників.

13 травня 2001 р. Македонська армія призупинила наступ на албанських сепаратистів. Албанці вчинили напади на урядові війська поблизу сіл Слупчане та Оризаре. Війська дали відсіч.

Друга декада травня 2001 р. Уряд національної єдності висунув албанським боевикам ультиматум — скласти зброю до половини дня 17 травня.

16 травня 2001 р. Виступаючи по телебаченню президент Б. Трайковський заявив що не дозволить терористам виграти цю війну.

Початок третьої декади травня 2001 р. Президент Б. Трайковський заявив, що албанські бойовики використовують мирних людей як живий щит.

Співробітники Міжнародного Червоного Хреста доставили гуманітарний вантаж для біженців.

22 травня 2001 р. Ввечері на півночі країни відновилися збройні сутички. Туди перекинуто армійські підкріплення.

23 травня 2001 р. Албанські заколотники утримували двоє сіл поблизу міста Куманово.

23 травня 2001 р. Увечері на півночі країни припинилися бої. Перестрілки спалахували впродовж дня.

27 травня 2001 р. Урядові війська відновили наступ на позиції бойовиків-албанців. Використовувалась артилерія і вертольоти.

28 травня 2001 р. Відповідальний представник Європейського союзу мав у Скоп'є зустріч з президентом Борисом Трайковським та прем'єр- міністром Любчо Георгієвським. Він переконував македонських керівників відновити діалог з албанськими повстанцями.

29—30 травня 2001 р. На півночі Македонії точилися запеклі бої між урядовими військами та повстанцями. Урядові війська обстрілювали позиції повстанців у селах Матейче та Слупчане.

Район боїв покинуло до 2 тисяч жителів. Близько 10 тисяч чол. залишалися блокованими між супротивними сторонами.

Вести переговори із заколотниками Борис Трайковський відмовлявся. 4 основні політичні партії країни (які представляли як слов'янську більшість, так албанську меншість) домовилися відновити переговори про шляхи врегулювання кризи.

Кінець травня 2001 р. На півночі країни точилися бої між урядовими військами та македонськими заколотниками. 30 травня було укладено перемир'я, щоб дати можливість мирним жителям залишити зону боїв. Сепаратисти перемир'я порушили. Вони обстріляли з мінометів позиції урядових військ.

Президент Б. Трайковський запропонував албанським бойовикам амністію у разі припинення збройної боротьби. Пропозиція не поширювалася на лідерів збройних угруповань.

Початок червня 2001 р. Югославія зобов'язалася надати Македонії озброєння та інформацію про албанські сепаратистські угруповання. Про це зазначалося в угоді, укладеній під час візиту до Скоп'є югославського міністра оборони Слободана Краповича.

На півночі Македонії тривали збройні сутички. Співробітники Міжнародного Червоного Хреста евакуювали кілька десятків осіб з села Липково. Воно опинилося в центрі зони боїв. В зоні залишалося близько 13 тисяч мирних жителів.

5 червня 2001 р. Після двотижневої перерви в македонських горах Шар відновилися бої із застосуванням артилерії, танків та кулеметів. Албанські бойовики атакували позиції урядових військ неподалік села Гайре поблизу міста Тетово. Македонські війська втратили 5 солдатів. Шість урядових вояків було поранено. Ці бої були найжорстокішими від початку березня. Албанські бойовики з Косова досить швидко оговталися після ударів, завданих їм весною Сербією. Накопичення сил бойовиків відбулося завдяки фінансовій допомозі албанських емігрантів з Європи.

Прем'єр-міністр Любче Георгієвський мав намір закликати парламент запровадити у країні военний стан. Представник державного департаменту США Річард Баучер застерігав від такого кроку і закликав албанських сепаратистів скласти зброю.

У місті Бітола (південь Македонії) спалахнули міжетнічні сутички. Розлючені слов'яни громили і підпалювали крамниці та житла місцевих албанців. Були поранені.

Перша декада червня 2001 р. Урядові війська продовжували на півночі країни операцію проти заколотників-албанців. Сепаратисти утримували понад десяток сіл у районі міста Куманово. На думку міністра внутрішніх справ Любо Басковського сепаратисти у горах накопичували сили, відмовлялися від політичного діалогу і день у день ставали нахабнішими.

8 червня 2001 р. Албанці-сепаратисти захопили село Арапчиково за 10 км від столиці-міста Скоп'є. Командир албанців на прізвище «Ходжа» заявив, що у бойовиків достатньо сил і засобів щоб вивести з ладу столичні аеродром, нафтосховище.

Бойовики-албанці вимагали, щоб македонська армія припинила обстріл зайнятих ними сіл.

Кінець першої декади червня 2001 р. Бої між македонськими урядовими військами і албанськими повстанцями наблизилися до столиці Скоп'є.

Початок другої декади червня 2001 р. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон висловив надію, що етнічний конфлікт у Македонії буде залагоджено політичними засобами. Північно-атлантичний альянс утримувався від введення своїх військ до Македонії.

11 червня 2001 р. Македонська армія обстрілювала албанців-сепаратистів у населених пунктах на півночі країни. Сепаратисти наблизилися до Скоп'є. Погрожували розпочати обстріл столиці.

Друга декада червня 2001 р. Визвольна національна армія етнічних албанців оголосила про намір дотримуватися перемир'я до 27 червня 2001 р. з метою створення сприятливих умов про політичний устрій країни.

Євросоюз і НАТО натиснули на керівництво Македонії і воно погодилося не вести бойові дії доки триватимуть консультації з повстанцями.

Досягнуто угоди про відновлення водопостачання міста Куманово.

Македонія купила в Україні 4 літаки МІГ-24 та 4 Су-25. Військово-повітряні сили Македонії у результаті цієї операції зросли вдвічі.

14 червня 2001 р. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон та координатор Євросоюзу з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана вели переговори з представниками слов'янської і албанської громад.

На півночі Македонії сторони конфлікту дотримувалися перемир'я.

Друга декада червня 2001 р. Уряд національної єдності схвалив план врегулювання етнічного конфлікту, запропонований президентом Борисом Трайковським.

План передбачав амністію тим повстанцям, які не скоїли тяжких злочинів, допомогу НАТО у роззброєнні сепаратистів, створення спеціальних сил для боротьби з тероризмом, діалог з лідерами місцевих албанців. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон підтримав план Б. Трайковського.

Кінець другої декади червня 2001 р. Міністр внутрішніх справ Любо Басковський вийшов зі складу багатосторонньої комісії, яка намагалася політичними засобами врегулювати міжетнічний конфлікт. Міністру не подобалися надмірні поступки албанським сепаратистам.

Прем'єр-міністр Любче Георгієвський повідомляв, що переговори керівників слов'янської і албанської громад відбувалися важко.

21 червня 2001 р. Організація Північноатлантичного договору оголосила про те, що сім країн-членів НАТО сформували бригаду, покликану роззброїти албанських сепаратистів у Македонії.

Початок третьої декади червня 2001 р. Президент Б. Трайковський повідомив, що переговори представників слов'янських і албанських партій зайшли у глухий кут. Президент поклав провину на албанську сторону.

Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон заявив, що Македонія стоїть на межі громадянської війни. Керівництво НАТО було готове направити в Македонію три тисячі військовослужбовців щоб сприяти роззброєнню повстанців, але за умови досягнення сторонами консенсусу. Державний секретар США Колін Пауелл заявив про готовність американців взяти на тих же умовах участь в операції.

22 червня 2001 р. Лідери албанських бойовиків та македонський уряд підписали угоду про перемир'я. Представники НАТО і Євросоюзу запропонували президенту Македонії проект змін до конституції країни. Зміни передбачали утворення на території Македонії албанських адміністративних одиниць, використання у парламенті та державних установах албанської мови, надання більшої самостійності місцевим виконавчим органам влади.

Третя декада червня 2001 р. Масові заворушення сталися у столиці — місті Скоп'є. Демонстранти вимагали відставки президента і уряду. 25 червня такі вимоги висували поліцейські-резервісти, які вдерлися до парламенту і зчинили стрілянину в повітря. Вони звинувачували президента Бориса Трайковського і прем'єр-міністра Любче Георгієвського у неспроможності придушити повстання албанських сепаратистів. Ситуація загострилася після того як македонські власті дозволили півтисячному загону бойовиків-албанців зі зброєю у руках залишити селище Рачиново.

Збройні сутички були біля міста Тетово. Там загинув, принаймні, один македонський вояка. Були поранені.

Третя декада червня 2001 р. Після 3-денних боїв знову укладено перемир'я між урядовими військами та сепаратистами-албанцями.

Близько 800 албанських бойовиків, які за свою базу мали село Рачиново (поблизу Скоп'є) і погрожували атакувати столицю, після укладення перемир'я розпочали відходити до села Липково.

Початок липня 2001 р. У Скоп'є перебував спеціальний посланець США Дж. Пард'ю. Дещо раніше так перебував і спеціальний посланець Євросоюзу Франсуа Леотар. Вони вели переговори з керівництвом країни.

На півночі країни точилися бої між урядовими військами і албанськими сепаратистами. Вони також обстріляли з мінометів позиції урядових військ поблизу міста Тетово. Один македонський вояка загинув. Поблизу села Радош (північніше міста Куманово) на кордоні з Косовим сталися запеклі сутички. Були поранені.

Початок липня 2001 р. Президент Б. Трайковський відкинув пропозицію міністра закордонних справ Греції Андреаса Папандреу про проведення міжнародної конференції про ситуацію у Македонії.

На півночі Македонії точилися запеклі бої. Третина албанського населення Скоп'є втекла на північ. Слов'янське населення тікало з північних районів у південні.

5 липня 2001 р. У ніч проти цього дня албанські війська розгорнули новий наступ у районі м. Тетова. Захоплено ними два села.

На півночі точилися запеклі бої між урядовими військами і албанськими повстанцями.

У столиці країни вели переговори лідери слов'янських і албанських політичних партій.

Йшлося про внесення змін до конституції, спрямованих на розширення прав албанського населення Македонії.

Кінець першої декади липня 2001 р. Лідери партій македонських албанців — Демократичної партії та Партії демократичного процвітання відхили план мирного врегулювання, запропонований кілька днів тому Сполученими Штатами Америки та Євросоюзом. Албанці виступали за децентралізацію країни, право вето на рішення парламенту, розширення використання албанської мови.

Сталися нові збройні сутички поблизу міста Тетова на північному заході Македонії.

11 липня 2001 р. У м. Скоп'є тривали переговори керівників слов'янських і албанських політичних партій. Албанці неохоче ставилися до плану мирного врегулювання, запропонованого західними експертами. Азіф Толмежані — віцепрезидент албанської партії Демократичного процвітання заявив, що план не враховував основних вимог македонських албанців.

Албанські сепаратисти проголосили своєю територією район на північ від Тетова та квартал Дреновец у м. Тетово.

Початок другої декади липня 2001 р. Представники слов'янських і албанських партій вели переговори у Скоп'є.

Конкретних результатів переговорів не приносили. Албанські партії критично ставилися до мирного плану, запропонованого західними експертами та звинувачували власті у небажанні внести зміни до конституції, спрямовані на розширення прав македонських албанців.

Середина липня 2001 р. Спеціальний посланець США в Македонії Дж. Пард'ю заявив, що з'явилася надія на досягнення компромісу на переговорах слов'янських і албанських партій про внесення змін до конституції.

Початок другої половини липня 2001 р. Прем'єр-міністр Македонії Любчо Георгієвський звинуватив країни Заходу у грубому намірі розділити країну.

18 липня 2001 р. Глави зовнішньополітичних відомств США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Іспанії та Росії обговорювали у Римі ситуацію у Македонії.

Друга декада липня 2001 р. У столиці м. Скоп'є відбулася велелюдна демонстрація слов'ян — македонців. Протестували проти капітулянтської політики уряду.

Представники слов'янських партій рішуче відкидали вимогу албанців про надання їх мові статусу державної.

Албанські сепаратисти закріпилися в албаномовній частині міста Тетова.

Міністри закордонних справ країн Євросоюзу ухвалили спільне рішення про заборону лідерам албанських сепаратистів з Македонії перетинати кордони держав ЄС. «Чорний список» Євросоюзу містив понад три десятки прізвищ.

Рішення про дату набрання чинності заборони мав ухвалити координатор зовнішньої політики Євросоюзу Хав'єр Солана.

Уряд Македонії твердив, що повстанці збирають гроші у Німеччині та Бельгії і фінансують ними збройну боротьбу.

Кінець другої декади липня 2001 р. Власті Македонії не погоджувалися на надання албанській мові статусу державної та на створення підрозділів албанської поліції, не підпорядкованих міністерству внутрішніх справ. Посланець США Дж. Пард'ю і посланець Євросоюзу Франсуа Леотар намагалися вивести переговорний процес з глухого кута.

На півночі країни збройні формування албанців намагалися поширити свій контроль на нові території.

19 липня 2001 р. Перервано переговори слов'янських і албанських політичних партій. Урядова сторона відмовилась виконати кілька умов мирного плану, запропонованого західними експертами.

Початок третього декади липня 2001 р. На півночі країни точилися збройні сутички. Бої були біля Тетова, Росташ (на кордоні з Албанією), Куманово (неподалік від кордону з Косово).

Міністерство оборони Македонії звинуватило НАТО у порушенні повітряного простору країни — два вертольоти із міжнародних сил підтримання миру у Косова (КФОР) здійснили посадку поблизу м. Тетова на території, контрольованій сепаратистами. Представник НАТО в Македонії Баррі Джексон не визнавав цю інформацію.

Прем'єр-міністр Любче Георгієвський різко критикував Захід за потурання албанським сепаратистам. У боях брали участь воєнні літаки урядових військ.

22 липня 2001 р. Автоколона, яка прямувала до міста Тетова, потрапила під перхресний вогонь. В одному з автомобілів знаходився міністр внутрішніх справ Любе Босковський. Ніхто не потерпів.

24 липня 2001 р. Пізно ввечері у Скоп'є сталися масові заворушення. Юрби людей вигукували антиалбанські і антизахідні гасла. Жбурляли каміння у вікна посольств США, Великої Британії, Німеччини та представництва Організації з безпеки і співробітництва у Європі. Підпалювали автомобілі, що належали цим установам. Демонстранти звинувачували Захід у потуранні албанським заколотникам.

Частина свого персоналу США евакуювали зі Скоп'є.

25 липня 2001 р. У ніч проти цього дня припинилися бої у районі Тетова.

Вранці ж спалахнули з новою силою. Повстанці захопили міський стадіон.

Загинули македонський військовослужбовець і 16-річна дівчина.

Були і поранені.

Третя декада липня 2001 р. Представник НАТО в Македонії Баррі Джексон підтвердив, що укладено угоду про виведення загонів національно-визвольної армії албанців з тих позицій, які вони захопили 5 липня.

Угоду підписали представники уряду і командування збройних сил повстанців.

У Скоп'є знову сталися заворушення. Демонстранти намагалися захопити будинок парламенту. Звинувачували владу у нерішучості.

30 липня 2001 р. У м. Охрид тривали переговори керівників слов'янських та албанських партій Македонії. Посередниками були посланці США та Євросоюзу — Дж. Пард'ю та Франсуа Леотар.

Найгостріші питання — утворення албанських підрозділів поліції та надання албанській мові статусу державної у тих районах, де албанці становлять щонайменше 20 відсотків населення.

1 серпня 2001 р. У курортному місті Охрид тривали переговори представників слов'янських і албанських партій.

Міністерство оборони США тимчасово вивело з Македонії сотню своїх вояків. Їх було переведено до Косова. Після антизахідних демонстрацій у Скоп'є з Македонії виїхала більшість співробітників посольства США та членів їх сімей.

1 серпня 2001 р. Президент Б. Трайковський ввечері підтвердив попередню домовленість, що албанська мова матиме статус офіційної в тих районах, де кількість албанського населення перевищує 20 відсотків.

Посередники — Джон Пард'ю і Франсуа Леостар, заявили що на переговорах в Охріді між слов'янськими і македонськими політичними партіями досягнуто прориву у мовному питанні.

Перша декада серпня 2001 р. Представники основної слов'янської партії країни на чолі з Любчо Георгієвським повернулися за стіл переговорів і вони продовжилися.

Посередник від ЄС на переговорах в Охріді Франсуа Леотар повідомив, що угоду про мирне врегулювання буде підписано 13 серпня.

Перша декада серпня 2001 р. На переговорах в Охріді досягнуто домовленості про реформування поліції.

Командир визвольної національної армії македонських албанців Алі Ахметі стежив за ходом переговорів в Охріді зі свого штабу у місті Призрен (Косово). Переговори в Охріді відбувалися за сценарієм албанських повстанців.

Кінець першої декади серпня 2001 р. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон знову пообіцяв, що у разі підписання мирної угоди сили альянсу роззброять албанських повстанців. Представник НАТО в Скоп'є Ганс-Йорг Айфер підтвердив цей намір, наголосивши, що передусім йдеться про міномети, гранатомети і засоби противоповітряної оборони.

12 серпня 2001 р. Власти Македонії ухвалили рішення про одностороннє припинення о 19:30 того дня бойових дій у районах конфлікту. Македонські військовослужбовці могли використовувати зброю лише у відповідь на провокації сепаратистів.

13 серпня 2001 р. Між албанськими сепаратистами і урядом Македонії підписана чергова угода про перемир'я.

13 серпня 2001 р. На переговорах в Охріді представники слов'янських і албанських партій підписали угоду про конституційні зміни.

Початок другої декади серпня 2001 р. Президент Б. Трайковський відправив у відставку начальника штабу армії Павла Петровського. Загибель десяти македонських військовослужбовців поблизу Тетова та інші несприятливі події для уряду, спричинили цю відставку.

Друга декада серпня 2001 р. У резиденції президента Македонії Б. Трайковського підписано рамкову угоду про мирне врегулювання міжетнічної кризи в країні.

При підписанні угоди був присутній Генеральний секретар Північноатлантичного альянсу Джордж Робертсон.

14 серпня 2001 р. Генсек НАТО Джордж Робертсон проінформував представників 19 країн—членів НАТО про свою поїздку до Скоп'є і підписання мирної уго-

ди між слов'янськими і албанськими політичними партіями Македонії. У Брюсселі відбулася позачергова сесія Ради НАТО, Рада обговорювала подробиці введення в Македонію контингенту вояків НАТО для контролю процесу роззброєння албанських повстанців. Операція дістала назву «**Основний урожай**». До її виконання залучалося 3,5 тис. вояків блоку з 12 країн—членів. Командувачем було призначено данського генерала Гуннара Ланге.

Командування албанської визвольної національної армії підтримало мирну угоду і обіцяло провести роззброєння впродовж 45 днів.

14 серпня 2001 р. Албанські повстанці обстріляли село Беловіште поблизу Тетова. Армійські підрозділи завдали удару по позиціях заколотників за 20 км. на північ від Скопє, Македонські війська застосовували гармати танків та важку артилерію.

Інцидент стався через добу після чергової домовленості про припинення вогню.

Друга декада серпня 2001 р. Представники 13 країн — членів блоку НАТО ухвалили відправити до Македонії перший загін миротворців. Його завдання — розпочати контроль за роззброєнням албанських повстанців. Першим мав прибути загін британських миротворців чисельністю 400 вояків. Уряд Македонії дав згоду на розміщення контингенту військовослужбовців НАТО. Уряд також оголосив амністію албанським повстанцям — за винятком тих, хто скоїв тяжкі злочини або відмовився скласти зброю.

Кінець першої половини серпня 2001 р. Політичні партії Македонії склали угоду про конституційні зміни. НАТО ухвалила рішення про початок операцій «**Основний урожай**», мета якої полягала у нагляді за добровільним складанням зброї албанськими бойовиками у Македонії. До Македонії було вирішено послати військовий контингент НАТО численністю 3,5 тис. чол.

17 серпня 2001 р. До Македонії прибув перший контингент НАТОвських військ у складі чотирьохсот солдатів. Переважна більшість їх були британцями.

Ці війська мали виконати необхідну роботу для прибуття до Македонії трьох тисяч НАТОвських вояків для збирання зброї албанських повстанців.

19 серпня 2001 р. До Македонії прибув передовий загін миротворців НАТО. Це були передусім, британські та чеські військовослужбовці.

Командувач визвольної національної армії македонських албанців Алі Ахметі заявив про готовність його загонів роззброєння.

19 серпня 2001 р. На північному заході Македонії спалахували перестрілки.

Третя декада серпня 2001 р. Війська НАТО розпочали в Македонії збір зброї албанських партизан (операція «*Essential Harvest*» («*Суттєвий (основний) врожай*»)).

Початок третьої декади серпня 2001 р. У районі міста Тетово знову спалахнула перестрілка. Підірвано православну церкву. Албанські повстанці заперечували свою причетність.

Уряд вирішив перенести перепис населення на 2002 рік, який передбачала мирна угода. Албанці твердили, що їх у Македонії — щонайменше третина загальної кількості населення. Власті вважали таку кількість перебільшеною.

27 серпня 2001 р. Тривала підготовка до роззброєння албанських сепаратистів.

Командувач контингенту НАТО в Македонії генерал Гуннар Ланге повідомляв, що албанці мали два бронетранспортери, 130 мінометів, 200 кулеметів і близько трьох тисяч автоматів. З цим не погоджувалися власті Македонії і запевняли, що в руках албанських сепаратистів 80 тис. одиниць зброї.

27 серпня 2001 р. Албанські сепаратисти здали 400 одиниць зброї. Переважно це була стрілецька зброя. Траплялися важкі кулемети, міномети, протитанкові міни.

Кінець третьої декади серпня 2001 р. Загинув один британський військовослужбовець. Невідомий кинув в його автомобіль уламок бетону.

До Скоп'є прибув Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон.

29 серпня 2001 р. В одній зі шкіл Скоп'є стався вибух.

Кінець серпня 2001 р. Македонію відвідав Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон. Заявив, що термін перебування миротворців НАТО може бути продовжений, але ненабагато. Закликав парламент схвалити конституційну реформу.

Представник НАТО у Скоп'є заявив, що албанські повстанці здали вже третину наявної у них зброї.

31 серпня 2001 р. У парламенті Македонії розпочалися дебати про внесення змін до конституції країни, спрямованих на розширення прав албанської меншини.

Біля ресторану у Скоп'є вибухнула бомба. Потерпілих не було.

У результаті вибуху на автозаправці на трасі Тетово-Гостивар загинули два албанці. Понад 20 чол. дістали поранення.

Обстрілювалися блок — пости македонської армії.

1 вересня 2001 р. Албанські повстанці заблокували дорогу на північ від Тетова і перешкоджали біженцям — слов'янам повертатися до своїх домівок. На знак протесту парламент країни призупинив дебати про розширення прав албанців. Посланець ЄС Франсуа Леотар та його колега з США Джон Пард'ю негайно закликали парламент відновити обговорення.

4 вересня 2001 р. Серйозні сутички мали місце неподалік села Радута, що знаходиться поблизу Скоп'є. Бойовики атакували армійські підрозділи у районі Тетова. Повстанці і місцеве албанське населення перешкоджали біженцям-слов'янам у поверненні до своїх сіл.

Парламент і уряд Македонії розколовся у ставленні до охридських угод. Міністр оборони Владо Бучковський та заступник начальника генштабу Драган Андреєвський підтримували угоди та операцію НАТО. У багатьох населених пунктах створювалися загони ополченців «Поскок» з метою захисту від албанців.

У Скоп'є відбулися антиалбанські виступи і погроми. 4 вересня стало відомо, що вибухи у Скоп'є організували сепаратисти, щоб змусити дрібних торговців-албанців фінансувати повстанців. Президент Б. Трайковський заявив, що коли парламент не схвалить охридських угод, то у країні розпочнеться громадянська війна. На цю заяву спікер парламенту Стоян Андов відповів, що війна вже йде.

Початок вересня 2001 р. Глава уряду Любчо Георгієвський, спікер парламенту Стоян Андов, начальник генштабу Методій Стамболинський та представники правлячої слов'янської партії — Всемакедонського революційного об'єднання відмовлялися підтримати Охридські угоди.

Командування македонської армії твердило, що впоролось би із заколотниками впродовж двох місяців, якби не втрутилось НАТО.

До складу миротворців НАТО приєдналися 47 німецьких вояків.

Командування експедиційного корпусу заявляло, що албанські сепаратисти здали вже третину своєї зброї. Генерал Гуннар Ланге вважав, що у албанців було 3300 одиниць зброї.

Президент Борис Трайковський зазначав, що сепаратисти мали 70—80 тис. одиниць зброї.

Поки що албанці здавали старі гвинтівки та автомати.

5 вересня 2001 р. Парламент продовжував обговорення конституційної реформи. Натовські миротворці продовжували операцію «Суттєвий врожай». Албанські повстанці обстрілювали слов'янські села.

6 вересня 2001 р. Македонський уряд вніс зміни до конституції країни відповідно до угоди про перемир'я від 13 серпня 2001 р.

Перша декада вересня 2001 р. Скоп'є відвідав міністр закордонних справ Німеччини Йошка Фішер. Переконавав депутатів македонського парламенту схвалити Охридські угоди.

До Йошка Фішера Македонію вже відвідали представники Євросоюзу, Франсуа Леотар і Хав'єр Солана, генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон, міністр закордонних справ Великої Британії Джек Стро та представник США Дж. Пард'ю.

17 вересня 2001 р. Парламент обговорював можливість проведення загальнонаціонального референдуму щодо надання чинності окридським угодам, ухваленим 13 серпня. Соціал — демократична партія Македонії заявила, що вийде з уряду у разі проведення референдуму.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Координатор Євросоюзу з питань зовнішньої політики Хав'єр Солана закликав парламент відхилити пропозицію про проведення референдуму щодо охридських угод. Зазначав, що зволікання з конституційною реформою є небезпечними.

Нова демократична партія Македонії висунула пропозицію про проведення референдуму.

20 серпня 2001 р. До Скоп'є прибув командувач сил НАТО в Європі Джозеф Роустон.

Кінець першої декади вересня 2001 р. Тривало збирання зброї, яку здавали албанські повстанці. Операцію планували завершити до 26 вересня.

27 вересня 2001 р. Визвольна народна армія албанських сепаратистів оголосила про свій саморозпуск та роззброєння.

Кінець третьої декади вересня 2001 р. Командування НАТО оголосило про завершення операції «Основний урожай». Албанські повстанці здали 3381 одиниць зброї. Це на 81 одиницю більше, ніж очікувалось. Власті Македонії вважали, що албанські сепаратисти просто позбулися непотрібних їм застарілих гвинтівків і пістолетів, а нову зброю вони і не думали здавати.

Початок жовтня 2001 р. Рада національної безпеки, очолювана президентом

Б. Трайковським заявила про доцільність повернення урядових підрозділів поліції у райони, захоплені албанськими заколотниками. Міністр внутрішніх справ Любе Босковський заявив, що це може статися негайно.

22 жовтня 2001 р. Розпочалася перша стадія мирного плану, запропонованого Македонії Заходом, — на території, захоплені албанськими повстанцями, введено змішані слов'яно-албанські підрозділи поліції.

24 жовтня 2001 р. Парламент Македонії повернувся до розгляду конституційної реформи, спрямованої на розширення прав албанського населення Македонії.

Третя декада жовтня 2001 р. Спікер парламенту Стоян Андов наполягав на по-статейному розгляді законопроекту про конституційну реформу.

Представники партій македонських албанців, виступали за голосування щодо законопроекту в цілому.

Кінець жовтня 2001 р. Президент Македонії Б. Трайковський відвідав Україну. Отримав згоду Президента України Л. Кучми на відновлення поставки зброї з України в Македонію. З України Б. Трайковський поїхав до Москви.

Кінець жовтня 2001 р. До Москви прибув президент Македонії Б. Трайковський.

Тема переговорів — шляхи врегулювання міжетнічного конфлікту в Македонії та загальна ситуація на Балканах.

1 листопада 2001 р. Тривало обговорення конституційної реформи, що передбачала розширення прав албанського населення країни.

За прогнозами спікера парламенту Стояна Андова голосування мало відбутися 8 листопада, а вже 12 листопада вона мала набути чинності.

Початок листопада 2001 р. Територія між містом Тетово і провінцією Косово контролювалася озброєними албанцями. Відповідно до охридських угод зброю албанці мали здати ще у серпні.

Спікер македонського парламенту Стоян Андов знову відклав розгляд проекту конституційної реформи.

Кінець першої декади листопада 2001 р. Обговорення 15 поправок до конституції було призупинено з огляду на незгоду албанської Партії демократичного процвітання з деякими формулюваннями. Дві слов'янські партії та інша албанська, запропонували компромісний варіант.

У Македонії перебував Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон та голова Організації з безпеки і співробітництва у Європі Мірчо Джоано.

11 листопада 2001 р. Поліція заарештувала сімох албанців. Вони везли зброю у своєму автомобілі. За кілька годин після цього озброєні албанці викрали 13 македонців — слов'ян в одному із сіл неподалік міста Тетова.

12 листопада 2001 р. Вранці в сутичці з албанцями загинули два македонських поліцейських.

Друга декада листопада 2001 р. Албанська національна армія визнала, що її члени вбили трьох македонських поліцейських та захопили десятки заручників. Ці акти вчинено у відповідь на арешт сімох албанських бойовиків, які нелегально перевозили зброю з Косова до Македонії. Сепаратисти погрожували знову розпочати бойові дії. Захід закликав керівництво Македонії до стриманості.

Парламент продовжував розгляд конституційної реформи.

16 листопада 2001 р. Парламент схвалив 15 поправок до конституції країни. Вони розширили права албанського населення країни.

Президент Б. Трайковський у листах до НАТО, Євросоюзу та Організації з безпеки і співробітництва у Європі підтвердив надання амністії албанським повстанцям.

НАТО, ЄС та ОБСЄ привітали рішення македонського парламенту.

Початок третьої декади листопада 2001 р. Соціал-демократичний союз і Ліберальна партія заявили про вихід з уряду національної єдності.

Третя декада листопада 2001 р. Поблизу міста Тетова тривало екстумация масового поховання людей, яких було вбито з вогнепальної зброї.

24 січня 2002 р. Парламент знову розглядав законопроект про місцеве самоврядування. Він передбачав розширення прав місцевих органів влади передусім у районах компактного проживання албанців. Цей законопроект парламент не затвердив у грудні 2001 р. У зв'язку з цим було відкладено міжнародну конференцію про надання Македонії фінансової допомоги.

Представник Євросоюзу у Македонії Ален де ла Руа повідомляв, що чотири провідні партії країни (дві албанські та дві слов'янські) досягли домовленості про ухвалення цього закону.

8 березня 2002 р. Парламент Македонії ухвалив рішення про амністію колишнім бойовикам «Визвольної народної армії» албанських македонців.

Друга декада березня 2002 р. У Брюсселі відбулася міжнародна конференція щодо Македонії. Брала участь у ній представники майже 50 країн. Було вирішено надати допомогу Македонії на 270 млн доларів. Єврокомісія планувала 2002 року надати допомоги на 100 млн дол. Німеччина обіцяла надати 60 млн дол. впродовж двох років.

Щедрість Євросоюзу і Світового банку пов'язувалася з рішенням македонського парламенту про надання амністії албанським повстанцям.

15 вересня 2002 р. Парламентські вибори. Правляча правоцентриська коаліція на чолі з прем'єр-міністром Любчо Георгієвським зазнала поразки. Понад половину місць у парламенті, який налічує 120 місць, завоював лівоцентриський блок «Разом за Македонію». Лідером блоку був колишній комуніст, лідер Соціал-демократичного союзу Македонії 39-річний Бранко Црвенковський. Прихильники Л. Георгієвського отримали 34 мандати. Демократичний союз за інтеграцію, очолюваний колишнім лідером албанських повстанців Алі Ахметом, завоював 12 мандатів. Свою поразку визнав лідер поміркованих македонських албанців Арбен Джафері.

Кількість албанських депутатів у парламенті Македонії досягла 30 чол. На виборчі дільниці з'явилось 70 відсотків виборців Організація з безпеки і співробітництва у Європі надіслала на вибори 900 спостерігачів. Війська НАТО у Косово було приведено до стану бойової готовності.

1 листопада 2002 р. Прем'єр-міністром став Бранко Црвенковський.

Середині грудня 2002 р. Під час презентації нової (скороченої) місії НАТО у Македонії стався скандал. Виступи представників альянсу на презентації розпочали перекладатися албанською мовою. Зал засідання демонстративно залишили президент Македонії Б. Трайковський, міністр оборони Владо Бурковський, міністр закордонних справ Ілінка Митрева, представники служби безпеки, кількох слов'янських партій. Переклад македонці — слов'яни вважали замаскованою підтримкою албанського націоналізму. Місія НАТО була здивована демаршем: Македонія — кандидат на членство в НАТО.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Озброєні албанці вчинили напад на військовий патруль на півночі країни неподалік кордону з провінцією Косово. Кілька албанців було вбито. Урядові війська встановили контроль над двома населеними пунктами. Цей конфлікт був найзначнішим впродовж останніх двох років.

Наприкінці листопада 2003 р. сепаратисти активізувалися і вимагали вивести урядові війська з міста Куманове.

26 лютого 2004 р. В авіакатастрофі загинув президент Борис Трайковський. Свого часу пережив кілька замахів на своє життя. Вважався прихильником Заходу. Авіакатастрофа сталася на території Боснії і Герцеговини за півсотні кілометрів на південь від міста Мостар. На борту літака разом з президентом перебувало ще дев'ять осіб. Вони летіли на міжнародну конференцію країн — донорів Македонії. Рятувальники знайшли уламки літака. Верховний комісар із зовнішньої та оборонної політики Європейського Союзу Хавер Салана вважав Б. Трайковського своїм другом.

47-річний Б. Трайковський був «поміркованим націоналістом». Йому були притаманні мудрість, стриманість. Йому вдалась спинити в країні громадянську війну.

28 квітня 2004 р. У Македонії відбувся другий тур президентських виборів.

Суперниками були прем'єр-міністр Бранко Црвенковський та опозиційний кандидат лікар — кардіолог Сашко Келев. У першому турі вони набрали відповідно 42 і 34 відсотки голосів. Поміркована албанська партія підтримувала на виборах главу уряду, а радикальна — вибори ігнорувала взагалі.

Кінець квітня 2004 р. Центральна виборча комісія після обробки 99 відсотків бюлетенів повідомила, що президентом країни обрано кандидата від Соціал-демократичного союзу — чинного прем'єр-міністр Бранко Црвенковського.

За переможення у другому турі віддали голоси 62 % виборців. Суперник — Сашко Келев набрав 37 %. Переможений негайно звинуватив переможця у порушенні законодавства про вибори.

17 грудня 2004 р. Прем'єр-міністром став Владо Бучковський.

104. МАЛАВІ

Початок 2001 р. Катастрофічно поширювалася епідемія СНІДу. У країні налічувалося близько 800 тисяч дітей-сиріт, батьки яких померли від СНІДу.

Липень 2002 р. Німеччина та Італія списали значну застину боргу. 65 % населення країни проживало за межею бідності, а 20 % — було уражено вірусом СНІДу.

Жовтень 2002 р. Борги також списали США (14 млн дол.), МВФ (23 млн дол.), Світовий банк (50 млн дол.), Міжнародна асоціація розвитку (40 млн дол.), Євросоюз (6 млн євро).

23 травня 2004 р. Президентом країни став Бінгу ва Мутарина.

До нього посаду з 17 травня 1994 року посаду обіймав Бакілі Мулузі. Він переобирався 15 червня 1999 року.

105. МАЛАЙЗІЯ

Початок третьої декади березня 2001 р. Зареєстровано випадки зараження ящуром малолітніх дітей. Впродовж останніх двох тижнів у невеликому місті Купаї захворіло 13 дітей віком від одного до п'яти років.

21 листопада 2001 р. Помер Верховний правитель султанату Семлангор.

22 листопада 2001 р. В Куала-Лумпурі відбувся похорон короля Салахуддіна Абдулі Азіза. Помер він на 76-ому році життя від серцевої недуги. У Малайзії король має символічну владу. Обирається на 5 років з-поміж правителів тринадцяти султанатів. Свого часу померлий король брав активну участь у боротьбі за незалежність.

13 грудня 2001 р. Новим Верховним правителем обрано раджу Пермісу-Сієда Сурадждіна ібн аль-Мархум Сієд Путра Джамамулайда.

Червень 2002 р. Прем'єр-міністр Мохатхір Махаммад заявив, що 25 жовтня 2003 р. піде у відставку.

Початок другої декади вересня 2002 р. Прем'єр-міністр Малайзії Махатхір Мохаммад зробив заяву, що США та їх союзники розлютили і налаштували проти себе величезну армію мусульман у всьому світі. Поділив точку зору гарвардського політолога Самуеля Хантингтона, що відбувається війна цивілізацій.

Жовтень 2003 р. Прем'єр-міністр Махатірі бін Мохаммад, який понад два десятиріччя обіймав посаду, заявив про намір піти у відставку.

31 жовтня 2003 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Датун Абдуллах бін Ахмад Бадаві. Був прихильником наступництва.

106. МАЛІ

Лютий 2002 р. У столиці — м. Бамако відбувся чемпіонат Африки з футболу.

28 квітня 2002 р. Відбувся перший тур президентських виборів. Відставний генерал А. Т. Туоре здобув 28,7 % голосів. Сумайла Кіссе, — кандидат «Альянсу за демократію» завоював 21,3 відсотки, колишньому прем'єр-міністру — Бубакару Кейті дістався 21 відсоток.

12 травня 2002 р. Проведено другий тур голосування на президентських виборах. Переможцем виявився А. Т. Туоре. Був керівником державного перевороту у 1991 р. Тоді впродовж 14 місяців був главою держави.

8 червня 2002 р. Пост президента обійняв Амаду Тумані Труре.

9 червня 2002 р. Прем'єр-міністром країни призначено Ахмеда Мохаммеда Аг Хамані. Уряд складався з прихильників чинного президента, соратників Б. Кейти та представників коаліції, близьких до партії «Адема».

14—28 липня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборців була низькою — 25,6 %. У другому турі жодна з партій не завоювала абсолютної більшості. Партія президента здобула 2 місця, «Адема» — 45, а партія Б. Кейти — 46.

Серпень 2005 р. Уряд започаткував виконання програми з надання соціальних гарантій пенсіонерам та інвалідам.

Грудень 2005 р. Розпочалася програма забезпечення доступної освіти для дітей — інвалідів та сиріт.

107. МАЛЬДІВИ

Кінець грудня 2004 р. Цунамі накрила третину території Мальдів. Країна складається з 1190 коралових островів. Населення проживало на 202 островах. 13 заселених островів були повністю зруйновані. Знищено курорти і риболовецькі селища. Найвища точка — 2 метри над рівнем океану.

ПРООН висунула ініціативу щодо відновлення помешкань, зруйнованих цунамі.

9 січня 2005 р. Країну відвідав Генеральний секретар ООН Кофі Аннан. На власні очі бачив наслідки цунамі, що напали на острів 26 грудня 2004 р. Для відродження туристичної галузі потрібно буде кілька років.

Квітень 2005 р. Відкрито єдиний у світі підводний ресторан. Він знаходиться на кораловому рифі на глибині 5 метрів.

108. МАЛЬТА

9 березня 2003 р. Відбувся референдум про приєднання Мальти до Євросоюзу. Не брали участь у голосуванні 9 відсотків виборців. Це — вдвічі більше ніж зазвичай. 54 відсотки тих, хто взяв участь у голосуванні, висловилися за членство Мальти в Євросоюзі.

12 квітня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборців — 96 %. За «Націоналістичну партію» (проєвропейську) прем'єр-міністра Едварда Фенечі Адамі віддали свої голоси 51,7 % виборців. Партія отримала 34 депутатські мандати. Лейбористська партія завоювала 31 мандат (47,6 % голосів). Цій партії членство в Євросоюзі не подобається.

Грудень 2005 р. У Міжнародному аеропорту Мальти встановлено великий вертеп. Зображує сцену Різдва Христового. Фігури мають натуральну величину. Такі вертепи створювалися для монастирів на Мальті, розпочинаючи з XVII століття. Вертеп створено під керівництвом отця Чарльза Велла.

Грудень 2005 р. Ресторан «Та Френч» виборов звання «Кращий ресторан країни». Знаходиться він на фермі XIV століття, що на дорозі з Вікторії до Марсалфору. Було проаналізовано 60 тисяч анкет. Опитування виконувалося виданням «Ресторанний гід».

Червень 2001 р. Колишній державний секретар США Дж. Бейкер представив план врегулювання конфлікту у Західній Сахарі. Дж. Бейкер діяв як посередник.

Початок другої декади червня 2002 р. Оголошено про арешт у травні трьох громадян Саудівської Аравії, які готували теракт проти військових кораблів США і Великої Британії у Гібралтарі.

Перша декада грудня 2002 р. У Рабаті відновився судовий процес над трьома громадянами Саудівської Аравії. Їх звинувачували у підготовці терористичних актів проти американських та британських військових кораблів у Середземному морі. Вони нібито планували придбати три катери, навантажити їх вибухівкою і підірвати разом із собою біля кораблів. Адвокати та опозиція твердили, що кримінальна справа була сфабрикована.

16 травня 2003 р. У місті Касабланка — 5 майже одночасних вибухів. Об'єкт терористичних актів — єврейський центр, іспанський громадсько-культурний заклад (Casa de Espana), бельгійське консульство. Задіяно 14 терористів-смертників. Вони поділилися на 5 груп. Використовувалися автомобілі, завантажені вибухівкою. 13 (за іншими даними — 12) терористів загинуло. Одного з них затримано у стані тяжкого поранення. Окрім терористів загинули ще 29 людей. Поранено понад сто чоловік. Міністр внутрішніх справ Мустафа Сахель повідомив, що теракти були вчинені угрупованням «Джихад Салафі».

Кінець травня 2003 р. Парламент ухвалив закон проти тероризму. Спрощено процедуру розслідування запланованих та скоєних терактів. Передбачено суворіші покарання. Правозахисним громадським організаціям закон не сподобався.

Кінець вересня 2003 р. Двох 14-річних сестер-близнят засуджено до п'яти років ув'язнення. Безпосередніми виконавцями терористичного акту проти королівської армії мали бути ці дві сестри. Сестер-близнят було заарештовано на початку вересня 2003 р.

Третя декада грудня 2003 р. Король Мохаммед VI запропонував парламенту прийняти поправки до Сімейного кодексу.

Спроба перегляду Сімейного кодексу у 2000 році закінчилася невдачею. Пропозиції першої в історії монархії жінки-радника Зуліхи Насрі викликали ненависть ісламістів. Міністра з соціального захисту сім'ї та дітей Саїда Саді було відправлено у відставку.

Цього разу часи для внесення змін були сприятливішими. Після травневих вибухів у Касабланці громадська думка була налаштована проти радикальних ісламістів.

24 лютого 2004 р. Вранці стався землетрус на півночі країни в районі міста Ель-Хосейма. Сила землетрусу — 6,5 бала за шкалою Ріхтера. Мали місце численні руйнування, практично повністю знищено селище Айт-Камара. Число жертв — близько шестисот осіб. Поранено понад триста людей.

Друга декада травня 2004 р. Лікарі однієї з лікарень Рабата прооперували 69-річну жінку. Кесаревим розтином з її матки був видалений муміфікований зародок, зачатий 46 років тому. Зародок загинув на ранніх стадіях свого розвитку. Протягом певного часу до операції пацієнтка скаржилась на сильні болі у животі.

Друга декада червня 2005 р. У Гібралтарській протоці за 20 км. на схід від міста Танжер потонув човен з нелегальними іммігрантами. На борту перебувало 90 африканців, які прямували до Іспанії. Загинули 12 осіб. Поміж них — шестеро дітей.

Червень 2002 р. У доповіді Організації економічного співробітництва і розвитку зазначалося, що країна використовується для відмивання грошей, отриманих незаконним шляхом.

Березень 2003 р. Зайшли у глухий кут переговори із США про еміграцію. Відбувалися у рамках переговорів з пакту про вільну асоціацію з США. Американці не хотіли застосувати пакт на своїй території.

111. МЕКСИКА

1 грудня 2000 р. Інаугурація президента Вісенте Фокса Кесади.

Друга декада березня 2001 р. У столиці країни — Мехіко відбулися мітинги на підтримку лідерів сапатитського повстанського руху. До Мехіко прибули 23 керівники повстанців на чолі з субкоманданте Маркосом. 12 березня відбулися переговори лідерів салатистів з урядом країни. Нинішні салатисти були першим повстанським угрупованням, яке прибуло до столиці, розпочинаючи з 1914 року. Тоді в Мехіко вступили повстанські армії Еміпіана Сапати та Панчо Вілья.

2 липня 2001 р. Президент Вісенте Фокс одружився на своїй речниці Марті Сахагун.

9 березня 2002 р. Заарештовано лідера найбільшого наркокартелю — Беньяміна Ареллано Фелкса.

Третя декада березня 2002 р. У місті Монтеррей відбулася конференція ООН з проблем розвитку. У ній брали участь представники понад півсотні країн.

Кінець травня 2002 р. Причина — ворожнеча між сусідніми селами.

Перша декада серпня 2002 р. Пасажирський автобус на великій швидкості врізався у трансформаторну будку. Катастрофа сталася на заході країни в провінції Сіналоа. Тридцять три особи загинули. Ще 16 людей було поранено. У автобуса відмовили гальма.

Початок третьої декади січня 2003 р. На заході країни стався землетрус. Загибло до трьох десятків людей. Епіцентр землетрусу знаходився за 800 км від столиці. Сила землетрусу сягала 7,6 балів за шкалою Ріхтера.

Січень 2003 р. Мали місце великі демонстрації фермерів. Протестували проти зниження тарифів на сільгосппродукцію у рамках НАФТА.

Липень 2003 р. Селяни протестували проти відібрання у них земель для спорудження нового аеропорту неподалік Мехіко.

6 липня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. 300 місць виборювалися простою більшістю, а 200 — пропорціональним представництвом. У шести штатах відбулися вибори губернаторів. Утрималися від голосування 58 відсотків виборців. Партія національної дії втратила 54 мандати. (здобула 153 місця у Конгресі). Революційно-інституціоналістська партія своє представництво збільшила — 224 місця у Конгресі. Парія демократичної революції дісталася 96 мандатів. Три малі політичні партії розділили решту мандатів у Палаті депутатів.

Кінець першої декади вересня 2003 р. У місті Канкун, де відбувалася конференція Світової організації торгівлі, прилюдно покінчив життя самогубством відомий діяч антиглобалістського руху Лі Кван Хе (Південна Корея). Завдавши собі кілька ножових ран, він помер на місці події. Самогубця був керівником національної

асоціації фермерів та рибалок. Асоціація виступала проти глобалізації економічної діяльності.

10 вересня 2003 р. У курортному містечку Канкун відкрилася конференція Світової організації торгівлі. Головна тема — міжнародна торгівля сільськогосподарською продукцією. У центрі уваги перебували питання, пов'язані з субсидуванням сільськогосподарського виробництва та послабленням торгівельних бар'єрів. Президент Мексики Вісенте Фокс відкрив конференцію.

Середина вересня 2003 р. У місті Канкун завершилася конференція Світової Організації торгівлі. Міністри торгівлі з 146 країн світу брали участь у роботі конференції. Підсумкового документу не вдалося прийняти. Розвинені країни намагалися зберегти ринки для своєї сільськогосподарської продукції. Країни, що розвиваються, виступали за припинення розвиненими країнами субсидування свого сільськогосподарського виробництва, сподіваючись, що продукція сільського господарства «третього світу» стане конкурентноздатнішою на світових ринках. Розвинені країни щорічно надавали своєму сільському господарству 300 млрд доларів.

Третя декада вересня 2003 р. Від сильного урагану «Марті» загинули 5 чоловік. Кільканадцять людей зникло безвісті. Від стихійного лиха постраждали близько 20 тисяч чоловік.

Початок третьої декади грудня 2003 р. У п'яти північних штатах зареєстровано температуру мінус десять градусів. У містечку Санта-Барбара вона була мінус шістнадцять. 12 людей загинули від зненацького холоду, який запанував на більшій частині території Мексики.

Перша декада липня 2005 р. Тропічний шторм «Дора» налетів на тихоокеанське узбережжя країни. Зазнав пошкоджень курортний район Акапулько.

Друга декада липня 2005 р. Ураган «Емілі» промчався над півостровом Юкатан. Швидкість вітру сягала 215 км/год. Щонайменше 10 чоловік загинуло. Було закрито порти, зупинено нафтопотік.

Перша декада жовтня 2005 р. Ураган «Стен» спричинив смерть близько півсотні людей.

Перша декада жовтня 2005 р. У зв'язку з наближенням тропічного урагану «Отіс» тисячі сімей евакуйовано з північно-західних районів Мексики.

Друга декада листопада 2005 р. На гірській ділянці автотраси у штаті Сонора сталася аварія. Автоцистерна з аміаком врізалася в переповнений міжміський пасажирський автобус. Він загорівся. Щонайменше 40 чоловік загинуло. Десятки людей отримали поранення.

112. МОЗАМБІК

Лютий 2000 р. Великі повені на півдні країни спричинили найпотужніші впродовж сорока років зливи. Окрім того на країну налетів тайфун. Загинуло щонайменше 600 чол. Житло втратив 1 млн людей.

Перші місяці 2001 р. Мали місце великі повені.

25 травня 2002 р. На півночі країни сталася залізнична катастрофа. Зіткнулися пасажирський та товарний потяги. Вони рухалися назустріч один одному. Катастрофа трапилася в результаті помилки залізничних диспетчерів. Щонайменше 200 чоловік загинуло. Поранено понад півтисячі осіб. Ця катастрофа — найбільша в історії країни. Була і версія про те, що пасажирський потяг зіткнувся з товарним потягом, який стояв на рейках. Зазначалося, що загинули 196 чол.

Грудень 2002 р. Загроза голоду готувала над 650 тисячами людей. Три роки поспіль був неврожай (1999—2001 роки — повні, 2002 р. — засуха).

28 лютого 2003 р. Мозамбик закінчив ліквідацію свого запасу мін. Він налічував 37 318 протипіхотних мін. Для навчальних цілей залишено 1427 мін.

Березень 2003 р. На центральну і південну частини країни налетів циклон «Жафе».

113. МОЛДОВА

Третя декада лютого 2001 р. Відбулися дострокові вибори. Перемогу здобула Компартія. За неї проголосувало 50,2 відсотка виборців. Друге місце посів «Альянс Брагіша» — 13,7 відсотків голосів. Третє місце дісталоя Християнсько-демократичній партії (колишньому Народному фронту) — 8,1 відсотка. Інші 14 партій не подолали 6 % бар'єру і не одержали представництва у парламенті.

Лідер комуністів Молдови Володимир Воронін (етнічний молдаванин) заявив про готовність надання російській мові статусу державної та про бажання Молдови вступити до державного союзу Росії і Білорусі. Дострокові вибори до парламенту стали першими в умовах парламентської республіки. Комуністи одержали 71 мандат (очікували одержати 58), «Альянс Брагіша» — 19, Християнсько-демократична народна партія (ХДНП) — 11 мандатів. Комуністи стали найчисленнішою фракцією парламенту, що дозволило їм сформувати однопартійний уряд (для цього потрібно 51 мандат), обирати свого президента (це вимагає 61 мандат), а також вносити зміни до Конституції (квота — 67 мандатів).

Кінець лютого 2001 р. Лідер Компартії Молдови (партія перемогла на виборах) Володимир Воронін заявив про намір провести референдум про надання російській мові статусу державної та входження Молдови до союзу Росії та Білорусі.

Початок третьої декади березня 2001 р. Спікером молдовського парламенту обрано Євгенію Остапчук. За неї подали голоси 72 депутати парламенту із 98 присутніх у залі. Кандидатуру спікера висунула Компартія Молдови.

4 квітня 2001 р. Парламент обрав президента Молдови. Ним став лідер молдовських комуністів Володимир Воронін.

За В. Вороніна проголосував 71 депутат. Поміж інших кандидатів на пост президента були прем'єр-міністр Думітру Брагіш (здобув 15 голосів) та Валер'ян Кристя (подано 3 голоси). У голосуванні взяли участь 89 із 100 присутніх у залі депутатів. Свого кандидата не висувала фракція Християнсько-демократичної партії. Ця фракція від участі у голосуванні відмовилася.

7 квітня 2001 р. Інаугурація президента В. Вороніна.

7 квітня 2001 р. Уряд прийняв рішення про запровадження з 2002 р. обов'язкового вивчення російської мови з другого класу у національних школах.

19 квітня 2001 р. Прем'єр-міністром призначено Василя Тарлева.

Початок другої декади листопада 2001 р. Група російських військ у Придністров'ї відправила свою техніку (армійські вантажівки, командирські автомобілі та техніку на гусеничному ході) до Росії. Спочатку техніка доставлялася до Наро-Фомінська (Підмосков'я). Звідти — до Афганістану, у розпорядження Північної коаліції. Вивезення техніки було узгоджено з американцями і вони брали активну участь в операції.

Кінець другої декади листопада 2001 р. Президент Росії В. Путін і президент Молдови В. Воронін підписали у Москві договір про дружбу й співробітництво між двома країнами.

Основна увага на переговорах В. Вороніна з В. Путіним, прем'єр-міністром Росії Михайлом Касьяновим, спікерами обох палат Державної думи була присвячена проблемі Придністров'я. Молдова готова була надати Придністров'ю автономію.

З Придністров'я вивезено російську військову техніку. Близько 2,5 тисяч російських вояків залишалися у Придністров'ї.

9 грудня 2001 р. Ігоря Смирнова втретє обрано президентом Придністровської республіки. За нього віддали голоси понад 80 % виборців. Власті Молдови оголосили вибори незаконними і не визнали їх результатів.

Січень 2002 р. Розпочалося нове загострення стосунків між Молдовою і Придністров'ям. Керівництво Придністров'я заявило про намір будувати свої стосунки з Молдовою на засадах конфедерації. Президент Молдови В. Воронін назвав владу президента Придністровської Молдавської Республіки «злочинно-кримінальним режимом».

Січень 2002 р. У Кишиневі відбулися акції протесту, організовані Християнсько-демократичною народною партією під лозунгами «Геть русифікацію і колоніальну політику Росії!». Протести спрямовувалися проти вивчення російської мови у національних школах.

Друга половина лютого 2002 р. Ухвалено рішення про скасування вивчення у школах курсу «Історія румунів» та запровадження предмету «Історія Молдови». Було також вирішено провести дострокові вибори до місцевих органів влади. Ці рішення викликали протести передусім студентів і учнів. В акціях протесту взяли участь десятки тисяч осіб. Протестуючим симпатизувала Румунія.

Третя декада лютого 2002 р. Вища судова палата Молдови ухвалила рішення про незаконність мітингів, які проводила опозиція у Кишиневі. Лідер Християнсько-демократичної партії Юрій Рошка мав намір оскаржити це рішення в арбітражному суді.

Уряд скасував свою постанову про обов'язкове вивчення російської мови у школах.

В результаті протестів було вирішено вивчення російської мови залишити на розсуд батьків, а предмет «Історія Молдови» вивчати після видання відповідних підручників. Рішення про проведення дострокових виборів до місцевих органів влади відмінив Конституційний суд.

Міністра освіти Іліє Ванча указом президента відправлено у відставку. І. Ванча вивчився перед учасниками 70-тисячного мітингу за рішення про вивчення російської мови.

Кінець лютого 2002 р. У Кишиневі тривали мітинги з вимогою відставки президента і уряду, розпуску парламенту, призначення нових виборів.

Міністр внутрішніх справ Василь Дрегенел заявив про свою відставку. Протягом останнього місяця 5 міністрів пішли у відставку за власним бажанням або були звільнені з посад указами президента.

Спілка журналістів Молдови звинуватила власті у порушенні свободи слова та висловила підтримку страйкуючим працівникам національного телебачення. Студенти мітингували у центрі Кишинева. Мітинги були і біля телецентру.

Березень 2002 р. Опозиція організувала «Великі національні збори» — зібрання народу на центральній площі столиці. Збори висунули вимогу до уряду у повному складі подати у відставку протягом двох діб. Опозиція перекрила рух транспорту біля президентського палацу й приміщення парламенту. Ситуацію загострило зникнення популярного опозиційного діяча — Влада Кубрякова.

28 березня 2002 р. У Кишиневі відбувся «марш мовчання». Його учасники звинувачували власті у зникненні 21 березня депутата парламенту від опозиційної Християнсько-демократичної народної партії, члена Парламентської асамблеї Ради Європи Влада Кубрякова. Його пошуки розпочалися лише через три доби. Президент В. Воронін назвав зникнення опозиційного депутата «цинічною провокацією з

далеким прицілом». Керівник парламентської фракції комуністів Віктор Степанюк заявив, що це було провокацією проти Компартії.

3 квітня 2002 р. Акції протесту тривали в Кишиневі. Три тисячі демонстрантів зібралися біля будинку парламенту та палацу президента. 10 тисяч демонстрантів протестували 2 квітня. Вимагали відставки президента та уряду, розпуску парламенту, дострокових парламентських виборів.

Початок квітня 2002 р. Виступаючи по національному телебаченні президент В. Воронін заявив, що не має наміру йти на жодні поступки опозиції.

Християнсько-демократична народна партія вимагала усунення всього комуністичного керівництва Молдови. Колишній глава уряду Думитру Брагіш вимагав створення уряду національної довіри.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Християнсько-демократична народна партія Молдови оскаржила рішення Вищої судової палати Молдови у Європейському суді із прав людини. Судові власті Молдови вважали протестні акції ХДНП незаконними. Автори позову зазначили, що судова влада Молдови порушила право на свободу слова і волевиявлення.

Перша декада липня 2002 р. Представники Росії, України та Організації з безпеки і співробітництва у Європі опрацювали проект угоди про статус Придністров'я. Проект було передано представникам Молдови та Придністров'я. Проект передбачав федеральний устрій країни.

10 лютого 2003 р. У Придністров'ї відбувся референдум про нову Конституцію.

25 травня — 8 червня 2003 р. Відбулися вибори до органів місцевого самоврядування.

Початок вересня 2003 р. У Бендерах (Придністровська Молдавська Республіка) відкрилася гімназія № 3 з українською мовою навчання. В урочистій церемонії взяли участь посол України в Республіці Молдова Петро Чалий та голова Державного комітету у справах національностей та міграції України Геннадій Москаль. Україна подарувала гімназії комп'ютерний клас та навчальну літературу.

Третя декада листопада 2003 р. Президент Росії В. Путін мав намір 25 листопада прибути до Кишинева. Візит не відбувся з огляду на масові мітинги протесту. Біля посольства Росії демонстранти палили російські прапори і портрети В. Путіна. Російський президент сформулював план врегулювання проблеми Придністров'я. План передбачав: Молдова — демілітаризована федеральна держава; Придністров'ю надається автономія; державні мови — молдовська і російська; російські миротворці залишаються у Придністров'ї до 2020 року.

Опозиція закликала президента В. Вороніна не приставати на російський план.

Початок грудня 2003 р. Президент В. Воронін підтримав пропозицію США про розміщення у Придністров'ї міжнародних стабілізаційних сил.

Друга декада травня 2004 р. Утворився блок «Демократична Молдова». Його очолив мер Кишинева Серафим Урехан. За мету поставлено усунення від влади комуністів. До блоку ввійшли альянс «Наша Молдова», Демократична партія та Соціал-ліберальна партія.

Кінець другої декади липня 2004 р. Молдова призупинила свою участь у п'ятисторонніх переговорах щодо мирного врегулювання проблеми Придністров'я. Цей крок розглядався як протест проти політики властей Придністров'я щодо латинської графіки у школах Придністровської Молдавської республіки.

1 серпня 2004 р. Запроваджено економічні санкції проти Придністров'я. Митний департамент Молдови припинив розгляд митних декларацій тих економічних агентів Придністров'я, які не мали бюджетних стосунків з Молдовою. Торгово-промислова палата припинила видачу сертифікатів про походження товарів з При-

дністровської Молдавської республіки. Міністерство транспорту та державне підприємство «Залізниці Молдови» не надавали вагонів для товарів з Лівобережжя Дністра. Санкції запроваджено через закриття в Придністров'ї шкіл, де використовувався латинський алфавіт.

Перша декада серпня 2004 р. Загострення конфлікту у Придністров'ї стало найгострішим впродовж останніх 12 років. Керівник Придністровської республіки Ігор Смірнов заявив, що не уявляє собі утворення якогось об'єднання з Молдовою. Сторони конфлікту влаштували взаємну економічну блокаду. Молдовські військові підрозділи перемістилися до Дністра. Військомати Придністров'я активізували свою діяльність.

Початок другої декади серпня 2004 р. Міністр закордонних справ Придністровської Молдавської республіки Валерій Ліцкай закликав Україну направити у Придністров'я такий же контингент військ, який там має Росія. Донині від України від України в Придністров'ї були присутні лише військові спостерігачі.

Друга декада серпня 2004 р. Директор школи-інтернату та десяток її учнів з міста Бендери (Придністровська Молдавська республіка) подали скаргу на Росію до Європейського суду з прав людини. Скаржники вказували, що влада Придністров'я змушує школу перейти на використання кирилиці. Такі дії властей, нібито, порушували право на приватне життя, а також право на освіту. Оскільки раніше Європейський суд визнав Росію винною у порушенні прав людини у Придністров'ї, то скаржники хотіли скористатися прецедентом.

Перша декада жовтня 2004 р. Міністр реінтеграції Молдови Василь Шва заявив про нормалізацію ситуацію довкола молдовських шкіл у Придністров'ї. Ситуація була загострена у зв'язку із забороною властями Придністров'я використання латинського алфавіту у школах Придністров'я.

Друга декада січня 2005 р. Захід очікував, що нова українська влада перекриє фінансове джерело сепаратистів з Придністров'я, відмовившись визнавати митні документи Придніпровської республіки та погодившись на створення спільних з Молдовою митниць. Зовнішньоторговельні операції очолюваного Ігорем Смирновим Придністров'я були можливими завдяки українській залізниці, яка забезпечувала транспортування товарів між Тирасполем та Одесою.

6 березня 2005 р. Партія комуністів Молдови одержала більшість у парламенті. За неї проголосувало 46,11 відсотків виборців (711 тисяч виборців). Блок «Демократична Молдова» набрав 28,41 відсотка (438 тисяч голосів). Християнсько-демократична партія здобула 9,06 відсотка (139 тисяч голосів).

8 партій і блоків не подолали виборчого бар'єру. Громадяни Молдови, які проживають в Придністров'ї, проголосували переважно за опозиційний блок «Демократична Молдова».

Активність виборців становила 64 % (1,5 млн чол. з 2,5 млн громадян, які мали право голосу).

Всі три основні політичні сили Молдови виступали за зближення з Європейським Союзом.

Комуністи одержали у парламенті 57 місць, блок «Демократична Молдова» — 34, християнські демократи — 10.

Для обрання парламентом президента країни необхідна підтримка 61 депутата.

Початок квітня 2005 р. На пост глави держави претендували чинний президент Володимир Воронін і президент Академії наук Георгій Дука. Обидва — комуністи. Свого кандидата не висувала опозиційна фракція «Демократична Молдова».

Перша декада квітня 2005 р. Парламент обирав президента країни. Було два кандидата — чинний президент Володимир Воронін та президент Академії наук

Молдови Георгій Дука. За В. Вороніна проголосувало 75 кандидатів, а за Г. Дуку — один, тобто він сам.

7 квітня 2005 р. Відбулася інаугурація президента Молдови В. Вороніна.

Початок червня 2005 р. Парламент ухвалив постанову, згідно з якою проституція не вважається злочином і не підлягає кримінальному покаранню.

Друга декада липня 2005 р. Верховна рада Придністровської республіки звернулася до України, Росії та Організації з безпеки і співробітництва у Європі з пропозицією надіслати спостерігачів на парламентські вибори у Придністров'ї.

Верховна Рада Придністров'я осудливо ставилося до прийняття парламентом Молдови закону про статус Придністровської та до ідеї кишинівських властей провести вибори до парламенту Придністров'я на основі законодавства Молдови.

Третя декада вересня 2005 р. Росія запровадила обмеження на ввіз алкогольної продукції з Молдови. Росії не подобався ухил Молдови в бік Заходу.

114. МОНАКО

2000 р. Французький парламент звинуватив Монако у тому, що країна — рай для відмивання «брудних грошей». Власті Монако образилися і погрожували встановленням повного суверенітету.

Лютий 2001 р. 36-річна принцеса Монако-Стефані була в центрі скандалу. У неї був роман з дресирувальником слонів — 46-річним швейцарцем Франком Кні. Заради принцеси дресирувальник залишив свою сім'ю. Вперше Ф. Кні і принцеса Стефанія зустрілися два роки тому в Монте Карло. На фестивалі Ф. Кні було визнано найкращим дресирувальником тварин. Нагороду він одержав з рук принцеси Стефані. Протягом останніх двох років дресирувальник та принцеса зі своїми трьома дітьми гастролювали по світу. Принцеса відома своїми чисельними романами. 1996 року принцеса розлучилася зі своїм чоловіком Даніелем Дюпре. Він вважається батьком двох дітей принцеси — Луїса та Пауліни. Свого часу Д. Дюпре був тілоохоронцем принцеси. Згодом принцеса мала роман ще з одним тілоохоронцем — Жаном Феймондом Готтлібом. Він настільки успішно охороняв тіло принцеси, що від нього народилася донька Камілла. Представники династії Гримальді, до якої належить і принцеса, відмовилися коментувати роман принцеси Стефані, заявивши, що це — її особиста справа.

Грудень 2002 р. Повідомлялося, що футбольний клуб Монако придбала фінансова асоціація, очолювана українським мільярдером Олексієм Федоричевим.

9 лютого 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Боротьба точилася між угрупованнями Жана-Луїса Кампори і Стефена Валері. Перший був президентом сильного місцевого футбольного клубу.

6 квітня 2005 р. Повідомлено про смерть найстарішого монарха Європи — 83-річного князя Монако Райньє III. Престол обіймав з 9 травня 1949 року. Народився 31 травня 1923 року. При хрещенні був наречений Луї-Анрі-Максен-Бертран Гримальді. Освіту здобував у Великій Британії, Франції та Швейцарії. Воював у французькій армії проти фашистської Німеччини. У Реньє III залишилося дві дочки — Кароліна та Стефані, син Альбер та семеро внуків. У Монако оголошено 7-денну жалобу.

Перша декада квітня 2005 р. Новим монархом став Альбер — син померлого князя Реньє III. До виконання функцій глави держави він приступив 1 квітня. Альберу було 47 років. Він — неодружений. Якщо князь Альбер III не одружиться і не матиме дітей, то династична лінія Гримальді продовжиться через його сестер — Кароліну і Стефані.

Липень 2000 р. На парламентських виборах перемогу здобули комуністи з реформованої Монгольської народно-революційної партії.

Середина січня 2001 р. На півночі країни сталася катастрофа вертольота. Загибло 10 чоловік. Поміж них — сім співробітників ООН. Вертоліт обстежував райони, яким завдали шкоди великі морози. Мала місце масова загибель худоби. Виникла загроза голоду.

20 травня 2001 р. Відбулися президентські вибори. Переобрано на другий термін кандидата від правлячої Монгольської народно-революційної партії — Нацаймгіна Багабанді. За нього проголосувало 55 відсотків виборців.

Два опозиційних кандидати визнали свої поразки.

Листопад 2002 р. Улан-Батор відвідав Далайлама. Це погіршило стосунки Монголії з Китаєм.

Зима 2002—2003 рр. Середня температура становила 27°. Знижувалася до 50°. Загибло 25 тис. голів худоби. 125 тис. селян переселилися до столиці — Улан—Батора.

Січень 2003 р. Уряд Намбарііна Енхбаяра (Монгольська народна-революційна партія) оголосив приватизацію головної імпортно-дистрибуторської нафтової компанії країни.

20 серпня 2004 р. Прем'єр-міністром став Цах'ягійн Елбегдорж.

Початок третьої декади травня 2005 р. Центральна виборча комісія оприлюднила результати президентських виборів. На них перемога дісталася кандидату від правлячої Народно-революційної партії Намбарину Енхбаяру.

22 листопада 2005 р. Президент США Дж. Буш став першим американським президентом, який відвідав Монголію. Зустрічався з монгольським президентом Намборйном Енхбаяром. Виступав у парламенті. Дякував за надіслання до Іраку понад сотні монгольських вояків.

116. М'ЯНМА

Вересень 2000 р. Під домашній арешт посаджено лідера Національної ліги за демократію Аун Сан Су Чі.

Кінець 2000 р. Відновилися переговори між опозицією і властями. Звільнено десятки політв'язнів.

6 травня 2002 р. Власті оголосили про звільнення Аун Сан Су Чі з-під домашнього арешту. Їй було дозволено займатися політичною діяльністю і пересуватися по країні.

Серпень 2002 р. Для переговорів з властями прибув спеціальний посланець ООН у М'янмі Разалі Ісмаїл.

Листопад 2002 р. Власті випустили на свободу 115 політичних в'язнів після візиту до країни посадовця ООН Сергію Пінхейро, що відбувся у жовтні 2002 р.

У листопаді 2002 р. М'янму відвідав спеціальний посланець Разалі Ісмаїл.

Лютий 2003 р. Мала місце гостра фінансова криза.

Червень 2003 р. Р. Ісмаїл знову перебував у М'янмі.

Квітень 2003 р. США запровадили санкції щодо М'янми.

Травень 2003 р. Євросоюз наклав санкції на М'янму.

30 травня 2003 р. На півночі країни заарештовано лідера опозиції — Аун Сан Су Чі. Це означало припинення демократичного діалогу властей з опозицією, який

розпочався у жовтні 2000 року. Лідер опозиції очолювала «Національну лігу за демократію». Під час її поїздок були сутички між прихильниками і противниками Ліги.

Друга половина вересня 2003 р. Стався землетрус силою 6,5 балів за шкалою Ріхтера.

25 серпня 2003 р. Прем'єр-міністром призначено Кім Ньютона.

19 жовтня 2004 р. Прем'єр-міністром став Со Він.

117. НАМІБІЯ

2001 р. На північному сході Намібії була гострою проблема безпеки з огляду на те, що у 1999 року уряд Намібії дозволив урядовим ангольським військовим діяти з території Намібії проти бойовиків угруповання УНІТА. Намібійські війська було виведено з Конго (Кіншаса).

28 серпня 2002 р. На пост прем'єр-міністра заступив Тео-Бен Гурираб. Його попередником був Хаге Гейгоб. Відставка Х. Гейнгоба була зумовлена суперечками у керівництві правлячої партії СВАПО, що перебувала при владі з часу одержання країною у 1990 році своєї незалежності.

7 жовтня 2002 р. Сепаратисти з півночі країни проголосили незалежність «Вільної держави Смуга Каприві-Ітенге».

21 березня 2003 р. Президентом став Гіфінепун'є Погамба. Змів на посаді першого президента Намібії-Сема Нуйому.

118. НАУРУ

Квітень 2000 р. Президентом обрано Рене Харріса. Він не зумів сформувати уряд і президентом країни обрано В. Довійого.

Березень 2001 р. Парламент проголосував за вотум недовіри Бернару Довійого.

8 січня 2003 р. Президентом країни усьоме став Бернар Довійого.

10 березня 2003 р. У шпиталі у США помер президент Б. Довійого. Тимчасово обов'язки президента виконував Дерог Гіуора.

28 березня 2003 р. Парламент ухвалив закон, спрямований проти банка, що видавав «брудні гроші».

29 травня 2003 р. Пост президента обійняв Людвіг Дерангадаге Скотті.

22 червня 2004 р. Людвіга Дерангадаге Скотті перебрано на посаду глави держави.

11 листопада 2004 р. Повідомлялося, що недавно утворений уряд президента Людвіга Скотті активно опрацьовував законопроекти, покликані забезпечити вилучення Науру з «чорного списку» ФАТФ.

119. НЕПАЛ

1 червня 2001 р. У королівському палаці сталася трагедія. Спадкоємний принц Діпендра, перебуваючи у нетверезому стані, посварився з батьками через їх наміри обрати для нього дружину. Принц хотів одружитися лише на коханій дівчині Дев'яні Рані (вона не належала до королівського роду). Сварка виникла під час обіду. Принц побіг за гвинтівкою і відкрив з неї стрілянину. Коли у гвинтівці закінчилися патрони, взявся за автомат. Вбив короля, королеву та ще шістьох родичів. Потім смертельно поранив себе і помер через три дні в госпіталі. Протягом цих трьох

днів вважався королем Непалу. Спочатку широкій громадськості обставини трагедії замовчувалися. Дванадцять учасників обіду залишилися живими.

4 червня 2001 р. Непальський трон посів брат покійного короля — Г'янендра Бір Бікрам Шах Дева. Населення протестувало, оскільки його старший син — Парас Шах був дуже непопулярним. Він своїм автомобілем збив насмерть відомого у країні музиканта та ще двох осіб і втік з місця події. У відповідь на масові протести у столиці була запроваджена комендантська година. Прем'єра звинувачували у тому, що він не попередив трагедію у королівському палаці. Паграс Шах у майбутньому може стати королем країни.

Друга декада червня 2001 р. Оприлюднена доповідь комісії з розслідування загибелі короля Біхендри та його близьких. Спадкоємець престолу Діпендра розстріляв королівську сім'ю. Повідомлялося, що перед вбивством сім'ї та своїм самогубством Діпендра пив віскі та курив гашиш.

Була показана зброя Діпендри — автомат, напівавтоматична гвинтівка, пістолет — п'ять стволів. Про мотиви злочину комісія змовчала. За чутками принц хотів одружитися на Дев'яні Рані, але батьки були проти.

Друга половина червня 2001 р. Провідна у парламенті опозиційна (але не маоїстська) Комуністична партія звернулася до короля Г'янендри з вимогою обнародувати обсяг свого багатства. Цей крок був безпрецедентним, оскільки згідно з конституцією монарх та члени його сім'ї не підлягають контролю з боку громадськості та судових органів. Король Г'янендра є великим бізнесменом. Йому належать плантації чаю та тютюну, готелі, переробні підприємства. Податків монарх не сплачує.

Молодіжне крило Компартії звернулося до короля з вимогою не надавати Парас Шаху титулу спадкоємного принца з огляду на його поведінку в минулому.

19 липня 2001 р. Подав у відставку прем'єр-міністр Гур'я Прасад Койрала.

22 липня 2001 р. Маоїстські повстанці вбили 17 поліцейських. Промаоїстська Компартія веде «народну війну» з урядом з лютого 1996 року.

Новий прем'єр-міністр Непалу і повстанці вирішили взаємно не вчиняти ворожих дій.

25 листопада 2001 р. У країні оголошено надзвичайний стан після того, як маоїстські партизани вбили 200 чоловік.

27 листопада 2001 р. Армія завдала наземних і повітряних ударів маоїстським повстанцям.

Початок травня 2002 р. Сили безпеки розгромили на заході країни великий загін комуністичних повстанців. Щонайменше півсотні партизан знищено. Захоплено багато зброї та боеприпасів. Повстанці пропонували уряду відновити мирні переговори. Як передумову, уряд вимагав скласти зброю.

Повстанці сповідували маоїстську ідеологію збройної боротьби за створення у Непалі комуністичної держави, яку вели з травня 1996 року. За цей час загинуло 4 тисячі чоловік.

Травень 2002 р. Розпущено парламент.

Початок третьої декади серпня 2002 р. Урядові війська провели черговий рейд проти заколотників-маоїстів. Бій між військами і партизанами стався на заході країни. Щонайменше тридцять повстанців було вбито.

4 жовтня 2002 р. Король Г'янендра звільнив прем'єр-міністра Шера Бахадура Деуба за те, що він не організував проведення у листопаді парламентських виборів.

11 жовтня 2002 р. Главою уряду призначено Локендру Бахадура Канда.

Кінець 2002 р. Промоїстська компартія запропонувала уряду відповісти на переговори, грубо перервані у листопаді 2001 року.

26 січня 2003 р. Сталося вбивство керівника армійської поліції.

29 січня 2003 р. Уряд і маоїстські повстанці оголосили перемир'я.

3 березня 2003 р. Маоїсти і уряд підписали «Кодекс доброї поведінки».

28 березня 2003 р. До Катманду прибув № 2 маоїстських повстанців — Бабурам Бхаттарай і керівник Народно-визвольної армії Рам Бахадур Тхаха. Лідер комуністів — Пракандра перебував у підпіллі.

На переговорах з маоїстами йшлося про формування перехідного уряду і проведення виборів до Конституційної асамблеї.

27 квітня 2003 р. Відбулася перша формальна зустріч урядовців з маоїстами.

Політичні партії побоювалися зближення королівського уряду з маоїстами і вимагали відновлення роботи парламенту, розпущеного у травні 2002 року.

5 червня 2003 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Сур'я Бахадур Тхапа.

6 червня 2004 р. Шер Бахадур Деуба очолив уряд.

Третя декада червня 2004 р. Прем'єр-міністр Шер Багадур Деуба сформував новий уряд. Він склався лише з трьох представників партії «Непальський конгрес». Вони розділили між собою близько тридцяти міністерських посад. Прем'єр-міністр залишив за собою ключові пости (міністрів оборони, внутрішніх справ, закордонних справ). Лідери партії на мітингах і демонстраціях вимагали відновлення демократичного правління і створення уряду на багатосторонній основі.

Початок вересня 2004 р. Підтверджено факт вбивства 12 непальських робітників, які працювали в Іраку за контрактом. Відповідальність взяло на себе угруповання «Армія Ансар ас-Сунна».

Початок лютого 2005 р. Король Г'янандра Бір Біхран Шах Дев відправив уряд Шара Бухадур Дауби у відставку. У країні запроваджено надзвичайний стан. 3 лютого сформувався новий уряд, який склався з десяти міністрів, лояльних до короля.

15 грудня 2005 р.

У ніч проти цього дня поблизу міста Бгакатпур урядові війська прийняли місцевих жителів за бойовиків-маоїстів і без попередження їх обстріляли. Загинуло 12 мирних жителів, які поверталися додому з свята. Поміж загиблих було двоє неповнолітніх.

120. НИГЕР

Лютий 2001 р. У столиці мали місце сутички студентів з поліцією. Студенти протестували проти планів уряду скоротити освітні гранти.

Початок серпня 2002 р. У регіоні Діффа (північний схід країни) мала місце спроба державного перевороту, спрямованого проти президента Мамаду Танжі. Повстанці вимагали покращення їх матеріального становища.

5 серпня 2002 р. Повстання поширилося на столицю — Нжамену. Повстанці намагалися захопити казарми парашутистів. Вірні президенту війська заколот придушили. Офіцерів — заколотників заарештували. Інші — розбіглися.

9 серпня 2002 р. Після кількох боїв урядові війська відновили контроль над регіоном Діффа.

Вересень 2002 р. — До Нігеру втекло 700 тис. біженців з Кот-д'Івуара після початку там 19 вересня 2002 р. заколоту.

17 січня 2003 р. До Нігеру прибуло 170 нігерійських солдат з метою підтримання миру.

29 січня 2003 р. Мамаду Танжа став на чолі керівництва Західно-африканського економічного і валютного союзу.

27 березня 2003 р. Євросоюз надав Нігеру 350 млн євро через Європейський фонд розвитку.

Липень 2005 р. Чотири мільйони людей постраждали від голоду, спричиненого тривалою посухою. Експерти зазначали, що 150 тис. чол. могли померти від голоду до надходження з-за кордону продовольства. З проханням про допомогу уряд країни звернувся до світової спільноти ще у листопаді 2004 року.

121. НІГЕРІЯ

25 квітня 2001 р. У столиці — місті Абуджа відкрилася зустріч у верхах африканських країн. Обговорювалася боротьба із СНІДом. Від початку епідемії (1984 р.) у Африці вже померло 12 млн чол. На африканські країни припадало дві третини світової кількості ВІЛ-інфікованих. Абсолютній більшості населення лікування було недоступне — 10 тисяч доларів щороку на одного хворого. Тривалість життя у ряді країн Африки скоротилася на 10—20 років і подекуди становила лише 30 років.

Третя декада квітня 2001 р. Виступаючи в Абуджі на зустрічі керівників 50 африканських країн, Генеральний секретар ООН Кофі Аннан закликав створити спеціальний всесвітній фонд для боротьби із СНІДом та програму дій. Для виконання програми потрібно щороку щонайменше 7 млрд доларів.

Кінець серпня 2001 р. У Нігерії випали найбільші впродовж останніх десятиліть дощі. Завдано великої матеріальної шкоди. Щонайменше 17 чол. загинули.

Перша декада вересня 2001 р. У північному місті Джос мали місце криваві сутички між переважаючим християнським населенням та мусульманською меншиною. Вбито щонайменше 50 чол. Була запроваджена комендантська година, введено війська. Населення шукало притулку у поліцейських дільницях та військових казармах.

16 листопада 2001 р. Агбані Дарено стала першою чорногорською африканкою, яка завоювала корону «Міс Земля».

29 листопада 2001 р. Власті оголосили, що у результаті епідемії халери на півночі країни померло 700 чол.

16 січня 2002 р. Безпорядки у Лагосі. Профспілки оголосили страйк проти підвищення цін на нафтопродукти.

Початок 2002 р. Вибухи боєприпасів в арсеналі у Лагосі. Загибло понад 1000 осіб.

17 квітня 2002 р. Сім'я колишнього депутата С. Абачі вирішила повернути Нігерії 1 млрд доларів, привласнених ним.

4 травня 2002 р. Невдовзі після злету з аеропорту Кано сталася катастрофа літака. Щонайменше 148 осіб загинуло. Поміж них — 76 пасажирів. Решта — ті, хто був на землі.

Серпень 2002 р. Заворушення у штатах Гамбе, Адамава, Плато спричинили 55-тисячний потік біженців.

Середина листопада 2002 р. У північному місті Кадуна у результаті безпорядків загинуло 215 людей. Мусульмани протестували проти планів проведення у Нігерії конкурсу Міс Земля.

19 квітня 2003 р. Відбулися президентські вибори. Перемогу здобув чинний президент відставний генерал Олусегун Обасанджо. Його вважали виразником інтересів християнського півдня. Близько 62 відсотків виборців віддали свої голоси

за О. Обасанджо. Виходець з мусульманської півночі генерал у відставці Мухаммад Бухарі зібрав 29 відсотків голосів. Він був лідером опозиційної Народної партії. На виборах були численні порушення. Опозиція заявила про невизнання результатів голосування. Під час правління чинного президента у країні в міжрелігійних та міжетнічних конфліктах загинуло понад 10 тисяч людей.

Друга декада жовтня 2003 р. Сталася катастрофа порома на річці Бенуе на сході країни. Пором вдарився об опору мосту і перекинувся. Щонайменше 150 чол. загинуло.

Вересень 2004 р. Озброєні заколотники, що представляли етнічні громади південної частини країни, оголосили війну уряду. Вимагали від столичних компаній зупинити видобування нафти та евакуювати своїх фахівців. Нігерія — найбільший експортер нафти на африканському континенті.

14 квітня 2005 р. До Китаю прибув з 4-денним візитом президент Нігерії Олосегун Обасанджо. Відвідав Китай не лише як президент країни, але й як президент Африканського союзу. Це був третій візит О. Обасанджо до Китаю, Нігерія й Китай висловилися за розвиток стратегічного партнерства між ними у рамках співробітництва «Південь—Південь».

17 червня 2005 р. Велика Британія тимчасово закрила своє посольство у Нігерії з міркувань безпеки. Раніше своє посольство закрили США.

Липень 2005 р. Чотири мільйони людей постраждали від голоду, спричиненого тривалою посухою. Експерти зазначали, що 150 тис. чол. могли померти від голоду до надходження з-за кордону продовольства. З проханням про допомогу уряд країни звернувся до світової спільноти ще у листопаді 2004 року.

Друга декада серпня 2005 р. На річці Джалінго на північному сході країни потонув пасажирський пором. Загинуло понад 100 осіб. Поміж них багато дітей. Команда порома не впоралася з бурхливою течією річки, на якій була повінь після надзвичайно сильних злив. Частина пасажирів стала жертвою крокодилів. Їх у тій місцевості — безліч.

21 жовтня 2005 р. Паризький клуб кредиторів підписав з Нігерією угоду щодо зменшення боргового тягаря. Кредитори погодилися списати заборгованість на 18 млн доларів. Це становило 60 відсотків всього боргу Нігерії Паризькому клубу.

Третя декада жовтня 2005 р. Невдовзі після злету впав літак «Боїнг-737» авіакомпанії «Bellview Airlines». На його борту перебувало 111 пасажирів та 6 членів екіпажу. Всі загинули. Катастрофа сталася за 25 км. від Лагоса. Літак виконував рейс Лагос-Абуджа.

Початок другої декади грудня 2005 р. У районі міста Порт-Харкорт сталася авіакатастрофа літака авіакомпанії «Сосалісо Ейрлайнз». На борту літака перебувало 110 пасажирів. Поміж них-75 школярів. 103 людини загинули, сімом вдалося врятуватися.

122. НІДЕРЛАНДИ

Листопад 2000 р. Парламент ухвалив закон, що дозволив евтаназію.

Грудень 2000 р. Уряд ухвалив законопроект, що передбачав шлюби між особами однієї статі та усиновлення ними дітей.

Початок січня 2001 р. Щонайменше 10 чоловік загинуло та близько 150 дістали поранення внаслідок пожежі у дискотеці міста Вуплендама (неподалік Амстердама). У приміщенні перебувало близько 700 чоловік. Дерев'яну споруду дискотеки миттєво охопило полум'я.

Середина лютого 2001 р. 20-річний чоловік з'явився до дільниці поліції у Гаазі і зізнався, що це саме він поширив в Інтернеті комп'ютерний вірус «Анна Курнікова». Цим поширенням він висловив протест проти засилля американської компанії «Майкрософт».

Середина березня 2001 р. Генеральна Асамблея ООН обрала на черговий строк 14 суддів Міжнародного трибуналу в Гаазі. Більшість членів Трибуналу не були фахівцями з кримінального права.

Початок третьої декади березня 2001 р. Зареєстровано перші випадки захворювання на ящура. На одній з ферм знищено 60 корів та 30 овець. Знищено було всю худобу у радіусі одного кілометра від цього господарства.

Третя декада квітня 2001 р. Перша палата парламенту схвалила законопроект про евтаназію (милосердну смерть). За нього було подано 40 голосів. Проти — 28. Друга палата парламенту законопроект схвалила ще у листопаді 2000 р.

Червень 2001 р. Максима Зоррегуета — наречена спадкового принца Віллема-Александера під час святкування «срібного весілля» шведського короля Карла Густава та його дружини Сільвії послизнулася та зламала ногу. М. Зоррегуета — родом з Аргентини. Соціологічні опити свідчили про те, що нідерландська громадськість до нареченої принца ставилася дуже прихильно. Вона була популярнішою за саму королеву Беатрикс. Зламання ноги внесло певні корективи до графіку презентації нареченої принца голландському суспільству.

2 лютого 2002 р. Спадковий принц Віллем-Александр і аргентинка М. Зоррегуета одружилися.

16 квітня 2002 р. Прем'єр-міністр Вім Кок та його кабінет подали у відставку, взявши відповідальність за помилки уряду коли нідерландські миротворці не зуміли охороняти місто Сребреницу у Боснії в 1995 році під час війни.

Перша декада травня 2002 р. Відомий політик крайньої правої орієнтації Пім Фортейн виходив з радіоцентру у м. Хілверсум (поблизу Амстердама). В цей час було здійснено кілька пострілів. Вбивство сталося за дев'ять днів до парламентських виборів. 54-річний публіцист і соціолог очолював партію «Список Піма Фортейна». Виступав за припинення іміграції, передусім, з мусульманських країн.

У березні 2002 р. «Список Піма Фортейна» здобув третину місць на муніципальних виборах у Роттердамі.

Кінець першої декади травня 2002 р. Десятки тисяч людей взяли участь у похороні у Роттердамі крайнього правого політика Піма Фортейна. Його вбили за кілька днів до цього. П. Фортейну влаштували державний похорон. Такого у Нідерландах не було впродовж останніх 40 років.

У вбивстві підозрювався 32-річний Ролкер ван дер Грааф — активіст руху на захист тварин.

15 травня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Перемогу здобули праві партії. Християнсько-демократична партія завоювала 43 мандати зі 150. Націоналістичному «Списку Фортейна» дісталось 26 депутатських місць. Правляча лівоцентристська коаліція забезпечила собі лише 23 місця у парламенті.

22 липня 2002 р. Ян Петер Балкененде обійняв пост прем'єр-міністра.

6 жовтня 2002 р. Помер принц Клаус (чоловік королеви Беатрикс).

Кінець жовтня 2002 р. Чотири особи загинуло та три зникло без вісті від ураганів та злив.

2 грудня 2002 р. Розпочався судовий процес над чотирма особами, яких звинувачували у підготовці нападів на посольство США у Парижі та на американську військову базу в Бельгії. Підсудними були два алжирці, один громадянин Франції,

один підданий Нідерландів ефіопського походження. Їх заарештували у вересні 2001 року після терактів у США.

Початок третьої декади березня 2003 р. Відбулася у Гаазі інавгурація суддів Міжнародного кримінального трибуналу. У ній брав участь Генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Присягу 18 суддів Трибуналу приймала королева Нідерландів Беатрикс. Суддів у лютому 2003 року обрали 89 держав-учасниць Міжнародного кримінального трибуналу. Багато країн (наприклад Китай, Пакистан, Індія, Туреччина, Ізраїль, Єгипет, Індонезія) ще не ратифікували статуту Трибуналу. Президент США Дж. Буш відкликав свій підпис під угодою про утворення Трибуналу.

Даний судовий орган не зв'язаний часовими чи територіальними обмеженнями своєї юрисдикції. Трибунал — цілком незалежний, може діяти без рішення Ради Безпеки ООН.

Першим головою Міжнародного кримінального трибуналу обрано канадця Філіппа Кірша.

Початок квітня 2003 р. Україна заборонила імпорту з Нідерландів продукції птахівництва у зв'язку із зафіксованими у цій країні захворюваннями птахів на кантогенозний грип. Заборено як ввезення м'яса курятини, так і інкубаційних яєць.

Перша декада січня 2004 р. На посаду генерального секретаря НАТО призначено голландця Яапа де Хоопа Схеффера. Він прийшов на зміну британцю Джорджу Робертсону, який був на цій посаді впродовж 4 років.

Лютий 2004 р. Парламент ухвалив закон, який передбачає висилання з країни багатьох тисяч претендентів на політичний притулок, яким у цьому відмовлено. Закон стосується тих осіб, які прибули до Нідерландів до 1 квітня 2001 року. 26 тисяч осіб мають залишити Нідерланди протягом трьох років. 2300 осіб одержали дозвіл залишитися. Парламентська більшість підтримувала плани уряду. Проти виступало немало знаних у нідерландському суспільстві людей. Комісар ООН у справах біженців Рууд Любберс висловив занепокоєння планами нідерландських властей.

22—23 травня 2004 р. В Амстердамі відбулася конференція ОПЕК. На конференції було висловлено згоду підвищити квоту видобутку нафти на півтора мільйона барелів на день. Крок спрямовувався на зниження цін на нафту.

На Нью-йоркській біржі ціна одного бареля нафти сягнула 42 доларів. На Лондонській біржі барель нафти сорту «брент» коштував 37,3 долари. Від початку 2004 року ціна нафти зросла на третину.

2 листопада 2004 р. В центрі Амстердаму 26-річний марокканський емігрант-мусульманин вбив режисера і публіциста Тео ван Гога за його 10-хвилинний фільм «Покірність». У фільмі йдеться про жалюгідне становище жінки в ісламському світі, «Покірність» розповідала про чотирьох мусульманок: одну віддали заміж супроти її волі, другу — згвалтував дядя, третю били палицею за прелюбодіяння, четверту — регулярно бив чоловік. На оголених жіночих тілах за задумом режисера були написані сури Корану, а голос за кадром читав ісламські тексти. Вбивця кількома пострілами вбив режисера, а потім ножом приколів до тіла пояснювальну записку. Ван Гог доводився правнуком знаменитому художнику. Ісламська меншина Нідерландів (5,5 % населення) боялася погромів і публічно засудила злочин свого одновітця.

1 червня 2005 р. Відбувся референдум щодо проекту Конституції Європейського Союзу. Попередні опитування громадської думки свідчили про те, що понад 60 відсотків голландців виступали проти проекту Конституції ЄС.

Проти основного закону ЄС висловилися 61,7 відсотків учасників референдуму. У ньому брали участь 60 відсотків громадян, які мали право голосу. Голландці не хотіли розширення ЄС, вступу Туреччини, були невдоволені запровадженням євро.

Кінець серпня 2005 р. Померла 115-річна Хендрік'є ван Андел-Схеппер. Мешкала вона у місті Хоофхеєн. Вважалася найстарішою людиною світу.

Третя декада жовтня 2005 р. В амстердамському аеропорту «Шипхол» сталася пожежа. Щонайменше 11 чоловік згоріли живцем. Принаймні 200 отримали опіки. Пожежа спалахнула в центрі, де на свою депортацію чекали близько 350 чоловік.

Третя декада жовтня 2005 р. Повідомлялося, що поміж загиблих під час недавньої пожежі в амстердамському аеропорту було двоє громадян з України.

123. НІКАРАГУА

4 листопада 2001 р. Відбулися президентські вибори. Кандидатом від опозиції був лідер сандиністів Даніель Ортега, а від правлячої ліберальної партії — віцепрезидент Енріке Баланьйос.

Під час передвиборних поїздок Д. Ортега вручав селянам талони на придбання теляти, поросяти, п'яти курей і одного півня, а також деякого простого інвентаря на суму 1500 доларів. Е. Баланьйос, критикуючи суперника, зазначав, що його політика не розв'яже проблему бідності, — бідняки з'їдять теля, поросля та курей і знову залишаться з пустими руками, Е. Баланьйос обіцяв встановити у міських кварталах «технологічні кіоски», де бідняки можуть підключитися до Інтернету і користуватися електронною поштою. Кандидат від влади також заявляв виборцям, що його ніщо не об'єднує з корумпованою верхівкою.

Перемогу на виборах здобув 73-річний Е. Баланьйос. Ввечері Д. Ортега поздоровив свого суперника з перемогою.

10 січня 2002 р. Пост президента країни обійняв Енріке Баланьйос. Свого попередника Арнольдо Алемана він звинуватив у розкраданні державних коштів на суму 95 млн доларів. А. Алеман став депутатом і спікером парламенту.

Третя декада жовтня 2005 р. Щонайменше два десятки людей загинули від урагану «Стен».

124. НІМЕЧЧИНА

Друга половина березня 2000 р. Лідером Християнсько-демократичного союзу (ХДС) вперше стала жінка — Ангела Меркель, яка є виходцем зі Східної Німеччини. Їй було 45 років, ліберальна протестантка.

Перша декада січня 2001 р. Міністр охорони здоров'я Андреас Фішер та міністр сільського господарства Карл Гайнц подали у відставку після виявлення нових випадків захворювання на «коров'ячий сказ». У Німеччині було зареєстровано десять таких випадків.

Третя декада березня 2001 р. На рингу в Мюнхені у день свого 25-річчя Володимир Кличко нокаутував американського боксера Дерріка Джеферсона.

Напркинці першого раунду американцеві було завдано нокдаун. У другому раунді суддя припинив бій. Володимир Кличко захистив свій титул чемпіона світу за версією WBO.

Третя декада березня 2001 р. Затоплено кілька сіл. Вода заповонила центральну частину Кельна. Неподалік міста призупинено рух поїздів, закрито рух на вели-

ких шосе. Рівень води у річках Майн та Рейн досяг критичної точки. Була повінь і на Дунаї.

26 березня 2001 р. На півночі країни влада вжила надзвичайні заходи із забезпечення безпеки. 17 тисяч поліцейських було розставлено вздовж залізниці, яка сполучає сховище радіоактивних відходів у Готлебені з французьким кордоном. Цією залізницею рухався потяг з ядерними відходами французького заводу. Шлях потягу перетинали тисячі грінпісівців. Вздовж залізниці розмістилися їх «табори пікетів».

Росія планувала заробити 20 млрд доларів на захороненні ядерних відходів.

Початок другої декади квітня 2001 р. Вихідець з Іраку захопив у заручники 10 школярок віком 12—16 років у м. Еннепетал у землі Північний Рейн-Вестфалія. Чотирьом дівчаткам вдалося втекти. Нападник замкнув чотирьох школярок у мисливському будинку і вимагав, щоб німецькі власті вивезли його сім'ю з Іраку та надали їй дозвіл на постійне проживання у Німеччині. Поліція взяла будинок штурмом. Одну дівчинку нападник поранив ножом.

Початок третьої декади квітня 2001 р. Для переговорів з канцлером Німеччини до Берліна прибув прем'єр-міністр Росії Михайло Касьянов. Основна тема переговорів — борги. Вони були чималі: 40 млрд марок — борги колишнього СРСР; 17 млрд — борги незалежної Росії; 6,5 млрд перевідних рублів, що належали колишній НДР.

Перша половина червня 2001 р. Федеральний канцлер Герхард Шредер і керівники провідних енергетичних компаній підписали угоду про поступове закриття атомних електростанцій. Остання АЕС у Німеччині має бути закрыта 2018 року (щонайпізніше — 2032 року). Експорт відпрацьованого ядерного палива з Німеччини мав припинитися 2005 року.

Друга декада червня 2001 р. Німеччина відхилила пропозицію Росії про експорт німецького відпрацьованого ядерного палива для захоронення на території Росії. Міністр охорони довкілля Німеччини назвав пропозицію «безвідповідальною грою зі здоров'ям російських громадян».

5 липня 2001 р. Вчинила самовбивство Ганнелора Коль — дружина колишнього канцлера Німеччини Гельмута Коля. Мала тяжку і таку, що рідко трапляється хворобу очей — не могла дивитися на світло.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Соціал-демократи здобули перемогу на виборах до законодавчих зборів Берліна. Вони набрали 31 відсоток голосів. На другому місці Християнсько-демократичний союз (24 відсотки). ХДС втратив 17 відсотків голосів порівняно з минулим разом. Партія демократичного соціалізму здобула 21 відсоток.

Перша декада листопада 2001 р. Німеччина вирішила направити до Афганістану 4 тис. чоловік допоміжного військового і медичного персоналу.

Початок другої декади грудня 2001 р. На території колишнього військового заводу в Лейпцігу відкрито меморіал робітникам-іноземцям, примусово завезеним до Німеччини під час Другої світової війни. На церемонії відкриття були присутні колишні остарбайтери з України, Польщі, Чехії, Росії та Словенії.

Третя декада грудня 2001 р. В одному з гірських районів Баварії зафіксовано температуру повітря мінус 46 градусів за Цельсієм.

22 березня 2002 р. Бундестаг ухвалив закон про іміграцію. Тисячі іноземців отримають право на законних підставах жити і працювати в Німеччині. Низька народжуваність населення спонукала владу ухвалити закон. Опозиція вважала, що іноземці не потрібні оскільки у Німеччині чотири мільйони безробітних.

Початок третьої декади квітня 2002 р. У Веймарі завершилися триденні консультації президента Росії В. Путіна та канцлера Г. Шредера. Брала участь у пере-

говорах і представники деяких міністерств і відомств двох країн. Основна проблема переговорів — борг колишнього СРСР колишній НДР. Домовилися, що Росія сплатить Німеччині 500 мільйонів євро. Фактична ціна боргу була в 14 разів більшою.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Християнські демократи здобули 37 відсотків голосів на виборах до місцевого парламенту (ландтагу) землі Саксонія-Ангальт. Партия демократичного соціалізму (колишні комуністи) набрала 20 відсотків. Правляча соціал-демократична партія набрала менше 20 відсотків.

26 квітня 2002 р. 19-річний Роберт Штайнхойзер прибув до школи ім. Гутенберга в м. Ерфурт з вогнепальною зброєю. Незадовго до того його виключили з цієї школи за прогули. Терорист розпочав вбивати вчителів. Вбив 13 викладачів, шкільну секретарку, двох школярів та жінку-поліцейського. Покінчив з собою наприкінці своєї терористичної операції.

Кінець квітня 2002 р. У м. Ерфурт ховали викладачів та учнів гімназії ім. Гутенберга, яких застрелив Роберт Штайнхойзер.

Перша половина травня 2002 р. Страйкували працівники найбільшого профспілкового об'єднання «ІГ Метал». У страйку брали участь працівники більш як 80 фірм. Страйкарі вимагали підвищення зарплати на 6,7 відсотків. Роботодавці погоджувалися підвищити платню на 3,3 відсотки.

Червень 2002 р. Канцлер Г. Шредер, президент України Л. Кучма, президент Росії В. Путін підписали у Санкт-Петербурзі спільну заяву про співробітництво у використанні магістральних українських газопроводів для безперерійного постачання газу до країн Європи.

11 червня 2002 р. Німецьке судно «Магдалена Олдендорф» застряло в антарктичних льодах. На борту перебувало понад 200 чол. Були поміж ними і громадяни України. Більшість становили російські полярники із станції «Новолазарєвська». Аргентинському криголаму вдалося пробитися до судна. На ньому залишили одного російського полярника та 18 членів екіпажу. Вони мали перезимувати на кораблі.

2 липня 2002 р. Над Німеччиною зіткнулися російський пасажирській літак ТУ-154 та транспортний «Боїнг-747» компанії DHL. Загинула 71 людина — переважно громадяни Росії. Німецька комісія розслідувала причини катастрофи і дійшла висновку, що екіпаж ТУ-154 занадто пізно одержав наказ диспетчера про зниження в результаті чого обидва літаки виявилися на зустрічних курсах. Комісія зауважила, що пілотам слід було діяти згідно з даними бортової системи безпеки, яка вимагала набрання висоти.

Диспетчерська компанія «Скайгайд» взяла на себе відповідальність за трагедію.

Початок другої декади липня 2002 р. Над північною частиною Німеччини промчався буревій. Швидкість вітру сягала 150 км/год. Припинив роботу берлінський аеропорт. Зупинилося залізничне сполучення Берлін-Гамбург. Вітер повалив багато дерев та пошкодив чимало будівель. Сім чоловік загинуло. Десятки людей дістали поранення.

Середина серпня 2002 р. Тривала небачена повінь. Її канцлер Г. Шредер назвав національною катастрофою. Найбільш постраждало місто Дрезден.

Середина серпня 2002 р. Затоплено вісім федеральних земель на півдні та сході Німеччини. З берегів вийшла Ельба. Водами Дунаю залито місто Регенсбург. Центр Дрездена — під шаром води. Залито нижні поверхи Дрезденської картинної галереї.

Зруйновано мости, лінії електропередач, будівлі. Пошкоджено ліси та парки. Лише у Берліні повалено три тисячі дерев. У районах стихійного лиха пропав весь врожай.

Середина серпня 2002 р. Вода затопила центр Дрездена. Затоплено частину Мюнхена. Дунайські води у районі міста Пассау (на кордоні з Австрією) піднялися на 10 метрів. Вся стара частина міста — затоплена. Загинуло 11 чоловік.

Кінець другої декади серпня 2002 р. Повінь зміщувалася на північний захід. В зоні стихійного лиха опинилися населені пункти у землях Саксонія-Ангальт і Нижня Саксонія. Тривали відновлювані роботи у тих районах, звідки повинь відступила. За ініціативи канцлера Г. Шредера у Берліні відбулася зустріч керівників країн, які потерпіли від повені.

20 серпня 2002 р. Вдень п'ять осіб з угруповання «Демократична іракська опозиція в Німеччині» вдерлися в будинок посольства Іраку в Берліні. Захопили двох дипломатів. Німецькі власті вели переговори з нападниками впродовж п'яти годин. Ввечері поліція штурмувала будинок і визволила дипломатів. Нападники зброї не мали. Ніхто не потерпів. Іракські опозиційні угруповання засудили цей напад.

Початок третьої декади серпня 2002 р. У гирлі Ельби підтоплено деякі населені пункти. На півночі Німеччини евакуйовано ще тисячі людей.

22 вересня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Канцлер Герхард Шредер за кілька тижнів до виборів категорично виступав проти війни з Іраком, що насувалася. Цим кроком були підірвані позиції Партії демократичного соціалізму, — спадкоємиця правлячої у колишній НДР партії комуністів.

За результатами виборів Соціал-демократична партія Г. Шредера набрала 38,5 % голосів виборців. Блок ХДС/ХСС одержав також 38,5 % голосів. Партія «зелених», очолювана міністром закордонних справ Йошкою Фішером, набрала 8,6 % голосів, вільним демократам дісталось 7,4 % голосів. «Червоно-зелена» коаліція здобула, таким чином, 47,1 % голосів (306 депутатських мандатів), а правоцентристи — 45,9 % голосів (295 мандатів, за іншими даними — 297), Соціал-демократи, порівнюючи з попередніми виборами, втратили 2,4 % голосів. Блок ХДС/ХСС додатково здобув 3,4 % голосів. Партія демократичного соціалізму набрала 4,2 % голосів і не мала права створити у бундестазі свою фракцію.

Коаліція Соціал-демократичної партії і партії «Союз-90 («зелені»)» завоювала лише на 9 депутатських місць більше, ніж правоцентристський блок ХДС/ХСС.

Третя декада вересня 2002 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд заявив, що передвиборна кампанія Г. Шредера зашкодила відносинам між США та Німеччиною. Д. Рамсфелд відмовився зустрінутися у Варшаві з міністром оборони Німеччини Петером Штруком перед нарадою глав воєнних відомств НАТО. Г. Шредер критично ставився до намірів США щодо Іраку і заявив, що Німеччина участі у воєнній операції проти Іраку не візьме.

3 жовтня 2002 р. У Києві урочисто відкрито нове приміщення посольства ФРН в Україні. Воно знаходиться на вул. Богдана Хмельницького на місці, де сто років тому знаходився «прибутковий будинок» відставного полковника барона Августа Карла Ікскуль-Гільденбанда. Він був етнічним німцем.

Кінець жовтня 2002 р. Загинуло сім осіб від урагану та злив.

Друга декада січня 2003 р. Правоохоронні органи вели розслідування діяльності релігійної секти, члени якої підозрювалося у тяжких злочинах, зокрема у людоїдстві. Під час таємних обрядів гвалтували жінок. У жертву приносили дітей, яких потім з'їдали.

Третя декада січня 2003 р. Канцлер Г. Шредер заявив, що Німеччина не підтримає резолюцію Ради Безпеки ООН про дозвіл на початок війни проти Іраку.

Початок лютого 2003 р. Відбулися місцеві парламентські вибори у федеральних землях Нижня Саксонія та Гессен. У Нижній Саксонії за соціал-демократів проголосувало лише 33 % виборців, в той час як за ХДС — 48 %. У Гессені соціал-демократи зібрали 29 %, ХДС — 49.

19 лютого 2003 р. Суд у складі 5 судів засудив марокканця Муніра ель-Мотассадека за посібництво гамбурзькому терористичному угрупованню, поміж

учасників якого були 3 терористи, які взяли участь у терактах у США 11 вересня 2001 р. Засуджено до 15 років. Встановлено причетність до 3066 епіходів.

Початок березня 2003 р. Правляча Соціал-демократична партія канцлера Г. Шредера зазнала поразки на земельних виборах у Шлезвіг-Гольшейні. На її підтримку подали голоси 30 % виборців. Християнсько-демократичний союз здобув понад 50 відсотків голосів.

20 березня 2003 р. В урядовій заяві виявлено глибоку стурбованість і надію на якшвидше припинення війни в Іраку. Заява закликала сторони уникати жертв поміж мирного населення і не застосовувати зброю масового ураження.

Початок липня 2003 р. Учень однієї зі шкіл міста Кобург (північ Баварії) зчинив стрілянину під час занять. Вчителька намагалася відібрати у нього пістолет і отримала поранення. Учні вибігли з класної кімнати і замкнули в ній зловмисника. Він застрелився.

Кінець першої декади вересня 2003 р. У власному особняку у місті Пекінг на березі Штарнберзького озера в Баварії померла Лені Ріфеншталь. Прожила 101 рік. Була улюбленим кінорежисером Адольфа Гітлера. Зняла фільм «Тріумф волі» про мітинг нацистської партії в Нюрнберзі в 1934 році. Л. Ріфеншталь знімала Олімпійські ігри 1936 року у Берліні. Вона завжди стверджувала, що не належала до нацистської партії. Після війни її двічі притягували до суду, але виправдовували. Втретє все ж таки засудили до чотирирічного ув'язнення за причетність до нацистської пропаганди. Після війни захопилася фотографією. Коли їй було 70 років, вона пройшла майже через всю Африку і фотографувала зникаючі племена. З початку восьмого десятиліття і до кінця свого життя займалася пірнанням з аквалангом і підводними зйомками. Здійснила понад дві тисячі занурень і відзняла на плівку рідкісних риб та рослин.

Третя декада вересня 2003 р. Правляча у Німеччині Соціал-демократична партія, яку очолював федеральний канцлер Г. Шредер, зазнала найбільшої за останні 50 років поразки — за неї проголосувало 19,5 % виборців. За Християнсько-соціальний союз прем'єр-міністра Баварії Едмунда Штайнберга проголосував 61 % виборців.

Початок третьої декади грудня 2003 р. Над Берліном та деякими іншими районами промчався потужний ураган. Швидкість вітру перевищувала 150 км/год. Повалено багато дерев та різдвяних ялинок. На кількох автотрасах перервано рух. Сталися численні аварії.

Перша декада квітня 2004 р. Уродженця Марокко, — Муніра-аль-Мотассадека звільнено з ув'язнення. 2003 року його було визнано винним у посібництві організаторам терористичних актів, що сталися 11 вересня 2001 року. Верховний суд Німеччини ухвалив переглянути його справу. Оскільки аль-Мотассадек звинувачувався у тероризмі, але не в убивстві, то суд вказав на недоцільність утримання звинуваченого у в'язниці. США були незадоволені рішенням німецького суду.

Третя декада травня 2004 р. Депутати Федеральних зборів абсолютною більшістю голосів обрали нового президента Німеччини. Ним став кандидат від християнських демократів і лібералів Хорст Келлер. Він — 12-й президент післявоєнної Німеччини. У минулому — керівник Міжнародного валютного фонду.

1 липня 2004 р. В столиці — Берліні в урочистій обстановці приведено до присяги новообраного президента Хорста Келлера.

Кінець першої декади січня 2005 р. Ураган і зливи паралізували життя у північних районах Німеччини. Найпотужнішим був ураган у землях Шлезвіг-Гольштейн, Нижня Саксонія, Мекленбург, Передня Померанія. Поромне сполучення на морі призупинив 12-бальний шторм.

23 лютого 2005 р. У м. Майнц (земля Рейнланд-Пфальц) президент США Джордж Буш зустрівся з федеральним канцлером Німеччини Герхардом Шредером. Джордж Буш завив про подолання розбіжностей між США і Німеччиною, які виникли у зв'язку з війною в Іраку.

3 декада квітня 2005 р. 80 % німців вважали 8 травня днем звільнення від фашизму. 9 % учасників опитування вважали 8 травня днем поразки Німеччини, а 6 % — одночасно днем звільнення і днем поразки.

Початок травня 2005 р. Опубліковано мемуари 93-річної Ерни Флегель. Вона була медсестрою Адольфа Гітлера впродовж двох останніх років його життя.

Окрім Е. Флегель живим був ще й телефоніст Рохус Міш, який теж працював в бункері Гітлера.

Перша декада травня 2005 р. Канцлер ФРН Герхард Шредер у посланні президентові України Віктору Ющенку вибачився перед українським народом за страждання і несправедливість, які німці завдали українському народу під час Другої світової війни.

8 травня 2005 р. У Берліні відбулася хода зі свічками на вшанування загиблих під час Другої світової війни. Ланцюг людей розтягнувся на 33 кілометри.

8 травня 2005 р. Три тисячі ультраправих націонал-демократів провели мітинг у Берліні. У мітингу також брали участь шанувальники Гітлера з Бельгії та Іспанії. Шість тисяч антифашистів не дали можливості націонал-демократам прокрокувати на Александерплац. Поліція затримала 32 антифашистів за кидання порожніх пляшок. Затримано було і 10 націонал-демократів за заборонені жести нацистського привітання.

Друга декада червня 2005 р. На півдні землі Гессен мало місце нашестя гусені дубового шовкопряда. З огляду на отруйність волосин гусені було тимчасово закрито школи та дитячі садки.

Перша декада серпня 2005 р. У 5-поверховому старому будинку в берлінському районі Моабіт сталася пожежа. Підпал був ніби то зумисним. Щонайменше 9 чоловік загинуло. Поміж них — п'ятеро дітей. Будинок був заселений переважно арабами.

Початок третьої декади серпня 2005 р. У Кельні завершився XX Всесвітній фестиваль католицької молоді. У ньому брав участь папа Бенедикт XVI. Він відвідав синагогу та мечеть. На полі поблизу Кельна папа відправив урочисту месу. У ній взяло участь близько мільйона прихожан.

Перша декада серпня 2005 р. Сильні зливи спричинили повінь у басейні Дунаю.

18 вересня 2005 р. Відбулися парламентські вибори. Блок Християнський демократичний союз — Християнський соціальний союз здобув 35,2 % голосів виборців (225 місць). Коаліція Соціал-демократичної партії і зелених зібрала 34,3 % (223 місця). Християнських демократів очолювала Ангела Меркель. Вона оголосила себе переможницею. Лідер соціал-демократів Герхард Шредер своєї поразки не визнав. У бундестазі було представлено шість партій.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Лідери партій ХДС та «Вільні демократи» мали намір утворити урядову коаліцію з Партією зелених. Коаліцію називали «ямайською» — за кольорами цих партій, які є і на прапорі Ямайки (чорний, жовтий, зелений). Блок ХДС — ХСС мав 225 депутатів, вільні демократи — 61, зелені — 51.

Перша декада жовтня 2005 р. Вченого Теодора Ганта разом з американцем Робертом Уореном та Баррі Маршаллом нагороджено Нобелівською премією у галузі фізики. Досягнення німецького вченого — внесок у розвиток лазерної спектроскопії.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Християнські демократи і соціал-демократи досягли домовленості про те, що Ангела Меркель стане канцлером Німеччини. Партії мали у новому уряді по вісім міністерських портфелів. Соціал-демократи очолили міністерства закордонних справ, фінансів, юстиції, праці, екології, співробітництва, охорони здоров'я, транспорту.

Третя декада жовтня 2005 р. У м. Геттінген відбулася бійка між неонацистами та анархістами. Її спровокували анархісти. Поліція розігнала суперників — 5 тисяч анархістів та 350 неонацистів. Понад 60 осіб дістали поранення. Поміж них — 14 поліцейських.

19 листопада 2005 р. Колишнього канцлера Герхарда Шрьодера провели у м. Ганновері у відставку з військовими почестями. 135 військовослужбовців пройшли перед ратушею із запаленими смолоскипами. Така церемонія називається «вечірна зоря».

22 листопада 2005 р. Бундестаг призначив канцлером 51-річну Ангелу Меркель. Вона стала першою жінкою, яка обійняла пост федерального канцлера.

Третя декада листопада 2005 р. Новий канцлер Ангела Меркель вдвічі зменшила розмір новорічних виплат державним службовцям.

125. НОВА ЗЕЛАНДІЯ

Березень 2001 р. На західному узбережжі був смерч, пошкодив будівлі.

4 квітня 2001 р. На пост генерал-губернатора заступила Сільвія Картрайт.

Вересень 2001 р. Нова Зеландія прийняла 140 біженців з табору у Науру.

Листопад 2001 р. Відомого яхтсмена Пітера Блейка вбили грабіжники на річці у Бразилії.

Грудень 2001 р. Країна ліквідувала свої військово-повітряні сили.

27 липня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Лейбористська партія, очолювана Хелен Кларк, завоювала 52 місця з 120. Її союзник — «Партія альянсу» здобула 2 місця (втратила 10), консервативна Націоналістична партія завоювала 27 місць, а «зелені» — 9 місць.

Кінець 2002 р. Нова Зеландія прийняла 202 біженця з таборів на островах Науру та Манус.

Початок 2003 р. Ще 150 біженців прийняла Нова Зеландія.

Червень 2003 р. У результаті торнадо на західному узбережжі було виведено з ладу 20 підприємств. Шкода сягнула 150 тисяч доларів.

Початок третьої декади грудня 2004 р. Невідомі викрали у заповіднику більшу частину 30-метрового металевого мосту.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Після відпливної хвилі на березі острова Південний залишилися 123 кити. Кожний з них мав 5-метрову довжину. Кити припливли на берег двома групами. Спеціалістам — екологам допомагали у порятунку китів понад сотня добровольців. Китами зволожували шкіру.

10 березня 2005 р. На західне узбережжя Нової Зеландії налетів потужний смерч. Зривав дахи, розбивав автомобілі. Жертв не було. Постраждало місто Блейктаун. 14 будинків зруйновано повністю. Одна людина дістала поранення. Шкоду заподіяно порту Греймут. Грузовик було скинуто у лагуну, перекинуто контейнери, вибито скло в автобусах.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Близько 120 китів та чорних дельфінів викинулися на тихоокеанське узбережжя острова Північний.

25 серпня 2001 р. Коронний принц Гаакон одружився на Метпі-Маріт Тжессен Голбі. У неї вже був син від ув'язненого наркозлочинця.

10 вересня 2001 р. На парламентських виборах Партія праці досягла найгірших результатів з 1924 року.

5 жовтня 2001 р. Голова Нобелівського комітету Гунар Бергер оголосив, що ювілейну (соту) Нобелівську премію миру присуджено Організації Об'єднаних Націй та її генсекові Кофі Аннану.

17 жовтня 2001 р. Після кризи на місцевих виборах подав у відставку прем'єр-міністр Йенс Сталтенберг.

19 жовтня 2001 р. Прем'єр-міністром став Х'ель Магне Бунневік. Очолив уряд, сформований меншістю.

10 грудня 2001 р. Генеральному секретареві ООН Кофі Аннану вручено Нобелівську премію миру. Сто років тому першу премію одержав швейцарець Анрі Дюнан — засновник Міжнародного Червоного Хреста.

Окрім медалі, Кофі Аннан одержав і чек на суму близько 1 млн доларів.

Травень 2002 р. Принцеса Марта Луїза вийшла заміж за письменника Арі Бехна.

Початок другої декади вересня 2005 р. Відбулися парламентські вибори. Ліва опозиція здобула на них перемогу. Вона отримала 88 місць. Правляча коаліція разом з Партією прогресу вибороли 81 місце. Чинний голова уряду К'елл Магне Бондевік визнав свою поразку.

Лідер Робітничої партії заявив про намір сформувати уряд.

Ліві партії виступали за збільшення видатків на соціальні потреби. Праві партії наполягали на посиленні інвестування промисловості та зниженні податків. Ліві і праві партії наполягали на обмеженні імміграції та висловлювалися за небажаність вступу країни до Євросоюзу.

Перша декада жовтня 2005 р. Нобелівська премія миру 2005 року присуджена Міжнародному агентству з атомної енергетики (МАГАТЕ) та його керівнику — єгиптянину Мухаммеду аль-Барадеї. На премію було 199 претендентів (163 людини та 36 організацій). Поміж претендентів був і Президент України В. Ющенко.

127. ОБ'ЄДНАНІ АРАБСЬКІ ЕМІРАТИ

2000 р. Країна закупила у США 80 винищувачів за 6,4 млрд доларів.

18 березня 2001 р. В Абу-Дабі відкрилася п'ята міжнародна виставка озброєнь та військової техніки «Айдекс-2001». У виставці брало участь 860 компаній із 42 країн.

Україна, зокрема, демонструвала БТР-3У («Мисливець») та бойовий модуль «Шквал».

Березень 2001 р. Укладено угоду з Катаром про експлуатацію його північного родовища газу. Газ за допомогою підводного трубопроводу мав перекачуватись до Абу-Дабі та Дубаї.

Третя декада серпня 2001 р. Іракський танкер зазнав аварії у Перській затоці поблизу міста Дубай. На його борту було 1300 тонн нафти. Щонайменше 300 тонн вилилося у море.

27 березня 2002 р. У Дубаї зламалися ворота сухого доку. Нахлинула морська вода, яка затопила кораблі, що ремонтувалися. 22 людини загинуло, 7 чол. вважалися такими, що пропали безвісти.

Перша декада серпня 2003 р. Телеканал «Аль-Арабія» (Дубай) оприлюднив аудіозапис відозви другої особи «Аль-Каїди» Аймана ас-Завахрі. Відозва містила погрози на адресу США. Зокрема, застерігалось, щоб не спричинялась шкода полоненим членам «Аль-Каїди», яких США тримали на території бази Гуантанамо на Кубі.

Кінець січня 2004 р. Тимчасова урядова рада Іраку скасувала заборону на діяльність в країні телекомпанії «Аль-Арабія» (базується в місті Дубай в ОАЕ). Діяльність «Аль-Арабії» була призупинена в листопаді 2003 року після озвучення в ефірі виступу Саддама Хусейна, який ще тоді перебував на волі. Колишній президент Іраку закликав іракців до боротьби з американцями та поставленою ними владою.

2 листопада 2004 р. Помер президент ОАЕ шейх Заєд II ібн Султан ан-Нахаян. Перебував на посту з 2 грудня 1971 року. Користувався у країні авторитетом. Вважався «батьком нації». За часів його правління ОАЕ досягли значного соціально-економічного рівня розвитку. Президент ОАЕ Заєд ан-Нахаян помер у віці 86 років. Від дня проголошення незалежності ОАЕ 2 грудня 1971 року його сім разів обирали президентом країни. Правителем найбільшого і найгустіше населеного емірату Абу-дабі став син небіжчика — Халіфа ан-Нахаян.

Обов'язки глави держави до обрання Найвищою радою нового президента виконував правитель емірату Дубай шейх Мактум аль-Мактум.

Напередодні своєї смерті шейх Заєд здійснив ряд перестановок в уряді країни. У зв'язку зі смертю президента ОАЕ у країні оголошено сорокаденну жалобу (щоправда, у державних установах вона тривала вісім днів). Триденну жалобу оголосили ряд арабських країн.

Найвищим органом влади в країні є Верховна Рада. До неї входять правителі семи еміратів. Президентом федерації обирається правитель Абу-Дабі, а віцепрезидентом — правитель емірату Дубай.

3 листопада 2004 р. Президентом став шейх Халіфа ібн Заєд ан-Нахаян.

Третя декада листопада 2004 р. На аукціоні в Об'єднаних Арабських Еміратах виставлено найдорожчу у світі пір'яну авторучку. Вона має 1200 діамантів. Продавала ручку італійська компанія «Монта Граппа». Виручені кошти планувалося передати міжнародній громадській організації «Піс Маркс». Вона мала намір створити безпечні зони для біженців в деяких країнах Африки.

Кінець першої декади січня 2005 р. Пригнані вітром хвилі затопили деякі райони Дубаї і Шарджа.

Третя декада листопада 2005 р. На виставці «Dubai-2005» Харківське державне авіаційне виробниче підприємство досягло домовленості про поставки літаків АН-74 та АН-140-100 на загальну суму 592 млн доларів. Саудівська Аравія, Йорданія, Пакистан та ОАЕ висловили намір придбати щонайменше 20 літаків.

128. ОМАН

2000 р. Відбулися перші в історії країни прямі вибори до парламенту. Обрано 2 жінок. Країна стала членом Світової організації торгівлі.

Початок жовтня 2001 р. Султан Кабус зустрічався з міністром оборони США Доналдом Рамсфелдом.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Військові навчання завершилися в Омані. У них брали участь до 20 тис. британських військовослужбовців, чотири кораблі і два крейсери, оснащені ракетами «Томагавк». Ці британські війська готувалися до участі в операції «Незламна свобода» в Афганістані.

1 лютого 2002 р. До Маската прибуло судно «Гані». На ньому було 18 моряків із судна «Принцеса Сара». Поміж них — 8 українців. Судно «Принцеса Сара» захоплювали сомалійські пірати. Команду врятував гелікоптер з французького фрегата «Флореаль». Моряки були доставлені на фрегат, а потім пересіли на «Гані».

29 жовтня 2004 р. Російська компанія «Інтурист» започаткувала чартерні ланцюги польотів туристів до Оману. Їх тривалість — 11—12 днів.

129. ПАКИСТАН

11 березня 2001 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан зустрівся в Ісламабаді з військовим правителем Пакистану Первезом Мушаррафом. Йшлося про проблеми Кашміру, стосунки Індії з Пакистаном, запобігання поширенню атомної зброї.

12 березня 2001 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан відвідав табори афганських біженців на південному заході Пакистану.

Кінець другої декади червня 2001 р. Генерал Первез Мушарраф, який мав офіційний титул «глава виконавчої влади», склав присягу як президент країни. Владу він захопив у жовтні 1999 року.

Генерал-президент нещадно боровся з ухиленням від оподаткування, наркотоорганізаціями, корупцією у владних структурах.

Пост президента під тиском військових полишив обраний на нього у грудні 1997 р. Моххамад Рафік Тарар. На заміну президента була згода Верховного суду. На зустрічі у верхах керівників Індії та Пакистану, яка наближувалася, Первез Мушарраф хотів бути присутнім у ранзі глави держави.

22 липня 2001 р. Біля Карачі затонуло старе судно. 19 людей загинуло.

Третя декада липня 2001 р. На півночі країни, передусім у провінції Пенджаб, мала місце повінь. Її спричинили зливи. Повінь зруйнувала у селах тисячі глинобитних будинків, шляхи та мости. Лікарні були переповнені травмованими. 10 тисяч солдатів брали участь у боротьбі з повінню.

Третя декада вересня 2001 р. Президент Первез Мушарраф заявив, що Пакистан не пориватиме взаємин з талібанівським урядом Афганістану і не братиме участі у міжнародній антитерористичній операції, яку готували США.

28 жовтня 2001 р. Невідомі вдерлися до католицької церкви у м. Бахавалпур. Там саме йшла відправа. Терористи відкрили вогонь по людях, які молилися. 17 (за іншими даними — 16) осіб загинуло. Поміж них — двоє дітей.

У м. Кветта (поблизу кордону з Афганістаном) у пасажирському автобусі вибухнула бомба. Три особи загинули. 18 чоловік дістали поранення.

Перша декада січня 2002 р. Прем'єр-міністр Великої Британії Ентоні Блер зустрівся в Ісламабаді з президентом Пакистану Первезом Мушаррафом. Закликав владнати мирним шляхом кризу в двосторонніх взаєминах з Індією, яка виникла після нападу ісламських екстремістів на індійський парламент.

12 січня 2002 р. Президент П. Мушаррафа оголосив нові обмеження щодо ісламського екстремізму. Заборонено діяльність 5 організацій.

16 січня 2002 р. До Ісламабаду прибув державний секретар США Колін Пауелл. Мав переговори з президентом Первезом Мушаррафом і міністром закордонних справ Абдулом Сатаром. Головна тема — конфлікт між Індією та Пакистаном.

Середина січня 2002 р. Впродовж останнього часу заарештовано півтори тисячі осіб, причетних до тероризму.

22 січня 2002 р. Страчено активіста забороненої організації Шоуката Хаята. Його звинувачували у вбивстві двох поліцейських.

Від часу активізації антитерористичної боротьби заарештовано близько двох тисяч підозрюваних. Закрито понад 500 офісів екстремістських організацій.

Кінець третьої декади січня 2002 р. Розбився американський літак-заправник KC-130. Трапилося це поблизу афганського кордону за 150 км від міста Кветта, що на заході Пакистану. Літак упав при заході на посадку в аеропорту Шандрі. Усі сім військовослужбовців, які були на борту літака, загинули. Можливість збиття літака заперечувалася офіційними особами.

Кінець січня 2002 р. Перед будинком посольства Великої Британії в Ісламабаді стався потужний вибух. Вибуховий пристрій знаходився в автомобілі. Постраждалих не було.

12 лютого 2002 р. Власти заарештували Ахмеда Омара Шейха — ісламського радикала. Вважався головним підозрюваним у викраденні американського журналіста Денієля Перла.

Перша декада березня 2002 р. Пакистанські спецслужби перехопили кілька листів Осамі бен Ладена. Зміст листів вказував на те, що він перебував на території Пакистану, можливо, у м. Равалпінді.

Кінець другої декади березня 2002 р. Невідомі закидали гранатами протестантську церкву на території дипломатичного кварталу в Ісламабаді. П'ять осіб загинуло. Поміж них — співробітниця посольства та її дочка. Щонайменше 40 осіб дістали поранення. Десять осіб поміж них — громадяни США. Американський та пакистанський президенти засудили теракт.

28 березня 2002 р. На території Пакистану неподалік міста Лахор схоплено заступника Осамі бен Ладена з оперативних питань Абу Зубейду. Вважався людиною № 2 в «Аль-Каїді». Йому було 30 років. За походженням — палестинець. Схоплено разом з шістьдесятьма іншими бойовиками «Аль-Каїди» під час спільної операції американських та пакистанських спецслужб. Факт затримання Абу Зубейди підтвердив Білий дім.

1 квітня 2002 р. Під час рейду схоплено ще шістнадцять членів «Аль-Каїди».

30 квітня 2002 р. Відбувся загальнонаціональний референдум щодо президентства Первеза Мушаррафа. Незадовго до референдуму віковий ценз було знижено з 21 до 18 років. У референдумі взяли участь близько 70 відсотків виборців. 98 відсотків (за іншими даними — 90) учасників референдуму висловилися за те, щоб П. Мушарраф залишався на посту президента Пакистану ще п'ять років. Опозиція закликала виборців бойкотувати референдум.

Початок третьої декади травня 2002 р. Вбито Абдулу Гані Леоне. Він був поміркованим лідером руху за відокремлення Кашміру від Індії.

Президент Пакистану Первез Мушарраф заявив про готовність його країни застосувати всі наявні сили й засоби для відсічі Індії. Знову було заявлено про можливість використання ядерної зброї у воєнному конфлікті з Індією.

Загострювалося воєнне протистояння Пакистану та Індії через Кашмір. Індія звинувачувала Пакистан у підтримці ісламських терористів. Гострота конфлікту була такою, що війна здавалася неминучою.

Кінець першої декади травня 2002 р. Заарештовано десятки осіб. Їх підозрювали у приналежності до угруповання «Аль-Каїда». Арешти — реакція властей на

теракт, під час якого загинуло 12 осіб. Майже всі загиблі були громадянами Франції. Пакистанський президент запропонував французьким спецслужбам взяти участь у розслідуванні.

Початок третьої декади травня 2002 р. На пакистансько-індійському кордоні у Кашмірі тривали артилерійсько-ракетні перестрілки. Частину корпусу стратегічного резерву Пакистан передислокував до кордону з Індією. Також розмістив там ракети з радіусом дії до 750 км. Пакистан рішуче заперечував свою причетність до фінансування та підготовки мусульманських бойовиків. Виступав за розміщення на кордоні спостерігачів ООН.

Третя декада травня 2002 р. Пакистан провів випробування ракет близької та середньої дальності, здатних нести ядерні заряди.

На кордоні між Пакистаном та Індією у Кашмірі тривали артилерійські та ракетні перестрілки. Загинули десятки людей, у тому числі мирні жителі.

Початок червня 2002 р. У Кашмірі спалахували перестрілки. Жертви були як серед пакистанців так і серед індіців.

5 червня 2002 р. Пакистан відкинув пропозицію Індії про спільне патрулювання кордону. На думку Пакистану спільне патрулювання є практично неможливим.

У телефонній розмові президент США Дж. Буш закликав лідерів Пакистану та Індії розв'язати кашмірську проблему дипломатичним шляхом.

Кінець першої декади червня 2002 р. Заступник державного секретаря США Річард Армідедж провів переговори в Ісламабаді з керівництвом Пакистану. Поблизу м. Лахор збито індійський безпілотний літак-розвідник. Артилерійська дуель індійської та пакистанської армій тривала у Кашмірі.

Початок другої декади червня 2002 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд вів переговори в Ісламабаді з президентом Первезом Мушаррафом щодо врегулювання кашмірського конфлікту.

Кінець червня 2002 р. Власти звернулися до населення із закликом допомогти спіймати Осаму бен Ладена та сімнадцять його найближчих соратників. Портрети терористів були опубліковані в газетах.

Військові підрозділи продовжували операцію на кордоні з Афганістаном.

Середина липня 2002 р. Суд у м. Хайдарабад ухвалив вирок чотирьом особам, які звинувачувалися у викраденні та вбивстві американського журналіста Деніела Перла. До страти було засуджено Ахмеда Омара Саед Шейха. Він — уродженець Великої Британії. Три поплічники одержали по 25 років ув'язнення. Журналіста було викрадено у січні 2002 р. на північі Пакистану. У лютому американське представництво одержало відеозапис про те, як відбувалося вбивство.

Початок серпня 2002 р. Сандалі пророка Мохаммеда було викрадено з мечеті «Бадшахі» у м. Лахорі. Міністр у справах ісламської власності та релігійних пам'яток Гулям Сарвар Кадрі назвав цей злочин найтрагічнішою сторінкою в історії Пакистану.

Мечеть була споруджена в XVII столітті. Вміщує 60 тисяч віруючих. Зберігається у мечеті два десятки реліквій. Пасмо волосся з бороди пророка злодії не викрали.

Друга декада жовтня 2002 р. Відбулися парламентські та провінціальні вибори. На парламентських виборах партія президента Первеза Мушаррафа — Пакистанська мусульманська ліга здобула 75 місць із 272. 62 місця дісталось Пакистанській народній партії, яку очолювала екс-прем'єр-міністр Беназір Бхутто. 48 депутатських мандатів забезпечив собі Фронт об'єднаної дії. Фронт об'єднував у своїх рядах ісламських екстремістів і був вороже налаштований до США. Партія колишнього глави уряду Наваза Шаріфа — «Наваз» здобула у парламенті 21 місце.

У країні були сильними антиамериканські настрої і партія президента досягла скромних успіхів.

23 листопада 2002 р. Національна асамблея обрала главою уряду представника пропрезидентської партії Зафаруллу Джамалі — у минулому головний міністр Белуджистану. Цей уряд став першим за попередні три роки цивільним урядом країни.

25 грудня 2002 р. Невідомий кинув гранату у гурт християн, які зібралися на рідвяну відправу у протестантській церкві в місті Даска. Загинули три особи. Поранення дістали 14 чоловік.

Протягом 2002 р. у Пакистані загинули щонайменше 30 християн. Понад сотню були поранено.

У Пенджабі заарештовано трьох членів однієї з екстремістських ісламських організацій, яких підозрювали у причетності до цього терористичного акту.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Сталася авіакатастрофа у горах в районі міста Кохат на північному заході країни. Серед загиблих — командувач пакистанських військово-повітряних сил генерал Мусіф Алі Мір та інші командири військово-повітряних сил Пакистану, які здійснювали інспекційну поїздку. Загалом загинули 17 чоловік. Причина авіакатастрофи — нещасний випадок.

1 березня 2003 р. Заарештовано члена керівництва «Аль-Каїди» Халіда Шейха Мохаммеда. Міністр внутрішніх справ Фейсал Салех Хаят заявив, що заарештований співробітничав зі слідством. Американські та пакистанські спецслужби здійснили у місті Равалпінді спільну операцію і заарештували Мохаммеда та двох його спільників.

Заарештований вважався головним організатором терористичних акцій у Нью-Йорку та Вашингтоні 11 вересні 2001 року та інших терактів. Було також заарештовано двох його поплічників.

Початок другої декади березня 2003 р. Один з головних соратників Осамі бен Ладена-Халід Шейх Мохаммед заявив, що зустрівся зі своїм босом у грудні 2002 р. Відмовився повідомити місце зустрічі.

26 березня 2003 р. Пакистан здійснив випробування ракети, здатної нести ядерну бомбу.

Кінець першої декади квітня 2003 р. Один з найближчих помічників Осамі бен Ладена-Халід Шейх Мохаммед назвав кількох співробітників мережі «Аль-Каїда» у США.

30 квітня 2003 р. Власті повідомили про арешт 6 осіб, підозрюваних у членстві в «Аль-Каїді». Поміж них був Валід ба Атташ (відомий також як Тауфік бін Атташ або Халлад). Вважався ключовою фігурою у терактах 2000 р. (нападі на корабель ВМС США «Cole») та 11 вересня 2001 р. у Вашингтоні та Нью-Йорку.

Перша декада травня 2003 р. Прем'єр-міністр Пакистану Зафарулла Хан Джамалі заявив про відновлення транспортного сполучення між Пакистаном та Індією. Дипломатичні відносини мали відновитися, за словами прем'єр-міністра, найближчим часом. 6 травня Пакистан пообіцяв знизити імпорتنі тарифи на 70 позицій індійських товарів.

Аналогічні наміри за кілька днів до того пролунали з вуст прем'єр-міністра Індії Атал Біхарі Ваджпаї.

5 травня Пакистан запропонував знизити свій арсенал ядерної зброї якщо Індія зробить те ж саме. За два дні індійський прем'єр цю пропозицію відхилив.

Початок липня 2003 р. Під час слідства творець пакистанської атомної бомби Абдул Кадир Хан зізнався, що протягом 10 років передавав секретні ядерні технології Ірану, Лівії, Малайзії та Північній Кореї. Він запевняв, що передавав застарілі

технології абсолютно безкорисно. Слідство ж ніби виявило зарубіжні рахунки вченого-ядерника на великі суми, а також багато об'єктів нерухомого майна.

4 липня 2003 р. Три нападники вбили 50 чол. у шіїтській мечеті у м. Кетта. Спочатку зчинили стрілянину, потім підірвали гранату. Терористи загинули. Десятки людей — поранено. У теракті підозрювалися екстремісти-сунніти.

Кінець вересня 2003 р. Супутниковий канал «Аль-Арабія» (м. Дубай) оприлюднив аудіозапис з виступом одного з найближчих помічників Осамі бен Ладена-Аймана ас-Завахірі. Промовець закликав пакистанців скинути президента Первеза Мушаррафа і створити уряд, що захищатиме інтереси ісламу.

Середина грудня 2003 р. У м. Равалпінді вчинено замах на президента Первеза Мушаррафа. Через кілька секунд після того, як президентський кортеж проїхав мостом, на ньому стався вибух. Потерпілих не було.

Початок лютого 2004 р. Творець пакистанської атомної бомби Абдул Кадир Хан, виступаючи на телебаченні, публічно вибачився за передачу ядерних секретів іншим країнам. Раніше вчений-ядерник вибачився перед президентом країни Первезом Мушаррафом.

Лютий 2004 р. «Батько» пакистанської ядерної бомби Абдул Кадир Хан визнав, що він передав секрет виробництва ядерної зброї Північній Кореї, Лівії та Ірану. За словами А. Хана власті Пакистану про його дії не знали.

Перша декада лютого 2004 р. Президент країни Первез Мушарраф відхилив заклики Міжнародного агентства з ядерної енергії та місцевої опозиції провести незалежне розслідування передачі Пакистаном ядерних технологій іншим країнам. Увага світової спільноти та місцевої опозиції до міжнародної передачі секретів ядерної зброї пояснювалася сенсаційними визнаннями творця пакистанської атомної бомби Абдули Кадира Хана. Президент Пакистану обіцяв, що представникам МАГАТЕ буде розказано про результати розслідування у кримінальній справі Абдули Кадира Хана, але не буде дозволено провести самостійне розслідування.

Друга декада лютого 2004 р. В Ісламабаді вперше за три роки розпочалися індійсько-пакистанські переговори. Головна тема переговорів — проблема Кашміру.

Щонайменше 20 чол. загинуло на півночі країни від землетрусу. Він мав силу в 5,5 балів за шкалою Ріхтера. Епіцентр містився за 200 кілометрів на північний схід від міста Пешавар.

Третя декада березня 2004 р. Завершилася велика операція пакистанської армії і американського загону спеціального призначення у Південному Вазиристані. У фортеці поблизу міста Ванна знайшли собі притулок понад півтисячі озброєних талібів та членів «Аль-Каїди». Очікувалося, що серед них були Айман аз-Завахірі (друга особа в «Аль-Каїді») та Осам бен Ладен.

Облога тривала тиждень. Обложені врешті-решт здалися. Вище зазначених лідерів там не виявилось. Можливо, вони втекли підземними тунелями.

30 травня 2004 р. У м. Карачі сталися масові заворушення та погроми. Вони розпочалися після вбивства популярного серед місцевих сунітів муфтія Нізамуддіна Шамзая. Він активно підтримував афганських талібів, закликав до війни з США. Його та трьох синів було обстріляно, коли вони виходили з мечеті. Радикально налаштовані суніти громили крамниці шіїтів, підпалювали їх автомобілі.

У Карачі для відновлення порядку було введено 15 тисяч поліцейських.

Початок червня 2004 р. Стався вибух у шіїтській мечеті в Карачі. Щонайменше 19 чол. загинули. Терористичний акт в Карачі, можливо, був реакцією на вбивство одного з лідерів сунітів — муфтія Нізамуддіна Шамзая.

Друга декада червня 2004 р. Пасажирський автобус зіткнувся з вантажівкою поблизу Ісламабада. Щонайменше 40 чол. загинули. Отримали поранення 10 людей.

Початок липня 2004 р. Президент Первез Мушарраф заявив, що Пакистан відновлює ядерні та ракетні випробування у пустелі Тар.

Кінець липня-початок серпня 2004 р. Заарештовано понад 200 осіб, яких підозрювали у зв'язках з «Аль-Каїдою». Серед заарештованих — два члени керівництва організації, — Ахмед Гайлані (танзанієць) та Мохаммед Наїб Нур Хан. Їх звинувачували в організації ряду терористичних актів. А. Гайлані причетний, зокрема, до вибухів у посольствах США в Найробі та Дар-ес-Саламі. Там загинуло дві з половиною сотні людей.

Початок серпня 2004 р. Уряд вирішив не посилати свої війська до Іраку. Раніше власті Пакистану не виключали можливість направити свій військовий контингент, якщо про це прохатимуть іракці та буде згода ООН.

Друга декада серпня 2004 р. На одній із залізниць з інтервалом у чверть години сталися два вибухи. Бомби були підірвані на ділянці, де мав пройти пасажирський поїзд. Двох залізничників було поранено, бомби пошкодили колію. За кілька годин до цього на іншій залізниці прогрімилі два вибухи. Чотири людини були поранені. Ніхто не взяв на себе відповідальність за вчинені теракти.

28 серпня 2004 р. Шавкат Азіз став прем'єр-міністром.

Кінець вересня 2004 р. У ході операції, яку провела служба безпеки, загинув відомий терорист Анджад Хусейн Фаррукі. Разом з ним загинули три його поплічники. Фаррукі звинувачувався у підготовці замаху на президента країни Первеза Мушаррафа та у вбивстві 2004 року американського журналіста Деніела Перла.

Перша декада жовтня 2004 р. У м. Мултан (провінція Пенджаб, що на заході країни) сталися два вибухи. Щонайменше 40 чол. загинули. Понад 100 чол. було поранено. Трапилося це під час мітингу, який відбувався з нагоди річниці смерті лідера пакистанських сунітів Азіма Тарика. На думку поліції терористичний акт вчинили шіїти.

Друга половина листопада 2004 р. У місті Мінгора на північному заході країни стався вибух у кінотеатрі. Загинули, щонайменше, дві особи, близько 30 було поранено.

Друга декада лютого 2005 р. Від повеней у Пакистані загинуло до 400 осіб. Понад 1000 чоловік вважалися зниклими без вісті.

13 липня 2005 р. На південному сході країни у провінції Сінд сталася велика залізнична катастрофа. Один поїзд наштовхнувся на інший. Кільканадцять вагонів перекинулися на суміжні колії. Негайно в них вривався третій поїзд. Повідомлялося, що число загиблих сягнуло 300 чоловік, а поранених — 1000 чоловік.

Кінець другої декади липня 2005 р. Під час операції, спрямованої проти ісламських екстремістів, сили безпеки арештували понад 100 осіб.

Перша декада серпня 2005 р. Представник пакистанської армії генерал-майор Шаукат Султан повідомив про успішне випробування Пакистаном своєї першої крилатої ракети «Бабур» («Тигр»). Радіус її дії — 500 км. Вона могла нести ядерний заряд.

Бабур — ім'я мусульманського полководця, який 1516 року завоював Індію та заснував там імперію Великих Моголів.

8 жовтня 2005 р. В історії Пакистану ще не було землетрусу такої потужності як той, що стався цього дня. Понад 20 тисяч людей загинуло, до 50 тисяч осіб дістали поранення.

В адміністративному центрі пакистанської частини Кашміру не вцілів жоден будинок. Постраждали міста Равалпінді, Пешавар, Султан, Мардан та інші.

Міністр комунікацій Таріп Фаруп повідомив про загибель щонайменше 40 тис. людей. Сто тисяч осіб дістали поранення. Майже три з половиною мільйони людей залишилися без даху над головою. Сила поштовхів становила 7,6 бала за Ріхтером. Епіцентр землетрусу знаходився за 95 км від Ісламабада. Вщент знищено місто Музафферабад — столиця пакистанської частини Кашміру.

У Пакистані оголошено 3-денну жалобу. Пакистан звернувся до світового співтовариства за допомогою. Єврокомісія виділила Пакистану 3 млн євро, а Всесвітній банк — 20 млн доларів. Загони рятувальників прибули з Японії, Китаю, Індії, Туреччини, Ізраїлю та Великої Британії. Медикаменти, намети і ковдри надали Саудівська Аравія та Катар.

12 жовтня 2005 р. У Карачі стався землетрус. Його сила дещо перевищувала 4 бали. Жертв і руйнувань не було. Землетрус викликав значну паніку. На південному заході країни зареєстровано поштовхи потужністю 5,1 бала.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Офіційні дані зазначали щонайменше 60 тис. загиблих від землетрусу. Місцеві засоби масової інформації називали кількість жертв — 200 тис.

Були дивовижні випадки виживання. Уперше за 20 років Пакистан погодився прийняти гуманітарну допомогу Індії. Індійський літак привіз 25 тонн гуманітарних вантажів до Ісламабада.

Друга декада грудня 2005 р. Власті вигнали з домівок сотні християнських сімей в околицях Джохарабада (неподалік Карачі). Їхні житла надані мусульманам, які постраждали від землетрусу.

Кінець другої декади грудня 2005 р. У Кашмірі впав у річку переповнений пасажирський автобус. Гірську трасу нещодавно перед тим пошкодив землетрус. 20 чол. загинуло, 25 осіб отримали тяжкі травми.

130. ПАЛАУ

1 січня 2001 р. Пост президента обійняв Томас Есанг Ременгесау-молодший. За іншими даними це сталося 6 березня 2001 р. Його попередником був Куніво Накамура. Т. Ременгесау став одночасно і главою уряду та міністром закордонних справ.

Березень 2001 р. Лише впродовж одного дня закрито 17 банків. Вони були пов'язані з «Першим міжнародним банком Гренади», який став банкрутом у жовтні 2000 р.

16 липня 2002 р. Посол США Френсіс Ріккаїрдон вручив вірчу грамоту президенту Томмі Ременгесау. У документі йшлося про підтримку Палау Сполученими Штатами Америки в обмін на гарний пакт про вільну асоціацію.

131. ПАНАМА

2001 р. Масові протести проти планів уряду підвищити на 67 % плату за транзитний проїзд.

Кінець другої декади березня 2002 р. Стався землетрус. Потужність — 5 балів за Ріхтером. Епіцентр — за 250 км від столиці, на кордоні з Колумбією.

Травень 2004 р. Відбулися президентські, парламентські та місцеві вибори.

1 вересня 2004 р. Мартін Ерасто Торрихос Еспіно став президентом. Заступив на посаду після Мірейї Москово, який обіймав посаду глави держави з 1 вересня 1999 р. Віце-президентом у нього був Артуро Валларіно.

132. ПАПУА-НОВА ГВИНЕЯ

26 січня 2001 р. Підписало договір, який передбачав проведення через 15 років референдуму про самовизначення Бугенвіля.

1 червня 2001 р. Підписано мирну угоду з сепаратистами Беренвіля. Від імені уряду її підписав міністр Мой Авей.

30 серпня 2001 р. Острів Бугенвіль отримав автономію.

31 серпня 2001 р. Власти підписали мирну угоду з повстанцями Бугенвіля.

15 грудня 2001 р. У результаті етнічного насильства у Менді загинуло 25 людей.

2 квітня 2002 р. Зсув знищив два села. 36 людей загинуло. 28 чоловік пропало безвісти.

15 червня — 29 липня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. 109 парламентських місць було розподілено між 32 політичними формуваннями.

5 липня 2002 р. Уряд очолив Майкл Сомаре «Демократичний рух народу». За іншими даними це сталося 29 червня. Уряд — коаліційний. М. Сомаре виступав за монополію держави на зовнішню торгівлю, рівновагу держбюджету, зупинення приватизації. З огляду на відсутність значних економічних результатів. Світовий банк у березні 2003 р. мав намір зупинити надання позик країні.

29 червня 2004 р. Генерал-губернатором став Пауліас Матана. До нього з 14 листопада 1997 р. посаду обіймав Сілас Атопаре.

30 вересня 2005 р. Стався землетрус потужністю 6,1 бала за Ріхтером. Він був другим впродовж місяця.

133. ПАРАГВАЙ

Кінець 2001 р. На економічне становище країни вагомо вплинула аргентинська економічна криза.

Травень—червень 2002 р. Відбулися великі демонстрації проти приватизації.

27 квітня 2003 р. Мали місце загальні вибори. Никанор Дуарте Фрутос здобув 37,6 % голосів. Це розглядалося як «коларадське наступництво». У парламенті опозиція мала більшість. Партія «Колорадо» (Національна асоціація республіканців) здобула 18 сенатських місць з 45. На виборах 1998 р. мала 24 місця.

Справжня ліберально-радикальна партія отримала на виборах 2003 р. приблизно 24 % голосів. Партія, заснована генералом-путчистом Ліно Цезар Ов'єдо 2000 року, отримала 13 %. Партія Карлоса Фоллізоли (створена 2001 року) одержала 3 сенаторських мандати і не висувала свого кандидата у президенти.

15 серпня 2003 р. Президентом став Оскар Никанор Дуарте Фрутос.

Початок серпня 2004 р. На кухні ресторану у столичному торговельному центрі «Ікуа Болоньос» стався вибух побутового газу. Від пожежі загинуло понад 400 чоловік, півтисячі було поранено. Понад сотня — зникло без вісті. Прокуратура висунула звинувачення власнику торговельного центру — Хуану Піо Пайві, його синові та чотирьом охоронцям. Охоронці звинувачувалися у тому, що виконали наказ власника і замкнули двері, щоб відвідувачі не втекли від пожежі, не розплатившись з торговельним центром.

23 березня 2005 р. Повідомлялося, що у передмісті столиці Парагваю знайдено труп доньки колишнього президента країни Рогуля Кубаса. Її викрали восени 2004 р. У листопаді 2004 р. батьки заплатили викрадачам та її звільнення 800 тисяч доларів. Лівачькі викрадачі додаткового вимагали 5 млн доларів.

Труп Сесімі Кубас знайдено в тунелі, виритому на подвір'ї будинку активіста ліворадикальної партії «Вільна Батьківщина» Мануеля М'єреса.

134. ПЕРУ

Січень 2000 р. Бойовики з «Сяючого шляху» («Сандеро луміносо») виконали серію терористичних актів. Зокрема, збили вертоліт перуанських військово-повітряних сил. Загинуло 5 військовослужбовців, серед яких чотири мали високі чини.

Третя декада січня 2001 р. Колишній президент Алан Гарсія повернувся до Перу після 8-річної еміграції в Колумбії. Збирався взяти участь у квітні 2001 р. у президентських виборах.

8 квітня 2001 р. Алесандро Толедо переміг Алана Гарсія на президентських виборах. А. Толедо став першим президентом Перу індіанського походження.

Травень 2001 р. Вибух бомби в одному з адміністративних приміщень в Лімі.

23 червня 2001 р. На півдні країни стався потужний землетрус. Його сила сягнула 7,9 бала за Ріхтером. Найбільше потерпіло місто Арекіпа. Землетрус спричинив численні зсуви. Зруйнувано багато будинків. Заблоковано кілька автострад. Подібного землетрусу у Перу не було з 1970 року.

25 червня 2001 р. У Венесуелі заарештовано колишнього шефа служби безпеки Перу Владіміро Монтесінью. На перуанському літаку його було доставлено на батьківщину. Його звинувачували у скоєнні злочинів за часів президентства А. Фухіморі.

28 липня 2001 р. Склав присягу новообраний президент Алесандро Селестіно Толедо.

Разом з групою прихильників відвідав священне для перуанських індіанців місто Мачу-Пікчу. Індіанські жерці попросили у своїх богів благословення президентові.

29 грудня 2001 р. На вузьких вуличках Ліми під час феєрверку загинуло близько 300 чол.

Початок третьої декади березня 2002 р. Біля будинку посольства США у Лімі сталися вибухи. Було підірвано два заміновані автомобілі. Відповідальність на себе за теракти не брав ніхто. Поліція вважала, що його скоїло ультракомуністичне угруповання «Сандеро луміносо». Теракт стався за кілька днів до візиту президента США Дж. Буша.

Кінець другої декади червня 2002 р. Президент Алесандро Толедо оголосив надзвичайний стан у департаменті Арекіда на півдні країни. Адміністративний центр департаменту є другим за величиною містом в Перу. Призупинялася дія ряду конституційних норм. Запроваджувалася комендантська година. Заборонялися зібрання. Дії властей були відповіддю на масові протести проти економічної політики уряду. Кілька чоловік загинуло у сутичках з поліцією.

Серпень 2002 р. Бій повстанців з поліцейськими у провінції Сатіпо. Загинуло 19 чоловік.

17 листопада 2002 р. Відбулися муніципальні і регіональні вибори. Результати виборів послабили владу президента А. Толедо.

Кінець травня 2003 р. Страйки паралізували країну. Президент Алесандро Толедо оголосив про запровадження надзвичайного стану строком на один місяць.

28 червня 2003 р. Прем'єр-міністром призначено Беатрис Мерино.

15 грудня 2003 р. Пост глави уряду обіняв Карлос Ферреро Коста.

Кінець квітня 2004 р. Жителі невеликого міста Ілаве, яке знаходиться на півдні країни неподалік озера Тітікака, забили до смерті свого мера, — Сіріро Фернандо Кайомамані за невиконання передвиборних обіцянок та причетність до корупції. Мер не хотів добровільно піти у відставку. Розлючена юрба вдерлася до будинку

мера, побила його, привезла на центральний майдан міста, прив'язала до стовпа і біла його до настання смерті. Труп кинули під міст. Коли поліція розпочала шукати винних, то дільницю поліції атакувала тисячна юрба, яка закидала її пляшками із запалювальною сумішшю.

Початок серпня 2004 р. В горах Андах на висоті понад 2000 метрів над рівнем моря поблизу міста Сан-Луїс упав у прірву пасажирський автобус, у салоні якого було 60 пасажирів. Щонайменше половина пасажирів загинула, півтора десятки було поранено. Водій не впорався з кермом.

Початок третьої декади травня 2005 р. Рейсовий автобус впав у річку з мосту. Трапилося це за 160 км. на схід від Ліми. Водій не впорався з кермом. 35 чоловік загинуло. 30 осіб дістали поранення.

Третя декада серпня 2005 р. Зазнав катастрофи пасажирський літак «Боїнг-737-200» місцевої авіакомпанії «Танс». На борту літака перебувало 92 пасажирів та кілька членів екіпажу. Летів з Ліми до м. Пукальпо. Пілот посадив літак на автостраду поблизу м. Пукальпо. Літак розколовся навпіл і загорівся. Загинуло щонайменше 70 осіб. Декому пощастило врятуватися. Поміж пасажирів було 16 іноземців.

Третя декада вересня 2005 р. Стався землетрус потужністю сім балів за Ріхтером. У містечку Тарапото зруйновано близько 40 % будинків. Цей землетрус став найсильнішим у Перу з 2001 року. Загинуло щонайменше 5 осіб.

Друга декада жовтня 2005 р. У Києві підписано протокол про наміри. Його уклали мер Ліми Луїс Кастаньєда Лоссіо та Київський міський голова О. Омельченко. Основний акцент зроблено на охороні довкілля.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Неподалік населеного пункту Каруакоча (350 км на північний захід від Ліми) у прірву завглибшки 250 м впав пасажирський автобус. 14 чол. загинули, 40-дістали поранення.

135. ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА

Січень 2001 р. Преса повідомила, що тисячі юних громадян Південної Африки щомісяця приходять обстеження щодо наявності в них дівочої пліви. Таке обстеження вони виконують добровільно, але згідно з встановленим порядком.

Прихильники відродження старовинного народного звичаю стверджують, що таке обстеження сприяє ранньому виявленню вагітності та профілактиці СНІДу. Ті, хто успішно проходять тест, одержують на лоб білу зірку та відповідну довідку.

Початок квітня 2001 р. Президент Табо Мбекі відмовився від пропозиції комісії із зарплат підвищити собі платню. Комісія пропонувала підвищити зарплату президенту на 13 %. Її річний обсяг склав би 97700 доларів. Спікер парламенту Френе Джинвала мала намір включити питання про підвищення президентської платні до порядку денного, але коли її повідомили про незгоду президента, то це питання було виключено з порядку денного. Ф. Джинвала схвалила рішення президента і назвала його гарним прикладом для всіх чиновників.

Третя декада липня 2001 р. Компартія відзначила 80-річчя свого утворення. На урочистості у Дурбані зібралися 2—3 тисячі чоловік. Це розглядалося як доказ незначної популярності Компартії. Вона все ще продовжувала співпрацювати з Африканським національним конгресом.

Початок вересня 2001 р. На Кіпрі під час відпочинку на 79-ому році життя помер Крістіан Бернар. 1967 року він вперше у світі виконав пересадку серця людині. Його пацієнт прожив два тижні. Хірург помер від інфаркту. Свого часу він розлу-

чився з дружиною. Другий шлюб теж виявився невдалим. Переїхавши з ПАР до США, працював там в Оклахомі.

4—5 вересня 2001 р. Під час лісової пожежі у національному парку м. Крюгера загинуло 15 селян та 4 рятувальники.

Початок вересня 2001 р. У м. Дурбан відбувалася міжнародна конференція, спрямована на боротьбу з расизмом і ксенофобією. У ній брали участь шість тисяч делегатів з 150 країн. Поміж учасників були глави 15 держав. Кілька арабських країн вимагали, щоб у підсумковій резолюції засуджувався Ізраїль за апартеїд, расизм та злочини проти людяності. Норвегія пропонувала компромісний варіант резолюції.

У конференції збирався взяти участь секретар США Колін Пауелл. Коли стала відома позиція арабських країн, то К. Пауелл відмовився від поїздки до Дурбана. Делегація США була сформована на нижчому рівні.

Початок вересня 2001 р. На знак протесту затарувати Ізраїль як країну, що проводить політику расизму, геноциду і злочинів проти людяності, делегації США та Ізраїлю залишили Всесвітній форум проти расизму та ксенофобії.

30 листопада 2001 р. У Йоганнесбурзі відкрито Музей апартеїду.

25 квітня 2002 р. На російському космічному кораблі полетів у космос другий у світі космічний турист і перший африканець — Марк Шаттлворт.

26 квітня 2002 р. У автобусі в провінції Кузулу-Наталь лопнула шина. Він перекинувся і впав у прірву. 22 людини загинуло. Понад 45 чол. отримало поранення.

Липень 2002 р. У м. Дурбан лідери африканських країн провели зустріч у верхах з метою розпочати діяльність нової міжурядової організації — Африканського союзу. До його складу ввійшли 53 країни. Африканський союз став наступником Організації африканської єдності.

Керівником Африканського союзу було обрано президента ПАР Табо Мбекі.

Найвищий орган — у складі глав держав. Виконавча рада — з числа міністрів. Передбачалося створення всеафриканського парламенту, центрального банку, валютного фонду і суду, запровадження єдиної грошової одиниці.

Початок вересня 2002 р. У Йоганнесбурзі закінчилася планетарна зустріч у верхах. Розглядався сталий розвиток країн земної кулі. Заключні документи («План дій» та «Декларація») містили заклик до підтримки екологічної рівноваги, боротьби з бідністю, збереження природного розмаїття світу, ратифікації Кіотського протоколу про обмеження шкідливих викидів в атмосферу.

Генеральний секретар ООН Кофі Аннан був задоволений підсумками зустрічі. Більшості учасників зустріч не сподобалася. Вони вважали заключні документи неконкретними і розпливчастими. Відомі міжнародні організації «Грінпіс», «Оксфем», «Друзі землі» вважали, що зустріч у верхах закінчилася провалом.

Кінець третьої декади жовтня 2002 р. Серія вибухів прогрімала в Соуето (місті-супутнику Йоганнесбурга). Спрацювали сім вибухових пристроїв. Два пристрої поліція змімла знешкодити.

136. ПОЛЬЩА

8 жовтня 2000 р. Відбулися президентські вибори. Серед 12 претендентів та посаду глави держави був і колишній президент Лех Валенса. Перемогу здобув діючий президент Александр Квасньневський. За нього подали голоси 53,9 % виборців. Колишній міністр закордонних справ Анджей Ольховський (позапартійний) посів

друге місце (17,3 %). Лідер блоку правих сил Маріан Кшаклевський завоював третє місце (15,5 %). Інші претенденти набрали менше ніж 10 % голосів кожен. Зокрема, колишній президент і лідер профспілки «Солідарність» Лех Валенса здобув 1,1 %.

28 січня 2001 р. Польський поліцейський застрелив українця С. Кудрю, коли він разом з вагітною дружиною їхав автомобілем в Україну територією Польщі. Сім'я поверталася на Україну з Чехії.

Середина травня 2001 р. Розпочався суд над колишнім керівником Польщі соціалістичних часів Войцехом Ярузельським, генералом Тадеушем Тучапським та командирами військових частин. Підсудні звинувачувалися у розстрілі в 1970 році протестуючих у місті Гданську. Тоді загинуло 44 суднобудівники.

Друга декада квітня 2001 р. Окружний суд Варшави відхилив клопотання адвокатів колишнього керівника Польщі Войцеха Ярузельського про те, що їх 77-річний клієнт за станом здоров'я не може предстати перед судом. В. Ярузельський та ще 7 осіб звинувачувались у розстрілі 44 робітників судноверфів Гданська, Гдині та Щецина у грудні 1970 року.

Третя декада квітня 2001 р. Проти польського поліцейського старшого сержанта Мирослава Г. (застрелив 28 січня 2001 р. українського громадянина Сергія Кудрю) та проти начальника шляхового патруля штабного сержанта Анджея Б. Хелмська прокуратура висунула звинувачення. Перший звинувачувався у ненавмисному вбивстві та перевищенні службових обов'язків, а другий — у недбалому ставленні до своїх обов'язків.

Червень 2001 р. Розпочалася виплата компенсації працівникам, яких гітлерівці вивозили на примусові роботи до Німеччини.

Кінець липня — початок серпня 2001 р. У Польщі — повінь. Із затоплених районів евакуйовано 20 тис. чоловік. Загинуло щонайменше 26 чол.

Уряд України надіслав потерпілим гуманітарну допомогу — 50 тонн харчових продуктів, матраци, білизну, медикаменти. Вантажі зі Львова до Кракова було доставлено автоколоною.

Початок серпня 2001 р. Фахівці вважали, що повінь у Польщі була сильнішою за повінь 1997 року. Тоді загинули 52 особи. Цього разу — вже 15. Вода продовжувала прибувати.

Уряд виділив 200 млн доларів на ліквідацію наслідків повені.

3 серпня 2001 р. У Варшаві відбулося урочисте закладення каменю під п'єдестал майбутнього пам'ятника Тарасу Шевченку. Пам'ятник планувалося спорудити у центрі Варшави у сквері, який названо на честь українського поета. Скульптор пам'ятника — А. Куш. Пам'ятник — дарунок Києва Варшаві.

Учасникам урочистої церемонії надіслав своє привітання президент Польщі Александр Квасьневський.

Друга декада вересня 2001 р. У Гданську (Польща) на будинку, де впродовж 1920—1921 років працювало консульство Української Народної Республіки, урочисто відкрито меморіальну дошку.

23 вересня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборців була низькою — голосували лише 46,29 % виборців, занесених до списків. Результати виборів були такими: Союз лівих демократів — Союз праці — 41,05 %; Громадянська платформа — 12,6 %; «Самооборона» — 10,2 %; «Право і справедливість» — 9,5 %; Польська народна партія — 8,9 %; Ліга польських сімей — 7,8 %; правий блок «Акція виборча «Солідарність» — 4,8 %; праве об'єднання «Унія свободи» — 3,1 %. Преса назвала результати виборів «політичним землетрусом», оскільки праві та правочентристи зазнали нищівний поразки. Коаліція лівих партій завоювала 216 місць (з 460). Їй бракувало 15 місць для того, щоб мати у парламенті більшість та

сформувати свій уряд. За результатами виборів «Солідарність» втратила своє представництво у парламенті.

За іншими даними, — Союз демократичних сил, очолюваний Лешеком Міллером, набрав 44 % голосів. Це забезпечило йому 232 з 460 місць.

17 жовтня 2001 р. У Варшавському суді прокурор розпочав зачитувати звинувачувальний висновок у справі В. Ярузельського та інших (розстріл 1970 року у Гданську).

19 жовтня 2001 р. Прем'єр-міністром призначено Лешека Міллера — лідера блоку Союз лівих демократів — Союз праці, що одержав перемогу на парламентських виборах.

Перша декада листопада 2001 р. У Варшаві відбулася міжнародна конференція з питань боротьби з міжнародним тероризмом. У її роботі брали участь керівники або їх представники 17 країн Центральної та Східної Європи.

Листопад 2001 р. Воєнні навчання «Елайд Еффорд-2001» відбулися біля Вроцлава. У них взяли участь 2500 військовослужбовців з 14 країн НАТО та 13 країн-партнерів. Опрацьовувалися питання взаємодії при плануванні і проведенні операцій з підтримання миру.

Початок січня 2002 р. У Польщі були сильні снігопади. На півдні країни блоковано рух по автодорогах і залізницях. Морози сягали двадцяти градусів.

Кінець першої декади квітня 2002 р. Військовий суд Варшави засудив до 4-річного ув'язнення підполковника Чеслава В. за те, що він займався шпигунством на користь СРСР, а потім Росії. Підполковника позбавлено офіцерського звання.

Кінець другої декади серпня 2002 р. Завершився візит на батьківщину папи Римського Іоанна Павла II. Він зустрічався з президентом Александром Квасьневським та прем'єр-міністром Лешеком Міллером. Освятив новий костел Небесної благодаті. У Кракові папа відправив месу просто неба. На ній були присутні президенти Польщі, Литви та Словаччини. З різних країн до Кракова прибуло понад 2 млн прочан. Папа вітав їх рідними мовами. Іоанн Павло II також відвідав у Кракові місця, пов'язані з його життям і діяльністю, а також могили рідних йому людей. Папа народився у Кракові і прожив там понад 40 років.

Початок третьої декади листопада 2002 р. Президент Польщі Александр Квасьневський заявив, що його країна не заборонятиме президенту Білорусі Олександр Лукашенку в'їзд на територію Польщі.

Країни Євросоюзу заборонили О. Лукашенку та семи його міністрам в'їзд на територію ЄС у зв'язку з постійним порушенням прав людини в Білорусі.

Грудень 2002 р. На зустрічі у верхах Євросоюзу, яка відбулася у Копенгагені, Польща одержала офіційне запрошення на вступ до ЄС.

Третя декада березня 2003 р. Сейм ухвалив рішення про направлення до Іраку контингенту чисельністю 200 чоловік. Контингент складатиметься з елітного військового підрозділу, загону хімічного захисту і транспортного судна.

2 березня 2003 р. Розвалилася урядова коаліція.

Середина квітня 2003 р. Суд міста Хелм засудив поліцейського, який 28 січня 2001 року застрелив українця Сергія Кудрю, до двох років позбавлення волі. Начальника вбивці — командира поліцейського шляхового патруля засуджено до року і восьми місяців позбавлення волі. Виконання вироку відстрочено на чотири роки. Сім'ї вбитого призначено компенсацію — тисячу доларів. Суд визнав, що поліцейський перевищив свої повноваження.

8 червня 2003 р. Відбувся референдум про членство Польщі у Євросоюзі. У голосуванні взяли участь 57 % громадян, які мали право голосу. Майже 75 відсотків учасників референдуму висловилися за приєднання Польщі до Євросоюзу.

Початок серпня 2003 р. Сталася аварія українського туристичного автобусу неподалік містечка Подгорська Воля. Загинула 19-річна дівчина. 16 осіб дістали поранення. Автобус прямував з Києва до Праги. Врізався в дерево та перекинувся.

25 серпня 2003 р. Польська поліція затримала посла України О. Никоненка. У нього не було документів і він перебував за кермом у нетверезому стані. Ніби-то посол напав на поліцейського і побив його. Прокуратура Польщі проти посла порушила кримінальну справу. Україна відкликала з Варшави свого посла. Функції глави дипломатичної місії у Польщі виконував повірений у справах України в Польщі Маркіян Лубківський.

11 вересня 2003 р. До Варшави прибули близько 10 тисяч шахтарів. Вони протестували проти закриття чотирьох шахт у Шльонському воєводстві (Сілезія). У результаті закриття 8 тис. працівників позбавлялися робочих місць.

Штаб-квартира правлячої партії, — Союз демократичних лівих сил була закидана камінням та плейшками із запалювальною сумішшю. Нападали шахтарі і на будинки уряду та сейму (парламенту). Чомусь дісталосся на горіхи і посольству Росії. Для приборкання демонстрантів поліція застосувала сльозогінний газ, водомети, кийки. Було поранено півтора десятки шахтарів та півсотні поліцейських. Коли настала темрява, то гірники на автобусах поїхали до своїх домівок.

1 жовтня 2003 р. На східних кордонах країни запроваджено візовий режим. Поміж 10 країн-кандидатів, вступ яких до Євросоюзу мав відбутися 1 травня 2004 р., Польща найдовше утримувалася від запровадження візового режиму.

Перша декада грудня 2003 р. Прем'єр-міністра Лешека Міллера травмовано під час аварії вертоліта Мі-8 за 20 км від столиці. Дістали травми і інші пасажирів вертоліта.

9 січня 2004 р. У м. Лодзь 3-тисячний натовп штурмував два гіпермаркети, що оголосили розпродаж своїх товарів. 12 чоловік після тисняви звернулися за медичною допомогою. Дехто з відвідувачів товари крали, бо кожного клієнта неможливо було проконтролювати. Охорона гіпермаркетів самостійно не могла впоратися з натовпами. На допомогу прийшли 150 поліцейських. Для ефективного відновлення порядку поліцією були застосовані кийки.

Третя декада квітня 2004 р. Партія «Унія праці», яка раніше виступала за участь в антисадамських коаліціях, змінила позицію і висунула вимогу про негайне виведення польських військ з Іраку.

1 травня 2004 р. Польща стала членом Європейського Союзу.

1 травня 2004 р. Уряд очолив Марек Белька.

Середина червня 2004 р. У Варшаві у віці 70 років помер відомий у минулому дисидент Яцек Куронь.

Свого часу він був співзасновником Комітету захисту робітників, радником крайових органів незалежного профспілкового об'єднання «Солідарність». В 1989—1990 рр. та 1992—1993 роках був міністром праці та соціальної політики. В 1991—1994 рр. був заступником голови Демократичної унії.

18 листопада 2004 р. На Польщу напав ураган з Атлантики. Швидкість вітру перевищувала 130 км/год. На околицях міста Барточище вітер зніс з шляху пасажирський автобус. У районі Поморської бухти загинуло 7 чоловік, а 9 осіб було травмовано.

Кінець третьої декади січня 2005 р. На Польщу налетів ураган. Повсюди пошкоджено лінії електропередач. Без електроенергії залишилися 10 тис. жителів Польського Помор'я. Ураган вивертв дерева з корінням.

27 січня 2005 р. З нагоди 60-річчя визволення радянськими військами концтаборів Освенцім світ шанував пам'ять жертв нацизму. У заходах в

Освенцімі брав участь Президент України В. Ющенко. Його батько був в'язнем Освенціму.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Температура повітря на південному заході Польщі становила 32 градуси морозу.

Початок другої декади квітня 2005 р. Для участі в урочистому відкритті Року України в Польщі, до Варшави прибув Президент України В. Ющенко.

В. Ющенко мав переговори з Президентом Польщі Александром Квасьньєвським, читав лекцію студентам Варшавського університету, брав участь у відкритті каплиці на могилі священика і композитора Михайла Вербицького (автора музики до Гімну України), спілкувався з представниками української громади.

16 травня 2005 р. У Варшаві розпочала роботу 3-я зустріч у верхах Ради Європи. У ній брали участь делегації 46 держав. Президент В. Ющенко очолював делегацію України.

Друга декада травня 2005 р. У Варшаві завершилася 3-я зустріч у верхах Ради Європи. В ній взяли участь 21 президент, 18 прем'єр-міністрів та 7 міністрів закордонних справ. Президент України В. Ющенко достроково повернувся на Україну з огляду на свою хворобу. Підписано три декларації про:

- запобігання тероризму;
- відмивання, виявлення і конфіскацію доходів від злочинної діяльності та протидію фінансуванню тероризму;
- протидію торгівлі людьми.

Міністр закордонних справ Росії запропонував створити у межах країн Ради Європи єдиний антитерористичний і правоохоронний простір.

Кінець червня 2005 р. Голова сейму Влодзімеж Цімошевич заявив про намір бути кандидатом у президенти на виборах восени 2005 р. Він відмовився від свого попереднього рішення про те, щоб піти з політики. Вважався за результатами соціологічного опитування найреальнішим претендентом на перемогу.

Великі шанси на перемогу були і у дружини чинного президента Польщі — Йо-ланти Квасьньєвської.

Третя декада липня 2005 р. Польща вислала третього, впродовж останніх місяців, співробітника білоруського посольства. Обґрунтування вислання не було надано.

31 липня 2005 р. Ввечері у парку Варшави жорстоко побито і пограбовано трьох підлітків віком 16 — 17 років. Вони — діти російських дипломатів. Коли вони поверталися з кіно, то на них напало півтора десятка поляків віком 18 — 25 років. Окрім росіян було побито і їхнього гостя — громадянина Казахстану. Нападники вигукували антиросійські гасла і брудно лаялися. Поляки забрали у юнаків мобільні телефони, гроші, зірвали з шії ланцюжки. Потім нападники сіли в автобус, який на них чекав і втекли з місця події.

Всім юнакам вибито зуби. Одному — зламано ніс. Один — дістав струс мозку. На тілах юнаків численні ушкодження.

Початок третьої декади серпня 2005 р. 44-річний генерал Яцек Бартошче загинув в автокатастрофі. Командував військово-повітряними силами Польщі. Катастрофа трапилася під час авіашоу поблизу Варшави. Пілот літака марки RV-6, на якому перебував генерал, виконував фігури вищого пілотажу.

24 вересня 2005 р. Ввечері в автокатастрофі загинув лідер Польської партії праці, голова профспілки «Солідарність-80» Даніель Поджицький. Його автомобіль на зустрічній смузі зіткнувся з іншою машиною. Д. Поджицький помер у лікарні.

Польська партія праці фаворитом на парламентських виборах не вважалася.

25 вересня 2005 р. Відбулися вибори до обох палат польського парламенту. Було близько 11 тис. кандидатів. Обрано 460 депутатів нижньої палати (сейму) та 100 сенаторів. Явка виборців становила 40 %. Була вона найнижчою за всю посткомуністичну історію країни. Консервативна партія «Право і Справедливість» здобула перемогу. Лідер партії — Ярослав Качинський. За партію було подано, за попередніми даними, 27,6 % голосів виборців.

25 вересня 2005 р. Згідно з офіційними даними на парламентських виборах партія «Право і Справедливість» набрала 27 % голосів виборців і завоювала 152 місця у сеймі. Друге місце посіла «Громадянська платформа» (24,1 %, 133 мандати). Партії «Самооборона» дісталось 11,4 % голосів (57 мандатів). Союз лівих демократів здобув 11,3 % голосів та завоював 56 місць. Ультракатолицька «Ліга польських родин» набрала 8 % (33 мандати), Польська селянська партія — 7 % (27 мандатів).

3 декада вересня 2005 р. Лідер партії «Право і Справедливість» Ярослав Качинський повідомив про те, що колишній голова парламентської комісії з бюджету Казимир Марцинкевич очолить уряд країни.

9 жовтня 2005 р. Відбулися президентські вибори. Жоден з 12-ти претендентів не набрав необхідної кількості голосів. У другий тур вийшли кандидати правих партій — Дональд Туск («Громадянська платформа») та мер Вашави Лех Качинський («Право та Справедливість»). Після обробки понад 90 % бюлетенів їх результати відповідно були 33,82 % і 33,29 %.

Явка виборців була найнижчою та за всю історію постсоціалістичної Польщі. Менше половини громадян, які мали право голосу, прийшли на виборчі дільниці.

Кандидат від комуністів Влодзимеш Цимошевич зняв свою кандидатуру з огляду на корупційний скандал.

Третє місце на перегонах посів Анджей Леппер, а четверте — Марек Боровський.

Політологи вважали, що президентом Польщі стане той претендент, за кого проголосують виборці А. Леппера та М. Боровського.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Розпочав свою роботу сейм нового скликання. Прем'єр-міністр Марек Белка подав у відставку. На затвердження парламенту була подана кандидатура нового глави уряду — Казимира Марцинкевича.

23 жовтня 2005 р. Відбувся другий тур президентських виборів. За лідера партії «Право та Справедливість» мера Варшави Леха Качинського віддали голоси 54,5 % учасників виборів. За лідера партії «Громадянська платформа» Д. Туска проголосувало 45,5 %.

Третя декада жовтня 2005 р. Новообраний президент Польщі Лех Качинський заявив про намір здійснити свій перший візит до США, а потім — до Брюсселю та Києва. Пообіцяв, що поїде до Москви лише після того, як російський президент В. Путін відвідає Варшаву.

137. ПОРТУГАЛІЯ

14 січня 2001 р. На пост президента було переобрано Жоржі Фернанду Бранку ді Сампаю. Пост президента вважається церемоніальним.

5 березня 2001 р. У ніч проти цього дня обвалився металевий міст, якому було 115 років. Повінь на річці Дуеро підмила одну з опор. Пасажирський автобус і два автомобілі впали в річку. Трапилося це за 300 км на північ від Лісабону.

Міністр транспорту Жорже Коелью подав у відставку негайно після трагедії.
Щонайменше 70 чоловік загинуло.

9 березня 2001 р. Відбулася інавгурація президента Ж. Сампаяу.

Липень 2001 р. Парламент ухвалив закон, згідно з яким наркомани не підлягали ув'язненню.

Грудень 2001 р. Відбулися парламентські і муніципальні вибори. Правоцентристська Соціал-демократична партія завоювала контроль у 144 радах, а Соціалістична партія — 98.

17 грудня 2001 р. Прем'єр-міністр Антоно Гут'єррес подав у відставку, взявши відповідальність за поразку Соцпартії.

Грудень 2001 р. Президент Ж. Сампайо розпустив парламент.

Третя декада грудня 2001 р. У Португалії вперше за останні сто років замерзли річки та озера.

8 лютого 2002 р. Гребля Алкуеви почала вездозбір для найбільшого у Європі штучного озера. Проект різко критикували природоохоронці.

17 березня 2002 р. На парламентських виборах соціалісти програли і перемогу здобула коаліція соціал-демократів і Народної партії (правий блок). Соціал-демократи завоювали 40,1 % голосів і здобули 102 місця, а соціалісти — 37,8 % і 95 місць. Консервативна народна партія завоювала 9 % і одержала 14 місць.

6 квітня 2002 р. Прем'єр-міністром призначено Жозе Мануеля Дурана Баррозу — лідера соціал-демократів.

Перша декада серпня 2003 р. Спекотна температура повітря сягала 50°C. У лісових пожежах загинули щонайменше 10 чоловік. Уряд оголосив територію країни зоною лиха. Заарештовано близько трьох десятків осіб за підозрою у навмисних підпалах.

Друга декада серпня 2003 р. Лісові пожежі, спричинені тривалою і надзвичайною спекою, скоротили площу лісів країни на 5 відсотків.

17 липня 2004 р. Уряд очолив Педру Мігел да Сантана Лопіш.

Середина січня 2005 р. Уряд Португалії 12 лютого 2005 р. вирішив відкликати своїх військовослужбовців з Іраку.

Кінець другої декади лютого 2005 р. Соціалістична партія (яка перебувала в опозиції) здобула перемогу на парламентських виборах. Вона завоювала 119 місць із 230.

Третя декада червня 2005 р. Температура повітря у Лісабоні сягала 47 градусів за Цельсієм.

Друга декада червня 2005 р. Мала місце велика спека. Вирували лісові пожежі. Температура повітря перевищувала 40 градусів.

138. РОСІЯ

Перша декада січня 2001 р. У Чечні тривали «зачистки». Найінтенсивніше велася у селищах Бамут і Курчалой. Федеральні війська роззброїли у Курчалой всю місцеву міліцію, розгромили базар. Заарештовано близько сотні осіб за підозрою у приналежності до повстанців.

Вчинено замах на промосковських налаштованих діячів. Вбито імама мечеті села Герменчук Магомеда Хасуєва та Руслана Ях'яєва — заступника начальника охорони глави тимчасової адміністрації Чечні.

Артилерія федеральних військ обстрілювала місцевість, яка розташована на кордоні з Інгушетією.

Початок другої декади січня 2001 р. Факт захоплення невідомими особами американського громадянина підтвердили військовий комендант Чечні Іван Бабищев та заступник повноважного президента Росії у Південному федеральному окрузі Володимир Боковиков. Викраденим був Глак Кеннет — глава північнокавказької місії міжнародної організації «Лікарі без кордонів». Група озброєних людей зупинила автомобіль, у якому був Г. Кеннет та три його охоронці. Російські власті докоряли іноземним місіям за їх надмірну незалежність і за відсутність узгодження заходів безпеки з російським військовим командуванням.

У ряді районів Чечні точилися бої — поблизу Аргуна, у Веденському, Ножай-Юртському районах і в самому Грозному.

На пост глави уряду Чечні претендували десять кандидатів.

Друга декада січня 2001 р. Делегація Парламентської асамблеї Ради Європи здійснила дводенну поїздку на Північний Кавказ. Делегацію очолював лорд Джадд. Вона знайомилася з правами людини в Чечні. Лорда Джадда стурбували страждання мирних жителів Чечні (приниження, залякування, мародерство, гвалтування, вбивства).

Керівник делегації ПАРЕ зустрівся з главою адміністрації Чечні Ахмадом Кадіровим.

Тривали збройні сутички між чеченськими бойовиками і російськими вояками. У селищах Атаги, Нові Атаги, Чирі-Юрт виконувалися «суцільні зачистки». Заарештовано десятки осіб.

Друга декада січня 2001 р. В міжнародному аеропорту ім. Джона Кеннеді (Нью-Йорк) заарештовано державного секретаря союзу Росії та Білорусії Павла Бородіна. Це було виконано за дорученням прокуратури Швейцарії.

22 січня 2001 р. На сесії парламентської асамблеї ради Європи у Страсбурзі було слухання про свободу преси в Росії. Брала участь міністр преси Росії Михайло Лесін, голова Спільки журналістів Росії Всеволод Богданов та інші посадовці. На слуханнях був кореспондент радіо «Свобода» Андрій Бабицький. Військовий журналіст Григорій Пасько (щодо якого проводилася кримінальна справа) передав свій виступ телефоном, Глава холдингу «Медіа — Мост» Володимир Гусинський передав своє відеозвернення.

27 січня 2001 р. Перший секретар посольства Росії у Канаді Андрій Князев скоїв у нетверезому стані дорожньо-транспортну пригоду. Юрист Кетрон Мак-Лон загинула, а її подруга дістала тяжкі травми. Машина, якою керував А. Князев, виїхала на тротуар, збила жінок та протаранила інший автомобіль.

Інший співробітник посольства Росії в Канаді того ж дня перебував за кермом у нетверезому стані і скоїв ДТП. Ніхто не потерпів.

Росія терміново відкликала своїх дипломатів, щоб не віддавати їх до канадського суду.

28 січня 2001 р. Керівництво операціями у Чечні очолила Федеральна служба Росії.

Третя декада січня 2001 р. Командувач угрупованням російських військ у Чечні генерал Валерій Баранов заявив повідомив, що викрадений два тижні тому в селищі Старі Атаги координатор міжнародної організації «Лікарі без кордонів» Кеннет Глак перебуває в загоні польового командира Якуба.

Посередники вели з бойовиками переговори про викуп, але військові у це не втручалися.

Президент Чеченської Республіки Ічкерія Аслан Масхадов звинувачував у викраденні структури проросійського президента Чечні Ахмада Кадірова.

Кінець січня 2001 р. Президент Інгушетії Руслан Аушев заявив, що не чув про існування польового командира Якуба, який ніби-то причетний до викрадення громадянина США Кеннета Глака.

Російська артилерія обстрілювала місця можливої дислокації чеченських повстанців в Аргунській ущелині. У Чечні тривали збройні сутички.

3 лютого 2001 р. У селищі Старі Атаги звільнено координатора міжнародної організації «Лікарі без кордонів» Кеннета Глака. Його було викрадено 9 січня у тому ж селищі. Представник Федеральної служби безпеки Олександр Жданович повідомив, що американця було звільнено під час спецоперації без викупу і жодного пострілу.

Початок лютого 2001 р. У селищі Шокша (Карелія) загинули вночі під час пожежі у будинку шість робітників — заготовників з України. Вони працювали у приватній лісозаготівельній фірмі «Деревімпекс».

Причина трагедії — несправність пічного опалення або необережне поводження з вогнем.

Надворі був 30-градусний мороз.

Перша декада лютого 20001 р. У Чечні тривала мінна війна. Повстанці нападали на федеральні війська.

Підірвався у Грозному на міні автомобіль Новосибірського зведеного загону швидкого реагування. Потім машину було обстріляно. Два федеральні військовослужбовці загинули, два — дістали поранення.

На мінах підірвалися і мирні жителі.

9 лютого 20001 р. У Грозному на фугасах підірвалися і загинули два російські військовослужбовці.

10 лютого 2001 р. Загинули в центрі Грозного три офіцери військової комендатури. Їхня бронемашина підірвалися на фугасі. Російський офіцер загинув в Аргуні. Трьох офіцерів поранено в Шалі.

11 лютого 2001 р. У Шалі (Чечня) вбито трьох чеченців. Вони намагалися закласти фугас. Під час встановлення міни загинув один чеченець у Старих Атагах.

Друга декада лютого 2001 р. Делегація міжнародної правозахисної організації «Human Rights Watch» після відвідання Чечні звинуватила російську владу у небажанні карати військовослужбовців, які чинять терор проти чеченського населення.

Чеченські бойовики нападали на російські військові бази та блокпости. У ряді районів спалахували перестрілки та гриміли вибухи.

18 лютого 20001 р. З Назрані до Урус-Мартана вирушили сорок вантажівок з гуманітарною допомогою. Гуманітарні місії відновили діяльність у Чечні. Її було призупинено після викрадення координатора організації «Лікарі без кордонів» Кеннета Глака.

Кінець другої декади лютого 2001 р. До Москви прибув генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон. Обговорювалася ситуація довкола Калінінградської області після вступу до НАТО Литви, Латвії та Естонії.

У Москві було повторно відкрито місію НАТО. Її закрили у березні 1999 року після початку натовської операції проти Югославії.

Кінець другої декади лютого 2001 р. У Чечні тривала мінна війна. Чеченські бойовики чинили напади на російські військові бази та блокпости.

20 лютого 2001 р. Військовослужбовці повітряно-десантних військ заарештували в селі Хатуні оглядачку «Новой газетъ» Ганну Політковську. Утримували журналістку в Ханкалі. Військові вимагали знищення матеріалів, зібраних журналісткою в селі Макхети. Г. Політковська оголосила голодування на знак протесту проти арешту.

У зв'язку з черговою (57-ою) річницею сталінської депортації чеченців, російське військово командування у Чечні посилило заходи безпеки.

21 лютого 2001 р. До Москви прибув з візитом новий прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинжич. Головна тема переговорів — заборгованість за російський газ.

21 лютого 2002 р. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон на зустріч з представниками країн-членів НАТО назвав «історичною» пропозицію Росії про створення у Європі нестратегічної системи протиракетної оборони. Генсек зазначив, що у принципі не виключає вступу Росії до НАТО в осяжному майбутньому.

Третя декада лютого 2001 р. На південно-східній околиці Грозного знайдено мертві тіла. Прокурор Чечні Всеволод Чернов стверджував, що знайдено 11 трупів. Більшість загиблих — чеченці. Усіх їх убито з вогнепальної зброї. Глава тимчасової адміністрації Чечні Ахмад Кадиров заявив, що бере розслідування під свій особистий контроль, 25 лютого прокуратура Чечні порушила кримінальну справу.

Кінець лютого 2001 р. Невідомі в камуфляжній формі вбили в Урус-Мартані двох місцевих жителів. Поранено двох військовослужбовців у Грозному. Чеченській снайпер смертельно поранив російського офіцера. Він помер на військовій базі в Ханкалі.

28 лютого 2001 р. Військовий трибунал в Ростові-на-Дону розпочав суд над двома російськими офіцерами. Полковника Юрія Буданова звинувачували у викраденні і вбивстві чеченської дівчини. Капітан Іван Федоров звинувачувався у стрільбі по мирних жителях.

Початок березня 2001 р. Завершив поїздку до Чечні керівник комісії Ради Європи з прав людини Альваро Хільроблес. Закликав провести якнайретельніше розслідування випадків порушення прав людини. Особливе занепокоєння викликало виявлення десятків трупів на околицях Грозного.

У Ростові-на-Дону військовий трибунал розглядав справу командира 160-го танкового полку Юрія Буданова. Звинувачувався у вбивстві 18-річної чеченки Ельзи Кунгаєвої.

Журналістка «Нової газети» Ганна Політковська стверджувала, що у місці дислокації 45-го полку повітряно-десантних військ організовано фільтраційний табір із підземною в'язницею. Представник президента Росії з прав людини у Чечні Володимир Калабанов перевіряв цю інформацію.

3 березня 2001 р. У Старопромисловому районі Грозного знайдено тіла чотирьох чеченців, застрелених у потилицю. Того ж дня там вбито двох міліціонерів, а одного тяжко поранено.

4 березня 2001 р. В інгуському селищі Орджонекідзівське відбувся з'їзд представників чеченських біженців і громадських організацій Чечні та Інгусетії. У з'їзді брали участь дві сотні делегатів. З'їзд висловився за мирне врегулювання конфлікту. Було утворено Чеченський комітет національного порятунку. Його очолив голова республіканського олімпійського комітету Руслан Бадалов.

Жителі чеченського аулу Джалка блокували залізницю Гудермес — Грозний. Вони протестували проти затримання під час спецоперації 13 осіб. Поміж них були і неповнолітні. Затриманих вивезено у невідомому напрямі.

Кінець першої декади березня 2001 р. Міністр закордонних справ Ігор Иванов сказав, що в Калінінградській області Російської Федерації відсутня ядерна зброя. Зазначив також, що Росія не брала на себе зобов'язання не розмішувати ядерну зброю у будь-якому місці своєї території.

Початок другої декади березня 2001 р. У Москві затримано двох осіб. Їх підозрювали у вбивстві начальника управління юстиції Московської області Юрія Власова. Затриманими були 18-річний студент медичного коледжу Євген Карпов та 19-річний безробітний з Санкт-Петербурга Євген Кононов. Юрія Власова та його водія Дмитра Груздева було застрелено 10 березня.

Початок другої декади березня 2001 р. Бойовики із загону польового командира Аміра Адама вбили щонайменше 14 та поранили понад два десятки російських військовослужбовців.

Біля селища Автури вибухнув бронетранспортер. Загинуло три російських вояки. Бої були в районі населених пунктів Шало, Чир-Юрт, Сержен-Юрт.

Середина березня 2001 р. У нічному бою у Веденському районі Чечні загинув один з керівників головного штабу повстанців Чеченської Республіки Ічкерія Халед Басаєв. Він доводився братом польового командира Шамілью Басаєву. Бої були біля селища Авзані і на трасі Грозний — Алхан-Юрт.

В Аргуні під час спецоперації загинула жінка. Двоє її дітей дістали поранення. Заарештовано півсотні осіб, які підозрювалися у зв'язках з повстанцями.

24 березня 2001 р. На Північному Кавказі вчинено три криваві вибухи в містах Мінеральні Води, Єсентуки (Ставропольський край) та Черкеськ (Карачаєво-Черкесія). Загинуло 22 чоловіки. Поранено 143 особи. Найбільше жертв і потерпілих було у Мін- водах. У цих містах вибухнули заміновані автомобілі.

Армія і внутрішні війська розпочали широкомасштабну операцію «Сирена» — пошук і затримання терористів.

Російські правоохоронці вважали, що вибухи вчинено за замовленням польового командира Хаттаба. Президент Чеченської Республіки Ічкерія Аслан Масхадов рішуче заперечував причетність його бойовиків до цих терактів.

Третя декада березня 2001 р. У Чечні тривала мінна війна та напади повстанців. На центральному ринку Гудермеса стався вибух. Один мирний житель загинув. У Грозному знайдено тіла восьми осіб. Всі — місцеві жителі. Один поміж них був неповнолітнім. Федеральні війська і повстанці звинувачували у цьому злочині протилежну сторону.

Третя декада березня 2001 р. В Іркутську відбулися переговори президента Росії В. Путіна з прем'єр-міністром Японії Йосіро Морі. Домолися прискорити переговори про укладання мирного договору, якого немає з часів закінчення бойових дій СРСР проти Японії наприкінці Другої світової війни.

26 березня 2001 р. Росія офіційно закрила свої кордони перед європейським м'ясом, молоком і сиром. Крок спрямувався проти ящуру та «коров'ячого сказу». Ембарго запроваджувалося на три тижні.

Третя декада березня 2001 р. Міністр внутрішніх справ Чеченської Республіки Ічкерія Ільяс Ахмадов відвідав Вашингтон. Мав зустрічі з конгресменами, відповідальними працівниками держдепартаменту. Заявив, що становище у Чечні особливо погіршилося після передачі Федеральній службі безпеки керівництва всіма операціями.

Кінець березня 2001 р. Президент Росії призначив Сергія Іванова міністром оборони Росії. Його попередник — Ігор Сергєєв став помічником президента. Заступником міністра оборони стала Любов Кузьміна. Досі вона була заступником міністра фінансів. Міністром внутрішніх справ став лідер думської фракції «Єдність» Борис Гризлов. Володимира Рушайла призначено секретарем Ради безпеки Росії.

Михайло Фрадков очолив податкову поліцію. Досі був заступником секретаря Ради безпеки. В'ячеслава Солганова з поста керівника податкової міліції переведено до Ради безпеки.

Міністерство атомної енергетики очолив директор Курчатовського інституту Олександр Рум'янцев.

Перша декада квітня 2001 р. У підвалі зруйнованого будинку на території відділу внутрішніх справ у Октябрському районі Грозного знайдено 17 трупів. То були переважно чоловіки середнього віку. На думку мера Грозного Беслама Гентемірова чеченських мирних жителів розстріляли за півроку до того міліціонери Ханті-Мансійського загону особливого призначення.

Представник президента Росії у Північному федеральному окрузі спочатку підтвердив факт знайдення трупів, а потім спростував його.

11 квітня 2001 р. Увечері поблизу косовського села Зура вбито російського митрополита Михайла Шуйнева. Він виліз з бронетранспортера і був обстріляний. Вбивство, очевидно, вчинили косовари з «Визвольної армії Косова».

13 квітня 2001 р. В селищі Автури вбито заступника глави промосковської адміністрації Чечні Адама Денієва. Вибух прогрімів під час його виступу у прямому ефірі місцевої телекомпанії. Глава адміністрації Чечні Ахмад Кадиров звинуватив у вбивстві президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова.

Коли у Чечні при владі були Джохар Дудаєв та Аслан Масхадов, Адам Денієв знаходився у Москві. Організував там проросійськи орієнтований рух «Адамалла» («Людяність»). А. Кадиров призначив його у жовтні 2000 р. своїм представником в арабських країнах. А. Денієв розпочав у березні 2001 року підготовку «З'їзду народів Чечні».

14 квітня 2001 р. Чечню відвідав президент Росії В. Путін. Він відвідав одну з військових частин у селищі Хатуні. На військовій базі у Ханкалі провів нараду.

У Грозному вбито заступника міського прокурора Володимира Мороза.

На ринку застрелено трьох російських жінок, які служили в армії за контрактом.

17 квітня 2001 р. Глава адміністрації Чечні Ахмад Кадиров оголосив про заборону всіх масових заходів на території Чечні. Згідно з наказом виконуючого обов'язки коменданта Чечні Олександра Павленка частково знято обмеження на рух транспорту.

Друга декада квітня 2001 р. До Москви повернувся Павло Бородин. Його супроводжували три особистих лікарі, п'ять адвокатів, кільканадцять дипломатів, загін охоронців, група телеоператорів.

Друга декада квітня 2001 р. Кримінальна палата Національної судової колегії Іспанії двома голосами «за» і одним «проти» ухвалила рішення про відмову Росії в екстрадиції глави концерну «Медіа-Мост» Володимира Гусинського. Російські власті звинувачували його у шахрайстві в особливо великих розмірах.

Початок другої декади квітня 2001 р. В Аргунському містгир'ї (Чечня) прикордонники виявили масове поховання. Знайдено трупи 32 розстріляних осіб. Російське командування вважало, що то були останки грузинських робітників, яких чеченські бойовики викрали у Грозному 1995 року.

23 квітня 2001 р. Кілька вибухів прогрімало у місті Єсентуки (Ставропольський край) на околиці старого цвинтаря. Загинула одна особа. Кілька чоловік дістали поранення. Міліція твердила про причетність до вибухів чеченців.

25 квітня 2001 р. Вранці у місті Гудермес підірвано будинок кримінальної міліції. Двоповерховий будинок зруйновано дощенту. У будинку знаходився черговий наряд у складі 8 чоловік. Чотирьох з них рятувальники негайно визволили з-під руїн.

Третя декада квітня 2001 р. Стався вибух фугасу перед приїздом глави адміністрації Чечні Ахмада Кадирова до пункту тимчасового розміщення чеченських біженців, що поверталися із Інгушетії. Кілька чоловіків дістали легкі поранення.

30 квітня 2001 р. Група чисельністю близько 20 чоловік вчинила вбивство 7 мирних жителів у селі Кіров-Юрт Веденського району. Невдовзі затримали п'ятьох осіб, підозрюваних у цьому вбивстві.

Початок травня 2001 р. Група жінок у центрі Грозному перекрыла рух і вимагала знайдення та покарання винних у вбивстві трьох чоловіків. Вони загинули під час гранатометного обстрілу центрального ринку. Представник президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова стверджував, що вбивство вчинили промосковськи налаштовані міліціонери.

У селищі Шалі поранено чотирьох міліціонерів та жінку з дитиною. Невідомий намагався кинути гранату на подвір'я відділення міліції.

Російські військовослужбовці три дні здійснювали операцію проти загону чеченських бойовиків, очолюваного Арбі Бараєвим. Чеченці зазнали втрат. Їх ватажок втік.

Початок травня 2001 р. У Читі два солдати вбили генерала Сергія Баєва та старшого лейтенанта Бориса Ванова. Солдати втекли і переховувалися у лісі. Незабаром були затримані.

Початок травня 2001 р. Адміністрація Грозного звернулася до прокуратури Чечні з проханням притягти до відповідальності російських військовослужбовців, які 1 травня скоїли пограбування і вбивства на Центральному ринку. Там вони виконували спецоперацію. Нібито були п'яні. Загинули три мирні жителі. Громилися крамниці та ятки.

3 травня 2001 р. Звільнено 12 мирних жителів. Впродовж кільканадцяти днів їх утримували у розташуванні 22-ї бригади внутрішніх військ у Грозному. Ув'язнених розшукали їх родичі.

Перша декада травня 2001 р. Глава тимчасової адміністрації Чечні Ахмад Кадиров заявив, що місто Грозний остаточно набуло статусу столиці.

5 травня 2001 р. У Грозному було обстріляно військовий автомобіль марки «УАЗ». Один солдат загинув. Ще один дістав поранення.

7 травня 2001 р. У центрі Грозного сталися два вибухи. Були і перестрілки з автоматів та гранатометів. Загинуло два мирних жителі.

Перша декада травня 2001 р. Президент Інгушетії Руслан Аушев заявив, що чеченські біженці на території його республіки вже півтора місяця не одержували гарячого харчування та хліба, оскільки російські власті припинили фінансування, спонукаючи біженців повернутися до Чечні.

В Інгушетії перебувало 130 тис. чеченських біженців.

Початок другої декади травня 2001 р. Гельсінкська група Росії надіслала президенту Російської Федерації відкритого листа. Закликали президента припинити воєнні дії і розпочати переговори із урядом Аслана Масхадова.

Початок другої декади травня 2001 р. У місті Тирниауз (Кабардино-Балкарія) вбито настоятеля місцевої православної церкви Ігоря Розіна.

Після недільної відправи до церкви зайшов невідомий, тричі вдарив священика ножем у живіт і втік.

Друга декада травня 2001 р. Директор Федеральної служби безпеки Микола Патрушев заявив, що великі чеченські формування ліквідовано і російські війська від широкомасштабних операцій перейшли до точкових ударів.

Російське командування повідомляло, що в Грозному діяло щонайменше 500 бойовиків.

Друга декада травня 2001 р. Антивоєнний мітинг відбувся у центрі Грозного. Його учасницями були переважно жінки. Вимагали виведення російських військ та припинення масових арештів. На околиці станції Шелковська поранено міліціонера. У селищі Ведено невідомі вночі розгромили школу.

У Грозному була невдала спроба підірвати міст.

13 травня 2001 р. В Грозному знайдено тіла трьох місцевих жителів зі слідами вогнепальних поранень.

Друга декада травня 2001 р. Колишнього прем'єр-міністра Росії Віктора Черномірдіна призначено послом Росії в Україні.

16 травня 2001 р. Рівень води у річці Лена піднявся на 5 метрів.

З берегів вийшла і ріка Алдан — правий приток Лени. Населення евакуйовувалось. У Якутську було оголошено надзвичайний стан. На півдні Красноярського

краю широко розлилася річка Кан. Повінь завдала шкоди кільком населеним пунктам в Іркутській області.

17 травня 2001 р. До Москви прибула делегація Євросоюзу. Її очолювали голова Європейської комісії Романо Проді, комісар ЄС з міжнародної політики та безпеки Хав'єр Солана і прем'єр-міністр Швеції Горан Перссон (його країна тоді головувала у ЄС). Обговорювалися співробітництво Росії ЄС, а також широке коло економічних і політичних питань.

18 травня 2001 р. У Москві за два дні до свого 85-річчя помер Герой Радянського Союзу, у минулому військовий льотчик, Олексій Маресьєв. Письменник Борис Полевой взяв його за прототип героя своєї «Повісті про справжню людину».

20 травня 2001 р. У ніч проти цього дня літаки завдали бойових ударів по крижаних заторах на річці Лена за 50 км від Якутська.

Евакуйовано 3,5 тис. жителів Якутська. Ленськ зазнав значних руйнувань — знищено понад 3300 будинків.

Початок третьої декади травня 2001 р. Військово-транспортний літак АН-12 зазнав аварії у Тверській області. На борту літака знаходились 7 чоловік та технічний багаж. Літак впав у болото, оточене густим лісом.

Початок третьої декади травня 2001 р. У Східному Сибірі ширилася повінь. У зоні стихійного лиха діяв режим надзвичайного стану. Евакуйовано жителів понад 100 населених пунктів. Ріка Об заливала місто Барнаул та інші населенні пункти. Єнісей загрожував Кизилу. Катастрофічні повені на р. Лена. Великі шкоди завдано містам Ленск та Якутськ. Рівень води р. Лена у межах міста Якутськ перевищив 9 метрів.

21 травня 2001 р. Російська громадськість святкувала 80-річчя від дня народження вченого і правозахисника Андрія Дмитровича Сахарова.

Лідер «Яблука» Григорій Явлінський у своєму виступі зазначив, що про заповіти А. Сахарова забуто.

Третя декада травня 2001 р. Неподалік м. Черняховськ (Калінінградська обл.) зіткнулися дизельний поїзд і автобус. 8 чоловік загинули на місці трагедії. Згодом ще 6 померли у міській лікарні.

Третя декада травня 2001 р. У Сибірі вирувала повінь. В Уральському, Сибірському і Далекосхідному регіонах Росії майже 20 тис. чоловік втратили домівки. Вода затопила близько 4,5 тис. жилих будинків. Близько тисячі будинків було затоплено у Туві водами Великого та Малого Єнісеїв, у тому числі 600 будинків — у Кизилі.

Президент В. Путін під час свого виступу в Якутську обіцяв допомогу. Подібної повені у Росії не було вже понад 100 років.

Третя декада травня 2001 р. Президент Республіки Саха (Якутія) Михайло Ніколаєв звернувся до керівників регіонів Росії з проханням допомогти ліквідувати наслідки небаченої повені. Збитки від стихійного лиха оцінювалися на суму 7,5 млрд рублів. Потерпіло понад 45 тис. чоловік у понад 70 населених пунктах 17 районів.

Знищено сільськогосподарські посіви на значних площах. Зруйновано інфраструктуру.

26—27 травня 2001 р. У Чечні бойовики вчинили напади на військовослужбовців та міліціонерів, Російська авіація виконала чотири бойових вильоти проти повстанців.

Автоколона була обстріляна біля Алкан-Юрта. Загинули 4 військовослужбовці. Міліцейський автомобіль обстріляно Самоликінському лісі. Три міліціонери загинули. Трьох було тяжко поранено. Впродовж перших семи днів третьої декади вби-

то 14 вояків, поранено 39 вояків та міліціонерів. Зареєстровано 162 випадки обстрілу федеральних військ, у тому числі 118-у Грозному.

28 травня 2001 р. До Москви прибув палестинський лідер Ясір Арафат. Зустрічався з президентом Росії В. Путіним та міністром закордонних справ І. Івановим. Тема переговорів — Близький Схід.

Кінець травня 2001 р. Апарат Сергія Ястржембського — помічника президента Росії — оприлюднив дані про втрати у чеченській війні. Впродовж жовтня 1999 року — середини травня 2001 року загинуло 3096 військових та міліціонерів.

Кінець травня 2001 р. У Москві завершилися переговори президента Росії В. Путіна і глави Палестинської автономії Я. Арафата. Росія виступала за близько-східне врегулювання відповідно до рекомендації міжнародної комісії, очолюваної Джорджем Мітчеллом.

Кінець травня 2001 р. Правозахисний центр «Меморіал» вимагав негайного звільнення Діка Альтеморова. Його було заарештовано у Грозному 24 травня за підозрою у причетності до чеченських збройних формувань. Таку причетність «Меморіал» заперечував.

Кінець травня 2001 р. Президент В. Путін підписав закон «Про надзвичайний стан». Він може запроваджуватися указом президента на всій території країни на термін 30 днів, а в регіоні — на 60 днів. Рада Федерації відповідний указ мала схвалити впродовж 72 годин.

Початок червня 2001 р. Командувач Північно-Кавказьким військовим округом генерал Геннадій Трошев висловився за публічні розстріли чеченських терористів. Генеральна прокуратура Росії вважала незаконними будь-які публічні розстріли і заявила, що розглядатиме їх як самосуд.

Початок червня 2001 р. Група військових і вчених звернулася до президента В. Путіна з проханням відмінити урочисте святкування чергової річниці Куліковської битви. Таке святкування могло образити представників неросійських народів.

Після перемоги 1380 року Дмитрія Донського над ханом Мамаєвим доля всміхнулася татарам. Їх хан Тохтамиш 1382 року захопив і спалив Москву.

Перша декада червня 2001 р. У Східному Сибірі — лісові пожежі. Зафіксовано понад 120 пожеж. Більшість поміж них була у Краснодарському краї та Іркутській області. Вогонь поширився там щонайменше на 30 тисяч гектарів тайги. Пожежі також охопили 18 тисяч гектарів. Заповідник лісів Алтайського краю.

Перша декада червня 2001 р. Державна дума ухвалила закон, який дозволяє ввезення в Росію використаного ядерного полива з метою його переробки і тимчасового зберігання.

19 червня 2001 р. Під час спец операції на захід від Грозного загинув польовий командир Арбі Бараєв. Представник президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова спростував це повідомлення Федеральної служби безпеки. В ході цієї спец операції загинув один військовослужбовець, а шістьох було поранено.

Федеральна служба безпеки повідомляла про загибель десяти чеченських командирів та про численних полонених. Повстанці цю інформацію спростовували.

Кінець другої декади червня 2001 р. Серія вибухів сталася у чеченському місті Гудермес. Вибухові пристрої спрацювали біля приміщень верховного суду, відділу внутрішніх справ та прокуратури.

Загинуло 3 особи. 37 чоловік дістали поранення. Також поранених 27 співробітників МВС і прокуратури.

25 червня 2001 р. Ввечері у Ханкалі обстріляно військову базу де містився штаб об'єднаного угруповання російських військ у Чечні. Жертв не було.

Третя декада червня 2001 р. Загін чеченців чисельністю три десятки бойовиків атакував військову автоколонну поблизу Грозного. Російські війська застосували вертольоти і артилерію.

Третя декада червня 2001 р. Надзвичайний стан оголошено в Оймяконському районі Якутії у зв'язку із загрозою повені. Після тривалих дощів різко підвищився рівень води у річці Индигірка. Біля міста Усть-Нера 25 червня вода сягнула критичного рівня. Затоплено 4 населених пункти.

4 липня 2001 р. У ніч проти цього дня поблизу міста Іркутськ зазнав аварії пасажирський літак ТУ-154М. Налітав Владивостоцькій компанії «Владивосток-Авіа». Виконував рейс Єкатеринбург-Владивосток.

Літак упав з висоти 850 м на лісову галявину неподалік аеропорту. На борту перебувало 133 пасажирів (поміж них — 6 дітей) та 9 членів екіпажу. Всі загинули. Поміж загиблих — 17 іноземців.

Літак упав під час третьої спроби зйти на приземлення. Упав плазом. Під час падіння літак розвернуло на 180 градусів.

Представник авіакомпанії стверджував, що на борту літака стався вибух.

Цей літак упродовж 15 років експлуатувався на внутрішніх лініях КНР. Російська авіакомпанія кілька місяців тому викупила його в кредит.

Незадовго до катастрофи було проведено капітальний ремонт літака і його технічний стан був нормальним.

5 липня 2001 р. У Росії був день жалоби за загиблими в катастрофі авіалайнера ТУ-154 під Іркутськом. Загинули 145 осіб. Поміж них — шестеро дітей. Обидва самолітці (так звані «чорні ящики») були знайдені на місці катастрофи і відправлені до Москви.

Від 1994 р. з літаками ТУ-154 катастрофа під Іркутськом була третьою.

Перша декада липня 2001 р. Президент Чеченської Республіки Ічкерія Аслан Масхадов закликав власті Росії припинити у Чечні воєнні дії і сісти за стіл переговорів. На думку А. Масхадова «ліпше нескінченно домовлятися, ніж нескінченно воювати».

4 липня у Чечні загинули три вояки Росії, а ще три — дістали поранення.

9 липня 2001 р. Розпочалося розслідування обставин спецоперації російських військ у селах Серноводськ, Асиновська та Курчалой. Спецоперація викликала численні скарги про знущання й жорстокість російських військовослужбовців стосовно чеченського населення.

Депутат Державної думи Росії від Чечні Асланбек Аслаханов заявив про масові порушення прав людей під час «зачисток» у Чечні. Близько тисячі жителів Серноводська та Асиновської втекли до Інгушетії.

До кордону з Інгушетією рухалися ще десятки тисяч біженців.

Початок другої декади липня 2001 р. Виконуючий обов'язки командувача об'єднаного угруповання військ на Північному Кавказі Володимир Молостов визнав, що під час спецоперації у Серноводську та Асиновській мали місце певні жорстокості з боку російських вояків.

Повідомлялося про вбивство відомого польового командира араба Абу Умара.

Початок другої декади липня 2001 р. Суд міста Рязань засудив до 4-річного ув'язнення бабусю 5-річного хлопчика, якого вона хотіла продати за 90 тисяч доларів з метою вилучення у нього органів для подальшої трансплантації. У спробі продати хлопчика брали також участь його батько і мати. Вони отримали відповідно 4 і 5 років ув'язнення умовно.

Початок другої декади липня 2001 р. В Іркутській області вирувала повінь. Досі загинуло 14 осіб. Підтоплено 58 населених пунктів. Потерпіло щонайменше 300 тис. чол. Десятки тисяч осіб евакуйовано.

13 липня 2001 р. Російські війська заблокували Грозний і не пропускали до нього жодного транспортного засобу. За допомогою цього заходу намагалися запобігти проникненню до міста бойовиків з районів Чечні, де відбувалися «зачистки». Глава тимчасової адміністрації Чечні Ахмад Кадиров вважав блокаду безглуздом, оскільки чеченські повстанці проникали до міста, минаючи блок-пости. Відсутність підвозу спричинила дефіцит продуктів харчування на ринках Грозного.

Друга декада липня 2001 р. В центрі Ставрополя на автобусній зупинці стався вибух. Поранено 5 осіб. Поміж них двоє дітей. Потужність вибухового пристрою — 200—500 грамів тротилу. Сховано пристрій було у контейнері для сміття.

Друга декада липня 2001 р. В Амурській області була велика спека. У ряді районів оголошено надзвичайний стан. Посіви загинули на 53 тисячах гектарів. У тайзі розпочалися пожежі.

16 липня 2001 р. 112-а сесія Міжнародного олімпійського комітету, яка відбулася у Москві, обрала новим президентом МОК Жака Рогге — бельгійського підданого. Він — лікар-хірург. Ж. Рогге став восьмим президентом МОК. Змінив на посаді іспанця Хуана Антоніо Самаранча, який обіймав цей пост упродовж 21 року.

18 липня 2001 р. До Владивостока прибув спеціальний поїзд у рамках святкування 10-річчя Транссибірської залізниці. Вона — найдовша у світі (9267 км).

Кінець другої декади липня 2001 р. В Октябрському районі Грозного невідомі застрелили подружню пару у власному будинку.

Два трупи російських військових знайдено у Гудермесі. На тілах — численні вогнепальні й ножові рани.

У селищі Дубовська Шелковського району мав місце нічний бій федеральних воєнків з бойовиками. На світанку чеченці відступили в гори.

Місцеві жителі селища Радужне заблокували автотрасу. Вимагали звільнити заарештованих односельців. На світанку приїхали російські воєнки. Зчинилася стрілянина. Мали місце нові арешти.

Можливі місця дислокації повстанців на півдні Чечні бомбардувала російська авіація.

Тривали спецоперації та «зачистки».

24 липня 2001 р. Над Москвою вирувала потужна гроза. Шквали сягали 35 м/сек. Була сильна злива. Загинули 4 особи. Щонайменше 5 осіб дістали травми. Вода підтопила станції метро «Біберьово» та «Алтуф'єво».

Третя декада липня 2001 р. Федеральні війська провели операцію проти чеченських бойовиків у Веденському районі Чечні. Загін чеченців спочатку обстріляли з повітря. Загинуло півтора десятка бойовиків. Решту чеченців загнали на мінне поле. Загалом загинуло 26 бойовиків. Після операції була виконана адресна перевірка паспортного режиму. Кілька десятків чоловік було затримано.

Кінець липня 2001 р. Правоохоронні органи Інгушетії заборонили «Марш миру». Його мали намір здійснити чеченські біженці з таборів на території Інгушетії. Марш мав розпочатися 1 серпня. Дві сотні біженців мали пройти від Назрані до Москви. Біженці вимагали припинення воєнних дій у Чечні та початку переговорів властей Росії з керівництвом Чеченської Республіки Ічкерія.

Кільканадцять біженців заявили, що розпочнуть марш, не дивлячись на його заборону.

31 липня 2001 р. 34-річний Султан Саїд Ідиев захопив рейсовий автобус Невинномиськ-Мінеральні Води (Ставропольський край). У автобусі перебували 41 пасажир і 2 водії. На озброєнні терорист мав автомат і дві гранати. Вимагав звільнити з російських в'язниць чотирьох чеченців, засуджених за теракт на аеродромі

в Махачкалі в 1994 році і дати їм змогу разом з ним вилетіти вертольотом з аеродрому в Мінеральних Водах.

Терорист випустив з автобуса спочатку одного заручника. Потім звільнив ще двох дітей і одну жінку. Загін спеціального призначення виконав операцію зі звільнення заручників. Терориста було вбито. Поміж пасажирів жертв не було. У вбитого терориста було знайдено півтора кілограми вибухівки.

Представник президента Росії у Південному федеральному окрузі Віктор Казанцев заявив, що відтепер при спробі захоплення заручників терористи знищуватимуться на місці.

Перша декада серпня 2001 р. У Татарстані була епідемія холери. Вже захворіло 67 осіб, поміж них 36 дітей віком до 12 років. У Москві хворою на холеру виявилася дитина із сім'ї, яка прибула до столиці Росії з Казані.

Третя декада серпня 2001 р. Федеральні власті вживали додаткових заходів безпеки у Грозному, оскільки наближалася п'ята річниця штурму Грозного чеченськими повстанцями. Грозний було повністю заблоковано.

Перша декада серпня 2001 р. На півдні Приморського краю — потужна повінь. Її спричинили зливи. Затоплено півтори тисячі житлових будинків. Сотні будинків були у Владивостоці без електропостачання. З ладу виведено понад 30 км автошляхів. Транспортне сполучення Владивосток-Находка припинено. Місто залишилося без пального. Поїзди не досягали Владивостока. Загинуло 9 осіб, поміж них — одна дитина.

Кінець першої декади серпня 2001 р. У Приморському краї тривала повінь. Кількість її жертв сягнула 10 осіб. Затоплено 6 тисяч гектарів сільгоспугідь, півтори тисячі одноповерхових будинків. З ладу виведено 250 км автошляхів, 2 км залізниці, зруйновано 38 мостів. У зоні стихійного лиха опинилося понад 25 тисяч чоловік. Понад тисячу чоловік евакуйовано.

12 серпня 2001 р. У Баренцовому морі за загадкових обставин затонув атомний підводний човен «Курськ» з 118 членами екіпажу на борту. З'явилося кілька версій трагедії. Найвірогідніша — зіткнення з американськими підводними човнами. Росія і США цю версію приховували.

12 серпня 2001 р. Вбито у Чечні керівника адміністрації села Побединська і заступника глави адміністрації райцентру Шалі.

13 серпня 2001 р. Російські війська продовжували «зачистки» в Аргуні, Старих Атагах та ряді інших населених пунктів. У Грозному знову вжито додаткових заходів безпеки. Чеченські бойовики активізували розвідувальну діяльність.

Друга декада серпня 2001 р. Неподалік села Хатуні Веденського району чеченські бойовики збили літак МіГ-24. Обидва члени екіпажу загинули.

У селах району внаслідок ракетного обстрілу загинуло шість мирних жителів.

У селищі Первомайське вбито заступника районного військового коменданта та трьох його охоронців.

Чеченські бойовики напали на військову частину у Ножай-Юртському районі. Трьох російських вояків було вбито, одного — поранено.

Російські війська продовжували спецоперації та «зачистки». Протягом 15—16 серпня було затримано й вивезено три десятки осіб, підозрюваних у зв'язках з бойовиками.

21 серпня 2001 р. У місті Аргун (Чечня) загинуло два російських вояки, 17 — дістали поранення. Бій тривав кілька годин.

22 серпня 2001 р. Неподалік міста Шалі чеченські бойовики з гранатометів обстріляли військову автоколону російських військ. Один солдат загинув, п'ять вояків дістали поранення.

Кінець серпня 2001 р. Російська військова автоколона потрапила у засідку поблизу селища Октябрське (Чечня). Загинуло 12 військовослужбовців.

29 серпня 2001 р. Чергова спецоперація відбулася в Урус-Мартані. Артилерія обстріляла місця можливого розташування чеченських повстанців в Ітум-Калийському та Шалійському районах.

Кінець серпня 2001 р. Федеральне командування оприлюднило результати розслідування спецоперації в селі Алерой Курчалойського району Чечні.

Правозахисна організація «Меморіал» заявила, що під час операції було вбито дев'ятьох мирних жителів Алероя та пастуха-підлітка з сусіднього села Центорой.

Командування визнало, що мали місце певні протиправні дії, винних вже покарано, а операція в цілому відбулася без ексцесів.

6 вересня 2001 р. Виповнилося 10 років від дня проголошення незалежності Чеченської Республіки Ічкерія. Командування російськими військами вжило додаткових заходів безпеки.

Перша декада вересня 2001 р. Неподалік селища Алхан-Юрт Урус-Мартанського району на фугасі підірвалася бойова машина піхоти. Загинули два військовослужбовці.

У перестрілці у Грозному поранено трьох співробітників Міністерства внутрішніх справ. Неподалік Грозного у перестрілці на автотрасі загинув один російський вояка. Троє дістали поранення.

17 вересня 2001 р. Увечері 100—500 чеченських повстанців напали на місто Гудермес та фактично встановили над містом контроль. У м. Аргун підірвано будинок глави тимчасової адміністрації Чечні. На військовій базі в Ханкалі збито вертоліт Мі-8. Загинули 13 військовослужбовців. Поміж них — 8 полковників і 2 генерали. Вертоліт збито переносним зенітним комплексом «Стріла».

18 вересня 2001 р. Російське командування повідомило, що бойовиків вибито з Гудермеса. Загинуло 10 російських вояків. Ще 11 дістали поранення. Бойовики втратили 15 чоловік вбитими. Сотні чеченців було затримано.

19 вересня 2001 р. Інформаційне агентство чеченських повстанців «Кавказ-центр» повідомляло, що вранці в Гудермесі тривали бої. До міста російське командування перекинуло додаткові підрозділи. Мали місце широкомасштабні зачистки.

Повідомлялося про встановлення особи чеченця, який збив 17 вересня вертоліт у Ханкалі.

Кінець другої декади вересня 2001 р. О 16-й годині на речовому базарі в центрі міста Астрахань стався вибух. Вибуховий безоболонковий пристрій було закладено в смітник. Потужність — 200—400 грамів тротилу. Загинуло 6 чоловік. Поміж них — 1 дитина. Близько півсотні людей дістали поранення.

Бомба була начинена дрібними металевими предметами. Висувалися дві версії — теракт і кримінальні розбірки.

Початок третьої декади вересня 2001 р. Поблизу Волгограда сталася аварія військової вантажівки.

Вантажівка впала в урвище. 11 військовослужбовців загинули, а ще 15 — дістали поранення. Всього в кузові перебувало 29 чоловік.

23 вересня 2001 р. Вибухнув автомобіль, припаркований у дагестанському місті Хасавюрт біля пункту міжміського телефонного зв'язку. Два чоловіки загинули. Щонайменше 20 осіб дістали поранення.

Третя декада вересня 2001 р. Президент Чеченської Республіки Ічкерія Аслан Масхадов заявив про готовність до переговорів з властями Росії. У своїй заяві А. Масхадов не згадував про ультиматум президента Росії В. Путіна, щоб чеченські повстанці протягом 72 годин склали зброю і повернулися до мирного життя.

Кінець вересня — початок жовтня 2001 р. Нові бойові операції проти повстанців розпочали у Чечні федеральні війська. У Грозному та в інших місцях відбувалося 15 операцій. Операції спровокувала серія нападів бойовиків на об'єкти федеральних військ.

Одного міліціонера було вбито й одного поранено в селищі Автури. У Курчалогі загинуло два солдати, а 19 — дістали поранення.

Мали місце жертви і у селищі Шалі.

Перша декада жовтня 2001 р. Спалах дизентерії стався у Санкт-Петербурзі. Впродовж кількох днів понад 600 осіб звернулися до лікарень у зв'язку з кишковощлунковими негараздами. Причина — масло, яке було виготовлене в Івано-Франківській області та надійшло до дитячих установ Санкт-Петербурга.

8 жовтня 2001 р. З дна Баренцового моря піднято атомохід «Курськ». Вага атомохода — 5 тисяч тонн. Його прикріпили до баржі «Гігант-4». Носовий відсік «Курська» було відокремлено і він залишився на дні моря.

Початок другої декади жовтня 2001 р. Голова державної комісії Росії із з'ясування обставин загибелі літака ТУ-154 над Чорним морем, секретар Ради безпеки Російської Федерації Володимир Рушайло заявив, що катастрофа ТУ-154 сталася внаслідок ураження повітряного судна бойовою частиною зенітної ракети.

Перша половина жовтня 2001 р. Архієпископ Єкатеринбурзький і Верхотурський Вікентій надіслав своїм підлеглим циркулярного листа, у якому заборонив мати у власності автомобілі закордонного виробництва. Владика пересувався виключно на «Волзі».

Початок третьої декади жовтня 2001 р. В одній з московських лікарень на 84-му році життя помер народний артист СРСР Георгій Віцин. Причина смерті — захворювання серця і печінки. Г. Віцин знявся, зокрема, у фільмах «Свадьба Бальзамина», «Самогонщики», «Операция “Ы”» и другие приключения Шурика», «Кавказская пленница», «Джентльмены удачи».

24 жовтня 2001 р. Представники Генеральної прокуратури Росії почали огляд підводного крейсера «Курськ», піднятого з дна Баренцового моря та доставленого в док. Слідчу групу очолив Генеральний прокурор Росії Володимир Устинов.

Третя декада жовтня 2001 р. Голова державної комісії Росії з розслідування причин катастрофи ТУ-154 над Чорним морем, секретар Ради безпеки Росії Володимир Рушайло заявив, що Росія не виплачуватиме компенсації сім'ям загиблих у катастрофі російського літака ТУ-154, якого збила українська ракета.

Третя декада жовтня 2001 р. Повноважний представник президента Росії у Південному федеральному окрузі Віктор Казанцев мав телефонну розмову з представником президента Чеченської Республіки Ічкерія Ахмедом Закаєвим. Пізніше А. Закаєв стверджував, що розмова стосувалася лише часу й місця зустрічі. В. Казанцев повідомляв, що на зустрічі мова піде про роззброєння чеченських повстанців.

29 жовтня 2001 р. Російський військовий вертоліт обстріляв село Комсомольське Гудермеського району Чечні. Загинули 24-річна жінка та 15-річний підліток.

Кінець жовтня 2001 р. Консультативна рада при главі адміністрації Чечні Ахмаді Кадирові звернулася до російських властей з вимогою створити комісію для розслідування злочинів російських військовослужбовців на території Чечні.

Кінець жовтня 2001 р. Повідомлялося про попередню розмову між повноважним представником президента Росії у Південному федеральному окрузі Віктором Казанцевим і представником президента Чеченської Республіки Ічкерія Ахмедом Закаєвим. Зазначалося, що Аслан Масхадов з підлеглими йому повстанцями був готовий скласти зброю в обмін на безпечний виїзд із Чечні. Інформація не була офіційно підтверджена.

Кінець першої декади листопада 2001 р. У Чечні вчинено черговий замах на главу адміністрації Ахмада Кадирова. У м. Аргун була обстріляна його машина. Три охоронці дістали поранення. А. Кадиров не потерпів.

15 листопада 2001 р. У Грозному тривали студентські заворушення. Їх учасники вимагали звільнення двох студентів, заарештованих російськими військами.

Поблизу Грозного знайдено масове поховання. Люди були вбиті з вогнепальної зброї.

Друга половина листопада 2001 р. Російський літак Іл-18 летів із східносибірського містечка Хатанга до Москви. У Тверській області Росії літак упав і загорівся. На його борту перебувало 18 пасажирів та 9 членів екіпажу. Всі загинули. Поміж загиблих п'ять громадян України, жителі Волинської області — Тарас Мазурик, Володимир Космин, Юрій Топчій, а також Василь Греб (Львівська обл.), Микола Гнидин (Одеса). Волиняни працювали у фірмі «Таба» і поверталися додому.

Кінець другої декади листопада 2001 р. У Шереметьєво-ІІ відбулася зустріч представника президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова — Ахмада Закаєва з повноважним представником президента Росії у Південному федеральному окрузі Володимиром Казанцевим. Після завершення зустрічі її учасники висловили «стриманий оптимізм».

Третя декада листопада 2001 р. У Красноярську помер письменник Віктор Петрович Астаф'єв.

Кінець третьої декади листопада 2001 р. У східних районах Чечні російські війська проводили широкомасштабну операцію з ліквідації керівників повстанців. Було блоковано селище Бачі-Юрт Шалійського району. Вважалося, що там може перебувати польовий командир Хаттаб. У ряді населених пунктів відбувалися зачистки.

Початок грудня 2001 р. Голова Ради Федерації Федеральних зборів Російської Федерації Єгор Строев пішов у відставку в зв'язку з обранням його губернатором Орловської області.

Спікером російського сенату обрано Сергія Миронова.

Початок грудня 2001 р. Заступника військового прокурора угруповання російських військ у Чечні Романа Григоряна було вбито у місті Аргун. Його автомобіль обстріляли з кулеметів. Він загинув на місці. Тяжко поранено водія автомобіля.

Початок грудня 2001 р. Президент Росії В. Путін увільнив з посади командувача Північного флоту адмірала В'ячеслава Попова та начальника штабу Північного флоту віце-адмірала Михайла Моцака. Віце-адмірала Володимира Доброскокченка призначено виконуючим обов'язки командувача Північним флотом.

2 грудня 2001 р. Поблизу Охотська сталася катастрофа вантажного літака. Загинуло 18 чол.

3 грудня 2001 р. До Чечні прибула делегація Парламентської асамблеї Ради Європи. Її очолював лорд Френк Джадд. Делегацію супроводжував голова Комітету Державної думи з іноземних справ Дмитро Рагозін.

4 грудня 2001 р. Прем'єр-міністр Росії Михайло Касьянов під час переговорів з українською делегацією у Москві заявив, що російські власті відкривають українські школи і очікують створення відповідних умов для тих, хто хоче в Україні вивчати російську мову.

6 грудня 2001 р. У Брюсселі відкрилася нарада міністрів закордонних справ країн — членів НАТО. Йшлося про боротьбу з міжнародним тероризмом та взаємини з Росією. Росія виступала проти розширення НАТО на схід.

Кінець другої декади грудня 2001 р. У Веденському районі Чечні пограбовано мазар — гробницю нащадка пророка Мухаммеда. Викрадено старовинні килими. Місцеве населення звинувачувало у крадіжці російських вояків. Армій-

ське командування заперечувало причетність вояків до крадіжки, але обіцяло купити нові килими.

Третя декада грудня 2001 р. Верховний суд Дагестану засудив до довічного ув'язнення чеченського польового командира Салмана Радуєва. Звинувачувався у тероризмі, бандитизмі, організації зумисних вбивств тощо.

Три полічники С. Радуєва отримали по 5—15 років ув'язнення. Вирок читався п'ять годин. Після закінчення читання вироку всі чотири засуджені хором вигукнули: «Аллах акбар!».

Третя декада грудня 2001 р. Флотський суд визнав колишнього кореспондента газети «Боевая вахта» Григорія Паська винним у державній зраді у формі шпигунства. Засуджено до чотирьох років колонії суворого режиму та позбавлено звання капітана 2-го рангу запасу.

Г. Пасько на прохання японського колеги зібрав, але не передав йому, інформацію про навчання Тихоокеанського флоту та забруднення у результаті них морського докілья.

Перша декада січня 2002 р. Голова Ради Федерації Сергій Миронов заявив, що військовий журналіст Григорій Пасько не скоїв ніякого злочину і засуджений «абсолютно нізащо».

У Владивостоці представники правозахисних організацій і демократично налаштованих організацій пікетували приміщення Федеральної служби безпеки, прокуратури та суду Тихоокеанського флоту. Вимагали звільнити Г. Паська. Утримувався ув'язнений у жакливих умовах.

Перша декада січня 2002 р. У Москві відбувся нечисельний мітинг на захист військового журналіста Григорія Паська, засудженого за «зраду батьківщини».

18 січня 2002 р. Помічник президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова Ахмад Закаєв мав зустріч з високопоставленим представником Міністерства закордонних справ Великої Британії. Британську сторону цікавило питання про можливі зв'язки чеченських сил опору з міжнародними терористичними організаціями.

За кілька днів після цієї зустрічі британському послу у Москві було вручено ноту протесту у зв'язку з перебуванням А. Закаєва у Лондоні.

Кінець січня 2002 р. За 7 км. від станиці Шелковська зазнав катастрофи військовий вертоліт. Загинули 14 чоловік. Поміж загиблих заступник-міністра внутрішніх справ Росії, начальник головного управління МВС у Південному федеральному окрузі генерал Михайло Рудченко, а також інші посадовці — генерал та три полковники.

Кінець січня 2002 р. Представник президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова Ільяс Ахмадов перебував у Вашингтоні і зустрічався з представниками держдепартаменту. І. Ахмадов заявляв, що під приводом боротьби з міжнародним тероризмом Росія веде у Чечні воєнні дії, жертвами яких стали тисячі мирних жителів. Росія була невдоволена увагою американської адміністрації до візиту І. Ахмадова.

Друга декада лютого 2002 р. Військова колегія Верховного суду Російської Федерації задовольнила скаргу військового журналіста Григорія Паська, ув'язненого на чотири роки за шпигунство. Визнана незаконною заборона військовослужбовцям контактувати з іноземцями. Визнано незаконним і наказ Міноборони про введення у дію переліку відомостей, що підлягають засекречуванню.

Кінець другої декади лютого 2002 р. Другий раунд російсько-американських переговорів про стратегічну стабільність завершився у Москві. Очоловав американську делегацію заступник державного секретаря США Джон

Болтон. Росію представляли міністр закордонних справ Ігор Іванов та його заступник Георгій Мамедов.

21 лютого 2002 р. Біля Архангельська сталася катастрофа військового транспортного літака. Він намагався виконати аварійне приземлення. Загибло 15 осіб, переважно морських офіцерів.

Третя декада лютого 2002 р. Керівник незалежної телевізійної компанії «Грозний» Ільяс Магомедов безслідно зник. Він виїхав із селища Білоріччя Гудермезького району до Грозного. Мав намір зустрітися з одним із радників глави проросійської адміністрації Чечні Ахмада Кадірова.

Востаннє І. Магомедова бачили поблизу Аргуна. І. Магомедов активно підтримував А. Кадірова.

5 березня 2002 р. На прес-конференції у Лондоні російський олігарх Борис Березовський звинувачував спецслужби Росії у причетності до вибухів у Москві та Вологодонську 1999 р.

Тогож дня заступник начальника слідчого управління генпрокуратури Росії Павло Барковський натякнув на причетність Б. Березовського до викрадення і вбивства представника МВС у Чечні генерала Геннадія Шпигуна.

Початок другої декади березня 2002 р. До Москви прибув новий посол Афганістану у Російській Федерації. Ним був Ахмад Зія Масуд — брат колишнього лідера Північного альянсу Ахмада Шах Масуда, якого вбили терористи «Аль-Каїди» у вересні 2001 р.

Кінець березня 2002 р. Вбито спеціального кореспондента газети «Московские новости» Валерія Батуєва, йому завдали кілька ножових поранень, а потім задушили. Заарештовано трьох підозрюваних у вбивстві. Був автором багатьох публікацій про армію та збройні конфлікти.

Початок квітня 2002 р. Поблизу Смоленська у снігу туристи знайшли труп Сергія Калиновського. Був головним редактором місцевого видання газети «Московський комсомолец». Безслідно зник 14 грудня 2001 р. Сліди на тілі свідчили про вбивство. Здобув відомість журналістськими розслідуваннями корупції та злочинності у Смоленську.

9 квітня 2002 р. Розпочався офіційний візит до Німеччини президента Росії В. Путіна. Очікувалося, що на переговорах йтиметься про інтеграцію Росії в європейські структури, вступ Росії до НАТО, Світової організації торгівлі, порушення свободи преси в Росії, порушення прав людини в Чечні, борг колишнього СРСР колишній Німецькій Демократичній Республіці.

Початок другої декади квітня 2002 р. Федеральна служба безпеки повідомила, що покладено край спробі Центрального розвідувального управління США одержати інформацію про нові розробки російської зброї та військово-технічне співробітництво Росії з країнами СНД. Висловлювалася здогадка, що таке повідомлення потрібно було певним політичним силам Росії для того, щоб загострити російсько-американські відносини перед зустріччю президентів обох країн.

28 квітня 2002 р. В авіакатастрофі загинув губернатор Красноярського краю Олександр Лебідь. Авіакатастрофа сталася неподалік райцентру Єрмаки. Це поблизу адміністративного центру Хакасії — міста Абакана. О. Лебідь летів на відкриття гірськолижної траси поблизу селища Арадан. Там знаходиться Буйбинський перевал. Команда губернатора летіла двома вертольотами. Вертоліт з О. Лебідем зачепився за дроти лінії електропередач і впав. У тяжкому стані губернатора доставили до лікарні. Через чотири години він помер.

Окрім губернатора загинуло ще дев'ять осіб. Поміж них — його заступник Надія Кольба, керівник Єрмаковського району Василь Роговий та інші.

Олександр Іванович Лебідь народився 1950 р. в Новочеркаську Ростовської області, його батьки — українці. Національність свої синів вони записали по-різному: Олександра — росіянином, а Олексія — українцем.

О. І. Лебідь командував батальоном в Афганістані, був командиром Тульської парашутно-десантної дивізії. Командував 14-ю армією у Придністров'ї. Балотувався на пост президента Росії. У червні 1996 р. президент Росії Б. Єльцин призначив О. Лебідя секретарем Ради безпеки, а у жовтні 1996 р. — увільнив.

Губернатором О. Лебеда було обрано у травні 1998 р.

Оголошувалася жалоба у Красноярському краю. Поховано генерал-лейтенанта О. Лебеда у Москві на Новодівочому кладовищі.

28 квітня 2002 р. На ринку у Владикавказі вибухнула бомба. Загинуло 7 чол.

Кінець першої декади травня 2002 р. На Далекому Сході горіли ліси. Причини загорянь-недбальство відпочивальників та неконтрольоване випалювання трави поблизу вільсових полігонів і залізниць.

9 травня 2002 р. У дагестанському м. Каспійську, під час проходження жителів міста до пам'ятника загиблим у роки Великої Вітчизняної війни вибухнула проти-піхотна міна потужністю до 5 кг у тротиловому еквіваленті. Загинула 41 людина, у тому числі 17 дітей, поранено понад 120 чол.

Початок другої декади травня 2002 р. Число жертв теракту у Каспійську сягнуло 42. Близько сотні людей поранені і перебувало в лікарнях.

Було підірвано протипіхотну міну керованої дії. Міна посилювалася кількома кілограмами тротилу. Начинялася дрібними металевими предметами.

У Москві та Санкт-Петербурзі було затримано кількох підозрюваних. Вони належали до збройного угруповання Рамані Халілова. Воно діяло у Чечні. Р. Халілов родом з Дагестану.

Середина травня 2002 р. На Далекому Сході вирували сто тридцять вісім лісних пожеж. Основна причина загоряння — недбальство з вогнем.

Кінець другої декади травня 2002 р. Лісові пожежі вирували у Якутії, Камчатці, Хабаровському і Приморському краях і Амурській області. Причини пожеж — недбале поводження з вогнем та удари блискавки.

Початок третьої декади травня 2002 р. Затримано кількох осіб, причетних до кривавого теракту у Каспійську, який стався 9 травня. Терористична група налічувала понад десять осіб. Вона підпорядковувалася чеченському польовому командирі Рамані Халілову.

23 травня 2002 р. Ввечері до Москви прибув президент США Джорж Буш.

24 травня 2002 р. У Москві президент США Джорж Буш і президент Росії В. Путін підписали договір про скорочення стратегічних наступальних потенціалів. Сторони зобов'язалися впродовж десяти років скоротити кількість оперативно розгорнутих ядерних боєзарядів до 1700—2200 одиниць.

Президенти підписали також Декларацію про нові принципи взаємин Росії із Заходом. Досягли ряду домовленостей у галузі економічного співробітництва. Заява про новий російсько-американський енергетичний діалог передбачало розширення присутності Росії на енергетичному ринку.

Зустріч президентів відбувалася в дружній обстановці.

Американський президент відвідав Санкт-Петербург. Звідти полетів до Франції для переговорів з французьким президентом.

28 травня 2002 р. Підписано договір про утворення Ради НАТО- Росія. Це відбулося на зустрічі у верхах у Римі.

29 травня 2002 р. У Москві відбувся самміт Російська Федерація — Європейський Союз. Євросоюз пообіцяв протягом кількох найближчих місяців визнати Росію

як країну з ринковою економікою. Обговорювалася також ситуація довкола Калінінградської області, яка перетворюється в російський анклав на території Євросоюзу після вступу до нього Польщі та Литви. Росія вимагала, щоб жителі області мали право подорожувати до інших регіонів РФ без транзитних віз. Євросоюз був проти такого кроку.

Червень 2002 р. Повінь затопила 236 населених пунктів у Ставропольському і Краснодарському краях, Карачасво-Черкесії, Кабардино-Балкарії і Північній Осетії. Загинуло близько 70 чол. 86 тис. чол. було евакуйовано, постраждало 200 тис. жителів, пошкоджено або зруйновано 233 мости, майже 4000 км автодоріг, 520 км лінії електропередачі, 118 км газопроводу, 40 км водопроводу. Це була найбільша повінь на півдні Росії протягом останніх 60 років. Матеріальна шкода перевищила 700 млн доларів.

2 червня 2002 р. Відзначено 40-річчя розстрілу демонстрації у Новочеркаську. Робітники міста протестували тоді проти підвищення цін на продукти харчування. Поміж загиблих 26-ти чоловік були і діти. Близько сотні осіб було поранено. За вироком суду розстріляли сімох організаторів демонстрації.

У Вознесенському соборі відправили панахиду. Відкрили меморіальну дошку і музей пам'яті жертв.

3 червня 2002 р. Обвалився 9-ти поверховий будинок на вул. Двинській у Санкт-Петербурзі. Загинули 5 чоловік, поміж них — два підлітки.

9 червня 2002 р. Футбольні хулігани влаштували криваві безчинства у центрі Москви після того, як у японському місті Йокогама команда Росії програла команді Японії з рахунком 0:1 у матчі світового чемпіонату. Загинуло дві особи (одна з них мільціонер). Понад сто чоловік дістали поранення.

Кінець першої декади червня 2002 р. Селище Месхін Юрт — у Шалійському районі Чечні захопила група чеченських повстанців чисельністю 80—200 чоловік. Кілька днів селище було під їх контролем. Федеральні війська застосували у боях авіацію та артилерію.

Кінець другої декади червня 2002 р. На Рубльовському шосе у Москві обстріляно автомобіль віце-мера Москви Йосипа Орджонікідзе. Загинули охоронець та один з нападників. Віце-мер не постраждав. У березні 2000 р. Й. Орджонікідзе було тяжко поранено біля мерії. Тоді загинув його водій.

Третя декада червня 2002 р. Дев'ять адміністративних регіонів на півдні Росії охопила повінь. Зруйновано понад 3 тис. будинків, 200 мостів, понад тисячу кілометрів автошляхів. Загинуло близько 70 осіб, понад 200 вважалися зниклими безвісти.

Третя декада червня 2002 р. Власти відкинули пропозицію президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова про припинення бойових дій з 15 липня і відновлення переговорів. А. Масхадов надіслав цю пропозицію електронним листом учасникам зустрічі у верхах «сімки» та Росії, яка мала місце у Канаді.

2 липня 2002 р. У ніч проти цього дня у повітряному просторі Німеччини на висоті 11 тис. метрів російський пасажирський літак Ту-154 «Башкирських авіаліній» зіткнувся з вантажним літаком «Боїнг-757» швейцарської поштової компанії. Російський літак прямував до Барселони (Іспанія). На борту була 71 людина, поміж них — 52 дітей. Летіли на відпочинок. «Боїнг-757» летів з Бахрейну до Бельгії. На його борту було 2 пілоти. Загинули всі 73 особи.

Зіткнення літаків сталося над містечком Дюберлінг на півдні Німеччини поблизу кордону із Швейцарією. Під час зіткнення літаки вибухнули. Уламки спричинили на землі невеликі руйнування та пожежі.

Керівництво «Башкирських авіаліній» звинувачувало швейцарську авіадиспетчерську службу, яка нібито не повідомила російський літак про наближення швей-

царського. Диспетчери не визнавали своєї вини і звинувачували у трагедії російських пілотів.

Початок липня 2002 р. Керівництво швейцарської авіадиспетчерської служби визнало, що в момент зіткнення російського і швейцарського літаків наземна система аварійного сповіщення була відімкнена на профілактичний ремонт.

Початок липня 2002 р. Суд Північно-Кавказького військового округу ухвалив провести третю психіатричну експертизу стану полковника Юрія Буданова, якого звинувачували у вбивстві чеченської дівчини Ельзи Кунгаєвої. Адвокат Ю. Буданова був проти експертизи. Попередня експертиза визнала Ю. Буданова неосудним.

Початок липня 2002 р. На півдні європейської частини Російської Федерації від повеней загинули 97 чоловік. 56 поміж них — у Ставропольському краї.

Початок липня 2002 р. У Саратові розпочалися закриті судові слухання справи щодо лідера Націонал-більшовицької партії Едуарда Лимонова та п'ятох його соратників. Звинувачувалися вони у закликах до насильницької зміни державного ладу, та незаконному зберігання зброї. Адвокат Е. Лимонова вимагав відкритих слухань.

Перша декада липня 2002 р. Євросоюз відхилив пропозицію Росії про створення безвізового коридору для жителів Калінінградської області. Євросоюз запропонував запровадити спрощену процедуру оформлення віз для жителів області після того, як вона стане анклавом, оточеним країнами-членами Євросоюзу.

Перша декада липня 2002 р. Вивчення бортових самописців загиблого 2 липня Ту-154 свідчило, що літак одержав від авіадиспетчера суперечливі команди: усну — про зниження, а апаратурну — про набір висоти. Швейцарські власті запровадили чергування на диспетчерському пункті двох диспетчерів, а не одного, як було раніше.

10 липня 2002 р. На західному узбережжі півострова Таймир зник вертоліт Мі-6. На його борту знаходилися 8 членів екіпажу, 13 геологів, три тонни вантажу. Вертоліт летів з Норильська на мис Челюскін. Була у вертольоті проміжна посадка на Диксоні.

Друга декада липня 2002 р. У Московській та Ленінградських областях відбувалася операція «Табір». Спрямовувалася вона на впорядкування перебування циган у цих регіонах. У циган перевірялися документи на предмет реєстрації.

Початок третьої декади липня 2002 р. До Норильська доставлено тіла загиблих 10 липня під час катастрофи вертольота Мі-6.

Пошуки зниклого вертольота тривали понад тиждень. Всі 21 чоловік, які були на борту вертольота, загинули.

21 липня 2002 р. На московському ринку «Оріон» сталася бійка між вихідцями з Азербайджану і Дагестану. У бійці взяло участь приблизно 50 осіб. Причина — поділ сфер базарного впливу. Застосовувалася холодна і вогнепальна зброя. Одного азербайджанця було вбито на місці. Інший помер у лікарні.

Початок третьої декади липня 2002 р. Вертоліт Мі-8 летів з аеропорту Гезть (Північна Осетія) до аеропорту Таргін (Інгушетія). На його борту перебувало 12 осіб. Поміж них 8 прикордонників. Вертоліт впав у гірську ущелину. Всі загинули.

28 липня 2002 р. Близько 15. 25 за місцевим часом зазнав катастрофи під Москвою аеробус Іл-86 компанії «Пулковські авіалінії».

Літак виконував технічний рейс Москва — Санкт-Петербург. Пасажирів на борту не було. Там знаходилися члени екіпажу та бортпровідники, — загалом 16 осіб. Аварія сталася за кілька хвилин після злету. Літак упав у ліс з висоти 200м. 14 осіб загинули. Дві стюардеси залишилися живими. Вони перебували у хвостовій частині

літака. Отримали тяжкі травми. Катастрофа стала першою за двадцять років між літаків Іл-86.

Кінець липня 2002 р. Оприлюднено результати розслідування катастрофи підводного човна «Курськ». Стверджувалося про випадковий вибух учбової торпеди. Він викликав детонацію інших боєприпасів. Зазначено, що ніхто з членів екіпажу не є винним у катастрофі. Кримінальна справа закрита за відсутністю складу злочину.

Рідні загиблих не погоджувалися з висновками генпрокуратури та вимагали нового розслідування.

Кінець липня 2002 р. Пасажирський літак Ту-154 летів з Чукотки на Україну. На його борту перебувало 150 пасажирів та 10 членів екіпажу. У польоті відмовив один двигун. Пілотам вдалося благополучно приземлити літак на аеродромі міста Радужний (Ханти-Мансійський автономний округ).

Початок серпня 2002 р. В лісах Росії було зареєстровано близько чотирьохсот пожеж. Найбільше їх було на Далекому Сході. Горіли ліси і торфовища і у Північно-Західному регіоні, в центрі Європейської частини. У Шатурському районі Московської області вогонь охопив четверту частину лісів. Дим досягнув і Москви.

5 серпня 2002 р. В Карелії в урочищі Сондормох вшановувалася 65-а річниця розстрілу щонайменше тисячі діячів української науки і культури. Згодом приблизно така ж кількість була розстріляна неподалік у районі будівництва Біломорсько-Балтійського каналу.

Перша декада серпня 2002 р. Розпочалися небачені до цього навчання Каспійської флотилії. До маневрів залучалися 10 тисяч військовослужбовців всіх родів військ, 60 кораблів та допоміжних суден, 30 бойових літаків та вертольотів.

Відпрацьовувалися спільні дії Росії та інших прикаспійських держав у боротьбі з тероризмом, контрабандою зброї і наркотиків та бракон'єрством.

У маневрах брали участь війська Азербайджану та Казахстану. Туркменістан маневри ігнорував. Іран надіслав спостерігачів.

Початок другої декади серпня 2002 р. У Краснодарському краї — катастрофічна повінь. Мали місце сильні зливи, смерчі та селеві потоки. Найбільше жертв було в селищі Широка Балка, бо там перебувало чимало курортників — «дикунів».

За станом на 12 серпня кількість загиблих становила 58 чол. Десятки людей вважалися зниклими безвісти.

Середина серпня 2002 р. Президент Росії В. Путін і президент Білорусі О. Лукашенко мали у Кремлі переговори про об'єднання обох держав.

18 серпня 2002 р. Поблизу селища Янтикове у Чуваській Республіці (це — 70 км на південний схід від Чебоксар) перекинувся і впав у глибокий яр рейсовий пасажирський автобус. 21 особа загинула на місці, 37 чоловік дістали поранення. Всього у автобусі перебувало 65 людей.

20 серпня 2002 р. Пізно ввечері в північно-східній частині Москви поблизу Останкінського телецентру стався потужний вибух у п'ятиповерховому житловому будинку. Обвалилася вся центральна частина з другого по п'ятий поверх у житловому будинку на вул. Корольова. Зруйновано 20 квартир. Там проживало 48 чоловік. Загинуло 8 осіб. Причина — вибухнув побутовий газ. Інша версія — терористичний акт.

Початок третьої декади серпня 2002 р. Поблизу Ханкалі (Чечня) сталася катастрофа військового вертольота Мі-26. 116 чоловік загинуло. 31 особа дістали поранення. На борту вертольота перебувало 147 чоловік. Розрахований цей вертоліт на одночасне перевезення 82 чоловік.

Поблизу місця катастрофи знайдено переносний зенітний комплекс «Стріла».

Президент В. Путін оголосив у Росії загальну жалобу.

3 вересня 2002 р. У ніч проти цього дня неподалік райцентру Шалі в Чечні загинули вісім міліціонерів. Більшість загиблих — чеченці. Дістали поранення ще 11 осіб. Поміж поранених — начальник штабу Шалійської військової комендатури підполковник Борис Козаченко. Представник президента Росії у Чечні Абдул Хакім Сулпегов заявив, що колону обстріляли з мінометів російськи військовики. Командував російськими військами на Північному Кавказі Володимир Малтенський це заперечував. Президент Чечні Ахмад Кадіров не відкидав обидві версії.

5 вересня 2002 р. У Москві — димна мла від пожеж у лісах та на торфовищах. Налічувалося 189 вогнищ загорання на 600 га. За добу виникло 50 нових пожеж. Загасили — 6. Сухість торфу становила 28 відсотків і наблизилася до сухості пороху.

У 22 районах Московської області губернатор Борис Громов оголосив надзвичайну ситуацію. Запроваджено обмеження і заборони на доступ людей і транспорту в лісові масиви, збирання грибів і ягід, полювання тощо.

8 вересня 2002 р. Увечері у Москві розпочав розвіюватися смог від пожеж у лісах та торфовищах області. Площа пожеж скоротилася до 500 га, а кількість вогнищ — до 170.

Перша декада вересня 2002 р. На Троїцькому майдані Санкт-Петербурга встановлено 10-тонну кам'яну брилу, привезену із Соловків. Це-пам'ятник жертвам більшовицького терору. Щонайменше 60 тисяч осіб було розстріляно у Ленінграді впродовж 1930 — 1953 років.

Перша декада вересня 2002 р. У Саратові розпочався суд над лідером Націонал-більшовицької партії Едуардом Лимоновим та п'ятьма його спільниками. Їх звинувачували у незаконному зберіганні зброї. Спроби створення збройних формувань, закликах до повалення існуючого державного ладу. Е. Лимонова звинувачували також у підготовці терористичних актів на Північному Кавказі. Колишній мер Владивостока Віктор Черепков був громадським захисником звинувачених.

Початок другої декади вересня 2002 р. Секретар Ради безпеки Чеченської Республіки Рудник Дудаєв заявив, що під час «зачисток», які проводили російські війська у Чечні, багато місцевих жителів зникало безвісти.

Початок другої половини вересня 2002 р. На проспекті Перемоги у Грозному стався вибух. Загинуло щонайменше 8 чоловік. Вибуховий пристрій спрацював на автобусній зупинці, коли мимо зупинки рухався автобус.

Початок третьої декади вересня 2002 р. В районі селища Кармадон, що в Республіці Північна Осетія — Аланія на Північному Кавказі, з гір зійшов великий льодовик. Загинуло понад два десятки людей, щонайменше сто осіб вважалися зниклими безвісти. Несподіване потепління спричинило танення гірських снігів і льоду.

Об'єм льодовика, що зійшов з гір, становив 80 млн кубічних метрів.

Третя декада вересня 2002 р. Парламентська Асамблея Ради Європи ухвалила у Стразбурзі резолюцію, яка засуджувала наміри Росії виконати операцію проти чеченських бойовиків на території Грузії. ПАРЕ вважала неприпустимими дії Росії щодо порушення суверенітету Грузії у зв'язку з Абхазією та Південною Осетією.

Керівник російської делегації у ПАРЕ Дмитро Рогозін назвав резолюцію «терористичною».

26 вересня 2002 р. Вранці біля села Галашки, неподалік кордону з Грузією, чеченські бойовики збили вертоліт Мі-24. Вертоліт збито з переносної ракетної установки. Загинуло два російських військовослужбовці. Мав місце бій між федеральними військами Росії і бойовиками Руслана Галаєва.

Початок жовтня 2002 р. Власти США почали реєструвати громадян з деяких арабських та інших мусульманських країн, які в'їжджають на територію країни. Під

особливим контролем були чоловіки віком від 16 до 40 років. Організації із захисту прав людини були обурені новими правилами.

15 жовтня 2002 р. Ввечері на космодромі «Плесецьк» (Архангельська обл.) вибухнула ракета «Союз — V». Ракета мала вивести на орбіту супутник «Фотон» із шістьма тоннами наукового обладнання. Вибух стався за кілька хвилин після старту. Одна особа загинула, поранено 8 чоловік.

Запуск космічної лабораторії готувався на замовлення Європейського космічного агентства та ряду країн.

17 жовтня 2002 р. У багатьох великих містах Росії відбулися акції протесту проти соціальної політики властей. Голова Федерації незалежних профспілок Росії Михайло Шмаков повідомляв, що в акціях протесту мали взяти участь щонайменше 9 млн чол.

Друга декада жовтня 2002 р. На складі боєприпасів Тихоокеанського флоту у м. Владивостоці спалахнула пожежа. Вона спалахнула під час планування знищення боєприпасів. Сталися і «позапланові» вибухи.

23 жовтня 2002 р. Група у складі чотирьох десятків озброєних людей у камуфляжі проникла у Москві до Театрального центру на Дубровці біля 21. 00. Вона назвалася «смертниками з 29-ої дивізії». Це були люди «кавказької національності». Деякі мали у руках зброю. Вбігли в середину будинку. Один із нападників випустив чергу з автомата.

Бойовики вдерлися до зали, де була вистава, і оголосили всіх заручниками до припинення війни у Чечні.

На чеченському інтернет-сайті невдовзі з'явилося повідомлення, що в Москві діють бойовики Мовсара Бараєва. Він доводився родичем Арбі Бараєву — польовому командирі, який загинув 2001 року.

Нападники вимагали припинення війни та виведення з Чечні федеральних військ. Для цього надали один тиждень. У разі невиконання ультиматуму погрозували підірвати будинок разом із людьми.

На момент початку теракту у приміщенні перебувало близько 1 тис. людей, з них 800 — глядачів. Кілька працівників сховалися у гримувальному цеху і зуміли втекти. Заручниками стали 912 глядачів і учасників мюзиклу «Норд-Ост».

Поміж заручників були 23 (за іншими даними — 40) громадяни України, а також громадяни Великої Британії, Австралії, Німеччини, Канади, Франції, Грузії.

Зять Алли Пугачової (чоловік її доньки Христини Орбакайте) чеченець Руслан Байсаров та його друг чеченець Ілля Абатуров були власниками палацу, де сталася трагедія. Вони організували ремонт чеченськими майстрами приміщення палацу. Майстри мали плани приміщення та схеми всіх його комунікацій.

Евакуйовано було розташований неподалік госпіталь для ветеранів. Закрили найближчі дитячі заклади. Евакуювалось також населення із будинків довкола.

24 жовтня 2002 р. У переговорах з нападниками брали участь депутат Думи Асланбек Аслаханов, колишній президент Інгушетії Руслан Аушев, директор московського медичного центру катастроф Леонід Рошаль, журналістка Ганна Політковська та інші діячі.

Терористи звільнили частину заручників. За станом на середину дня було звільнено 152 особи. Поміж них 12 дітей.

25 жовтня 2002 р. Ситуація у театральному комплексі на Дубровці погіршилася після одержання повідомлення про арешт у Чечні двоюрідного брата А. Бараєва.

Було випущено ще близько 60 заручників, у тому числі 15 дітей.

26 жовтня 2002 р. Рано-вранці з приміщення комплексу почулися постріли і розпочалася спецоперація по звільненню заручників, захоплених чеченськими бойовиками у театральному комплексі на Дубровці.

У ній брали участь бійці спецназу «Альфа» і загін спеціального призначення Міністерства внутрішніх справ Росії.

Спецпідрозділ «Бета» пішов на штурм. У вентиляційні ходи пустили газ, який миттю приспав всіх, хто був у приміщенні. Всі бойовики (40 чоловіків та жінок) були вбиті. Нікого у полон не брали. Згодом затримали трьох зв'язкових терористів.

Поміж заручників було 117 жертв (за іншими даними 129). Лише дві особи померли від вогнепальних ран. Решта — від отруєння газом, його склад залишається таємним. Усього від газу потерпіло близько 700 осіб.

Фахівці зазначали, що здоровим людям газ не становить небезпеки для життя. У залі було багато літніх людей. Глядачі перебували у стресовому стані, виснажені дводенним голодом.

Президент В. Путін попросив пробачення у родичів загиблих за те, що власті не змогли врятувати всіх.

У лікарнях Москви померло троє громадян України: Євген Кочет, Наталя Єфтяєва та Григорій Бурбан.

Кінець жовтня 2002 р. Під час антитерористичної операції у районі міста Ар-гун у Чечні збито військовий вертоліт Мі-8. Три члени екіпажу загинули. Також загинув офіцер внутрішніх військ.

Кінець жовтня 2002 р. На Приморський край напав потужний циклон. Кілька діб вирувала сніжна буря. Евакуйовано десятки населених пунктів. У семи районах краю була оголошена надзвичайна ситуація.

Кінець жовтня 2002 р. У другому турі президентських виборів у Республіці Калмикія (Хальмг Тангч) перемогу здобув чинний президент Кирсан Ілюмжинов. Він набрав 57 відсотків голосів. Його супернику — банкіру Баатиру Шанджиеву дісталось 38 відсотків. Влада широко використовувала адміністративний ресурс.

Кінець третьої декади жовтня 2002 р. Міністерство закордонних справ Росії надіслало Данії документи про скоєння представниками президента Чеченської Республіки Ічкерія Ахмедом Закаєвим тяжких злочинів на території Росії. Москва наполягала на його екстрадиції. Суд Копенгагена ухвалив рішення про утримання А. Закаєва під вартою до 12 листопада.

Початок листопада 2002 р. Поблизу Грозного збито військовий вертоліт Мі-8. Загинули 9 військовослужбовців.

Росія вживала дипломатичні заходи, спрямовані на закриття чеченських представництв у ряді країн.

На інтернет-сайті «Кавказ-центру» (рупора чеченського опору) з'явилось повідомлення, що відповідальність за теракт взяв на себе начальник військового комітету Чеченської Республіки Ічкерія Шаміль Басаєв.

Перша декада листопада 2002 р. У Москві відбулася міжнародна конференція «За припинення війни і встановлення миру в Чечні». Прихильністю властей Росії вона не користувалася.

Президент В. Путін зустрічався з чеченськими політичними та релігійними діячами. Відкинув можливість переговорів з президентом Чеченської Республіки Ічкерія Асланом Масхадовим.

Перша декада листопада 2002 р. Президент В. Путін висловився за продовження спецоперацій («зачисток») та перевірок паспортного режиму. Зазначив, що від масштабних силових акцій слід утримуватися. Операції мали носити «адресний характер».

Перша декада листопада 2002 р. Масове отруєння людей сталося на сході Краснодарського краю. Спочатку було госпіталізовано 219 осіб з м. Кропоткін, Гульке-

вичі, станиці Кавказької. Потім кількість хворих значно зросла. Отруєння сталося від споживання продукції Кропоткінського молокозаводу.

Початок другої декади 2002 р. Головний санітарний лікар Росії Геннадій Онищенко заявив про те, що пішла на спад епідемія дезинтерії, що сталася на півдні європейської частини Російської Федерації.

Впродовж 1—11 листопада було госпіталізовано 1812 осіб. Більшість поміж них — діти. Смертельних випадків не було.

Початок другої декади 2002 р. Росія і Євросоюз підписали угоду про транзитні документи для проїзду російських громадян в Калінінградську область і з неї територією Литви.

Середина листопада 2002 р. Рада Федерації схвалила поправки до законів «Про боротьбу з тероризмом». Журналістам забороняється інформувати громадськість про дії, озброєння та оснащення сил безпеки при висвітленні антитерористичних операцій, що їх виконують російські спецслужби.

19 листопада 2002 р. Увечері за 400 миль на південний схід від Владивостока до російського траулера «Тулун» наблизилося судно «Корор» під камбоджийським прапором. Озброєні люди з «Корора» захопили російське судно. Воно під конвоєм «Корора» попрямувало на північний схід. 4 російські військові кораблі розпочали переслідування.

Кінець листопада 2002 р. Президент В. Путін наклав вето на ухвалені Думою та Радою Федерації поправки до законодавства про засоби масової інформації. Поправки регламентували роботу ЗМІ під час кризових ситуацій.

Початок грудня 2002 р. Міністерство внутрішніх справ Інгушетії оголосило про ліквідацію наметового містечка «Іман». Воно розташовувалося поблизу інгуського села Акі-Юрт неподалік адміністративного кордону Інгушетії та Чечні, у ньому знаходилося 1000—2700 біженців з Чечні. На території Інгушетії знаходилися близько 20 тис. чеченців. Ставилися до них неприязно і вимагали, щоб вони поверталися до Чечні.

12 грудня 2002 р. Президент Російської Федерації В. Путін підписав Указ «Про проведення референдуму в Чеченській Республіці».

Початок другої декади грудня 2002 р. У Грозному розпочав свою роботу з'їзд народів Чечні. Брало участь 420 делегатів з Чечні та чеченських громад в інших регіонах Росії. Представників чеченських повстанців на з'їзді не було.

Третя декада грудня 2002 р. Протягом кількох днів у понад 40 містах Росії відбувалися протестні акції авіадиспетчерів. Вони вимагали підвищення зарплати на 30 відсотків. Добилися підвищення на 15,8 %, а для авіадиспетчерів у центрах з інтенсивним повітряним рухом — на 28,5 відсотка.

Третя декада грудня 2002 р. Власті Москви видали дозвіл на будівництво 60 житлових хмарочосів. Вартість квадратного метра в цих будинках становитиме понад одну тисячу доларів.

Третя декада грудня 2002 р. До Тверського суду Москви звернулося 38 колишніх заручників театрального комплексу на Дубровці. Вимагали компенсації на загальну суму 39 млн доларів.

27 грудня 2002 р. У Грозному вибухнуло 2 замінованих автомобілі. Щонайменше 52 особи загинуло. Утворився кратер завглибшки 4 метри.

Кінець грудня 2002 р. Генерала Геннадія Трошева звільнено від посади командувача Північнокавказького військового округу. До звільнення Г. Трошев публічно відхилив пропозицію міністра оборони Сергія Іванова про переведення його на посаду командувача Сибірським військовим округом. Генералу нагадали, що накази не обговорюються.

31 грудня 2002 р. Північно-Кавказський окружний суд визнав неосудним полковника російської армії Ю. Буданова. Це він у березні 2000 р. вбив 18-річну чеченку Ельзу Кунгаєву. Ю. Буданова направили на примусове лікування у психіатричний стаціонар. Батьки Е. Кунгаєвої оскаржили рішення суду.

Початок січня 2003 р. Росія відмовила місії Організації і співробітництва в Європі у продовженні мандату, строк дії якого минув 31 грудня 2002 р. Відмова вмотивувалася необ'єктивністю висвітлення експертами ОБСЄ подій у Чечні.

Перша декада січня 2003 р. У Лондоні продовжувалися слухання у суді справи Ахмеда Закаєва — представника президента Чеченської республіки Ічкерія Аслана Масхадова. Росія вимагала видачі Ахмеда Закаєва, інкримінуючи йому вбивства, організацію незаконних військових формувань тощо.

Ахмед Закаєв прибув до Лондона з Копенгагена на початку грудня 2002 року. Його заарештували, але невдовзі випустили під заставу.

Початок третьої декади січня 2003 р. Суд у м. Усуурійськ достроково звільнив з ув'язнення відомого військового журналіста й активіста екологічного руху флотського офіцера Григорія Паська.

Його було засуджено у грудні 2001 р. до чотирирічного ув'язнення за звинуваченням у шпигунстві.

25 січня 2003 р. У Москві в Кремлівському палаці відбувся концерт, присвячений 65-річчю від дня народження актора, співака і поета Володимира Висоцького.

Третя декада січня 2003 р. До Тверського суду м. Москва надійшов 61 позов потерпілих від штурму театру на Дубровці, захопленого чеченськими бойовиками у жовтні 2002 р. Московські власті зазначали, що позови потрібно подавати до тих, хто захопив заручників.

Третя декада січня 2003 р. У Москві у таджицьких наркоділків вилучено понад 41 кг героїну.

Початок лютого 2003 р. У Чорному морі потонуло суховантажне судно «Стрелец». Воно належало акціонерному товариству «Московские речные линии». Судно прямувало без вантажу з турецького порту Яріндже до російського порту Таганрог. У трюм судна ринула вода, коли воно відійшло від турецького берега на 50 км. Корабель розвалився навпіл, врятувалися два моряки, дванадцять — загинули. Фахівці вважали, що капітану не слід було виходити у море на судні типу «ріка-море» при хвилі п'ять балів та сильному вітрі.

Перша декада лютого 2003 р. Президент Росії Володимир Путін під час переговорів у Берліні з федеральним канцлером Німеччини Герхардом Шрьодером висловився за мирне врегулювання іракського питання.

Кінець першої декади лютого 2003 р. Судно «Євразія» сіло на мілину біля берегів Туреччини. У судна відмовив двигун. Йшло воно під камбоджійським прапором. Під час рятувальних робіт два моряки (один росіянин і один українець) впали за борт. Не вдалося їх знайти.

4 березня 2003 р. О 4. 15 на 217-му кілометрі федеральної траси за 60 км. від Тули зіткнулися 27 автомобілів. Трапилося це впродовж хвилини. Під час катастрофи загинули 5 чол., дістали поранення 15 чол.

Березень 2003 р. Відбувся референдум у Чечні. На референдумі була схвалена Конституція Чечні, визначено порядок формування вищих органів влади у республіці.

20 березня 2003 р. Прем'єр-міністр Росії Михайло Касьянов висловив жаль, що іракське питання розв'язується збройним шляхом без відповідної резолюції Ради Безпеки ООН.

Третя декада березня 2003 р. У Чечні відбувся референдум щодо конституції Чеченської Республіки. Голова Центрвиборчкому Абдул Арсаханов повідомив, що

особливих інцидентів під час голосування не зареєстровано. До списків було занесено 541 тис. виборців. У голосуванні взяв участь 71 відсоток. Брали участь у голосуванні й 36 тис. російських військовослужбовців. 96 відсотків учасників референдуму підтримали проект нової конституції.

Представник президента Чеченської республіки Ічкерія Аслана Масхадова, — Саламбек Маїпов, — назвав фарсом нещодавній референдум щодо конституції Чеченської Республіки. Він зазначив, що подекуди явка на вибори дільниці мало не у два рази перевищувала кількість зареєстрованих виборців. На думку представника були й інші порушення виборчого законодавства.

У Лондоні заарештовано колишнього виконавчого секретаря СНД Бориса Березовського і його ділового партнера Юлія Дубова. Обоє заарештованих було відпущено під заставу в 100 тис. фунтів стерлінгів. Росія вимагала їх екстрадиції за шахрайство за обставин, що збільшують провину. Дії, у яких вони звинувачувалися, ніби то були скоєні впродовж листопада 1994 р. — липня 1995 р. Тоді Борис Березовський був головою ради директорів акціонерного товариства закритого типу «Лого ВАЗ», а Юлій Дубов — генеральним директором товариства.

Початок квітня 2003 р. Міністр оборони Росії Сергій Іванов запропонував змінити російське законодавство з тим, щоб громадяни країн-членів СНД могли служити в армії за контрактом.

Початок квітня 2003 р. Президент Росії Володимир Путін заявив, що Росія не зацікавлена у поразці США в Іраку. Він знову висловився за мирне врегулювання іракської проблеми під егідою ООН.

Посла США у Москві Александра Вержбоу було викликано до Міністерства закордонних справ. Йому було заявлено протест у зв'язку з бомбардуванням в Іраку території неподалік російського посольства. Росія зажадала неповторення таких інцидентів.

6 квітня 2003 р. Під час евакуації з Багдаду до Сирії була обстріляна автоколона співробітників російського посольства та кілька журналістів. П'ять осіб було поранено. Хто обстріляв автоколону — невідомо. Послам США та Іраку у Москві було заявлено протест. Державний секретар США Колін Пауелл у посланні міністру закордонних справ Росії Ігорю Іванову висловив жаль з приводу інциденту.

7 квітня 2003 р. У селищі Седирбил Вілюйського району Республіки Саха (Якутія) під час занять у середній школі спалахнула пожежа. Живцем згоріли 21 учень 5—11 класів і вчитель. Десятьох дітей госпіталізовано з травмами і опіками.

10 квітня 2003 р. У ніч проти цього дня у Махачкалі (Дагестан) живцем згоріли 28 вихованців школи-інтернату для глухонімих дітей. 142 дітей госпіталізовано з опіками та отруєнням газом. Діти спали коли спалахнула пожежа. Її гасили всю ніч. Гасінню заважав шквальний вітер. Будинок повністю згорів. У Дагестані оголошено загальну жалобу.

Початок другої половини квітня 2003 р. Комісія ООН з прав людини відхилила проект резолюції, запропонований рядом європейських країн, який засуджував Росію за дії федеральних військ у Чечні. «За» резолюцію голосували 15 членів комісії, «проти» — 21, «утрималися»-17.

17 квітня 2003 р. У Москві біля під'їзду свого будинку вбито депутата Державної думи співголову партії «Ліберальна Росія» Сергія Юшенкова. Вбивство сталося через кілька годин після прес-конференції, на якій С. Юшенков заявив, що «Ліберальна Росія» братиме участь у наступних парламентських виборах без виключення з неї колишнього її голови Бориса Березовського.

Кінець квітня 2003 р. Під час обшуку у боснійській філії Міжнародного благодійного фонду знайдено документ, де рукою Осамі бен Ладена написано: «Настав

час атакувати Росію «. Російські спецслужби арештували 1997 року у Дагестані соратника і особистого лікаря Осамі бен Ладена Аймана аль-Завахірі, однак випустили його на волю, бо не могли встановити його особу. США обіцяли за його голову 25 млн доларів. Він вважався людиною № 2 в «Аль-Каїді».

Початок травня 2003 р. Міністерство внутрішніх справ Чечні повідомило, що в угрупуванні Ш. Басаєва підготовлено 36 смертниць для засилання до найбільших російських міст з метою влаштування вибухів. Смертници належать до так званого загону «чорних вдів» (дружин, сестер та матерів чеченців, загиблих від рук російських вояків). Їхні терористичні акти мали назву «Бумеранг».

12 травня 2003 р. Вранці терористи-смертники на вантажному автомобілі, начиненому вибухівкою, намагалися підірвати районне управління Федеральної служби безпеки на станції Знаменська у Надтеречному районі Чечні. Загинуло 59 чол., поранено понад 200. Доценту зруйновано чотири двоповерхові житлові будинки. Значно пошкоджено ще десять будинків, у тому числі й будинок управління ФСБ.

14 травня 2003 р. Близько 15 тис. чол. зібралося на околиці селища Ілісхан-Юрт Гудермеського району Чечні на релігійне свято. На ньому був глава промосковської адміністрації Чечні Ахмад Кадиров. Під час виступу Ахмада Кадірова жінка смертниця-підірвала «пояс шахіда». Ще одна не встигла привести свій пояс в дію. Обидві смертници загинули. Ахмаду Кадірову шкоди не було завдано. Загинули 26 чоловік, поранено — понад півтори сотні.

Початок червня 2003 р. Російська ракета з космодрому Байконур вивела на траєкторію до Марса космічний апарат Європейського космічного агентства «Марс-Експрес». Марса космічний апарат мав досягти через півроку.

5 червня 2003 р. У Північній Осетії вчинено терористичний акт. На залізничному переїзді за 6 км. від бази військово-повітряних сил у місті Моздок жінка-смертниця влаштувала вибух. Загинуло 17 осіб, у тому числі 7 офіцерів військової авіації. Поранено 12 осіб.

Друга декада червня 2003 р. На Пушкінській площі Москви відбувся антивоєнний мітинг. Кількість учасників — 1,5 тис. чол. Протестували проти війни у Чечні.

У Росії палало понад півтисячі лісових пожеж. Більшість з них — зумисні підпали. Найбільше пожеж було в Іркутській, Читинській, Амурській областях, Бурятії, Приморському та Хабаровському краях. У гасінні брало участь понад 10 тис. чол.

Третя декада червня 2003 р. Головне управління власної безпеки Міністерства внутрішніх справ Росії виконало понад 40 обшуків та затримало 8 високих посадовців силових відомств. Сім з них були полковниками і служили у Московському карному розшуку. Восьмим був начальник управління безпеки Міністерства надзвичайних ситуацій генерал-лейтенант Володимир Ганєєв. Злочинне угруповання займалося здирницвом, шантажем, фальсифікацією доказів, незаконними операціями зі зброєю. Знайдено «обшак» банди — понад 3 млн доларів та склад зброї.

Третя декада червня 2003 р. Великі пожежі, окрім Далекого Сходу та Східного Сибіру, охопили Сахалінську область. Територія лісових пожеж за станом на 23 червня, сягала 1700 га. Неприятливі погодні умови, брак коштів та протипожежних засобів заважали ліквідації пожеж.

Липень 2003 р. У результаті вибухів бомб терористками-смертницями на рок-концерті в Тушино (Москва) загинуло 15 чол.

Початок липня 2003 р. Московський карний розшук назвав прізвища сімох своїх колишніх співробітників, підозрюваних у вбивстві 18 жовтня 2002 р. губернатора Магаданської області Валентина Цветкова. У міжнародний розшук були оголошені Сергій Гордієнко, Мартин Бабекесян, Олександр Захаров, Юрій Ражкін, Масіф Ахунц, Євген Ковальов, Костянтин Коршунов.

5 липня 2003 р. Близько 15-ї години біля входу на аеродром «Тушино» у Москві стався вибух. На рок-фестиваль «Крила» приїхали дві чеченки з «поясами шахідів». Вони хотіли підірвати себе на льотному полі, де танцювала молодь. Міліція була пильною і у поле її зору потрапили чеченки. Не чекаючи пояснень з міліціонером, смертниця підірвала себе. Інша терористка не встигла виконати вибух власної бомби. Її пояс повністю не вибухнув, а лише здетонував. Потужність вибуху — півкілограма у тротиловому еквіваленті. Бомба була начинена кульками та цвяхами. Вибух вразив 67 чоловік. Загибло 15 осіб. У момент теракту на полі перебувало щонайменше 40 тис. чоловік. За кілька годин після вибуху міністр внутрішніх справ Росії Борис Гризлов повідомив, що встановлено особу однієї з терористок — Зулехан Еліхаджиева з чеченського села Курчалой. Її батько та два брати — у заго-ні Шаміля Басаєва.

8 липня 2003 р. У Москві був день жалоби. Президент Володимир Путін відмінив свої візити до Узбекистану та Малайзії.

Перша декада липня 2003 р. Генеральна прокуратура Росії висунула звинувачення сімом співробітникам силових відомств. Їх затримали під час операції «Перевертні в погонах». Ліквідовано також банду прикордонників, яка через контрольно-перепускний пункт аеропорту «Шереметьєво» переправляла за кордон злочинців, що перебували у федеральному розшуку.

Московський окружний військовий суд виправдав двох офіцерів Міністерства оборони Росії, яких звинувачували в отриманні хабарів від колишнього керівника корпорації «Єдині енергетичні системи України» Юлії Тимошенко. Суд визнав недоведеними факти отримання Олександром Ізвагіним та Борисом Чуриловим хабарів від Юлії Тимошенко впродовж 1996—1999 років за придбання на бюджетні кошти Росії українських товарів за завищеними цінами.

Кінець першої декади липня 2003 р. У стаціонарній лікарні інституту ім. Скліфосовського (Москва) померла молода жінка. Її було тяжко поранено під час теракту на аеродромі «Тушино». Кількість загиблих тепер сягнула 16 (у т. ч. і дві смертниці). У лікарнях Москви залишалось 36 поранених. Шестеро з них — у тяжкому стані.

10 липня 2003 р. У ніч на цей день у центрі Москви загинув співробітник Федеральної служби безпеки 30-річний майор Георгій Трофимов. Хотів знешкодити вибуховий пристрій. Його намагалася пронести до ресторану на Першій Тверській-Ямській вулиці 23-річна жителька Чечні Зарема Муджатоєва. Чеченку було затримано. Сумка з вибуховим пристроєм впала на асфальт. Спеціальна бригада намагалася знешкодити пристрій з допомогою водяної гармати. Це не вдалося. Коли до сумки наблизився Георгій Трофимов, то прогрімив вибух. У багатьох будинках від ударної хвилі повилітали шибки. На думку міліціонерів терористка була у стані наркотичного сп'яніння. Було затримано і її спільника, — 26-річного уродженця Грозного.

21 липня 2003 р. У Далекосхідному федеральному окрузі палало 179 лісових пожеж. У Хабаровському краї їх було 54. Деякі з них палали близько до Хабаровська. У місті була димова імла.

Початок третьої декади липня 2003 р. Басманний суд Москви задовольнив позов Тетяни Хазієвої. Її чоловік загинув під час операції з визволення заручників у концертному залі на Дубровці (Москва). Тетяна Хазієва мала щомісяця отримувати від держави по 200 доларів. Стільки ж мала отримувати її дочка до досягнення нею 14 років. Загалом Хазієви отримають близько 60 тис. доларів.

24 липня 2003 р. У Росії горіли 522 лісові пожежі. Щодоби виникало з десяток нових. Найгострішою була ситуація у Східному Сибіру, Магаданській області, Якутії, Камчатці, Хабаровському краї.

Третя декада липня 2003 р. Північно-Кавказький окружний військовий суд за-судив до 10-річного ув'язнення у колонії суворого режиму Юрія Буданова за вбивство 18-річної чеченки Ельзи Кунгаєвої. Юрія Буданова позбавлено звання полковника та «Орден мужності».

Початок серпня 2003 р. У військовому госпіталі міста Моздок (Республіка Північна Осетія-Аланія) вчинено терористичний акт. Керований водієм-смертником «Камаз» протаранив браму і вибухнув. Потужність вибуху — понад півтори тонни у тротиловому еквіваленті. Вибухівка складалася із селітри, алюмінієвої пудри та дизельного пального. Охорона госпіталю була не на належному рівні. Заарештовано начальника охорони підполковника Артура Аракеяна. Заарештовано було ряд інших осіб, зокрема, продавця «Камазу».

Загинули 50 чоловік. Поранено 82 особи. Моздоцький госпіталь — евакуаційний. Там перебували військовослужбовці, поранені у Чечні. Після початкового лікування військовослужбовців переправляли до інших лікувальних закладів Міністерства оборони Росії.

Перша декада серпня 2003 р. Виконуючи розкопки у Великому Новгороді, археологи знайшли давньоруську кам'яну ікону, що зображує Святого Василя. Така ікона — дуже рідкісна знахідка. Трапилася вона у шарах XIII—XIV ст. на Торговій стороні Великого Новгорода.

20 серпня 2003 р. Сталася катастрофа вертольота Мі-8 за 115 км на південь від Петропавловська-Камчатського. На борту вертольота перебували 20 чол. Всі вони загинули. Серед них був і губернатор Сахалінської області Ігор Фархутдінов. У м. Южно-Сахалінську відбувся похорон 14 осіб, загиблих у цій катастрофі. Їх поховано на території Вознесенського собору. Президент Володимир Путін був присутнім на похоронній церемонії.

Третя декада серпня 2003 р. За 80 км від міста Уссурійськ, неподалік аеродрому «Черніговка», зіткнулися два вертольоти Мі-24. П'ять чоловік загинули, один врятувався.

Третя декада серпня 2003 р. У Махачкалі вбито міністра з питань національної політики, інформації та зовнішніх зв'язків Республіки Дагестан Магомеда Салеха Мусаєва. Машину міністра підірвала магнітна міна. Під час попереднього замаху міністр дістав легку контузію.

25 серпня 2003 р. У трьох адміністративних округах Краснодару на трьох зупинках громадського транспорту впродовж десяти хвилин сталися вибухи. Бомби були безоболонковими вибуховими пристроями, начиненими гвинтами, шурупами та гайками. Одна людина загинула на місці, ще дві померли в лікарні, 17 чоловік дістали поранення.

Кінець серпня 2003 р. Два дні вирувала пожежа на танкері «Вікторія», пришвартованому біля нафтопаливного причалу у місті Октябрськ Самарської області. До Волги потрапило чимало нафти. Площа нафтової плями становила один квадратний кілометр.

30 серпня 2003 р. За три милі від острова Кільдин у Баренцовому морі затонув атомний підводний човен К-159. В ніч на 30 серпня списаний човен буксували до порту Полярний. На борту атомохода було десять моряків. Одного з них вдалося врятувати. Міністр оборони Росії Сергій Іванов заявив, що причина катастрофи — недбалство.

3 вересня 2003 р. На залізничній гілці Кисловодськ-Мінеральні Води близько 8-ї години ранку вибухнули два радіокеровані фугаси, які було закладено під залізничне полотно. Бомби начинялися цвяхами, гайками, гвинтами. Потужність вибухівки становила 5 кг у тротиловому еквіваленті. Підозрюваний у скоєнні теракту

дістав контузію від вибухової хвилі. Загинули 4 і поранено понад півсотні чоловік. Були відомості і про те, що вибухові пристрої знаходилися у вагонах поїзда. Під час вибуху два вагони зійшли з рейок.

7 вересня 2003 р. Вертоліт К-32 розбився на півдні Краснодарського краю. Катастрофа сталася в районі гори Фішт, приблизно за 50 км на північ від Сочі. Поблизу Дагомиса було знайдено уламки вертольота.

Друга декада вересня 2003 р. У столиці Інгушетії — місті Магас вибухнув «Камаз». Потужність вибуху — 300 кг у тротиловому еквіваленті. Вибух стався неподалік будинку управління Федеральної служби безпеки. Будинок зруйновано, три чоловіки загинули, щонайменше 30 — дістали поранення.

Друга половина вересня 2003 р. Зазнав аварії під Саратовим стратегічний бомбардувальник Ту-160. Загинули всі чотири члени екіпажу.

Третя декада вересня 2003 р. Президент Росії Володимир Путін перебував з візитом у США. Виступав на сесії Генеральної Асамблеї ООН. Відвідав Нью-Йоркську біржу, Колумбійський університет. Зустрічався з президентом Джорджем Бушем. У центрі уваги перебував Ірак.

Третя декада вересня 2003 р. Від тяжкої тривалої хвороби помер Юрій Сенкевич. Довгі роки вів телепередачу «Клуб кинопутешествий» (згодом — «Клуб путешественников»). Брав участь у подорожі норвежця Тура Хейердала.

Третя декада вересня 2003 р. Представник президента Росії у Північно-Західному федеральному окрузі Валентина Матвієнко набрала у першому турі виборів губернатора Санкт-Петербурга 48,6 відсотка голосів. Її найближча суперниця — віце-губернатор Ганна Маркова набрала близько 16 відсотків.

На виборах губернаторів Ленінградської, Тюменської та Свердловської областей перемогу здобули чинні губернатори — Валерій Сердюков, Віктор Кресс, Едуард Россель.

Кінець вересня 2003 р. Анатолія Попова, — главу уряду Чечні, — доставлено до військового госпітально імені Бурденка у Москві. Діагноз — сильне отруєння. Анатолію Попову зробилося недобре під час церемонії відкриття водопроводу у Гудермеському районі.

Кінець вересня 2003 р. Землетрус силою до 8,5 балів за шкалою Ріхтера стався у Республіці Алтай. Епіцентр землетрусу знаходився на великій глибині за 350 км. на південний схід від Бійська. Поштовхи були у Кемеровській та Тюменській областях, Красноярському та Алтайському краях. Обійшлося без жертв і значних руйнувань.

1 жовтня 2003 р. Новий землетрус стався у Республіці Алтай. Його епіцентр знаходився за 40 км від райцентру Кош-Агач. Сила підземних поштовхів становила 8 балів за шкалою Ріхтера. Жертв не було, але руйнування мали місце. З потерпілих населених пунктів евакуйовано дітей та дорослих хворих.

Перша декада жовтня 2003 р. За Ахмада Кадірова на президентських виборах проголосувало 82 відсотки виборців Чечні. Шість інших претендентів разом набрали дещо більше 5 % голосів.

У виборах взяло участь близько 560 тисяч чоловік. Ця кількість охоплювала і 30 — тисячний контингент російських військовослужбовців, що дислокувався в Чечні. На виборах були спостерігачі від Ліги арабських держав, країн СНД, організації «Ісламська конференція». Відмовилися направити своїх спостерігачів Організація з безпеки і співробітництва у Європі, Рада Європи, російські правозахисні організації.

Перша декада жовтня 2003 р. Валентина Матвієнко, — представник президента Росії у Північно-Західному федеральному окрузі, — перемогла у другому турі

виборів губернатора Санкт-Петербурга. За неї проголосувало 63 відсотки виборців, які брали участь у голосуванні. Суперниця Валентини Матвієнко — віце-губернатор Ганна Маркова набрала 24 відсотки.

Активність виборців не перевищила 28 відсотків тих, які мали право голосу.

Перша декада жовтня 2003 р. Центральна частина Росії зазнала натиску урагану. Швидкість вітру сягала 35 м/с. Троє людей загинуло у Рязанській області. Повалено опори лінії електропередач, зірвано дахи з будівель, сотні населених пунктів залишилися без електроенергії і води. У Москві повалено багато дерев. Затоплено окремі ділянки вулиць.

Перша декада жовтня 2003 р. Стався вибух на підвір'ї школи на вул. Садовническій у центрі Москви. Вибуховий пакет кинуту з автомобіля. Він негайно зник. Вибито шибки у вікнах школи, потерпілих не було.

15 жовтня 2003 р. Міністерство юстиції Росії затвердило розпорядження Комітету фінансового моніторингу (КФМ) від 28 серпня 2003 р., яке містило список країн, що не боролися з відмиванням злочинних доходів.

Це: Острови Кука, Єгипет, Гватемала, Індонезія, М'янма, Науру, Нігерія, Філіппіни, Україна.

Кінець другої декади жовтня 2003 р. У місті Гудермес відбулася церемонія вступу на посаду президента Чеченської республіки Ахмата-хаджи Кадірова. Вибори відбулися 5 жовтня. Захід не вважав А. Кадірова законним президентом Чечні, оскільки вибори не були вільними та чесними.

Початок третьої декади жовтня 2003 р. У зв'язку з готовністю української сторони розпочати переговори щодо Азовсько-Керченської акваторії прем'єр-міністр Росії Михайло Касьянов запропонував керівництву Краснодарського краю та Темрюкського району призупинити на кілька днів завершення робіт з відновлення корінної частини Тузлинської коси.

Третя декада жовтня 2003 р. У поштово-багажному вагоні поїзда Назрань-Москва стався вибух. Його потужність у тротиловому еквіваленті — близько 5 кг.

У 14 вагонах поїзда їхали звичайні пасажери, а у 8 — міліціонери загонів особливого призначення з Кемерово. Вибух був у вагоні, де знаходилася амуніція міліціонерів.

23 жовтня 2003 р. Близько 17-ї години на шахті «Західна-Капітальна» в місті Новошахтинськ Ростовської області на глибині 700 м сталася аварія.

У шахту ринула вода з підземного озера, що знаходилося на глибині 200—400 метрів. У шахті був 71 гірник. 25 вратувалися негайно. Під землею залишилося 46 шахтарів. Серед них був і директор шахти Василь Андреев, який напередодні обійняв цю посаду.

25 жовтня вдалося підняти на поверхню ще 33 шахтаря. Надходження води зупинити не вдалося. Її щогодини надходило 20 тис. кубометрів. На шахту прибуло 16 водолазів-глибоководників.

Кінець жовтня 2003 р. Врятовано 11 шахтарів і 13 гірників, яких було заблоковано 23 жовтня під землею на шахті «Західна-Капітальна» у Новошахтинську Ростовської області.

29 жовтня 2003 р. На шахті «Центральна» в Партизанську Приморського краю близько 4-ої години ранку стався вибух метану. Шахта вважалася найнебезпечнішою в усьому далекосхідному районі. Загибло 6 гірників. На час вибуху під землею перебували 74 шахтарі. Кілька дістали тяжкі поранення. Директор — Володимир Дроздов.

3 листопада 2003 р. У Центральній клінічній лікарні Москви на 81-му році життя помер відомий поет Расул Гамзатов. Увечері тіло Р. Гамзатова відправлено на батьківщину — Дагестан.

24 листопада 2003 р. В ніч проти цього дня в Москві у гуртожитку Університету Дружби народів ім. Патріса Лумумби сталася пожежа. Загорівся другий поверх п'ятиповерхового будинку. Другий та третій поверхи вигоріли повністю. Врятуватися вдалося мешканцям першого, четвертого і частково п'ятого поверхів. Кількість загиблих — близько сорока.

Кінець листопада 2003 р. Великобританія надала політичний притулок Ахмеду Закаєву. Він був представником президента Чеченської республіки Ічкерія Аслана Масхадова. Суд розглядав його справу майже рік. Росії відмовили у видачі А. Закаєва.

5 грудня 2003 р. Поблизу Єсентуків (Ставропольський край) у другому вагоні електрички Кисловодськ-Мінеральні Води підірвано подужний вибуховий пристрій, начинений загостреними гвинтами та металевими обрізками. Терористичний акт вчинили три жінки і чоловік. Знайдено останки двох безпосередніх виконавців вибуху. Від терористичного акту загинуло 44 особи. Поранено півтори сотні людей. Більшість пасажирів були студентами, які їхали з Кисловодська до П'ятигорська.

У Ставропольському краї та у Карачаєво-Черкесії було оголошено жалобу.

7 грудня 2003 р. Відбулися вибори до Державної Думи Російської Федерації. На представництво претендували 18 партій і три блоки.

Дрібні партії брали участь у виборах для того, щоб нагадати громадськості про своє існування.

Перша декада грудня 2003 р. Рада Північноатлантичного альянсу закликала Росію виконати зобов'язання, взяті на стамбульській зустрічі у верхах Організації з безпеки і співробітництва у Європі про якнайшвидший вивід військ з Грузії та Молдови.

9 грудня 2003 р. Біля готелю «Національ» у центрі Москви за кілька сот метрів від Кремля стався вибух. Загинуло 6 осіб, поранено — 16. Вважалося, що терористичний акт вчинили дві чи три жінки-смертниці. Одній жінці-кавказці вдалося втекти з місця події.

Початок другої декади грудня 2003 р. Євросоюз, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, США заявили, що парламентські вибори у Росії не були демократичними.

Початок другої половини грудня 2003 р. Озброєний загін чисельністю до 60 бойовиків захопив два дагестанські села — Шаурі та Галатлі. Біля с. Шаурі під час бою загинули 9 російських прикордонників (неподалік — грузинсько-російський кордон). Бойовики захопили у с. Галатлі 12 заручників, але полишаючи село, їх відпустили. Заручники повідомляли, що у загоні були чеченці, аварці та араби. Командував ними чеченець Дадаєв.

Мета рейду чеченських повстанців була незрозумілою. На пошуки загону кинуто понад тисячу військових та міліціонерів. У горах вирувала снігова буря, яка ускладнювала пошук загону.

Друга декада грудня 2003 р. У Ставрополі на подвір'ї будинку міської адміністрації знайдено і знешкоджено вибуховий пакет. Він містив 900 гр. пластикової вибухівки та 3 кг дрібних металевих предметів. На думку фахівців вибухівки було достатньо для того, щоб зруйнувати мерію та пошкодити сусідні будинки.

Початок третьої декади грудня 2003 р. У другому турі виборів президента Республіки Башкартостан перемогу здобув чинний президент республіки Муртаза Рахімов. Його обрано президентом Башкирії на третій строк. Суперник М. Рахімова — Сергій Веремеєнко зібрав менше 16 % голосів.

22 грудня 2003 р. Прикордонні вертольоти завдали ракетно-бомбових ударів по місцевості в Центральному районі Дагестану. Шукали там загін ісламських бойовиків, але не знайшли.

Кінець другої половини грудня 2003 р. Лідер Компартії Геннадій Зюганов заявив, що комуністи не визнають легітимності новообраної Думи з огляду на фальсифікацію виборів. Комуністи вимагали ручного перерахунку. Після незалежного перерахунку у 20 % виборчих протоколів було виявлено приписку щонайменше 3,5 млн бюлетнів. На 3,5 % завищено явку виборців.

Незалежні підрахунки вказували на те, що партія «Яблуко» набрала майже 6 % голосів, а «Союз правих сил» — понад 5 %.

Грудень 2003 р. Терористка-смертниця підірвала бомбу в Охотному ряду в м. Москва. Загибло 5 осіб.

У грудні 2003 р. Б. Березовський під новим своїм прізвиськом літав до знайомого до Тбілісі.

Січень 2004 р. Московський міський суд засудив до довічного ув'язнення двох безпосередніх виконавців підірвання жилих будинків у Москві 9 і 13 вересня на вул. Гур'янова і Каширському шосе та 16 вересня — у м. Вологодонську. Загалом загибло 240 чол., понад тисячу було поранено.

Початок другої декади січня 2004 р. Стався вибух метану в шахті «Сибірська» у місті Анжеро-Судженську Кемеровської області. Трапилося це на глибині 345 м. На той час у шахті було 60 гірників.

Друга половина січня 2004 р. Колишній президент Росії Борис Миколайович Єльцин зізнався, що за час свого перебування при владі мав п'ять інфарктів.

Третя декада січня 2004 р. Російський мільярдер Борис Березовський отримав документи на нове ім'я. Він став Платоном Єланінім. Б. Березовський в інтерв'ю Бі-Бі-Сі зазначив, що вирішив взяти ім'я та прізвище героя фільму «Олігарх», знятого за книгою Юрія Дубова. Письменник, як і Б. Березовський, отримав притулок у Великій Британії.

Це викликало чергове невдоволення російських властей.

3 лютого 2004 р. Вибух у Владикавказі.

Перша декада лютого 2004 р. Депутати Європарламенту підтримали план мирного врегулювання, запропонований президентом Чеченської Республіки Ічкерія Асланом Масхадовим. Він передбачав розміщення в Чечні тимчасової адміністрації ООН та одночасне виведення російських військ і роззброєння загонів повстанців.

6 лютого 2004 р. 39 чол. загибло і 128 поранено у результаті вибуху бомби терористкою-смертницею в поїзді метро у Москві. Теракт вчинено о 8.40 за московським часом в одному з вагонів на Замоскворецькій лінії метрополітену між станціями Павелецька і Автозаводська. Сила вибуху — до 5 кг тротилового еквівалента.

14 лютого 2004 р. Ввечері раптово обвалилося склепіння аквапарку «Трансваль-парк» у Москві. На місці події загибло 28 чол. Згодом у лікарнях померло ще кілька чоловік. Понад 100 чол. було поранено. Трагедія сталася з огляду на неміцність самої конструкції купола, — через падіння одної опори зруйнувався весь дах. Запас міцності споруди виявився замалим.

18 лютого 2004 р. Відбувся похорон чотирнадцяти жертв трагедії, що сталася в московському «Трансвааль-парку». За офіційними даними число загиблих становило 26 чол. Називалася і більша кількість. У лікарнях перебувало 69 осіб. Четверо поміж них — в дуже тяжкому стані.

Лютий 2004 р. Зник кандидат у президенти Іван Рибкін. Він відомий як критик президента Володимира Путіна і прихильник фінансового магната Бориса Березовського. Невдовзі після зникнення І. Рибкін з'явився у Лондоні. Пояснив причини свого зникнення тим, що його хотіли викрасти.

Дружина І. Рибкіна — Алевтина — до правоохоронців звернулася з дивним запізніям. Несхвально відгукнулася про свого чоловіка.

Кінець лютого 2004 р. Президент В. Путін відправив у відставку уряд, очолюваний Михайлом Касьяновим. Обов'язки глави уряду покладено на віце-прем'єр-міністра відставаленого уряду Віктора Христенка. Відставку уряду пов'язують зі справою «ЮКОСу». М. Касьянов виступав проти репресивних дій щодо цього концерну.

5 березня 2004 р. Уряд очолює Михайло Фрадков.

Початок другої декади грудня 2004 р. У Москві розпочав роботу нещодавно створений Всеросійський громадський конгрес. Він об'єднував прихильників опозиції — Союз правих сил, «Яблуко» та інші партії і організації, які виступали проти особистої диктатури В. Путіна.

Близько 15 тисяч молодих активних прихильників В. Путіна провели демонстрацію на підтримку президента. Активісти В. Путіна називали лідерів опозиції «зрадниками».

5 березня 2004 р. На пленарному голосуванні Державної думи Михайла Фрадкова було затверджено на посаду прем'єр-міністра Росії. До цього Михайло Юхимович Фрадков працював повноважним представником Росії при Європейських співтовариствах у ранзі міністра.

Презентацію кандидатури нового прем'єра виконав повноважний представник президента Росії в Думі Олександр Котенков. Достатньо було голосів 226 депутатів. Ліві депутати голосували проти.

Перша декада березня 2004 р. Врятовано всіх 12 полярників з єдиної у світі дрейфуючої наукової станції «Північний полюс-32». Крижина зі станцією «ПП-32» розкололася. Тороси заввишки до 10 метрів знищили частину житлових та службових приміщень. На допомогу полярникам вирушили — з Архангельська — вертоліт Мі-26, з Москви — літак «Ан-74».

Полярників було спочатку евакуйовано на архіпелаг Шпіцберген (Норвегія), а потім доставлено в Росію.

Початок другої декади березня 2004 р. Президент В. Путін підписав указ про призначення міністрів нового російського уряду. Міністрами призначені: закордонних справ — Сергій Лавров; внутрішніх справ — Рашид Нургалієв; оборони — Сергій Иванов; фінансів — Олексій Кудрін; економіки і торгівлі — Гельман Греф; надзвичайних ситуацій — Сергій Шойгу; юстиції — Юрій Чайка; сільського господарства і рибальства — Олексій Гордєєв; промисловості і енергетики — Віктор Христенко; охорони здоров'я і соціального розвитку — Михайло Зурабов; освіти і науки — Андрій Фурсенко; культури — Олександр Соколов.

Раніше у Росії було 30 міністерств, стало — 17. Прем'єр-міністр — Михайло Фрадков.

16 березня 2004 р. У під'їзді дев'ятиповерхового будинку № 120 на вулиці Радянських космонавтів у м. Архангельську стався вибух газу. Загинуло близько 60 чол., у т. ч. 9 дітей.

Кінець березня 2004 р. Московський міський суд ухвалив вирок вбивцям депутата Державної думи Сергія Юшенкова. Його вбили за рік до цього трьома пострілами в спину біля свого будинку в Тушиному.

Замовником вбивства був Михайло Коданєв. Він і С. Юшенков були співголовами партії «Ліберальна Росія». Відомий олігарх Борис Березовський був основним спонсором цієї партії. Вбив С. Юшенкова Олександр Кулачинський. Він і М. Коданєв засуджені до 20 років ув'язнення кожний у колонії суворого режиму. Їх поплічники — Олександр Винник та Ігор Кисельов отримали 10 і 11 років в'язниці відповідно.

6 квітня 2004 р. Вранці вчинено замах на президента Республіки Інгушетія Мурата Зязікова. Терорист-смертник на автомобілі з вибухівкою влаштував вибух під час проїзду президентського кортежу. Президент не постраждав.

8 квітня 2004 р. Російські військові літаки бомбили аул Рігахой Веденського району Чечні. Бомбардування тривало 20 хвилин. Загинула чеченка Маріт Циндаєва та п'ятеро її дітей. Найстаршому було 7 років. Одна бомба влучила в її будинок. Рада безпеки Чечні звинуватила федеральні збройні сили у загибелі мирних жителів.

10 квітня 2004 р. На шахті «Тайжина» біля міста Осинники Кемеровської області стався вибух повітряно-метанової суміші. На момент вибуху під землею перебували 53 шахтарі. Загинули 47 чол., шістьох вдалося врятувати. Останнім, 47 загиблим гірником, тіло якого було піднято, був 19-річний Денис Репушкін.

Шахта «Тайжина» була споруджена на місці старої шахти «Висока». Перше вугілля дала у серпні 2001 р. Обладнання на шахті — застаріле.

12 квітня 2004 р. У центрі Москви підірвано автомобіль. Ним їхав багатий підприємець Борис Гольдман. Невідомий мотоцикліст кинув на капот «Вольво» пакунок і зник. Від вибуху загинули чотири особи, у т. ч. Б. Гольдман. Ще двоє людей було поранено.

Третя декада квітня 2004 р. Суд присяжних визнав винним у шпигунстві на користь США дослідника в галузі контролю за озброєнням Ігоря Сутягіна. Суд зазначив, що І. Сутягін передав одній з британських фірм, пов'язаній з ЦРУ, секретну інформацію стосовно атомних підводних човнів та ракетних систем попередження. Вирок — 17 років ув'язнення у колонії суворого режиму.

19 квітня 2004 р. Басманний суд м. Москви почав розгляд позову громадянки України Олени Бурбан. Під час подій у театральному центрі на Дубровці загинув її чоловік, а вона — стала інвалідом. Завдану їй моральну шкоду вона оцінила в один мільйон доларів, а матеріальну — півтора мільйона доларів. Позивачка також вимагала призначення їй довічної пенсії.

Друга половина квітня 2004 р. Великі повені на півдні Кемеровської області та у Хакасії. Щонайменше два десятки людей загинули. Затоплено десятки населених пунктів з тисячами будинків. Багато людей евакуйовано із зони лиха. Паводкова ситуація на півдні Якутії та в Алтайському краї також була загрозливою. Найбільше постраждало м. Абаза у Хакасії.

Початок травня 2004 р. У Курчалойському районі Чечні федеральні війська вступили в бій із загonom чеченських бойовиків чисельністю понад півсотні осіб. 3 травня було вбито 12 повстанців. У загоні міг бути і президент Чеченської республіки Ічкерія — Аслан Масхадов.

9 травня 2004 р. Під час святкування Дня перемоги на стадіоні в Грозному загинув президент Чеченської республіки промосковськи налаштований Ахмад Кадиров.

Вибух стався о 10. 35. Спрацював пристрій, замуrowаний у центральній трибуні стадіону. Постраждали 63 чол. Семеро з них загинули на місці. Окрім Ахмада Кадирова загинули голова Державної Ради Чечні Хусейн Ісаєв, журналіст Адлан Хасанов, два співробітники охорони і восьмирічна дівчинка. Було тяжко поранено командувача Об'єднаного угруповання війни на Північному Кавказі генерал-полковника Валерія Баранова. Поранено військового коменданта Чечні Григорія Фаленка. Церемонія поховання Ахмада Кадирова відбулася в аулі Центорой, де мешкав клан Кадирових. На півдні Чечні в аулі Ітумкала поховано Хусейна Ісаєва. Першим заступником голови уряду Чечні призначено сина президента — Рамзана Кадирова.

Початок другої декади травня 2004 р. Президент В. Путін відвідав м. Грозний. Зустрівся з сім'єю загиблого президента Чечні Ахмада Кадирова і вручив їй Зірку Героя Росії, яким нагороджено покійного президента. Російський президент пооб-

іцяв увіковічити пам'ять А. Кадірова. Повернувшись до Москви В. Путін заявив, що кількість співробітників Міністерства внутрішніх справ Чечні буде збільшена на одну тисячу чоловік.

Друга декада травня 2004 р. Відбулася церемонія вступу на посаду (інавгурація) президента Володимира Путіна. У церемонії взяли участь близько 1700 чоловік.

Друга декада травня 2004 р. Горіли ліси у Курганській області. Станом на 17 травня було виявлено 10 вогнищ пожеж. У їх гасінні брали участь півтори тисячі пожежників.

90 % випадків лісових пожеж спричиняли необережне поводження з вогнем та зумисні підпали.

Вогонь охопив 20 тисяч гектарів лісів. Жертвами масових пожеж стали 10 чол. пожежам сприяла спека — до 35⁰ та необережне поводження людей з вогнем.

15 травня 2004 р. Вибух у потязі № 32 Москва-Владикавказ.

Кінець другої декади травня 2004 р. На околиці аулу Алхан Юрт Урус-Мартанівського району Чечні підірвалися на радіокерованих фугасах міліцейській УАЗ та бронетранспортер внутрішніх військ. Як результат, — загинуло 11 чол., — вісім військовослужбовців та три міліціонери. П'ятьох було поранено, один пропав без вісти. Ці втрати федеральних сил були найбільшими з початку 2004 р.

20 травня 2004 р. У Шалійському районі Чечні підірвалася на фугасі армійська вантажівка. Потім її було обстріляно. Перестрілка тривала десять хвилин. Загинув один російський вояка, а ще двох було поранено.

28 травня 2004 р. Помер Зелімхан Кадіров. Він був старшим сином президента Ахмата Кадірова, вбитого 9 травня 2004 р. під час вибуху на стадіоні у м. Грозному.

3. Кадірова ввечері знайшли мертвим у рідному селі Кадірових-Центорой. П 31-річний старшина спецроты Міністерства внутрішніх справ помер від гострої серцевої недостатності.

Початок червня 2004 р. Кілька членів ЦК Компартії Російської Федерації закликали лідера партії Геннадія Зюганова піти з партійної посади. Вони звинуватили Г. Зюганова у привласненні отриманих від олігархів грошей. Звернення підписали В'ячеслав Бойко, Олег Корякін, Георгій Костін, Любов Олейник, Борис Тюков та Олександр Шабанов. Особистий рейтинг Г. Зюганова у російському суспільстві у квітні 2004 р. становив 1—3 %.

4 червня 2004 р. На Кіровському речовому ринку у м. Самара стався вибух одного кілограма пластиду. Жертвами стали 11 чоловік, до лікарні потрапили 52 людини.

15 червня 2004 р. Не відбулося призначене на цей день засідання Змішаної контрольної комісії з урегулювання грузино-осетинського конфлікту. Південно-осетинська сторона вважала, що небуло необхідних умов для проведення переговорів.

Друга декада червня 2004 р. На пост президента Чечні зареєстровано вісім кандидатів:

1. Маріет Горчханова — співробітник Урус-Мартанівської районної адміністрації;
2. Малік Сайдуллаєв — московський бізнесмен;
3. Султан Айсханов — доктор медичних наук;
4. Вахіт Вісаєв — радник президента Чечні;
5. Марат Зайналабідов — підприємець з Ростова-на-Дону;
6. Адам Ефимов — адвокат;
7. Магомет Айдаміров — генеральний директор АТ «Недр»;
8. Алу Алханов — міністр внутрішніх справ Чечні.

Алу Алханова висунув велелюдний сход у рідному селі загиблого президента Ахмата Кадирова — Центрою. Його підтримувала чеченська еліта, включаючи си-на Ахмата Кадирова — Рамзана.

22 червня 2004 р. В ніч проти 22 червня загони повстанців чисельністю до 200 чол. напали на Інгушетію і атакували будинки правоохоронних органів у Назрані, Карабулаці, а також станицях — Слєпцовській та Орджонікідзевській. Використовувалася стрілецька зброя, гранатомети і міномети. Серед загиблих були: виконуючий обов'язки міністра внутрішніх справ Інгушетії Абукар Костоев, начальник міліції громадської безпеки полковник Заутдін Катієв, прокурор Назрані Мунарбек Бузуртанов, слідчий в особливо важливих справах прокуратури Інгушетії Тимур Гетагазов. Згоріло кілька будинків. До Інгушетії було перекинуто підрозділи федеральних військ. Прибув з Москви загін спеціального призначення «Альфа». Нападники відступили в гори. Інгушетію відвідав президент Росії В. Путін. Президент пообіцяв допомогу сім'ям загиблих, відбудову зруйнованого, розміщення в Інгушетії додаткового полку федеральних військ.

Перед подіями в Інгушетії лідер чеченських бойовиків Аслан Масхадов заявив, що збройні загони чеченських повстанців переходять від партизанської тактики до наступальної.

У загоні моджахедів, який напав на м. Назрань та ще три населені пункти, були люди різних національностей, але більшість становили інгуші. Загинуло загалом 92 чол., переважно працівники правоохоронних органів. Щонайменше 120 чол. було поранено.

48 чол. загинуло у результаті захоплення терористами приміщення Міністерства внутрішніх справ в Інгушетії.

23 червня 2004 р. Точився бій неподалік селища Автури, яке розташоване у Шалійському районі Чечні.

Російське командування вважає, що бій було нав'язано чеченськими повстанцями для того, щоб відволікти увагу від подій в Інгушетії.

Знайдено тіла загиблих у бою. Загинуло 8 моджахедів і три бійці служби безпеки президента Чечні.

25 червня 2004 р. В Москві на Покровці вбито Яна Серпуніна. Він був віцепрем'єр-міністром Чечні і вважався правою рукою Ахмата Кадирова впродовж 2001—2002 років.

Убивця-мотоцикліст обстріляв автомобіль «Лексус» Я. Серпуніна і зник. Я. Серпунін загинув на місці. Дружина Каміла дістала поранення.

Третя декада червня 2004 р. У місті Тамбовка (поблизу Благовещенська в Амурській області) близько двохсот людей отруїлися на випускному вечорі. Один учень помер. Отруєння сталося з огляду на порушення правил зберігання продуктів для святкової вечері.

3 липня 2004 р. У Москві відбулися два з'їзди Комуністичної партії Російської Федерації. З'їзди ухвалили взаємоне прийнятні рішення. Опоненти з різних з'їздів звинувачували протилежну сторону у відсутності кворуму на їх з'їзді. Обидва з'їзди повідомляли, що вони зібрали кворум. Незалежні джерела ці повідомлення спростували. Зі складу ЦК, очолюваного Геннадієм Зюгановим, виключено всіх, хто взяв участь в альтернативному з'їзді, який відбувався рід керівництвом Володимира Тихонова.

Прихильники Геннадія Зюганова збиралися у кінозалі готелю «Ізмайлово». Їх налічувалося 600 чол. Опонент Г. Зюганов — голова Народно-патріотичного союзу Геннадій Семігін заручився підтримкою 500 чол. Г. Семігін був ініціатором позбавлення Г. Зюганова поста лідера партії. «Семігінський» з'їзд лідером Компартії

обрав губернатора Іванівської області Володимира Тихонова. Він запропонував «зюганівцям» об'єднатися.

Початок третьої декади липня 2004 р. Біля бази 2-го загону міліції особливого призначення Міністерства внутрішніх справ Дагестану (яка знаходиться у м. Махачкала) стався вибух. Було поранено сімох співробітників. Невдовзі стався ще один вибух, але він не завдав нікому ніякої шкоди.

26 липня 2004 р. На одній з автобусних зупинок у Воронежі стався вибух, — спрацював саморобний вибуховий пристрій. Поранено було одну жінку. За тиждень до цієї події на зупинці громадського транспорту мав місце вибух, у результаті якого загинула 25-річна жінка та кілька людей було поранено.

27 липня 2004 р. На території Кабардино-Балкарської Республіки запроваджено надзвичайний стан у зв'язку із загрозою нападу збройних загонів чеченського польового командира Шаміля Басаєва.

Початок серпня 2004 р. Державна Дума схвалила в другому читанні законопроект про заміну з 1 січня 2005 року соціальних пільг грошовими виплатами. Законопроект викликав широке невдоволення, передусім, пільговиків. Під час засідання Думи в центрі Москви мали місце заворушення. Було захоплено і розгромлено кабінет міністра охорони здоров'я Михайла Зурабова. Проти учасників заворушень застосували загін міліції особливого призначення. Затримано десятки чоловік.

21 серпня 2004 р. Два загони чеченських повстанців напали на м. Грозний. У бій з ним вступив загін спеціального призначення. Його підтримали вертольоти. Серед загиблих з урядового боку, — шість співробітників Міністерства внутрішніх справ. Знайдено тіла дванадцяти бойовиків.

Друга половина серпня 2004 р. Поблизу міста Махачкала (Дагестан) на трасі «Кавказ» на фугасі підірвався автомобіль загону міліції особливого призначення. Біля населених пунктів Алі-Юрт та Галашки (Інгушетія) підірвався на міні міліцейський наряд. Троє міліціонерів дістали поранення.

24 серпня 2004 р. Вибух на автобусній зупинці на Каширському шосе у Москві. Поранено 3 чол.

24 серпня 2004 р. В Тульській області розбився літак ТУ-134 у результаті вибуху, здійсненого терористкою-смертницею (шахідкою) з Чечні Амнат Нагаєвою.

24 серпня 2004 р. Катастрофа авіалайнера ТУ-154 біля Ростова-на-Дону.

Терористка — Саїта Джебірханова з Чечні.

У результаті двох автокатастроф 24 серпня 2004 р. загинуло 90 чол.

29 серпня 2004 р. У Чечні відбулися дострокові вибори президента. Перемогу здобув колишній міністр внутрішніх справ Алу Алханов.

За відомостями, коли було опрацьовано 84 % бюлетнів, А. Алханов зібрав 74 % голосів, а його найближчий суперник Мансур Гамідов — лише 8,5 %. Вибори пройшли загалом спокійно. У Грозному біля однієї з виборчих дільниць стався вибух, коли міліціонери відкрили вогонь по невідомому, який намагався пронести на дільницю вибуховий пакет, а потім кинувся тікати.

31 серпня 2004 р. Близько 19.00 на вході до станції метро «Рижська» у Москві трапився вибух. Загинуло 10 чол., поранення одержали понад 50 чол. Вибух здійснила терористка-смертниця. Потужність вибухового пристрою становила не менше ніж 2 кг у тротиловому еквіваленті. Тероистика — Роза Нагаєва, що доводиться сестрою Амнат Нагаєвій, яка 24. 08. 04 вчинила теракт на літаку ТУ-134 над Тульською областю.

1 вересня 2004 р. Близько 9. 00 місцевим часом в м. Беслані у Північній Осетії група бойовиків захопила школу № 1, що знаходилася в Правобережному районі міста. Заручниками стали понад 1000 осіб.

Близько півсотні дітей зуміли втекти від терористів безпосередньо під час захоплення школи. Ще 15 чол. були виведені з котельної школи, куди вони заховалися від бойовиків. Пізніше із захопленої терористами школи вдалося втекти двом дівчаткам. Школу захопили бойовики Шаміля Басаєва з терористичної організації «Ісламський батальйон шахидів Рядус-Саліх йін». Вимагали виведення російських військ з Чечні та звільнення з в'язниць Інгушетії та Північної Осетії бойовиків, затриманих за напад на Інгушетію влітку 2004 р.

О 15.40 2 вересня бойовики відпустили групу заручників — 15 дітей та 11 жінок. Групу вивіз від школи в мікроавтобусі экс-президент Інгушетії Руслан Аушев.

Кістяком банди були особисті охоронці Ш. Басаєва. Керував нею Магомед Євлоєв, відомий під кличкою Меґас. До складу банди входило 32 терористи, 30 з них були знищені. В банді був уроженець Хмельницької області Анатолій Володимирович Ходов.

Під час штурму захопленої бойовиками школи загинуло сім офіцерів з групи «Вимпел» та 3 — з групи «Альфа». Ще 26 бійців спецпризначення було поранено. Загибло понад 330 чол., серед них 160 дітей.

Президент Росії В. Путін відвідав Беслан 04.09.2004 і визнав, що втрати військ спецпризначення у Беслані були найбільшими за всю їх тридцятилітню історію. Всього в бою у Беслані загинули 27 співробітників силових структур (12 офіцерів Федеральної служби безпеки і 15 міліціонерів). Серед загиблих у Беслані заручників було 9 етнічних українців (у т. ч. 5 дітей). Серед загиблих бійців спецпідрозділу федеральних сил Росії, що звільнював заручників, було двоє етнічних українців. Українська громада Північної Осетії налічувала близько 10 тис. чол., з них у Беслані проживало близько чотирьохсот чол.

Перша декада вересня 2004 р. Федеральна служба безпеки призначила винагороду на суму 300 млн рублів (близько 10 млн дол.) за інформацію про місце перебування лідерів чеченських сепаратистів Аслана Масхадова і Шаміля Басаєва.

Перша декада вересня 2004 р. Неподалік портового міста Холмськ (острів Сахалін) російський танкер сів на мілину. Понад 100 т нафти вилилося у море. Нафта замулила всю акваторію Холмська і забруднила пляжі на березі Татарської протоки.

Середина вересня 2004 р. Генеральна прокуратура Росії висунула звинувачення Нурзину Кулаєву за 9 статтями Кримінального кодексу Російської Федерації. Н. Кулаєв — єдиний терорист, який залишився в живих з тих, хто брав участь у захопленні школи в Беслані. Було 30 трупів терористів, 14 з них — опізнано.

Середина вересня 2004 р. Президент Росії В. Путін увільнив з посад міністра внутрішніх справ Північної Осетії Казбека Дзантієва і начальника Управління Федеральної служби безпеки Валерія Андреева.

У Владикавказі відбулися санкціоновані мітинги на підтримку президента Північної Осетії Олександра Дзасохова і несанкціоновані — з вимогою його відставки. О. Дзасохов відправив у відставку уряд республіки. Новим прем'єр-міністром парламент затвердив Алана Борадзова. Раніше він був міністром транспорту.

Терористичний акт у Беслані спровокував ряд інцидентів на етнічному ґрунті. У Катеринбурзі було підпалено кілька кафе, що належали вихідцям з Кавказу. Загинув 25-річний охоронець одного з них. Два охоронці були побиті палицями. У Москві міліціонери побили російського космонавта Героя Російської Федерації командира космічного корабля Магомед Талбаєва. Міліціонери зупинили його для перевірки документів. Згодом міліцейське начальство заявило, що М. Талбаєв сам спровокував своє побиття.

Середина вересня 2004 р. Безоболонкову бомбу, яка містила 400 г тротилу і каїністру з бензином, було вміщено у припаркований автомобіль у центрі Махачкалі

(Дагестан). Раніше з даху 10-поверхового житлового будинку було зроблено постріли у напрямку урядових будівель. Жертв і поранених не було. Два протитанкові керовані снаряди та пускову установку було знайдено на даху будинку.

Друга половина вересня 2004 р. Опозиція влаштувала мітинг на центральному майдані Елісті — столиці Республіки Калмикія. Опозиція вимагала відставки президента Кирсана Ілюмжинова. Мітинг був несанкціонований. Проти мітингуючих міліція застосувала силу, відбулися арешти, не обійшлося без травм.

Кінець вересня 2004 р. Голова спеціальної слідчої комісії з розслідування трагедії, що сталася у Беслані заявив, що потрібно дати відповідь майже на півтисячу запитань, пов'язаних з терористичним актом, який мав місце 1 вересня. Серед терористів були особи, достроково звільнені з тюремного ув'язнення.

29 вересня 2004 р. Вранці в одному з літніх кафе Волгограда проgrimів вибух. Загинув 1 чол. Слідство опрацювало версію самопідриву.

Вересень 2004 р. 29-річна москвичка Мехрібан Надіркиза Тагієва народила трьох хлопчиків і трьох дівчаток. Таке трапляється один раз на 5 млрд пологів. Найменша дитина має довжину 33 см та вагу 800 гр. (дівчинка). Найбільшим є хлопчик. Його зріст — 39 см., вага — 1615 гр. Інші діти мають вагу 1134, 1340, 1440 і 1540 гр. Загальна вага немовлят становила 7869 гр. Пологи приймали у вісім рук. Було зроблено кесарів розтин. Діти з'явилися на світ впродовж п'яти хвилин. Породілля одружилася із своїм чоловіком у 1995 р. в Азербайжані.

13 жовтня 2004 р. Стався вибух у дворі одного з будинків на вул. Нікулінській у Москві. Безболонковий вибуховий пристрій було прилаштовано в клумбі. У будинку вибито шибки, поранено випадково прохожу. Загиблих небуло.

18 жовтня 2004 р. Закінчився матч на першість світу з шахів за класичною версією між Володимиром Крамником (Росія) і Петером Леко (Угорщина). Обидва суперники набрали по 7 очок. Відповідно до регламенту діючий чемпіон світу В. Крамник зберіг за собою титул чемпіона світу. Десять партій з чотирнадцяти у цьому матчі закінчилися внічию. Остання партія закінчилася перемогою В. Крамника, котрий до неї відставав від суперника. На думку міжнародного гросмейстера А. Юсупова ця партія буде включена у всі підручники з шахів.

20 жовтня 2004 р. Відбулася одноденна акція протесту працівників бюджетної сфери. У страйку мали взяти участь не менше мільйона чоловік, а у демонстрації як на мітингах — до шести мільйонів чоловік. Страйкарі вимагали підвищення платні та поліпшення умов праці.

Жовтень 2004 р. Російський комітет солдатських матерів оприлюднив інформацію про те, що за десять років війни у Чечні загинуло понад 25 тисяч російських військовослужбовців і не менше 100 тисяч чеченців, більшість їх — мирні жителі.

Друга декада листопада 2004 р. Міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров заявив у телеінтерв'ю, що Росія готова повернути Японії острів Шикотан та пасмо Хабомаї, а залишити собі Кунашир та Ітуруп, як це було передбачено Спільною декларацією 1956 року, оприлюдненою Радянським Союзом.

18 листопада 2004 р. На Калінінградську область напав ураган з Атлантики. Швидкість вітру перевищувала 130 км/год. Звалювалися дерева.

Довжина автомобільних пробок на вулицях Калінінграда перевищувала 4 км. Було закрито школи і дитячі дошкільні заклади. Впала 5-тонна цегляна вежа Калінінградської філармонії. Одна людина померла від ран, одержаних від падіння дерева на автомобіль «Мерседес». Трьох пасажирів цієї машини госпіталізовано. Багато автомобілів перетворилися на металолом.

Початок другої декади грудня 2004 р. У Москві розпочав роботу нещодавно створений Всеросійський громадський конгрес. Він об'єднував прихильників опо-

зиції — Союз правих сил. «Яблуко» та інші партії і організації, які виступали проти особистої диктатури В. Путіна.

Близько 15 тисяч молодих активних прихильників В. Путіна провели демонстрацію на підтримку президента. Активісти В. Путіна називали лідерів опозиції «зрадниками».

9 січня 2005 р. Рівень воли в Фінській затоці біля Санкт-Петербурга внаслідок урагану піднявся на 240 см. До критичної позначки залишилося лише 20 см. Шість станцій метро були закриті з огляду на можливі затоплення.

Середина січня 2005 р. Повсюди в країні відбувалися акції протесту проти монетизації соціальних пільг. Особливо обуреними були пенсіонери. Грошова допомога замість пільг була замалою.

Початок третьої декади січня 2005 р. У Краснодарі закрито україномовну передачу на телерадіостанції «Кубань». Раніше на ній припинилися україномовні телепрограми.

Третя декада січня 2005 р. У багатьох містах тривали демонстрації проти монетизації пільг. Сотні тисяч демонстрантів вимагали повернення права на безкоштовний проїзд в міському та приміському транспорті. Мітингуючі вимагали відставки місцевих і державних чиновників, уряду та президента. Пільги були скасовані з 1 січня 2005 року, а компенсації мали нараховуватися з лютого.

Нововведеннями були незадоволені не лише пенсіонери але й військовослужбовці та працівники міліції.

23 січня 2005 р. Росією прокотилася нова хвиля мітингів проти закону про монетизацію. До вимог повернути натуральні пільги мітингуючі додавали вимоги про відставку федеральної та місцевої влади. Чимало учасників акції заарештувала міліція. Після мітингу в Москві правоохоронці заарештували лідера організації «Авангард червоної молоді» Сергія Удальцова та ще дев'ятьох демонстрантів, які намагалися прорватися до приміщення адміністрації президента.

Фракція «Батьківщина» проводила у Державній Думі голодування на знак протесту про монетизацію пільг.

Третя декада січня 2005 р. 100 найбагатших людей Росії володіли 25 % російської економіки. Найбагатшою людиною вважався власник нафтового концерну «ЮКОС» Михайло Ходорковський. Його статок оцінювався в 15,2 млрд дол. Друге місце посідав Роман Абрамович (10,6 млрд дол.). Іншими багатіями були: Михайло Фрідман (10,6 млрд дол.), Володимир Потанік (4,9 млрд дол.), Михайло Прохоров (4,8 млрд дол.), Володими Лісін (3,8 млрд дол.), Олексій Мордашов (3,5 млрд дол.),

Олег Дерипаска і Віктор Вексельберг (по 3,3 млрд дол.), Вагіт Алекперов (2,7 млрд дол.).

29—30 січня 2005 р. Акції протесту проти монетизації пільг відбувалися у багатьох містах Росії. Демонстранти палили чучела федеральних політиків, відповідальних за виконання закону про монетизацію пільг. Мали сутички демонстрантів з міліцією.

Перша декада лютого 2005 р. Відеозапис із зверненням Ш. Басаєва з'явився на сайті чеченських повстанців. Він заявив, що цілком здоровий. Підрозділи Ш. Басаєва, виконуючи наказ президента Чеченської республіки Ічкерія Аслана Масхадова, тимчасово припинили всі збройні операції на території Чечні. Про смерть Ш. Басаєва за кілька днів до цього повідомляв голова служби держбезпеки Абхазії — Михайло Тарба, спираючись на оперативні дані.

24 лютого 2005 р. Президент США Дж. Буш і Президент Росії В. Путін зустрічалися у Братиславі.

1 березня 2005 р. До пенсіонерів Росії розпочала застосовуватись монетизація пільг, вони одержали надбавку до пенсії у розмірі 240 рублів.

8 березня 2005 р. В селищі Толстой-Юрт Грозненського району Чечні під час спец-операції вбито президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова. Була версія, про те, що А. Масхадова вбили випадково федеральні війська, підірвавши бункер і не знаючи, що там перебував А. Масхадов. У полон захоплено кількох осіб з найближчого оточення А. Масхадова. Його тіло доставили у Ханкалу для виконання слідчих дій. Російські власті мали намір таємно поховати тіло А. Масхадова.

Російські власті обіцяли 300 млн рублів за інформацію, що зумовить затримання А. Масхадова. Вбивство А. Масхадова унеможливило виплату винагороди.

Друга декада березня 2005 р. Відомий російський шахіст Гаррі Каспаров заявив, що йде з професійного спорту. Він мав намір використати свій інтелект й стратегічне мислення у російській політиці та збирався робити все можливе щоб протистояти диктатурі В. Путіна.

Друга декада березня 2005 р. В Ненецькому автономному окрузі сталася катастрофа літака АН-24. Літак не долетів 5 км до селища нафтовиків Варандей на березі Північного льодовитого океану. Врятувалися 23 чоловіки, 29 — загинули. Причина катастрофи — складні погодні умови.

Друга декада березня 2005 р. Кортєж відомого політика Анатолія Чубайса було обстріляно поблизу підмосковного селища Жаворонки. Потім на шляху кортежу спрацював вибуховий пристрій. Одна людина дістала поранення.

Середина березня 2005 р. Федеральна служба безпеки Росії оголосила винагороду в розмірі 10 млн доларів за інформацію, яка допомогла б нейтралізувати польового командира Ш. Басаєва.

Керівник центру громадських зв'язків ФСБ Сегій Ігнатенко повідомив, що ті, хто повідомив про місцезнаходження Аслана Масхадова, отримали обіцяні 10 млн доларів.

Середина березня 2005 року. Колишній президент СРСР Михайло Горбачов заявив, що країні потрібна нова антиалкогольна кампанія.

У Росії щорічне споживання алкоголю на душу населення сягнуло 18 літрів.

Третя декада березня 2005 р. Мер Москви — Юрій Лужков заявив, що економічна криза та заворушення, спричинені монетизацією соціальних пільг можуть призвести до «результатів 1917 року». Ю. Лужков різко критикував уряд, парламент та провідну партію «Єдина Росія».

27 березня 2005 р. Померла актриса Клара Лучко. Була родом з України. Грала ролі у фільмах: «Кубанські козаки», «Велика сім'я», «Циган», «Дядечків сон».

Кінець березня 2005 р. У залі засідань Державної Думи сталася бійка. Привид — результати виборів 2003 року у Ямало-Ненецькому автономному окрузі. Бійку розпочали віце-спікер Володимир Жириновський (Ліберально-демократична партія) та Андрій Савельєв («Родина»). На тих виборах ЛДПР програла. Під час бійки А Савельєву зламали носа. В. Жириновського позбавлено права впродовж місяця виступати на засіданнях Державної Думи.

Друга декада квітня 2005 р. 9 членів Палати представників Конгресу США подали проект резолюції, яка вимагала, щоб Росія офіційно визнала окупацію Радянським Союзом Прибалтики впродовж 1940—1991 років як незаконну.

Ініціатори проекту резолюції — конгресмен-республіканець Джон Шимкус та конгресмен-демократ Деніс Кусиніч.

Друга декада травня 2005 р. Московський гарнізонний військовий суд визнав незаконними дії слідчого Головної військової прокуратури Росії Вадима Яловицького, який відмовив адвокату прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко — В. Жеребенкова надати йому для ознайомлення матеріали кримінальної справи щодо Ю. Тимошенко про постачання Міністерству оборони Росії українських меблів.

Угоду про захист Ю. Тимошенко уклала з В. Жеребенковим 8 квітня 2005 року.

Середина травня 2005 р. Відома артистка Наталя Гундарева померла у Москві на п'ятдесят сьомому році свого життя. Влітку 2001 року мала інсульт. Впродовж останніх місяців перебувала у лікарні.

Кінець першої декади травня 2005 р. Під час святкування Дня Перемоги у Москві затримано понад 200 чоловік, переважно за дрібне хуліганство. Затримані купалися у фонтанах, билися у нетверезому стані тощо. Затримано також близько 80 членів руху «Русское национальное единство». Частина цих «рухівців» кидала димові шашки і петарди у співробітників загону особливого призначення, які охоплювали мітинг комуністів на Білоруському вокзалі.

Третя декада травня 2005 р.

Святкувалося 100-річчя від дня народження відомого письменника Михайла Шолохова. Святкові заходи відбулися в Ростовській області, Новочеркаську, Москві. 2005 рік ЮНЕСКО оголосила роком Михайла Шолохова.

25 травня 2005 р. Вранці у Москві сталася техногенна катастрофа. У більшій частині Москви не було електрики. 43 поїзди метрополітену з приблизно 20 тисячами пасажирів виявилися заблокованими у тунелях. Зупинився міський транспорт. Згасли світлофори. На дорогах утворилися пробки. В аеропортах, лікарнях моргах було підключено резервні джерела електропостачання.

Без електроенергії були також Тульська і Калузька області, місто Подольськ.

Причина катастрофи — чисельні аварії на підстанціях.

Третя декада травня 2005 р. Президент Росії В. Путін поклав відповідальність за техногенну катастрофу з електропостачанням на керівництво РАО «Єдина енергосистема Росії», зокрема на Анатолія Чубайса. Він своєї вини не заперечував.

Міністр енергетики Росії Віктор Христенко повідомив, що катастрофа сталася через вибух і пожежу на електропідстанції в Коломні.

31 травня 2005 р. Міщанський суд м. Москви завершив виголошення вироку у справі колишнього голови компанії ЮКОС Михайла Ходорковського, голови МФО МЕНАТЕП Платона Лебедева та колишнього директора АТЗТ «Волна» Андрія Крайнова. М. Ходорковського і П. Лебедева засуджено до 9 років ув'язнення в колонії загального режиму. А. Крайнова засуджено на 5 років умовно. М. Ходорковського і П. Лебедева зобов'язано сплатити грошові компенсації в обсязі 17 млрд рублів.

Суд тривав кілька місяців. П. Лебедев перебував під арештом з липня 2003 року, а М. Ходорковський — жовтня 2003 року.

12 червня 2005 р. У Підмосков'ї під укіс був пушений вибухом пасажирський поїзд Грозний — Москва. Було застосовано безоболонковий вибуховий пристрій потужністю 3 кг у тротиловому еквіваленті. Бомба вибухнула під локомотивом. Він зійшов з рейок разом з першим вагоном. Наступні п'ять вагонів не перекинулися, бо втрималися на бетонних стовпах лінії електропередачі. Поїзд рухався повільно і це сприяло тому, що наслідки вибуху виявилися невеликими — постраждало 17 чоловік, двоє з них — госпіталізовано. У підриві поїзда підозрювалися чеченці.

Початок другої декади червня 2005 р. Міністр оборони Росії Сергій Іванов заявив, що його країна залишає за собою право на превентивний удар по прикордонних територіях сусідніх пострадянських держав, якщо звідти буде пряма терористична загроза.

Середина червня 2005 р. У підмосковному місті Ногінську на нафтобазі сталася пожежа найвищої категорії складності. Причина — порушення правил техніки безпеки. Пожежу гасили 330 чоловік впродовж 5 годин. Вдалося запобігти поширення вогню на головне нафтоосховище — інакше довелося б евакуювати все місто.

Третя декада червня 2005 р. Начальник 12-го головного управління Міністерства оборони Росії генерал Ігор Валинкін повідомив про дві спроби проникнення терористів на об'єкти зберігання ядерної зброї Росії.

Початок третьої декади червня 2005 р. На Семенівській підстанції сталася аварія. П'ять мікрорайонів Москви залишилися без електрики.

Початок третьої декади червня 2005 р. В районі роз'їзду Водоспадний Північно-Кавказької залізниці на ділянці Туапсе — Сочі зсув і селевий потік захопили в пастку 16 поїздів, у яких перебувало 4500 пасажирів. Після розчищення від селю автотраси пасажирів поїздів було вивезено автобусами.

28 червня 2005 р. Увечері у Москві було затримано колишнього керівника Державного управління справами Адміністрації Президента України Ігоря Бакая. Через чотири години його звільнили після того як до Крилатського райвідділу московської міліції було принесено закордонний паспорт громадянина Російської Федерації на ім'я І. М. Бакая.

Міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко дізнався про затримання І. Бакая з шифровки, яку він одержав у Тбілісі під час свого офіційного візиту.

1 липня 2005 р. Присяжні на суді у Махачкалі визнали невинними Мурада Абдуразанова і Абдулхаліма Абдулкарімова у причетності до теракту, що стався 9 травня 2002 року у м. Каспійську. Напередодні державні звинувачувачі твердили про їх причетність.

Початок липня 2005 р. У столиці Дагестану — місті Махачкалі підірвано вантажівку. У ній перебували бійці спеціального загону внутрішніх військ «Русь». Загинули 8 російських вояків та два дагестанські міліціонери. Відповідальність взяло на себе угруповання «Шаріат». Правоохоронці підозрювали Раппані Халілова в організації теракту. Він вважався керівником — організатором терактів в Дагестані.

Кінець першої декади липня 2005 р. У селі Андрейцево Калінінського району Тверської області під час пожежі загинуло п'ять громадян України, які працювали будівельниками. Пожежу спричинило коротке замикання.

17 липня 2005 р. У ніч проти цього дня в лікарні після операції на серці помер відомий актор театру і кіно Спартак Мішулін. Зовсім небагато не дожив до свого 80-річчя.

Кінець другої декади липня 2005 р. Міліцейський УАЗ підірвано неподалік селища Знаменське Надтеречного району Чечні. Спочатку машину обстріляли і вбили одного міліціонера. Коли до неї під'їхали інші працівники міліції, то прогрімів вибух. Жертвами теракту стали 14 чоловік.

Знаменське відвідали президент Чечні Алу Алханов і прем'єр-міністр Сергій Абрамов.

24 липня 2005 р. Близько 5,30 на 209-му кілометрі ділянки залізниці Хасав'юрт — Кизил'юрт (Дагестан) стався вибух в електропоїзді. Від йшов з Махачкалі до Хасав'юрга. Потужність заряду — 11 кг тропилу. Людей у поїзді було небагато (15—35 чол.). Загинула 20-річна жінка. Шість осіб дістали поранення.

На пляжі поблизу м. Каспійськ виявлено і знешкоджено автомобіль «Жигулі» з двома саморобними вибуховими пристроями. У машині також були артилерійський снаряд, 5 зарядів до гранатомета, близько трьохсот патронів та три радіостанції. Затримано власника автомобіля.

Початок серпня 2005 р. У Північній Осетії померла Марина Жукаєва, 1973 року народження. 1—3 вересня 2004 року перебувала у захопленій терористами школі Беслана разом зі своїми дітьми і отримала поранення. М. Жукаєва півроку перебувала у стані коми. Лікувалася у Москві. Всі 11 місяців була підключена до системи життєзабезпечення. Число загиблих від теракту сягнуло 331.

Початок серпня 2005 р. Відомі українські боксери Володимир та Віталій Кличко прибули до Москви для участі в рекламному ролику. В аеропорту під час написання ними автографів було вкрадено їх пакет зі спортивною формою. У пакеті було кілька пар атласних помаранчевих трусів.

Початок серпня 2005 р. У Тюменській і Новосибірській областях та Алтайському краю виявлено вірус «пташиного грипу». Існував версія, що його занесли з Китаю перелітні птахи. Властями Росії у ряді районів вживалися заходи безпеки.

7 серпня 2005 р. У ніч на цей день успішно завершено операцію по врятуванню екіпажу батискафа АС-28 типу «Приз». Він зазнав аварії на 190 метровій глибині біля узбережжя півострова Камчатка. Американські та британські військові перекинули до Камчатки глибоководний рятувальний апарат «Скорпіо». Він перерізав металеві троси, які утримували батискаф біля дна. На батискафі повітря залишалось на кілька годин.

7 серпня 2005 р. Вранці в автомобільній катастрофі загинув губернатор Алтайського краю Михайло Євдокимов. Окрім нього загинули водій «Мерседеса» та охоронець. Дружину губернатора викинуло з машини. Стан її — тяжкий.

Трагедія сталася на трасі Бійськ — Барнаул. Губернаторський «Мерседес» намагався уникнути зіткнення із зустрічним автомобілем, з'їхав на узбіччя і врізався в дерево.

М. Євдокимов був відомим актором.

Перша декада серпня 2005 р. «Пташиний грип» виявлено ще в одному населеному пункті Новосибірської області — селі Новорозіно Купинського району. Всю птицю в цьому селі знищено. Подвір'я, хліві та приміщення, де птиця утримувалася, були дезинфіковані. «Пташиний грип» виявлено в 14 населених пунктах Новосибірської області.

10 серпня 2005 р. Відбувся похорон губернатора Алтайського краю Михайла Євдокимова. Його поховано в рідному селі Верх — Обське. У міському будинку культури Барнаула була жалобна церемонія. У ній взяв участь президент Росії Володимир Путін. Черга людей, які прийшли попрощатися з М. Євдокимовим, розтяглася на 3 кілометри.

Вдова губернатора — Галина — перебувала в лікарні у тяжкому стані.

В автокатастрофі ніби-то винен водій. «Мерседес» рухався на великій швидкості і виконав обгін у забороненому місці.

Середина серпня 2005 р. Голова Держради (уряду) Чечні Таус Джабраїлов повідомив, що впродовж першої (1994—1996 роки) та другої (триває з 1999 року) чеченських воєн загинуло 160 тисяч чоловік.

Поміж жертв чеченці складали 30—40 тисяч чоловік. Решта — представники інших народів.

Вибуховий пристрій великої потужності спрацював у автомобілі ВАЗ-2104. Він був припаркований біля ресторану «Голівуд». Це — 200 метрів від комплексу урядових будинків. Від вибуху загинув 10-річний хлопчик. Він підробляв на АЗС, яка розташована поряд. Поранення дістали 11 чоловік.

Середина серпня 2005 р. Повідомлялося, що націонал-шовіністські організації Росії налічували 15 тисяч дорослих бойовиків та 50 тисяч підлітків.

У Курганській області від «Пташиного грипу» загинуло три тисячі курей. З метою зупинити поширення епізоотії було знищено чотири тисячі курей, гусей та качок.

60 курей загинуло у Челябінській області. З профілактичною метою додатково було знищено 400 голів.

Загалом в Росії від «пташиного грипу» вже загинуло 10 тисяч голів свійської птиці.

Друга декада серпня 2005 р. Масовий падіж пtiцi стався в Республiцi Калмикiя (Хальмг Тангч). Причина — «пташиний грип». Калмикiя стала сьомим рeгiоном епiзоотiї. До цього «пташиний грип» вже було зареєстровано в Новосибiрськiй, Тюменськiй, Обськiй, Курганськiй, Челябiнськiй областях, а також в Алтайськoму краї.

Вiд кордону Калмикiї до України вiдстань становить лише 300 кiлометрiв.

27—28 серпня 2005 р. У Москві мала місце акція протесту з вимогою звільнення 39 активiстiв Нацiонал-бiльшовицькoї партiї, заарештованих у грудні 2004 року за захоплення приймальної адміністрацiї президента Росiї. У акцiї взяло участь 500 осiб, Були представники лiвих i правих партiй та ряду молодiжних органiзацiй.

1 вересня 2005 р. Школи Росiї розпочали перший урок з хвилини мовчання, вшановуючи пам'ять загиблих на початку минулого навчального року в школі № 1 м. Беслана (Пiвнiчна Осетiя). Тодi загинула 331 людина. Помiж них 186 дiтей. Всiх 32 терористiв було вбито. Двi смертницi пiдрвали себе ранiше. Було також затримано одного чоловiка, причетного до терористичного акту.

Наприкінці лiта 2005 р. чеченськiй польовий командир Шамiль Басаєв повiдомив про причетнiсть спецслужб Пiвнiчної Осетiї до трагедiї, Вiн закликав до мiжнародного розслiдування подiй у Бесланi.

Початок вересня 2005 р. У Хабаровськoму та Приморськoму краях зареєстровано захворювання тварин на ящура.

Друга декада вересня 2005 р. Перший вiце-спiкер парламенту Пiвнiчної Осетiї Станiслав Кесаєв повiдомив, що парламент автономiї заслухає доповiдь про бесланську трагедiю 2004 року на своєму засiданнi 29 вересня 2005 року. Потiм, за дозволом парламенту вона буде опублiкована в засобах масової iнформацiї.

Третя декада вересня 2005 р. У Москві вiдбулася прем'єра фiльму «Юля». У головних ролях були актори, схожi на колишнього прем'єр-мiнiстра України Ю. Тимошенко та чинного президента Грузiї М. Саакашвiлi. Натхненником фiльму вважався депутат Державної Думи Олексiй Митрофанов.

Перша декада жовтня 2005 р. В некрополi Свято-Донськoго монастиря (м. Москва) перепоховано прах генерала Антона Денiкiна та фiлософа Антона Лiьна. На церемонiї перепоховання були присутнi дочка бiлогвардiйськoго генерала — Марина зi своєю онукою, патрiарх Московськiй i всiєї Русi Олексiй II, мер Москви Igor Лужков, та iншi вiдомi особи.

Друга декада жовтня 2005 р. На дев'яностому році життя помер видатний джазовий музикант Олег Лундстрем. Народився 1916 року у Читi. Проживав до Великої Вiтчизняної вiйни у Китаї. Пiсля вiйни оселився в Казанi. У 1956 році став художнім керiвником i диригентом джазового колективу, яким керував до останнього дня свого життя.

Друга декада жовтня 2005 р. На столицю Кабардино-Балкарiї мiсто Нальчик напали бойовики. 14 жовтня було знищено 71 бойовика, а 27 — затримано. Загинули 33 спiвробiтники правоохоронних органiв. Поранено близько 60. Серед загиблих — 19 мирних жителiв, а понад сто — дiстали поранення. Сiм'ям загиблих була обiцяна компенсацiя — по 50 тисяч рублiв. Бої у мiстi тривали двi доби.

Друга декада жовтня 2005 р. У двох населених пунктах Тульськoї обл. виявлено «пташиний грип». У господарствах загинуло близько 300 голiв свiйськoї пtiцi. Два господарства знаходилися пiд пiдозрою.

Кiнець другої декади жовтня 2005 р. В селi Яндровка Єфремiвськoго району Тульськoї обл. оголошено карантин i знищено всю пtiцю пiсля того як було встановлено наявнiсть «пташиного грипу».

Третя декада жовтня 2005 р. Нові вогнища «пташиного грипу» зафіксовано на Алтай, в Тамбовській і Челябінській обл.

Початок листопада 2005 р. Президент Хальмг Тангч (Республіка Калмикія) Кирсан Ілюмжинов повідомив, що готовий заплатити 1 млн доларів за перевезення до Елісти мумії В. І. Леніна та мавзолею. Про це калмицький президент заявив лідерові Компартії Російської Федерації Геннадію Зюганову. Бабуся В. І. Леніна з боку батька була калмичкою.

Кінець третьої декади листопада 2005 р. До Хабаровська наближувалася пляма бензолу яка потрапила 13 листопада 2005 р. у праву притоку Амура — р. Сунгарі під час аварії на хімічному заводі у Китаї.

Населення Хабаровська в паніці скуповувало воду в магазинах. У Хабаровському краї було запроваджено режим надзвичайної ситуації.

Кінець листопада 2005 р. В Астраханській області в дельті Волги сталося масова загибель лебедів. Причина — «пташиний грип». Лишилося загадкою — чому загинули лише лебеді.

Початок грудня 2005 р. У м. Чусовий (Пермська область) у зимовому плавальному басейні обвалився дах, щонайменше 14 осіб загинуло. Поміж них — 10 дітей. Госпіталізовано 11 осіб. У басейн звалилося понад 100 кв. м покрівлі. Причини: «стомленість» металу в одній із крокв перекриття та рясні опади.

Перша декада грудня 2005 р. Викрито групу співробітників Міністерства внутрішніх справ. Вони виготовляли спец перепустки на об'єкти, що перебувають під особливим охороною.

Кінець першої декади грудня 2005 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин перебував з офіційним візитом в Москві. Зустрічався з президентом Російської Федерації В. Путіним.

Початок другої декади грудня 2005 р. Бензольна пляма, що утворилася у результаті аварії на китайському нафтокомбінаті у районі Харбіна, перебувала від ріки Амур на відстані за 35 км. Пляма мала протяжність 160 км. Очікувалося, що Хабаровська пляма мала досягти 21 грудня. Для проходження району міста їй потрібно було щонайменше 5 діб.

Друга декада грудня 2005 р. Директор Інституту вірусології Російської академії медичних наук заявив, що вірусом «пташиного грипу» зараженні численні водойми в місцях гніздування птахів та на шляхах їх перельотів. Вірус зберігався у посліді на подвір'ях, де утримувалася хвора свійська птиця.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Бензольна пляма з Китаю досягла першого населеного пункту на Амурі — селище Нижньоленінське.

Кінець другої декади грудня 2005 р. На складах піротехніки у південній частині Москви стався потужний вибух. Троє людей загинуло, двоє — дістали поранення. Пожежу гасили кілька годин.

20 грудня 2005 р. Ввечері передня частина сунгарійської бензольної плями досягла Нижньо-Спасьна (за 50 км вверх проти течії Амура від Хабаровська). Загальна довжина плями становила 200 км.

Початок третьої декади грудня 2005 р. З космодрому Байконур стартував російський космічний корабель «Прогрес». Він відвіз 2,5 т продовольства, води, пального та устаткування на Міжнародну космічну станцію, на якій перебували росіянин Валерій Токарев та американець Уільям Мак-Артур.

Третя декада грудня 2005 р. На Сахаліні заарештовано капітана судна. Він впроваджує півроку силоміць безоплатно використовував працю 25 громадян України.

Третя декада грудня 2005 р. Повідомлялося про перші успішні випробування вакцини проти «пташиного грипу». Її створили російські вчені. Подальші випробу-

вання мали проводитися у Науково-дослідницькому інституті ветеринарної вірусології та мікробіології (м. Покров Владимирської області).

31 грудня 2005 р. Російське телебачення демонструвало засідання уряду. На засіданні президент Росії В. Путін наказував керівництву «Газпрому» в першому кварталі 2006 року постачати газ в Україну згідно з раніше укладеними угодами. Але цього не сталося.

139. РУАНДА

2001 р. Після 2-річної перерви екстремістські групи хуту відновили напади. Вперше було проведено місцеві вибори. Прийнято нові гімн та прапор.

19 квітня 2002 р. Заарештовано колишнього президента країни Пастера Бозіму-нгу. Звинувачувався у створенні нової партії.

30 липня 2002 р. Руанда підписала мирний договір з Конго. Передбачав роззброєння і репатріацію озброєного руандійського формування, вороже налаштованого проти властей Кіншаси.

30 березня 2003 р. До Уганди втекли старші офіцери. Поміж них-генерал Еммануель Хаб'ярімана (до листопада 2002 р. — міністр оборони). Втеча офіцерів викликала репресії. Поміж репресованих — підполковник Августин Кйиза. Репресованих звинувачували у розкольніцтві.

26 травня 2003 р. Відбувся референдум про нову конституцію. Поставив крапку на десятирічному перехідному періоді.

25 серпня 2003 р. Відбулися президентські вибори. Було зареєстровано 3 кандидати на посаду президента та 3,9 млн виборців. 95 відсотків виборців, які взяли участь у голосуванні, віддали свої голоси Полю Кагаме, — чинному президенту країни. Тоді екстремісти з племені хуту знищили сотні тисяч людей з племені тутсі. Прибічники П. Кагаме, — представника тутсі, — зайняли столицю країни, місто Кігалі і припинили геноцид, розв'язаний хуту. Ці вибори стали першими демократичними виборами після геноциду 1994 року, коли у країні загинуло понад 1 млн чоловік.

140. РУМУНІЯ

26 листопада 2000 р. Відбулися парламентські вибори та перший тур президентських виборів. На пост президента претендувало 12 кандидатів. Серед них, зокрема, були Мугур Ісереску (глава уряду), Петер Роман (міністр закордонних справ), Йон Ілієску (президент Румунії протягом 1990—1996 рр.), Теодор Столожан (колишній глава уряду), Теодор Мелешкану (колишній міністр закордонних справ). Найбільше голосів у першому турі набрав Йон Ілієску (36,3 %). Друге місце дісталось Корнелію Вадиму Тудору (28,3 %). Його вважають «двірцевим поетом» часів комуністичного президента Ніколае Чаушеску. Йон Ілієску на виборах був кандидатом лівоцентристського політичного альянсу «Демократично-соціальний полюс Румунії». Кістяк альянсу — Партія соціал-демократів Румунії на чолі з Й. Ілієску. К. В. Тудор здобув популярність як вкрай правий націоналіст та політичний скандаліст, який розвінчував корупцію на всіх рівнях державної влади.

За 486 депутатських місць у нижній та верхній палатах парламенту боролись 20 тис. претендентів від 34 політичних партій та альянсів. Найбільше голосів здо-

був альянс «Демократично-соціальний полюс Румунії» (40 % голосів виборців). Друге місце посіла націоналістична партія «Велика Румунія» К. В. Тудора (22,5 %). Ліберали Теодора Столожана набрали 10 %, Демократичний союз угорців Румунії — 7,5 %, Демократична партія Петра Романа — 6,5 %. Разом ці три демократичні партії здобули 24 % голосів. Явка виборців на виборчі дідьниці була невисокою — 44 %.

Грудень 2000 р. За результатами другого туру президентських виборів Й. Ілієску одержав 66,8 % голосів виборців, а Корнелій Вадим Тудор — 33,1 %.

20 грудня 2000 р. Відбулася інаугурація президента Йона Ілієску.

28 грудня 2000 р. На пост прем'єр-міністра заступив Адріан Настасе.

Початок січня 2001 р. У пресі з'явилися повідомлення про те, що перед розстрілом катували колишнього президента Ніколае Чаушеску. Дехто вимагав ексгумації тіла, щоб це перевірити. Поховані Н Чаушеску та його дружина Елена були таємно на одному з кладовищ Бухарета.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Верховний суд ув'язнив на термін від 4-х до 8-ми років трьох осіб, причетних до вбивства півсотні людей під час народного повстання 1989 р. проти диктатури Ніколае Чаушеску. Поміж ув'язнених — генерали Думитру Драгін і Грироріє Гіта та капітан Іон Зорила.

Засуджені зобов'язувалися також сплатити значну грошову компенсацію родичам загиблих.

Друга декада квітня 2001 р. Національна олімпіада з української мови та літератури відбулася в місті Гура Гуморулуй у Південній Буковині. Це — батьківщина Ольги Кобилянської. В олімпіаді брали участь 56 учнів українських шкіл трьох різних куточків Румунії. Такі олімпіади проводяться з часу повалення диктатури Н. Чаушеску.

Перша декада червня 2001 р. У порту Констанца під час пожежі на танкері «Анаполіс» загинуло 12 чоловік. Танкер перебував у Констанці на ремонті. Мав мальтійський прапор.

Грудень 2002 р. На Празькій зустрічі НАТО у верхах Румунія одержала офіційне запрошення приєднатися до НАТО. Негайно після цієї зустрічі Бухарест відвідав президент США Дж. Буш.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Румунія підписала протокол про вступ до НАТО.

Третя декада березня 2002 р. У Бухаресті відбулася зустріч глав 10 країн, які були кандидатами на вступ до НАТО.

22 грудня 2002 р. Румунська православна церква канонізувала метрополита Петра Могилу. Канонізація відбулася у м. Ясси. П. Могила походив з молдовського роду, але його життя і діяльність були пов'язані з Україною.

Кінець жовтня 2004 р. Власті Румунії оголосили, що компенсують колишньому королю Михею шкодо, завдану королівській родині комуністичним режимом після Другої світової війни. Двадцятип'ятирічний король вимушено зрікся престолу і залишив країну у 1947 р. Його майно було конфісковано. Колишній монарх повернувся до країни у 2002 року (за іншими даними — 2001 року) і живе як звичайний громадянин. Йому мали сплатити 38 млн доларів та повернено замок Пелеш поблизу Бухареста. На думку адвокатів Михая запропонована сума компенсації була замалою і не покривала справжньої вартості конфіскованого.

28 листопада 2004 р. Відбулися парламентські і президентські вибори.

На парламентських виборах перемогла Соціал-демократична партія. Вона здобула 34 % голосів. Опозиція відстала від переможця лише на 1 %.

Прем'єр-міністр — лідер соціал-демократів Адріан Настасе за попередніми даними набрав 38 % голосів. Лідер опозиції — мер Бухареста Троян Бешеску завоював 36 %. Він негайно висловив свою незгоду з таким результатом і заявив, що опонент вкрав у нього 160 тис. голосів. Опозиція зажадала від ЦВК провести нові вибори. Центрвиборчком вимогу опозиції відкинув. Жоден з кандидатів не набрав у першому турі половини голосів виборців. Пізніше було повідомлено, що А. Настасе набрав близько 41 % голосів, а Т. Бешеску — близько 34 %. Останні продовжував твердити, що у нього вкрали щонайменше 5 % голосів, бо частина прихильників опонента голосували більше ніж один раз.

12 грудня 2004 р. Відбувся другий тур президенських виборів. Мали право голосу 18 млн чоловік. Було 17 тис. виборчих дільниць. Прихильники кандидата від опозиції — мера Бухареста Трояна Бешеску проголосили свого лідера переможцем і розпочали бурхливі демонстрації. Прихильники іншого кандидата — прем'єр-міністра Андріяна Настасе заявили, що переміг саме він.

20 грудня 2004 р. Троян Бешеску обійняв пост президента.

25 грудня 2004 р. Десятки тисяч прихильників комуністичного президента Румунії Ніколае Чаушеску відзначили п'ятнадцяту річницю страти його та дружини. Квіти було покладено на їх могили.

28 грудня 2004 р. Прем'єр-міністром став Калін Попеску-Гаричану.

16 січня 2005 р. 67-річна Адріана Ілієску народила двох немовлят. Одне немовля померло негайно після народження. А. Ілієску вдалося до штучного запліднення.

Кінець першої декади лютого 2005 р. У повіті Бузеу у центрі країни зареєстровано рекордно низьку температуру повітря — мінус 38,5 градусів.

Друга декада липня 2005 р. Мала місце повінь. Була найруйнівнішою впродовж останніх двох десятиліть. Кількість жертв — 28 чол. Тисячі людей втратили житло.

Третя декада квітня 2005 р. Викрадачі трьох румунських журналістів продовжили на добу термін ультиматуму. Вони вимагали від властей Румунії вивести з Іраку військовий континент. У разі невиконання ультиматуму викрадачі погрожували вбити румунських журналістів та громадянина США арабського походження. Вдень 27 квітня румуни та американець були ще живі.

Третя декада квітня 2005 р. На заході країни вирувала найсильніша впродовж останніх ста років повінь. Її спричинили зливи, які не вщухали понад два тижні. Затоплено 30 тисяч гектарів земель. Близько 4 тисяч чоловік було евакуйовано.

Перша декада жовтня 2005 р. В шести селах, розташованих у дельті Дунаю, зареєстровано «пташиний грип».

Друга декада жовтня 2005 р. У селі Розетті (у дельті Дунаю за 10 км. від кордону з Україною) зареєстровано нові спалахи «пташиного грипу» серед лебедів і диких качок.

Третя декада листопада 2005 р. Телебачення показало відеозапис про спалювання живцем перелітних птахів (у тому числі лебедів) працівниками ветслужби. Громадськість була обурена. Двох провідних ветеринарів було звільнено з посад.

Початок другої декади грудня 2005 р.

У селі Падіна зареєстровано новий випадок «пташиного грипу». Три попередні випадки були у тому ж районі.

Початок третьої декади грудня 2005 р.

Епізоотію «пташиного грипу» підтверджено в 19 населених пунктах країни. Одне з вогнищ знаходилося за 50 км від Бухареста.

13 січня 2001 р. У Сальвадорі стався землетрус. Було оголошено надзвичайний стан. Сила підземних поштовхів у Сан-Сальвадорі сягала 7,6 бала за Ріхтером. Зруйновано до 5 тисяч будинків, майже 20 тисяч пошкоджено. Мали місце численні зсуви. Число жертв землетрусу — щонайменше 900 чоловік. Поранення дістали близько 3-х тисяч чоловік. Щонайменше 500 чоловік вважалися зниклими без вісти.

26 січня 2001 р. Припинено рятувально-пошукові роботи у зв'язку із землетрусом, що стався. Кількість жертв сягнула 726 чоловік. Поранення дістали близько 4400 осіб. Житло втратили понад 1 млн осіб.

2 декада лютого 2001 р. Стався землетрус. Потужність 6,6 бала за Ріхтером. Щонайменше 200 чоловік загинуло. Близько 2 тис. дістали поранення. Висловлювалося припущення, що жертв і потерпілих може виявитися більше. Попередній землетрус спричинив смерть 800 чоловік. Щонайменше 100 осіб продовжували вважатися зниклими без вісти і за місяць від землетрусу.

Середина лютого 2001 р. Кількість жертв землетрусу досягла 300 чоловік. Дві з половиною тисячі осіб отримали поранення. Щонайменше 15 тисяч будинків зруйновано. Епіцентр землетрусу був поблизу столиці — Сан-Сальвадора. Мали місце значні руйнування. Сильно потерпіло і друге за величиною місто країни — Санта-Анна.

16 березня 2003 р. Відбулися парламентські і муніципальні вибори. Фронт Фарабундо Марті зберіг 31 місце (з 84) у парламенті. Правий альянс «Арена» здобув 27 місць. Втратив 2 місця.

Кінець другої декади березня 2001 р. Тривали землетруси. Нові підземні поштовхи не спричинили жертв та серйозних руйнувань, але викликали паніку серед населення.

Березень 2004 р. Відбулися президентські вибори.

1 червня 2004 р. На пост президента заступив Еліас Антоніо Сака Гонсалес.

Початок жовтня 2005 р. Прокинувся вулкан Санта Ана. Його висота — 2375 м. Троє людей загинуло. Було евакуйовано 10 тисяч осіб. Оголошено 4 кілометрову зону небезпеки навколо вулкана. Востаннє Санта Ана вивергався 1904 року.

Перша декада жовтня 2005 р. Від тропічного урагану «Стен» загинуло 49 чоловік. У країні оголошено надзвичайний стан та триденну жалобу. Припинено заняття в навчальних закладах.

Перша декада жовтня 2005 р. Від урагану «Стен», як виявилось пізніше, загинуло близько сотні людей.

2001 р. Уряд намагався запровадити жорсткіший імміграційний контроль і депортувати нелегальних іноземців, сприяв покращенню зайнятості.

Березень 2001 р. Відбулися вибори. «Партія охорони прав людини» змушена була спиратися на підтримку незалежних депутатів для забезпечення «правлячої більшості». У парламенті було 3 жінки.

Осінь 2002 р. Уряд інтенсифікував туристську рекламу країни. Попередній лозунг «Серце Полінезії» замінили на «Коштовні острови Південної Тихоокеанщини».

Березень 2003 р. Уряд наполовину скоротив оподаткування доходів від продукції риболовства — основної галузі національної економіки.

143. САН-МАРИНО

Перша половина червня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Соціалісти здобули одне додаткове місце. Правляча коаліція християнських демократів і соціалістів завоювала 2/3 місць у парламенті.

2002 р. Сан-Марино запровадило євро.

144. САН-ТОМЕ І ПРИНСІПІ

3 вересня 2001 р. На пост президента заступив Фрадкі Малу Бандера ді Менезіш. Був кандидатом Незалежної демократичної акції. Усунув прем'єр-міністра, розпустив уряд і парламент, призначив нові вибори.

16 січня 2002 р. Президент Нігерії (О. Обаланджо) і Сан-Томе (Ф. де Менезіш) розпочали діяльність органу з керівництва видобування нафти у спірному районі Гвінейської затоки.

7 жовтня 2002 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Марія даш Невіш Сейта Баптиста ді Соуза.

16 липня 2003 р. Стався державний переворот. Його викликали соціально-економічні негаразди.

23 липня 2003 р. Конституційний порядок відновлено. Президент знову став виконувати свої функції. Конфлікт залагодили дипломатичні зусилля США, Нігерії і Європейського Союзу.

145. САУДІВСЬКА АРАВІЯ

Початок березня 2001 р. На щорічний хадж в Саудівській Аравії зібралось понад 2.5 млн мусульман з усього світу. З Росії туди прилетіли 2.5 тис. віруючих. Три сотні з них були з Чечні. Під час хаджу було затоптано натовпом 35 людей (23 жінки та 12 осіб похилого віку). Найнебезпечнішою фазою хаджу вважається та, коли натовп розпочинає кидати камінці по колоні, яка символізує чорта.

17 березня 2001 р. Із Саудівської Аравії до Москви літаком ІЛ-62 повернулися російські громадяни, які перебували на борту літака ТУ-154, що виконував чартерний рейс Стамбул—Москва і був захоплений чеченськими терористами. На борту ТУ-154 було 170 чоловік. 50 поміж них — громадян Туреччини. 40 пасажирів терористи відпустили. Спеціальний саудівський підрозділ штурмом захопив літак ТУ-154. На ньому 4 терористи утримували понад сотню пасажирів і членів екіпажу. Загинули російська стюардеса і громадянин Туреччини та один терорист. Також поранений був і командир екіпажу. Президент Росії В. Путін прохав короля Саудівської Аравії Фахда віддати терористів Росії. Саудівські власті мали намір судити терористів у себе. Їм загрожувало відрубування голови. 2000 року у Саудівській

Аравії у такий спосіб було страчено близько 230 осіб, а за перших 3 неповних місяці 2001 р. — близько 30. Майже всі страчені були іноземцями.

Початок березня 2001 р. Принцесу Хінд аль-Фасі каїрський суд заочно засудив за крадіжку діамантів на суму 1,3 млн доларів. Принцеса доводилася дружиною одному з братів короля Фахда — принца Тюрки бен Абдед Азіза. Стосунки між королем Фахдом та принцем були кепськими і принц жив з дружиною в одному з каїрських отелів. На замовлення принцеси діаманти були доставлені їй з ювелірної крамниці. Протягом тривалого часу принцеса за діаманти не розраховулася, що було кваліфіковано судом як крадіжка.

Початок третьої декади березня 2001 р. У столичному окрузі Ер-Ріяд, а також у Медині та на сході країни зареєстровано нові випадки захворювання худоби на яшур. Загальна кількість хворих тварин перевищувала 400 голів.

Друга декада травня 2001 р. Керівництво Саудівської Аравії мало намір стратити Дені Магомедзаєва (1982 р. нар.) за викрадення літака ТУ-154 авіакомпанії «Внуковські авіалінії», а іншого терориста — Ідріса Арсаєва (1985 р. нар.) — помилувати. Третього викрадача 42-річного Суп'яна Арсаєва було застрелено під час штурму авіалайнера саудівським загоном спеціального призначення.

Третя декада липня 2001 р. У гірському національному парку жара сягала 40 градусів. Раптом пішов сніг. Його шар на землі становив 7—8 см. Бригади рятувальників допомагали туристам спуститися з гірських вершин.

Початок вересня 2001 р. Розпочався закритий судовий процес над двома чеченцями, які викрали російський літак ТУ-154, що приземлився у Медині у середині березня 2001 року. Перед засіданням суддя заявив, що суд буде швидким і без залучення адвокатів, оскільки вони не потрібні з огляду на очевидність злочину.

25 вересня 2001 р. Саудівська Аравія розірвала дипломатичні відносини з урядом талібів Афганістану.

Кінець жовтня 2001 р. Заморожено банківські рахунки осіб, які підозрювалися у причетності до тероризму. Держсекретар США Колін Пауелл поавідомив, що з 19 осіб, які вчинили 11 вересня терористичні акти, 15 отримали візи на в'їзд до США саме в Саудівській Аравії.

Початок другої декади грудня 2001 р. Повідомлялося, що у Саудівській Аравії вперше почали видавати посвідчення особи жінкам. Для документа жінки фотографувалися без паранджі.

Кінець лютого 2002 р. Координатор Євросоюзу з питань зовнішніх зв'язків та безпеки Хав'єр Солана мав переговори з керівництвом Саудівської Аравії. Йшлося про мирний план спадкоємного принца Саудівського Королівства Абдалли Абдель-Азіза аль-Сауда.

11 березня 2002 р. У школі для дівчат у м. Мекка трапилася пожежа. Релігійна поліція не випускала з палаючої школи деяких дівчат, бо вони були неналежно вдягнутими. 15 осіб загинуло.

Перша декада серпня 2002 р. Міністерство закордонних справ Саудівської Аравії заявило, що американські військові бази на території королівства не можуть бути використані для воєнної операції проти Іраку.

Початок листопада 2002 р. Міністр закордонних справ принц Сауд аль-Фейсал заявив, що Саудівська Аравія не дозволить використовувати свої об'єкти для війни проти Іраку.

13 травня 2003 р. У ніч проти цього дня у Ер-Ріяді сталося 4 вибухи. Біля будинку американо-саудівської компанії прогрімів один з них. Окрім того водій-смертник підірвали вантажівки з вибухівкою у трьох кварталах столиці, де живуть іноземці. Житлові комплекси були також обстріляні з автоматів. Кілька десятків ав-

томобілів згоріло, кілька будівель знищено дощенту. Поранено близько 200 осіб. 34 чоловіки загинули. Серед загиблих вісім американців, австралієць та ліванець. Шістьох британців поранено. Загинули 9 нападників. Уряд вважав організатором нападу Заледа аль-Джехані.

26 червня 2003 р. Власті оголосили про арешт Алі Абда аль-Рахмана аль-Факасі аль-Гхамді (відомого також як Абу Бакр аль-Азді). Вважався виконавцем травневих 2003 року вибухів.

Друга декада вересня 2003 р. У в'язниці неподалік Ер-Ріада сталася пожежа. Загинули щонайменше 70 в'язнів. Понад два десятки отруїлися чадом. Зазначені офіційні дані вважалися заниженими.

9 листопада 2003 р. Сталася три потужних вибухи у столичному кварталі Аль-Мухія. Там мешкали переважно іноземці. Загинуло 17 чоловік, у тому числі 5 дітей. Понад 120 чол. поранено. Були діти і серед поранених. Більшість жертв і потерпілих від терористичного акту — іноземні мусульмани (з Лівану, Судану, Пакистану, Індії). Злочин скоїла «Аль-Каїда».

1 лютого 2004 р. Під час хаджу у місті Мекка задавлено у натовпі близько 250 чоловік.

Приблизно така ж кількість людей дістала поранення. Серед загиблих були і прибулі прочани, — з Індонезії, Бангладеш, Пакистану.

Друга декада квітня 2004 р. У центрі Ер-Ріада прогрімів вибух. Поліція зупинила автомобіль, за кермом якого був терорист. Загинув сам смертник, офіцер поліції, ще чотири поліцейські отримали поранення.

21 квітня 2004 р. В місті Ер-Ріаді стався потужний вибух. Чотири особи загинули, близько 150 дістали поранення. Замінований автомобіль було підірвано біля штаб-квартири транспортної поліції і сил безпеки. Відповідальність взяло на себе ісламістське угруповання «Бригади аль-Харамі».

Початок травня 2004 р. На нафтохімічний комплекс у місті Янбу-ель-Бахр, що на заході країни, вчинено напад, спрямований проти іноземців. Загинули: два американці, два британці, один австралієць. Двадцять чоловік було поранено (серед них три іноземці). Вбито чотирьох нападників. Загинув один працівник служби безпеки. Трагедія спричинила зростання цін на нафту. Один барель нафти на Нью-Йоркський біржі коштував 38 доларів 21 цент — рекордна ціна від жовтня 1990 року.

Друга декада 2004 р. Місто Абха зазнало набігів зграй мавп. Вони об'їдали і псували дерева в садах, чіплялися до людей, передусім дітей.

31 травня 2004 р. Група озброєних людей захопила кілька десятків іноземних громадян і забарикадувалася в одному з будинків. Облога тривала добу. У результаті штурму вдалося визволити 41 чоловіка, 22 людини загинуло. Ватажка терористів полонено. Чимало людей отримали поранення. Бойовики належали до угруповання «Бригади Аль-Кут».

12 червня 2004 р. В Ер-Ріаді викрадено Пола Джонсона. Викрадачі — члени ісламістської організації, пов'язаної з «Аль-Каїдою», вимагали звільнення впродовж трьох діб із саудівських в'язниць всіх ісламських бойовиків.

18 червня 2004 р. Саудівські спецслужби знищили лідера місцевого відділення «Аль-Каїди» Абдулу Азіза Аль-Мукрі та трьох його спільників. Аль-Мукрі особисто стратив викраденого інженера енергетики з США Пола Джонсона.

Третя декада червня 2004 р. Новим лідером осередку «Аль-Каїди» в Саудівській Аравії призначено Салех аль-Ауфі. Він прийшов на зміну Абдулі Азізу аль-Мукрі.

Третя декада червня 2004 р. Король Саудівської Аравії пообіцяв амністію учасникам екстремістських ісламських угруповань, котрі здалися властям впро-

довж місяця. Амністія поширювалася на тих, хто не причетний до тероризму і вбивств людей.

Кінець червня 2004 р. Під час перестрілки в Ер-Ріяді було вбито ідеолога місцевого відділення «Аль-Каїди» «Абдуллу Мохаммеда Рашида ар-Рашуда. Разом з ідеологом загинуло ще два бойовики та співробітник спецслужб.

Перша декада серпня 2004 р. Неподалік Ер-Ріяда у місті Аба заарештовано найнебезпечнішого у королівстві терориста — Фаріса Ахмеда аль-Захрані. Затримано було також його спільника. Аль-Захрані був 12-м у списку 26 найрозшукуваніших терористів. Усі особи, перелічені у ньому, а також більшість з тих, хто згадувався після нього, були вбитими або ув'язненими.

Середина вересня 2004 р. В Ер-Ріяді вбито громадянина Великобританії. Троє невідомих оточили його, застрелили і зникли з місця події.

Кінець вересня 2004 р. Саудівська Аравія погодилася збільшити свій нафтовидобуток до 11 млн барелів на день з метою припинити зростання цін на нафту на світовому ринку. Уперше в історії ціна за барель перевищила 50 доларів. Найголовнішими причинами зростання цін на нафту вважалося: тероризм в Іраку, неприємності з російським ЮКОСом, урагани в Карибському басейні, заколот у Нігерії.

Перша декада квітня 2005 р. У м. Ель-Джауф (північ країни) проведено операцію проти ісламських екстремістів з «Аль-Каїди». Облога будинку, де засіли терористи, тривала три дні. Під час його штурму вбито 18 бойовиків. Були і поранені. Поранено до півсотні поліцейських. Поміж убитих — два члени керівництва «Аль-Каїди», яких вже давно розшукували.

Третя декада липня 2005 р. У ході спецоперації в м. Джидда виявлено підпільний винзагод. Конфісковано 12 тис. літрів вина та спирту. Заарештовано одного підданого Саудівської Аравії та двох ефіопських громадян.

Кінець липня 2005 р. 83-річний король Фахд помер після тривалої хвороби. Главою держави проголошено принца Абдаллу. З огляду на хворобу короля Фахда країною впродовж останніх трьох років фактично керував Абдалла. Покійний монарх обіймав престол з 1982 року. Смерть Фахда спричинила нове зростання цін на нафту.

Початок серпня 2005 р. На центральному міському цвинтарі Ер-Ріяда в невідомій могилі поховано короля Фахда Ібн Абдель Азіза аль-Сауда. На церемонії похорон були присутні лише рідні та близькі монарха чоловічої статі. Перед цим у головній мечеті столиці в присутності глав мусульманських держав над тілом померлого було прочитано молитви. На кладовищі тіло монарха dopravила машина швидкої допомоги.

Покійний король мав 45 братів. Трон обійняв одноліток і зведений брат Фахда-Абдалла Ібн Абдель Азіз.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Повідомлялося, що власті Саудівської Аравії виділили 26,6 млрд доларів на будівництво нового міста на узбережжі Червоного моря. У ньому мають розмішуватися півмільйона відвідувачів, які прибувають на щорічний хадж до Мекки та Медини.

146. СВАЗІЛЕНД

Серпень 2001 р. Король Мсваті III запросив все населення країни зібратися у нього на ранчо для обговорення проекту конституції, опрацьованого Комісією з перегляду Конституції. Профспілки назвали цей захід фарсом і закликали населення не брати участі у ньому.

Вересень 2001 р. Король Мсвати III одружився на 17-річній школярці і вона стала восьмою дружиною монарха. Своїм вчинком король порушив свій же власний указ, який забороняв юним свазіленцям протягом 5 років займатися сексом.

2001 р. Вперше відбулися місцеві вибори.

22 серпня 2002 р. Суд виправдав лідера опозиції Мірао Мусуко у звинуваченні у змові.

2002 р. Протягом року король вдев'яте і вдесьяте одружився.

Початок 2003 р. Знову був неврожай. Маїсу було мало. 40 % населення — безробітні.

Квітень 2003 р. Опозиційна партія «Об'єднаний демократичний рух народу» вимагала демократизації режиму. Зростанню хвилі протестів спричинило 30-річчя декрету від 12 квітня 1973 року, який заборонив діяльність політичних партій.

Вересень 2004 р. Чергова церемонія вибору нареченої короля відбулася у столиці країни — м. Мбабане. Король Мсвати III вибрав собі дванадцяту дружину. Претенденток було кілька тисяч. Нареченою стала 16-річна переможниця конкурсу «Міс Підліток Свазіленду». Королю було 36 років. Його батько мав 70 дружин.

14 листопада 2003 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Темба Дламіні.

147. СЕЙШЕЛИ

Вересень 2001 р. Перемогу на президентських виборах здобув Франс-Альберт Рене. Передвиборна боротьба точилася навколо економічних питань.

Грудень 2002 р. Сейшельський народно-прогресивний фронт, очолюваний президентом Франс-Альберт Рене, здобув перемогу на парламентських виборах.

9 березня 2003 р. Президент Ф.-А. Рене оголосив, що передає деякі свої функції віце-президенту і міністру фінансів Джеймсу Мічелу. Очікувалося, що згодом він перебере на себе керівництво державою.

14 квітня 2004 р. Президентом став Джеймс Флокс Мічел.

14 квітня 2004 р. Президентом став Джеймс Алокс Мічел.

148. СЕНЕГАЛ

Березень 2000 р. Опозиційний кандидат Абдулайє Ваде переміг чинного президента соціаліста Абду Діуфа на виборах глави держави.

Квітень 2001 р. На парламентських виборах Демократична партія А. Ваде здобула перемогу. Їй дістались 89 місць (з 120). За результатами виборів на посаду прем'єр-міністра була призначена жінка — Маме Медіор Бойе.

2001 р. Сепаратисти з регіону Касаманпе вступали у сутички з урядовими військами. Були жертви поміж мирного населення. Зусилля, спрямовані на залагодження конфлікту, результатів не приносили.

4 листопада 2001 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Ідрисса Сек.

28 вересня 2002 р. Біля узбережжя Західної Африки затонув пором «Джоола», на борту якого знаходилися 800 (за іншими даними — понад 1800) пасажирів. Призначений був для перевезення 550 пасажирів. Окрім перевантаження 796 осіб, катастрофі сприяв шторм. Біля берегів Гамбії вдалося врятувати лише 64 особи.

Перша декада липня 2003 р. Президент США Д. Буш зустрічався у Сенегалі з лідерами 8 африканських країн. Дж. Буш відвідав острів Горі звідки свого часу було вивезено до Америки 1 млн рабів.

21 квітня 2004 р. Уряд очолив Маккі Салль.

Початок травня 2005 р. Поширилася епідемія холери. Вже померло щонайменше 120 чол. Більшість жертв епідемії — діти.

149. СЕНТ-ВІНСЕНТ І ГРЕНАДИНИ

Початок березня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Виборці не підтримали нову демократичну партію, яка тримала владу з 1984 р. і проголосувала за Партію лейбористської (трудової) єдності.

29 березня 2001 р. Прем'єр-міністром і міністром фінансів став Ральф Гонсалвес — лідер Партії трудової єдності. Вона отримала у парламенті дванадцять місць з п'ятнадцяти. До цих виборів владу тримала Нова демократична партія. Її очолював Фітц-Аллен Мітчелл. Його партія здобула всі 15 місць на виборах 1989 р.

Червень 2002 р. На країну налетів циклон «Лілі». Таке явище є рідким для острова, що розташований у південній частині Карибського басейну. Загибло четверо людей. Завдано матеріальної шкоди.

2 вересня 2002 р. Фредерик Баллантін обійняв пост генерал-губернатора.

Червень 2003 р. ФАТФ викреслила країну зі свого «чорного переліку».

Вересень 2003 р. ФАТФ Карибського району перевірила сектор фінансових послуг країни. Боротьбу з відмиванням грошей оцінено позитивно.

150. СЕНТ-КІТС І НЕВІС

2000 р. Відбулися парламентські вибори. Лейбористська партія завоювала всі 8 місць для Сен-Кінга. Дві опозиційні партії здобули решту 3 місця для Невіса.

Лютий 2003 р. Над федерацією нависла загроза розколу. Дві політичні партії Невіса (центру люксівського туризму) заявили, що більше не братимуть участь у федеральних виборах і виступають за повну автономію.

На Сент-Кітсі став до ладу найбільший готель на сході Карибського басейну. Власті острова виступали за переговори з опозицією.

2003 р. Техаський мільярдер Аллен Стенфорд перевів на Сент-Кітс з Антигуа частину своїх інвестицій.

Початок 2004 р. Уряд Сент-Кітса і Невіса вирішив згорнути цукрову галузь економіки. Виробництво цукру тривало триста років. Лібералізація торгівлі задавила цукрову галузь держави.

2003 року було вироблено 12 360 тонн цукру. Прем'єр-міністр обіцяв знайти нові робочі місця для двох тисяч працівників галузі.

1 листопада 2004 р. Набрал чинності Закон про міжнародне страхування. Його було ухвалено 7 квітня 2004 р.

23—27 серпня 2004 р. Відбулися заходи у зв'язку двадцятиріччям участі країни у наданні міжнародних фінансових послуг.

27 жовтня 2005 р. Сент-Кітс і Невіс стало 128-ою державою—учасницею Договору про патентну кооперацію.

13 грудня 2005 р. Прем'єр-міністр і міністр фінансів Сент-Кітса і Невіса Дантел Дуглас представив національний бюджет на 2006 рік.

151. СЕНТ-ЛЮЦІЯ

2001 р. Відбулися парламентські вибори. Лейбористська партія завоювала у парламенті 14 місць з 17.

Липень 2002 р. З поста міністра планування подав у відставку Вольтер Франсуа. Причина — скандал довкола його особи.

Вересень 2002 р. На країну налетів спустошливий ураган «Лілі». Завдав великої шкоди плантаціям бананів, які є головним експортним продуктом.

Лютий 2003 р. Пішов у відставку керівник опозиції Маріус Вільсон. Була інформація, що влаштовувався замах на його життя.

Березень 2003 р. Спікер парламенту Мат'є Роберте подав у відставку з огляду на скандал.

152. СЕРБІЯ І ЧОРНОГОРІЯ (ЮГОСЛАВІЯ)

Жовтень 2000 р. Більшість виборців Чорногорії бойкотувала вибори союзного югославського президента.

7 жовтня 2000 р. Лідера Демократичної партії Сербії Воїслава Коштуніцу проголошено президентом Союзної Республіки Югославії.

Початок січня 2001 р. Міністр закордонних справ Югославії знаходився у Вашингтоні, де вів переговори з державним секретарем США Мадлен Олбрайт про відновлення дипломатичних відносин між двома країнами.

Перша декада січня 2001 р. У Подгориці серед ясного дня вбито одного з керівників міністерства внутрішніх справ Чорногорії Дарка Распоповича. Вбивця застрелив його на велелюдному майдані і втік.

Початок другої декади січня 2001 р. Глава адміністрації ООН у Косово Бернар Кушнер склав свої повноваження. Перебував він на цій посаді з червня 1999 р. У прощальній промові на телебаченні визнав, що його адміністрації не вдалося встановити мир у Косово.

Середина січня 2001 р. Президент Воїслав Коштуніца зустрічався з колишнім президентом Югославії Слободаном Мілошевичем. Обговорювалася ситуація в країні. Ряду представників блоку «Демократична опозиція Сербії» ця зустріч не подобалася і вони різко критикували В. Коштуніцу.

Міністр закордонних справ Зоран Живкович заявив, що всі особи, звинувачені Міжнародним трибуналом у Гаазі у вчиненні воєнних злочинів, постануть перед Трибуналом.

Середина січня 2001 р. Енс Хеккеруп розпочав виконувати обов'язки глави міжнародної адміністрації Косова. Свого часу він був міністром оборони Данії.

Друга декада січня 2001 р. У Белграді відбувалися переговори президента Союзної Республіки Югославії Воїслава Коштуніци з президентом Чорногорії Міло Джукановичем про майбутнє югославської федерації. У переговорах брав участь прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинджич. М. Джуканович пропонував створити замість федерації союз двох суверенних держав зі спільним ринком та оборонною

структурою. В. Коштуніца виступав за збереження федерації, але з обмеженням повноважень центру.

Безрезультатно завершився перший раунд переговорів про долю Югославії, що відбувся у Белграді. Президент Югославії Воїслав Коштуніца та прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинджич безуспішно намагалися переконати президента Чорногорії Міло Джукановича зберегти федерацію.

22 січня 2001 р. У Белграді відкрилася перша сесія нової Скупщини Сербії. Дві третини депутатських місць належали Демократичній опозиції (18 партій та рухів).

Міністр внутрішніх справ Душан Михайлович під час розмови із журналістами не виключив можливості арешту колишнього югославського президента Слободана Мілошевича.

Третя декада січня 2001 р. Головний прокурор Міжнародного трибуналу у Гаазі Карла дель Понте вела у Белграді переговори з президентом Союзної Республіки Югославії Воїславом Коштуніцею. Вона вимагала видачі Трибуналу колишнього президента СРЮ Слободана Мілошевича та чотирьох його соратників. В. Коштуніца відхилив вимогу, оскільки югославське законодавство забороняло екстрадицію громадян країни для суду над ними за кордоном.

В. Коштуніца звинуватив Трибунал у переслідуванні політичних цілей та у намаганнях нав'язати світовому співтовариству принцип колективної відповідальності всіх сербів.

Трибунал поновив ордер на арешт С. Мілошевича та 4 його соратників.

Третя декада січня 2001 р. Зоран Джинджич (який невдовзі мав стати прем'єр-міністром Сербії) кваліфікував як нереальні вимоги Міжнародного трибуналу у Гаазі про видачу йому экс-президента С. Мілошевича та чотирьох його соратників.

Міністр закордонних справ СРЮ Горан Свіланович зустрічався з головним прокурором Гаазького трибуналу Карлою дель Понте. Міністр висловився за створення спеціальної комісії, завдання якої полягало б у встановленні істини про події на території колишньої Югославії під час міжетнічних конфліктів.

Міністр поділяв точку зору керівництва країни про те, що суд над колишнім югославським президентом Слободаном Мілошевичем та іншими звинуваченими мав відбутися у Югославії.

Кінець січня 2001 р. Спалахнули запеклі сутички між албанцями-косоварами і сербами у Косовій Митровиці. Дві особи загинули, півсотні дістали поранення.

Заворушення розпочалися після загибелі албанського підлітка. Юрби косоварів намагалися перейти мостом річку Ікар і вдертися у північну частину Косовської Митровиці, населену переважно сербами. Шлях косоварам перетнули військово-службовці КФОР.

Окрім Косова загострилася ситуація і на півдні Сербії. Там діяли загони албанців-сепаратистів з Армії визволення Прешева, Медвед'ї та Буяноваца. Югославський президент Воїслав Коштуніца терміново повернувся до Белграду з Давоса. Там він брав участь у Всесвітньому економічному форумі.

Рада Безпеки ООН розглядала загострення ситуації на півдні Сербії.

Початок лютого 2001 р. Відбувалися важкі бої з албанськими сепаратистами на півдні Сербії. Застосовувалася артилерія.

На півдні Сербії албанські бойовики «Армії визволення Прешева, Медвед'ї та Буяноваца» обстріляли з кулеметів, гранатометів та іншої стрілецької зброї позиції югославських сил безпеки. Під час перестрілки було пошкоджено трансформаторну підстанцію. Шість сіл у Прешеві та Буяноваці залишилися без електропостачання.

У м. Косовська Митровица тривали сутички між косоварами (етнічними албанцями) та сербами.

12 французьких миротворців отримали поранення. Юрба косоварів закидала їх камінням і пляшками. Миротворці перешкоджали косоварам проникнути у сербську частину Косовської Митровіці.

Початок лютого 2001 р. Після повернення з Вашингтона прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинджич заявив, що до кінця березня необхідно видати Міжнародному трибуналу у Гаазі колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича, інакше Югославія може втратити фінансову підтримку Заходу.

С. Мілошевич перебував у Белграді під наглядом поліції.

Перша декада лютого 2001 р. На околиці міста Княжевац (схід Сербії) знайдено труп колишнього міністра внутрішніх справ Зорана Соколовича. Брав активну участь у придушенні протестів опозиції за часів президента Слободана Мілошевича. Чинний міністр внутрішніх справ Зоран Живкович заявив, що смерть дуже скидалася на самогубство.

Перша декада лютого 2001 р. У Белграді відбулися демонстрації протесту проти візиту делегації Євросоюзу, очолюваної Хав'ером Соланою. Під час бомбардування НАТО-вською авіацією Белграда Х. Солана був Генеральним секретарем НАТО.

Перша декада лютого 2001 р. Лідер Радикальної партії Сербії Воїслав Шешель заявив на мітингу своїх прихильників, що Хав'ера Солану (який опікувався у Євросоюзі питаннями міжнародної безпеки) необхідно негайно заарештувати по прибутті його до Белграда на чолі делегації Євросоюзу.

7 лютого 2001 р. Албанські сепаратисти, які діяли на півдні Сербії, заявили про готовність до переговорів за міжнародним посередництвом, щоб розв'язати проблему долини Прешеви. Албанці називають цю долину «східним Косово». Там знаходяться три міста, населені майже виключно албанцями.

Початок другої декади лютого 2001 р. Прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинджич заявив, що уряд Сербії не видасть Міжнародному трибуналу у Гаазі колишнього югославського президента Слободана Мілошевича.

Раніше президент Союзної Республіки Югославії заявляв про те, що С. Мілошевича потрібно судити вдома.

З. Джинджич виступав за співробітництво з Гаазьким трибуналом, насамперед, щодо з'ясування деталей операції НАТО проти Югославії.

Середина лютого 2001 р. Міністр закордонних справ Югославії Горан Свіланович та віце-прем'єр-міністр Сербії Небойше Чович прибули до Брюсселя для зустрічі з представниками НАТО. Обговорювали становище на півдні Сербії, де діяла «Армія визволення Прешева, Медвед'ї та Буяноваца», сформована з етнічних албанців.

Н. Чович пропонував поліпшити умови життя албанського населення та допустити сербські війська у демілітаризовану зону, яка охоплювала зазначені албанські общини. Президент Югославії Воїслав Коштуніца пропонував створити у зоні спільні патрулі із сербських військовослужбовців та міжнародних миротворців (КФОР). Керівництво НАТО план В. Коштуніці відхилило.

Друга декада лютого 2001 р. Поблизу містечка Баніца у Косово албанські бойовики обстріляли автоколонну, яку супроводжували українські солдати з міжнародних сил з підтримання миру (КФОР). Три серби отримали поранення, українські вояки не постраждали.

У косовському місті Штрпац від кулі снайпера загинув 42-річний серб.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Парламент Чорногорії ухвалив закон про проведення референдуму щодо незалежності Чорногорії від Сербії.

Кінець лютого 2001 р. Парламент Югославії скасував указ 1947 р. Тоді королівська родина Карегеоргійовичів була позбавлена майна і громадянства.

Віце прем'єр-міністр назвав це скасування абсолютно логічним кроком.

Прокуратура Белграда розпочала розслідування валютних зловживань колишнього югославського президента Слободана Мілошевича. Повідомлялося, що він восени 2000 року, знаходячись при владі, незаконно переправив за кордон понад 170 кг золота і розмістив його на своїх рахунках у грецьких та кіпрських банках.

Кінець лютого 2001 р. З'явилися повідомлення про можливий арешт впродовж найближчого часу колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича. Не виключався й арешт його дружини Мир'яни Мілошевич. Її вважали головним ідеологом колишнього режиму.

У Белграді було заарештовано колишнього керівника служби безпеки СРЮ Раде Марковича. Він звинувачувався у ряді політичних вбивств.

Міністр юстиції Югославії Владан Бостич заявив, що до кримінальної відповідальності буде притягнуто всіх порушників закону.

Міністр внутрішніх справ Душан Михайлович повідомив, що С. Мілошевича буде притягнуто до відповідальності за приховування доходів при отриманні державного будинку. За цю аферу С. Мілошевичу загрожувало 3-річне ув'язнення.

9 березня 2001 р. В бою поблизу буферної зони на півдні Сербії загинув один сербський поліцейський, трьох було поранено. Поранення також дістали троє албанців.

10 березня 2001 р. Представники Югославії і НАТО підписали угоду про дислокацію підрозділів сербської армії у Прешевській долині, що на півдні Сербії. Розміщення мало перешкодити проникненню албанських бойовиків з буферної зони на територію Македонії. «Армія визволення Прешева, Медвед'ї та Буяноваца» виступала за приєднання сербських територій, населених етнічними албанцями, до Косова.

Початок другої декади березня 2001 р. Представник НАТО в Югославії Пітер Фейт провів переговори з представниками албанців, які проживають у Прешевській долині (південь Сербії).

Лідеру албанців Реза Халелі не подобалася згода НАТО на розміщення підрозділів сербської армії в буферній зоні.

Початок другої декади березня 2001 р. США ультимативно зажадали арешту колишнього югославського президента Слободана Мілошевича та передачу його Міжнародному трибуналу в Гаазі.

Посол США в Югославії Уільям Монтгомері передав президентові Воїславу Коштуніці та прем'єр-міністрові Зорану Джинджичу перелік умов, за виконання яких Югославія могла б розраховувати на одержання американської допомоги. До кінця березня мав бути арештованим Слободан Мілошевич.

Середина березня 2001 р. У місті Косовська Митровіца знову різко загострилася ситуація. Розлучена юрба у сербській частині міста напала на пост поліції ООН. Спалено машину поліції, два поліцейських дістали поранення. Поранено було і одинадцять сербів. Серби були обурені арештом двох своїх співвітчизників. Їх підозрювали у скоєнні нападу на патруль.

Друга декада березня 2001 р. Частину буферної зони у Прешевській долині, що на кордоні Югославії і Македонії, зайняли підрозділи югославської армії і сербської поліції. Мета — перешкодити проникненню албанських екстремістів до Македонії з Косова.

17 березня 2001 р. В Прешевській долині сталися перестрілки між сербськими військами і етнічними албанцями-сепаратистами.

Загинув один албанець. Підірвано автомобіль сербських військових. Було поранено двох солдат.

Місцеві албанці у м. Прешево протестували проти присутності сербських військ. **Третя декада березня 2001 р.** У прикордонному з Македонією районі Косова німецькі миротворці затримали понад 30 албанців. Їх підозрювали у приналежності до «національно-визвольної армії» македонських албанців. Міжнародна поліція затримала у Косово ще 17 македонських албанців. Вони мали зброю та боєприпаси.

Міжнародні миротворці та поліція ретельно перевіряла у Косово всіх біженців з Македонії.

Березень 2001 р. Уряд Югославії і албанські сепаратисти з долини Прешеви підписали угоду про припинення вогню (перемир'я).

1 квітня 2001 р. Арештовано колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича. Звинувачувався у зловживанні службовим становищем та фінансових махінаціях.

Початок квітня 2001 р. До Белграда прибув представник Міжнародного трибуналу у Гаазі з ордером на арешт колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича. Офіційні югославські особи мали вручити ордер С. Мілошевичу, ув'язненому у центральній в'язниці Белграда.

Белградський суд відхилив апеляцію С. Мілошевича на незаконність його попереднього ув'язнення.

Президент Сербії Мілан Мілутинович залишив усі свої партійні посади. Виключено з Соціалістичної партії колишнього голову парламенту Сербії Драгана Томича. Керівництво Соцпартії мало намір розпочати 7 квітня демонстрації з вимогою звільнення С. Мілошевича.

4 квітня 2001 р. Міністр закордонних справ Великої Британії Робін Кук пропонував президенту Воїславу Коштуніці спочатку судити С. Мілошевича в Белграді за внутрідержавні злочини, а потім передати його Гаазькому трибуналу, де його мали судити за воєнні злочини і геноцид.

До Белграда прибув міністр закордонних справ Великої Британії Робін Кук. Переконавав керівництво Югославії видати колишнього президента Слободана Мілошевича Міжнародному трибуналу у Гаазі.

Президент Югославії заявив, що автоматичної видачі С. Мілошевича Трибуналу не буде. Колишнього президента слід спочатку судити в Югославії.

Прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинджич дотримувався думки про необхідність внесення зміни до законодавства Югославії перш ніж видати С. Мілошевича.

Міністр внутрішніх справ Сербії Душан Михайлович заявив, що С. Мілошевичу можуть бути пред'явлені ще серйозніші звинувачення і йому у Югославії може загрожувати смертна кара.

С. Мілошевич всі звинувачення відкидав. Після арешту С. Мілошевича США погодились надати Югославії допомогу в 50 млн доларів.

11 квітня 2001 р. У Парижі відбулося чергове засідання Контактної групи у справах колишньої Югославії. Брали участь міністри закордонних справ Росії, Великої Британії, Німеччини, Італії та державний секретар США.

Обговорювали видачу С. Мілошевича Міжнародному трибуналу у Гаазі, останні події у Косово, заворушення хорватів у Герцеговині.

11 квітня 2001 р. Ввечері колишнього президента С. Мілошевича доставлено до лікарні. Мав проблеми з серцем у зв'язку з підвищеним кров'яним тиском.

Перша половина квітня 2001 р. На початку перебування С. Мілошевича в ув'язненні Соціалістичною партією Сербії керував колишній міністр закордонних справ Живадін Йованович. Він очолював екстремістську ліву фракцію Соцпартії. Це не подобалося багатьом партійцям і вони масово виходили з її лав.

Кінець другої декади квітня 2001 р. Верховний комітет Соціалістичної партії Сербії оприлюднив заяву про погіршення стану здоров'я голови Соцпартії, колишнього президента Югославії С. Мілошевича. Він був ув'язнений у центральній в'язниці Белграда. У С. Мілошевича зріс артеріальний тиск. Соцпартія вимагала забезпечити С. Мілошевичу належне лікування.

18 квітня 2001 р. Перед Міжнародним трибуналом у Гаазі постав командир бригади з армії боснійських сербів Драган Обренович. Звинувачувався в організації та безпосередній участі у знищенні п'яти тисяч мусульман після захоплення сербами 1995 року міста Сребреніца. У цій же справі звинувачувалися і колишній президент республіки боснійських сербів Радован Караджич та колишній командувач її армії генерал Радко Младич. Р. Караджич і Р. Младич перебували у розшуку.

22 квітня 2001 р. Чорногорці, які самоіронічно розповідають про свою національну рису, — лінь, — на дострокових парламентських виборах досягли рекорду активності, не дивлячись на зливу. У виборах до парламенту Чорногорії взяли участь 80,6 % виборців. Право голосу мали 446 тисяч громадян. Прихильники президента Чорногорії Міло Джукановича здобули на виборах перемогу, але з меншим відривом від суперників ніж на те сподівалися.

За попередніми даними коаліція президента Міло Джукановича «Перемога для Чорногорії» здобула 44 відсотки голосів. Блоку Момира Булатовича «За Югославію» дісталось 40 відсотків. Це означало, що коаліції М. Джукановича дісталось 35 місць з 77, а блоку М. Булатовича — 32. Решта — дрібним партіям.

Третя декада квітня 2001 р. У Белграді окружний суд продовжив на два місяці термін утримання під вартою колишнього югославського президента Слободана Мілошевича.

Перший термін знаходження під вартою минав 1 травня 2001 р., тому окружний суд продовжив термін.

С. Мілошевич звинувачувався у перевищенні влади та корупції. Серйозніші звинувачення поки-що офіційно йому не пред'являлися.

Третя декада квітня 2001 р. Військове командування оголосило про початок розгляду воєнними трибуналами справ 183 військовослужбовців. Їх звинувачували у скоєнні воєнних злочинів під час бойових дій у Косово, що мали місце з березня 1998 року по червень 1999 року.

Початок травня 2001 р. Ув'язненому у Белградській в'язниці колишньому президенту Югославії С. Мілошевичу доставлено висновок Міжнародного трибуналу у Гаазі, у якому він звинувачувався у геноциді і злочинах проти людяності. С. Мілошевич відмовився прийняти висновок.

Кінець першої декади травня 2001 р. Президент Югославії Воїслав Коштуніца перебував у США. Президент США Джорж Буш натякав, що надання Сполученими Штатами допомоги Югославії залежатиме від її співробітництва з Міжнародним трибуналом у Гаазі. Малася на увазі видача Югославією свого колишнього президента С. Мілошевича та інших осіб, звинувачених у скоєнні злочинів проти людяності.

16 травня 2001 р. Сербська армія перейшла у наступ на албанських бойовиків, які 13 травня захопили місто Ораєвицю, що розташоване поблизу буферної зони в Косово. Сербі надали албанцям час для відступу з міста, але сепаратисти відмовилися добровільно полишити місто.

Друга декада травня 2001 р. Під час боїв за місто Ораєвицю у буферній зоні на півдні Сербії вбито 14 бойовиків «Армії визволення Прешева, Медвед'ї та Буяноваца». Близько 80 бойовиків взято у полон. Рештки закладотників втекли до Косова.

Початок третьої декади травня 2001 р. Командуючий албанськими повстанцями на півдні Сербії Шефкет Муслі підписав угоду про розпуск своїх сил.

Початок третьої декади травня 2001 р. Черногорські Демократична партія соціалізму та соціал-демократична партія уклали угоду про формування парламентської меншості.

31 травня 2001 р. Військові підрозділи сербської армії встановили контроль над всією територією буферної зони у Прешевській долині (південь Сербії). Віддалені гірські райони раніше контролювалися бойовиками «Армії визволення Прешева, Медвед'ї та Буяноваца». Лідери місцевих албанців заявили про демобілізацію своїх збройних формувань.

23 червня 2001 р. Уряд Сербії ухвалив постанову про екстрадицію колишнього президента Союзної Республіки Югославії С. Мілошевича.

Третя декада червня 2001 р. Міністр юстиції Югославії Момчило Грубач направив до Белградського окружного суду прохання розпочати процедуру екстрадиції колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича та кількох його сподвижників до Міжнародного трибуналу у Гаазі.

28 червня 2001 р. Міжнародному трибуналу у Гаазі видано колишнього президента Союзної Республіки Югославії Слободана Мілошевича.

С. Мілошевича видав уряд Сербії.

Кінець червня — початок липня 2001 р. На знак протесту проти видачі урядом Сербії С. Мілошевича з уряду Союзної Республіки Югославії вийшли шість міністрів, які були представниками Соціалістичної демократичної партії.

2 липня 2001 р. Колишній президент Югославії Слободан Мілошевич зустрівся у Гаазі зі своїми адвокатами. С. Мілошевич звинувачувався у злочинах проти людяності, зокрема, у причетності до вбивства 600 косовських албанців (косоварів).

3 липня 2001 р. Колишній югославський президент С. Мілошевич вперше став перед суддями Міжнародного трибуналу у Гаазі. С. Мілошевич з'явився без адвокатів. Заявив, що не вважає Міжнародний трибунал легітимним органом. Відмовився давати будь-які свідчення.

Перша декада липня 2001 р. Президент Югославії Воїслав Коштуніца намагався сформувати новий уряд.

Урядову кризу викликала видача колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича Гаазькому трибуналу.

Третя декада липня 2001 р. Союзний парламент (скупщина) затвердила склад нового федерального уряду. До нього ввійшли представники Сербського альянсу та трьох черногорських партій. Уряд очолив Драшита Пешич. Він був віце-прем'єр-міністром в союзному уряді Зорана Жижича.

3. Жижич подав у відставку на знак протесту проти видачі Слободана Мілошевича Міжнародному трибуналу. Д. Пешич призначено главою уряду Югославії 17 липня.

Третя декада липня 2001 р. Лідер косовських сербів Мілан Іванович заявив, що вони не братимуть участі у листопаді 2001 р. у виборах до місцевих органів влади. В краї не припинялися провокації та насильство з боку албанців проти сербського населення. На думку М. Івановича міжнародні миротворці (КФОР) та тимчасова адміністрація ООН нічого не робили для припинення албанцями терору.

Початок серпня 2001 р. Прем'єр-міністр Сербії З. Джиндич заявив, що президент Сербії не буде виданий Гаазькому трибуналу оскільки пост президента гарантує імунітет.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Уряд Сербії вирішив надати ширших прав Воеводина. Цей автономний край знаходиться на півночі Сербії у межах річки Сави, Дунаю та Тиси. Там живуть переважно серби і угорці. Досить великою є і українська громада. Площа Воеводини — 21,5 тис. кв. км.

Кінець серпня 2001 р. У Сербії — урядова криза. З уряду вийшли представники Демократичної партії, лідером якої був югославський президент Воїслав Коштуніца. В. Коштуніца критикував уряд за корупцію та неспроможність розв'язати економічні проблеми. Прем'єр-міністр З. Джиндич ці звинувачення відкидав.

Третя декада вересня 2001 р. Поблизу озера Перучац (Західна Сербія) знайдено останки 26 осіб. Повідомлялося, що то були косовські албанці, яких вбили югославські вояки під час операції 1999 року.

Друга декада вересня 2001 р. У с. Батайніца неподалік Белграда виявлено масове поховання. Вже було знайдено тіла щонайменше 270 албанців. Вони були мирними жителями і загинули під час конфлікту в Косово. Трупи пролежали в могилі близько двох років. На кістках є сліди від куль. Деякі трупи сильно обгоріли.

Кінець другої декади листопада 2001 р. У Косово відбулися загальні вибори. Вони були першими з часу виведення з Косово югославських військ два з половиною років тому.

Більшість голосів дістали прихильники поміркованого лідера косоварів, — професора Ібрагіма Ругови. На другому місті — прихильники лідера Демократичної партії, колишнього командувача Визвольної армії Косова Хашима Тачі.

20 листопада 2001 р. Оприлюднено офіційні результати загальних виборів до законодавчих зборів провінції Косово.

За Демократичну лігу, очолювану поміркованим албанським лідером Ібрагімом Руговою, проголосувало близько 46 відсотків виборців. За націоналістичну Демократичну партію Хашима Тачі (колишнього командувача Визвольної армії Косова) проголосувало 25 відсотків виборців.

Початок третьої декади листопада 2001 р. Прем'єр-міністр Союзної Республіки Югославії Драгіша Пешич заявив, що Сербія не має наміру силою тримати Чорногорію у складі федерації.

Третя декада листопада 2001 р. Координатор ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана мав зустрічі з президентом СРІЮ Воїславом Коштуніцею та президентом Чорногорії Міло Джукановичем. Євросоюз був проти відокремлення Чорногорії від Югославії.

У Приштині (Косово) Х. Солана зустрічався з місцевими лідерами. Ібрагім Ругова (керівник Демократичної ліги) висловився за повну незалежність Косово. Х. Солана дав зрозуміти, що світовій спільноті ця ідея не до вподоби.

29 листопада 2001 р. Дунай оголошено безпечним для судноплавства. Вартість очисних робіт становила 25 млн доларів. Більшу частину витрат взяв на себе Євросоюз.

Відсутність навігації на Дунаї приносила щоденно збитки судноплавним компаніям одинадцяти придунайських країн на суму 1 млн доларів.

ООН також фінансувала розмінування Дунаю. Понтонний міст через Дунай ще зберігався. Його прибирали двічі на тиждень, щоб пропустити судна, а згодом прибирали тричі.

Перша декада грудня 2001 р. У Косово розпочала роботу місцева асамблея. У ній албанці мали більшість, а серби — меншість. Найбільше місць було у партії Ібрагіма Ругови. До компетенції асамблеї належали питання повсякденного життя.

Початок другої половини грудня 2001 р. У Белграді відбувся черговий раунд переговорів про майбутнє Союзної Республіки Югославії. У переговорах брали участь президент СРІЮ Воїслав Коштуніца, президент Чорногорії Міло Джуканович, прем'єр-міністр Сербії Зоран Джиндич, координатор Євросоюзу з питань міжнародних зв'язків і безпеки Хав'єр Солана. Євросоюз виступав за збереження «оновленої федерації».

Початок січня 2002 р. У Косово розпочала використовуватися нова валюта «євро» оскільки до цього там вже була в обігу німецька марка.

Початок січня 2002 р. На євро перейшла Чорногорія, оскільки німецька марка ще раніше була запроваджена як своя валюта.

Перша декада січня 2002 р. Вбивство серба у м. Косовська Камініця спричинило спалах насильства. Сталися сутички. Розлючена юрба кидала каміння у миротворців після того як вони заарештували сербського екстреміста в одному з місцевих барів.

Початок лютого 2002 р. Відновлено автономію краю Воеводина. Більшість його населення — угорці. Є там і українська громада. Автономію Воеводини скасовано 1989 року Слободаном Мілошевичем.

Керівництво Євросоюзу заявило, що Югославію приймуть до нього, якщо Сербія і Чорногорія залишатимуться разом.

9 лютого 2002 р. Верховний координатор Євросоюзу з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана відвідав Югославію. Умовляв президента Чорногорії Міло Джукановича, щоб його країна не виходила зі складу Союзної Республіки Югославії.

12 лютого 2002 р. У Міжнародному трибуналі з воєнних злочинів у Гаазі розпочався судовий процес щодо колишнього президента Соціалістичної Республіки Югославії Слободана Мілошевича. Звинувачувався у воєнних злочинах, геноциді, у злочинах проти людяності, скоєних впродовж 1991—1993 років під час конфліктів у Хорватії, Боснії та Косово. Там загинуло 300 тис. осіб. Прокурори мали намір допитати близько 300 свідків. С. Мілошевичу загрозувало довічне ув'язнення. Правочинності Трибуналу він не визнавав.

14 лютого 2002 р. У Міжнародному трибуналі з воєнних злочинів у колишній Югославії було надане слово підсудному — колишньому югославському президенту Слободану Мілошевичу. Перед тим два дні прокурори зачитували звинувачувальний висновок. С. Мілошевич неодноразово заявляв, що не визнає правочинності Гаазького трибуналу. У підсудного-юридична освіта.

18 лютого 2002 р. Колишній президент Югославії Слободан Мілошевич закінчив виступ на свій захист у Міжнародному трибуналі у Гаазі. Від послуг адвоката він відмовлявся, себе винним не визнавав.

4 березня 2002 р. Президентом Косова обрано лідера поміркованої Демократичної ліги Ібрагіма Ругову. Асамблея обрала також прем'єр-міністра і уряд. Прем'єром став лідер Демократичної партії Байрам Реджепі. В уряді, окрім косовських албанців (косоварів), були представники національних меншин, у тому числі серб.

За обрання як І. Ругови, так і Б. Реджепі голосували 88 депутатів з 119.

І. Ругова обіцяв перетворити Косово у квітучу демократичну країну, повністю незалежну від Югославії. Прохав світову спільноту визнати незалежність Косова.

Верховна влада в Косово належала комісару ООН. Він мав право накласти вето на будь-яке рішення місцевого самоврядування.

12—13 березня 2002 р. Координатор Євросоюзу з міжнародних питань та безпеки Хав'єр Солана мав інтенсивні переговори з президентом Союзної Республіки Югославії Воїславом Коштуніцем, президентом Чорногорії Міло Джукановичем та прем'єр-міністром Сербії Зораном Джинджичем про майбутній устрій конфедерації Сербії і Чорногорії. Х. Солана залишився задоволений переговорами.

14 березня 2002 р. Керівники Сербії і Чорногорії домовилися замінити Союзну Республіку Чорногорію на альянс «Сербія і Чорногорія». Договір підписали керівники Сербії, Чорногорії, президент Союзної Республіки Югославії та координатор Європейського Союзу з питань зовнішньої політики і безпеки Хав'єр Солана.

Кінець березня 2002 р. Уряд Сербії ухвалив постанову про видачу Міжнародному трибуналу у Гаазі осіб, звинувачуваних у скоєнні воєнних злочинів. Після видачі колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича сербські власті одержали від США 40 млн доларів фінансової допомоги. Всього було обіцяно надати 120 млн доларів, але за умови співробітництва з Трибуналом.

1 квітня 2002 р. Настав строк початку співробітництва Югославії з Міжнародним Трибуналом у Гаазі. Досі сербські власті не заарештували звинувачених у скоєнні злочинів у Хорватії, Боснії та Косово. США тимчасово призупинили надання фінансової допомоги Югославії.

Прем'єр-міністр Сербії Зоран Джинджич звинувачував президента Югославії Воїслава Коштуніцу в небажанні співробітничати з Гаазьким трибуналом.

Від виконання ультиматуму Конгресу США залежало надання американської економічної допомоги Союзній Республіці Югославії. Уряд Сербії, очолюваний З. Джинджичем, прийняв рішення видати ордери на арешт ряду високопоставлених осіб. Президент Югославії В. Коштуніца виступав проти передачі звинувачених до Гааги, натомість пропонуючи судити звинувачених у Белграді.

9 квітня 2002 р. Парламенти Сербії та Чорногорії ратифікували договір про принципи перевлаштування відносин між Сербією і Чорногорією.

Початок другої декади квітня 2002 р. Парламент Югославії ухвалив закон про співробітництво з Міжнародним трибуналом у Гаазі. Список можливих для видачі Трибуналу осіб обмежувався 33 прізвищами.

Друга декада квітня 2002 р. Головний прокурор Міжнародного трибуналу в Гаазі відвідала Сараєво та Белград. Мала переговори з керівництвом Боснії і Герцоговини та Югославії. Йшлося про видачу Трибуналу осіб, звинувачуваних у воєнних злочинах.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Шість (з 23 осіб), звинувачених Міжнародним трибуналом у Гаазі у вчиненні воєнних злочинів під час розпаду Югославії, вирішили добровільно здатися трибуналу.

22 квітня 2002 р. Колишній начальник генерального штабу югославської армії генерал Драгомир Ойданич з'явився в міністерство юстиції у Белграді для обговорення умов своєї якби у Міжнародний трибунал у Гаазі. Перелік розшукуваних Трибуналом воєнних злочинців містив 23 особи. Поміж них 10 були громадянами Югославії і 13 — боснійськими сербами.

Третя декада квітня 2002 р. До Міжнародного трибуналу у Гаазі добровільно прибув югославський генерал Драгомир Ойданич. Свого часу був начальником генштабу і міністром оборони. Командував югославською армією у Косово впродовж 1998—1999 років. Звинувачувався у масових вбивствах косовських албанців, етнічних чистках тощо. 24 квітня югославські власті передали Міжнародному трибуналу справи 17 осіб, які не захотіли здаватися добровільно.

Початок третьої декади травня 2002 р. Парламент Чорногорії виніс вотум недовіри уряду. Прем'єр-міністр Філіп Вуянович подав у відставку у середині квітня. Свої повноваження передав президенту Чорногорії Міло Джукановичу.

Після підписання угоди про утворення союзної держави Сербія і Чорногорія, прихильники повної незалежності вийшли зі складу уряду Чорногорії

Початок третьої декади червня 2002 р. Головою Соціалістичної партії Сербії обрано Браніслава Івковича. Слободан Мілошевич залишився почесним головою Соцпартії.

Третя декада червня 2002 р. Провідні югославські генерали підтримали рішення президента Воїслава Коштуніци про відправку у відставку начальника Генерального штабу Небойше Павковича. На цю посаду його призначив колишній пре-

зидент Слободан Мілошевич. Генерал Н. Павкович свого часу командував 3-ю армією, яка воювала з косовськими повстанцями.

Червень 2002 р. Федеральний парламент Союзної Республіки Югославія ратифікував Белградський договір від 14 березня 2002 р. Результати голосування:

У нижній палаті (Вічі громадян) — «за» — 74, «проти» — 23;

у верхній палаті (Вічі республіки) — «за» — 23, «проти» — 6;

Парламентарі від Соціалістичної партії Сербії (прихильники колишнього президента Слободана Мілошевича) та християнські демократи Сербії голосували проти ратифікації, оскільки вважали, що Договір спрямований на відокремлення сербського і чорногорського народів.

Третя декада липня 2002 р. Югославія і Євросоюз уклали договір про відбудову мосту через Дунай у м. Новий Сад (автономний край Воєводина). Шести-смуговий автомобільний міст розбомбила 1999 року авіація НАТО. Вартість ремонту оцінювалася в 34 млн євро.

Середина серпня 2002 р. Колишній президент Слободан Мілошевич, якого судив Міжнародний трибунал у Гаазі, відмовився брати участь у виборах президента Сербії. У листі генеральному секретареві Соціалістичної партії Сербії Зорану Анжелковичу С. Мілошевич закликав голосувати за лідера Сербської радикальної партії Воїслава Шешеля.

29 вересня 2002 р. У Сербії відбувся перший тур президентських виборів. На посаду претендували 11 осіб. Серед них були: Воїслав Шешель (радикал), Борислав Пелевич (націоналіст), Вук Дрошкович (демократ), Воїслав Коштуніца (президент Союзної Республіки Югославія), Миролуб Лабус (віце-прем'єр союзного уряду). Результати першого туру виборів:

Воїслав Коштуніца — 31,2 % голосів виборців, Мирослав Лабус — 27,7 %, Воїслав Шешель — 22,5 %. На другий тур президентських виборів вийшли В. Коштуніца і М. Лабус.

13 жовтня 2002 р. Провалився другий тур президентських виборів. Право голосу мали 6,5 млн осіб. На виборчі дільниці з'явилася 45,5 відсотка, тобто менше половини. Вибори були визнані такими, що не відбулися. За Воїслава Коштуніцу проголосувало близько 2 млн чол., а за Мирослава Лабуса — близько 1 млн осіб.

Кінець другої декади жовтня 2002 р. У Чорногорії відбулися парламентські вибори. Перемога на них дісталася коаліції, очолюваній президентом Міло Джукановичем. Коаліція здобула 39 місць з 75.

Прихильники збереження югославської федерації (у складі Сербії і Чорногорії) вибороли 30 місць.

Третя декада жовтня 2002 р. На терміновому засіданні уряду знято з посади директора державного підприємства «Югоімпорт» Йована Чековича та заступника міністра оборони генерала Івана Джакича. Звинувачувалися вони у таємних поставках запасних частин до винищувачів МІГ-21, які виготовляв завод «Оріо» в Бієшніні (сербська частина Боснії і Герцеговині).

Листопад 2002 р. Чорногорія припинила використання динара, як засобу платежу і офіційно перейшла на німецьку марку.

25 листопада 2002 р. Подав у відставку президент Чорногорії Міло Джуканович.

Третя декада грудня 2002 р. Знову не відбулися повторні президентські вибори. На виборчі дільниці прийшли 45 відсотків громадян, які мали право голосу. Чинний президент Воїслав Коштуніца відмовлявся визнати вибори такими, що не відбулися. В. Коштуніца звинувачував застарілий закон та свого давнього опонента Зорана Джинджича. Під час цього туру виборів за В. Коштуніцу проголосували

58 відсотків учасників виборів, а за лідера Радикальної партії Воїслава Шешеля — 36 відсотків.

Третя декада грудня 2002 р. Президентські вибори у Чорногорії визнано такими, що не відбулися, — на виборчі дільниці з'явилося менше 50 відсотків виборців. Повторні вибори призначено на січень 2003 р.

Президентський пост хотіли обійняти 11 претендентів. Найкращі шанси були у Філіпа Вуяновича — чинного спікера парламенту. Його підтримував колишній президент Міло Джуканович. Останній пішов у листопаді 2002 р. з поста президента і став главою уряду.

М. Джуканович і Ф. Вуянович виступали за незалежність Чорногорії від Сербії.

8 грудня 2002 р. Повторні вибори президента Сербії. На виборчі дільниці з'явилися 43 % виборців. Вибори були визнані недійсними. В. Коштуніца зібрав на виборах 57,7 % голосів. Зоран Джинджич і Воїслав Коштуніца конфліктували між собою.

29 грудня 2002 р. Обов'язки президента Сербії розпочала виконувати (у зв'язку із закінченням терміну перебування на посту попереднього президента) спікер парламенту Мічич Наташа.

Колишнього президента Сербії вимагав Міжнародний трибунал у Гаазі.

Третя декада січня 2003 р. Парламент Сербії проголосував за прийняття угоди про союз Сербії і Чорногорії. «За» проголосували 166 депутатів сербської скупщини (парламенту). «Проти» голосували 47 депутатів. Угода надавала Сербії і Чорногорії істотну автономію на 3 роки. Після цього Сербія і Чорногорія могли провести референдуми щодо повної незалежності.

Кінець січня 2003 р. Колишній президент Югославії Слободан Мілошевич скаржився, що не має часу і змоги читати лавину документів, які надає йому Міжнародний трибунал у Гаазі. За один тиждень йому передано 40 тис. сторінок документів, а ще раніше — 300 тис. сторінок та близько тисячі відеокасет.

Слободан Мілошевич вважав Гаазький трибунал нелегітимним. Відмовився від адвоката і свій захист здійснював сам.

4 лютого 2003 р. Скупщина (парламент) Союзної Республіки Югославії схвалила Конституційну хартію державного об'єднання Сербії і Чорногорії. СРЮ припинила своє існування. Залишилося два спільних міністерства — закордонних справ та оборони.

9 лютого 2003 р. Відбувся другий тур президентських виборів у Чорногорії. У голосуванні взяли участь 47 відсотків виборців. Для того, щоб вибори були визнані такими, що відбулися, потрібна участь в них 50 відсотків зареєстрованих виборців. У другому турі брали участь 9 кандидатів. Найбільше голосів набрав кандидат від правлячої коаліції Філіпп Вуянович. Бойкотувала вибори опозиційна Соціалістична народна партія. Отже вибори не відбулися.

Початок третьої декади лютого 2003 р. Лідер крайньої правої Сербської радикальної партії Воїслав Шешель прибув до Гааги щоб постати перед Міжнародним трибуналом у справах воєнних злочинців з колишньої Югославії. Здався Трибуналу добровільно, щоб «розгромити це лиховісне кубло». Від адвоката відмовився. Збирався використовувати трибуну для політичних заяв.

В. Шешелю було пред'явлено 8 звинувачень у злочинах проти людяності, 6 — у порушеннях законів ведення війни, депортаціях, сексуальних злочинах. Всі звинувачення В. Шешель відкидав.

Кінець лютого 2003 р. Обрано скупщину Сербії і Чорногорії. Парламент мав 126 місць, 91 місце належало Сербії, 35 — Чорногорії. Більшість депутатів парламенту були прихильниками прем'єр-міністра Сербії Зорана Джинджика і прем'єр-міністра Чорногорії Міло Джукановича.

7 березня 2003 р. Парламент Сербії і Чорногорії обрав Светозара Марковица президентом Сербії і Чорногорії. Він був кандидатом від правлячої у Чорногорії Демократичної партії соціалістів. Функції президента — переважно представницькі.

Відповідно до Конституційної хартії президент цього державного об'єднання є одночасно і його главою уряду.

12 березня 2003 р. Біля Будинку уряду у Белграді смертельно поранено Зорана Джинджича. 50-річний прем'єр-міністр Сербії помер у лікарні через півгодини після замаху. Власті заявили, що за вбивством стоїть так зване земунське угруповання, очолюване Милорадом Луковичем. Свого часу він очолював підрозділ спеціального призначення сербської поліції «Червоні берети» і був прихильником колишнього югославського президента Слободана Мілошевича.

Було оголошено розшук М. Луковича та його поплічників. У зв'язку з вбивством З. Джинджича було запроваджено надзвичайний стан.

Друга декада березня 2003 р. Уряд Сербії затвердив графік тимчасового виконання обов'язків голови кабінету міністрів. Протягом 17 березня — 25 травня засіданнями уряду мали керувати віце-прем'єри — по тижню кожен. Вони ж підписували рішення та інші документи, ухвалені кабінетом. Віце-прем'єрами були: Небойша Чович, Жарко Корач, Душан Михайлович, Йозиф Каса, Мілодраг Ісков.

Демократична опозиція Сербії вирішила, що кандидата на пост прем'єр-міністра визначить Демократична партія. Саме її лідером був Зоран Джинджич. Головний комітет партії запропонував на пост глави уряду Сербії Зорана Живковича. Він був соратником і другом Зорана Джинджича.

Кінець декади березня 2003 р. Тривали арешти підозрюваних у вбивстві прем'єр-міністра Зорана Джинджича. Затримано 350 чоловік. Поміж них були два керівники «земунської групи» Драган Нінкович і Зоран Вукоевич. Першого урядова заява називала «лідером сербського наркокартелю», а другого «поліцейським, переродженим у злочинця». Було заарештовано і одного із земунських авторитетів, Младена Мічича. Головний підозрюваний — Милорад Лукович переховувався від поліції.

На посту прем'єр-міністра парламент Сербії 18 березня 2003 року затвердив Зорана Живковича. Його заступником призначено Чадоміра Йовановича. У пам'ять про вбитого Зорана Джинджича Демократична партія Сербії вирішила пост лідера партії тримати вакантним до виборів 2004 року.

Третя декада березня 2003 р. Заарештовано колишнього заступника командира спеціального підрозділу поліції (за часів президентства Мілошевича) — Звездана Йовановича. Висувалася версія про те, що саме З. Йованович убив прем'єр-міністра Сербії Зорана Джинджича.

Кінець березня 2003 р. У Белграді поліція застрелила двох головних підозрюваних у вбивстві прем'єр-міністра Зорана Джинджича. Вони належали до «земунського угруповання». Це — Душан Спасович (прізвисько «Албанець») та Мілан Лукович (прізвисько «Кум»). Підозрювані переховувалися в одному з будинків у передмісті. Під час нічного арешту вчинили опір.

У Сербії вже було заарештовано близько тисячі чоловік у ході розслідування вбивства Зорана Джинджича. Поміж них була і невістка колишнього сербського президента Міліца Гаїч.

Перша декада квітня 2003 р. До Інтерполу передано ордер на арешт дружини колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича — Мір'яни Маркович. Її підозрювали у політичних вбивствах (зокрема Йована Стамбаліча). Була інформація про те, що М. Маркович переховувалася у Росії.

3 квітня 2003 р. Прапор Сербії та Чорногорії було піднято перед будинком Ради Європи у Страсбурзі. Це державне об'єднання стало сорок п'ятим членом Ради Європи. Від січня 2001 року Соціалістична Республіка Югославії мала статус «спеціального гостя».

Кінець першої декади квітня 2003 р. Оголошено про припинення розслідування вбивства прем'єр-міністра Зорана Джинджича. Більшість підозрюваних заарештовано. Колишній заступник командира секретного підрозділу «червоні берети» Звездан Йованович 12 березня застрелив Зорана Джинджича.

Третя декада квітня 2003 р. У Сербії скасовано надзвичайний стан. Тривав 42 дні. Його було запроваджено після вбивства прем'єр-міністра Зорана Джинджича. Заарештовано 4,5 тис. чоловік. Порушено 3,7 тис. кримінальних справ. Заарештовано і безпосереднього вбивцю — Звездана Йовановича.

22 травня 2003 р. Колишнього главу уряду і чинного спікера парламенту Чорногорії Філіпа Вуяновича обрано президентом Чорногорії. Досі він виконував обов'язки президента з огляду на свою посаду. Ф. Вуянович був кандидатом від Демократичної партії соціалістів та Соціал-демократичної партії. Вибори проводилися втретє, розпочинаючи з грудня 2002 р. Двоє попередніх виборів визнавалися недійсними, оскільки в них брали участь менше 50 відсотків виборців. Перед третіми виборами парламент скасував це положення. Втретє на вибори прийшли 48 відсотків тих, хто мав право голосу. За обрання президентом Ф. Вуяновича проголосували 63 відсотки виборців. Мав на виборах двох суперників.

Початок червня 2003 р. Президент США Джорж Буш скасував надзвичайний режим, який призвів до запровадження санкцій проти Сербії і Чорногорії. Політика США не змінилася щодо колишнього президента Югославії Слободана Мілошевича, якого судив Міжнародний трибунал у Гаазі та тих, хто був загрозою миру на Заході Балкан, у Македонії, Косово, Боснії та Герцоговині.

Середина листопада 2003 р. Сербія вибирала президента. На виборчі дільниці прийшло 38 відсотків виборців. Вибори були визнані такими, що не відбулися.

За пост глави держави змагалися шість кандидатів. Прогнозувалося, що найкращі шанси у кандидата демократичного блоку Драголюб Мичуновича. Несподівано лідером президентських перегонів виявився Томіслав Ніколич — кандидат від ультранационалістичної Сербської радикальної партії. За нього було подано 1,16 млн голосів. Це більше, ніж у 2002 р. було подано за лідера вказаної партії Воїслава Шешеля.

Початок грудня 2003 р. Колишній президент колишньої Югославії С. Мілошевич висловив намір балотуватися до парламенту Сербії на виборах 28 грудня 2003 р. Він був підсудним на Міжнародному трибуналі у Гаазі.

15 березня 2004 р. Албанці у Косово вбили сербського підлітка. Спалахнули етнічні сутички. Під час сутичок між сербами і албанцями загинуло 28 сербів, було поранено кілька сот людей. Миротворці ООН не могли зупинити розлючені юрби. Один солдат — миротворець загинув. Командування НАТО терміново перекинуло до Косово додаткові підрозділи миротворців. Спалено триста п'ятдесят будинків сербів та два десятки православних храмів.

Понад 10 тисяч чоловік взяли у Белграді участь у демонстрації протесту проти кривавих подій у Косово. Учасники демонстрації вимагали від влади негайно вжити заходів до захисту сербської меншини в Косово.

Березень 2004 р. Мусульмани — албанці витіснили з Косово православне сербське населення краю. Знищено 130 православних святинь.

Третя декада березня 2004 р. У Косовому у масових заворушеннях за кілька днів загинуло 32 чоловіка, у тому числі два солдати — миротворці з контингенту КФОР. Спалено понад 300 будинків, які належали сербам. Поранено близько 1 ти-

сячі людей. НАТО додатково направило до Косова дві тисячі вояків і їх загальна кількість сягнула 20 тис. Понад 3,5 тисячі сербів стали біженцями.

Відповідальність за події у Косовому генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер поклав на албанських екстремістів. Це він заявив виступаючи у столиці краю — Приштині.

Друга декада квітня 2004 р. У Косовому сталася перестрілка між поліцейськими зі складу КФОР. Загинули три поліцейські, у тому числі дві американки. Одинадцять чоловік було поранено. Поліцейські — йорданці відкрили вогонь по американцях на ґрунті суперечки щодо ситуації в Іраку.

2 травня 2004 р. Ввечері добровільно здався поліції Милорад Лукович. Він звинувачувався у вбивстві 12 березня 2003 р. прем'єр-міністра Зорана Джинджича. Після вбивства З. Джинджича М. Лукович переховувався від поліції.

13 червня 2004 р. Відбувся перший тур президентських виборів. Кандидат від націоналістичної Радикальної партії Томислав Ніколіч здобув понад 30 відсотків голосів. Кандидат Демократичної партії Б. Тадич був другим у перегонах і набрав 25 відсотків.

Третя декада червня 2004 р. Відбувся другий тур виборів президента Сербії. Перемога дісталася кандидату демократичних сил Борису Тадичу. Він набрав близько 54 відсотків голосів. Кандидат радикальних націоналістів Томислав Ніколіч зазнав поразки. Б. Тадич вважається одним з найближчих соратників вбитого прем'єр-міністра Зорана Джинджича.

Президент Сербії обирається простою більшістю голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. Вибори вважаються легітимними, навіть, якщо в них взяло участь менше половини громадян, які мають право голосу.

Друга половина вересня 2004 р. Відбулися вибори до місцевих органів влади Сербії. Надзвичайно низькою була явка 34 %. Найбільше голосів здобули кандидати Демократичної партії покійного прем'єр-міністра Сербії Зорана Джинджича і Радикальної партії Воїслава Шешеля, який перебував під судом Гаазького трибуналу.

Початок жовтня 2004 р. Відбулися вибори до місцевих органів влади. Вибори стали першими виборами після краху режиму С. Мілошевича, у 2000 р. Ленарт

Богданович став мером Белграда. Він — представник реформістської Демократичної партії. Свого суперника Олександра Вучича він випередив лише на 2 відсотки. О. Вучич належав до націоналістичної Радикальної сербської партії, яку очолював Воїслав Шешель. Партійний лідер перебував під судом Міжнародного трибуналу у Гаазі. У м. Новий Сад мером став націоналіст. Він випередив демократа лише на одну тисячу голосів.

Друга декада листопада 2004 р. Президент Сербії Борис Тадич виступив проти утворення незалежного Косова. Заявив про необхідність створення національних органів влади на тих територіях Косова, де мешкають серби.

7 січня 2005 р. Прем'єр міністр Сербії Воїслав Коштуніца відвідав, як приватна особа, місто Печ у Косово. Був присутнім на богослужінні з нагоди різдвя Христового. Богослужіння вів глава Сербської православної церкви. Це був перший візит такого високого сербського керівника після того, як Косово фактично вийшло з-під контролю Югославії.

10 січня 2005 р. Тривали демонстрації протесту сербських албанців з долини Пресеви. Кілька днів тому сербські війська застрелили албанського підлітка у прикордонній зоні. Похорони підлітка зібрали 60-тисячний натовп сербських албанців. Вимагали виведення сербських військ з долини Прешеви.

Друга декада квітня 2005 р. Європейська комісія дійшла висновку, що Сербія і Чорногорія готова до переговорів про вступ до Євросоюзу. Про це повідомив у

Страсбурзі комісар ЄС у справах розширення Оллі Рен. Він зазначив, що повноцінні переговори про вступ Сербії і Чорногорії до ЄС розпочнуться після арешту колишнього лідера боснійських сербів Радована Караджича та командувача їхньої армії Ратко Младича.

27 травня 2005 р. У Косовому загинув український миротворець — старшина 1-ї спеціальної роти старший прапорщик Володимир Гаврилович Назаренко. Служив в спільному миротворчому батальйоні «Укр. Полбат» багатонаціональної бригади «Схід» сил КФОР.

Початок третьої декади жовтня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко відвідав Косово. Брав участь у церемонії нагородження відзнаками ООН «За службу миру». Ознайомився з умовами служби миротворчого контингенту. Відвідав Християнський монастир.

153. СИРІЯ

Початок другої декади березня 2001 р. Президент Сирії Башир Асад зустрічає в Дамаску з президентом Єгипту Хосні Мубараком та королем Йорданії Абдаллою. Йшлося про становище на палестинських територіях.

6 травня 2001 р. Папа римський Іоанн Павло II відвідав мечеть Омеядів у Дамаску. Легенда зазначає, що у її фундаменті знаходиться гробниця Іоанна Хрестителя. Закликав ізраїльтян та палестинців установити мир.

7 травня 2001 р. Папа римський Іоанн Павло II у третій день свого перебування на сирійській землі відвідав Голанські висоти. В селищі Ель-Кунейтра посадив оливкове Дерево Миру. Закликав християн, мусульман та іудеїв до примирення. Селище Ель-Кунейтра було зруйноване ізраїльтянами під час війни 1967 року. Згодом було повернуто Сирії. Вона залишила його невідбудованим як пам'ятку про варварство ізраїльтян.

Перша декада грудня 2001 р. Дружина президента Сирії Башира Асада народила первістка у лондонській лікарні. Дружина — уродженка Великої Британії Асма аль-Акхрас.

Третя декада грудня 2001 р. Міністерство закордонних справ Сирії спростило твердження прем'єр-міністра Ізраїлю, про те, що Ірак перекидає свої запаси зброї масового ураження на сирійську територію.

4—5 червня 2002 р. Після кількатижневих рясних дощів зруйнувалася Зейзунська гребля на північному заході Сирії. Затоплено кілька сіл. Щонайменше 28 чол. загинуло.

Третя декада січня 2003 р. На Голанських висотах стався прикордонний інцидент. Один сирійський солдат загинув. Ще одного захопили в полон ізраїльські вояки.

Третя декада березня 2003 р. Ракета з американського винищувача вцілила в пасажирський автобус. Ним з Іраку повертались на батьківщину сирійські громадяни — заробітчани. П'ять пасажирів загинули, десять поранено.

Середина квітня 2003 р. Президент США Дж. Буш закликав уряд Сирії не надавати притулку членам колишнього іракського керівництва.

Середина квітня 2003 р. В Ер-Ряді відбулася нарада лідерів країн Перської затоки, які вважаються союзниками США. Учасники наради закликали США і Велику Британію припинити тиск на Сирію.

Сирія звинувачувалася у переходованні іракського керівництва, розробці та випробуванні зброї масового ураження, зокрема, хімічної. Стурбованість звинуваченнями Сирії з боку США висловив і Генеральний секретар ООН Кофі Аннан.

Початок травня 2003 р. Президент Сирії Башар Асад висловив готовність відновити переговори з Ізраїлем, які були перервані 1999 року з огляду на суперечки з територіального питання. Сирія вимагала, щоб до початку переговорів Ізраїль взяв зобов'язання про своє повернення до кордонів 1967 року.

Початок третьої декади травня 2003 р. Десять радикальних палестинських організацій закрили свої представництва у Дамаску. Керівники організації залишилися у Дамаску, але зобов'язалися не брати участі у політичному житті Сирії. Операції на території Ізраїлю палестинці не збиралися згортати. Радикальне угруповання організувало вибух смертниць в торговельному центрі ізраїльського міста Афула. Окрім терористки загинули ще 3 особи та 18 — дістали поранення.

10 вересня 2003 р. Мухаммад Наджі аль-Отарі очолив уряд.

Друга декада листопада 2003 р. Сенат США схвалив нові санкції проти Сирії. За них ще у жовтні проголосувала Палата представників. Сирія з 80-х років перебувала у американському переліку терористичних держав. На думку американського керівництва Сирія не перешкоджала проникненню терористів до Іраку через 650-кілометровий кордон між двома країнами.

Кінець квітня 2004 р. Терористи підірвали автомобіль, начинений вибухівкою, у столичному районі, де розташовані дипломатичні місії. Під час подальшої перестрілки вбито двох терористів. Ще двох тяжко поранено. Також загинули поліцейський і випадковий прохожий.

Перша половина травня 2004 р. США запровадили економічні санкції щодо Сирії за підтримку міжнародного тероризму і багаторічну окупацію Лівану. Заборонено експорт до Сирії всіх товарів за винятком продовольства та ліків.

Кінець вересня 2004 р. Члена керівництва палестинського угруповання ХА-МАС Ізетдіна аш-Шейха Халіля вбито в Сирії. Бомба була закладена в його автомобіль. Представник ХАМАС звинуватив у вбивстві ізраїльські спецслужби. Керівництво Сирії опублікувало аналогічну заяву.

154. СИНГАПУР

Кінець квітня 2001 р. Власти Сингапуру затримали п'ятьох громадян України за фінансові махінації з використанням фальшивих кредитних карточок. Український банк «Фінанси і кредит» зафіксував факт одночасної оплати товарів на суму в кілька тисяч доларів за однією і тією ж карточкою у різних країнах. Банк «Фінанси і кредит» повідомив про це Службу безпеки України, а вона — сингапурські власті.

3 листопада 2001 р. Партія національної дії вдев'яте поспіль вийшла переможцем на виборах. Вона завоювала 82 місця з 84.

Листопад 2002 р. З Австралією укладено договір про вільну торгівлю товарами і послугами. 2001 року двостороння торгівля сягнула 5 млрд доларів.

8 лютого 2002 р. Помер колишній президент Сингапуру Онг Понг Чеонг.

Березень 2003 р. Адміністрація порту звільнила з роботи 800 працівників. Причина — конкуренція з боку нового порту Ганчунг Пелепас (Малайзія). Таке велике звільнення сталося вперше за 22 роки.

24 вересня 2003 р. У Сингапурі страчено рекордну кількість наркоторговців.

2003 р. Від нетипової пневмонії впродовж року померли 32 особи. Хворіло на неї 200 чол. За цими показниками Сингапур посів четверте місце після Китаю, Гонконгу і Тайваню.

Всесвітня організація охорони здоров'я високо оцінила досягнення Сингапуру у боротьбі з епідемією.

11 лютого 2005 р. Найбільша сингапурська газета «Стрейс Таймс» та американська компанія «Space Adventure» обрала Сингапур для будівництва першого в світі космодрома та навчального центру для підготовки й запуску міжнародних туристів.

Компанія влаштувала запуски космічних туристів Деніса Тіто (США, 2001 р.), Грега Олсена (2004 р.), Марка Шаттлворта (ПАР, 2002 р.). Кожному космічний політ обійшовся в 20 млн доларів.

155. СЛОВАЧЧИНА

Початок другої декади серпня 2001 р. Президент Словаччини Рудольф Шустер разом із сім'єю здійснивав подорож по Амазонці. Поблизу великого портового міста Манаус на президентському катері загорівся двигун. Пожежа охопила судно. Рятувальники зняли з катера президента з сім'єю. Ніхто не потерпів.

Рудольф Шустер вирішив повторити шлях свого батька Алоїса, який подорожував у тих краях в 1927—1928 роках.

Початок другої половини грудня 2001 р. На регіональних виборах переконливо перемогу здобув опозиційний «Рух за демократичну Словаччину». Його очолював колишній прем'єр-міністр Володимир Мечіар. Опозиція здобула перемогу в семи округах. Кандидат від правлячої коаліції переміг лише в одному окрузі Кошице. Активність виборців на цих перших регіональних виборах була невисокою.

Третя декада травня 2002 р. У м. Тренчин відбулася зустріч глав урядів Бельгії, Нідерландів і Люксембургу з представниками Словаччини, Чехії, Польщі та Угорщини. Обговорювалися проблеми міграції та контролю за майбутніми зовнішніми кордонами Європейського Союзу.

Словаччина мала намір витратити 25 млн євро на зміцнення кордонів з Україною.

18 липня 2002 р. У Братиславу доставлено колишнього керівника Словацької таємної поліції Івана Лексу. Він очолював поліцію впродовж 1995—1998 років в уряді Володимира Мечіяра. Піймали його 15 липня в південно-африканському місті Умлоанга-Рокс. «Інтерпол» шукав його повсюди у світі. І. Лексі висувалося 11 звинувачень — спроба підірвати 1998 року штаб Християнсько-демократичної партії, викрадення словаків за кордоном, викрадення Міхала Ковача — сина колишнього президента Словаччини, шахрайство, саботаж, зловживання владою, крадіжка монастирського майна.

Середина серпня 2002 р. На Дунаї була велика повінь. Вона загрожувала Братиславі. У Братиславі оголошено надзвичайний стан.

Третя декада серпня 2002 р. Президент Рудольф Шустер страждав від загадкової недуги. Спочатку йшлося про сонячний удар. Потім у крові були виявлені токсини. З'явилася версія про зумисне отруєння. 26 серпня Петер Шустер — син президента — написав заяву про порушення кримінальної справи за спробу отруїти його батька.

20—21 вересня 2002 р. На парламентських виборах найвагоміших результатів досягла партія колишнього глави уряду Володимира Мечіяра «Рух за демократичну Словаччину». За неї було подано 19,5 % голосів виборців. Порівнюючи з попередніми виборами партія втратила 7,5 % голосів. Демократичний Християнський союз на чолі з Микулатом Дзуриною (діючим главою уряду) здобув голоси 15 % ви-

борців. Демократичний християнський союз належав до Словацької демократичної коаліції, яка стала переможцем на виборах.

Ліберальна партія угорської коаліції одержала 11,2 % голосів. Правоцентристський Християнсько-демократичний рух здобув 8,2 % голосів. Комуністи одержали 6 % і вперше за останні 12 років здобули представництво у парламенті. 5-ти відсотковий бар'єр подолали сім партій.

Третя декада вересня 2002 р. Уряд формувала коаліція Християнсько-демократичного союзу (очолюваного чинним прем'єр-міністром Микулатом Дзуріндою), дрібних партій і новоутвореної партії ліберального типу «Айно» (Так). Про наміри приєднатися до коаліції заявляла і партія «СМЕР». «Рух за демократичну Словаччину» Володимира Мечіяра, хоч і набрав найбільшу кількість голосів на парламентських виборах, врешті-решт опинився в ізоляції.

Листопад 2002 р. Словаччина на празькій зустрічі у верхах НАТО одержала запрошення приєднатися до НАТО.

Грудень 2002 р. Словаччина на зустрічі у верхах Європейського Союзу у Копенгагені одержала офіційне запрошення вступити до Євросоюзу.

Грудень 2002 р. Візит президента Словаччини Рудольфа Шустера в Україну.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Словаччина підписала протокол про вступ до НАТО.

16—17 травня 2003 р. Відбувся дводенний референдум про вступ до Євросоюзу. Протягом двох днів на дільниці з'явилися 52 відсотки виборців. 92 відсотки учасників голосування висловились за приєднання до Євросоюзу.

Перша декада квітня 2004 р. У першому турі президентських виборів перемогу здобув колишній прем'єр-міністр Володимир Мечіяр. Він набрав понад 30 відсотків голосів. На другому місті виявився його колишній політичний соратник Іван Гашпарович. Едуард Кукан, — кандидат правоцентристської коаліції, — вибув з президентських перегонів.

Друга половина квітня 2004 р. На другому турі президентських виборів на пост глави держави обрано Івана Гашпаровича. За нього віддали свої голоси близько 60 відсотків виборців, а за його суперника — колишнього прем'єр-міністра Володимира Мечіяра — близько 40 відсотків.

І. Гашпарович — юрист. Свого часу був генеральним прокурором Чехословаччини. Після відокремлення Словаччини очолював її парламент. Вважався правою рукою прем'єр-міністра В. Мечіяра. Два роки тому відійшов від партії «Рух за демократичну Словаччину» В. Мечіяра і створив власну «Рух за демократію».

І. Гашпарович прийнятніший для Заходу ніж В. Мечіяр, який вважався занадто авторитарним.

15 червня 2004 р. Інаугурація президента Івана Гашпаровича.

1 травня 2004 р. Країна стала членом Європейського Союзу.

156. СЛОВЕНІЯ

15 жовтня 2000 р. Треті парламентські вибори за часів незалежності. Перемогу здобула Партія ліберальної демократії, яку очолював колишній прем'єр-міністр Словенії Янез Дрновшек. Вона набрала 37,9 % голосів. Коаліція консервативних партій на чолі з діючим тоді прем'єр-міністром Андреем Баюком набрала близько 32 % голосів виборців. Центро-ліві партії завоювали 2/3 місць у парламенті, що мав 90 депутатів.

10 листопада 2002 р. Перший тур президентських виборів. Чинний тоді президент Словенії Мілан Кучан уже відбув два президентських строки. Права балотуватись на третій термін він не мав.

1 грудня 2002 р. Перемога у другому турі президентських виборів дісталася лідеру партії Ліберальна демократія 52-річному Янезу Дрновшеку. За нього проголосувало 56 % виборців. За його опозиційну суперницю Барбару Брешгар проголосували 40 % виборців.

11 грудня 2002 р. Прем'єр-міністром став Антон Рок.

22 грудня 2002 р. Відбулася інаугурація президента Яна Дрновшека.

Листопад 2002 р. На зустрічі НАТО у верхах у Празі Словенія одержала офіційне запрошення вступити до НАТО.

12—13 грудня 2002 р. На зустрічі Євросоюзу у верхах у Копенгагені Словенія одержала офіційне запрошення до вступу у Європейський Союз.

Кінець березня 2003 р. У Брюсселі Словенія підписала протокол про вступ до НАТО.

23 березня 2003 р. Відбувся референдум про вступ до Євросоюзу та НАТО. Прем'єр-міністр Антон Пол заявив, що дуже задоволений результатами голосування (89,6 % «за» вступ до ЄС; 66 % «за» вступ до НАТО). Результати референдуму схвалені лідерами НАТО і Євросоюзу. Словенія стала першою з колишніх югославських республік, яка здобула шанс приєднатися до обох міжнародних союзів.

Перша половина серпня 2003 р. Була надзвичайно велика спека. Такої не було впродовж останніх ста років.

9 листопада 2004 р. Янез Янса став главою уряду.

157. СОЛОМОНОВІ ОСТРОВИ

2000 р. Укладено угоду про припинення 2-річного антиімміграційного етнічного конфлікту. Сільська місцевість контролювалася «Рухом визволення Ісатабу». Міські райони знаходилися під контролем воєнізованих груп.

Грудень 2001 р. Відбулися парламентські вибори.

17 грудня 2001 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Аллан Кемакеза. За іншими даними це трапилося 5 грудня. Він змінив на посту Манассека Согавару.

Грудень 2002 р. Поліцейські взяли під приціл резиденцію А. Кемакези. Вимагали від уряду країни і Великої Британії надіслати у січні 2003 року комісара поліції для реорганізації місцевої поліції.

158. СОМАЛІ

Жовтень 2000 р. Уряд повернувся до столиці — м. Могадішо.

Грудень 2001 р. Опозиційні уряду фракції підписали мирну угоду.

Друга декада грудня 2001 р. У Сомалі перебували представники американських спецслужб. Вони вели пошук терористів, пов'язаних з «Аль-Каїдою».

Друга декада січня 2002 р. Представник Міжнародного центру боротьби з піратством (його штаб-квартира знаходиться у столиці Малайзії — місті Куала-Лумпурі) повідомив, що 14 січня пірати напали на вантажне судно у територіальних водах Сомалі. Із зовнішнім світом екіпаж міг зв'язатись 17 січня. У складі екі-

пажу судна було 8 громадян України. Пірати вимагали викуп. 18 січня з Парижу до Сомалі відбув адвокат судоплавної компанії з метою врегулювання інциденту. До сомалійського узбережжя взяли курс французькі військові кораблі, які знаходились у водах Індійського океану.

1 квітня 2002 р. Створено «Державу південно-західного Сомалі» зі столицею у місті Байода. Її президентом став Хассан Мохамед Нур.

12 листопада 2001 р. Посаду прем'єр-міністра Сомалі обійняв Хассан Абшир Фарах.

Початок червня 2002 р. Зазнав катастрофи вантажний літак Ан радянського виробництва. Обидва пілоти літака були громадянами України. Літак заходив на посадку, зачепився за верхівки дерев, загорівся і впав у ліс.

Початок другої декади серпня 2002 р. Біля узбережжя Сомалі пірати захопили британський танкер. Прямував він з Дубая до Південної Африки. Поміж членів команди були і громадяни України. Приблизно 15 піратів причалили до танкера на трьох катерах. Пірати захопили команду у заручники. Вимагали мільйон доларів за її звільнення. Велика Британія спрямувала до району інциденту свій фрегат.

15 жовтня 2002 р. В Ельдореті (Кенія) розпочалася національна конференція з примирення у Самалі. Фракції мали Мусе Суді, Омар Фініш, Мохамед Дхере. Конференція тривала до червня 2003 р. Замість 300 делегатів на неї прибуло 900 чол.

14 жовтня 2004 р. Президентом став Юсуф Ахмед.

5 листопада 2004 р. Уряд очолив Алі Мухаммад Гелі.

Кінець першої декади лютого 2005 р. У Могадішо вбито кореспондентку «Бі-Бі-Сі» Кет Кейтон. Вона була розстріляна біля готелю. Там вона зупинилася зі своїм колегою Пітером Грессом.

21 жовтня 2005 р. За 90 миль від узбережжя Сомалі пірати захопили теплохід «Панагія». На його борту перебувало 22 громадянина України. Нападники вимагали викуп 700 тис. доларів.

Третя декада жовтня 2005 р. Точилася збройна боротьба між різними угрупованнями за контроль над столицею — Могадішо та південними районами Сомалі.

Середина листопада 2005 р. Пірати вже місяць тримали в заручниках 22 українських моряків. Пірати вимагали 700 тис. доларів викупу. Переговори про звільнення моряків йшли важко.

27 листопада 2005 р. У ніч проти цього дня судно «Панагія» з українською командою на борту залишила територіальні води Сомалі. «Панагію» супроводжував французький корвет. 22 українських моряки були заручниками піратів з 8 жовтня 2005 р. Про умови, за яких відбулося звільнення заручників, не повідомлялося.

159. СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

Початок січня 2001 р. Розпочав свою діяльність Конгрес США 107-го скликання. До присяги було приведено 134 члени Палати представників, 34 сенатори. 41 конгресмен та 11 сенаторів були обрані вперше. Одне місце у Палаті представників залишалось вакантним з огляду на смерть у грудні 2000 року представника Каліфорнії демократа Джуліана Діксона. Дружина 112-го президента США — Гілларі Родем Клінтон стала сенатором.

Палата представників мала 221 республіканця, 210 демократів та двох незалежних кандидатів. У Сенаті демократів і республіканців було порівну — по 50.

20 січня 2001 р. У Вашингтоні відбулася інаугурація сорок третього президента США — Дж. Буша-молодшого. Урочистоті розпочалися 19 січня. Після інаугурації він затвердив список членів свого уряду і передав його для схвалення Сенату.

Фахівці підрахували, що попередній президент Б. Клінтон одержував найменшу платню серед всіх американських президентів, якщо враховувати інфляцію та ряд інших чинників. Номінальна зарплата Б. Клінтона становила 219 тис. доларів. 27-й американський президент Уільям Тафт був найбагатшим. Його платня в 75 тис. доларів на початок 2001 року означала півтора мільйони доларів.

28 січня 2001 р. Віце-президент США Річард Чейні заявив, що США скористуються правом виходу з Договору про протиракетну оборону (укладеного 1972 р. керівниками США і СРСР — Р. Ніксоном і Л. Брежнєвим), якщо не вдасться домовитися з Росією про його модифікацію.

Адміністрація президента США Дж. Буша вважала договір головною перешкодою для створення і розгортання національної системи протиракетної оборони США.

5 лютого 2001 р. У Нью-Йорку розпочався суд над йорданцем, американцем, саудоаравійцем і танзанійцем. Звинувачувалися у причетності до терористичних актів, вчинених 1998 року біля посольства США в Кенії і Танзанії. Тоді загинуло 228 чоловік.

Перша декада лютого 2001 р. Озброєний пістолетом 47-річний бухгалтер Роберт Пікет з містечка Коннерсвілл (штат Індіана) намагався проникнути за паркан Білого дому. У резиденції саме перебували президент Дж. Буш та віце-президент Річард Чейні. Президентська охорона поранила Р. Пікета в коліно. Поранення було тяжким. У лікарні університету ім. Дж. Вашингтона Р. Пікету зробили операцію.

Перша декада лютого 2001 р. Сенат ухвалив закон про сплату Сполученими Штатами Америки 582 млн доларів Організації Об'єднаних Націй у рахунок заборгованості, яка сягала 962 млн доларів. США наполягали на реформуванні структур ООН, скороченні апарату чиновників, зменшенні американської частки в оплаті міжнародних миротворчих операцій.

9 лютого 2001 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд назвав «жахливим випадком» зіткнення американського човна «Грінвілл» з японським риболовним судном «Ехіме-мару».

Трагедія сталася коли підводний човен спливав на поверхню під час планових навчань у Тихому океані за 16 км. на південь від Перл-Харбора. На борту японського судна перебувало 35 чоловік, у тому числі учні морехідного училища. 12 осіб отримали поранення, 9 осіб вважалися зниклими без вісти, 26 осіб врятувала американська берегова охорона.

За інцидент міністр оборони США вибачився. Повідомив, що капітана човна Скотта Уеддла знято з посади.

США пообіцяли надати матеріальну допомогу всім потерпілим та їх сім'ям.

Згодом капітана американського човна Скотта Уеддла судили за недбалство. Свою провину він визнав. Під час підняття на морську поверхню у рульовому відсіку підводного човна знаходилися сторонні особи, а 9 з 12 підводників не знаходилися на своїх постах. Американський підводний човен належав до типу «Лос-Анджелес».

Лютий 2001 р. Близько 250 чол. заявили, що хотіли б бути присутніми при страті Тимоти Маквея. Це він влаштував 1995 року вибух в Оклахомі, у результаті якого загинуло 168 осіб. Власті надіслали 1100 потерпілим та родичам загиблих запити про бажання бути присутніми. Кількість бажаючих виявилася несподівано великою. У федеральній в'язниці було лише 8 місць для глядачів.

Середина лютого 2001 р. Речник Державного департаменту США Річард Бучер висловив стурбованість відсутністю в Україні прогресу в розслідуванні справи про зникнення Георгія Гонгадзе.

Друга декада лютого 2001 р. Біля північного узбережжя острова Оаху (Гавайський архіпелаг) зазнали катастрофи два військові вертольоти. На борту одного вертольота перебувало 6 осіб і всі вони загинули. 9 осіб перебувало на борту іншого вертольота. Всі залишилися живими, але дістали поранення. Вертольоти впали в океан за 200 м. один від одного. Вертольоти брали участь у маневрах.

Друга декада лютого 2001 р. Сервери електронної пошти вразив новий комп'ютерний вірус. Зловмисник пропонував користувачам відкрити додаток до свого послання, де містилося фото російської тенісистки Ганни Курнікової. На цьому піймалися мільйони користувачів.

20 лютого 2001 р. Окружний суд у м. Александрія (штат Вірджинія) розпочав розгляд справи співробітника Федерального бюро розслідувань Роберта Філіппа Хансена. Він звинувачувався у багаторічному шпигунстві на користь колишнього СРСР, а згодом — Російської Федерації. Працював у ФБР впродовж 27 років. Півтора десятки років був шпигуном. Повідомив росіянам про методи електронного стеження за дипломатичними місіями в США. Разом з іншим шпигуном — Олдріджем Еймсом розкрив кількох осіб, які шпигували на США. Декого з американських шпигунів було розстріляно.

За словами директора ФБР Луїса Фрі Р. Ф. Хансен одержав за своє шпигунство 1,4 млн доларів, а також інші цінності, зокрема діаманти.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Державний секретар США Колін Пауелл під час зустрічі у Вашингтоні з представником міністерства закордонних справ КНР висловив незадоволення участю китайських фахівців у роботах на військових об'єктах Іраку. Китайці, зокрема, допомагали прокласти оптоволоконні кабелі на об'єктах протиповітряної оборони.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Президент Дж. Буш призначив представником США в ООН відомого дипломата 61-річного Джона Негропonte. У дипломатичному ранзі США цей пост поступається лише посаді державного секретаря. Дж. Негропonte змінив на посаді Річарда Холбрука.

27 лютого 2001 р. Президент Дж. Буш виступив на спільному засіданні обох палат Конгресу США — Сенату і Палати представників. Програмна промова стосувалася, передусім, внутрішньополітичних питань (федерального бюджету, скорочення податків, реформи освіти і соціального забезпечення).

Кінець першої декади березня 2001 р. Суддя Бруклінського суду США Віктор Погорельський повідомив, що державний секретар російсько-білоруського союзу Павло Бородин залишатиметься в ув'язненні впродовж розгляду питання про його можливу екстрадицію до Швейцарії. Адвокати П. Бородіна прохали дати можливість своєму клієнту оселитись у Манхеттені (район Нью-Йорка) в готелі чи в будинку, що належить православної церкви.

Кінець першої декади березня 2001 р. Генеральний секретар НАТО Джордж Робертсон заявив, що побоювання Росії та уряду європейських країн щодо створення Сполученими Штатами Америки національної системи протиракетної оборони будуть розвіяні.

Створення такої системи не подобалося Росії, яка вважала, що це може призвести до відновлення «холодної війни».

Кінець другої декади березня 2001 р. До Вашингтону прибув прем'єр-міністр Ізраїлю Арієль Шарон. Основні теми переговорів: ізраїльсько-палестинський конфлікт, тероризм, Ірак, поставки російської зброї Іракові.

Початок третьої декади березня 2001 р. З США вислано групу російських дипломатів. Їх звинувачували у шпигунстві.

Початок квітня 2001 р. Президент США Дж. Буш зажадав негайного повернення розвідувального літака, що здійснив вимушену посадку на острові Хайнань після зіткнення з китайським винищувачем. Дж. Буш попередив, що зволікання призведе до різкого погіршення американсько-китайських відносин.

Усі 24 члени екіпажу були здорові. Американські дипломати мали з ними зустріч.

Голова КНР Цзянь Цземінь вимагав від США офіційних вибачень за інцидент.

Представник Пентагону контр-адмірал Грегорі Коудлі заявив, що літак виконував звичайне відкрите спостережувальне й розвідувальне завдання і не порушував норм міжнародного права. Зіткнення сталося в міжнародному повітряному просторі. Китай вважав ту ділянку своєю економічною зоною.

Початок квітня 2001 р. Державний секретар США К. Пауелл висловив жаль з приводу загибелі пілота китайського винищувача, який зіткнувся з американським розвідувальним літаком. К. Пауелл відмовився офіційно вибачитися, на чому наполягало китайське керівництво.

Китайські фахівці обстежили електронну апаратуру літака і отримали чимало цінної інформації. Найціннішу апаратуру літака екіпаж встиг знищити.

Перша декада квітня 2001 р. Віце-президент США Річард Чейні відмовився офіційно вибачитися перед Китаєм за зіткнення з американським розвідувальним літаком. Державний секретар К. Пауелл знову висловив жаль з приводу загибелі китайського льотчика, але ще раз нагадав, що зіткнення сталося у міжнародному повітряному просторі.

Президент Дж. Буш надіслав особистого листа вдові загиблого китайського льотчика.

Затягування кризи довкола літака погіршувало американсько-китайські відносини. Збільшувалася кількість американських конгресменів, які висловлювалися за відновлення поставок сучасної зброї Тайваню та проти прийому КНР до Світової організації торгівлі (СОТ).

Початок другої декади квітня 2001 р. У м. Цінциннаті (південь штату Огайо) білий поліцейський застрелив 29-річного афроамериканця Тімоті Томаса. Юнак розшукувався за 14 правопорушень. Інцидент спровокував нові правопорушення серед афро-американської молоді. Її юрби громили магазини, підпалювали автомобілі. Для приборкання натовпу поліція застосувала водомети та сльозогінний газ. З півсотні людей дістали поранення. Кілька десятків осіб затримано.

Друга декада квітня 2001 р. 65 відсотків жителів штату Міссісіпі висловилися під час референдуму за збереження свого прапора. Це означало збереження символіки Конфедерації часів громадянської війни 1861—1865 років.

Початок травня 2001 р. У Каліфорнії заарештовано 11 членів українського злочинного угруповання. Воно виконувало нелегальну переправку громадян України через мексиканський кордон до США. Піймали не всіх правопорушників — 8 перебували у розшуку.

За даними прокуратури Лос-Анджелеса з України до США було переправлено щонайменше дві тисячі українців.

10 травня 2001 р. Суд у Цінциннаті (штат Огайо) розпочав розгляд справи білошкірого поліцейського Стівена Роуна. 7 квітня він застрелив афроамериканського юнака Тімоті Томаса. Поліцейського звинувачували у ненавмисному вбивстві та відмові співробітничати зі слідством.

Друга декада травня 2001 р. Берегова охорона США затримала судно з тринадцятьма тоннами героїну. Екіпаж судна — українсько-російський (8 українців та

2 росіяни). Корабель мав прапор Бейку. Його було виявлено за 1500 миль від узбережжя США і притягнуто на буксирі у м. Сан-Дієго. Вулична вартість виявлених у паливних баках судна наркотиків становила 500 млн доларів.

Кінець травня 2001 р. Окружний суд Нью-Йорка визнав чотирьох ісламських терористів причетними до вибухів у посольствах США в Кенії і Танзанії, що сталися 1998 року.

Підсудних було визнано винними за всіма 302 пунктами звинувачення. Встановлено, що безпосередніми виконавцями терактів були 24-річний Мохаммед Рамад Дауд ель-Сахалі (підданий Саудівської Аравії) та 27-річний Халфан Хаміз Мохаммед (громадянин Танзанії).

Двома іншими терористами були 40-річний Вадіх ель-Хейджа (американець ліванського походження) та 36-річний Мохаммед Садик Одех (підданий Йорданії).

Перша декада червня 2001 р. На нараді міністрів оборони країн НАТО у Брюсселі міністр оборони США Доналд Рамсфелд обгрунтував позицію США щодо розгортання національної системи протиракетної оборони.

Початок другої декади червня 2001 р. Китайське керівництво дозволило 24 американським льотчикам з розвідувального літака повернутися на батьківщину. Літак «Боїнг-737» доставив їх з острова Хайнань (де вони перебували 11 днів) на американську військову базу на острові Гуам в Тихому океані. Потім вони прибули на Гаваї.

Звільнення відбулося після того як президент США Дж. Буш і держсекретар США надіслали міністерству закордонних справ Китаю листа і висловили глибокий жаль у зв'язку із загибеллю китайського льотчика. США своєї провини не визнали і вибачення не попросили.

Початок другої декади червня 2001 р. Президент США Дж. Буш розпочав свою поїздку по країнам Європи.

Відвідав Іспанію, штаб-квартиру НАТО у Брюсселі, Гетеборг (Швеція). Там була зустріч у верхах Євросоюзу. Кінцевим пунктом було місто Любляна — столиця Словенії.

Демонстранти у Мадриді критикували США за вихід із Кіотського протоколу про охорону довкілля, розгортання національної системи протиракетної оборони та небажання скасувати смертну кару.

Друга декада червня 2001 р. У Брюсселі Дж. Буш зустрівся з керівниками країн — членів НАТО. Запевнив, що США не форсуватимуть створення систем протиракетної оборони і консультуватимуться із союзниками, Росією та Китаєм.

Друга декада червня 2001 р. Окружний суд Нью-Йорка ухвалив вирок 24-річному підданому Саудівської Аравії Мохаммеду ель-Сахалі. Його засуджено на довічне ув'язнення.

Друга декада червня 2001 р. Президент США Дж. Буш і президент Росії В. Путін зустрічалися у Люблянській столиці Словенії. Американський президент розповідав російському про національну програму протиракетної оборони.

На півдні країни вирував тропічний ураган «Алісон». Тайфун спричинив сильні повені в Техасі, Луїзіані, Міссісіпі, Алабамі, Флориді. Загинуло понад 20 осіб. Закрито аеропорт у столиці Флориди — місті Таллахассі. Багато вулиць було під водою.

Третя декада червня 2001 р. В штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку відкрилася міжнародна конференція зі СНІДу. В ній брали участь представники 180 країн. Впродовж 20 років від хвороби у світі померло 50 млн чоловік. На планеті налічувалося 36 млн ВІЛ-інфікованих. Поміж них 36 млн осіб в Африці.

26 червня 2001 р. Сесія Генеральної Асамблеї ООН продовжувала обговорювати проблеми боротьби зі СНІДом. Початок дебатів було відкладено на 2,5 години

після протесту делегацій Росії, Білорусії, Китаю, Куби та кількох африканських країн проти участі у роботі сесії представників американської організації гомосексуалістів.

Третя декада червня 2001 р. Президент США відклав на півроку набрання чинності закону про переведення посольства США в Ізраїлі з Тель-Авіва до Єрусалима.

Кінець червня 2001 р. Генеральна Асамблея ООН обрала Кофі Аннана генеральним секретарем ООН на новий 5-річний термін. Відрахунок нового терміну розпочався 1 січня 2002 року.

Перша декада липня 2001 р. Хірурги однієї з клінік міста Луїзвілл (штат Кентуккі) виконали першу у світі операцію зі вживлення механічного серця.

Початок другої декади липня 2001 р. Восьмирічному Джессі Ербогесу приши-то руку, відкушену акулою. Вона напала на хлопчика коли він перебував по коліна у воді за кілька метрів від берега у Флориді.

2000 року у Флориді було зареєстровано 34 напади акул.

Початок другої декади липня 2001 р. Суд у Нью-Йорку засудив до довічного ув'язнення без права на помилування 27-річного Халфана Хатіза Мохаммеда. Його було визнано винним у причетності до вибуху 1998 року в американському посольстві у Дар-ес-Саламі. Засуджений заявив, що ні про що не шкодує.

Третя декада липня 2001 р. Під час зустрічі у верхах «великої вісімки» президент США і Росії домовилися пов'язати переговори про скорочення стратегічних наступальних озброєнь з планами США розгорнути протиракетну оборону. Дж. Буш виступав за значне скорочення американських і російських ядерних арсеналів.

6 серпня 2001 р. Видавництво Альфреда Кнопфа запропонувало рекордну суму колишньому президенту Б. Клінтону за його мемуари — 10 млн доларів.

Початок другої декади серпня 2001 р. Президент США Дж. Буш під час телевізійного виступу повідомив про намір дозволити державне фінансування наукових досліджень, пов'язаних з клонуванням людини. Банк ембріонних клітин у США налічував 100 тисяч зразків. Президент вважав, що дослідження допоможуть знайти шляхи лікування тяжких недуг, зокрема, хвороб Альцгеймера і Паркінсона.

Друга декада серпня 2001 р. Заплановане на 15 серпня судове засідання у справі колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка, який перебував під арештом у США, перенесено на 7 вересня. Причина перенесення не оприлюднювалася.

П. Лазаренко звинувачувався у вчиненні 31 злочину. Їх розслідування впродовж трьох років виконувало Федеральне бюро розслідувань.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Поліція штату Каліфорнія розшукувала 27-річного іммігранта з України Миколу Солтиса. М. Солтис зарізав свою вагітну дружину. Потім поїхав у гості до дядька. Після вечері зарізав дядька і тітку та двох їхніх дітей — дев'ятирічну дівчинку та дворічного хлопчика. З місяця злочину втік зі своїм 3-річним сином, якого згодом зарізав.

М. Солтис переїхав до США за наполяганням своєї дружини. В Україні був швецем. Отримати відповідну ліцензію у США йому не вдалося. З дружиною сварився. Кілька разів його забирала поліція за побиття дружини. В Україні М. Солтиса до армії не брали у зв'язку з проблемами з психікою.

31 серпня 2001 р. У м. Сакраменто (штат Каліфорнія) затримано вихідця з України Миколу Солтиса. Звинувачувався у вбивстві шістьох своїх родичів, у т. ч. дружини та 3-річного сина. Винагорода за його піймання зростає з 10 до 120 тисяч доларів. Брат М. Солтиса повідомив поліцію, що він ховається у будинку матері на околиці Сакраменто. У записці, залишеній у машині, М. Солтис пояснював свій

вчинок зайвою балакучістю своїх родичів. Повідомлялося, що вбивця страждав від сильного фізичного розладу.

Початок вересня 2001 р. Прокуратура штату Каліфорнія звинуватила вихідця з України Миколу Солтиса у вбивстві своєї вагітної дружини, сина та ще чотирьох родичів. Вбивство було вчинено 20 серпня.

Перша декада вересня 2001 р. У м. Філадельфія (штат Пенсільванія) відкрилася міжнародна конференція щодо СНІДу. У ній брали участь понад 1 тис. медиків, біологів та представників суміжних наук. Обговорювалася можливість створення вакцини проти СНІДу.

11 вересня 2001 р. О 8.45 захоплений терористами літак «Боїнг-747» авіакомпанії «Амерікен ерлайнс», який здійснював рейс з Бостону до Лос-Анджелеса, врізався у північну вежу Всесвітнього торговельного центру у Нью-Йорку. Вежа впала о 10.29.

11 вересня 2001 р. Захоплений терористами літак «Боїнг-747» авіакомпанії «Юнайтед ерлайнс», що виконував рейс з Бостона до Лос-Анджелеса, о 9.06 врізався у південну вежу Всесвітнього торговельного центру у Нью-Йорку. О 10.00 вежа впала. Загинули сотні працівників, а також поліцейські та пожежники, які прибули для порятунку. Під уламками приміщень Всесвітнього торговельного центру загибло понад 3 тис. чол.

11 вересня 2001 р. Літак «Боїнг-747», якого захопили терористи і який летів з Вашингтона до Лос-Анджелеса о 9.40 впав у Вашингтоні на західну частину приміщення Міністерства оборони. Загибло 189 чол., у тому числі 64 пасажери літака.

11 вересня 2001 р. Захоплений терористами літак авіакомпанії «Амерікен ерлайнс», що летів з Нью-Джерсі до Сан-Франциско, о 10. 06 впав на покинуту шахту неподалік міста Піттсбурга.

11 вересня 2001 р. Близько 9 години ранку в один із 110-поверхових хмарочосів Міжнародного торговельного центру в Нью-Йорку врізався літак, а через 18 хвилин ще один літак у другий хмарочос-близнюк. Обидва хмарочоси впали. Згодом упав і 47-поверховий будинок. У Центрі, за оцінками, перебувало понад 25 тис. осіб.

Упродовж години сталося ще два теракти. У Вашингтоні літак врізався у Пентагон. Частина будинку була знищена.

Літаки разом з пасажирями були захоплені терористами. На кожному літаку було 3—6 терористів, озброєних ножами. Пілоти-терористи здобули освіту в одному з льотних училищу Флориди. Терористи — вихідці з Близького Сходу. На одному із літаків знаходилася дружина міністра юстиції США. По мобільному телефону вона встигла зателефонувати своєму чоловіку та повідомити, що терористи озброєні ножами.

За станом на 17 вересня зниклими безвісти числилися 5097 осіб. За словами мера Нью-Йорка Р. Джуліані з-під руїн торговельного центру видобуто 180 трупів і 115 з них упізнано.

Загинули також усі 266 пасажирів та членів екіпажів, які перебували на борту чотирьох літаків, викрадених терористами.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Президент США підписав резолюцію Конгресу, яка дозволяла застосувати військову силу проти організаторів терористичних актів, скоєних 11 вересня у Нью-Йорку та Вашингтоні. Військово-повітряні сили та підрозділи морських піхотинців приведено у стан повної бойової готовності.

Група бізнесменів оголосила винагороду в один мільярд доларів тому хто допоможе знешкодити Осаму бен Ладена.

У США затримано 75 осіб у зв'язку з терактами. Офіційно вони звинувачувалися у порушеннях імміграційного законодавства. Ще чотири особи перебували під вартою як важливі свідки.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Авіаносець «Теодор Рузвельт» вийшов з бази військово-морського флоту у Норфолку (штат Вірджинія) і взяв курс на Середземне море. Президент Дж. Буш підписав закон про використання 40 млрд доларів бюджетних коштів на подолання наслідків терактів 11 вересня 2001 р.

14 вересня 2001 р. Власти оприлюднили перелік всіх 19 терористів, які брали участь у терактах 11 вересня 2001 р.

Тропічний ураган «Габрієлла» налетів на Флориду. Завдав великої шкоди і викликав повінь у центральній частині штату.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Вперше за 56 років існування Організації Об'єднаних Націй було перенесено на невизначений термін відкриття чергової Генеральної Асамблеї ООН.

Початок третьої декади вересня 2001 р. У Нью-Йорку відкрилася сесія Генеральної Асамблеї ООН. Мала відкритися раніше, але цьому зашкодили терористичні акти, скоєні у США 11 вересня. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан закликав держави-члени ООН з проханням припинити допомогу терористичним організаціям та координувати дії у боротьбі з міжнародним тероризмом.

Третя декада вересня 2001 р. Термінова нарада міністрів оборони дев'ятнадцяти країн-членів Північноатлантичного альянсу завершилася у Брюсселі. США представляв заступник міністра оборони Пол Вулфовец. США звернулися до кожної країни НАТО про допомогу в міжнародній операції проти тероризму.

Міністр оборони Росії Сергій Іванов на брюссельському засіданні постійної координаційної наради Росія-НАТО обіцяв тісніше співробітництво в боротьбі з міжнародним тероризмом.

У штаті Вашингтон затримано трьох осіб з підробленими дозволами на перевезення токсичних і вибухових речовин. Сімох іммігрантів з Іраку з фальшивими документами затримано у штаті Вірджинія. Слідчі Федерального бюро розслідувань продовжували допит заарештованого Мохаммеда Абді. Його ім'я і телефонний номер було виявлено в записнику одного з терористів, що атакував Пентагон.

Третя декада вересня 2001 р. Оголошена мобілізація додаткових 5 тисяч запаніків у зв'язку з підготовкою антитерористичної операції.

Державний секретар Колін Пауелл пообіцяв найближчим часом оприлюднити докази причетності до терактів Осамі бен Ладена та його організації «Аль-Каїда».

Третя декада вересня 2001 р. Тривала підготовка до широкомасштабної антитерористичної операції. Її первісна назва була «Безмежна справедливість». Назву змінили на «Стійку свободу», оскільки перша назва ображала мусульман, які вважали, що безмежна справедливість — прерогатива лише Аллаха.

Дж. Буш наказав заморозити банківські рахунки, що належали Осамі бен Ладену, його організації «Аль-Каїда» та іншим терористичним організаціям.

Держсекретар США Колін Пауел заявив, що талібанівський Афганістан може уникнути удару з боку США, якщо видасть Осаму бен Ладена і його оточення та ліквідує табори підготовки терористів.

Кінець вересня 2001 р. Президент США Дж. Буш надав виняткові повноваження двом генералам військово-повітряних сил — Ларрі Арнольду та Нортону Шварцу. Їм дозволялося віддавати накази про ліквідацію захоплених терористами пасажирських літаків, які загрожують безпеці американських міст. Досі такі накази мав право віддавати лише президент США. Близько 100 винищувачів були готові для підняття у повітря і атакувати цілі у повітряному просторі США.

США продовжували готуватися до антитерористичної операції. У районі Перської затоки зосереджено 40 американських і британських кораблів.

30 вересня 2001 р. Канадський літак «Боїнг-767» з 148 пасажирами на борту виконував рейс Лос-Анжелес — Торонто. Невдовзі після злету повернувся до аеропорту у супроводі двох винищувачів. Іранець Джавід Нахгані спровокував це. Іранець після злету літака пішов до туалету, замкнувся у ньому і почав палити. Коли йому зробили зауваження за грубе порушення правил польоту, то пасажир почав лягтися і погрожувати США. Після приземлення літака в аеропорту Лос-Анджелеса, на борт лайнера увірвалися поліцейські і скрутили іранця.

2 жовтня 2001 р. Американський уряд передав Великій Британії, Канаді, Австралії та Японії інформацію про причетність Осамі бен Ладена до терористичних актів, що сталися у США 11 жовтня 2001 р.

Початок жовтня 2001 р. У Червоному морі, Перській затоці та Індійському океані США зосередилися майже 30 тисяч військовослужбовців та щонайменше 40 кораблів. Очікувалася поява в Індійському океані кількох атомних підводних човнів. З прибуттям з Японії авіаносця «Кітті Хоук», кількість літаків, націлених на Афганістан, мала зрости до 300.

Початок жовтня 2001 р. За участю міністра торгівлі США Дона Еванса підписано угоду про поставку в Китай 20 літаків «Боїнг-737».

5 жовтня 2001 р. У Флориді виявлено перший випадок захворювання на сибірку. 63-річний Роберт Стівенс помер.

Початок жовтня 2001 р. Адміністрація США звернулася до своїх союзників з блоку НАТО з проханням надати конкретну допомогу у антитерористичній операції, яка насувалася.

Сенат одностайно затвердив військові витрати на наступний фінансовий рік. Їх обсяг — 343 млрд доларів.

Кінець першої декади жовтня 2001 р. НАТО і Рада Безпеки ООН висловили підтримку США. Військові літаки НАТО розпочали патрулювання повітряного простору США. Військові кораблі НАТО на прохання США зосереджувалися в районі східного Середземномор'я.

Середина жовтня 2001 р. У Флориді зареєстровано ще 5 випадків захворювання на сибірку.

Середина жовтня 2001 р. Експерти знайшли спільні риси у почерках та конвертах, у яких надсилалися збудники сибірської виразки до Нью-Йорку, Вашингтону і у Флориду. Слідство схилилося до думки про те, що «біотероризмом» займається одна і та ж людина.

Середина жовтня 2001 р. Виявлено ще двох хворих на сибірку. Це — 73-річний працівник флоридського видавництва «American Media Incorporated» (дев'ятий випадок у цій фірмі) та 7-місячний син працівника телекомпанії ABC у Нью-Йорку.

Конверти зі збудниками сибірки надходили різним адресатам. Такі листи одержали лідер демократів у Конгресі Томас Дешл та конгресмен Патрік Кеннеді. Президент Джордж Буш попросив у Конгресу 1,5 млрд доларів на боротьбу з біотероризмом.

Перша половина жовтня 2001 р. Країною прокотилася велика хвиля брехливих повідомлень про сибірську виразку. Федеральне бюро розслідувань зафіксувало протягом першої половини жовтня 2300 повідомлень про білий порошок. Більшість з них були жартами або спробами залякування. Багато жартівників було притягнуто до судової відповідальності.

Кінець першої половини жовтня 2001 р. Найбільші американські телеканали ABC, CBS, CNN, NBC та Fox News вирішили не транслювати відеозвернення Осамі бен Ладена та інших членів «Аль-Каїди», які не знали попереднього редагування. Американські власті дотримувалися думки про те, що виступи лідерів «Аль-Каїди» можуть містити таємні вказівки її членам.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. Встановлено, що спори бактерії сибірки, що були виявлені у Флориді та Нью-Йорку, походять з одного джерела.

19 жовтня 2001 р. Неземні війська США розпочали бойові дії в Афганістані.

22 жовтня 2001 р. Сенат і Палата представників були закриті у зв'язку з пошкодженням спор сибірки. На неї вже захворіли 9 чоловік, в одного з них — поштового службовця з Вашингтону — легенева форма сибірки. Одна людина в США від сибірки померла.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Спори сибірки виявлено в сортирувальному відділенні поштамту, яке обробляло кореспонденцію, адресовану Білому дому.

Представник адміністрації президента США Ейрі Флейшер заявив, що у Білому домі ознак сибірки не виявлено.

Третя декада жовтня 2001 р. Тривало розсилання поштою спор сибірки. Головний поштмейстер країни радив підлеглим мити руки з милом після обробки кореспонденції.

США мали намір закупити у німецької фірми «Баєр» 100 млн доз антибіотиків.

Кінець жовтня 2001 р. У США на сибірку вже захворіли 14 чоловік. Три особи померли.

28 жовтня спори сибірки були виявлені у поштовому відділенні, яке обслуговує міністерство юстиції США.

Кінець жовтня 2001 р. Бактерії сибірки виявлено в будинку міністерства сільськогосподарства США. Раніше бактерії знаходили у приміщеннях Конгресу, Державного департаменту, Верховного суду, Міністерства юстиції, Центрального розвідувального управління тощо.

Кінець жовтня 2001 р. Від легеневої форми сибірки померла працівниця однієї з нью-йоркських лікарень.

Від 11 вересня 2001 р. у США вже було заарештовано близько тисячу осіб, підозрюваних у причетності до терактів.

Початок листопада 2001 р. У штаті Нью-Джерсі зареєстровано ще один випадок захворювання на сибірку. Захворіла працівниця пошти з міста Камден.

В США у цілому зареєстровано 17 випадків захворювання на сибірку. Чотири особи померло.

Перша декада листопада 2001 р. Новим мером Нью-Йорка обрано кандидата Республіканської партії медіа-магната Майкла Блумберга.

6—8 листопада 2001 р. У Нью-Йорку та Вашингтоні на запрошення ряду неурядових організацій перебувала делегація блоку «Наша Україна» на чолі з колишнім прем'єр-міністром України Віктором Ющенком. Він привіз листи президенту США Дж. Бушу і віце-президенту США Річарду Чейні від президента України Л. Кучми.

Р. Чейні та радник президента США з національної безпеки Кондоліза Райс не прийняли Віктора Ющенка.

Перша декада листопада 2001 р. Президент Дж. Буш оприлюднив новий список 150 організацій і приватних осіб, чії банківські рахунки підлягали заморожуванню.

Перша декада листопада 2001 р. У Вашингтоні відбулися переговори президента США Дж. Буша і прем'єр-міністра Великої Британії Т. Блера. Обговорювався хід операції «Незламна свобода», що мала місце в Афганістані.

Кінець першої декади листопада 2001 р. Палата представників Конгресу США проголосувала за подальше розширення НАТО. Виділено 55 млн доларів на підготовку до вступу до Північно-Атлантичного альянсу Естонії, Латвії, Литви, Болгарії, Словаччини, Словенії та Румунії.

Кінець першої декади листопада 2001 р. Палата представників Конгресу США схвалила законопроект про створення радіостанції «Вільний Афганістан». Мовлення мало вестися мовами пушту і дарі зі штаб-квартири радіо «Свобода» у Празі.

12 листопада 2001 р. Невдовзі після злету з нью-йоркського аеропорту ім. Дж. Кеннеді на кілометровій висоті вибухнув аеробус А-300, який прямував до столиці Домініканської Республіки — міста Санто-Домінго. Літак впав на котеджі у кварталі Куїнс. Чотири котеджі зруйновано дощенту. Ще чотири — сильно зруйновано. Загинули всі 266 людей, які були на борту аеробуса.

Середина листопада 2001 р. Опрацьовувалися версії катастрофи аеробуса А-300, що сталася у Нью-Йорку 12 листопада 2001 р. Версіями були: відмова двигуна, турбулентний потік після злету попереднього літака.

Середина листопада 2001 р. Президент Росії В. Путін перебував з візитом у США. Вів переговори з президентом США Дж. Бушем на його ранчо у Техасі. Головна тема — намір США створити систему протиракетної оборони.

Дж. Буш пообіцяв скоротити кількість боєголовок до 1700—2200 одиниць. Президент В. Путін заявив про готовність Росії до аналогічного скорочення.

Друга декада листопада 2001 р. Спорі сибірки виявлено у головному поштовому відділенні університету Говарда у Вашингтоні. Спорі сибірки вперше виявлено поза урядовими поштовими службами.

Друга декада листопада 2001 р. Президент США підписав указ згідно з яким осіб, звинувачених у тероризмі, судитимуть не цивільні, а військові суди.

Початок третьої декади листопада 2001 р. У Нью-Йорку від легеневої форми сибірки померла 94-річна жінка. Це п'ята жертва сибірки впродовж двох місяців.

Третя декада листопада 2001 р. У штатах Міссісіпі, Арканзас та Луїзіани мали місце грозові шторми і торнадо. Щонайменше 10 чоловік загинуло. Понад 100 чоловік — травмовано. Завдано значної матеріальної шкоди.

Друга половина листопада 2001 р. У штаті Коннектикут госпіталізовано стару жінку з легеневою формою сибірки.

20 листопада 2001 р. Спорі сибірки знову виявлено в будинку Конгресу.

Перша декада грудня 2001 р. Федеральне бюро розслідувань заарештувало понад 70 членів нью-йоркського злочинного угруповання з клану Дженавезі.

13 грудня 2001 р. США повідомили, що за півроку вони вийдуть з Договору про обмеження протиракетної оборони, укладеного 29 років тому радянським (Л. Брежнев) та американським (Р. Ніксон) керівниками.

Кінець першої декади грудня 2001 р. Віце-президент США Ричард Чейні заявив про те, що має нові докази причетності Осамі бен Ладена до терактів, які сталися у США 11 вересня 2001 р.

На відеозаписі бен Ладен зізнався про організацію ним терактів. Р. Чейні висловлювався за те, щоб О. бен Ладена у разі його арешту судив американський військовий трибунал.

Початок другої декади грудня 2001 р. Французькому громадянину марокканського походження Закарії Мусауї пред'явлено у США звинувачення у причетності до терористичних актів, що сталися 11 вересня 2001 р.

З. Мусауї заарештовано 17 серпня. Він пройшов підготовку у тренувальному таборі «Аль-Каїди».

Керівництво однієї з американських льотних шкіл повідомили власті про те, що З. Мусуві хотів навчатися управлінню літака лише під час польоту, а не при злеті та посадці.

З. Мусауї звинувачувався за шістьма статтями. За чотирма статтями звинувачуваному загрозувала смертна кара.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Відбулося перше засідання суду у справі французького громадянина марокканського походження 33-річного Закарії Мусауї. Звинувачувався у причетності до терактів, що сталися у Нью-Йорку та Вашингтоні 11 вересня 2001 р.

Звинувачення пред'явлено за шістьма пунктами. Чотири поміж них передбачали смертну кару.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Офіційно оголошено про погашення вогню під руїнами Всесвітнього торговельного центру.

Кінець другої декади грудня 2001 р. У Нью-Йорку сталася сильна пожежа в єпископальному соборі Іоанна Богослова. У соборі провалився дах. Приміщення більше потерпіло від води пожежників, ніж від вогню. Собор було закладено 1832 року, але і досі його не добудовано.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Заступник міністра оборони США Пол Вулфовец заявив, що антитерористичну операцію буде продовжено в тих країнах, куди приведе слід Осамі бен Ладена. Афганістан лише перший етап.

22 грудня 2001 р. Під час виконання літаками компанії «American Airlines» рейсу Париж-Майямі один з пасажирів над Атлантичним океаном спробував підірвати вибухові пристрої, сховані у його у взутті. Терориста знешкодили члени екіпажу та пасажирки. Літак здійснив вимушену посадку у Бостоні.

Терорист мав британський паспорт, виданий посольством Великої Британії у Бельгії, на ім'я Річарда Ріда. Насправді ж він — Тарік Рашид зі Шрі-Ланки. У Парижі його допустили на посадку без багажу. Напередодні через підозрілу поведінку йому було відмовлено у допуску на літак.

Третя декада грудня 2001 р. Тижневик «Time» «Людиною року-2001» назвав мера Нью-Йорку 57-річного Рудольфа Джуліані за його провідну роль у подоланні наслідків теракту 11 вересня 2001 р.

5 січня 2002 р. 15-річний пілот викрав легкий літак «Цесна-172» і врізався ним в 40-поверхове приміщення банку у Флориді.

Початок січня 2002 р. Суд над французьким громадянином марокканського походження Закарією Мусауї на прохання його адвокатів було відкладено до жовтня. З. Мусауї було 33 роки. Звинувачувався у причетності до підготовки терактів у Нью-Йорку та Вашингтоні 11 вересня 2001 р. З. Мусауї не визнавав себе винним.

Початок січня 2002 р. До виконання обов'язків мера Нью-Йорка приступив медіа-магнат Майкл Блумберг.

10 січня 2002 р. До в'язниці на базі Гуантанамо на Кубі США почали доправляти членів «Аль-Каїди» та талібів.

Аудитори збанкрутілої компанії «Енран» визнали, що вони знищили компрометуючі документи.

Початок другої декади січня 2002 р. Президент Дж. Буш дивився у Білому домі телевізор, раптом втратив свідомість і впав з канапи. Пошкодив обличчя та вуха. Дещо раніше вдавився їжею і довго не міг відкашлятися. Станом на 14 січня здоров'я президента вже було нормальним.

Третя декада січня 2002 р. Президент Дж. Буш оголосив про значне зростання військового бюджету в 2003 фінансовому році у зв'язку з нарощуванням боротьби з міжнародним тероризмом.

Бюджет Пентагону мав зрости на 48 мільярдів доларів і становити близько 380 мільярдів доларів.

Кінець третьої декади січня 2002 р. Президент США Дж. Буш виступив перед обома палатами Конгресу США зі своїм першим щорічним посланням «Про стано-

вище Союзу». Заявив, що війна з міжнародним тероризмом лише почалася. Окрім «Аль-Каїди» згадав палестинські угруповання «Хамас», «Хезболлах», «Ісламський джихад». КНДР, Ірак та Іран Дж. Буш назвав віссю зла.

31 січня 2002 р. У Нью-Йорку відкрився Всесвітній економічний форум. У ньому брали участь три десятки глав держав та урядів, сотня міністрів, понад сім десятків послів, а також відомі у світі економісти та бізнесмени.

Місце проведення щорічного форуму з Давоса (Швейцарія) до Нью-Йорка було перенесено на знак солідарності з містом, яке 11 вересня 2001 р. постраждало від рук міжнародних терористів.

Безпеку форуму забезпечували 4 тисячі поліцейських. 1,2 тис. поміж них зосереджувались навколо готелю, де відбувалися засідання. Була також залучена сотня агентів. Центр міста блокувався.

Антиглобалісти взяли зобов'язання проводити лише мирні демонстрації. Чимала кількість антиглобалістів у цей час знаходилася у бразильському місті Порту-Алегрі, де відбувся їхній з'їзд під гаслом «Можливий інший світ».

7 лютого 2002 р. У Солт-Лейк Сіті відкрилася ХІХ зимові Олімпійські ігри.

Друга половина лютого 2002 р. Президент Дж. Буш заявив, що США діятимуть стосовно Іраку відповідно до інтересів своєї безпеки.

Третя декада лютого 2002 р. Суд позбавив американського громадянства 81-річного Джона (Івана) Дем'янюка. Він звинувачувався у служінні охоронцем під час Другої світової війни у нацистському таборі «Треблінка» на території Польщі. Там мав прізвисько Іван Грозний.

І. Дем'янюк звинувачення відкидав. Заявляв, що служив у Червоній Армії, потрапив у полон у Криму, більшу частину війни провів у таборі військовополонених. 1951 року отримав право на в'їзд до США. Звинувачення у вчиненні воєнних злочинів проти нього було висунуто 1977 року. 1981 року І. Дем'янюк втратив американське громадянство. Його було вислано до Ізраїлю, там засуджено до страти. Верховний Суд Ізраїлю вирок анулював. 1993 року І. Дем'янюк повернувся до США. Американське громадянство йому було поновлено. За новими звинуваченнями І. Дем'янюка вдруге позбавили громадянства США.

11 березня 2002 р. У Лондоні побував віце-президент США Р. Чейні. Далі його 10-денна поїздка продовжувалася країнами Європи та Близького Сходу. Мета — зміцнення міжнародної антитерористичної коаліції та перевірка настроїв щодо можливого удару США по Іраку.

Початок третьої декади березня 2002 р. Віце-президент США Р. Чейні завершив свою поїздку по Близькому Сходу. Остання його зупинка була в Анкарі. Там у розмові з прем'єр-міністром Туреччини Бюлентом Еджевітом Р. Чейні заявив, що найближчим часом США не планують проведення збройної операції проти Іраку.

Воєнну операцію США проти Іраку відверто підтримував Ізраїль, а приховано — Кувейт.

Перша декада квітня 2002 р. Прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер, виступаючи перед студентами університету в штаті Техас заявив, що Велика Британія підтримає США у разі силової операції проти Іраку.

15 квітня 2002 р. Папа Римський Іоанн Павло II несподівано викликав всіх 13 кардиналів США для обговорення педофільного скандалу.

28 квітня 2002 р. У долинах Огайо і Теннессі лютували урагани. Надзвичайно сильний торнадо був у Меріленді. Загинуло 4 чол.

Перша декада травня 2002 р. Кубу, Сирію та Лівію адміністрація Дж. Буша зарахувала до країн, які є небезпечними для США. Ці країни звинувачувалися у розробці зброї масового знищення та у підтримці міжнародного тероризму.

У січні 2002 р. такі ж звинувачення були на адресу Іраку, Ірану та Північної Кореї.

Кінець першої декади травня 2002 р. Центральний банк США одержав 20 конвертів. У них був білий порошок, що містив спори сибірської виразки.

2001 року у США від сибірки померло 5 осіб. Вони заразилися від поштових відправлень.

Початок другої декади травня 2002 р. Помічник державного секретаря США Джон Болтон зустрічався у Москві із заступником міністра закордонних справ Росії Георгієм Мамедовим. На переговорах обговорювалася можливість укладання між США та Росією договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Договір передбачав скорочення ядерних арсеналів обох держав на дві третини.

Початок третьої декади травня 2002 р. Палата представників Конгресу США схвалила законопроект про боротьбу з біологічним тероризмом. На боротьбу з ним виділялося 4,6 млрд доларів.

Початок третьої декади травня 2002 р. Державний департамент оприлюднив щорічну доповідь про міжнародний тероризм. У підтримці тероризму звинувачувалися Ірак, Іран, Куба, Північна Корея, Лівія, Сирія та Судан.

26 травня 2002 р. На р. Арканзас у штаті Оклахома баржа пошкодила опору моста. Міст впав. У ріку потрапило 10 вантажівок. 14 людей загинуло.

Кінець травня 2002 р. Директор Федерального бюро розслідувань США Роберт Мюллер повідомив, що діяльність його відомства буде повністю перебудована. Боротьба з тероризмом стане його основним завданням. Збиралися збільшити чисельність антитерористичного департаменту на 4 тисячі чоловік.

Початок червня 2002 р. Конгрес США розпочав слухання про те, чому американські спецслужби не зуміли відвернути терористичні акти, скоєні у США 11 вересня 2001 р.

Перша декада червня 2002 р. З'явилося повідомлення про особу організатора терактів, скоєних 11 вересня 2001 р. Нею був кувейтєць Хамід Шейх Мохаммед. Вважався найближчим спільником Осамі бен Ладена. Уряд США оголосив нагороду в розмірі 25 млн доларів за інформацію, що призведе до його арешту.

Кінець першої декади червня 2002 р. З США до Північної Кореї протягом червня-липня поставлялося 100 тисяч тонн рису та іншого продовольства як гуманітарна допомога.

Початок другої декади червня 2002 р. Заарештовано терористів, які планували підірвати «брудну» ядерну бомбу на території США. Виконавцем теракту мав бути громадянин США Абдулла аль-Муджахід.

Початок другої декади червня 2002 р. Мала місце церемонія здачі в експлуатацію відремонтованої частини будинку міністерства оборони (Пентагону), зруйнованої під час теракту 11 вересня 2001 р. Ремонт обійшовся в 740 млн доларів. У закладеній капсулі перелічено прізвища 129 чоловік, які загинули у будинку та 59 пасажирів літака. Прізвища 5 терористів не були зазначені.

13 червня 2002 р. США офіційно вийшли з Договору про обмеження протиракетної оборони, укладеного між СРСР і США 1972 року. США розпочали розгортання Національної системи протиракетної оборони.

20 червня 2002 р. Ввечері евакуйовано на короткий час всіх людей з Білого дому. У повітряному просторі, забороненому для польотів, з'явився невідомий літак. Винищувачі змусили його сісти на найближчому аеродромі.

Третя декада червня 2002 р. Президент США Дж. Буш оголосив штат Арізона районом національного лиха. Там вивунали лісові пожежі. Вогонь охопив 200 тис. гектарів. Евокуювали 150 тис. чоловік.

Кінець червня 2002 р. США заблокували продовження Радою Безпеки ООН на чергові півроку мандата міжнародних миротворчих сил ООН у Боснії. Цей крок був реакцією на незгоду країн-учасниць договору про міжнародний кримінальний суд надати миротворцям США імунітет від цього Суду. Він має розглядати воєнні злочини, скоєні будь-де у світі, якщо місцева влада не може або не хоче займатися правосуддям.

4 липня 2002 р. 41-річний єгиптянин, який вже 10 років проживав у США, застрелив з пістолета двох осіб і поранив чотирьох з черги біля каси ізраїльської авіакомпанії «Ель-Аль». Нападника вбив шеф служби безпеки цієї авіакомпанії.

На берег озера Паддінгтон упав невеликий приватний літак «Сесна-310». Загинули пілот літака, пасажир, а також 12-річна дівчинка та 15-річний хлопчик, які знаходилися на березі.

Середина липня 2002 р. Президент США Дж. Буш оприлюднив план посилення заходів безпеки на території країни. Його було оголошено у Білому домі на зустрічі з провідними конгресменами.

Початок третьої декади липня 2002 р. Два сенатори внесли на розгляд проект закону про боротьбу з ожирінням. Національною проблемою для американців стала надмірна вага. 13 відсотків дітей віком від 6 до 17 років страждали від ожиріння.

Кінець липня 2002 р. Сенатський комітет із закордонних справ Конгресу США розглядав можливу воєнну акцію проти Іраку. Голова комітету сенатор-демократ Джозеф Байден вважав, що настав час зважувати всі «за» і «проти», вартість операції тощо. Сенаторів консультували колишній міністр оборони в уряді Рональда Рейгана Френк Карлуччі та радник президента Уільяма Клінтона з національної безпеки Самюель Бергер. Одноставності у поглядах сенаторів не було.

Третя декада серпня 2002 р. Віце-президент США Річард Чейні, виступаючи перед ветеранами зазначив, що не вбачає сенсу в політиці стримування Іраку. Вважав, що США та їх союзники не можуть більше ігнорувати загрозу від Саддама Хусейна.

Третя декада серпня 2002 р. Президент США Дж. Буш зустрівся з послом Саудівської Аравії Бандаром бен Султаном на своєму ранчо в Техасі. Мова йшла про Ірак.

4 вересня 2002 р. Президент Дж. Буш провів у Білому домі нараду з лідерами обох палат Конгресу. Обговорювалася іракська проблема.

11 вересня 2002 р. У зв'язку з першою річницею терактів Президент Дж. Буш відвідав Південний Манхеттен у Нью-Йорку, де стояли хмарочоси-близнюки Всесвітнього торговельного центру, будинок Міністерства оборони у Вашингтоні і місце падіння захопленого терористами літака у штаті Пенсільванія.

Вечері Дж. Буш виступив із зверненням до народу біля Статуї Свободи на острові Ейліс, яка знаходиться на вході до Нью-Йоркського порту.

12 вересня 2002 р. На сесії Генеральної асамблеї ООН обговорювалася ситуація довкола Іраку. Президент США Дж. Буш закликав до міжнародної підтримки можливої збройної операції проти Іраку.

19 вересня 2002 р. Президент США Дж. Буш подав Конгресу проект резолюції, яка дозволяла йому застосовувати силу проти режиму Саддама Хусейна. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд закликав законодавців дати згоду на військову операцію проти Іраку.

Початок жовтня 2002 р. Держсекретар США вважав за недоцільне направляти військових інспекторів ООН до Іраку до схвалення Радою Безпеки нової резолюції.

Початок жовтня 2002 р. Палата представників Конгресу США надала президенту Дж. Бушу право застосовувати силу проти Іраку. Згода Ради Безпеки ООН не була обов'язковою умовою.

США і Велика Британія виступали за доступ інспекторів ООН до іракських урядових будинків, мечетей, восьми палацових комплексів президента С. Хусейна, де могла вироблятися зброя масового знищення.

Віце-прем'єр-міністр Іраку Тарік Азіз вважав ці вимоги неприйнятними.

Канцлер Німеччини Г. Шрöder і президент Франції Ж. Ширак після переговорів в Парижі знову висловились проти воєнної операції в Іраку.

Початок другої декади жовтня 2002 р. Обидві палати Конгресу США ухвалили резолюцію, яка надала президенту США право застосовувати у разі потреби силу проти Іраку.

Друга декада жовтня 2002 р. Поліція США проводила розшук «серійного вбивці». Ним був снайпер, який впродовж двох попередніх тижнів застрелив на околицях Вашингтона 9 осіб та поранив двох. Снайпер використовував білий фургон. Цей автомобіль з повітря шукали літаки-розвідники. За сприяння у знешкодженні снайпера встановили винагороду в півмільйона доларів.

Початок третьої декади жовтня 2002 р. Десятою жертвою серійного вбивці-снайпера став водій автобуса. Поліція штату Меріленд намагалася встановити контакт з вбивцею. У федеральному окрузі Колумбія заборонено всі дитячі заходи на відкритому повітрі.

Середина жовтня 2002 р. Велика м'ясопереробна компанія «Пілгрімс прайд» оголосила про відкликання з торгівлі 14 тисяч тонн курячих та індичяних м'ясопродуктів, заражених лістерією. Ця бактерія — небезпечна для людини.

24 жовтня 2002 р. У штаті Меріленд заарештовано 41-річного Джона Лі Мохаммеда. Підозрювався у скоєнні серії вбивств в районі Вашингтону, а також у вбивстві та пограбуванні в Алабамі. Вбивця і його поплічник спали в автомобілі.

25 жовтня 2002 р. В авіакатастрофі невеликого літака у штаті Міннесота загинув сенатор Пол Велстоун, його дружина, дочка, 3 помічники і 2 пілоти.

Кінець жовтня 2002 р. У м. Грінбелт (штат Меріленд) розпочалося слухання у справі про снайпера та його пасинка. У випадкових перехожих стріляли 41-річний Джон Аллен Мохаммед та 17-річний Джон Лі Малео. Вбивці вимагали від влади 10 млн доларів за припинення серійних вбивств.

5 листопада 2002 р. Вибори до Конгресу США. Республіканська партія встановила контроль над обома палатами американського парламенту. У Сенаті республіканці стали контролювати 51 місце (із ста), а у Палаті представників — 227 (за іншими даними — 228) місць з 435.

Листопад 2002 р. Президент США Дж. Буш схвалив загальний план війни проти Іраку.

7 листопада 2002 р. Генеральний прокурор підтримав штат Вірджинію як місце суду над Дж. А. Мохаммедом і Дж. Л. Малео, оскільки законодавство штату дозволяло застосовувати смертну кару до 17-річного Дж. Л. Малео.

6 листопада 2002 р. США подали на розгляд Ради Безпеки ООН ще один переглянутий проект резолюції щодо Іраку.

Перша декада листопада 2002 р. У Каліфорнії заарештовано трьох пакистанців. Вони мали 6 кг. героїну та 5 тонн гашишу. За виручені гроші мали намір придбати для «Аль-Каїди» ракети «Стінгер».

Перша декада листопада 2002 р. Президент США Дж. Буш затвердив план воєнної операції проти Іраку, підготовлений Міністерством оборони.

Перша декада листопада 2002 р. Завершилися вибори до Конгресу США. Республіканська партія, (до якої належав президент Дж. Буш) мала більшість в обох палатах Конгресу — Сенаті та Палаті представників.

10 листопада 2002 р. У центральних регіонах США були десятки торнадо. Загинули 35 осіб. Спричинено великі руйнування.

Кінець другої декади листопада 2002 р. Більшістю голосів Сенат ухвалив закон про утворення Департаменту внутрішньої безпеки. Мав виконувати функції 22 федеральних відомств, що існували досі. Мав стати координаційним центром боротьби з тероризмом. Річний бюджет встановлювався на суму 38 млрд доларів.

Утворення департаменту за тиждень до цього схвалила Палата представників.

Кінець листопада 2002 р. Президент Дж Буш призначив 80-річного Генрі Альфреда Кіссінджера головою комісії із розслідування діяльності спецслужб США перед терактами 11 вересня 2001 р. Впродовж 1969—1974 рр. Г. Кіссінджер був спеціальним радником президента з національної безпеки, а впродовж 1973—1977 рр. — державним секретарем США. Співтворець політики розрядки президента США Річарда Ніксона. 1973 року йому присуджена Нобелівська премія миру за припинення війни США проти Північного В'єтнаму.

Кінець листопада 2002 р. США заборонили в'їзд на свою територію президентів Білорусі Олександр Лукашенку та сімом його міністрам. Заборона накладена за систематичні порушення у Білорусі прав людини та вигнання з країни всіх представників Організації з безпеки та співробітництва в Європі.

Кінець листопада 2002 р. Президент США підписав закон про створення Департаменту національної безпеки. Чисельність його персоналу — 170 тисяч чоловік. Річний бюджет — 40 млрд доларів. Головою Департаменту призначено колишнього губернатора штата Пенсільванія Томаса Ріджа.

17 грудня 2002 р. Президент Дж. Буш наказав Пентагону створити до 2004 р. обмежений протиракетний щит.

Перша декада січня 2003 р. Президент Дж. Буш оголосив про початок виконання програми оздоровлення американської економіки. Вона, зокрема, передбачала зменшення податкового тягара на 674 млрд доларів впродовж 10 років.

10—11 січня 2003 р. За кілька днів до закінчення своїх повноважень губернатор штату Іллінойс Джордж Ріен зберіг життя 171 особі, засудженій до смертної карі — чотирьох помилював, трьом скоротив ув'язнення до 40 років, решті призначив довічне ув'язнення.

Середина січня 2003 р. В Техаському університеті припинено справу про зникнення 35 ампул із збудником бубонної чуми. Виявляється, що вони були знищені дослідником Томасом Баттлером разом зі штамами чумних бацил.

Сліди сибірської виразки виявлено у сортувальному центрі, де обробляються всі листи, які надходять до урядових установ.

28 січня 2003 р. Президент США Дж. Буш виступив у Сенаті зі щорічним зверненням до нації. Головна тема — іракське питання. Прохав також 15 млрд дол. на боротьбу із СНІДом в Африці та Карибському басейні.

Третя декада січня 2003 р. Окрім Франції, Росії та Китаю проти воєнних планів США виступили Італія і Канада. Франція погрожувала накласти вето на резолюцію Ради Безпеки ООН, яка санкціонуватиме воєнні дії в Іраку.

28 січня 2003 р. На прес-конференції у Страсбурзі Мирослава Гонгадзе заявила, що вона не відмовилася від задуму подати до суду в США позов на президента України Л. Кучму, голову Верховної Ради України В. Литвина, колишнього міністра внутрішніх справ України Ю. Кравченка та колишнього голову Служби безпеки України Л. Деркача за організацію викрадення і вбивства її чоловіка.

Кінець січня 2003 р. Лідери Великої Британії, Данії, Іспанії, Італії, Польщі, Португалії, Угорщини та Чехії оприлюднили спільну заяву, у якій вони підтримали позицію США з іракського питання.

Лідери Німеччини і Франції заяви не підтримали. Вони виступали проти воєнного розв'язання іракського питання.

Кінець січня 2003 р. Президент Дж. Буш надіслав Конгресу США своє щорічне звернення. Головна увага у ньому була прикута до Іраку. Командуючий Центральним угрупованням збройних сил США Томмі Френкс ознайомив президента США з ходом підготовки воєнної операції проти Іраку.

1 лютого 2003 р. При заході на посадку о 9.00 зазнав катастрофи американський воєнний космічний корабель багаторазового використання «Колумбія». Всі семеро космонавтів загинули. Ними були шестеро американців та один ізраїльтянин. «Колумбія» почала розвалюватися за 16 хвилин до посадки. У штатах Луїзіана та Техас бачили у небі палаючі уламки корабля. Датчики зафіксували підвищення температури і тиску на покритті лівого шассі. Індикатори температури бортових гідравлічних систем, які були розташовані на лівому боці корабля, припинили функціонувати незадовго перед трагедією. Це був 113-й політ космічного човника США та 2-й фатальний.

Початок лютого 2003 р. Федеральний суд у Бостоні засудив до довічного ув'язнення британця Річарда Ріда. 22 грудня 2001 року він намагався підірвати літак авіакомпанії «American Airlines», який прямував з Парижу до Майямі. У підшви черевика Р. Ріда була схована бомба. Під час підпала шнура терориста знешкодили пасажирів. На борту лайнера перебувало 197 пасажирів. Свою провину Д. Рід визнав. Себе він назвав членом «Аль-Каїди», прихильником Осамі бен Ладена. Заявив, що хотів помститися Америці.

4 лютого 2003 р. Президент США Дж. Буш взяв участь у траурній церемонії, присвяченій пам'яті загиблої команди космічного корабля багаторазового використання «Колумбія». Церемонія прощання з астронавтами «Колумбії» відбулася у Х'юстоні (Техас). Загинули астронавти: Річард Хазбенд, Девід Браун, Лорел Кларк, Калпана Чавла, Майкл Андерсон, Вільям Мак Кул та Ілан Рамон. Останній був ізраїльтянином. Аварія сталася внаслідок удару уламка обшивки паливного бока по корпусу космічного корабля. Температура лівої частини фюзеляжу різко підвищилася. Уламки корабля було знайдено в Каліфорнії та Арізоні. Тривали пошуки їх у Техасі та Нью-Мексико.

Перша декада лютого 2003 р. Державний секретар США Колін Пауелл протягом півтори годин виступав у Раді Безпеки ООН з доповіддю стосовно Іраку. Наводив численні дані по те, що Ірак володіє зброєю масового ураження. Франція, Росія і Китай не вважали аргументи К. Пауелла переконливими.

Десять країн Європи — членів Вільнюської групи після виступу держсекретаря США у Раді Безпеки оприлюднили заяву про підтримку позиції США.

Перша декада лютого 2003 р. Після зустрічі з держсекретарем К. Пауеллом президент Дж. Буш висловився за ухвалення резолюції Ради Безпеки про застосування військової сили проти Іраку. Американського президента підтримав британський прем'єр Тоні Блер. Він заявив, що Велика Британія, як і США, готова воювати і без резолюції ООН.

Початок другої декади лютого 2003 р. Директор Центрального розвідувального управління США Джордж Теннет заявив, що Північна Корея має балістичні ракети, здатні досягати території США.

Керівник розвідувального управління міністерства оборони Лоуелл Якобі цей висновок підтвердив, але вточнив, що ці ракети ще не пройшли випробування.

16—17 лютого 2003 р. Сильні снігопади у північно-східній частині країни. У федеральному окрузі Колумбія товщина шару снігу досягла 70 см. Було закрито всі три столичні аеропорти. Нью-Йорк та Філадельфія також припинили повітряний рух. Надзвичайний стан оголосили сім штатів. На автошляхах був хаос. Жертвами снігопадів стали 59 людей.

17 лютого 2003 р. Тиснява біля виходів у чиказькому соціальному Клубі спричинила смерть 21 людини. Ще півсотні інших отримали поранення. Тисняву спровокувало застосування охороною перцевого аерозолу для припинення бійки.

18 лютого 2003 р. За станом на цей день було зібрано 3,7 тис. уламків космічного корабля «Колумбія».

20 лютого 2003 р. У нічному клубі Рад Айленда сталася пожежа. Загинула сотня людей. Був концерт «металістів». Пожежу викликало застосування піротехніки.

Кінець лютого 2003 р. Президент Іраку С. Хусейн вперше за 10 років дав ексклюзивне інтерв'ю американським журналістам. В інтерв'ю каналу «CBS» С. Хусейн повідомив, що:

- не має наміру залишати свій пост;
- не підтримує зв'язків з Осамою бен Ладеном;
- не підпалюватиме нафтові свердловини і не підриватиме греблі у разі американського вторгнення;
- Ірак не має зброї масового ураження.

С. Хусейн запропонував Дж. Бушу провести теледебати у прямому ефірі. Пресекретар Білого дому Арі Флейтер цю пропозицію відкинув як несерйозну.

Кінець лютого 2003 р. Засоби масової інформації оприлюднили план операції проти саддамівського Іраку.

6 березня 2003 р. Сенат 95-а голосами «За» ратифікував договір 2002 року з Росією про скорочення стратегічних озброєнь.

Друга декада березня 2003 р. У США відбулося перше випробування надпотужної неядерної бомби. Випробування пройшло на військово-повітряній базі у північно-західній частині штату Флорида. Вага бомби — 10 тонн. Бомба, яку скидають на парашути, розпильовує якусь нову вибухову речовину. Вона страшенно детонує. Має суперточну навігаційну систему. На ціль наводиться супутником. Радіус дії — півкілометра.

Представник Пентагону заявив, що це випробування було посланням Іраку напередодні війни з ним.

17 березня 2003 р. Президент Дж. Буш звернувся з промовою до американського народу. Саддаму Хусейну було у промові поставлено ультиматум, — разом з силами впродовж 48 годин полишити Ірак, інакше США розпочнуть воєнні дії проти Іраку.

Генсек ООН Кофі Аннан наказав персоналу ООН покинути Ірак.

19 березня 2003 р. Після настання темряви США виступили по Іраку 40 крилатих ракет «Тамагавк».

20 березня 2003 р. За сорок хвилин після початку воєнної операції в Іраку президент США виступив з 4-хвилинним зверненням до американського народу, у якому заявив, що Сполученим Штатам потрібна лише перемога.

Президент Дж. Буш, незважаючи на відсутність резолюції Ради Безпеки ООН, розпочав війну проти Іраку. Союзницею США була Велика Британія.

Третя декада березня 2003 р. Суд штату Іллінойс оштрафував на 10,1 млрд доларів потюновий консорціум «Філіп-Морріс» за телерекламу «легких» сигарет.

Кінець березня 2003 р. Запроваджено заборону на куріння у 13 тисячах ресторанів та барів Нью-Йорка. Власникам цих закладів загрожує штраф на суму 400 дола-

рів, а у разі повторних порушень — позбавлення ліцензії на підприємницьку діяльність. На думку мера Нью-Йорка Майкла Блумберга заборона паління спрямована на поліпшення здоров'я жителів міста.

14 квітня 2003 р. США оголосили про закінчення бойових дій в Іраку.

22 квітня 2003 р. Вояки США, які знаходилися у центрі Багдада на західному березі Тигру, відкрили вогонь по протилежному березі ріки. Стрільянина тривала 20 хвилин.

Вдень американські військові власті випустили на свободу одного з лідерів іракських шіїтів шейха Мухаммеда аль-Фартусі. Його було заарештовано напередодні. Звільнення шіїтського лідера було реакцією на демонстрацію іракців перед готелем «Палестина», яка відбулася напередодні ввечері.

Початок третьої декади квітня 2003 р. В одному з американських аеропортів виявлено деякі з експонатів, що були викрадені з Національного музею Іраку.

1 травня 2003 р. Промовляючи на палубі авіаносця «Аврам Лінкольн» президент Дж. Буш оголосив про припинення бойових операцій в Іраку. На авіаносець, що перебував біля берегів Каліфорнії, президент Дж. Буш прилетів бойовим літаком.

6 травня 2003 р. У Білому домі президент США Джордж Буш офіційно представив Пола Бремера як нового главу тимчасової американської адміністрації в Іраку. Новий глава — професійний дипломат з 23-річним стажем. До призначення на цю посаду був заступником державного секретаря США. Головні завдання П. Бремера — створення тимчасового уряду Іраку та відновлення його зв'язків з навколишнім світом.

Друга декада травня 2003 р. Генеральна прокуратура України заявила, що одержала від США подання про допит на території України свідків у судовому процесі над Павлом Лазаренком. Суд Північного округу штату Каліфорнія хотів допитати Леоніда Кучму, Євгена Марчука та багатьох інших посадовців.

Третя декада травня 2003 р. На борту туристичного судна «Норвегія», яке знаходилося у порту міста Маямі (штат Флорида), стався вибух. Зайнялася пожежа, загинуло 4 особи. Щонайменше 15 отримали поранення і опіки.

Початок червня 2003 р. Конгрес США мав намір розслідувати повідомлення, що американська розвідка дуже перебільшила іракську загрозу до початку війни.

Перша декада червня 2003 р. Сенатор від Нью-Йорку Гілларі Клінтон заявила, що не балотуватиметься на пост президента США на виборах 2008 року. Їй подобалося бути сенатором і вона сподівалася на переобрання до Сенату у 2006 р.

Перша декада червня 2003 р. Державний секретар США Колін Пауелл і радник президента США з національної безпеки Кондоліза Райс продовжували твердити, що Ірак мав зброю масового ураження, але С. Хусейну вдалося добре її сховати. У підсумковій доповіді, поданій керівником групи експертів ООН Гансом Бліксом 5 червня, зазначалося, що від 1999 року експерти не знайшли в Іраку ознак продовження чи оновлення програм створення зброї масового ураження. Г. Блікс не виключав, що така зброя могла бути демонтована або надійно схована.

Друга декада червня 2003 р. Сенатор Річард Лугар висунув ідею застосувати американські війська для роз'єднання ізраїльтян і палестинців та викоринити палестинський тероризм, який, на його думку, був джерелом всіх лих на Близькому Сході.

Початок другої декади липня 2003 р. Центральне розслідувальне управління США взяло на себе відповідальність за недостовірність інформації про уранові угоди Іраку.

16 липня 2003 р. Легковий автомобіль врізався у придорожний магазин у передмісті Сан-Франциско. Загибло 8 чоловік, серед них — дворічна дитина. Що-

найменше півсотні дістали поранення. За кермом автомобіля був чоловік похилого віку, якому раптом стало зле.

Друга декада липня 2003 р. У штаті Вайомінг під час польоту до авішоу у Техас зазнав катастрофи двомоторний німецький бомбардувальник «Хейнкель-111» часів Другої світової війни. Загинули пілот та пасажир літака. Ця машина була останньою у світі.

Третя декада липня 2003 р. Під час засідання міської ради Нью-Йорка невідомий з балкону для відвідувачів зненацька розпочав стрілянину з пістолета. Загинули три особи, у т. ч. член ради і нападник.

Перша декада січня 2003 р. Американський мільярдер Джордж Сорос виділив 10 млн доларів для організації «Америка об'єднується», яка собі поставила за мету завдати поразки Дж. Бушу-молодшому на президентських виборах 2004 року.

Перша декада серпня 2003 р. Міжнародна федерація журналістів (штаб-квартира у Брюсселі) виступила з критикою на адресу військового командування США в Іраку. Військові власті США звинувачувалися у переслідуванні журналістів.

Перша декада серпня 2003 р. У місті Нью-Йорку нараховувалося близько 56 мільйонів щурів, тобто на кожного жителя припадало по 7 щурів. Кількість пацюків невинно зростала, їх агресивність посилювалася.

14 серпня 2003 р. На північному сході США сталася безпрецедентна аварія в електропостачанні. Без електроенергії впродовж 2 діб залишалися 50 млн жителів штатів Нью-Йорк, Коннектикут, Массачусетс, Мічіган, Нью-Джерсі, Огайо, Пенсільванія і Вермонт, а також жителі провінції Онтаріо в Канаді. Припинилася робота понад сотні електростанцій.

Відбувалися випадки пограбувань. Виникли довгі черги на автозаправних станціях та нестача води.

Президент США Дж. Буш визнав, що мережа електропостачання США застаріла. Потрібна її модернізація. На її виконання потрібно витратити 56 млрд доларів.

Друга декада серпня 2003 р. Федеральне бюро розслідувань спільно з службами безпеки Великої Британії та Росії не допустили ввіз до США ракети «земля-повітря» російського виробництва. Ракета відома як «голка».

У місті Нью-Йорк (штат Нью-Джерсі) заарештовано британського підданого, який привіз ракету, а у Нью-Йорку — двох її покупців.

Кінець другої декади серпня 2003 р. Угрупування «Бригади Абу-Нафса», яке належало до «Аль-Каїди», взяло на себе відповідальність за енергокатастрофу в Америці. Адміністрація президента США цю заяву спростувала.

Третя декада серпня 2003 р. Виступаючи перед ветеранами збройних сил у місті Сент-Луїс (штат Міссурі), президент Джордж Буш заявив, що боротьба проти міжнародного тероризму триватиме до переможного кінця.

Початок вересня 2003 р. Об'єднаний комітет начальників штабів США поклав провину за невдачі США у війні в Іраку на поспішне і помилкове планування всієї операції вторгнення.

Головна помилка адміністрації президента США Дж. Буша полягала у нездатності передбачити партизанську війну проти американських окупантів.

7 вересня 2003 р. Президент США Дж. Буш звернувся до нації з нагоди другої річниці терористичних актів у Нью-Йорку та Вашингтоні. Телезвернення стосувалося ситуації в Іраку та Афганістані. Президент заявив, що прохатиме у Конгресу ще 87 млрд доларів на відбудову цих країн та антитерористичну боротьбу.

Друга декада вересня 2003 р. У штаті Айдахо поблизу міста Маунтин Хоуп розбився винищувач F-16 С. Сталося це під час показових польотів. У них брали

участь шість літаків. Один з них впав після різкого зниження. Пілоту вдалося катапультиватися. Він дістав незначні ушкодження. Не потерпів ніхто з кількох десятків глядачів.

Друга половина вересня 2003 р. Неподалік Гран Канйона у штаті Аризона розбив вертоліт. Всі вісім чоловік, що перебували на його борту, загинули.

Друга половина вересня 2003 р. На східне узбережжя США напав ураган «Ізабелла». Загибло близько 40 осіб. Матеріальні збитки оцінювалися у півмільярда доларів. Найбільше постраждали штати Вірджинія, Меріленд, Північна Кароліна. Швидкість вітру сягала 260 км/год. Ураган був одним з найпотужніших в історії США.

17 вересня 2003 р. Генерал Веслі Кларк заявив, що хоче бути кандидатом Демократичної партії на президентських виборах.

Кінець другої декади вересня 2003 р. У місті Даесберг (штат Теннесі) озброєний терорист захопив у заручники 15 студентів університету. Злочинець скидався на психічно хворого. Поранив двох студентів. Поліція застрелила терориста.

Третя декада вересня 2003 р. На сесії Генеральної Асамблеї ООН з 22-хвилинною промовою виступив президент США Дж. Буш. У промові йшлося про Ірак. Погляди Дж. Буша не збігалися з поглядами президента Франції Жака Ширака, президента Росії Володимира Путіна, канцлера Німеччини Герхарда Шрьодера. Ці три європейські лідери зустрілися у Нью-Йорку.

7 жовтня 2003 р. Популярний голівудський актор республіканець Арнольд Шварценеггер здобув перемогу на виборах губернатора штату Каліфорнія. Актор за походженням — австрієць. За нього проголосували 49 % голосів виборців. Найближчий конкурент — Круз Бустаманте отримав 23 % голосів.

Колишній губернатор Грей Девіс (демократ) привітав з перемогою А. Шварценеггера. Г. Девісу 55 % каліфорнійців висловили недовіру. На пост глави штату претендувало 135 осіб.

9 жовтня 2003 р. Розпочали обіг двадцятидоларові банкноти нового дизайну. Вжито додаткових заходів для захисту купюри від підроблень.

15 жовтня 2003 р. Пасажирський пором врізався у порту Нью-Йорка. На його борту перебувало півтори тисячі людей. Він прямував з Манхеттена до Стеттон-Айленда. Пором не знизив швидкості, наближаючись до пірсу. Як результат, — щонайменше 10 чоловік загинуло, десятки — поранено. Поромна переправа тимчасово припинилася. Помічник капітана Річард Сміт втік до свого дому і намагався покінчити життя самовбивством.

Друга половина жовтня 2003 р. У штаті Вашингтон мала місце сильна повінь, яку спричинили тривалі зливи. У восьми округах штату оголошено надзвичайний стан. Без електрики залишилися майже 50 тис. чол. Сотні людей евакуйовано. У Сіетлі протягом доби випало 13 см опадів.

Третя декада жовтня 2003 р. На півдні штату Каліфорнія мали місце великі лісові пожежі. Згоріло близько 120 тис. га лісу та 700 будинків, загинуло щонайменше 20 осіб. Понад 5 тис. пожежників боролися з вогнем. Евакуйовано близько 100 тис. осіб. Відкладено багато рейсів у міжнародному аеропорту Лос-Анджелеса. Причина пожеж — зумисні підпали. У восьми округах штату оголошено надзвичайний стан.

Кінець жовтня 2003 р. Президент Дж. Буш оголосив зонами лиха ряд районів штату Каліфорнія. Причина — лісові пожежі. Там загинуло близько сорока людей. Більшість з них відмовилися вчасно полишити свої домівки. Евакуйовано десятки тисяч людей. Вартість завданих збитків — 4 млрд доларів.

Друга декада листопада 2003 р. На потреби оборони у 2004 році було виділено 401 млрд доларів, що на 4 відсотки перевищувало показник за попередній рік.

Друга декада листопада 2003 р. В адміністрації президента США Дж. Буша зросло розчарування нерішучістю і неповороткістю Тимчасової урядової ради Іраку.

Початок третьої декади грудня 2003 р. До другого ступеня підвищено рівень загрози терористичних актів. Побоялися нових ударів «Аль-Каїди».

3 січня 2004 р. Здійснена посадка на Марс апарату «Спіріт». Це — шестиколісний робот вагою 180 кг. Його було запущено до Марса сім місяців тому. Марсохід розпочав передавати на землю зображення місцевості, — каменистої пустелі, позбавленої будь-яких ознак життя.

Літальний апарат «Бігль-2», якого було запущено на Марс міжнародними зусиллями, і який мав здійснити посадку 26 грудня 2003 р., не подав жодного сигналу.

Середина січня 2004 р. Джорж Буш, виступаючи у штаб-квартирі Національного управління аеронавтики і космонавтики (НАСА), оголосив про початок здійснення широкомасштабної програми дослідження і освоєння космосу. Польоти «космічних човників» триватимуть до 2010 року. Потім будуть використовуватися космічні кораблі нового покоління. Висадка на Місяць відбудеться до 2015 року. На Місяці буде створена постійна космічна станція. Політ на Марс відбудеться до кінця першої третини XXI століття.

Третя декада січня 2004 р. На Марсі здійснив посадку марсохід «Опортюніті». Зв'язок з його попередником «Спіріт» припинився 23 січня 2004 р.

Початок лютого 2004 р. Розпочато розслідування інциденту зі смертельною отрутою рицин. Її знайшли у Вашингтонському кабінеті лідера республіканської більшості Сенату Боба Фріста. Отруйний порошок надійшов поштою. Приміщення очистили.

Третя декада лютого 2004 р. На одній із птахоферм у штаті Техас виявлено високопатогенний вірус «пташиного грипу». Знищено понад 7 тисяч курей.

Кінець березня 2004 р. Нафтопереробний завод в Техас-Сіті зазнав пожежі. Завод є третім за величиною у США. Загибло щонайменше п'ять осіб. Пожежа виникла у результаті промислової аварії. На нафту і нафтопродукти у світі зросли ціни у результаті пожежі.

29 березня 2004 р. У Вашингтоні відбулася церемонія прийняття до Північно-атлантичного альянсу нових членів. Країнами — членами НАТО стали: Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Румунія, Словаччина, Словенія. На церемонії були присутні: президент США Дж. Буш, генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер, прем'єр-міністри нових держав-членів.

Третя декада травня 2004 р. У секретному приміщенні Сенату група вчених-ядерників продемонструвала зразок атомної бомби, зібраний цілком з частин, куплених у вільному продажі. У зразку був відсутній лише розщеплювальний матеріал, необхідний для ядерного вибуху. Експеримент було виконано з ініціативи сенатора-демократа Джозефа Байдена.

Початок червня 2004 р. Ціна бареля нафти на нью-йоркській біржі сягнула рекордного рівня — 42 долари 33 центи. Впродовж одного дня ціна зросла на 2 долари 45 центів. Такого ще не було за всю історію нью-йоркської нафтової біржі.

5 червня 2004 р. На дев'яносто четвертому році життя помер колишній президент США Рональд Рейган.

Головною заслугою Рональда Вільсона Рейгана вважається його особистий вклад у припинення «холодної війни».

Прощання з сороковим президентом США Р. Рейганом відбулося на Капітолійському пагорбі у будинку Конгресу США.

Похорони відбулися 11 червня у Вашингтоні.

Перша декада червня 2004 р. Пішов у відставку за власним бажанням директор Центрального розвідувального управління Джордж Теннет. Його заступник — Джеймс Павітт також пішов у відставку.

Очікувалося, що ЦРУ очолить заступник Д. Теннета — Джон Мак Лафлін.

Кінець першої декади червня 2004 р. У курортному містечку Сі-Айленд у штаті Джорджія розпочалася зустріч у верхах «великої вісімки».

Лідери «вісімки» обговорювали проблеми світової економіки, міжнародної безпеки, ситуацію в Іраку, нафтову кризу, поширення СНІДу та поліомієліту.

10 червня 2004 р. У Сі-Айленді тривала зустріч лідерів «великої вісімки».

Забезпечення зустрічі лідерів «великої вісімки» американські власті доручили приватній фірмі. Діяльність преси стала дуже дорогою. Стілець і місце за столом кожному журналісту коштували 371 долар. Оренда монтажної кімнатки для телебачення розміром три на три метри з одним столом і двома стільцями коштувала 2500 доларів. Лампа обходилася в 95 доларів, додатковий стілець — 40, телефонна лінія без телефону — 295, телефонний апарат — 30 доларів.

Липень 2004 р. Членів російсько-українського екіпажу траулера «Зірка Мару» американський суд визнав невинними у контрабанді наркотиків. Траулер було затримано у квітні 2001 року біля берегів Мексики. У холодильнику поліція виявила 12 т кокаїну. Цього достатньо для того, щоб кожен член екіпажу одержав ув'язнення впродовж 20 років. Екіпажу пощастило довести суду, що моряки нічого не знали про заборонений вантаж.

Друга половина липня 2004 р. Оприлюднено підсумкову 575-сторінкову доповідь спеціальної комісії Конгресу США з розслідування обставин терористичних актів, вчинених у США 11 вересня 2001 року. Головний висновок — спецслужбам бракувало уваги.

Початок третьої декади липня 2004 р. На півдні Каліфорнії в околицях Лос — Анджелеса спалахнули лісові пожежі. Поліція вважала пожежі результатом зумисних підпалів.

29 липня 2004 р. У Бостоні (штат Массачусетс) завершився чотириденний з'їзд Демократичної партії, на якому було офіційно висунуто кандидата на пост президента США від демократів.

Ним став сенатор від штату Массачусетс Джон Керрі. На пост віце-президента Дж. Керрі запропонував Джона Едварда.

За кандидатуру Дж. Керрі проголосувало 4254 делегати, а за інших кандидатів — 43 делегати. Дж. Керрі було достатньо 2162 голоси. У голосуванні брали участь делегати всіх 56 американських штатів і територій.

У роботі з'їзду брали участь колишні президенти США Джеймас Картер та Уілям Клінтон, колишній віце-президент Алберт Гор.

Початок серпня 2004 р. У Ролі (Північна Кароліна) військовий суд почав попередні слухання у справі Лінди Інґленд. Ця 21-річна військовослужбовець — жінка звинувачувалася у знущаннях над в'язнями іракської в'язниці «Абу-Грейб». Фотографія, на якій Л. Інґленд тримає під прицілом в'язня, що лежить на підлозі, викликала скандал світового масштабу.

Середина серпня 2004 р. Від урагану «Чарлі» у штаті Флорида загинуло 16 осіб, сотні зникли без вісті, тисячі людей втратили житло, понад півмільйона було евакуйовано. Швидкість вітру перевищувала 200 км/год. «Чарлі» став найсильнішим ураганом за останні 80 років.

Друга декада серпня 2004 р. Президент США повідомив про намір щодо найбільшого переміщення американських військ та баз з часів Другої світової війни. П'ята частина всіх військ США буде переміщена з Центральної Європи до Азії і, можливо, до Північної Африки. На кінець літа 2004 р. у Німеччині знаходилося 70 тисяч американських вояків.

Середина вересня 2004 р. Потужний тайфун «Іван» досяг узбережжя Флориди.

16 вересня 2004 р. Сильний тайфун «Іван» промчав над штатом Луїзіана. Спочатку загинули щонайменше 2 особи, були руйнування. Були евакуйовані сотні тисяч людей.

Вересень 2004 р. Ураган «Іван» забрав у США життя 50 людей.

Середина вересня 2004 р. Державний секретар США Колін Пауелл визнав, що хімічну та біологічну зброю в Іраку, очевидно, ніколи не буде знайдено. Він також визнав, що Саддам Хусейн не був прямо причетний до терористичних актів 11 вересня 2004 р.

Вересень 2004 р. Сенат затвердив на посту директора Центрального розвідувального управління конгресмена Портера Госса. Йому було 65 років. За партійною приналежністю — республіканець.

Вересень 2004 р. Три людини загинули в Пуерто-Ріко від урагану «Жанна».

Вересень 2004 р. 9 людей загинули на Багамських островах від урагану «Жанна».

Кінець вересня 2004 р. Ураган «Жанна» досяг узбережжя Флориди. Загинули 4 особи, 800 тис. евакуйовано, 4 млн чол. залишилися без електроенергії.

Вересень 2004 р. Штат Флориди вчетверте за останні 6 тижнів зазнав урагану. Від стихії загинуло щонайменше 6 осіб. Понад 2 млн будинків залишилось без електрики. Були закриті аеропорти і Діснейленд. Пошкоджено космодром на мисі Канаверал. Президент США Дж. Буш звернувся до Конгресу з проханням виділити додатково 7,1 млрд дол. для відбудовних робіт у Флориді (де губернатором був його брат Джеб) та інших штатах, що зазнали ураганів. Попередні підрахунки оцінили шкоду від «Жанни» в обсязі 8 млрд дол. Загальна шкода від ураганів «Чарлі», «Френсіс», «Іван» та «Жанна» в США могла перевищити 17 (за іншими даними — 25) млрд дол. Востаннє чотири урагани за сезон були зареєстровані в США в 1886 р. на території штату Техас.

Кінець вересня 2004 р. У центральних районах штату Каліфорнія стався землетрус. Був досить сильний — майже 6 балів за шкалою Ріхтера. Обійшлося без жертв і руйнувань. Епіцентр землетрусу знаходився у тектонічному розломі Сан-Андерс.

Перша декада жовтня 2004 р. Продовжували простоювати 29 % американських нафтовидобувних установок в акваторії Мексиканської затоки. Їм завдав шкоди ураган «Іван» у вересні 2004 р. Щоденно США видобували нафти на 480 тисяч барелів менше, ніж раніше.

Жовтень 2004 р. Федеральна система США розглядала можливість поновлення друку 2-доларових купюр. Друкування цих банкнот було зупинено в 1996 році з огляду на падіння попиту на них. З того часу вони стали практично колекційною рідкістю. У 1996 р. у сховищах налічувалося 163,6 млн шт. цих купюр. За станом на осінь 2004 р. там їх залишилося менше 9,5 млн шт. (у той час як однодоларових банкнот — 2,37 млрд шт.).

На думку багатьох людей 2-доларові купюри здатні приносити вдачу. Такі банкноти вважаються гарним подарунком. Аматори кінських бігів використовують банкноти цього номіналу для «щасливих» ставок.

30 жовтня 2004 р. Катарський супутниковий телеканал «Аль-Джазіра» передав звернення Усама бен Ладена. Керівник «Аль-Каїди» вперше визнав, що ідея

здійснити акти 11 вересня 2001 року належить йому. Погрожував новими нападами на США.

2 листопада 2004 р. У США відбулися президентські вибори, а також вибори до Конгресу.

Претендентами на пост глави держави були:

1. Діючий президент Дж. Буш — молодший (Республіканська партія).

2. Сенатор Джон Керрі (Демократична партія).

3. Американець арабського походження Ральф Найдер (незалежний).

Дж. Буш здобув 52 % голосів, Д. Керрі — 47. Діючий президент забезпечив собі 249 голосів колегії виборщиків, а сенатор Д. Керрі — 242. Для остаточної перемоги необхідно 270 голосів виборщиків.

У пресі публікувалися і дещо інші дані — за переобрання чинного президента-республіканця на другий термін віддали голоси 286 членів колегії виборщиків — при потрібних 270. Це означає 57,5 млн голосів виборців (51 відсоток). У сенатора-демократа Джона Керрі на 3,5 млн голосів менше (48 відсотків).

У Конгресі республіканці також здобули перемогу: в Палаті представників у них 231 місце з 435, у Сенаті — 55 із 104. Згідно з іншими даними у Палаті представників вони мали 218 мандатів, а у Сенаті — 52.

4 листопада 2004 р. На Нью-Йоркській товарній біржі ціна бареля сирової нафти становила 50 доларів 85 центів. Це на 1 долар 26 центів більше ніж напередодні. Підвищення цін пов'язувалося з результатами президентських виборів у США.

Кінець першої декади листопада 2004 р. Першими членами уряду, які пішли у відставку після переобрання президента Дж. Буша на другий термін, стали генеральний прокурор, міністр юстиції Джон Ешкрофт та міністр торгівлі Доналд Еванс. Президент Дж. Буш прийняв обидві відставки.

Друга декада листопада 2004 р. Державний секретар США Колін Пауелл заявив 15 листопада про свою відставку. Вже подали у відставку міністри сільського господарства, енергетики, освіти, юстиції та торгівлі.

На пост міністра юстиції та генерального прокурора призначено 49-річного Альберта Гонзалеса. Він був юридичним радником Білого дому. Вихідець з бідної мексиканської сім'ї. Закінчив Гарвардський університет. Товаришував з Джорджем Бушем з часу його губернаторства у штаті Техас.

Початок грудня 2004 р. Подав у відставку керівник міністерства внутрішньої безпеки Томас Руж. Дане відомство було створено у січні 2003 року з метою недопущення нових нападів терористів на територію США.

6 січня 2005 р. Цього дня Конгрес США затвердив результати президентських виборів. Поблизу Капітолію та Білого дому відбулися демонстрації протесту проти масових порушень під час виборів американського президента, Демократи несли помаранчеві прапори, Прес-секретар Організації Вашингтонської Непокори Лейсі Макої вважала, що американська влада продемонструвала подвійні стандарти — президент Джордж Буш вимагав від України чесних виборів, але не зміг забезпечити їх у власній державі.

Перша декада січня 2005 р. Підводний човен «Сан-Франциско» сів на міліну на південь від тихоокеанського острова Гуам. Кілька моряків отримали поранення, один з них помер. Реактор човна не зазнав пошкоджень.

Початок другої декади січня 2005 р. У Каліфорнії мали місце сильні зливи та зсуви. Кількість загиблих понад двадцять осіб.

Початок другої декади січня 2005 р. Вченим Національного авіакосмічного агентства вперше в історії вдалося сфотографувати народження «чорної діри» у космосі, — зіткнення двох щільних нейтронних зірок.

20 січня 2005 р. Відбулась інавгурація президента США Дж. Буша — молодшого. В інавгураційній промові Дж. Буш закликав боротися з міжнародним тероризмом та поширювати у світі демократію. Про внутрішні проблеми США не говорив, що невдовзі викликало гостру критику з боку його опонентів.

Радник президента з національної безпеки Кондоліза Райс призначена на посаду державного секретаря США.

Початок третьої декади січня 2005 р. «Партія зелених» Австрії розпочала процедуру позбавлення австрійського громадянства губернатора Каліфорнії, відомого кіноартиста Арнольда Шварценегера. Губернатор за кілька днів до цього відмовився помилувати вбивцю Дональда Боррелі. Того ж дня його було страчено смертельною дозою отрути. «Зелені» вважали, що відмова у помилуванні суперечить європейським правовим нормам.

Початок третьої декади січня 2005 р. У штатах Массачусетс та Нью-Джерсі мав місце інтенсивний снігопад. Впродовж доби випало 74 см снігу. Стихія спричинила 6 жертв. Поміж них дві людини померли від серцевого нападу під час прибирання снігу лопатами. Один чоловік провалився під лід.

Третя декада січня 2005 р. У передмісті Лос-Анджелеса, Глен-Айленді, — сталася залізнична катастрофа. Зіткнення трьох поїздів спричинив залишений на коліях джип 26-річного Хуана Мануеля Альвареса. Він хотів вчинити самогубство, але в останню хвилину вискочив з автомобіля. У результаті катастрофи загинуло щонайменше 11 чоловік. Поранення дістали близько 200 осіб. Зловмисника негайно арештували і звинуватили у вбивстві.

Початок лютого 2005 р. Стався землетрус на Маріанських островах. Його сила була 6,3 бала за шкалою Ріхтера.

З щорічним зверненням до нації виступив президент Дж. Буш. Окреслив план своєї внутрішньої та зовнішньої політики, назвав Іран головним спонсором тероризму та головної ядерною загрозою. Також звинуватив Сирію у потуранні терористам.

Друга декада лютого 2005 р. Міністр оборони США Доналд Рамсфелд заявив у Конгресі США, що термін виведення американських військ з Іраку неможливо назвати.

Друга декада лютого 2005 року. Зареєстровано другий випадок ураження вірусом-мутант СНІДу. Трапилося це у м. Сан-Дієго (штат Каліфорнія). Попередній випадок мав місце в Нью-Йорку. Вірус-мутант значно сильніший за звичайний, порятунку від нього немає. Він швидко вбиває людину.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Повідомлялося, що правоохоронці США відвернули замах на президента США Дж. Буша. Замах готував член «Аль-Каїди» 23-річний Абу Алі. Його заарештовано.

Початок березня 2005 р. Верховний суд США ухвалив рішення про незастосування смертної кари до неповнолітніх вбивць. За це проголосувало 5 суддів, а проти — 4. На той час у США налічувалося 70 неповнолітніх злочинців, засуджених до смертної кари.

Друга декада березня 2005 р. У західному передмісті Мілуокі під час церковної служби в готелі «Шератон» сталася стрілянина. Її вчинив 45-річний чоловік. Він поранив 11 чоловік, з яких четверо померло на місці, а троє пізніше в лікарні. Нападник застрелився. Слідство з'ясувало, що впродовж кількох років нападник перебував в найсильнішій депресії.

Друга декада березня 2005 р. 33-річний Братан Ніколс застрелив у будинку суду в Атланті (штат Джорджія) трьох чоловік. Поміж застрелених-суддя штату. Вбивця втік з місця злочину, але був затриманий наступного дня. Він звинувачувався у згвалтуванні, вбивстві співробітника еміграційної служби США та інших злочинах.

Початок третьої декади березня 2005 р. 16-річний Джеф Віс в індіанській резервації у штаті Мінесота біля кордону з Канадою застрелив 10 чоловік, поранив 15, а потім застрелився сам. Зброю вкрав у свого діда, колишнього поліцейського. Бабусю і дідуся він вбив першими. Потім прийшов до школи, вбив чотирьох однокласників, вчительку та охоронця. Два поранені школярі померли по дорозі до лікарні. Останню кулю Джеф приберіг для себе і випустив її собі у скроню.

Третя декада березня 2005 р. Повідомлялося про можливу причетність Коджо Аннана (сина генсека Кофі Аннана) до махінацій з програмою ООН для Іраку «Нафта в обмін на продовольство». Договір з цього питання готував колишній голова Федеральної резервної системи США (центрального банку) Пол Ролкер. Не виключалося відставка К. Аннана зі свого поста.

Третя декада березня 2005 р. У штаті Техас стався вибух на нафтопереробному заводі, який знаходиться за 50 км на південний схід від Хьюстона. Версію про теракт власті відкидали. На заводі працювало дві тисячі робітників. Щодня він перероблював 460 тисяч барелів сирої нафти та виробляв 3 % бензину США. Від вибуху загинуло 15—20 чоловік. Понад 100 осіб дістали поранення, серед них 70 чоловік було госпіталізовано.

Перша декада квітня 2005 р. П'ятирічній українці Насті Овчар, яка отримала 80 % опіків тіла і знаходилася у США на лікуванні, вже замінили 40 % шкіри. Вона скрізь сон слухала розповіді своєї мами та музику. Про це повідомив лікар Бостонської клініки «Шрайнер» Сергій Самборський.

Кінець квітня 2005 р. Вперше після подій 11 вересня 2001 року президент Дж. Буш змушений був спуститися в підземний бункер-бомбосховище. На екрані радіолокатора служба безпеки помітила білу пляму, яку сприйняла за невідомий літак. Вертольоти президентської охорони піднялися у повітря, але нічого не знайшли. Згодом з'ясувалося, що стався збій у роботі радара.

Кінець квітня 2005 р. Державний департамент США оприлюднив оновлений список країн, що підтримують тероризм. До нього зараховано Іран, Північну Корею, Кубу та Сирію. Під підозрою знаходилися також Лівія та Судан.

5 травня 2005 р. Стався вибух поблизу консульства Великої Британії у Нью-Йорку. Постраждалих не було. На першому поверсі будинку було вибито шибки.

Початок другої декади травня 2005 р. Поява невеликого одномоторного літака «Сесна» в закритому повітряному просторі над Вашингтоном викликала евакуацію людей з Білого дому, Верховного суду, Конгресу та ряду міністерств. На перехоплення порушника вилетіли два винищувача F-16 та два військові гелікоптери. У бік порушника було випущено дві сигнальні ракети. Виявилось, що порушення було випадковим. Інструктора та стажиста суворо попередили. Під час інциденту президент Дж. Буш катався на велосипеді неподалік столиці у штаті Меріленд.

Друга декада травня 2005 р. За дві години після інтерв'ю у США заарештовано 77-річного Луїза Посаду Каріллеса. Від правосуддя він переховувався з 1976 року. Кубинські власті вважають його організатором вибуху літака Гавана-Каракас. Тоді загинуло понад 70 чоловік. Свою причетність до теракту Л. П. Каріллес заперечував.

20 травня 2005 р. На 81-му році помер Джек Кілбі. Вважається одним з піонерів мікроелектроніки. Наприкінці 1950-х років винайшов інтегральну схему. Властник понад 50 патентів на винаходи. Лауреат Нобелівської премії 2000 року у галузі фізики.

Третя декада травня 2005 р. Чотири дівчинки-близнята народилися у Х'юстоні. Їх мати — Шеллі Брідлав. Дівчатка народилися природним шляхом.

Кінець першої декади червня 2005 р. У Вашингтоні президент США Джордж Буш та прем'єр-міністр Великої Британії Ентоні Блер узгодили план списання боргів 32 найбіднішим країнам Африки на загальну суму 34 млрд доларів. Планувалося списати борги тим країнам, які візьмуть на себе зобов'язання покінчити з корупцією.

Середина червня 2005 р. У штаті Арізона розбився винищувач «Харрієр». На борту знаходився повний боєкомплект — 4 бомби та три сотні снарядів. Пілот катапультувався. Дістав травми і був госпіталізований. Літак впав на житловий район міста Юма. Вибуху не сталося. Жертв не було.

Друга декада червня 2005 р. На півночі Каліфорнії та в районі Алеутських островів сталися землетруси. Потужність — 7 балів. Епіцентри знаходилися на глибині 10 км під дном Тихого океану. Хвиля цунамі не утворилася.

Початок третьої декади червня 2005 р. У США з офіційним візитом перебував прем'єр-міністр Соціалістичної Республіки В'єтнам Фан Ван Кхай. Глава в'єтнамського уряду хотів заручитися підтримкою США у вступі СРВ до Світової організації торгівлі. Візит співпав з десятою річницею встановлення дипломатичних стосунків між США і СРВ.

Третя декада червня 2005 р. Президент США звернувся до нації під час свого перебування на військовій базі Форт-Брейк (Північна Кароліна). Звернення співпало з річницею передачі американськими воєнними властями політичної влади в Іраку уряду країни.

Відомий політичний діяч Збігнев Бжезинський різко критикував керівництво США за некомпетентність у веденні війни в Іраку.

Третя декада червня 2005 р. На південному заході країни стояла спека. Ліси горіли в штаті Арізона. З ряду населених пунктів евакуйовано жителів.

Кінець червня 2005 р. У заборонений простір над Вашингтоном залетів турбогвинтовий літак. З кількох урядових будівель (у тому числі з Білого дому та Конгресу) було терміново евакуйовано всіх присутніх. Два винищувачі F-16 перехопили порушника, його доправили до аеродрому Уінчестер (штат Вірджинія). Пілота було заарештовано. Тривога тривала кілька хвилин.

Перша декада липня 2005 р. Тропічний шторм «Сідні» налетів на штат Луїзіана. Шторм «Денні» наближався до узбережжя Флориди. Метеорологи очікували 13 штормів у районі Мексиканської затоки та південної частини атлантичного узбережжя США.

Перша декада липня 2005 р. Ціна нафти на нью-йоркській товарно-сировинній біржі сягнула 61,28 долара за барель. Зростання ціни спровоковане ураганом «Сідні», який порушив роботу нафтопереробних заводів США та Мексики.

Початок другої декади липня 2005 р. Оголошено, що збитки США від тропічного урагану «Денні» сягнули 5 млрд доларів.

Друга декада липня 2005 р. У США перебувала делегація Генпрокуратури України на чолі з С. Піскуном. Обговорювалося питання про укладення угоди між Україною і США про екстрадицію.

Початок третьої декади липня 2005 р. 46,7 градусів тепла зафіксовано у місті Фінікс (штат Арізона). Рекорд 1936 року перевищено на два градуси. У містечку Буллхед (долина річки Колорадо) температура сягала 51,1 градуса, а в каліфорнійському місті Нідяз — 51,7 градуса. Жертвами спеки стали десятки людей.

Третя декада липня 2005 р. Палата представників Конгресу США 257 голосами «за» проти 171 голосу перетворила антитерористичний закон — Патріотичний акт на постійно діючий. На голосуванні позначилися лондонські теракти.

Кінець липня 2005 р. Національне агентство з аеронавтики та космонавтики (НАСА) призупинило подальші запуски космічних кораблів багаторазового використання (шаттлів) після того, як було встановлено, що під час запуску корабля «Діскавері» з його зовнішнього паливного бака відірвався шмат пінопластової термоізоляції.

Два з половиною роки до цього шмат ізоляції пробив обшивку лівого крила корабля «Колумбія», що призвело до загибелі семи космонавтів корабля.

Початок серпня 2005 р. Астронавти з міжнародної космічної станції утретє виїшли у відкритий космос з метою ремонту обшивки «Діскавері». Ремонт займався американець Стів Робінсон. Страхував його японець Соїту Ногуті.

Перша декада серпня 2005 р. На базі військово-повітряних сил «Едвардз» (штат Каліфорнія) здійснив посадку космічний корабель багаторазового використання «Діскавері». Кепська погода в районі мису Канаверал (штат Флорида) не дозволила виконати там приземлення. Під час посадки у Каліфорнії була піщана буря, яка пошкодила двигун космічного корабля. Космонавти почувалися добре.

Перша декада серпня 2005 р. 61 відсоток американців були невдоволені політикою президента Джорджа Буша щодо Іраку.

Перша декада серпня 2005 р. Настю Овчар, яка лікувалася від опіків у клініці «Шрайнер» міста Бостон, виписано з лікарні. Настя вже самостійно плавала у басейні і каталася на велосипеді. Повернення Насті і її мати на Україну залежало від отримання сім'єю Овчарів житла в Києві. Загальна вартість лікування становила близько мільйона доларів.

29 серпня 2005 р. Тропічний ураган «Катрін» наблизився до південно-східних штатів. Президент США Дж. Буш оголосив надзвичайний стан в Луїзіані, Алабамі, Флориді та Міссісіпі. В епіцентрі урагану швидкість вітру перевищувала 200 км/год. Хвилі в океані досягли 9-метрової висоти. Ураган одержав найвищу категорію небезпеки — п'яту. Подібний ураган зафіксовано лише чотири рази впродовж всієї історії спостережень. Припинено видобуток нафти у Мексиканській затоці. Розпочалася евакуація населення Нового Орлеану. На стадіоні міста влаштовано притулок для 100 тис. людей.

Кінець серпня 2005 р. У штаті Луїзіана та ще трьох південно-східних штатах вирував ураган «Катрін». 70 відсотків території Нового Орлеану було затоплено. Більша частина міста розташована нижче від рівня моря. Відбувалася евакуація населення міста. У Новому Орлеані були затоплені обидва аеропорти. Вивозити людей можна було лише по воді. «Катрін» завдав збитки щонайменше на 25 млрд доларів. У Новому Орлеані поширювалося грабіжництво.

У зв'язку з ураганом зросли ціни на нафту на світових ринках. Вони перевищили 71 долар за барель.

Число жертв урагану перевищило 80 чол. і продовжувало зростати.

Початок вересня 2005 р. Новий Орлеан на 80 відсотків було затоплено водою. Вулицями плавали трупи. Офіційно повідомлялося про загибель 120 осіб. Мер міста вважав, що лік жертв може йти на сотні, а то і на тисячі. Акули запливали з Мексиканської затоки в затоплене місто. Місто заливала вода з озера Пончартрейн бо захисні споруди були зруйновані. Тривала евакуація людей з міста. І місті спалахували перестрілки. Було оголошено військовий стан. Не працювали нафтові платформи у Мексиканській затоці. Президент США Дж. Буш кваліфікував ураган «Катрін» стихійним лихом загальнонаціонального масштабу. Міністерство економіки вирішило використовувати стратегічні запаси нафти щоб перешкодити загостренню енергетичної кризи. Щонайменше троє громадян України були поміж тих, хто врятувався у Новому Орлеані.

Початок вересня 2005 р. Міністр охорони здоров'я і соціальної політики США Майкл Левіт заявив, що число жертв урагану «Катрін» може сягнути десятків тисяч чоловік.

З критого стадіону «Супердоум» 3 вересня було вивезено останніх сто потерпілих. Під час урагану на стадіоні перебувало до 30 тисяч осіб. Кілька людей там щодня помирало від нестачі їжі та води.

У Новому Орлеані були озброєні банди. Для підтримання порядку до міста перекинуто 60 тис. військовослужбовців. У перестрілках з бандитами загинуло щонайменше 10 солдатів та поліцейських.

Зону стихійного лиха 4 вересня відвідали міністр оборони Доналд Рамсфелд, голова Комітету начальників штатів Збройних Сил генерал Ричард Маєрс, міністр національної безпеки Майкл Чартофф, держаний секретар Кондоліза Райс.

Президент США вперше відвідав зону стихійного лиха 2 вересня.

Кінець першої декади вересня 2005 р. До берегів Флориди наближався ураган «Офелія». Прогнозувалося, що він може мати таку ж потужність як і «Катрін».

11 вересня 2005 р. 15 тисяч чоловік здійснили піший похід від будівлі Пентагону до центру Вашингтона. Вранці в США чотири рази оголошували хвилини мовчання. На жалобній церемонії біля підніжжя знищених у 2001 р. хмарочосів понад 500 родичів зачитали імена своїх рідних. У своєму зверненні до нації президент США Дж. Буш говорив про дух національної єдності. Рейтинг президента Дж. Буша знизився до найнижчого рівня — його діяльність схвалювали 38 відсотків американців.

14 вересня 2005 р. Число жертв урагану «Катрін» за станом на цей день сягнуло 665 чоловік. Зокрема у штаті Луїзіана загинуло щонайменше 425чол.

16 вересня 2005 р. На 60-й сесії Генеральної асамблеї ООН завершилася ювілейна зустріч у верхах. Понад 250 учасників зустрічі обмінували мовчанням незгоди щодо реформи ООН. Генсек ООН Кофі Аннан закликав багаті країни більше допомагати бідним. Підписано Міжнародну конвенцію про боротьбу з ядерним тероризмом. Її запропонувала Росія 8 років тому. Ухвалено також ювілейну декларацію.

Друга декада вересня 2005 р. Британського підданого індійського походження Хаманта Лакхані засуджено до 47 років ув'язнення. Х. Лакхані було 69 років. Його заарештували 2003 року під час спроби продати російський переносний зенітний ракетний комплекс «Игла». Покупцями були агенти Федерального бюро розслідувань.

Кінець другої декади вересня 2005 р. До узбережжя штату Флорида наближався черговий тропічний ураган — «Рита». Відбувалася евакуація людей з небезпечних районів.

Президент США Дж. Буш оголосив про початок втілення широкомасштабної програми відбудови узбережжя Мексиканської затоки, яке спустошив ураган «Катрін».

21 вересня 2005 р. Ураган «Рита» досяг узбережжя штату Флорида. Швидкість вітру сягнула 160 км/год. У штаті оголошено надзвичайний стан. Ураган «Рита» був дев'ятим на Атлантичному узбережжі у 2005 р. Джеб Буш (рідний брат президента США) наказав евакуювати місто Кі-Уест.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Мер Нового Орлеану Рей Нейгін виступав проти повернення до міста евакуйованих жителів з огляду на велику загрозу нових повеней.

22 вересня 2005 р. Швидкість вітру в центрі урагану «Рита» перевищила 270 км/год. Ураган промчав за 150 км від міста Кі-Уест і прямував до Луїзіани та Техасу.

Початок третьої декади вересня 2005 р. В аеропорту Лос-Анжелеса здійснив аварійну посадку літак авіакомпанії «Джед Блу». На його борі перебувало 139 пасажирів та 9 членів екіпажу. Після злету у літака не сховалися шасі. Він три години кружляв над містом, витрачаючи паливо. Приземлення відбулося без жертв та поранень.

Третя декада вересня 2005 р. На південному сході США почалися відновлювальні роботи після урагану «Рита». Загиблих не було. Завдано збитків на 2,5—5 млрд доларів. Місто Новий Орлеан знову опинилося під водою, бо ураган зруйнував поспіхом споруджену дамбу. Сотні будинків зруйновано у Техасі та Луїзіані. Два мільйони осель знеструмлено.

Третя декада вересня 2005 р. Ураган «Рита» завдав великої шкоди нафтовидобутку у Мексиканській затоці. Маршрут «Рити» проліг вздовж свердловин, що забезпечували видобуток основного обсягу нафти й газу. Попередній ураган «Катрін» промчав над старими свердловинами.

Третя декада вересня 2005 р. З'явилось уточнення, що ураган «Рита» спричинив смерть щонайменше 10 осіб. Від падіння дерев у Техасі загинуло три людини. У штаті Міссісіпі від повені загинула жінка. П'ятеро людей отруїлися вихлопними газами дизельного генератора в Бомонді (штат Техас).

Третя декада вересня 2005 р. На базі Форт-Худ (Техас) відбувся військовий трибунал. Він визнав 22-річну рядову Лінду Інґленд винною у знущаннях над в'язнями в'язниці «Абу-Грейб» у Багдаді. Її засуджено до 3-річного ув'язнення. Л. Інґленд була закохана у свого командира Чарльза Грейнера. У січні 2005 р. його ув'язнено на 10 років за жорстоке ставлення до іракських в'язнів. Нещодавно Л. Інґленд народила дитину і твердить, що її батько — Ч. Грейнер.

Третя декада вересня 2005 р. Члена організації «Ліка захисту євреїв» 62-річного Ерла Кругеля судом Лос-Анжелеса ув'язнено на 20 років за участь в організації змови щодо влаштування вибуху в одній з каліфорнійських мечетей та офісі конгресмена арабського походження.

Е. Кругеля та керівника Ліги-Ірва Рубіна було заарештовано у грудні 2001 р.

Третя декада вересня 2005 р. Командувач збройними силами США в Іраку генерал Джордж Кейсі заявив на закритому брифінгу у Конгресі США про непевність перспектив виведення з Іраку американських військ.

Від березня 2003 р. в Іраку загинуло 1922 американських вояки.

28—29 вересня 2005 р. В Іраку загинуло чотири американських вояки. Поміж них двоє підірвалися на міні неподалік кордону з Кувейтом. Одного солдата вбито поблизу міста Рамаді. Ще одного було смертельно поранено під час бою з повстаннями під містом Ель-Фаллуджа.

Друга декада жовтня 2005 р. Повідомлялося, що у великому заболоченому районі Еверглейдс (штат Флорида) чотириметровий пітон проковтнув майже 2-метрового крокодила. Пітона розірвало навпіл. Сутичка закінчилася смертю обох тварин. Пітони були завезені до Еверглейдсу.

Третя декада жовтня 2005 р. Американські вчені Рой Глоубен та Джон Холл разом з німецьким колегою Теодором Ганшем стали лауреатами Нобелівської премії з фізики. Заслуга Р. Глоубена — внесок в квантову теорію оптичної когерентності. Його колеги по премії нагороджені за внесок у розвиток лазерної спектроскопії.

Третя декада жовтня 2005 р. До узбережжя Флориди наблизився новий тропічний шторм «Теммі». Шторм був відносно слабким. Швидкість віту в епіцентрі дещо перевищувала 70 км/год.

Повідомлялося, що збитки від урагану «Катрін» сягнули 34,4 млрд доларів, а кількість жертв — 1185 осіб.

Перша снігова буря осені 2005 р. охопила штати Монтана, Південна та Північна Дакота і Вайомінг. Щонайменше 11 тисяч жителів залишилися без електроенергії. Снігові замети перекрили багато автошляхів. Подібних ранніх сніговіів у США на бувало впродовж майже 130 років метеоспостережень.

Початок другої декади жовтня 2005 р. У Новому Орлеані (штат Луїзіана) завершено відкачування води із затопленого на 80 відсотків міста в результаті повеней, спричинених ураганом «Катрін». Було відкачано понад 1 млрд тонн води. Повідомлялося, що від «Катрін» у штатах Луїзіана та Міссісіпі загинуло приблизно 1200 чоловік.

Друга декада жовтня 2005 р. На північному сході були сильні повені. Особливо складною була ситуація у штатах Массачусетс, Нью-Гемпшир, Нью-Джерсі. Щонайменше 10 чоловік загинуло.

Початок третьої декади жовтня 2005 р. До Флориди наближався тропічний ураган «Вільма». Швидкість вітру в центрі урагану 20 жовтня сягнула 285 км/год. «Вільмі» було присвоєно найвищу (п'яту) категорію за шкалою Саффіра-Сімсона. Ураган був двадцять першим у сезоні 2005 року.

Третя декада жовтня 2005 р. Від урагану «Вільма» у штаті Флорида загинуло 7 людей. Ураган обірвав лінії електропередач. Власти припинили роботу трьох ядерних реакторів. Без електроенергії залишилися 6 млн чол.

Початок листопада 2005 р. В Іраку загинув командир 1-го батальйону 184-го десантно-штурмового полку 44-річний полковник Уільям Вуд. Він став найвищим за чином офіцером США, вбитим за час війни.

Поблизу міста Рамаді (провінція Анбар) загинули два морські піхотинці США під час катастрофи вертольота «Супер Кобра».

Початок грудня 2005 р. У Нью-Йорку в Центрі Рокфеллера засяяла вогнями 22-метрова різдвяна ялинка. На ній — 30 тисяч лампочок. Довжина гірлянд — 8 км. На маківці — 12-кутна кришталева зірка діаметром 3 метри.

Перша декада грудня 2005 р. Ентоні Фаучі — головний директор Національного інституту з алергії та інфекційних захворювань, — повідомив про створення вакцини від «пташиного грипу».

Кінець першої декади грудня 2005 р. Мали місце сильні морози у центральних та північних штатах. У містечку Льюїстаун температура знизилася до 41 градуса.

Кінець першої декади грудня 2005 р. В аеропорту Маямі поліцейський застрелив пасажира, який погрожував бомбою. Але бомби у валізі пасажира не було. Літак летів з Колумбії до Орlando, приземлився у Маямі.

Початок другої декади грудня 2005 р. На берег штату Массачусетс (північний штат США) викинулися 30 китів та дельфінів. Врятувати їх не вдалося.

Друга декада грудня 2005 р. Федеральне бюро розслідувань США внесло до списку розшукуваних особливо небезпечних злочинців уродженців України — Семена Могилевича та Ігоря Фішермана.

Друга декада грудня 2005 р. Президент США Дж Буш узяв на себе відповідальність за вторгнення в Ірак. Визнав помилки американської розвідки.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Гідроплан, який лікував рейс з Маямі до Багамських островів, впав в океан шойно злетівши. В літаку стався вибух. На борту було 18 пасажирів та два члени екіпажу. Всі загинули.

160. СУДАН

Червень 2002 р. Вперше з 1994 р. уряд і повстанці з Півдня Судану зібралися на переговори.

20 липня 2002 р. У Мачакосі, під сильним тиском американців була укладена угода про припинення війни між Півднем і Північчю, яка тривала з 1983 року.

12 серпня 2002 р. Поновилися переговори між повстанцями Півдня і центральними властями Судану.

2 вересня 2002 р. Переговори припинено.

17 жовтня 2002 р. Підписана перша угода про припинення вогню на Півдні Судану.

Грудень 2002 р. Ліга арабських країн, після 19 років війни, вперше вирішила надати допомогу районам Судану, що потерпали від боїв.

15 січня 2003 р. Переговори поновилися. Угода про припинення вогню була порушена. Мали місце бої.

Кінець першої декади липня 2003 р. На березі Червоного моря поблизу міста Порт-Судан невдовзі після злету за 5 км від аеропорту розбився пасажирський літак «Боїнг-737». Він летів до Хартума. Загибло 105 пасажирів та 11 членів екіпажу. Врятувалася лише 2-річна дівчинка. Вона втратила ногу.

Кінець червня 2004 р. Виступаючи у Хартумі генеральний секретар ООН Кофі Аннан заявив, що жителям провінції Дарфур на заході країни загрожує гуманітарна катастрофа. На думку генсека ситуація в Дарфурі була близькою до геноциду.

Кінець липня 2004 р. Державний секретар США Колін Пауел запропонував уряду Судану дати згоду на розміщення у західній суданській провінції Дарфур 25 тис. американських вояків. Від лютого 2004 р. у провінції загинуло 30 тис. чоловік, понад мільйон змушені були втекти з огляду на те, що арабське збройне формування «Джанджавід» за неофіційної підтримки уряду винищувало чорношкіре населення цієї провінції.

Кінець липня 2004 р. Власті Судану заявили, що накажуть урядовим військам відкрити вогонь по іноземним солдатам, якщо такі з'являться на території країни. США, Велика Британія та Австралія пропонували ввести свої війська у провінцію Дарфур, де арабські екстремісти винищували чорношкіре населення.

Початок серпня 2004 р. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан звинуватив суданський уряд в потуранні арабським екстремістам, які тероризували і вбивали чорношкіре населення провінції Дарфур. Резолюція Ради Безпеки ООН надала суданському уряду один місяць на роззброєння загонів «Джанджавід».

Друга половина вересня 2004 р. 11 членів Ради Безпеки ООН проголосували за запровадження щодо Судану жорстких санкцій. 19 місяців чорношкіре населення провінції Дарфур, яка знаходиться на заході Судану, зазнавало терору з боку арабських збройних формувань. Цим формуванням надавали допомогу урядові війська. Протягом зазначеного періоду щонайменше 50 тис. чоловік загинули. У сусідньому Чаді притулок знайшли собі понад 1 млн суданських біженців. Під час голосування резолюції 4 країни-члени Ради Безпеки утрималися, — Китай, Росія, Алжир та Пакистан. Ніхто не голосував проти.

9 січня 2005 р. На стадіоні у Найробі відбулася церемонія підписання мирної угоди між урядом Судану та повстанцями з Півдня Судану. Підписали угоду президент Судану Омар ель-Башир та лідер повстанців Джон Гаран. У церемонії взяв участь державний секретар США Колін Пауелл. Угода передбачала проведення через 6 років на Півдні країни референдуму про незалежність. Джон Гаран мав стати першим віце-президентом Судану.

За час громадянської війни в країні загинуло понад 2 млн чоловік.

Сторони конфлікту зобов'язалися відмовитися від насильницьких дій. Уряд пообіцяв роззброїти арабські формування, які тероризували чорношкіре населення провінції Дарфур.

Угода передбачила відновлення автономії Півдня.

3 лютого 2005 р. Транспортний літак «Іл-76» суданської приватної компанії виконував рейс з ОАЕ до Хартума. До суданської столиці не долетів і впав поблизу селища Ад-Бабакер. Літак віз гуманітарний вантаж для жителів провінції Дарфур, які постраждали від міжетнічного конфлікту. Пілоти зробили все від них залежне, щоб літак впав якнайдалі від населених пунктів.

9 липня 2005 р. До присяги проведено першого віце-президента Судану Джона Гарана. Півроку перед цим він підписав угоду з урядом про припинення багаторічної громадянської війни між арабською Північню і християнсько-анімістським чорношкірим Півднем Судану.

Кінець липня 2005 р. У авіакатастрофі загинув перший віце-президент Судану, колишній лідер повстанців Півдня країни Джон Гаран. Авіакатастрофа сталася на півдні Судану. Дж. Гаран зустрічався з президентом Уганди. Посаду обіймав лише 3 тижні.

Третя декада грудня 2005 р. Негайно після вильоту з аеропорту міста Залінгей (провінція Дарфур) зазнав аварії літак АН-28. Загинули 2 пілоти — громадяни України і Молдови. Літак орендував Африканський союз.

161. СУРИНАМ

Травень 2000 р. Відбулися парламентські вибори. Більшість здобула «Партія нового фронту».

2000 р. Засуджений Гаазьким трибуналом колишній президент Десі Боутерсе продовжував перебувати на волі і тримав у руках значну політичну владу. Він належав до міжнародного кокаїнового угруповання.

12 серпня 2001 р. Президентом став Рюналдо Роналд Венетіан.

Січень 2002 р. З американською компанією «Alcoa» та австралійською компанією «ВНР-Biliton» укладено угоди, які передбачали значне розширення геологорозвідувальних робіт і добування бокситів. Канадська фірма «Cambior» ввела в експлуатацію нову золотодобувну шахту «Gross Rosebel». Уряд боровся з незаконним експортом золота.

Грудень 2002 р. Президент Р. Венетіан гостро критикував Нідерланди за зволікання у наданні допомоги. Країну спіткала засуха. Серйозними проблемами були наркоторгівля і відмивання грошей.

162. СЬЕРРА-ЛЕОНЕ

Друга декада березня 2001 р. Миротворчі сили ООН вперше розпочали розташовуватися у районах, контрольованих повстанцями.

18 січня 2002 р. Президент А. Каббах оголосив про припинення громадянської війни в країні. Війна з повстанцями тривала 10 років. Їх очолював Революційний об'єднаний фронт. Угрупування намагалося контролювати передусім ті райони, де добувають алмази.

4 березня 2002 р. Лідера «Революційного об'єднаного фронту» Фодя Санко трибунал звинуватив у вбивствах. Трибунал спільно утворили ООН та уряд Сьєрра-Леоне.

14 травня 2002 р. Відбулися президентські вибори. Президентом переобрано А. Каббаха.

2 серпня 2003 р. Помер колишній президент Дж. С. Момо.

Кінець червня 2004 р. Розбився вертоліт Мі-8, який належав ООН. Членами екіпажу були три громадяни Росії. Окрім них на борту були члени миротворчих сил і співробітники гуманітарних організацій. Екіпаж і пасажери загинули — всього 24 особи.

163. ТАДЖИКИСТАН

27 лютого 2000 р. Відбулися перші багатопартійні парламентські вибори в історії країни. Президентська Народно-демократична партія одержала 64,5 % голосів виборців. Друге місце посіла Комуністична партія Таджикистану (20,6 % голосів). Третє місце дісталось Ісламській партії відродження Таджикистану (7,4 %). Іншим партіям не вдалося подолати п'ятивідсоткового бар'єру проходження до парламенту.

Друга декада січня 2001 р. Понад 300 чоловік госпіталізовано з діагнозом черевний тиф. Були померлі. Найбільше хворих було у Колхозабадському районі та Душанбе. Захворювання спричинила брудна вода.

15 лютого 2001 р. Вчинено замах на мера Душанбе М. Убайдуллаєва. Під час цього замаху було вбито заступника міністра національної безпеки Ш. Джабірова.

11 квітня 2001 р. Вбито першого заступника міністра внутрішніх справ 50-річного генерал-майора міліції Хабіба Сангінова. Вісім терористів з двох боків обстріляли з автоматів його «Волгу». Х. Сангінов, його водій та один з охоронців загинули на місці.

Третя декада травня 2001 р. Країну охопила посуха. Вже загинуло понад 200 тисяч гектарів пшениці та 30 тисяч гектарів бавовнику. Президент Емомалі Рахмонов прохав світову спільноту надати Таджикистану допомогу.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Щонайменше один мільйон чоловік потребували негайної продовольчої допомоги. У країні виникла реальна загроза голоду. Її спричинила посуха впродовж двох років та руйнація іригаційної системи.

8 березня 2001 р. Біля свого будинку у Душатбе вбито міністра культури Абдурахіма Рахімова.

Перша декада листопада 2001 р. Делегація військових експертів США відвідала країну з метою оцінки технічних характеристик трьох авіабаз. База у районі Куляба знаходилася за 100 км від афганського кордону. США мали намір використовувати авіабази Таджикистану для нанесення ударів по талібах і угрупованню «Аль-Каїда».

3 березня 2002 р. Поштовхи землетрусу потужністю 5—6 балів за Ріхтером відчувалися в Таджикистані. Були руйнування, переважно старих будівель. Епіцентр землетрусу знаходився у Гіндукуші (на території Афганістану).

Третя декада червня 2003 р. Відбувся референдум про внесення поправок до Конституції Таджикистану. Загальна кількість поправок — понад 50. Серед них є ті, що дозволяли Емомалі Рахмонову після закінчення у 2006 року терміну його повноважень ще двічі переобиратися на 7-річні терміни.

91 відсоток громадян, які мали право голосу, взяв участь у референдумі. Більшість виборців висловилося за внесення поправок.

Кінець червня 2004 р. Розбився вертоліт Мі-8, який належав ООН. Членами екіпажу були три громадяни Росії. Окрім них на борту були члени миротворчих сил і співробітники гуманітарних організацій. Екіпаж і пасажери загинули — всього 24 особи.

Початок січня 2001 р. Створена півтора року тому політична партія здобула переконливу перемогу на парламентських виборах. Партія завоювала 257 депутатських мандатів, що є парламентською більшістю. Вдалася до популярності.

9 лютого 2001 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Таксін Шинаватра (мільярдер у сфері телекомунікацій).

Квітень 2001 р. Прийнято закон, який вимагає від офіційних осіб декларувати витрати на коханок. На цей крок законодавці пішли тому що чиновники приховували від оподаткування свої доходи, переказуючи їх на рахунки своїх коханок.

Друга декада квітня 2001 р. Впродовж п'яти днів святкувалося традиційне свято «Сонгкарн». Свято означає настання Нового року за тайським місячно-сонячним календарем. Під час свята загинуло 700 осіб. Поранення дістали понад 50 тисяч чоловік. Смерть і поранення спричинили дорожньо-транспортні пригоди, бійки, нещасні випадки тощо.

3 серпня 2001 р. Верховний Суд виправдав прем'єр-міністра Т. Шинаватру у звинуваченнях про фінансові порушення.

11 серпня 2001 р. На півночі країни у горах були повінь. Щонайменше 86 чол. загинуло.

17 серпня 2001 р. Суд одного з районів Бангкока ухвалив смертний вирок 26-річній громадянці України Вікторії М. за зберігання і спробу перевезти велику партію героїну.

Під час її арешту 27 вересня 2000 р. у неї було знайдено 1. 3 кг героїну. Вона твердила, що африканець Мішель попросив її доставити на індонезійській острові Балі медикаменти, а про наркотики вона нічого не знала.

До арешту української громадянки доклали зусиль тайландська поліція та американська, російська і українська спецслужби. Наркотики мали потрапити в Росію та Україну.

29 квітня 2003 р. За станом на цей день від гострого респіраторного синдрому у світі померло 348 осіб. Понад 5 тисяч інфіковано. Представники урядів Китаю і країн Південно-Східної Азії провели у Бангкоку конференцію з проблем нетипової пневмонії.

12 серпня 2003 р. Поліція заарештувала Нуржамана Рідуана Ісамуддіна. Вважається організатором вибухів на індонезійському острові Балі 2002 року.

Середина січня 2004 р. На птахофермах лютувала «куряча холера». Знищувалися сотні тисяч голів свійської птиці.

Кінець січня 2004 р. Міжурядове засідання десяти держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону, вражених вірусом «пташиного грипу», відбулося у Бангкоку. Брали у ньому участь і представники Малайзії, Сингапуру та Сянгану (Гонконгу), на які епізоотія ще не поширилась. Були присутні також представники США та Євросоюзу, Всесвітньої організації охорони здоров'я, деяких спеціалізованих установ ООН. Було утворено регіональний науково-дослідний центр з проблем «пташиного грипу».

На час наради передача вірусу «пташиного грипу» була зафіксована у В'єтнамі і Таїланді. Померло 11 чоловік, серед них були діти. Вірус може мутувати, що створювало загрозу світового масштабу.

Перша декада лютого 2004 р. За станом на початок лютого кількість жертв «пташиного грипу» в Таїланді становила 5 чол.

Друга декада лютого 2004 р. Від «пташиного грипу» помер чотирирічний хлопчик. Це — сьома жертва у Таїланді.

Друга половина лютого 2004 р. Повідомлялося про перші випадки «пташиного грипу» в представників родини котячих. Вірус виявлено в двох свійських котів та в тигра в зоопарку.

Від «пташиного грипу» померли 22 особи в Таїланді та В'єтнамі. Для зупинення епізоотії в країнах Азії знищено десятки мільйонів голів свійської птиці.

Друга половина квітня 2004 р. У боях на півдні країни армія та поліція знищили до півтори сотні ісламських сепаратистів, які хочуть відокремитися від Таїланду та утворити ісламську державу на території трьох провінцій — Паттані, Яла і Сонгхла, які знаходяться поблизу кордону з Малайзією.

Липень 2004 р. «Пташиним грипом» уражена кожна п'ята провінція країни. Оскільки Таїланд посідав четверте місце у світі за експортом курятини, то епізоотія завдала великих збитків.

Третя декада серпня 2004 р. У провінції Наратхіват (південь країни) вибухнула бомба. Вона була схована у мотоциклі. Загинула одна людина, 25 чоловік було поранено. Вибух стався напередодні поїздки до провінції прем'єр-міністра Таксина Шинаватра. Поліція вважала, що до вибуху були причетні ісламські терористи-сепаратисти.

26 грудня 2004 р. Руйнівні цунамі від підводного землетрусу, що стався біля острова Суматра (Індонезія), досягли узбережжя Таїланду. Кількість підрахованих жертв цунамі та обсяги руйнувань невпинно зростали.

26 грудня 2004 р. Восьмирічна англійська дівчинка-турист Амбер Мейсон каталася верхи на слонів Нінгнонгу, коли на пляж надійшла хвиля цунамі. Хвиля досягла загривка слона. Слонові вдалося довести дівчинку до горба. Слон виявився сильнішим за хвилю. Батьки врятованої дівчинки вирішили надсилати щомісячно власнику слона по 30 фунтів стерлінгів.

Середина січня 2005 р. Повідомлялося, що число жертв цунамі у Таїланді сягнуло 5321 чол.

Квітень 2005 р. В таїландській провінції Сонгкла вибухнули три бомби. Вони були приведені у дію за допомогою мобільних телефонів. Їхні sim — карти не були зареєстровані на конкретних людей.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Прем'єр-міністр Таксін Шинаватра повідомив про смерть людини від «пташиного грипу».

Третя декада жовтня 2005 р. Вірус «пташиного грипу» H5N1 зареєстровано в 39 провінціях Таїланду. Тиждень тому його було зареєстровано в 21 провінції.

25 грудня 2005 р. Тисячі людей на пляжі Кхаолак на Андаманському узбережжі відзначили річницю трагедії, спричиненої цунамі.

165. ТАЙВАНЬ

Кінець травня 2001 р. Повідомлялось, що зростання економіки Тайваню загальмувалося до найнижчого рівня впродовж останніх 26 років.

Початок 2001 р. Налетів тайфун «Утор». Щонайменше одна людина загинула.

30 липня 2001 р. Тайфун «Торайжі» спричинив вототоки і зсуви. 77 чол. загинуло, 133 особи вважалися такими, що пропали безвісти.

16—19 серпня 2001 р. Повені і зсуви, викликані тайфуном «Нарі», спричинили смерть 94 людей.

2001 р. Гоміндан залишався найбільшою партією у парламенті, але його частка знизилася з 46 % до 31 %.

1 лютого 2002 р. Пост прем'єр-міністра обійняв Ю. Шуйкунь.

Кінець березня — початок квітня 2002 р. Протягом тижня на острові Тайвань сталося 658 землетрусів. Сила землетрусів сягала 6,8 балів. Загинули 5 людей.

Початок квітня 2002 р. Континентальний Китай націлив на Тайвань 400 ракет. Їх підлітний час надзвичайно короткий і жодного захисту від них немає.

Середина травня 2002 р. Сталася землетрус силою 6 балів за шкалою Ріхтера. Епіцентр знаходився поблизу столиці.

25 травня 2002 р. Пасажирський авіалайнер «Боїнг-747» компанії «China Airlines» зазнав катастрофи біля острова Тайвань. Літак виконував рейс Тайбей-Гонконг. Він розвалився на висоті 9 км. На борту літака перебувало 225 чол. Всі загинули.

Перша декада серпня 2002 р. Тайвань відмінив військові протичовнові навчання, які незадовго мали розпочатися. Цей крок спрямовувався на зниження напруженості між Китаєм і Тайванем, яка зросла після заклику президента Тайваню Чень Шуйбяня провести референдум про незалежність острова.

7 грудня 2002 р. Відбулися муніципальні вибори. Вдало виступили гомінданівці.

19 березня 2003 р. На передвиборному мітингу Чень Шуйбяня і віце-президента Анкет Лу обстріляли невідомі. Президента та віце-президента було легко поранено.

Третя декада березня 2003 р. Відбулися президентські вибори. Перемогу на них здобув чинний президент Тайваню Чень Шуйбянь. Від свого суперника — Лянь Чаня від відірвався на 30 тисяч голосів. Лянь Чань заявив, що вибори сфальсифіковано і висунув вимогу перерахувати голоси. Опозиція влаштувала заворушення. Відбулися сутички з поліцією. Були поранені.

25 травня 2003 р. Цього дня від нетипової пневмонії на Тайвані померло 12 осіб та 22 особи захворіли. Тайвань утримував третє місце за захворюванням після Китаю та Гонконгу (Сянгану). Від нетипової пневмонії у світі вже померло 736 осіб та понад 8100 було інфіковано.

Початок червня 2003 р. Зареєстровано дев'ять нових випадків захворювання на нетипову пневмонію. За станом на 2 червня у світі від китайської пневмонії померли 763 особи.

Кінець першої декади липня 2003 р. Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про кінець епідемії нетипової пневмонії. Зі списку територій, уражених епідемією, виключено останній регіон — Тайвань. Від китайської пневмонії у світі померло 850 чол.

Початок другої половини грудня 2003 р. Стався новий випадок захворювання на нетипову пневмонію. До цього випадку вважалося, що епідемію SARS вдалося подолати.

Кінець жовтня 2004 р. Потужний тайфун «Нокдан» завдав шкоди східній і північній частинам острова Тайвань. Швидкість вітру сягала 180 км/год. Тайфун приніс сильні зливи.

11 грудня 2004 р. На парламентських виборах перемогу здобули гомінданівці.

Третя декада грудня 2004 р. 42-річний французький альпініст Ален Робер зумів видертися на найвищий будинок у світі «Тайбей-101». Висота будинку — 509 метрів. Альпініст користувався лише страхувальною лінвою. За чотири години він вліз на дах 101-поверхового будинку.

Альпініст вже підкорив близько трьох десятків найвищих будівель світу. Серед них і Ейфелева вежа у Парижі.

Небоскріб мав відкритися перед настанням 2005 року. Він на 56 метрів перевищує «Петронас Тауерс» у м. Куала-Лумпурі (Малайзія). Вартість спорудження тайванського мармочеса сягнула 1,8 млрд доларів. Французького альпініста називали «Людиною-пауком».

Друга декада травня 2005 р. Партія чинного президента Тайваню — Чень Шуйбяна, — яка виступає за незалежність острова від КНР, отримала перемогу на парламентських виборах. За опозиційну партію «Гоміндан» проголосували 39 відсотків виборців.

Друга декада липня 2005 р. На острів Тайвань налетів ураган «Гайтан». Спричинив сильні зливи та повені. Швидкість вітру сягала 239 км/год. Щонайменше 5 чоловік загинуло, кілька десятків травмовано. Повалено дерева, перекинуто автомобілі, обірвано лінії електропередач. Шкода, завдана сільському господарству Тайваню, оцінювалася у 15 млн доларів.

Початок вересня 2005 р. Ураган «Галім» накоїв лиха. У провінції Аньхой загинуло близько чотирьох десятків людей.

Початок жовтня 2005 р. Потужний тайфун «Лунван» накоїв чимало лиха на Тайвані. Завдав значної матеріальної шкоди. Поранення отримали близько 40 людей.

166. ТАНЗАНІЯ

Червень 2000 р. Видобуто перше золото на найбагатшому у Східній Африці родовищі.

Жовтень 2000 р. Відбулися парламентські вибори. Правляча партія здобула переконливу перемогу. Результати виборів на Занзибарі і Пембі було поставлено під сумнів. Демонстранти вимагали проведення повторних виборів. Щонайменше 20 чол. загинуло.

Лютий 2001 р. У пресі з'явилася інформація про те, що протягом ХХ століття снігова шапка на вулкані Кіліманджаро зменшилася на 80 відсотків. Якщо потепління відбуватиметься такими темпами, то через п'ятнадцять років сніг на Кіліманджаро взагалі зникне.

Жовтень 2001 р. між правлячою партією та опозиційним об'єднанням громадським форумом укладено угоду, яка врегулювала спір довкола виборів 2000 року.

11 квітня 2002 р. На річці Кіланбезо біля м. Махенге перекинувся перевантажений пором. Щонайменше 38 осіб загинуло.

20 червня 2002 р. На шахті вийшов з ладу насос, що подавав кисень. Загинуло 42 гірники на глибині 125 метрів.

Третя декада червня 2002 р. Сталася велика катастрофа на залізниці у центральній частині країни. Загинули понад 220 людей, близько восьмисот були поранені. Пасажирські вагони зсунулися схилом на сусідні рейки, якими рухався товарний потяг.

Грудень 2005 р. Відбулися президентські вибори. Президентом став президент правлячої партії Жакайя Кіквете. До цього тривалий час був міністром закордонних справ. На час обрання йому було 55 років. Був одружений та мав восьмеро дітей. Прийшов на зміну Бенджаміну Мкапі, який був президентом впродовж 10 років.

167. ТИМОР-ЛЕШТИ (СХІДНИЙ ТИМОР)

3 липня 2001 р. Австралія і Східний Тимор погодилися про розподіл нафтогазових ресурсів Тиморського моря. 90 % доходів мало належати Східному Тимору.

14 квітня 2002 р. Перемогу на президентських виборах здобув Жозе Алешандрі Гусман, лідер визвольного руху Східного Тимору. 82 відсотки виборців віддали за нього свої голоси. Висунув свою кандидатуру, бо громадськість того хотіла.

20 травня 2002 р. Проголошено незалежність Демократичної Республіки Тимор-Лешті. Відбулося це на урочистій церемонії проголошення незалежності країни. На святкуванні були представники з 80 країн. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан передав повноваження від тимчасової адміністрації до нещодавно обраного президента Шанана Гусмана. Президент вручив Генсеку прохання про прийняття Східного Тимору до ООН.

20 травня 2002 р. Посаду Президента обійняв Жозе Алешандрі (Кай Ралі Шанана) Гусман, а прем'єр-міністра — Марі Бім Амуре Алкатирі.

22 травня 2002 р. Прийнято конституцію Тимор-Лешті.

Серпень 2002 р. Індонезійський суд ув'язнив на 3 роки колишнього губернатора Східного Тимору Абіліо Соареса за вбивства східнотиморців 1999 року. Підполковник Соеджарво отримав 5 років.

27 вересня 2002 р. Генеральна асамблея ООН одностайно ухвалила рішення про прийняття до ООН Демократичної Республіки Тимор-Лешті. Ця країна стала 191-м членом ООН.

3—4 грудня 2002 р. Мали місце заворушення молоді у столиці. Громили готелі і супермаркети, розграбували парламент і мечеть, підпалили житло прем'єр-міністра Малі Алкатирі.

Січень 2003 р. Колишнього начальника поліції міста Ділі Гульмана Гулторна індонезійський уряд ув'язнив на 3 роки, а генерала Ноера Муісу, — колишнього місцевого армійського командира, на 5 років. Такі покарання за масштабні вбивства людей у 1999 р. вважалися карикатурними.

Початок лютого 2003 р. Неподалік аеропорта Баукау розбився вантажний літак Іл-76. Усі шість членів екіпажу були громадянами Росії. Літак транспортував устаткування для португальської телефонної компанії. Причина катастрофи — густий туман.

168. ТОГО

27 червня 2002 р. Прем'єр-міністром став Коффі Сама. Він прийшов на зміну Мессану Кодіо Агбейоме. Уряд К. Сама складався з активістів правлячої партії.

27 жовтня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Перемога на них дісталася правлячій партії. Опозиція за традицією вибори бойкотувала. Правляча партія мала можливість переглянути Конституцію, щоб дозволити Етьєну Гнассінгбе Бйядемі перебувати і далі на чолі держави. Головним суперником чинного президента вважався Джилкріст Олімпіо.

1 червня 2003 р. Відбулися президентські вибори. Тріумфальну перемогу одержав чинний президент. Населення було розчароване результатами «демократизації».

169. ТОНГА

2001 р. Розгорівся великий фінансово-політичний скандал. Виявилось, що 20 млн доларів (які знаходилися на рахунку у США в «Bank of America») були втрачені у результаті інвестування в одну з сумнівних компаній Невади.

27 серпня 2001 р. У Національному музеї країни відкрилася велика виставка доісторичних пам'яток мистецтва. Більшість з них стосувалися ери Лапіта (3 тис. років тому).

10 грудня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Обидві основні політичні партії — Об'єднаний національний конгрес (ОНК) та Народний національний рух (ННР) здобули по 18 місць. ОНК підтримували етнічні індійці. ННР підтримували виборці африканського походження. Президент Артур Робінсон призначив прем'єр-міністром лідера ННР Патрика Меннінга, але лідер ОНК і до того прем'єр-міністр Болдео Пендей відмовився визнати рішення президента.

Коли парламент було скликано, то не вдалося обрати спікера. Б. Пендей закликав провести нові вибори, але П. Меннінг був проти.

Травень 2002 р. Уряд Тонга припинив у Афінах (Греція) реєстр «павільйонів любов'язності», США вважали їх притулками терористів і критикували за це власті королівства.

Лютий 2003 р. Уряд заборонив ввезення до країни продемократичного журналу «*Touti o Tonga*», який публікувався у Новій Зеландії.

Лютий 2003 р. Суд у Сан-Франциско повернув властям Тонга 26 млн доларів, розтриньканих у спекулятивних схемах. Рішення суду переглядалося у грудні 2003 р.

170. ТРИНІДАД І ТОБАГО

Грудень 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Обидві головні політичні партії отримали на виборах по 18 мандатів.

7 жовтня 2002 р. Партія «Національний рух народу», очолювана Партиком Меннінгом, здобула 20 місць (з 36) у парламенті країни. 16 місць діталися Об'єднаному національному конгресу, очолюваному Басдео Пендеєм.

24 грудня 2002 р. На посаду прем'єр-міністра заступив О. М. Меннінг.

17 березня 2003 р. Пост президента обійняв Джордж Максвелл Річардс.

171. ТУВАЛУ

6 вересня 2000 р. 189-м членом ООН стала тихоокеанська острівна держава Тувалу. За це проголосувала Генеральна Асамблея ООН. На церемонії голосування був присутнім прем'єр-міністр Тувалу Йонатан Йонатан.

Грудень 2000 р. Несподівано помер прем'єр-міністр Йонатан Йонатан.

Початок третьої декади лютого 2004 р. Очікувалося, що молодий Місяць підійме рівень води в океані у районі Тувалу понад 3 метри. Найвища точка на атолах Тувалу — 4,7 м. Прогнози для майбутнього Тувалу були невтішними. Третина населення вже мігрувала до Нової Зеландії.

24 лютого 2001 р. Прем'єр-міністром призначено Фаїмалага Луку.

14 грудня 2001 р. На посаду прем'єр-міністра заступив Колоа Талаке. Попередньою прем'єру парламент висловив недовіру.

25 липня 2002 р. Відбулися парламентські вибори.

2 серпня 2002 р. Главою уряду став Сауфату Сопоанга.

9 вересня 2003 р. Посаду генерал-губернатора обійняв Фаїмалага Лука.

11 квітня 2002 р. Ісламська терористична організація підірвала стародавню синагогу на острові Джерба. Загинуло 19 (за іншими даними — 2 (чи 18)) іноземних туристів, 22 — поранено. Жертви — переважно німецькі туристи.

7 травня 2002 р. У складних метеорологічних умовах (дощ, туман, піщаний вітер з Сахари) єгипетський літак «Боїнг-737», намагаючись приземлитися, зазнав катастрофи. 18 людей загинуло, 25 — отримали поранення.

26—28 вересня 2002 р. В м. Туніс відбулося перше засідання Міжурядової українсько-туніської комісії з торговельно-економічних питань.

Третя декада грудня 2003 р. У західних районах Тунісу утворився сніговий покрив. Його не було там впродовж останніх півсотні років.

Липень 2003 р. Трупя Київського національного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка взяла участь у міжнародному фестивалі оперних театрів «Карфаген-2003», що відбувся у м. Туніс.

Перша декада серпня 2005 р. Біля берегів італійського острова Сицилія здійснив вимушену посадку на воду літак туніської компанії «Туніс ейр». На його борту перебувало 39 пасажирів. Загинуло 13 осіб. Тяжкі травми дістали більшість людей, яким пощастило врятуватися.

173. ТУРЕЧЧИНА

Початок січня 2001 р. Суховантажне судно «Пахі» затонуло неподалік курортного міста Кемер. Йшло під грузинським прапором. Перевозило нелегальних мігрантів з Пакистану, Марокко та Бангладеш.

Повідомлялося, що 32 пасажири врятувалися, 40 вважалися зниклими без вісті. Знайдено тіла восьми загиблих.

29 січня 2001 р. У парламенті сталася бійка між депутатами під час обговорення поправок до регламенту. Депутата Фанзі Шиханліоглу було госпіталізовано у стані коми. Він помер від серцевого нападу. Чимало депутатів дістали травм.

Бійку спровокувало те, що представники опозиції назвали поправки фашистськими. Опозиціонери накинулися на голову конституційної комісії Турхана Таяна. Він також потрапив до лікарні.

23 квітня 2001 р. Близько першої години ночі група у складі 22 чеченців-терористів захопила п'ятизірковий готель «Суїсотель» у центрі Стамбула. Протягом кількох годин чеченці утримували у заручниках близько 100 чоловік. Терористи вимагали припинення війни у Чечні, надання їм прямого ефіру, зустрічі з міністром внутрішніх справ Туреччини.

Турецькі власті вели з терористами переговори. Вони закінчилися мирно. Опівдні терористи звільнили заручників, а самі здалися властям.

Виявилось, що майже всі учасники цієї терористичної акції п'ять років тому захопили теплохід. Вимагали від Росії припинення війни у Чечні. На початку 2001 р. турецькі власті звільнили за амністією цих терористів.

Червень 2001 р. Конституційним судом заборонена діяльність головної опозиційної партії країни — ісламської Партії процвітання. Її лідеру, — колишньому прем'єр-міністру Неджметтину Ербакану було заборонено надалі займатися політичною діяльністю.

Кінець серпня 2001 р. Туреччина дозволила пропустити через протоку Босфор, Мармурове море і протоку Дарданели недобудований авіаносець «Варяг». Його Китай купив в Україні. Китай планував перетворити «Варяг» на розважальний центр.

Раніше Туреччина неодноразово відмовлялася пропустити через свої протоки цей великий авіаносець.

Січень 2002 р. Заборонена діяльність турецького угруповання «Хезболлах».

3 лютого 2002 р. На південному заході Туреччини стався землетрус. Потужність поштовхів сягала 6 балів за шкалою Ріхтера. Зруйновано понад двісті (за іншими даними — 600) будинків. Принаймні 50 чол. загинули. Близько 200 осіб дістали поранення.

Початок другої декади квітня 2001 р. Профспілкові масові акції протесту охопили країну. Демонстранти були невдоволені бездіяльністю уряду Бюлента Еджевіта. В маніфестації в Анкарі взяли участь щонайменше 100 тис. чоловік з різних кінців країни. Вони вимагали відставки прем'єр-міністра, боротьби з корупцією, захисту населення від девальвації національної валюти — ліри.

Під час сутичок поранено понад 200 чоловік. Поміж них — 137 поліцейських та 10 журналістів. У столиці запроваджено надзвичайний стан.

Середина квітня 2002 р. Курдська робітничка партія, яка діяла на території Туреччини, вирішила називатися «Партією волі й демократії Курдистану». Брат ув'язненого лідера КРП Абдули Оджалана-Осман Оджалан заявив, що партія мала намір відмовитися від збройної боротьби.

Червень 2002 р. Туреччина взяла на себе командування міжнародними силами зі сприяння безпеки в Афганістані.

Серпень 2002 р. Парламент Туреччини прийняв рішення про запровадження курдської мови у школах, де навчаються курди, та про початок телемовлення курдською мовою.

Вересень 2002 р. Президенти Туреччини, Грузії та Азербайджану підписали угоду про початок будівництва трубопроводу Баку-Тбілісі-Джейхан.

3 листопада 2002 р. Відбулися позачергові парламентські вибори. Перемога дісталася консервативній ісламській Партії справедливості та розвитку. За цю партію проголосували 34,3 % виборців. Ліва Республіканська народна партія посіла друге місце, набравши 19,4 % голосів. Демократична ліва партія діючого прем'єр-міністра Бюлента Еджевіта набрала лише 2 % голосів і не мала права на своє представництво у парламенті.

За депутатські місця змагалися 18 політичних партій. Активність виборців становила 65 відсотків.

Для представництва у парламенті потрібно здолати 10-вісотковий бар'єр. Інші партії, в т. ч. правляча коаліція з трьох партій, цей бар'єр не подолали.

18 грудня 2002 р. Оскільки лідеру Партії справедливості і розвитку Реджепу Тайїпу Ердогану було заборонено обіймати урядові пости з огляду на судимість у минулому та пропаганду релігійного розбрату, то Президент Туреччини призначив главою уряду Абдулу Гюля і схвалив поданий ним список членів уряду. Всі 24 міністри були представниками Партії справедливості і розвитку. Уряд А. Гюля був першим однопартійним урядом за попередні 15 років.

Грудень 2002 р. На зустрічі Євросоюзу у верхах у Копенгагені було прийнято рішення про початок розгляду у грудні 2004 р. питання про дату вступу Туреччини до Євросоюзу.

Перша декада січня 2003 р. На південному сході країни сталася авіакатастрофа. П'ять чоловік врятувалися, а сімдесят п'ять загинули. Літак виконував внутрішній рейс Стамбул-Діярбакил. Він упав при заході на посадку, розвалився і загорівся.

Третя декада січня 2003 р. На сході Туреччини стався землетрус. Його сила становила 6,5 бала за шкалою Ріхтера.

Початок другої декади лютого 2003 р. Міністри закордонних справ і економіки Туреччини Ясір Якіс і Алі Бабакан прибули до Вашингтона щоб обговорити питання, пов'язані із захистом турецької економіки від шкоди, заподіяною очікуваною війною в Іраку.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Туреччина вимагала від США економічну допомогу на суму щонайменше 30 млрд доларів за дозвіл на розміщення американських військ на турецькій території у випадку війни в Іраку. США готові були надати допомогу на суму 26 млрд доларів.

Початок березня 2003 р. Парламент Туреччини після тривалих дискусій не дав дозволу на розміщення на території країни 60-тисячного військового контингенту США у рамках підготовки до війни в Іраку.

Березень 2003 р. З лідера Партії справедливості і розвитку Ердогана Реджепа Тайіпа зняті всі звинувачення. Він вийшов переможцем на проміжних виборах у місті Сіірт і став депутатом парламенту.

14 березня 2003 р. Прем'єр-міністр Абдула Гюль відмовився від свого поста на користь Ердогана Реджепа Тайіпа. Останній сформував однопартійний уряд. Портфель міністра закордонних справ дістався А. Гюлю.

Початок другої декади березня 2003 р. Новий прем'єр-міністр, лідер правлячої Партії справедливості і розвитку Реджеп Тайп Ердоган мав намір повторно внести на розгляд парламенту питання про розміщення на території Туреччини 62-тисячного контингенту американських воєнків. У випадку позитивного рішення парламенту Туреччина отримувала кредитів і безоплатної допомоги на 30 млрд доларів.

Третя декада березня 2003 р. Парламент висловив довіру уряду нового прем'єр-міністра Реджепа Тайпа Ердогана. «За» проголосували 350 депутатів, «проти» — 160. Партія Р. Ердогана (Партія розвитку і процвітання) вважалася поміркованою ісламістською.

Початок квітня 2003 р. Державний секретар США Колін Пауелл відвідав Туреччину. Відбув там переговори з президентом Ахмедом Сезером, прем'єр-міністром Реджепом Ердоганом та міністром закордонних справ Абдуллою Гюлем. Тема переговорів — Ірак. Союзники не хотіли, щоб Туреччина ввела свої війська в Іракський Курдистан.

Кінець першої декади квітня 2003 р. Президент Ахмед Неджеб Сезер піддав різкій критиці керівництво Європейського Союзу за зволікання у прийомі до нього Туреччини.

1 травня 2003 р. На сході країни стався землетрус. Його сила у м. Бінголь становила 6,4 бала за шкалою Ріхтера. У будинку школи-інтернату перебувало близько 200 учнів. Більшість учнів вдалося врятувати. Загинуло близько півсотні.

Перша декада жовтня 2003 р. Парламент більшістю голосів дозволив уряду надіслати до Іраку військовий контингент. Урядова рада Іраку не хотіла, щоб турецькі війська були на її території.

15 листопада 2003 р. Сталися вибухи у Стамбулі біля двох синагог. Загинули 23 та поранено близько 300 чоловік. Терористичний акт вчинили смертники, які керували автомобілем, начиненим вибухівкою. Відповідальність взяла на себе «Аль-Каїда».

Міністр іноземних справ Ізраїлю Сильван Шалом та прем'єр-міністр Туреччини Реджеп Ердоган відвідали місце трагедії у центральній частині Стамбула.

20 листопада 2003 р. У Стамбулі прогрімилі кілька потужних вибухів, — біля дипломатичного представництва Великобританії, філії іноземного банку та у торговельному комплексі «Левант».

Третя декада листопада 2003 р. У суді держбезпеки в Стамбулі пред'явлено звинувачення у справі про терористичні акти проти британського консульства та банку. Тоді загинуло близько півсотні людей та близько 300 дістали поранення.

Початок другої половини грудня 2003 р. Турецькі генерали підтримали уряд, який висловив готовність надати США територію країни для воєнної операції проти Іраку. Цим генерали кинули виклик парламенту, який відповідний законопроект відхилив. Начальник Генерального штабу Хілмі Ознок заявив, що армія цілком підтримує уряд.

Третя декада січня 2004 р. Понад 10 млн жителів Стамбула залишилися без електроенергії у результаті сніговіїв. Закрито всі навчальні заклади. Призупинено рух у протоках Босфор і Дарданели з огляду на кепську видимість.

Середина лютого 2004 р. Сніг засипав найбільше місто Туреччини — Стамбул. Відмінено заняття в школах.

Кінець березня 2004 р. На півдні країни стався землетрус. Його епіцентр знаходився поблизу міста Ката. Сила землетрусу становила 5,1 бала за шкалою Ріхтера. Були руйнування, загиблі (одинадцять чол., в т. ч. семеро дітей), поранені (близько 30 чол.).

Початок червня 2004 р. Курдські сепаратисти офіційно оголосили про припинення ними одностороннього п'ятирічного перемир'я у своїх бойових діях проти Туреччини. Про це рішення було повідомлено на прес-конференції лідерів Конгресу народу Курдистану. Вона відбувалася в населеній курдами північній частині Іраку. На перемир'я турецькі курди пішли після арешту в 1999 р. лідера Курдської робітничої партії Абдули Оджалана. Під його керівництвом 15 років тривали бойові дії між курдськими сепаратистами і турецькою армією. Загинуло майже 40 тис. чол. А. Оджалана було засуджено до смертної кари, яку замінили довічним ув'язненням.

Перша декада червня 2004 р. Вперше почалося теле- та радіомовлення курдською мовою на найпоширенішому її діалекті — курманджи. Радіопередача тривала 35 хвилин, а телевізійна — 30.

Кінець червня 2004 р. У Стамбулі відбулася зустріч у верхах Північноатлантичного альянсу. У «Стамбульській декларації» було зафіксовано, що старого НАТО вже немає. Змінилися у світі місце і роль альянсу.

Початок липня 2004 р. У місті Ван, яке знаходиться на сході країни, підірвано начинений вибухівкою автомобіль. Троє людей загинули, понад 20 чоловік було поранено. Ще один вибуховий пристрій було знайдено і знешкоджено поліцією.

На думку поліції до акту були причетні курдські сепаратисти.

Кінець липня 2004 р. Понад 40 чол. загинуло внаслідок технічної аварії швидкого поїзда, який прямував зі Стамбулу до Анкари.

Друга декада серпня 2004 р. Стамбул зазнав повені внаслідок злив. Місто охопив хаос. Паралізовано автомобільний рух. Багато районів знеструмлено. В зоні затоплення опинилися 2,5 тис. будівель.

Друга половина вересня 2004 р. В місті Мерсин (адміністративний центр провінції Ітиль на півдні країни) під час вуличного концерту стався вибух. Вибуховий пристрій було закладено під поліцейський автомобіль. На концерті було приблизно двадцять тисяч глядачів, переважно молодих людей.

28 вересня 2004 р. В ніч проти 29 вересня в Анкарі сталися чотири вибухи, три з них мали місце біля британських банків, один — у саду американського культурного центру.

Кінець другої декади грудня 2004 р. Керівники 25 країн — членів Європейського союзу погодилися розпочати з 3 жовтня 2005 року переговори з Туреччиною про її вступ до ЄС. Переговори матимуть «відкритий характер», тобто відсутня га-

рантія того, що Туреччину обов'язково приймуть до ЄС. Її зобов'язали визнати грецьку частину Кіпру, яка вже стала членом Євросоюзу.

Кінець грудня 2004 р. Землетрус силою 4,5 бала стався у передмісті Анкари — селищі Чубук. Жертв і руйнувань не було, але паніки було чимало.

Початок січня 2005 р. Відбулася деномінація національної валюти. Турецька ліра втратила аж шість нулів.

Кінець першої декади січня 2005 р. Десятки суден скупчилися у Мармуровому та Егейському морях, чекаючи поліпшення погоди. Прохід суден протоками Босфор і Дарданелли власті заборонили, оскільки видимість стала меншою, ніж 200 метрів.

24 січня 2005 р. В Середземному морі неподалік курортного міста Кас стався землетрус потужністю 5,5—6 балів за Ріхтером.

13 березня 2005 р. Босфор закрито для судноплавства. Затонуло судно, яке вночі в умовах кепської погоди перевозило скраплений газ. Десятки суден чекали у черзі у Середземному морі відкриття протоки для судноплавства.

Друга декада липня 2005 р. На морському курорті Кушадаш (за 72 км від міста Ізмір) стався вибух. 5 чоловік загинуло, 14 — дістали поранення. Поміж загиблих — англійка, ірландка та троє громадян Туреччини. Вибух прогрімив у маршрутному таксі. Теракт вчинила жінка-смертниця. У теракті поліція підозрювала курдських сепаратистів.

Початок серпня 2005 р. Від нічного вибуху у Стамбулі загинуло двоє людей, а четверо дістали поранення. Загинули мати і дочка.

Перша декада серпня 2005 р. Турецька поліція визволила в околицях міста Анталія з сексуальної неволі п'ятьох українських жінок. Одній з українок вдалося по телефонувати по спеціальному номеру, відведеному для жертв секс-бізнесу.

Друга декада серпня 2005 р. Двох осіб затримано у Стамбулі. Вони намагалися продати російський контрабандний уран, виготовлений ще за часів СРСР. 173 грами урану-235 та урану-238 містилися в скляній банці. Свій товар продавці оцінювали в 7 млн доларів.

Третя декада вересня 2005 р. Євросоюз і Туреччина домовилися розпочати 3 жовтня 2005 року переговори про вступ Туреччини до Європейського Союзу. Були запеклі дебати. Деякі політичні сили за передумову ставили визнання Туреччиною геноциду вірмен під час Першої світової війни та визнання Кіпру.

Лише 22 % жителів країн Євросоюзу підтримували вступ Туреччини до ЄС. Найбільше противників вступу було у Греції.

174. ТУРКМЕНИСТАН

Перша декада лютого 2001 р. Повідомлялося про намір президента Туркменістану Сапармурата Ниязова встановити у країні монархію. Вже нібито було підготовлено законодавче обґрунтування, виготовлено падишахську корону. Президент С. Ниязов вагався з цього питання, остерегаючись реакції світової спільноти.

15 травня 2001 р. Президент Туркменістану Сапармурат Ниязов завершив 3-денний офіційний візит в Україну. Президент України Л. Кучма провів С. Ниязова в аеропорту м. Одеси.

За підсумками двосторонніх переговорів 13—14 травня у Києві було підписано 10 українсько-туркменських документів.

2001 р. Мусульманським та православним священикам призначено державну зарплату. Встановлено, що іноземці за шлюб з туркменами (туркменками) мають платити 50 тис. доларів.

3 березня 2002 р. У Туркменістані відчувалися поштовхи землетрусу потужністю 5—6 балів за шкалою Ріхтера. Епіцентр землетрусу знаходився у горах Гіндукуш на території Афганістану.

Квітень 2002 р. Президент України Л. Кучма відвідав Туркменістан. Розглядалися можливості участі України у розробці родовищ нафти і газу на туркменському шельфі Каспійського моря, будівництві нових газо- і нафтопроводів в Центральній Азії.

23—24 квітня 2002 р. В Ашгабаді пройшла конференція глав держав і урядів прикаспійських країн, яка спрямовувалася на врегулювання правових і прикордонних питань Каспійського моря.

Серпень 2002 р. Парламент змінив назви місяців і днів.

25 листопада 2002 р. В мікрорайоні «Мир» в Ашгабаді під час переїзду президента С. Ніязова із замської резиденції до президентського палацу відбувся замах на його життя. Нападники не влучили в президента.

Через кілька годин після замаху С. Ніязов, виступаючи на засіданні Кабінету Міністрів, назвав організаторів замаху: Борис Шихмурадov (колишній міністр закордонних справ), Нурмухаммед Ханамов (колишній посол у Туреччині), Худайберди Орозов (колишній віце-прем'єр) та інших.

Перша декада грудня 2002 р. У Москві відбулася прес-конференція лідерів туркменської опозиції, які перебували у еміграції. У ній, зокрема, брали участь: Кулієв Авди — керівник об'єднаної демократичної опозиції;

Фомін Анатолій — координатор Туркменської Гельсінської групи;

Пономарьов Віталій — директор Центрально-азійських програм товариства «Меморіал».

Висловлювалися різні думки щодо замаху на Сапармурата Ніязова. Була і версія про те, що замах інспірував Туркменбаші, щоб мати привід для наступу на опозицію. Зазначалося, що заарештовано значно більше, ніж про це офіційно повідомлено.

Кінець другої декади грудня 2002 р. Туркменістан вислав узбецького посла за причетність до замаху на С. Ніязова.

Кінець грудня 2002 р. Оголошені вироки щодо організаторів замаху на президента С. Ніязова. Опозиціонерів, які проживали за кордоном, судили заочно і призначили до 25 років ув'язнення.

Головного опонента президента, — Бориса Шихмурадова, — суд першої інстанції засудив на 25 років ув'язнення. Верховний Суд змінив цей вирок суворішим — довічне ув'язнення.

На страту учасників замаху власті не пішли.

Середина січня 2003 р. У Ашгабаді за зачиненими дверями відбувся судовий процес над учасниками замаху на С. Ніязова.

На лаву підсудних першими потрапили члени сімейства Джумаєвих. Слідство встановило, що саме за наказом відомого бізнесмена Гуванчі Джумаєва 25 листопада 2002 р. було обстріляно президентський кортеж.

Всього за справою про замах було арештовано понад 60 осіб, у тому числі 16 іноземців.

Початок квітня 2003 р. Президент Сапармурат Ніязов запропонував скасувати нинішні військові звання і запровадити старовинні, — десятник, сотник і т. д.

22 червня 2003 р. До цієї дати всі особи з подвійним туркменсько-російським громадянством мали визначитися, яке громадянство собі залишити. Була створена комісія, яка встановлювала правочинність отримання російського громадянства жителями Туркменістану.

Третя декада березня 2004 р. Президент Сапармурат Ниязов наказав побудувати в Ашгабаді русло штучної ріки, з'єднавши його з «Туркменським озером», яке споруджували у пустелі Каракуми.

У роботах мали взяти участь будівельники турецьких та французьких компаній.

Друга декада травня 2004 р. Розкопуючи стародавнє городище Гонур-Депе в Каракумському етрапі Марийського веляяту, знайдено унікальну для Центральної Азії бронзову колісницю. Її вік — близько 5 тисяч років. Були також знайдені поховальні камери з бронзовими предметами, — таємничими гарпунами. Раніше їх знаходили в Єгипті, Палестині та Сирії.

Середина серпня 2004 р. Указом президента С. Ниязова заборонено палити тютюновий виріб «нас» у громадських місцях. Продаж цього виробу заборонено скрізь, окрім базарів переважно у сільській місцевості. За порушення Указу передбачено штраф розміром дві мінімальних зарплати — 500 тисяч манатів (85 доларів США). Медики стверджують, що 80 % ракових захворювань ротової порожнини спричинює «нас». Виготовляють «нас» з міцного тютюну низького сорту, гашеного вапна, попелу певних рослин та курячого посліду. «Нас» викликає легке наркотичне сп'яніння.

Жовтень 2004 р. Президент Туркменістану Сапармурат Ниязов відмовився одержати чергове звання Героя Туркменістану (золотої медалі «Алтин ай»). Цією медаллю він мав бути нагороджений вшосте. Причина відмови, можливо, полягала у тому, що у 2004 р. Туркменістан зібрав значно менший врожай, ніж очікувалося. Президент С. Ниязов запропонував перенести розгляд питання про присвоєння йому чергового звання Героя Туркменістану на 2005 рік. 23 жовтня 2004 р. парламент країни (Народна рада) нагородив С. Ниязова найвищим орденом — «Рухнама».

Початок березня 2005 р. Президент Сапармурат Ниязов наказав закрити всі, окрім столичних, бібліотеки та лікарні країни.

Друга декада жовтня 2005 р. Президент Туркменістану Сапармурат Ниязов заявив про відкладення на невизначений термін підписання 30-річного контракту з Україною про постачання газу.

Під час переговорів з міністром палива та енергетики України Іваном Плачковим та головою «Нафтогазу України» Олексієм Івченком С. Ниязов висунув вимогу про участь Росії у реалізації угоди, оскільки туркменський газ постачається російськими газопроводами.

С. Ниязов вимагав від України до кінця 2005 р. сплатити борги за газ.

175. УГОРЩИНА

Січень 2001 р. Стало відомо, що скромна і привітна медсестра Тімея однієї з центральних лікарень столиці під час свого чергування давала пацієнтам смертельні дози обезболюючих препаратів. Вона отруїла протягом року сорок пацієнтів, вважаючи, що позбавляє їх мук. Молодому лікарю вдалося помітити, що сестра Тімея виконує роль ката. Смерть пацієнтів у лікарні наставала саме під час чергувань медсестри.

Друга декада липня 2001 р. Прем'єр-міністр Віктор Орбан різко засудив скуповування землі іноземцями. Особливо активними були австрійські фермери. Чверть сільгоспугідь у західній частині Угорщини вже була куплена іноземцями.

7 квітня 2002 р. Відбувся перший тур виборів до Державних зборів (парламенту) Угорщини. Угорська соціалістична партія набрала 41,2 % голосів. Правоцент-

ристська коаліція «Фідес» глави уряду Віктора Орбана здобула 40,3 % голосів. Ультраправа Угорська партія справедливості не здолала п'ятивідсоткового бар'єру. Цей бар'єр не подолали і комуністи, очолювані Д'юдой Тюрмером. Союзу вільних демократів бар'єр вдалося подолати. «Фідес» перебував до цих виборів при владі впродовж чотирьох років.

9 травня 2002 р. У м. Мор до банку вдерлися 2 бандити. Зчинили автоматну стрілянину. Щонайменше 6 осіб загинули. країна була шокована.

21 квітня 2002 р. Відбувся другий тур парламентських виборів. За результатами другого туру більшість місць дісталася соціалістам, які до цього були в опозиції. Соціалісти були в коаліції з Союзом вільних демократів. Коаліція здобула 198 мандатів об'єднання «Союз молодих демократів — Угорська громадянська партія» діючого тоді глави уряду Віктора Орбана зазнало поразки, здобувши 188 депутатських мандатів.

Лідер правлячої правоцентристської коаліції «Фідес», прем'єр-міністр Віктор Орбан визнав свою поразку.

Уряд сформувала Соціалістична партія разом з Партією вільних демократів. Прем'єру Петеру Меддьєші було 59 років. До Соцпартії він досі не належав.

27 травня 2002 р. Парламент обрав прем'єр-міністром лідера Соціалістичної партії Петера Меддьєші.

Початок липня 2002 р. Поблизу озера Балатон сталася автокатастрофа. Перекинувся пасажирський автобус. Він прямував з Польщі до Боснії. Катастрофа сталася серед ночі. 19 чоловік загинули. Поміж загиблих — двоє дітей. 32 особи дістали поранення. Висувалася версія про те, що водій заснув, але вона не підтвердилася.

Перша декада липня 2002 р. Парламент країни ухвалив розпочати розслідування зв'язків владних політичних діячів із спецслужбами за комуністичних часів. Прем'єр-міністр соціаліст Петер Меддьєші визнав, що співробітничав із службою безпеки.

Кінець другої декади серпня 2002 р. Зміцнювалися дамби в долині Дунаю. З прибережних кварталів Будапешта було евакуйовано дві тисячі людей. Прогнозувалося підняття рівня води в Дунаї на 8,5 метрів.

20 жовтня 2002 р. Відбулися місцеві вибори. Перемогу здобули ліві.

Грудень 2002 р. На зустрічі в верхах Європейського Союзу у Копенгагені Угорщина одержала офіційне запрошення вступити до Євросоюзу.

12 квітня 2003 р. Відбувся референдум про вступ до Європейського Союзу. Явка виборців була невисока.

Менше 50 відсотків громадян, які мали право голосу, з'явилися на референдум. Понад 80 відсотків учасників референдуму висловилися за вступ до Євросоюзу.

1 травня 2004 р. Угорщина приєдналася до Євросоюзу.

Перша декада червня 2005 р. Парламент обрав Ласло Шойому президентом Угорщини. Свого часу він був головою Конституційного суду. Термін повноважень його попередника — Ференца Мадла минав у серпні 2005 р.

Третя декада серпня 2005 р. Мала місце велика повінь у басейні Дунаю. Її спричинили великі зливи.

176. УГАНДА

2000 р. Референдум підтвердив безпартійну систему країни.

Кінець лютого 2001 р. Оголошено про закінчення епідемії еболи. Тривала у північних районах з 2000 року. Померло 224 людини.

12 березня 2001 р. Відбулися президентські вибори. Президент Йовері Мусевені одержав перемогу на виборах глави держави. Й. Мусевені було переобрано на новий 5-річний термін. За нього було подано 70 відсотків голосів. Пост глави держави він обіймав вже 15 років. Близько 28 відсотків здобув полковник Кізза Безідже. До недавня він був найближчим соратником президента.

26 червня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборців — 70,5 %. Очолований Й. Мусевені «Національний рух опору» завоював 230 місць з 292.

20 травня 2002 р. На озері Вікторія перекинувся корабель, що повертався з острова Калангала. Загинуло 27 чол.

6 вересня 2002 р. Укладено угоду про виведення угандійських військ з Конго (колишнього Заїру).

8 січня 2003 р. Міністерство охорони здоров'я заборонило продавати всі прохолодні напої місцевого виготовлення з огляду на зараженість холерним вібрионом.

Друга декада січня 2003 р. Закінчився перший в історії країни перепис шимпанзе. Тривав чотири роки. Виконали його співробітники Інституту Джейн Гудол — всесвітньо відомої британської дослідниці шимпанзе. Перепис охопив 22 лісових масиви на заході Уганди. Нарахували 4950 шимпанзе. Їх кількість мала тенденцію до зростання.

Початок другої половини серпня 2003 р. У м. Джидда (Саудівська Аравія) у віці 78 років помер колишній президент Уганди Оумез Іді Амін Дада.

Владу в Уганді він захопив під час військового перевороту 1971 року. 300—500 тисяч людей було винищено під час його панування. Людям відрубали голови, годували людьми крокодилів. Поділяють, що й сам президент їв людське м'ясо. Диктатуру І. Аміна скинули 1979 року. У м. Джидда І. Амін жив разом зі своїми 4 дружинами. Страждав від гіпертонії та ожиріння. Поховано його одразу по смерті у м. Джидда.

23 травня 2004 р. Повідомлялося, що власті дозволили виконувати у клубах танець екімансуло. Він за традицією виконувався лише в оголеному вигляді. Ліцензія на виконання танцю коштує чималих грошей.

Перша декада листопада 2005 р. Бойовики з «Армії опору бога» вбили співробітника британської гуманітарної місії. За три дні після цього у національному парку Мерчисон — Фоліз — ними було застрелено британського туриста. Ще троє туристів отримали поранення — два британці та один новозеландець.

Перша декада січня 2005 р. На півдні країни розбився літак Ан-12. На його борту був вантаж бобів. Літак упав у джунглі за 30 км. від столичного аеропорту Ентеббе. Екіпаж складався з 6 чоловік. Всі вони загинули. Були громадянами Росії. Літак було зареєстровано у Демократичній Республіці Конго. Авіакомпанія належала громадянину Росії Євгену Захарову.

177. УЗБЕКИСТАН

9 січня 2000 р. Відбулися президентські вибори. За діючого президента Іслама Карімова було подано 92 % голосів виборців. Його опонент — Абдулхафіз Джалалов одержав 4,2 % голосів.

Жовтень 2001 р. Узбекистан надав США свою авіабазу в Ханабаді для проведення воєнних операцій у Північному Афганістані.

Перша декада жовтня 2001 р. Американська 10-а гірськопехотна дивізія стала першим бойовим підрозділом, розквартированим на території колишнього СРСР, а

сама, — в Узбекистані. На узбецьку авіабазу Ханабад, яка знаходиться за 160 км від Афганістану, прибули воєнно-транспортні літаки США. Вони виконали протягом першої фази 60 авіарейсів і доставили 1 200 солдатів, шість бойових вертольотів та всілякі припаси.

На другій фазі прибули 110 воєнно-транспортних літаків.

Американці передусім спорудили наметове містечко, командний пункт та зміцнили злітно-посадкову смугу.

Третя декада листопада 2001 р. Генерал Мохаммед Дауд Хан на пресконференції в Талукані (Афганістан) повідомив, що у боях за Мазарі-Шариф було тяжко поранено Джуму Намангані — військового лідера фундаменталістського мусульманського руху Узбекистану. Згодом Д. Намангані помер у лікарні.

Узбецькі власті заочно засудили Д. Намагачі до смертної кари за теракти.

27 січня 2002 р. Відбувся референдум. Понад 90 % виборців, які взяли участь у референдумі, схвалили пропозицію про продовження терміну перебування президента при владі з 5 до 7 років та про створення двопалатного парламенту. У верхній палаті рівномірно представляються всі 13 регіонів Узбекистану, незалежно від кількості їх населення.

Участь у референдумі взяли понад 90 відсотків громадян, які мали право голосу.

Міжнародні правозахисні організації волевиявлення не вважали чесним і демократичним. США, ставлячись спектично до референдуму, не надсилали своїх спостерігачів.

3 березня 2002 р. Хвилі землетрусу докотилися з Гіндукушу до Узбекистану. Поштовхи мали потужність 3—4 бали за шкалою Ріхтера.

Березень 2002 р. Офіційно зареєстрована правозахисна організація — Незалежна організація з прав людини.

11 грудня 2003 р. Уряд очолив Шавкат Мірзіяєв.

31 березня 2004 р. У приватному будинку на околиці Ташкента підірвав себе один з бойовиків, які брали участь у недавніх сутичках з співробітниками правоохоронних органів. Терорист забарикадувався у будинку. Терорист заявив, що утримує заручників, яких у нього фактично не було.

Початок серпня 2004 р. У Ташкенті біля посольств США та Ізраїлю, а також біля будинку генеральної прокуратури сталися вибухи.

Трое людей загинуло, кільканадцять було поранено. На думку президента Іслама Карімова ці терористичні акти вчинили ісламські екстремісти.

Середина січня 2004 р. Пасажирський літак «Як-40» розбився неподалік Ташкента. Загинули всі 37 чоловік, які були на борту літака. Серед загиблих — керівник місії ООН в Узбекистані Річард Канрой. Літак виконував рейс Термез-Ташкент. На підльоті до аеропорту загорівся, впав на землю і вибухнув.

29 березня 2004 р. Стався вибух на базарі «Чорсу» у Ташкенті. Загинули двоє людей. Близько двох десятків було поранено. Вибух вчинила терористка-смертниця. Президент Іслам Карімов закликав населення до пильності, витримки, спокою. Терористичних актів в Узбекистані не було з 16 лютого 1999 року. Тоді від вибухів загинуло 20 та поранено було понад 100 чоловік.

Кінець березня 2004 р. Протягом останніх трьох днів березня щонайменше 40 чол. загинули від терористичних актів і під час боїв між бійцями загонів спеціального призначення та ісламськими екстремістами. Вибух стався біля греблі Чарвакського водосховища. Його води протягом кількох годин здатні затопити Ташкент.

За кілька кілометрів на північ від столиці бойовики напали на міліцейський блок-пост. У районі Ташкентського тракторного заводу ісламісти захопили житлові будинки. Там їх і оточили сотні спецназівців. Було знищено понад 20 бойовиків.

Частина бойовиків покінчила життя самогубством, підірвавши себе. Кілька (3—6) міліціонерів загинули.

У Бухарі стався вибух у приватному будинку, де бойовики готували бомби. Там було знайдено склад, що містить півтори тонни вибухівки.

Узбецькі власті звинуватили в причетності до терористичних актів «Ісламський рух Афганістану» та угруповання «Хізбут-Тахрір». Керівник «Хізбут-Тахріра», — Імран Вахід заявив у Лондоні про непричетність його угруповання до терактів.

13 травня 2005 р. Вночі у місті Андижан, неподалік кордону з Киргизстаном, юрба випустила з в'язниці кілька тисяч в'язнів. Потім стався напад на військове містечко. Там перебувало до 500 осіб. Вояки опору не чинили, тікали, ховалися у місцевих жителів. Повстанці захопили будинок облдержадміністрації.

Середина травня 2005 р. Невдовзі влада оговталася, у Андижані було застосовано бронетранспортери, бойові машини піхоти, кулемети, автомати.

Тисячі біженців з Андижану та інших населених пунктів кинулися шукати приюту на території Киргизстану.

Повідомлялося, що загинуло щонайменше тисяча чоловік.

Повстання перекинулося до іншого міста — Карасу.

Президент Іслам Карімов звинуватив угруповання «Хізб-ут-Тахір» в організації повстання. Лондонський представник угруповання Імрон Вахід категорично заперечував причетність угруповання до подій в Андижані.

Друга декада травня 2005 р. У місті Андижан діяла комендантська година. Вулиці міста патрулювали армійські підрозділи.

Генеральний прокурор Рашид Кадиров заявив, що під час повстання загинуло 169 чол. Місцеві жителі стверджують, що загинуло півтори тисячі чоловік. Численні жертви були також у містах Карасу та Пахтаабаді. Президент Узбекистану Іслам Карімов стверджував, що заколот учинили ісламські екстремісти, які проникли з території Афганістану.

За іншою версією повстання спровокував судовий процес над 27 підприємцями, кожен з яких був роботодавцем для двох тисяч людей. Спочатку бізнесменів звинувачували в ісламському екстремізмі. Потім прокурор визнав, що підстав для цього немає. «З гори» все ж таки була дана вказівка засудити бізнесменів до 7 років ув'язнення. Розпочалися арешти поміж тих, хто підтримував бізнесменів. Населення Андижану повстало.

Третя декада травня 2005 р. Президент Узбекистану Іслам Карімов перебував в Китаї з 3-денним офіційним візитом. Власті Китаю підтримали застосування узбецьким президентом збройної сили проти «сепаратизму, тероризму і екстремізму». Укладено кілька двосторонніх угод.

Друга декада червня 2005 р. У відповідь на небажання президента І. Карімова допустити незалежне розслідування подій 13 травня 2005 р. в Андижані, США вирішили перемістити свої літаки-заправники АС-130 з узбецької бази Каршиханабад на базу Баграм (Афганістан), а важкі транспортні літаки С-17 — на базу Манас (Киргизстан).

Друга декада червня 2005 р. Міністри закордонних справ Європейського Союзу опублікували спільну заяву. Погрожували обмежити контакти з Узбекистаном та застосувати до нього санкції, якщо його керівництво до кінця 2005 р. не погодиться на незалежне розслідування подій в Андижані, що сталися 13 травня.

Європейський комісар з зовнішньої політики Беніта Ферреро-Вальднер закликала президента Узбекистану І. Карімова допустити незалежне розслідування масових заворушень в Андижані.

Грудень 2000 р. Народні депутати України Григорій Омельченко і Анатолій Єрмак та мер Черкас Володимир Олійник стверджували, що секретар Ради національної безпеки та оборони України Євген Марчук має відеокасету, що містить інформацію про проведення спецрозділами Міністерства внутрішніх справ операції зі знищення В. Чорновола. Вони стверджували, що Є. Марчук показував їм цю касету.

28 грудня 2000 р. Печерський районний суд м. Києва засудив до 13-річного ув'язнення журналіста Руслана Антонюка за звинуваченням у вбивстві П. В. Тичинського.

До Києва Р. Антонюк приїхав 1998 року. Працював диктором-редактором на Народному телебаченні України.

На думку журналістів у справі не в'язалися кінці з кінцями. Простежувалася ціла низка різнобіжностей у просторі і часі. Вбитий бізнесмен був зятем високого посадовця. Суд підозріло поспішно ухвалив речові докази знищити.

30 грудня 2000 р. Приблизно о 21 годині до квартири судово-медичного експерта Головного бюро судово-медичної експертизи Міністерства охорони здоров'я України Кармелюк Світлани Олегівни увійшли заступник начальника Мінського РУВС МВС України у м. Києві і ще один міліціонер. Вони вимагали від Кармелюк С. О. повернути отриманий нею приблизно місяць тому закордонний паспорт. Кармелюк С. О. та її сестра зчинили галас, на який збіглися сусіди і працівникам міліції не вдалося відібрати паспорт. Кармелюк О. С. була безпосереднім виконавцем генотипоскопічної експертизи у справі зникнення журналіста Г. Гонгадзе. Зазначений інцидент народний депутат С. Головатий розглядав як спробу тиску на Кармелюк С. О. з боку працівників міліції з метою примусити її дати бажаний властям результат.

Початок січня 2001 р. В одній з наукових установ Франкфурта за дорученням секретаря Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України народного депутата С. Головатого розпочалася гenna експертиза таращанського тіла. С. Головатий надав німецьким фахівцям три пробірки крові матері Георгія — Лесі Гонгадзе, частину тіла, знайденого у Таращанському лісі та медичну картку Г. Гонгадзе, на якій збереглась ляпка його крові. С. Головатий заявив, що агенти українських властей стежили за ним прямо з аеропорту Франкфурта, щоб виявити адресу наукового закладу, який проводитиме експертизу. С. Головатий викликав поліцію й вона взяла його під охорону.

4 січня 2001 р. Інформаційні агенції повідомили, що Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу проти майора Служби безпеки України М. Мельниченка. Його звинуватили у наклепі та виготовленні й розповсюдженні фальшивих матеріалів. Депутатська група «Соборність» заявила, що домагатиметься ухвалення Верховною Радою України рішення про відставку Генерального прокурора України М. Потєбенька.

4 січня 2001 р. О 10.00 на площі перед пам'ятником Тарасу Шевченку у Львові представники УНА-УНСО відновили обласну акцію «Україна без Кучми». Правоохоронці попередили учасників акції, що згідно з рішенням Галицького районного суду Львова від 29 грудня 2000 р. до 22 січня 2001 р. включно проводити акції протесту на площі перед пам'ятником Т. Шевченку заборонено. Сутичок між міліціонерами і демонстрантами не було.

4 січня 2001 р. О 14.00 Генеральний прокурор М. Потєбенько отримав завдання порушити кримінальну справу проти Ю. Тимошенко.

5 січня 2001 р. Генеральна прокуратура України порушила проти віце-прем'єр-міністра України з питань паливно-енергетичного комплексу Юлії Тимошенко кримінальну справу. Ю. Тимошенко заявила, що її не вдасться поставити на коліна.

Початок січня 2001 р. Понад 5 тисяч кримінальних справ було порушено в Україні за фактом розкрадання метану і кабельно-дротової продукції, розкомплектування технологічного і промислового обладнання.

Початок січня 2001 р. Вчена рада Київського національного університету ім. Т. Шевченка одностайно обрала президента України Леоніда Кучму почесним доктором університету. Ректор університету В. Скопенко повідомив про цю постанову Л. Кучму.

Перша декада січня 2001 р. Представники ряду політичних партій та громадських організацій Тернопільської області створили регіональний громадський комітет «За Україну без Кучми».

10 січня 2001 р. Генеральний прокурор України М. Потебенько заявив не прес-конференції, що аудіозаписи про Г. Гонгадзе, оголошені 28 листопада 2000 року народним депутатим Олександром Морозом, є фальшивкою.

10 січня 2001 р. В обласних центрах України власті організували мітинги на підтримку президента Л. Кучми. Учасників мітингів звозили до обласних центрів на автобусах.

10 січня 2001 р. Генеральний прокурор України Михайло Потебенько інформував Верховну Раду України про хід розслідування справи Г. Гонгадзе. Генпрокурор вважав касетний скандал вичерпаним. Зазначав, що залишилася лише справа М. Мельниченка, якого звинувачували у наклепі.

Під час виступу генпрокурора М. Потебенько біля будинку Верховної Ради України відбувся мітинг, спрямований на втілення у життя результатів референдуму про політичну реформу.

10 січня 2001 р. Член делегації Парламентської асамблеї Ради Європи Ханна Северінсен заявила на зустрічі з головою Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Олександром Зінченком та головою Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України Іваном Драчем, що в Україні склалась загрозлива ситуація для свободи слова і парламентської демократії.

Початок другої декади січня 2001 р. Посол США в країнах колишнього Радянського Союзу, спеціальний радник державного секретаря США Мадлен Олбрайт — Стівен Сестанович заявив, що США наполягають на проведенні Україною прискороженого і прозорого розслідування справи Г. Гонгадзе.

Початок другої декади січня 2001 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування справи зникнення журналіста Г. Гонгадзе, народний депутат Олександр Лавринович повідомив, що представники Парламентської асамблеї Ради Європи були готові знайти незалежні експертні установи для експертизи первинних цифрових носіїв та засобу запису аудіоплівок, на яких записані розмови вищих посадових осіб України про Г. Гонгадзе.

11 січня 2001 р. Наклав на себе руки директор школи № 16 міста Маріуполя 57-річний Микола Пахомович Манохін. У передсмертних записах скаржився на насилля, безгрош'я і приниження. Обурювався тим, що його примушували виводити вчителів на мітинг на підтримку Л. Кучми.

12 січня 2001 р. У ніч проти цього дня у Харкові на площі Свободи міліція знесла три намети, встановлені 11 січня 2001 р. у рамках акції «Україна без Кучми». У знесенні трьох наметів брало участь півсотні міліціонерів. Знесення відбулося у брутальній формі. Двом демонстрантам завдано тілесні ушкодження.

15 січня 2001 р. Генпрокуратура пред'явила Юлії Тимошенко звинувачення у спробі здійснення контрабанди у великих розмірах, посадовій фальсифікації документів.

Середина січня 2001 р. Всеукраїнський громадський комітет захисту уряду В. Ющенка виступив зі зверненням до громадян України. Комітет протестував проти порушення Генеральним прокурором України М. Потебеньком кримінальної справи проти віце-прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко.

Середина січня 2001 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Юрій Кармазін надіслав прем'єр-міністру Віктору Ющенку подання про притягнення до відповідальності міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка. Комітету не подобалось здійснене Ю. Кравченком скорочення чисельності особового складу спецпідрозділів боротьби з організованою злочинністю.

Друга декада січня 2001 р. Німецьке відділення громадського комітету «Україна без Кучми» одержало від поліції дозвіл на проведення пікетів та маніфестацій на знак протесту проти приїзду до ФНР президента України Леоніда Кучми.

16 січня 2001 р. У Верховній Раді України відбулися міжнародні слухання на тему «Проблеми інформаційної діяльності, свободи слова, дотримання законності і стану інформаційної безпеки України». На слуханнях виступили кілька народних депутатів України, голова Національної спілки журналістів України І. Лубченко, мати загиблого журналіста Георгія Гонгадзе — Леся Гонгадзе, голова Національної ради з питань телебачення і радіомовлення Б. Холод. Державне телебачення і радіомовлення замовчувало цю подію.

Середина січня 2001 р. Фракція блоку Соціалістичної та Селянської партії України «Лівий центр» оприлюднили заяву у зв'язку з тим, що 19 січня власті на площах і вулицях міст України зібрали на свою підтримку сотні тисяч громадян. У заяві зазначалося, що на цю акцію було використано понад 60 млн гривень з бюджетів всіх рівнів. Міліція всіляко сприяла проведенню цих акцій. Суди не ухвалили жодного рішення про обмеження таких зібрань. У заяві наводилися приклади насильства властей щодо учасників акцій протесту.

Друга декада січня 2001 р. Харківські соціалісти вважали незаконним знесення загоном міліції на майдані Свободи наметового містечка вночі 12 січня. Вимагали звільнення з посади керівника харківської міської міліції Костянтина Масля та двох офіцерів, які командували операцією. Організатори та учасники акції «Україна без Кучми» розпочали безстрокове голодування напроти приміщення міської міліції. Поміж голодуючих були перший секретар обкому Соцпартії України Андрій Білогрищенко, секретар обкому Соцпартії Володимир Проскурін, помічник народного депутата Володимира Мухіна Олександр Головаш, активісти місцевої організації УНА-УНСО.

17 січня 2001 р. Вранці в Донецьку учасники акції «Україна без Кучми» встановили чотири намети у сквері неподалік центральної площі міста. Через кілька годин намети були зняті згідно з рішенням Ворошиловського районного суду. Намети зняли самі учасники акції. Конфлікту з правоохоронцями не було.

17 січня 2001 р. Віце-прем'єр-міністр Ю. Тимошенко висловила сподівання, що президент Леонід Кучма не підтримає подання генпрокурора М. Потебенька про її відсторонення з посади. Зазначила, що має підтримку з боку прем'єр-міністра В. Ющенка.

17 січня 2001 р. Прокурор м. Тернопіль Володимир Тарасюк опротестував наказ управління освіти Тернопільської міської ради № 354 «Про систему щоденного інформування управління освіти». Протест ґрунтувався на п. 3 ст. 26 Закону України «Про загальну середню освіту», який забороняє відволікати педагогічних працівників від виконання професійних обов'язків, якщо на те немає згоди працівників.

18 січня 2001 р. У Києві на квартиру помічника народного депутата В. П. Семеника Миколи Рудковського увірвалися озброєні правоохоронці і влаштували обшук. Він виконувався за санкцією заступника генерального прокурора О. Баганця. Шукали комп'ютерні файли із записами колишнього співробітника Державної служби охорони Миколи Мельниченка. Водночас відбувся обшук квартири брата Миколи Рудковського.

18 січня 2001 р. Верховній Раді України не вдалося ухвалити президентський законопроект «Про внесення змін до Конституції України за результатами Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою». На літній сесії 2000 р. Верховна Рада попередньо 251 голосом «за» схвалили його і направила в Конституційний суд для одержання висновку про відповідність Конституції. Законопроект був відомий як «проект 5300». При голосуванні конкретні конституційні зміни збирали від 171 до 210 голосів. Закон у цілому зібрав 161 голос. Проти було подано 144 голоси. Не голосував 81 депутат. Цей імплементаційний законопроект провалили фракції Компартії України, «Батьківщина», «Лівий центр», обидві рухівські та «Реформи-прогрес».

19 січня 2001 р. Президент України Леонід Кучма підписав указ про звільнення Ю. Тимошенко з посади віце-прем'єр-міністра у зв'язку з притягненням її до кримінальної відповідальності. Підставою звільнення Ю. Тимошенко Л. Кучма вважав п. 10 ст. 106 Конституції України.

19 січня 2001 р. Шоста сесія Верховної Ради України третього скликання завершила свою роботу. Голова Верховної Ради України Іван Плющ зазначив, що на початку сесії її було заявлено як сесію кодексів. Проте жодного з них ухвалити не вдалося.

Прем'єр-міністр Віктор Ющенко прийшов на закриття сесії практично з усіма членами уряду. Такого ще в Україні не було. Депутати зустрічали уряд оплесками. Аплодували навіть депутати-комуністи.

Кінець другої декади січня 2001 р. Представник президента України у Верховній Раді України Роман Безсмертний заявив на прес-конференції, що не має підстав для розпуску парламенту. Шосту сесію Р. Безсмертний назвав «сесією втрачених надій» і «великого випробування». Мався на увазі «касетний скандал».

20 січня 2001 р. Учасники мітингу в Черкасах вимагали ліквідації в Україні посади президента та відставки Л. Кучми. Мешканці Херсона провели всупереч протидії властей великий мітинг. Його проведенню не завадила раптове припинення руху електротранспорту у місті. Лунали заклики до підняття всеукраїнської хвилі протесту проти правлячої в Україні верхівки.

22 січня 2001 р. Народний депутат України Ю. Кононенко близько 20.00 був знайдений мертвим у власному робочому кабінеті у Харкові. Мав вогнепальне поранення грудей. На місті події знаходився мисливський карабін «Сайга» (зарезерований на загиблого) та стріляна гільза. Записок і пояснень при обшуку правоохоронці не знайшли. До обрання депутатом Верховної Ради був президентом виробничо-комерційної фірми «Лоск». Планував створення великого оптового міжнародного авторинку.

23 січня 2001 р. 31 лютого 2001 р. секретареві Національної спілки журналістів, головному редакторові газети «Сільські вісті» Сподаренку Івану Васильовичу Президент України Л. Кучма довічно призначив державну стипендію. І. В. Сподаренко з нагоди 70-річчя з дня народження привітали президент України Л. Кучма та прем'єр-міністр України В. Ющенко.

24—26 січня 2001 р. У метрополітичних палатах архікафедрального собору святого Юра у Львові відбувся синод єпископів Української греко-католицької церкви.

У його роботі брали участь 26 єпископів з України, Польщі, Франції, Італії, Великої Британії, США, Канади, Бразилії, Аргентини та Австралії. Синод вперше обрав главу УГЦК. Досі він призначався папою римським.

25 січня 2001 р. Любомира Гузара обрано Верховним архієпископом Львівським. Голова виборчого комітету сповістив про це Ватикан. Любомир Гузар став першим главою церкви, вибраним за часів незалежної України. Він народився 26 лютого 1933 р. у Львові. 1944 року разом з сім'єю виїхав з України. Спочатку сім'я жила в Австрії, а 1949 року переїхала до США. Сан священника одержав у березні 1948 року. Навчався в університеті Нью-Йорка. Богословську освіту отримав у Католицькому університеті у Вашингтоні. 1993 року Л. Гузар повернувся до України. До квітня 1996 року був екзархом Києво-Вишгородської єпархії. Патріарх Української греко-католицької церкви Йосип Сліпий присвоїв Л. Гузару сан єпископа. Л. Гузар фактично виконував обов'язки глави церкви ще й до його офіційного обрання, оскільки архієпископ УГКЦ Мирослав Іван кардинал Любачівський довго хворів перед своєю смертю, яка настала 14 грудня 2000 року. 26 січня 2001 р. Верховний архієпископ УГКЦ преосвященніший Владика Любомир Гузар склав на синоді ісповідь віри і присягу. Вибори нового глави УГКЦ відбулися з огляду на смерть попереднього глави — Мирослава Іван кардинала Любачівського.

25 січня 2001 р. Парламентська асамблея Ради Європи проводила позачергові дебати щодо свободи слова та функціонування парламентської демократії в Україні. ПАРЕ звернулася до країн-членів Європи із закликом гарантувати політичний притулок колишньому працівнику Державної охорони України Миколі Мельниченку в разі його звернення з таким проханням. ПАРЕ ухвалила резолюцію та рекомендації за доповіддю доповідачів про результати їхнього візиту в Україну. Висловлювалося глибоке занепокоєння ситуацією довкола свободи слова в Україні. За резолюцією проголосували 83 депутати Асамблеї з 92, зареєстрованих у залі. За рекомендації проголосували 84 з 95 депутатів.

26 січня 2001 р. Приблизно за 20 км від румунського берега затонуло в Чорному морі українське судно «Пам'ять Меркурія» Теплохід належав приватній фірмі «САТА». Порт приписки — Севастополь. На теплоході перебувала 51 особа, поміж них 49 — громадяни України. 20 осіб були пасажирами — торговцями та туристами На відстані 150—200 км від Севастополя було знайдено кілька плотів та мотобот. На ньому перебувало 46 осіб. Чотирнадцять були загиблими. Невідомою залишалася доля 5 чоловік. Капітан залишився живий. Судно загинуло 26 січня о 18.52 До рятувальних робіт було залучено чотири судна та літак. Пошук людей, які були на теплоході, тривав у Чорному морі два тижні.

27 січня 2001 р. У Мюнхені відбувся боксерський поєдинок за титул міжконтинентального чемпіона за версією WBA між українцем Віталієм Кличком та американцем Орліном Норісом. В. Кличко нокаутував суперника на 111-й секунді матчу.

Третя декада січня 2001 р. В Україні тривали мітинги протесту «За Україну без Кучми». У центрі Тернополя поставлені перші намети. Оголошено, що учасника акції 1 лютого візьмуть участь у Всеукраїнському поході на Київ.

Третя декада січня 2001 р. Експерти Українського центру економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова вважали, що рівень інформаційної безпеки в Україні наближується до критичної межі.

Третя декада січня 2001 р. Міністр екології та природних ресурсів Іван Засць заявив, що міністерство закордонних справ України має виступити з нотою або заявою на адресу Румунії у зв'язку з ненаданням нею інформації щодо забруднення вод Дунаю.

Третя декада січня 2001 р. Міжнародна шахова зустріч Корчної-Пономарьов завершилася у Донецьку. Її рахунок 4:4. Руслану Пономарьову було 17 років. Швейцарському громадянину радянського походження Віктору Корчному було 70 років. В. Корчної посідав у рейтингу Ф ІДЕ 50-е місце, а Р. Пономарьов — 59-е.

Третя декада січня 2001 р. У Харкові, в рамках акції «Україна без Кучми» голодували 18 осіб: 8 соціалістів, 7 членів УНА-УНСО, троє позапартійних громадян. Заявили, що не припинять голодування до часу отримання письмового документа про покарання винних у знесенні без рішення суду наметів в ніч на 12 січня. Голодуючі мали намір переїхати з Харкова до Києва і продовжити голодування біля міністерства внутрішніх справ.

Третя декада січня 2001 р. Глава Адміністрації Президента Володимир Михайлович Литвин зустрічався з журналістським колективом газети «Сільські вісті». На його думку найбільше страждала Україна від подвійної моралі.

28 січня 2001 р. В архієпископальному соборі святого Юра у Львові відбулося введення Преосвященного Владики Любомира Гузара на престол Верховного архієпископа Львівського.

28 січня 2001 р. Ввечорі в автокатастрофі загинув народний депутат Олександр Ємець. Сталася вона на шосе Кіровоград-Запоріжжя. Причина — слизька дорога. «Мерседес» з'їхав з асфальтового покриття, посковзнувся на ґрунтовій обочині, звалився в кювет та вдарився в дерево. О. Ємець отримав тяжкі тілесні пошкодження. Попутним транспортом його привезли до Апостолівської райлікарні. Там він і помер від ран та втрати крові.

Третя декада січня 2001 р. Народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов звернувся із запитом до міністра внутрішніх справ України Юрія Кравченка, голови Служби безпеки України Леоніда Деркача та генерального прокурора України Михайла Потебенька. У запиті йшлося про стеження за О. Турчиновим. Воно виконувалося невідомими людьми на автомобілях.

Третя декада січня 2001 р. Народний депутат України О. Турчинов упізнав свій голос на плівках майора Миколи Мельниченка. О. Турчинов приходив восени 2000 р. до Президента України Л. Кучми поговорити про долю чоловіка Ю. Тимошенко — Олександра Тимошенка. Його було ув'язнено у середині серпня 2000 р.

Третя декада січня 2001 р. Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти, розглянувши звернення 30 депутатів, кваліфікував як неприпустимі дії представників місцевої влади та керівників навчальних закладів із залученням учнів, студентів та викладачів до участі у мітингах і зборах за рахунок годин навчального процесу. Комітет надіслав звернення до Кабінету Міністрів України і Міністерства освіти і науки в Україні для усунення порушень законодавства та притягнення винних до відповідальності.

28 січня 2001 р. 25-річний громадянин України Сергій Кудря (житель Володарки Київської області) повертався з дружиною на Україну з Чехії. Там вони працювали. Дружина була вагітна. Їхало подружжя автособілем «Шкода» з чеськими номерами. Біля містечка Хайно Нове дружині стало зле. Чоловік збільшив швидкість, намагаючись якнайшвидше дістатися лікарні. Його зупинив поліцейний патруль. С. Кудря опору не чинив. Його силою витягнули з машини і повалили на асфальт. Один з поліцейських приставив пістолет до голови С. Кудрі і вистрілив. Він помер перед очима дружини.

У зв'язку з цим інцидентом Міністерство закордонних справ України надіслало польським властям ноту протесту і вимагало проведення ретельного розслідування.

Третя декада січня 2001 р. Народний депутат України Тарас Чорновіл заявив, що Генпрокуратура чинить «шалену протидію» повторному розслідуванню обставин загибелі його батька — В'ячеслава Чорновола.

Кінець січня 2001 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова звернулась з проханням до генпрокурора М. Потебенька. Пропонувала розглянути законність перебування на посаді прокурора Львівської області Богдана Ринажевського. Н. Карпачова була незадоволена тим, що облпрокурор приховував інформацію про стан справ в області та у грубій формі відмовлявся від співпраці.

Кінець січня 2001 р. В Україні розпочалась епідемія грипу. Епідеміологічний поріг було перевищено у Дніпропетровську, Львові, Миколаєві, Запоріжжі, Симферополі. Маріуполь став першим містом, яке охопила епідемія. За станом на початок лютого 2001 р. від грипу померло дві особи — молода жінка у Кіровограді та 69-річний чоловік у м. Жовті Води (Дніпропетровська область).

Кінець січня 2001 р. Глава адміністрації президента України Володимир Литвин зазначив, що заява постійного представника президента в Кабінеті Міністрів України, директора ринкових реформ Володимира Ланового про зниження довіри президента України Л. Кучми до прем'єр-міністра України Віктора Ющенка є його особистою думкою. В. Литвин запевнив, що президент і прем'єр-міністр мають рівні і нормальні відносини.

30 січня 2001 р. Народний депутат України Сергій Головатий і президент України Л. Кучма мали 50-хвилинну зустріч. Йшлося переважно про справу Г. Гонгадзе. Співрозмовники торкнулися також рішення Парламентської Асамблеї Ради Європи, оприлюднення аудіозаписів майора Миколи Мельниченка тощо.

На прес-конференції С. Головатий повідомив, що йому не вдалося 25 січня поїхати до Німеччини тому що до Консульства України у Мюнхені того дня викликали Ігоря Стельмаха, який займався у Німеччині організаційними справами візиту С. Головатого до Німеччини.

З огляду на зазначене С. Головатому тоді не вдалося привезти з Німеччини результати незалежної експертизи «тарасанського тіла».

Кінець січня 2001 р. Заступник голови Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування обставин зникнення журналіста Георгія Гонгадзе Віктор Шишкін заявив, що у розпорядженні комісії є всі записи, зроблені майором М. Мельниченком у кабінеті президента Л. Кучми.

30 січня 2001 р. Вранці на Майдані Незалежності у Києві поруч з огороженим двометровим парканом пам'ятником архістратигу Михайлу та наметовим містечком учасників акції «Україна без Кучми» всеукраїнське об'єднання «Щит Батьківщини» встановило символічний конусоподібний знак «Свобода», облутаний колочим дротом. На знаку були гасла: «Свобода!» та «Потебенько! Дурість доведе до цугундера». Голова організації «Щит Батьківщини» Дмитро Корчинський повідомив, що 30-го січня 2001 р. близько 11.00 шістьох членів організації «Щит Батьківщини» заарештувала міліція на Майдані Незалежності. Затримання супроводжувалося побиттям.

31 січня 2001 р. О 14.00 з Житомира на Київ вийшла колона учасників західних регіональних акцій «Україна без Кучми». Співорганізатор акції «Україна без Кучми» Юрій Луценко висловив впевненість, що Леонід Кучма обов'язково піде з посади президента України.

Близько двох тисяч житомирян провели з духовим оркестром учасників походу в рамках акції «Україна без Кучми» за межі міста. Загін з 160 осіб узяв курс на столицю України. Загін зупинявся на перший ночліг у наметах неподалік села Кмитів.

Близько 20 учасників походу через хворобу зійшли з дистанції. Мешканці сіл зустрічали учасників походу тепло. Влада ж чинила перешкоди. Сільський голова Ставищ (Брусилівський район) примусив власника кафе випроводити геть учасників походу та вимкнув світло у кафе. У селі Калинівка вночі прокололи всі 4 колеса в автобусі супроводу.

2 лютого 2001 р. О шостій годині ранку у виправно-трудоxій колонії, що розташована у селі Дар'івці Білозірського району Херсонської області, успішно проведено спецоперацію зі знешкодження терористів. Терористи утримували заручників в електростанції. Вимагали зустрічі з представниками армії Чечні і муфтієм, а також випивки і дівчат. З терористами вели переговори прокурор області, психолог та родичі одного з терористів.

Спецоперація тривала 30 хвилин. Її виконував загін спецпризначення з Києва. Керував операцією генерал-лейтенант Олександр Пташинський. У терористів вилучили шість ножів, три самоліти. Лідером зграї був Рустумбек Калаєв. Величав себе підполковником армії Ічкерії. Під час операції Р. Калаєв застрелився. Було застрелено ще двох терористів.

Початок лютого 2001 р. Генеральний прокурор України Михайло Олексіович Потебенько почав говорити, що на пливках майора М. Мельниченка є окремі епізоди реальних розмов.

Початок лютого 2001 р. 109 шкіл Криму було закрито на карантин у зв'язку з епідемією грипу. Всі школи були закриті лише в Ялті. В кожному сільському районі не працювало по 2—3 школи.

Початок лютого 2001 р. Карпати засипало снігом. Сніговий покрив сягав 30 см. 21 село було без електроенергії.

Початок лютого 2001 р. Заступник голови слідчої комісії Верховної Ради України з обставин зникнення Г. Гонгадзе Віктор Шишкін заявив в Одесі, що колишній співробітник Державної служби охорони М. Мельниченко передасть оригінальні аудіокасети записів розмов у кабінеті президента України Л. Кучми тій експертній установі, якій Рада Європи доручить виконувати дослідження їх автентичності.

Початок лютого 2001 р. Народний депутат України Тарас Чорновіл пізнав свій голос на аудіозаписах майора М. Мельниченка. Т. Чорновіл відкидав будь-яку можливість фальсифікації його розмов з президентом України Л. Кучмою.

Початок лютого 2001 р. Народний депутат України Олександр Мороз заявив журналістам, що коли президент Л. Кучма піде у відставку, то в парламенті можна буде розглянути питання про гарантії його безпеки.

О. Мороз дотримувався думки, що відставки президента не хоче його оточення, оскільки боїться відповідальності.

Початок лютого 2001 р. Внаслідок вживання недоброякісної питної води та молочних продуктів в Одесі 2400 осіб, у тому числі півтори тисячі дітей, захворіли на ротавірусний гастроентерит.

5 лютого 2001 р. На «круглому столі» коаліції громадських організацій «Свобода вибору» народний депутат України Сергій Головатий повідомив, що під час його зустрічі з Л. Кучмою 30 січня президент України визнав, що його записав майор М. Мельниченко.

Перша декадалютого 2001 р. Лідер «Демократичного союзу» колишній радник президента України Л. Кучми Олександр Волков подав позов Печерському районному суду про захист честі та гідності. Відповідачем він зазначив українську службу радіо «Європа» та радіо «Довіра-Ніко ФМ». Позов був пов'язаний з циклом матеріалів, у яких йшлося про бізнесову діяльність О. Волкова у Бельгії. Матеріали прозвучали в ефірі 24,25 та 26 січня 2001 р.

6 лютого 2001 р. Антипрезидентські колони увійшли до Києва. У центрі міста на Майдані Незалежності поставили кілька десятків наметів. Семитисячна колона рушила до Національного університету, Адміністрації президента України та Верховної Ради України.

Близько 14.00 на наметове містечко напали молоді люди у чорному одязі з пов'язками анархістів. Збили з ніг охорону і потрочили десяток наметів. Лідер УНА-УНСО Андрій Шкіль заявив, що нападниками були студенти перших трьох курсів Академії внутрішніх справ.

7 лютого 2001 р. На засіданні тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування обставин зникнення журналіста Георгія Гонгадзе народний депутат України Тарас Чорновіл підписав протокол про те, що в аудіозаписах майора М. Мельниченка є достовірне відтворення розмови Т. Чорновіла з президентом Л. Кучмою в його кабінеті.

Того ж дня Т. Чорновіл згідно з повісткою з'явився до слідчого Генпрокуратури Олега Василенка, який вів кримінальну справу проти М. Мельниченка (за наклеп та фальсифікацію аудіоматеріалів). На засіданні Комісії про справжність записів свого голосу заявив і народний депутат України Олександр Турчинов. Заступник Генпрокурора України Олексій Баганець повідомив, що у справі М. Мельниченка були допитані Т. Чорновіл, голова адміністрації президента Володимир Литвин, міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко та Олександр Турчинов. Останнього Генпрокуратури довелося допитати лише після втручання спікера Івана Плюща.

Перша декада лютого 2001 р. Спілка офіцерів України підтримала вчинок майора М. Мельниченка. Лідер комуністів Петро Симоненко заявив, що режим президента України як система влади, давно прогнів і зруйнував Україну. Голова Соцпартії України О. Мороз заявив, що вся країна знаходиться від впливом кримінально-олігархічних кланів.

Перша декада лютого 2001 р. Народний депутат України, голова Комітету Верховної Влади України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Юрій Кармазін звинуватив губернатора Луганської області Олександра Єфремова та його оточення в корупції.

Перша декада лютого 2001 р. Викрадено бронзовий пам'ятник російському генералісимусу Олександрову Суворову. Він стояв у ландшафтному парку «Кінбурнська коса», що виступає на кілька десятків кілометрів у Чорне море. Пам'ятник був виготовлений з бронзи, що й викликало до нього підвищений інтерес.

Перша декада лютого 2001 р. Парламентська фракція виборчого блоку Соціалістичної і Селянської партії України «Лівий центр» виступила з заявою протесту проти нападу 6 лютого на наметове містечко на Хрещатику, встановлене у рамках акції «Україна без Кучми». У заяві стверджувалось, що під виглядом анархістів діяли курсанти навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України. Зазначалося, що під час нападу була використана невідома хімічна речовина. За станом на 8 лютого 2001 р. наметове містечко «Зона вільна від Кучми» протягнулося на пів Хрещатики і розширювалося далі.

8 лютого 2001 р. Вулицями Києва пройшли тисячі демонстрантів. Вимагали відставки президента України Л. Кучми. Підозрювали його в організації вбивства опозиційного журналіста Георгія Гонгадзе. Демонстранти тримали величезні портрети Л. Кучми з перехрещеним обличчям.

9 лютого 2001 р. Представники майже двох десятків партій та громадських організацій заявили на прес-конференції, що акція «Україна без Кучми» і рух «Громадська ініціатива» переросли у форум національного порятунку. Голова Української республіканської партії Левко Лук'яненко заявив після організаційного

засідання Форуму, що вперше почуття єдності задля збереження України переважило над почуттям партійних розбіжностей.

10 лютого 2001 р. Партія «Батьківщина» виступила із заявою, у якій вимагала:

— негайної відставки Миколи Азарова з посади голови Державної податкової адміністрації.

— притягнення М. Азарова до кримінальної відповідальності за причетність до скоєння тяжких злочинів, зокрема у сприянні відмивання тіньових коштів, вкрадених І. Бакаєм на посаді керівника НАК «НафтогазУкраїни».

10 лютого 2001 р. Об 11.30 представники ряду опозиційних партій зібралися у Дніпропетровську з державними прапорами біля університету на вулиці К. Маркса. Вони протестували проти приїзду до Дніпропетровська Л. Кучми та президента Росії В. Путіна. За учасниками акції протесту спостерігало близько ста осіб у цивільному одязі. Очевидно, то були представники спецслужб. Міліціонерів не було.

Проблизно о 12. 00, після того, як з місця акції протесту відбули журналісти, молоді люди у цивільному одязі розпочали бити демонстрантів. Державні прапори України були пошматовані. Тяжкі тілесні пошкодження дістав голова Дніпропетровської обласної організації «Собор» Валерій Чапенко. Побитих людей силоміць заштовхували у мікроавтобус «РАФ», що мав державний реєстраційний номер 092-46 АА. Заарештованих відправили до Бабушкінського районного управління внутрішніх справ.

10 лютого 2001 р. Президент України Л. Кучма усунув з посади голови Служби безпеки України Леоніда Деркача та призначив на неї Володимира Радченка. Останній на цій посаді вже перебував впродовж 3 липня 1995 р. — 22 квітня 1998 р. З посади керівника Управління державної охорони звільнено Володимира Шепеля. Звільнення Л. Деркача і В. Шепеля відбулося під час засідання Ради національної безпеки і оборони України.

11 лютого 2001 р. Британська радіомовна корпорація (ВВС) у своїй щоденній передачі «Світова програма», яка ведеться англійською мовою, вперше повідомила про те, що у Києві триває велика демонстрація «Україна без Кучми». Цього дня Л. Кучма полетів до Дніпропетровська для переговорів з російським президентом В. Путіним.

11 лютого 2001 р. У Києві відбулася багатотисячна демонстрація учасників акції «Україна без Кучми». Тисячі громадян зі східної України пройшли центром столиці. Біля Майдана Незалежності відбувся багатотисячний мітинг. Лідер Соцпартії О. Мороз закликав Л. Кучму, Ю. Кравченка та М. Потебенька негайно піти у відставку. Верховна Рада мала запровадити в Україні парламентсько-президентську республіку. На думку О. Мороза олігархи перетворили уряд В. Ющенка на «хлопчиків для биття». На мітингу черкаський міський голова закликав до скасування посади президента України.

12 лютого 2001 р. У Дніпропетровську відбулася зустріч президента України Л. Кучми і президента Росії В. Путіна. Урядові делегації очолювали віце-прем'єр-міністр України Олег Дубина та заступник голови уряду Російської Федерації Ілля Клебанов. Підписано ряд документів, Меморандум про співробітництво в галузі електроенергетики передбачав поновлення паралельної роботи енергосистем Росії і України.

Початок другої декади лютого 2001 р. Президент України Л. Кучма зустрічався з народним депутатом України, керівником фракції Компартії України у Верховній Раді Петром Симоненком.

Йшлося про внутрішньополітичну ситуацію в Україні. Обговорювалися, зокрема, стосунки між Радою міністрів та Верховною Радою Автономної Республіки Крим.

Початок другої декади лютого 2001 р. Професор Національного університету «Києво-Могилянської академії» В. Хмелько повідомив, що за результатами опитування, виконаного НаУКМА у січні 2001 р., до першої трійки олігархів України учасники опитування зарахували Павла Лазаренка, Юлію Тимошенко та Леоніда Кучму. Опитані вважали, що олігархами є ті, хто найбільше за всіх грабує Україну за допомогою влади.

12 лютого 2001 р. Вночі стався заколот у виправно-трудовій колонії для неповнолітніх. Причина — конфлікт між вихованцями і вихователями. До вихованців якимось чином потрапила горілка. У колонії утримувалося 470 засуджених віком від 14 до 18 років. Засуджені підпалили адміністративне приміщення, захопили заручника, пробили дірку у стіні в'язниці. На волю вдалося вирватися 60 бунтівникам. Охорона застосовувала вогнепальну зброю. Двох засуджених було поранено. До полудня 13 лютого в колонію було повернено 45 втікачів.

12—13 лютого 2001 р. Біля села Шкльо Яворівськогорайону Львівської області на території військового санаторію утворилося карстові провали діаметром 15—20 метрів та глибиною 20—25 метрів.

Середина лютого 2001 р. Асоціація народних депутатів України, яка об'єднала 438 народних депутатів України різних скликань Верховної Ради України, висловила глибоке занепокоєння наступом правлячого режиму на парламентаризм. Асоціація висловила повну моральну підтримку народному депутату О. Морозу, який оприлюднив у Верховній Раді аудіозаписи розмов вищих посадових осіб України.

13 лютого 2001 р. Увечері на прес-конференції народний депутат України Сергій Головатий оприлюднив черговий фрагмент записів, виконаних майором М. Мельниченком. Президент України Л. Кучма сказав голові Служби безпеки України, що потрібно знищувати таких людей, як народні депутати України Олександр Єрмак і Григорій Омельченко.

13 лютого 2001 р. До наметового містечка на Хрещатику прибуду судові виконавці. Зафіксували, що комендант наметового містечка Євген Філіндаш та народний депутат України Валентина Семенюк свої намети прибрали. Виконавці переписали імена, прізвища та адреси всіх власників наметів, щоб подати на них до суду. Близько 16. 00 на Майдані Незалежності пройшла колона членів Народного руху України та партії «Реформи і порядок». Демонстранти обклеїли листівками весь паркан, що обгороджував Майдан Незалежності. Листівки вимагали відставки міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, генерального прокурора Михайла Потебенька, секретаря Ради Національної безпеки і оборони України Євгена Марчука.

13 лютого 2001 р. Близько 15.00 працівники Генеральної прокуратури України заарештували лідера партії «Батьківщина» Юлію Тимошенко. Затримання Ю. Тимошенко відбулося на її замиській дачі. Там вона хворіла на грип. Лікар, який був з працівниками прокуратури, пересвідчився, що Ю. Тимошенко була справді хвора.

Ю. Тимошенко було висунуто ще одне звинувачення — повторна дача хабаря. Генпрокуратура змінила запобіжний захід з підписки про невиїзд на арешт.

Її адвокат повідомив, що Ю. Тимошенко категорично відкидала звинувачення у дачі хабаря П. Лазаренку. У протоколі вона зазначила, що вважає арешт політичною репресією.

Друга декада лютого 2001 р. Громадяни України Валерій Іволук, який брав участь як лікар — експерт у роботі тимчасової слідчої комісії у справі журналіста Г. Гонгадзе, звернувся до британських властей з прохання надати йому політичний притулок. Своє прохання вмотивовував погрозами на свою адресу з боку Служби безпеки України.

Середина лютого 2001 р. Прем'єр-міністр України В. Ющенко заявив, що уряд не володіє конкретною інформацією щодо звинувачень проти Ю. Тимошенко і не може робити висновки наскільки ці звинувачення відповідають логіці подій, що ведуть до превентивних заходів, включаючи арешт.

Середина лютого 2001 р. Керівництву партії «Батьківщина» стало відомо, що її лідер Ю. Тимошенко перебувала у Лук'янівському СІЗО — найгіршому за умовами утримання у Києві і одному з найгірших в Україні. Лідер парламентської фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов стверджував, що президент Л. Кучма дав особистий наказ про надання Ю. Тимошенко якомога гірших умов утримання у слідчому ізоляторі.

Середина лютого 2001 р. Учасники Форуму національного порятунку вимагали негайного звільнення з-під арешту Ю. Тимошенко, а також випуску на свободу всіх політичних в'язнів. Парламентська фракція Українського Народного Руху опублікувала заяву «Ганебна політична розправа» у зв'язку з арештом Ю. Тимошенко.

Кінець другої декади лютого 2001 р. Уповноважений Верховної Ради з прав людини Ніна Карпачова відвідала Лук'янівський слідчий ізолятор та камеру, у якій утримувалася Ю. Тимошенко. Н. Карпачова повідомила, що Ю. Тимошенко вважала умови свого утримання абсолютно нормальними.

Н. Карпачова повідомила, що камера Ю. Тимошенко була більше схожа на кімнату і достатньо освітленою. Ю. Тимошенко вважала свій арешт незаконним.

Кінець другої декади лютого 2001 р. Парламентська фракція блоку Соціалістичної і Селянської партії «Лівий центр» звернулася до генерального прокурора України М. Потебенька із заявою, у якій зазначалося, що у діях президента України Л. Кучми були ознаки злочину.

17 лютого 2001 р. Невідомі особи кинули у вікно редакції «Товарищ» дві пляшки із легкозаймистою рідиною. Обгоріла зовнішня сторона рам та стіна сусіднього будинку. Це трапилось у Печерському районі м. Києва.

Кінець другої декади лютого 2001 р. Біля приміщення Генеральної прокуратури України відбувся опозиційний мітинг. Його учасники протестували проти арешту Ю. Тимошенко. Голова Української консервативної республіканської партії Степан Хмара назвав прем'єр-міністра В. Ющенка та спікера І. Плюща «халужами Кучми».

На підтримку Ю. Тимошенко виступили Василь Онопенко (Українська соціал-демократична партія), Євген Жовтяк (Український народний рух), Олександр Турчинов («Батьківщина»).

Учасники мітингу вимагали від генпрокурора М. Потебенька звільнення Ю. Тимошенко. Також вимагали відставки генпрокурора, який за часів ліквідації аварії на Чорнобильській атомній станції втратив 90 % працездатності і став інвалідом. Пікетувальники привезли упакову трускавецької води для генпрокурора — інваліда.

20 лютого 2001 р. Прем'єр-міністр України В. Ющенко мав зустріч з Надзвичайним та Повноваженим послом США в Україні Карлосом Паскуалем. Обговорювалися перспективні напрямки співробітництва України і США.

21 лютого 2001 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу проти Ю. Тимошенко за розкрадання державного майна в особливо великих розмірах, організацію приховування валютної виручки.

21 лютого 2001 р. Верховна Рада України мала заслухати звіт генпрокурора М. Потебенька. Він не приїхав у сесійну залу. Знаходився у відпустці у Трускавці. Комітетами та народними депутатами було підготовлено півдесятка проектів постанов щодо проваленого звіту. Були і проекти постанов про недовіру М. Потебеньку та його відставку. Під час голосування 22 лютого генпрокурор М. Потебе-

ньо уникнув відставки — не набралось достатньої кількості депутатських голосів. Відставку заблокували комуністи.

Початок третьої декади 2001 р. Мати зниклого журналіста Г. Гонгадзе — Леся Гонгадзе звернулася з коротким відкритим листом до президента України, Голови Верховної Ради України, прем'єр-міністра України. Вона вважала висловлену форму співчуття родині Гонгадзе як чергове знущання.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Голова комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Ю. Кармазін заявив, що дії генпрокурора М. Потебенька свідчать про його корумпованість. Ю. Кармазін виступав за створення Національного бюро розслідувань. Воно могло б займатися боротьбою з корупцією на найвищих щаблях влади.

21 лютого 2001 р. Київський осередок громадського комітету «За правду» (об'єднував сім молодіжних організацій) провів символічну акцію «Шукаймо правду». Близько сотні учасників акції пройшли з свічками повз будинки Адміністрації президента України, Верховної Ради України та Кабінету міністрів України. Зупиняючись біля цих будинків, учасники акції скандували «Правди!» Одним із співорганізаторів акції був народний депутат України В'ячеслав Кириленко. Координатором громадського руху «За правду» був народний депутат України Тарас Стецьків (фракція Реформи-Конгрес).

Початок третьої декади 2001 р. Громадський комітет захисту Конституції України «Україна без Кучми» надіслав президенту України Л. Кучмі виклик як обвинуваченому на засіданні Народного трибуналу на 25 лютого 2001 р. о 18.00 на Майдані Незалежності. Захисниками Л. Кучми були викликані Олександр Волков, Григорій Суркіс, Роман Безсмертний, Віктор Ющенко, Іван Плющ, Володимир Лапікура.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Колишній прем'єр-міністр України Павло Лазаренко мав намір звернутися до суду щодо захисту честі та гідності, якщо президент Леонід Кучма публічно не спростує поширену ним інформацію чи не наведе конкретні докази про те, що нібито П. Лазаренко фінансує акції протесту в Україні.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Кабінет Міністрів України вирішив провести 5—14 грудня 2001 р. перший перепис населення за роки незалежності.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Рада Форуму національного порятунку вимагала звіту керівництва Верховної Ради України про результати її діяльності. Члени Форуму національного порятунку збирали у Верховній Раді підписи народних депутатів для взяття на поруки Ю. Тимошенко з метою заміни її арешту на підпис про невиїзд.

Повідомлялося, що на початку 2001 року зовнішній борг України сягав 9,9 млрд доларів. Протягом 2000 року України виплатила Міжнародному валютному фонду 870 млн доларів як відсотки в рахунок обслуговування боргу.

21 лютого 2001 р. Учасники акції «Україна без Кучми» прийшли з наметового містечкана Хрещатик до стін Верховної Ради України. Вимагали відставки генерального прокурора України М. Потебенька.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Парламентська фракція Соціалістичної і Селянської партії «Лівий центр» опублікували заяву у зв'язку зі зверненням президента України, голови Верховної Ради України та прем'єр-міністра України до українського народу. У заяві зазначалося, що звернення містило викривлену оцінку ситуації і недопустимі напади проти опозиції.

Початок третьої декади лютого 2001 р. Відбувся Перший з'їзд Української партії «Собор» Заснована 25 грудня 1999 р. на Установчому з'їзді. На Першому

з'їзді головою партії «Собор» знову обрано Анатолія Матвієнка, а головою Ради старійшин — академіка Костянтина Ситника.

Партія «Собор» мала 380 місцевих організацій. У своїх лавах об'єднувала 8 тис. членів. Була опозиційною до режиму Л. Кучми.

22 лютого 2001 р. Старокиївський народний суд м. Києва прийняв рішення про ліквідацію наметового містечка на Хрещатику, яке було створено у рамках акції «Україна без Кучми».

25 лютого 2001 р. Форум національного порятунку влаштував народні трибунали у Києві та обласних центрах. Судили президента Л. Кучму. Вирок: винен. У Києві роль захисника Кучми виконувала Лариса Скорик. Виступала під псевдонімом «Ляля Убийкучма». Впродовж двох годин, засідання народного трибуналу вів співголова акції «Україна без Кучми» Юрій Луценко.

Громадські обвинувачі визнали президента винним у порушенні 11 статей Кримінального кодексу. Ю. Луценко заявив, що на честь Масляної опозиція готова пробачити Л. Кучму, але за умови, що він піде у відставку ще до кінця дня.

Клітку з опудалом учасники акції віднесли до будинку Верховного суду України. Залишили її біля входу. Рішення Верховного суду президент-опудало тримав у руці.

26 лютого 2001 р. У ніч проти цього дня сталася пожежа в селі Нагуєвичі Дрогобицького району в музеї-садибі Івана Франка. Спалахнув дерев'яний хлів. Він мав солом'яну покрівлю. Хлів згорів дощенту. Інші будівлі історичної садиби вдалося врятувати.

26 лютого 2001 р. Голова УНА-УНСО Андрій Шкіль заявив, що студенти найбільших студентських міст України, зокрема Львова та Харкова готові до страйку на підтримку акції «Україна без Кучми».

26 лютого 2001 р. Колишній працівник Служби державної охорони М. Мельниченко в інтерв'ю газеті «Нью-Йорк таймс» заявив, що президент України Л. Кучма привласнив 1 млрд доларів і перетворив Україну на приватний рекет. Пояснив, що записи виконав для того, щоб повністю викрити рівень корупції в Україні та гарантувати, щоб злочини ніколи не прийшли до влади. М. Мельниченко сказав, що Л. Кучма заснував «дах», який захищає олігархів і бізнесменів, які сплачували мільйони доларів готівкою структурам, контрольованих Л. Кучмою через його банкіра і довірену особу Олександра Волкова.

М. Мельниченко зазначив, що оприлюднить зміст плівок після того як незалежні експерти визнають ці записи автентичними.

26 лютого 2001 р. Генпрокуратура України заявила, що «таращанське тіло» належить зниклому журналісту Георгію Гонгадзе.

Третя декада лютого 2001 р. Доктор біологічних наук, начальник відділу молекулярно-генетичних та експериментальних досліджень Павло Іванов (Росія) заявив, що остаточні результати експертизи свідчать: знайдене у Таращі тіло є останками Георгія Гонгадзе. Ймовірність 99,9 відсотка. П. Іванов був керівником експертної групи, яка виконувала експертизу.

Третя декада лютого 2001 р. У будинку художників на Львівській площі у Києві відбулася зустріч з представниками 29 українських сімей, які втратили своїх близьких і рідних під час катастрофи атомного підводного човна «Курськ». Були присутні: віце-прем'єр-міністр України О. Дубина, міністр оборони України О. Кузьмук, посол Великої Британії в Україні Роланд Гедлі Сміт, владики Митрофан. Голова наглядової ради Г. Кучейкін звітував про допомогу сім'ям загиблих. Було запалено 29 свічок — за кількістю українців, загиблих під час катастрофи «Курська».

Третя декада лютого 2001 р. Опубліковано відкритий лист ректору Київського національного університету ім. Т. Шевченка академіку В. В. Скопенку у зв'язку з присудженням 19 лютого 2001 р. наукового звання почесного доктора Київського університету президенту України Л. Кучмі.

Відкритий лист підписали випускники Київського університету:

Стріха Микола — доктор фізико-математичних наук, професор;

Забужко Оксана — письменниця, кандидат філософських наук, віце-президент Українського ПЕН-клубу;

Стус Дмитро — кандидат філософських наук, літературознавець;

Толочко Олексій — кандидат історичних наук;

Лісовий Василь — кандидат філософських наук, завідувачий відділу історії філософії України Інституту філософії НАН України;

Кононенко Євгенія — член асоціації українських письменників та Національної спілки письменників України.

У відкритому листі йшлося про аморальність докторської мантиї Л. Кучми.

Кінець лютого 2001 р. Національна делегація України в Парламентській асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) висунула кандидатуру Г. Гонгадзе на здобуття премії ОБСЄ у галузі журналістики і демократії 2001 року.

Кінець лютого 2001 р. Голова партії «Християнський народний союз» Володимир Стретович заявив, що рано чи пізно Леонід Кучма піде з поста президента. В. Стретович повідомив, що Л. Кучма нібито вже декілька разів мав намір піти у відставку, але його оточення відмовляло його від цього кроку.

Кінець лютого — початок березня 2001 р. Велика повінь на Закарпатті. Двоє людей загинуло. Із зони лиха відселено понад 7 тис. людей. У Тянівці протягом доби вода піднялася на 7 метрів. Люди вилізли на дахи і дерева, рятуючись від води. Рівень води у Дністрі, Пруті, Сиреті різко піднявся. До Закарпаття було надіслано 155,5 тисяч земляночних мішків для укладання у дамби.

Кінець лютого 2001 р. Рада Форуму національного порятунку ухвалила рішення про подання до суду позову до президента України Леоніда Кучми за наклеп. Про позов повідомив лідер Української республіканської партії Левко Лук'яненко. Форуму не подобалося те, що президент Л. Кучма називав учасників Форуму фашистами.

Кінець лютого 2001 р. Державний департамент США висловив невдоволення станом свободи преси в Україні.

Кінець лютого 2001 р. Перший заступник голови Тимчасової слідчої комісії з розслідування справи Г. Гонгадзе Віктор Шишкін заявив, що Генпрокуратура, Служба безпеки України і Міністерство внутрішніх справ навмисно зволікали розслідування справи зниклого журналіста.

Виконувалося це на догоду президенту Л. Кучмі. Арешт Ю. Тимошенко спрямовувався, на думку В. Шишкіна на те, щоб повернути в інший напрямок суспільну думку.

1 березня 2001 р. О 8.45 київська міліція оточила наметове містечко на Хрещатику. Всі 44 намети було знесені впродовж 20 хвилин, заарештовано близько 30 мешканців наметового містечка.

Співголова акції «Україна без Кучми» Юрій Луценко стверджував, що людей міліція била, хоч вони й не чинили їй опору. В операції брали участь півтори тисячі міліціонерів.

Наметове містечко існувало від середини грудня 2000 року. Воно виникло у результаті «касетного скандалу», — оприлюдненням аудіо записів Миколи Мельниченка. Маніфестантам була надана територія біля арки Дружби народів, але їх це не влаштовувало.

1 березня 2001 р. Штаби Форуму національного порятунку і Громадського комітету захисту Конституції «Україна без Кучми» опублікувала звернення «До українського народу, до парламентів і урядів зарубіжних держав». У зверненні засуджувалися насильницькі дії проти опозиції та вимагалася відставка Л. Кучми.

1 березня 2001 р. Близько 22 години на автотрасі Київ-Дніпропетровськ неподалік селища Іркліїв Чонобаївського р-ну Черкаської області сталася автомобільна аварія. У ній постраждала редактор кременчуцької газети «Інформаційний бюлетень», референт народного депутата України Григорія Омельченка Тамара Просяник. Т. Просяники їхала в мікроавтобусі «Форд». Він зіткнувся з автомобілем «Волга», що виїхав на зустрічну смугу.

«Інформаційний бюлетень» вважався виданням опозиційно налаштованим щодо президента Л. Кучми.

Перша декада березня 2001 р. Голова Патріотичної партії, народний депутат України Микола Габер заявив, що після знищення 1 березня наметового містечка акції «Україна без Кучми» на Хрещатику опозиція перейде до наступного етапу акції протесту.

1 березня 2001 р. Голова Соцпартії України О. Мороз зустрівся у Вашингтоні з головою Комісії безпеки та співпраці з Європою Палати представників Конгресу США сенатором Беном Кембеллом. Сенатор закликав українську владу до діалогу з опозицією.

1 березня 2001 р. Британський тижневик «The Economist» писав, що політична криза в Україні віддзеркалює пострадянський синдром автократичного президента у змові з друзями — капіталістичними грабіжниками — баронами.

Перша декада березня 2001 р. Голова партії «Реформи і порядок» Віктор Пинзеник заявив, що ідея створення коаліційного уряду має на меті усунути прем'єр-міністра Віктора Ющенка з посади.

Перша декада березня 2001 р. Адвокат Андрій Федур подав до Генеральної прокуратури України заяву щодо наруги над Державним прапором України, вчиненим міліцією 1 березня на Хрещатику під час розгрому наметового містечка.

Початок березня 2001 р. Шість голів обласних державних адміністрацій одночасно суміщали свої посади з посадами голів відповідних обласних рад.

Початок березня 2001 р. Шостий тиждень в Україні тривала епідемія грипу. Вона слабшала. Охоплювала Вінницьку, Волинську, Львівську та Чернігівську області.

Число хворих грипом на Україні перевищило 2,5 млн чоловік. Поміж них понад 60 відсотків становили діти віком 7—14 років.

Початок березня 2001 р. Прем'єр-міністр України В. Ющенко вважав, що заява першого заступника Голови Верховної Ради України В. Медведчука про необхідність створення коаліційного уряду була чіткою спробою розвалити парламентську більшість та очолити парламент. Лідер Українського народного руху Юрій Костенко назвав політичною провокацією заяву народного депутата України, співголови Народного руху України «За єдність» Богдана Бойка про участь представників Українського народного руху в ініціюванні відставки керівництва Верховної Ради України.

3 березня 2001 р. Активісти УНП «Собор» провели пікетування в рамках акції «Україна без Кучми» на центральній вулиці Дніпропетровська — проспекті Карла Маркса. Провести пікетування дозволив суд.

Пікетувальників міліція загнала в автобуси і доставила до міського управління внутрішніх справ.

4 березня 2001 р. У ніч на цей день на Закарпатті пройшов снігопад. Потім стало раптово потепління. Негайно сповнилися малі річки. Потім — Тиса, Ріка, Терсва, Боржава. Їхній рівень піднявся на 2—7 метрів.

5 березня 2001 р. Бориспільський міський суд задовольнив у повному обсязі позов народних депутатів України Віктора Шишкіна, Олександра Жири та Сергія Головатого до Бориспільської митниці. Вони захищали свої права на депутатську недоторканість та вимагали відшкодування моральної шкоди. На користь кожного депутата стягнуто по 100 тис. гривень.

В аеропорту «Бориспіль» митники вилучили у цих депутатів, коли вони поверталися з-за кордону, відеоплівку із записом їх розмови з колишнім працівником Держохорони Миколою Мельниченком.

5 березня 2001 р. Чотири намети з'явилися у Києві біля підніжжя пам'ятника Тарасу Шевченку навпроти Київського національного університету. У наметах знаходилися не представники опозицій, а доволі аполітичні студенти з різних вузів Києва. Учасники протестували проти розгрому наметового містечка на Хрещатику.

Активісти нового наметового містечка хотіли зірвати церемонію покладення президентом Л. Кучмою квітів до монумента Т. Шевченку, що мала відбутися 9 березня.

Представники Старокиївської райдержадміністрації негайно висунули до студентів вимогу про знесення наметового містечка, оскільки територія біля пам'ятника є архітектурним заповідником. Студенти відмовилися згорнути намети.

5 березня 2001 р. За станом на ранок було підтоплені 55 сіл в Іршавському, Хустському, Тячівському, Рахівському районах Закарпаття. Тиса загрожувала прибережним селам у Берегівському, Виноградівському, Ужгородському районах. Річка Іршава спричинила зсуви. Евакуйовано три сотні людей з Ілоніци.

Неподалік села Березеве Хустського району зійшов на трасу селевий потік завширшки 200 метрів.

Поблизу Рахова повинь знищила недавно відбудований міст через Тису.

6 березня 2001 р. Композитору Олександр Білашу сповнилося 70 років.

Кінець першої декади березня 2001 р. На Закарпатті була катастрофічна повінь. 216 міст і сіл підтоплено водою. Пошкоджено 21 334 будинки, зруйновано — 775. Знищено два десятки мостів. Відселено понад 13 тис. людей. Відрізано від зовнішнього світу Хуст. Під водою були всі села низинної частини Іршавського району. На Тисі вода піднялася на 7 метрів. Завдала шкоди Рахівському, Тячівському, Виноградівському та Берегівському районам. 9 березня біля Чопа вода піднялася у Тисі на 13 метрів 47 сантиметрів. Це на 19 см більше ніж попередній рекордний рівень, встановлений стихією у листопаді 1998 року. Чоп захищала 18-кілометрова дамба. Тривало її нарощення. Шість чоловік загинуло. 9 березня на Закарпаття приїхав президент Л. Кучма. Висловив претензії до місцевих органів влади за недостатньо ефективну роботу і притуплене відчуття відповідальності.

Перший заступник міністра з питань надзвичайних ситуацій Володимир Логінов повідомив, що з держбюджету Закарпаттю виділено 12 млн грн на ліквідацію наслідків стихійного лиха.

Міністерство закордонних справ України звернулося до ряду держав і міжнародних організацій із закликом надати гуманітарну і технічну допомогу районам Закарпаття, які постраждали від повені. Першою відгукнулася Угорщина.

Перша декада березня 2001 р. Лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов заявив, що головна мета Генпрокуратури — фізично знищити Юлію Тимошенко. О. Турчинов не виключав інсценування самогубства Ю. Тимошенко.

Голову Державної податкової адміністрації Миколу Азарова обрано лідером Партії регіонів України.

8 березня 2001 р. Партійні функціонери «Батьківщина» принесли своєму лідерові — Юлії Тимошенко, яка третій місяць знаходилася в Лук'янівському слі-

дчому ізоляторі, пучок пролісків. Ю. Тимошенко виклала бачення стратегічних цілей опозиції в інтерв'ю газеті «Зеркало недели», яке вона передала через свого адвоката.

9 березня 2001 р. Рано-вранці, на дві години раніше від встановленого часу, президент України Л. Кучма поніс квіти до пам'ятника Т. Шевченку у Києві.

Порядок підтримували п'ять тисяч правоохоронців. Парк було оточено з другої години ночі.

Президент з'явився з чорного ходу. Біля нього були В. Ющенко і В. Медведчук. Л. Кучма поправив стрічку на кошику з квітами і хутко зник.

Опозиція хотіла покласти квіти одночасно з президентом. Один із охоронців ударив в обличчя народного депутата України Валентину Семенюк.

Близько восьмої ранку сталася сутичка між міліцією і членами УНА-УНСО. Кількох осіб арештували «беркутовці». Під тиском кількатисячного натовпу керівництва столичної міліції звільнило заарештованих. В університетському парку відбувся масовий мітинг.

Натовп пішов до Адміністрації президента та Міністерства внутрішніх справ. Організатори акції втратили контроль над розлюченим натовпом. У міліціонерів полетіло каміння і залізна огорожа. Міліція вдалася до застосування сили.

Увечері міліція розгромила штаб-квартиру УНА-УНСО. Було заарештовано більше сотні активістів цієї організації.

9 березня 2001 р. Близько 12 годин дня Патріарх Київський і всієї України Філарет відправив службу пам'яті Т. Шевченка у центрі столиці біля його пам'ятника. Над учасниками мітингу майоріли державні і партійні прапори. Виступали на мітингу Ярослав Стецько, Олександр Мороз, Тарас Чорновол, Юрій Буздуган, Григорій Омельченко, Степан Хмара, Левко Лук'яненко, Анатолій Матвієнко, Олександр Турчинов та інші. Промовці закликали народ до пробудження і єднання. Після кожної промови лунало: «Кучму-геть!» Мітинг тривав близько двох годин. Потім колони демонстрантів пішла Хрещатиком.

10 березня 2001 р. За даними комітету захисту Конституції «За Україну без Кучми» станом на цей день було заарештовано близько 240 членів опозиційних партій, які 9 березня брали участь в акціях протесту. За даними Центру громадських зв'язків Міністерства внутрішніх справ України станом на цей день було затримано 203 особи.

Початок другої декади березня 2001 р. Народний депутат України Валентина Петрівна Семенюк після побиття її 9 березня 2001 р. біля пам'ятника Т. Шевченку лікувалася у Центральній лікарні «Феофанія». Діагноз — струс мозку та травма правої руки.

11 березня 2001 р. Під час зустрічі прем'єр-міністра В. Ющенка з представниками координаційної ради парламентської більшості створено робочу групу з підготовки двостороннього документа про співробітництво уряду і більшості Верховної Ради України.

11 березня 2001 р. Ленінградський районний суд м. Києва звільнив з-під арешту голову УНА-УНСО Андрія Шкіля, затриманого у зв'язку з подіями від 9 березня. А. Шкіль був у тяжкому стані, — черепно-мозкова травма, ушкодження хребта, струс мозку.

12 березня 2001 р. Печерський районний суд м. Києва розпочав розглядати скаргу адвоката Юлії Тимошенко — Віктора Швеця на незаконність її арешту. Завідувач кафедри судової медицини та основ права Київського медичного інституту професор Анатолій Лісовий заявив, що арешт Ю. Тимошенко був як мінімум негуманний, оскільки вона була хвора на грип.

Громадськими захисниками були лідер фракції «Батьківщина» народний депутат України Олександр Турчинов та голова Української консервативної республіканської партії Степан Хмара. Суддя Микола Замковенко вигнав із залу суду редактора газети «Свобода» Олега Ляшка за неповагу до суду.

71 народний депутат підписався за те, щоб замість арешту Юлію Тимошенко звільнили з-під варту на поруки.

12 березня 2001 р. За станом на цей день на Закарпатті від повені постраждало 12 районів, підтоплені 238 міст і сіл, 31 509 будинків, 942 поміж них повністю зруйновано. 13 тис. людей відселено, шість осіб загинуло. Пошкоджено 14 ділянок автодоріг, 28 ділянок залізниці, зруйновано 3 мости, п'ять мостів пошкоджено. З рядом сіл відсутнє сполучення. Вони відключені також від електро- та енергопостачання.

Указом президента України райони Закарпаття, які потерпіли від повені, оголошено зоною надзвичайної екологічної ситуації.

Для надання допомоги і ліквідації наслідків повені залучено сили і засоби 12 аварійно-рятувальних загонів Міністерства з надзвичайних ситуацій, батальйону Міністерства оборони «Тиса», Міністерства внутрішніх справ, обласних організацій і установ.

13 березня 2001 р. В Івано-Франківській області відновлено електропостачання всіх населених пунктів, що постраждали від повені. Тривало відновлення пошкоджених будинків та розмитих дамб у Верховинському районі. До відновлювальних робіт було залучено 345 чоловік та 38 одиниць техніки.

У Львівській області зміцнювалися береги річки Опір. Відновлювався водозабір у селищі міського типу Славськ. До відновлювальних робіт залучено 107 чоловік та 100 одиниць техніки.

14 березня 2001 р. На ранок у Закарпатті тривав спад води. Рівень води у Тисі біля м. Чоп — 1058 см. Залишалися пошкодженими 16 ділянок автошляхів, зруйновано 6 автомагістральних мостів, а пошкоджено 17. До 9 населених пунктів був відсутній проїзд. Руз залізничного транспорту припинено на 5 ділянках. Завершено відновлювальні роботи на 23 ділянках. З початку робіт відновлено 7,35 км залізничної колії та 2,35 км земляного полотна.

Для надання допомоги залучено 24 647 осіб та 1008 одиниць техніки. Двоє сіл у Берегівському районі залишалися без електропостачання.

Друга декада березня 2001 р. Група народних депутатів передала до Генеральної прокуратури України звернення з вимогою порушити кримінальну справу за фактом побиття 9 березня у Києві біля пам'ятника Т. Шевченка народного депутата Валентини Семенюк.

14 березня 2001 р. Британська газета «Financial Times» опублікувала відкритий лист колишнього віце-прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Вона звинувачувала президента України Л. Кучму у свідомому встановленні в Україні тоталітарного режиму.

13—14 березня 2001 р. Президент України Л. Кучма, голова Верховної Ради України І. Плющ та прем'єр-міністр України В. Ющенко звернулися до українського народу. Керівництво України заявило, що анархія, свавілля і беззаконня не пройдуть.

Лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов заявив на прес-конференції, що йому соромно за прем'єр-міністра Віктора Ющенка, який поставив свій підпис під зверненням до українського народу поряд із злочинцем Леонідом Кучмою.

15 березня 2001 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про всеукраїнський референдум».

15 березня 2001 р. У гостьовій ложі у Верховній Раді України сталася бійка після того, як два молодих чоловіки з об'єднання «Зубр» розгорнули над залом прапор

«Зубра». У бійці участь взяли і депутати. Об'єднання «Зубр» виступало за союз України, Росії і Білорусії, «Зубра» підтримувала Комуністична партія України.

Середина березня 2001 р. На Закарпатті повінь, що відступала, спричинювала зсуви. Було зареєстровано 172 небезпечних ділянки у 26 населених пунктах. Зсуви загрожували не лише окремим будинкам, а й цілим селам.

Перша автомобільна колона з гуманітарним вантажем від російського уряду прибула до Ужгорода. Її вантаж — 28 тонн м'ясних та 15 тонн молочних консервів, 25 тонн цукру, 2,3 тис. ковдр та понад тисячу сухих пайків.

Від Словаччини на Закарпаття надійшли електрогенератор, а також чотири вантажівки та два трейлери, завантажені одягом та ковдрами.

Середина березня 2001 р. Ромська (циганська) національна меншина Закарпаття заявила рішучий протест щодо образливого використання ромської національної меншини в програмах Першого національного телебачення.

Середина березня 2001 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова відвідала київську міську лікарню швидкої допомоги. До неї потрапило десять потерпілих під час подій 9 березня. У потерпілих були закриті черепно-мозкові травми, травми живота, грудної клітки, струсу мозку, переломи ребер тощо. Дехто з потерпілих не був учасником акцій протесту, але їх затримали і побили міліціонери.

Друга половина березня 2001 р. Рада громадської ініціативи «Форум національного порятунку» закликала український парламент розпочати конституційну реформу для перетворення України в парламентсько-президентську республіку.

Народний депутат С. Хмара заявив, що переговори з президентом України можуть бути лише про форму та механізм відставки з поста глави держави.

17 березня 2001 р. Кілька тисяч прихильників демократичної опозиції зібралися у Сумах на майдані Незалежності. Масові акції протесту відбулися і в інших обласних центрах та містах Києві.

17 березня 2001 р. В Луганську відбувся установчий з'їзд КППС (Комуністичної партії робітників і селян). На ньому були 1012 делегатів з 24 областей України, а також Києва, Севастополя та Криму. Поміж них робітників було 36 відсотків, селян — 10 відсотків, представників інтелігенції — 10, ветеранів — 10, безробітних — 7 відсотків. Середній вік делегатів — 42 роки. Понад половини делегатів мала вік від 18 до 40 років.

Партія проголосила себе авангардною партією ленінського типу, бо з цією роллю не впоралася Комуністична партія України.

КППС розглядала Олександра Мороза як безкомпромісного і нічим не заплямованого лідера соціалістів та основного опонента Л. Кучми.

Очолили КППС народні депутати України, які порвали з КПУ — О. Яковенко та В. Мойсеєнко.

18—19 березня 2001 р. Сильні дощі знову загострили повеневу ситуацію на Закарпатті. За час повені у горах вже сталося 177 зсувів землі, зійшло близько сотні селевих потоків. Евакуйовані 11 тис. чоловік. 1662 будинки було зруйновано дощенту. Загинуло 10 чоловік.

19 березня 2001 р. Президент України Л. Кучма звільнив губернатора Закарпатської області Олексія Кучеренка та губернатора Львівської області Степана Сенчука. Звільнення відбулося з огляду на те, що губернатори обіймали паралельні посади, або мали депутатський мандат.

Друга декада березня 2001 р. Черкаський міський голова Володимир Олійник заявив, що правоохоронні органи готують проти нього провокацію. До Черкас приїжджав генпрокурор України М. Потебенко.

Друга декада березня 2001 р. Народний депутат України Тарас Чорновіл висловив думку, що бійку біля будинку Адміністрації президента спровокували члени організації «Тризуб» та представники правоохоронних органів у цивільному. Т. Чорновол стверджував, що сутичку розпочали не члени УНА-УНСО. Організація «Тризуб» була відома своїми пропрезидентськими акціями.

Друга декада березня 2001 р. Народний депутат України, член фракції «Яблуко» Олена Мазур заявила у Верховній Раді, що має інформацію про намір влади знищити Юлію Тимошенко, представивши це як акт самогубства.

Кінець другої декади березня 2001 р. Посол США в Україні Карлос Паскуаль заявив, що в Україні практично відсутні можливості для інакодомства, бо це підтвердили події 9 березня у Києві.

Кінець другої декади березня 2001 р. Співкоординатор акції «Україна без Кучми» Юрій Луценко заявив, що опозиція готова до переговорів з владою.

Кінець другої декади березня 2001 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Юрій Кармазін направив депутатський запит до прем'єр-міністра Віктора Ющенка про притягнення до відповідальності міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка. Вимагалось термінове звільнення з посади.

20 березня 2001 р. Народний депутат України Сергій Головатий оприлюднив висновки експертів мюнхенської лабораторії молекулярно-біологічної експертизи «Генедія».

Експерти дійшли висновку, що людина, якій належать фрагменти «Тарашанського тіла», не могла бути дитиною Лесі Гонгадзе.

Початок третьої декади березня 2001 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова передала в Печерський районний суд м. Києва через адвоката Віктора Швеця подання про арешт Юлії Тимошенко. Н. Карпачова прохала застосувати до Ю. Тимошенко запобіжний захід, не пов'язаний з утриманням під вартою, оскільки існувала потреба в лікуванні Ю. Тимошенко в спеціалізованих стаціонарних умовах.

Голова Печерського райсуду м. Києва Микола Замковенко долучив до справи подання Н. Карпачової, а також особисті поруки 72 народних депутатів. До справи були залучені і поруки громадських організацій та заява голови Української консервативної республіканської партії Степана Хмари. Він пропонував Генпрокуратурі, окрім власної поруки, взяти його особисто в заставу замість Юлії Тимошенко.

21 березня 2001 р. Затримано як підозрюваного голову проводу УНА-УНСО Андрія Шкіля. Заарештовано його було біля будинку, де він останнім часом проживав. 9 березня А. Шкіля правоохоронці арештували. Ленінградський райнарсуд звільнив його 11 березня з-під варті. 18 березня А. Шкіля було госпіталізовано з огляду на погіршення стану здоров'я. Травми хребта і голови А. Шкіль дістав у Ленінградському райвідділі міліції м. Києва.

21 березня 2001 р. Студенти Києво-Могилянської академії провели попереджувальний страйк. Вимагали покарати винних в арештах та побитті студентів. Вимагали відставки президента Л. Кучми, збирали підписи на підтримку прем'єр-міністра В. Ющенка.

21 березня 2001 р. На Закарпатті з робочою поїздкою перебував прем'єр-міністр України Віктор Ющенко. Заявив, що влада надасть всю необхідну фінансово-матеріальну допомогу жителям районів Закарпаття, які постраждали від повені. Прем'єр-міністр закликав мешканців сіл до спокою.

Початок третьої декади березня 2001 р. Парламентська фракція виборчого блоку Соціалістичної і Селянської партії України «Лівий центр» виступила із за-

явою про те, що опозиція готова до діалогу з владою, але президент України не готовий до діалогу з опозицією.

Початок третьої декади березня 2001 р. Керівники групи російських експертів, яка виконувала експертизу «Таращанського тіла», професор Павло Іванов в інтерв'ю львівській газеті «Експрес» назвав абсурдними і популістичними твердження С. Головатого про результати мюнхенської експертизи «таращанського тіла». Росіяни з достовірністю 99,9 відсотків стверджували, що «таращанське тіло» належить Г. Гонгадзе, а «мюнхенська експертиза» стверджувала навпаки.

Початок третьої декади березня 2001 р. Чутки про відставку міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка та глави адміністрації президента Володимира Литвина президент Л. Кучма назвав абсолютною нісенітницею. Л. Кучма спростував ці чутки у Бахчисараї під час урочистостей, присвячених 150-річчю кримськотатарського просвітителя та гуманіста Ізмаїла Гаспринського.

Початок третьої декади березня 2001 р. Лідери обох Рухів, Конгресу українських націоналістів та партії «Реформи і порядок» розпочали збір підписів на підтримку чинного прем'єр-міністра В. Ющенка.

23 березня 2001 р. Партія «Трудова Україна» звернулася до американського детективного агентства розслідувань і консультації KROLL з проханням розслідувати справу Г. Гонгадзе. Сума послуги не розголошувалася.

24 березня 2001 р. Організатори акції «Україна без Кучми» та прихильники партії «Батьківщина» провели у Києві траурну ходу та мітинг на Михайлівській площі. Демонстранти несли портрети Василя Стуса, Георгія Гонгадзе, Вадима Гетьмана, В'ячеслава Чорновола.

Перебуваючи на відпочинку у Криму, президент Л. Кучма звинуватив опозицію в тому, що вона рветься до корита, де ще щось залишилося.

25 березня 2001 р. На Закарпатті тривали дощі. Деякі села ще залишалися підтопленими, зокрема Бадів, Данилівна та Бакош (Берегівський район). Потужні насоси перекачували воду з річок у канали меліоративної системи. Надмірні опади створювали загрозу Салівці, Есеню та іншим селам Ужгородського району.

Зміцнювалися протипаводкові споруди у Виноградівському, Тячівському, Хустському, Берегівському та Ужгородському районах. Очищалися русла малих річок та населені пункти, де недавно мала місце стихія. Вони спричинили нові зсуви ґрунту і селеві потоки.

Третя декада березня 2001 р. Форум національного порятунку вважав проведення круглого столу з владою принципово можливим. Форум продовжував наполягати на довгострокових виборах президента. Висловлював занепокоєння тим, що окремі олігархічні групи намагалися використати протистояння опозиції і владі у своїй цілях.

Форум твердив, що його кінцевою метою є корінне переформування влад у трикутнику президент-парламент-уряд, та прихід до влади людей нової формації.

25 березня 2001 р. У другу річницю загибелі В. Чорновола президент України Л. Кучма відвідав його могилу. На запитання журналістів про те хто винен у загибелі В. Чорновола, президент відповів що ті, хто розколював Рух.

Третя декада березня 2001 р. Президент України звільнив Юрія Кравченка з посади міністра внутрішніх справ та призначив на неї Юрія Олександровича Смірнова.

25 березня 2001 р. Голова Української народної партії «Собор» Анатолій Матвієнко заявив в Івано-Франківську під час віче «Політичним репресіям — ні! Кучму у відставку!», що Л. Кучма є провокатором, який спровокував вбивство Г. Гонгадзе. А. Матвієнко стверджував, що президент України Леонід Кучма і лідер Компартії України П. Симоненко — «близнюки-браття».

27 березня 2001 р. Голова Печерського райсуду Києва Микола Замковенко ухвалив задовольнити клопотання адвокатів Ю. Тимошенко про звільнення її з-під варти. За Юлією Тимошенко народні депутати приїхали прямо із зали суду. На виконання судової ухвали про її звільнення чекали понад три години. Біля дверей Лук'янівської в'язниці її зустрічали з червоними трояндами однопартиїці та прихильники. Чоловіки допомогли їй сісти у машину «швидкої допомоги». З в'язниці Ю. Тимошенко відвезли до лікарні, бо було побоювання, що її могли арештувати повторно після виходу на свободу. Арештувати у лікарні закон не дозволяв.

27 березня 2001 р. Голова правління ВАТ «Агропромислова фірма «Таврія» Олександр Сидоренко повідомив на прес-конференції, що близько 70 % закладів торгівлі в Україні реалізовували фальсифіковані алкогольні вироби.

28 березня 2001 р. На ранок цього дня у Закарпатті зареєстровано 317 дуже серйозних зсувів та 81 селевий потік, що мали місце лише впродовж повені.

28 березня 2001 р. Генеральна прокуратура України внесла протест на постанову судді Печерського районного суду Миколи Замковенка про скасування санкції на арешт Юлії Тимошенко. Про це повідомив заступник генпрокурора Микола Обіход. Протест внесено до президії Київського міського суду. Генпрокуратура продовжувала слідство у справі Ю. Тимошенко.

Адвокат Андрій Федур заявив, що прокуратура, згідно з Конституцією, не має права вносити протест на рішення суду, яке набуло чинності.

Третя декада березня 2001 р. Журі міжнародної премії імені Пилипа Орлика «За демократизацію українського суспільства» присудило першу премію за 2000 рік Георгію Гонгадзе (помертено), другу — лідеру кримських татар Мустафі Джемілеву, третю — президенту Польщі Олександру Квасьневському.

Премії присуджено Роману Купчинському — директору української служби радіо «Свобода» та В'ячеславу Чорновілу (помертено).

Третя декада березня 2001 р. Народний депутат України Тарас Чорновіл заявив, що під час його зустрічі з президентом України Л. Кучмою йому пропонували створити третій Рух, який би проковтнув Рухи Генадія Удовенка («Народний рух України») та Юрія Костенка («Український народний рух»).

Передбачалося, що третій Рух буде лояльним до президента і войовничим захисником його принципів і потреб.

Третя декада березня 2001 р. Генеральний секретар міжнародної правозахисної організації «Репортери без кордонів» Робер Менар у листі до міністра внутрішніх справ України Юрія Смірнова вимагав покласти край насильству проти журналістів України.

Третя декада березня 2001 р. Перший заступник голови Верховної Ради України В. Медведчук, відповідаючи на запитання щодо уряду В. Ющенка та його можливої відставки на початку квітня заявив, що керівництво Верховної Ради не ставить питання про відставку уряду.

Третя декада березня 2001 р. Фонд інтелектуальної співпраці «Україна — XXI століття» (голова ради Фонду Б. Губський) за підтримки Міністерства освіти і науки (міністр В. Кремень) та Спільки ректорів вузів (президент Спільки В. Скопенко) започаткували Всеукраїнську універсіаду «Інтелектуал XXI століття». Універсіада покликана виявити обдаровану молодь та надати їй гарантії для здобуття вищої освіти у провідних вузах.

Кінець березня 2001 р. Рівень води на всіх річках Закарпаття помітно знизився. Зсуви у горах тривали. Загальна їх кількість сягала 327. Зареєстровано 81 селевий потік та сотню ділянок бічної ерозії.

На Берегівській меліоративній системі працювало 9 стаціонарних та 32 пересувних перекачувальних станцій. Вони викачували воду з Лобідського котла.

До Закарпаття надходила гуманітарна допомога.

Кінець березня 2001 р. Прем'єр-міністр Віктор Ющенко вітав рішення Печерського суду м. Києва про звільнення з-під арешту колишнього віце-прем'єр-міністра Юлії Тимошенко.

30 березня 2001 р. Приблизно о 21. 00 розпочалося засідання президії Київсько-го міського суду у справі Юлії Тимошенко. Сталося це негайно після від'їзду делегації Парламентської асамблеї Ради Європи. Засідання тривало менше години, адвокати Ю. Тимошенко не були запрошені. Президія скасувала постанову Печерського райсуду від 27 березня про скасування санкції прокурора на арешт Ю. Тимошенко. Близько 22.30 у лікарню «Медіком» (там Ю. Тимошенко перебувала на лікуванні) з'явилися представники Генпрокуратури і спецзагону Міністерства внутрішніх справ, Ю. Тимошенко було заарештовано.

Початок квітня 2001 р. Народний депутат України Євген Жовтяк оприлюднив заяву фракції Українського Народного Руху з приводу незаконного утримання під вартою члена УНР Леоніда Ковальчука. Його було заарештовано у серпні 2000 року. Л. Ковальчук стверджував, що правоохоронці підкинули у попутній автомобіль, у якому він їхав, наган XIX століття.

Фракція УНР закликала Л. Ковальчука припинити оголошене ним сухе голодування, Фракція вимагала від президента України та Верховного суду звільнення Л. Ковальчука.

Початок квітня 2001 р. Фракція блоку Соціалістичної та Селянської партії України «Лівий центр» виступила із заявою у якій вимагала від президента, уряду та Верховної Ради вжиття належних законів для порятунку українського села.

Фракція оголошувала про початок проведення Всеукраїнського селянського сходу для оцінки становища в аграрному секторі та пошуку шляхів виходу з кризи.

Початок квітня 2001 р. У Києві відбувся IX позачерговий з'їзд Українського союзу промисловиків і підприємців. На ньому було 612 делегатів та 2648 гостей. Були присутні президент Л. Кучма, перший заступник голови Верховної Ради В. Медведчук, прем'єр-міністр В. Ющенко. У резолюції з'їзду зазначалася підтримка Л. Кучми.

3 квітня 2001 р. Генеральна прокуратура України обрала щодо колишнього віце-прем'єр-міністра Юлії Тимошенко новий запобіжний захід — підписку про невід'їзд. Ю. Тимошенко дала підписку у приміщенні гастроентерологічного діагностичного центру, де вона проходила обстеження.

Початок квітня 2001 р. Леся і Мирослава Гонгадзе подали у Печерський суд м. Києва скарги на неправомірні дії посадових осіб Генеральної прокуратури України. Вимагали, щоб суд зобов'язав Генпрокуратуру надати їм доступ до всіх експертиз «тарашанського тіла».

Народний депутат Валерій Коломойцев звернувся до президента України Л. Кучми з проханням захистити луганських журналістів від тиску, який чинили на них представники місцевої влади.

Маріупольський відділ управління по боротьбі з організованою злочинністю в Донецькій області припинення діяльності банди, яка з жовтня 1998 року здійснювала розбійні напади на території Донецької і Запорізької областей. До складу банди входили 5 чоловік. Троє поміж них раніше були судимі. Одного з членів банди було за допомогою Інтерполу заарештовано в Греції.

Народний депутат Іван Ткаченко повідомив, що черга на отримання житла в Україні перевищувала 2 млн сімей. Темпи державного фінансування житлового будівництва дозволяли ліквідувати чергу лише через 100—120 років.

4 квітня 2001 р. Координаційна рада «більшості» у Верховній Раді України ухвалила рішення про перереєстрацію своїх членів. Кожен депутат мав підтвердити власним підписом входження до «більшості».

4 квітня 2001 р. Адвокат Ю. Тимошенко В. Швець передав у Генпрокуратуру України дипломатичний паспорт своєї підзахисної. В. Швець клопотав залучити їх до матеріалів справи.

Початок квітня 2001 р. Юлія Тимошенко в інтерв'ю газеті «Известия» повідомила про намір організувати референдум про відставку президента Л. Кучми та проведення дострокових президентських виборів.

5 квітня 2001 р. Після чотирьох років підготовчої роботи на голосування у Верховній Раді було ухвалено Кримінальний кодекс України. За його прийняття проголосувало 379 народних депутатів.

5 квітня 2001 р. Вода зійшла з усіх сіл Берегівського району на Закарпатті.

5 квітня 2001 р. Увечері члени моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи проголосували за ухвалення рекомендації призупинити членство України у Раді Європи за порушення прав людини.

7 квітня 2001 р. У Києві відбулися збори громадського об'єднання «Громадська ініціатива — Форум національного порятунку (Демократична опозиція)». Ухвалено постанову, яка доручила Раді форуму національного порятунку організувати і юридично підготувати проведення референдуму щодо дострокового припинення повноважень президента України Л. Кучми, а також звернутися до всіх партій та об'єднань із закликом підтримати ідею такого референдуму.

Перша декада квітня 2001 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз під час Інтернет-конференції, організованої Інтернет-виданням «Експертний центр», заявив, що розв'язання політичної кризи та відставка президента України Леоніда Кучми відбудеться не пізніше літа 2001 року.

О. Мороз стверджував, що Віктор Ющенко потрібен на посаді прем'єр-міністра як технологічна умова зміщення президента України Л. Кучми. За словами О. Мороза Віктор Ющенко — ліберал, а тому соціалісти ніколи не підтримували його кандидатури і його програми, але на посаді прем'єра краще мати ліберала ніж злочодя.

На прес-конференції захисник УНА-УНСО в цивільних справах Валерій Демиденко заявив про намір УНА-УНСО звернутися до Верховної Ради з пропозицією почати процедуру імпічменту президента України Леоніда Кучми у зв'язку з подіями у Києві 9 березня 2001 р.

Перша декада квітня 2001 р. Власник підприємства «Валді» в Україні Дмитро Мороз, знаходячись в слідчому ізоляторі Лук'янівської в'язниці, звернувся до прокурора Києва Юрія Гайсинського з листом. У ньому йшлося про те, що в прокуратурі м. Києва склалася корупційна система виконання замовлення з усунення ділових конкурентів та заволодіння їхнім майном.

Перша декада квітня 2001 р. Організація УНА-УНСО заявила про незаконність арешту їх членів у зв'язку з подіями 9 березня 2001 р. у Києві. 13 членів цієї організації знаходилися у слідчому ізоляторі Служби безпеки України. Майже всіх їх звинуватили в організації масових безпорядків. Досі в Україні ще не порушувалася жодна така кримінальна справа. Головним звинуваченням загрожувало ув'язнення на строк від 2 до 12 років.

10 квітня 2001 р. Лідер фракції «Реформи-Конгрес» Віктор Пинзеник заявив після засідання координаційної ради, що робота парламентської більшості паралізована. Продовжувалася лінія на розвал більшості та відправку у відставку уряду В. Ющенка.

10 квітня 2001 р. Форум національного порятунку організував у Києві демонстрацію під гаслом «Україна без Кучми і олігархів». Демонстрація завершилася кількатисячним мітингом на Софіївському майдані. Виступали лідери опозиції Олександр Мороз, Анатолій Матвієнко, Володимир Олійник, Степан Хмара, Тарас Чорновіл, Олександр Турчинов, Михайло Павловський та інші. Вимагали відставки президента України, генпрокурора, секретаря ради безпеки і оборони, голови Державної податкової адміністрації, розслідування справ Г. Гонгадзе і В. Чорновіла, зміни системи влади, припинення спроб відправити у відставку уряду В. Ющенка.

10 квітня 2001 р. З Донецька на Закарпаття вирушила автоколона з гуманітарною допомогою потерпілим від повені. Донецьк відправив 105 ящиків медикаментів від фармацевтичних фірм, трансформатор — від ВАТ «Донбасенерго», ізолятори, пускачі, кабелі від заводу «Топаз» та 3,5 тонни одягу, зібраного Донецькими міськими відділеннями «Червоного хреста».

Початок другої декади квітня 2001 р. Член фракції Компартії України Георгій Крючков повідомив, що комуністи вже зібрали 147 підписів під вимогою про внесення до порядку денного Верховної Ради питання про відповідальність уряду, яка тягне за собою його відставку.

11 квітня 2001 р. Голова Верховного суду України Віталій Федорович Бойко заявив, що Верховний Суд вивчає справу Юлії Тимошенко. З Генпрокуратури затребувані матеріали, яких у справі не було, але на підставі яких президія Київського міського суду 30 березня скасувала ухвалу Печерського райнарсуду від 27 березня.

Початок другої декади квітня 2001 р. На річках Закарпаття щоденно на 1—14 см знижувався рівень води. Підтоплених населених пунктів та будинків вже не було. Відновлювалися зруйновані і пошкоджені ділянки дамб на 32 об'єктах у 8 районах Закарпаття. Ремонтувалися 6 зруйнованих та 17 пошкоджених мостів. Ремонтувалися і залізничні перегони Берлібаш-Держжордон та Солотвино — В. Бичків. Відновлено 25 з 28 пошкоджених ділянок колії, — себто 8,9 км з 9,15 км. Здійснено медичний огляд 218 044 осіб. Населення постраждалих населених пунктів було повністю забезпечено водою. Спалахи інфекційних захворювань не спостерігалися.

Початок другої декади квітня 2001 р. Два тижні перебували у США народні депутати України Григорій Омельченко, Анатолій Єрмак та Олександр Жир. Було проведено понад 40 зустрічей з представниками адміністрації США, сенаторами, конгресменами, українською громадою, журналістами тощо. Візит пройшов успішно. Завершився він важливими домовленостями.

13 квітня 2001 р. До Держдепартаменту США було запрошено посла України в США К. Грищенка. Йому повідомили, що США задовольнила прохання про надання політичного притулку колишньому співробітнику Держохорони Миколі Мельниченку та вдові загиблого журналіста Г. Гонгадзе — Мирославі Гонгадзе. У Держдепартаменті підкреслили, що рішення не було політично вмотивованим.

14 квітня 2001 р. До Міністерства закордонних справ України було запрошено американського посла у Києві Карлоса Паскуалья. Послу повідомили, що надання політичного притулку Миколі Мельниченку та Мирославі Гонгадзе не відповідає духу українсько-американського партнерства. Послу було нагадано, що Генеральна прокуратура України порушила проти М. Мельниченка кримінальну справу за незаконне прослуховування і розголошення державної таємниці.

Друга декада квітня 2001 р. Рішення Державного департаменту США про надання притулку колишньому співробітнику Держохорони Миколі Мельниченку, на думку директора Інституту політики Миколи Томенка, було «абсолютно

виправданам», але американці допустили помилку у часі, бо підлили олію у вогонь урядової кризи.

Середина квітня 2001 р. Представники силових структур показали на засіданні Верховної Ради України відеозаписи подій біля пам'ятника Т. Шевченку, будинків МВС та адміністрації президента України. В результаті вуличних сутичок потерпіло 63 працівники міліції та військовослужбовців. Поміж них 36 було госпіталізовано, 9 березня заарештовано 217 осіб, півсотню з них продовжували тримати під арештом.

Середина квітня 2001 р. Форум національного порятунку вимагав від президента України Л. Кучми негайно підписати прийнятий Верховною Радою України Закон України «Про всеукраїнський референдум».

17 квітня 2001 р. Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко звітував у Верховній Раді України про виконання першої урядової програми, затвердженої парламентом. На захист В. Ющенка стали три комітети і чотири фракції. Виступ лідера комуністів П. Симоненка був розгромним. Він виступав за відставку В. Ющенка. Лідер Соцпартії О. Мороз стверджував, що буря довкола уряду В. Ющенка вигідна насамперед президенту Л. Кучмі. Несподівано за прем'єр-міністра заступився голова Верховної Ради України Іван Плющ.

Коли Верховна Рада слухала звіт Кабінету Міністрів України про виконання програми «Реформи заради добробуту», то під стінами парламенту пікетувальники вимагали припинити спроби розправи над урядом на чолі Віктором Ющенком. Пікетувальники привезли до Києва 3 600 000 підписів на підтримку уряду В. Ющенка.

18 квітня 2001 р. Тимчасова слідча комісія Верховної Ради з розслідування справи про зникнення журналіста Георгія Гонгадзе ухвалила рішення про передачу Генпрокуратурі першого з двох дисків, наданих комісії колишнім співробітником Держохорони Миколою Мельниченком. Диск містив фрагмент розмов про Г. Гонгадзе.

19 квітня 2001 р. Верховна Рада 283 голосами (з 414) визнала незадовільною діяльність очолюваного Віктором Ющенком уряду. Не брали участь у голосуванні 62 народні депутати, 4 утрималися.

За проурядовий проект постанови про діяльність уряду В. Ющенка було подано 93 голоси.

Кінець другої декади квітня 2001 р. Дружина зниклого журналіста Г. Гонгадзе Мирослава Гонгадзе перебувала у Польщі на запрошення тижневика «Солідарність». Звинувачувала у розмовах із журналістами українські силові структури у відсутності професіоналізму та доброї волі у з'ясуванні обставин убивства її чоловіка.

Початок третьої декади квітня 2001 р. Форум національного порятунку розглядав результати голосування Верховної Ради щодо звіту уряду як формування потрібної президентові Леоніду Кучмі «запроданської комуні-олігархічної більшості». ФНП застеріг В. Ющенка від неприпустимого компромісу з олігархами.

Голова Української народної партії «Собор» Анатолій Матвієнко заявив, що підтримка фракцією соціалістів постанови про визнання незадовільною роботи уряду розбивало єдину демократичну опозицію. А. Матвієнко назвав дії Соцпартії «великою політичною помилкою».

Початок третьої декади квітня 2001 р. Президент України Л. Кучма, голова Верховної Ради України Іван Плющ та прем'єр-міністр України В. Ющенко спільно посадили три дерева на Михайлівській площі у Києві — дві липи та одну черемху.

Початок третьої декади квітня 2001 р. Українському журналісту Г. Гонгадзе присуджено премію Організації з безпеки і співробітництва в Європі у галузі журналістики за 2001 р.

23 квітня 2001 р. Уповноважений з прав людини Верховної Ради України Ніна Карпачова мала у Нью-Йорку зустріч з Верховним комісаром ООН з прав людини Мері Робінсон. Обговорювали питання, пов'язані із запобіганням торгівлі людьми, захистом прав ув'язнених, особливо неповнолітніх, дотриманням прав національних меншин тощо.

Третя декада квітня 2001 р. Учасники семінару «Сучасний стан будівельних конструкцій об'єкта «Укриття» дійшли висновку, що «Саркофаг» залишається не прогнозованим і небезпечним об'єктом.

24 квітня 2001 р. Близько двох тисяч пікетувальників зібралися біля Верховної Ради України. Захищати уряд В. Ющенко від «комуно-олігархічного перевороту» прийшли прихильники обох Рухів, партії «Реформи-Конгрес», «Собор». Конгресу українських націоналістів, УНА-УНСО і Української республіканської партії. Поміж пікетувальників переважала молодь. Вони вимагали дати можливість главі уряду продовжити курс реформ.

24—25 квітня 2001 р. На території трьох областей України мали місце смерчі і зливи. Найбільше шкоди завдано Літинському району Вінницької області (зруйновано дахи 108 будинків, пошкоджено 180 га сільгоспугідь та 5 га лісу), Кельменецькому району Чернівецької області (пошкоджено 719 га сільгоспугідь, знищено 530 га посівів), шести районам Хмельницької області (пошкоджено дахи близько сотні будинків та завдано шкоди сільгоспугіддям).

25 квітня 2001 р. Близько 17. 00 у Житомирі скоєно напад на Юрія Бобра — помічника народного депутата України Миколи Габера.

26 квітня 2001 р. На засіданні Верховної Ради прем'єр-міністру України В. Ющенко надано 15 хвилин для виступу. Члени уряду вислухали виступ свого глави стоячи. Потім було голосування. За відставку прем'єра проголосували фракції і групи комуністів, «Трудової України», СДПУ(о), «Демсоюзу», «Регіонів України», «Зелених», Народно-демократичної партії, «Яблука». В. Ющенко підтримали обидві рухівські фракції, «Батьківщина», «Реформи-Конгрес».

Під вікна будинку Верховної Ради України прийшло 20 тисяч демонстрантів. Вони прийшли підтримати В. Ющенко. У сесійній залі чотири вірні прем'єру фракції весь час поривалися стати у пікети. Гостьову трибуну вщент заповнили співчуваючі. Було багато іноземних дипломатів у дипломатичній ложі.

Завершилося перебування Віктора Ющенко на посаді глави уряду України. Дев'ятого прем'єр-міністра незалежної України Верховна Рада відправила у відставку 263-ма голосами.

26 квітня 2001 р. Верховна Рада України голосувала пропозицію про включення питання про початок процедури імпичменту президента України Л. Кучми до порядку денного сьомої сесії. Не вистачило 17 голосів.

26 квітня 2001 р. У ніч на цей день у Києві здійснено напад на журналіста «Сільських вістей» та «Часу» Андрія Посольського. З важкими травмами голови журналіст перебував у лікарні.

27 квітня 2001 р. Український народний рух, Народний рух України, партія «Реформи і порядок», Конгрес українських націоналістів, Українська народна партія «Собор», «Батьківщина» запропонували В. Ющенку очолити їхній виборчий блок.

27 квітня 2001 р. Створено всеукраїнський штаб з організації референдуму щодо відставки Л. Кучми з поста президента України. Його очолила лідер партії «Батьківщина» Юлія Тимошенко. До складу штабу увійшли представники понад 50 партій, громадських організацій і об'єднань.

Третя декада квітня 2001 р. Генеральний секретар Ради Європейського союзу, верховний представник із зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана висловив жаль із приводу відставки уряду Віктора Ющенка.

Третя декада квітня 2001 р. Парламентська асамблея Ради Європи на своєму засіданні у Страсбурзі проголосувала проти виключення України з цієї організації.

Третя декада квітня 2001 р. На плівках колишнього співробітника Держохорони Миколи Мельниченка, які прослухав народний депутат Григорій Омельченко, не має державних таємниць. Г. Омельченко прослухав близько 300 годин записів. Оскільки Генпрокуратура отримувала плівки М. Мельниченка лише від Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради, то Г. Омельченка дивувало питання звідки Генпрокуратура взяла плівки на яких містилася державна таємниця.

Народний депутат України, голова Української народної партії «Собор» Анатолій Матвієнко зазначив, що поширена російськими інтернет-виданнями інформація про наявність у М. Мельниченка 1 млн доларів на рахунку у швейцарському банку була спробою його компрометації.

1 травня 2001 р. На Хрещатику у Києві газети «Сільські вісті», «Грані», «Товариш» та «Інформ-бюлетень» провели свято незалежної преси.

1 травня 2001 р. Комуністична партія України провела у Києві на Європейській площі мітинг з нагоди Міжнародного дня солідарності трудящих. У ньому взяли участь представники Аграрної партії України, Селянської партії України, Всеукраїнського об'єднання лівих «Справедливість», Всеукраїнської спілки робітників, Всеукраїнської спілки радянських офіцерів. Правоохоронці стверджували, що мітинг зібрав 2 тис. чоловік. На початку мітингу було виконано державні гімни СРСР та УРСР.

Комуністична партія робітників і селян свій мітинг організувала у Маріїнському парку. У ньому взяли участь близько 2 тис. осіб. Три сотні поміж них були вдягнуті у форму радянської військово-морської піхоти. На мітингу були представники від шахтарів та Союзу офіцерів. Лунали заклики: «Дайош соціалізм й радянську владу!».

Під Аркою дружби народів організувала мітинг Прогресивна соціалістична партія України. Голова Соціалістичної партії О. Мороз повідомив, що Соцпартія вирішила не брати участі у мітингах та акціях, організованих комуністами.

Початок травня 2001 р. Парламентська фракція Соціалістичної та Селянської партії «Лівий центр» виступила із заявою про ситуацію із здоров'ям нації в Україні.

3 травня 2001 р. Створено центральний штаб для координації робіт штабів й забезпечення політичної підтримки всеукраїнського референдуму щодо відставки президента України Л. Кучми. Очолила штаб Юлія Тимошенко. Про створення штабу повідомив голова Соціалістичної партії України О. Мороз на мітингу, що відбувся неподалік Центрвиборкому. До центрального штабу мали вийти представники всіх політичних партій, які підтримують проведення референдуму.

Рада Форуму національного порятунку закликала депутатів Верховної Ради України ухвалити рішення про початок процедури імпічменту президента.

Президент Л. Кучма обіцяв до 15 травня назвати кандидатуру на посаду прем'єр-міністра України.

Початок травня 2001 р. Колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко заявив в інтерв'ю провідній американській телекомпанії CBS, що президент Л. Кучма несе відповідальність за загибель журналіста Георгія Гонгадзе.

Початок травня 2001 р. Доповідач Парламентської асамблеї Ради Європи Ханне Северінсен висловила глибоку стурбованість «диявольським альянсом між олігархами, які стоять за Л. Кучмою і комуністами».

Початок травня 2001 р. Незалежна профспілка гірників України заявила про намір взяти участь у підготовці й проведенні референдуму щодо відставки президента України Л. Кучми. Про це повідомив її голова Михайло Волинець.

Початок травня 2001 р. Дружина зниклого журналіста Г. Гонгадзе — Мирослава Гонгадзе поклала на прес-конференції у Нью-Йорку відповідальність за вбивство свого чоловіка на президента України Л. Кучму.

М. Гонгадзе знаходилася з двома дітьми у США з 22 квітня.

Перша декада травня 2001 р. Перший заступник міністра закордонних справ України Михайло Корнієнко повідомив на брифінгу, що впродовж останніх 20 днів у системі МВС України викрито 118 осіб з керівного складу, які займалися корупційними діями.

5 травня 2001 р. О 20.30 стався вибух метану на шахті ім. Кірова державної холдингової компанії «Макиїввугілля» (Донецька обл.). Загибло 8 гірників. Утворено урядову комісію з розслідування факту вибуху.

Перша декада травня 2001 р. За кілька днів до Дня Перемоги у Таращі (Київська обл.) було знято з постаменту й порізано на брукхт танк марки «ИС».

Кінець першої декади травня 2001 р. Голова постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Ради Європи Борис Олійник заявив, що Україні до червня 2001 року необхідно виконати зобов'язання, які вона взяла 1995 року при вступі до Ради Європи, інакше до України будуть застосовані санкції.

8 травня 2001 р. Перший заступник генерального прокурора України Микола Гарник заявив на прес-конференції, що згідно з висновками судово-медичної і генетоскопічної експертизи, проведеної американськими фахівцями, «таращанське тіло» належить Георгію Гонгадзе.

Кінець першої декади травня 2001 р. На XI з'їзді Народного руху України Тарас Чорновіл заявив про вихід з партії.

Кінець першої декади травня 2001 р. Україна посідала перше місце у Європі за темпами поширення епідемії ВІЛ/СНІДу. Було зареєстровано 36,6 тис. ВІЛ-інфікованих.

Епідемія СНІДу в Україні почалася в 1987 р. ВІЛ виявлено 1983 року.

10 травня 2001 р. Народний депутат Олександр Сльяшкевич з трибуни Верховної Ради України вимагав порушити проти Л. Кучми кримінальну справу про замах на нього, як на народного депутата.

Друга декада травня 2001 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу у зв'язку з ухиленням акціонерної компанії «Нафтогаз України» від сплати податків на суму 770 млн грн.

З квітня 1998 р. по квітень 2000 р. головою правління НАК «Нафтогаз України» був Ігор Бакай.

13 травня 2001 р. Україна відзначила день пам'яті жертв сталінських репресій. До Биковнянських могил прибули прем'єр-міністр України В. Ющенко, Київський міський голова О. Омельченко.

15 травня 2001 р. Міністр внутрішніх справ України Ю. Смірнов повідомив, що вбивство журналіста Г. Гонгадзе розкрито. Міністр твердив, що Г. Гонгадзе вбили наркомани і злочин має побутовий характер.

Генпрокуратура заперечила інформацію про розкриття справи Г. Гонгадзе.

Друга декада травня 2001 р. Міністр внутрішніх справ України Ю Смірнов підписав наказ про створення спецпідрозділів для боротьби із злочинною діяльністю високопосадовців.

Підрозділи створено на рівні обласних та міських управлінь Міністерства внутрішніх справ.

Друга декада травня 2001 р. З ініціативи Соціалістичного конгресу молоді у Києві відбулися збори на підтримку проведення всеукраїнського референдуму про добровільну відставку президента України Л. Кучми. Створено ініціативне групу з 75 осіб для збирання підписів за проведення всеукраїнського референдуму.

Друга декада травня 2001 р. Лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов з метою подолання тотальної політичної кризи запропонував:

- розпочати процедуру імпичменту президента України Л. Куми;
- зберегти уряд В. Ющенка;
- внести зміни до Конституції України.

18 травня 2001 р. Голова Тимчасової слідчої комісії з питань вивчення соціально-політичної ситуації, що склалася у м. Васильків Київської області у зв'язку з проведенням у травні 2000 року позачергових виборів міського голови, та забезпечення конституційних прав громадян місцевими органами державної влади Анатолій Матвієнко доповідав Верховній Раді України. Комісія дійшла висновку, що відсторонення В. Поповича з посади Васильківського міського голова та призначення позачергових виборів голови відбулися з грубими порушеннями чинного законодавства, а результати виборів були сфальсифікованими.

Друга половина травня 2001 р. У Києві на Подолі відкрито пам'ятник гетьману Петру-Конашевичу Сагайдачному. Пам'ятник будувався на народні гроші. Понад 800 організацій та окремих осіб зібрали 1 262 000 грн. Перший переказ — 243 гривні надіслали школярі з с. Кульчиці Самбірського району Львівської області. Там — батьківщина гетьмана.

Початок третьої декади травня 2001 р. Форум національного порятунку вимагав терміново сформувати повноцінний уряд. ФНП не підтримував обрання прем'єр-міністром жодного олігарха, оскільки він стане слухняною маріонеткою в руках президента та його справжніх господарів.

Початок третьої декади травня 2001 р. На Житомирщині затримано банду серійних убивць. Очоловав це злочинне угруповання 27-річний мешканець Новограда-Волинська Юрій Вознюк. У банді були 28-річна Людмила Коваль та 21-річний Ігор Кизяк. Банда скоїла понад десять нахабних і жорстоких злочинів. Ю. Вознюк вже засуджувався. І. Кизяк знаходився у розшуку за крадіжкою.

Початок третьої декади травня 2001 р. Мирослава Гонгадзе під час телефонного мосту з журналістами, які знаходились в офісі партії «Реформи і порядок», повідомила, що їй надано у США статус політичного емігранта.

Початок третьої декади травня 2001 р. Член Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України Олександр Жир заявив журналістам, що комісія має докази, що після вбивства журналіста Г. Гонгадзе оточення президента України зверталось до кримінальних сил за допомогою у знайденні тіла журналіста і перехованні його.

Початок третьої декади травня 2001 р. Доповідач Парламентської асамблеї Ради Європи Ханне Северінсен наполягала на незалежному розслідуванні справи Георгія Гонгадзе. Під сумнів ставилась версія про побутовий характер вбивства.

22 травня 2001 р. Судова колегія Дніпропетровського обласного суду заслухала останнє слово Сергія Іванченка, Володимира Іванченка, Андрія Самойлова, Олександра Афанасьєва та Івана Недвиги. Вони звинувачувались в організації і вчиненні замаху на життя колишнього кандидата у президенти, народного депутата Наталії Вітренко, посяганні на життя народних депутатів Володимира Марченка і Наталії Римар та в кількох інших злочинах.

Жоден з підсудних не визнав свою провину. Твердили про незаконні методи ведення слідства, посилалися на суперечності у свідченнях свідків, фабрикацію та

зникнення речових доказів. С. Іванченко звинуватив в організації замаху президента України Л. Кучму та колишніх голову служби безпеки України Л. Деркача і міністра внутрішніх справ Ю. Кравченка.

Теракт було вчинено 2 жовтня 1999 р. У Н. Вітренко було кинуте дві гранати РГД-5. Постраждало близько 30 осіб.

22 травня 2001 р. В урочистостях у Каневі з нагоди 140-річчя поховання Тараса Шевченка взяв участь президент України Л. Кучма. Прибув до Тарасової гори катером. Коротко привітався і швидким кроком рушив до Тарасової могили. Л. Кучму супроводжували голова Верховної Ради України І. Плющ, Київський міський голова О. Омельченко, урядовці, депутати. На полотнах були пропрезидентські гасла. Два десятки активістів Соцпартії вигукували «Ганьба!».

23 травня 2001 р. Генеральна прокуратура звернулася до голови Печерського місцевого суду м. Києва Миколи Замковенка з вимогою віддати чотири справи, які розглядалися у суді. На думку Генпрокуратури Печерський суд занадто довго розглядав ці справи і не передавав їх до касаційної інстанції.

Одну із справ М. Замковенко передав негайно. Щодо трьох інших попросив час для оформлення. Того ж дня Генпрокуратура порушила кримінальну справу про халатність. 24 травня у кабінеті М. Замковенка було вчинено спробу обшуку, тобто намагання забрати у нього ці справи. Постанова про виїмку була підписана виконувачем обов'язків генерального прокурора України Віктором Кудрявцевим.

25 травня 2001 р. Сергія Ківалова обрано Головою Вищої ради юстиції. Повноважень народного депутата, всупереч вимогам закону, він не склав. Не склав він цих повноважень і після обрання народним депутатом 31 березня 2002 р.

Третя декада травня 2001 р. З України до м. Якутська відправлено літак Іл-76 з вантажем гуманітарної допомоги постраждалим від повені. Загальна вага вантажу - 28 тонн. Там були харчові продукти вітчизняного виробництва.

26—27 травня 2001 р. Святувався День Києва.

28 травня 2001 р. Увечері був обшук у кабінеті голови Печерського райсуду м. Києва Миколи Замковенка. Прокуратура Києва пояснювала, що обшук був потрібний для вилучення двох комп'ютерів, інформація на яких мала суттєве доказове значення. М. Замковенко відмовився видати комп'ютери. Попросив приїхати народних депутатів. Вони перешкодили і унеможливили проведення обшуку та примусове вилучення комп'ютерів.

28 травня 2001 р. Кабінет Міністрів України затвердив кошторис витрат на забезпечення візиту глави держави Ватикан папи Іоанна Павла II в Україну на загальну суму 3 313 000 грн.

Третя декада травня 2001 р. У Києві на розі вулиць Чапаєва та Михайла Коцюбинського відкрито пам'ятник Олесеві Гончару. Пам'ятник знаходиться неподалік будинку, у якому впродовж тривалого часу жив і працював письменник. Автор скульптури — народний художник України лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка Володимир Чепелик.

Третя декада травня 2001 р. Українського поета Бориса Олійника удостоєно Міжнародної премії імені Михайла Шолохова за книгу поезії «Темна вечеря».

Третя декада травня 2001 р. Народні депутати України Тарас Чорновіл і Тарас Стецьків висловили переконання, що до кінця 2001 р. олігархи змусять президента України Л. Кучму піти у відставку. Про це вони заявили на прес-конференції у Львові.

Третя декада травня 2001 р. За відновлення у Севастополі пам'ятника Й. Сталіну висловився голова міської ради Василь Пархоменко. Ініціативні групи назбирили 7,5 тисяч підписів на підтримку такого кроку.

Третя декада травня 2001 р. В Україні вже було створено 97 ініціативних груп з проведення референдуму щодо добровільної відставки президента України Л. Кучми. Про це повідомив лідер партії «Батьківщина».

Третя декада травня 2001 р. Київський міський голова Олександр Омельченко та Івано-Франківській міський голова Зиновій Шкутяк передали до центральної виборчої комісії документи про утворення в Києві та Івано-Франківську ініціативних груп з проведення референдуму про добровільну відставку президента України Л. Кучми.

Третя декада травня 2001 р. За підрахунками Міністерства екології й природних ресурсів в Україні накопичилось 10,5 тис. тонн пестицидів із невизначеними строками давності. Кожен склад отрутохімікатів — потенційна бомба. Загострювалась проблема знешкодження непридатних отрутохімікатів.

Третя декада травня 2001 р. Прем'єр-міністр України В. Ющенко вважав, що найбільш прийнятною кандидатурою на посаду прем'єр-міністра був Іван Плющ — голова Верховної Ради України.

Голова Соцпартії О. Мороз заявив, що фракція соціалістів може підтримати кандидатуру Анатолія Кінаха на посаду глави уряду. А. Кінах був на той час президентом Українського союзу промисловців і підприємців.

28 травня 2001 р. 85 відсотків учасників вуличного референдуму, проведеного на Хрещатику, погодилися з тим, що президент України Л. Кучма повинен добровільно подати у відставку. Співробітники міліції намагалися перешкодити проведенню вуличного референдуму.

Кінець травня 2001 р. Київський міський голова Олександр Омельченко та правлячий бургомістр Берліна Ебегард Діпген обговорили перспективи співробітництва між столицями України і Німеччини.

28 травня 2001 р. В Україні налічувалося близько 70 тис дітей-сирот. 90 відсотків сиріт мали батьків, але вони від них відмовилися.

29 травня 2001 р. Верховна Рада України 239-ма голосами дала згоду на призначення прем'єр-міністром України Анатолія Кириловича Кінаха. Того ж дня президент України підписав Указ про призначення А. Кінаха головою уряду.

Кінець травня 2001 р. Президент України Л. Кучма призначив:

Олега Дубину — першим віце-прем'єр-міністром;

Анатолія Зленка — міністром закордонних справ;

Юрія Смірнова — міністром внутрішніх справ;

Василя Дурдинця — міністром з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

29 травня 2001 р. У Будапешті відбулася нарада глав зовнішньополітичних відомств країн-членів НАТО. Представники європейських країн не схвалили американський план створення систем національної протиракетної оборони.

29 травня 2001 р. Президент Л. Кучма підписав указ про запровадження посади державного секретаря Кабінету Міністрів і державних секретарів міністерств.

29 травня 2001 р. Фермер з Миколаївської області Сергій Олександрович Архипов зі стартовим пістолетом, каністрою бензину та навчальною гранатою взяв у заручники Міністерство аграрної політики України.

З фермером мав розмову міністр Іван Кириленко. Була створена комісія на чолі із заступником міністра Романом Шмідтом для розгляду порушенням С. Архиповим питань. Правоохоронці кваліфікували дії С. Архіпова як хуліганство.

Звернення С. Архіпова до органів масової інформації було оприлюднено, зокрема, в газеті «Сільські вісті» у номері за 31 травня 2001 р.

Кінець травня 2001 р. Комітет виборців України провів круглий стіл, на якому розглядалися «декларації і реалії» референдумів в Україні. Головою правління Комітету виборців був Ігор Попов.

29 травня 2001 р. Прокуратура Києва порушила кримінальну справу проти голови Печерського райсуду Києва Миколи Замковенка. Справа була порушена для встановлення місцезнаходження справ, які М. Замковенко не передав касаційній інстанції. Справу порушив прокурор м. Києва, заступник генпрокурора України Юрій Гайсинський. М. Замковенка органи прокуратури звинувачували у зловживанні владою або службовим становищем. Адвокатом у М. Замковенка був Андрій Федур.

Кінець травня 2001 р. Президент України Л. Кучма призначив:

Семиноженка Володимира — віце-прем'єр-міністром;

Мітюкова Ігоря — міністром фінансів;

Кириленка Івана — міністром агропромислової політики;

Саханя Івана — міністром праці та соціальної політики;

Богуцького Юрія — міністром культури і мистецтв;

Станік Сузанну — міністром юстиції;

Москаленка Віталія — міністром охорони здоров'я.

30 травня 2001 р. Вночі у квартирі голови Печерського районного суду м. Києва Миколи Замковенка було проведено обшук. Він розпочався після 2-ї години ночі. Проводився обшук без санкції Генерального прокурора України Михайла Потєбенька.

31 травня 2001 р. Правозахисна організація «Міжнародна амністія» знову внесла Україну до списку тих країн, де систематично порушуються права людини.

З початку 2001 р. до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ніни Карпачової звернулись кілька сот громадян України зі скаргами на застосування проти них тортур у міліції та місцях позбавлення волі.

2 червня 2001 р. Президент України Л. Кучма звільнив Віктора Балогу з посади голови Закарпатської облдержадміністрації у зв'язку з поданою ним заявою. На цю посаду президент призначив генерал-лейтенанта міліції Г. Москаля. Народні депутати України Володимир Філенко, Тарас Чорновіл, Юрій Кармазін вважали головною причиною відставки В. Балого його конфлікт з керівництвом СДПУ(о).

Перша декада червня 2001 р. Чернігівській молодіжній газеті «Гарт» виповнилося 80 років.

Перша декада червня 2001 р. Опозиція критикувала указ президента України про призначення держсекретарів. М. Павловський (фракція «Батьківщина») вважав указ «наступом політичної диктатури в Україні». С. Ніколаєнко (фракція «Лівий центр») кваліфікував указ як неконституційний. Цієї ж думки дотримувався і П. Симоненко (Компартія). Він вважав, що відтепер «президент став прем'єром, а А. Кінах-завклубом з політичних питань».

Перша декада червня 2001 р. Президент Л. Кучма призначив:

міністром освіти-Василя Кременя;

міністром промислової політики-Василя Гуреєва;

міністром палива та енергетики-Станіслава Шашевського;

головою Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики — Валерія Черєпа.

5 червня 2001 р. Народний депутат України Григорій Омельченко стверджував, що за 10 років незалежної України за її межі було вивезено понад 40 млрд доларів. Нардеп заявив про це на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Перша декада червня 2001 р. Президент США Дж. Буш надіслав листа А. Кінаху, у якому привітав його з призначенням на посаду прем'єр-міністра України.

5 червня 2001 р. У Львові, Харкові, Одесі і Тернополі відбулися вуличні референдуми про дострокову відставку президента України Л. Кучми та зміни системи влади.

5 червня 2001 р. Внаслідок сильних злив було знеструмлено 46 населених пунктів у Хмельницькій області, 44 — в Одеській, 19 — у Чернівецькій області.

5 червня 2001 р. За вироком Васильківського райсуду Київської області активіста Українського народного руху Леоніда Ковальчука було засуджено до 3,5 років ув'язнення за зберігання незареєстрованої зброї. УНР вважав справу Л. Ковальчука сфабрикованою за ініціативою голови Київської облдержадміністрації Анатолія Засухи і його дружини — народного депутата Тетяни Засухи.

7 червня 2001 р. На вимогу фракцій обох Рухів, «Реформи-Конгрес», «Лівий центр», комуністів та «Батьківщина» ухвалено постанову про звіт Тимчасової слідчої комісії з вивчення ситуації в місті Василькові Київської області у зв'язку з позачерговими виборами міського голови. За ухвалу постанови проголосувало 237 народних депутатів. У постанові містилося, зокрема, прохання до прем'єр-міністра направити президентові України Л. Кучмі подання про відставку голови Київської обласної державної адміністрації А. Засухи. Генеральній прокуратурі доручалося перевірити законність дій посадових осіб, причетних до подій у Василькові.

7 червня 2001 р. Близько тисячі фермерів з різних куточків України пікетували Верховну Раду України. Вимагали прийняти Земельний кодекс.

Пікетувальники з Київщини прийшли з гаслами, спрямованими проти голови Київської облдержадміністрації Анатолія Засухи та його дружини Тетяни Засухи-народного депутата України.

7 червня 2001 р. Верховна Рада України ухвалила новий Закон про вибори народних депутатів. Закон передбачав обрання 75 % депутатів за партійними списками та 25 %-в мажоритарних округах.

7 червня 2001 р. Скоєно напад на голову Запорізької обласної організації Ліберальної партії України Наталію Московську. Їй завдано 5 ударів по голові.

Колеги та рідні потерпілої розцінювали напад, як спробу замовного вбивства. Поштовхом була адвокатська діяльність Н. Московської. Зокрема, вона виграла всі судові процеси, пов'язані з виборами Запорізького міського голови.

Початок другої декади червня 2001 р. Президент України Л. Кучма призначив:

Віце-прем'єр-міністром — Козаченка Леоніда;

міністром транспорту — Пустовойтенко Валерія;

міністром екології та природних ресурсів — Курикіна Сергія;

першим заступником Держсекретаря Кабінету Міністрів — Шнипка Олександра.

12 червня 2001 р. У ніч на цей день в Україні були зливи, урагани та град. На Житомирщині град був завбільшки з куряче яйце. Побито 20 тис. га посівів, пошкоджено 600 будинків, повністю зруйновано майже 240. Постраждало 57 населених пунктів. Найбільше постраждали Попільнянській, Брусилівській та Коростишівський райони. У Київській області постраждало 62 населені пункти. Найбільше потерпіли Фастівський та Володарський райони. Залишилися без електрики 59 сіл. Пошкоджено 140 будівель.

На Хмельниччині постраждали 44 села. Стихія зачепила також Вінницьку, Черкаську, Чернігівську, Сумську та Полтавську області.

12 червня 2001 р. Під час офіційного візиту до Словаччини президент України Л. Кучма заявив про відсутність у нього наміру йти на «політичну пенсію».

Друга декада червня 2001 р. Центральна виборча комісія відмовила в реєстрації двох ініціативних груп з проведення Всеукраїнського референдуму про добровільну відставку президента України Л. Кучми. Ці групи були створені у селі Реше-

тилівка та м. Тернопіль. ЦВК аргументувала свою відмову недоліками в оформленні документів, невідповідністю змісту протоколів та змісту питань, винесених на референдум, чинному законодавству України.

Друга декада червня 2001 р. Мінський райсуд м. Києва засудив редактора газети «Свобода» Олега Ляшка до позбавлення волі на два роки (умовно), права писати та обіймати посади в засобах масової інформації протягом двох років.

Мінський райсуд розглядав справу, порушену у липні 1997 року. О. Ляшко звинувачувався у наклепі на колишнього виконуючого обов'язки прем'єр-міністра Василя Дурдинця та начальника управління внутрішніх справ Одеської області генерала Івана Григоренка. Суддя Печерського райсуду м. Києва Микола Замковенко виправдав у грудні 1999 р. О. Ляшка за цією справою. Прокуратура оскаржила рішення Печерського райсуду. Київський міський суд скасував виправдальний вирок і направив справу Мінському райсуду на повторний розгляд.

Друга декада червня 2001 р. Народний депутат України Михайло Ратушний затримав у підземному переході на станції метро «Печерська» у Києві молодого чоловіка, який розповсюджував фальшивий номер газети «Український народний рух». Цей номер містив дискредитаційні матеріали про лідера Українського народного руху Юрія Костенка, члена УНР Євгена Жовтяка та лідера партії «Батьківщина» Юлію Тімошенко.

Друга декада червня 2001 р. До Секретаріату Верховної Ради України передано 156 підписів народних депутатів за відкликання голови парламенту Івана Плюща.

За відкликання першого заступника голови Верховної Ради Віктора Медведчука поставили свої підписи 174 народних депутати. Віце-спікером Степаном Гавришем були невдоволені 160 народних депутатів.

Друга декада червня 2001 р. Звинувачених у справі про замах 1999 року на життя лідера Прогресивної соціалістичної партії України Наталії Вітренко Сергія Іванченка та його брата Володимира Іванченка засуджено до 15 років ув'язнення.

Друга декада червня 2001 р. Народний депутат України, голова Української народної партії «Собор» Анатолій Матвієнко стверджував, що голова Київської обласної державної адміністрації Анатолій Засуха, керуючись бізнесовими інтересами, намагався усунути Михайла Сікорського з посади керівника заповідника «Перечислав».

Друга декада червня 2001 р. Лідер партії «Батьківщина» Юлія Тімошенко заявила, що всеукраїнський референдум про добровільну відставку президента України Л. Кучми обов'язково буде проведено. Мета організаторів референдуму — проведення його одночасно з парламентськими виборами 2002 р. Була впевнена, що підписів на підтримку референдуму буде набагато більше, ніж 3 млн які потрібні за законом.

Народний депутат України, лідер партії «Собор» Анатолій Матвієнко заявив, що єдиною умовою, за якою референдум не відбудеться, є дострокова відставка президента України Л. Кучми.

Кінець другої декади червня 2001 р. За відставку керівництва Верховної Ради проголосувало:

Прізвище та ім'я	Посада	Подано голосів за відставку
Плющ Іван	Голова	146
Медведчук Віктор	Перший заступник голови	185
Гавриш Степан	Заступник голови	144

Нереальність відставок була заздалегідь передбачуваною. За відставку необхідно було набрати 226 голосів. Преса писала про те, що «оксамитова контрреволюція відкладається».

18—21 червня 2001 р. У Вашингтоні перебувала делегація України на чолі з найближчим помічником президента Л. Кучми-главою адміністрації президента України Володимиром Литвином. Він передав президентові США Дж. Бушу листа з великим переліком прохань про допомогу керівництву України.

Початок третьої декади червня 2001 р. До Центральної виборчої комісії надійшли матеріали зборів 29 ініціативних груп з організації та проведення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою про дострокове припинення повноважень президента України Леоніда Кучми. У 8 випадках ЦВК відмовила у реєстрації. Відбулося 115 зборів ініціативних груп. 108 ініціативних груп вже здали документи до місцевих. Органи місцевої влади розглянули 68 документів і відмовили 36 групам. 20 ініціативних груп вже оскаржували дії місцевої влади в судах.

21—23 червня 2001 р. На Прикарпатті впродовж трьох днів випало чотири місячні норми опадів. Дуже швидко піднялась вода у Бистриці-Надворнянській та Бистриці-Солотвинській, розлилися Прут та Дністер. Повінь охопила Надвірнянський, Богородчанський, Косівський та Тисменицький райони Івано-Франківської області. Було підтоплено 1176 будинків, під водою опинилось 12,5 тис. га сільгоспугідь, зруйновано автомобільні та пішохідні мости.

У с. Текуче Косівського району мав місце селявний потік. Він зруйнував два десятки садіб. У селі Яблунька Богородчанського району загинув 8-річний хлопчик-пастушок. Вода відірвала частину берега, на якій він знаходився і затягла його у вир.

У Львівській області стихія охопила верхів'я Дністра. Постраждали села Турківського, Старосамбірського, Дрогобицького та Городецького районів. Сталися зсуви ґрунту у трьох місцях на автодорозі Львів-Ужгород. Три зсуви зареєстровано і на автодорозі Стрілки-Мшанець.

23 червня 2001 р. Почався візит в Україну папи Римського Іоанна Павла II. В аеропорту «Бориспіль» він звернувся українською мовою до народу України.

Після приїзду з аеропорту «Бориспіль» до Києва папа Римський відвідав Аскольдову могилу. Проїхав центром міста. Після обіду та короточасного відпочинку прибув у Маріїнський палац для зустрічі з президентом України Л. Кучмою та елітою України.

Червень 2001 р. В Україні тривалі дощі знищили 20 % площ засіяних зерновими культурами.

23—27 червня 2001 р. Мав місце Апостольський візит Святішого Отця Іоанна II Папи Римського в Україну. Для забезпечення заходів безпеки та охорони громадського порядку під час візиту Папи Римського було залучено понад 30 тис. працівників органів внутрішніх справ.

У неділю, 24 червня, усі священники Римо-Католицької церкви спільно з Папою Римським взяли участь у Службі божій на спорткомплексі «Чайка» у передмісті Києва. Служба відбувалася за латинським обрядом.

25 червня понтифік відслужив на аеродромі «Чайка» Божественну літургію у візантійському обряді, а ввечері відлетів до Львова. На богослужінні у Києві були присутні президент України Л. Кучма, голова Верховної Ради України І. Плющ, прем'єр-міністр України А. Кінах.

26 червня Папа Римський відслужив на аеродромі у Львові літургію в латинському обряді, 27 червня-у візантійському. Того ж дня він відвідав Собор Святого Юра і відлетів до Риму.

25 червня 2001 р. Глава адміністрації президента України Володимир Литвин під час брифінгу повідомив про масовий похід представників органів влади та керівників за науковими ступенями. Було чимало випадків, коли дисертації за керівників писали наймані фахівці.

Третя декада червня 2001 р. Знову з'явилися намети у центрі столиці України, поблизу арки Дружби народів. У встановленні першого намету взяли участь народні депутати Микола Габер та Вадим Місюра, секретар-координатор Громадського комітету на захист Конституції «За Україну без Кучми» Олександр Божко та лідери інших організацій та партій, що входили до того об'єднання.

Організатори акції керувалися рішенням Старокиївського місцевого суду Києва від 28 лютого 2001 року про виділення місця для подібних заходів.

Третя декада червня 2001 р. У Києві відбулась прес-конференція з нагоди судового завершення справи Сергія Іванченка (замах на життя кандидата у президенти України Наталії Вітренко). Організатори прес-конференції заявляли про замовний характер суду та вироку.

Третя декада червня 2001 р. У Києві розповсюджувався сфальсифікований примірник опозиційної газети «Грані».

Третя декада червня 2001 р. Віце-президент Європейського банку реконструкції та розвитку Йоахим Янке під час зустрічі з першим віце-прем'єр-міністром України Олегом Дубиною заявив про відсутність невіршених питань, які б заважали проведенню подальшого будівництва об'єкта «Укриття».

Третя декада червня 2001 р. Форум національного порятунку опрацьовував проведення альтернативних заходів з нагоди 10-ї річниці незалежності України. Про це заявляв член ФНП народний депутат України Володимир Фісенко.

Третя декада червня 2001 р. Парламентська асамблея Ради Європи перенесла слухання питання про виконання Україною зобов'язань, взятих при вступі до Ради Європи у 1995 р., на вересневу сесію Асамблеї. Про це повідомила представниця прес-служби Ради Європи Деніз Славік. Перенесення сталося з огляду на зміну в Україні глави уряду і зусилля парламенту виправити ситуацію зі свободою преси в Україні.

30 червня 2001 р. Колишній прем'єр-міністр України Віктор Ющенко вирішив очолити передвиробчий блок демократичних сил. Про це В. Ющенко повідомив V з'їзд партії «Реформи і порядок». В. Ющенко перебував у Зальцбурзі на економічному форумі і привітав делегатів з'їзду за допомогою прямого зв'язку.

Кінець червня 2001 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз на міжнародній науково-практичній конференції «Парламентаризм в Україні: теорія і практика» висловився за зміну в Україні системи влади на конституційному рівні.

30 червня 2001 р. На першому етапі Установчого з'їзду партії засновано Партію захисту інтересів селян України, обрано керівні органи-Політраду та Центральну контрольну комісію. Головою партії обраний народний депутат України І. С. Бокий.

Політрада обрала президію та першого секретаря Політради-народного депутата України В. П. Цушка.

Початок липня 2001 р. Об'єднання «Громадська ініціатива за чесні вибори «Твій голос» утворено у Києві. Понад десять громадських організацій ввійшли до об'єднання.

Початок липня 2001 р. Народний депутат України Віктор Суслов повідомив на прес-конференції, що основний борг банку «України» становив 1 млрд грн. Основну частину боргу спричинили два десятки головних позичальників банку. Фінансову кризу створили кредити, видані комерційним структурам, які не поверталися.

Початок липня 2001 р. Народні депутати України Григорій Омельченко і Анатолій Єрмак надіслали запит до прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха про причини, що привели агропромисловий банк «Україна» до фінансової кризи і неплатоспроможності та притягнення винних осіб до відповідальності.

3 липня 2001 р. Вранці у м. Слов'янську Донецької області вчинено груповий напад на журналіста Ігора Александрова. Журналіста доставлено до лікарні. Мав він тяжкі тілесні ушкодження і травму голови.

5 липня 2001 р. Подав у відставку голова Львівської обласної ради Степан Сенчук. Деякі політичні організації вимагали притягнути його до кримінальної відповідальності за зловживання владою з метою особистого збагачення

Головою облради обрано Ярослава Гадзала, який працював першим заступником голови Львівської облдержадміністрації.

6 липня 2001 р. У лікарні у м. Слов'янську (Донецька обл.) помер директор місцевої телерадіокомпанії «ТОР» Ігор Александров. Його було побито 3 липня біля входу в офіс телекомпанії.

У 1998 р. проти І. Александрова порушувалася кримінальна справа за фактом образи честі та гідності народного депутата Олега Лещинського. І. Александров назвав О. Лещинського «горілчанам королем». За вироком місцевого суду І. Александрову було заборонено обіймати керівні посади у засобах масової інформації впродовж п'яти років. Справа була у 2000 р. закрита у зв'язку із відкликанням депутатом своєї заяви. Журналіст наполягав на скасуванні першого вироку суду, визнання прокуратурою своєї помилки та відшкодуванні моральних збитків. Справа І. Александрова знаходилася у Європейському суді з прав людини.

6 липня 2001 р. Мирослава Гонгадзе заявила в Парижі про необхідність створення міжнародної комісії з розслідування справи вбивства її чоловіка — Георгія Гонгадзе. Там вона перебувала в зв'язку із врученням їй премії Організації з безпеки і співробітництва у Європі, яку Георгію Гонгадзе за 2001 р. присудили по-смертно.

На прес-конференції були присутні координатор проектів організації «Репортери без кордонів» Алла Лазарева, доповідач Парламентської асамблеї Ради Європи Ханне Северінсен та два конгресмени США.

Перша декада липня 2001 р. Народний депутат України, голова Партії захисту інтересів селян України Іван Бокий опублікував у газеті «Сільські вісті» (2001 р. № 43) заяву у якій назвав розкрадачів банку «Україна».

10 липня 2001 р. На Дні Уряду у Верховній Раді України голова Держкомстату О. Осауленко повідомив про проведення впродовж 5—14 грудня 2001 р. Всеукраїнського перепису населення.

Кінець першої декади липня 2001 р. Згоріло 50 га сосняку у Рибальчанському лісництві. Знищено працю озеленювачів Олешківської піщаної арили. Пожежа мала найбільшу категорію складності. Вважають, що причиною був зумисний підпал.

10 липня 2001 р. Голова Центральної виборчої комісії М. Рябець заявив, що ЦВК не розглядатиме подання про реєстрацію ініціативних груп з проведення референдумів поки Конституційний суд не роз'яснить певні положення законодавства про референдум.

Представники Центрального штабу з підготовки і проведення Всеукраїнського референдуму заявили, що М. Рябець не може обіймати посаду голови ЦВК, оскільки є прислужником кримінального режиму.

Початок другої декади липня 2001 р. Парламентська фракція соціалістів і селян «Лівий центр» оприлюднила заяву з приводу вбивства журналіста Ігоря Александрова.

«Лівий центр» вимагав від президента і уряду припинення репресій, проведення об'єктивного розслідування вбивства І. Александрова, доведення до кінця слідства у справі вбивства Георгія Гонгадзе та не нагнітати істерію навколо публікацій Олега Єльцова.

Початок другої декади липня 2001 р. Голова Соціалістичної партії України О. Мороз повідомив, що Рада Форуму національного порятунку вирішила утворити неконкурентні виборчі блоки на основі опозиції.

Початок другої декади липня 2001 р. Лідер Українського народного руху Юрій Костенко не виключав можливості співробітництва правого блоку з блоком національно-демократичних сил Форуму національного порятунку.

Голова партії «Собор» Анатолій Матвієнко вважав пасткою пропозиції виборчого блоку партії «Регіони України», Народно-демократичної партії, Аграрної партії України, «Трудової України», адресовані Віктору Ющенку, щоб він очолив блок. А. Матвієнко заявив, що В. Ющенко не має права йти на вибори з тими, хто зрадив його під час прем'єрства.

Початок другої декади липня 2001 р. Директор Інституту політики Микола Томенко заявив, що у разі недемократичних парламентських виборів 2002 року Л. Кучма може бути обраний на третій президентський термін, тобто до листопада 2009 р.

Парламентська фракція Соціалістичної партії України вимагала від Президента України об'єктивного розслідування вбивства І. Александрова та доведення до кінця справи про Г. Гонгадзе.

Лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов пропонував створити парламентську комісію з розслідування факту загибелі журналіста Ігоря Александрова.

Початок другої декади липня 2001 р. Правоохоронці Вінниці затримали трьох вбивць голови правління Подільського братства біженців, одного із засновників Вінницької групи «Міжнародної адміністрації» «Україна-5» Ншимьюларм'ї Патріса. Він був вихідцем із Руанди. Вбили його із корисливих мотивів у під'їзді будинку, у якому він мешкав разом з дружиною та півторарічною донькою. Був випускником Вінницького медичного університету.

12 липня 2001 р. У ніч проти цього дня у під'їзді житлового будинку двоє невідомих побили заслуженого журналіста України Олега Величко. Журналіст потрапив до лікарні зі струсом мозку, ранами, двома зламаними ребрами. Журналіст вважав, що міліція упереджено ставиться до розслідування обставин його побиття.

Початок другої декади липня 2001 р. 17 дорослих та четверо дітей з м. Горняк отруїлися від вживання грибів, зібраних у лісозмузі на межі з Донецькою областю. Стан здоров'я був тяжким. Діти потрапили до реанімаційного відділення Дніпропетровської обласної дитячої клінічної лікарні, а дорослі — до лікарні № 4 м. Дніпропетровська.

13 липня 2001 р. Заступником Голови блоку «Форум національного порятунку» обрано голову Української народної партії «Собор» Анатолія Матвієнка. Керівником штабу обрано Олександра Турчинова.

Початок другої декади липня 2001 р. Парламентська фракція виборчого блоку Соціалістичної та Селянської партій «Лівий центр» оприлюднила заяву про те, що унікальні пам'ятки Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» перебувають під загрозою знищення.

У складі Національного заповідника було 25 тематичних музеїв, де знаходилося 383 тисячі пам'яток Середнього Придніпров'я, 1400 ікон XVI—XIX століть, 4 тисячі зразків українських рушників, 20 тисяч стародруків, 12 церковних споруд XI—XIX століть, 16 вітряків тощо.

Початок другої декади липня 2001 р. Утворено Форум національного порятунку — виборчий блок демократичної позиції. До нього ввійшли партії «Батьківщина», Українська народна партія «Собор», Українська республіканська партія, Українська консервативно-республіканська партія, Українська соціал-демократична партія, Патріотична партія України, Українська християнська демократична партія.

Очолила блок Юлія Тимошенко. Вона наголосила, що блок готовий до створення широкої коаліції демократичних сил, зокрема з блоком Олександра Мороза та Віктора Ющенка.

Форум національного порятунку планував на наступних парламентських виборах здобути «50 % + 1 % голосів виборців». Основна мета блоку — утворення парламентської більшості і дострокове усунення від влади Президента Леоніда Кучми.

З нагоди сьомої річниці перебування при владі Президента України Леоніда Кучми учасники Форуму національного порятунку вшанували хвилиною мовчання тих, хто загинув від тоталітаризму.

Початок другої декади липня 2001 р. Голова тимчасової слідчої комісії Верховної Ради з вивчення ситуації навколо банку «Україна» В. Король заявив, що банк «Україна» згубила безконтрольність. Ради акціонерів не збиралися впродовж двох років. Кредити, у т. ч. безпроцентні, банк видавав і у тих випадках, коли була очевидною неспоможність клієнтів їх повернути.

Початок другої декади липня 2001 р. Голова Адміністрації Президента України Володимир Литвин здійснив робочу поїздку до Москви. Зустрівся з Президентом Росії В. Путіним та головою адміністрації Президента Російської Федерації О. Волошиним.

Секретар Ради національної безпеки та оборони України Євген Марчук перебував у Москві. Під час зустрічі з Президентом Росії була практично вирішена проблема кордону між Росією та Україною, а також проблема Чорноморського флоту.

14 липня 2001 р. Керівники Генпрокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України спілкувалися із журналістами. Йшлося про перспективи розкриття злочинів, вчинених проти журналістів, передусім про вбивства Георгія Гонгадзе та Ігоря Александрова.

Друга декада липня 2001 р. Політолог Микола Томенко звернув увагу на те, що В. Ющенко не захотів об'єднуватися із силами, які проголосили гасло «Україна без Кучми», але також не підтримав сили з гаслом «Україна за Кучму». Праві партії підтримували 15,4 % населення, пропрезидентські — 12 %. Віктора Ющенко підтримували 32 % населення України.

Директор Інституту політики М. Томенко також зазначив, що 75,5 % українських громадян взяли б участь у Всеукраїнському референдумі за народною ініціативою щодо дострокового припинення повноважень Президента України Л. Кучми та зміни системи влади.

16 липня 2001 р. Національний банк України відкликав ліцензію банку «Україна». Розпочалася ліквідація цього банку. Голова Правління Національного банку України Володимир Стельмах заявив, що коштів Фонду гарантування вкладів вистачить для погашення 94 % від обсягів боргів банку перед вкладниками — фізичними особами.

Сума внесків населення становила 271 млн грн. Внески сільгоспвиробників сягали 80 млн грн. Близько 100 млн грн становили бюджетні кошти.

Друга декада липня 2001 р. Голова Всеукраїнської партії трудящих Леонід Вернигора заперечував можливість розколу профспілкового руху у зв'язку з очікуваним блокуванням ВПТ із Соцпартією України. Ідею блокування підтримували 4 феде-

рації та 10 галузевих центральних комітетів. Ще 10 членських організацій могли приєднатися до блоку.

Голова Соцпартії України О. Мороз виступав за те, щоб відновити профспілкам контролюючу функцію на рівні підприємств та держави.

17 липня 2001 р. О 0.30 поблизу села Плешивець Гадяцького району Полтавської області під час спроби крадіжки газоконденсату із свердловини Тимофіївського родовища виробничого об'єднання «Полтавагазвидобування» стався вибух. Виникла пожежа. Постраждали 5 чоловік. Вони дістали важкі опіки. Потерпілих госпіталізували до Гадяцької райлікарні. Аварійна бригада локалізувала пожежу о 01.55.

18 липня 2001 р. Об 11.20 стався напад на приміщення київського міського комітету Соціалістичної партії України на вулиці Грушевського, 28/2. Зловмисники заблокували вхідні двері та зірвали прапор Соцпартії України. Неповдалі знаходилися десятки міліціонерів, які очікували проїзду президентського кортежу.

18 липня 2001 р. На черговому пленарному засіданні Верховної Ради Автономної Республіки Крим ухвалено рішення про звільнення Сергія Куніцина з посади голови Ради міністрів АРК. За це рішення проголосували 55 депутатів з 80 зареєстрованих у залі.

Спікер парламенту Криму Леонід Грач повідомив, що на звільнення С. Куніцина вже отримано згоду Президента України Л. Кучми. С. Куніцин назвав рішення кримського парламенту «політичним фарсом». Президент Л. Кучма заявив, що не давав згоди на звільнення С. Куніцина. Це була вже третя спроба парламенту Криму усунути С. Куніцина з посади голови уряду.

18 липня 2001 р. Відбулося засідання ради виборчого блоку демократичної опозиції «Форум національного порятунку». Головувала Юлія Тимошенко. Було ухвалено рішення, що співробітництво ФНП з блоком В. Ющенка «Наша Україна» залягатиме від його політичної позиції.

Заплановано до середини серпня створити штабу блоку ФНП у всіх регіонах України.

Друга декада липня 2001 р. Прокуратура Автономної Республіки Крим знову порушила кримінальну справу за фактом загибелі у квітні 2000 року журналіста газети «Кримська правда», Владислава Рябчикова. В. Рябчиков загинув внаслідок наїзду на нього легкового автомобіля.

Друга декада липня 2001 р. Голова Національно-демократичної партії Валерій Пустовойтенко, голова Партії регіонів Микола Азаров, голова партії «Трудова Україна» Сергій Тигіпко та голова Аграрної партії Михайло Гладій підписали декларацію про наміри створити передвиборчий блок. Мета блоку — виграти парламентські вибори 2002 року і створити основу коаліційного блоку у Верховній Раді.

Друга декада липня 2001 р. Підпільний конвертаційний центр викрито у Києві. Центр діяв під виглядом товариств з обмеженою відповідальністю «Алмекс», «Солекс», «Торгмет» та «Рубін». Центр щодня переводив «у тінь» понад 500 тис. гривень.

Початок другої половини липня 2001 р. Колишній прем'єр-міністр України В. Ющенко заявив про початок формування виборчого блоку «Наша Україна». Голова Соцпартії України Олександр Мороз позитивно оцінив намір В. Ющенка створити блок «Наша Україна».

Друга декада липня 2001 р. Координатор допомоги новим незалежним державам Державного департаменту США Вільям Тейлор заявив під час пресконференції, що якомога швидше розв'язання справ Г. Гонгадзе та І. Олександрова є важливим для утвердження європейських стандартів верховенства права в Україні.

Кінець другої декади липня 2001 р. Голова Верховного Суду України Віталій Федорович Бойко влаштував пресс-конференцію, на якій йшлося про перші проміжні результати судової реформи в Україні.

20 липня 2001 р. Увечері двоє невідомих жорстоко побили правозахисника Богдана Чорномаза біля дверей його власної квартири у м. Умань. Потерпілому завдано ушкоджень середньої ступені тяжкості. Міліція і швидка допомога приїхали за дві години після виклику.

22 липня 2001 р. В Миколаєвській області сталося дві великі лісові пожежі. Знищено 1200 га хвойних насаджень у природно-ландшафтному заповіднику «Кінбурнська коса» і Голіцинівському лісі під Миколаєвом. Згоріли кілька будинків у дачному селищі. Була суха та спекотна погода, сильні пориви вітру. Незагашені багаття або кинуті недопалки розглядалися як причини пожеж.

Початок третьої декади липня 2001 р. Неподалік Севастополя в районі урочища Аяя вигоріло понад 50 га лісу, у тому числі дерев реліктових пород. Вранці 22 липня вогонь вдалося вгамувати. Але в другій половині дня виникали нові осередки пожежі, переважно на важкодоступній гірській території.

23 липня 2001 р. Вранці у Києві невідомі обстріляли з дрібнокаліберної зброї двері квартири депутата Анатолія Даманського (фракція Компартії України). Здійснено кілька пострілів у двері. Пістолет було кинуте на сходовому майданчику. Ніхто не потерпів. Будинок на вулиці П. Тичини, де стався цей випадок, знаходився під охороною, але черговий нічого не помітив підозрілого.

Третя декада липня 2001 р. За двадцять днів місяця на Вінничині викрадено з ліній електропередач 30 км алюмінієвого дроту. Було припинено електропостачання ряду споживачів з Чечельницького, Піщанського, Шаргородського та Могилів-Подільського районів. З початку року загалом по області викрадено понад 400 кілометрів дроту, десятки тонн трансформаторного масла і металевих конструкцій, розукомплектовано багато трансформаторів, знято з опор сотні траверс та ізоляторів. Діяли організовані групи. Мали відповідну техніку

Зловмисники переплавлювали алюмінієвий дріт, а потім здавали його в металобрухт.

23 липня 2001 р. Колишньому прем'єр-міністру України Павлу Лазаренку управління прокурора Північного округу Каліфорнії висунуло звинувачення у шахрайстві з використання електронних засобів комунікацій.

П. Лазаренко перебував під слідством у федеральній в'язниці неподалік Сан-Франциско на підставі обвинувачення у «відмиванні» 114 млн доларів, викрадених під час державної служби в Україні. В офіційному обвинуваченні П. Лазаренко було 53 пункти. Загальна сума викрадених коштів сягала 320 млн доларів. Гроші були перераховані до США через рахунки підставних фірм, зареєстрованих у Швейцарії та Антігуа.

За кожен пункт обвинувачення 48-річному П. Лазаренку загрожувало 20-річне ув'язнення і штраф, який вдвічі перевищував суму відмитих грошей.

24 липня 2001 р. Президент України Л. Кучма і голова КНР Цзян Цземінь підписали спільну декларацію про дружбу і всебічне співробітництво України і КНР. Сталося це під час візиту керівника Китаю до України.

24 серпня 2001 р. Близько 16.00 у Борзнянському районі Чернігівської області на станції Пліски Південно-Західної залізниці сталася залізнична аварія. Пасажирський поїзд Київ-Акмала зіткнувся з рухомою платформою ВПРС-500 (виправочно-підбивочна рихтувальна станція). Платформа рухалася на червоне світло світлофора. У десяти вагонах поїзда перебувало 600 пасажирів, а на платформі — 4 особи. Загинули машиніст і два робітники залізниці, госпіталізовано вісім осіб. Сімнадцятьом пасажирам медичну допомогу було подано на місці.

Під час аварії з колії було скинуто рухому платформу та першу секцію електровоза. Друга секція електровоза та перший вагон поїзда згоріли повністю. Другий вагон згорів частково.

Третя декада липня 2001 р. Українська народна партія «Собор» і виборчий блок «Форум національного порятунку» організували просвітницько-спортивну експедицію «Соборна Україна». Експедиція присвячувалося десятій річниці незалежності України та 800-річчю від дня народження князя Данила Романовича.

Стартувала експедиція у м. Хелм (Польща). У соборі Пресвятої Богородиці 1264 року поховано князя Данила. У XIII столітті Хелм певний час був столицею Галицько-Волинської держави.

Учасники експедиції поклали у Хелмі квіти до меморіальної дошки на бузину, у якому народився Михайло Грушевський... Квіти було покладено на могилу першого глави уряду Української Народної Республіки Пилипа Пилипчука.

Маршрут експедиції: Хелм-Заліщики (велосипедами); Заліщики-Хотин (байдарками по Дністру); Хотин-Кам'янець-Подільський (марафонський пробіг).

Третя декада 2001 р. У Каховці були десятки «Таврійські ігри». Вони відбувалися під патронатом президента України Л. Кучми.

Третя декада липня 2001 р. Всі пляжі Одеси закрито для купання. Причина — перевищення норм бактеріального забруднення води. Закрито також всі пляжі Миколаїва.

Третя декада липня 2001 р. У восьми областях України урагани, зливи та шквали спричинили руйнування і знеструмлення населених пунктів. На Закарпатті внаслідок дощів вийшли з берегів річки.

Третя декада липня 2001 р. Голова підкомітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Олександр Жир після зустрічей у США з колишнім працівником Держохорони М. Мельниченком заявив, що М. Мельниченко хоче виступити у Верховній Раді і викласти матеріали наявних у нього записів.

М. Мельниченко готовий до застосування детектора брехні. Він вже розшифрував близько половини записів.

Третя декада липня 2001 р. Впродовж двох днів на Тернопільщині випала півмісячна норма дощу. Знеструмлено 234 села.

Третя декада липня 2001 р. Сарана поширилася на 1200 га земель Нижньогірського, Роздольненського, Первомайського районів та під Севастополем. Сарана охопила вигони, гірські схили та лісосмуги. Сільськогосподарські культури не було пошкоджено. Хімікатами вже було оприскано 500 гектарів.

Третя декада липня 2001 р. В Україні з ініціативи Організації Об'єднаних Націй перебувала місія з проблем Чорнобиля. Місію очолював Патрік Грей, директор Оксфордського екологічного центру (США).

Завдання місії — оцінити вплив на соціальному плані в зоні відчуження.

На думку П. Грея потрібно було віднайти 70 млн доларів для конкретної допомоги людям, які проживають в зоні лиха. Досі допомога чорнобильцям була не ефективна — гроші різних проектів та фондів зникали наче у прірві.

Третя декада липня 2001 р. Група народних депутатів надіслала президенту України Л. Кучмі запит про перевірку діяльності Державного управління справами за період 1999—2001 рр. та доцільності, правомірності і економічної ефективності передачі йому в утримання 86 господарчих об'єктів державної власності.

Депутати рекомендували главі держави усунути з посади керівника Державного управління справами Юрія Дагаєва. Депутати стверджували, що установа вела свою діяльність за своїми власними законами, а не за законами України.

Третя декада липня 2001 р. Чернігівський обласний суд ухвалив вирок у справі Валентина Булакова та Юрія Петровського. Їх звинувачували у підготовці державного перевороту та зміни конституційного ладу в Україні, захоплення Чорнобильської АЕС, підриву гребель Київського водосховища, викрадення президента України.

В. Булаков свою вину визнав. Його засуджено до 3 років умовно. Ю. Петровського засуджено до 6 років позбавлення волі з відбуттям покарання у виправно-трудовай колонії. Його позбавлено військового звання майора. Ю. Петровський — член Спілки радянських офіцерів України.

Третя декада липня 2001 р. Глава Адміністрації президента України В. Литвин зустрівся з радником президента США з питань національної безпеки Кондолізою Райс. Після зустрічей В. Литвин заявив про збіг поглядів з ключових питань в українсько-американських відносинах.

Третя декада липня 2001 р. Заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань бюджету Євген Жовтяк заявив, що призначення указом президента від 24 липня тринадцяти державних секретарів міністерств є намаганням Л. Кучми проконтролювати хід парламентських виборів і забезпечити незмінність нинішньої корумпованої влади.

Третя декада липня 2001 р. Лідер блоку Форум національного порятунку Ю. Тимошенко заявила, що можливість підтримки Форумом національного порятунку на виборах Віктора Ющенка залежить від того, які сили увійдуть до його виборчого блоку. Ю. Тимошенко зазначила, що консультації з В. Ющенком тривають постійно.

29 липня 2001 р. Мер Москви Юрій Лужков після відвідин Севастополя разом з президентом України Л. Кучмою та президентом Росії В. Путіним брав участь у святкуванні Дня Військово-Морського Флоту Російської Федерації. Мер припустився недружніх висловлювань на адресу України. Міністерство закордонних справ України забажало від російської сторони пояснень.

Кінець липня 2001 р. Перед початком церемонії освячення і підняття хреста на Собор Святого Володимира в Херсонесі (Севастополь) президент України Л. Кучма висловився за досягнення згоди серед християн. У церемонії брав участь і президент Росії В. Путін. Він відзначив, що з Херсонеса почалося православ'я.

Кінець липня 2001 р. Заступник голови партії «Реформи і порядок» Сергій Соболєв заявив, що призначення Олександра Белова замість Валерія Пустовойтенка секретарем Всеукраїнської політичної ради при президентові України є свідченням потреби Л. Кучми у кишенькових партіях для використання їх у політичній грі. О. Белов був невідомим в середовищі професійних політиків.

Кінець липня 2001 р. В ТОВ «Світанок» (с. Червоне Яготинського району Київської області) загинуло 4 коней і 29 голів великої рогатої худоби. Вимушено доріzano 4 голови великої рогатої худоби. Діагноз — сибірка.

Вогнищем інфекції міг стати скотомогильник. Протягом 1937—1988 років у Червоному було 22 випадку спалаху сибірки.

Кінець липня 2001 р. На могилі співака, народного артиста СРСР Анатолія Солов'яненка в с. Козин (Київська обл., Обухівський р-н) відкрито йому пам'ятник. На відкритті були його вдова і син, численні шанувальники, міністр культури і мистецтва України Юрій Богущкий, Київський міський голова Олександр Омельченко. Автори пам'ятника — Михайло Ратай та В'ячеслав Дормідонтов.

Пам'ятник виготовлено з граніту. Він — копія бронзового пам'ятника, якого мали встановити 25 вересня 2001 р. (в день народження співака) біля будинку в Києві на вулиці Інститутській, де жив А. Солов'яненко.

Кінець липня 2001 р. Ініціатори проведення Всеукраїнського референдуму щодо висловлення недовіри президентові України Л. Кучмі подали судовий позов до Львівського міського голови Василя Куйбиди, секретаря Львівської міської ради Василя Білоуса. Ці посадовці не передали до Центральної виборчої комісії України документи щодо проведення референдуму. Зволікання посадовці мотивували допущеними у документах формальними помилками.

Кінець липня 2001 р. Член парламентської фракції Компартії України Георгій Крючков заявив, що повідомлення окремих засобів масової інформації про включення до виборчого списку Компартії на парламентських виборах 2002 року призвища генпрокурора України М. Потебенька є провокацією.

1 серпня 2001 р. У Києві знижено ціни на хліб.

Початок серпня 2001 р. Український центр боротьби зі СНІДом Міністерства охорони здоров'я України повідомляв, що в Україні зареєстровано 38 637 ВІЛ-інфікованих, поміж них — 2 тис дітей. 2332 особи хворіли на СНІД. 1,2 тис дорослих та 40 дітей вже померли від хвороби.

Початок серпня 2001 р. Служба безпеки України закликала керівників підприємств та організацій посилити антивірусний захист інформації у зв'язку з появою в електронній мережі «Укрнет» вірусу Sirkam. Його важко було виявити в автоматичному режимі, оскільки вкладений у лист файл щоразу мав іншу назву і довжину.

3 серпня 2001 р. Вранці в районі столичного ринку «Лісовий» було затримано осіб, які продавали конину, заражену сибіркою. Про це повідомив на апаратній нараді Київський міський голова О. Омельченко. Коні були викрадені в одному з сіл Яготинського району Київської області.

Початок першої декади серпня 2001 р. Перший заступник голови Харківської облдержадміністрації Микола Безуглий заявив, що керівництво Харківської області занепокоєно дестабілізацією місцевого ринку зерна. Дестабілізацію спричинила позабіржова торгівля. Виявлені факти продажу великих партій хліба за ціною 400—500 грн за тонну. За даними ж Національної асоціації бірж України пшениця 3 класу коштувала 630—650 грн за тонну.

Перша декада серпня 2001 р. У Лас-Вегасі був боксерський бій між Володимиром Кличком та 28-річним американцем Чарлзом Шаффордом. В. Кличко вдруге захищав чемпіонське звання за версією WBO. Переміг В. Кличко.

5 серпня 2001 р. По обіді у ряді районів Львівської області розгулялася гроза із зливою. Понад 20 сіл залишилися без електропостачання. Пошкоджено посіви, повалено дерева, залито водою поля. Найбільше постраждали Яворівський, Городоцький, Перемишлянський та Радохівський райони.

Перша декада серпня 2001 р. Киянка Жанна Пінтусевич-Блок виборола золоту медаль на жіночій стометрівці. Її результат — 10,82 секунди. Це сталося на VIII чемпіонаті світу з легкої атлетики у канадському місті Едмонтон. Киянка на три сотих секунди випередила американку Меріон Джонс-дворазово олімпійську чемпіонку і чемпіонку світу.

6 серпня 2001 р. В центральному офісі Промінвестбанку у Києві відбулася презентація початку виплат компенсації остарбайтерам. Чотирнадцятьом киянам компенсацію вручили голова українського фонду «Взаєморозуміння і примирення» І. Лушніков та німецького фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» М. Янсен.

Перша декада серпня 2001 р. Київський міський голова О. Омельченко підписав розпорядження про новий районний поділ Києва.

6 серпня 2001 р. Вранці поблизу будинку Донецької обласної державної адміністрації робітниця донецького готелю «Турист» мати-одиначка Віра Журба прикувала себе ланцюгом до дерева. Погрожувала самоспаленням, оголосила голодуван-

ня. Вимагала виплати чесно зароблених грошей за всі переробітки, сумісництва, збільшені обсяги праці з 1996 року на суму 13 140 грн.

Перша декада серпня 2001 р. Біля свого гаража на околиці Черкас вдень на очах у перехожих застрелено місцевого бізнесмена. Він дістав п'ять кульових поранень. Бізнесмен спробував від куль сховатися серед дітей, які гралися неподалік. Це не зупинило нападника. Він смертельно поранив 12-річну дівчинку.

Перша декада серпня 2001 р. Народний депутат України, колишній керівник компанії «Нафтогаз України» Ігор Бакай стверджував, що глава Державної податкової адміністрації Микола Азаров клопотав перед ним про продаж газети «Сегодня».

Перша декада серпня 2001 р. Заступник голови Організації українських націоналістів Василь Гищук заявив на прес-конференції, що не відповідають дійсності повідомлення деяких засобів масової інформації про критичне ставлення ОУН до Форуму національного порядку. В. Гищук вважає, що спроби дискредитації ОУН виходять з оточення президента України.

6—8 серпня 2001 р. У м. Іллічівськ Одеської області відбувалися збори голів міст, які входили до Асоціації міст України.

До зборів зверталася громадська рада територіальної громади міста Васильків з проханням підтримати рішення Верховної Ради України про неможливість подальшого перебування на посаді голови Київської облдержадміністрації Анатолія Засухи.

Перша декада серпня 2001 р. Києво-Святошинський місцевий суд Київської області, розглядаючи скаргу адвоката керівників корпорації «Єдині енергетичні системи України» Олександра Тимошенка і Валерія Фальковича на санкцію генерального прокурора України Михайла Потебенька від 27 червня 2001 р. про продовження терміну утримання їх під вартою, ухвалив рішення про негайне звільнення О. Тимошенка і В. Фальковича. Їх взяли на поруки 22 народних депутати України. 9 серпня О. Тимошенка і В. Фальковича було звільнено відповідно з Житомирського і Лук'янівського СІЗО.

7 серпня 2001 р. В ніч на цей день на подвір'ї власного будинку в Одесі застрелено полковника Служби безпеки України Євгена Задорожного. Він очолював в Одеському облуправлінні СБУ відділ, який боровся із корупцією.

Правоохоронні органи не виключали, що вбивство Є. Задорожного пов'язано із втечею із СІЗО СБУ колишнього капітана міліції Олега Якименка. Полковника вбили на 51-ому році життя.

7 серпня 2001 р. Народний депутат Тарас Чорновіл — син загиблого 25 березня 1999 року лідера Народного руху України В'ячеслава Чорновола висловив переконання про те, що його батька було вбито.

Т. Чорновіл позитивно оцінив поновлення розслідування обставин загибелі його батька.

Кінець першої декади серпня 2001 р. Генеральна прокуратура Росії надіслала до Генеральної прокуратури України кримінальну справу, у якій колишній віцепрем'єр-міністр України Ю. Тимошенко та її чоловік Олександр Тимошенко звинувачувалися у порушенні митного законодавства — спробі вивезти у липні 1995 року через московський аеропорт «Внуково» 100 тисяч доларів у ручному багажі Юлії Тимошенко.

Початок другої декади серпня 2001 р. В Одесі затримано особу, яку підозрювали у вбивстві полковника Служби безпеки України Євгена Задорожного. Про це повідомив заступник голови Одеської обласної державної адміністрації Микола Пиндюк.

Перша половина серпня 2001 р. Троє невідомих в масках, вдерлись опівночі до будинку голови правління ВАТ «Агрофірма «Шабон» Білгород-Дністровського району Одеської області Василя Усаченка і завдали йому близько тридцяти ножових ран. Дружину — Тетяну Юрїївну жорстоко побили. «Швидка допомога» з приїздом не забарилася, але В. Усаченко від ран помер. Вбивство, вочевидь, готували завчасно, — напередодні загинула собака В. Усаченка. Зловмисники добре знали садибу і будинок Усаченків.

13 серпня 2001 р. Співробітники Управління з питань боротьби з організованою злочинністю Львівського обласного управління внутрішніх справ затримали групу лікарів. Вони займалися незаконним продажем людських органів. Згодом голова Львівської адміністрації Михайло Гладій заявив, що «справа львівських лікарів» може бути політичною провокацією. Головний лікар Львівської обласної клінічної лікарні Богдан Кривко вважав «справу лікарів» низькопробним трилером.

14 серпня 2001 р. Оприлюднено деталі розмови президента України Л. Кучми з бізнесменом Олександром Жуковим. Згодом цей бізнесмен звинувачувався у причетності до незаконної торгівлі зброєю. Народний депутат України Віктор Шишкін нагадав, що газета «Вечірній Нью-Йорк» у зв'язку з незаконною торгівлею зброєю згадувала прізвища мера Одеси Руслана Боделана, народних депутатів Андрія Деркача, Олександра Волкова і бізнесмена Олександра Жукова.

Середина серпня 2001 р. Народний депутат України Григорій Омельченко стверджував, що має документи про те, що колишній прем'єр-міністр України П. Лазаренко дав президенту України Л. Кучмі хабара на суму 3,7 млн грн. Ці гроші надійшли до статутного фонду сімейної фірми «Київстар» з банку Антігуа, яким володів П. Лазаренко. Власник «Київстар» — Юрій Туманов. Він — рідний брат дружини президента. У «Київстар» працювала і дочка президента — Олена.

Г. Омельченко повідомив про виявлення у США валютного рахунку народного депутата Віктора Пінчука. Через цей рахунок відмивалися «брудні гроші».

15 серпня 2001 р. Голова Партії захисту інтересів селян України, народний депутат України Іван Бокий передав у Міністерство юстиції України передбачені законом документи для реєстрації партії.

Партія збрала на свою підтримку 23 587 підписів громадян України.

Друга декада серпня 2001 р. У селах Серника та Дубрівськ Зарічненського району на Рівненщині у забитих на м'ясо бичках було виявлено збудника сибірки. 13 серпня у приватному господарстві с. Юрковці Немирівського району Вінницької області зареєстровано захворювання корови на сибірку.

Сибірка виявлена і у бичка, забитого у відгодівельному господарстві «Росія», що у селі Стара Петрівка Бердянського р-ну Запорізької області. У цьому селі захворювань на сибірку не було вже 6 років.

Друга декада серпня 2001 р. Організація «Хартія-4» закликала журналістів інформувати її про утиски журналістів, які виникають у зв'язку з їхньою професійною діяльністю.

Друга декада серпня 2001 р. Редактор телерадіокомпанії TOP (м. Слов'янськ Донецької обл.) Тетяна Петух повідомила, що після загибелі директора Ігоря Александрова діяльність компанії практично паралізована.

Друга декада серпня 2001 р. Голова Служби безпеки України Володимир Радченко, виступаючи у Сімферополі на відкритті нового приміщення поліклініки Головного управління СБУ в Автономній Республіці Крим, заявив що в Україні є кілька журналістів, які працюють в зоні особливого ризику, але не погоджуються на захист, в тому числі й фізичний.

Друга декада серпня 2001 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Юрій Кармазін направив подання генеральному прокурору Михайлу Потебеньку про створення і функціонування всеукраїнського благодійного фонду «Професіонал», якому Державна податкова адміністрація надала пріоритетне право реалізації конфіскованих матеріальних цінностей.

Друга декада серпня 2001 р. Начальник прес-центру міліції Львівської області майор міліції Ігор Костенний повідомив про те, що підозрюються три лікарі обласної клінічної лікарні у незаконному видаленні, а потім трансплантації нирок. Нирки вирізали у потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах. Потім нирки продавали у сусідні області — Чернівецьку, Закарпатську та Івано-Франківську.

Вартість кожної оборудки складала 4 тис. доларів (за іншою версією — 10 тис. доларів).

Друга декада серпня 2001 р. Кримські журналісти Олена Рожен — шеф-редактор програми «12 хвилин новин» державної телерадіокомпанії «Крим» та Лілія Буджурова — голова Асоціації вільних журналістів Криму звернулися до начальника Головного управління Служби безпеки України в Криму з клопотанням про захист власного життя. Виконуючий обов'язки віце-прем'єр-міністра Ради міністрів Криму Володимир Путеров викликав О. Рожен у зв'язку її матеріалам про прес-конференцію першого заступника міністра внутрішніх справ України Михайла Корнієнка. В Путеров погрожував їй та Л. Буджуровій.

Друга декада серпня 2001 р. Голова Львівської обласної організації Національної спілки журналістів України Степан Курпіль повідомив, що львівські чиновники відмовилися допустити кандидатуру Георгія Гонгадзе на здобуття премії (посмертно) в галузі журналістики та публіцистики імені В'ячеслава Чорновола.

Друга декада серпня 2001 р. Генеральний прокурор України Михайло Потебенько заявив в інтерв'ю газеті «Дзеркало недели», що вбивство Вадима Гетьмана і Євгена Щербаня розкриті і злочинці заарештовані. М. Потебенько стверджував, що убивства замовив колишній прем'єр-міністр України Павло Лазаренко.

18 серпня 2001 р. У Національному палаці «Україна» відкрився III Всесвітній форум українців.

Представники УНА-УНСО, Української консервативно-республіканської партії. Комітету захисту політв'язнів пікетували палац. Ця акція Форуму національного порятунку, у якій взяли участь півтори тисячі чоловік, мала метою звернути увагу українців всього світу, що впродовж 10 років незалежності Україна не стала незалежною державою. Учасники акції вимагали надати слово на форумі колишньому прем'єр-міністру В. Ющенку, лідеру партії «Батьківщина» Ю. Тимошенко, народному депутату Л. Лук'яненку.

Український народний рух проводив неподалік палацу «Україна» свою акцію. Рух вимагав звільнення з ув'язнення активіста Леоніда Ковальчука.

18—20 серпня 2001 р. У Києві відбувся III Всесвітній форум Українців. У ньому взяли участь 300 делегатів 42 країн. Делегатами були й 300 громадян з усіх регіонів України. Було чимало гостей. На фестиваль мистецтв з'їхалося 750 українців з далекого і близького зарубіжжя, — представників східної та західної діаспори.

Форум проводився під патронатом Президента України Л. Кучми. Він вважався головою Оргкомітету. Президент відкрив і вів перше пленарне засідання і виступив з великою промовою.

19 серпня 2001 р. Близько десятої години на донецькій шахті ім. Олександра Засядька на глибині 1250 м вибухнула суміш метану та вугільного пилу і спалахнула пожежа. На час вибуху у шахті працювало близько тисячі чоловік. У горизонтах,

уражених вибухом, перебувало 250 гірників. Кілька десятків гірників було заблоковано завалами. 36 гірників загинуло. 28 гірників госпіталізовано.

На шахті працювали загони рятувальників з Донецької, Луганської та Дніпропетровської областей.

До Донецька прибув Президент України Л. Кучма. Його супроводжував Олег Дубина — перший віце-прем'єр-міністр, голова урядової комісії з розслідування причин трагедії.

Впродовж п'яти останніх років ця трагедія була у Донецьку четвертою, яку класифікували як загальнодержавну.

20 серпня 2001 р. На житловому масиві «Троєщина» (Київ) закладено Всеукраїнський парк пам'яті борців за свободу і незалежність України. Парк створювався на честь 10-річчя незалежності України. Передбачалося, що парк займе 120 гектарів та стане одним з найбільших парків Європи. Знаходиться парк на березі річки Десна.

Президент України Л. Кучма та Київський міський голова О. Омельченко посадили у парку дві туї.

20 серпня 2001 р. На засіданні ради Форуму національного порятунку ухвалено «Маніфест демократичних сил України». Закликалося до будівництва справді незалежної та вільної України.

20 серпня 2001 р. На Всеукраїнському форумі українців звернення до Л. Кучми виголосив колишній політв'язень Левко Лук'яненко. Л. Лук'яненко захопив трибуну самовільно.

Л. Кучма своєю появу на форумі обумовив відсутністю на ньому Юлії Тимошенко.

Поміж іноземних гостей були: Президент Росії В. Путін, Президент Польщі О. Квасневський, Президент Македонії Б. Трайковський, заступник держсекретаря США Елізабет Джонс, сенатор США Р. Лугар, депутат канадського парламенту Уолтер Ластівка.

21 серпня 2001 р. У Києві у приміщенні Брокбізнесбанку Голова Австрійського Фонду примирення, миру та співробітництва Людвіг Штайнер і Голова Українського Фонду «Взаєморозуміння і примирення» І. Лушніков вручили компенсаційні виплати першим п'ятнадцяти громадянам України.

Згідно із законом Австрії від 27 листопада 2000 року на виплату українським остарбайтерам виділено 1 080 000 000 австрійських шилінгів. На компенсацію претендували майже 40 тис. громадян України.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Генеральний секретар Ради Європи Вальтер Швіммер висловив шире співчуття сім'ям і родичам загиблих та поранених під час вибуху на шахті ім. Засядька.

Початок третьої декади серпня 2001 р. У Дніпропетровську підписано декларацію про утворення регіонального виборчого блоку. До його складу ввійшли обласні організації Народно-демократичної партії України, Аграрної партії України, партії «Трудова Україна» та Партії регіонів.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Директор інституту політики Микола Томенко заявив, що властями вже практично завершено підготовку плану дискредитації колишнього прем'єр-міністра В. Ющенка як політика та лідера блоку «Наша Україна».

Початок третьої декади серпня 2001 р. Голова незалежної профспілки гірників України Михайло Волинець вважав винним керівника шахти ім. Засядька у трагедії, яка там сталася. У минулому М. Волинець був гірничим інженером.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Трагедія на шахті ім. Засядька змінила плани опозиції. Відмінені більшість акцій, запланованих опозицією з нагоди 10-ї

річниці незалежності України. Зокрема, 20 серпня ухвалено рішення не проводити розважальні акції в ніч з 23 на 24 серпня та 24 серпня.

Початок третьої декади серпня 2001 р. Партія «Батьківщина» запропонувала відмінити фінансові акції, присвячені 10-й річниці незалежності України, а зокномлені кошти перерахувати родичам шахтарів, які загинули і були поранені під час аварії на шахті ім. Засядька.

23 серпня 2001 р. З 13.00 до 15.00 відбувалося пікетування опозицією національного палацу «Україна», де влада святкувала 10-річчя незалежності України. Гасло пікетування: «Відлітай, Кучмо! Без тебе набагато краще!»

Третя декада серпня 2001 р. У Києві святкувалося 950-річчя заснування Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври. Святкові відправи відбулися у всіх православних храмах.

Президент України Л. Кучма, голова Верховної Ради України І. Плющ, віцепрем'єр-міністр Володимир Семиноженко, київський міський голова Олександр Омельченко відвідали Андріївську церкву (Українська Автокефальна Православна Церква), Володимирський собор (Українська Православна Церква Київського Патріархату), Києво-Печерську Лавру (Українська Православна Церква Московського Патріархату).

У Національній опері відбулися урочисті збори і святковий концерт.

На Софіївському майдані відбулося віче, організоване активістами Українського Народного Руху, Української Республіканської партії, Народної партії «Собор» та ряду інших організацій.

Потім активісти пікетували Національну оперу, де відбувалися організовані властями урочистості.

Третя декада серпня 2001 р. Президент України Л. Кучма присвоїв звання «Герой України»:

1. Австрову-Шумілову Генадію Костянтиновичу — генеральному директору холдингової компанії «Ровенькиантрацит» (Луганська обл.).

2. Березняку Євгену Степановичу — розвіднику (майор «Вихор»).

3. Козявкіну Володимирі Іллічу — директору Інституту проблем медичної реабілітації та центру «Еліта» (м. Трускавець, Львівської обл.).

4. Кравчуку Леоніду Макаровичу — народному депутату України.

5. Омельченку Олександрю Олександровичу — голові Київської міськдержадміністрації, Київському міському голові.

6. Плющу Івану Степановичу — голові Верховної Ради України.

7. Прошкуратовій Тамарі Сергіївні — вчительці Драбівської загальноосвітньої школи (Черкаської обл.).

8. Тішкову Юрію Михайловичу — військовому льотчику-випробувачу, генерал-майору.

9. Трелеву Сергію Васильовичу — бригадиру прохідників державного АТ «Шахта ім. Сташкова» (Дніпропетровська обл.).

24 серпня 2001 р. Відкрито монумент незалежності України (Мати — берегиня, Оранта, «Христинка») на Майдані Незалежності у Києві. Він є 50-метровою колоною з білого каменю. На ній — 12-метрова бронзова скульптура.

Урочисті збори в Національному палаці «Україна» почалися з внесенням Державного прапора. Потім на сцені з'явився Президент України Л. Кучма у супроводі дівчаток та хлопчиків, народжених 24 серпня 1991 р. Президент виголосив годинну промову.

24 серпня 2001 р. У Києві на Хрещатику відбувся військовий парад з нагоди 10-ї річниці незалежності України. У параді взяли участь 19 піших колон, 173 бойові

машини, 142 літаки та вертольоти, танки Т-84, елітні підрозділи президентського полку особливого призначення тощо.

Третя декада серпня 2001 р. Опозиція провела пікетування Національного палацу «Україна», молебень біля могили патріарха Володимира на Софіївському майдані, покладання квітів до пам'ятників Тарасу Шевченку, Михайлові Грушевському, Олені Телізі, Олексі Тихому, Василю Стусу, В'ячеславу Чорноволу, а також полеглим під Крутами.

У Бикивні під Києвом вшанували пам'ять жертв сталінського терору. У Київській філармонії були урочистості з нагоди 950-річчя Києво-Печерської Лаври.

Третя декада серпня 2001 р. Колишній народний депутат України Валерій Івасюк, який отримав 2 місяці тому політичний притулок у Великій Британії заявив, що в Росії розроблено спецоперацію під час якої планується вбити народного депутата України, члена делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Ради Європи Сергія Головатого і дискредитувати США в очах громадян України причетністю до його смерті.

27 серпня 2001 р. Число жертв на шахті ім. Засядька (Донецьк) сягнуло 54, — в опіковому центрі Донецького інституту невідкладної терапії померло ще два гірники.

29 серпня 2001 р. У Києві відбувся круглий стіл «Вибори в Україні: європейський вибір». Стіл організувала громадська організація Комітет виборців України. Обговорювалися висновки і рекомендації Організації з безпеки і співробітництва у Європі за результатами парламентських (1998 р.) та президентських (1999 р.) виборів в Україні.

30 серпня 2001 р. На шахті «Красноармійська Західна» (Донецька область) сталася аварія. На глибині 500 метрів о 4.45 обрушилося 10 метрів покрівлі. За завалом залишилося 6 шахтарів. Всі живі.

30 серпня 2001 р. Заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, народний депутат України Ігор Пилипчук засудив дії правоохоронців, які розповсюдили інформацію до вироку суду чи до пред'явлення львівським лікарям звинувачень.

31 серпня 2001 р. Помер ще один гірник, травмований 19 серпня під час вибуху на шахті ім. Засядька. Число загиблих сягнуло 55. В опіковому центрі Донецька перебувало 27 потерпілих шахтарів.

Пожежа на шахті тривала.

31 серпня 2001 р. На шахті «Красноармійська Західна» ТОВ «Вугільна компанія» (Донецька обл.) із-за завалу, що стався на глибині 500 метрів піднято на поверхню шістьох гірників. Вони перебували за завалом 20 годин, але залишилися цілими і здоровими.

Кінець серпня 2001 р. У Луганську побито співробітника телекомпанії «Ефір-1» Олексія Мовсеняна. Дістав тяжку черепно-мозкову травму. О. Мовсенян був активним учасником перевороту в Луганському міськвиконкомі, — тоді в будинок не пускали Анатолія Ягоферова.

Міліція затримала підозрюваного у побитті О. Мовсеняна. Ним виявився 18-річний студент одного з луганських вузів.

Кінець серпня 2001 р. Син загиблого директора телекомпанії «ГОР» Ігоря Олександрова — Олексій, вважав, що убивство його батька спланували «дуже серйозні люди».

Початок вересня 2001 р. Генеральний секретар «Репортери без кордонів» Роберт Менар у листі президенту України Леоніду Кучмі заявив, що ніде у Європі немає такого насильства над журналістами як в Україні.

Початок вересня 2001 р. З 600 шкіл Криму лише 4 були україномовними.

Початок вересня 2001 р. Парламентська фракція соціалістів і селян України «Лівий центр» виступила із заявою про те, що продовольча безпека держави під загрозою. У заяві зазначалося, що задекларована кількість зібраного зерна явно завищена, 80 відсотків зерна явно-фуражне. Страшна посуха липня—серпня загострили продовольчу проблему.

4 вересня 2001 р. Розпочала роботу восьма сесія Верховної Ради України третього скликання.

7 вересня 2001 р. Голова Київської обласної державної адміністрації Анатолій Засуха склав із себе повноваження голови Київської обласної ради.

Новим головою обрано Миколу Баранюка — першого заступника голови Київської обласної держадміністрації.

Перша декада вересня 2001 р. Депутати Євген Жовтяк та Віталій Шевченко заявляли про ймовірну причетність Анатолія і Тетяни Засух до вбивства колишнього мера Василькова В. Рожкова. Вимагали звільнити політ'язня Леоніда Ковальчука, кримінальну справу проти якого, як вони твердили, сфабриковано за ініціативою Тетяни Засухи.

Перша декада вересня 2001 р. Три виборчі блоки України з Дніпропетровської області, — «Наша Україна», Форум національного порятунку і блок Олександра Мороза уклали угоду про спільні дії на виборах до місцевих органів влади у 2002 році.

Перша декада вересня 2001 р. Міжнародна організація «Група фінансових дій» вперше включила Україну до переліку країн, яких звинувачували у сприянні відмиванням грошей, отриманих злочинним шляхом. Банківські операції, пов'язані з Україною мали перевірятися ретельніше.

Перша декада вересня 2001 р. Місто Кролевець (Сумська обл.) святкувало 400-річчя свого заснування.

Початок другої декади вересня 2001 р. Президент України Л. Кучма надіслав співчуття президенту США Джорджу Бушу з приводу трагедії, вчиненої терористами 11 вересня 2001 р.

Початок другої декади вересня 2001 р. Україна як член Ради Безпеки ООН виступила з ініціативою термінового скликання засідання Ради Безпеки ООН для координації дій міжнародного співтовариства у зв'язку із подіями у США.

Початок другої декади вересня 2001 р. Міністерство з питань надзвичайних ситуацій України висловило готовність надати допомогу США у ліквідації наслідків терористичних актів, які сталися 11 вересня 2001 р. у Нью-Йорку та Вашингтоні. Україна могла відправити до США польовий мобільний госпіталь з висококваліфікованим персоналом, аварійно-рятувальні підрозділи, медикаменти тощо.

13 вересня 2001 р. Верховна Рада України ухвалила у новій редакції Закон України «Про вибори народних депутатів». Він передбачав, що 50 % народних депутатів обираються за пропорційною системою, а 50 % — за мажоритарною.

15 вересня 2001 р. У річницю зникнення журналіста Георгія Гонгадзе на приміщенні Національної спілки журналістів відкрито меморіальну дошку. На ній — прізвища вісімнадцяти журналістів загиблих за роки незалежності України. Першим зазначено Вадима Бойка. Останнім — Ігоря Александрова.

Демонстранти пройшли Хрещатиком до Майдану Незалежності. Там відбувся мітинг — реквієм. Попереду колони йшла мати Георгія — Леся Гонгадзе.

На Майдані Л. Гонгадзе заявила, що вона не помре доти, поки морально не знищить президента Л. Кучму та його прислужника генпрокурора М. Потєбенька. Заявляла, що тіло, яке її змушують поховати — не те, що знайдено під Тарасцю. Тому вона вимагає експертизи цього тіла.

Голова УНП «Собор» Анатолій Матвієнко критикував колишнього прем'єр-міністра Віктора Ющенка за пасивність у справі Г. Гонгадзе.

15 вересня 2001 р. Місто Дніпропетровськ святкувало 225-річчя свого заснування. В урочистостях брав участь і президент України Л. Кучма.

Друга декада вересня 2001 р. Фракція «Лівий центр» поставила під сумнів версію про помилкове вбивство журналіста І. Александрова. За інформацією співробітника міліції, який брав участь у слідчому експерименті, заарештований бомж спочатку, навіть, не знав з якого боку брати бейсбольну бити. Бити, кинуті у тамбурі, були абсолютно чистими, — удари могли бути завдані чимось іншим.

Верховна Рада України утворила Тимчасову слідчу комісію для з'ясування загибелі генерального директора телерадіокомпанії «ТОР» м. Слов'янська Донецької області Ігоря Александрова. Очолив комісію Анатолій Хвильовий (Компартія України).

Друга декада вересня 2001 р. Адвокат Віктор Швець повідомив, що Генеральна прокуратура України зняла звинувачення з колишнього віце-прем'єр-міністра Юлії Тимошенко та її чоловіка — керівника корпорації «Єдині енергетичні системи України» Олександра Тимошенка. Адвокат відмовився повідомити про те чи знято лише частину звинувачень, чи знято всі звинувачення.

15 січня 2001 р. Юлії Тимошенко було пред'явлено звинувачення у спробі здійснення контрабанди у великих розмірах, посадовий підлог документів. 13 лютого 2001 р. Юлію Тимошенко арештувала Генпрокуратура України у зв'язку пред'явленням їй ще одного звинувачення — повторної дачі хабара. Наприкінці серпня Генпрокуратура Росії надіслала Генпрокуратурі України кримінальну справу. У ній Ю. Тимошенко та її чоловік звинувачувалися у тому, що під час митного контролю в липні 1995 р. в аеропорту «Внуково» у ручному вантажі Юлії Тимошенко було виявлено 100 тис. доларів. 30 липня 2001 р. військова прокуратура Росії порушила проти Ю. Тимошенко кримінальну справу за співучасть у дачі хабара. 7 серпня 2001 р. ця справа була передана Генпрокуратурі України для розслідування.

Керівників корпорації «Єдині енергетичні системи України» О. Тимошенка та Валерія Фальковича заарештовано у серпні 2000 р. Їх звинувачували у розкраданні державного майна в особливо великих розмірах — під час експорту металопрокату в 90-х роках до країн Далекого Сходу, а також у незаконному продажу російського газу Великій Британії.

Заступник Генпрокурора України Микола Обіход повідомив, що з Ю. Тимошенко знято звинувачення у зв'язку зі змінами у кримінальному законодавстві.

Лідер фракції «Батьківщина» Олександр Турчинов заявляв, що звинувачення Генпрокуратура зняла тому, що адвокати вимагали якнайшвидше передати справу до суду.

Друга декада вересня 2001 р. Київський міський голова Олександр Омельченко підписав розпорядження про проведення конкурсу на кращий ескізний проект пам'ятного знака загиблим журналістам. Пам'ятний знак мав бути виготовлений з довговічних матеріалів і споруджений на майданчику на розі вулиць Хрещатик і Трьохсвятительської біля фасаду будівлі інформаційного агентства УНІАН.

Друга декада вересня 2001 р. Міністерство іноземних справ України рекомендувало українським громадянам утриматися від поїздок до Афганістану, а також не здійснювати поїздки до Пакистану без нагальної потреби.

Друга декада вересня 2001 р. Співробітники карного розшуку міста-порту Південне затримали групу осіб, які торгували вибухівкою. Вилучено понад 6 кілограмів тротилу, півтори сотні детонаторів, 47 сигнальних факелів, 9 димових шашок. Вироби були в заводській упаковці.

Друга декада вересня 2001 р. У м. Верховина відбувся XI Міжнародний гуцульський фестиваль.

Друга декада вересня 2001 р. Лідер блоку «Наша Україна» В. Ющенко заявив журналістам, що задоволений процесом формування цього блоку.

Друга декада вересня 2001 р. Міжнародна організація «Репортери без кордонів» вимагали створити міжнародну комісію з розслідування справи журналіста Георгія Гонгадзе.

Друга декада вересня 2001 р. У зв'язку з 1-ю річницею вбивства Георгія Гонгадзе парламентська фракція блоку соціалістів і селян «Лівий центр» оприлюднила заяву.

Фракція, зокрема, вимагала проведення за кордоном експертизи «тарашанського тіла» та аудіозаписів майора М. Мельниченка.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Заступник голови Верховної Ради України Степан Гавриш сумнівався у тому, що справа про вбивство Георгія Гонгадзе буде передана до суду. С. Гавриш сказав, що загибель 13 журналістів за 10 років незалежності України — це не просто докір українській демократії, а й причина для дискусії про свободу слова в Україні.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Шеф-редактор журналу «Політична думка» Володимир Полохало заявив, що конформізм — свідомий вибір Віктора Ющенка, який є представником пропрезидентського угруповання. Опозиційність В. Ющенка узгоджена з президентом Л. Кучмою.

В. Полохало розглядав партію «Єдність» (яку нещодавно очолив київський міський голова О. Омельченко), як соціологічно успішний проект адміністрації президента України.

Кінець другої декади вересня 2001 р. Викрадено 282 метри високовольтного силового кабелю. Сталося це на лінії електропередач між селом Нагорне та військовою частиною у Самбірському районі Львівської області. Військове містечко та кілька сіл Самбірського району залишилися без електропостачання.

19 вересня 2001 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України із розслідування причин, що призвели до кризового стану банку «Україна» Віктор Король назвав у парламенті прізвища п'ятох осіб, причетних до банкрутства банку «Україна». Ними були народні депутати Олександр Волков, Володимир Сацюк, Людмила Супрун, Катерина Ващук та міністр фінансів Ігор Мітюков.

22 вересня 2001 р. У Кривому Розі біля будинку міського управління внутрішніх справ встановлено погруддя колишнього першого заступника міністра внутрішніх справ України Леоніда Бородича. Він загинув 16 вересня 2001 р. під час пілотування спортивного літака.

Початок третьої декади вересня 2001 р. У м. Києві в приміщенні клубу «OS та NN» відбулася зустріч преси з лідером блоку «Наша Україна» Віктором Ющенком. Він запитався на зустріч з журналістами. Відбулася вдала політвечірка. Було пиво і спілкування. Перед початком зустрічі В. Ющенко і журналіст Микола Вересень поцілувалися.

24 вересня 2001 р. О десятій вечора кинуті дві пляшки з чорною рідиною у приміщення редакції щотижневика «Європа-Центр» (м. Ужгород). Одна пляшка влучила в фасад двоповерхового особняка, де знаходилася редакція. Інша пляшка влучила у вікно на другому поверсі, влетіла у кімнату, вдарилася об комп'ютер і розбилася. На місце події прибула оперативно-слідча група міліції. Поміж міліціонерів були: начальник Ужгородської міської міліції Василь Ребрій та виконуючий обов'язки начальника Закарпатської обласної міліції Віктор Швидкий.

25 вересня 2001 р. У день 69-ї річниці від дня народження народного артиста України Анатолій Солов'яненко відкрито бронзовий пам'ятник співака. Його встановлено на вулиці Інститутській біля будинку, де він жив.

Автори пам'ятника: скульптор-микола Рапай, архітектор — В'ячеслав Дормідонтов.

Поміж присутніх на відкритті пам'ятника була вдова співака — Світлана Дмитрівна.

25 вересня 2001 р. Тимчасова слідча комісія Верховної ради України зі з'ясування обставин загибелі генерального директора телерадіокомпанії ТОР (м. Слов'янськ) Ігоря Александрова приїхала в Донецьку область. Комісія зустрілася з багатьма людьми, дивилася висновки судмедекспертизи, фотографії. Членам комісії не дозволили зустрітися з обвинуваченим у вбивстві І. Александрова, не показали плівку з відтворенням слідчого експерименту про вчинення вбивства.

Третя декада вересня 2001 р. Міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів» була розчарована звітом детективного агентства KROOL (США) про розслідування обставин зникнення журналіста Г. Гонгадзе.

Третя декада вересня 2001 р. Парламентська фракція соціалістів і селян «Лівий центр» рішення підвищення зв'язківцями тарифів на оформлення передплати і доставки періодичних видань розцінила як наступ на свободу слова.

Третя декада вересня 2001 р. Під час зустрічі з першим заступником голови Верховної Ради України Віктором Медведчуком посол США в Україні Карлос Паскуаль звернув увагу на необхідність посилення законодавчого поля щодо боротьби з відмиванням брудних грошей.

Третя декада вересня 2001 р. Лідер партії «Яблуко» Михайло Бродський назвав голову Сумської облдержадміністрації Володимира Щербаня одним з найкорумпованіших представників регіональної бюрократичної верхівки. В. Щербань вимагав у сумських підприємців контрольні пакети акцій їхніх підприємств.

Третя декада вересня 2001 р. Голова Верховної Ради України Іван Плющ вирішив направити до Київського апеляційного суду подання на депутатів-сумісників. Всього було у парламенті 12 депутатів — сумісників. Поміж них — прем'єр-міністр України Анатолій Кінах, віце-прем'єр-міністр Володимир Семиноженко, державний секретар Міністерства юстиції України Олександр Лавринович, голова Антимонопольного комітету України Олексій Костусев та ін.

Третя декада вересня 2001 р. Міністерство юстиції України зареєструвало Партію захисту інтересів селян України. Голові партії — народному депутату І. А. Бокому вручено свідоцтво про реєстрацію партії.

Третя декада вересня 2001 р. У м. Павлограді встановлено погруддя журналіста місцевої радіокомпанії «Радіо Самара» Володимира Пальчикова. Він загинув 11 лютого 2000 р. за невідомих обставин. Був ведучим розважальних програм.

Третя декада вересня 2001 р. Президент детективного агентства KROOL (США) Майкл Черкаський не виключив, що людина, яка була зацікавлена у вбивстві журналіста Георгія Гонгадзе, могла бути з оточення президента України і діяти йому на шкоду. Агентство KROOL не могло остаточно довести, що Л. Кучма не робив чи робив щось. Детективи KROOL вважали, що плівки майора М. Мельниченка не є надійним свідченням причетності Л. Кучми до вбивства Г. Гонгадзе.

Колишній співробітник Держохорони М. Мельниченко у зверненні до Ради Європи і Організації з безпеки і співробітництва у Європі погодився дати свідчення міжнародній комісії з розслідування справи зникнення і вбивства журналіста Г. Гонгадзе.

Третя декада вересня 2001 р. Парламентська фракція блоку Соціалістичної партії України та Селянської партії України «Лівий центр» оприлюднили заяву про фальсифікацію Закону України «Про вибори народних депутатів України».

У статті 38 законопроекту було включено положення, яке не пройшло процедури другого читання, воно не обговорювалося і не голосувалося.

Третя декада вересня 2001 р. Віктор Король — голова Тимчасової слідчої комісії Верховної ради України з розслідування причин, що призвели до кризового стану банку «Україна», назвав дивним те, що розкрадання понад 1 млрд грн у банку «Україна» пройшло поза увагою керівників держави, зокрема урядів, очолюваних Павлом Лазаренком, Валерієм Пустовойтенком і Віктором Ющенком.

27 вересня 2001 р. Перебуваючи у Казахстані з офіційним візитом, Президент України Л. Кучма назвав Верховну Раду України центром політичної нестабільності в Україні. Л. Кучма сказав, що дієздатний парламент може існувати лише за умови наявності в ньому більшості, а якщо цього немає, то парламент перетворюється на болото.

28 вересня 2001 р. Львівський обласний суд під головуванням Василя Тенюка засудив Дмитра Воронова до 15-річного ув'язнення, а його спільника Юрія Калініна — до 12. З кожного з них стягнуто по 50 тис. грн на користь сім'ї Ігоря Білозіра. Обидва засуджені зобов'язувалися сплатити журналісту Богдану Гнатовському, побитому під час інциденту, по 2 тис. грн.

Народного артиста України Ігоря Білозіра побили 8 травня 2000 р. після інциденту у Львівському кафе «Цісарська кави». Дмитро Воронов — офіцер, син першого заступника начальника Львівської міської міліції. Ю. Калінін — бізнесмен. Через кілька тижнів Ігор Білозір помер від отриманих побиттів.

29—30 вересня 2001 р. У м. Києві відбулися заходи, у зв'язку з 60-річчям масових розстрілів німцями радянських людей у Сирецькому лісі. Впродовж двох днів — 29 і 30 вересня 1941 р. у Бабиному Яру німці розстріляли 33 тисячі євреїв, — переважно дітей, жінок і старих. За роки німецької окупації у Бабиному Яру було розстріляно 150 тисяч людей.

29 вересня 2001 р. З'їзд Всеукраїнської спілки ошуканих вкладників та акціонерів України ухвалив резолюцію про вхідження до виборчого блоку партії «Батьківщина» — Форум національного порятунку».

Кінець вересня 2001 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Юрій Кармазін звинуватив колишнього прем'єр-міністра України Валерія Пустовойтенка та групу урядовців в організованій злочинній діяльності та розкраданні державного майна в особливо великих розмірах. Ю. Кармазін надіслав подання про це прем'єр-міністру Анатолію Кінаху та генпрокурору М. Потебеньку. Зокрема, створення урядом В. Пустовойтенка холдингової компанії «Укрнафтопродукт» було використано злочинними угрупованнями.

Вересень 2001 р. Україна включена до «чорного списку» FATF. Список включає країни, що не протидіють відмиванню грошей, одержаних незаконним шляхом.

2 жовтня 2001 р. В с. Чубинське Бориспільського району Київської області відкрилася третя виставка-ярмарок «Київська осінь-2001».

2 жовтня 2001 р. Над членами УНА-УНСО у Старокиївському суді м. Києва розпочався судовий процес за звинуваченнями в організації та участі в масових безпорядках. 9 березня 2001 року. Партія «Батьківщина» вимагала припинення переслідувань за політичними мотивами та негайного звільнення політв'язнів.

Засідання було відкладено на невизначений термін через непристосованість судової зали до присутності значної кількості людей.

3 жовтня 2001 р. До Комітету Верховної Ради України з питань регламенту та депутатської етики надійшла заява від прем'єр-міністра України А. Кінаха про складання з себе депутатських повноважень. Глава уряду вирішив добровільно відмовитися від депутатського мандата і не чекати рішення суду.

3 жовтня 2001 р. У м. Києві відбулася прес-конференція, присвячена підсумкам Всеукраїнського освітянського віче. Її провели голова Громадської ради освіти, народний депутат України С. Ніколаєнко та член ради, кандидат педагогічних наук Б. Чижевський.

4 жовтня 2001 р. Над Чорним морем зазнав аварії і впав літак Ту-154 російської авіакомпанії «Сибір». Літак виконував рейс Тель-Авів-Новосибірськ. Версіями катастрофи були: терористичний акт, технічні неполадки, влучення у літак ракети під час навчання сил протиповітряної оборони України в Криму. На місці катастрофи плавав предмет дуже схожий на залишки ракети.

Міністр оборони України О. Кузьмук, а також президенти України та Росії, спочатку категорично відкидали версію про збиття літака ракетою. Вказувалося, що за своїми тактико-технічними характеристиками ракети, які брали участь у навчаннях, не могли долетіти до району катастрофи літака.

США на підставі даних супутникового стеження вказували, що російський літак збив українська ракета. Росія попросила у США офіційного підтвердження цієї інформації.

Невдовзі виявилось, що українською ракетою С-200, випущеною під час навчання сил протиповітряної оборони в Криму, над Чорним морем, збито літак Ту-154. Внаслідок катастрофи загинули 78 осіб пасажирів та 12 членів екіпажу. Жодна людина не вціліла.

Початок жовтня 2001 р. Голова Асоціації українських банків Олександр Сутомяко заявив на прес-конференції, що звинувачення президента України Л. Кучми на адресу лише Національного банку у банкрутстві банку «Україна» не мають під собою достатніх підстав.

Початок жовтня 2001 р. Передвиборний штаб блоку ТУНДРА («Трудова Україна», Народно-демократична партія, Партія регіонів України, Аграрна партія України) на чолі з міністром аграрної політики Іваном Кириленком координував роботу зі створення передвиборного списку.

Початок жовтня 2001 р. Міжнародна робоча група з розробки Концептуального проєкту нового безпечного об'єкта «Укриття — 2» підготувала остаточний проєкт типу «Арка».

Початок жовтня 2001 р. Лідер парламентської фракції комуністів Петро Симоненко заявив, що президент Л. Кучма є фактором дестабілізації в країні і не припиняє дивувати світову та українську громадськість, роблячи все мислиме і немислиме для того щоб постійно ганьбити власну країну і народ.

П. Симоненко зазначив, що з 920 прийнятих парламентських законів, президент наклав вето на 217, тобто на кожен четвертий закон. Кожний другий ветований закон вносився сформованим президентом Кабінетом Міністрів.

Початок жовтня 2001 р. Уповноважений Верховної Ради з прав людини Ніна Карпачова повідомила, що за три роки існування в Україні інституту Уповноваженого із клопотаннями про захист своїх прав звернулися понад 180 тис. громадян. 36 відсотків цих звернень стосувалися порушень прав громадян у галузі праці та соціально-економічних прав.

Початок жовтня 2001 р. Парламентська фракція соціалістів та селян «Лівий центр» оприлюднила заяву «Ганьба державі, в якій учитель голодний».

Початок жовтня 2001 р. Депутати Чернівецької обласної ради звернулися до Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України у зв'язку з масовим відтоком населення, зокрема, буковинців за кордон.

7 жовтня 2001 р. В кінотеатрі міста Ірпінь Київської області мав відбутися звіт народного депутата України по мажоритарному виборчому округу № 94 Євгена Жовтяка. Кінотеатр не надав свого приміщення для звіту, не дивлячись на попередню домовленість про це.

Звіт нардепа відбувся прямо на площі і перетворився на мітинг опозиції.

Перша декада жовтня 2001 р. У будинку жителяки одного з сіл Закарпатської області затримано 29 громадян Афганістану, які не мали документів. У Мукачівському районі Закарпаття затримано трьох громадян Іраку без документів.

Кінець першої декади жовтня 2001 р. Колишній працівник Держохорони М. І. Мельниченко звернувся до:

- президента України;
- Верховної Ради України;
- Кабінету Міністрів України;
- секретаря Ради національної безпеки й охорони України Марчука Є. К.;
- голови служби безпеки України Радченка В. І.;
- генерального прокурора України Потебенька М. О.;
- комітетів Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки, боротьби з організованою злочинністю і корупцією;
- заступника голови Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради, народного депутата України Шишкіна В. І.

М. Мельниченко прохав надіслати до 18 жовтня 2001 р. Міністерству юстиції США офіційну заяву уповноваженого державного органу України про те, що в зроблених ним записах містяться державні таємниці України, Росії, Великої Британії, Німеччини, Іспанії, Ізраїлю, Туреччини та інших країн.

М. Мельниченко висловлював готовність дати прослухати записи з державними таємницями Азарову М. Я., Вітренко Н. М., Грачу Л. І., Грищенку К. І., Деркачу Л. В., Деркачу А. Л., Дубині О. В., Землянському Ю. В., Тарасюку Б. І., Тигіпку С. Л., Кузьмуку О. І., Карпову О. М., Кравчуку Л. М., Костенку Ю. І., Кінаху А. К., Медведчуку В. В., Малеву В. І., Марчуку Є. К., Обіходу М. С., Плюшу І. С., Пустовойтенку В. П., Пинзеню В. М., Потебеньку М. О., Радченку В. І., Станік С. Р., Сמשку І., Смірнову Ю. О., Удовенку Г. Й., Шатковському П. М., Чижу І. С., Чернявському Г. В., Симоненку П. М., Ющенку В. А.

Копія звернення була передана народному депутату України Омельченку Г. О. з проханням офіційно вручити цей документ кожному адресату.

Перша декада жовтня 2001 р. Верховна Рада України підтримала депутатський запит Георгія Крючкова (Компартія України) до голови Центральної виборчої комісії Михайла Рябця про обмеження участі у передвиборній агітації представників державної влади, зокрема голови Державної податкової адміністрації України, лідера «Партії регіонів» Миколи Азарова. Деякі члени уряду і голови місцевих державних адміністрацій вели активну агітацію за партії і виборчі блоки, що створювалися ними.

Верховна Рада України підтримала депутатський запит народних депутатів Григорія Омельченка та Анатолія Єрмака про з'ясування законності ліквідації контрольно-ревізійного управління банку «Україна» та звільнення працівників цього управління. Запит було направлено генеральному прокурору Михайлу Потебеньку та голові виконавчої дирекції ліквідатора банку «Україна» Костянтину Русаліну.

Парламентська фракція соціалістів і селян «Лівий центр» звернулася із заявою до президента України Л. Кучми, прем'єр-міністра А. Кінаха та голови Верховної Ради України І. Плюша про ситуацію з цінами і тарифами у житлово-комунальній

сфері. Ціни і тарифи не відповідали рівню доходів майже 70 відсотків населення України.

Перша декада жовтня 2001 р. Апеляційний суд Київської області відмовив Генеральній прокуратурі в її апеляційному поданні на рішення Києво-Святошинського місцевого суду про звільнення з-під арешту колишніх керівників корпорації «Сдині енергетичні системи України» Валерія Фальковича і Олександра Тимошенка.

Перша декада жовтня 2001 р. Голова Української народної партії «Собор», заступник голови виборчого блоку демократичної опозиції «Форум національного порятунку» Анатолій Матвієнко заявив, що мета президента України Леоніда Кучми — не допустити до парламенту демократичну опозицію та жодну серйозну демократичну силу. А. Матвієнко коментував накладення президентом України Л. Кучмо вето на Закон України «Про вибори народних депутатів України».

Кінець першої декади жовтня 2001 р. Керівник прес-служби Міністерства оборони України Костянтин Хівренко заявив, що інформація про знаходження на місці катастрофи російського літака Ту-154 уламків ракети С-130 не відповідає дійсності.

Американські газети «Нью-Йорк таймс», «Уолл-Стріт джорнел», «Вашингтон пост» та агентство «Рейтер» опублікували додаткову інформацію про збиття російського літака українською ракетою. На аудіозаписі наземного центру управління польотом було о 13.45 зафіксовано крик одного з членів екіпажу. Після цього літак зник з екранів радарів.

Катастрофа сталася не о 13.44, як це вважалося раніше, а о 13.45. 12. Українська ракета була запущена о 13.41. За 4 хвилини 12 секунд ракета могла досягти літака. За три хвилини ракета до літака долетіти не могла.

Початок другої декади жовтня 2001 р. Голова національної спілки журналістів України Ігор Лубченко звернувся з відкритим листом до міністра внутрішніх справ України Юрія Смірнова. І Лубченку не сподобалася заява Ю. Смірнова про те, що 80 відсотків з 18 журналістів, чії імена увічнені на встановленій Спілкою пам'ятній дошці, загинули не за свою професійну діяльність, а через пияцтво.

Початок другої декади жовтня 2001 р. Президент України Л. Кучма заявив, що ситуація навколо катастрофи російського літака Ту-154 над Чорним морем не завдасть шкоди репутації України. Президент Л. Кучма стверджував, що таке трапляється не лише в Україні. Міністерство оборони України категорично спростовувало причетність українських військових до катастрофи літака.

Початок другої декади жовтня 2001 р. Народний депутат України, голова депутатського об'єднання «Антимафія» Г. Омельченко звернувся до Президента України Л. Кучми про розгляд звернення колишнього працівника Держохорони М. Мельниченка щодо вжиття заходів для нерозголошення державної таємниці, записаної ним у кабінеті президента України.

Поміж ряду вимог Г. Омельченка була і пропозиція про те, щоб Генеральна прокуратура України, Служба безпеки України і Міністерство юстиції України до 18 жовтня 2001 р. направили Міністерству юстиції США клопотання про те, щоб американські власті не вимагали від М. Мельниченка зроблених ним у кабінеті президента України записів, які містять державну таємницю

Г. Омельченко зазначав, що про це його звернення до президента України М. Мельниченко попросив 10 жовтня 2001 р. о 18 год. 34 хв. за київським часом.

Початок другої декади жовтня 2001 р. Комітет міністрів закордонних справ країн Ради Європи не зміг ухвалити рішення про створення міжнародної комісії з розслідування справи журналіста Георгія Гонгадзе.

Українська сторона заявила про відсутність юридичних підстав для роботи іноземних слідчих в Україні.

Середина жовтня 2001 р. Головнокомандувач військ Протиповітряної оборони Збройних Сил України Володимир Ткачов заявив на прес-конференції, що ненавмисне враження російського літака Ту-154 ракетою ЗРК С-200 над Чорним морем було трагічною випадковістю, яка не виключена збоєм у роботі системи С-200.

Середина жовтня 2001 р. Директор регіонального бюро ПРО ООН по Європі та СНД Кальман Мішей на прес-конференції у Міністерстві з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи заявив, що значна частина територій, які постраждали 15 років тому від аварії на Чорнобильській АЕС, вже очистилися внаслідок природних процесів.

14 жовтня 2001 р. У Рівному відкрито перший в Україні пам'ятник голові Директорії Української Народної Республіки Симону Петлюрі.

15 жовтня 2001 р. За станом на цей день у м. Севастополі госпіталізовано з діагнозом «дизентерія» 127 жителів м. Севастополя. Поміж них — 81 дитина. У цілому ж було госпіталізовано 197 осіб (поміж них — 122 дитини). Основна причина масових харчових отруєнь — кисломолочна продукція місцевого молокозаводу.

Друга декада жовтня 2001 р. Для жителів Черкас місцевий комбінат комунальних підприємств підготував на зиму тисячу могил на одному з міських цвинтарів. Завбачливість пояснювалася тим, що викопати одну могилу взимку коштувало вдвічі дорожче.

Друга декада жовтня 2001 р. У м. Батячі Кам'янсько-Бузького району Львівської області виявлено і знешкоджено нарколабораторію. Вона постачала наркотики циганській наркомафії. Розташовувалася нарколабораторія у приватному будинку. Вилучено 60 кг меленої макової соломки, 34 кг маріхуани, понад 10 кг наркотичної рідини.

Друга декада жовтня 2001 р. Глава адміністрації президента України Володимир Литвин взяв участь у відкритті Гутівської загальноосвітньої школи (Івано-Франківська область). Від імені президента України Л. Кучми школі було подаровано комп'ютерний клас.

Початок другої половини жовтня 2001 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз звернувся до лідерів — Петра Симоненка (Компартія України), Михайла Сироти (об'єднання «За Україну»), Геннадія Удовенка (Народний Рух України), Юрія Костенка (Український Народний Рух), Анатолія Матвієнка (партія «Собор»), Юлії Тимошенко (партія «Батьківщина»), Віктора Пинзеника (партія «Реформи і порядок») із «Декларацією єдності». О. Мороз пропонував об'єднатися на виборах у Верховну Раду України в єдиний блок.

16 жовтня 2001 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за фактом збиття українською ракетою російського пасажирського літака Ту-154 над Чорним морем.

Генеральний прокурор України Михайло Потебенко заявляв, що причетні і винні у катастрофі Ту-154 будуть покарані, незважаючи на ранги та заслуги.

17 жовтня 2001 р. На третьому з'їзді письменників України обрано нового голову Національної спілки письменників України. Ним став Володимир Яворівський — член Ради з питань мовної політики при президенті України.

Таємне голосування відбулося у два тури. У першому турі було 5 претендентів. У другий тур вийшли В. Яворівський і голова Державного комітету з питань інформаційної політики, телебачення та радіомовлення Іван Драч. В Яворівський здобув перемогу над своїм суперником з розривом 10 голосів (84:74).

Досі Національну спілку письменників України очолював Юрій Мушкетик.

17 жовтня 2001 р. Соціалістична партія України розпочала всеукраїнську акцію протесту проти підвищення житлово-комунальних тарифів.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. Народний депутат України Григорій Омельченко запропонував Верховній Раді ухвалити постанову про відставку Л. Кучми з поста президента України шляхом проведення процедури імпічменту. На цей крок Г. Омельченко спонукала позиція президента та міністра оборони у зв'язку з катастрофою російського літака Ту-154 над Чорним морем.

Г. Омельченко заявляв, що має документи про банківські рахунки Л. Кучми та його сім'ї на суму понад 1 млрд доларів, одержаних і від торгівлі зброєю з країнами-терористами.

Кінець другої декади жовтня 2001 р. Президент України Леонід Кучма і заступник прем'єр-міністра, перший державний секретар Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії Джон Прескотт обговорили проведення анти-терористичної акції в Афганістані.

У телефонній розмові голова адміністрації президента України Володимир Литвин і заступник міністра фінансів США Джон Тейлор висловилися за спільні дії у боротьбі з відмиванням «брудних грошей».

19 жовтня 2001 р. У Києві відбувся конгрес громадських організацій України. У ньому брали участь 506 всеукраїнських та регіональних організацій. Вони представляли інтереси 3 млн громадян України. Конгрес вирішив підтримати блок політичних партій, очолюваний лідером партії «Батьківщина» Юлією Тимошенко.

Керівником координаційної ради обрано лідера депутатського об'єднання «Антимафія» Григорія Омельченка.

20 жовтня 2001 р. Два студенти Національного політехнічного університету «Київський політехнічний інститут» відпиляли флягу від пам'ятника козаку Мамаю. Пам'ятник було відкрито на Покрову на столичному майдані Незалежності біля Консерваторії за тиждень до цього акта вандалізму.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Народний депутат України Євген Жовтяк заявив на прес-конференції, що керівництво Київської облдержадміністрації сприяє кримінальному перерозподілу землі та майна колишніх КСП.

22 жовтня 2001 р. О 8. 45 до чергової частини Дніпровського райуправління міліції міста Києва надійшло повідомлення, що біля станції метро «Дарниця» лежить труп невідомого. Документів не було. Ознак насильницької смерті не виявлено. Було встановлено, що то П. П. Потеряйко — старший прапорщик Управління державної охорони. Неподалік того місця знаходився невідомий у стані сп'яніння. Його повезли до міліції. При під'їзді до приміщення міліції невідомий попросив викликати «швидку допомогу». Сам сів на лаву. Спочатку повідомлялося, що «Швидка» прибула невдовзі, але невідомий помер. Виявилось, що то був О. В. Скляр. Обидва померли від гострої коронарної недостатності та ішемічної хвороби серця.

П. П. Потеряйко був охоронцем, а О. В. Скляр — водієм голови Верховної Ради України І. С. Плюща.

І. С. Плющ знаходився на лікарняному.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Секретар Ради Національної Безпеки Є. Марчук повідомив, що міністр оборони України Олександр Кузьмук повторно подав рапорт про свою відставку.

Є. Марчук повідомив, що при складанні рештів літака Ту-154, збитого над Чорним морем 4 жовтня, нараховано 350 пробойн в борту літака та знайдено 5 елементів ракети. Експертиза цих елементів відбувалася у Росії.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Понад 80 відсотків мереж вуличного освітлення у Кіровограді було розкрадено. Освітлювалися відрізки лише центральних вулиць.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Народний депутат України, заступник голови бюджетного комітету Верховної ради Євген Жовтяк заявив, що відставка О. Турчинова з посади голови цього Комітету активно ініціюється тими, хто прагне взяти під свій контроль бюджет України під час виборчої компанії.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. 110 літаків військово-повітряних сил США скористалися впродовж 9—22 жовтня 2001 р. повітряним коридором, наданим Україною, для проведення антитерористичної операції в Афганістані.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Перший заступник голови Верховної Ради України Віктор Медведчук пообіцяв, що звернення народних депутатів України щодо звільнення з посади голови Сумської обласної державної адміністрації Володимира Щербаня будуть передані президенту Л. Кучмі та генеральному прокурору Михайлу Потебеньку.

Служба безпеки України отримала оперативну інформацію про підготовку замаху на життя народного депутата України, лідера партії «Яблуко» Михайла Бродського. Підготовка замаху пов'язувалась з викриттям М. Бродським незаконних дій В. Щербаня.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. Випадок людоїдства стався у с. Кулишівка Сокирянського району Чернівецької області. В ніч з 20 на 21 жовтня 24-річний молодик та його 64-річний дядько розпивали спиртні напої. Між ними виникла сварка. Племінник завдав дядькові чотири удари ножом у груди. Потім племінник з грудної клітки дядька дістав серце та легені і з'їв їх. Це-перший випадок канібалізму на Україні.

Початок третьої декади жовтня 2001 р. У Рівному освячено Свято-Покровський кафедральний собор Української православної церкви Київського патріархату. Будувався одинадцять років. Вартість будівництва — 1,25 млн доларів. Собор — один з найбільших і найкрасивіших храмів України.

23 жовтня 2001 р. Черкаський міський голова Володимир Олійник заявив, що арешт мера м. Монастирище Василя Музики — переслідування за політичні переконання. Звинувачення В. Музики у хабарництві — провокація (працівники прокуратури виявили у кабінеті В. Музики 500 доларів).

24 жовтня 2001 р. Президент України Л. Кучма прийняв відставку міністра оборони України Олександра Кузьмука. На посаді був з 11 липня 1996 р. Відставка викликана збиттям 4 жовтня 2001 р. українською ракетою російського пасажирського літака Ту-154.

Президент Л. Кучма доручив виконувати обов'язки міністра оборони начальника Генштабу Збройних Сил України генералу армії Володимиру Шкідченку.

25 жовтня 2001 р. Зник начальник Путивльського райвідділу Міністерства внутрішніх справ у Сумській області майор міліції Олександр Аледінов. Через 5 днів його тіло знайшли у лісі поблизу села Маківка Путивльського району повішеним на дереві на автомобільних ременях безпеки.

26 жовтня 2001 р. Двоє злочинців, озброєних обрізами мисливських рушниць, здійснили у Харкові напад на інкасаторську машину. Сталося це біля одного з магазинів. Було вбито співробітника міліції. Іншого — тяжко поранено. Злочинці заволоділи двома автоматами Калашникова та двома пістолетами, а також великою сумою грошей. Зникли на інкасаторській машині.

26 жовтня 2001 р. У Львові відкрито пам'ятник князю Данилу Галицькому.

Третя декада жовтня 2001 р. Член фракції «Батьківщина» народний депутат Михайло Павловський запропонував створити спеціальну слідчу комісію за фактом фальсифікації результатів голосування Земельного кодексу.

Народні депутати — комуністи, зокрема, Євген Красніков, Віктор Борщевський і Сергій Гмиря також вимагали розслідування за фактом голосування і зберігання бюлетенів по Земельному кодексу.

Третя декада жовтня 2001 р. Прокурор Києва Юрій Гайсинський повідомив, що за фактом смерті водія та охоронця голови Верховної Ради України Івана Плюща, — П. Потеряйка та О. Скляра, — прокуратура Дніпровського району м. Києва порушила кримінальну справу за ст. 119 ч. 2 Кримінального кодексу України (вбивство двох або більше осіб, вчинене через необережність).

О. Скляру швидко допомогу викликали, як виявилось, не одразу, а через 4 години після того, як його привезли до райвідділу міліції.

Ю. Гайсинський повідомив, що напередодні смерті водій та охоронець відзначали день народження у компанії знайомих.

Третя декада жовтня 2001 р. Начальник управління Міністерства внутрішніх справ України в Донецькій області Володимир Малишев заявив на прес-конференції, що за криміногенною ситуацією Донбас — досить складний регіон. Кожен четвертий житель Донеччини був засудженим.

Третя декада жовтня 2001 р. Народні депутати Й. Вінський (Соціалістична партія України) та О. Яковенко (Комуністична партія робітників і селян) провели прес-конференцію, на якій йшлося про співробітництво лівих та лівоцентристських сил в Україні.

Третя декада жовтня 2001 р. Фракція соціалістів та селян «Лівий центр» виступила із заявою у зв'язку з критичним становищем з енергозабезпечення населення та економіки країни.

Третя декада жовтня 2001 р. Київський міський голова О. Омельченко підписав розпорядження про передачу у дар Керченській міській раді пам'ятника Тарасу Шевченку.

Кінець жовтня 2001 р. Лідер фракції «Яблуко» Михайло Бродський передав президентові Л. Кучмі інформаційну довідку про 48 фактів протиправних діянь голови Сумської обласної державної адміністрації Володимира Щербаня — переведення коштів сумських підприємств на підконтрольні В. Щербаню донецькі фірми, незаконне отримання В. Щербанем та особами з його оточення квартир в Сумах тощо.

29 жовтня 2001 р. Вранці в м. Києві вбито заступника голови Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку Анатолія Ромашка.

30 жовтня 2001 р. У Миколаївській області поблизу міста Первомайськ ліквідовано останню шахтну пускову установку для міжконтинентальних балістичних ракет РС-22.

Після розпаду СРСР Україна стала власником 220 одиниць стратегічних носіїв. Поміж них: 130 ракет РС-18, 46 ракет РС-22, 44 важких бомбардувальники, оснащені 1068 крилатими ракетами великої дальності. Україна фактично була третьою у світі державою за обсягом ядерного арсеналу. В Україні було 176 шахтних пускових установок.

Кінець жовтня 2001 р. Перший заступник голови Верховної Ради України Віктор Медведчук категорично не погоджувався з висловлюванням президента України Л. Кучми про те, що парламент є центром дестабілізації у державі. За словами В. Медведчука дестабілізаційними є лише окремі політичні сили.

Кінець жовтня 2001 р. Парламентська фракція «Лівий центр» вимагала визнати недейсними результати голосування по Земельному кодексу. Фракція вказувала на

факти фальсифікації результатів голосування. Фракція стверджувала, що в цілому за Земельний кодекс було подано 221 голос, а не 232 як стверджувало керівництво парламенту.

31 жовтня 2001 р. У с. П'ятківка Бершадського району Вінницької області вбито голову місцевої організації партії «Собор» Володимира Петрика. Його застрелив з рушниці односельчанин, який займався здирицтвом. Помер В. Петрик у районній лікарні. Зловмисника затримано.

Кінець жовтня 2001 р. Голова Української республіканської партії Левко Лук'яненко заявив, що блокування Форуму національного порятунку з блоком «Наша Україна» стало неможливим після входження до цього блоку одного з лідерів «Партії регіонів» Петра Порошенка і постійного представника президента у Верховній Раді України Романа Безсмертного.

Кінець жовтня 2001 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз повідомив на прес-конференції, що колишній співробітник Державної охорони Микола Мельниченко почуває себе нормально і працює над визначенням свого статусу у Сполучених Штатах Америки.

Лідер Соціалістичної партії повідомив, що нещодавно він спілкувався по телефону з М. Мельниченком.

О. Мороз заявив, що не займається поширенням записів М. Мельниченка. Зазначив, що зробив це лише один раз — 28 листопада 2000 року, коли оприлюднив з трибуни Верховної Ради України записи, що стосувалися справи журналіста Георгія Гонгадзе.

Кінець жовтня 2001 р. Рада національної безпеки і оборони України під головуванням президента України розглядала заходи щодо вдосконалення державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки України. Зазначалося, що національний інформаційний простір перебував на етапі становлення, має фрагментарний характер і низький рівень правової та фізичної захищеності.

Кінець жовтня 2001 р. У м. Києві відбувся з'їзд Соціалістичної партії України. Приурочувався до 10-річчя партії. Обговорив і схвалив проект «Основ внутрішньої і зовнішньої політики України» та проект передвиборної програми Соціалістичної партії України до виборів у Верховну Раду України 2002 р. З основною доповіддю виступив голова партії Олександр Мороз.

31 жовтня 2001 р. У ніч на цей день невідомі злочинці вчинили у м. Гуляйполе Запорізької області підпал подвір'я матері секретаря Національної спілки журналістів України Олександра Михайлюти.

О. Михайлюта припускав, що підпал та проникнення у м. Києві до його робочого кабінету могли бути способами перешкодити виходу в світ «Білої книги» про утиски засобів масової інформації та журналістів в Україні.

1 листопада 2001 р. Станом на цей день ліквідатори банку «Україна» повернули вкладникам 24,3 млн грн. Це становило майже 70 відсотків заборгованості банку.

Велика кількість громадян мали у банку мікрівклади і не вимагали їх повернення.

2 листопада 2001 р. Станом на цей день сільгоспвиробники всіх категорій намолотили 37,9 млн т зернових і зернобобових культур (без кукурудзи). Це в 1,7 раза більше, ніж за аналогічний період минулого року. 31,9 млн т зерна отримано сільгосппідприємствами, а 6 млн т — підсобними господарствами населення. З одного гектара обмолоченої площі отримано 28,1 ц зерна (19,4 ц/га у 2000 р.)

Початок листопада 2005 р. У Києві відкрито пам'ятник Леоніду Бикову. Скульптори — Віталій Сівко та Володимир Щур, архітектор — Володимир Скульський. Пам'ятник створено на кошти банку «Еталон» за сприянням райдержадміністрації Печерського району м. Києва.

Актор і режисер Леонід Биков — у формі радянських льотчиків часів Великої Вітчизняної війни. Л. Биков — був режисером-постановником фільмів «В бой идут одни «старики», «Аты-баты шли солдаты».

Пам'ятник споруджено над Дніпром, біля Вічного вогню.

Початок листопада 2001 р. Виборчий блок «За єдину Україну» вирішив не приймати до своїх лав Ліберальну партію Володимира Щербаня. Про це заявив один з керівників блоку Валерій Пустовойтенко. Блок складався з Народно-демократичної партії, Партії регіонів, Аграрної партії та партії «Трудова Україна».

7 листопада 2001 р. Досить численна колона маніфестантів пройшла у Києві під червоними прапорами від майдану Слави до Європейської площі. Там відбувся мітинг. Було покладено вінки до пам'ятника Леніну. У другій половині дня свою акцію протесту проводила Соціалістична партія.

Противники комуністичної ідеї провели аналогічні заходи. На Софійському майдані відбувся молебень.

7 листопада 2001 р. На мітингу, проведеному у Києві Прогресивною соціалістичною партією України з нагоди 84-ї річниці Жовтневої революції, ухвалено резолюцію, яка вимагала відставки президента України Л. Кучми та проведення президентських виборів одночасно з парламентськими — 31 березня 2002 р.

7 листопада 2001 р. Представники Соцпартії України, Комуністичної партії робітників і селян, Прогресивної соціалістичної партії України, які брали участь у мітингу у Донецьку з нагоди річниці Жовтневої революції, вимагали відставки президента Л. Кучми, закриття повітряного коридору через Україну для авіації США.

9 листопада 2001 р. Під час зустрічі з керівниками підприємств Вінницької області Президент України заявив, що вся наша банківська система працювала на себе і заробляла гроші на біді всіх. За словами президента Л. Кучми всім було відомо, що банк «Україна» з 1998 р. був банкрутом.

Перша декада листопада 2001 р. У селі Дівоче поле Олександрійського району Кіровоградської області від сказу померла 11-річна дівчинка. Її вкусила домашня кішка. Кішку заразили сказом лисиці.

Кінець першої декади листопада 2001 р. Лідери блоку «Форум національного порятунку» та семи партій, які входили до нього, вирішили перейменувати його на «Блок Юлії Тимошенко». Про це повідомив заступник голови блоку, керівник Української народної партії «Собор» Анатолій Матвієнко.

12 листопада 2001 р. З 9 жовтня український повітряний простір перетнуло 245 літаків антитерористичної коаліції: 147 заправників та 98 військово-транспортних.

Початок другої декади листопада 2001 р. Прес-секретар Соцпартії України Юрій Луценко вважав, що Соцпартія та інші лівоцентриські союзники підуть на парламентські вибори 2002 р. під назвою блоку Олександра Мороза.

Початок другої декади листопада 2001 р. Президент України Леонід Кучма підписав Указ «Про вшанування пам'яті Івана Франка». Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів, присвячених 150-річчю від дня народження І. Франка, очолив глава Адміністрації президента України Володимир Литвин.

Друга декада листопада 2001 р. Президент України призначив:

Шкідченка Володимира Петровича — міністром оборони України.

Литвина Миколу Михайловича — головою Державного комітету у справах охорони державного кордону України.

Звільнено з посади головнокомандувача Військ протиповітряної оборони Збройних сил України Володимира Ткачова.

14 листопада 2001 р. Президент України Л. Кучма у Маріїнському палаці в Києві вручив державні нагороди понад сотні працівників агропромислового комплексу. Звання Героя України присвоєно:

Бяліку Миколі — голові правління АТ «Радсад» Миколаївської області.

Гришко Зінаїді — директору товариства «Агрофірма «Маяк» Березівського району Одеської області.

Лавриненку Анатолію — комбайнеру сільськогосподарського товариства «Колос» Високопільського району Херсонської області.

Шаповаленко Павлині — оператору машинного доїння сільськогосподарського виробничого кооперативу «Агрофірма «Перше травня» Сумської області.

14 листопада 2001 р. У ніч проти цього дня у Карпатах мали місце сніговії. Найбільше знеструмлених населених пунктів було в Івано-Франківській області — 107. У Чернівецькій області їх було 73, а у Закарпатській — 7.

Середина листопада 2001 р. Судово-медична експертиза дійшла висновку, що доза алкоголю, яку вжили водій та охоронець голови Верховної Ради України Івана Плюща перед смертю, не була смертельною.

Середина листопада 2001 р. Колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко успішно пройшов у США тестування на «детекторі брехні».

Друга декада листопада 2001 р. Опитування, проведене Центром виборчих технологій (директор — Олександр Тимчишин), виявило таку підтримку політичним силам з боку населення: Компартія України — 15,4 %, «Наша Україна» — 9,2 %, блок Юлії Тимошенко — 7,7 %, СДПУ (о) — 4,6 %, Соцпартія України — 4,4 %, Партія зелених України — 3,3 %, «За єдину Україну!» — 3,0 %, «Демократичний союз» — 2,8 %, «Яблуко» — 1,4 %, Прогресивна соціалістична партія України — 1,2 %.

15 листопада 2001 р. Верховна Рада ухвалила Сімейний кодекс України.

15 листопада 2001 р. Державний секретар Міністерства закордонних справ України Юрій Сергєєв на прес-конференції у Сумах після завершення дванадцятого засідання комісій України і Росії з делімітації державного кордону між обома країнами заявив про остаточне узгодження лінії проходження державного кордону між Україною та Російською Федерацією по материковій частині від Білорусі до Азовського моря.

15 листопада 2001 р. Керівники чотирьох партій, що входили до блоку за «За єдину Україну!», — Сергій Тигипко («Трудова Україна»), Валерій Пустовойтенко (Народно-демократична партія), Микола Азаров («Партія регіонів»), Михайло Гладій (Аграрна партія України) назвали главу адміністрації президента Володимира Литвина «ідеальною кандидатурою» на посаду лідера блоку.

15 листопада 2001 р. Під час зустрічі з журналістами у Львові голова Соцпартії України О. Мороз заявив, що він ще не розмовляв з колишнім співробітником Держохорони Миколою Мельниченком, щодо його включення до партійного списку Соцпартії на виборах 2002 р.

Середина листопада 2001 р. В ніч з 13 на 14, та із 15 на 16 листопада внаслідок несприятливих погодних умов було знеструмлено таку кількість населених пунктів: Вінницька обл. — 46, Львівська — 66, Тернопільська — 81, Чернівецька — 102, Хмельницька — 59, Чернігівська — 36, Житомирська — 30, Івано-Франківська — 107, Закарпатська — 35.

У річках Сірець, Прут, Черемош суттєвого підвищення рівня води не зафіксовано.

16 листопада 2001 р. Київське машинобудівне підприємство АТЕК презентувало зернозбиральний комбайн «АТЕК-1300». Це — самохідна машина серед-

нього класу. Пропускна спроможність молотильної камери — 6—7 кг хлібної маси за секунду.

Дослідний зразок було оснащено двигуном Мінського моторобудівного заводу. Комплектувався жатками власного виробництва шириною захвату 4, 5, 1 та 5, 8 метра. Ширина молотильного барабана 1300 мм. У кабіні встановлено кондиціонер.

Початок третьої декади листопада 2001 р. Парламентська фракція соціалістів і селян «Лівий центр» виступила із заявою, у якій вимагала припинити владний розбій проти опозиції, знищення структури Соціалістичної партії, використання кримінальних методів у передвибірній боротьбі.

Третя декада листопада 2001 р. Президент міжнародної організації захисту свободи слова «Репортери без кордонів» Ноель Колен на семінарі «Збереження таємниці джерела інформації», який відбувався у Києві, заявив, що ніхто не має права примушувати журналіста видавати джерела інформації.

Третя декада листопада 2001 р. Вийшов у світ перший том п'ятитомника «Історія української культури». До друку було підготовлено другий том. Вирішено випустити всі п'ять томів не пізніше першого півріччя 2002 р. Висловлено вдячність Національній академії наук голові Фонду інтелектуальної співпраці «Україна — XXI століття» народному депутату України Богдану Губському.

Третя декада листопада 2001 р. В деяких засобах масової інформації, зокрема в регіональних, розміщено ряд публікацій, спрямованих на дискредитацію лідера блоку «Наша Україна» Віктора Ющенка. Матеріали подавалися від імені прес-служби партії «Батьківщина». Це була провокація.

Третя декада листопада 2001 р. Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах висловив занепокоєння відсутністю в Україні державної політики відносно виробництва зернозбиральної техніки.

Третя декада листопада 2001 р. Перший секретар політради Соціалістичної партії України Йосип Вінський вважав, що Соцпартії вдалося не допустити підвищення комунальних тарифів.

Третя декада листопада 2001 р. Голова парламентського Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією Юрій Кармазін вимагав від генерального прокурора України Михайла Потєбеня перевірки інформації про те, що міністру транспорту, лідеру Народно-демократичної партії Валерію Пустовойтенку нібито відомі подробиці вбивства журналіста Георгія Гонгадзе.

Третя декада листопада 2001 р. Досудове слухання у каліфорнійському суді справи колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка відкладено на 12 грудня. Причина — перевантаження робочого графіка судді М. Дженкінса.

Третя декада листопада 2001 р. Президент Л. Кучма призначив:

Каленського Миколу — головою Державної митної служби.

Гайдука Віталія — міністром палива та енергетики.

Довженко Валентину — головою Державного комітету з питань фізичної культури та спорту.

22 листопада 2001 р. Народний депутат України Анатолій Єрмак заявив, що колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко має намір передати США частину плівок, які містять розмови деяких українських посадовців про незаконне переміщення за кордон українських валютних коштів, торгівлю зброєю та використання ядерних технологій.

А. Єрмак також повідомив, що М. Мельниченко відмовив американським адвокатам П. Лазаренка надати їм плівки, де йдеться про П. Лазаренка, оскільки в записках є інформація, яка містить державну таємницю України.

23—24 листопада 2001 р. У 12 областях України хуртовини, ожеледь та штормові вітри знеструмили 1581 населений пункт. Відключено 10 652 трансформаторні підстанції, 724 сільських АТС.

Найбільше знеструмлено пунктів було у таких областях: Вінницькій обл. — 396, Хмельницькій — 367, Одеській — 245, Чернівецькій — 229.

На Львівщині снігу у горах насипало на 26—30 см, на рівнинах — до 16 см. Вітер сягав 20 метрів за секунду.

23 листопада 2001 р. В інтерв'ю журналістам у Рівному президент України Л. Кучма заявив, що підтримує ідею про те, щоб лідером блоку «За єдину Україну!» став глава Адміністрації президента України Володимир Литвин.

24 листопада 2001 р. В Україні вдруге офіційно відзначено день пам'яті жертв голодомору і політичних репресій. У Києві мітинг-реквієм відбувся біля Пам'ятного Знака на Михайлівському майдані.

27 листопада 2001 р. Внаслідок аварії на шахті імені Скочинського в Донецьку загинули п'ятеро гірників. На глибині 1200 м о 23.38 стався раптовий викид метано-повітряної суміші. На аварійній ділянці працювало 33 гірники.

27 листопада 2001 р. Народний депутат України О. Сльяшкевич заявив, що обставини смерті Вадима Гетьмана відомі голові Державної комісії з питань оборонно-промислового комплексу України Володимиру Горбуліну. О. Сльяшкевич заявляв, що до такого висновку він дійшов у результаті приватної розмови, яка відбулася між ним і В. Горбуліним невдовзі після вбивства В. Гетьмана.

28 листопада 2001 р. Соцпартія України виступила із заявою у зв'язку із річницею оприлюднення у Верховній Раді України головою партії Олександром Морозом записів майора Миколи Мельниченка.

29 листопада 2001 р. Верховна Рада України прийняла четверту та п'яту книги Цивільного кодексу України — «Право інтелектуальної власності» та «Зобов'язальне право».

Кінець листопада 2001 р. Впродовж року у водоймах України загинуло 2819 чол. Поміж них 375 дітей. Переважна більшість людей загинули у сільській місцевості — 1732 особи.

Кінець листопада 2001 р. Глава адміністрації президента України Володимир Литвин звернувся до місцевих органів виконавчої влади з листом щодо вжиття необхідних заходів для належного облаштування й утримання місць масових поховань людей.

Кінець листопада 2001 р. Посол Іспанії в Україні Луїс Гомес де Аранда-і-Вілен повідомив на зустрічі зі студентами Міжнародного інституту лінгвістики і права, що 60 тис. українців перебували в Іспанії нелегально, а близько 4 тис. українців перебували там легально.

Кінець листопада 2001 р. Президент України Л. Кучма призначив колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка головою Херсонської обласної державної адміністрації. Попереднього губернатора — О. Вербицького Л. Кучма взяв собі в радники.

30 листопада 2001 р. Верховна Рада України розглядала 6 законопроектів про мову. Більшість із них пропонувало визнати російську мову офіційною мовою України. Законопроект народного депутата Сергія Кияшка пропонував встановити, що державною мовою в Україні є українська мова, мовами міжнародного спілкування — англійська та російська, мовами міжнаціонального — українська, російська та інші мови.

1 грудня 2001 р. Президент Л. Кучма заявив, що головне завдання глави адміністрації президента України-В. Литвина полягає у створенні у майбутньому парламенті більшості, яка візьме на себе відповідальність.

1 грудня 2001 р. 10-ту річницю проведення референдуму про незалежність України влада практично проігнорувала. Не було урочистого засідання, святкових демонстрацій, фейерверків тощо.

Початок грудня 2001 р. З проханням поновити членство в Комуністичній партії України звернувся до ЦК КПУ народний депутат О. М. Ткаченко. У січні 2000 р. його було усунуто з посади Голови Верховної Ради України.

Початок грудня 2001 р. Президент футбольного клубу «Шахтар» (м. Донецьк) Ринат Ахметов заявив, що поєднання Григорієм Суркісом керівних посад у футбольній команді «Динамо» і Федерації футболу України — головне лихо українського чемпіонату.

Початок грудня 2001 р. У Києві відбувся позачерговий з'їзд партії «Єдність». У виборах лідера партії брали участь 635 делегатів з 645, присутніх на з'їзді. Таємним голосуванням головою партії «Єдність» обрано Олександра Омельченка — київського міського голову. За нього проголосували 632 делегати.

Початок грудня 2001 р. Голова Державної комісії з питань оборонно-промислового комплексу Володимир Горбулін заявив, що йому нічого не відомо про обставини загибелі Вадима Гетьмана. Зазначив, що з В. Гетьманом у нього були дуже дружні стосунки.

3 грудня 2001 р. На колії головного вокзалу станції «Київ-Пасажирський» двоє невідомих поранили з вогнепальної зброї двох пасажирів та провідника потяга № 171 Москва — Івано-Франківськ. Один з поранених пасажирів помер на місці події. Зловмисники хотіли відібрати сумки у пасажирів, які виходили з вагона. Коли ж це не вдалося, то нападники відкрили вогонь. Скоївши злочин, нападники зникли.

3 грудня 2001 р. О 21.30 за 80 миль на північ від турецького порту Синоп затонуло українське вантажне судно «Чорноморець». На борту судна знаходився 21 член екіпажу. Всі — громадяни України. «Чорноморець» віз до Феодосії 488 тонн цитрусових. Судно збудовано 1959 року як військовий тральщик. Переобладнане у транспортне судно 1993 року.

Моряки скористалися аварійними плотами. Сигнал «SOS» було передано із запізненням. Сигнал біди почули на турецькому теплоході «Капудан Аслан-Ват-Оглу» та сирійському теплоході «Гасан». Наступного дня з аварійних плотів турецьке судно підбрало 13 потерпілих, а сирійське — двох. До пошуків підключилися два літаки берегової охорони Туреччини та українське рятувальне судно «Сапфір» з порту Іллічівськ.

Власником «Чорноморця» було ТОВ «Нептун-центр» (м. Ялта). Капітан «Чорноморця» і власник «Нептун-центр»-І. Айворян.

Перша декада грудня 2001 р. В Україні розпочався перший перепис населення.

Впродовж 30 листопада — 4 грудня відбувся попередній обхід населення з метою знайомства та інструктажу. 5—14 грудня відведено безпосередньо на перепис. 16—20 грудня — контрольний обхід.

На проведення першого всеукраїнського перепису держава витратила 200 млн грн.

Перша декада грудня 2001 р. У приміщенні Національної філармонії (м. Київ) відбулася презентація перших двох томів «Історії української культури». Створення п'ятитомника було спільним проектом Національної академії наук України та Фонду інтелектуальної співпраці «Україна-XXI століття», який очолював Богдан Губський.

Перша декада грудня 2001 р. Президент України Л. Кучма в інтерв'ю російській газеті «Труд» висловився за надання російській мові в Україні статусу офіційної. Державною мовою мала бути, на думку президента, українська.

Проти цієї заяви президента України різко виступив голова Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка Павло Мовчан.

Перша декада грудня 2001 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики і земельних відносин Катерина Ващук заявила на пресконференції, що близько 15 відсотків біологічного врожаю зернових втрачено 2001 року через нестачу зернозбиральної техніки.

Парк зернозбиральної техніки в Україні був укомплектований на 50 відсотків від потреби. 80 відсотків комбайнового парку-морально і фізично застаріла техніка.

Якби сільське господарство України мало належну зернозбиральну техніку, то обсяг зібраного 2001 року зерна становив би 45—48 млн тонн.

Перша декада грудня 2001 р. Заступник державного секретаря Міністерства внутрішніх справ України Михайло Корнієнко повідомив, що 2001 року кожен десятій державний службовець був притягнутий до відповідальності за корупцію.

8 грудня 2001 р. В Дарницькому районі Києва застрелено столичного кримінального авторитета на прізвисько «Череп». Вбивця підстеріг «Череп» в автомобілі біля під'їзду його будинку. Вбивця кілька разів вистрелив у «Череп» з вікна машини, яка рухалася. Від отриманих поранень «Череп» помер у лікарні через годину після нападу.

8 грудня 2001 р. Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко повідомив, що президент України Л. Кучма доручив правоохоронним органам України підготувати звернення до німецьких властей про проведення додаткової експертизи останків тіла, яке може належати Георгію Гонгадзе.

8 грудня 2001 р. У будинку профспілок відбувся з'їзд Всеукраїнської партії трудящих. Представники 23 обласних осередків звільнили Леоніда Вернигора з посади голови партії та виключили із її лав за грубі порушення статуту та програми партії. У президії з'їзду були голова Федерації профспілок України Олександр Стоян та голова партії «Справедливість» Петро Порошенко. Останній був керівником виборчого штабу блоку «Наша Україна».

Л. Вернигора назвав зібрання «лжез'їздом». Його не запросили взяти участь у з'їзді. Висловлював думку, що з'їзд скликали, щоб не допустити об'єднання Всеукраїнської партії трудящих з Соціалістичною партією України.

9 грудня 2001 р. У центрі Василькова з'явилися намети. В них п'ять представників місцевої громади розпочали голодування. Вимагали виконання постанови Верховної Ради України про усунення з посади голови Київської обласної держадміністрації Анатолія Засухи та звільнення політв'язня Леоніда Ковальчука.

Голодування оголосили: А. Боровик, В. Загородня, І. Вашуленко, В. Панджакідзе і В. Русняк.

Кінець першої декади грудня 2001 р. Уповноважена Верховної Ради з прав людини Ніна Карпачова заявила під час круглого столу «Захист прав і свобод найбільш вразливих груп населення», що в Україні до категорії бідних належать 70 відсотків громадян.

12 грудня 2001 р. Колегія з кримінальних справ Запорізького обласного апеляційного суду під головуванням судді Віктора Тютюнника оголосила вироки 17 членам банди Валерія Громова. На рахунок банди 16 вбивств і близько 70 розбійних нападів та пограбувань у Запорізькій, Одеській, Миколаївській, Тернопільській, Івано-Франківській і Ростовській областях.

Правоохоронці стверджували, що такого організованого і озброєного злочинного угруповання в Україні не було впродовж кількох останніх десятиліть.

Початок другої декади грудня 2001 р. Заступник державного секретаря Міністерства внутрішніх справ України Володимир Мельников повідомив, що на обліку

в органах внутрішніх справ України перебувало 4 тисячі неповнолітніх наркоманів. В. Мельников також підтвердив, що поміж членів українського угруповання, нещодавно затриманих у Росії спільними зусиллями правоохоронців, були і колишні працівники міліції.

Початок другої декади грудня 2001 р. Член Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України зі з'ясування причин, що привели до кризового фінансового стану акціонерного агропромислового банку «Україна», народний депутат Віктор Суслон повідомив, що ліквідатор банку «Україна» (Агентство з питань банкрутства) досі не приступав до виплат вкладникам. З 55 млн грн, отриманих ліквідатором на виплати, 37 млн грн було використано на утримання ліквідатора.

Початок другої декади грудня 2001 р. Лідер партії «Батьківщина» Ю. Тимошенко заявила, що всі загальнонаціональні телеканали відмовили її партії в співпраці під час виборчої компанії 2002 року до парламенту. Ю. Тимошенко твердила, що державне підприємство «Преса» зірвало передплату газети партії «Батьківщина».

Друга декада грудня 2001 р. Українська консервативна республіканська партія згідно з рішенням своєї конференції у повному складі влилася до партії «Батьківщина». Про це повідомив журналістів голова УКРП Степан Хмара.

13 грудня 2001 р. У Верховній Раді відбулося голосування за відкликання Віктора Медведчука з посади першого заступника голови Верховної Ради України. За звільнення лідера СДПУ(о) з посади першого віце-спікера парламенту проголосувало 234 нардепи.

Не голосували за звільнення фракції СДПУ(о), «Яблуко», НДП, Демократичного союзу, зелених та «Трудової України».

Ініціатори відкликання В. Медведчука звинувачували його у систематичному порушенні Регламенту Верховної Ради України, суттєвих недоліках в підготовці і проведенні пленарних засідань тощо.

Друга декада грудня 2001 р. Колишній співробітник Держохорони М. Мельниченко заявив про свою готовність до співпраці з парламентською комісією на чолі з О. Жиром та міжнародною комісією у разі її створення. М. Мельниченко заперечив причетність США і Росії до касетного скандалу.

14 грудня 2001 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України із з'ясування причин, що призвели до кризового стану агропромбанку «Україна» Віктор Король виступив на сесії Верховної Ради України. Заявив, що банк «Україна» призвели до краху діяльність злочинного угруповання, яке функціонувало у банківській сфері.

15 грудня 2001 р. На Майдані Незалежності у Києві відбулася акція активістів руху «Україна без Кучми» на честь річниці від дня коли вперше на Майдані Незалежності з'явилося наметове містечко активістів руху «Україна без Кучми».

15 грудня 2001 р. Під час мітингу на Майдані Незалежності у Києві голова Соцпартії України О. Мороз закликав не пропустити до наступного парламенту представників чинної влади через мажоритарні округи.

17 грудня 2001 р. О 22.40 двоє невідомих намагалися задушити редактора газети «За соціальну захисту» Лідію Мільчевську в під'їзді її будинку в Луганську.

18 грудня 2001 р. О 21.30 у Запоріжжі на трамвайній зупинці скоєно напад на 25-річного журналіста регіонального інформаційного агентства «Нове слово», ведучого телепрограми «Надзвичайна ситуація» Валентина Терлецького.

19 грудня 2001 р. У Севастополі відбулося поховання членів екіпажу атомного підводного ракетного крейсера «Курск» капітана 2 рангу, командира електромеханічної бойової частини Юрія Сабліна і капітана 3 рангу, командира ракетно-

артилерійської бойової частини Андрія Сілогави. Вони загинули 12 серпня 2000 року в Баренцевому морі.

У листопаді 2001 р. у Севастополі вже було поховано двох членів екіпажу «Курска».

Тіла Ю. Сабліна і А. Сілогави було виявлено і опізнано кілька днів тому у другому відсіку «Курска».

21 грудня 2001 р. Верховна Рада України підтримала депутатський запит до генпрокурора Михайла Потєбенька і голови Служби безпеки України Володимира Радченка щодо причетності секретаря Ради національної безпеки та оборони Євгена Марчука, колишнього голови Служби безпеки України Леоніда Деркача, народного депутата Андрія Деркача, інших службових осіб до торгівлі зброєю.

21 грудня 2001 р. Відбувся з'їзд Всеукраїнської партії трудящих (голова партії-Леонід Вернигора). З'їзд ухвалив рішення про об'єднання ВПТ із Соціалістичною партією. Частина членів ВПТ на чолі з заступником голови партії Геннадієм Бондаренком відмовилася це визнати.

21 грудня 2001 р. Народні депутати України К. Ситник, В. Шишкін, С. Голова-тий направили генеральному прокурору та голові Державної податкової адміністрації звернення про незаконне привласнення главою Адміністрації президента України В. Литвином, головою правління «Нафтогазу України» І. Бакаєм та іншими службовими особами державної інтелектуальної власності-88 патентів на винаходи-на суму понад 32 млн гривень і несплату ними податків.

Народні депутати вимагали порушити кримінальну справу щодо глави Адміністрації президента В. Литвина, народного депутата І. Бакая, голови правління АТ «Укргазпром» та «УкрНДІгаз», Б. Клюка, директора «Укргазпром» І. Фика, директора ТОВ «Нові наукомісткі технології» Ю. Бугая, президента ТОВ «Нові мікротехнології» О. Немчіна, начальника управління Кабінету Міністрів В. Чернишова, колишнього міністра машинобудування В. Маляви та інших названих у запиті осіб за зловживання службовим становищем, привласнення державної власності, ухилення від сплати податків.

21 грудня 2001 р. Олександр Жир-Голова Тимчасової слідчої комісії з розслідування обставин зникнення журналіста Г. Гонгадзе, громадського діяча М. Бойчишина, убивств народних депутатів України Є. Щербаня і В. Гетьмана, спроби вбивства народного депутата України В. Бортника, нападів на народних депутатів України О. Єльяшкевича, В. Хару, викрадення сина народного депутата України В. Альохіна та загибелі народних депутатів України В. Бойка, М. Московського, С. Драгомарецького виступив із повідомленням про роботу очолюваної ним комісії на сесійному засіданні Верховної Ради. Висновок Комісії-президент України Л. Кучма залишається під підозрою, а діяльність Генпрокуратури спрямована на те, щоб загальмувати розслідування і виправдати винних.

Початок третьої декади грудня 2001 р. Парламентське депутатське об'єднання «За єдину Україну!» вимагало від Кабінету Міністрів України, керівництва Міністерства енергетики та енергопостачальних компаній припинення безпідставного відключення сільських споживачів від енергетичних мереж.

Початок третьої декади грудня 2001 р. 3,8 млн громадян України ще не обміняли радянські паспорти на українські.

24 грудня 2001 р. Виступаючи у Донецьку, голова Соцпартії України Олександр Мороз заявив, що Донецька область-яскравий приклад зростання бізнесу, криміналу і влади.

Третя декада грудня 2001 р. Голова Центральної виборчої комісії Михайло Рябець виступав на нараді представників центральних і місцевих органів виконавчої

влади та органів місцевого самоврядування. На нараді йшлося про парламентські вибори 31 березня 2002 р.

М. Рябець наголосив, що органам державної влади і органам місцевого самоврядування, їх посадовим і службовим особам заборонено брати участь у передвиборній агітації.

Третя декада грудня 2001 р. Секретар Ради національної безпеки та оборони України Євген Марчук звернувся до РНБОУ, президента України, з проханням дати доручення Генеральній прокуратурі, Службі безпеки, Міністерству закордонних справ детально вивчити матеріали, а також виявити замовників його звинувачення у причетності до незаконної міжнародної торгівлі зброєю.

Є. Марчук відкидав звинувачення, надруковані газетою «Киевский телеграф».

Третя декада грудня 2001 р. Лідер партії «Батьківщина» Юлія Тимошенко заявила, що Генеральна прокуратура України готує проти неї нові звинувачення. Генпрокуратура і Служба безпеки, на її думку, займалися знищенням опозиції.

Третя декада грудня 2001 р. У Львівській, Івано-Франківській та Волинській областях у зв'язку з ускладненням погодних умов (мокрый сніг, хуртовини, пориви вітру зі швидкістю 25м/сек.) знеструмлено 155 населених пунктів. Найбільше постраждала Львівська область. Там було знеструмлено 105 населених пунктів. Повністю знеструмлено Рибницький водозабір міста Борислава. На автодорогах утворилася велика кількість снігових переметів. До розчистки доріг було залучено 400 чоловік та 221 одиниця техніки.

Третя декада грудня 2001 р. Президент України Л. Кучма призначив міністром фінансів України Ігоря Мітюкова. Ігоря Юшка звільнено з посади міністра фінансів у зв'язку з переходом на іншу роботу.

Третя декада грудня 2001 р. Народні депутати України Григорій Омельченко та Анатолій Єрмак вимагали Від Генеральної прокуратури України розслідування обставин відкриття народними депутатами Олександром Волковим, Володимиром Сацюком, Олексієм Кучеренком, Ігорем Бакаєм, Костянтином Живаго та Павлом Рябікіним закордонних валютних рахунків і відмивання на них грошових коштів та порушення за результатами розслідування проти цих депутатів кримінальної справи.

27 грудня 2001 р. — 3 січня 2002 р. «Укрзалізниця» безкоштовно перевозила всіх дітей віком до 17 років на внутрішньоукраїнському сполученні у всіх вагонах, окрім спальних та купе.

27 грудня 2001 р. Вранці у Львові на шостому поверсі будинку № 63 на вулиці Княгині Ольги пролунав вибух. Його чути було за кілька кілометрів. Вщент зруйновано 6 квартир. Жертв не було. Госпіталізовано одну жінку з травмою голови. Ще трьом потерпілим допомогу було надано на місці.

29 грудня 2001 р. В. Литвин в автокатастрофі дістав струс мозку. Перебував певний час у лікарні. Загрози його життя не було. «Жигулі» зіткнулися з службовою машиною В. Литвина «Тойота-Ландкраузер». У лобовому зіткненні «Жигулі» розбилися повністю. Водій (пенсіонер Анатолій Плюта) загинув.

29 грудня 2001 р. Конституційний суд України ухвалив рішення про те, що у серпні 1991 року Компартію України забороняли незаконно.

На думку членів Конституційного суду Комуністична партія України, зареєстрована 22 липня 1991 року, не є правонаступницею КППС і Компартії України у складі КППС.

Кінець грудня 2001 р. Донецький апеляційний суд на своєму засіданні попереднього слухання у справі про вбивство журналіста Ігоря Александрова постановив прийняти до провадження апеляційним судом Донецької області кримінальну спра-

ву щодо обвинувачення Юрія Вередюка і призначити судовий розгляд на 11 вересня 2002 року на відкритому судовому засіданні у приміщенні Слав'янського міського суду. Суддя Донецького апеляційного суду Іван Корчистий таке тривале відкладання пояснив переважністю суду, у якому залишалися нерозглянутими понад 150 справ.

Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України А. Хмельовий заявив журналістам у Донецьку, що він особисто бачив протокол, підписаний 18 вересня 2001 року трьома слідчими-криміналістами, у якому стверджувалося, що Ю. Вередюк Ігоря Александрова не вбивав.

1 січня 2002 р. Запроваджено контроль за усіма фінансовими операціями, якій визначено законом як значні або сумнівні.

1—2 січня 2002 р. Повітряним простором України скористались 3 транспортні літаки військово-повітряних сил США, що брали участь у антитерористичній операції в Афганістані (два С-17 та один С-5). Загалом протягом 9 жовтня 2001 р. — 2 січня 2002 р. повітряний простір України перетнули 520 літаків — 284 літаки — заправники та 236 військово-транспортні літаки.

Початок січня 2002 р. Протягом кількох діб на більшій частині території України, окрім південних областей, випало багато снігу. У західних областях вирували хуртовини, налипав мокрий сніг, пориви вітру сягали 22 м/сек. Усього в Україні за три дні 2002 р. було знеструмлено 404 населені пункти, порушено роботу 203 сільських АТС.

Біля села Нагірне Сколівського району Львівської області 2 січня було припинено рух на автомобільній дорозі державного значення Київ — Чоп. Найбільше потерпіла Закарпатська область. Ряд туристичних баз були відрізані сніговими заметами від навколишнього світу. Туристів переселяли в будівлі з пічним опаленням.

Початок січня 2002 р. У Карпатах сходили снігові лавини. Велика лавина змела 5 хат у селі Заброть. Людських жертв не було. Лавина скинула з рейок локомотив на перегоні Рахів — Ясіня. Знеструмлено ряд сіл, засипано автодороги.

В Турківському, Старосамбірському та Сколівському районах Львівщини було настільки багато снігу що шляхові служби не встигали визволяти автомашини із снігового полону.

5 січня 2002 р. Відбувся VI (XXXIV) позачерговий з'їзд Компартії України. З'їзд затвердив передвиборну програму («Комуністи переможуть — виграє Україна»).

Програма передбачала ліквідацію безробіття, підвищення заробітної плати, стипендій, пенсій, зниження цін на товари першої необхідності і тарифів на електроенергію, житлово-комунальні, транспортні та інші послуги, забезпечення якісної і безплатної охорони здоров'я, підвищення ролі жінок і молоді у житті суспільства, підтримку сільгоспвиробників, недопущення скуповування землі, скасування Земельного кодексу України в незаконно прийнятій редакції.

З'їзд обговорив і затвердив список кандидатів у народні депутати від Компартії України по загальнодержавному багатомандатному виборчому округу.

У першу п'ятірку ввійшли:

1. Петро Симоненко — перший секретар ЦК КПУ, народний депутат.
2. Омелян Парубок — народний депутат (у минулому механізатор, двічі Герой соціалістичної праці).
3. Іван Герасимов — голова ради організації ветеранів України, генерал армії, Герой України.
4. Борис Олійник — народний депутат України, поет.
5. Валерія Заклунна — народний депутат України, народна артистка України.

Під двадцятим номером у списку був генеральний прокурор України Михайло Потебенько.

Перша декада січня 2002 р. У Печерському місцевому суді міста Києва знаходилась справа за позовом лідера партії «Батьківщина» Юлії Тимошенко до президента України Л. Кучми про зміну формулювання причин її звільнення з посади віце-прем'єр-міністра України. В Указі Президента України від 19 січня 2001 р. підставою звільнення Ю. Тимошенко зазначено притягнення її до кримінальної відповідальності. Трудове законодавство України такої підстави не передбачало.

Перша декада січня 2002 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за незаконну торгівлю зброєю. Заступник генерального прокурора О. Баганець повідомив що підставою для порушення справи стали звернення народних депутатів. О. Баганець відмовився назвати будь-які прізвища чи факти.

До нелегальних поставок зброї нібито були причетні секретар Ради національної безпеки та оборони України Є. Марчук, народний депутат Л. Деркач та його син А. Деркач, бізнесмен В. Рабинович.

8 січня 2002 р. Верховний суд України не задовольнив апеляційної скарги Генеральної прокуратури на звільнення з — під варті Олександра Тимошенка (чоловіка народного депутата України Ю. Тимошенко) та Валерія Фальковича. У минулому вони були керівниками корпорації «Енергетичні системи України».

У серпні 2001 р. Києво-Святошинський суд ухвалив рішення про їх негайне звільнення.

10 січня 2002 р. Верховний суд України ухвалив скасувати вирок Васильківського районного суду Київської області і негайно звільнити опозиційного діяча Леоніда Юрійовича Ковальчука з-під варті.

Л. Ковальчука було засуджено на позбавлення волі на 3,5 роки за справою про незаконне володіння зброєю.

11 січня 2002 р. Відбувся з'їзд Партії захисту інтересів селян України. З'їзд ухвалив об'єднатися з Соціалістичною партією України. Того ж дня колишній голова партії І. Бокий, перший секретар Політради В. Цушко, члени Політради вступили до лав Соціалістичної партії України.

12 січня 2002 р. Відбувся з'їзд Соціалістичної партії України.

З'їзд затвердив доповідь першого секретаря Політради Соціалістичної партії України Й. Вінського. З'їзд затвердив списки кандидатів у народні депутати України по багатомандатному загальнодержавному окрузі, а також по одномандатних округах.

Під № 15 у списку по багатомандатному окрузі був майор запасу Служби безпеки М. Мельниченко, який записав на диктофон розмови в кабінеті Президента України.

З'їзд затвердив передвиборну програму Соціалістичної партії (сім першочергових зобов'язань соціалістів). Цими зобов'язаннями були:

1. Владу — під контроль народу!
2. Роботу і заробітну плату, пенсії і соціальний захист!
3. Селу — державну підтримку!
4. Підприємству — фіксований податок!
5. Комунальні платежі — посильні і обгрунтовані!
6. Дітям і молоді — державну турботу!
7. Повернути вкрадені заощадження!

Друга декада січня 2002 р. Верховна Рада України ухвалила рішення про направлення генеральному прокурору України М. Потебеньку та Голові Державної податкової адміністрації М. Азарову депутатського запиту народних депутатів

України Г. Омельченка та А. Єрмака про порушення кримінальної справи за фактами причетності керівництва акціонерного комерційного банку «Приватбанк» до відмивання за кордоном грошей, здобутих злочинним шляхом.

Друга декада січня 2002 р. Верховна Рада України підтримала запит народних депутатів України Г. Омельченка та А. Єрмака до генерального прокурора України М. Потєбенька і голови Служби безпеки України В. Радченка про перевірку інформації про продаж службовими особами України танків і військового обладнання талібівському Афганістану. У запиті були прізвища Вадима Рабиновича, колишнього голови Служби безпеки України Леоніда Деркача та його сина Андрія Деркача.

15 січня 2002 р. Голова Центральної виборчої комісії М. Рябець заявив, що Соціалістична партія матиме проблеми з реєстрацією кандидатом у народні депутати України колишнього майора Держохорони М. Мельниченка оскільки він останні п'ять років в Україні не проживав.

18 січня 2002 р. Верховна Рада України підтримала депутатський запит до генерального прокурора України М. Потєбенька, голови Служби безпеки України В. Радченка та міністра внутрішніх справ України Юрія Смірнова про надання інформації стосовно обставин дорожнього-транспортної події за участю глави Адміністрації президента України В. Литвина. Подія трапилась 29 грудня 2001 р. Запит вніс лідер фракції «Яблуко» М. Бродський. Запит підтримали 114 народних депутатів з 324, зареєстрованих у залі.

Третя декада січня 2002 р. Юлія Тимошенко заявила, що домовленість Росії та Польщі про спорудження газопроводу до Західної Європи в обхід України було для України вкрай поганим рішенням. Воно однозначно засвідчило «стратегічну недолугість тодішньої української влади».

Третя декада січня 2002 р. Центральна виборча комісія зареєструвала кандидатами у народні депутати України у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі 198 з 220 осіб, які були включені до виборчого списку Соціалістичної партії.

Перша десятка списку залишилася без змін: Олександр Мороз, Іван Бокий, Юрій Луценко, Валентина Семенюк, Іван Сподаренко, Йосип Вінський, Віталій Шибко, три представники регіональних структур Соцпартії.

ЦВК зареєструвала кандидатами у народні депутати у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі 170 осіб з 223, включених до виборчого списку блоку політичних партій «Виборчий блок Юлії Тимошенко».

Перша п'ятірка БЮТ залишилася незмінною: Юлія Тимошенко, Анатолій Матвієнко, Григорій Омельченко, Василь Онопенко, Левко Лук'яненко.

23 січня 2002 р. У Москві в нічию зіграно сьому партію фінального матчу чемпіонату світу з шахів Пономарьов — Іванчук. Загальний рахунок став 4,5/2,5 на користь Руслана Пономарьова. У восьмій партії відпала потреба.

Вперше чемпіоном став український гросмейстер. Руслану Пономарьову йшов вісімнадцятий рік.

Третя декада січня 2002 р. На наркологічному обліку в Україні перебувало 107 тис. осіб (в 1991 році — 31 тис. чоловік). Щорічно в Україні на обліку в наркологічних диспансерах реєструвалося 10—13 тис. чоловік. Півтори тисячі осіб щороку помирало від передозування. Ці та інші факти наводив на засіданні уряду міністр внутрішніх справ України Юрій Смірнов.

26 січня 2002 р. Центральна виборча комісія виключила із виборчого списку Соцпартії майора Державної охорони Миколу Мельниченка. Своє рішення ЦВК мотивувала тим, що кандидат подав суттєво недостовірні дані про свою адресу та місце проживання.

28 січня 2002 р. На головного редактора газети «Бердянськ діловий» Тетяну Горячеву скоєно напад. Нападник вихлюпнув їй в обличчя соляну кислоту. Вона дістала опіки обличчя та очей.

29 січня 2002 р. Ю. Тимошенко потрапила в аварію близько 10:00. Вона їхала з шофером на своєму «Мерседесі» до Апеляційного суду м. Києва, де мало розглядатися подання Генеральної прокуратури України на ухвалу Печерського місцевого суду Києва. Ухвала забороняла будь-які процесуальні дії щодо Ю. Тимошенко. Таким чином скасовувалася і підписка про її невиїзд. На автомобілі «Жигулі» був «знак за кермом учень». Була інформація, що зіткнення сталося в результаті грубого порушення правил дорожнього руху водіями «Мерседеса» та «Жигулі». Вони їхали на забороняючий сигнал регулювальника.

Апеляційний суд скасував зазначене рішення Печерського суду. Адвокат Ю. Тимошенко подав скаргу до Верховного суду України.

Кінець третьої декади січня 2002 р. Теплі повітряні маси з Атлантики спричинили відлигу. У західних областях України хурделиці переросли у буревій, розпочалися зливи. Річки вийшли з берегів. Прокочувалися смерчі. Завдано чималої шкоди.

31 січня 2002 р. У Нью-Йорку відкрився Всесвітній економічний форум. Українську делегацію очолювали віце-прем'єр-міністр Василь Роговий та міністр фінансів Ігор Юшко.

1 лютого 2002 р. В ніч на цей день до лікарні швидкої медичної допомоги у Львові доставлено побитого журналіста Івана Бесяду. Працював редактором відділу політології газети «За вільну Україну».

2 лютого 2002 р. В Києві відбулася установча конференція місцевих телекомпаній України.

4 лютого 2002 р. Шевченківський райнарсуд міста Києва ухвалив рішення про те, що в шести телепередачах «Акцент» у червні 2000 р. подавалися щодо лідера Соцпартії України Олександра Мороза відомості, що не відповідають дійсності. Ведучий передачі «Акцент» журналіст В. Лапікура свою провину визнав. З Національної телекомпанії на користь О. Мороза мало бути стягнуто 50 тис. гривень як компенсація за моральну шкоду.

5 лютого 2002 р. Відкрилася дев'ята остання сесія Верховної Ради України третього скликання. На урочистому відкритті сесії був присутній прем'єр-міністр А. Кінах.

5 лютого 2002 р. Верховна Рада України ухвалила направити депутатський запит Григорія Омельченка, Анатолія Єрмака та Віктора Шишкіна Генеральному прокурору України М. О. Потебеньку. Йшлося про порушення кримінальної справи щодо Президента України Л. Д. Кучми, колишнього міністра Кабінету Міністрів України А. К. Лобова, народного депутата України Ю. Л. Звягільського за привласнення 12 млн німецьких марок та розслідування обставин вбивства осіб, які володіли інформацією про вчинення цього злочину.

5 лютого 2002 р. Генеральна прокуратура України направила до Київського апеляційного суду кримінальну справу. Вісім осіб звинувачувалися у вбивстві 25 чоловік, а також народних депутатів України Вадима Гетьмана та Євгена Щербаня. Угруповання вчинило замах на вбивства ще 17 осіб. Скоєно ряд розбійних нападів.

Заступник генерального прокурора М. Обіход повідомив, що проти колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка висунуто офіційне звинувачення в організації вбивства В. Гетьмана і Є. Щербаня. За вбивства Гетьмана і Є. Щербаня з особистих рахунків прем'єра на рахунок лідера злочинного угруповання Євгена Кушніра було перераховано відповідно 850 тис. доларів і 2 млн доларів.

5 лютого 2002 р. Слідчі Генеральної прокуратури України затримали п'ятьох підозрюваних у кримінальній справі про банк «Україна». Поміж затриманих були колишні голова правління банку і начальник служби безпеки банку.

5 лютого 2002 р. Верховний суд України розпочав розгляд скарги Соціалістичної партії на дії Центральної виборчої комісії. Вона виключила колишнього майора Державної охорони Миколю Мельниченка з виборчого списку Соцпартії.

Перша декада лютого 2002 р. Водій автомобіля «Мерседес» Юлії Тимошенко Сергій Атаманюк стверджував, що під час дорожньо-транспортної пригоди, яка сталася 29 січня 2002 р., саме водій автомобіля «Жигулі» порушив правила і на великій швидкості врізався в керований ним автомобіль.

Правоохоронці стверджували, що порушив правила дорожнього руху водій Ю. Тимошенко. Водія «Жигулі» з численним травмами було доставлено до лікарні.

Ю. Тимошенко перебувала у клінічній лікарні «Феофанія» з діагнозом струс мозку, травма грудної клітини та внутрішньочерепний крововилив.

8 лютого 2002 р. Верховний суд України залишив без розгляду скаргу Соціалістичної партії України на рішення Центральної виборчої комісії про зняття з реєстрації кандидатом в народні депутати колишнього майора Державної служби охорони Миколи Мельниченка.

9 лютого 2002 р. Розпочалася передвиборча агітація на виборах до Верховної Ради України.

11 лютого 2002 р. Після подання Київським мером Олександром Омельченком до Адміністрації Президента України заяви про відпустку у зв'язку з участю у парламентських виборах, з'явився Указ Президента України Л. Кучми про «тимчасове звільнення» його від виконання обов'язків голови Київської міської державної адміністрації та призначення виконуючим обов'язки заступника голови КМДА Ігоря Шовкуна. Прем'єр-міністр України А. Кінах о 15:00 передав указ О. Омельченку.

Пізно ввечері відбулася позачергова сесія Київради. Було вирішено відкликати О. Омельченка з відпустки. Депутати висловили недовіру І. Шовкуну.

15 лютого 2002 р. В Україну заборонено імпорт м'яса птиці з США. З 1 лютого відвантаження м'яса птиці в Україну з США припинено. Розмитнення раніше відправленої в Україну продукції здійснювалося до 15 лютого.

В процесі вирощування птиці в США дозволялося використання вакцин, антибіотиків і стимуляторів росту. Там застосовувалася і післязабійна дезінфекційна обробка консервантами, які в Україні заборонено. При відгодівлі птиці в США дозволялося використання генно модифікованих комбікормів, складники яких вироблені за трансгенними технологіями.

Зазначене стало офіційною підставою для заборони ввозу в Україну «ніжок Буша».

15 лютого 2002 р. Біля приміщення Адміністрації президента України на вул. Банковій у Києві зібралися мешканці наметового містечка ім. Георгія Гонгадзе, яке існувало на Майдані Незалежності впродовж грудня 2000 р. — березня 2001 р. у рамках акції «За Україну без Кучми!». На мітингу виступили активісти Соцпартії Валентина Семенюк та Юрій Луценко. В. Семенюк віднесла у приймальню Президента сухарі та переклад тексту експертизи аудіозаписів розмов Л. Кучми, виконаної під егідою Федерального бюро розслідування США. Порекомендувала Л. Кучмі сухарі не їсти, а зберегти їх до того дня, коли він сяде на лаву підсудних.

Потім учасники мітингу віднесли сухарі і копію перекладу експертизи генеральному прокурору Михайлу Потєбеньку. Генпрокурор особисто прийняв В. Семенюк. М. Потєбенько заявив, що переданий документ не мав для нього жодної юридичної сили. Під час бесіди М. Потєбенько звинуватив В. Семенюк у зраді Комуністичної партії (першим секретарем райкому якої вона у минулому була).

16 лютого 2002 р. Колишній державний секретар США Мадлен Олбрайт, яка перебувала в Україні у зв'язку з наступними парламентськими виборами, зустрічалася з керівництвом Соціалістичної партії. Соцпартію представляли О. Мороз, І. Бокий, В. Шибко. Гостю проінформували про передвиборну програму Соцпартії.

18 лютого 2002 р. Президент України Л. Кучма скасував свій указ про тимчасове звільнення Олександра Омельченка з посади Голови Київської міської державної адміністрації та призначення виконуючим обов'язки КМДА Ігоря Шовкуна. Повідомлялося, що прем'єр-міністр України А. Кінах був натхненником президентського указу про звільнення О. Омельченка. А. Кінах виконав роль кур'єра, доставивши той указ у мерію Києва.

Кінець другої декади лютого 2002 р. До президента Парламентської асамблеї Ради Європи Пітера Шідера, генерального секретаря Ради Європи Вальтера Швіммера, глав держав та урядів, парламентів країн Ради Європи, США та Канади звернулася з посланням «Не подавайте Кучмі руку!» велика група українських політиків.

Поштовою до звернення було оприлюднення 7 лютого у Вашингтоні результатів технічної експертизи аудіозаписів розмов Президента України Л. Кучми та його підлеглих про зникнення журналіста Г. Гонгадзе.

Звернення підписали Ю. Тимошенко, О. Жир, О. Мороз, С. Правденко, В. Нечипорук, В. Шишкін, В. Мухін, С. Головатий, С. Комісаренко, О. Білорус, А. Матвієнко, О. Турчинов, Л. Лук'яненко, І. Бокий.

20 лютого 2002 р. Голова тимчасової слідчої комісії у справі Г. Гонгадзе та з інших резонансних справ Олександр Жир та голова тимчасової слідчої комісії з додержання виборчих прав громадян України Олександр Єльяшкевич передали в Посольство Росії в Україні звернення із закликом до російського керівництва утримуватися від контактів з Президентом України Л. Кучмою з зв'язку з його причетністю до організації небезпечних злочинів.

25 лютого 2002 р. У Харкові за наказом губернатора Євгена Кушнар'єва Юлії Тимошенко було відмовлено без жодних обґрунтувань у наданні приміщення для виступу перед виборцями.

26 лютого 2002 р. В м. Борислав Львівської області побито політичну діячку, колишнього політв'язня, поетесу Ірину Сенік. Напад вчинено після її виступу в Трускавці на підтримку блоку В. Ющенка «Наша Україна». Били у її власній квартирі. І. Сенік після побиття потрапила до лікарні.

26 лютого 2002 р. Увечері 26 лютого загін міліції вилучив у Рівненській друкарні 20-тисячний тираж книга Дмитра Чобота «Нарцис. Штрихи до політичного портрету В. Медведчука». Директору друкарні представники прокуратури пред'явили постанову Генерального прокурора України.

27 лютого 2002 р. У ніч на цей день в Києві розграбовано молодіжний виборчий штаб «Блоку Юлії Тимошенко». Оргтехніку знищено. Про це заявив керівник штабу блоку Олександр Турчинов.

27 лютого 2002 р. У ніч на цей день розгромлено передвиборчий штаб кандидата в народні депутати України у виборчому окрузі № 244 Олеся Донія. Викрадено комп'ютери, оргтехніку та бази даних.

1 березня 2002 р. У Центральній виборчій комісії відбулося жеребкування щодо визначення черговості розташування назв партій і блоків у виборчих бюлетенях.

1 березня 2002 р. Представники партії і блоків «За єдину Україну!», «Жінки за майбутнє», «Народний рух України», «Нова сила», «Всеукраїнської партії трудящих», «Народної партії владників і соціального захисту», «Демократичної партії України — Демократичний союз» звернулися зі скаргою до Центрвиборчкому щодо передвиборчої агітації Соціалістичної партії України. Авторам скарги не подо-

бався ролик, присвячений «касетному скандалу». Вони вважали, що у ролику містилися безпідставні й огульні обвинувачення О. Морозом ряду посадових осіб країни у скоєнні тяжких злочинів, зловживання службовим становищем та інших правопорушеннях.

Верховний Суд України того ж дня став на бік ЦВК і Держкомінформу, які забороняли використання 3-хвилинного ролика Соцпартії про касетний скандал.

1 березня 2002 р. У Бахмачі (Чернігівська обл.) побито мера міста Олега Поліщука. Від нього вимагали відмовитися від балотування на посаду міського голови.

Початок березня 2002 р. Невідомий кинув гранату у вікно будинку на околиці Львова, у якому мешкав Ярослав Хартела — кандидат у народні депутати України по виборчому округу № 126 від «Блоку Юлії Тимошенко». Граната відбилася від віконної рами і впала на подвір'я. Вибуху не сталося.

4 березня 2002 р. Шевченківський районний суд м. Києва задовольнив скаргу Соціалістичної партії на дії Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України. Суд скасував рекомендації Держкомінформу від 20 лютого 2002 р. стосовно порядку використання кандидатами в народні депутати України ефірного часу, наданого їм для ведення передвиборної агітації.

Початок березня 2002 р. Народний депутат України Г. Омельченко закликав президента України Л. Кучму доручити генеральному прокурору і міністру внутрішніх справ розслідувати одержання хабарів посадовцями МВС і Адміністрації президента України. Г. Омельченко спирався на лист колишнього українського бізнесмена Б. Мостового (який проживав у США) до генерал-полковника міліції Е. Фере. Б. Мостовий стверджував, що він потратив на Е. Фере, Ю. Кравченка, Ю. Дагаєва 1,2 млн доларів.

Перша декада березня 2002 р. На початку останнього пленарного тижня народні депутати О. Сльяшкевич, Г. Омельченко, О. Жир наполягали на проведенні спеціального сесійного засідання для заслухування інформації про останню експертизу (проведену у США) записів майора М. Мельниченка в кабінеті президента України.

Верховна Рада підтримала депутатський запит до генерального прокурора України Михайла Потебенька про притягнення президента України до кримінальної відповідальності за вчинення дій, які сприяли колишньому прем'єр-міністру України Павлу Лазаренку організувати вбивства народних депутатів України Євгена Щербаня та Вадима Гетьмана.

6 березня 2002 р. Деякі засоби масової інформації повідомили про нібито зняття з реєстрації у кандидати в народні депутати лідера Соціалістичної партії України Олександра Мороза.

Соцпартія негайно поінформувала, що Центральна виборча комісія не розглядала скарги груп пропрезидентських партій та блоків, в яких вимагалось зняти О. Мороза з реєстрації за партійним списком та попередити Соцпартію за використання в агітаційному ролику на УТ-1 матеріалів майора Держохорони Миколи Мельниченка, які викривали причетність Леоніда Кучми та його оточення до злочинів.

7 березня 2002 р. Був останній «голосувальний день» в історії Верховної Ради України третього скликання. Розглянуто того дня майже дев'яносто питань. Ухвалено три десятки законів.

7 березня 2002 р. Печерський місцевий суд Києва дав санкцію на арешт колишнього голови правління банку «Україна» Віктора Кравця у зв'язку з фінансовим крахом банку.

8 березня 2002 р. У ніч на цей день над 19 областями України промчалися урагани. Пориви шквального вітру сягали 25 м/сек. У горах швидкість була ще ви-

щою — 40 м/сек. Загинуло 3 людей. Повалено дерева, позривано дахи будівель, знеструмлено населені пункти, пошкоджено телефонний зв'язок.

Загалом у 19 областях знеструмлено 1935 населених пунктів. Особливо потерпіли Путивльський та Кіцманський райони Чернівецької області та Верховинський район Івано-Франківської області. У високогір'ях Карпат урагани були і 6 та 7 березня.

9 березня 2002 р. України вшанувала 188-му річницю від дня народження Тараса Шевченка. Найпишніша церемонія відбулася у Києві біля пам'ятника Т. Шевченку. До пам'ятника прибули президент України Л. Кучма, спікер парламенту І. Плющ, інші вельможі. Соціалісти прийшли до пам'ятника з гаслами: «Пробач нас, Тарасе, за владу Кучми». Валентина Семенюк (керівник київських соціалістів) нагадала події 9 березня 2001 р. у цьому ж Шевченківському парку. Побили правоохоронці тоді і її. Назвала В. Ющенко «не мужиком», який торік разом з Л. Кучмою і І. Плющем обізвав борців з режимом Л. Кучми фашистами, а нині як звичайний боягуз і конформіст видає себе за великого націонал-патріота, надію України та спасителя нації.

Велику кількість правоохоронців, стягнутих до парку, прокоментувала так: «Проти п'яти баб — п'ять з половиною тисяч міліціонерів. Страмовище!».

У Національному театрі опери і балету ім. Т. Шевченка президент України Л. Кучма вручив Шевченківські премії. Глава Адміністрації президента України В. Литвин у Каневі на Тарасовій горі відзначав переможців школярського конкурсу, оголошеного блоком партій «За єдину Україну!».

Друга декада березня 2002 р. Перс-служба міністерства закордонних справ України повідомила, що в листі за підписом Прокурора Республіки (Італії) Марчелло Мардалени однозначно стверджувалося, що секретар Ради Національної безпеки й оборони України Євген Марчук не є звинуваченим у незаконній торгівлі зброєю і проти нього не здійснюється жодна судова дія.

Судді попереднього слідства Тампоні і Додеро стверджували, що ними не було отримано жодних відомостей, які б свідчили про причетність Є. Марчука до незаконних операцій, здійснених Дмитром Стрешинським та іншими обвинуваченими.

Про причетність Є. Марчука до незаконної торгівлі зброєю повідомляли українські засоби масової інформації, підконтрольні Андрієві Деркачу. Він — син Леоніда Деркача, колишнього голови Служби безпеки України.

Друга декада березня 2002 р. Авіаційний науковий технічний комплекс ім. Антонова приступив до складання нового українсько-російського літака АН-148. Серійне виробництво літака мали здійснювати Харківське виробниче авіаційне об'єднання та авіаційний завод м. Улан-Уде. АН-148 розрахований на 70—80 пасажирів, дальність польоту — 11 тис. км, швидкість — 850 км/год. Очікувалося, що вартість машини становитиме 10 млн доларів. Прогнозований ринок таких літаків у світі складав близько 10 тисяч штук.

15 березня 2002 р. Біля села Козаровичі Вишгородського району Київської області троє чоловіків на «Ауді» з державними номерами напали й побили агітатора Соціалістичної партії України, працівника місцевої філії «Укртелекому» Валентина Гончука. В. Гончук десять днів знаходився у Димерській районній лікарні. Після того як агітатора відвідала представник місії Організації з безпеки і співробітництва у Європі громадянка США Кетлін Джонсон, В. Гончука виписали з лікарні.

15 березня 2002 р. У Львові розпочався небувалий в історії України судовий процес. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова

подала позов до Управління служби безпеки у Львівській області та Львівської облпрокуратури. Позов подано в інтересах Івана та Іванни Мозол. Вони — батьки Юрія Мозола, якого було замордовано 1996 року у слідчому ізоляторі СБУ у Львові.

16 березня 2002 р. Володимир Кличко відстояв у Штутгарті (Німеччина) титул чемпіона світу за версією Всесвітньої боксерської організації у бою з Френчем Ботоу (Південноафриканська Республіка). В. Кличко нокаутував свого суперника у восьмому раунді. Це була 38-а перемога українського боксера на професійному рингу.

16 березня 2002 р. За загадкових обставин зник голова дільничної виборчої комісії № 64 (округ № 47, Донецька область) від політичного блоку партії «Єдність», заступник голови Артемівської міської організації партії «Соціал-демократичний союз» Ігор Авдієнко. 18 березня стало відомо, що його вбито. Тіло було знайдено неподалік села Кодема Артемівського району. Село належало до очолюваної І. Авдієнком виборчої дільниці.

20 березня 2002 р. Серед білого дня на центральній вулиці райцентру — селища Козова на Тернопільщині вчинено напад на активістів Соціалістичної партії України, які розповсюджували перевибірні листівки. Активістів побили, частини літератури — відібрали.

Друга половина березня 2002 р. На телеканалі ICTV (який належав сімейству Кучми-Пінчука) демонструвався фільм «Піар», у якому йшлося про змову США і української опозиції проти режиму Кучми. Фільм «Піар» було виготовлено в США на замовлення сім'ї Л. Кучми.

24 березня 2002 р. У ніч проти цього дня два міліцейські автомобілі поблизу села Піщане Золотоноського району Черкаської області зупинили автомобіль ГАЗ-53 Черкаського видавництва «Республіка». Автомобіль віз до Києва 107-тисячний наклад чергового номера газети «Свобода». Водієм ГАЗ-53 був Вадим Юрченко. Міліціонери застосували фізичну силу, затягли водія до джипа, відвезли в поле й жорстоко побили. В. Юрченко дістався Золотоноського КПП Державтоінспекції і повідомив про напад. Вантажівка стояла біля річки Супой. Весь наклад «Свободи» було викинуто у воду. Про злочин головний редактор «Свободи» Олег Ляшко повідомив народному депутату Григорію Омельченку, а той — міністру внутрішніх справ Юрію Смірнову, голові Служби безпеки Володимирі Радченку та керівництву Генпрокуратури.

Третя декада березня 2002 р. У регіонах України розповсюджувалася книжка «Невиконане замовлення. Частина 2». Книга була надрукована в одній з друкарень Донецької області накладом 1 млн примірників. Містила наклепницьку інформацію про Юлію Тимошенко. Книга, згідно із зазначеними на ній даними, була здана до друку 15 січня 2002 р. У ній згадувалася автокатастрофа, у яку Ю. Тимошенко потрапила 29 січня 2002 р. Керівник штабу виборчого блоку Ю. Тимошенко народний депутат України Олександр Турчинов розглядав книгу як документальне підтвердження замаху на життя Ю. Тимошенко.

Третя декада березня 2002 р. Народний депутат України, голова депутатського об'єднання «Антимафія» Григорій Омельченко заявив, що в Україні декілька років діє «загін смерті». Він фізично усуває політичних опонентів президента Л. Кучми і знищує свідків, обізнаних із злочинною діяльністю вищих посадовців України. Г. Омельченко називав на прес-конференції прізвища загиблих: керівника «Укрспецексперту» В. Малева, одного з керівників кредитно-валютного відділу Кабінету Міністрів України М. Медолиза, В. Черновола, головного бухгалтера німецької фірми «Варекс» та ін.

29 березня 2002 р. О 22:00 в під'їзді будинку поблизу власної квартири вбито кандидата в народні депутати України по Надвірнянському виборчому округу № 90, секретаря обласного комітету Соціал-демократичної партії України (об'єдна-

ної), заступника голови Івано-Франківської обласної держадміністрації М. Шкрібляка. Мав дев'ять вогнепальних поранень.

29 березня 2002 р. Завершилася передвиборча агітація на виборах до Верховної Ради України.

30 березня 2002 р. Набув чинності закон про врегулювання заборгованості збанкрутілого агропромислового банку «Україна».

31 березня 2002 р. Відбулися вибори народних депутатів України, депутатів обласних, міських, селищних і сільських рад, а також міських, селищних і сільських голів.

До Верховної Ради України обиралися 450 депутатів, поміж них 225 — у мажоритарних округах і 225 — за списками 33 політичних партій і блоків. Депутатами парламенту хотіли стати 7 тисяч депутатів.

У виборах взяли участь близько 25 млн громадян України (дещо більше, ніж 63 відсотки виборців). Найактивнішими були виборці Рівненської, Волинської, Хмельницької областей. Найпасивнішими були кияни — половина їх на виборчі ділянки не прийшла.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Партія (виборчий блок партій)	Кількість мандатів		
	у багатомандатному окрузі	у одномандатних округах	всього у блоці (партії)
Блок Віктора Ющенка «Наша Україна»	70	42	112
Комуністична партія України	59	6	65
Блок «За єдину Україну»	35	60	95
Блок Юлії Тимошенко	22		22
Соціалістична партія України	20	3	23
Соціал-демократична партія України (об'єднана)	19	5	24
Блок «Демократична партія України — партія Демократичний союз»		4	4
Блок «Єдність»		3	3
Партія національно-економічного розвитку України		1	1
Українська морська партія		1	1

31 березня 2002 р. Олександр Олександрович Омельченко здобув переконливу перемогу на виборах київського міського голови. У виборах брали участь 1 164 354 чоловік. Це становило 62 % всіх столичних громадян, які мали право голосу. За О. О. Омельченка було подано 848 451 голос, що становило 73,1 % виборців, які брали участь у голосуванні.

Друге місце у виборчих перегонах посів Григорій Омельченко (17 %), а третє — Віктор Чайка (13 %).

2 квітня 2002 р. Голова ЦВК М. Рябець повідомив на прес-конференції, що діяльні комісії визнали недійсними понад 2 млн виборчих бюлетенів на парламентських виборах 31 березня 2002 р.

«Блоку Ю. Тимошенко» вдалося зібрати 23 тис. копій протоколів, «Нашій Україні» — 17 тис, Соцпартії 12 тис. ЦВК одержала понад 33 тис. протоколів.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ 31.03.2002 Р. ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Партії і блоки	Дані (%)	
	ЦВК	опозиції
«Наша Україна»	23,52	25,1
Компартія України	20,04	20,11
«За єдину Україну!»	11,96	10,24
«Блок Юлії Тимошенко»	7,21	9,14
Соцпартія України	6,93	8,62
Соціально-демократична партія України /СДПУ/ (об'єднана)	6,24	6,12

З урахуванням результатів виборів у мажоритарних округах «Наша Україна» здобула 113 мандатів, «За єдину Україну!» — 119, Компартія України — 66, Соцпартія України — 24, «Блок Юлії Тимошенко» — 22, СДПУ (об'єднана) — 27.

3 квітня 2002 р. Близько опівдні автомобіль із трьома грабіжниками, які пограбували банк у Нижній Саксонії (ФРН) і однією заручницею перетнув польсько-український кордон. Машину грабіжників супроводжувала поліцейська колона з кількох десятків автомобілів. Контроль за подіями здійснювався з вертольота. Близько 17.00 злочиників було затримано неподалік Рівного. Посол ФРН в Україні Дітмар Штюдemann був приємно вражений швидким і успішним завершенням операції.

Початок квітня 2002 р. Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України з питань реалізації виборчих прав громадян під час проведення виборів народних депутатів України 2002 року дійшла висновку, що вибори не були чесними й демократичними.

4 квітня 2002 р. Голова Верховної Ради України третього скликання Іван Степанович Плош закрив її останнє пленарне засідання. Вона встигла прийняти 1130 законів, понад півдесятка кодексів, розглянула близько 3 тисяч законопроектів та понад 3,5 тисячі проектів постанов.

4 квітня 2002 р. У ніч на 5 квітня працівники Київського обласного штабу виборчого блоку Віктора Ющенко «Наша Україна» затримали у м. Ірпінь Київської області двох осіб. Вони розповсюджували фальшиві примірники газети «Український народний рух». Матеріали паплюжили честь Віктора Ющенка, Юлії Тимошенко, Юрія Костенка та інших діячів. Було вміщено сфабриковане інтерв'ю нібито з Євгеном Жовтяком, який очолював Київський обласний штаб «Нашої України». Один із затриманих, — В. Рибачук, — виявився викладачем Державної академії податкової служби, яка знаходиться в м. Ірпіні.

Перша декада квітня 2002 р. Національний банк України офіційно дозволив обмінним пунктам, які працювали за агентськими угодами з комерційними банками, виконувати з 8 квітня операції з єдиною європейською валютою (євро).

5 квітня 2002 р. О 10-й ранку в м. Прилуки Чернігівської області загін місцевої міліції з 20-ти осіб, очолюваний заступником начальника міліції Прилук Миколою Месечею, напад на підприємців, які пікетували Прилуцьку міську раду на знак протесту проти позбавлення їх робочих місць на ринку. Підприємців підтримувала міська організація Народного руху України. Міліціонери побили учасників акції. По-

між них була вагітна вісімнадцятирічна жінка. П'ять днів адміністративного арешту присудили голові Спільки захисту та сприяння малому й середньому бізнесу члену Народного руху України Олександрю Макешку.

9 квітня 2002 р. Лідер виборчого блоку «За єдину Україну!» Володимир Литвин заявив, що фракція «За єдину Україну!» складатиметься з 180 депутатів. Повідомляв, що 145 депутатів мажоритарників дали згоду увійти до фракції.

За даними ЦВК станом на 6 квітня блок «За єдину Україну!» здобув на парламентських виборах 11,78 % голосів. Це давало йому змогу провести до парламенту 35 народних депутатів. У мажоритарних округах виграли 66 представників блоку.

9 квітня 2002 р. Територіальна виборча комісія Черкас визнала вибори Черкаської міської голови недійсними. Повторні вибори було призначено на 9 червня. У списках виборців була велика кількість «мертвих душ». Бюлетені для голосування до місцевих рад видавалися автобусним мігрантам з Кіровоградської та Вінницької областей. Черкаських студентів двадцятьма автобусами возили голосувати до Києва. Кожному заплатили по 30 грн й видали по дві пляшки пива.

А. Волошин, спираючись на протоколи дільничних комісій, сам себе проголосив новообраним мером.

9 квітня 2002 р. Головного редактора Черкаської газети «Свобода» Олега Ляшка міліція затримала у Києві поблизу будинку, в якому він проживав. Міліціонери пред'явили постанову заступника начальника слідчого відділу Черкаської обласної прокуратури І. Бабенка про його примусовий привід на допит. О. Ляшка було доставлено до Печерської райпрокуратури. Виконувач обов'язків райпрокурора Юрій Ярошенко повідомив, що 23 березня Черкаська облпрокуратура порушила кримінальну справу за зловживання службовим становищем посадовцями черкаського видавництва «Республіка», порушення недоторканості приватного життя та вчинення О. Ляшком і працівниками видавництва опору працівникам правоохоронних органів при виконанні ними службових обов'язків.

Газета «Свобода» опублікувала депутатський запит народних депутатів Григорія Омельченка, Анатолія Єрмака та Віктора Шишкіна про отримання генеральним прокурором України хабра у розмірі 600 тис. грн від народного депутата Олександра Волкова, який свого часу був помічником президента України.

Кінець першої декади квітня 2002 р. На заводі «Авіант» складено перший в Україні багатоцільовий вертоліт «Ангел» з двома двигунами. «Ангел» є маленькою невибагливою і надійною машиною.

Силова установка складається з двох австрійських двигунів Rotax 912ULS. Проект передбачав майже 30 модифікацій машини.

11 квітня 2002 р. Колишній охоронець президента України Л. Кучми Микола Мельниченко виступав як свідок у суді м. Сан-Франциско. Продемонстрував Великому журі фрагмент розмови Л. Кучми з генеральним директором «Укрспецекспорту» Валерієм Малевим. Президент України наказував В. Малеву продати Іраку за 100 млн доларів три радари «Кольчуга».

Початок другої декади квітня 2002 р. Апеляційний суд Львівської області відмовив у скарзі кандидату у народні депутати по міському виборчому округу № 121 Леоніду Ткачуку. Він просив визнати вибори в цьому окрузі недійсними. Посилався на численні порушення, зафіксовані на виборчих ділянках. 31 березня на цьому окрузі народним депутатом було обрано А. Шкіля. Він у той час перебував у Києві у Лук'янівському СІЗО за звинуваченням в організації масових безпорядків 9 березня 2001 року в Києві.

Перша половина квітня 2002 р. Народний депутат Верховної Ради України третього скликання Дмитро Чобіт подав позови до Рівненського апеляційного суду у зв'язку з конфіскацією правоохоронцями двох його книг — «Свистун» та «Нарцис».

Перша — про президента України Л. Кучму. Друга — про лідера СДПУ(о) Віктора Медведчука.

У зв'язку з книгою «Свистун» порушувалася кримінальна справа нібито за незаконне оформлення замовлення на друк книги.

За заявою В. Медведчука прокуратура Києва порушила кримінальну справу за ст. 182 Кримінального кодексу України. Вона передбачає покарання за незаконне збирання, використання й поширення інформації про особу без її згоди.

Обидві книги друкувалися в Рівному. Частина накладу книги «Нарцис» друкувався на Львівщині.

Перша половина квітня 2002 р. 40 % українських виборців виступали за дострокову відставку президента України Л. Кучми. Про це свідчили результати опитування виконаного впродовж 6—14 квітня фондом «Демократичні ініціативи» і фірмою «Соціс».

Опитування проводилося на замовлення Всеукраїнського громадського моніторингового комітету. Було опитано 1200 осіб в усіх регіонах України. Соціологи стверджували, що помилка не перевищувала 3 %.

13 квітня 2002 р. У Києві після закінчення футбольного матчу «Динамо» (Київ) — «Металург» (Донецьк) хуліганили підлітки. Розбивали скло вітрин у магазинах та інших торгових точках. Погромили й Київську центральну синагогу на вул. Шота Руставелі.

Середина квітня 2002 р. В Україні перебувала група експертів Федерального бюро розслідувань. Вони допомагали Генеральній прокуратурі та іншим правоохоронним органам розслідувати вбивство Георгія Гонгадзе.

Середина квітня 2002 р. Президент України Л. Кучма заявив, що лідер виборчого округу «За єдину Україну!» В. Литвин сам повинен вирішувати чи йти йому у Верховну Раду чи залишатися на посаді голови Адміністрації президента.

Середина квітня 2002 р. Київський обласний апеляційний суд відмовив у скарзі ректору Академії Державної податкової служби України, кандидату в народні депутати України Петру Мельнику про визнання недійсними виборів в окрузі № 95. Центральна виборча комісія перед цим відхилила аналогічну скаргу П. Мельника.

Перемогу в окрузі № 95 здобув Євген Жовтяк — депутат Верховної Ради України другого й третього скликань, голова обласного штабу виборчого блоку В. Ющенко «Наша Україна». Офіційний сайт ЦВК фіксував відрив між Є. Жовтяком і П. Мельником у 8800 голосів. Дані блоку «Наша Україна» вказували 12 тисяч.

Друга декада квітня 2002 р. Лідер соцпартії Олександр Мороз висловив переконання, що стабільної більшості у парламенті не буде. Парламентська більшість матиме ситуативний характер. Голова Верховної Ради України третього скликання Іван Плющ вважав, що інтенсивне формування парламентської більшості на основі фракції «За єдину Україну!» було поспішним.

Друга декада квітня 2002 р. Верховний суд України частково задовольнив скаргу кандидата в народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 84 Анатолія Єрмака. ЦВК зобов'язувалась негайно розглянути його скаргу від 04 квітня 2002 року про факт порушень виборчого законодавства. Верховний суд відмовив А. Єрмаку у клопотанні зобов'язати ЦВК визнати недійсними вибори у виборчому окрузі № 84.

17 квітня 2002 р. Відбулася перша сесія Васильківської міської Ради. Голова міської територіальної виборчої комісії Володимир Луценко повідомив, що обрані всі 30 депутатів міськради та міський голова — Валерій Попович.

Початок другої половини квітня 2002 р. На прес-конференції народних депутатів України С. Головатого і Г. Омельченка було повідомлено про створення робочої групи для підготовки документів з імпліменту президента Л. Кучми.

18—19 квітня 2002 р. У Києві відбувся третій Всесвітній конгрес лемків.

19 квітня 2002 р. Завершив роботу X з'їзд Національної спілки журналістів України. Всі свої проблеми делегати вважали такими, що пов'язані з владою.

19 квітня 2002 р. Центральна виборча комісія визнала недійсними вибори в одномандатному виборчому окрузі № 35 (Дніпропетровська обл.). Згідно з даними округу там з невеликим відривом переміг Віктор Драчевський (кандидат від блоку «За єдину Україну!»). Заступник голови партії «Реформи і порядок» Сергій Соболев заявив, що в окрузі № 35 переміг Олександр Жир з відривом у 1039 голосів.

Кінець другої декади квітня 2002 р. 9 квітня Центральна виборча комісія визнала недійсними вибори в одномандатному виборчому окрузі № 90. Там Роман Зварич здобув 31 % голосів. ЦВК ніби спиралася на скаргу Богдана Кандюка. Він на засіданні Верховного суду України заявив, що до десятого квітня не подавав жодних скарг до ЦВК. Про існування такої скарги він довідався 09 квітня з випуску телевізійних новин. Скаргу його змусили заднім числом підписати о 4.30 ранку 10 квітня у приміщенні Івано-Франківського обласного штабу СДПУ(о), куди його привезли тієї ночі з Верховини.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України О. Жир заявив, що в Україні діє організоване злочинне угруповання на чолі з президентом Л. Кучмою.

О. Жир згадав справи Г. Гонгадзе, О. Сльяшкевича, поставки зброї в Ірак. Закликав Верховну Раду надати оцінку діям президента.

Третя декада квітня 2002 р. Рада Європи вирішила направити до України спеціальну післявиборну місію для складання остаточних висновків про характер парламентських виборів 2002 року. Парламентську асамблею Ради Європи непокоїло те, що президентський блок підтримали 12 % виборців, а у Верховній Раді на нього припадало 40 % депутатського корпусу.

Третя декада квітня 2002 р. Колегія Черкаського обласного апеляційного суду припинила провадження кримінальної справи проти головного редактора газети «Свобода» Олега Ляшка.

За словами заступника Генерального прокурора України Олексія Баганця О. Ляшко підозрювався у чиненні опору працівникам міліції, які прибули в редакцію, щоб вилучити тираж газети «Свобода».

Третя декада квітня 2002 р. У лісі на Івано-Франківщині знайдено архів Української повстанської армії. Трапилося це неподалік міста Болехів під час лісорубок. У двох бідонах містилися документи УПА. Знайдено там також чимало підпільної літератури і релігійних видань.

Третя декада квітня 2002 р. Начальник слідчого управління Державної податкової інспекції України Святослав Піскун заявив, що з 24 пунктів звинувачення, пред'явленого у США колишньому прем'єр-міністру України Павлу Лазаренку, половина стосується банку «Слов'яський». На думку С. Піскуна слід було з'ясувати законність операцій і дій, здійснених «Єдиними енергетичними системами України» та банком «Слов'яський» у зв'язку з вивезенням з України мільйонних сум.

25 квітня 2002 р. Блок Віктора Ющенка «Наша Україна», Соціалістична партія України, Блок Юлії Тимошенко та Комуністична партія України підписали спільну Політичну декларацію про підсумки виборчої кампанії до Верховної Ради України.

25 квітня 2002 р. Центральна виборча комісія визнала недійсними вибори в одномандатному виборчому окрузі № 201 (Черкаська обл.) «Наша Україна» і окружвиборчком вважали, що там переміг Микола Булатецький. Кандидат у народні депутати Олексій Марченко оскаржив рішення окружвиборчкому.

ЦВК визнала недійсними вибори народного депутата в одномандатному виборчому окрузі № 18 (Вінницька обл.) Окружвиборчком прийняв рішення про перемогу в окрузі кандидата від Соцпартії Світлани Мельник.

Кінець квітня 2002 р. Президент України Л. Кучми розпочав масове звільнення керівників обласних та районних державних адміністрацій. Зокрема, 30 квітня було звільнено 15 голів держадміністрацій у семи областях України.

Кінець квітня 2002 р. Голова тимчасової слідчої комісії з розслідування справи Г. Гонгадзе та інших резонансних справ у Верховній Раді 3-го скликання Олександр Жир погодився з рішенням Центральної виборчої комісії про визнання недійсними виборів в окрузі № 35 (м. Нікополь).

О. Жир зазначав, що ЦВК свідомо сфальсіфікувала постанову Верховного суду України щодо виборів в цьому окрузі, стверджував, що доставлені протоколи до ЦВК, були переписані.

28 квітня 2002 р. На Байковому кладовищі у Києві, де поховано воротаря київського «Динамо» і збірної СРСР Віктора Банникова, урочисто відкрито йому пам'ятник — мармурове погруддя з воротарськими рукавичками та футбольним м'ячем. Автор скульптури — Валерій Чуйков.

29 квітня 2002 р. Секретар Ради національної безпеки і оборони України Є. Марчук в інтерв'ю радіо «Свобода» заявив, що викрив усі таємні схеми, які використовували сімейство Деркачів для самозбагачення.

Початок травня 2002 р. Голова Комітету Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Юрій Кармазін звернувся до Генеральної прокуратури України з проханням притягнути до кримінальної відповідальності голову Київської обласної державної адміністрації Анатолія Засуху та інших посадових осіб за порушення бюджетного законодавства, зловживання службовим становищем та службове підроблення.

Перша декада травня 2002 р. Кабінет Міністрів України затвердив план заходів з підготовки та відзначення 60-річчя створення підпільної молодіжної організації «Молода гвардія».

Перша декада травня 2002 р. На Сумщині завершився суд над бандою з 15 членів, що діяла впродовж десяти років. Очолював її уродженець Дагестану Артур Цахаєв. Банда скоїла вбивства, розбійні напади, пограбування, крадіжки. За злочинами було порушено 26 кримінальних справ. Апеляційний суд Сумської області засудив керівника банди та одного з найактивніших її учасників до довічного ув'язнення. Решту членів угруповання позбавили волі на термін від 5 до 12 років.

У Криму заарештували офіцера ВМС України, його підозрювали у викраденні секретних дешифраторів. Контррозвідники виявили у квартирі офіцера 28 надсекретних пристроїв для дешифрування закодованих повідомлень секретного зв'язку.

Прокуратура Києва передала до Солом'янського місцевого суду столиці кримінальну справу. Звинувачувалися члени відомої у Полтаві озброєної злочинної банди. Вона вчиняла злочини у Полтавській області та місті Києві.

8 травня 2002 р. До порту Севастополя повернулося науково-дослідне судно «Горизонт» Воно доставило учасників сьомої Антарктичної української експедиції. Тривала вона 136 діб. Очоловав її доктор біологічних наук, професор Ернест Самишев — завідувач відділу функціональних морських екосистем Інституту біології південних морів Національної академії наук України. До складу експедиції входили вчені з Севастополя, Києва і Харкова.

Під час експедиції проведено ряд океанологічних досягнень. Судно заходило до української антарктичної станції ім. академіка Вернадського. Відбулася зміна вчernih-зимівників та вивантаження необхідного обладнання.

Кінець першої декади травня 2002 р. Президент України призначив:

Олександра Лавриновича — міністром юстиції України;

Валерія Черепи — Головою державного комітету України з будівництва та архітектури;

Георгія Кирпу — міністром транспорту України.

Кінець першої декади травня 2002 р. Міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів» висловила стурбованість умовами праці українських журналістів. Щонайменше 20 представників преси стали жертвами нападів.

Кінець першої декади травня 2002 р. Києво-Святошинський суд Київської області закриття всі кримінальні справи, порушені проти Юлії Тимошенко та одного з колишніх керівників корпорації «Єдині енергетичні системи України» Олександра Тимошенка. Скасовано всі висунуті звинувачування.

Дії Генеральної прокуратури України щодо Ю. Тимошенко та О. Тимошенка визнано незаконними.

9 травня 2002 р. Голова облдержадміністрації Харківщини Євген Кушнарьов покладав вінки до монумента Матері Батьківщини. Одночасно це хотіли зробити і ветерани, які йшли під прапорами соціалістів і комуністів. Ветерани спробували прорвати міліцейський кордон, який охороняв харківське начальство. До ветеранів правоохоронці застосували силу.

11 травня 2002 р. В Луцьку вбито начальника міського відділу внутрішніх справ підполковника міліції Сергія Швачку. Сталося це поблизу будинку, де він мешкав.

Його закривавлене тіло побачили сусіди о 7. 50. Очевидно, вбивця використовував глушник, бо мешканці багатопверхового будинку, в якому була й квартира С. Швачки, пострілів не чули.

Початок другої декади травня 2002 р. Голова Верховного суду України Віталій Федорович Бойко заявив, що Генеральна прокуратура України не повинна була коментувати законність рішення Києво-Святошинського місцевого суду Київської області про закриття кримінальної справи щодо лідера партії «Батьківщина» Юлії Тимошенко. На думку В. Бойки, попередні оцінки рішення суду, яке ще не набрало чинності, є неприпустимими. Коментував рішення суду заступник Генерального прокурора Микола Обіход.

13 травня 2002 р. У Запорізьькому центрі експериментальної медицини та швидкої допомоги помер головний тренер київського «Динамо» Валерій Лобановський. Помер від інсульту головного мозку.

В. Лобановського госпіталізували 7 травня негайно після матчу запорізького «Металурга» з «Динамо» (Київ). В. Лобановського лікували найдосвідчені лікарі Києва на чолі з академіком Олександром Возіановим.

У палагі, де перебував В. Лобановський, постійно чергувала бригада лікарів з Києва та Запоріжжя.

11 травня В. Лобановському зробили операцію на головному мозку. Внутрішньомозковий кров'яний тиск вдалося зменшити. В. Лобановський відповідав на нескладні питання.

14 травня 2002 р. Відкрилася перша сесія Верховної Ради України четвертого скликання. Текст депутатської присяги зачитала найстаріший народний депутат Ярослав Стецько. Його дня виповнилося 82 роки.

Я. Стецько оголосила і відкриття сесії.

До полудня присягу скріпили підписами 443 народні депутати із 447 зареєстрованих.

Голова депутатської підготовчої групи А. Мартинюк розпочав вести сесію.

258 голосами «за» було обрано тимчасову президію Верховної Ради України у складі і А. Мартинюка. (КПУ) — голова, В. Мусяка («Наша Україна») та В. Коновалюк («За єдину Україну») — заступники, С. Ніколаєнко (СПУ) — секретар. Розпочалася боротьба за постійні керівні посади у Верховній Раді.

Середина травня 2002 р. Обсяг експорту зерна з України впродовж маркетингового року 1.07.2001—1.07.2002 мав скласти 9 млн тонн.

За словами виконуючого обов'язки голови правління Державної акціонерної компанії «Хліб України» Миколи Кучера через 3—4 роки Україна вийде на рівень виробництва зерна близько 50 млн т. і його щорічний експорт становитиме 14—15 млн т.

Україна експортувала зерно в основному в країни Близького Сходу, Північної Африки, а також в Іспанію, Португалію, Італію, Францію.

Середина травня 2002 р. Жителі міста Чугуєва (Харківська обл.) готували марш протесту до Харкова на підтримку новообраного мера Чугуєва Анатолія Кваші. Він набрав 59 % голосів. Виборча комісія визнала його переможцем виборів і він розпочав виконувати свої функції. 23 квітня 2002 року Орджонікідзевський райнарсуд м. Харкова визнав результати виборів недійсними, скасував рішення виборчої комісії та зняв А. Квашу з реєстрації.

Виборча комісія, яка була розпущена сесією міськради, згодом 7 голосами з 15 визнала переможцем виборів Руслана Александрова після того, як раптово помер Олександр Здор, який набрав 19 % голосів і був на другому місці у виборчих перегонах.

Середина травня 2002 р. Указом президента України Л. Кучми головному тренерові футбольної команди «Динамо» (Київ) Валерію Лобановському присвоєно звання Героя України (посмертно).

15 травня 2002 р. Центральна виборча комісія оголосила початок виборчої компанії в трьох округах, де призначено повторні вибори до Верховної Ради України, оскільки результати виборів 31 березня 2002 року визнано недійсними. Цими округами були: № 18 (Вінницька обл.), № 35 (Дніпропетровська обл.) та № 201 (Черкаська обл.).

17 травня 2002 р. Колегія Апеляційного суду Донецької області під головуванням Івана Корчистого виправдала Юрія Вередюка у звинуваченні щодо вбивства директора телерадіокомпанії «ТОР» Ігоря Александрова. У залі суду Ю. Вередюка звільнили з-під варти. Роз'яснено йому права на відшкодування матеріальних і моральних збитків, завданих 9-місячним утриманням під вартою. Рішення Апеляційного суду Донецька прокуратура оскаржила.

18 травня 2002 р. На центральній площі Севастополя відбувся всекримський траурний мітинг пам'яті жертв депортації кримсько-татарського народу. Близько 10 тис. чол. взяли участь у мітингу. Поміж них були кримські керівники — голова Ради міністрів Сергій Куніцин, голова Верховної Ради Борис Дейч. Народний депутат України Рафат Чубаров вів мітинг.

Друга декада травня 2002 р. Печерський місцевий суд м. Києва засудив киянина Віталія Воробєя до 5,5 років позбавлення волі за побиття із хуліганських мотивів у лютому 2000 року народного депутата О. Єльшкєвича.

Кінець другої декади травня 2002 р. Народний депутат України Юлія Тимошенко повідомила, що колишній народний депутат Олександр Єльшкєвич в одному із судів у США звернувся з позовом до президента України Леоніда Кучми. Глава держави звинувачує в організації замаху на життя народного депутата. О. Єльшкєвича у лютому 2000 року побили біля готелю «Москва» у Києві.

Кінець другої декади травня 2002 р. Президент України Л. Кучма вибачився перед Польщею та її президентом Олександром Квасневським за перенесення запланованого на 21 травня відкриття польського військового меморіалу («Цвинтаря орлят») на Личаківському цвинтарі у Львові. 16 травня депутати Львівської міськради підтвердили свою ухвалу від 2000 р., що на братській могилі поляків має бути надпис: «Невідомим польським солдатам, що полягли за Польщу». Польська ж сторона пропонувала надпис: «Невідомим польським воякам, які героїчно полягли за незалежність Польщі». Польський президент відмовився їхати 21 травня до Львова.

21 травня 2002 р. Колишній майор Держохорони М. Мельниченко заявив на прес-конференції у Вашингтоні, що колишній голова Служби безпеки України Л. Деркач займався контрабандою.

21 травня 2002 р. У день народження Г. Гонгадзе його дружина, — Мирослава Гонгадзе, надіслала українським журналістам листа, в якому заявила про свій намір довести справу про вбивство її чоловіка до реального розслідування і судового процесу.

Початок третьої декади травня 2002 р. На півдні України гинули хліба. В результаті посухи у критичному стані перебувало близько 1,5 млн га посівів зернових культур (передусім пшениці та ячменю). Рівень вологи дорівнював нулю. Від осені не було дощів. Протягом березня-травня вдень спостерігалася висока температура, а вночі заморозки.

Початок третьої декади травня 2002 р. Віце-прем'єр України Л. Козаченко заявив, що середній рівень споживання м'яса в Україні утричі нижчий ніж у Європі. Щорічно в Україні одна пересічна людина споживала 30 кг м'яса. У Європі пересічний показник становив 93 кг. Показники Німеччини, Австрії, Великої Британії та Франції перевищували 100 кг.

Початок третьої декади травня 2002 р. Верховна Рада України гостро дискутувала про вибори її голови та заступників. Фракції СДПУ (о) та «Єдиної України» затягували час, щоб добрати голоси, яких не вистачало для обрання спікером В. Литвина. Почали зменшуватися фракції «Наша Україна» та соціалістів. Ю. Тимошенко повідомляла, що депутатів зманювали у пропрезидентські фракції, обіцяючи їм комітетські посади або ж великі суми грошей (100 тис. доларів).

Початок третьої декади травня 2002 р. Президент України Л. Кучма на кілька годин прилетів до Брюсселя для вечєри з головою Європейської комісії Романом Проді та бесіди про європейський вибір України. Того ж дня в Брюсселі перебував і колишній майор Державної охорони Микола Мельниченко. Він знову говорив про вбивство Гонгадзе, продаж української зброї Іраку та розкрадання російського газу в Україні.

Третя декада травня 2002 р. Херсонські метеорологи стверджували, що за всю історію спостережень (понад 100 років) у регіоні не було таких мізерних запасів ґрунтової вологи. У районі Асканія-Нова запаси вологи у метровому шарі ґрунту впали до нуля.

Третя декада травня 2002 р. Луцький автомобільнобудівний завод розпочав випуск нового всюдихода ЛУ АЗ-1301. Він прийшов на зміну «Волинянці». Осна-

щується двигуном об'ємом 1,3 літра виробництва Мелітопольського моторного заводу. Для виготовлення кузова використовуються деталі з пластику. Планувалося, що за кілька років обсяг виробництва всюдихода становитиме 20—30 тис. шт. щорічно. Ціна всюдихода не перевищуватиме 3 тис. доларів.

23 травня 2002 р. На засіданні Ради національної безпеки і оборони прийнято рішення про намір України вступити до НАТО.

23 травня 2002 р. Лідер Компартії П. Симоненко пропонував обрати керівництво Верховної Ради у такому складі: А. Мартинюк (голова), Р. Безсмертний, Ю. Тимошенко. Лідер «Нашої України» В. Ющенко пропонував такий склад: Р. Безсмертний (голова), А. Мартинюк (КПУ), С. Ніколаєнко (СПУ). За перший склад було подано 149 голосів. В. Ющенко, заявивши про порушення домовленостей, зняв свою пропозицію. Керівництво Верховної Ради того дня не обрали.

25 травня 2002 р. У Києві відбувся надзвичайний з'їзд Компартії України, яка була заснована у липні 1918 року та заборонена у серпні 1991 року.

Мав місце також надзвичайний з'їзд Компартії України, зареєстрованої 22 липня 1991 року (перший секретар ЦК — Станіслав Гуренко).

26 травня 2002 р. У Києві делегати надзвичайного з'їзду Компартії України, очолюваної С. Гуренком, і делегати позачергового з'їзду Компартії України, очолюваної Петром Симоненком, провели об'єднаний з'їзд. Компартія С. Гуренка визнала свої повноваження вичерпаними і всі її права і повноваження перейшли до Компартії П. Симоненка, утвореної 19 червня 1993 року та зареєстрованої 5 жовтня 1993 року. Гуренківцям надали можливість до 1 січня 2003 року перейти до симоненківців.

28 травня 2002 р. В селі Чубинському під Києвом відкрилася міжнародна сільськогосподарська виставка «Агро-2002».

28 травня 2002 р. За позовом Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ніни Карпачової щодо захисту прав батьків невинно закатованого у слідчому ізоляторі управління Служби безпеки по Львівській області Юрія Мозоли Івано-Франківський місцевий суд м. Львова постановив стягнути з Служби безпеки сто тисяч гривень, а з прокуратури — 30 тис. грн.

28 травня 2002 р. Головою Верховної Ради України обрано В. Литвина («Єдина Україна»), першим заступником — П. Васильєва (Партія регіонів»), заступником О. Зінченка (СДПУ(о)). Фракції соціалістів та «Блок Юлії Тимошенко» участі в голосуванні не брали. «За трійку» проголосували 226 народних депутатів. Як тільки В. Литвин почав свій «тронний виступ», фракції соціалістів, БЮТ, «Наша Україна» та комуністів покинули залу.

Кінець травня 2002 р. Народний депутат України Г. Омельченко надіслав депутатський запит в. о. генерального прокурора України М. Гарнику про порушення кримінальної справи щодо народних депутатів Л. Деркача і А. Деркача за вчинення корисливих злочинів.

Кінець травня 2002 р. З огляду на різкі перепади температури і нестачу вологи у ґрунті в Україні загинуло 500 тис. га хлібів. У середині травня нічна температура на ґрунті була мінус 5 градусів, а денна плюс 58.

1,5 млн га посівів зернових культур перебували у критичному стані. Найбільше постраждали Крим, Херсонська, Донецька, Запорізька, Одеська, Дніпропетровська та Харківська області.

Кінець травня 2002 р. Колишній народний депутат України Олександр Єльшкевич підтвердив, що звернувся до США надати йому політичний притулок.

Лідери Соцпартії (О. Мороз) та Компартії (П. Симоненко) засудили рішення про намір вступити до НАТО.

Кінець травня 2002 р. Верховний Суд України визнав незаконним арешт і утримання під вартою адвоката Сергія Салова. Він був довіреною особою кандидата в президенти України Олександра Мороза. С. Салов дав почитати сусідам фальшивий номер газети «Голос України», у якому повідомлялося, що помер президент України Л. Кучма.

31 травня — 1 червня 2002 р. Президент Л. Кучма взяв участь у 9-й неформальній зустрічі глав держав Центральної Європи у Брдо (Словенія).

Український президент запропонував Європейському союзу окреслити перспективи своїх відносин з Україною до президентських виборів 2004 року в Україні.

Початок червня 2002 р. У Верховній Раді України тривала гостра боротьба докола обрання керівників її структур.

2—4 червня 2002 р. В Україні з офіційним візитом перебував Генеральний секретар ООН Кофі Аннан. Візит К. Аннона — п'яте відвідування України Генеральними секретарями ООН. До нього в Україні були У Тан (1962 р.), Курт Вальдхайм (1981 р.), Перес де Куельяр (1987 р.), Бутрос Бутрос-Галі (1993 р.).

4 червня 2002 р. На пленарному засіданні Верховної Ради України виступив Генеральний секретар ООН К. Аннан.

Початок червня 2002 р. До Верховної Ради України надійшло подання Генеральної прокуратури України на притягнення лідера фракції (БЮТ) Ю. Тимошенко до кримінальної відповідальності за справою, порушеною Генпрокуратурою 21 лютого 2001 року. Подання підписав заступник генпрокурора М. Обіход. Оскільки таке подання мав право представляти виключно генпрокурор (а тоді ця посада була вакантна), то подання повернули до Генпрокуратури.

Початок червня 2002 р. Пам'ятник Анатолію Солов'яненку відкрито у Донецьку у сквері поблизу Академічного театру опери і балету. Він був уродженцем Донеччини. Донецький скульптор Олександр Скорик відтворив співака в образі Герцога з опери «Ріголетто».

7 червня 2002 р. У Верховній Раді України розподілено комітетські портфелі. За компромісну постанову проголосували 235 депутатів. «Проти» було подано 7 голосів. Фракції Соціалістичної партії України та Блоку Юлії Тимошенко участі у голосуванні не брали.

9 червня 2002 р. Помер на 82-ому році життя двічі Герой Радянського Союзу генерал-лейтенант авіації у відставці Олександр Молодчий.

Громадянська панахида відбулася 12 червня у Чернігові.

Початок другої декади червня 2002 р. Лідера Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) Віктора Медведчука призначено главою Адміністрації Президента України.

Початок другої декади червня 2002 р. Під час зустрічі у Санкт-Петербурзі Президент України Л. Кучма, президент Росії В. Путін та федеральний канцлер Німеччини Г. Шрöder провели робочі консультації у зв'язку з прийняттям президентами України й Росії спільного рішення про створення консорціуму з управління і розвитку газотранспортної системи в Україні. Г. Шрöder був зацікавлений в участі у консорціумі німецьких газових компаній.

Початок другої декади червня 2002 р. Пам'ятник винахіднику бджолиного рамкового вулика Петру Прокоповичу відкрито в Івано-Франківську. Пам'ятник збудовано на кошти вчителя-пенсіонера з США Володимира Войцюка. Він виходець з Івано-Франківщини.

Винахідник вулика народився 1755 року у с. Мітники, поблизу Батурина.

Початок другої декади червня 2002 р. Великий зал кінотеатру «Київська Русь» відкрито у Києві. Кінозал є найбільшим в Україні (1200 глядацьких місць). Розміри

кіноекрана — 11 × 25 м. Оснащено найновішою кінопрекційною та звуковідтворювальною технікою.

Початок другої декади червня 2002 р. Фракція «Блок Юлії Тимошенко» зареєструвала у парламенті проект постанови «Про початок процедури усунення Леоніда Кучми з поста президента України в порядку імпичмента та створення тимчасової слідчої комісії».

Початок другої декади червня 2002 р. Тривала посуха спричинила переведення 1,5 млн га посівів зимових та ярих зернових до групи кормових культур. До цього такої тривалої посухи не було дев'ять років поспіль.

14 червня 2002 р. У ввечері біля м. Умань зіткнулися вантажний автомобіль МАЗ та пасажирський автобус Євангелістської общини, який перевозив групу дітей з табору відпочинку в Одесі до Києва. Водій вантажівки загинув. Постраждали 16 пасажирів автобуса.

16 червня 2002 р. Українська ракета «Зеніт-3SL» у рамках програми «Морський старт» вивела в космос американський супутник Galaxy IIIС. Вага космічного апарату — 4850 кг.

Друга декада червня 2002 р. Видавнично-поліграфічна фірма «Такі справи» видала повний переклад на сучасну українську мову відомої пам'ятки дохристиянської письменної культури — «Велесової книги». Це тлумачення «Велесової книги» виконала Галина Лозко. Створено словник книги. Він нараховує 8500 слів. Книга творилася протягом V—IX століть нашої ери. Попередній повний переклад історичної пам'ятки здійснив Борис Яценко.

Друга декада червня 2002 р. Відбувся десятий з'їзд Соціалістичної партії України. У лавах партії налічувалося 65,5 тис. членів, Вони об'єднувалися в 726 районах і міських організацій.

Головою СПУ знову було обрано О. О. Мороза, а першим секретарем — Й. В. Вінського.

Друга декада червня 2002 р. На Крюківському вагонобудівному заводі створено перший в Україні залізничний пасажирський експрес. Поїзд мав 8 вагонів — купейних і загальних. Відстань між Києвом і Харковом мав долати за 5 годин.

Друга декада червня 2002 р. Перший вітчизняний надлегкий літак «НАРП-1» отримав сертифікат на серійне виробництво і обладнання, що навішується на нього для обробітку сільгоспугідь. Літак призначався для виконання хімічних робіт по боротьбі з шкідниками сільгоспкультур, внесення добрив, первинного навчання пілотів, тренувальних польотів, патрулювання комунікацій, аеровізуальних спостережень тощо. Максимальна вага літака — 630 кг.

Літав у діапазоні 6—3000 метрів. Австрійський двигун мав потужність 100 к. с. і забезпечував швидкість 110—160 км/год. Працював на бензині «А-95».

20 червня 2002 р. Російські правоохоронці затримали у Москві колишнього депутата Верховної Ради України Сергія Кондратовського. Належав він до фракції «Трудова Україна». Звинувачувався у тому, що на початку 90-х років, працюючи директором Кримського комерційного церковного банку, шляхом шахрайства привласнив 14 млн доларів.

21 червня 2002 р. Члени фракції «Блок Юлії Тимошенко» Олександр Турчинов, Левко Лук'яненко і Віктор Таран зареєстрували у Секретаріаті Верховної Ради України проект постанови про інформацію Генеральної прокуратури і Державної податкової інспекції про розслідування обставин незаконного привласнення народним депутатом України В. Литвином державної інтелектуальної власності.

23—24 червня 2002 р. У п'яти областях України мали місце сильні дощі, грози, зливи та бурі. Було пошкоджено понад 7 тис. будинків.

24 червня 2002 р. Зливи, градобії та шквальний вітер знеструмили 356 населених пунктів Хмельницької обл. Без електропостачання залишилися 457 сільськогосподарських підприємств, 267 тваринницьких ферм. Зв'язок було перервано з 165 населеними пунктами. Людських жертв не було, але матеріальної шкоди завдано чимало.

Третя декада червня 2002 р. Кабінет міністрів Ради Європи критично оцінив звіт України щодо розслідування справ про вбивства журналістів Георгія Гонгадзе та Ігоря Александрова. Про це заявила головуєча у Комітеті міністр закордонних справ Люксембургу Лідія Польфер.

Доповідач Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи Ганне Северінсен запропонувала створити міжнародну комісію з питань розслідування обставин загибелі українського журналіста Георгія Гонгадзе.

Третя декада червня 2002 р. Міжнародна організація «Financial Action Task Force» (FATF) оприлюднила у Парижі доповідь, згідно з якою Україна залишалася у «чорному списку» країн, які недостатньо боролися з відмиванням грошей, одержаних злочинним шляхом.

Третя декада червня 2002 р. Леся Гонгадзе (мати журналіста Георгія Гонгадзе) вимагала від Генеральної прокуратури України допустити її та адвоката до участі в третій експертизі «тарашанського тіла». Попередні дві експертизи (російська і американська) дійшли висновку, що тіло належить її сину. Третя експертиза відбувалася за участю німецьких фахівців.

Третя декада червня 2002 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу проти посадових осіб компанії «Nemiroff». Її звинувачували в ухиленні від сплати податків, перевищенні влади, зловживанні службовим становищем.

27 червня 2002 р. Близько 500 представників національно-патріотичних партій та громадських організацій пікетували Адміністрацію президента України. Мета акції — звернути увагу на проблеми захисту прав людини в Україні. Гасла: «Кучму — геть!», «Геть злочинну владу!», «Україна без Кучми!», «Кучмі — імпічмент!» тощо.

В акції брали участь «Собор», «Народний рух України», «Український народний рух», «Реформи і порядок», Блок Юлії Тимошенко, Конгрес українських націоналістів, Організація українських націоналістів.

28 червня 2002 р. В день Конституції під стінами столичної податкової адміністрації лунало гасло: «Геть податковий терор!».

Кінець червня 2002 р. Президент України Л. Кучма надіслав Верховній Раді подання про призначення першого заступника голови Державної податкової адміністрації, начальника її слідчого управління Святослава Піскуна на посаду Генерального прокурора України.

30 червня 2002 р. В Атлантик-Сіті (США) відбувся поєдинок боксерів суперважковиків Володимира Кличка (Україна) і Рея Мерсера (США). Бій відбувався за версією Всесвітньої боксерської організації. Американець до цього мав 36 поєдинків. У жодному не був нокаутований. Мав одну поразку, 30 перемог та п'ять нічиїх.

У бою з українцем американець опинився в нокаунті вже в першому раунді. На другій хвилині шостого раунду суддя припинив поєдинок. Перевага Володимира Кличка була явною.

1 липня 2002 р. Закінчився термін дії паспортів громадян України, які були оформлені на бланках паспортів колишнього СРСР.

Початок липня 2002 р. Апарат Ради національної безпеки та оборони України спростував інформацію органів масової інформації «Грані», «Киевский телеграф», телерадіокомпанії «Ера», у якій секретар Ради Євген Марчук та два працівники апарату звинувачувалися у державній зраді, шпигунстві, співучасті у шпигунстві,

контрабанді зброї та постачанні її у воюючі країни, щодо яких Рада Безпеки ООН наклала ембарго.

Початок липня 2002 р. Радіокомпанія «Континент» подала позов до України у Європейському суді з прав людини. Причина — позбавлення «Континенту» ліцензії на право мовлення.

Початок липня 2002 р. Повідомлялося, що в Україні суди щорічно позбавляють батьківських прав щодо шести тисяч дітей. Причина — неналежне виконання батьківських функцій. В Україні налічувалося 103 тисячі дітей сиріт — сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування. 2001 року в Україні працювали 350 тисяч дітей віком від 5 до 17 років, 94 відсотки поміж них були зайняті фізичною працею, значна частина працювали вантажниками.

Початок липня 2002 р. Україна посідала одне з останніх місць у світі за ступенем економічної свободи. Вона оцінювалася за 37 параметрами. Доповідь готували американський дослідницький інститут КАТО і канадський інститут Фрезера. Україна перебувала на 119-му місці (п'яте місце — від кінця списку). Очоловав список Гонконг.

Початок липня 2002 р. У подвійній стелі вантажівки намагалися перетнути українсько-угорський кордон 47 незаконних мігрантів. Поміж них було 34 громадяни Індії, 8 — Пакистану, 5 — Шрі-Ланки. Водій автомобіля стверджував, що про вантаж нічого не знав. Власником автомобіля була інша особа.

Початок липня 2002 р. Верховна Рада України підтримала запит народного депутата України Григорія Омельченка до виконуючого обов'язки генерального прокурора України М. Гарника та голови Служби безпеки України В. Радченка щодо незаконного продажу іноземним компаніям контрольних пакетів акцій кількох державних підприємств. Цими підприємствами були «Укрнафтопродукт», «Ексімнафтопродукт», «Київміськнафтопродукт», «Кримнафтопродукт».

Початок липня 2002 р. Державна митна служба України заборонила імпорт в Україну з Ізраїлю яловичини та продуктів її переробки. Причина-реєстрація в Ізраїлі випадків «коров'ячого сказу».

Початок липня 2002 р. Товариство з обмеженою відповідальністю «Луганська енергетична компанія» за півроку зазнало збитків на 2 422 000 грн. У нього крали трансформатори, проводи, кабелі, опори. Було викрадено 239 км. проводів. Виявлено нелегальний пункт прийому кольорових металів. Там було по дві тонни міді та алюмінію переважно з викрадених проводів.

Початок липня 2002 р. Святослава Піскуна Президент України Л. Кучма призначив генеральним прокурором України.

4 липня 2002 р. Загинули 33 гірники внаслідок аварії, що сталася на шахті «Україна» державної холдингової компанії «Селидіввугілля» Донецької області. У шахті перебувало 114 гірників. За допомогою гірничорятувальників з шахти на поверхню вийшов через флангові вентиляційні шурфи 81 шахтар.

10 липня 2002 р. На сільгоспугідях ТОВ «Дружба» виявлено сарану (італійський прус). Оброблено отрутохімікатами 1980 га сільгоспугідь. Більшу частину сарани знищено.

11 липня 2002 р. Уряд України запровадив обов'язкове страхування врожаю зерна і цукрових буряків.

11 липня 2002 р. Олексія Баганця призначено прокурором Волинської області. Волинське відділення громадського комітету опору «За правду!» виступило із заявою-протестом щодо цього призначення. До цього часу О. Баганець працював заступником генерального прокурора України. Комітет звинувачував О. Баганця у

нерозкритті вбивства Г. Гонгадзе. У Волинській області залишалося нерозкритим вбивство начальника Луцької міліції полковника Сергія Швачки.

12 липня 2002 р. Окружком № 35 увечері зняв О. Жира з реєстрації кандидатом у народні депутати. Підстава — рішення Нікопольського міського суду про те, що він використовував кошти для виготовлення агітаційних матеріалів та їх розповсюдження, які не належали до виборчого фонду кандидата. Наступного дня О. Жир намагався оскаржити дане рішення в Центральній виборчій комісії. Була відмова ЦВК, оскільки О. Жир не пред'явив рішення окружкому. Пізніше того ж дня О. Жир пред'явив рішення окружкому. Однак ЦВК відмовила О. Жиру в задоволенні його скарги. Рішення ЦВК про відмову в задоволенні його скарги О. Жир отримав о 23.52 13 липня, тобто за 8 хвилин до кінця терміну, коли відповідно до закону він має оскаржити рішення ЦВК у Верховному Суді України.

14 липня 2002 р. У повторних виборах в окрузі № 201 перемогу здобув Нестор Шуфрич СДПУ(о). Він набрав 29,8 відсотків голосів виборців. Друге місце посіла Наталія Вітренко — 19,5 відсотка. Микола Булатецький здобув 12,7, а Володимир Олійник — 12,4. Балотувалися там і Сергій Пересунько, Олексій Марченко.

14 липня 2002 р. Прокуратура Києва закрила кримінальну справу проти працівників газети «Голос України» за відсутністю складу злочину. Досудове слідство у кримінальній справі № 50-2950 стосувалося нібито незаконного користування державним майном та коштами Державного бюджету.

Середина липня 2002 р. Південні регіони завершували збирання врожаю зернових. Урожайність становила 25,3 ц/га. Це — на 3 ц/га менше ніж 2001 року. Міністерство аграрної політики намагалося втримати ціну на пшеницю третього класу на рівні 450—500 грн/т.

Друга декада липня 2002 р. Під підлогою монастиря у м. Жовква Львівської області знайдено людські кістки. То були останки понад двохсот людей. Поміж них — щонайменше 30 дітей. Усі були вбиті — у черепях сліди від куль. Після Другої світової війни у монастирі знаходився підрозділ Народного комісаріату внутрішніх справ.

16 липня 2002 р. У Львові Юлія Тимошенко розпочала поїздки містами України із закликами до акцій громадської непокори. Позапарламентський рух спрямовувався на відставку Леоніда Кучми і проведення дострокових парламентських виборів.

Кінець другої декади липня 2002 р. Кожен 67-й житель Житомирської області мав онкозахворювання. Цей показник був найвищий в Україні. Відсоток хворих помітно зріс після Чорнобильської катастрофи. Рак помолодшав, — було багато 20-річних хворих.

Кінець другої декади липня 2002 р. Голова спеціальної тимчасової комісії Верховної Ради України з питань дотримання законності при проведенні повторних виборів 14 липня 2002 р. Юрій Оробець заявив на прес-конференції, що під патронатом Л. Кучми відбувалася глибокомасштабна фальсифікація у всіх трьох округах, де мали місце повторні вибори, — № 18, 35, 201.

19 липня 2002 р. У Запорізькій обласній клінічній лікарні помер народний депутат України, член фракції «Наша Україна» Олег Олексенко. Офіційна причина смерті — гострий геморагічний панкреонекроз та печінково-ниркова недостатність.

19 липня 2002 р. У Варшаві підписано угоду між урядами України та Польщі про співробітництво і взаємну допомогу у разі виникнення надзвичайних ситуацій і ліквідації їхніх наслідків.

19 липня 2002 р. Апеляційний суд Вінницької області ухвалив рішення скасувати результати голосування на повторних виборах до Верховної Ради України, що відбулися 14 липня 2002 р. у виборчому окрузі № 18. Таке рішення було прийнято за скаргою кандидата в народні депутати по цьому округу Валерія Коломойцева — Рибалки. Він скаржився що його кандидатуру було незаконно та у невідповідний термін знято з реєстрації кандидатом у народні депутати.

20 липня 2002 р. У Краматорську у дворі своєї знайомої Галини Костюхіної у часовому проміжку між 19 та 20 липня помер ніби від серцевої недостатності Юрій Вередюк, якого звинувачували у вбивстві тележурналіста І. Александрова. Ю. Вередюка було виправдано 17 травня 2002 р. На свободі пожив два місяці і два дні. Громадськість узнала про смерть Ю. Вередюка 22 липня, коли його тіло вже поховали.

20 липня 2002 р. У Ялті зустрічалися президенти Грузії — Е. Шеварнадзе, України — Л. Кучма, Азербайджану — Г. Алієв, Молдови — В. Воронін. На зустрічі міністри закордонних справ цих країн підписали угоду про створення зони вільної торгівлі.

Було також підписано:

— Декларацію про спільні зусилля із забезпечення стабільності і безпеки в регіоні;

— Рішення про статус спостерігачів у діяльності ГУУАМ;

— Положення про Раду міністрів закордонних справ ГУУАМ;

Президенти запропонували парламентам своїх країн створити Парламентську асамблею ГУУАМ. Узбекистан — представляв його посол в Україні.

Третя декада липня 2002 р. Верховний суд України скасував вирок Донецького апеляційного суду, який визнав невинним Юрія Вередюка у вбивстві журналіста Ігоря Александрова. Справу було направлено на нове розслідування.

Донецький апеляційний суд 17 травня виправдав Ю. Вередюка. Цей вирок оскаржила Донецька обласна прокуратура. 46-річний Ю. Вередюк помер у ніч з 19 на 20 липня у дворі приватного будинку своєї знайомої. Причина смерті — гостра серцево-судинна недостатність.

Третя декада липня 2002 р. Народний депутат України Тарас Чорновіл на прес-конференції у Львові заявив що члена парламентської фракції «Наша Україна» Олега Олексенка було отруєно. Т. Чорновіл говорив про отруєння Юрія Вередюка (справа про вбивство журналіста І. Александрова), Володимира Куделі (водія Камазу об який розбився В. Чорновіл).

Третя декада липня 2002 р. Народний депутат України Роман Безсмертний, коментуючи довибори в округах № 18, 35, та 201, заявив, що влада готова до найактивніших дій у фальсифікації волевиявлення виборців.

Третя декада липня 2002 р. Оголошено міждержавний розшук двох підозрюваних у вбивстві заступника голови Івано-Франківської держадміністрації Миколи Шкрібляка. Одним з них вважається уродженець Луганська Сергій Воронцов, а іншим — уродженець м. Бендери (Молдова) Олександр Проскурін. За підозрою у причетності до вбивства заарештовувався і підприємець з м. Надвірна Ігор Тимчук.

Початок третьої декади липня 2002 р. Встановлено що плата за навчання не може змінюватися впродовж всього терміну навчання з дня підписання договору з фізичною чи юридичною особою. Оплата може проводитися за семестр або щомісяця за бажанням студента.

22 липня 2002 р. На шахті «Ювілейна» в м. Першотравенськ стався вибух. Загинули шість шахтарів. На глибині 300 метрів загорілася вугільна пилюка. Вибухнув метан. Під землею перебували 423 гірники. Поміж них 45 знаходилися у лаві, де стався вибух та у виробках, що прилягали до неї, 15 осіб дістали тяжкі опіки.

Шахта вважалася однією з найбільш безпечних у Західному Донбасі. Середня глибина розробки вугілля в Україні сягнула 700 метрів. Без реконструкції понад 20 років працювали 160 шахт. Півсотні з них були введені в експлуатацію понад сто років тому. Кількість загиблих шахтарів на 1 млн тонн видобутого вугілля становила 1989 року 1,54. Цей показник зріс до 4,4 у 2000 році. Впродовж останніх десяти років на шахтах загинули понад чотири тисячі гірників.

Третя декада липня 2002 р. 13-річна львів'янка Наталя Панчишин подала позов до Президента України Л. Кучми з вимогою стягнути з нього 1 166 000 грн завданого їй матеріального збитку та 4000 грн морального збитку. Причиною позову стало ігнорування Л. Кучмою прохання Н. Панчишин сплатити їй заощадження її покійного батька, розміщених в Ощадбанку СРСР до 1 січня 1992 року. Н. Панчишин подала заяву про відмову від громадянства України. Сім'я Н. Панчишин мала намір звернутися до Польщі, Німеччини або Канади з проханням про надання виду на проживання.

27 липня 2002 р. О 12.45 на аеродромі Скнилів (неподалік Львова) літак Су-27 виконував показовий політ. Літак зазнав катастрофи і впав на натовп людей, які прийшли на авіашоу з нагоди 60-річчя 14-го авіаційного корпусу. Загинули 83 особи (поміж них 19 дітей), 116 чоловік поранено (поміж них 21 дитина). Причина катастрофи — відмова двигунів літака, що сталася на малій висоті. Пілоти — полковники Володимир Топонар і Юрій Єгоров врятувалися катапультиванням. Переламали собі хребти. Заявили Президенту Л. Кучмі, що їм було не під силу відвернути трагедію. Секретар Ради національної безпеки і оборони Євген Марчук очолив державну комісію з розслідування катастрофи. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу. З посад були зняті начальник Генштабу Збройних Сил України Петро Шуляк, командувач Військово-повітряних Сил генерал-полковник Віктор Стрельников та командувач 14-м авіакорпусом генерал-лейтенант Сергій Онищенко. Рапорт про відставку подав президенту України міністр оборони Володимир Шкідченко. З Криму до Львова прибув Президент Л. Кучма.

31 липня 2002 р. О 20-й годині в Донецьку на шахті імені Засядька на глибині 1078 метрів стався вибух метано-повітряної суміші. Загинуло 19 шахтарів і одного було госпіталізовано. Тіла загиблих піднято на поверхню. Шахта щороку видобувала півтора мільйони тонн вугілля. Там було 9 тисяч працівників. Шахту опікував колишній виконуючий обов'язки прем'єр-міністра, народний депутат України Юхим Звягільський.

1 серпня 2002 р. Першому секретареві ЦК Компартії України Петру Симоненку виповнилося 50 років.

Початок серпня 2002 р. Народні депутати України Іван Бокий, Станіслав Ніколаєнко, Григорій Омельченко, Костянтин Ситник, Іван Сподаренко, Василь Червоний та Андрій Шкіль виступили проти інформаційної кампанії у раді засобів масової інформації, спрямованої проти президента Міжрегіональної академії управління персоналом Георгія Щокіна та головного редактора журналу «Персонал» Ігоря Слісаренка.

Початок серпня 2002 р. Незалежна профспілка гірників України вимагала створення об'єктивної слідчої комісії і притягнення до відповідальності голови ради орендарів акціонерного товариства «Шахта ім. Засядька» Юхима Звягільського.

Голова НПГУ шахти ім. Засядька Анатолій Коломієць заявив, що саме Ю. Звягільський повинен відповісти за останні три аварії, які трапилися на шахті і привели до масової загибелі гірників.

Початок серпня 2002 р. Мирослава Гонгадзе (дружина вбитого журналіста Георгія Гонгадзе) подала позов до Печерського місцевого суду Києва на Генераль-

ну прокуратуру України у зв'язку з порушенням її прав як потерпілої сторони. Генпрокуратура відмовила в задоволенні клопотань М. Гонгадзе про ознайомлення її з постановами про проведення експертизи «тарашанського тіла» та результатами вже проведених експертиз. Прокуратура не визнала повноважень представника М. Гонгадзе, який діяв на підставі генерального доручення. На думку М. Гонгадзе цинізм слідчої групи генпрокурора Святослава Піскуна перевищував правові викрутаси Генеральної прокуратури часів Михайла Потебенька.

Початок серпня 2002 р. Генеральний прокурор України С. Піскун заявив, що Генпрокуратура не проти співпраці з будь-якою міжнародною комісією чи міжнародними інституціями, організаціями та правоохоронними органами з метою встановлення істини у справі Георгія Гонгадзе. Генпрокурор повідомив, що його відомству відомі замовники вбивства журналіста Ігоря Александрова.

Початок серпня 2002 р. Генеральна прокуратура України просила всіх, хто володіє інформацією про вбивство Георгія Гонгадзе, звертатися до її головного слідчого управління. Генпрокуратура гарантувала нерозголошення інформації та анонімність її джерел. Склад слідчо-оперативної групи було оновлено. Нагляд за розслідуванням очолив заступник генерального прокурора України Віктор Шокін. Генпрокуратура вирішила також провести додаткову експертизу «тарашанського тіла», оскільки результати попередніх експертиз мали розбіжності.

Початок серпня 2002 р. Опубліковано розшифровану і підтверджену експертизою розмову Президента України Л. Кучми з колишнім головою Служби безпеки України Л. Деркачем, що відбулася 8 лютого 2000 р. у президентському кабінеті. Розмову записав майор М. Мельниченко. Йшлося про вказівку Л. Кучми організувати замах на народного депутата О. Єльшкевича.

2 серпня 2002 р. Генпрокурор України С. Піскун порушив кримінальну справу щодо народного депутата Ю. Тимошенко — за заволодіння та привласнення коштів в особливо великих розмірах від реалізації споживачам України російського природного газу, службове підроблення, організацію службового підроблення, зловживання владою та службовим становищем.

Перша декада серпня 2002 р. Лідер Соціалістичної партії України О. Мороз заявив, що метою осінніх актів протесту є не розподіл посад, а зміна системи влади і добровільна відставка Леоніда Кучми з посади Президента України.

Перша декада серпня 2002 р. Президент України Л. Кучма присвоїв звання Героя України народній артистці СРСР, України та Молдови Софії Ротару.

6 серпня 2002 р. Вінницький апеляційний суд зобов'язав Центральну виборчу комісію визнати недійсними результати повторних виборів до Верховної Ради України в окрузі № 18, які відбулися 14 липня 2002 р. Тоді переміг М. Одайник, якого підтримував блок «Наша Україна», але суд ухвалив, що одного з кандидатів у народні депутати — Валерія Коломойцева-Рибалку 13 липня було незаконно знято з реєстрації.

Перша декада серпня 2002 р. Сарана охопила 300-гектарний масив у Крелевецькому районі на Сумщині. До складу масиву входили луки та угіддя в лісостеповій місцевості. Італійського пруса обробляли отрутохімікатами.

Перша декада серпня 2002 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу щодо посадових осіб акціонерного комерційного агропромислового банку «Україна» за зловживання владою або службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки.

Перша декада серпня 2002 р. Народний депутат України Григорій Омельченко від імені очолюваної ним тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування справи Георгія Гонгадзе надав Генеральній прокуратурі України ре-

зультати експертизи плівок майора Миколи Мельниченка, здійсненої американською фірмою «Бен Тек». На плівках зафіксовані розмови, що велися у службовому кабінеті Президента України Л. Кучми, які стосувалися Георгія Гонгадзе.

Перша декада серпня 2002 р. Народний депутат України Г. Омельченко звернувся до Президента України Л. Кучми з пропозицією доручити Генеральній прокуратурі та Службі безпеки України провезти розслідування продажу Міністерством оборони України чотирьох військово-транспортних літаків Іл-76 МД американської компанії «STYRON TRADING», власником якої був державний діяч України. Фактична вартість літаків була занижена. Україні завдано збитків.

Перша декада серпня 2002 р. На брифінгу у Львові секретар Ради національної безпеки і оборони України Євген Марчук заявив, що до катастрофи Су-27 у Львові 27 липня призвели кілька причин і кожну з них можна було попередити.

Перша декада серпня 2002 р. Ідентифіковано і підтверджено факт загибелі 75 осіб внаслідок катастрофи на авіашоу під Львовом. Залишалися неідентифікованими фрагменти тіл 9—10 осіб.

Перша декада 2002 р. За перші сім місяців 2002 р. у Дніпропетровській області від нещасних випадків у побуті загинули 2176 осіб. Впродовж 2001 року — понад 6000. У сільській місцевості люди гинули на 25 відсотків частіше, ніж у містах. Кількість самогубств у сільській місцевості була на 46 відсотків вищою, ніж у містах.

13 серпня 2002 р. У Криму відбулася зустріч президента України Л. Кучми з представниками блоку «Наша Україна». У ній взяли участь Віктор Ющенко, Петро Дорошенко, Євген Червоненко, Давид Жванія, Микола Мартиненко. Обговорювалися проблемні питання розвитку держави та прийняття Верховною Радою України важливих законодавчих актів.

Друга декада серпня 2002 р. Генерал-полковника Олександра Затинаяка призначено начальником Генерального штабу Збройних Сил України.

Середина серпня 2002 р. Працівники Рава-Руської митниці перешкодили вивезенню за межі України унікального годинника, виготовленого на початку XVIII століття у відомій англійській майстерні Ерділі Нортон. Механізм годинника був в ідеальному стані. На західних аукціонах годинник міг би коштувати десятки тисяч доларів. Годинник намагався вивезти в автобусі Київ-Манчестер безробітний мешканець Херсона.

Друга декада серпня 2002 р. Народний депутат України Микола Томенко заявив, що в адміністрації Президента України опрацьовують чотири варіанти звільнення Олександра Омельченка з посади голови Київської міської держадміністрації.

Кінець другої декади серпня 2002 р. 3,2 млн організованих і диких курортників відпочили у Криму з початку року. Це на 7 відсотків перевищувало аналогічний показник 2001 року. Прогнозувалося, що до кінця 2002 р. Крим відвідають понад 5 млн відпочиваючих. Діяло 628 курортно-туристичних установ. Вони були заповнені на 76 відсотків. Здравниця «Євпаторія» була заповнена на 102 відсотки. Дорогі курорти Південного берега були заповнені на 85—90 відсотків. Ціни в здравницях середньої категорії Ялти та Гурзуфа становили 30—40 доларів щодоби на одну людину. Окремий номер в елітних санаторіях та люкс-готелях коштував 70—200 доларів, а однокімнатна квартира на березі моря — 40—60 доларів.

20 серпня 2002 р. Американські спецслужби попередили колишнього співробітника Державної служби охорони України Миколу Мельниченка, що його життя загрожує небезпека, яка походить з України. Служба безпеки України заявила, що не має ніякої інформації щодо підготовки замаху на М. Мельниченка. Про це повідомив заступник начальника прес-центру СБУ Григорій Кулівар.

20 серпня 2002 р. В Україні зібрано 35,4 млн зерна. Середній врожай зернових становив 28,5 центнера з гектара (29 ц/га — 2001 р.). Прем'єр-міністр України А. Кінах прогнозував, що загальний обсяг експорту зерна в 2002 р. може становити близько 12 млн т (9 млн т — 2001 р.).

Початок третьої декади серпня 2002 р. Передано до суду кримінальні справи стосовно колишніх голів правління банку «Україна» Петра Міхєєва та Віктора Кравця.

Початок третьої декади серпня 2002 р. Державна комісія завершила розслідування причин катастрофи на Львівському аеродромі «Скнилів», яка сталася 27 липня. До катастрофи призвела низка професійних помилок військових і цивільних. Постраждала 241 особа, з них 83-неповнолітніх. Загиблими комісія вважала 76 осіб, з них 27 дітей. Троє дітей залишилися круглими сиротами, а 13-напівсиротами. Так чи інакше постраждало 90 неповнолітніх: потерпіли або самі діти, або ж їхні батьки.

23 серпня 2002 р. Відбулася прес-конференція Генерального прокурора України С. Піскуна. Вона концентрувалася довкола Юлії Тимошенко. Генеральний прокурор наводив цифри про те, скільки вона вкрала і якого збитку завдала Україні.

24 серпня 2002 р. Президент України Л. Кучма оголосив звернення до народу з нагоди Дня незалежності. У ньому повідомлялося, що в Україні розпочинається реформа системи влади. На думку керівництва Соцпартії України президент Л. Кучма використав її ідеї.

24 серпня 2002 р. В Одесі відкрито пам'ятник Богдану Хмельницькому — біломармуровий бюст на багатометровій колоні. Автори монумента — заслужений архітектор України Олександр Князік (скульптор) та Володимир Глазирін (архітектор).

24 серпня 2002 р. Святкувалося 75-річчя автора Акта проголошення України, голови Ради старійшин Української республіканської партії «Собор», народного депутата України Левка Лук'яненка.

Третя декада серпня 2002 р. Рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету, видатній українській поетесі Ліні Костенко присвоєно звання почесного доктора цього університету.

Третя декада серпня 2002 р. Віце-прем'єр міністр України Леонід Козаченко заявив, що Україна боротиметься за ринок зерна Північної Африки та Близького Сходу. Прогнозував, що Україна завжди буде у п'ятірці — шістці найбільших експортерів зерна у світі.

Третя декада серпня 2002 р. Начальник київської міліції Петро Опанасенко оголосив про проведене ретельне розслідування діяльності злочинної групи, до складу якої входили 12 співробітників міліції. Група одержала назву «банда первертнів». 11 членів групи було заарештовано, один — оголошений у розшук.

Третя декада серпня 2002 р. Президент України вважав, що у нього є порозуміння з Київським міським головою Олександром Омельяченком. Ця заява прозвучала в інтерв'ю журналістам під час огляду реконструйованого будинку посольства Узбекистану в Україні. Л. Кучма нагадав, що в Криму він мав зустріч з мером Києва, де вони обговорили все те, що їх цікавило.

Кінець третьої декади серпня 2002 р. Керівництво Світового банку затвердило кредит на 24 млн доларів і підписало проектну угоду про фінансування проекту водопостачання і водовідведення міста Львова.

30 серпня 2002 р. Генеральний прокурор України Святослав Піскун звільнив прокурора Таращанського району Сергія Обозова з посади за службове підроблення і зловживання владою. С. Обозова того ж дня було взято під варту. Прокурор

Київської області звільнив слідчого прокуратури Таращанського району С. Белінського, за зловживання владою і службове підроблення протоколів слідчих дій під час проведення ним досудового слідства по кримінальній справі № 72-342, порушеної ним 3 листопада 2000 року за фактом виявлення в Улашівському лісництві Таращанського району обезголовленого тіла (ймовірно — Георгія Гонгадзе).

30 серпня 2002 р. О 17. 30 на шахті «Таловська» в Луганській області на глибині 700 м стався викид метану. У вибої перебувало шість гірників. Три поміж них загинули під завалом. Причина аварії — нещасний випадок.

1 вересня 2002 р. Близько опівночі з Дніпропетровська до Києва вирушив автобус з 20 активістами партії «Батьківщина» і місцевими журналістами. Мета поїздки — участь у запланованій прес-конференції лідерів української опозиції. На території Полтавської області у безлюдному степу всі шини коліс були пробиті новими сталевими костилями. Делегація повернула до Дніпропетровська після заміни коліс. 3 вересня керівництво Дніпропетровської міської організації партії «Батьківщина» звернулася із заявою до обласної прокуратури та міліції за фактом замаху на життя пасажирів автобуса. Автобус ще на території Дніпропетровської області зупиняли працівники міліції у камуфляжній формі і не дозволяли водіям вийти із салону. Автобус потім переслідували машина ДАІ, підозрілі іномарка та КамАЗ.

1 вересня 2002 р. О 10.35 на шахті «Булавинська» виробничого об'єднання «Орджонікідзевугілля»(м. Єнакієва Донецької області) на глибині 500 м вибухнула суміш вугільного пилу та метану. У вибої перебувало 9 гірників, шістьох вдалося вивести з аварійної дільниці.

Початок вересня 2002 р. Лідери трьох опозиційних партій України, — Петро Симоненко, Юлія Тимошенко, та Олександр Мороз, — прибули до Чернігова на зустріч — мітинг з виборцями. Деснянський районний суд ухвалив рішення про заборону до 30 жовтня 2002 р. заходів у центрі міста у зв'язку з його реконструкцією. Демонстранти це рішення проігнорували. Центральний майдан міста було заповнено вщерть. Вимагали відставки Л. Кучми.

Початок вересня 2002 р. Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України звернулася до Генерального прокурора України С. Піскуна з клопотанням про порушення кримінальної справи проти Л. Кучми, В. Литвина, Ю. Кравченка, Л. Деркача за викрадення і вбивство Георгія Гонгадзе.

Початок вересня 2002 р. Петро Симоненко (Компартія України), Юлія Тимошенко («Блок Юлії Тимошенко») та Олександр Мороз (Соцпартія України) провели у Києві велику прес-конференцію, на яку з'їхалися представники засобів масової інформації з регіонів України. Ю. Тимошенко оголосила «Звернення опозиційних сил до народу». Були також оприлюднені «Звернення до журналістів» та «Політична угода», підписана П. Симоненком, Ю. Тимошенко та О. Морозом. Йшла мова про Всеукраїнську акцію громадського протесту «Повстань, Україно!».

Початок вересня 2002 р. Лідери опозиційних сил Петро Симоненко, Ю. Тимошенко та Олександр Мороз звернулися із закликом до народу розпочати о 15.00 16 вересня 2002 р. на Європейській площі в м. Києві Всеукраїнську акцію громадянського протесту «Повстань, Україно!». Опозиційні лідери вимагали проведення дострокових президентських виборів.

2 вересня 2002 р. Понад три тисячі вчителів пікетували обласну державну адміністрацію у Львові. Вимагали виплати всіх заборгованостей, підвищення заробітної плати вчителям, відставки Міністра освіти та науки Василя Кременя.

Початок вересня 2002 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Микола Томенко заявив, що провідні українські теле-

канали перебували під постійною цензурою з боку влади. Канали регулярно отримували від Адміністрації президента України вказівки щодо висвітлення подій української політики.

Початок вересня 2002 р. Уповноважений Верховної Ради України з питань захисту прав людини Ніна Карпачова вручила грамоти двом журналістам, які захищали честь і гідність вбитого 1996 року правоохоронцями Юрія Мозоли. Грамоти отримали Мирослав Малаховський (м. Городок) і Валерій Сагайдак (м. Львів, газета «Високий замок»).

Початок вересня 2002 р. У Цюрупинському районі Херсонської області спалахнула велика лісова пожежа. Горіли півтори сотні гектарів. Майже повністю знищено 20 гектарів лісу. Версії — недопалок з автомобіля та зумисний підпал. У підпалах зацікавлені ті, хто створює кар'єри з добування цюрупинського піску.

4 вересня 2002 р. 10 тисяч житомирян прийшли на зустріч з лідерами української опозиції Юлією Тимошенко, Петром Симоненком та Олександром Морозом.

4 вересня 2002 р. 9 тисяч учасників зібрав мітинг у Рівному. На ньому були присутні Ю. Тимошенко, О. Мороз, П. Симоненко.

5 вересня 2002 р. О десятій годині ранку на Театральній площі Луцька лідери української опозиції Олександр Мороз, Юлія Тимошенко, Петро Симоненко зустрічалися з волинянами. На зустріч прийшли 7 тисяч громадян. Студентам йти на мітинг власті заборонили.

5 вересня 2002 р. На засіданні Європейської комісії було тимчасово скасовано мито на ввезення українського зерна. Україна збиралася експортувати до країн ЄС близько 3 млн тонн зерна.

6 вересня 2002 р. Посол США в Україні Карлос Паскуаль оголосив про початок нового туру конкурсу для українських громадян, зацікавлених взяти участь у програмах академічних обмінів США на 2002—2003 роки. Щороку близько 2 тис. українських громадян брали участь в академічному обміні.

Перша декада вересня 2002 р. Всеукраїнська громадська організація «Товариство українських офіцерів» оприлюднило звернення до співвітчизників, у якому закликали постати проти гнобителів українського народу і усунути їх від влади.

10 вересня 2002 р. Лідери опозиції — Олександр Мороз, Юлія Тимошенко, Петро Симоненко зустрілися з громадськістю столиці на Майдані Незалежності.

Початок другої декади вересня 2002 р. 15 тисяч жителів Полтави та області взяли участь у зустрічі з народними депутатами Олександром Морозом та Петром Симоненком. Від «Блоку Юлії Тимошенко» виступив голова обласної організації партії «Батьківщина» Вадим Петренко. Микола Кульчинський представляв Народний Рух України. На зустрічі у Харкові з О. Морозом та П. Симоненком взяли участь близько 5 тисяч чоловік. Була злива. Харківські власті хотіли завадити зустрічі і на площі, де вона мала відбутися, розпочався монтаж «Луна-парку». Зустрічі у Полтаві та Харкові відбулися у контексті підготовки до акції протесту «Повстань, Україно!».

Початок другої декади вересня 2002 р. Перший секретар Політради Соцпартії України Й. Вінський надіслав президенту України Л. Кучмі запрошення виступити на мітингу 16 вересня 2002 р. о 15.00 на Європейській площі в м. Києві з поясненням своєї позиції, Й. Вінський гарантував конституційний порядок під час акції і вимагав від Л. Кучми гарантій безпеки учасникам акції з боку влади.

Початок другої декади вересня 2002 р. Спілка офіцерів України заявила, що Л. Кучма давно втратив моральне право бути і президентом, і верховним головнокомандувачем Збройних Сил України.

13 вересня 2002 р. Пізно ввечері у Чернівцях двоє невідомих напали на головного редактора місцевої опозиційної газети «Час» Петра Кобевку. Два місяці тому голова Чернівецької облдержадміністрації Теофіл Бауер подав позов до суду на газету «Час». Газета звинувачувала Т. Бауера у фальсифікації результатів виборів до місцевих рад.

13 вересня 2002 р. Більше 700 активістів партії «Батьківщина» в усіх регіонах України отримали повістки з викликом у прокуратуру та міліцію. Відбувалися масові затримання та арешти організаторів акції «Повстань, Україно!».

14—15 вересня 2002 р. У Києві відбувся «Форум демократичних сил» (народний форум «За демократичну Україну»). До опозиційної трійки В. Ющенко не приєднався. Багато учасників Форуму їхали з Форуму розчарованими. Він виявився політологічним семінаром.

16 вересня 2002 р. В другу річницю гибелі Георгія Гонгадзе в Україні розпочалася акція громадського протесту «Повстань, Україно!» В Києві на Європейській площі на акцію зібралось 127 тис. чоловік. Звернення Всеукраїнських народних зборів «Повстань, Україно!» про відставку президента Л. Кучми підписали О. Мороз, В. Ющенко, Петро Симоненко, Ю. Тимошенко, Ю. Костенко, Г. Удовенко, С. Соболев, В. Стретович, С. Стецько, Г. Омельченко, Ю. Павленко, М. Жулинський. До столиці прибули 40 тис. правоохоронців. Напередодні не працював жодний канал телебачення. Було порушено залізничне приміське сполучення. Міліція зупиняла автобуси на в'їзді до Києва. Міністр внутрішніх справ Юрій Смирнов залишив Київ. Навколо Києва виставлено протитанкові їжаки. В. Ющенко вирішив взяти участь у акції після одержання з надійних джерел інформації про підготовку владою провокацій. Банкову вулицю в Києві було взято в грандіозне наметове кільце. О 3.30 17 вересня міліція розпочала оточувати наметове містечко. Через півгодини розпочала його штурм. Затримано 54 учасників протестної акції.

16 вересня 2002 р. Великі мітинги акцій протесту «Повстань, Україно!» відбулися у Львові, Черкасах, Вінниці, Тернополі, Полтаві.

16 вересня 2002 р. Підконтрольні властям телеканали в Києві не працювали вдень. Ввечері викладали свої версії подій. Применшували кількість мітингуючи. Прем'єр-міністр А. Кінах їх кількість оцінив в 24 700. Парламентська фракція Соціалістичної партії закликала населення вийти 24 вересня 2002 р. на площі столиці, міст і сіл.

17 вересня 2002 р. Правоохоронні органи Києва заарештували 64 особи з числа учасників акції «Повстань, Україно!». Під час розгрому наметового містечка на Липках помер 42-річний офіцер «Беркута».

18 вересня 2002 р. Київський міський суд ухвалив рішення про звільнення затриманих під час акції «Повстань, Україно!». Дев'ятьом затриманим було висунуто нове звинувачування і вони продовжували знаходитися за ґратами.

18 вересня 2002 р. Глава Адміністрації Президента України В. Медведчук повідомив народному депутату України А. Матвієнку, що Президент України Л. Кучма образився на учасників акції «Повстань, Україно!» і нікого із зверненням приймати не буде. Відбулася зустріч народних депутатів України від опозиційних партій і блоків з главами дипломатичних представництв країн Європи, США, Ізраїлю, ряду азійських країн. О. Мороз, Ю. Тимошенко, П. Симоненко ознайомили дипломатів з акцією «Повстань, Україно!».

23 вересня 2002 р. Близько 21.00 три десятки народних депутатів України на чолі з О. Морозом, П. Симоненком та Ю. Тимошенко зайшли у Києві до телецентру і вимагали надання прямого ефіру для ознайомлення народу з вимогами акцій протесту «Повстань, Україно!». Президент Національної телекомпанії Ігор Сторожук

викликав на допомогу міліцію. Прибули генерали МВС, віце-прем'єр Володимир Семиноженко, голова Держкомінформполітики Іван Чиж. Переговори нічого не дали. Влада звинуватила опозицію в захопленні телецентру і зірванні випуску УТН на першому національному каналі.

Третя декада вересня 2002 р. США відмовили Україні у наданні чергової допомоги на суму 55 млн доларів у зв'язку з інформацією про продаж Україною Іраку трьох комплексів радарного виявлення «Кольчуга» на суму 100 млн доларів.

24—27 вересня 2002 р. Фракції «Наша Україна», БЮТ, СПУ та КПУ не брали участь у роботі Верховної Ради України. Вимагали розгляду проекту постанови «Про політичну ситуацію в Україні».

24 вересня 2002 р. Всеукраїнська акція громадського протесту «Повстань, Україно!» прийшла у Верховну Раду України та під її стіни. Парламент оточили демонстранти і вимагали: «Геть Кучму!».

24 вересня 2002 р. О 14. 40 п'ять тисяч учасників акції: «Повстань, Україно!» на чолі з О. Морозом, Ю. Тимошенко та Петром Симоненком пішли від Верховної Ради України до резиденції президента України. Колона відтиснула перший кордон міліції, але їй дорогу перегородили чотири сотні спецназівців зі щитами у бронежилетах і касках. Після 5-хвилинних переговорів до президентського будинку пустили 49 народних депутатів, насильства не було. Щонайменше 50 народних депутатів України прорвалися до приміщення Адміністрації Президента України і вимагали зустрічі з ним для вручення звернення про відставку. Депутати були заблоковані між третім і четвертим поверхами приміщення. Л. Кучма відмовлявся зустрінутися з депутатами. Голова Верховної Ради України В. Литвин пропонував депутатам розійтися і обіцяв, що президент зустрінеється з ними наступного дня (25 вересня). Згодом В. Литвин повідомив, що Л. Кучма погоджується зустрінутися з керівниками фракцій. Депутати не погодилися із цією пропозицією і вирішили чекати ранку. У ніч на 25 вересня в резиденції Президента України народні депутати співали пісні, здебільшого українські народні.

25 вересня 2002 р. О 9.45 до заблокованих у приміщенні Адміністрації Президента України народних депутатів України підійшов В. Медведчук і повідомив про згоду Л. Кучми зустрітися з представниками парламентських фракцій. Депутати сформували делегацію у складі: О. Мороза (Соцпартія), П. Симоненка (Компартія), Ю. Тимошенка (БЮТ), Ю. Оробець («Наша Україна»). Делегація понесла Л. Кучмі резолюцію мітингу від 16 вересня про його відставку з поста президента. Після годинної розмови з делегацією Л. Кучма відмовився виконати цю вимогу. Президент висловив бажання взяти участь у терміновому розгляді на засіданні Верховної Ради України питання про торгівлю України зброєю. Генпрокуратура України порушила кримінальну справу за втручання у роботу Президента України.

Кінець вересня 2002 р. Святкувалося 200-річчя утворення Чернігівської губернії та 70-річчя усієї області. У святкуванні брав участь Президент України Л. Кучма. На центральну площу Чернігова пропускали лише за спеціальними запрошеннями.

1 жовтня 2002 р. Лідери опозиції, — В. Ющенко, О. Мороз, Ю. Тимошенко, П. Симоненко надіслали листа президенту Росії В. Путіну і запропонували зустрінутися з ним 6 жовтня під час відвідання Запоріжжя.

Тема — подальша співпраця України і Росії.

1 жовтня 2002 р. Лідери опозиції П. Симоненко, Ю. Тимошенко, О. Мороз оголосили на прес-конференції про намір провести 12 жовтня Всеукраїнський народний трибунал над президентом Л. Кучмою.

Початок жовтня 2002 р. Опозиційні фракції пропонували Верховній Раді України розглянути питання про відкликання російського посла В. Черномирдіна у зв'язку з його зневажливим ставленням до окремих політичних сил України.

5 жовтня 2002 р. Відбувся XII з'їзд Демократичної партії України. Головою переобрано Ганну Антоньєву. 10 обласних та Київська міська організація Дем ПУ звернулися до Міністерства юстиції України з проханням визнати з'їзд недійсним оскільки на ньому не було кворуму.

Початок жовтня 2002 р. 26 журналістів Українського незалежного інформаційного агентства новин (УНІАН) висловили протест проти цензури з боку директора УНІАН Василя Юричка.

Перша декада жовтня 2002 р. Українська православна церква Київського патріархату нагородила главу Адміністрації президента України Віктора Медведчука орденом Первоапостольного Князя Володимира за будівництво Хрестивооздвиженського Храму у с. Корнин Попільнянського району Житомирської області. Це селобатьківщина В. Медведчука. Патріарх Київський та всієї України Філарет освятив храм. Там же й передав орден брату В. Медведчука — Сергію Медведчуку. На освяченні були їх родичі, які ще проживають у селі. С. Медведчук на час освячення храму очолював податкову адміністрацію Львівської області. Патріарх Філарет повідомив присутнім, що С. Медведчук вже мав майже всі церковні нагороди за спорудження храмів у Львівській області.

Перша декада жовтня 2002 р. У Києві відбулися установчі збори працівників засобів масової інформації України. Було прийнято рішення про утворення незалежної профспілки. У зборах взяли участь понад 100 журналістів.

6 жовтня 2002 р. Президент України Л. Кучма і президент Росії В. Путін брали участь у Запоріжжі у святкуванні 70-річчя Дніпро ГЕС. Президентам було подаровано козацькі шаблі, прикрашені камінням, золотом, сріблом, слоновою кісткою. Виготовило шаблі науково-виробниче комерційне товариство «Діана-92» (генеральний директор — Віталій Шлайфер). Виготовляли їх півроку.

8 жовтня 2002 р. Президент України Л. Кучма висловив на прес-конференції готовність до переговорів з журналістами щодо конкретних прикладів політичної цензури.

Кінець першої декади жовтня 2002 р. Адміністрація США вирішила не вносити на розгляд Ради Безпеки питання про продаж Україною Іракові радарної установки «Кольчуга» всупереч санкціям Ради Безпеки ООН.

Кінець першої декади жовтня 2002 р. Віце-прем'єр-міністр України Леонід Козаченко заявив, що у випадку запровадження Європейським союзом квот на импорт зерна Україна хотіла б отримати квоту на експорт 3 млн тонн щороку.

Друга декада жовтня 2002 р. Лідер БЮТ Ю. Тимошенко повідомила, що ввечері 10 жовтня та вночі 11 жовтня у військову частину в м. Любич Чернігівської області з Білорусії через митницю у Славутичі було завезено комплекс «Кольчуга», «Кольчугу» завезли трьома вагонами. Вночі комплекс перефарбували.

12 жовтня 2002 р. На Європейській площі в Києві відбувся народний трибунал над президентом Л. Кучмою. Його було визнано винним за 3-ма статтями Кримінального кодексу.

Народні трибунали відбулися і в інших містах України (наприклад Львів, Вінниця).

15 жовтня 2002 р. Суддя Апеляційного суду м. Києва Юрій Василенко порушив кримінальну справу проти громадянина Кучми Леоніда Даниловича.

Суддя Ю. Василенко порушив справу за статтями КК України:

✓ 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем»;

- ✓ 368 «Одержання хабара»;
- ✓ 333 «Незаконне вивезення за межі України сировини, обладнання для створення зброї, а також військової та спеціальної техніки»;
- ✓ 364 «Зловживання владою або службовим становищем».

Генеральна прокуратура України і Верховний суд України заявили, що суддя не мав права того робити. Вища рада юстиції вирішила відкликати Юрія Василенка з посади, яку він обіймав.

Друга декада жовтня 2002 р. Помер Олександр Павлович Ляшко. У минулому був секретарем ЦК Компартії України, головою Президії Верховної Ради України, головою Ради Міністрів України.

15 жовтня 2002 р. Суддя Апеляційного суду м. Києва Юрій Василенко, який порушив кримінальну справу проти Президента України Л. Кучми за дванадцятьма статтями Кримінального кодексу, вирішив направити отримані ним матеріали до Генеральної прокуратури України для проведення нею досудового слідства.

15 жовтня 2002 р. Учителі 75 шкіл Львова розпочали безстроковий страйк. Вимагали: підвищити заробітну плату до середнього рівня у промисловості, виплатити заборговані надбавки за стаж роботи і кошти на оздоровлення, а в цілому — фінансувати освіту на рівні 10 відсотків внутрішнього валового продукту.

15—16 жовтня 2002 р. У Варшаві відбулася міжнародна конференція «Розширення ЄС та НАТО. Перспектива України». Проходила під патронатом Президента Польщі Олександра Квасневського і верховного представника Євросоюзу з питань зовнішньої політики та політики безпеки Хав'єра Солана. На конференцію було запрошено представників української опозиції.

16 жовтня 2002 р. У Варшаві відбулася зустріч Президента України Л. Кучми, Президента Польщі Олександра Квасневського та верховного представника Євросоюзу з питань зовнішньої політики і безпеки Хав'єра Солана. Останній заявив, що шлях, яким тоді йшла Україна, не наближав її до Європи.

Друга декада жовтня 2002 р. США надали політичний притулок колишньому народному депутату України Олександру Єльяшкевичу. На нього у лютому 2000 р. було організовано напад. Плівки майора М. Мельниченка зафіксували обговорення Л. Кучмою та головою Служби безпеки України Леонідом Деркачем організації замаху на О. Єльяшкевича.

Друга декада жовтня 2002 р. Міжнародна група по боротьбі з фінансовими зловживаннями (FATF) ухвалила рішення залишити Україну в «чорному списку» держав, які не борються з відмиванням грошей, одержаних злочинним шляхом.

Середина жовтня 2002 р. Колишній майор Держохорони Микола Мельниченко обрав адвоката Андрія Федура своїм представником у всіх адміністративних та кримінальних справах, порушених проти нього.

16 жовтня 2002 р. Сформовано оргкомітет зі створення громадської організації «Ліга жінок «Наша Україна».

Середина жовтня 2002 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Смірнов повідомив, що в органах внутрішніх справ розпочато операцію «Чисті руки».

Мета — зміцнити дисципліну та законність серед працівників міліції.

19 жовтня 2002 р. На Майдані Незалежності у Києві відбувся великий мітинг опозиції в рамках акції «Повстань, Україно!». Ввечері, після виступів лідерів опозиції, учасники мітингу вервечкою вирушили із запаленими в руках свічками до вулиці Банкової, де розташована резиденція глави держави.

На одному з цегляних будинків прикріпили металеву табличку з надписом: «На цій вулиці буде встановлено пам'ятник жертвам режиму Кучми».

Третя декада жовтня 2002 р. Парламентська більшість передала на розгляд Президенту України Л. Кучмі чотири кандидатури на посаду прем'єр-міністра. Ними були: Микола Азаров, Віктор Янукович, Анатолій Кінах та Олег Дубина. Пропонувалася також кандидатура голови Верховної Ради України Володимира Литвина, але він відмовився.

22 жовтня 2002 р. Головою Конституційного суду обрано суддю Конституційного суду Миколу Селівона. 19 жовтня 2002 р. закінчився 3-річний термін перебування на посаді попереднього голови КС України Віктора Скоморохи.

22 жовтня 2002 р. Суддя Верховного Суду України Юрій Анастасійович Рощенко розглядав — касаційну скаргу Генеральної прокуратури України на постанову судді Київського апеляційного суду Юрія Василенка про порушення кримінальної справи проти президента України Л. Кучми.

Суддя Ю. А. Рощенко ухвалив касаційну скаргу зняти з розгляду і повернути її до Апеляційного суду Києва для виконання вимог Кримінально-процесуального кодексу України.

Активісти Соцпартії, Компартії, «Батьківщини», «Собору» пікетували Верховний Суд. Основні гасла і скандування: «Леонід Кучма — сором і ганьба Україні», «Верховний суде — не продавай совість злочинцям!», «Судді Василенку — слава!», «Судді — будьте з народом!»

Судове засідання Ю. А. Рощенко вів недовго.

Початок третьої декади жовтня 2002 р. Лідер «Нашої України» В. Ющенко їздив до Москви і зустрічався з лідерами Союзу правих сил Бориссом Немцовим та Іриною Хакамадою. Після зустрічей В. Ющенко заявив, що Л. Кучма має доробити до кінця своїх президентських повноважень.

Третя декада жовтня 2002 р. Тривало пікетування податкової адміністрації Львівської області. Вимагалася відставка її керівника — Сергія Медведчука.

Кінець жовтня 2002 р. Лідер фракції Народно-демократичної партії Валерій Пустовойтенко заявив про тиск на партію з боку Адміністрації президента України та місцевих органів влади.

28 жовтня 2002 р. Над багатьма областями України промчався ураган. Знеструвлено 1492 населених пунктів у 12 областях України.

28 жовтня 2002 р. Інформаційне агентство «Українські новини» на своєму сайті розмістили повідомлення про те, що зник директор інформаційного агентства. 22 жовтня він виїхав до Білорусії. Нібито кілька разів телефонував звідти у Київ.

Початок листопада 2002 р. Президент України Л. Кучма присвоїв звання Героя України голові приватно-орендного кооперативу «Зоря» Білозерського району Херсонської області Дмитру Константиновичу Моторному. Він вже був двічі Героєм Соціалістичної Праці.

Кабінет Міністрів України розглянув підготовку до проведення заходів, присвячених 70-м роковинам голодомору 1932—1933 років в Україні. Його жертвами стали 3—10 млн українців.

Україна посідала 112-е місце у рейтингу свободи слова у світі. Рейтинг опублікувала міжнародна організація «Репортери без кордонів».

Початок листопада 2002 р. Оприлюднено висновок 13 американських та британських експертів, які впродовж 13—19 жовтня перебували в Україні для з'ясування питання про продаж Україною Іраку радарного комплексу «Кольчуга». Експерти вважали, що Україна не надала переконливих доказів того, що вона не продавала «Кольчугу» Іраку.

Початок листопада 2002 р. На Яворівському полігоні завершилися великомасштабні навчання «Спільне випробування — 2002». У навчанні взяли участь війсь-

ковослужбовці з 17 країн (12 поміж них — члени НАТО). Загальна кількість вояків — понад 3 тисячі. Було залучено 512 автомашин, 278 причепів, 27 одиниць бронетанкової техніки. Навчання обійшлося НАТО лише в 1 млн доларів.

7 листопада 2002 р. На Європейській площі в Києві понад 6 тис. представників Комуністичної партії України і близьких до неї партій і організацій провели мітинг, присвячений 85-й річниці Жовтневої революції.

Перша декада листопада 2002 року. Під час міжнародного авіасалону «Airshow China-2002», якій відбувався 3—7 листопада в м. Чжухай, Україна запропонувала Китаю купити у неї крейсер «Україна». Цей крейсер будували на Миколаївському державному підприємстві «Суднобудівний завод ім. 61 комунара». Ступінь його готовності сягав 95 %.

11 листопада 2002 р. Пленум Верховного Суду України обрав своїм новим головою 61-річного Василя Маляренка. 5 листопада Президент України Л. Кучма під час зустрічі із суддями Верховного Суду пообіцяв найближчим часом майже вдвічі збільшити їм платню, а також суттєво полішити фінансування діяльності судів.

11 листопада 2002 р. Пізно ввечері стався вибух у під'їзді 9-поверхового житлового будинку в м. Біла Церква Київської області. Потерпів 42-річний начальник міського відділення міліції № 2 підполковник Микола Ніконенко. Він повертався зі служби додому.

Вибуховий пристрій мав 100 грамів у тротиловому еквіваленті. Був начинений металевим стружкою.

Початок другої декади листопада 2002 р. На військовому аеродромі у Полтаві пішов «під ніж» перший важкий бомбардувальник середнього радіуса дії Ту-22. Міноборони України планувало знищити 31 такий літак. Причина — неможливості їх утримання і експлуатації з огляду на брак коштів. 12 літаків Ту-22 базувалися у Полтаві, а 19 — на військовому аеродромі у Миколаєві.

Друга декада листопада 2002 р. Президент України звільнив Миколу Бутка з посади голови Чернігівської обласної державної адміністрації та Володимира Лук'янка з посади голови Черкаської облдержадміністрації.

13 листопада 2002 р. Представник колишнього співробітника Держохорони Миколи Мельниченка Андрій Федур подав до Шевченківського місцевого суду Києва позов до голови Державної податкової адміністрації України Миколи Азарова. У позові йшлося про захист честі, гідності та ділової репутації. Під час пресконференції 16 травня 2002 року М. Азаров стверджував, що плівки про банк «Слов'янський» у кабінеті президента України замовив М. Мельниченкові колишній віце-президент банку «Слов'янський» Борис Фельдман. Це твердження М. Мельниченко категорично відкидав.

13—14 листопада 2002 р. Власті відрізали світло, газ, воду, опалення в невеликому будинку в Конча-Заспа, де О. Мороз проживав з прикутою до ліжка дружиною. Будинок було закріплено за ним довічно. Група народних депутатів України відвідала Конча-Заспу для вивчення питання на місці і допомоги сім'ї О. Мороза.

14 листопада 2002 р. В кінопалаці «Україна» відбулася презентація художньої стрічки «Молитва за Мазепу».

15 листопада 2002 р. В Міжрегіональній академії управління персоналом (МАУП) відбулася Всеукраїнська наукова конференція «Голодомор 1932—1933 років як величезна трагедія українського народу».

Кінець другої декади листопада 2002 р. Верховна Рада України підтримала запит народного депутата України Анатолія Матвієнка до Голови Державної податкової адміністрації України Миколи Азарова про надання інформації щодо сплати податків Рінатом Ахметовим, Віктором Пінчуком, Віктором Медведчуком.

22 жовтня «Радіо Свобода», з посиланням на польський тижневик «Впрост», повідомило про такий обсяг багатств зазначених осіб:

Рінат Ахметов — керівник футбольного клубу «Шахтар» (м. Донецьк) — 1,7 млрд доларів;

Віктор Пінчук — народний депутат України, зять президента Л. Кучми — 1,3 млрд доларів;

Віктор Медведчук — голова Адміністрації президента України — 800 млн доларів.

Кінець другої декади листопада 2002 р. Лідер Української національної консервативної партії Олег Соскін заявив, що Україною управляють громадяни інших держав. Йшлося, зокрема, про Євгена Червоненко, якого О. Соскін вважав одним з керівників міжнародних єврейських структур.

Кінець другої декади листопада 2002 р. Президент України Л. Кучма підписав указ про відставку уряду, очолюваного Анатолієм Кінахом.

Л. Кучма вніс до Верховної Ради подання на затвердження на посаді прем'єр-міністра Віктора Януковича, який працював на посаді голови Донецької облдержадміністрації.

Кінець другої декади листопада 2002 р. Президент України Л. Кучма присвоїв звання «Герой України»:

— Приліпку Олексію — директорові агрокомбінату «Пуща- Водиця» Київської області;

— Боровику Олександрю — генеральному директорові товариства «Авангард» Коропівського району Чернігівської області;

— Пачевському Анатолію — голові приватно-арендного сільськогосподарсько-го підприємства «Радівське» Калинівського району Вінницької області;

— Дідківському Володимирю — директорові агрофірми «Єрчики» Попільнянського району Житомирської області.

Кінець другої декади листопада 2002 р. Начальник головного управління інформаційної політики адміністрації президента України Сергій Васильєв вважав наявність цензури у засобах масової інформації реальним явищем.

21 листопада 2002 р. Україна отримала чергового прем'єр-міністра. За обрання Віктора Януковича проголосували 234 народних депутатів України.

22 листопада 2002 р. У палаці «Україна» відбувся творчий вечір «З любов'ю до України». Присвячувався 25-річчю наукової та творчої діяльності Михайла Михайловича Поплавського — народного депутата України, почесного ректора Київсько-го національного університету культури та мистецтв.

Третя декада листопада 2002 р. Фракція БЮТ мала намір видати багатотисячним накладом «Чорну книгу» персонального складу партії чинного президента. Таку заяву зробив член фракції БЮТ Олександр Турчинов.

Третя декада листопада 2002 р. Американським та британським інспекторам, які вивчали питання чи продавала Україна Іраку радарні системи раннього сповіщення «Кольчуга», було надано інформацію про 72 із 76 вироблених на території України «Кольчуг». Інспектором було заявлено, що чотири «Кольчуги» були продані Китаю, але документи не були пред'явлені. Інспектори не виключали, що «Кольчуги» могли потрапити до Іраку через посередників.

27 листопада 2002 р. Конституційний Суд України ухвалив, що плата за користування підручниками — незаконна.

Кінець листопада 2002 р. Страйковий комітет журналістів закликав розпочати Всеукраїнський журналістський рух солідарності. Журналісти протестували проти цензури.

28 листопада 2002 р. Верховна Рада України не дала згоди на звільнення В. Стельмаха з посади голови Правління Національного банку України. За подання Президента України Л. Кучми про звільнення за власним бажанням В. Стельмаха та призначення на посаду С. Тігіпка проголосувало 214 депутатів.

29 листопада 2002 р. Народний депутат України, голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз заявив на парламентських слуханнях, що організована злочинність в Україні організована самою владою.

Початок грудня 2002 р. Президент України Л. Кучма призначив новий уряд України у такому складі:

Янукович Віктор — прем'єр-міністр;
Азаров Микола — перший віце-прем'єр і міністр фінансів;
Гайдук Віталій — віце-прем'єр з питань паливно-енергетичного комплексу;
Кириленко Іван — віце-прем'єр з питань агропромислового комплексу;
Табачник Дмитро — віце-прем'єр з гуманітарних питань;
Шевчук Василь — міністр екології та природних ресурсів;
Кремінь Василь — міністр освіти і науки;
Рижук Сергій — міністр аграрної політики;
Хорошковський Валерій — міністр економіки та з питань європейської інтеграції;
Рева Григорій — міністр з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи;
Папієв Михайло — міністр праці та соціальної політики;
Богуцький Юрій — міністр культури та мистецтв;
Кірта Георгій — міністр транспорту;
Смірнов Юрій — міністр внутрішніх справ;
Лавринович Олександр — міністр юстиції;
Шкідченко Володимир — міністр оборони;
Зленко Анатолій — міністр закордонних справ;
Єрмілов Сергій — міністр палива та енергетики;
Підаєв Андрій — міністр охорони здоров'я.

Початок грудня 2002 р. У Києві відбулися громадські слухання «Незалежні засоби масової інформації — незалежний громадянин — незалежна держава». Їх організував Інститут масової інформації. Підтримку надало посольство Франції в Україні.

Початок грудня 2002 р. Збір зерна в Україні по всіх категоріях господарств у 2002 році становив 40,3 млн тонн в первинно оприбуткованій вазі (близько 38 млн тонн після доробки). Кукурудзи та зерна зібрано 4,2 млн тонн. Понад 3 млн тонн зерна виробили Дніпропетровська та Одеська області. Найвища врожайність зернових та зернобобових культур в Харківській області — 34,4 центнера.

Соняшнику зібрано в первинно оприбуткованій вазі 3,3 млн тонн (2,9—3,0 млн тонн після доробки). Врожайність — 12,7 центнера.

Врожайність цукрових буряків сягала 20 центнерів. Очікуване виробництво цукру — 1,5 млн тонн.

Картоплі виростили 16,6 млн тонн, овочів — 5,3 млн тонн.

Початок грудня 2002 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин висловився проти перерозподілу парламентських комітетів між фракціями більшості.

Початок грудня 2002 р. Рівненська обласна і міська організації партій «Реформи і порядок» виступили проти розправи над керівником обласної організації партії, головою правління ВАТ «Рівненська друкарня» Володимиром Жеребецьким.

Непчужності розпочалися після публікації у друкарні книги «Свистун» (про Л. Кучму). Переслідування посилювалися після публікації книги «Нарцис» (про Вік-

тора Медведчука). Проти В. Жеребецького було порушено кримінальну справу. 18 листопада 2002 року його спробували арештувати.

Рівненська міська прокуратура звинувачувала його у підробці документів про створення на базі ВАТ «Рівненська друкарня» товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнедрук».

7 грудня 2002 р. На рингу у Лас-Вегасі Володимир Кличко закінчив нокаутом на останніх секундах десятого раунду бій з американським суперваговиком Джамілем Міклайном. В. Кличко зберіг титул чемпіона світу за версією WBO.

Перша декада грудня 2002 р. Апеляційний суд Києва залишив у силі рішення Оболонського місцевого суду Києва за позовом Юлії Тимошенко до лідера Прогресивно-соціалістичної партії України Н. Вітренко та ТОВ «ТРК» «Студія 1+1» про захист честі, гідності та ділової репутації.

Відомості про Ю. Тимошенко, які поширила 7 березня 2002 року Н. Вітренко під час передвиборних теледебатів, визнано такими, що не відповідають дійсності та паплюжать честь, гідність та ділову репутацію Ю. Тимошенко.

Суд зобов'язав студію надати Ю. Тимошенко у прямому ефірі час для спростування зазначених недостовірних відомостей. Н. Вітренко було зобов'язано сплатити вартість ефірного часу.

Перша декада грудня 2002 р. Голова Київської облдержадміністрації Анатолій Засуха звернувся до Генерального прокурора України та до судових інстанцій з проханням захистити його честь і гідність. Звернення зумовлено великою статтею С. Колесника «Тече річка Роставиця» в газеті «Сільські вісті».

Початок другої декади грудня 2002 р. Народний депутат України Г. О. Омельченко звернувся до генерального прокурора України С. М. Піскуна із запитом про розслідування розкрадання державних коштів на суму 42 373 000 доларів. До об'єкти були причетні посадові особи акціонерної компанії «Нафтогаз України» та акціонерного «Укргазбанку». Кошти були викрадені при проведенні розрахунків за поставлений в Україну природний газ. Фабрикувалися фіктивні договори, відкривалися рахунки у закордонних банках тощо.

12 грудня 2002 р. Верховна Рада України не змогла проголосувати щодо подання Президента України Л. Кучми про звільнення В. Стельмаха з посади голови Правління Національного Банку України та призначення Сергія Тігіпка на цю посаду.

13 грудня 2002 р. У ніч проти цього дня помер видатний кардіохірург, вчений в галузях медицини, біокібернетики, психології, соціології, доктор медичних наук, академік Національної академії наук України Герой Соціалістичної Праці Микола Михайлович Амосов. Помер він на дев'яностому році свого життя. Поховали М. М. Амосова на Байковому цвинтарі Києва.

Друга декада грудня 2002 р. Парламентська фракція Соцпартії України пропонує ввести звання «Почесний зрадник» для тих депутатів, які щонайменше двічі переходили з однієї фракції до іншої. Про це з парламентської трибуни заявив народний депутат Станіслав Ніколаєнко.

Середина грудня 2002 р. Народний депутат Юлія Тимошенко заявила, що опозиція готова до компромісу з парламентською більшістю, щоб залишити Володимира Стельмаха на посаді голови Національного банку України.

В. Стельмах 12 грудня підписав заяву про звільнення «за власним бажанням» у кабінеті голови Верховної Ради України у присутності керівників парламентських фракцій більшості.

Середина грудня 2002 р. Генеральний прокурор України Святослав Піскун на зустрічі з експертом Парламентської асамблеї Ради Європи у справі Г. Гонгадзе

Хансом Крістіаном Крюгером заявив, що доручено розшукати і затримати вбивць журналіста Георгія Гонгадзе.

Середина грудня 2002 р. Головний редактор «Бердянська ділового» Тетяна Горячева заявляла про погрози фізичного знищення, адресовані їй. Невідомі заявили, що її ліквідують, якщо вона наполягатиме на продовженні слідства за фактом вилиття на її обличчя 28 січня 2002 р. розчину соляної кислоти. Міліція затримала підозрюваного у злочині — Володимира Белова. Він визнав себе винним. Т. Горячева вперше побачила В. Белова у залі суду і заявила, що підсудний абсолютно не схожий на нападника. У залі суду В. Белов відмовився від своїх попередніх свідчень. Справа була направлена на додаткове розслідування.

Друга декада грудня 2002 р. Близько 1,6 млн гектарів (майже 20 відсотків) площ, засіяних в Україні озимими культурами, потерпали від морозу і перебували у критичному стані.

На сході України морози сягали 26—27 градусів. Сніговий покрив був відсутнім. Особливо постраждали посіви ячменю.

Друга декада грудня 2002 р. Фонд «Демократичні ініціативи» та компанія «Тейлор Нельсон Софрез Україна» виконали загальноукраїнське опитування.

ЙОГО ОКРЕМІ РЕЗУЛЬТАТИ

Прізвище	Посада	Цілком довіряли (%)	Взагалі не довіряли (%)
Леонід Кучма	Президент України	8,6	54,7
Віктор Медведчук	Глава Адміністрації Президента України	5,4	42,1
Віктор Янукович	прем'єр-міністр України	5,4	24,7
Володимир Литвин	голова Верховної Ради України	4,8	32,9

17 грудня 2002 р. Верховна Рада України усунула В. Стельмаха з посади голови Правління Національного банку України. За це проголосували 231 депутат. В. Стельмах знаходився у лікарні і згідно трудовим законодавством його в цей час не можна було усувати з посади. Спікер парламенту В. Литвин повідомив депутатам, що мав розмову з В. Стельмахом і він просив розглянути питання за його відсутності.

Пропризеденські фракції зібрали собі посади голів та заступників голів парламентських комітетів.

Депутати також скасували постанову про прийняття проекту державного бюджету на 2003 рік у другому читанні.

Голосування про відставку В. Стельмаха відбувалося за допомогою електронної системи «Рада». Потім опозиція заблокувала трибуну та президію і подальші голосування відбувалися іменними бюлетнями. Голосування відбувалося з 15 до 17 години поза залом засідань.

О 19.02 спікер В. Литвин під скандування «Ганьба» закрив засідання парламенту.

Парламентські фракції нашоукраїнців, соціалістів, комуністів, тимошенковців виступили із заявою «Зупинити державний переворот!».

Друга декада грудня 2002 р. Голова Донецької міської держадміністрації Олександр Лук'яненко повідомив, що на ринках вилучено фальшиві гирі. Замість нормативних 5 тонн їх реальна вага становила 3,6 тонни. Одна із гир важила 700 г замість 1 кг.

18 грудня 2002 р. Лідери опозиції України В. Ющенко, П. Симоненко, Ю. Тимошенко, О. Мороз — підписали спільне звернення до українського народу. Заяви-

ли про створення міжфракційної коаліції у Верховній Раді та готовність відкинути всі ідеологічні та партійні суперечки між політичними силами, які вони представляли. Міжфракційне об'єднання одержало назву «За Україну, демократію, парламентаризм».

Кінець другої декади грудня 2002 р. Голова Верховного Суду України Василь Маляренко мав зустріч з головою Національної спілки журналістів України Ігорем Лубченком. Обговорювали практику розгляду судами справ щодо захисту честі, гідності та ділової репутації й відшкодування моральної шкоди, відповідачами в яких є журналісти та засоби масової інформації.

18 грудня 2002 р. Дев'ять партій парламентської більшості оприлюднили пропозицію — створити парламентську міліцію для врегулювання у Верховній Раді конфліктних ситуацій.

19 грудня 2002 р. У Києві відбулися українсько-німецькі переговори про створення міжнародного газового консорціуму.

19 грудня 2002 р. Міжнародна група протидії легалізації брудних коштів (FATF) прийняла рішення про запровадження санкцій проти України. FATF не задовольнили декілька положень ухваленого Верховною Радою України закону про боротьбу з відмиванням «брудних» грошей.

22 грудня 2002 р. О 19.45 в Одесі у своєму гаражі біля власного будинку вбито генерального директора акціонерної рибпромислової компанії «Антарктика» Валерія Михайловича Кравченка.

В. Кравченко повернувся з дружиною від своєї матері, яка проживала у райцентрі Біляївка. Поставив автомобіль у гараж. Вбивця зробив чотири постріли з пістолета Макарова.

23 грудня 2002 р. О 17.59 за київським часом при підльоті до аеропорту м. Ісфахан (Іран) зазнав катастрофи літак Ан-140. Він належав українській авіакомпанії «Аероміст-Харків». Виконував рейс Харків-Ісфахан. На борту перебувало 48 осіб — 42 пасажери та 6 членів екіпажу. Всі загинули. Поміж загиблих — 39 громадян України.

Пасажирами літака були переважно керівники та фахівці авіаційних підприємств, які виотовляють літаки марки «Ан» в Україні, Росії (самарський завод «Авіакор») та Ірані. Летіли на випробування другого серійного літака ІгАн-140, себто іранського монтажу української машини.

Командиром корабля був льотчик-випробувач другого класу Генадій Анцибор. У нього було 160 налітаних на Ан — 140 годин (а всього — 2 тис. годин). Вже виконав 7 посадок в Ісфахані. Другий пілот-льотчик випробувач першого класу Сергій Чайченко (6000 годин нальоту, поміж них 651 година на Ан-140, мав 16 посадок в Ісфахані). Висувалися три версії: відмова двигуна, помилка пілота, диверсійний акт.

Знайдено останки всіх загиблих і один бортовий самописець.

Третя декада грудня 2002 р. Перший в Україні пам'ятник Вячеславу Чорноволу відкрито у Золочеві (Львівська обл.). Навесні 1989 року у цьому місті В. Чорновіл провів два останні тижні з п'ятнадцяти років ув'язнень та заслань, які йому судилося відбутися за радянські часи.

Відкриття пам'ятника було підлаштовано до 65-річчя з дня народження В. Чорновола. На урочистостях були присутні вдова В. Чорновола — Алена Пашко, син Тарас — народний депутат України. Було також багато гостей з Львівської, Волинської, Тернопільської, Івано-Франківської, Донецької та інших областей України і Автономної Республіки Крим.

Фінансувалося спорудження пам'ятника за гроші, зібрані по людях.

Третя декада грудня 2002 р. Сільськогосподарське товариство «Агрокомбінат «Слобожанський»» (Чугуївський район Харківська обл.) відгодувало з початку 2002 року понад 100 тисяч голів свиней. Середня вага кожної тварини — 142 кг. У 2001 році було відгодовано 84 тис. свиней, у 2000 році — 70 тис.

Комбінат забезпечував відгодівлю 20 відсотків свинини Харківської області.

Третя декада грудня 2002 р. Росія була найбільшим кредитором України. Станом на 30 листопада борг України Росії становив 1 778 856 000 доларів (12,9 % сукупного зовнішнього боргу України).

Міжнародним організаціям, що опікуються економічним розвитком, Україна заборгувала 2 570 939 000 доларів (18,54 % від сукупного боргу). Борг іноземним комерційним банкам сягав 2 805 000 доларів.

Станом на 30 листопада сукупний прямий зовнішній борг України становив 7 936 000 000 доларів.

Третя декада грудня 2002 р. У Києві в палаці «Україна» відбувся третій відбірковий тур змагань всеукраїнського вокально-хореографічного телевізійного дитячого конкурсу «Крок до зірок». Учасниками туру були вихованці дитячих будинків та шкіл-інтернат. Конкурс проводили громадський комітет і благодійний дитячий фонд «Берег надії».

Третя декада грудня 2002 р. Народний депутат України, почесний президент концерну «Орлан» Євген Червоненко звернувся до генерального прокурора України Святослава Піскуна з вимогою порушити кримінальну справу за те, що 12 та 16 грудня 2002 року на території підприємств ВАТ «Орлан Транс» розповсюджувалися антисемітські листівки брутального змісту.

Третя декада грудня 2002 р. Народний депутат України, член фракції «Наша Україна» Юрій Оробець заявив, що за вихід з цієї фракції йому пропонували 500 тис. доларів.

25 грудня 2002 р. Голосіївський місцевий суд м. Києва засудив до позбавлення волі на термін від 2 до 5 років учасників акції 9 березня 2001 року біля пам'ятника Т. Шевченку у м. Києві. Блок Юлії Тимошенко виступив із заявою «Свободу політичним в'язням!».

Під час судового засідання правоохоронці побили народного депутата М. Волиця (БЮТ).

Засуджені належали до УНА-УНСО. Четверо членів цієї організації були засуджені умовно.

26 грудня 2002 р. Верховна Рада України звернулася до Верховного Суду України та до Апеляційного суду м. Києва з проханням «уважно розглянути справу учасників акції 9 березня 2001 року, яких було засуджено Голосіївським місцевим судом м. Києва».

26 грудня 2002 р. День загальнонаціональної жалоби в Україні за загиблими 23 грудня в авіакатастрофі у м. Ісфахан (Іран).

27 грудня 2002 р. У Харкові відбулися похорони 27 громадян України, які загинули 23 грудня в авіакатастрофі літака Ан-140 у районі аеропорту міста Ісфахан. Двох загиблих поховали 28 грудня.

Останки 5 громадян Росії літаком відправлено до Москви. До міст України відправлено останки десяти загиблих (Київ — 6, Запоріжжя — 3, Дніпропетровськ — 1).

1 січня 2003 р. За даними Міністерства охорони здоров'я України в Україні зареєстровано 83 тис. наркоманів. Майже 90 відсотків з них — люди віком від 18 до 28 років. Фахівці ж вважали, що кількість наркоманів в Україні вдвіть перевищувала офіційну.

Перша декада січня 2003 р. Голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Микола Томенко надіслав Рахунковій палаті депутатський запит про джерела фінансування випуску вітальних листівок, які надійшли громадянам України напередодні Нового року від президента України.

Перша декада січня 2003 р. Парламентська фракція Юлії Тимошенко подала апеляційну скаргу до Київського апеляційного суду на рішення Голосіївського місцевого суду м. Києва, яким учасників акції 9 березня 2001 року було ув'язнено від 2 до 5 років.

Середина січня 2003 р. Всеукраїнська громадянська організація «Конгрес українців Холмщини і Підляшшя» вимагала проведення парламентських слухань з питань політико-правової оцінки насильницького переселення українців з території Польщі, надання виселеним статусу депортованих та відшкодування їм моральної та матеріальної шкоди. 17 організацій Конгресу адресували заяву про це Голові Верховної Ради України Володимирі Литвіну, голові парламентського комітету з прав людини та національних меншин Геннадію Удовенку та лідеру фракції БЮТ Юлії Тимошенко.

Відповідно до договору між Польщею і УРСР впродовж 1944—1946 років з Холмщини і Підляшшя в Україну було переселено понад 460 тис. українців. Нині їх разом з нащадками проживає в Україні понад 1,5 млн чоловік.

12 січня 2003 р. Лук'янівський СІЗО у м. Києві пікетували десятки молодих людей. У день політв'язня вони висловлювали солідарність з ув'язненими у «справі 9 березня» Миколою Карпоком, Миколою Ляховичем, Русланом Зайченком, Ігорем Мазуром, Владиславом Мирончиком, Сергієм Гальчиком, Олегом Бойком, Володимиром Порнищуком, Олегом Бурячком, Василем Назаром, Володимиром Павлюком, Станіславом Самофаловим, Олегом Селегою та Андрієм Косенком.

Середина січня 2003 р. Доповідач Парламентської асамблеї Ради Європи Ганне Северінсен висловила стурбованість ситуацією зі свободою слова в Україні.

25 січня 2003 р. На з'їзді Українського народного руху прийнято рішення змінити назву на Українську Народну Партію. Змінені функції Центрального проводу партії, утворено Рад партії. Головою Української народної партії обрано Юрія Костенка. Крім нього на пост голови УНП пропонувалася кандидатура голови Євпаторійської міської організації Українського народного руху Едуарда Леонова.

Третя декада січня 2003 р. Апеляційний суд Донецької області засудив 43-річного Миколу Цивашова до довічного ув'язнення за канібалізм. Засуджений у квітні 2002 року, заманив у місті Білозерську 9-річну дівчинку, жорстоко вбив її. Труп жертви розчленував і з вирізаних органів приготував їжу. Решту тіла канібал викинув у контейнер для сміття.

Третя декада січня 2003 р. Доповідач Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи по Україні Ханне Северінсен заявила на прес-конференції у Страсбурзі про існування політичної цензури в Україні.

Третя декада січня 2003 р. Англійський боксер Леннокс Льюїс відмовився битися з Віталієм Кличком. Представник чемпіона світу за версією WBC Л. Льюїса заявив, що переговори про проведення двобою завершилися безрезультатно. Віталій Кличко був чемпіоном світу за версією WBA.

Третя декада січня 2003 р. Президент України Л. Кучма мав намір провести 28—29 січня у гірській резиденції «Синьогора» (с. Гута на Івано-Франківщині) зустріч глав держав СНД. Від наміру відмовився. Офіційна версія: аеропорт Івано-Франківська не здатний приймати літаки Іл-62 та міркування безпеки, висловлені деякими главами держав. Неофіційна версія — очікувані протести громадськості західних областей України.

29 січня 2003 р. Президента України Л. Кучму обрано головою Ради СНД. Це рішення ухвалили керівники СНД на зустрічі в Києві. На зустрічі були присутні президенти: Росії (В. Путін), Молдови (В. Воронін), Білорусі (О. Лукашенко), Грузії (Е. Шеварднадзе), Вірменії (Р. Кочарян), Азербайджану (Г. Алієв), Таджикистану (Е. Рахманов). На зустрічі не було президентів Киргизії (А. Акаєва), Туркменістану (С. Ніязова), Казахстану (Н. Назарбаєва) та Узбекистану (І. Карімова).

29 січня 2003 р. Швейцарія запровадила економічні санкції проти України відповідно до грудневих 2002 року рекомендацій Міжнародної організації по боротьбі з відмиванням «брудних грошей» (FATF). Санкції вже запровадили США, Канада, Велика Британія, Німеччина, Швеція, Австрія та Фінляндія.

30 січня 2003 р. Апеляційний суд Києва за апеляційними скаргами партії «Всеукраїнське об'єднання Батьківщина», Соціалістичної партії України та Компартії України скасував рішення Шевченківського районного суду Києва від 12 вересня 2002 року щодо встановлення обмежень на проведення акції громадянського протесту «Повстань, Україно!» на території Києва.

30 січня 2003 р. Працівники Вишгородської районної прокуратури (Київська область) і відділу боротьби з економічною злочинністю Вишгородського РУГУ МВС України провели обшук у міськраді. Міська влада звинувачувалася у зловживаннях у фінансуванні ремонту дитячого садка «Джерельце». Правоохоронні органи твердили, що зникло 95 тис. гривень. Вишгородський міський голова Олександр Кімлач мав висновок Інституту судової експертизи згідно з яким у дитсадку виконано робіт на 64 тисячі гривень більше, ніж профінансовано.

1 лютого 2003 р. У ніч на цю дату сильний снігопад і пориви вітру пошкодили лінії електропередач. Знеструмлено 757 населених пунктів, у тому числі в областях: Миколаївській — 212, Одеській — 148, Херсонській — 105, Дніпропетровській — 66, Донецькій — 42, Запорізькій — 37. В Криму постраждало 147 населених пунктів.

За станом на 7 годину 3 лютого без електропостачання залишалися 87 населених пунктів.

Початок лютого 2003 р. На прес-конференції лідерів трьох опозиційних парламентських фракцій П. Симоненка (Компартія України), Ю. Тимошенко (БЮТ) та О. Мороза (Соцпартія України) повідомлено про рішення скликати Всеукраїнський надзвичайний з'їзд депутатів усіх рівнів від об'єднаної опозиції.

Початок лютого 2003 р. «Словник синонімів кримськотатарської мови» та «Словник антонімів кримськотатарської мови» опубліковані сімферопольським видавництвом «Доля». Ці словники стали двома першими виданнями з серії кримськотатарських словників. Таких словників в історії кримськотатарської мови ще не було.

11 лютого 2003 р. На засіданні парламентської слідчої комісії, яку очолював народний депутат Григорій Мельниченко, Борис Олійник та Іван Драч після прослуховування записів своїх розмов з Л. Кучмою 12 червня 2000 року, розпізнали свої і президента голоси. Помічник Сергія Головатого по об'єднанню «Ми» Олексій Подольський підтвердив, що президент Л. Кучма на плівках майора М. Мельниченка того дня розповідав саме про О. Подольського. 12 червня 2000 року відбулася і зафіксована на плівці ключова розмова президента України з головою Служби безпеки України Леонідом Деркачем. Гнів співрозмовників викликала публікація Г. Гонгадзе у російській пресі про те, що син Л. Деркача розглядався як правонаступник українського престолу. Фактично Г. Гонгадзе було винесено вирок.

12 лютого 2003 р. Відбулися парламентські слухання, присвячені вшануванню пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років.

Перша половина лютого 2003 р. Дружина президента України — Людмила Кучма та три сотні високих посадовців вступили до «Ордену Святого Станіслава», який очолював «великий пріор» шевальє Павло В'ялов. Олександр Мороз продемонстрував на прес-конференції фото «шевальє» і ковалерстvenних «дам» у червоно-золотих мантиях з відзнаками на шії.

Друга декада лютого 2003 р. У Тернополі вилучено п'ять тисяч овчих шкур, заражених сибіркою. Вантаж надійшов з Австралії. Уражена сибіркою сировина знищена.

Друга декада лютого 2003 р. Суддя Донецького апеляційного Суду Іван Корчистий заявив, що вбивство журналіста Ігоря Александрова ніколи не буде розкрито. За словами судді час було втрачено і справжній злочинець навряд чи постане перед судом.

15 лютого 2003 р. В Україні, як і у світі в цілому, відбулися акції протесту проти можливої війни в Іраку. Протестували в Києві, Донецьку, Севастополі, Одесі.

У Києві в акції взяли участь представники 35 партій та громадських організацій. Від Майдану Незалежності демонстранти пішли до посольства США. Там відбувся мітинг.

Кінець другої декади лютого 2003 р. Жителі областей Західної України та Поділля у своїх поштових скриньках виявили сфальсифікований «Відкритий лист В. Ющенка моїм виборцям» з пасквілем на Юлію Тимошенко.

19 лютого 2003 р. Відбулися парламентські слухання про підтоплення земель в Україні. Близько 16 млн людей проживало на підтоплюваних територіях. Вони становили майже восьму частину української землі. Кількість підтоплюваних міст і сіл становила 541. Попливла степова зона. Плаває безводний Харків. Підтоплення завдавало шкоди 12 тисячам архітектурно-історичних пам'яток. Це становило 2/3 від усіх зареєстрованих в Україні.

26 лютого 2003 р. Відбулися парламентські слухання «Наслідки і перспективи приватизації в Україні». З 1992 по 2002 рік під час приватизації форму власності змінили майже 86 тисяч підприємств. Суто приватних підприємств стало в Україні 23 тисячі. У роздержавленому секторі було 34 відсотка основних засобів виробництва. Від приватизації надійшло 5,9 млрд гривень. Планувалося одержати 14 млрд гривень. Суспільство не сприйняло приватизаційні процеси як законні та соціально виправдані. Приватизація відбувалася непрозоро. Держава фактично втратила контроль над виробництвом у переважній більшості базових галузей. 20 сімей-кланів володіють в Україні 80 відсотками власності. Серед приватизованих підприємств 86 відсотків були збитковими. На закінчення слухань голова Верховної Ради України В. Литвин заявив, що приватизація не виправдала сподівань і дискредитувала ідею ринкових перетворень.

27 лютого 2003 р. У Києві в приміщенні Національної опери відбувся інтелектуальний форум України. Йшлося про об'єднання інтелектуального потенціалу для розв'язання найгостріших соціально-економічних та духовних проблем країни. З доповіддю виступив голова Верховної Ради України Володимир Литвин. Учасники форуму ухвалили звернення «Інтелект нації — на службу суспільству».

2 березня 2003 р. У рамках акції: «Повстань, Україно!» у Києві, у колишньому Жовтневому палаці відбувся Всеукраїнський надзвичайний з'їзд усіх рівнів від об'єднаної опозиції. В його роботі брали участь 87 народних депутатів України, 93 депутати обласних, 321 міських, 539 районних, 262 депутати сільських рад, а також 103 селищні й сільські голови. Учасники представляли всі області України. Представники 15 посольств та інших іноземних представництв в Україні відгукну-

лися на запрошення взяти участь у з'їзді. Журналісти 190 засобів масової інформації були акредитовані для висвітлення роботи з'їзду.

На з'їзд запрошувалися президент України, прем'єр-міністр України, голова Верховної Ради України, голови Конституційного та Верховного Судів. Ці керівники від участі у з'їзді ухилилися.

Головна тема — відсторонення від влади режиму Л. Кучми.

З доповідями виступали Олександр Мороз (Голова Соцпартії України), Петро Симоненко (Перший секретар ЦК Компартії України), Юлія Тимошенко (Голова партії «Батьківщина»), Анатолій Матвієнко (Голова партії «Собор»), голова фракції «Наша Україна» Віктор Ющенко.

Головні гасла з'їзду: «Кучму — геть!», «За чесну владу!», «За краще життя!».

З'їзд закликав усіх громадян взяти найактивнішу участь у черговому етапі акції «Повстань Україно!», який намічено на 9 березня.

З'їзд ухвалив Декларації єдності, Звернення до народу України, Звернення до Верховної Ради України про потребу визначити статус місцевого самоврядування.

Початок березня 2003 р. Леся Гонгадзе, — мати зниклого журналіста Георгія Гонгадзе, — повідомила про експертизу «тарашанського тіла», яку проводив Інститут судової медицини у Лозанні (Швейцарія).

Висновок — фрагменти цього тіла належать Георгію Гонгадзе. Лабораторні дослідження тривали близько місяця. Про результати дослідження Лесю Гонгадзе повідомив генеральний секретар організації «Репортери без кордонів» Роберт Менар.

4 березня 2003 р. Поблизу села Коросно Перемишлянського району Львівської області розбився вертоліт Мі-2. Загинув 51-річний пілот Василь Луговий. Вертольотом керував він один. Очевидець трагедії місцевий житель Михайло Щур бачив як перед падінням машина колихалася у повітрі і о 12. 40 вона впала на полі.

6 березня 2003 р. Закон України «Про Державний Гімн України» Верховна Рада України прийняла 334 голосами «за». У голосуванні не брали участі фракції Соцпартії України і Компартії України. Державним гімном є слова першого куплету (змінено перший рядок) вірша Павла Чубинського. Музика — Михайла Вербицького.

Перша декада березня 2003 р. Гірники понад 20 найбільших шахт України розпочали страйки. Гірничодобувні підприємства Донецької, Луганської, Миколаївської і Львівської областей припинили відвантаження вугілля. Шахтарі вимагали повної виплати заборгованості із зарплати і поліпшення умов праці.

Перша декада березня 2003 р. Президент України Л. Кучма виступив із телевізійним зверненням до нації. Йшлося про перехід до парламентсько-президентської політичної системи.

12 березня 2003 р. У західних регіонах України розпочалося розповсюдження другого фальшивого «відкритого листа» від імені Віктора Ющенка. Народний депутат України голова представництва блоку «Наша Україна на Львівщині» Петро Олійник стверджував, що фальшива листівка друкувалися на потужностях видавничого комплексу «Планета», який знаходиться на Дарницькому вагоноремонтному заводі у Києві. Замовником листівки було мале приватне підприємство «Поліграфпол». П. Олійник зазначив, що ці провокації робить одна відома партія, керівник якої сидить на Банковій (тобто, — СДПУ(о) на чолі з Віктором Медведчуком).

12 березня 2003 р. На 83-му році життя померла голова Конгресу українських націоналістів, найстаріший депутат Верховної Ради України Ярослава Стецько. Померла у Німеччині, де перебувала на лікуванні. Ярослава Йосипівна Стецько відома ще й як Ганна-Євгенія Музика. Народилася вона 14 травня 1920 року у селі

Романівка Теробовлянського району Тернопільської області. 1938 року вступила до Організації українських націоналістів. Протягом 1941—1943 років навчалася у Львівському політехнічному інституті. Німецькі окупаційні власті арештували її 1943 року. З 1944 року перебувала в еміграції. Закінчила Український вільний університет у Мюнхені. Мала ступінь магістра політичних наук. Була з 1946 року членом Проводу ОУН, а впродовж 1991—2000 — головою Проводу. Від 1986 року — президент Антибільшовицького блоку народів. На цьому посту вона змінила свого померлого чоловіка Ярослава Стецька. 1992 року повернулася на Україну. Була депутатом Верховної Ради України II, III і IV скликань. Конгрес українських націоналістів входив до блоку «Наша Україна».

Перша половина березня 2003 р. Колишній народний депутат України Олександр Єльяшкевич подав у США позов до суду на президента України Леоніда Кучму. В основу справи лягли плівки майора Миколи Мельниченка. В одному з фрагментів йдеться про причетність Л. Кучми до нападу на О. Єльяшкевича взимку 2000 року у Києві.

Друга декада березня 2003 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії виступила із заявою про хлібну аферу в Україні. Вказувалося, що 2002 року влада і зернотрейдери збили ціну на зерно і забрали його у господарів за середньою ціною 300 гривень за тону (роком раніше ціна була 700 гривень). Зерновиробники України втратили 7 млрд гривень. Фінансовий стан агропромислового комплексу було підірвано. Більшість господарств стали банкрутами. Одночасно штучно були завищені ціни на пальне.

Друга декада березня 2003 р. Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко висловив глибоке стурбування намаганнями керівників силових структур відновити у Кримінальному кодексі України статтю про кримінальне покарання за наклеп. Силкові структури як привід намагалися використати спробу самогубства начальника УМВС у Черкаській області генерал-лейтенанта міліції Олега Кочегарова. Сталася спроба 4 березня. Він звинувачував у своїй смерті місцеву журналістку В. Васильченко. Черкаська обласна прокуратура порушила кримінальну справу за доведення О. Кочегарова до самогубства.

19 березня 2003 р. Відбулися парламентські слухання «Про стан підготовки до вступу України до Світової організації торгівлі». Доповідав перший віце-прем'єр-міністр, міністр фінансів України М. Азаров. Від парламентського профільного комітету співдоповідачем був народний депутат України С. Гуренко. У слуханнях також брали участь заступник Голови Верховної Ради України О. Зінченко, Голова Комітету Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу І. Томич, міністр економіки та з питань європейської інтеграції В. Хорошковський.

20 березня 2003 р. У Верховній Раді України відбулося голосування про направлення українського батальйону радіохімічного захисту до Кувейту. Президент України Л. Кучма вніс пропозицію про направлення батальйону.

Спочатку голосувалася угода між Україною і Кувейтом про направлення батальйону. Результати голосування: «за» — 258, «проти» — 121, «утрималися» — 9. Не голосували 15 народних депутатів. Газета «Сільські вісті» за 25 березня 2003 року навела перелік народних депутатів, які голосували за направлення українського батальйону до Кувейту.

«Проти» голосували фракції Комуністичної партії України (60 депутатів), Соціалістичної партії України (20 депутатів), блок Юлії Тимошенко (1 депутат утримався).

Третя декада березня 2003 р. Генеральний прокурор України Святослав Піскун у листі до Голови Верховної Ради України Володимира Литвина зазначив, що слідству вдалося наблизитися до обставин зникнення 16 вересня 2000 року Георгія Го-

нгадзе, а також до встановлення осіб, безпосередньо причетних до цього зникнення і вбивства.

Третя декада березня 2003 р. Голова ЦК профспілки працівників охорони здоров'я Таміла Казаріна стверджувала, що кожен другий житель України не доживає до пенсійного віку. Середня тривалість життя в Україні скоротилася до 63 років у чоловіків та 73 — у жінок. Основні чинники смертей — хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, неврологічна патологія.

В Україні налічувалося 130 тисяч чоловік, хворих на активні форми туберкульозу. Кожного дня в Україні від туберкульозу помирало 30—35 осіб.

Друга декада березня 2003 р. В Україні мала місце повінь. Спостерігалось затоплення заплав річок Волинської, Вінницької Дніпропетровської, Одеської, Рівненської, Харківської, Чернігівської областей шаром 0,01—0,57 м. Шар води був вищим на заплавах Житомирської, Івано-Франківської, Львівської та Хмельницької областей, — 0,05—1,7 м. Перевищення небезпечних позначок зареєстровано у річках Луга (Волинська область), Душиця, Смотрич (Хмельницька область), Іква, Мурафа (Вінницька область). Найбільше підтоплення будинків було у Житомирській області.

Третя декада березня 2003 р. З огляду на морозну зиму Україна змушена була пересівати 2,7—3,5 млн га озимих. Про це повідомив на прес-конференції міністр агрополітики України Сергій Рижук. Планувалося на 1,2 млн га збільшити площі під ячменем і вони мали становити 4,6 млн га. Щонайменше 1 млн га займали гречка, рис, просо. Під кукурудзу відводилося 1,5 млн га.

Третя декада березня 2003 р. З відкритим листом до громадян звернувся голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз. У листі висловлювалася незгода з пропозиціями президента Л. Кучми щодо організації державної влади в Україні.

Третя декада березня 2003 р. Президент Українського центру економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова Анатолій Гриценко заявив, що президент України Л. Кучма та його команда намагаються встановити повний контроль над Верховною Радою України. Президентська команда вдавалася до спроб обійти парламент шляхом проведення або погроз проведення різних сумнівних референдумів.

Третя декада березня 2003 р. В Україні розповсюджувався віддрукований мільйонним тиражем фальшивий номер популярної опозиційної газети «Вечерние вести». Статті у газеті паклюжили Юлію Тимошенко, лідера компартії України Петра Симоненка, лідера Соцпартії України Олександра Мороза та багатьох інших активістів опозиції.

Третя декада березня 2003 р. Прес-служба Міністерства охорони здоров'я повідомила, що в 2003 році в Україні виявлено понад 37 тисяч хворих на туберкульоз. Понад 10 тисяч громадян померли від цієї хвороби. Під наглядом лікувально-профілактичних закладів перебувало 670 тисяч осіб. Кількість хворих на активну форму туберкульозу сягала 141,5 тисяч чоловік. Найвищі показники захворюваності — у південно-східних регіонах України. Краща ситуація — у центральному та західному регіонах.

Третя декада березня 2003 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу проти колишнього віце-прем'єр-міністра України Леоніда Козаченка за зловживання службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки та ухилення від сплати податків в особливо великих розмірах. Л. Козаченко звинувачувався у тому, що за час перебування на посаді віце-прем'єр-міністра України та голови Комісії з питань аграрної політики при президентові України він навмисно створив механізм максимального руху зерна у невідгінний для вітчизняних зерно-виробників літній період. Державна закупівля зерна не здійснювалася, тому зерно-

трейдери скуповували зерно за найнижчими цінами. Проводилася політика, спрямована на збагачення іноземних зернотрейдерів. Обвинувачення стверджувало, що українські зерновиробники втратили 1,5 млрд гривень від експорту зерна з врожаю 2002 року.

Працюючи на посаді генерального директора спільного підприємства «Украгробізнес», Л. Козаченко упродовж 2000 року отримав як подарунок прості іменні акції без номерів на суму близько 1,5 млн гривень і не сплатив податку на суму 585 тисяч гривень.

Прем'єр-міністр України В. Янукович утримувався від звинувачень Л. Козаченка до завершення слідства. Український союз промисловців і підприємців розглядав кримінальну справу проти Л. Козаченка як замовну.

Українська зернова асоціація і Українська аграрна конфедерація були не згодні зі звинуваченнями Л. Козаченка.

25 березня 2003 р. Зі Львівського аеродрому «Скнилів» двома літаками Іл-76 до Кувейту направлено 35 військовослужбовців українського батальйону радіохімічного і бактеріологічного захисту та п'ять одиниць техніки. Четверо контрактників відмовилися летіти до Кувейту. На проводження прибув міністр оборони України В. Шкідченко.

25 березня 2003 р. Головою політичної партії ОУН в Україні обрано Романа Козака. Рішення ухвалено на VIII Великому зборі партії. У Зборі взяли участь 125 делегатів з усіх областей України. Першим заступником голови ОУН в Україні обрано Віталія Цапівича, а заступниками — Мирослава Різвянюка, Михайла Бондара, Василя Зволякевича. Газета «Нескорена нація» затверджена центральним друкованим органом партії.

26 березня 2003 р. У центрі Донецька сталися два сильні вибухи у кафе та магазині торгової мережі «Обжора». Шкоди завдано і житловим квартирам. Потерпілих не було.

Третя декада березня 2003 р. Служба безпеки України повідомила, що впродовж 2002 року викрито 14 агентів закордонних спецслужб з-поміж громадян України. Двох з них було засуджено (Бублика Т. Т. — до семи років, Молчанова О. П. — до п'яти років). Дванадцятьом агентам оголошені офіційні застереження про неприпустимість протиправної діяльності.

За дії, що суперечили інтересам безпеки України, видворено за межі України 17 громадян іноземних держав. Заборонено в'їзд в Україну майже 700 іноземцям.

Кінець березня 2003 р. Міністр аграрної політики України Сергій Рижук на прес-конференції заявив, що не вірить твердженням про навмисне порушення законодавства колишнім віце-прем'єр-міністром України Леонідом Козаченком.

Кінець березня 2003 р. Пропозиції президента України з конституційної реформи лідер Соцпартії України Олександр Мороз назвав «колосальною правовою авантюрою».

Початок квітня 2004 р. Парламентарна фракція Соціалістичної партії України виступила із заявою про приватизацію Нікопольського феросплавного заводу та інших найбільших і найкращих підприємств України. Дії влади кваліфікувалися як свідомі і злочинні. Соцпартія виступала за запровадження жорсткого суспільного контролю над процесами приватизації.

Початок квітня 2003 р. Повідомлено, що до кримінальної відповідальності притягнуто 54 службові особи банку «Україна», — 2 колишніх голів правління банку, 2 заступників голів правління, начальника управління банку, 25 керуючих регіональними відділеннями банку та 3 їх заступників, 5 керівників ліквідаційних дирекцій, 7 начальників відділів, головного бухгалтера. Чотирьох працівників банку

оголошено в розшук. Загальна сума збитків, спричинених злочинними діями службових осіб банку «Україна» — близько 180 млн гривень

8 квітня 2003 р. У ніч на 9 квітня загинув в автомобільній катастрофі журналіст Олександр Кривенко. У «Сільських вістях» за 10 квітня некролог про нього підписали Іван Бокий, Михайло Качів, Іван Сподаренко, Тарас Чорновіл.

9 квітня 2003 р. Апеляційний суд Київської області визнав законним рішення Кієво-Святошинського місцевого суду від 30 квітня 2002 року щодо закриття кримінальних справ, порушених проти Юлії Тимошенко.

9 квітня 2003 р. Відбулися парламентські слухання «Реформа політичної системи України: мета та концептуальні засади конституційних змін. «

10 квітня 2003 р. Перший віце-прем'єр міністр, міністр фінансів Микола Азаров повідомив, що США відмінили дію фінансових санкцій проти України, введених за рекомендацією FATF.

Перша декада квітня 2003 р. Повідомлялося що 4—4,5 млн гектарів або 50—55 відсотків озимих культур Україна змушена була пересівати з огляду на сувору зиму. Складні погодні умови затримували масове розгортання посівної кампанії на 15—20 днів.

Перша декада квітня 2003 р. Народний депутат України, член Соціалістичної партії України Іван Бокий запропонував перекласти фінансування 19-го окремого батальйону радіохімічного і бактеріологічного захисту особисто на президента України та депутатів, які підтримали його відправку до Кувейту.

Нью-Йоркська газета «Уолл стріт джорнл» писала, що український батальйон розширяться заплямовану репутацію Л. Кучми.

Перша декада квітня 2003 р. Президентський проект про зміни до Конституції на Буковині підтримували священики Української православної церкви Московського патріархату та ув'язнені Сокирянської колонії суворого режиму.

Перша половина квітня 2003 р. Генеральна прокуратура України намагалася застосувати статтю 344 Кримінального кодексу «Втручання у діяльність державного діяча» щонайменше до п'яти засобів масової інформації. Голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Микола Томенко заявив, що стаття аж ніяк не може застосовуватись до газетних публікацій.

Перша половина квітня 2003 р. Прокуратура Хмельницької області порушила кримінальну справу проти колишнього заступника голови обласної державної адміністрації Олександра Ступарика за одержання хабарів в особливо великих розмірах. Від голови правління ВАТ «Меджибожський консервний завод» впродовж 1999—2002 років він одержав 46 тис. доларів та вимагав ще 27 тис. доларів.

13 квітня 2003 р. Народний депутат України Олексій Івченко обраний головою Конгресу українських націоналістів. Трапилося це на VII зборі КУН. У роботі збору брали участь 339 делегатів. Був там присутній і лідер блоку «Наша Україна» Віктор Ющенко. На зборі були голови та заступники голів ряду партій, народні депутати України.

Було обрано Головний провід Конгресу, етичну і контрольну комісію, внесено зміни до статуту і програми КУН.

За місяць до збору КУН померла його лідер Ярослава Стецько.

14 квітня 2003 р. Відбулися парламентські слухання «Сімнадцята річниця Чорнобильської катастрофи. Досвід подолання».

16 квітня 2003 р. Верховна Рада України обговорювала програму діяльності уряду «Відкритість, дієвість, результативність». Її представляв прем'єр-міністр В. Янукович. За підтримку програми подано 335 голосів.

У другій половині дня відбулося парламентське слухання «Регіональна політика та місцеве самоврядування в Україні: законодавчі аспекти».

Початок другої половини квітня 2003 р. Опозиційні лідери України — В. Ющенко, П. Симоненко, О. Мороз та Ю. Тимошенко підписали «Меморандум щодо політичної реформи». Сформульовано бачення мети реформи та конкретних її напрямків. Текст «Меморандуму», зокрема, міститься у газеті «Сільські вісті» за 18 квітня 2003 р.

Початок другої половини квітня 2003 р. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин критично оцінив порушення кримінальних справ проти журналістів за фактами перешкоджання діяльності президента України. Спікер дотримувався думки, — судитися з журналістами — все одно що скаржитися у дзеркало.

Кримінальні справи порушувалися проти газет «Інформаційний бюлетень» (Кременчук), «Черкаська правда» (Черкаси), «Рівненський діалог» (Рівне), «Позиція» (Суми), «Антенa» (Черкаси). Слідчі прокуратури перевіряли і рівненську опозиційну газету «Волинь».

Голова парламентського комітету з питань свободи слова та інформації Микола Томенко вимагав припинити порушені кримінальні справи і погрожував Генеральному прокурору позовом за порушення ним статті 171 «Перешкоджання законній діяльності журналістів» Кримінального кодексу України.

18 квітня 2003 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Н. Карпачова доповідала парламенту України про стан дотримання та захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. Доповідь викладена на 400 сторінках.

Через ізолятори тимчасового утримання в Україні щороку проходить півмільйона чоловік. Україна була світовим лідером по застосуванню арешту як запобіжного заходу. На ім'я Уповноваженого надійшло 270 тис. скарг. В категорії бідних в Україні опинилося 70 відсотків громадян. Не мали роботи 2,5 млн громадян. Не виплачено заборгованості по зарплаті в сумі 2 млрд 323 млн гривень. Середній рівень пенсії (137 грн) становив 40 відсотків від прожиткового мінімуму.

За 10 років загинуло 38 працівників засобів масової інформації.

258 тисяч ухвал судів у 2002 р. не виконувалися. За насильство з міліції звільнено понад тисячу міліціонерів, 168 з них — засуджено.

Друга половина квітня 2003 р. Доповідач Парламентської асамблеї Ради Європи Ханне Северінсен заявила у Києві, що Генеральна прокуратура України неправильно трактувала закон, порушивши кримінальні справи за фактами журналістських публікацій за перешкоду діяльності президента України.

21 квітня 2003 р. В Україні виявлено 3 авіаційних бомби, 89 артилерійських снарядів, 302 мінометні міни та 7 мін часів Великої Вітчизняної війни. Знахідки були біля села Степове Слов'яносербського р-ну Луганської області та села Капітанівка Новомірогородського р-ну Кіровоградської області.

21—22 квітня 2003 р. В Адміністрації Президента України відбувся семінар-нарада. Брала у ньому участь заступники голів місцевих органів влади з політико-правових питань. Йшла мова про бачення Адміністрацією Президента України конституційної реформи в Україні.

23 квітня 2003 р. На 72-му році життя помер відомий футболіст Юрій Миколайович Войнов. Газета «Сільські вісті» за 25 квітня 2003 року містила його послужний список.

27 квітня 2003 р. Двічі Героя Соціалістичної Праці Марію Харитонівну Савченко вітала з 90-річчям широка громадськість. Проживала М. Х. Савченко у Лебедині Сумської області разом з онукою Тетяною. Газета «Сільські вісті» за 30 квітня 2003 року містила статтю про неї.

Кінець квітня 2003 р. Президент Л. Кучма попросив Генерального прокурора Святослава Піскуна припинити всі кримінальні справи порушені проти осіб, що перешкождали діяльності глави держави. Президент заповнив, що немає жодного відношення до кримінальних справ і, навіть, не знає проти кого вони порушені. Сказав, що тих газет він не читає.

1 травня 2003 р. Президент України Л. Кучма оголосив про намір провести референдум щодо політичної реформи. Голова Соцпартії України О. Мороз назвав намір третьою спробою встановлення диктатури (перші дві — 1996 рік та грудень 2000 року).

3 травня 2003 р. У Києві делегати 13-го з'їзду Народного руху України обрали новим головою партії народного депутата України Бориса Тарасюка. Заступниками обрано Романа Зварича, Юрія Ключковського, В'ячеслава Коваля, Леся Танюка та Василя Куйбіду.

Початок травня 2003 р. На Луганщині розпочато збір підписів під зверненням громадян до президента України Л. Кучми. Його прохали втретє балотуватися на пост глави держави.

Початок травня 2003 р. Позачергові збори Асоціації народних депутатів України розглянули пропозиції щодо політичної реформи в Україні і ухвалили заяву, що відображала бачення колишніми депутатами Верховної Ради України змін до Конституції України.

6 травня 2003 р. Помер відомий композитор Олександр Іванович Білаш. Іван Бокий опублікував у «Сільських вістях» за 8 травня 2003 року некролог про композитора.

11 травня 2003 р. Поблизу села Сидорівка Жидачівського району Львівської області знайдено тіло зниклого 6 грудня 2001 року племінника Лесі Гонгадзе. Вона — мати Георгія Гонгадзе. Племінник — 17-річний хлопець Микола Стасишин. Разом з друзями він пішов на дискотеку, випили зайвого і хлопчина у 20-градусний мороз пішов у протилежний бік від дому.

Початок другої декади травня 2003 р. Віце-прем'єр-міністр України з питань агропромислового комплексу Іван Кириленко висловив стурбованість тим, що зима перейшла у літо не плавно, а стихійно. Перед Великоднем температура повітря була мінус 8 градусів, а після травневих свят піднялася до плюс 28 градусів.

13 травня 2003 р. Київський апеляційний суд скасував усі порушені Генеральною прокуратурою України справи щодо Юлії Тимошенко, Євгена Шаго та Антоніни Болюри.

13 травня 2003 р. Президент Моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи Жюзетт Дюрье на прес-конференції у Києві застерегла проти проведення в Україні політичної реформи неконституційними методами.

Середина травня 2003 р. У зв'язку із проведенням Дня Києва опозиційні акції протесту «Повстань, Україно!», які планувалися на 24—25 травня, перенесено на 31 травня.

Середина травня 2003 р. Уряд України обмежив в'їзд до України громадян з Китаю, Тайваню, Гонконгу та Сингапуру. Там зафіксовано найвищий у світі рівень захворюваності на нетипову пневмонію. Обмежено і виїзд громадян України до цих держав.

16 травня 2003 р. Апеляційний суд Києва знизив покарання деяким активістам УНА-УНСО, засудженим 25 грудня 2002 року Голосіївським місцевим судом міста Києва за події у Києві 9 березня 2001 року.

17 травня 2003 р. Група американських фахівців на чолі з помічником Федерального прокурора Мартою Барм прибула до Києва для допиту українських свідків у справі Павла Лазаренка. Допиту в Україні підлягали понад 50 осіб. Процедуру до-

питу мали провести протягом місяця. Генеральний прокурор України та американці обговорили процедури допитів свідків та організаційні питання.

Колишній прем'єр-міністр України Павло Лазаренко відмовився приїхати на Україну для допитів Генеральною прокуратурою.

24 травня 2003 р. Київський міський голова Олександр Омельченко відкрив дві нові станції Святошинсько-Броварської лінії — «Житомирську» та «Академмістечко». У Києві стало 52 станції метрополітену. У церемонії відкриття тролейбусного маршруту № 39 «Проспект 50-річчя Жовтня — вулиця Чорнобильська» взяв участь президент України Леонід Кучма.

Третя декада травня 2003 р. Лідери української опозиції — Віктор Ющенко, Олександр Мороз і Юлія Тимошенко, — які на запрошення федерального канцлера Німеччини Г. Шрöderа брали участь у Берліні у святкуванні 140-ї річниці заснування Соціал-демократичної партії Німеччини, — висловили сподівання на перемогу опозиції на наступних президентських виборах.

Третя декада травня 2003 р. Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко та голова профільного комітету Верховної Ради України Микола Томенко закликали всіх українських журналістів підтримати журналістів Чернівецької області, щодо яких кілька років здійснює безпрецедентний тиск облдержадміністрація Теофіла Бауера.

Кінець травня 2003 р. Дмитро Чобіт, автор книги «Нарцис. Штрихи до політичного портрета Віктора Медведчука» влаштував у Києві у Спілці письменників України прес-конференцію про хід десятимісячної судової тяжби за позовом керівника Адміністрації Президента України В. Медведчука про спростування 99 епізодів з книги.

Кінець травня 2003 р. Голова правління Українського фонду культури, народний депутат України, поет Борис Олійник закликав створити державний комітет захисту української мови.

Кінець травня 2003 р. Міністр аграрної політики Сергій Рижук висловив занепокоєння станом посівів зернових на сході і півдні України. Там посіви цукрових буряків і соняшнику страждали також від нашествия шкідників.

Увечері 27 травня у Сарненському, Гощанському та Млинівському районах Рівненщини випав град. Розмір — з горіх. Градом і ураганом знищені сотні гектарів сільгоспкультур. У Млинівському районі град тривав 40 хвилин. Пошкоджено виробничі та житлові будинки.

Такі високі температури на Сумщині не спостерігалися з 1946 року. Перевищувалися максимумами. Відбувся черговий спалах сказу лисиць. Зареєстровано 9 випадків нападу вдень хворих лисиць на людей.

Кінець травня 2003 р. Колишній член Вищої ради юстиції Віктор Шишкін заявив, що порушення Генеральною прокуратурою України кримінальної справи за фактом службової підробки ухвали від 13 травня Апеляційним судом Київської області щодо скасування звинувачень Юлії Тимошенко та колишніх керівників корпорації «Єдині енергетичні системи України» є злочином проти правосуддя.

Кінець травня 2003 р. Делегація Верховної Ради України на чолі з її спікером Володимиром Литвиним поверталася з Японії на Україну. Прямували літаком Іл-62 Державіакомпанії України за маршрутом Хіросіма — Хабаровськ — Київ. На борту було 20 членів екіпажу та 37 пасажирів. Переліт тривав 27 годин, з них 15 годин літак перебував на заправці в аеропорту Хабаровська. Літак було запроваджено некондиційним паливом. У пальне забули підмішати спеціальну рідину, яка перешкоджає кристалізації води під час польоту на великій висоті. Виліт літака було затримано.

Могла статися авіакатастрофа. За недбалість працівників Хабаровського аеропорту вибачався міністр закордонних справ Росії Ігор Иванов.

1 червня 2003 р. У Чернігові відбувся 30-тисячний мітинг-концерт на підтримку кандидата в народні депутати України по виборчому округу № 206, головного редактора обласної газети «Гарт», єдиного кандидата від об'єднаної опозиції Дмитра Иванова. Влада не дозволила проводити мітинг на центральній Красній площі. Мітинг відбувся поряд, біля старовинного княжого храму. На мітингу були присутні народні депутати Олександр Мороз, Григорій Омельченко, Іван Бокий, Владислав Атрошенко, Юрій Луценко, Іван Сподаренко, Йосип Вінський, Валентина Семенюк, Микола Рудьковський, Валентин Зубов. Для чернігівчан співали групи «Мандри» і «Воплі Відоплясова», солістом був Олег Скрипка.

5 червня 2003 р. Верховна Рада України під тиском президента України ухвалила направити до Іраку бригаду миротворців чисельністю 1800 чоловік. За направлення бригади голосували 273 нардепи. Серед них були і 39 голосів від «Нашої України». Представляв у парламенті президентський законопроект Секретар ради національної безпеки і оборони Є. Марчук. Вартість операції — 69,6 мільйони гривень. Їх Україна мала знайти у власному бюджеті. Є. Марчук запевнив, що 2/3 суми обіцяли відшкодувати США впродовж року.

Початок червня 2003 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України виступила із заявою про загрозу голоду в Україні. Посуха створила реальну загрозу голоду.

Початок червня 2003 р. Міністр юстиції України О. Лавринович на пресконференції повідомив, що у всенародному обговоренні пропозицій президента Л. Кучми про реформування політичної системи взяли участь 4 802 849 осіб. З них лише 478 399 не підтримали пропозиції Л. Кучми. Адміністрація Президента України замовила ще й спеціальні дослідження громадської думки. Залучилися чотири найвідоміші соціологічні центри — Київський міжнародний інститут соціології, «Соціс — Gallup», Український інститут соціологічних досліджень спільно з Центром «Соціальний моніторинг» та Український центр економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова. Керівники цих центрів влаштували спільну пресконференцію. Повідомили, що було опитано 8117 осіб віком від 18 років у 473 поселеннях, у тому числі у 184 селах. Дані соціологічних досліджень можна трактувати кому як вигідно. Населення було вкрай недостатньо обізнане з тим, що йому пропонувалося.

Початок червня 2003 р. Київський міський голова, голова Київської міськдержадміністрації Олександр Омельченко заявив, що не має наміру йти зі своєї посади. Підкреслив, що як міський голова Києва він обраний до 2006 року і має довіру киян на рівні 73 відсотків голосів.

Початок червня 2003 р. За результатами перевірки, здійсненої Комітетом з питань боротьби з корупцією і організованою злочинністю, Президент України Л. Кучма звільнив з посад на Львівщині губернатора, облпрокурора та начальника обласної міліції. Брата В. Медведчука — Сергія президентське показове покарання не зачепило.

Перша декада червня 2003 р. Голова Незалежної профспілки гірників України Михайло Волинець повідомив, що у Донецькій і Луганській областях діє понад тисячу нелегальних шахт-самокопів із середньовічними способами видобутку вугілля. Тіньові структури і представники влади забирали до 50 відсотків видобутого вугілля.

10 червня 2003 р. Президент Л. Кучма зустрівся з керівниками парламентських фракцій. Розмова стосувалася суті політичної реформи.

10 червня 2003 р. У Києві відбувся Всеукраїнський форум журналістів. Ухвалено резолюцію про перетворення його у постійно діючий орган самоорганізації працівників засобів масової інформації.

10 червня 2003 р. Урочисто відкрито Кобзівське газоконденсатне родовище. Воно розташоване на території Красноградського району Харківської області. Промислові запаси — 2,2 млрд кубічних метрів. Розвідка родовища тривала. Сverdло-вини сягають 3,6—6,3 тисяч метрів. Кобзівське родовище було відкрито 2002 року.

Кінець першої декади червня 2003 р. Лідер фракції Народно-демократичної партії В. Пуштойтенко назвав надзвичайною подією звільнення з посади міністра екології і природних ресурсів, члена політвиконкому НДП В. Шевчука. Звільнення відбулося без попередніх консультацій. Дискредитовано ідею коаліційного уряду.

Друга декада червня 2003 р. Фракція Соціалістичної партії України виступила із заявою у зв'язку з загрозою нової Чорнобильської катастрофи. Депутати-соціалісти вбачали єдиний вихід у створенні національного фонду для будівництва нового укриття над чорнобильським саркофагом.

Друга декада червня 2003 р. Державний департамент США повідомив, що протягом 2002 року 1381 українець загинув через жорстке поводження правоохоронців. Перший заступник державного секретаря Міністерства внутрішніх справ України зазначив, що у СІЗО та у місцях позбавлення волі померли 930 чоловік, — від стресів, віку, туберкульозу.

Друга декада червня 2003 р. Президенти України і Румунії, — Л. Кучма та І. Ілієску, — підписали «Договір про режим українсько-румунського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань». Переговори щодо континентального шельфу і делімітації морських просторів тривали.

Друга декада червня 2003 р. Експерти Стокгольмського інституту досліджень миру підрахували, що Україна посідала шосте місце у світі за експортом зброї. Протягом 1990—1992 років Україна отримала від закордонного продажу зброї 2,7 млрд доларів.

11 червня 2003 р. На території ряду сільських рад Херсонщини зареєстровано появу сарани. За станом на 18 червня вона розповсюдилася на площі 24 020 га. Сарана пошкодила 1000 га посівів. Інсектицидами було оброблено 3800 га уражених площ. Із сараною боровся зведений загін «Скіф» Міністерства надзвичайних ситуацій та 32 бригади державних станцій захисту рослин.

Друга декада червня 2003 р. У приміщенні посольства Республіки Польща відкрилася виставка «Поляки — українці 1939—1947». Присвячена була трагічним подіям в історії польсько-українських відносин. Виставку підготував інститут національної пам'яті Республіки Польща. Виставка була українським варіантом виставки, вже показаної у ряді польських міст. Більшість документів та фотографій раніше не публікувалися.

Друга декада червня 2003 р. Лідер «Нашої України» В. Ющенко заявив, що менше як 4 відсотки громадян вважали першочерговим завданням внесення змін до Конституції України.

Друга декада червня 2003 р. Уперше за 75 днів на Херсонщині випали дощі. Половину посівів озимої пшениці вигоріла спека. На посіви напала сарана.

18 червня 2003 р. На території Кролевецького району на Сумщині було зареєстровано розповсюдження сарани на площі 2092 га. Вона пошкодила там 1000 га посівів.

19 червня 2003 р. Парламент України вдруге обрав на посаду Уповноваженого з прав людини Ніну Карпачову. За результатами таємного голосування за неї було подано 280 голосів.

Початок третьої декади червня 2003 р. Президент Л. Кучма прийняв відставку міністра оборони України Володимира Шкідченка. В. Шкідченко подав рапорт про свою відставку 20 червня під час наради. Л. Кучма критикував хід реформування Збройних Сил України, діяльність Міністерства оборони України та Генштабу Збройних Сил України.

Була інформація, що наступниками В. Шкідченка могли бути секретар Ради національної безпеки і оборони України Євген Марчук або народний депутат, перший заступник керівника Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки Борис Андрусюк.

23 червня 2003 р. На засіданні бюро Парламентської асамблеї Ради Європи з доповіддю у справі Г. Гонгадзе виступив спецпредставник бюро Ганс Крістіан Крюгер. Він висловив свої власні думки. Керівник українського представництва при Раді Європи Сюзанна Станік розповсюдила доповідь Г. Крюгера у засобах масової інформації. У доповіді висловлювалася довіра генеральному прокурору України С. Піскуну. Українській опозиції точка зору Г. Крюгера не подобалася. Власті ж України хотіли видати точку зору Г. Крюгера за точку зору всієї ПАРЕ.

24 червня 2003 р. Генпрокурор України С. Піскун під час бесіди з Головою Тимчасової спеціальної Комісії Верховної Ради з розслідування справи Георгія Гонгадзе та інших резонансних справ Григорієм Омельченком повідомив про розкриття злочину.

25 червня 2003 р. Міністром оборони України призначено Євгена Марчука, який працював до цього секретарем Ради Національної безпеки і оборони України.

Третя декада червня 2003 р. Відбувся XXX VII з'їзд Компартії України. На з'їзді було 570 делегатів з усіх регіонів України. Було там і 600 гостей з України та ряду країн світу. Лідер комуністів П. Симоненко заявив, що президент України Л. Кучма є гарантом «нерозривності кругової поруки декількох сотень українських авантюристів і гангстерів від економіки та політики».

27 червня 2003 р. Начальник Головної державної інспекції захисту рослин Василь Колісниченко повідомив, що в Україні вже оброблено близько 100 тисяч га уражених сараною площ. Загалом потрібно було обробити 180 тис. га.

29 червня 2003 р. У Мукачеві відбулися позачергові вибори міського голови. Основними претендентами були заступник голови Закарпатської облради Ернест Нусер та висуванець «Нашої України, голова правління ВАТ «Барви» Василь Петьовка. Уповноважена Верховної Ради з прав людини Н. Карпачова, яка перебувала у Мукачеві, заявила, що вибори були безпрецедентно брудними. Влада намагалася їх зупинити і результати оголосити недійсними.

Перемогу здобув бізнесмен Василь Петьовка. Його підтримувала «Наша Україна». За нього проголосувало 15 288 виборців (49,9 %). Друге місце посів заступник голови Закарпатської обласної ради Ернест Нусер. Його підтримувала СДПУ(о). За нього подано 12 702 голоси (41,5 %). Розрив між кандидатами — 2586 голосів. На виборчі ділянки прибули 51 % жителів Мукачєвого, які мали право голосу.

3 липня 2003 р. Парламент різко розколовся на пропрезидентську та опозиційну частини. Більшість протискувала президентський варіант політичної реформи. Опозиція блокувала голосування. «Наша Україна» і «Блок Юлії Тимошенко» не були зацікавленими у внесенні змін до Конституції.

Початок липня 2003 р. Близько 250 представників лівих сил пікетували в Сімферополі приміщення Ради міністрів Автономної Республіки Крим. Вони протестували проти підвищення цін на продукти харчування.

Початок липня 2003 р. Заступник генпрокурора України Віктор Шокін заявив, що ніхто не заарештований у справі Г. Гонгадзе і звинувачення нікому не пред'явлено.

Початок липня 2003 р. Американські юристи завершили перший етап допитів в Україні свідків у справі колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка. Починаючи з 19 травня було допитано 26 свідків з 30, яких передбачалося допитати.

Наступний етап допитів мав розпочатися у Києві за кілька тижнів. Планувалося допитати свідків від сторони захисту. Список нараховував близько 40 осіб. У ньому були Леонід Кучма, Валерій Пустовойтенко, Віктор Пінчук, Ігор Бакай та інші особи.

Перша декада липня 2003 р. Рішення Шевченківського районного суду м. Києва про визнання законним утримання під вартою Генадія Тимошенка і Антоніни Болюри партія «Батьківщина» розглядала як психологічний тиск на її лідера — Юлію Тимошенко.

Виконуючи доручення Голови Верховної Ради України В. Литвина від 28 червня 2003 р., два профільні комітети Верховної Ради України дійшли висновку, що утримання під вартою Г. Тимошенка та А. Болюри застосовано незаконно і без жодних юридичних підстав.

Перша декада липня 2003 р. У Вінницькій області 2—4 липня пройшов грозовий фронт. Знеструмлено 135 населених пунктів. Знесено дахи 2 житлових будинків, пошкоджено 199 житлових та господарських будівель. Пошкоджено 31 324 га зернових та технічних культур. З них 11 943 га — знищено повністю. У Хмельницькій, Рівненській, Тернопільській, Чернівецькій областях без електроенергії залишилися 282 населених пункти внаслідок сильних дощів та посилення вітру.

Кінець першої декади липня 2003 р. Рясні дощі значно поліпшили після спеки ситуацію на полях Луганщини.

Кінець першої декади липня 2003 р. Під стінами Верховної Ради та Кабінету Міністрів чотири тисячі демонстрантів з різних областей України протестували проти зростання цін на продукти харчування та комунальні послуги.

11 липня 2003 р. Президенти України і Польщі, — Л. Кучма та А. Квасьневський, — зустрілися у с. Павлівка Іваничівського району Волинської обл. Брали участь у відкритті пам'ятника українсько-польського примирення «Пам'ять — скорбота — єднання». Ці слова висічено на пам'ятнику українською та польською мовами. Пам'ятник відкрито з нагоди 60-річчя Волинської трагедії, під час якої загинуло чимало поляків, українців та євреїв. Л. Кучма основний тягар відповідальності поклав на екстремістських тогочасних діячів національно-визвольних рухів українського і польського народів. У спільній заяві обох президентів зазначалося, що взаємне прощення — перший крок до повного примирення молодих поколінь українців та поляків.

Науковці України зазначали, що героїзована польською стороною Армія Крайова діяла на етнічних українських землях як окупаційна сила і знищила десятки тисяч українців.

Не секрет, що і українці — екстремісти вчиняли злочини проти поляків.

У церемонії відкриття пам'ятника взяло участь близько 2 тис. осіб, переважали українці. Було і кілька сот поляків-переселенців з України.

Кардинал Мар'ян Явірський перед початком служби на католицькому цвинтарі виголосив лист папи Римського Іоанна Павла II, у якому понтифік закликав поляків і українців до об'єднання та не бути «в'язнями історії».

14 липня 2003 р. Генеральний прокурор України С. Піскун заявив, що кримінальну справу колишніх київських міліціонерів — «перевертнів» планувалося передати до суду через 2—3 місяці.

14 липня 2003 р. Загинув у дорожньо-транспортній пригоді у Дніпропетровській обл. журналіст і колишній директор 11-го каналу Дніпропетровського телебачення Володимир Єфремов. Його машина зіткнулася з вантажним автомобілем марки «МАЗ». Призначено 5 експертиз.

15 липня 2003 р. Президент України Л. Кучма повідомив, що доручив вивчити з правової точки зору механізм відкликання із Конституційного суду свого законопроекту про зміни до Конституції України.

Середина липня 2003 р. Голова Екологічної партії України «Захист» Михайло Гуцол повідомив, що в Україні налічувалося 11 млн звалищ загальною площею 260 тис. га і Україна була «великим смітником у центрі Європи».

Друга декада липня 2003 р. Президент України Л. Кучма заявив, що він ні за яких обставин не йтиме на третій термін президентства.

Середина липня 2003 р. Сихівський місцевий суд Львова скасував результати виборів Мукачівського міського голови у 15 дільницях з 36. Е. Нусер оскаржував результати голосування у тих дільницях, де перевагу одержав В. Петьовка. Рішення суду близько півтора десятків народних депутатів від «Нашої України» зустріли скандуванням «Ганьба!»

17 липня 2003 р. Мукачівська територіальна виборча комісія, врахувавши рішення Сихівського місцевого суду Львова та Мукачівського міського суду, визнала переможцем виборів В. Петьовку. Після цього Сихівський суд Львова скасував рішення Мукачівської виборчої комісії про результати голосування і підсумки виборів від 29 червня. Комісія звернулася до Верховного Суду України за роз'ясненнями після того як суди у Львові та Мукачевому прийняли суперечливі рішення щодо результатів виборів.

17 липня 2003 р. Лідер партії «Реформи і порядок» народний депутат України Віктор Пинзеник заявив, що блок «Наша Україна» серйозно сприймає можливий варіант запровадження військового стану в Україні напередодні президентських виборів 2004 року.

17 липня 2003 р. О 13.30 11 озброєних прикордонників Молдови збили замок огороження і проникли на територію буферного гідровузла Дністровської гідроакумулюючої електростанції на правому березі Дністра. Солдати внесли та встановили молдавський прикордонний пост. Прикордонники виконали земляні роботи поверх підземної кабельної мережі. На посту залишили двох озброєних прикордонників. На зауваження керівництва станції прикордонники не реагували. 18 липня керівництво станції надіслало листа міністру закордонних справ України Анатолію Зленку та ряду інших посадовців України. 21 липня тим же адресатам було направлено нового листа. Молдовські прикордонники твердили, що частина буферного вузла є територією Молдови.

21 липня 2003 р. Увечері перед ратушею на центральній площі Мукачевого виставлено пікет прихильників Ернеста Нусера. Вони вимагали перерахунку голосів.

23 липня 2003 р. Кабінет Міністрів України звернувся до президента України Л. Кучми з проханням звільнити трьох голів держадміністрацій: Дніпропетровської — Миколу Швеця, Полтавської — Євгена Томіна та Чернівецької — Теофіла Бауера. Цей крок уряду пояснювався штучним зростанням цін на продовольчі товари в регіонах. Президент задовольнив прохання Кабінету. Новими губернаторами відповідно стали Олександр Удовіченко, Михайло Романів, Володимир Яцуба.

24 липня 2003 р. Близько 16.00 скоєно напад на журналіста і редактора інтернет-видання «Україна кримінальна» Олега Єльцова. Коли журналіст вийшов зі своєї квартири, двоє молодих чоловіків наздогнали його біля ліфта і намагалися оглушити електрошоком та ударом по голові. Нападники втекли оскільки О. Єльцов почав захищатися. Журналіст був обізнаний щодо справи Г. Гонгадзе.

Третя декада липня 2003 р. Ректор Донецького інституту штучного інтелекту Анатолій Шевченко, який вважав себе гетьманом Українського реєстрового козац-

тва, вручив знак «Почесного козака Українського реєстрового козацтва» папі Римському Іоанну Павлу II.

Третя декада липня 2003 р. Україна продала Росії останні міжконтинентальні балістичні ракети РС-18. Вони перебували у розпорядженні Національного космічного агентства України.

Третя декада липня 2003 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу щодо начальника Іванківського райвідділу міліції Леоніда Сингаївського. Перебуваючи у черговій відпустці за межами Київської області, Л. Сингаївський спеціально прибув до очолюваного ним райвідділу, щоб організувати втечу з-під варти громадянина Молдови Григорія Карамалака. Його було затримано 14 червня 2003 р. на території України за підозрою у вчиненні замаху на умисне вбивство за обтяжуючих обставин на території Молдови. Близько 11.00 22 червня Г. Карамалака за наказом Л. Сингаївського було звільнено з-під варти.

Третя декада липня 2003 р. Верховна Рада України ухвалила Заяву з приводу невиконання американською стороною своїх зобов'язань за двосторонньою угодою від 25 жовтня 1993 року щодо надання допомоги Україні в ліквідації стратегічної ядерної зброї.

28 липня 2003 р. У Кишиневі розпочалося засідання спільної українсько-молдавської комісії з демаркації державного кордону. Під час засідання обговорювалася і ситуація навколо розміщення молдовською стороною прикордонного поста у зоні буферного гідровузла, який входить до каскаду гідротехнічних споруд Дністровської гідроакумуляуючої електричної станції.

Кінець липня 2003 р. Шевченківський районний суд м. Києва задовольнив позови народних депутатів України Василя Онопенка та Михайла Павловського до студії «1+1» та В'ячеслава Піховшека про захист честі, гідності, ділової репутації та відшкодування завданої моральної шкоди.

У листопаді 2002 р. напередодні виборів голови Верховного Суду України на каналі «1+1» ведучий програми «Епіцентр» В'ячеслав Піховшек, повідомив, що пропонувалися хабарі в півмільйона за підтримку кандидатури В. Онопенка на пост Голови Верховного Суду, а також про причетність до цього М. М. Павловського.

29 липня 2003 р. На прес-конференції в Сімферополі голова спеціальної слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування обставин вбивств журналістів Георгія Гонгадзе та Ігоря Александрова, замаху на життя народного депутата Олександра Сльяшкевича та інших резонансних злочинів народний депутат України Григорій Омельченко заявив, що організаторами викрадення Г. Гонгадзе є чотири державних діячі України: президент України Леонід Кучма, колишній глава Адміністрації Президента України Володимир Литвин, колишній міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко, колишній голова Служби безпеки України Леонід Деркач. Безпосереднім виконавцем викрадення і вбивства Г. Гонгадзе був спеціалізований підрозділ міліції, який безпосередньо підпорядковувався Ю. Кравченку («орли Кравченка»).

Організаторами побиття народного депутата Олександра Сльяшкевича, згідно з висновками Спеціальної слідчої комісії, були Л. Кучма і Л. Деркач.

Початок серпня 2003 р. На Сумщині розпочалися заходи з нагоди 100-річчя від дня народження співака Бориса Гмирі У Лебедині відкрився фестиваль української пісні.

4 серпня 2003 р. Інститут масової інформації тримав 17 аркушів рукописного тексту від міліціонера Ігоря Гончарова, який звинувачувався прокуратурою в організації «банди перевертнів» і який помер 1 серпня 2003 р. у лікарні. Зазначалося де знаходяться речові докази у справі Г. Гонгадзе, хто організував його вбивство, свідки тощо.

Інститут масової інформації надіслав копії цих матеріалів генпрокурору України Святославу Пискуну, голові тимчасової слідчої комісії народному депутату Г. Омельченку та Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини Ніні Карпачовій.

Перша декада серпня 2003 р. Генеральна прокуратура України розпочала перевірку матеріалів колишнього мільйонера Ігоря Гончарова. Виконавчий директор Інститут масової інформації Леонід Зверьов зустрівся із заступником генпрокурора України Віктором Шокінім. Генпрокуратура одержала матеріали 5 серпня.

Початок серпня 2003 р. Верховний Суд України відмовив у розгляді касаційної скарги на вирок Голосіївського місцевого суду м. Києва від 25 грудня 2002 року щодо активістів УНА-УНСО за масові акції 9 березня 2001 року.

Партія «Батьківщина» вимагала звільнення політичних в'язнів, деполітизації Верховного Суду України та відновлення судочинства на засадах законності.

7 серпня 2003 р. До Іраку вилетіла перша група мотопіхотної бригади українського військового контингенту. З цієї нагоди президент США Дж Буш надіслав послання президенту України Л. Кучмі.

Перша декада серпня 2003 р. Український боксер Віталій Кличко бажав повторного бою з чемпіоном світу Ленноксом Льюїсом. Повторний бій мав відбутися 6 грудня у Нью-Йорку або Лас-Вегасі, але британський спортсмен заявив, що у нього немає часу для належної підготовки до грудневого бою. Команда В. Кличка готувалася до бою з іншим суперником.

Перша декада серпня 2003 р. В ущелині Безенгі (Кабардино — Балкарська Республіка Російської Федерації) загинула команда альпіністів з Одеси у складі Сергія Лебеденка, Костянтина Леонтьєва та Олександра Ушаковського. Команда здійснила сходження на п'ятитисячник Дик-Тау, але потрапила на маршруті під снігову лаву.

Завершилася 50-денна національна експедиція «Каракорум 2003», Восьмитисячник Хідден-Пік (8068 м) підкорили одесит Владислав Терзеул, донеччанин Сергій Пугачов та киянин Микола Горюнов. Успішно штурмували неприступну двокілометрову стіну Танго Тауера (6257 м) одеські альпіністи Володимир Могила, Олексій Жилін, Віталій Яречевський, Олександр Лавриненко.

9 серпня 2003 р. Президент України Л. Кучма підписав Закон України «Про амністію». Дія закону поширювалася на 30 тис. осіб. 10 тис. чоловік підлягали звільненню з місць позбавлення волі, а ще 20 тис. — зняттю з обліків кримінально-виконавчої інспекції.

12 серпня 2003 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України народний депутат України Григорій Омельченко мав тривалу зустріч з батьками підполковника міліції Ігоря Гончарова (причетного до справи вбивства журналіста Георгія Гонгадзе). Батьки стверджували, що матеріали про вбивство Г. Гонгадзе, одержані Інститутом масової інформації, написані почерком І. Гончарова. Мати І. Гончарова, Елен Ожегова, звернулася до Г. Омельченка з проханням про те, щоб Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України провела ретельне розслідування обставин смерті її сина у столичній лікарні швидкої допомоги.

19 серпня 2003 р. Вночі у Мукачевому (Закарпатська обл.) було підірвано та підпалено приватний будинок голови міського суду Павла Щербана. Міський суд Мукачового остаточно затвердив на посаді міського голови В. Петьовку.

Блок «Наша Україна» вимагав від генерального прокурора України Святослава Пискуна негайного втручання у розслідування факту підпалу.

Друга половина серпня 2003 р. Відбувся Світовий конгрес українців. Тривав він у Києві впродовж 4 днів. У ньому взяли участь 450 делегатів з 35 країн світу. Гасло конгресу: «Всюди, де живуть українці, — живе Україна». Влада України

Конгрес проігнорувала. В Українському домі власті організували «плановий ремонт» і відмовили у наданні його делегатам, не дивлячись на те, що було заздалегідь внесено 37 тис. гривень за оренду приміщення. В атмосфері вокзальної тисняви делегати засідали в Будинку вчителя.

Ставлення керівництва СКУ до режиму Л. Кучми не було принциповим. Президент Конгресу Аскольд Лозинський свого часу критикував Миколу Мельниченка та Григорія Омельченка, замовчував вбивство Г. Гонгадзе. Критика Л. Кучми була косметичною.

20 серпня 2003 р. А. Лозинського та ще кількох делегатів прийняв В. Янукович. Ні прем'єр ні президент на конгрес не прийшли. У пресі зазначалося, що українська діаспора на своєму конгресі у Києві будувала «повітряні замки».

21 серпня 2003 р. Станом на цей день на Житомирщині зареєстровано 123 випадки сказу серед тварин. Це в'ятеро перевищувало минулорічний показник. Захворювання зафіксоване в 102 населених пунктах двадцяти двох адміністративних районів. Основне джерело захворювань — лисиці. Інші джерела — здичавілі собаки і коти.

Третя декада серпня 2003 р. Головнокомандувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Петро Шуляк повідомив, що витрачено близько 26,4 млн грн на підготовку та відправку до Іраку 5-ї окремої механізованої бригади.

25 серпня 2003 р. У Черкасах близько 10.00 години ранку вдруге скоєно замах на голову міської профспілки «Солідарність» Ольгу Ракову. У під'їзді її будинку невідомий ударив жінку ножем в живіт.

28 серпня 2003 р. Прем'єр-міністр Віктор Янукович представив нового міністра внутрішніх справ України Миколу Білоконя. До цього він обіймав посаду заступника глави Адміністрації президента і керівника головного управління з питань судової реформи, діяльності військових формувань і правоохоронних органів. М. Білоконь змінив на посаді Юрія Смірнова. Головним міліціонером держави той був з 26 березня 2001 року.

28 серпня 2003 р. Керівники фракцій більшості у Верховній Раді України провели «таємну нараду», на якій ухвалили висунути кандидатуру Л. Кучми на посаду прем'єр-міністра України, якщо вдасться схвалити новий проект закону про внесення змін до Конституції України. Ідея про передачу прем'єр-міністру більшість повноважень президента належала Віктору Медведчуку — главі Адміністрації Президента України.

29 серпня 2003 р. Кабінет Міністрів України купив майно банку «Україна». Сума продажу становила 505 247 920 грн. Уряд 27 серпня 2003 р. купив на аукціоні адміністративний будинок банку у Києві на вулиці Грінченка, 3 за ціною 25 800 000 грн.

Ліквідатор банку «Україна» розраховався з кредиторами першої і другої черг на суму понад 750 млн грн.

Кінець серпня 2003 р. Народний депутат України Г. Омельченко втретє зареєстрував у Верховній Раді України проект постанови Верховної Ради України «Про ініціювання процедури усунення Кучми Леоніда Даниловича з поста президента України в порядку імпичменту та утворення Спеціальної слідчої тимчасової комісії Верховної Ради України».

Г. Омельченко та А. Єрмак вперше зареєстрували у парламенті такий проект постанови 11 вересня 2000 р. Вдруге народні депутати Г. Омельченко, А. Єрмак, В. Шишкін та А. Матвієнко зареєстрували проект постанови 29 січня 2002 р.

Серпень 2003 р. Румунія офіційно висунула претензії на український острів Зміїний та нафтогазовий шельф довкола нього. Румунські власті вимагали спільно-

го використання природних ресурсів, а у випадку відмови обіцяли звернутися до Міжнародного суду в Гаазі.

Серпень 2003 р. Після того, як озброєні молдовські прикордонники, скористались незаконністю делімітації українсько-молдовського кордону, захопили один з ключових об'єктів Дністровської гідроакумулятивної електричної станції, встановили на ньому свій прикордонний пост і виставили наряд, до Дністровської ГАЕС поїхав загін організації «Братства», очолюваної Дмитром Карчинським. Український статус Дністровської ГАЕС було відновлено.

1 вересня 2003 р. Станом на цей день в Україні зареєстровано 58 544 ВІЛ-інфікованих осіб, серед них 5563 дітей. Хворих на СНІД було 5255, серед них 117 дітей. Від цієї хвороби в Україні померло 2989 осіб, у тому числі 98 дітей.

2 вересня 2003 р. У Києві відбувся II з'їзд рабинів України. Його учасниками були 23 рабини з усіх регіонів України. Під час роботи з'їзду було ухвалено рішення про створення в Україні центрального органу (рабинату). Головним рабином України було обрано рабина міста Брюсселя Азрієля Хайкіна.

Початок вересня 2003 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування резонансних злочинів Григорій Омельченко звинуватив генерального прокурора України Святослава Піскуна у бездіяльності і затягуванні розслідування кримінальної справи про загибель журналіста Георгія Гонгадзе.

Початок вересня 2003 р. Представники ряду громадських організацій, науковці та експерти виступили із заявою, у якій висловлюють занепокоєння катастрофічним станом 13 діючих енергоблоків українських атомних електростанцій. На їх думку українська атомна енергетична загрозувала безпеці Європи та світу. Українська атомна енергетика невипинно спрацьовувала свій ресурс і не модифікувалася.

Заява наголошувала на недоцільності і екологічній небезпеці добудови другого енергоблоку Хмельницької та четвертого енергоблоку Рівненської АЕС.

9 вересня 2003 р. Верховна Рада України підтримала запит народного депутата України Г. Омельченка до Генерального прокурора України С. М. Піскуна. У запиті йшлося про те, що у лютому і квітні 2001 року посадовці України перерахували 600 тис. доларів арабській компанії «ІМА», яка фінансувала підготовку льотчиків-смертників, членів терористичної організації «Аль-Каїда», які 11 вересня 2001 року вчинили у США терористичні акти.

Частина з 42 млн доларів викрадених державних валютних коштів була перерахована на закордонні рахунки «сім'ї» президента України Л. Кучми або на рахунки, контрольовані ним через його «довіренних» осіб.

9 вересня 2003 р. Після закінчення засідання Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування вбивства журналіста Георгія Гонгадзе та інших резонансних злочинів її голова, — народний депутат України Григорій Омельченко, — оприлюднив журналістам витяги з листів колишнього мільйонера Ігоря Гончарова. Було названо прізвища осіб, причетних до вбивства Г. Гонгадзе.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Народний депутат України, лідер партії «Батьківщина» Юлія Тимошенко подала позов до Генерального прокурора України Святослава Піскуна про захист честі, гідності, ділової репутації та відшкодування завданої моральної шкоди.

Кінець першої декади вересня 2003 р. Президент України Л. Кучма призначив головою Служби безпеки України Ігоря Петровича Смешка. До цього працював першим заступником секретаря Ради національної безпеки і оборони України. Доктор технічних наук з 1991 р., професор, має три вищі освіти, генерал-лейтенант.

Середина вересня 2003 р. Мала місце спроба Президента України Л. Кучми усунути з поста Київського міського голови О. О. Омельченка, у зв'язку з досяг-

ненням ним 65-річного віку. Спроба суперечила Конституції України, оскільки вікові обмеження не поширюються на обраних осіб, що обіймають посади на державній службі. Тема відставки столичного мера виникла раптово під час літньої політичної «сплячки». У липні 2003 р. Л. Кучма у своєму рідному селі Чайкиному (на Чернігівщині) дав старт дискусії про віковий ценз державного службовця.

Л. Кучма і О. Омельченко народилися 9 серпня 1938 року.

Друга декада вересня 2003 р. Верховна Рада України підтримала запит народного депутата України Миколи Томенка (фракція «Наша Україна») до глави Адміністрації президента України Віктора Медведчука про джерела фінансування книги Л. Кучми «Україна — не Росія».

Книга була опублікована в Росії російською і українською мовами. Обсяг кожного з накладів — 10 тис примірників. Книга налічує 560 сторінок.

Друга декада вересня 2003 р. Юлія Тимошенко запропонувала генеральному прокурору України Святославу Пискуну вийти разом на трибуну парламенту України і відверто поговорити про її кримінальну справу. Вона стверджувала, що всі провокації С. Пискуна є чистим політичним замовленням. На її думку С. Пискун став генпрокурором з огляду на анекдотичне непорозуміння і він непотрібен ні владі, ні опозиції.

Середина вересня 2003 р. Президент України Л. Кучма вину за продовольчу кризу у червні-липні 2003 року поклав на уряд А. Кінаха. На думку президента колишньому уряду слід було закупити принаймні 2 млн тонн зерна у національних виробників, щоб підтримати ринкову ціну зерна. Оскільки це не було зроблено, то всі 8 зернотрейдерів-іноземців скупили вітчизняне зерно по 60—70 доларів за тону, а згодом перепродали його з 300-відсотковою рентабельністю.

Середина вересня 2003 р. Захворювання на сказ набуло на Полтавщині загрозливого характеру. З початку року зареєстровано 134 захворювань свійських і диких тварин, з них собак — 49, великої рогатої худоби — 37, лисиць — 22. Найгірша ситуація була у Великобагачанському, Гадяцькому, Диканському та Глобинському районах. Були випадки захворювань і серед людей. Головне джерело поширення сказу — червоні лисиці.

16 вересня 2003 р. У Києві на Майдані Незалежності відбувся великий мітинг, присвячений третій річниці вбивства Георгія Гонгадзе. На мітингу майорили прапори Соціалістичної партії, Комуністичної партії, Української республіканської партії, «Батьківщини», «Собору», Конгресу українських націоналістів. Організаторами вбивства називались Леонід Кучма, Володимир Литвин, Юрій Кравченко, Леонід Деркач. Виступаючи на мітингу народний депутат Григорій Омельченко назвав і безпосередніх виконавців вбивства Г. Гонгадзе.

19 вересня 2003 р. Президенти України, Росії, Казахстану і Білорусії, — Л. Кучма, В. Путін, Н. Назарбаєв і О. Лукашенко, підписали у Лівадії (передмісті Ялти) угоду про формування Єдиного економічного простору.

30 вересня 2003 р. Тимчасового повіреного Російської Федерації в Україні було викликано до Міністерства закордонних справ України, де йому була вручена нота у зв'язку з будівництвом російською стороною дамби у Керченській протоці.

Кінець вересня 2003 р. Заступник генпрокурора України Віктор Шокін на пресконференції повідомив про затримання виконавців вбивства журналіста Ігоря Александрова-Турсунова і Онішка. Затримані також два брати — Олександр і Дмитро Рибакі. Олександр Рибак вважався замовником вбивства, а Дмитро — його організатором. За інформацією В. Шокіна обидва брати причетні до замовлення й організації ще трьох вбивств та одного замаху на вбивство. Вбивство І. Александрова ко-

штувало замовникам 4 тис. доларів. Вбивство скоїли члени краматорського злочинного угруповання «17-а ділянка».

2 жовтня 2003 р. Заступник міністра закордонних справ України терміново від'їждє до Москви для екстрених консультацій щодо будівництва Росією дамби у Керченській протоці.

3 жовтня 2003 р. Вчинив акт самоспалення 57-річний викладач Львівського національного університету ім. І. Франка та Богословської академії Станіслав Шендрик. Зробив це він на знак протесту проти дій міської влади після того, як земельну ділянку у Львові, яка належала його родині з 50-х років, було виставлено на земельний аукціон і продано приватній фірмі «Телець». С. Шендрик помер у Львівській клінічній лікарні від опіків за кілька днів після самоспалення.

7 жовтня 2003 р. У Лівадійському палаці під Ялтою відбувся черговий саміт Україна — Європейський Союз. Українську делегацію очолював президент Л. Кучма. Євросоюз представляли: голова Європейської комісії Романо Проді, генеральний секретар Ради ЄС, Верховний представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр Солана, член Європейської комісії, відповідальний за зовнішні відносини ЄС Кріс Паттен, голова Європейської Ради, прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі.

Перший саміт Україна — ЄС відбувся 1997 року в Києві. Наступні відбулися у Відні (1998 р.), Києві (1999 р.), Парижі (2000 р.), Ялті (2001 р.) та Копенгагені (2002 р.).

Перша декада жовтня 2003 р. Під час візиту до Москви міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка російська сторона запевнила, що будівництво дамби у Керченській протоці не вийде за межі, які сторони розглядали як державний кордон.

10 жовтня 2003 р. Близько 12:30 у м. Артемівську Донецької області через пожежу розпочали рватися снаряди на об'єднаних складах боєприпасів 52-ї механізованої бригади 6-го армійського корпусу Південного оперативного командування Сухопутних Військ Збройних Сил України.

Пожежа знищила 10 із 17 складів. На них зберігалось близько трьох тисяч тонн снарядів. Жертв не було. Осколком поранено у плече 16-річну ученицю Тетяну Гармаш. У радіусі 25 км було евакуйоване все населення. Два десятки одиниць спеціальної техніки та 500 чол. взяли участь у гасінні пожежі. О 15:00 ситуація стала контролюватися. Невдовзі припинились вибухи. Причина пожежі — виконання зварювальних робіт без дотримання правил безпеки. Винних виявили швидко. Хімічної та радіологічної зброї на складах не було.

14 жовтня 2003 р. Під час проведення земляних робіт у м. Ніжині Чернігівської області за 200 м від залізничної колії виявлено 342 боєприпаси часів Великої Вітчизняної війни, у тому числі 57 авіабомб, 130 артилерійських снарядів, 1 міну, 150 гранат.

Друга половина жовтня 2003 р. Знайдено унікальну золоту гривну під час виконання будівельних робіт у селі Новосільське Ренійського р-ну Одеської області. Вага гривни понад 60 г. Це давньофракійська нашійна прикраса, яка виготовлена у першому тисячолітті до н. е.

Друга декада жовтня 2003 р. Злодії вночі обікрали церкву святих чудотворців Кузьми і Дем'яна у селі Біла Криниця (засноване російськими старообрядцями на початку XVIII ст.) Глибоцького р-ну Чернівецької області. Вкрадено три десятки старовинних ікон у срібних і золотих окладах, інкрустоване сріблом Євангеліє, кубок для причастя. Понищено церковні книги з них вирвано зображення святих, оздоблені коштовним камінням. У селі — три храми.

Друга декада жовтня 2003 р. У Харкові розпочалось складання зернозбирального комбайна «Обрій». Комбайн мав високу протипожежну стійкість, міг збирати врожай при вологості 26 % (цей показник мали підвищити до 32 %).

У Хмельницьку виготовлена перша партія причіпних кормозбиральних комбайнів «Поділля». Це — багатофункціональна машина, яку можна використовувати як для «зеленої годівлі» великої рогатої худоби, так і заготовів силосу. Продуктивність комбайна — 1—2 га/год., ширина захвату — 1,7 м., подрібнення маси 30—80 мм. В межах СНД цій машині немає аналогів.

На Черкащині у ВАТ «Агросоюз-2000» налагоджене виробництво надміцного шиферу з утилізованого поліетилену та піску.

19 жовтня 2003 р. У Львові біля пам'ятника Тарасу Шевченку щонайменше 5 тисяч львів'ян зібрались на мітинг. Протестували проти спорудження Росією дамби у Керченській протоці. Лунали критичні вислови на адресу президента України Л. Кучми. Ухваливши резолюцію, демонстранти вишукувались у колону і попрямували до російського посольства. Народні депутати України А. Шкіль та О. Тягнибок хотіли вручити резолюцію російському консулу. Їх у приміщення консульства не пустили. Резолюцію причепили на хвіртку консульства. Під спів Державного гімну України та скандування «Руки геть від України» демонстранти розійшлися.

Друга половина жовтня 2003 р. Всеукраїнське молодіжне об'єднання «Молодь — надія України» завершили процедуру визначення лауреата «Гербельсівської премії» 2003 року. Ним став лідер СДПУ(о), голова Адміністрації Президента України Віктор Медведчук. «Відзнака» вручається з 2001 р. громадянам України «за видатний особистий внесок у відродження фашистських методів роботи із засобами масової інформації, цензуру, протизаконний тиск на журналістів». На «відзнаку» розглядалась кандидатура Дмитра Корчинського, Володимира Заманського, Дмитра Джангірова, Сергія Васильєва і Віктора Медведчука. Лауреатом «Гербельсівської премії» 2002 року був Сергій Васильєв.

У рейтингу правозахисної журналістської організації «Репортери без кордонів» Україна в 2003 році посідала 133 місце. У 2002 р. Україна перебувала на 112-му місці. Найкраща ситуація із свободою слова у Фінляндії, Ісландії та Норвегії.

Третя декада жовтня 2003 р. Арештовано колишнього начальника департаменту розвідки Міністерства внутрішніх справ України генерала Олександра Пукача у справі про вбивство журналіста Георгія Гонгадзе.

Друга половина жовтня 2003 р. Святослава Піскуна звільнено з посади Генерального прокурора України. Звільнено тоді, коли він почав підбиратися до посадовців, причетних до зникнення і вбивства Георгія Гонгадзе.

Початок третьої декади жовтня 2003 р. Біля села Динівці Новоселицького р-ну Чернівецької області автомобіль голови Соціал-демократичної партії України Юрія Буздугана зіткнувся з автомобілем «Мерседес». Ю. Буздугану ушкоджено колінний суглоб та зламано ключицю. Дружина водія «Мерседесу» померла, а сам водій та одна з пасажирок дістали тяжкі поранення.

Третя декада жовтня 2003 р. За постанову Верховної Ради України «Про усунення загрози територіальній цілісності України, що виникла внаслідок будівництва Російською Федерацією дамби в Керченській протоці» проголосували 369 народних депутатів України. Дії російської сторони названо недружнім актом.

Кінець жовтня 2003 р. Міністр закордонних справ України К. Грищенко заявив, що Україна готова вести переговори з Росією, щодо Керченської протоки, якщо Росія не продовжуватиме спорудження дамби.

Кінець жовтня 2003 р. Російська сторона цілодобово продовжувала укріплювати дамбу від російського берега до острова Тузла у Керченській протоці. Роботи велися без застосування бетонних конструкцій. Біля острова працювало українське судно-земснаряд. Перед ним бійці Міністерства надзвичайних ситуацій оглядали дно. 28 жовтня вони виявили і підірвали дві міни і один снаряд часів Другої світової війни.

Кінець жовтня 2003 р. Соціал-демократичну партію України, очолювану Юрієм Буздуганом, прийнято до Соціалістичного інтернаціоналу. Трапилось це на 22-му Конгресі Соцінтерну, який відбувся у бразильському місті Сан-Паулу.

Початок листопада 2003 р. На Україну повернулись 19 членів екіпажу танкера «Навстар — 1» затриманого в Іраку за контрабанду дизельного палива. Танкер віз з Іраку 3,5 тис. тонн палива. Його перехопили в серпні у Перській затоці. Заарештували капітана корабля — Миколу Мазуренка та його помічника — Івана Соценка. Іракський суд у жовтні 2003 року засудив їх до 7 років позбавлення волі та штрафу 1,2 млн доларів США. Українські моряки своєї вини не визнали.

5 листопада 2003 р. Заступник міністра закордонних справ Росії Віктор Калюжний запевнив у Києві, що будівництво аміачного терміналу «Железний Рог» на Таманському півострові вестиметься лише згідно з висновками міжнародної експертизи.

Перший заступник голови Всеукраїнської економічної ліги Тетяна Тимочко вважала спорудження терміналу «бомбою уповільненої дії».

Друга декада листопада 2003 р. Україна запропонувала Росії та Ізраїлю встановити компенсацію у розмірі 100 тис. доларів за кожного загиблого в авіакатастрофі Ту-154, що сталася над Чорним морем 4 жовтня 2001 р.

11 листопада 2003 р. У Святошинському районі Києва знайдено мертвими з ножовими пораненнями двох священників Української православної церкви Київського патріархату. Один з них був з Івано-Франківська, а інший — з Київської області.

12 листопада 2003 р. На прес-конференції у Києві президент Л. Кучма заявив, що не піде на черговий термін президентства.

Друга декада листопада 2003 р. Голова Народного Руху України Борис Тарасюк повідомив, що блок «Наша Україна» зібрав понад мільйон підписів за дострокову відставку Л. Кучми.

«Наша Україна» ініціювала збір підписів за імпічмент президента України Л. Кучми після підписання ним 19 вересня 2003 р. Угоди про формування Єдиного економічного простору. Ряд партій розглядали цей вчинок як зраду національних інтересів України.

Друга декада листопада 2003 р. Лідери опозиційних фракцій — В. Ющенко («Наша Україна»), П. Симоненко (Комуністична партія), О. Мороз (Соціалістична партія) та Ю. Тимошенко («Блок Юлії Тимошенко»), підписали «Меморандум солідарності демократичних сил». Вимагали негайного прийняття та введення в дію закону про вибори народних депутатів на пропорційній основі — тобто за списками політичних партій в єдиному загальнонаціональному багатомандатному виборчому окрузі.

Середина листопада 2003 р. Після того як дамба у Керченській протоці наблизилась до острова Тузла на відстань — 200 м, швидкість течії між островом і дамбою помітно зросла. Течія щодоби розмивала 5—7 метрів острова.

17 листопада 2003 р. О 18:30 у клінічну лікарню «Феофанія» (м. Київ) госпіталізовано президента Л. Кучму. діагноз — гостра тонкокишкова непрохідність на фоні злукової хвороби очеревини. Операція розпочалась о 21:00. Тривала 50 хв під загальним наркозом. Операція була проведена вчасно і все обійшлося без жодних ускладнень.

Кінець другої декади листопада 2003 р. Заступник міністра закордонних справ Росії Віктор Калюжний під час зустрічі з членами експертних груп Росії та України повідомив, що будівництво дамби у Керченській протоці зупинено і не продовжується. Він також зазначив, що російська сторона вже не відхиляє можливості розмежування Азовсько-Керченської акваторії.

Третя декада листопада 2003 р. В Україні відбулися численні заходи, присвячені сімдесятиріччю Голодомору 1932—1933 років. На український Голодомор відгукнулося багато країн світу.

Третя декада листопада 2003 р. Україна та Ізраїль підписали міжурядову угоду про врегулювання претензій, що виникли внаслідок збиття українською ракетою російського літака Ту-154 над Чорним морем 4 жовтня 2001 року. Серед пасажирів були і громадяни Ізраїлю. Угоду підписали перший віце-прем'єр-міністр, міністр фінансів України Микола Азаров та віце-прем'єр-міністр, міністр юстиції Ізраїлю Йозеф Лапід. Україна погодилась виплатити по 200 тисяч доларів за кожного загиблого.

Третя декада листопада 2003 р. Російська влада заборонила українським рибалкам виловлювати рибу хамсу в районі спільного промислу в Чорному та Азовському морях. Пояснень та коментарів щодо заборони не було. Українські рибальські судна змушені були вийти з зони промислу та перейти на вилов пеленгаса.

1 грудня 2003 р. Пізно ввечері у Києві на території госпіталю Міністерства оборони України невідомими розстріляно лідера одного з найбільших злочинних угруповань — Валерія Прищика. Він прийжджав провідати свого родича. На місці злочину знайдено пістолет-кулімет непромислового виробництва. Очолюване В. Прищиком угруповання контролювало Троєщинський ринок м. Києва.

Початок грудня 2003 р. Влада Автономної Республіки Крим повідомила, що у 2003 році в Криму зібрано високі врожаї винограду — 300 тис. тонн. З одного гектара зібрано 45 ц винограду.

Початок грудня 2003 р. На острові Тузла з'явилась прикордонна застава України. Заставу збудувало впродовж місяця Міністерство транспорту України.

Її чисельність — 50 осіб.

17 грудня 2003 р. Київський міський голова відкрив реконструйований універмаг «Україна». Інвестор — американська компанія NСN. На відкритті універмагу був присутній посол США в Україні Джон Гербст, якого приємно вразило побачення. Площа нового універмагу збільшилася з 25 000 м² до 45 000 м², а торговельна площа — з 20 000 до 34 000 м². 8 тисяч орендаторів орендують площі універмагу.

17 грудня 2003 р. О 20:30 біля населеного пункту Ізобільне на автомобільній трасі Сімферополь — Алушта у розщілину впав автобус «Кароса-734». На місці катастрофи загинуло 15 осіб, 21 особу доставлено до Алуштинської лікарні. Там від отриманих ран померло ще дві особи. Працівники об'єднання «Павлоградвугілля» їхали на відпочинок та лікування у санаторій «Золотий колос» м. Алушта. Причина аварії — відмова гальм в автобуса.

О 12:17 у Сумській області (біля села Озаричі, що за 18 км від Конотопа) зазнав аварії вертоліт Мі-8. Загинуло три члени екіпажу.

23 грудня 2003 р. За кілька годин до реєстрації у парламенті народних депутатів України трибуну та стіл президії Верховної Ради України заблокували депутати від блоку Віктора Ющенка «Наша Україна», блоку Юлії Тимошенко та Соціалістичної партії. На столі поруч з робочим місцем спікера В. Литвина, було встановлено ялинку. Її прикрисили опозиційними виданнями, листівками та законопроектами. Опозиція заявила, що «не дасть звалтувати Конституцію на угоду правлячому режи-

му». На початку засідання опозиція проспівала гімн України та пісню про славу України, що зажурилася. Потім застосували сирени, гучномовці, інші звукові сигнали. Періодично лунали лозунги: «Кучму — геть!». Це тривало 15хвилин. Спікер оголосив першу перерву, під час неї депутат Л. Черновецький побився з провладним депутатом Г. Суркісом.

Було кілька спроб відновити засідання Верховної Ради. Пошкодили систему голосування «Рада». Парламент вирував впродовж 14 годин і засідання так і не було закрито.

24 грудня 2003 р. У Верховній Раді відбулося пряме голосування (підняттям рук) за законопроект про внесення змін до Конституції, відомий як проект Симоненка — Медведчука. У голосуванні брали участь фракції більшості та Компартії — з 276 голосів 49 належали комуністам.

Грудень 2003 р. Власті Канади арештували український літак «Руслан» вартістю 200 млн доларів з метою його продажу та повернення одній з кіпрських компаній нібито боргів Фонду державного майна України. 25 грудня організація «Братство» зібралась на демонстрацію під стінами посольства Канади в Києві. Відбулась бійка між членами «Братства» і охороною посольства та спецпідрозділом «Беркут». З обох боків було чимало травмованих.

30 грудня 2003 р. Оприлюднено рішення Конституційного суду згідно з яким президент України Л. Кучма міг балотуватися на третій термін. Це рішення лідер Соціалістичної партії України О. Мороз назвав «юридичним абсурдом».

Перша декада січня 2004 р. У відставку подав міністр економіки та з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський. Відсутність членства України у Світовій організації торгівлі вважав серйозною загрозою економічному розвитку України.

15 січня 2004 р. Після кількахвилинного засідання достроково (на одну добу раніше) завершила свою роботу четверта сесія Верховної Ради України так і не ухваливши рішення про конституційну реформу. На думку лідера «Нашої України» В. Ющенка мета більшості полягала у тому, щоб зробити Л. Кучму «перехідним президентом», тобто додати до його повноважень ще два роки.

Середина січня 2004 р. 14 громадян України були затримані поліцією у Стамбулі за сутякитв з адміністрацією аеропорту. Серед затриманих був і міський голова Феодосії.

Середина січня 2004 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Н. Карпачова заявила, що в Україні спостерігається чергова спроба наступу на свободу слова шляхом зміни законодавчої бази.

Середина січня 2004 р. Президент України Л. Кучма своїм указом призначив Сергія Медведчука — брата голови Адміністрації президента України Віктора Медведчука, — першим заступником голови Державної податкової адміністрації України.

21 січня 2004 р. Президент Л. Кучма на зустрічі з лідером блоку «Наша Україна» В. Ющенком пообіцяв, що в жовтні 2004 року відбудуться прямі всенародні вибори президента. Розмова тривала понад годину. Бесіда пройшла в конструктивному руслі. В. Ющенко був переконаний, що у третьому терміні президентства Леоніда Кучми зацікавлений не стільки сам президент, а скільки його оточення.

Третя декада січня 2004 р. Великі снігопади на півдні України. Сніжні замети на деяких дорогах Одещини сягали трьох метрів. Найвищими були в Іванівському районі.

Третя декада січня 2004 р. Президент Росії В. Путін відвідав Україну з дводенним робочим візитом для урочистого закриття Року Росії в Україні. В Національному палаці «Україна» відбувся гала-концерт майстрів мистецтв Росії. Там же відбувся прийом на честь російського гостя. У меню переважали страви української

кухні, зокрема українські вареники були більше ніж з трьома десятками видами начинки.

Початок лютого 2004 р. Парламентська асамблея Ради Європи проголосувала за резолюцію, яка визнавала, що в Україні була політична криза. Асамблея не підтримала запропоноване народним депутатом України Борисом Олійником формулювання про наявність в Україні парламентської кризи.

4 лютого 2004 р. Під стінами будинку Кабінету Міністрів українські книговидавці та письменники провели акцію протесту проти запровадження двадцятивідсоткового податку на додану вартість на українські книги. Було розпалене багаття, куди кидали рукописи невиданих книг. На вогні з рукописів демонстранти піджарили шашлики для прем'єр-міністра В. Януковича та першого віце-прем'єра М. Азарова.

Початок лютого 2004 р. Кабінет Міністрів України на розширеному засіданні ухвалив рішення про пряме використання нафтопроводу «Одеса—Броди». Створено було робочу групу для опрацювання питання про заповнення нафтопроводу нафтою. Уряд також підтримав законопроект про передачу нафтопроводу у концесію.

9 лютого 2004 р. У приміщенні Дарницького суду м. Києва стався вибух. Вибух відбувся на першому поверсі у туалетній кімнаті. Внаслідок вибуху була знесена стіна до другого поверху, постраждало 11 осіб, з них 6 працівників суду та 5 відвідувачів. Вибуховою хвилею вибило майже всі шибки по фасаді будівлі суду, а також шибки в деяких квартирах будинку, розташованому навпроти суду.

Перша половина лютого 2004 р. Колишній майор Управління Державної охорони України М. Мельниченко виявив готовність надати Парламентській асамблеї Ради Європи матеріали, що демонструють методи проведення президентом України Л. Кучмою конституційної реформи та президентських виборів.

Перша половина лютого 2004 р. На Театральному майдані в м. Тернопіль відбулася сорокати тисячне віче проти спроб режиму Л. Кучми знехтувати права місцевого самоврядування. Основний заклик віче: «Те, що відбулося в Мукачевому, у Тернополі не пройде!». Віче організували депутати міськради за підтримки «Нашої України», «Блоку Юлії Тимошенко» і Соціалістичної партії.

Друга декада лютого 2004 р. Господарський суд розпочав судові дії проти П'ятого каналу про відкликання ліцензій на мовлення. Про це повідомив лідер «Нашої України» Віктор Ющенко. Він говорив про наступ влади на опозиційні засоби масової інформації. Заявив, що настане час і особи, причетні до політичної цензури будуть притягнуті до кримінальної відповідальності.

Друга декада лютого 2004 р. Лідер «БЮТ» Юлія Тимошенко у прямому ефірі радіо «Ера» запропонувала Соцпартії і блоку «Наша Україна» укласти угоду про коаліцію опозиційних сил та висунути від цієї коаліції єдиного кандидата на президентських виборах 2004 р.

17 лютого 2004 р. У Сан-Франциско розпочався судовий процес над колишнім прем'єр-міністром України Павлом Лазаренком за звинувачення у відмиванні 114 млн доларів через американські банки.

20 лютого 2004 р. Колишній державний секретар США, голова ради директорів Національного демократичного інституту Мадлен Олбрайт прибула з візитом до Києва.

Друга половина лютого 2004 р. Протягом тижня, з 15 по 22 лютого, в Ратнівському районі Волинської області вчинено чотири підпали православних храмів — у селищах Ратне, Заболоття та у селі Гірки. У с. Гірки церква згоріла дощенту. Інші були серйозно пошкоджені. Храми-пам'ятники архітектури XVI—XVIII століть.

Третя декада лютого 2004 р. Партія «Батьківщина» (лідери С. Хмара, О. Турчинов) у зверненні до громадськості, світового співтовариства та засобів масової

інформації заявила, що режим Л. Кучми розпочав нову хвилю репресій щодо лідерів опозиції та незалежних засобів масової інформації.

Кінець лютого 2004 р. Народний депутат України О. Турчинов на прес-конференції в УНІАН розповів про детальний план, який розробила влада, по знищенню опозиції. Влада створила оперативний штаб при главі Адміністрації Президента України Вікторові Медведчуку.

Початок березня 2004 р. З'їзд Національної спілки письменників України підтвердив повноваження голови НСПУ Володимира Яворівського. Підтверджено було і повноваження членів правління НСПУ. З'їзд засудив розкольніцькі дії Наталії Околітенко.

Початок березня 2004 р. Приїзд до Харкова Президента України Л. Кучми близько сотні представників опозиції зустріли театралізованою акцією. На майдані Свободи, навпроти приміщення Харківської обласної держадміністрації, була змонтована саморобна ракета з пральної машини. Туди поклали книжку Л. Кучми «Україна — не Росія», портрет Степана Гавриша, а також інші предмети необхідні для «космічної подорожі» Л. Кучми на Місяць.

Президент не з'явився на «стартовий майданчик» у м. Харькові. Опозиція вирішила відправити йому «ракету» в Київ.

Акцію організували активисти партії «Реформи і порядок» та комітет «За правду». Брало у ній участь також представники блоку Віктора Ющенка «Наша Україна», Спілки соціалістичної молоді та «Блоку Юлії Тимошенко».

Початок березня 2004 р. Генеральна прокуратура України повідомила, що Павло Лазаренко був організатором вбивства народних депутатів Є. Щербаня та В. Гетьмана.

Початок березня 2004 р. Колишній прем'єр-міністр України Павло Лазаренко висловив згоду на дебати з президентом України у прямому ефірі радіо «Свобода». Про це заявив адвокат экс-прем'єра Деніел Горовіц.

Павло Лазаренко, на якого готували три замаху, відкинув спроби Генпрокуратури України приписати йому замовні вбивства Є. Щербаня та В. Гетьмана.

5 березня 2004 р. У селищі Сімеїз (район Великої Ялти) група кримських татар, — учасників самозахоплення земельних ділянок, напала на знімальну групу російського «Першого каналу» та українського каналу «Інтер».

6 березня 2004 р. Державний департамент США у своїй заяві засудив вбивства і зникнення журналістів в Україні. Останній випадок, що привернув увагу США — смерть о 6:10 3-го березня в автокатастрофі на 165-му км траси Київ-Харків директора полтавської телерадіокомпанії «Юта» Георгія Чечика.

7 березня 2004 р. Озброєні бойовики, вдягнені у форму працівників спецпідрозділів міліції, скоїли напад та жорстоке побиття і захоплення сина народного депутата, голови Конфедерації вільних профспілок України Михайла Волинця — 24-річного Андрія Волинця. А. Волинця захопили о 15:30 у Дарницькому районі м. Києва на автобусній зупинці.

13 березня 2004 р. Мукачівський міський суд розглянув скарги В. Балого, В. Петьовки, З. Лендела та В. Бурнадзе на дії Мукачівської територіальної виборчої комісії. Суд зобов'язав тервиборчком зареєструвати кандидатами на посаду міського голови Віктора Балого та Золтана Лендела, а також прийняти вмотивоване рішення про відмову у реєстрації Василя Петьовки. Головою Мукачівського тервиборчкому був член СДПУ(о) Юрій Переста.

Середина березня 2004 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Микола Томенко заявив, що у радіопросторі України панує продукція, яка ображає український народ та пропагує аморальність.

Друга декада березня 2004 р. Лідер Соціалістичної партії України Олександр Мороз і посол держави Ізраїль пані Наомі Бен Амі висловилися за припинення конфлікту навколо газети «Сільські вісті».

Третя декада березня 2004 р. Народні депутати від Львівщини, які належали до фракції Віктора Ющенка «Наша Україна», поскаржилися Президенту України Л. Кучмі про те, що протягом 2003 — початку 2004 років здійснювався системний тиск силових структур на депутатів усіх рівнів рад Львівщини.

Третя декада березня 2004 р. Європейський Союз висловив занепокоєння тиском властей на незалежні українські засоби масової інформації. Євросоюз із стурбованістю сприйняв доповіді спостерігачів про проміжні вибори до Верховної Ради України, проведені 7 березня 2004 р. у Донецькій області. Вони були затьмарені порушеннями як під час виборчої компанії, так і в день голосування. Євросоюз розцінив це як негативний сигнал для президентських виборів восени 2004 року.

До заяви Євросоюзу приєдналися і країни, які до нього на той час не належали: Кіпр, Чехія, Естонія, Угорщина, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Болгарія, Румунія, Албанія, Боснія і Герцеговина, Хорватія, Сербія та Чорногорія, Ісландія, Ліхтенштейн і Норвегія.

Посол Британії в Україні Роберт Брінклі був шокований проведенням проміжних виборів до парламенту України у 61-му окрузі Донецької області. Перемогу на них здобув провладний кандидат Олександр Васильєв.

Третя декада березня 2004 р. Результати соціологічного опитування засвідчили, що рівень життя половини жителів чотирьох північно-східних областей України: Харківської, Полтавської, Луганської та Сумської — перебував за межею бідності.

23 березня 2004 р. Близько 22:00 в центрі м. Сімферополь на вул. Пушкіна стався напад на молодого хлопця-кримського татарина. Йому завдали непроникаюче ножове поранення. Хлопця доставили до лікарні. Згодом там зібрався натовп кримськотатарської молоді, — приблизно з півсотні чоловік. Натовп попрямував до місця події, захопивши з собою свідка нападу. Свідок — теж кримськотатарський юнак. У барі «Коттон» по вул. Пушкіна, 2 свідок ніби впізнав того, хто нападав на хлопця. Натовп почав бити всіх підряд. Постраждало 9 відвідувачів бару слов'янської національності. Чотири з них з важкими ножовими пораненнями було госпіталізовано. Одному довелося зашивати легеню, у трьох інших — не дуже тяжкі непроникаючі ножові поранення.

24 березня 2004 р. До Києва прибув з дводенним візитом перший заступник державного секретаря США Річард Армітідж.

29 березня — 2 квітня 2004 р. Протягом 29 березня-2 квітня в Україні перебував відомий фінансист, філантроп і громадський діяч США Джордж Сорос. Під час його візиту активісти «Братства» А. Селєй-Довженко і Д. Хмара двічі кинули в нього презервативами, які були начинені майонезом. Інший член «Братства» — А. Лебедь кинув в Дж. Сороса курячі яйця.

30 березня 2004 р. На майдані перед будинком Львівської обласної ради відбувся мітинг протесту проти диктатури СДПУ (о). Представники Закарпаття пікетували адміністрацію Президента України з протестом проти дій СДПУ (о) в цьому регіоні. До Києва приїхали близько 40 мукачівців.

31 березня 2004 р. У Києві перед пам'ятником першому президенту України Михайлу Грушевському та перед будинком Кабінету Міністрів України мітингував блок «Наша Україна» В. Ющенка.

Протестували проти пограбування народу.

2 квітня 2004 р. В Національному палаці «Україна» в Києві відбувся Всеукраїнський громадський форум на підтримку конституційної реформи. У форумі брали участь три тисячі чоловік. Відбувався за участю президента України. Розглянуто питання про результати обговорення проекту закону України, який стосується внесення змін до Конституції України. Народний депутат України Богдан Костинюк (фракція «Наша Україна») звернувся до прем'єр-міністра України Віктора Януковича із запитом стосовно джерел фінансування на проведення у робочий час форуму на підтримку так званої «конституційної реформи». Запит зачитав на пленарному засіданні Верховної Ради України її голова Володимир Литвин.

Середина квітня 2004 р. Лідери депутатських фракцій і груп, які входили до парламентсько-урядової коаліції, ухвалили рішення про висунення прем'єр-міністра Віктора Януковича єдиним кандидатом у президенти України на виборах 2004 року. Координатор парламентської більшості Степан Гавриш повідомив журналістів про це рішення. Засідання відбулося за участю Президента України Л. Кучми.

18 квітня 2004 р. Відбулися вибори мера Мукачева.

Вибори Мукачівського міського голови були третіми за останні два роки. Весною 2002 року міським головою було обрано Віктора Балогу. Він відомий у краї бізнесмен. В. Балоба став також і депутатом Верховної Ради України. Оскільки двома мандатами користуватись не можна, то 29 червня 2003 року відбулися повторні вибори. Вони були важкими і напруженими. Тоді представник блоку «Наша Україна» Василь Петьовка переміг провладного кандидата заступника голови облради Ернеста Нусера. Навколо В. Петьовки закрутилась судова карусель. Не дивлячись на позитивне для В. Петьовки рішення Мукачівського міського суду, президент України своїм Указом відсторонив В. Петьовку від влади і віддав її в руки СДПУ (о).

У виборних перегонах взяли участь 6 претендентів, серед них був і Віктор Балоба. В. Петьовку територіальна виборча комісія взагалі не допустила до виборів. В. Балобу власті хотіли вилучити зі списків у судовому порядку, але це не вдалось.

Згідно з протоколами дільничних комісій за представника блоку «Наша Україна» В. Балобу проголосувало 19 385 особи, а за представника СДПУ(о) — на 5,5 тисяч менше. В день голосування до 20:00 у місті було спокійно. В ніч після виборів кілька виборчих дільниць були атаковані невідомими особами. До третьої години ночі на більшості дільниць, підрахунок голосів було завершено. Перевага В. Балоби на Е. Нусером становила понад 5 тисяч голосів. О 4:30 територіальна виборча комісія оголосила переможцем Е. Нусера майже з названою вище різницею. Результати виборів було сфальсифіковано. Скандал набув широкого розголосу в Україні та Європі. Злочини пройшли безкарно. Мукачівські вибори вважаються репетицією президентських виборів 2004 року.

20 квітня 2004 р. Депутати-комуністи розпочали блокування парламентської трибуни, вимагаючи виведення українських військ з Іраку. У блокуванні брали участь і депутати-соціалісти. Комуністи обіцяли стояти біля трибуни місяць, доки буде прийняте бажане ними рішення.

24—27 квітня 2004 р. В Україні перебував помічник заступника державного секретаря США у справах Європи і Євразії Стівен Пайфер.

Третя декада квітня 2004 р. 49 депутатів Верховної Ради України (серед них були Юлія Тимошенко та Юрій Костенко) звернулися до міністра юстиції України та генерального прокурора України з вимогою заборонити Соціал-демократичну партію України (об'єднану) за її антиконституційну діяльність

Перша половина травня 2004 р. Майже мільйон працюючих мігрантів з України знаходилися в Росії на нелегальному становищі.

Травень 2004 р. Організація «Братство» здійснила рейд на Брюссель. Її члени без віз і закордонних паспортів демонстративно пересікли кордони європейських країн і провели 9 травня демонстрацію протесту проти політики Євросоюзу щодо України.

Травень 2004 р. Голова Комісії Євросоюзу Романо Проді заявив, що Україна ніколи не буде членом Євросоюзу, а влада України святкувала Дні Європи. До святкових заходів на Хрещатику приєдналася і організація «Братство». Її члени вивели на головну вулицю української столиці — Хрещатик, двохсоткілограмову свиню і скандували: «Сало — сила! Європа — могила! Проді — свиня!». Свиня була розфарбована як прапор Євросоюзу — на синьому фоні дванадцять жовтих зірочок.

6 травня 2004 р. Розпочалася пожежа на складах 275-ї бази зберігання артилерійських боєприпасів Південного оперативного командування сухопутних військ України. База знаходилась у районі села Новобогданівка Мелітопольського району Запорізької області. 60 відсотків боєприпасів зберігалися на відкритій території у неналежній тарі. Понад 50 сховищ та майданчиків не мали захисних земляних валів, 36 об'єктів не були обладнані пожежною сигналізацією.

Генеральна прокуратура України порушила справу за статтею 426 Кримінального кодексу України. Слідча група проводила розслідування як в апараті Міністерства оборони України, так і на базі. Звинувачення були пред'явлені шістьом військовослужбовцям. Було заарештовано командира військової частини А-2985 підполковника Сергія Лілова та безпосереднього підпалювача мішковини з-під пороху, яка спричинила грандіозну канонаду. Оголосили розшук колишнього командира військової частини А-2985.

12 травня у результаті падіння з десятого поверху житлового будинку № 16/4 на вулиці Азербайджанській у м. Києві настала смерть начальника відділу Головного управління логістики Генерального штабу Збройних Сил України полковника Олександра Судакова. Його загадкова смерть могла бути пов'язана з катастрофою на 275-й базі. Родом полковник був з Мелітополя. Там же його оперативно й поховали.

На початок третьої декади травня були засклені вікна у 2056 будинках, розпочато ремонт 735 домоволодінь, відновлювалося вуличне освітлення, до звичного режиму повернувся залізничний рух.

7 травня 2004 р. Міністр закордонних справ України К. Грищенко вручив послу США в Україні Джону Гербсту ноту, в якій висловлювалося велике занепокоєння щодо утримання в іракській в'язниці «Абу-Грейб» українських моряків Миколи Мазуренка та Івана Сошенка. Вони були засуджені іракським судом за участь у контрабанді нафти. Україна вимагала передати цих громадян на батьківщину для подальшого відбування покарання.

Друга декада травня 2004 р. В українській частині гирла р. Дунаю «Швидке» розпочалося будівництво 3,5 кілометрового каналу. По каналу зможуть проходити судна, що осідають на 7,2 м., глибина каналу понад — 8 м, ширина — 85 м.

Друга декада травня 2004 р. Близько тисячі православних віруючих перекрили рух по вул. Грушевського у Києві біля будинку Верховної Ради України. Вони протестували проти використання в Україні ідентифікаційних номерів. Співали псалми. Міліція не перешкоджала рухові протестуючих.

18 травня 2004 р. На північному заході Китаю поблизу аеропорту міста Урумчі розбився транспортний літак Іл-76 російського виробництва. Налезав літак азербайджанській компанії «Sky Wind». Екіпаж складався з шести громадян України (що працювали за наймом) і одного громадянина Азербайджану. Всі члени екіпажу загинули.

Літак виконував чартерний рейс з Китаю через Азербайджан до Латвії. В Урумчі літак здійснив посадку щоб дозаправитись паливом. Через дві хвилини після злету впав у лісі та вибухнув. Причиною катастрофи могло бути перенавантаження літака. Склад екіпажу літака: В'ячеслав Волін (командир), Володимир Самойлов (другий пілот), Сергій Кудряшов (штурман), Василь Бусигін (бортінженер), Олександр Малий (бортадист), Василь Куранда (старший технік), Алі Рахман-огли (бортоператор).

Друга декада травня 2004 р. Заступник державного секретаря США у справах Європи і Азії Стівен Пайфер заявив, що американські власті не знайшли комплексів «Кольчуга» в Іраку і їх передачі до Іраку могло і не бути. С. Пайфер додав, що адміністрація Дж. Буша ніяк не може зрозуміти чому операція щодо передачі «Кольчуг» до Іраку була схвалена українським керівництвом. Американці спираються на аудіозапис розмови між президентом України Л. Кучмою та колишнім керівником «Укрспецекспорту» Валерієм Малевим про продаж Іраку трьох комплектів «Кольчуг» за 100 млн доларів. Запис було виконано колишнім офіцером безпеки з охорони президента України Миколою Мельниченком.

25 травня 2004 р. До Києва прибув колишній президент США Дж. Буш-старший. Запросили його народний депутат України, зять Президента України Л. Кучми — Віктор Пінчук та контрольована ним корпорація «Інтерпайп». Мета візиту залишилася незрозумілою для органів масової інформації. Найвірогідніше — ситуація в Україні навколо свободи слова та виборів.

Третя декада травня 2004 р. Прем'єр міністр України В. Янукович після відкриття другої міжнародної виставки-форуму «Довкілля-2004» заявив, що минули часи євро романтизму і настали часи євро прагматизму.

Третя декада травня 2004 р. Рада національної безпеки і оборони України на своєму засіданні, яке відбулося під головуванням Президента України, розглянула стан збереження боєприпасів та вибухових речовин на арсеналах, базах та складах Збройних Сил України.

Стан виконання урядом України попередніх рішень Ради та доручень Президента України було визначено незадовільним. Результатом цього стали події з тяжкими наслідками на базах боєприпасів у Донецькій та Запорізькій областях.

Третя декада травня 2004 р. Віце-прем'єр міністр України з питань паливно-енергетичного комплексу Андрій Ключев назвав спекулятивним підвищення в Україні цін на нафтопродукти, що відбувалося. На нараді з Урядом нафтовика України згодні з метою стабілізації цін на нафтопродукти на місяць обмежити рентабельність торгуючих підприємств, а також на тиждень припинити експорт світлих нафтопродуктів.

Третя декада травня 2004 р. У Харкові відбулася презентація нового міського автобуса великої місткості «Скіф-5204». Його виготовлення розпочало спеціально створене українсько-російське підприємство. Автобус має 114 місць. Розроблений конструкторським бюро «Українська технологічна компанія».

Третя декада травня 2004 р. В Нижній Ореанді відбулося 12-е засідання Групи високого рівня з формування Єдиного економічного простору. Відкрив засідання керівник казахської делегації — заступник прем'єр міністра Сауат Минбаєв. Українську делегацію в Групі високого рівня очолював перший віце-прем'єр-міністр фінансів Микола Азаров, білоруську — заступник прем'єр міністра Андрій Кобяков, російську — міністр промисловості та енергетики Віктор Христенко. Це було перше засідання групи після ратифікації парламентами чотирьох країн угоди про формування єдиного економічного простору.

Третя декада травня 2004 р. Рахункова палата України розповсюдила серед депутатів Верховної Ради України документ, у якому зазначається, що майже 70 %

населення України проживає на рівні бідності, а 27 % — нижче цього рівня. В Україні майже 60 % сімейних витрат припадало на продукти харчування, а у країнах Європейського Союзу цей показник не перевищував 15—25. У 2003 р. мінімальна заробітна плата становила 51,2 % прожиткового мінімуму.

Початок червня 2004 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин звернувся з листом до Голови Верховного Суду України В. Маляренка з проханням уважно вивчити ситуацію, що склалася в місцевих судах навколо Національної спілки письменників України.

Початок червня 2004 р. В Криму відзначили 200-річчя поселення німців на півострові.

6 червня 2004 р. Верховна Рада України прийняла постанову (за неї проголосувало 237 народних депутатів), у якій запропонувала прем'єр-міністру України звернутись з проханням до Президента України про звільнення А. Засухи з посади голови Київської обласної державної адміністрації за масові порушення прав громадян. Постанова прийнята на підставі розслідування Тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради подій у м. Василькові у листопаді — грудні 1999 року, коли проти Васильківського міського голови Валерія Поповича фальсифікувалась кримінальна справа.

Перша декада червня 2004 р. Віце-президент Федерації альпінізму і скельолазіння України Мстислав Горбунко привіз з Гімалаїв сумну звістку — там загинув знаменитий одеський альпініст Владислав Терзиул. 17 травня на штурм 8-тисячника Макалу вийшли американець Джей і В. Терзиул. До штурмового табору на висоті 7800 м. вони не повернулися. 20 травня вершини досягли двоє казахських альпіністів. Вони знайшли на гребні загиблого американця, а пошуки В. Терзиула були безуспішними. Макалу В. Терзиул досяг першим серед альпіністів СНД. Чотирнадцятий «восьмитисячник» став для В. Терзиула останнім.

Друга половина червня 2004 р. Продовжувалися роботи з відновленням життєдіяльності на території Мелітопольського району, яка постраждала від пожежі на складах боєприпасів. З початку робіт від боєприпасів була очищена площа 314 км², вилучено 97 440 шт. боєприпасів, відремонтовано 1450 будівель. З 9 по 16 червня відновлено 32 км доріг.

Друга половина червня 2004 р. У британській газеті «The Independent» оприлюднене свідчення міліціонерів України, причетних до справи Г. Гонгадзе. Вони стверджували що стеження за Г. Гонгадзе виконувалось за наказом генерала Олексія Пукача. Розпорядження про це віддав міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко. Назване ім'я співробітника міліції, який очевидно, мав безпосередню причетність до вбивства Георгія Гонгадзе — Олександр Музика. Він входив до банди Киселя. Міліціонер Ігор Гончаров засвідчив, що Ю. Кравченко наказав від імені Л. Кучми вбити Г. Гонгадзе. Самого ж І. Гончарова було вбито під час перебування під арештом ін'єкцією наркотичного засобу «Гіопентал».

Газета Українська правда» опублікувала переклад цієї статті. Її автором є А. Крушельницький, співробітник міжнародної служби радіо «Вільна Європа» Радіо «Свобода».

5 липня 2004 р. Київ вдруге у своїй історії зустрів олімпійський вогонь (вперше — 5 липня 1980 року).

Стартував марафон 25 березня в Афінах.

За 78 днів естафети олімпійський вогонь мав подолати 78 тисяч кілометрів. Вогонь чередого несли 11 тисяч факелоносіїв.

Середина липня 2004 р. Колишнього голову Центральної виборчої комісії Михайла Рябця призначено на посаду радника прем'єр-міністра України В. Ф. Януко-

вича. Пост голови ЦВК М. Рябець обіймав з 13 листопада 1997 р. до 17 лютого 2004 р.

Друга половина липня 2004 р. У Львові подано перший позов до Міністерства оборони України, про відшкодування моральної шкоди дівчині, батьки якої загинули 27 липня 2002 р. на аеродромі «Скнилів» під час катастрофи літака СУ-27. сума позову сягала 2 млн грн.

19 липня 2004 р. О 19.55 на шахті «Краснолиманська» (м. Родинське Красноармійського району Донецької області) стався вибух. Щонайменше 31 шахтар загинув. На глибині близько кілометра вибухнула метано-повітряна суміш на дільниці під землею перебувало 48 гірників. Двадцятьом пощастило піднятися. На поверхню. Вибух стався за 4,5 км від ствола шахти. Пласт був дуже загазованим. На шахті аварії траплялися 21 січня 2001 р., 2 грудня 2002 р., 2 січня 2003 р., 8 березня 2003 р. 21 та 22 липня оголошено в Україні днями жалю.

19 липня 2004 р. Президент Л. Кучма застосував право вето до закону, який борги перед освітянами визнавав як державний борг.

20 липня 2004 р. В ніч на цей день невідомі розгромили херсонський обласний штат В. Ющенка.

20 липня 2004 р. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова відвідала комендатсько-диспетчерський пункт військової частини № 3001 внутрішніх військ МВС України. Знайомилися з умовами етапування засуджених залізничним транспортом до місць позбавлення волі. В Україні було 42 спецвагони. Збудовані вони в 60—70-х роках. Щороку в Україні на етапах вмирало 5 осіб.

Початок третьої декади липня. У с. Маршенці Новоселицького району Чернівецької області з підозрою на сибірку було госпіталізовано 3 особи. В Одесі виявлено ще два випадки захворювання на черевний тиф.

24 липня 2004 р. 25 політичних партій підписали у Києві угоду, про створення виборчого блоку «Разом заради майбутнього» на підтримку кандидата у президенти В. Януковича.

Угоду зокрема підписали НДП, Партія регіонів, партія «Трудова Україна», СДПУ(о), партія «Відродження», Ліберальна партія, Всеукраїнське політичне об'єднання «Жінки за майбутнє», Селянська партія, Християнсько-демократична партія, партія «Єдина Україна».

Кінець липня — початок серпня 2004 р. В ніч на 31 липня в Україна потерпала від сильних зливи, що тривали впродовж кількох діб. Знеструмлені близько чотирьохсот населених пунктів в 16 областях. Найбільших збитків зазнали населені пункти в гірських районах Львівської та Івано-Франківської областей. У Львівській області злива підтопила 2280 будинків у 47 населених пунктах. Зруйновано 25 метровий залізобетонний міст через річку Бережниця, знесено 15 дерев'яних мостів та 28 піших переходів, розмито десятки кілометрів доріг, пошкоджено посіви сільськогосподарських культур на площі 5728 га. Селеві потоки зішли з гір у восьми місцях. У селі Демня від селю загинув тракторист природознавчого парку «Сколівські Бескиди».

В Івано-Франківській області підтоплені 470 будинків у 12 районах. Пошкоджено 14 ліній електропередач, розмито 44 км доріг, зруйновано 5 автомобільних, 13 піших мостів, підтоплені 760 га сільськогосподарських угідь.

1 серпня 2004 р. О другій годині ночі близько сотні міліціонерів вдерлися до наметового містечка студентів у м. Суми, які протестували проти об'єднання у Сумах трьох вузів в один. Людей витягували за ноги з наметів і відправляли до органів міліції. Двох студентів було побито, усім затриманим інкримінувалася ст. 185

Кодексу України про адміністративні порушення. На двох студентів було заведено кримінальну справу за зберігання наркотиків — 7,46 г маріхуани. Обшук проводився неналежним чином. Опівдні 1 серпня студенти розпочали похід на Київ.

Перша декада серпня 2004 р. Шість десятків студентів йшли колоною на Київ, протестуючи проти об'єднання трьох сумських вузів в один. Сумські власті чинили опір рухові колони. Учасників акції постійно супроводжувала міліція, пожежники, санстанція та представники управління архітектури.

6 серпня 2004 р. близько 8-ї години ранку наметовий табір студентів був розгромлений працівниками державної патрульної служби міліції та спецпідрозділу «Беркут».

За повідомленнями народного депутата України В. Кириленка, на межі Полтавської і Сумської областей міліція почала затримувати студентів і кидати їх в автобуси. Фізична сила застосовувалася не лише до студентів але і до народних депутатів України, депутатів місцевих рад. Більшість затриманих студентів було доставлено до роменського райвідділу міліції.

17 серпня 2004 р. На виконання Указу Президента України, Уряд видав розпорядження про відміну рішення щодо об'єднання трьох сумських вузів в Сумський Національний університет.

20 серпня 2004 р. На ринку «Троещина» (м. Київ) біля місць компактної торгівлі громадян Пакистану і Бангладеш сталися вибухи. Постраждало 14 осіб у тому числі 5 іноземців. За офіційними даними торгівлею на ньому займалися 595 громадян Афганістану, В'єтнаму, Китаю, Бангладеш та Нігерії, але фактична їх чисельність була значно більшою.

26 серпня 2004 р. Президент України відкрив глибоководний судноплавний канал «Дунай-Чорне море». Канал є відновленим, він існував у рукаві Прірва з 1957 року і діяв до 1994 року. Канал проходить гирлом Швидке (Новостамбульське).

Румунія виявила незадоволення відновленням каналу, оскільки він став суперником каналу, що пролягає Сулінським гирлом Дунаю. Очікувалось що український канал обслуговуватиме до 60 % вантажопотоку Дунаю і Україна стягуватиме щорічно 30 млн американських доларів за прохід суден цим каналом.

3 вересня 2004 р. Апеляційний суд Луганської області розпочав розгляд кримінальної справи про вбивство генерального директора слов'янської телекомпанії РТК «ТОР» Ігоря Александрова. Мотивом вбивства І. Александрова була його професійна діяльність. Вбивство журналіста здійснили члени злочинного угруповання з м. Краматорська за назвою «17-а дільниця».

Початок вересня 2004 р. Акціонерна компанія «Нафтогаз України» розвідала нове велике Кобзевське газоконденсатне родовище (Харківська обл.). Запаси газу оцінювався в 100 млрд кубометрів. Нижній горизонт родовища має 70 млрд кубометрів газу. Глибина свердловини до нижнього горизонту складає 6 кілометрів.

Вересень 2004 р. У ніч з 5 на 6 вересня лідер виборчого блоку «Наша Україна» Віктор Ющенко відчув сильний біль, його мучила сильна блювота і він мав загальне різке погіршення здоров'я. Київські лікарі поставили хибний діагноз — шлунковий грип. 10 вересня В. Ющенка доставили до австрійської клініки «Рудольфінерхаус». Там 12 лікарів цілу добу боролися за його життя. Стадія В. Ющенка на момент його прибуття до австрійської клініки у 15 відсотків випадках закінчується смертю. В. Ющенко прибув до австрійської клініки через 86 годин після отруєння. Воно ніби відбулося під час вечері В. Ющенка з головою Служби безпеки України І. Смешком та його першим заступником В. Сацюком на дачі останнього. Генпро-

куратура порушила справу за фактом замаху на життя В. Ющенка. 14 вересня Верховна Рада України 425 голосами «за» створила парламентську слідчу комісію з розслідування факту замаху на життя В. Ющенка. Її очолив колишній контрозвідник голова підкомітету комітета з питань національної безпеки та оборони В. Сивкович. Народний депутат України Юрій Костенко за допомогою засобів масової інформації повідомив, що В. Ющенко отруїли рицином.

Вересень 2004 р. Генеральна прокуратура України через 14 місяців після авіакатастрофи Су-27 УБ у Скниліві закінчила слідчі дії. Справа мала 150 томів. Загинуло 77 чоловік. Майже три сотні людей були поранені. Завдано матеріальної шкоди щонайменше на 18 млн гривень. Вартість моральної шкоди оцінювалася на суму, що перевищувала 60 млн грн.

За справою звинувачувалося 10 осіб. Вони дали підписки про невіїзд. Ніхто із звинувачених не визнавав своєї вини.

24 вересня 2004 р. У п'ятницю вранці 17-річний студент, син декана одного з факультетів Прикарпатського університету, Дмитро Романюк поцілів у прем'єр-міністра України Віктора Януковича сирим яйцем. У В. Януковича закотилися очі, підкосилися ноги і він тихо впав на руки охоронців. Його віднесли до машини, а згодом госпіталізували, — спочатку до обласної лікарні, а потім до київської «Фефанії». У понеділок 27 вересня В. Янукович повернувся до свого робочого кабінету. Проти Д. Романюка було порушено кримінальну справу за хуліганство, а його батько вибачився по телефону перед прем'єр-міністром.

Початок жовтня 2004 р. Колишній співробітник Служби безпеки України майор М. Мельниченко написав листа Віктору Ющенку. Майор нагадував, що влітку 2000 р. йому вдалося відвернути небезпеку для В. Ющенка та його близьких, яка виходила від Леоніда Кучми — керівника організованого злочинного угруповання в українській владі. Оприлюднення О. Морозом 28 листопада 2000 р. касет із записом розмов Л. Кучми та його оточення забезпечило В. Ющенку на той час гарантії особистої безпеки. М. Мельниченко у листі розкритикував В. Ющенка і Ю. Тимошенко за пасивність під час касетного скандалу та підігравання Л. Кучми у проведенні референдуму, спрямованого на придушення Верховної Ради України. М. Мельниченко рекомендував В. Ющенку виступити щодо факту замаху на життя О. Сляшківця та закликати депутатів не голосувати за закон про гарантії недоторканості Л. Кучми.

Початок жовтня 2004 р. Народний депутат України Григорій Омельченко звернувся до Генерального прокурора України з депутатським запитом у якому вимагав порушити кримінальну справу проти прем'єр-міністра, кандидата на пост президента України Віктора Януковича за ознаками злочинів, передбачених статтями 351 та 354 Кримінального кодексу України (зловживання владою, службовим становищем в особистих інтересах). Г. Омельченко зазначав, що В. Янукович не відреагував на більше, ніж півдесятка запитів Г. Омельченка про колишні судимості В. Януковича. За інформацією Г. Омельченка В. Янукович вперше був засуджений за грабїж, вдруге за нанесення середньої тяжкості тілесних ушкоджень. Після відбуття покарання В. Янукович знову скоїв тяжкий злочин — із групою осіб жорстоко побив та звалтував жінку, але відкупився від потерпілої і кримінальна справа була закрита. Пізніше, працюючи директором автопідприємства, В. Янукович притягувався за розкрадання державного майна в особливо великих розмірах, але від покарання його ніби то врятував депутат Верховної Ради СРСР льотчик-космонавт Г. Береговий.

Початок жовтня 2004 р. Український спортсмен Василь Вірастюк став переможцем турніру найсильніших атлетів світу «World Strongest Man», що закінчився

на Багамських островах. В. Вірастюк переміг Зідрунаса Савіцкаса. У 2003 р. В. Вірастюк став чемпіоном світу з богатирського багатоборства.

10 жовтня 2004 р. Об 11.00 четверо невідомих вчинили напад у м. Києві на президента Міжрегіональної академії управління персоналом Георгія Васильовича Щокіна. Нападники були озброєні бейсбольними металевими битами. Президенту МАУП та двом його охоронцям було завдано тяжких тілесних ушкоджень. Г. Щокіна та охоронців було доставлено до лікарні. Президент МАУП вважав, що побиття є постою за його книгу «За кого ж голосувати?», яка опублікована незадовго до нападу.

Жовтень 2004 р. Апеляційний суд Черкаської області засудив до довічного ув'язнення 43-річного жителя Черкас Андрія Яценка (який до цього вже мав 5 судимостей) за вбивство 6 травня 2004 р. 81-річного художника-іконописця Івана Гайдуга.

15 жовтня 2004 р. В Авіаційному науково-технічному комплексі ім. О. К. Антонова відбулася урочиста церемонія викочування літака АН-148 із заводських цехів на наземні випробування. У церемонії взяли участь прем'єр-міністр України Віктор Федорович Янукович та посол Росії в Україні В. С. Чорномірдин.

23 жовтня 2004 р. Відкрита перша 235-кілометрова черга першої в Україні швидкісної автомагістралі Київ-Одеса. Роботи зі спорудження автомагістралі розпочалися у червні 2003 р. На ділянці було споруджено 11 мостів, побудовано 29 транспортних розв'язок. Повне завершення робіт на трасі Київ-Одеса мало відбутися 2005 року.

23 жовтня 2004 р. У Києві відбувся передвиборний мітинг блоку Віктора Ющенка «Наша Україна». У ньому взяли участь народні депутати України В. Філенко, В. Бондаренко, А. Шкіль, Є. Червоненко, П. Порошенко, Б. Безпалій, І. Юхновський, М. Косів, І. Гринів, Я. Кензер, Е. Гурвіц, В. Пинзеник, А. Григорович, Д. Жванія, Б. Тарасюк, Ю. Оробець, Ю. Карамзін, Р. Зварич, І. Драч, Ю. Ключковський, О. Чорноволенко.

Власті стверджували, що у мітингу взяли участь 13 тис. чоловік. За підрахунками опозиції на площі розміром 4 гектари було 200 тис. чоловік.

23 жовтня 2004 р. У Києві біля приміщення Центральної виборчої комісії на пл. Лесі Українки та у приміщенні ЦВК мали місце безпорядки. Розпочалося з того, що Міністерство закордонних справ України пропонувало створити 420 додаткових дільниць за кордоном поза дипломатичними закладами України. Опозиції це не подобалося. Рішення про створення нових закордонних дільниць ЦВК мала ухвалити до 24.00 23 жовтня 2004 р.

Після мітингу виборчого блоку «Наша Україна», який закінчився близько 16.00 неподалік приміщення ЦВК, зростала напруженість. У будинку, де знаходилось ЦВК, було побито 14 вікон. Шість нападників були затримані учасниками мітингу і передані міліції. Близько 23.00 на прихильників «Нашої України» напала група молодих людей чисельністю близько 100 чоловік. Конфлікт тривав менше, ніж одну хвилину. На проханні голови ЦВК С. Ківалова до приміщення ЦВК оперативно прибув підрозділ «Беркуту» на чолі з його командиром — полковником міліції Д. Сіялковим.

У подальшому між опозиційними та проурядовими депутатами, а також між опозиційними депутатами і правоохоронцями сталися сутички. Згодом за цими фактами було порушено чотири кримінальні справи.

ЦВК до 24.00 23 жовтня 2004 р. ухвалила рішення про утворення на території Росії 41 додаткової виборчої дільниці, а в утворенні 379 дільниць, було відмовлено. Всього було створено 164 зарубіжні виборчі дільниці, у тому числі 45-у Росії.

Кінець жовтня 2004 р. Президент Російської Федерації Володимир Путін закликає українських громадян прийти на вибори і проголосувати за того, кому вони довіряють. Про це він заявив у прямому ефірі трьох українських телеканалів —

«УТ-1», «1+1» та «Інтер», відповідаючи на запитання українських громадян та журналістів.

28 жовтня 2004 р. У Києві відбувся парад з нагоди 60-річчя визволення України від німецько-фашистських військ. З Москви до Києва було привезено Прапор Перемоги, — той прапор, який було встановлено на Рейхстазі о 21.50 30 квітня 1945 року. Встановили його тоді бійці Першого стрілецького батальйону 756-го полку сержанти Єгоров і Кантарія та лейтенант Олексій Берест (з України). У київському параді участь взяла техніка воєнних часів, — танк «Т-34», «полупторки».

31 жовтня 2004 р. Відбувся перший тур президентських виборів.

Початок листопада 2004 р. Верховний представник Європейського Союзу з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр Солана заявив, що перший тур президентських виборів в Україні не відповідав стандартам демократії.

2 листопада 2004 р. П'ять тисяч студентів провели мітинг на Конtrakтовій площі в Києві. Потім пройшли вулицями Сагайдачного і Грушевського до будинку Верховної Ради України. Проходячи повз будинки Соціал-демократичної партії України (об'єднаної) та Кабінету Міністрів України студенти скандували «Ганьба!». Несли гасла: «Свободу не спинити!», «Ні — фальсифікації!», «Час змін настав». На мітингу вимагали притягнення до відповідальності осіб винних у фальсифікації першого туру президентських виборів, звільнення з посад міністра внутрішніх справ Миколи Білокона і міністра освіти та науки Василя Кременя та ректорів вузів, які тиснули на студентів, що займалися політичною діяльністю.

Початок листопада 2004 р. Голова Центральної виборчої комісії С. Ківалов повідомив, що 31 жовтня суди України прийняли 42,5 тис. рішень щодо уточнення списків виборців.

Міністр Кабінету Міністрів України Анатолій Толстоухов зазначив, що прем'єр-міністр України Віктор Янукович доручив Міністерству внутрішніх справ, державній податковій інспекції, Міністерству юстиції та обласним державним адміністраціям навести порядок у списках виборців.

Комітет виборців України закликав виборців у вихідні 13—14 листопада декілька годин присвятити перевірці та уточненню списків виборців. Комітет також закликав виборців, які не мали реєстрації за місцем проживання, терміново зареєструватися або довести місце постійного проживання у судовому порядку.

Відкриваючи засідання Кабінету Міністрів України, прем'єр-міністр України, кандидат на пост Президента України В. Янукович закликав представників виконавчої влади не займатися політикою і не порушувати виборче законодавство.

Початок листопада 2004 р. Дані офіційного сайту Центральної виборчої комісії свідчили про те, що в деяких регіонах України на президентських виборах 31 жовтня 2004 р. проголосувало більше людей, ніж було видано бюлетенів на момент закриття дільниць.

ПРО ЦЕ СВДЧИЛИ ТАКІ ДАНІ

Регіон	Отримано бюлетнів	Підраховано голосів	Різниця
Автономна республіка Крим	1 009 089	1 027 293	18 204
Дніпропетровська область	1 958 823	1 965 096	6273
Донецька область	2 850 654	2 878 203	27 549
Одеська область	1 134 272	1 177 561	43 289
Рівненська область	692 283	700 389	8106
Чернігівська область	750 097	751 028	931
Черкаська область	797 511	822 755	25 244
Разом	9 192 729	9 322 325	129 596

Заступник голови Центральної виборчої комісії Ярослав Давидович заявив, що невідповідність кількості бюлетнів і кількості виборців є прикрою випадковістю.

6 листопада 2004 р. За півгодини до початку 200-тисячного передвиборного мітингу на Майдані Незалежності, який проводила опозиція, відбулося підписання угоди між «Силою народу» (В. Ющенко, Ю. Тимошенко) і Соціалістичною партією (О. Мороз).

8 листопада 2004 р. Підписано угоду між В. А. Ющенком (який вийшов на другий тур президентських виборів) і одним з кандидатів в Президенти України на першому турі виборів — колишнім прем'єр-міністром Анатолієм Кінахом.

10 листопада 2004 р. Центральна виборча комісія оголосила офіційні результати першого туру виборів Президента України. На першому місці В. Ющенко — 11 125 395 голосів (39,87 %), на другому — В. Янукович — 10 969 579 (39,32 %). Третій результат у О. Мороза — 1 621 154 (5,81 %), четвертий — П. Симоненка — 1 388 045 (4,97 %), п'ятий — Н. Вітренко — 426 897 (1,5 %). Інші претенденти набрали менше одного відсотка голосів виборців, які взяли участь 31 жовтня 2004 р. у голосуванні.

В. А. Ющенко переміг в 16 областях і Києві.

11 листопада 2004 р. Піший перехід «Шегіні» на українсько-польському кордоні перейшов на цілодобове функціонування. Його проектна пропускна спроможність складала 600—800 чоловік впродовж 12 годин. Кількість бажаючих сходити за кордон з комерційною метою становила щоденно до двох тисяч осіб. Основними товарами човникового бізнесу були тютюново-алкогольні вироби та бензин. Наші човники несли до Польщі також цукор (3 злотих/кг), рис (4 злотих/кг), борошно (3 злотих/кг), олію (5,5 злотих/1 літр), карамель (15—25 злотих/кг), халву (17—20 злотих/кг), печиво (8—15 злотих/кг), рибні консерви (3—4 злотих/баночка). Обмінний курс: 1,5 гривні за 1 злотий. Ціни на зазначені товари у Польщі були значно вищими, ніж в Україні.

13 листопада 2004 р. Підприємства південних і східних областей України о 13.00 дали гудок на знак солідарності з політикою кандидата на пост президента Віктора Януковича. На прес-конференції директорів найбільших промислових підприємств України оголошено створення промислової ліги «Південний Схід». Своєю метою Ліга проголосила мобілізацію населення економічно розвинених областей, перш за все Півдня і Сходу, для підтримки В. Януковича, його соціально-економічного курсу та протидії політиці дестабілізації, яку проводить опозиція.

16 листопада 2004 р. О 19.50 на телеканалі УТ-1 розпочалися так звані теледебати між кандидатами в президенти В. Ющенком і В. Януковичем. Дебатів як таких на цих «теледебатах» не було. Мав місце казус, — В. Янукович заявив, що за його президентства населення житиме «в небезпеці». Ведучий підправив, що треба було сказати «в безпеці», з чим претендент негайно погодився. На закінчення теледебатів В. Ющенко розповів анекдот.

Друга декада листопада 2004 р. На вузлових станціях Придніпровської залізниці у Дніпропетровській, Запорізькій областях та в Автономній Республіці Крим пройшли мітинги на підтримку кандидата на пост президента В. Януковича. У мітингах взяли участь 7 тисяч працівників.

Друга декада листопада 2004 р. У Комісії з журналістської етики презентовано книгу-хроніку матеріалів та інформаційних повідомлень вбивства Георгія Гонгадзе «Жертвна кров. Хроніка наперед відомого злочину». Автор книги — відомий одеський журналіст Леонід Капелюшний.

Листопад 2004 р. На рахунку літака Ан-225 «Мрія» — 240 авіаційних рекордів. Зокрема, він піднімався у повітря з максимальною злітною вагою 640 860 кг. «Мрію» внесено до Книги рекордів Гінесса.

21 листопада 2004 р. Виповнилося 40 днів зі дня смерті Ясіра Арафата. У Міжрегіональній академії управління персоналом (м. Київ) відбувся вечір вшанування пам'яті Ясіра Арафата. У ньому взяли участь послы багатьох країн, акредитовані в Києві, українські політики і відомі науковці.

21 листопада 2004 р. У с. Молодецькому Маньківського р-ну Кіровоградської області в ніч проти другого туру президентських виборів загинув, захищаючи виборчу документацію, капітан міліції Петро Потехін.

21 листопада 2004 р. Відбувся другий тур виборів Президента України.

22 листопада 2004 р. Вранці на столичному Майдані Незалежності розпочалася безстрокова акція протесту на захист народного волевиявлення під час другого туру президентських виборів. Виступили лідери опозиції — Віктор Ющенко, Юлія Тимошенко, Олександр Мороз, Анатолій Кінах.

Понеділок, 22 листопада, закінчився трьохсоттисячною протестною акцією на київському Майдані Незалежності.

23 листопада 2004 р. Вночі на аеродромі «Гостомель» неподалік Ірпіня приземлились воєнно-транспортні літаки Ан-26 та Іл-76. Ними прибули з Росії бійці загонів спеціального призначення «Витязь». Їх розмістили в Ірпіні на базі відпочинку загону «Барс» МВС України, переодягли в українську форму і близько 22.00 повезли автобусами на Київ.

23 листопада 2004 р. Протести проти фальсифікації виборів відбувалися на майданах і вулицях Києва, Сум, Дніпропетровська, Харкова, Запоріжжя, Львова, Чернігова, Тернополя, Рівного, Херсона, Одеси, Житомира, Ужгорода, Хмельницького, Полтави. Обласні і місцеві ради масово приймали рішення про визнання легітимним президентом Віктора Ющенка. Люди вирушали до столиці на Народне Віче. Першими на бік прихильників В. Ющенка стали міські ради Києва та Львова.

Дещо пізніше аналогічні акції, але в менших масштабах, стали відбуватися переважно у південно-східних регіонах на підтримку В. Януковича.

На ранок 23 листопада на Майдані Незалежності у Києві прийшли щонайменше п'ятсот тисяч людей. До вечора, коли розпочалося надзвичайне засідання Верховної Ради України, у Києві на вулицях вже перебував понад мільйон. Симпатії Майдану Незалежності були на боці В. Ющенка.

23 листопада 2004 р. На закінченні засідання Верховної Ради України за ініціативою старійшини Верховної Ради І. Юхновського Віктор Ющенко з парламентської трибуни, тримаючи руку (чомуś ліву) на Острозькій Біблії, зачитав присягу Президента України. Почувши про намір привести до присяги В. Ющенка, Голова Верховної Ради України В. Литвин закрити засідання. В. Ющенко присягав без мікрофона і трансляція засідання Верховної Ради України не велася. У президії був лише заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко, а у сесійній залі — депутати від «Нашої України», «Блоку Юлії Тимошенко», Соціалістичної партії України, а також частина фракції «Народно-демократичної партії — Партії промисловців і підприємців України».

В. Ющенко заявив, що коаліція «Сила народу» не визнає результати голосування в Одесі, Луганській, Харківській, Миколаївській, Сумській, Донецькій областях і оскаржить результати голосування по цих дільницях у Верховному Суді України.

Додаткове засідання Верховної Ради України проводилося за вимогою 156 народних депутатів України. На ньому розглядалося питання про ситуацію в Україні у зв'язку з виборами президента України 21 листопада 2004 р. У засіданні брали участь 132 народних депутата. На сесії виступили Голова Верховної Ради України В. Литвин та ряд депутатів.

В. Ющенко, Ю. Тимошенко, О. Мороз, А. Кінах звернулися до парламентів і народів світу із закликом підтримати волю українського народу.

Вечері 23 листопада 2004 р. приміщення Адміністрації Президента України оточили демонстранти, які прийшли туди з двох боків — з вулиці Інститутської та вул. Лютеранської. За інформацією, яку Ю. Тимошенко одержала від української міліції, у приміщенні Адміністрації знаходилися бійці російських загонів спеціального призначення. Вони нібито були переодягнені в українську уніформу.

23 листопада 2004 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин не виключив, що у разі виходу ситуації з-під контролю в Україні може бути оголошений надзвичайний стан. Відповідаючи на запитання, чи піде він сьогодні на Майдан, В. Литвин відповів, що сьогодні майдан — у парламенті.

Протест проти фальсифікації результатів президентських виборів в Україні висловили радники Посольства України в США О. Щерба, О. Потехін, В. Чумак, другий секретар Посольства України в США Ю. Пархоменко.

З телеканалів «1+1» та «Інтер» звільнився ряд тележурналістів на знак протесту проти цензури та «темників», закликавши всіх своїх колег робити чесні новини або мовчати. Цими журналістами були: Кирило Якубовський, Євген Глибоцький, Віктор Заблоцький, Юлія Бориско.

Світовий Конгрес Українців та його складові організації у 30 країнах світу констатували, що на президентських виборах переміг, незважаючи на порушення, Віктор Ющенко. В Україні працювало 250 міжнародних спостерігачів від СКУ.

Третя декада листопада 2004 р. Партія зелених виступила з ініціативою провести міський референдум про недовіру Київській і Київському міському голові О. Омельченку за розбазарювання земель у Пущі-Водиці. 18 листопада 2004 р. Київська влада надала земельні ділянки своїм 88 депутатам. Було передано під забудову 378 га землі у Пущі-Водиці.

4 листопада 2004 р. Партія зелених України почала компанію проти передачі земель в Пущі-Водиці.

У вересні 2004 р. Київська влада ухвалила рішення про передачу понад 200 га на будівництво дач та будинків. Земельні наділи, зокрема, отримали:

1. Степан Гавриш — представник прем'єр-міністра В. Януковича у Центральній виборчій комісії — 6,22 га;

2. Олександр Задорожний — представник Президента України Л. Кучми у Верховній Раді України — 5,9 га;

3. Володимир Сацюк — перший заступник Голова Служби безпеки України — 5,14 га;

4. Георгій Кірпа — міністр транспорту і зв'язку — 5,52 га;

5. Нестор Шуфрич — один з лідерів СДПУ (о) — 3,22 га;

6. Микола Білоконь — міністр внутрішніх справ — 0,85 га;

7. Вадим Льошенко — голова Черкаської обласної адміністрації — 1,11 га;

8. Анатолій Кукоба — міський голова Полтави — 1,17 га.

За підрахунками Партії зелених, у Пущі-Водиці загалом відчужено 630 гектарів земель, що поставило крапку в історії цього славетного кліматичного курорту.

24 листопада 2004 р. Літаки з російськими військовими приземлялися в аеропорту Бориспіль і на аеродромі Васильківка.

24 листопада 2004 р. Папа римський влаштував аудієнцію для відвідувачів з України і заявив, що розпочав молебень за Україну. Папа мав нездоровий вигляд.

24 листопада 2004 р. Член ЦВК Олександр Чупахін запропонував розглянути скарги сторін Віктора Ющенка та Віктора Януковича про факти порушень під час виборів, а вже потім оголошувати результати виборів. За дану пропозицію проголо-

сували лише 2 члени ЦВК — Андрій Магера та Олександр Чупахін. Член ЦВК Руслан Князевич був відсутнім на засіданні ЦВК.

24 листопада 2004 р. Центральна виборча комісія оприлюднила сфальсифіковані результати другого туру президентських виборів в Україні. За В. Януковича проголосували 15 093 691 виборців, тобто 49,46 % їх загальної кількості. За В. Ющенко проголосувало 14 222 289 виборців, тобто 46,41 %. Жодного кандидата не підтримало 707 284 виборців, тобто 3,31 %. Протокол ЦВК про результати виборів не підписали: заступник голови ЦВК Ярослав Давидович, члени — Андрій Магера і Руслан Князевич. Член ЦВК Олександр Чупахін підписав протокол з поміткою, що він не відповідає волевиявленню українського народу.

А. Магера зазначив, що оголошуючи результати виборів ЦВК порушила понад 10 статей законів України.

25 листопада 2004 р. Протестуючі проти фальсифікації результатів президентських виборів, подав у відставку заступник міністра економіки та з питань європейської інтеграції Олег Гайдук.

Голова Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури України Сергій Сафулько заявив, що Комісія не визнає Віктора Януковича законно вибраним президентом України.

25 листопада 2004 р. Персонал аеродрому «Васильків» відмовився забезпечити виліт кількох воєнно-транспортних літаків, на яких мали повернутися до Росії 800 спецназівців. Бійці були у російській формі і чекали на виліт у казармах Васильківського авіаційного коледжу.

25 листопада 2004 р. В Києві у приміщенні Київського національного університету «Київський політехнічний університет» відбувся 3'їзд представників рад України. Брала участь переважно представники проющенко́вськи налаштованих регіонів.

25 листопада 2004 р. Три потяги і близько півсотні автобусів з людьми виїхали до Києва з Харкова щоб підтримати В. Януковича. Під стінами парламенту 25 листопада відбувся мітинг прихильників В. Януковича. Було близько тисячі учасників. Майоріли прапори СДПУ(о), Партії регіонів України, Народно-демократичної партії. Поряд була сотня прихильників В. Ющенко. Під стінами Будинку уряду зібралася дві-три сотні прихильників В. Ющенко. 25 листопада у Севастополі відбувся мітинг на підтримку В. Ющенко. Кількість учасників близько 4,5 тисяч.

25 листопада 2004 р. На мітингу у Києві на Майдані Незалежності виступив колишній президент Польщі Лех Валенса.

Про невизнання результатів виборів заявили: держдепартамент США, прем'єр-міністр Великобританії Тоні Блер, Євросоюз, парламент Канади, канцлер ФРН Герхард Шредер, Генеральний секретар ООН Кофі Аннан.

25 листопада 2004 р. На мітингу на Майдані Незалежності народний депутат України Микола Томенко повідомив, що на рахунок фірми доньки голови Центральної виборчої комісії Сергія Ківалова — «Самара і кактус» надійшло 21 600 000 доларів. Зазначалося, що це хабар за оголошення Віктора Януковича президентом України.

25 листопада 2004 р. Верховний Суд України прийняв до провадження скаргу довіреної особи Віктора Ющенко в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі Миколи Катеринчука на постанову Центральної виборчої комісії від 24 листопада про оголошення обраним президентом України Віктора Януковича. Початок розгляду справи було призначено на 11.00 29 листопада. Ухвалою Верховного Суду України Центровборчому було заборонено офіційно оприлюднювати результати виборів та вживати будь-які дії, пов'язані з виконанням цієї постанови.

Депутати від опозиції Роман Зварич, Петро Порошенко та Юрій Павленко у видавництві «Преса України» вилучили номер газети «Урядовий кур'єр» з фальсифікованими результатами виборів, які оголосила ЦВК 24 листопада.

26 листопада 2004 р. Видано перші декрети Комітету Національного порятунку. Декретам № 1 поновлено в Україні народовладдя. Відповідно до другого декрету створено Народну самооборону, яку очолив особисто В. Ющенко. Третій декрет стосувався першочергових заходів щодо свободи й поширення інформації.

Відповідно до декрету В. Ющенка розпочалася практична робота над створенням Української гвардії та Сил самооборони. Реєстрація офіцерів відбувалася у Будинку профспілок у Києві на Майдані Незалежності. Проводився запис усіх бажаних офіцерів, які мали відношення до всіх силових структур.

26 листопада 2004 р. У Пущі-Водиці (під Києвом) за участю Президента України Л. Кучми та прем'єр-міністра В. Януковича відбулося засідання Ради регіонів. На думку спікера парламенту В. Литвина, який брав участь у засіданні, виступи керівників регіонів іноді свідчили, що вони відстали від процесів в Україні років на 10.

В. Януковича привітали у зв'язку з оголошенням його Центральною виборчою комісією президентом України: президент Російської Федерації Володимир Путін; президент Білорусі Олександр Лукашенко; президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв; президент Вірменії Роберт Кочарян; президент Киргизької Республіки Аскар Акаєв, президент Узбекистану Іслам Карімов. В. Януковича, як Президента України, визнав Китай.

26 листопада 2004 р. Правління Асоціації народних депутатів України, — організації, що об'єднує народних депутатів України різних скликань, — опублікувало Заяву, у якій не визнало рішення ЦВК від 24 листопада 2004 р. і вимагало відставки її членів.

26 листопада 2004 р. Банда, що нараховувала понад 300 чол., готувала провокацію в Ужгороді. Вона збиралася захопити одну з шкіл, взяти заручників і вимагати визнати В. Ющенка президентом України, погрожуючи вбивством учнів і вчителів. Міліція зірвала ці плани. Наступного ранку затриманих терористів за наказом обласного міліцейського керівництва було випущено на волю.

26 листопада 2004 р. На підтримку В. Януковича влада привезла поїздами з Донбасу кілька тисяч людей, Штабом було обрано центральний залізничний вокзал столиці. Там був мітинг. Звідти демонстранти пішли гуртом до Софійської площі.

В ніч на 27 листопада їх повезли на Донбас. Ющенківці такий швидкий від'їзд пояснювали побоюванням влади про можливість приєднання донбасівців до прихильників «Нашої України». Мали місце випадки брання донбасівців з помаранчевими.

26 листопада 2004 р. До України прибули президент Польщі Олександр Квасьневський, президент Литви Валдас Адамкус, Хав'єр Солана, Ян Кубіш, спікер Державної Думи Росії Борис Гризлов.

Протягом кількох годин зарубіжним посередникам не вдавалося законтрактувати з прем'єр-міністром В. Януковичем. Врешті-решт він прибув на круглий стіл до Маріїнського палацу, де окрім зарубіжних посадовців, були Л. Кучма, В. Ющенко, В. Литвин.

Засідання круглого столу було недовгим. Л. Кучма зачитав ухвалені домовленості. Найголовніші з наших — претенденти утворювали команди для переговорів (їх очолювали: від В. Ющенка — колишній спікер І. С. Плющ, від В. Януковича — колишній президент України Л. М. Кравчук) і криза мала ров'язуватися без застосування сили.

27 листопада 2004 р. Відбулася позачергова сесія Верховної Ради України. У своєму виступі Голова Верховної Ради України В. Литвин запропонував кілька варіантів виходу з кризи.

Постанова Верховної Ради від 27 листопада 2004 року передбачала:

1. Результати голосування 21 листопада у другому турі виборів визнавалися недійсними.

2. Центральній виборчій комісії висловлювалася недовіра.

3. Внесення президентом Л. Кучмою до 1 грудня 2004 р. на розгляд Верховної Ради України подання про дострокове припинення повноважень ЦВК, а також щодо кандидатур нових членів ЦВК.

4. Розгляд 30 листопада 2004 р. на засіданні Верховної Ради питань про:

— утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради про розслідування порушень виборчого законодавства на президентських виборах 2004 р.;

— урочисте засідання Верховної Ради України для складання присяги новообраним Президентом України.

5. Внесення на розгляд Верховної Ради України:

— законопроекту про внесення змін до Закону України «Про вибори Президента України» або окремого відповідного проекту закону;

— проекту Постанови Верховної Ради про урочисте її засідання у зв'язку з присягою Президента України.

6. Внесення на розгляд Верховної Ради України протягом 1—3 грудня 2004 р. законопроекту про внесення змін до Конституції України (№ 4180).

7. Переговори В. Ющенка і В. Ю. Януковича для подолання кризи.

8. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування:

— приводять відповідно до Конституції України рішення, прийняті після 21 листопада

— дотримуються законодавства України та забезпечують нормальну роботу лікарень, навчальних закладів, комунальних служб, підприємств зв'язку тощо.

9. Незастосування сили проти всіх учасників політичних акцій (якщо учасники не порушують законів).

10. Виважене ставлення представників світової спільноти до ситуації в Україні.

28 листопада 2004 р. О 22.25 командувач внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України генерал-лейтенант внутрішньої служби С. Попков дав в усній формі наказ про приведення внутрішніх військ Київського гарнізону та тимчасово прикомандированих частин у повну бойову готовність.

Команда на вихід з пунктів постійної дислокації не надавалася. Стрілецьку зброю та набій до неї отримали лише частини Київського гарнізону.

Дислоковані у м. Василькові внутрішні війська з Криму після приведення у бойову готовність були завантажені в автотранспорт. Колона вирушила до контрольно-пропускного пункту № 2. Команда «відбій» надійшла о 23.55 і особовий склад повернувся до казарм.

28 листопада 2004 р. Під Києвом у напівпідпільних умовах під керівництвом Л. Кучми засідала Рада національної безпеки і оборони. Обговорювала ситуацію в країні та шляхи подолання кризи. Участі у засіданні не брав прем'єр-міністр Віктор Янукович. Він знаходився у Северодонецьку на Луганщині, де відбувся з'їзд представників рад усіх рівнів східного та південного регіонів.

28 листопада 2004 р. У м. Северодонецьку Луганської області відбувся з'їзд органів місцевого самоврядування та виконавчої влади південно-східних регіонів України. Головними учасниками були: губернатор Одеської області Сергій Гринь-

веський, голова Донецької облради Борис Колесников, губернатор Донецької області Анатолій Близнюк, губернатор Харківської області Євген Кушнарьов. Не були на з'їзді голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим Борис Дейч та голова кримського уряду Сергій Куніцин.

29 листопада 2004 р. Народний депутат України Юлія Тимошенко на Майдані незалежності зачитала ультиматум Комітета Національного порятунку президенту Л. Кучмі. Вимагалось протягом 24 годин виконати 4 умови:

1. Звільнити В. Януковича з посади прем'єр-міністра за сприяння фальсифікації виборів, участі у сепаратистських акціях.

2. На виконання Постанови Верховної Ради України від 27 листопада негайно внести на розгляд парламенту кандидатури нового складу ЦВК.

3. Звільнити з посади керівників Донецької, Луганської та Харківської облдержадміністрацій — ініціаторів розколу України.

4. Дати термінове доручення генпрокурору та Службі безпеки України порушити кримінальну справу проти сепаратистів.

У разі невиконання ультиматуму погрозувалося блокувати пересування Л. Кучми територією України.

Демонстранти посилили блокування будинків Кабінету Міністрів України та Адміністрації Президента України.

29 листопада 2004 р. Сергій Тигітко подав у відставку з поста голови Правління Національного банку. Він також подав у відставку з поста керівника виборчого штабу В. Януковича.

Міністра транспорту Георгія Кірпу побив прем'єр-міністр В. Янукович під час зустрічі. Міністр потрапив до лікарні з тяжкими тілесними ушкодженнями.

29 листопада 2004 р. Керівник апарату штабу В. Ющенко народний депутат України Олег Рибачук заявив, що штаб В. Ющенко має докази злочинної змови керівництва штабу В. Януковича, деяких членів ЦВК, керівника ЦВК С. Ківалова, керівника Адміністрації Президента України В. Медведчука щодо фальсифікації результатів виборів.

Аудіозаписи передано в штаб В. Ющенко співробітниками правоохоронних органів. Окрім телефонних розмов, штаб В. Ющенко одержав документальні підтвердження фальсифікації виборів з боку команди В. Януковича.

29 листопада 2004 р. Академіки і члени-кореспонденти Національної академії наук України у своєму зверненні до громадян України визнали переможцем виборів В. Ющенко і підтримали дії Комітету національного порятунку, очолюваного ним. Прізвище президента НАН України Б. Є. Патона було відсутнім під «Зверненням».

29 листопада 2004 р. Верховний Суд України розпочав розгляд скарги довіреної особи кандидата у президенти України Віктора Ющенко — Миколи Катеринчука на незаконні дії Центральної виборчої комісії. Скаргу розглядала Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України у повному складі.

Третя декада листопада 2004 р. Голова Служби безпеки України Ігор Смирно вів переговори з президентом Венесуели Уго Чавесом про механізми інвестування, правовий захист і забезпечення конфіденційності вкладень в економіку Венесуели 1,2 млрд доларів Л. Кучми. Була виконана операція з переказу валютних коштів з рахунків понад 80 іноземних фірм на рахунки компаній-інвесторів Венесуели.

Кінець листопада 2004 р. У Києві на Шовковичній вулиці, де є вихід з території адміністрації Президента України, члени Спілки офіцерів затримали людей із валізами. Валізи були повні грошей. Згодом з'ясувалося, що їх там було 113 млн грн.

На вихідні з будівлі Адміністрації президента України, група учасників акції протесту затримала один з двох автомобілів-сніговозів. Під снігом було виявлено значну кількість документації. Там були списки дільничних та територіальних комісій, розписки про отримання грошей тощо. Частина документації була порізана. Водій утік з місця подій, заявивши, що не хоче нести відповідальності.

30 листопада 2004 р. Національний банк України тимчасово заборонив комерційним банкам дострокову виплату за депозитними договорами, термін виконання зобов'язань за якими ще не наступив. Встановлено обмеження на продаж клієнтам готівкової іноземної валюти на суму 1 тис. доларів або її еквівалента в інших іноземних валютах. Встановлено обмеження на купівлю безготівкової валюти на суму понад 50 тисяч доларів.

30 листопада 2004 р. Пленарне засідання Верховної Ради загострило кризову ситуацію в Україні. Сепаратистські наміри засуджувалися у виступах депутатів практично від усіх фракцій. В. Ющенко, О. Мороз, А. Матвієнко у своїх виступах звинувачували владу за розігрування сепаратистських сценаріїв. Усі опозиційні фракції і групи виступали за відставку уряду В. Януковича. Неприятливий для влади проект постанови набрав 196 голосів. Двісті тридцять двома голосами було підтримано проект постанови, один з пунктів якої скасував постанову Верховної Ради від 27 листопада про фальсифікування результатів виборів. Демонстранти у відповідь на неї пішли о 14.30 на штурм Верховної Ради. Його вдалося мирно приборкати. В. Литвин пообіцяв демонстрантам, що постанова від 27 листопада не буде скасовуватися. Народний депутат Ю. Луценко (Соцпартія) та М. Томенко попросили демонстрантів повернутися на Майдан Незалежності.

1 грудня 2004 р. Верховна Рада України прийняла постанову, у якій засудила антиконституційні дії і сепаратистські прояви, що загрожують суверенітету і територіальній цілісності України. Пункт сьомий Постанови висловив недовіру Кабінету Міністрів України результатом чого мала бути відставка суду.

Кіровоградський апеляційний суд відмінив протокол територіальної виборчої комісії по округу № 100 згідно з яким Віктор Янукович здобув перемогу з перевагою в 50 тисяч голосів. Встановлено, що оригінали протоколів виборчих дільничних комісій не співпадають з даними територіальної виборчої комісії, згідно з якими було складено підсумковий протокол по округу № 100. Апеляційний суд зобов'язав ТВК № 100 виконати перерахунок голосів.

2 грудня 2004 р. До України вдруге прибули Олександр Квасьневський, Валдас Адамкус, Хав'єр Солана, Ян Кубіш та Борис Гризлов. До них приєдналися українські учасники «круглого столу» — В. Ющенко, В. Янукович, Л. Кучма, В. Литвин.

Учасники «круглого столу» дійшли згоди про наступне:

1. Сторони підтвердили свою рішучість виключити можливість застосування сили для вирішення проблем, що виникли після другого туру виборів Президента України.

2. Сторони дійшли згоди щодо негайного розблокування роботи органів державної влади і створення умов для виконання ними своїх функцій.

3. Сторони дійшли згоди щодо створення експертної групи для проведення термінового юридичного аналізу та внесення відповідних пропозицій про завершення виборів Президента України на підставі відповідного рішення Верховного суду.

4. Сторони дійшли згоди щодо прийняття в пакеті з внесенням змін до Закону «Про вибори Президента України» політичної реформи і внесення змін до Конституції України відповідно до Закону 4180 та формування на цих засадах Уряду України.

5. Сторони закликали усі політичні сили в Україні при прийнятті рішень виходити з необхідності збереження територіальної цілісності України.

6. Сторони закликали усі політичні сили, фракції та депутатські групи у Верховній Раді України, інші органи державної влади та місцевого самоврядування зосередити свої зусилля на врегулюванні соціально-економічної ситуації в Україні та зупиненні кризових явищ в економіці.

7. Сторони дійшли згоди щодо проведення наступного засідання круглого столу після прийняття відповідного рішення Верховним Судом України.

Подійкували, що вперше В. Янукович і В. Ющенко потиснули один одному руки після круглого столу.

2 грудня 2004 р. Представники В. Ющенка надали Верховному Суду України заяву керівника фірми «Прокон». — розробника інформаційної системи Контрольної виборчої системи «Вибори», — Галини Мандросової про те, що під час підбиття підсумків голосування в першому і другому турах виборів дані, що надходили в систему, контролювалися ззовні.

3 грудня 2004 р. З фракції «Трудової України» вийшов десяток депутатів на чолі з І. Шаровим. Від ядра більшості відколотися депутати А. Клименко, О. Буряк, С. Буряк, Л. Сергієнко, О. Кузьмук, Д. Рудковський, О. Єдін, Ф. Шпиг, Т. Володзє. З групи «Союз» вийшов депутат В. Кирилов.

Депутат — комуніст В. Лешенко звинуватив фракцію Соцпартії у зрадництві. Запропонував В. Януковичу і В. Ющенку відмовитися від подальшої боротьби за президентський пост. Депутат О. Турчинов з фракції Ю. Тимошенко запропонував покласти повноваження президента України на спікера В. Литвина і сформувати новий склад уряду та ЦВК. Лідер комуністів П. Симоненко несподівано запропонував відкликати з Іраку український миротворчий контингент. Пропозиція зібрала 257 голосів «за». За неї голосували майже повним складом фракції «Трудової України», Народної аграрної партії, Народно-демократичної партії, Партії промисловців і підприємств, «Єдиної України», «Центр» і «Союз». За постанову проголосували і 24 депутати від «Нашої України».

Пропозиція депутата В. Бойка («Регіони України») про запобігання розвалу економіки здобула 386 голосів «за».

О 15. 00 розпочалася зустріч Л. Кучми з представниками всіх фракцій та економічним блоком уряду.

3 грудня 2004 р. Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України ухвалила постанову, якою:

— дії ЦВК по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України та складанню протоколу про результати повторного голосування з виборів Президента України від 24 листопада 2004 року визнано неправомірними;

— постанову ЦВК за № 1264 від 24 листопада 2004 р. «Про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України» скасовано;

— постанову ЦВК за № 1265 від 24 листопада 2004 р. «Про оприлюднення результатів виборів Президента України» скасовано;

— забов'язано ЦВК призначити повторне голосування по виборах Президента України.

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України надіслала окрему ухвалу Верховній Раді України, Президенту України та генеральному прокурору України для відома і відповідного реагування. В окремій ухвалі йшлося про масові порушення виборчих прав всіх суб'єктів виборчого процесу та правопорушення, вчинені Центральною виборчою комісією.

Склад Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України: Ярема А. Г. (головуючий); судді: Баллок М. І., Барсукова В. М., Гнатенко А. В., Григорьєва Л. І.; Гуменюк В. І.; Дідковський А. О., Домбровський І. П., Кривенко В. В., Ляшенко Н. П., Маринченко В. П., Панталієнко П. В., Патрюк М. В., Потильчак О. І., Прокопчук Ю. В., Пшонка М. П., Самсін І. П., Сенін Ю. Л., Терлецький О. О., Шабунін В. М., секретарі: Прокопенко І. А., Скачко В. В.

3 грудня 2004 р. Близько 9.00 у власному кабінеті в офісі, розташованому на вул. Борщагівській, було знайдено мертвим голову правління «Укркредитбанку» Юрія Ляха. Покійний мав численні колото-різані рани на шиї. За офіційною версією, покійний перерізав собі артерії на шиї канцелярським ножом для паперу. У записці просив вибачення у своїх близьких і пояснював свій вчинок тим, що виникли проблеми. Засоби масової інформації повідомляли, що серед засновників банку були Григорій Суркіс і Віктор Медведчук.

4 грудня 2004 р. З фракції «Трудова Україна» вийшли ще два депутати, — Л. Гадацький та О. Косьяненко. Фракцію СДПУ (о) полишив Б. Андрусюк.

Погоджувальна рада підготувала постанову про голосування у пакеті проектів законів про внесення змін до Конституції України (№ 4180 і № 3207-1) та «Про особливості застосування Закону України «Про вибори президента України у грудні 2004 року». Також проект постанови передбачав, що виборчий документ набирає чинності одночасно з підписанням президентом України Закону «Про внесення змін до Конституції України» та його оприлюдненням.

Після оголошення ввечері 3 грудня Верховним Судом України свого рішення позиції блоків В. Ющенко та Ю. Тимошенко змінилися і вони не підтримали досягнуті домовленості. У результаті за проект цієї постанови проголосувало 4 грудня 249 депутатів (потрібно було 300).

4 грудня 2004 р. Президент Л. Кучма літав до Москви для зустрічі з російським президентом В. Путіним. Вони мали коротку зустріч в аеропорту.

Демонстранти прийшли під стіни Верховної Ради. Сесія за годину після відкриття о 15.00 згорнула свою роботу. Було оголошено, що парламент відновить роботу 14 грудня. В. Литвин заявив, що зранку фракції В. Ющенко і Ю. Тимошенко зламали всі попередні домовленості. О. Мороз і Ю. Тимошенко обмінялися гострими репліками. Згодом депутат-соціаліст Ю. Луценко повідомив демонстрантам, що О. Мороз і В. Ющенко порозумілися. Розпочався збір підписів для поновлення пленарного засідання Верховної Ради. Представник В. Януковича у ЦВК С. Гавриш заявив, що не бачить сенсу для участі В. Януковича у переголосуванні. З'явилися чутки, що суперником В. Ющенку на виборах буде О. Мороз. Згодом ситуація прояснилася. Прес-секретар В. Януковича Ганна Стеців повідомила, що В. Янукович захворів, але налаштований іти на вибори і перемагати. Новий керівник виборчого штабу В. Януковича — Тарас Чорновіл повідомив, що цього разу виборці побачать іншого В. Януковича. Він буде опозиціонером до влади і нинішнього політичного режиму.

У Харкові відбувся з'їзд представників рад всіх рівнів. У ньому брали участь представники південно-східних областей. Були також депутати з Рівненщини.

5 грудня 2004 р. Представники різних релігійних конфесій (окрім Української православної церкви Московського патріархату) провели у Києві на Майдані Незалежності спільний молебень за примирення народу та єдність країни.

Розпочався збір підписів за проведення теледебатів між дружинами кандидатів у президенти.

Комендант наметового табору на Хрещатику в Києві Тарас Логінов заявив, що табір стоятиме рівно стільки часу, скільки потрібно для встановлення демократії в Україні.

Керівник виборчого штабу В. Ющенко Олександр Зінченко заявив, що блокування урядових установ і маніфестація на Майдані Незалежності продовжаться до підписання президентом Л. Кучмою указів про відставку уряду і ЦВК.

Служба безпеки України порушила кримінальну справу за ст. 361 Кримінального кодексу України за незаконне втручання в електронну комп'ютерну мережу Центральної виборчої комісії України.

6 грудня 2004 р. До України втретє приїхали Олександр Квасьневський, Валдас Адамкус, Хав'єр Солана, Ян Кубіш та Борис Гризлов.

7 грудня 2004 р. Ввечері прізвище Юлії Тимошенко вилучили зі списку розшуку Інтерполу. Ця організація розпочала перевірку підстав, на яких Росія оголосила Ю. Тимошенко в міжнародний розшук. Головна військова прокуратура Росії ініціювала розшук через Інтерпол у вересні 2004 р. нібито за дачу хабара офіцерам Міністерства оборони Росії.

8 грудня 2004 р. Верховна Рада України схвалила проект документів, який відкривав дорогу конституційній реформі та прозорішим президентським виборам, — проект законів № 4180 та 3207-1, які вносили зміни до Конституції та Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори президента України» при повторному голосуванні у грудні 2004 року». Результати пакетного голосування: 402 «за» при 21 «проти» (передусім це фракція Юлії Тимошенко). Президент Л. Кучма підписав документи негайно, бо знаходився у залі засідань Верховної Ради України.

8 грудня 2004 р. Верховна Рада України затвердила новий склад Центральної виборчої комісії. За припинення повноважень попереднього складу проголосували 399 народних депутатів. Фракції подали 18 кандидатів, з них 4 були новими. Рейтингове голосування відсіяло зайву трійку. Не були обрані до нового складу ЦВК колишній її голова С. Ківалов, О. Лукаш, В. Бондик. Новими членами ЦВК стали: М. Мельник, А. Писаренко, Ж. Усенко-Чорна, В. Шелудько. Повторно підтверджено повноваження Я. Давидовича, Ю. Донченка, С. Дубовика, В. Завалевської, І. Качура, Р. Князевича, А. Магери, М. Охендовського, Б. Райковського, М. Ставнійчук, О. Чупахіна. Головою ЦВК обрано Я. Давидовича, який у минулому складі ЦВК був заступником голови ЦВК. За новий склад ЦВК проголосували 410 з 445 народних депутатів, зареєстрованих у залі. 13 з 15 членів ЦВК — юристи за освітою

8 грудня 2004 р. Великим святковим феєрверком над вечірнім Майданом Незалежності закінчилася 17-денна «помаранчева революція». На трибуні були В. Ющенко, О. Мороз, Ю. Тимошенко, А. Кінах.

Намети на Хрещатику вирішено було залишити до 26 грудня 2004 р., для здійснення «профілактичного» тиску на владу. Приміщення Адміністрації президента України залишалося в облозі. Блокада урядових будинків була знята.

8 грудня 2004 р. Кандидат у президенти В. Янукович перебував у виборчій поїзді у Донбасі. Продовжував наполягати на тому, що 21 листопада за нього проголосували 15 млн виборців. Події в Києві та Західній Україні називав «беспределом». В. Янукович виставляв себе як кандидат опозиційний до влади.

12 грудня 2004 р. Печерський місцевий суд м. Києва ухвалив рішення про поновлення на посаді Генерального прокурора України Святослава Піскуна. Звільнено його з посади було у жовтні 2003 р.

Кінець першої декади грудня 2004 р. Російський корабль «Ейськ» був двоохсотим кораблем, що скористався українським каналом Дунай-Чорне море. За три з половиною місяці роботи каналу ним пройшли 85 українських суден та 115 кораблів з 17 країн світу. До бюджету України надійшло 1,3 млн гривень. Український канал забезпечував 55 % суднопроводів чеорез гирло Дунаю. Канал був здатним

пропускати судна із зануренням кіля до 5,85 м. Після модернізації, що мала закінчитися до грудня 2005 року, відповідний показник збільшувався до 7,2 м. Комерційна привабливість каналу зростала.

11 грудня 2004 р. Відбувся боксерський бій між Віталієм Кличком і великобританцем Дені Вільямсом у Лас-Вегасі (США). Віталій Кличко зберіг за собою звання чемпіона світу у суперважкій вазі за версією Всесвітньої боксерської ради. 33-річний український боксер у восьмому раунді бою, що відбувався у розважальному комплексі «Мандалай Бей», нокаутував свого супротивника. Цей бій був першим захистом старшим Кличком свого чемпіонського поясу, якого він завоював у квітні 2004 року у поєдинку з Коррі Сандерсом. Віталій Кличко вперше бився у столиці американського боксу — Лас-Вегасі.

В. Кличко вийшов на ринг з помаранчевою стрічкою. Після бою сфотографувався на фоні виборчого блоку В. Ющенко. Сказав, що свою перемогу присвячує народу України, який бореться за демократію.

В. Кличко завдав протягом бою 519 ударів, з них точних — 296. Свого суперника український боксер чотири рази відправляв у нокаун. Четвертий нокаун виявився останнім, — суддя припинив бій і зарахував Д. Вільямсу технічний нокаут. Це була тридцять четверта перемога Віталія Кличка.

13 грудня 2004 р. Виповнилося 150 років із дня введення в експлуатацію першої телеграфної лінії Київ-Москва. Телеграф з'явився під час російсько-турецької війни, коли виникла гостра потреба в оперативному зв'язку між театром військових дій і столицею Російської імперії — Санкт-Петербургом.

Початок другої декади грудня 2004 р. У селі Кияшки Кременчуцького району Полтавської області захворіли на сказ дві корови у приватному господарстві. Їх було забито і спалено. 15 осіб, які перебували у контакті з худобою, взято під медичний нагляд. Причина захворювання — контакт худоби з дикою твариною.

Початок другої декади грудня 2004 р. Після повторного аналізу крові Віктора Ющенко керівник австрійської клініки «Рудольфінерхаус» Міхаель Цимпфер та лікар Микола Корпан оприлюднили висновок про те, що В. Ющенко було отруєно якимось із діоксидів орієнтовно 5 вересня 2004 року. Висновок про отруєння діоксидами підтвердили також фахівці з Нідерландів, Великої Британії, Франції та Німеччини. Отрута потрапила в організм В. Ющенко разом з їжею і викликала враження внутрішніх органів та шкіри. На початковій стадії обстеження вміст діоксинів в крові перевищував допустиму норму в тисячу разів. Отрута за класифікацією підпадає під «екологічний бруд».

Генеральна прокуратура України скасувала свою постанову про закриття кримінальної справи за фактом отруєння.

Західна преса вбачала «руку Москви» у спробі отруєння. Провладна українська преса дотримувалася версії про те, що В. Ющенко отруїв хтось з його найближчого оточення.

14 грудня 2004 р. З Києва стартував автопробіг «Поїзд дружби». Учасники автопробігу розповідали на півдні, сході і півночі України правду про події, які відбувалися на Майдані Незалежності в Києві після 21 листопада. Під час зупинки у кожному з міст відбувалися фотовиставки, добродійні передачі книг місцевим бібліотекам, демонструвалися відео ролики. З Києва виїхали 50 автомобілів з фотохудожниками, журналістами, кінематографістами. За 10 днів учасники акції мали подолати 3700 км, побувати у 14 областях України і зупинитися в кожному з 14-ти обласних центрів.

15 грудня 2004 р. Кандидат у президенти В. Янукович заявив у Миколаєві, що в Україні йде масовий запис у добровільні загони, які після виборів 26 грудня вирушать до Києва, щоб не допустити державного перевороту.

16 грудня 2004 р. За обрання Володимира Стельмаха головою Правління Національного банку України проголосували 428 народних депутатів України. За відправку у відставку Сергія Тігіпка проголосувало 413 членів українського парламенту.

Друга декада грудня 2004 р. Народний депутат України Борис Беспалий надіслав генеральному прокурору України депутатський запит про притягнення до кримінальної відповідальності колишнього голови ЦВК Сергія Ківалова за нанесення державі збитків в особливо великих розмірах.

Друга декада грудня 2004 р. Керівник виборчої компанії Віктора Ющенка, заступник голови Верховної Ради України Олександр Зінченко заявив, що міністра внутрішніх справ України Миколу Білоконя судитимуть публічно за всі протиправні дії та бездіяльність під час виборчої кампанії.

Друга декада грудня 2004 р. Народний депутат України Степан Хмара вимагав від голови Служби безпеки України Ігоря Смешка арештувати голову Харківської обласної держадміністрації Євгена Кушнарєва, одеського міського голову Руслана Боделана, голову Донецької облради Бориса Колеснікова, голову Луганської облради Віктора Тихонова та голову Донецької облдержадміністрації Анатолія Близнюка за посягання на недоторканість і територіальну цілісність України.

Кінець другої декади грудня 2004 р. Віктор Ющенко заявив в інтерв'ю агентству «Ассошейтед Прес», що спроба його отруєння була здійснена 5 вересня 2004 року під час обіду з керівником Служби безпеки України Ігорем Смешком і його заступником Володимиром Сацюком. Керівник Служби безпеки В. Ющенко Євген Червоненко підтвердив, що того дня він пробував всю їжу В. Ющенко за виїздом тієї, що подавалася на замиській дачі В. Сацюка.

20 грудня 2004 р. На перегоні Ожидів-Заболотний Львівської залізниці зійшли з рейок кілька вагонів вантажного поїзда. У чотирьох цистернах перевозилися нафтопродукти і полістирол. Спалахнула пожежа величезної сили. Рідина з цистерн забруднила 700 квадратних метрів ґрунту. Пожежа була загашена швидко. Рух поїздів відновили впродовж кількох годин.

Початок третьої декади грудня 2004 р. Прихильники кандидата в президенти України Віктора Януковича не пустили в Донецьк «Поїзд дружби» і закидали автомашини учасників автопробігу камінням. Близько 60 автомобілів прихильників Януковича заблокували дорогу для в'їзду в Донецьк. Учасники акції повернули на Харків. «Іжаками» багатьом автомобілям було проколото шини.

У Донецьку на площі біля Палацу молоді «Юність» мітингуючі спалили чучела, які символізували Віктора Ющенка, Юлію Тимсошенко, Петра Порошенка. Відбувся конкурс, хто довше прокричить слово «Янукович». Переможницею стала учениця ПТУ з міста Зугрес. Це слово вона кричала 15 секунд. Президент Л. Кучма помилював Сергія Іванченка, засудженого за замах на життя кандидата у президенти України Наталії Вітренко. Трапилося це 1999 року у Кривому Розі. С. Іванченко був там керівником виборчого штабу О. Мороза. Засуджений заперечував свою причетність до замаху на Н. Вітренко.

Початок третьої декади грудня 2004 р. Голова Служби безпеки України Ігор Смешко і виконуючий обов'язки міністра внутрішніх справ України Василь Жук запевнили Голову Верховної Ради України В. Литвина, що не відповідають дійсності заяви про заплановане прибуття до Києва груп осіб прихильників В. Януковича, якщо переможцем на виборах виявиться В. Ющенко.

Початок третьої декади грудня 2004 р. Колишній міністр оборони України генерал армії Віталій Радецький розкритикував чинного міністра оборони України Олександра Кузьмука за те, що під час акцій протесту проти фальсифікацій другого туру президентських виборів Збройні Сили не підтримали власний народ. В. Раде-

цький повідомив, що О. Кузьмук організував розміщення українського міліцейського спецназу у Василькові й у Києві, зокрема у Будинку офіцерів. На базі авіаційної бригади у Борисполі теж розміщувалися спецназівці. У Василькові військово-службовці Збройних Сил переодягалися у міліцейську форму, їм передавалися щити і кийки.

Третя декада грудня 2004 р. Група нарядних депутатів України, серед яких були Юлія Тимошенко, Валентина Семенюк, Юрій Кармазін, Віктор Пинзеник, Сергій Терьохін, Олександр Ткаченко, Василь Гаврилюк, Володимир Яворівський підготували депутатський запит генеральному прокурору України Святославу Піскуну та Голові Служби безпеки України Ігорю Сמשку про можливі зловживання у проведенні тендерів Міністерством охорони здоров'я України у грудні 2004 року.

Колишній секретар Ради національної безпеки і оборони України Євген Марчук висловив впевненість, що за президентства Віктора Ющенка справа Георгія Гонгадзе буде розкрита впродовж року.

25 грудня 2004 р. Конституційний суд України визнав неконституційними положення Закону України «Про особливості застосування Закону України «Про вибори Президента України при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року» від 8 грудня 2004 року № 2221-IV, яке передбачало право на голосування поза виборчими дільницями лише за інвалідами першої групи. Право на таке голосування знову одержали інваліди всіх груп. У цілому ж зазначений закон визнано конституційним.

26 грудня 2004 р. В Україні відбувалося переголосування другого туру президентських виборів. Опитування виборців на виході з дільниць показувало перемогу В. Ющенка з відривом у 10—15 відсотків голосів від В. Януковича.

В. Ющенко з'явився на Майдані Незалежності о 2. 30 в ніч проти 27 грудня. Він низько вклонився Майданові і сказав, що 27 грудня в Україні розпочався новий політичний рік і остаточно завершилася епоха Кучми-Медведчука-Януковича.

На переголосуванні другого туру виборів за Віктора Ющенка проголосувало 15 115 452 виборці (51,99 %), а за Віктора Януковича — 12 878 087 (44,19 %). В. Ющенко переміг з відривом у 7,8 % голосів.

27 грудня 2004 р. Близько 18.00 на дачі у Бортничих під Києвом було знайдено застреленим міністра транспорту Г. Кірпу.

За кілька годин до цього Г. Кірпа розмовляв по телефону з головою Верховної Ради України В. Литвином і ніщо не віщувало біди. На дачу прибув генеральний прокурор України С. Піскун.

Висувалося кілька версій подій, у тому числі замовне вбивство. Офіційною версією було самогубство.

Третя декада грудня 2004 р. Прокуратура Сумської області порушила 5 кримінальних справ за фактами перешкодження вільному здійсненню громадянами виборчого права під час виборів президента України.

До 26 грудня 2004 року Генеральна прокуратура України та обласні прокуратури порушили 130 кримінальних справ проти тих, хто на виборах 21 листопада 2004 року допустив фальсифікацію.

Кінець грудня 2004 р. Міністр оборони України Олександр Кузьмук заявив, що до кінця 2005 року український контингент буде виведено з Іраку.

Кінець грудня 2004 р. Новообраний президент України В. Ющенко заявив, що не вистачить святої води, щоб очистити будівлю Адміністрації президента від скоєних там гріхів.

28 грудня 2004 р. Надвечір Центральна виборча комісія оголосила попередні результати виборів президента України, що відбулися 26 грудня 2004 року. Майдан

Незалежності зібрав 100-тисячний мітинг. О 20-ій годині до присутніх звернувся В. Ющенко. Програмних заяв В. Ющенко не оприлюднював.

28 грудня 2004 р. Народний депутат України Микола Томенко звернувся до президента України Леоніда Кучми з проханням забезпечити охороною главу Адміністрації Президента України Віктора Медведчука, колишнього заступника голови Служби безпеки України Володимира Сацюка та колишнього керівника Державного управління справами Ігоря Бакая. Коментуючи смерть Георгія Кірпи, М. Томенко висловив серйозні сумніви щодо версії про самогубство міністра транспорту України. М. Томенко заявив, що це може бути не остання смерть.

31 грудня 2004 р. В ніч на перше січня 2005 року були вщерть заповненими Майдан Незалежності, вулиці Хрещатик, Грушевського і Європейська та Михайлівська площі. Правоохоронці нарахували три мільйони триста тисяч осіб.

На Майдані Незалежності з короткою вітальною новорічною промовою виступив Віктор Ющенко. Президент Грузії Михайло Саакашвілі говорив українською мовою. Новорічні вітання були від дружин українського та грузинського президентів, — Катерини Чумаченко та Сандри Рулофс, Петра Порошенка, Олександра Зінченка, Юлії Тимошенко.

Новорічне вітання Л. Кучми було у записі по Інтернету, «1+1» та «ICTV». О 19-й годині 31 грудня 2004 року вітав Україну з Новим роком прем'єр-міністр Віктор Янукович.

Початок січня 2005 р. Колишній міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко, якого підозрювали у вбивстві Георгія Гонгадзе, нібито терміново втік з України. Його бачили в Італії. Колишнього керівника Державного управління справами Ігоря Бакая бачили на літаку до Іспанії. Нібито згодом він перебрався до Росії. Залишалося невідомим місцеперебування колишнього начальника виборчого штабу В. Януковича — Сергія Тигипка.

Перша декада січня 2005 р. На фермі СП «Світанок» села Косяківки Таращанського району Київської області від сказу загинув собака. Покусав двох людей. Щеплення проти сказу були зроблені людям, великій рогатій худобі і коням. Виконали дезінфекцію приміщень.

Перша декада січня 2005 р. Запорізький міський голова Євген Карташов заборонив у стінах міської ради та місцевих служб відзначати дні народження та інші свята з вживанням спиртних напоїв.

5 січня 2005 р. Президент України Л. Кучма прийняв відставку прем'єр-міністра України В. Ф. Януковича. Виконуючим обов'язки глави уряду призначено першого віце-прем'єр-міністра, міністра фінансів М. Я. Азарова.

Перша декада січня 2005 р. Міністерство оборони України передало історичний комплекс — палац Потоцьких приватній «Прикарпатській фінансовій компанії» «в обмін на житло військовим».

6—7 січня 2005 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин здійснив візит в Росію.

Перша декада січня 2005 р. У відставку з посади начальника Управління внутрішніх справ Донецької області подав генерал Малишев. Він вирішив працювати у службі безпеки президента футбольного клубу «Шахтар» Рината Ахметова.

Перша декада січня 2005 р. В Україну з Варшавського військового музею прибула гетьманська булава Богдана Хмельницького.

Кінець першої декади січня 2005 р. Донецький міський голова Олександр Лук'яненко мав намір подати до суду на ініціаторів встановлення наметового містечка на площі ім. Леніна в Донецьку. Підтримувала утворення наметового містечка Прогресивна соціалістична партія України. Три намети «Страйкового комітету»

«За перемогу разом з Януковичем» прихильники лідера партії Наталії Вітренко вже заселили протягом останніх днів.

10 січня 2005 р. Голова ЦВК Ярослав Давидович оголосив протокол про результати повторного голосування другого туру президентських виборів, яке відбулося 26 грудня 2004 р. За В. Ющенка віддали голоси 51,99 % виборців (15 115 712 чол.), а за В. Януковича — 44,20 % (12 848 528 чол.). Проти обох кандидатів голосували 2,34 % виборців. У виборах взяв участь 29 068 971 виборець. Протокол підписали всі члени ЦВК. Двоє з них — Юрій Донченко та Броніслав Чайковський висловили у протоколі думку про порушення прав інвалідів та інших громадян України, яких позбавили можливості проголосувати. На їх думку ЦВК не змогла вчасно довести до відома дільничних комісій рішення Конституційного суду від 24 грудня 2004 р. з цього питання.

За ухвалу постанови ЦВК про обрання Президентом України В. Ющенка проголосували 13 членів ЦВК. Двоє утрималися.

11 січня 2005 р. 308 депутатів Верховної Ради України проголосували про постанову про виведення миротворчого контингенту України з Іраку. Проти голосував Едуард Гурвіц. Депутати О. Гудима та М. Поліщук з «Нашої України» утрималися. Не брали участі у голосуванні 105 депутатів.

11 січня 2005 р. В. Янукович заявив, що ніколи не погодиться з результатами третього туру і обов'язково оскаржить їх у Верховному Суді України. Якщо ж Верховний суд відхилить доводи, викладені у 800 томах про порушення, то В. Янукович мав намір звернутися до Європейського суду з прав людини.

11 січня 2005 р. У Черкасах відбулися похорони композитора, народного артиста України Анатолія Пашкевича. Помер на 67-му році життя. Був автором пісень «Степом, степом», «Мамина вишня», «Чебреці». Кілька десятків написаних ним пісень вважаються народними. А. Пашкевич жив у гуртожитку.

12 січня 2005 р. Американський військовий літак привіз в аеропорт Бориспіль тіла 8 українських миротворців, які загинули 9 січня 2005 р. в Іраку під час вибуху фугаса. Український військовий літак розвіз тіла загиблих у міста України, де живуть їх сім'ї. Американський літак також доставив в аеропорт Бориспіль тіло одного загиблого казахстанського миротворця для подальшого його перевезення на батьківщину.

12 січня 2005 р. Команда В. Януковича подала скаргу до Верховного Суду України на дії та бездіяльність Центральної виборчої комісії.

Верховний Суд заборонив оприлюднювати офіційні результати третього туру президентських виборів, ухвалених Центрвиборчкомом о 23:10 10 січня 2005 року, до закінчення розгляду скарги довіреної особи В. Януковича від 12 січня 2005 р.

Початок другої декади січня 2005 р. До Києва зі Стокгольма прибув прапор гетьмана Богдана Хмельницького. Реліквія постійно зберігається в Королівському військовому музеї Швеції. До Києва прапор прибув тимчасово. Організував це голова партії «Єдина Україна» народний депутат Богдан Губський. Прапор виготовлено з лляної тканини близько 1649 року.

До поляків Прапор потрапив, очевидно, під час битви під Берестечком, а до шведів — під час другої польсько-шведської війни 1655—1660 років. Урочиста церемонія зустрічі прапора відбулася у приміщенні Національного музею історії України.

Початок другої декади січня 2005 р. Народний депутат України, зять колишнього Президента України Леоніда Кучми Віктор Пінчук заявив, що не збирається переходити в опозицію до нового Президента України Віктора Ющенка.

Лідер партії «Єдина Україна» Богдан Губський заявив, що його фракція підтримає будь-яку кандидатуру на посаду прем'єр-міністра України, запропоновану новообраним Президентом України Віктором Ющенком.

Народний депутат Григорій Омельченко направив запит до генерального прокурора України Святослава Піскуна та голови Служби безпеки України Ігоря Смешка щодо незаконного продажу за кордон військового майна і крилатих ракет впродовж 1999—2001 років. Цим займалися співробітники державної компанії «Укрспецекспорт» і Служба безпеки України. Апеляційний суд Київської області у закритому режимі розпочав слухання справи колишнього співробітника СБУ В. Євдокимова. Про продаж зброї знав тодішній президент України.

Початок другої декади січня 2005 р. Шейхи родинних кланів міста Ес-Сувейра заявили про намір поставити пам'ятник українським миротворцям, які загинули у тому іракському місті 9 січня 2005 р. Про це вони повідомили командирів 7-ї окремої механізованої бригади Збройних Сил України в Іраку генерал-майору Сергію Попку.

Початок другої декади січня 2005 р. Заступник голови Верховної Ради України, керівник виборчої компанії В. Юшенка Олександр Зінченко заявив, що зволікання В. Януковича з поданням скарги до Верховного суду України на рішення ЦВК про офіційні результати виборів президента України прикриває дограбування України.

Початок другої декади січня 2005 р. Черкащина святкувала 70-річчя від дня народження поета Василя Симоненка. Черкаське видавництво «Брама» опублікувало 2-томник його творів. 12 січня відбулася презентація цього найбільш повного зібрання.

14 січня 2005 р. Верховний Суд України прийняв до розгляду останню скаргу команди кандидата на пост президента України В. Януковича на рішення Центральної виборчої комісії про визнання переможцем третього туру президентських виборів Віктора Юшенка.

Слухання у зазначеній скарзі розпочалося 17 січня 2005 р. об 11:00.

Середина січня 2005 р. Повідомлялося, що столичну квартиру Л. Кучми на вулиці Десятинній 10, купив Г. Суркіс для свого батька Рахмія. Подружжя Кучм переїхало в Конча-Заспу, де для них 2002 року за державні кошти споруджено будинок № 29. Цей будинок Кучми приватизували.

Початок другої половини січня 2005 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин заявив про необхідність реформування силових структур. На його думку під час виборчої кампанії всі підслуховували всіх.

Середина січня 2005 р. На прес-конференції у Херсоні лідер Соціалістичної партії України Олександр Мороз висвітлив законопроект № 3410-8 про надання російській мові статусу офіційної.

Середина січня 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за фактом зловживання службовим становищем службовими особами Київської обласної та Обухівської районної державних адміністрацій при наданні в оренду земельної ділянки закритому акціонерному товариству «Футбольний клуб «Динамо»».

Друга декада січня 2005 р. Головне слідче управління Генеральної прокуратури України направило до суду ряд кримінальних справ, які вважалися «резонансними». Серед них «справа перевертнів», справа про сфальсифіковане звинувачення Юрія Вередюка у вбивстві журналіста Ігоря Александрова, справа про вбивство генерального директора ЗАТ «Антарктика» Кравченка в Одесі.

Друга декада січня 2005 р. До Києва повернувся з відпочинку голова партії «Трудова Україна» Сергій Тигипко. Негайно підключився до підготовки до проведення з'їзду партії.

Друга декада січня 2005 р. На одній із ферм Київщини від сказу загинув бик. Відчули занедужання та звернулися до лікарів 24 працівники цього господарства. 15 тваринників госпіталізували.

Друга декада січня 2005 р. З африканської країни Сьєрра-Леоне до миколаївського порту «Жовтневий» прибув пором. Він привіз техніку та майно вояків 20-го окремого вертолітного загону Повітряних Сил України. Ця подія завершила виведення і повернення на батьківщину українських миротворців. Вони виконували завдання у складі місії ООН у Сьєрра-Леоне.

Друга половина січня 2005 р. У Києві була зареєстрована найвища для цієї пори температура повітря за всю історію метеоспостережень у столиці. Вони виконуються впродовж понад 100 років. Ртутний стовпчик сягнув +8,9 С. Попередній рекорд — +8,8 С було зафіксовано 9 січня 1991 р.

Кінець другої декади січня 2005 р. Координатор наметового містечка на Майдані Незалежності у Києві Андрій Хоменко застеріг владу нового Президента України В. Ющенка, що у разі невиконання нею обов'язок демонстранти знову прийдуть на Майдан. Зрозуміло, що без симпатій до В. Ющенка. Наметове містечко без ентузіазму зустріло розпорядження В. Ющенка про його згортання.

Кінець другої декади січня 2005 р. Створено громадську політичну організацію «Чиста Україна». Головою організації обрано заступника міського голови Івано-Франківська Олександра Сича. Мета — очищення України від подвійної моралі та деградованої номенклатури режиму Кучми-Януковича.

Кінець другої декади січня 2005 р. Каліфорнійський суддя Мартін Дженкінс вирішив залучити півки майора Миколи Мельниченка для слухання кримінальної справи колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка. Раніше суд не дозволяв М. Мельниченку виступити свідком у цій справі. Суд також не використував записи, зроблені у кабінеті Президента України Л. Кучми.

Кінець другої декади січня 2005 р. Народний депутат України Левко Лук'яненко звернувся із запитом до генерального прокурора України Святослава Піскуна. Там йшлося про матеріальну шкоду, завдану державі Миколою Азаровим під час його роботи на посаді голови Державної податкової адміністрації України. Обсяг шкоди — 5,3 млн доларів.

Кінець другої декади січня 2005 р. Представники харківських організацій «Нашої України» (Іван Варченко) та Соціалістичної партії України (Володимир Тарасов) назвали надуманими та безпідставними заяви колишнього губернатора Харківщини, голови Харківської обласної ради Євгена Кушнарєва про наявність політичних переслідувань в Україні.

Кінець другої декади січня 2005 р. Член фракції «Блок Юлії Тимошенко» Олег Білорус закликав не допустити проникнення до нових владних структур «чорних вовків старої влади».

Кінець другої декади січня 2005 р. Народний депутат України Володимир Бондаренко (фракція «Наша Україна») на засіданні парламенту закликав Генеральну прокуратуру України розслідувати ситуацію, яка склалася з приватизацією державних представницьких будинків у Пущі-Водиці та Конча-Заспі.

Кінець другої декади січня 2005 р. Європейський парламент закликав європейську комісію (себто уряд ЄС) дати чіткі перспективи інтеграції України до Євросоюзу. Резолюція Європарламенту закликала Єврокомісію розпочати переговори з новою владою України про спрощення візового режиму визнання України державою з ринковою економікою

Єврокомісія вважала, що під час вступу України до Євросоюзу ще не настав. Рада ЄС (себто керівника країн ЄС) розглянула Україну як одну із сусідок Євросоюзу

юзу поряд з Молдовою, Ізраїлем, Йорданією, Тунісом та Марокко. Статус сусідки давав змогу відповідним державам просуватися у стосунках з Євросоюзом так далеко, як вони цього хотіли.

19 січня 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження про забезпечення обслуговування та охорони Л. Кучми після залишення ним поста глави держави.

Початок третьої декади січня 2005 р. Помер скульптор Олександр Павлович Скобликов. Зокрема, його творами-пам'ятниками є: Т. Шевченку в м. Дубно на Рівненщині, у французькому місті Шалет-сюр-Луен, в м. Батумі, Умані, Хиріві (Львівщина), Ніжині;

М. Заньковецькій — у Ніжині;

М. Некрасову — у Немирові (Вінничина);

М. Гоголю, В. Вернадському, морякам Дніпровської військової флотилії, арка Дружби українського та російського народів — у Києві.

Початок третьої декади січня 2005 р. На площі Леніна у Донецьку завершено демонтаж наметового містечка. Прибрані всі намети, плакати, гасла, малюнки. Останніми були прибрані жовто-сині намети з символікою Партії регіонів.

Початок третьої декади січня 2005 р. Співголова коаліції «Сила народу», народний депутат Юлія Тимошенко заявила про реальність перспектив переростання судового процесу проти колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка в процес проти Леоніда Кучми.

Початок третьої декади січня 2005 р. На сесії Закарпатської облради її заступник голови Ернст Нусер подав у відставку. Заявив, що згоден з тим, що вибори мера у Мукачевому були репетицією президентських виборів.

Початок третьої декади січня 2005 р. Голова Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації Валентина Семенюк заявила, що лише 30—40 % усіх підприємств були приватизовані через конкурси, проведені Фондом державного майна. Решта — через механізми санації, доведення до банкрутства тощо.

23 січня 2005 р. На урочистому засіданні Верховної Ради України відбулася інаугурація Президента України В. Ющенка.

24 січня 2005 р. Президент України В. Ющенко здійснив перший зарубіжний візит — до Москви. Трапилося це першого його робочого дня перебування на посту глави української держави. Перед відльотом до Москви В. Ющенко здійснив перші призначення. Юлія Тимошенко отримала пост виконуючого обов'язки прем'єр-міністра. Петро Порошенко став секретарем Ради національної безпеки і оборони. Олександр Зінченко обійняв пост державного секретаря, тобто керівника штабу Президента України.

Розмова з Президентом Росії В. Путіним тривала три години замість запланованих 45 хвилин. Після переговорів з В. Путіним український президент поїхав до Патріарха Московського і Всія Русі Олексія 11.

Цього ж дня В. Ющенко повернувся на батьківщину.

24 січня 2005 р. Станом на цей день в Україні було зареєстровано 105 політичних партій, а на розгляді у Міністерстві юстиції України перебували документи на реєстрацію ще чотирьох політичних партій. Партії мали таку мережу територіальних організацій:

Соціал-демократична партія України (об'єднана) — 1010;

Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» — 953;

Демократичний союз — 927;

Соціалістична партія України — 904;

Народно-демократична партія — 897;

Всеукраїнське політичне об'єднання «Жінки за майбутнє» — 892;

Комуністична партія України — 884;

Партія регіонів — 866;

Українська народна партія — 841;

Народна партія України — 778

Третя декада січня 2005 р. Військова комісія в Іраку дійшла висновку, що вибух 9 січня 2005 року спричинив саморобний електронний прилад з годинниковим механізмом, встановлений усередині 122-міліметрового снаряду. Тоді загинули українські миротворці.

Третя декада січня 2005 р. Російська преса повідомляла, що у Рубльовці (під Москвою) для колишнього президента України Л. Кучми споруджується постійна резиденція.

Третя декада січня 2005 р. Палата представників Конгресу США ухвалила резолюцію, у якій привітала Віктора Ющенка з обранням на посаду Президента України.

Третя декада січня 2005 р. Виступаючи на сесії Парламентської асамблеї Ради Європи Президент України В. Ющенко заявив, що буде гарантувати захист національних інтересів України у відносинах як з Росією, так і з Європою та країнами СНД. На сесії В. Ющенко пообіцяв публічний розгляд справи Г. Гонгадзе у суді. В. Ющенко також заявив про готовність зменшити податки на підприємців за умови, що їх платитимуть всі.

Третя декада січня 2005 р. Лідер Соціалістичної партії України О. Мороз не виключав можливості переходу соціалістів в опозицію до Президента України В. Ющенка, якщо в уряді на провідних постах виявляться представники кланів та колишнього президента Л. Кучми.

Третя декада січня 2005 р. Голова Комітету Верховної Ради з питань бюджету Петро Порошенко оцінював особисте майно колишнього Президента України Л. Кучми разом з майном В. Пінчука у понад 7—8 млрд доларів.

Третя декада січня 2005 р. Активісти громадської кампанії «Пора» Михайло Свистович і Володимир В'ятович заявили про початок «декукмізації України». Очищення України «Пора» збиралося розпочати зі складання списку фальсифікаторів виборів. «Пора» мала намір і надалі бути «цербером демократії».

Третя декада січня 2005 р. У Карпатах часто сходили лавини. Головна причина сходження снігових мас з гірських вершин — вирубані ліси.

26—27 січня 2005 р. Мали місце великі снігопади у багатьох областях України. Було знеструмлено 381 населений пункт. Аеропорти країни, що функціонують у цілодобовому режимі, діяльність не припиняли. У гірських районах Львівщини снігу насапало півтора метра.

Кінець січня 2005 р. На Всесвітньому економічному форумі у Давосі Президент України В. Ющенко заявив, що щодо наміру Б. Березовського переїхати з Великої Британії до України наша держава діятиме відповідно до національного і міжнародного законодавства.

Кінець січня 2005 р. Генеральний прокурор України Святослав Пискун повідомив, що Генпрокуратура закрила усі кримінальні справи, порушені 1996 року проти Юлії Тимошенко і керівників корпорації «Єдині енергетичні системи України» Олександра Тимошенка, Геннадія Тимошенка, Антоніни Балюри, Євгена Шаго та Лідії Сокільченко.

Кінець січня 2005 р. Громадський комітет «За чесну владу»(Житомирщина) вимагав реального кадрового оновлення в області. Комітет вимагав негайної від-

ставки губернатора області Сергія Рижука, усіх його заступників, начальників управлінь облдержадміністрації та голів райдержадміністрацій.

27 січня 2005 р. Київська міська рада призупинила дію рішень щодо передачі у власність земель у Пущі-Водиці, які були ухвалені протягом травня—жовтня 2004 року.

29 січня 2005 р. У Києві відбувся 2-тисячний мітинг протесту проти наміру знести Сінний ринок.

29 січня 2005 р. Вп'ятнадцяте вільно і відкрито Україна вшанувала річницю бою під Крутами, у якому загинули бійці-студенти. Бій затримав наступ московського більшовицького війська і дав можливість делегації Української Народної Республіки гідно завершити Берестейські переговори.

31 січня 2005 р. Померла мати Президента України — Варвара Тимофіївна Ющенко. Померла від інфаркту серця у Києві у лікарні у Феофанії. Народилася 1918 року. Понад 30 років працювала вчителькою Хоружівської школи (Недригайлівський р-н, Сумської обл.). Відспівали її у Володимирському соборі в Києві. Поховали у рідному селі.

31 січня 2005 р. Пориви вітру та ожеледь о 17:00 спричинили обрив лінії електропередач у м. Бердянську (Запорізька обл.). Знеструмлено п'ять багатопверхових будинків та дві сотні приватних жилих будинків. Газопостачання та теплопостачання не порушувалися.

1 лютого 2005 р. Тривали роботи з розчистки близько 18 км ділянки автошляху Красна Талівка — Луганськ від снігових наметів заввишки 2—3 метри.

Початок лютого 2005 р. Партія ОУН подала позов до Личаківського місцевого суду м. Львова на колишнього кандидата в президенти України Романа Козака з вимогою про відшкодування моральних та матеріальних збитків, завданих під час виборчої компанії. Ціна позову — 1 млн гривень.

Початок лютого 2005 р. Народний депутат Григорій Омельченко звернувся із запитом до генерального прокурора України Святослава Піскуна про порушення кримінальної справи та взяття під варту генерального директора державної компанії «Укрспецекспорт» Валерія Шмарова та інших посадовців, які незаконно торгували зброєю.

Початок лютого 2005 р. Головний архітектор Києва Василь Присяжнюк заявив, що Сінний ринок Києва зноситися не буде, а підлягає реконструкції із збереженням його головної будівлі.

2 лютого 2005 р. Верховна Рада підтримала депутатський запит Григорія Омельченка до генерального прокурора України С. Піскуна. У запиті вимагалось про негайне порушення кримінальної справи проти колишнього президента Л. Кучми та взяття його під варту.

Початок лютого 2005 р. Колишній генеральний прокурор України Михайло Потєбенко заявив, що у справі корпорації «Єдині енергетичні системи України» потрібно поставити крапку. Кримінальну справу ніби-то було порушено в контексті порушення справи проти П. Лазаренка.

Початок лютого 2005 р. Громадянська організація «Пора» ініціювала створення «Чорного списку Буковини». До нього зараховувались особи, причетні до масових фальсифікацій на президентських виборах 2004 року, та ті, хто вдавався до репресій щодо громадян, які не бажали співпрацювати з колишньою владою.

Початок лютого 2005 р. Журналіст Андрій Шевченко одержав «Премію свободи слова» міжнародної організації «Репортери без кордонів». А. Шевченко став першим українським лауреатом цієї премії. Премію йому присуджено за фільм «Обличчя протесту» та інші заслуги в утвердженні свободи слова, об'єктивної журналістики та журналістських розслідувань.

Початок лютого 2005 р. Заступник міністра внутрішніх справ України Петро Опанасенко заявив, що не бачить перешкод для розкриття справи про вбивство Г. Гонгадзе.

Початок лютого 2005 р. Президент України В. Ющенко розпорядився прибрати з вулиці Банкової металеву огорожу. 4 лютого металева огорожа, яка відділяла резиденцію президента, була знесена.

4 лютого 2005 р. Результати фракційного голосування за запроповану президентом В. Ющенком кандидатуру Юлії Тимошенко на посаду прем'єр-міністра України:

«Наша Україна» — 99;

Компартія України — 3;

«Регіони України» — 46;

«Народна аграрна партія» — 33;

Соціал-демократична партія України (об'єднана) — 18;

«Єдина Україна» — 22;

Соціалістична партія — 24;

Блок Юлії Тимошенко — 17;

Союз — 15;

Центр — 12;

Воля народу — 13;

«Трудова Україна та Народна демократична партія» — 9;

Демократична Україна — 16;

Демократичні ініціативи — 14;

Позафракційні депутати — 34;

За призначення Ю. Тимошенко главою уряду України загалом проголосувало 375 народних депутатів.

4 лютого 2005 р. Утворено Кабінет Міністрів України у такому складі. Прем'єр міністр України Юлія Володимирівна Тимошенко. Народилася 27 листопада 1960 року в Дніпропетровську. Закінчила Дніпропетровський державний університет (1984 р.) За фахом — економіст. Здобувши вищу освіту, працювала інженером — економістом Дніпропетровського машинобудівного заводу ім. Леніна.

1989—1991 рр. — комерційний директор молодіжного центру «Термінал».

Травень 1991 р. — листопад 1995 р. комерційний директор корпорації «Український бензин».

Листопад 1995 р. — січень 1997 р. — президент промислово-фінансової корпорації «Єдині енергетичні системи України». Народний депутат України 2, 3, та 4 скликань Верховної Ради України. 3 липня 1998 р. по лютий 2000 р. була головою Комітету з питань бюджету Верховної Ради. 30 грудня 1999 р. по січень 2001 р. — віце-прем'єр-міністр України (главою уряду тоді був В. Ющенко).

42 доби перебувала у слідчому ізоляторі Лук'янівській в'язниці після відставки з поста віце-прем'єр-міністра.

Голова партії «Батьківщина», лідер фракції «Блок Юлії Тимошенко».

Виконуючим обов'язки прем'єр-міністра України була з 24 січня 2005 року.

Перший віце-прем'єр міністр України — Анатолій Кирилович Кінах (голова Партії промисловців і підприємців, Української спілки промисловців і підприємців).

Віце-прем'єр-міністр України з питань європейської інтеграції — Олег Рибачук (народний депутат, фракція «Наша Україна»).

Віце-прем'єр-міністр з гуманітарних питань — Микола Томенко (народний депутат, фракція «Наша Україна»).

Віце-прем'єр-міністр з питань адміністративно — територіальної реформи — Роман Бесмертний (народний депутат, фракція «Наша Україна»).

№	Прізвище, ім'я та по-батькові	Міністерство	Попередня посада та партійна приналежність
1	2	3	4
1	Баранівський Олександр	Міністр агропромислової політики	Народний депутат, фракція Соціалістичної партії України.
2	Луценко Юрій Віталійович	Міністр внутрішніх справ	Народний депутат, фракція Соціалістичної партії України
3	Терьохін Сергій	Міністр економіки	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
4	Тарасюк Борис	Міністр закордонних справ	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
5	Білозір Оксана	Міністр культури	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
6	Грищенко Анатолій	Міністр оборони	Президент Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова
7	Ніколаєнко Станіслав	Міністр освіти і науки	Народний депутат, фракція Соціалістичної партії України.
8	Поліщук Микола	Міністр охорони здоров'я	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
9	Ігнатенко Павло	Міністр охорони навколишнього середовища	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
10	Плачков Іван	Міністр палива й енергетики	Глава «Київенерго»
11	Кириленко В'ячеслав	Міністр соціальної політики та праці	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
12	Шандра Володимир	Міністр промислової політики	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
13	Червоненко Євген	Міністр транспорту	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
14	Павленко Юрій	Міністр із питань сім'ї, дітей та молоді	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
15	Пинзеник Віктор	Міністр фінансів	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
16	Жванія Давид	Міністр із надзвичайних ситуацій	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
17	Зварич Роман	Міністр юстиції	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
18	Турчинов Олександр	Голова Служби безпеки	Народний депутат, фракція «Блок Юлії Тимошенко».

4 лютого 2005 р. Програма діяльності уряду «На зустріч людям», проголошена прем'єр-міністром Ю. Тимошенко, набрала 357 голосів «за».

За дострокове припинення Юлією Тимошенко депутатських повноважень народного депутата було подано 374 голоси «за».

4 лютого 2005 р. Міністр оборони України А. Грищенко провів першу робочу зустріч з керівним складом Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України.

5 лютого 2005 р. Розпочала у Криму роботу перша незалежна тримовна радіостанція. Мовлення розпочалося кримською — татарською, українською та російсь-

кою мовами. Назва радіостанції «Мейдан» (у перекладі — Майдан). Головний редактор — Наджіє Фемі. Частота — 102,7 FM.

Початок лютого 2005 р. Апеляційний суд Луганської області протримав до розгляду справи за звинуваченням 12 членів організованого злочинного угруповання «17-та ділянка» з Краматорська у скоєнні ряду вбивств, у т. ч. вбивства директора телерадіокомпанії ТОР з м. Славянська Луганської області Ігоря Александрова.

5 лютого 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко доручила міністрам за два тижні підготувати план першочергових заходів на 2005 рік. Кожне міністерство мало визначити 5 найважливіших заходів.

Кабінет Міністрів вирішив розробити кодекс честі державних службовців. Міністерство юстиції розпочало розробляти цей документ.

Уряд України ухвалив розпорядження про тимчасове припинення всіх операцій з державною власністю. Кабінет Міністрів України скасував усі незаконні документи попереднього уряду щодо приватизації «Криворіжсталі».

Уряд вирішив при міністерствах створити громадські колеґії з професіоналів. Кабінет Міністрів дав доручення силовим міністерствам та Генеральній прокуратурі перевірити діяльність державних монополій. Глава уряду доручила впродовж тижня розробити концепцію запобігання контрабанді товарів. Вона також доручила здійснити аналіз правових підстав надання державного забезпечення колишньому Президентові України Л. Д. Кучмі.

Перша декада лютого 2005 р. Глави обласних державних адміністрацій (призначені президентом В. Ющенко у лютому 2005 р.).

№	Прізвище, ім'я та по-батькові	Область	Попередня посада та фракційна приналежність
1	2	3	4
1	Домбровський Олександр	Вінницька	Міський голова Вінниці
2	Бондар Володимир	Волинська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
3	Касьянов Сергій	Дніпропетровська	Народний депутат, фракція «Народної аграрної партії України»
4	Чупрун Вадим	Донецька	Перший заступник президента НАЕК «Нафтогаз Україна», экс-посол України в Туркменістані
5	Жебрівський Павло	Житомирська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
6	Балога Віктор	Закарпатська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
7	Артемченко Юрій	Запорізька	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
8	Ткач Роман	Івано-Франківська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
9	Жовтяк Євген	Київська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
10	Зейналов Едуард	Кіровоградська	Керівник мережі автозаправних станцій «RUR-груп», довірена особа Ющенка по ТВО № 100
11	Данилов Олексій	Луганська	Керівник обласного виборчого штабу Ющенка, член політради партії «Яблуко», голова Луганської міської ради в 1994—1997 рр.
12	Олійник Петро	Львівська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
13	Садиков Олександр	Миколаївська	Голова ради АКБ «Юнекс-банк», 104-й номер у виборчому списку блоку «Наша Україна»
14	Бульба Степан	Полтавська	Народний депутат, фракція «Соціалістичної партії України»
15	Червоній Василь	Рівненська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»

№	Прізвище, ім'я та по-батькові	Область	Попередня посада та фракційна приналежність
1	2	3	4
16	Цушко Василь	Одеська	Народний депутат, фракція «Соціалістичної партії України»
17	Лаврик Микола	Сумська	Заступник голови Партії промисловців і підприємців України, колишній міський голова м. Ромни
18	Стойко Іван	Тернопільська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
19	Аваков Арсен	Харківська	Президент АТ «Інвестор», керівник банку «Базис»
20	Силенков Борис	Херсонська	Міський голова Нової Каховки
21	Олуйко Віталій	Хмельницька	Народний депутат, фракція Народної аграрної партії України
22	Черевко Олександр	Черкаська	Керівник облпредставництва Національного банку України, обласного виборчого штабу Ющенка
23	Ткач Микола	Чернівецька	Ректор Чернівецького університету
24	Атрошенко Владислав	Чернігівська	Народний депутат, фракція «Наша Україна»
25	Омельченко Олександр	м. Київ	Перезатверджений на посаді
26	Іванов Сергій	м. Севастополь	Народний депутат, група «Центр»

Перша декада лютого 2005 р. На своїй першій прес — конференції новопризначений голова Київської обласної державної адміністрації Євген Жовтяк заявив, що всі рішення, прийняті останніми роками, щодо виділення земель в Київській області, буде уважно вивчено і переглянуто.

Перша декада лютого 2005 р. Новий губернатор Сумщини М. Лаврик заявив, що і сам на новому посту не вкраде, і нікому не дасть це зробити.

Перша декада лютого 2005 р. Євген Кушнар'юв назвав себе жертвою дій нової влади і заявив, що складає з себе повноваження голови Харківської обласної ради. Київський місцевий суд Харкова визнав, що обрання Є. Кушнар'юва головою Харківської облради відбулося з порушенням закону.

Перша декада лютого 2005 р. Майже половина загальноосвітніх шкіл Севастополя тимчасово припинили навчальний процес з погляду на холоднечу («неналежний повітряно-температурний режим»).

Перша декада лютого 2005 р. Адміністрація США планувала у 2006 році надати Україні допомогу на суму 88 млн доларів. Це — найбільша сума допомоги поміж країн СНД.

Перша декада лютого 2005 р. Сумська газета «Панорама» опублікувала список посадовців, які, на думку авторів списку, не мали права обіймати керівні посади. Список налічував 95 осіб. Очоловав його колишній голова Сумської обласної державної адміністрації Володимир Щербань. У переліку — 25 з 75 депутатів Сумської міської ради.

Перша декада лютого 2005 р. В одному з приміщень ялтинського готелю «Брістоль» встановлено бюст колишньому президенту США Франкліну Делано Рузвельту. Бюст виготував близько 20 років тому місцевий скульптор. Витвір знаходився Лівадійському палаці — музеї.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Міністр економіки і з питань європейської інтеграції Сергій Терьохін заявив, що в Україні не буде вільних економічних зон і території пріоритетного розвитку.

Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко відзначила низький рівень керованості державною власністю. Вона доручила Фонду державного майна України про-

аналізувати виконання інвестиційних зобов'язань покупцями приватизованих підприємств.

9 лютого 2005 р. Президент України В. Ющенко відвідав виправну — трудову колонію № 71 у м. Коростені Житомирської області. У колонії утримувався 1361 засуджений, які скоїли повторні злочини.

9 лютого 2005 р. Померла відома співачка Раїса Опанасівна Кириченко (дівоче прізвище Корж).

11 лютого 2005 р. Прокуратура Закарпатської області порушила кримінальну справу у зв'язку зі створенням та діяльністю ТОВ «Мисливський клуб Кремінка», яке незаконно заволоділо нерухомим майном Ужгородського лісництва на суму 269 тис. грн. 23 лютого 2005 року на дачу свідчень викликала громадянка Шуфрич Марія Петрівна (1933 року народження, жителька м. Ужгород).

11 лютого 2005 р. У великій залі виставкового центру Пушкінського парку м. Києва відбувся VII (позачерговий) з'їзд Народної аграрної партії України. З доповіддю виступав голова партії Володимир Литвин.

На з'їзді ухвалено в нових редакціях Програму і Статут партії. Прийнято звернення до народу «Маніфест національного єднання». До лав партії прийнято 59 запрошених на з'їзд представників регіональних структур демократичної платформи Народно — демократичної партії.

Друга декада лютого 2005 р. Президент України В. Ющенко висловив намір перейменувати вулицю Банкову в Києві, де знаходиться президентська резиденція, на вулицю Георгія Гонгадзе.

13 лютого 2005 р. Після наради з питань з контрабанди прем'єр-міністр Ю. Тимошенко заявила, що контрабанда була вертикально інтегрованою схемою у структуру влади. Вона зазначила, що голова Держмитлужби Микола Каленський зробив на нараді відверту, щирю та високопрофесійну доповідь з питань по боротьбі з корупцією.

Друга декада лютого 2005 р. Прем'єр — міністр України Ю. Тимошенко заявила, що уряд планував переглянути законність приватизації трьох тисяч підприємств. Свого часу щодо їх приватизації було порушено три тисячі кримінальних справ, але вони були незаконно припинені.

Друга декада лютого 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський вважав за необхідне проведення атестації цукрових заводів і запровадження їх державної реєстрації. Зі 190 цукрових заводів України реально працювали близько 120. Припинили свою діяльність 37 цукрових заводів. Вони були демонтовані на металобрухт. Ще 35 заводів очікували демонтажу.

За колишньої влади відбувалося штучне доведення підприємств галузі до банкрутства.

16 лютого 2005 р. Суддя Артемівського міського районного суду Донецької області Володимир Грачов відклав до першого березня 2005 р. розгляд справи по звинуваченню двох колишніх співробітників міліції Олега Тамбовцева і Євгена Дроздова у фальсифікації кримінальної справи про вбивство журналіста Ігоря Александрова. Причина відкладення — Є. Дроздов не був етапований із СІЗО № 13 м. Києва в СІЗО № 6 м. Артемівська.

16 лютого 2005 р. Артемівський міськрайсуд Луганської області розпочав розглядати кримінальну справу щодо двох працівників міліції за обвинуваченням у фальсифікації матеріалів справи про вбивство журналіста Ігоря Александрова. До кримінальної відповідальності тоді було необгрунтовано притягнуто безробітного Юрія Вередюка. Він помер 19 липня 2002 року нібито від серцевої недостатності.

17 лютого 2005 р. У конторі агрофірми «Світанок», що в селі Ковалівка на Київщині, правоохоронці провели обшук. Фірма була власністю колишнього губернатора Київської області А. Засухи та його дружини Т. Засухи. Підстава обшуку — порушення кримінальної справи за ч. 2 ст. 210 КК України (нецільове використання бюджетних коштів в особливо великих розмірах). На час обшуку Т. Засуха перебувала в Карлових Варах разом із сімейством колишнього президента Л. Кучми. Обшуку хотіли завадити співробітники приватної охоронної фірми «Гюрза». Наступного дня з Карлових Вар прилетіла Т. Засуха. Обшук назвала розправою за політичні переконання.

Кінець другої декади лютого 2005 р. У Києві відбувся XV з'їзд Асоціації фермерів та приватних землевласників України. Президентом асоціації був Іван Томич. На з'їзді виступав Президент України В. Ющенко.

17 лютого 2005 р. Печерський місцевий суд міста Києва у відкритому судовому засіданні розглянув позов генерал — лейтенанта Валерія Мунтіяна до колишнього президента України Л. Кучми про незаконність звільнення 2003 року позивача з посади заступника міністра оборони України. Позов задоволено.

Друга декада лютого 2005 р. Повідомлялося, що в 2004 році кількість померлих в Україні майже вдвічі перевищувала кількість народжених, — народилося 427 259 осіб, померло 761 263.

Друга декада лютого 2005 р. Студенти Кіровоградського державного педагогічного університету вимагали відставки ректора Валерія Радула за тиск на студентів і викладачів під час президентської виборчої кампанії.

Друга декада лютого 2005 р. Апеляційний суд Луганської області на невизначений час призупинив розгляд справи про вбивство журналіста І. Александрова. Підсудний Олександр Рибак заявив клопотання про заміну захисника, тому була оголошена перерва.

Друга декада лютого 2005 р. На зустрічі з активом області у Донецьку президент України В. Ющенко попередив носіїв ідеї сепаратизму і федералізму про відповідальність.

Друга декада лютого 2005 р. Кабінет Міністрів України скасував два розпорядження про передачу в оренду на 49 років 125 га заповідних лісів на користь структур зятя колишнього президента України Л. Кучми народного депутата України Віктора Пінчука. 114 га лісів знаходилися у Конче-Заспі під Києвом, а 11 га лісів — в Севастополі на березі Чорного моря. Ю. Тимошенко заявила, що ніякої хитрої оренди в Україні не буде.

Друга декада лютого 2005 р. У Харкові розкрито спробу продати п'ятнадцятирічного підлітка за 300 грн у Росію. Міліціонери затримали «на гарячому» на станції «Основа» працівника дитячого притулку, якого підозрювали у торгівлі дітьми. Затриманий у минулому був неодноразово засуджений, але це приховував.

Друга декада лютого 2005 р. Сніговий потік завширшки 300 метрів та заввишки від 2 до 5 метрів перекрив єдиний шлях, що сполучає гірське закарпатське село Широкий Луг Тячівського району з іншими селами району.

Друга декада лютого 2005 р. Президент Міжрегіональної академії управління персоналом (м. Київ) Георгій Щокін у відкритому листі міністру внутрішніх справ України Ю. В. Луценку заявив, що складає з себе обов'язки голови фонду «Милосердя» на знак протесту проти призначення генерала Генадія Москаля заступником міністра внутрішніх справ України. Фонд «Милосердя» опікувався 1100 дітьми загиблих співробітників органів внутрішніх справ.

Друга декада лютого 2005 р. Кабінет Міністрів України ліквідував 15 державних комітетів.

Друга декада лютого 2005 р. В Україні була епідемія грипу. У Львові, Тернополі, Чернігові, Києві, Харкові, Донецьку, Дніпропетровську, Запоріжжі, Одесі та Сімферополі захворюваність перевищила поріг епідемій і продовжувала зростати. У цих підконтрольних містах зареєстровані впродовж тижня 70 344 захворювань на грип.

Друга декада лютого 2005 р. Голова Служби безпеки України Олександр Турчинов підписав наказ про відключення абонентних установок урядового зв'язку у осіб, які не мають відношення до виконання державних функцій, а також не мають потреби під час телефонних розмов обмінювання інформацією, віднесеною до державної таємниці.

Друга декада лютого 2005 р. Віце-прем'єр-міністр України з питань адміністративних реформ Роман Безсмертний вважав, що для нового уряду першочерговим мали бути питання роздержавлення засобів масової інформації, перерозподіл владних повноважень та питання власності землі.

14 лютого 2005 р. В ніч на цей день були сильні снігопади, налипання мокрого снігу та пориви вітру до 15—20 м/сек.. Спрацювали системи аварійного захисту ліній електромереж. Знеструмлено 444 населені пункти у 12 областях України (Дніпропетровській — 122, Кіровоградській — 83, Полтавській — 79, Чернігівській — 41, Запорізькій — 31, Київській — 9, Сумській — 9, Рівненській — 8, Волинській — 5, Івано-Франківській 5).

Друга декада лютого 2005 р. Ректор Ужгородського університету Василь Русин подав заяву про звільнення. Відставка була однією з вимог студентського страйку. Студенти також вимагали належне розслідування смерті попереднього ректора Володимира Сливки.

Студенти були обурені тиском на них В. Русина під час виборів президента України і тим, що на території економічного факультету перебували особи, яких міліція затримала із зброєю біля стадіону «Авангард».

21 лютого 2005 р. У Брюсселі ухвалено «План дій Україна — ЄС». У ньому закладено багато позицій, що стосуються як європейських, так і євроатлантичних прагнень України.

21 лютого 2005 р. Рада міністрів Європейського союзу з питань загальних справ та зовнішніх відносин заявила про готовність розширити навчальні програми для української молоді.

21 лютого 2005 р. Президент України В. Ющенко взяв участь у засіданні Ради з питань співробітництва України з ЄС.

22 лютого 2005 р. У штаб-квартирі НАТО в Брюсселі відбулася зустріч президента США Дж. Буша і президента України В. Ющенка.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Лідер Комуністичної партії України Петро Симоненко заявив, що Генеральна прокуратура зобов'язана порушити кримінальну справу проти громадянина Кучми Леоніда Даниловича за фактами скоєних ним злочинів під час перебування на посту президента України.

Початок третьої декади лютого 2005 р. У Брюсселі відбулося засідання комісії Україна — НАТО на вищому рівні. Президент України В. Ющенко відзначив, що Україна отримала від лідерів держав НАТО і ЄС масу компліментів яких не чула багато років. Україна була єдиною державою нечленом НАТО, яку запросили на зустріч у верхах НАТО.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу про порушення службовими особами Державного управління справами за часів Л. Кучми порядку використання бюджетних коштів.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Півтори сотні представників поліграфічної галузі провели біля Кабінету Міністрів України акцію протесту проти приватизації цієї галузі. Пікетувальники зазначили, що колишній віце-прем'єр Дмитро Табачник, заступник міністра у справах сім'ї та молоді Владислав Миленький та голова правління ДАК «Укрполіграфія» Ярослав Бабій намагалися захопити вітчизняну поліграфію.

Початок третьої декади лютого 2005 р. За розпорядженням прем'єр-міністра Юлії Тимошенко податкова міліція та інші правоохоронні органи проводили операцію «Контрабанда-стоп!»

Початок третьої декади лютого 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко розпорядився провести з 21 лютого по 10 березня комплексну перевірку оперативно-службової діяльності київської міліції.

Окремі працівники органів внутрішніх справ відгукнулися на заклик Юрія Луценка подати інформацію щодо справи Г. Гонгадзе під «гарантії недоторканості».

Початок третьої декади лютого 2005 р. Служба безпеки України передала до Держсховища Міністерства фінансів України 125 кг золотих виробів та діаманти вагою 245 карат. Золото і діаманти були вилучені у контрабандистів.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Всеукраїнські об'єднання «Свобода» та «Український вибір» пікетували Міністерство внутрішніх справ з вимогою відставки заступника міністра Геннадія Москаля. Міністр Ю. Луценко заявив учасникам пікету, що Г. Москаля він взяв з умовою, що той за два місяці порве організовану злочинність.

Початок третьої декади лютого 2005 р. Лідер Партії регіонів В. Янукович назвав колишнього президента Л. Кучму своїм «великим розчаруванням». Заявив також, що жалкує, що не служив в армії.

23 лютого 2005 р. Президент України В. Ющенко виступав у Європейському парламенті у Страсбурзі.

23 лютого 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, якою утричі підвищив платню солдатам строкової служби. Грошове забезпечення сягнуло 50—175 грн на місяць. Прем'єр-міністр Ю. Тимошенко заявила, що це підвищення — подарунок від Президента України В. Ющенка.

25 лютого 2005 р. Мати народного депутата України Нестора Шуфрича 72-річна Марія Петрівна Шуфрич відмовилася від володінь, приватизованих на неї у Закарпатській області. Вона заявила правоохоронцям, що нічого не знала про приватизовані ніби нею об'єкти.

25 лютого 2005 р. Виповнилося 100 років з дня народження видатного українського хореографа і балетмейстера Павла Павловича Вірського.

26 лютого 2005 р. Група молоді (скінхеда) побила в Києві американського дипломата афроамериканця Роберта Сіммонса. На білих супутників дипломата скінхеда не нападали. Міліція з'явилася коли нападники вже сховалися. Дипломат був співробітником Агенції США з міжнародного розвитку. Працював в Узбекистані. Посольство США вимагали, щоб власті України знайшли винних.

Кінець лютого 2005 р. На Майдані Незалежності у Рівному міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко повідомив про проведення впродовж 1 березня — 1 квітня 2005 р. місячника перекваліфікації працівників МВС, під час якого всі громадяни мали можливість повідомити правоохоронні органи про факти зловживань правоохоронцями.

Кінець лютого 2005 р. Колишній працівник Державної служби охорони М. Мельниченко відмовлявся надати Генеральній прокуратурі України, очолюваній Святославом Піскуном, аудіозаписи, зроблені ним у кабінеті колишнього

президента України Л. Кучми. М. Мельниченко побоювався, що аудіозаписи будуть знищені.

Кінець лютого 2005 р. Кабінет Міністрів України на позачерговому засіданні скасував розпорядження попереднього уряду про надання пільг колишньому президенту Л. Кучмі.

Кінець лютого 2005 р. Міністерство освіти та науки України за дорученням президента України В. А. Ющенко звернулося до всіх керівників вищих навчальних закладів з вимогою негайного поновлення тих студентів, педагогічних та інших працівників, які були відраховані чи звільнені за участь у громадсько-політичних акціях під час виборів президента України у 2004 році.

28 лютого 2005 р. У районі миса Тарханкут загинуло російське судно «Сіріус». Екіпаж у складі 14 чоловік було врятовано. Теплохід прямував з порту Єйськ до Туреччини. Під час шторму судно було викинуте на кам'яну грядку.

28 лютого 2005 р. Невідомий вночі кинув у Києві гранату у міліціонера та учасника бандитської групи, якого міліціонер охороняв як учасника судового процесу. Міліціонер супроводжував звинуваченого до його квартири у Дніпровському районі Києва. За ним до під'їзду зайшов невідомий і кинув гранату РГД-5 і зник. Міліціонер і його підопічний отримали тілесні пошкодження і їх було госпіталізовано. Звинувачений притягувався до відповідальності у справі перевертнів.

1 березня 2005 р. Під час дванадцятихвилинного виступу перед журналістами (усного, без завчасно заготовленого тексту) Президент України В. Ющенко повідомив, що вбивство Георгія Гонгадзе розкрито. Президент повідомив, що він прийняв рішення про утворення Національного бюро розслідувань, яке повинно зайнятися розслідуванням найбільш гучних нерозкритих справ, а також веденням антикорупційної діяльності в органах влади. Жодних коментарів та роз'яснень до своєї заяви В. Ющенко не давав.

1 березня 2005 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз висловив глибоке занепокоєння заявами українських офіційних осіб про те, що однією з найближчих зовнішньополітичних цілей України є вступ до НАТО. О. Мороз закликав — Україна має бути позаблоковою державою.

Початок березня 2005 р. Міністр оборони України Анатолій Гриценко був вражений розмахом корупції у Збройних Силах України.

Початок березня 2005 р. Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко дотримувалася думки, що майбутнє колишнього президента України Л. Кучми мають вирішувати правоохоронні органи.

Початок березня 2005 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України оприлюднила заяву у якій зазначалась незрозуміла поведінка Генеральної прокуратури України у справі вбивства Г. Гонгадзе. Фракція виступила за повторну експертизу плівок Миколи Мельниченка в Україні за участю зарубіжних спеціалістів. Фракція також вимагала юридичного завершення справи про депутатство Миколи Мельниченка у Верховній Раді України.

Початок березня 2005 р. Президент України В. Ющенко обговорив з головою Ради організації ветеранів України Іваном Герасимовим та народним депутатом України Ігорем Юхновським питання, пов'язані з підготовкою до святкування 60 — річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні. В. Ющенко розповів про ідею проекту примирення, який би символізував прощення і порозуміння між ветеранами Червоної Армії та воїнами Української повстанської армії.

Початок березня 2005 р. Президент України В. Ющенко доручив уряду сформувати робочу групу для отримання програми поступового роздержавлення засобів масової інформації впродовж двох років. Про це В. Ющенко повідомив голову Національної спілки журналістів України Ігоря Лубченка.

Початок березня 2005 р. Рада фонду інтелектуальної співпраці «Україна-XXI ст.» ініціювала введення до навчальних програм шкіл та вищих навчальних закладів гуманітарного профілю викладання обов'язкового предмета «Історія української культури». Головою фонду був Богдан Губський.

Початок березня 2005 р. У міжнародному аеропорту «Бориспіль» затримано громадянина Ізраїлю, колишнього громадянина України. Він намагався контрабандою ввезти до України небезпечну психотропну речовину МДМА (метилендіосиметамфетамін). Вага наркотиків — 152 гр. Цю речовину у вигляді чистого порошку правоохоронці України вилучили вперше. Порушено кримінальну справу. Затриманий працював помічником равина в Лондоні.

Початок березня 2005 р. На прес-конференції генпрокурор України Святослав Піскун повідомив про розкриття вбивства Г. Гонгадзе. Заарештовано двох полковників міліції із служби зовнішнього спостереження. До однієї особи застосовано підписку про невиїзд. Генерал-лейтенанта О. Пукача оголошено в міжнародний розшук. Генпрокурор кілька разів повторив, що напередодні своєї відставки він був за крок до розкриття цього злочину. С. Піскун повідомив, що на 4 березня викликано для допиту колишнього міністра внутрішніх справ України Ю. Кравченка. Нова слідча група у справі Г. Гонгадзе перебувала під посиленою охороною. Плівки М. Мельниченка долучено до справи.

Початок березня 2005 р. Рада фонду інтелектуальної співпраці «Україна-XXI ст.» назвала нових стипендіатів. За станом на початок березня 2005 р. понад 70 представників української інтелігенції в Україні та поза її межами були лауреатами і стипендіатами зазначеного фонду.

Початок березня 2005 р. Колишній працівник Державної охорони Микола Мильниченко заявив, що не вірить у розкриття вбивства Георгія Гонгадзе, висловлює недовіру генпрокурору С. Піскуну і впевнений, що генпрокурор підставляє Президента України В. Ющенка.

Прем'єр-міністр Ю. Тимошенко відмовилася коментувати розкриття вбивства Г. Гонгадзе поки немає рішення суду.

Народний депутат України Віталій Шибко (Соцпартія України), заявив, що не потрібно шукати замовників вбивства Г. Гонгадзе оскільки вони і так відомі з плівок майора М. Мельниченка.

Міжнародна організація «Репортери без кордонів» привітала заяву Президента України В. Ющенка про арешт виконавців вбивства Г. Гонгадзе.

Голова комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Володимир Стретович заявив, що Генпрокуратура ще два роки тому знала прізвище безпосередніх убивць Г. Гонгадзе, заарештованих 28 лютого 2005 року.

3 березня 2005 року. Відбулася прес — конференція О. Мороза. Йшлося про підсумки візиту делегації Соцпартії до Берліна та Відня. О. Мороз підтвердив, що мав зустріч у Відні з колишнім охоронцем Л. Кучми. Листа від М. Мельниченка для передачі В. Ющенку О. Мороз не отримував. О. Мороз і М. Мельниченко обговорювали можливість повернення М. Мельниченка в Україну в статусі народного депутата та гарантії його недоторканості. О. Мороз зазначив, що не претендує на пост спікера Верховної Ради України і вважає кандидатуру В. Литвина оптимальною на цій посаді. Не підтримував ідею про оприлюднення в повному обсязі плівок М. Мильниченка, бо це не принесе суспільству користі.

3 березня 2005 р. Голова Верховної Ради В. Литвин презентував на прес-конференції наукову працю «Україна 2004: події, документи, факти». Компакт —

диск містить унікальні документи. Тираж — 2000 примірників. В. Литвин нагадав, що після оприлюднення плівок М. Мельниченка він вже свідчив правоохоронним органам і висловив готовність до нових свідчень. Зазначив, що не відчуває за собою провини у зв'язку зі справою Г. Гонгадзе і не має жодних проблем у стосунках з Олександром Морозом.

Початок березня 2005 р. Президент України В. Ющенко звільнив Федора Ярошенка з посади голови Державної податкової адміністрації України. На цю посаду В. Ющенко призначив Олександра Киреєва. Впродовж 1993—2000 років він працював заступником голови правління Національного банку України. 3 квітня 2003 року — директор центру наукових досліджень Національного банку України.

4 березня 2005 р. На дачі в Конча-Заспа знайшли мертвим колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка. На дачу терміново прибув голова Служби безпеки України Олександр Турчинов.

Народний депутат України Григорій Омельченко заявив що, ген прокурора С. Піскуна треба судити за бездіяльність. Цього ж і вимагав голова Комітету Верховної Ради України по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією Володимир Стретович.

Водій Ю. Кравченка стверджував, що постріл пролунав о 07.45 і стріляли один раз.

Того дня о 10.00 Ю. Кравченка було викликано до Генеральної прокуратури для свідчення у справі Г. Гонгадзе. Журналісти очікували біля приміщення Генпрокуратури на його прибуття.

Перша декада березня 2005 р. Голова Служби безпеки України Олександр Турчинов запевнив, що нікому не вдасться сховатися за смертю колишнього міністра внутрішніх справ України Юрія Кравченка.

Перша декада січня 2005 р. Колишній охоронець президента Л. Кучми Микола Мельниченко та колишній депутат Верховної Ради України Олександр Єльяшкевич заявили про готовність повернутися до України і свідчити у справі про вбивство Георгія Гонгадзе. Про це вони повідомили віце-прем'єр-міністра України Миколу Томенка під час зустрічі з ним у Варшаві.

Перша декада березня 2005 р. Голова Соцпартії України, народний депутат України О. Мороз, народний депутат України Іван Бокий, депутат Верховної Ради України другого і третього скликань професор Ніна Марковська та секретар Політради Соцпартії Геннадій Задирко відвідали Свято — Успенську — Почаївську лавру. Намісник Лаври, єпископ Почаївський, вікарій Київської митрополії преосвященніший Володимир відправив урочисту літургію на честь О. Мороза. Лідер Соцпартії подарував Лаврі ікону Олександра Невського. Їй — понад 200 років.

Перша декада березня 2005 р. Перша україномовна газета Криму — «Кримська світлиця» призупинила випуск. Причина — проблеми з фінансуванням. Газету було засновано в 1992 році. До 2003 року вона фінансувалася з державного бюджету.

6 березня 2005 р. Станом на ранок залишалось підтопленими 187 будинків у Великоолександрівському, Високопільському, Генічеському, Нововоронцовському районах Херсонської області. Дев'ять будинків було підтоплено у Запорізькій області.

7 березня 2005 р. У ніч проти цього дня в Україні були складні погодні умови (сильні снігопади, пориви вітру до 15—20 м/сек..). В 11 областях знеструмлено 123 населені пункти.

7 березня 2005 р. В Азовському морі на відстані 70 км від Бердянська сейнером знято з дрейфуючої криги двох рибалок. 22 лютого вони вийшли на рибалку на моторному човні. Стан здоров'я врятованих — важкий. Відморозили ноги.

7 березня 2005 р. На Байковому кладовищі поховано колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка.

На церемонії прощання з Ю. Кравченком були колишні президент України Л. Кучма, голова Служби безпеки України Леонід Деркач, секретар Ради безпеки і оборони України Володимир Горбулін, та чинний київський міський голова Олександр Омельченко. Від нової влади на похороні представники були відсутні.

З'явилися сумніви щодо версії про самогубство. Малоймовірними були два підряд постріли в голову. Викликало підозру відспівування церквою самогубця.

Генпрокурор України С. Піскун заявляв, що не бачив своєї провини у смерті Ю. Кравченка.

Висловлювалися припущення, що під час «помаранчевої революції» В. Ющенко пообіцяв Л. Кучмі недоторканість, а своєю публічною заяву про дату виклику Ю. Кравченка до Генпрокуратури С. Піскун свідомо обірвав ту ниточку, яка виводила слідство на Леоніда Кучму.

11 березня 2005 р. Президент України В. Ющенко обіцяв змінити всіх керівників в органах виконавчої влади. Намір було ним оприлюднено у Києві у заключному слові на форумі «Бізнес і влада — партнери». Пообіцяв змінити, зокрема, все керівництво районних державних адміністрацій.

У Києві на форумі «Бізнес і влада — партнери» прем'єр-міністр Ю. Тимошенко заявила про намір спростити податкову систему. Повідомила, що уряд створив фокус-групи з підприємств, які розраховують баланси у випадку переходу на простішу і зрозумілішу систему оподаткування.

Друга декада березня 2005 р. Президія Меджлісу кримсько-татарського народу висловила співчуття чеченському народу у зв'язку із загибеллю президента Чеченської Республіки Ічкерія Аслана Масхадова.

Друга декада березня 2005 р. У Волинській області склалася небезпечна ситуація у зв'язку із складними погодними умовами — за останні тижні випало більш як річна норма опадів. Накопичення снігу становило 720 тонн води на 1 га території. В зоні потенційного підтоплення перебувало понад 300 населених пунктів та 230 км ліній електропередач.

Друга декада березня 2005 р. Працівники Управління боротьби з організованою злочинністю на Львівщині викрили озброєне угруповання у складі 10 осіб, яке скоїло тяжкі злочини на території ряду областей України, одягаючись у формений одяг працівників міліції (державної автоінспекції та спецпідрозділу «Беркут»).

Друга декада березня 2005 р. Газета «Сільські вісті» святкувала 85-річчя свого заснування. Офіційне вшанування газети відбулося 14 березня в Українському домі. Голова Верховної Ради України В. Литвин вручив «Сільським вістям» відреставровану українську ікону середини XIX ст. «Ісус Христос Пантократор», а також оберіг — Ангела Хранителя.

Друга декада березня 2005 р. 134 населених пунктів на заході України не мали, з огляду на погоду, автомобільного сполучення з навколишнім світом. Рух транспорту на дорогах державного значення та перевалах було забезпечено. До розчистки доріг було залучено 4 398 чоловік та 158 одиниць техніки.

Друга декада березня 2005 р. Апеляційний суд Автономної Республіки Крим залишив без змін вирок місцевого суду Центрального району Сімферополя від 29 грудня 2004 року шістьом кримським татарам. Їх звинувачували у побитті жу-

рналістів в Сімеїзі 5 березня 2004 року і масовій бійці в сімферопольському молодіжному барі «Коттон-клуб» 24 березня 2004 року. Приміщення Апеляційного суду пікетувало близько сотні кримських татар. Вони заблокували вхід до приміщення суду.

Курта-Сеїта Абдуллаєва визнано організатором бійок. Засуджено його до 9 років ув'язнення. Інших п'ятьох засуджено від 1,5 до 8 років позбавлення волі.

Друга декада березня 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу у зв'язку із закупівлею Міністерством з питань соціальної політики та праці одного мільйона китайських окулярів на суму 26 млн грн. Виявилось, що 770 тис. окулярів загублено, — вкрадено 20 млн грн.

Друга декада березня 2005 р. Прокуратура Полтавської області направила до суду справу про злочини банди, яка впродовж 1998—2004 років скоїла на території Полтавської і Закарпатської областей та Автономної Республіки Крим понад 40 злочинів, у т. ч. 21 вбивство. Допитано кілька тисяч свідків та виконано 456 судових експертиз.

Друга декада березня 2005 р. Президент України В. Ющенко заявив, що не давав жодних гарантій колишньому президенту України Л. Кучми у справі про вбивство журналіста Г. Гонгадзе.

Друга декада березня 2005 р. Колишній президент України Л. Кучма заявив, що основною помилкою «партії влади» під час минулої президентської компанії було висунення кандидатури В. Януковича з огляду на те, що він мав судимості.

Друга декада березня 2005 р. Генеральна прокуратура України допитала як свідків голову Верховної Ради України Володимира Литвина та колишнього голову Служби безпеки України Леоніда Деркача у справі про вбивство Г. Гонгадзе.

Голова Служби безпеки України Олександр Турчинов не виключав, що експрезидент України Л. Кучма може опинитися на лаві підсудних. Висловив сподівання, що колишній працівник Служби держохорони Микола Мельниченко найближчим часом прибуде до України і дасть усі необхідні свідчення.

Міністр внутрішніх справ Юрій Луценко передав до Генеральної прокуратури України матеріали у справах про розкрадання державних коштів у великих розмірах. Матеріали містили зокрема, прізвиська таких колишніх посадовців як міністр праці Михайло Папієв, міністр оборони Олександр Кузьмук, міністр з надзвичайних ситуацій Григорій Рева, міністр транспорту Георгій Кірпа.

Друга декада березня 2005 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України оприлюднила заяву «Зупинити податкову шкуродерню!». Соцпартія протестувала проти податку на спадщину і дарування та встановлення податку на купівлю квартир.

Середина березня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко зобов'язав усіх керівників структур органів внутрішніх справ оприлюднювати усі доходи, подарунки, позички, кредити. Ю. Луценко перед телекамерами продемонстрував свою заповнену відомість, у якій вказано його прибутки, прибутки членів його родини, наявність рухомого і нерухомого майна, банківських рахунків, акцій тощо.

15 березня 2005 р. У с. Воронцовка Куп'янського району Харківської області сталася пожежа у приватному будинку. Там знаходилися 5-річна Настя Овчар та її 2-річна сестра Люда. Настя намагалася загасити вогонь. Їй це не вдалося. Вона винесла з палаючої хати свою сестричку. Настя отримала 80 % опіків третього ступеня.

Про трагедію дізнався з теленовин хмельничанин Віктор Вікарчук. За допомогою Інтернету надіслав фотографії Насті американським лікарям в Бостоні. Лікарі США виявили готовність прийняти Настю і за власний кошт вилікувати її.

Чартерним літаком Настя була відправлені до Бостона. Депутати Верховної Ради України ухвалили рішення про перерахування свого одноденного заробітку у фонд благодійної допомоги Насті Овчар.

16 березня 2005 р. У селах Ковильне та Софіївка Новотроїцького району Херсонської області зареєстровано 9 дорослих осіб, яких покусав вовк. Постраждалих було госпіталізовано. Була підозра, що вовк хворів на сказ.

18 березня 2005 р. Голова Служби безпеки України О. Турчинов заявив, що Указ Президента України В. Ющенка про звільнення генерала О. Скибинського з посади першого заступника голови СБУ був несподіваним. О. Турчинов подання про звільнення не надсилав. Голова СБУ О. Турчинов вважав звільнення О. Скибинського результатом інтриги і доносів з боку секретаря Ради Безпеки і оборони Петра Порошенка. П. Порошенко у відповідь порадив піти у відставку тим, хто не погоджується з рішенням президента України.

Кінець другої декади березня 2005 р. В Україну з робочим візитом прибув президент Росії В. Путін. Зупинився в столиці України він на шляху з Європи до Москви. У Європі В. Путін зустрічався з президентом Франції, канцлером Німеччини та прем'єр-міністром Іспанії. В. Путін у Києві зустрічався з президентом України В. Ющенком, прем'єр-міністром Ю. Тимошенко та спікером В. Литвином.

Президенти вели переговори про базування на території України Чорноморського флоту Росії, делімітацію кордонів, спільну участь в енергетичних проектах, Єдиний економічний простір, поліпшення торговельно-економічних стосунків між Україною і Росією, спрощення перетину кордонів українськими і російськими громадянами, Придністров'я. Створили постійну комісію Ющенко — Путін. В. Путін і Ю. Тимошенко познайомилися особисто.

Кінець другої декади березня 2005 р. В Апеляційному суді Луганської області оголошено півторамісячну перерву у справі групи осіб, звинувачених у вбивстві журналіста Ігоря Александрова. Перерва викликана заявою Олександра Рибачка (бізнесмена із Слов'янська) про заміну свого захисника. Група звинувачувалася у вчиненні ряду злочинів, 10 епізодів суд розглянув в оптимально стислі строки, але процес загальмувався, коли надійшла черга розгляду вбивства І. Александрова.

Кінець другої декади березня 2005 р. У Севастополі на кладовищі «Комумар» відкрито пам'ятник морякам-севастопольцям, які загинули у серпні 2000 р. на російському атомному підводному крейсері «Курск». Автор 3-метрового пам'ятника — севастопольський скульптор Станіслав Чиж. Кошти на спорудження пам'ятника були надані урядом Москви. На камені викарбовано: «Пусть этот памятник будет свидетельством нашей глубокой благодарности героям-подводникам, отдавшим свои жизни ради служения Родине». В стилізованому корпусі підводного човна вміщено портрети 18 моряків-чорноморців, які загинули у Баренцовому морі 12 серпня 2000 р.

22 березня 2005 р. У Києві вбито колишнього начальника Азовського морського пароплавства Анатолія Бандуру. Труп знайшли біля його будинку. А. Бандура вигулював собаку. Невідомий зробив кілька пострілів. Слідство вважало, що вбивство пов'язане з комерційною діяльністю А. Бандури. 3 грудня 2004 р. Господарський суд Донецької області визнав банкрутом Азовське морське пароплавство.

22 березня 2005 р. Світ відзначав День води. В Україні до централізованого водопостачання мали доступ 65 % населення. Близько 11 млн чоловік користувалися водою з колодязів. 1,8 млн колодязів було забруднено. Вода в Україні перевірялася за 23 показниками, а у Європі — 45—60. Показники забруднення Дніпра переви-

щували норму у 16 разів. Найвищими показниками забруднення були ті, що стосувалися заліза і марганцю.

22 березня 2005 р. Вранці 36-річний оперуповноважений карного розшуку старший лейтенант міліції Олександр Панюта разом з напарником затримали чоловіка віком 25—30 років за підозрою у крадіжці велосипеда. Затриманий несподівано витягнув з — під куртки обріз мисливської рушниці і вистрілив у голову О. Панюти. Мільйонер загинув на місці. Напарник випустив 8 куль зі свого пістолета у злочинця, але тому пощастило втекти.

22 березня 2005 р. Міністр транспорту і зв'язку України Євген Червоненко, виступаючи на «5 каналі», повідомив, що невідомі пропонували йому 3 млн доларів за отримання посади керівника Одеського морського порту.

Третя декада березня 2005 р. Начальник столичного управління боротьби з організованою злочинністю Валерій Гелетей повідомив, що 14 березня у Києві затримано громадянина Ізраїлю Володимира Володарського. Арештували В. Володарського у власному автомобілі «Порше» з міліцейськими номерами.

Наприкінці 2004 р. В. Володарський прибув до України, протягом 5 днів отримав паспорт громадянина України.

Почав займатися бізнесом у сфері нерухомості. В. Володарському належав автосалон «Порше» у торговельному центрі «Мандарин-Плаза». Салон та ряд інших об'єктів В. Володарський переписав на свою дружину — громадянку Ізраїлю. Вона теж мешкала в Києві.

22 березня 2005 р. У Києві затримано громадянина Ізраїлю Євгена Каневського. Він разом з В. Володарським належав до угруповання, яке продало в сексуальне рабство до Ізраїлю щонайменше 35 жінок України.

11 листопада 2004 р. в Єрусалимі засуджено до 10 та 14 років позбавлення волі двох інших чоловіків, які належали до цього угруповання.

Поліція Ізраїлю була зацікавлена в екстрадиції до Ізраїлю В. Володарського та Є. Каневського.

Затримання було результатом спільних дій співробітників управління боротьби з організованою злочинністю Києва, Інтерполу та ізраїльської поліції. Вона кілька місяців тому оголосила В. Володарського у міжнародний розшук. В Україні ця особа займалася операціями з нерухомістю і за півроку досягла великих успіхів. Встиг оформити українське громадянство, але суд вже його анулював.

Третя декада березня 2005 р. Народний депутат України, член фракції «Наша Україна» Юрій Кармазін вимагав порушити кримінальну справу проти колишнього керівника Державного управління справами Ігоря Бакая. Щодо посадовців цього Управління вже було порушено 7 кримінальних справ.

22 березня 2005 р. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування вбивства журналіста Г. Гонгадзе Григорій Омельченко в інтер'ю російській газеті «Известия» заявив, що Служба безпеки України ще восени 2003 року повідомила тодішньому генеральному прокурору України прізвища співробітників міліції, які брали участь у викраденні і вбивстві Г. Гонгадзе.

Журналіста Олега Ємцова (помічника депутата Анатолія Єрмака) планували вкрасти і вбити в один день з Георгієм Гонгадзе. О. Єльцова про це повідомив його колишній друг підполковник міліції Ігор Гончаров. О. Єльцов негайно виїхав у Росію до своєї матері. Міліція хотіла зняти О. Єльцова з поїзда, але зникла бо з ним була маленька дочка.

Початок третьої декади березня 2005 р. Дощі на Львівщині спричинили швидке танення снігів. У річках піднявся рівень води. Вода відразу підтопила три десятків сіл та понижені ділянки міст Дрогобич і Червоноград, — 491 садибу та 32 жит-

лові будинки. На ранок 24 березня у селах Межиріччя, Добрячин та Сілець Сокальського району залишалися підтопленими 62 садиби та 10 житлових будинків.

Третя декада березня 2005 р. У Луганську розпочалося здійснення програми «Допомога дітям вулиці». У рамках програми волонтери Червоного Хреста організували безкоштовне харчування безпритульних дітей. Незначна частка таких дітей були круглими сиротами. Інші мали живих батьків.

Третя декада березня 2005 р. Дмитру Михайловичу Гнатюку — головному режисеру Національного академічного театру опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка виповнилося 80 років. Президент України В. Ющенко присвоїв Д. Гнатюку звання Герой України. Інші титули Д. Гнатюка народний артист України, Герой Соціалістичної Праці, академік Академії мистецтв України.

Третя декада березня 2005 р. Європейський суд з прав людини постановив стягнути з України на користь газети «День» понад 5,5 тис. євро матеріальних збитків, 33 тис. євро — моральних збитків та 5,5 тис. євро судових витрат. Газета «День» оскаржувала рішення українських судів у справі Наталії Вітренко та Петра Симоненка, які в українських судах виграли позов проти газети. Н. Вітренко і П. Симоненко були невдоволені публікаціями журналістки Тетяни Коробової про їх діяльність під час президентської кампанії 1999 року.

Третя декада березня 2005 р. 5-річну дівчинку з України Настю Овчар (яка під час пожежі одержала 80 % опіків тіла) прооперували в опіковому центрі Бостона (США). Операція тривала 6 годин. Дівчинці пересадили донорську шкіру матері.

Третя декада березня 2005 р. Міністерство освіти та науки запропонувало Президенту України Віктору Ющенко видати указ, спрямований на підняття престижності професії вчителя.

Третя декада березня 2005 р. Активісти громадянського комітету «Одеса — Так» принесли під будинок міськвиконкому близько 40 дерев'яних трун. Протестували проти розпродажу оздоровниць та рекреаційних ділянок. На трунах були написані назви розпроданих за заниженими цінами одеських оздоровниць.

24 березня 2005 р. У Луцьку вночі підпалено приміщення місцевих відділень Брацтва ОУН — УПА та молодіжної організації «Національний альянс». Було розбито вікна та вкинута кілька пляшок із запальною сумішшю. У будинку 2 кімнати згоріли вщент.

25 березня 2005 р. 376 голосами Верховна Рада України ухвалила зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік». Це свідчило про підтримку парламентом президента та уряду.

Третя декада березня 2005 р. Військовий суд у Донецьку засудив до позбавлення волі військовослужбовців, винних у вибухах боєприпасів в Артемівську 10 жовтня 2003 р.

Майора Володимира Бевза засуджено до 8 років і позбавлено військового звання, старшого прапорщика Валерія Ботнаря — до 7 років з позбавленням військового звання. Також засуджено прапорщиків: Гетьманського — до 2 років службового обмеження для військовослужбовців з відрахуванням 10 % зарплати до бюджету держави, Петрака — до 5 років позбавлення волі з випробувальним терміном 1,5 року і Калишанського — до 5 років позбавлення волі з випробувальним терміном 1 рік. Зварника Гребенюка засуджено до 2 років обмеження свободи та позбавлено займатися зварювальними роботами впродовж одного року.

Третя декада березня 2005 р. Крижина принесла по Дніпру з Полтавської області до м. Світловодська Кіровоградської області 18 рибалок. Випадкові перехожі побачили з берега крижину та людей на ній. Рятувальники спрацювали швидко.

Третя декада березня 2005 р. Уповноважений Верховної Ради з прав людини Ніна Карпачова влаштувала прес-конференцію, на якій йшлося про те, як рятували 5-річну Настю Овчар із села Воронцовка Харківської області, Н. Овчар рятуючи на пожежі свою дворічну сестру, отримала 80 % опіків шкіри.

29 березня 2005 р. У Колонній залі Національної філармонії України святкували 110 — у річницю від дня народження поета Максима Тадейовича Рильського.

29 березня 2005 р. Вранці помер Герой Соціалістичної Партії Лука Олексійович Іванішенко. Був головою колгоспу у с. Скородистик Чорнобаївського району Черкаської області. Некролог підписали Володимир Литвин, Олександр Мороз, Микола Томенко, Олександр Ткаченко, Олександр Баранівський та інші діячі.

Третя декада березня 2005 р. Повідомлялося про накладення арешту на майно і рахунки Львівської міської ради. Вона програла 700 тис. грн у судовій справі за позовом братів Сухорських — скульпторів пам'ятника Т. Шевченку у Львові.

Протягом останнього часу це був вже третій випадок арешту майна Львівської міськради.

Львівський міський голова Любомир Буняк надіслав Президенту України Л. Кучмі скаргу обсягом 30 сторінок на дії львівських суддів.

Третя декада березня 2005 р. Європейський суд справ людини завершив розгляд справи громадянина України Сергія Салова. Він був представником кандидата на пост президента України Олександра Мороза на виборах 1999 року. С. Салова затримали 31 жовтня 1999 року. То був день першого туру президентських виборів. Його звинувачували у розповсюдженні неправдивої інформації про смерть Леоніда Кучми. Куйбишевський райсуд м. Донецька засудив у липні 2000 року М. Салова до 5 років позбавлення волі.

На плівках колишнього працівника Держохорони Миколи Мильниченка зафіксована розмова президента Л. Кучми і тодішнього голови Донецької облдержадміністрації Віктора Януковича про тиск на суддів, який би змусив їх ухвалити потрібне Л. Кучмі рішення щодо М. Салова.

Третя декада березня 2005 р. Президент Академії природоохоронних наук України Віктор Кармазин звернувся із закликом рятувати лелек.

В Україні збереглося 25—30 тисяч пар лелек. У Швеції їх не стало зовсім. У Голландії та Швейцарії залишилось по кілька лелечих гнізд.

Холодна весна 2005 р. принесла лелекам України небезпеку.

Третя декада березня 2005 р. Віце-прем'єр міністр України Микола Томенко офіційно відкрив національну експозицію України на Всесвітній виставці «Експо-2005» поблизу міста Нагоя (Японія). Тема української експозиції: «Україна: людина, суспільство, природа — гармонія життя» На виставці Україна мала окремий павільйон площею 324 кв. м.

Кінець березня 2005 р. Кабінет Міністрів України скасував розпорядження попереднього уряду про передачу приватним структурам земельної ділянки площею 12 га в центрі Ялти та земельної ділянки площею 4 га в центрі Алушти.

Кінець березня 2005 р. У ряді областей України було підтоплена сотня будинків та садіб. Найскладнішою була обстановка у п'яти районах Херсонської області, де залишалися підтопленими 135 будинків та 615 садіб.

30 березня 2005 р. У ніч проти цього дня під шум феєрверка гранатою РТД підірвано автомобіль Олександра Табацького. Працював він помічником депутата — соціаліста — Віталія Шибка. О. Табацький — юрист. Був адвокатом заявника у процесі розгляду судом скарги про незаконність обрання Миколи Швеця головою Дніпропетровської обласної ради. В. Шибко — секретар Політ ради Соцпартії України.

31 березня 2005 р. Представники Соцпартії України провели пікетування при-
міщення Київської міської ради. Протестували проти будівництва сміттєпереробно-
го заводу на Троєщині, захоплення комерційними структурами території навколо
Палацу школярів та юнацтва у Печерському районі Києва, захоплення спортивних
майданчиків профтехучилищ під комерційне будівництво.

2 квітня 2005 р. Львівська міська організація ВО «Свобода» і Львівське об-
ласне громадське об'єднання «Комітет свободи» пікетували прокуратуру Львів-
ської області з вимогою, щоб Генпрокуратура України порушила кримінальну
справу за фактом пропонування міністрові транспорту і зв'язку України Євгено-
ві Червоненку хабаря (3 млн доларів) за отримання посади керівника Одеського
морського порту.

Початок квітня 2005 р. Колишній працівник Держохорони М. Мельниченко у
заяві на ім'я голови Служби безпеки України Олександра Турчинова повідомляв
про факти шантажу з боку російського бізнесмена Бориса Березовського. М. Мель-
ниченко стверджував, що не передавав Б. Березовському фрагментів своїх записів.
Копії фрагментів записів могли опинитися у Б. Березовського через колишнього
народного депутата України О. Жира. М. Мельниченко вважав, що Б. Березовський
намагається вплинути на діючу українську владу для отримання особистої вигоди.
М. Мельниченко повідомляв, що Б. Березовський 13 березня 2005 р. почав приму-
шувати його до незаконних дій.

Перша декада квітня 2005 р. Секретар РНБО України Петро Порошенко вва-
жав, що Леонід Кучма знав про те, що в його кабінеті ведуться записи. П. Пороше-
нко дотримувався думки, що записи майора М. Мельниченка не можна було зроби-
ти на якийсь диктофон, який розміщувався під диваном.

Перша декада квітня 2005 р. Фракція Соціалістичної партії України виступила
із заявою про підтримку національного товаровиробника у агропромисловому ком-
плексі та на ринку продовольства.

Перша декада квітня 2005 р. Президент В. Ющенко підписав Указ «Про Все-
українську акцію «Зелений паросток майбутнього». Мета акції — суттєве поліп-
шення стану довкілля.

Перша декада квітня 2005 р. Європейський суд з прав людини визнав таким,
що може розглядатися в суді, подання дружини вбитого журналіста Георгія Гонга-
дзе — Мирослави проти України. М. Гонгадзе звернулася до Європейського суду
16 вересня 2002 р.

Голова СБУ Олександр Турчинов заявив, що Служба безпеки України проводи-
ла стеження за журналістом Г. Гонгадзе перед його загибеллю у 2000 р. Стеження
СБУ припинилося за декілька тижнів до зникнення Г. Гонгадзе. Усі матеріали,
пов'язані зі стеженням СБУ за Г. Гонгадзе, були передані до Генпрокуратури України.

Голова Соцпартії України Олександр Мороз у розмові з доповідачем Парламе-
нтської асамблеї Ради Європи у справі Г. Гонгадзе Сабіною Лейтгойсер Шнаррен-
бергер заявив, що через зволікання з розслідуванням вбивства Г. Гонгадзе Україна
не може почуватися демократичною державою.

Президент Національної телекомпанії України Тарас Стецьків заявив, що не до-
зволить нікому зробити з «УТ-1» інформаційного рупора нової влади.

Перша декада квітня 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кри-
мінальну справу за підготовку до отруєння Юрія Вередюка, якого звинувачували у
вбивстві журналіста Ігоря Александрова. Суд дійшов висновку, що вбив І. Алекса-
ндрова не Ю. Вередюк і звільнив його з-під варті.

4 квітня 2005 р. Генеральна прокуратура України поновила слідство у криміна-
льній справі про загибель народного депутата України В'ячеслава Чорновола. Про-

ведення додаткового розслідування доручено Головному слідчому управлінню МВС України. До складу слідчо-оперативної групи увійшли працівники міліції та Служби безпеки України.

Перша декада квітня 2005 р. У м. Кременчук (Полтавської обл.) вбито 39-річного власника речового ринку у мікрорайоні «Молодіжний». Смерть спричинив вибух саморобного пристрою, начиненого металевими кульками з підшипників.

4 квітня 2005 р. Розпочався візит Президента України В. Ющенка до США. На перший день була запланована зустріч із Президентом США Дж. Бушем, держсекретарем Кондолізою Райс, віце-президентом Річардом Чейні. Основні теми переговорів: надання Україні статусу країни з ринковою економікою, скасування поправки Джексона-Веніка щодо України, нові транспортні та енергетичні коридори.

Програма візиту передбачала виступ В. Ющенка у Конгресі, відвідання української дівчинки Насті Овчар, яка лікувалася від опіків у Бостоні, зустрічі з представниками української та єврейської громад тощо.

Перша декада квітня 2005 р. На спільній прес-конференції з президентом України Віктором Ющенком президент США Джордж Буш заявив, що він у захопленні від демократичних змін в Україні. Дж. Буш повідомив, що попросив Конгрес США виділити 60 млн доларів на допомогу Україні.

У спільній заяві Президента України Віктора Ющенка і Президента США Дж. Буша повідомлялося, що Україна скасує візи для американців, а США зменшать візові збори для українських громадян.

Президент В. Ющенко нагородив орденом Ярослава Мудрого V ступеня Сергія Сікорського. С. Сікорський доводиться сином авіаконструктору Ігорю Сікорському (1889—1972 гг.). І. Сікорський був родом з України. З 1919 року проживав в США.

Перша декада квітня 2005 р. Київська міліція викрила групу посадовців державного авіаційного підприємства. Вони у лютому 2004 р. незаконно перерахували підприємству «САП», засновником якого було Державне управління справами президента України, як безповоротну фінансову допомогу близько 26 млн грн. Порушено кримінальну справу.

Перша декада квітня 2005 р. В інтерв'ю «Українській правді» Президент України В. Ющенко повідомив, що офіцери Міністерства внутрішніх справ України, підозрювані у скоєнні вбивства Георгія Гонгадзе, визнали свою провину. Підозрювані дали покази з виїздами на місця. Продемонстрували як це все робилося. Все зафільмовано і прийнято в базу слідства.

Перша декада квітня 2005 р. Президент України В. Ющенко впродовж останніх місяців здійснив більше закордонних візитів, ніж попередній президент Л. Кучма за два останні роки.

У спільній декларації президентів США і України йшлося про демократизацію Куби і Білорусі. Це викликало дипломатичний скандал.

Після підписання Дж. Бушем і В. Ющенком заяви згорнув свій офіційний візит в Україну перший заступник міністра закордонних справ Куби Еумеліо Кабальєро.

Перша декада квітня 2005 р. Генеральна прокуратура України опротестувала рішення Київської міськради від червня 2003 р. про виділення «Міжнародному творчому центру» Яна Табачника земельної ділянки площею 8,15 га на березі Дніпра.

Перша декада квітня 2005 р. Правоохоронці Полтавської області проводили слідство тендерного комітету, до складу якого входили три заступники голів обласної держадміністрації за часів президента Л. Кучми. За завищеними цінами закуповувалася апаратура для медичних закладів, складена із старих запчастин.

Перша декада квітня 2005 р. Затримано організаторів і виконавців вбивства колишнього начальника Азовського морського пароплавства Анатолія Бандури. У складі групи — 4 особи. Вбивство розкрито за участю працівників київської міліції та Департаменту карного розшуку МВС України.

5 квітня 2005 р. До Генеральної прокуратури України було викликано голову Донецької обласної ради Б. Колесникова. У Генпрокуратурі його допитали з приводу сепаратистських заяв. Опісля його допитали слідчі МВС у кримінальній справі про вимагання чужого майна шляхом погроз та залякування. Б. Колесникова було затримано на 72 години. Б. Колесников підозрювався у вимаганні акцій одного з донецьких підприємств. На власника акцій було вчинено три замаху.

7 квітня 2005 р. Верховна Рада України заслухала інформацію генерального прокурора України С. Піскуна та Міністра внутрішніх справ Ю. Луценка про причини і обставини затримання Б. Колесникова. Уповноважений з прав людини Верховної Ради України Н. Карпачова заявляла, що відсутні будь-які підстави для його затримання. Було створено робочу групу для з'ясування законності затримання Б. Колесникова.

7 квітня 2005 р. Верховна Рада України 287-ма голосами дала згоду на звільнення М. Чечетова з посади голови Фонду державного майна України. 313 народних депутатів проголосували за призначення на цю посаду Валентини Семенюк.

Постанови про звільнення Михайла Чечетова і призначення В. Семенюк головою ФДМУ Президент України В. Ющенко вніс до Верховної Ради України у березні.

Перша декада квітня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко повідомила, що Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про виділення Державному комітету України з державного резерву 500 млн грн. для здійснення інтервенції на ринку м'ясопродуктів.

Перша декада квітня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко та керівник великих підприємств-виробників продукції птахівництва підписали Меморандум про узгодження дій. Меморандум передбачав, що вітчизняні птахівники знизять відпускну ціну на свою продукцію на 10—15 % — до 10 грн за кілограм. Уряд взяв зобов'язання сприяти тому, щоб роздрібна надбавка не перевищувала 10 відсотків. Уряд пообіцяв запровадити 10-відсоткове імпортне мито на м'ясо птиці, але не менше 400 євро за тонну, на м'ясо яловичини і свинини — 10 %, але не менше 600 євро.

Перша декада квітня 2005 р. Заступник голови Харківської обласної державної адміністрації Василь Терлецький вручив батькові Насті Овчар ключі від нового будинку у селищі Воронцовка Куп'янського району. Будинок знаходиться неподалік від старої хати, в якій сталася пожежа під час якої 5-річна Настя винесла з вогню свою 2-річну сестричку.

8 квітня 2005 р. Президент України В. Ющенко брав участь у похованні Папи Римського Іоанна Павла II.

8 квітня 2005 р. Начальник Головного управління готельного господарства, туризму та курортів Київської міської державної адміністрації Михайло Шпарик повідомив, що на пісенник конкурс «Свробачення» Київ готувався прийняти 1100 офіційних гостей. До Києва також мало прибути 1500 іноземних журналістів та 200 офіційних членів делегацій.

8 квітня 2005 р. У Верховній Раді України фракції «Регіони України» та СДПУ(о) блокували трибуну на знак протесту проти затримання Б. Колесникова. До парламенту викликалися генпрокурор С. Піскун та міністр внутрішніх справ Ю. Луценко.

7 квітня була розголошена назва фірми, акції якої ніби-то 2002 року вимагав Б. Колесников. Ю. Луценко заявив, що частина свідків у цій справі залишила Україну. Сім'ю одного із свідків перевезено до Києва з огляду на міркування її безпеки.

Пленарні дні 7—8 квітня 2005 р. голова Верховної Ради України В. Литвин назвав «випусканням пару», — повна інформація була відсутня і усі щось недомовляли. На думку спікера особисто його і досі прослуховували.

Кінець першої декади квітня 2005 р. Комітет з асигнувань Сенату США одностайно проголосував за відновлення термінової фінансової допомоги Україні в повному обсязі. Президент США Дж. Буш просив виділити Україні 60 млн доларів.

12 квітня 2005 р. Завершився офіційний візит президента України В. Ющенко до Польщі. Він відбувся 11—12 квітня. Президенти Польщі та України провели переговори віч-на-віч. Потім президенти головували на пленарних засіданнях за участю делегацій. Зустрілися з журналістами на прес-конференції.

В. Ющенко також провів переговори з прем'єр-міністром Польщі Мареком Белькою, Маршалом Сейму Влодзімежем Цімошевичем і віце-маршалом Сенату Іоантою Данеляк.

В. Ющенко подякував президенту Польщі Олександру Квасьневському за особистий внесок у подолання політичної кризи під час президентських виборів в Україні.

У ході візиту підписано міжурядові угоди. Президенти виступали за поглиблення економічної співпраці, передусім у сфері транспортування нафти і газу з Каспійського регіону до Європи.

Початок другої декади квітня 2005 р. Президент України В. Ющенко у Варшавській опері відкрив Рік України в Польщі.

Початок другої декади квітня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко повідомила про направлення до восьми областей України (Житомирської, Київської, Луганської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Харківської та Чернігівської) команди з 5 висококваліфікованих організаторів для завершення весняно-польових робіт.

Ю. Тимошенко також повідомила про направлення представників уряду на кожен нафтопереробний та хімічний завод для моніторингу відпуску сільгоспвиробникам дизельного пального та добрив.

Ю. Тимошенко заявила, що уряд не допустить різкого спаду цін на сільгосппродукцію під час збору врожаю.

Початок другої декади квітня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський повідомив про державні дотації селянам обсягом 500 млн грн для заохочення вирощування свиней, птиці і великої рогатої худоби.

Початок другої декади квітня 2005 р. Кабінет Міністрів України уповноважив Міністерство економіки і Мінпаливенерго встановлювати впродовж 15 квітня-1 червня та 1 серпня — 15 жовтня 2005 р. граничні оптово-відпускні ціни на дизельне пальне і бензин, що реалізуються на внутрішньому ринку через автотранспортні станції.

Уряд також обмежив торгівлі надбавки на рівні 15 відсотків від оптової ціни виробника або митної вартості на дизельне пальне і бензин в роздрібній мережі.

Початок другої декади квітня 2005 р. Прес-служба Міністерства закордонних справ повідомила, що у ювілейному 50-му конкурсі «Євробачення-2005» візьмуть участь представники 39 країн Європи.

Україна отримала право на проведення конкурсу у результаті перемоги співачки Руслани Лижичко на конкурсі 2004 року у Туреччині.

Початок другої декади квітня 2005 р. Велика плата Європейського суду з прав людини відмолилася переглянути апеляцію уряду України на рішення про визначення незаконним виключення Миколи Мельниченка з виборчого списку Соціалістичної партії України на парламентських виборах 2002 року.

Пленум Верховного Суду України мав за власною ініціативою переглянути справу про виключення М. Мельниченка з виборчого списку Соцпартії, а Центральна виборча комісія — визнати його повноваження як народного депутата України.

Апеляцію подавав попередній уряд у січні 2005 р. в останні дні свого перебування при владі.

14 квітня 2005 р. Газета «Українська правда» оприлюднила інформацію про те, що вказана в біографії міністра юстиції України Р. Зварича інформація про освіту є неправдивою. Р. Зварич у відповідь заявив, що має диплом Колумбійського університету (Нью-Йорк, США) і його оприлюднить.

Друга декада квітня 2005 р. Чернігівська обласна організація «За Україну! За Ющенка!» була задоволена звільненням керівників обласної державної податкової інспекції, що відбулося після пікетування нею 5 квітня Кабінету Міністрів України. Лідером цієї обласної організації був Сергій Кнуренко. Звільнено голову ДПА в Чернігівській області Осипенка В. В. та його першого заступника — начальника Управління податкової міліції Москаленка І. І.

Друга декада квітня 2005 р. Президент України В. Ющенко провів нараду з питань макроекономічної ситуації в державі. У нараді, зокрема, взяли участь: прем'єр-міністр Юлія Тимошенко, державний секретар Олександр Зінченко, перший віце-прем'єр-міністр Анатолій Кінах, міністр економіки Сергій Тербохін, міністр праці та соціальної політики В'ячеслав Кириленко, голова Державної податкової адміністрації Олександр Кіреєв, голова Національного банку Володимир Стельмах, радники Президента України Володимир Лановий і Леонід Черновецький.

Друга декада квітня 2005 р. Міністр економіки Сергій Тербохін повідомив про намір уряду відмовитися від продажу української нафти на аукціонах та направити її безпосередньо на нафтопереробні заводи. Мета заходу — стабілізація цін на нафтопродукти.

Друга декада квітня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав указ про виведення до кінця 2005 року українського миротворчого контингенту з Іраку.

Друга декада квітня 2005 р. Голова Фонду державного майна України Валентина Семенюк заявила у Кривому Розі на виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики і підприємництва, що «Криворіжсталь» має бути у державній власності.

Друга декада квітня 2005 р. Фракція Соцпартії України безуспішно ініціювала включення до порядку денного Верховної Ради України звіту Тимчасової слідчої комісії з розслідування обставин загибелі Г. Гонгадзе, І. Александрова та інших резонансних справ. Понад 3 роки звіт голови Тимчасової комісії Г. Омельченка не вдавалося включити до порядку денного. За включення звіту до порядку денного було подано в одному з варіантів 130, а в другому — 139 голосів.

Друга декада квітня 2005 р. Голова Соціалістичної партії України О. Мороз під час зустрічі з вдовою загиблого журналіста Георгія Гонгадзе — Мирославою Гонгадзе заявив, що справа щодо вбивства Г. Гонгадзе могла б бути передана до суду вже за кілька місяців у разі оприлюднення звіту спеціальної парламентської слідчої комісії та залучення до матеріалів слідства півков М. Мельниченка.

Друга декада квітня 2005 р. Колишній підполковник Федеральної служби безпеки Росії Олександр Литвиненко під час зустрічі у Лондоні з народним депутатом

України Г. Омельченком заявив, що записи розмов у кабінеті президента України проводила організована група співробітників Державної охорони України, в якій М. Мельниченко грав не головну роль.

Друга декада квітня 2005 р. Перший заступник голови Головного Контрольно-ревізійного управління повідомив про грубі порушення Державним управлінням справами Президента України (за часів Л. Кучми) при відчуженні санаторіїв «Пушкіне», «Форос», «Зорі України», «Дніпро» і пансіонату «Гліцинія».

Друга декада квітня 2005 р. Колишніх голову Державної податкової адміністрації м. Львова Дмитра Штикала та начальника УМВС України у Львівській області генерал-майора міліції у відставці Олега Сала оголошено в розшук.

Друга декада квітня 2005 р. В урочищі Гончарівка на околиці Батурина закладено студентський парк. У заході взяв участь народний депутат України Іван Плющ, який виріс неподалік Батурина.

Друга декада квітня 2005 р. Працівники столичної міліції припинили у Києві діяльність 5 фірм, що надавали сексуальні послуги. Клієнтів підшукували за допомогою рекламних оголошень у газетах, журналах та інтернет-виданнях. Одна година сексуальних послуг коштувала 50—70 доларів. Власниці нелегальних «будинків кохання» забирали собі половину від сум, сплачених клієнтами.

Власницями фірм були жінки переважного молодого віку.

18 квітня 2005 р. Керівник Державного управління справами Ігор Тарасюк повідомив про закриття Маріїнського палацу в Києві на ремонт впродовж трьох років. Функції резиденції для прийомів Президента України передано «Будинку з химерами» на вул. Банковій (навпроти будівлі Секретаріату Президента України).

18 квітня 2005 р. «Українська правда» поширила інформацію про те, що донецький бізнесмен Ринат Ахметов залишив територію України.

18 квітня 2005 р. Президент України В. Ющенко офіційно представив новопризначену голову ФДМУ Валентину Семенюк. В. Ющенко підкреслив, що призначаючи В. Семенюк на цю посаду, керувався її сумлінням і професійністю.

18 квітня 2005 р. Ветерани Всеукраїнського Братства ОУН-УПА на 88-му засіданні Колегії Головної Булави ВБ ОУН-УПА, що відбулося у м. Львові, звернулися з відкритим листом до Президента України В. Ющенка з проханням відкрити архіви КПРС і КДБ. Мета — спростувати міфи про їхню діяльність.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Новопризначений керівник Державного управління справами Ігор Тарасюк заявив, що нинішня влада має намір повернути державі власність, вкрадену впродовж останніх років через Державне управління справами.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Працівники Служби безпеки України затримали трьох високопосадових співробітників міліції. Вони звинувачувалися у вбивстві Юрія Вередюка, який проходить у справі про вбивство директора Слов'янської телерадіокомпанії «ТОР» Ігоря Александрова. Затримані визнали себе винними.

Кінець другої декади квітня 2005 р. Сколівський районний суд Львівської області засудив до 5 років позбавлення волі Нижньорожанівського сільського голову Сколівського р-ну Львівської області. Його також позбавлено права займати керівні посади в органах місцевої влади впродовж 3 років.

У приватну власність було незаконно передано земельні ділянки загальною площею понад 24 га.

21 квітня 2005 р. У Вільнюсі відбулася неформальна зустріч міністрів закордонних справ НАТО. Держсекретар США Кондоліза Райс заявила, що інтегра-

ція України до НАТО не повинна відбуватися за рахунок погіршення відносин з Росією.

Напередодні офіційний представник Міністерства закордонних справ Росії Олександр Яковенко застеріг НАТО від запрошення деяких країн СНД до вступу у зазначену організацію.

22 квітня 2005 р. Голова Соціалістичної партії України О. Мороз і голова Української партії Справедливості — Союз ветеранів, інвалідів, чорнобильців і афганців Сергій Червонописький підписали угоду про стратегічне партнерство між двома партіями.

Початок третьої декади квітня 2005 р. Верховна Рада Автономної Республіки Крим дала згоду на призначення народного депутата України Анатолія Матвієнка головою Ради Міністрів АРК.

Початок третьої декади квітня 2005 р. Міністр внутрішніх справ Юрій Луценко заявив, що посадовці, які не з'являться на допит у Міністерство внутрішніх справ після отримання повісток, оголошуватимуться у розшук. У розшук оголошуватимуться і свідки, чий свідчення становитимуть цінність у конкретних справах.

Початок третьої декади квітня 2005 р. Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко закликав працівників державних засобів масової інформації не піддаватися тиску, який чинять представники місцевих органів влади, і не писати заяв про звільнення.

Початок третьої декади квітня 2005 р. У Берегівському, Перечинському, Рахівському, Ужгородському районах та місті Ужгород (Закарпатська обл.) випав оранжевий дощ. Ймовірна причина — технічна аварія на цементному заводі румунського міста Бая-Борша, яка спричинила викид у повітря шкідливих речовин.

Початок третьої декади квітня 2005 р. Прокуратура Подільського району м. Києва порушила кримінальну справу щодо службових осіб ВАТ «Київський річковий порт» за незаконну передачу земельної ділянки площею 6,4 га і нормативною вартістю 10,3 млн грн громадській організації «Міжнародний творчий центр Яна Табачника» у довгострокову оренду терміном на 25 років під будівництво, експлуатацію та обслуговування елітного клубу «Честь имею» у Києві по вулиці Дніпровська набережна.

25 квітня 2005 р. Насті Овчар було зроблено чергову операцію з пересадки шкіри. Новою шкірною тканиною було вже покрито 85 відсотків опіків. Залишалося провести ще одну операцію. Пересаджена шкіра приживалася добре. Не вдавалося пригнітити сепсис у крові Насті. Шанси вижити після всіх операцій оцінювалися на 75 %. Дівчинка перебувала під апаратом штучного дихання у медикаментозному стані.

Дружина президента України — Катерина Чумаченко розмовляла телефоном з хірургом Робертом Шеріданом, який лікував Настю в опіковому центрі Бостонської дитячої лікарні.

26 квітня 2005 р. У Києві в палаці «Україна» відбулися Всеукраїнські збори представників місцевого самоврядування. У зборах взяли участь понад 600 голів сільських і селищних рад, 632 представники районних та обласних самоврядних органів. Всього у зборах брали участь 3200 делегатів і гостей. У президії зборів були найвищі керівники держави — президент В. Ющенко, прем'єр-міністр Ю. Тимошенко, голова Верховної Ради України В. Литвин.

26 квітня 2005 р. У Києві відбувся 20-й раунд переговорів державних делегацій України й Росії з питань розмежування Азовського та Чорного морів. Делегація України наполягала на їх розмежуванні по всьому периметру. Українська сторона дотримувалася точки зору, що у Керченській протоці має бути підтверджена існу-

юча в цій акваторії ще з часів СРСР лінія кордону. Російська сторона пропонувала не розмежовувати Керченську протоку і використовувати її спільно.

Третя декада квітня 2005 р. У Донецькій області необробленими залишилися 54 тисячі гектарів землі. Необроблені і незасіяні площі здебільшого були просто нічийними. Таких земель було особливо багато поблизу міст.

Третя декада квітня 2005 р. Заступник голови комітету Верховної Ради України з питань бюджету Людмила Супрун заявила, що падіння курсу долара в Україні пов'язане з проведенням фінансової спекуляції глобальних масштабів.

Третя декада квітня 2005 р. Колишній голова партії «Трудова Україна» Сергій Тігіпко вважав, що процес кадрових чисток дійшов до «відвертого безглуздя».

Третя декада квітня 2005 р. Заступник генерального прокурора України Тетяна Корнякова заявила, що впродовж двох років комерційними фірмами розкрадалися кошти, призначені на будівництво об'єкта «Укриття» на Чорнобильській АЕС. Генеральна прокуратура України порушила 53 кримінальні справи у зв'язку з розкраданням коштів на Чорнобильській АЕС.

Третя декада квітня 2005 р. Прокуратура Автономної Республіки Крим порушила кримінальні справи за фактами зловживання за часів президента Л. Кучми службовим становищем посадовцями Державного управління справами президента України. Були скоєні злочини при відчуженні об'єктів санітарно-курортного призначення та іншого майна. Афери, зокрема, стосувалися санаторіїв «Форос», «Дніпро», «Зорі України», «Гурзуфський», «Пушкіне», «Чорноморський», «Гліцинія», міжнародного дитячого центру «Артек».

Третя декада квітня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко повідомив, що народного депутата України Ігоря Франчука було допитано у справі про незаконне видобування нафти і газу в Криму. І. Франчук був головою державної компанії «Чорноморнафтогаз». У Криму було знайдено 330 свердловин, а ліцензій оформлено на 40 свердловин.

Заступник голови СДПУ(о) Нестор Шуфрич допитувався у справі про свердловину на Семеренківському родовищі Полтавської області. Н. Шуфрич назвав діяльність Ю. Луценка «клоунадою». Ю. Луценко стверджував, що з Семеренківського родовища щомісяця незаконно видобувалося нафти на 1 млн доларів.

Третя декада квітня 2005 р. Правоохоронні органи допитували колишніх посадовців за зловживання за час перебування при владі: Засуху Анатолія — голову Київської облдержадміністрації;

Дмитренко Андрія — першого заступника голови Вінницької облдержадміністрації;

Лисака Віктора — заступника голови Полтавської облдержадміністрації;

Маслія Ярослава — начальника Управління охорони здоров'я Рівненської облдержадміністрації;

Швеця Миколу — голову Дніпропетровської обласної ради;

Кравця Василя — першого заступника голови Тернопільської обласної ради;

Льошенка Володимира — голову Черкаської облдержадміністрації.

Третя декада квітня 2005 р. Прокуратура Рівненської області порушила дві кримінальні справи щодо посадових осіб Острозької райдержадміністрації за порушення виборчого законодавства. Під час повторного голосування на виборах президента України чотирьом мешканцям села Межирічі Острозького району було сплачено по 100 грн за те, що вони за фальшивими відкріпними посвідченнями проголосували за Віктора Януковича. За іншою справою п'яти жителям с. Межирічі та Острога було сплачено 200—300 грн.

Третя декада квітня 2005 р. Керівник Державного управління справами Ігор Тарасюк повідомив, що з гаражів, підвідомчих ДУС, зникло понад 200 автомобілів.

Третя декада квітня 2005 р. У результаті різкої ревальвації гривні вкладники українських банків, які тримали свої заощадження в доларах США, втратили, за оцінкою президента Асоціації українських банків Олександра Сугоняка, 1,2 млрд доларів. На кожній тисячі доларів депозитного вкладу втрата складала 300 грн.

Кінець квітня 2005 р. З території дачі президента України Віктора Ющенка викрадено дерева, посаджені ним особисто. Повисмикувано також дерева, посаджені за вказівкою Київського міського голови Олександра Омельченка.

29 квітня 2005 р. Міністр юстиції України Роман Зварич заявив, що загубив свій диплом про освіту.

1 травня 2005 р. У Києві на Майдані Незалежності (попередня назва — площа Жовтневої революції) представники Компартії України, «Всеукраїнського руху за Советський Союз», Партії пенсіонерів, «Всеукраїнського союзу робочих» та інших лівих організацій провели мітинг.

1 травня 2005 р. Львівські комуністи святкували Міжнародний день солідарності трудящих. Поклали квіти до Пагорба Слави та солдатських поховань на «Марсовому полі». Висловлювалися за недопущення реабілітації вояків ОУН-УПА. Були невдоволені діями чинної української влади.

1 травня 2005 р. Україна святкувала Великдень. В усіх православних храмах у ніч на цей день відбулися урочисті Великодні богослужіння.

1 травня 2005 р. Станом на цей день у Донецькій області число хворих на СНІД становило близько 2000 чоловік. Офіційно зареєстровано в області 2,5 тис. ВІЛ-інфікованих дітей та 45 тис. ВІЛ-інфікованих дорослих. На Донеччині вже померло 1197 хворих на СНІД та 3 тис. ВІЛ-інфікованих.

3 травня 2005 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз та голова партії і всеукраїнського громадського об'єднання «Громадський контроль» Василь Волга підписали угоду про об'єднання партій та стратегічне партнерство. Угода передбачала послідовність саморозпуску партії «Громадський контроль», порядок входження її членів до лав Соцпартії, форму участі її представників у виборчій кампанії 2006 року.

3 травня 2005 р. Міжнародна організація «Репортери без кордонів» закликала Президента України Віктора Ющенка дотримати обіцянки про забезпечення свободи слова в Україні.

Початок травня 2005 р. У Мінську трималися під арештом п'ять українців, які брали участь у марші «Чорнобильський шлях». Міністр закордонних справ України Борис Тарасюк вважав, що це була помста білоруських властей за те, що 14 квітня на комісії ООН з прав людини делегація України проголосувала за резолюцію, яка засуджувала порушення прав людини режимом президента Білорусії Олександра Лукашенка.

У Києві тривало пікетування посольства Білорусії представниками молодіжних організацій — «Національний альянс», «Молодь — надія України», «Пора».

Початок травня 2005 р. Президент України В. Ющенко на зустрічі з активом Криму заявив, що необхідно виконати демаркацію кордону між Україною і Росією на суходолі. Висловився за компроміс при розмежуванні Азовського моря взамін визнання Росією проходження кордону у Керченській протоці за лінією, встановленою за часів СРСР та за спрощеною процедурою перетину кордону громадянами, які проживають у прикордонних регіонах. Наполягав також на укладенні угоди про реадмісію. Дотримувався думки, що зазначене поставить крапку у російсько-

українських прикордонних питаннях. Вважав за необхідне розв'язати прикордонні питання до кінця 2005 року.

7 травня 2005 р. Президент України присвоїв звання Герой України (посмертно) лейтенанту Олексію Бересту. Він брав участь у встановленні 30 квітня 1945 року Прапора Перемоги над рейхстагом у Берліні.

О. Береста поховано у селищі Алесандрівка. Воно знаходиться на околиці Рос-това — на Дону. О. Берест загинув на початку листопада 1970 року, рятуючи розгублену маленьку дівчину з — під коліс електрички.

Народився О. Берест у с. Горайстівці Охтирського району Сумської області.

7 — 11 травня 2005 р. ВАТ «Укртелеком» і його дочірнє підприємство «Утел» до ювілею Перемоги надали ветеранам по 20 хвилин безплатних міжміських телефонних розмов та розмов з країнами СНД. Безплатні 20 хвилин надавали також деякі оператори мобільного зв'язку.

Перша декада травня 2005 р. Розростався скандал у зв'язку з освітою міністра юстиції України Романа Зварича. Він визнав, що не має ступеня магістра філософії чи ступеня іншої дисципліни Колумбійського університету (Нью-Йорк, США). Заявив, що формально він не має юридичної освіти. Повідомив, що протягом 1983 — 1991 років був викладачем у Нью — Йорському університеті. Раніше він заявляв, що був там професором. Речник цього університету Джош Тейлор повідомив, що Р. Зварич був тимчасовим викладачем на неповну ставку впродовж 1989—1991 років.

Перша декада травня 2005 р. Президент України В. Ющенко призначив В'ячеслава (Моше) Кантора, — віце-президента Євразійського Єврейського конгресу, члена керівництва Європейського Єврейського конгресу, — своїм радником. Призначення вважалось скандальним.

Перша декада травня 2005 р. Міністерство внутрішніх справ України, згідно з постановою прокуратури Києва, оголосило колишнього керівника Державного управління справами Ігоря Бакая в міждержавний розшук. Печерський місцевий суд Києва видав санкцію на його затримання і доставку під вартою в Україну. Відповідний запит надіслано «Інтерполу». І. Бакай звинувачувався у перевищенні влади або службових повноважень, які спричинили тяжкі наслідки, організацію вчинення злочинів та керівництво їх підготовкою та вчиненням.

Оголошено розшуку колишнього голови Центральної виборчої комісії Сергія Ківалова та колишнього Одеського міського голови Руслана Боделана.

9 травня 2005 р. Багатотисячна колона ветеранів пройшла вулицями Івано-Франківська до Меморіального цвинтаря. Там відбувся мітинг-реквієм, присвячений 60-річчю Перемоги. Панахиду відслужили священники православних конфесій. На мітингу — реквіємі голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації Роман Ткач закликав ветеранів Радянської Армії та Української повстанської армії до примирення. До примирення закликав і міський голова Івано-Франківська Зіновій Шкутяк. У мітингу, зокрема, брали участь представники Компартії, Соцпартії, СДПУ(о).

9 травня 2005 р. Львівські соціалісти вперше з часів незалежності України святкували День перемоги спільно з представниками влади.

Вперше до свята Перемоги було впорядковано територію могил на Пагорбі Слави та Вічний Вогонь.

9 травня 2005 р. Журналісти газети «Сільські вісті» відвідали могилу Героя України Олексія Береста у Ростові-на Дону. З'ясували у його рідних можливість переховання О. Береста в Україні.

9 травня 2005 р. Кількатисячна колона Соціалістичної партії України пройшла у Києві від Бессарабської площі через вулицю Хрещатик та Грушевського до площі

Слави. Було покладено вінки до пам'ятника Невідомому солдату. Голова Соцпартії Олександр Мороз виголосив промову.

Кінець першої декади травня 2005 р. 5-річна Настя Овчар яка знаходилася на лікуванні в США розпочала дихати самостійно без допомоги апарата штучного дихання, її стан лікарі продовжували вважати тяжким. Прогнози на вилікування були оптимістичними.

9 травня 2005 р. У зв'язку з дощовою погодою у Києві святкування Дня Перемоги розпочалося не о 10.00 а о 14.00. Колона на чолі з Президентом України В. Ющенком, Головою Верховної Ради В. Литвином, Прем'єр-міністром Ю. Тимошенко, Київським міським головою О. Омельченком, керівниками ветеранських організацій пройшла Хрещатиком і вийшла на Європейський майдан. Звідти автобуси повезли учасників до Парку слави. Урочистості продовжилися біля Музею Великої Вітчизняної війни. З вітальною промовою виступив В. Ющенко.

11 травня 2005 р. Остання група 7-ої окремої механізованої бригади Збройних Сил України повернулася до Києва. Евакуація цієї бригади з Іраку розпочалася 15 квітня. За час перебування бригади в Іраку загинуло 9 українських миротворців. 6 вояків дістали поранення.

12 травня 2005 р. В прямому ефірі радіо «Ера» голова Соцпартії України О. Мороз спростував слова президента В. Ющенка, що політична реформа була ухвалена з огляду на загрозу громадянської війни. О. Мороз стверджував, що політична реформа ухвалювалася не під тиском, а за домовленістю різних політичних сил.

12 травня 2005 р. Артемівський міськрайонний суд Донецької області закінчив судове слідство у справі колишніх працівників міліції Олега Тамбовцева і Євгена Дроздова. Вони підшукали водія приватного таксі і змусили його дати за відомо неправдиві свідчення про те, що Юрій Вередюк вбив журналіста Ігоря Александрова.

Початок другої декади травня 2005 р. Національна спілка журналістів України та Комітет виборців України ініціювали збір підписів на підтримку вимоги про перегляд справи колишнього кореспондента Народного телебачення України Руслана Антоника.

Р. Антоника було звинувачено у вбивстві зятя високопоставленого посадовця з Адміністрації тодішнього президента України Л. Кучми.

Початок другої декади травня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко повідомив, що міліція виконувала розслідування 149 кримінальних справ щодо службових злочинів.

Початок другої декади травня 2005 р. Поблизу села Колядинець Липоводолінського району Сумської області сталася катастрофа літака АН-2. Літак виконував сільськогосподарські роботи. Пілот і пасажир — загинули. Причина авіакатастрофи — технічна несправність старої машини.

Початок другої декади травня 2005 р. Президент України В. Ющенко доручив прем'єр-міністру України Юлії Тимошенко до 1 липня 2005 р. відновити роботу Урядової комісії з вивчення діяльності ОУН-УПА з метою прискорення підготовки історично та юридично обґрунтованих висновків стосовно визначення офіційної позиції що до діяльності ОУН-УПА. Главі уряду було також доручено до 1 жовтня 2005 року забезпечити організацію та проведення міжнародної науково-практичної конференції про участь українського народу в Другій світовій війні.

Початок другої декади травня 2005 р. Глава Запорізької облдержадміністрації Юрій Артеменко повідомив, що протягом святкових днів у заплавах острова Хортиця загинуло понад 50 тонн риби. Версії: штучно створене зниження води в Дніпрі; масове отруєння риби з технічних причин; нестача кисню у воді.

Перша половина травня 2005 р. У Києві урочисто відкрито пам'ятник «Жінці Великої Вітчизняної війни». Місцезнаходження — «Парк Перемоги» у Дніпровському районі. Скульптор — Олександр Радіонов, архітектор — Константин Черній. Матеріал — бронза, вага — 3,5 тони, вартість — 700 тис. грн. Пам'ятник виготовлявся на виробничому комбінаті «Художник». Пам'ятник відображує проводи матір'ю свого сина на війну.

13 травня 2005 р. Минуло сто днів Президента В. Ющенко при владі. В Українському домі відбулася 2 годинна прес — конференція. У ній взяло участь майже 400 журналістів столичних та регіональних засобів масової інформації. Два телеканали вели пряму трансляцію.

14 травня 2005 р. Втретє в Україні святкували День Європи. У Києві на Майдані Незалежності та на Хрещатику було розгорнуте наметове містечко. Там посольства держав Євросоюзу та українські громадські організації розповсюджували інформацію про свої країни та ЄС.

15 травня 2005 р. В Україні вшановано пам'ять жертв комуністичних репресій і голодомору.

Середина травня 2005 р. Повідомлялося, що за рік з Центрального державного історичного архіву у Львові викрадено важливих документів більше, ніж за всі роки Другої світової війни.

Друга декада травня 2005 р. Біля села Черневе Глухівського району Сумської області відкрито пам'ятний знак загиблим воїнам Червоної Армії, які полягли у бою з німецькою танковою армією у вересні 1941 року. Тоді загинуло понад 2 тис. радянських вояків.

Друга декада травня 2005 р. Христинівський районний суд Черкаської області наклав по 510 грн штрафу на двох жителів Христинівки (Сергія Кунака та Юрія Євдокишина), які голосували за фальшивими відкріпними талонами. Трапилося це під час другого туру президентських виборів на виборчій дільниці № 99 у селі Зажаківка. За голосування фальшивими талонами вони отримали по 150 грн.

Друга декада травня 2005 р. Затримано колишнього голову Закарпатської облдержадміністрації Івана Різака. Окрім звинувачення у доведенні до самогубства ректора Ужгородського національного університету Володимира Сливки, Івану Різаку інкримінували зловживання службовим становищем.

І Різака було доставлено у лікарню під конвоєм. Біля палати виставлено охорону. Разом з І. Різаком у приміщенні перебували народні депутати — однопартійці з СДПУ(о) Нестор Шуфрич та Михайло Добкін.

Друга декада травня 2005 р. Президент спортивної організації WPC-WPO України Спартак Васьковський та Івано-Франківський міський голова Зіновій Шкутяк вручили місцевому жителю Віталію Пономаренку золотий орден WPO України за підтвердження титулу найсильнішої людини на планеті.

В. Пономаренко — абсолютний чемпіон світу у жимі лежачи. У березні 2005 року у м. Каламбус (штат Огайо, США) на 17-ому чемпіонаті Арнольд вікенду результат В. Пономаренка був 335 кг.

Друга декада травня 2005 р. Голова Рівненської облдержадміністрації Василь Червоний звернувся до Президента України В. Ющенко з проханням заборонити експорт лісосировини.

Обсяги експорту лісодеревини щороку зростали, а лісів залишалося дедалі менше.

Друга декада травня 2005 р. Російський політик Олексій Митрофанов повідомив, що міністр транспорту і зв'язку України Євген Червоненко отримав хабар в 3 млн доларів, а секретар Ради національної безпеки і оборони України Петро Порошенко прикрив Є. Червоненка.

Друга декада травня 2005 р. Голова Полтавської облдержадміністрації Степан Бульба звернувся до голови Верховної Ради України Володимира Литвина з проханням призначити позачергові вибори Полтавського міського голови. Анатолій Кукоба 2002 року був обраний одночасно народним депутатом і мером Полтави. На першій сесії міськради склав свої повноваження мера. Посада міського голови того часу стала вакантною. Обов'язки мера виконував перший заступник Полтавського міського голови Михайло Юхименко.

Друга декада травня 2005 р. Голова Рівненської обласної державної адміністрації Василь Червоний заявив, що колишній губернатор Рівненщини Микола Сорока (на посаді впродовж 19 лютого 1997 р. — 22 січня 2005 р.) причетний до шахрайства з векселем обласного фінансового управління на суму 96 млн доларів.

Друга декада травня 2005 р. Прикордонний наряд пункту пропуску «Одеса-аеропорт» спільно з інспектором митниці при перевірці літака, що вилітав до Стамбула, виявили 44200 доларів, схованих у целофанових мішках у гардеробі за кабінною пілотою. Господаря доларів не було знайдено.

17 травня 2005 р. На площі перед будинком Луганської облдержадміністрації розпочалася акція протесту проти дискримінаційної політики місцевих властей щодо регіональних засобів масової інформації. Назва акції — «Громадський форум на захист свободи слова і демократії в Луганській області». Вимагали від губернатора Олексія Данилова відновити трансляцію передач «Луганської обласної телерадіокомпанії» (ЗАТ «ЛЮТ»), припиненої 14 травня 2005 р.

Друга декада травня 2005 р. На 92-ому році життя померла двічі Герой Соціалістичної Праці Марія Харитонівна Савченко (м. Лебедин Сумської області).

Друга декада травня 2005 р. У Сімферополі відбувся Все кримський жалобний мітинг, приурочений до 61-ї річниці депортації кримськотатарського народу. З різних куточків Сімферополя учасники прийшли на мітинг 5-ма колонами. На початку мітингу було виконано кримськотатарський та український гімни. Прочитав молитву муфтії кримських мусульман Еміралі Абласв. Жалобні церемонії пройшли в усіх кримських мечетях. На приміщеннях державних установ було приспущено державні прапори. Учасники мітингу вимагали визнати геноцидом депортацію 1944 року.

Друга декада травня 2005 р. Впродовж останніх двох місяців Служба безпеки України в рамках операції «Бюджетний фантом» порушили понад 70 кримінальних справ за фактами незаконного відшкодування з державного бюджету податку на додану вартість. Загальна сума протиправно відшкодованого ПДВ становила близько 2,8 млрд грн.

Друга декада травня 2005 р. На Сумщині до п'яти років позбавлення волі засуджено 3-х фальсифікаторів президентських виборів 2004 року. Вони працювали у виборчій комісії дільниці № 154 територіального виборчого округу № 161. Сфальсифікували результати виборів на користь Віктора Януковича.

19 травня 2005 р. О 21.00 на Мукачевський район налетів небаченої сили ураган зі зливою. Знеструмлено 81 населений пункт району. Розірвано три лінії електропередач потужністю 35 тисяч кіловат та 34 лінії потужністю по 10 кіловат. Сталося шість розривів на газопроводах. 1600 дворів підтоплено. Зірвано покрівлі із сотень будинків. Повалено 7 тис. га лісу.

Ураган зачепив також обласний центр — м. Ужгород, Ужгородський район та частину Берегівського і Свалявського районів.

19 травня 2005 р. Прихильники «Партії регіонів» та СДПУ(о) пікетували Верховну Раду, Секретаріат Президента, МВС, Генпрокуратуру та Палац спорту, де розпочався конкурс Євробачення-2005. Протестували проти політичних репресій. Скандували: «Нас багато, нас — не пересаджати!», «Свободу Борису Колесникову!».

Учасники акції прибули на автобусах з Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та Полтавської областей.

20 травня 2005 р. Голова Київської облдержадміністрації Євген Жовтяк висловив сумнів щодо розширення меж міста Київ за рахунок території столичної області.

20 травня 2005 р. Федеральний суддя Мартін Дженкінс наполивному скоротив обвинувачу вальний висновок, ухвалений судом присяжних колишньому прем'єр-міністру України Павлу Лазаренку. У червні 2004 року федеральне журі визнало П. Лазаренку винним за 29 з 53 пунктів обвинувачення. Суддя М. Дженкінс залишив лише 14 пунктів і вважав 15 інших недостатньо доведеними.

Суддя М. Дженкінс зазначив, що вирок буде оголошено 23 червня 2005 року.

Початок третьої декади травня 2005 р. Печерський суд Києва забов'язав лідера Партії регіонів Віктора Януковича публічно вибачитися перед ветераном Василем Ярошенко і сплатити йому 50 тисяч грн моральної шкоди. В. Янукович під час мітингу у м. Коростені Житомирської області у жовтні 2004 році обляяв В. Ярошенка нецензурними словами.

Початок третьої декади травня 2005 р. Прокуратура Полтавської області встановила, що 1999 року Анатолій Кукоба обіймаючи одночасно посади Полтавського міського голови і голови Полтавського міськвиконкому, уклав угоду про закупівлю 102 автобусів виробництва Львівського автомобілебудівного заводу. Фактично було поставлено 95 автобусів, їх ціна в шестеро перевищувала ринкову.

Початок третьої декади травня 2005 р. Парламентська фракція «Наша Україна» оприлюднила заяву. Запропонувала:

- Встановити на державному рівні День вшанування пам'яті жертв політичних репресій;

- Встановити всі місця поховань, точну кількість жертв більшовицьких злочинів, створити Книгу пам'яті безвинно загублених;

- Облаштувати меморіальні споруди у кожному місці трагедії;

- У Києві у колишньому Жовтневому палаці («будинку Мехліса») припинити проведення розважальних заходів, а згодом перетворити його на музей пам'яті жертв політичних репресій;

- Всією громадою відновити історичну пам'ять.

22—24 травня 2005 р. У Кіровоградській області відбулося міжнародне шевченківське літературно — художнє свято «В сім'ї вільній, новій». Президент України В. Ющенко привітав учасників і гостей свята.

23 травня 2005 р. Під час зустрічі у Києві з Президентом України Віктором Ющенком голова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим Анатолій Матвієнко запропонував передати Массандрівський палац у Ялті під резиденцію Президента України.

Третя декада травня 2005 р. Прокуратура Житомирської області проводила слідство за фактом незаконної приватизації двох хлібозаводів, до якої були причетні працівники податкової інспекції.

Співробітники Ялтинського відділу по боротьбі з організованою злочинністю при ГУ МВС України в АРК встановили, що посадовці Ради міністрів Криму та Алуштинського міського управління земельних ресурсів незаконно здійснили відчуження земельної ділянки площею 21,4 га на користь ЗАТ «Санаторій Карасан» (м. Алушта, селище Утьос).

Міністр охорони здоров'я України Микола Поліщук заявив на прес — конференції, що він, як нейрохірург, вважає, що струс мозку у народного депутата України Нестора Шуфрича немає. Н. Шуфрич стверджував, що отримав струс мозку під час інциденту в Ужгородській лікарні коли він став на захист колишнього губернатора Закарпаття Івана Різака при спробі працівників міліції перевезти його до слідчого ізолятора.

Міністр охорони здоров'я України М. Поліщук заявив, що І. Різак точно є гіпертоніком і йому слід було поводитися спокійно і не влаштовувати ексцесів.

Третя декада травня 2005 р. Виступаючи на сесії Житомирської обласної ради, голова Верховної Ради України Володимир Литвин висловився за проведення зборів сільськогосподарських товаровиробників.

Третя декада травня 2005 р. Кабінет Міністрів України вирішив здійснювати відчуження та реалізацію військових містечок Збройних Сил України виключно на конкурентних засадах, а виручені кошти направляти на будівництво та придбання житла для військовослужбовців.

Третя декада травня 2005 р. Державна виконавча служба Залізничного р-ну Сімферополя арештувала рахунки редакції єдиної в Криму україномовної газети «Кримська світлиця».

Третя декада травня 2005 р. Заступник міністра внутрішніх справ України Геннадій Москаль повідомив про розслідування кримінальної справи за фактом фальсифікації результатів голосування за Нестора Шуфрича на довиборах по виборчому округу № 202 у 2002 р. у Черкаській області.

3,5 тис. голосів на користь Н. Шуфрича було куплено по 20 грн У фальсифікації було задіяні 4455 відкритих талонів.

Третя декада травня 2005 р. Міністр транспорту і зв'язку України Євген Червоненко у Москві мав зустріч з колишнім керівником Державного управління справами Адміністрації президента України Ігорем Бакаєм.

Зустріч відбулася на прохання І. Бакає. Він відмовлявся від своєї причетності у багатьох злочинах, у яких його звинувачували.

Третя декада травня 2005 р. Генпрокурор України Святослав Пискун заявив, що колишнього губернатора Закарпаття Івана Різак триматимуть під арештом до закінчення слідства оскільки він тиснув на слідство. Як саме тиснув, — генпрокурор не пояснив.

Третя декада травня 2005 р. У Тернопільській області від бджолиних укусів загинув 36-річний житель села Карнавка Чортківського р-ну.

Третя декада травня 2005 р. На митному посту «Дніпропетровськ — Аеропорт» Дніпровської регіональної митниці під час реєстрації на рейс «Дніпропетровськ — Тель-Авів» у фотоапараті «Зеніт-С» громадянки Ізраїлю було знайдено 5 старовинних монет. З огляду на історичну та історико-культурну цінність такі монети заборонені до виведення.

Кінець травня 2005 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин привітав учнів та вчителів України зі святом останнього дзвінка.

Кінець травня 2005 р. Призовна компанія «Весна-2005» завершилася в Україні. До війська на строкову службу призвано 31 235 чол. Обсяги призову зросли, порівнюючи з осінню 2004 року. Близько 30 відсотків новобранців направлялися до навчальних центрів. Решта — безпосередньо до військових частин.

Кінець травня 2005 р. На острові Хортиця у місті Запоріжжі відкрито пам'ятниковий комплекс — «Тарасову стежину». Тарас Шевченко перебував на острові влітку 1843 року. Комплекс складається з 7 гранітних стел з цитатами з творів поета.

Кінець травня 2005 р. Генеральна прокуратура України вела слідство за понад двадцятьма кримінальними справами, пов'язаними із незаконним виділенням земель у Криму. 60 працівників прокуратури перевіряли законність надання земельних ділянок.

28—29 травня 2005 р. Святкувалися День Києва та День столиці.

29 травня 2005 р. Об 11.40 за місцевим часом українські альпіністи з м. Харкова, — Сергій Бертов та Ігор Сверчун, — здійснили сходження на найвищу гірську вершину світу — Еверест. Вершину вони досягали з боку Китаю.

Кінець травня 2005 р. Головне слідче управління Генеральної прокуратури України закінчило досудове слідство у кримінальній справі за обвинуваченням голови Донецької обласної ради Бориса Колесникова. Звинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч. 4 ст. 189 та ч. 2 ст. 364 Кримінального кодексу України, — здирництві та зловживанні службовим становищем.

Кінець травня 2005 р. У селі Медведівка (Чигиринський район Черкаської області) святкувалася 237-ма річниця початку повстання «Коліївщина».

1 червня 2005 р. Верховна Рада України розглядала питання про побиття 21 травня 2005 р. міліцією в Ужгороді народних депутатів України Н. Шуфрича, Т. Прошкуратової та В. Воюша, коли вони перешкоджали міліції виконати рішення суду про переведення колишнього губернатора Закарпаття Івана Різак з лікарні до слідчого ізолятора. Голова тимчасової парламентської слідчої комісії В. Мусяка підтвердив, що до депутатів була застосована надмірна сила. Висновок — міліція била депутатів за часів президента Л. Кучми та б'є їх і при президентові В. Ющенку. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова повторила цей висновок.

227 депутатів проголосували за рекомендацію керівництву Генпрокуратури та Міністерства внутрішніх справ звільнити з посад керівників Закарпатської прокуратури та міліції.

237 депутатів проголосувало за те, щоб звіт тимчасової слідчої комісії взяти до відома, а її роботу — продовжити.

2 червня 2005 р. Верховна Рада України ухвалила закон, згідно з яким грошові заощадження громадян, поміщені в період до 2 січня 1992 р. в установи Ощадбанку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, а також у державні цінні папери, стали вважатися державним внутрішнім боргом.

2 червня 2005 р. Апеляційний господарський суд міста Києва відхилив апеляційну скаргу консорціуму «Інвестиційно-металургійний союз» на рішення Київського господарського суду від 22 квітня 2005 р., яке визнало незаконною приватизацію «Криворіжсталі».

Київський господарський суд зобов'язав консорціум «ІМС» повернути Фонду держмайна акції «Криворіжсталь» у розмірі 93,02 % статутного фонду номінальною вартістю 3 590 038 755 грн.

Цей пакет «ІМС» придбав у червні 2004 р. на приватизаційному конкурсі за 4 260 000 000 грн.

3 червня 2005 р. За скоєння тяжкого злочину в розшук оголошено колишнього заступника голови Служби безпеки України Володимира Сацюка.

3 червня 2005 р. В Києві у Міжрегіональній академії управління персоналом відбулася IV Всесвітня конференція «Діалог цивілізацій».

Головна тема — сіонізм як загроза світовій цивілізації.

Початок червня 2005 р. На території Дніпропетровської області виявлено понад 800 звалищ побутових відходів загальною площею майже 700 га. Переважна їх більшість виникла самостійно.

Початок червня 2005 р. У Кіровограді представники Долинської районної організації «Народний Союз «Наша Україна» встановили намет перед будинком облдержадміністрації. Вимагали відставки голови Долинської райдержадміністрації Віктора Крюкова. Вважали його призначення помилковим.

Початок червня 2005 р. Генпрокурор України надав необхідну інформацію правоохоронцям Угорщини про завезення з Угорщини в Україну 4 тисяч тонн хімічних відходів.

Початок червня 2005 р. У Києві знешкоджено злочинне угруповання, яке займалося розбійними нападами та бандитизмом. Ватажок групи був відомий за прізвиськами «Дід», «Білий», «Віха».

Початок червня 2005 р. Протоіереї Української православної церкви Київського патріархату Анатолій Зінкевич і Української православної церкви Михайло Левкович підписали у Тернополі акт про початок об'єднання зазначених Церков. Священники обох Церков освятили капличку в селі Дзвиняч Чортківського району.

На території тернопільського Свято — Троїцького духовного центру закладено камінь Єдності.

Початок червня 2005 р. Генеральна прокуратура України повідомила, що впродовж двох останніх місяців 2004 року з України за кордон було вивезено близько 1 млрд доларів США.

Начальник відділу Генпрокуратури України Ганна Циганенко заявила, що через низку відомих київських банків відміто сотні мільйонів доларів.

Генпрокуратура вже порушила 6 кримінальних справ.

Початок червня 2005 р. Прокуратура Закарпатської області встановила факти незаконного придбання державної нерухомості матір'ю народного депутата України Нестора Шуфрича. Марії Шуфрич було передано об'єкти нерухомості Ужгородського держлісгоспу (адміністративний будинок, будинки лісників, рекреаційний комплекс тощо в урочищі «Дубки», а також мисливський будинок, мисливську вежу та кордонний будинок в урочищі «Великодобронська дача»).

Початок червня 2005 р. На Львівському державному іподромі відкрився скаковий сезон. На змагання на різні дистанції у восьми турах було виставлено майже півсотні коней англійської та української чистокровних верхових порід.

Змагання фінансували Міністерство аграрної політики України та спонсори.

7 червня 2005 р. Фонд державного майна звернувся до банку — утримувача акцій «Криворіжстали», «ING Bank» з пропозицією повернути акції підприємства у державну власність відповідно до рішення Київського господарського суду від 22 квітня 2005 р.

7 червня 2005 р. У Верховній Раді України відбулися парламентські слухання «Забезпечення прав дітей в Україні. Охорона материнства та дитинства».

7—9 червня 2005 р. У Києві відбулося 25 пленарне засідання Генеральної Асамблеї Чорноморського економічного співробітництва (ПАЧЕС). Півроку у цій організації головував Голова Верховної Ради України Володимир Литвин. До листопада 2005 р. головування перейшло до спікера парламенту Албанії Сервета Палумбі.

Перша декада червня 2005 р. Прокуратура Черкаської області порушила кримінальну справу щодо народного депутата України Нестора Шуфрича за підкуп виборців під час парламентських виборів 2002 року.

Було опитано 5300 виборців виборчого округу № 201. 325 з них повідомили, що отримали кошти у сумі від 20 до 50 грн за те, що проголосували за Н. Шуфрича. Виборчий округ охоплював Соснівський, Черкаський і Канівський райони.

Перша декада червня 2005 р. Головний військовий клінічний госпіталь Міністерства оборони України у м. Києві відсвяткував своє 250-річчя.

Перша декада червня 2005 р. Міністр охорони здоров'я України Микола Поліщук на парламентських слуханнях повідомив, що в Україні рівень смертності людей удвічі перевищує рівень народжуваності.

Перша декада червня 2005 р. У Луганському суді завершився допит обвинувачуваних у справі про вбивство директора Слов'янської телекомпанії «ТОР» Ігоря

Александрова. Підсудними були Олександр Онишко, Руслан Турсунов та Сергій Корицький. Останній визнав свою вину. Стверджував, що на замовлення Дмитра та Олександра Рибаків група мала лише побити І. Александрова, щоб він не заважав їм вести бізнес. Д. Рибак свідчити суду відмовився, а його старший брат Олександр заявив, що до цієї справи зовсім непричетний. У судових засіданнях головувала Галяна Канигіна.

Перша декада червня 2005 р. Апеляційний суд Львівської області залишив у силі рішення Франківського місцевого суду Львова за позовом народного депутата України Ярослава Кендзьора до міського голови Львова Любомира Буняка. Мера Львова зобов'язано сплатити депутату 50 тис грн за образу честі і гідності, а також 5 тис грн державного мита. На сесійному засіданні Львівської міськради Л. Буняк заявив, що Я. Кендзьор у минулому був агентом КДБ.

Перша декада червня 2005 р. Директор Інституту масової інформації Сергій Таран висловив думку, що вбивство Г. Гонгадзе досі не розкрито з огляду на причетність до нього посадовців до яких політично незручно застосовувати судові дії.

Перша декада червня 2005 р. Колишній голова Служби безпеки України Ігор Смешко назвав «цинічною брехнею» «заяву генерального прокурора України Святослава Піскуна про причетність І. Смешка до контрабанди зброї.

Перша декада червня 2005р. Вночі у Львові вщент розтрощено бюст Олександра Пушкіна, який стояв на фасаді Російського культурного центру. Бюст створив відомий львівський скульптор Євген Кісельман. Це був третій з початку 2005 року акт вандалізму, спрямований проти Центру.

Кінець першої декади червня 2005 р. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин звернувся з листами до Президента України В. Ющенко та прем'єр — міністра Ю. Тимошенко і з закликом терміново втрутитися в ситуацію, що склалася навколо Української дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит» (м. Київ).

Міністр охорони здоров'я України Микола Поліщук хотів там розмістити міністерське автос господарство та три структурні підрозділи свого міністерства.

11 червня 2005 р. О 12.50 під час планового патрулювання неподалік міста Ес-Сувейра (Ірак) підірвався БТР-80 українського миротворчого контингенту. Постраждалих не було. У бронетранспортера відірвано праве переднє колесо.

Початок другої декади червня 2005 р. Затримано колишнього начальника управління охорони здоров'я Рівненської облдержадміністрації Ярослава Маслія та головного лікаря онкологічного диспансера Григорія Максимака. Звинувачувалися у розкраданні 1 100 000 грн під час закупівлі медичного обладнання для онкодиспансера.

Початок другої декади червня 2005 р. Порушена кримінальна справа проти 25-річного директора ТОВ «Метро» з м. Донецька. Звинувачувався у шахрайстві. Обіцяв мешканцям Донецької обл. працевлаштування у Данії. За це вони сплачували по 1200 євро. Жоден з клієнтів до Данії так і не потрапив.

Початок другої декади червня 2005 р. Велику шкоду завдали зливи ряду районів Львівщини. Особливо потерпіли мешканці гірських районів — Сколівського та Самбірського. Підтоплено будинки, знищено врожай, зруйновано дороги.

Початок другої декади червня 2005 р. У Харкові відбувся «круглий стіл» на тему «Адміністративно-територіальна реформа України: реальність та перспективи». Ініціатором заходу була обласна організація «Народного Руху України». Її керівник Анатолій Семенченко критикував законопроект віце-прем'єр-міністра України Романа Безсмертного з огляду на його «сирість», заплуганість і суперечність.

14 червня 2005 р. Міністр охорони здоров'я України Микола Поліщук на засіданні Верховної Ради України під час проведення Дня уряду з порядком денним

«Про посилення боротьби з наркоманією в Україні» повідомив, що за станом на 1 січня 2005 р. в Україні було зареєстровано понад 85 тисяч наркоманів. Вже хворіли та мали залежність від опіатів близько 200 тисяч осіб. Епізодично вживали наркотики ще 80 тис. осіб. Близько 60 % наркозалежних були чоловіками.

Понад половина наркотиків одержувалася як бартерний розрахунок за послуги, надані клієнтами наркоділків.

14 червня 2005 р. У парламенті України відбувся День уряду.

Теми : «Про дитячу безпритульність в Україні та шляхи подолання цього явища» і «Про посилення боротьби з наркоманією в Україні».

На офіційному обліку в Україні перебувало 43 тисячі дітей. У службах у справах неповнолітніх на профілактичному обліку перебувало 145 тисяч неповнолітніх, схильних до правопорушень, та дітей з неблагополучних сімей.

Друга декада червня 2005 р. У Києві на майданчиках національного комплексу «Експоцентр України» відбувалася міжнародна виставка «Агро-2005». Свою продукцію показували понад 2300 фірм.

15 червня 2005 р. Виконавчий комітет Національного олімпійського комітету України прийняв відставку колишнього прем'єр — міністра України, голови Партії регіонів Віктора Януковича з посади голови НОК України.

16 червня 2005 р. У Києві підвищилася вартість проїзду в маршрутних таксі.

Друга декада 2005 р. В складському приміщенні приватного ковбасного цеху в селі Кикова Новоград-Волинського р-ну Житомирської області виявлено підпільну нарколабораторію. Вилучено 64 кг ацетильованого опію, 215 кг макової соломки, 600 літрів розчинника. Під час огляду нарколабораторії вилучено також пістолет «ТТ», набой до нього, мисливський ніж, наручники, гумовий кийок.

Друга декада червня 2005 р. Проти керівників одного з найбільших на Полтавщині закритого акціонерного нафтопереробного товариства порушено кримінальну справу за спробу незаконно отримати з бюджету 110 млн грн як відшкодування податку на додану вартість.

Друга декада червня 2005 р. Пам'ятник українському гетьману Петру Сагайдачному встановлено у селі Бодичани Чуднівського району Житомирської області. Пам'ятник знаходиться в урочищі, де полк П. Сагайдачного, який діяв у складі війська Богдана Хмельницького, обороняв с. Бодичани (тодішня назва Сербіївка), під час битви з татарами. Тоді загинули тисячі козаків.

Встановлення пам'ятника ініціювало Чуднівське козацьке товариство.

Друга декада червня 2005 р. Виставка надлишкового військового майна та техніки, що пропонувалися до реалізації, відкрилася у населеному пункті Дубляни Львівської області.

Середина червня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Барнівський наполягав на необхідності державних закупівель зерна врожаю 2005 року. Вважав, що необхідно на державні кошти закупити щонайменше 6 млн т. зерна.

Середина червня 2005 р. За попередніми даними Державної податкової адміністрації України за підсумками 2004 року в Україні була 1871 особа, річний дохід яких перевищував 1 млн грн.

Середина червня 2005 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України виступила із заявою «Адмінреформа — це знищення села».

Друга половина червня 2005 р. Президент України В. Ющенко обговорив з делегацією Національної конференції у справах радянських євреїв питання, пов'язані з поверненням єврейській громаді її майна.

На зустрічі були присутні: посол США в Україні Джон Гербот, голова Асоціації єврейських організацій та громад в Україні Йосип Зісельс, міністр транспорту та

зв'язку України Євген Червоненко, перший заступник державного секретаря України Олександр Моцик.

Друга половина червня 2005 р. Виробники молока Волині розпочали попереджувальний страйк. Вони відмовилися здавати молоко на приймальні пункти. Акція була економічною за своїм характером.

Друга половина червня 2005 р. Рахункова палата України встановила, що відсутність єдиного проекту реконструкції дороги «Київ—Одеса» призвела до збільшення її вартості на 1 млрд грн — до 2,5 млн грн. Один кілометр реконструйованої «Укравтодором» траси «Київ—Одеса» обійшовся державі в 6 разів дорожче, ніж кілометр цієї ж дороги, яка споруджувалася в плановому порядку впродовж попередніх років. Голова Рахункової палати Валентин Симоненко вважав, що цю трасу фізично неможливо використовувати як платну дорогу та називати її автобаном.

17 червня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко надіслав Президенту України В. Ющенку подання про звільнення з посади заступника міністра Олександра Фокіна. Він був відповідальний за тилові питання.

17 червня 2005 р. В селі Біївці Лубенського р-ну Полтавської області відкрито пам'ятник поету Василю Симоненку. Скульптор — Микола Цись, архітектор — Олександр Зота.

17 червня 2005 р. Виступаючи на закритті «круглого столу» Всесвітнього економічного форуму в Києві народний депутат України Віктор Пінчук заявив, що в Україні хабарі стали вищими, ніж раніше.

18 червня 2005 р. Померла народна художниця України, Герой України Тетяна Нілівна Яблонська. 21 червня 2005 р. її поховано на Байковому цвинтарі у Києві.

18 червня 2005 р. На трасі поблизу села Виноградівка Болградського р-ну Одеської області відбувся VII міжнародний мотокрос. Проходив під гаслом «Бессарабія на підтримку Президента і Прем'єр-міністра — за сильну, єдину Україну!». Незмінним організатором турнірів є народний депутат України Ігор Плохой.

Друга декада червня 2005 р. Програміст одного з банків міста Хмельницького вкрав з сейфа банкомата 195 тис грн та 10 тис. доларів США.

Кінець другої декади червня 2005 р. У дворі свого будинку трьома невідомими було побито 38 — річного Віктора Нестеренка. Йому належало 20 відсотків акцій ВАТ «Дніпропетровський центральний ринок».

Кінець другої декади червня 2005 р. У місті Сніжне Донецької області троє чоловіків проникли в самостійно розкриті виробки шахти «Міуська». Вони загинули внаслідок асфіксії від браку кисню. У повітрі старої виробки шахти було 25 відсотків вуглекислого газу і лише 17 % кисню.

20 червня 2005 р. В ніч на цей день з другого поверху Художнього музею в Одесі викрадено картину Айвазовського «Морський вид». Сигналізація в залі не працювала.

20 червня 2005 р. У селі Голдовичі Жидачівського р-ну Львівської області згоріла дерев'яна церква «Пресвятої богородиці». Збудована 1772 року. Належала греко-католицькій єпархії. Причина — коротке замикання електромережі.

21 червня 2005 р. Поблизу села Кача під Севастополем стався обвал ґрунту на неорганізованому пляжі. Під завалом опинилося приблизно 10 осіб. До пошуково-рятувальних робіт було залучено 750 чол., 43 одиниці техніки, 4 бригади швидкої допомоги. Рятувальники працювали безперервно у дві зміни.

22 червня 2005 р. У Верховній Раді України відбулися парламентські слухання «Стан і перспективи євроінтеграції України та її участі у формуванні єдиного економічного простору».

22 червня 2005 р. Керівництво України вшанувало пам'ять жертв Великої Вітчизняної війни. У столичному парку Слави було покладено квіти до пам'ятника Невідомому солдату. У церемонії брали участь Президент України В. Ющенко, голова Верховної Ради України В. Литвин, Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко, державний секретар України О. Зінченко, секретар РНБОУ П. Порошенко та інші високопосадовці.

23 червня 2005 р. Ввечері Посольство Ізраїля в Україні повідомило, що не має жодної інформації про перебування в Ізраїлі колишнього керівника департаменту зовнішнього спостереження Міністерства внутрішніх справ України генерала Олексія Пукача. Його звинувачували у причетності до вбивства Георгія Гонгадзе. З'ясувалося, що від Генеральної прокуратури України не надходило до Ізраїлю жодного запиту про розшук О. Пукача.

Не знала про міжнародний розшук і ізраїльська поліція. О. Пукача арештовували в Україні 2003 року, але згодом відпустили. Газета «Сегодня» повідомила, що О. Пукач знаходиться в Ізраїлі.

23 червня 2005 р. Заступник голови української асоціації «Міжнародна амністія» Наталія Дульнева у Чернівцях критикувала Президента України В. Ющенка за спробу досягнення певного компромісу між нинішньою владою і замовниками вбивства Георгія Гонгадзе.

Стверджувалося, що колишній президент України Л. Кучма виторгував свою недоторканість за те, що не вдався до придушення силою демонстрантів на Майдані Незалежності під час «помаранчевої революції».

23 червня 2005 р. Народного депутата України, члена виконкому Міжнародного олімпійського комітету Сергія Бубку обрано головою Національного олімпійського комітету України. За нього проголосували 80 із 110 делегатів позачергової генеральної асамблеї Національного олімпійського комітету України.

Початок третьої декади червня 2005 р. Повідомлено про арешт у Києві лідера ростовського злочинного угруповання Андрія Іманаліна на прізвище «Напівзвір». Його видано правоохоронним органам Росії. Проживав у Києві на Печерську під ім'ям Андрія Родіна.

Початок третьої декади червня 2005 р. Фракція Соціалістичної партії України у Верховній Раді України оприлюднила заяву — «Зберегти авіабудівну галузь!». Виступала проти створення вертикально інтегрованого концерну із включенням до його складу АНТК ім. Антонова, Київського державного заводу «Авіант» і Харківського державного авіаційного виробничого підприємства.

Початок третьої декади червня 2005 р. Під час перевірки ТОВ «Стронг-Кривбас» виявлено 33,5 тис. пляшок горілки «Руська» та «Пшенична», обклеєних фальшивими акцизними марками.

Початок третьої декади червня 2005 р. Президент України В. Ющенко присвоїв звання Героя України Олександр Шалімову — почесному директорів Інституту клінічної та експериментальної хірургії Академії медичних наук України.

Початок третьої декади червня 2005 р. Голова Фонду державного майна України Валентина Семенюк очолила робочу групу з підготовки пропозицій до проекту Закону України «Про управління об'єктами державної власності».

Початок третьої декади червня 2005 р. Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко заявила, що уряд буде крок за кроком прибирати олігархів з політики.

Початок третьої декади червня 2005 р. Генеральна прокуратура України повернулася до розслідування «Справи про сепаратизм». На з'їзді депутатів всіх рівнів з 16 регіонів України, що відбувся 28 листопада 2004 року в місті Северодо-

нецьк Луганської області, пролунали заклики та посягання на територіальну цілісність України.

Початок третьої декади червня 2005 р. В Ужгороді згідно з рішенням суду демонтовано наметове містечко СДПУ(о). Воно було розгорнуте біля приміщення обласної державної адміністрації на знак протесту проти арешту колишнього губернатора Закарпаття Івана Різака.

Початок третьої декади червня 2005 р. Прокурор Сумської області Олександр Горбань повідомив, що колишній губернатор Сумщини Володимир Щербань зняв з рахунків 110 млн грн впродовж двох тижнів перед своїм зникненням. Була інформація про те, що В. Щербань переїхав до США, де він отримав за п'ять мільйонів доларів так звану «інвестиційну візу».

Початок третьої декади червня 2005 р. Колишній прем'єр-міністр України, лідер Партії регіонів Віктор Янукович заявив, що не має ніякого відношення до документів львівського архіву, які було подаровано колишнім віце-прем'єр-міністром України з гуманітарних питань Дмитром Табачником Національному музею історії України. Виявилося, що вони були викрадені з Центрального державного історичного архіву України (м. Львів).

25 червня 2005 р. На шахті «Лісова» (с. Сілець Сокольського р-ну Львівської області) на глибині 537 м стався вибух метану. Загинуло п'ять гірників. Сім'ям загиблих з обласного бюджету виділено 130 тисяч гривень.

Президент України В. Ющенко висловив співчуття сім'ям загиблих.

Третя декада червня 2005 р. Міністерство освіти і науки України за результатами перевірок закрило близько 70 державних і приватних навчальних закладів як таких, що не відповідають державним стандартам.

Третя декада червня 2005 р. У районному місті Чортків Тернопільської області під час будівельних робіт виявлено залишки поселення древніх слов'ян. Знайдено черепки глиняного посуду та земляну пічку. Вони були притаманними для землянок слов'ян початку VI — кінця XI століть.

Третя декада червня 2005 р. Міністр аграрної політики України О. Баранівський прогнозував несприятливий характер жнив 2005 року. Навантаження на комбайн складало у середньому 220 гектарів (норматив — 100—115 га). У поле готові були вийти 40 тис. комбайнів з наявних 51,2 тисяч. З початку 2005 р. було придбано лише 234 комбайни.

Нафтовики гарантували ціну нафтопродуктів на рівні 2900 грн/т лише до 15 липня. Збиранню підлягало 13,1 млн га зернових.

Третя декада червня 2005 р. 470 тисяч школярів закінчили 2005 року в Україні середні школи.

Третя декада червня 2005 р. З листом до Президента України В. Ющенка звернулися представник Ради Європи у справі Гонгадзе Сабіна Лойтойсер Шнарренберг, керівники Міжнародної федерації журналістів, національних спілок журналістів Великої Британії та Ірландії, Інституту масової інформації та Фондації Георгія Гонгадзе. Критикувалися дії властей щодо справи Г. Гонгадзе.

Третя декада червня 2005 р. У Богородчанському районі Івано-Франківської області урочисто відкрито Старо-Богородчанське газове родовище. Його глибина — 1200 м. Добова продуктивність — 60—80 тис. куб. метрів газу.

Третя декада червня 2005 р. Голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз на прес — конференції у Вінниці повідомив, що чисельність партії сягнула 110 тис. чол.. Вона зросла на 60 тис. за рахунок влиття до її складу партій «Громадський контроль» і «Свіча».

Третя декада червня 2005 р. Голова Національної асоціації «Укрцукор» Микола Ярчук виступав проти ввезення в 2005 році в Україну 260 тис. тонн цукру — си-

рщо, оскільки до нового врожаю Україна була повністю забезпечена цукром. Його було 900 тис. тонн при максимальній потребі 450 тис. тонн. Тонна цукру з сирцю на 150 доларів була дешевшою за тонну цукру з буряків, що становило загрозу національному товаровиробнику.

Третя декада червня 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за незаконне будівництво газопроводу високого тиску для бази футбольного клубу «Динамо» (Київ) у Воловецькому районі Закарпатської області.

Будівництво фінансувала Львівська залізниця. Коштувало будівництво 7 млн грн.

Третя декада червня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко ініціював зняття недоторканості з 16 народних депутатів України, які проходили по кримінальних справах.

Третя декада червня 2005 р. Міжнародний гросмейстер Катя Лагно стала чемпіонкою Європи з шахів серед жінок. Їй було 15 років. Чемпіонку з перемогою привітав Президент України В. Ющенко.

Третя декада червня 2005 р. Директор Центру стратегічного планування Роман Нехорошков повідомив, що в Україні налічувалося 150—200 тисяч безпритульних дітей.

Третя декада червня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський звинуватив Міністерство економіки України у блокуванні створення Аграрного фонду. Цей фонд мав регулювати ринок зерна. На закупівлю зерна із загального бюджетного фонду необхідно було 1—1,6 млрд грн.

Третя декада червня 2005 р. Повідомлялося про припинення діяльності підпільного міні-нафтопереробного заводу на території складу паливно-мастильних матеріалів ТОВ «Петрол». Малогабаритна нафтопереробна установка забезпечувала переробку майже 60 кубометрів нафтосировини на добу. Сира нафта для заводу викрадалась з магістральних трубопроводів філіалу «Придніпровські магістральні нафтопроводи» державного підприємства «Укртранснафта». Продукція заводу реалізувалась населенню.

Третя декада червня 2005 р. Президент України В. Ющенко повідомив, що останнім часом додалися нові свідчення, які прояснюють картину його отруєння 2004 року.

Третя декада червня 2005 р. В Україні розпочала діяти гаряча телефонна для відстеження фактів хабарництва у вищих навчальних закладах. Створена за ініціативи Співки молодих спеціалістів.

Її номер 8-800-50-172-50. Працює з 9.00 до 17.00, окрім неділі.

Третя декада червня 2005 р. Працівники митного поста «Новоазовськ» мариупольської митниці виявили 20 тонн мороженої риби, що не відповідала товаросупровідним документам.

Третя декада червня 2005 р. У Криму розпочалися жнива. Збиральна площа ранніх зернових становила 535,4 тис га. Уряд Криму прогнозував врожай у межах від 1,1 до 1,4 млн т.

28 червня 2005 р. На День Конституції України біля Верховної Ради України підпалив себе херсонєць Володимир Кукушкін. Його вдалося врятувати.

Кінець червня 2005 р. Секретар Ради національної безпеки і оборони України Петро Порошенко повідомив журналістам, що повернення у державну власність незаконно вилучених земель відбуватиметься за судовою процедурою.

Кінець червня 2005 р. У Донецьку відкрився шостий Міжнародний конгрес україніців. У його роботі брали участь делегати з 35 країн світу. Конгрес мав заслухати 600 доповідачів.

Президент Міжнародної асоціації українців Марк фон Таген критикував віцепрем'єр-міністра України М. Томенка і Міністерство культури України за те, що вони бездіяльно спостерігали за розвалом української культури.

29 червня 2005 р. Відбулися парламентські слухання «Свобода совісті й ідентифікація особи». Від парламентських профільних комітетів з доповідями виступали М. Косів та К. Самойлик. Зі співдовідко виступив заступник голови Державної податкової адміністрації України Г. Оперенко.

30 червня 2005 р. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся у приміщенні парламенту з Героями Соціалістичної Праці та Героями України. Головна тема — відродження села. У зустрічі, зокрема, взяли участь О. Боровик — голова Всеукраїнського союзу сільськогосподарських підприємств, Т. Засуха — голова Спілки Героїв України.

1 липня 2005 р. Загальна заборгованість із заробітної плати в Україні за станом на цю дату становила 1,34 млрд грн. Заборгованість із зарплати мала тенденцію до зростання (у січні 2005 р. становила 1,11 млрд грн)

У загальній структурі заборгованості найбільша частка припадала на Донецьку (330,2 млрд грн), Луганську (138,9 млн грн) і Дніпропетровську (82,5 млн грн) області.

За станом на 1 січня 2005 року сума невиплаченої заробітної плати становила 817,6 млн грн.

1 липня 2005 р. Впродовж першого півріччя 2005 року українські паспорти отримали 3037 іноземців. Поміж них 1469 осіб були до того громадянами інших країн, зокрема, Росії (455), Молдови (254), Вірменії (225), Азербайджану (126). Окрім них громадянами України стали представники 80 національностей. Найчисленнішими представниками етносів були росіяни (132), вірмени (439) та молдавани (187).

Поміж нових громадян України було 100 біженців, переважно це вихідці з Афганістану (76). Вони концентрувалися в двох містах — Києві (45) та Одесі (38).

З українського громадянства вийшли 489 осіб.

Початок липня 2005 р. Апеляційний суд Києва відхилив апеляційну скаргу В. Рабиновича, В. Каймана і ДП «Столичні новини» на рішення Печерського суду Києва від 30 березня 2005 року. Їх було визнано винними у поширенні недостовірної інформації про Міжрегіональну академію управління персоналом.

Початок липня 2005 р. Керівник фракції соціалістів у Верховній Раді О. Мороз оприлюднив заяву з осудом прийнятого 21 червня 2005 року Верховною Радою України закону про взяття заарештованих на поруки депутатами Верховної Ради України.

Початок липня 2005 р. Голова партії «Єдина Україна» народний депутат Богдан Губський оприлюднив заяву, у якій вимагав гідну пенсію для освітян та медиків.

Початок липня 2005 р. ВАТ «Харківський тракторний завод ім. Орджонікідзе» за перше півріччя 2005 року виготовив 1419 тракторів. Це на 8,8 відсотків перевищувало показник за аналогічний період 2004 року. ХТЗ щомісяця збільшував виробництво тракторів (січень — 106 шт., червень — 332 шт.)

Початок липня 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про створення Аграрного фонду. Головна мета Фонду — закупівля сільськогосподарської продукції на ринку у випадку її перевиробництва та продажу її в період зростання цін на неї.

Початок липня 2005 р. Перший віцепрем'єр міністр України Анатолій Кінах заявив, що в Україні відсутній дефіцит цукру і потреби в імпорті цукру немає.

Початок липня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський заявив, що на закупівлю зерна врожаю 2005 року необхідно мати 830 млн грн. Реально було 200 млн грн.

Початок липня 2005 р. Повідомлялося, що на Львівщині знешкоджено злочинне угруповання, очолюване 30-річним священником однієї з парафій Сокольського р-ну Львівської області. Воно займалось викраданням автомобілів.

4 липня 2005 р. Заступник міністра внутрішніх справ України Олександр Фокін в ефірі «5-го каналу» заявив що його переслідує Міністр внутрішніх справ Ю. Луценко та незаконно прослуховуються його телефонні розмови.

5 липня 2005 р. На прес-конференції міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко повідомив, що його заступник О. Фокін не припинив керівництво своєю власною комерційною структурою, використовував службове становище в корисливих цілях. Президент України В. Ющенко звільнив О. Фокіна з посади.

5 липня 2005 р. На пленарному засіданні Верховної Ради України голова Фонду державного майна В. Семенюк повідомила, що проти неї порушено сім кримінальних справ, тому вона просила не знімати з неї повноважень народного депутата України.

5 липня 2005 р. Близько 17-ї години до Верховної Ради України прибули Президент України В. Ющенко, Прем'єр-міністр Ю. Тимошенко та члени уряду, щоб посприяти позачерговому ухваленню пакета з півтора десятка законів про вступ України до Світової організації торгівлі.

В. Ющенко виклав депутатам аргументи на користь вступу України до СОТ. Зусилля президента виявилися марними. Спікеру В. Литвину не вдалося поставити на голосування пакет законопроектів та продовжити робочий день до 22.00. Мікрофони спікера та його першого заступника було зіпсовано. На вимогу фракцій СДПУ(о) та «Регіони України» було оголошено півгодинну перерву. Під час неї керівники фракцій і груп мали нараду з президентом та главою уряду. Після 19.00 розпочалося сесійне засідання, але Верховна Рада відмовилася відступити від регламенту і проголосувати за пакет. В. Литвин о 19.14 закрити вечірнє засідання парламенту.

5 липня 2005 р. Одна тисяча сто, представників майже всіх діючих цукрових заводів України під лозунгами «Ні — цукру сирцю!» пікетували Верховну Раду України.

Перша декада липня 2005 р. Фракція Соціалістичної партії України оприлюднила заяву «Україна — не поле для експериментів». Протестувала проти незбалансованої політики президента України і уряду щодо вступу України до Світової організації торгівлі.

6 липня 2005 р. Фракція Комуністичної партії України у Верховній Раді України вдалася до використання двох мегафонів та кількох шумових пристроїв під час розгляду законопроектів, пов'язаних зі вступом України до СОТ.

У бійках були задіяні, з одного боку депутати КПУ, СДПУ(о), та «Регіони України», а з іншого — БЮТ, «Наша Україна», Української народної партії.

На робочому місці спікера кілька разів ремонтувалися і поновлювалися мікрофони. Їх висмикував народний депутат О. Бондарчук (КПУ). Було ухвалено лише кілька законів у зв'язку зі вступом України до СОТ,

Прем'єр-міністр Ю. Тимошенко вважала день результативним. Була незадоволена позицією Соцпартії, депутати від якої не голосували за ряд законопроектів.

6 липня 2005 р. Верховна Рада України ухвалила в новій редакції, повторно після зауважень президента України, Кодекс Адміністративного судочинства України.

Депутати заслухали щорічну доповідь Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ніни Карпачової. Вона закликала владу чіткіше дотримуватися прав і свобод людини.

6 липня 2005 р. Біля апеляційного суду в Херсоні спалив себе Іван Куліда. Наступного дня він помер.

72-річний пенсіонер протестував проти судочинства щодо справи про шахрайство з цінними паперами на автотранспортному підприємстві м. Скадовська. Опіками було уражено 96 відсотків шкіри.

7 липня 2005 р. О 8:30 від розриву аорти помер відомий український математик, доктор фізико-математичних наук, професор Григорій Вадимович Радзівєвський. Народився він 13 січня 1948 року. Свого часу був одним з наймолодших докторів наук України. Смерть прийшла коли він працював за письмовим столом у своїй квартирі в Києві.

Відспівування відбулося вранці 9 липня 2005 року в Свято-Макаріївській церкві в Києві на Подолі. Після цього була громадянська панахида в Інституті математики НАН України, де він працював впродовж кількох десятиліть. Того ж дня близько 14:00 тіло поховано на ділянці № 50 Байкового кладовища Києва біля могили його матері. Поминальний обід був у кафе «Київське».

8 липня 2005 р. Відбулося завершальне засідання сьомої сесії Верховної Ради України. Виступаючи на ньому спікер В. Литвин зазначив, що саме Верховна Рада України уберегла країну від масштабного внутрішнього конфлікту.

8 липня 2005 р. На пленарному засіданні парламенту народний депутат Тетяна Засуха продемонструвала відеозапис про штурм «беркутівцями» її житла у селі Ковалівка на Київщині.

8 липня 2005 р. Біля будинку Верховної Ради України підпалив себе приватний підприємець з Нової Каховки Юрій Ляшенко. Він дістав опіки середньої тяжкості. Ю. Ляшенко, як і інші «самоспалюванці», протестував проти тотальної корупції на Херсонщині.

Перша декада липня 2005 р. Президент України В. Ющенко запропонував встановити одну тисячу президентських стипендій для молодих людей, які йдуть працювати в село. Про це він заявив у Сумах на форумі «Відродження села — справа молодих».

Перша декада липня 2005 р. Голова Ради міністрів Криму Анатолій Матвієнко назвав злочиною і махінацією наміри голови Державного комітету з питань земельних ресурсів Анатолія Даниленка створити в Криму дочірнє підприємство «Укрспецзем Криму».

Перша декада липня 2005 р. Сесія міської ради Харкова присвоїла звання почесної громадянки Харкова землячці-чотириразовій олімпійській чемпіонці та багаторазовій рекордсменці світу з плавання Яні Клочковій.

Перша декада липня 2005 р. Партія «Єдина Україна» оприлюднила заяву «Щаслива молодь — щаслива держава». Виступала проти приватизації та репрофілювання об'єктів інфраструктури дитячого лікування і відпочинку.

Перша декада липня 2005 р. Перший віцепрем'єр міністр України Анатолій Кінах заявив, що уряд не планує підвищувати ціни як на електроенергію, так і на газ, щоб не погіршити конкурентноспроможність української економіки.

Перша декада липня 2005 р. Під час перебування в Чорнобаївському районі Черкаської області віцепрем'єр-міністр України Микола Томенко заявив що уряд мав намір відновити в 2006 році роботу фельдшерсько-акушерських пунктів в селах України.

Перша декада липня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко заявив на мітингу з нагоди 354-ї річниці битви під Берестечком (Рівненська область) що понад 300 представників колишньої влади проходили по кримінальних справах.

Перша декада липня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський рекомендував вирощувачам ячменю припинити продаж ячменю за низькими цінами (560—600 грн за тону), оскільки пізніше його ціна перевищуватиме 700 грн за тону. Мінагрополітики прогнозувало врожай зерна 2005 року в обсязі 37 млн т.

Перша декада липня 2005 р. У Донецькій області вже було порушено 92 кримінальні справи за порушення законодавства на виборах 2004 року президента України. Основними способами здійснення порушень були: видача виборчих бюлетенів за померлих осіб і осіб, які фактично не брали участі в голосуванні; внесення у виборчі списки неіснуючих громадян, подвійне внесення прізвищ в основні списки і списки тих, хто голосував вдома.

Перша декада липня 2005 р. Заступник голови Фонду держмайна Дмитро Парфененко заявив, що Фонд пропонував провести завершальний етап конкурсу з приватизації «Криворіжсталі» за процедурою аукціону.

Перша декада липня 2005 р. На Ужгородському залізничному вокзалі обвалилося 40 квадратних метрів сухої штукатурки. Обійшлося без жертв. Ця подвійна стеля впала зі споруди, яка з'єднує стару частину вокзалу з новою. Новий вокзал відкрито на початку жовтня 2004 року під час відвідин міста тодішнім прем'єр-міністром України Віктором Януковичем.

Кінець першої декади липня 2005 р. Ужгородський міськрайонний суд видав санкцію на арешт затриманого правоохоронцями керівника апарату Закарпатської обласної організації СДПУ(о) Івана Росохи. Він очолював і благодійний фонд «Відродження Закарпаття».

Початок другої декади липня 2005 р. На Україні жинувало 12 областей. Середня врожайність ранніх зернових становила 23,4 ц/га. Зерна було намолочено 2,6 млн тонн.

Початок другої декади липня 2005 р. Міністр закордонних справ України Борис Тарасюк та голова Представництва Світового банку Душан Войнович підписали в Києві у Міністерстві закордонних справ України угоду про позику з проекту «Перша позика на політику розвитку». Сума позики — 251,26 млн доларів.

Початок другої декади липня 2005 р. Міністр аграрної політики Олександр Баранівський заявив, що цінову політику в аграрному секторі економіки визначатиме Аграрний фонд.

Початок другої декади липня 2005 р. Прем'єр-міністр Ю. Тимошенко повідомила, що уряд ухвалив постанову про використання бюджетних коштів для формування держзамовлення на продовольчі товари.

Початок другої декади липня 2005 р. Віце-прем'єр-міністр М. Томенко заявив, що великий бізнес намагається повернути свій вплив на прийняття державних рішень.

Початок другої декади липня 2005 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України оприлюднила заяву — «Не допустити знищення цукрової галузі України». Фракція вимагала припинити завезення тростинного цукру-сирцю.

12 липня 2005 р. Виповнилося 90 років Петру Тимофійовичу Троньку — Герою України, академіку НАН України.

13 липня 2005 р. Народний депутат України Раїса Богатирьова повідомила: захист голови Донецької облради Бориса Колесникова має докази, що сім'я Пінчуків отримала від Б. Колесникова через «Укрсоцбанк» 500 тисяч доларів за продаж акцій універмагу «Білий Лебідь».

13 липня 2005 р. Кабінет Міністрів України оприлюднив заяву, у якій керівництво Верховної Ради України звинувачувалося у дискредитації роботи Президента

України та Уряду. Стверджувалося, що свідомо не було поставлено на голосування і не прийнято десятки важливих законів.

Президент України В. Ющенко перебуваючи у Відні, закликав керівництво парламенту та уряду утримуватися від взаємних критичних оцінок.

Вечері відбулося екстренне засідання керівництва парламенту. Для участі в ньому з Криму терміново повернувся спікер В. Литвин.

13—14 липня 2005 р. У лікарнях померло від отруєння грибам 5 осіб. Поміж них — три дитини (1994, 1995 та 1997 р. н.). Померлі — мешканці с. Пушкарівка Сумського району. Загалом 8 липня 2005 року грибами отруїлися 12 осіб цього села.

14 липня 2005 р. Біля приміщення Київської обласної держадміністрації відбулася акція протесту проти намірів влади перетворити столичну область на дослідний полігон територіально-адміністративної реформи.

14 липня 2005 р. Верховний суд України у відкритому судовому засіданні у м. Києві розглянув цивільну справу за скаргою народного депутата, президента «Української правничої організації» кандидата юридичних наук Сергія Петровича Головатого — представника колишнього співробітника Державної служби охорони Миколи Мельниченка — на постанову Центральної виборчої комісії України від 3 червня 2005 р. № 91. У скарзі йшлося про поновлення виборчих прав М. Мельниченка як кандидата у народні депутати України за списком Соціалістичної партії України на виборах до Верховної Ради 2002 року.

Верховний Суд зобов'язав Центральну виборчу комісію розглянути заяву М. І. Мельниченка з урахуванням рішення Європейського суду з прав людини від 19 жовтня 2004 року.

15 липня 2005 р. Відбулося засідання колегії Генеральної прокуратури України. Президент України В. Ющенко був невдоволений діяльністю прокуратури. У відставці опинилися 24 прокурори районів і міст та 5 обласних прокурорів.

15 липня 2005 р. Станом на цей день в Україні було скошено близько 2,4 млн гектарів ранніх зернових і зернобобових культур. Намолочено 5,3 млн тонн зерна. Середня врожайність зернових культур становила 24,4 ц/га.

Друга декада липня 2005 р. Рада Конгресу місцевих і регіональних влад України звернулася до керівництва держави з проханням збільшити питому вагу місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України 2006 року щонайменше до 50 відсотків. Рішення про це Рада Конгресу ухвалила на своєму засіданні у Києві.

Друга декада липня 2005 р. Ужгородський завод «Євро кар» випустив 20-тисячний автомобіль. Завод розпочав у березні 2003 року займатися великовузловим складанням «Шкод». Окрім «Шкод» завод складав і автомобілі марки «Фольксваген». Ювілейним автомобілем стала «Skoda Superb Elegance». Завод також випускав ще три типи «Шкод» — «Octavia Tour», «Octavia A5» і «Fabia».

Друга декада липня 2005 р. У центрі м. Охтирка (Сумська обл.) відкрито пам'ятник Олексію Бересту. Він очолював групу бійців, які встановили 30 квітня 1945 року Прапор Перемоги над Рейхстагом.

Друга декада липня 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про закупівлю в регіональні фонди 1,5 млн тонн зерна врожаю 2005 року.

Друга декада липня 2005 р. Заступник начальника прес-служби Міністерства закордонних справ України Дмитро Свистков повідомив, що під час українсько-російських консультацій з розмежування Чорного моря і Керченської протоки російська сторона визнала приналежність Україні острова Коса Тузла.

Друга декада липня 2005 р. Керівник парламентської фракції Соцпартії України Олександр Мороз виступив із заявою, у якій різко критикувалося ставлення

прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко і міністра економіки Сергія Терьохіна до міністра аграрної політики Олександра Баранівського у зв'язку з його незгодою на імпорт цукру в Україну.

Друга декада липня 2005 р. У Києві відбулася офіційна церемонія відкриття спільного навчання «Щит миру-2005». У навчаннях брали участь 745 військовослужбовців з 22 країн світу. Було заплановано дві фази навчань: командно-штабна (на комп'ютерах) та амфібійно-берегова.

Друга декада липня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав указ про першочергові заходи щодо захисту прав дітей.

Друга декада липня 2005 р. На Всесвітніх параолімпійських іграх перемогли спортсмени України. Україну представляли 30 спортсменів. Вони змагалися в 5 видах спорту — легка атлетика, плавання, настільний теніс, футбол та пауерліфтинг. Здобули 34 золотих, 8 срібних та 4 бронзові медалі.

Друга декада липня 2005 р. Прокуратура Донецької області порушила кримінальну справу за підробку двох постанов президентії Донецького обласного суду стосовно кримінальних справ Віктора Януковича.

Підробки начебто скасовували вироки народного суду м. Єнакієве від 15.12.1967 р. (ст. 141 ч. 2 КК УРСР) та від 18.07.1970 р. (ст. 102 КК УРСР).

Друга декада липня 2005 р. Народна партія України оприлюднила заяву у якій зазначалося, що форсування об'єднання українських православних конфесій є передчасним.

Друга декада липня 2005 р. Впродовж 24 травня — 20 липня 2005 року (56 днів) українці Роман Мартинюк та Сергій Петровський на мотоциклі «Дніпро-16» здійснили подорож довжиною 15070 км територією десяти країн. Спонсором був київський мотоциклетний завод. Подорож у цілому коштувала 1,5 тис. доларів. Відеозйомки своєї подорожі мотоциклісти виконували за допомогою пароплана та парашута. Мотоциклісти зокрема побували в Росії, Абхазії, Грузії, Вірменії, Казахстані, Узбекистані, Афганістані, Киргизстані.

Друга декада липня 2005 р. Під час перебування у Харкові прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко закликала аграріїв не продавати зерно дешевше 600 грн за тону.

16 липня 2005 р. Вранці неподалік свого будинку у Києві було вчинено напад на журналістку опозиційного каналу «Київська Русь» Лесю Чепурну. Їй спричинили тяжкі тілесні ушкодження. Особисті речі Л. Чепурної нападники не вкрали.

Раніше напад було вчинено на іншого журналіста цього телеканалу — Володимира Петрова.

Середина липня 2005 р. Національна рада з питань телебачення і радіомовлення на чолі з Віталієм Шевченко намагалася позбавити ліцензії телеканал «Київська Русь». Генпрокуратура України порушила кримінальну справу проти директора телеканалу Олени Скидан.

Голова Союзу православних братств Української Православної Церкви Валентин Лукіянік осудив дії властей щодо православного телеканалу «Київська Русь».

Друга декада липня 2005 р. У Прилуках (Чернігівської області) знешкоджено банду. До неї належали чотири місцеві жителі. Протягом 2003—2005 років банда вчинила розбійні напади на території Дніпропетровської, Сумської, Чернігівської та Чернівецької областей.

Друга декада липня 2005 р. Олесю Гончару посмертно присвоєно звання «Герой України». Олександр Терентійович Гончар помер 14 липня 1995 р. Указ Президента України В. Ющенка про присвоєння звання зачитав на поминальній церемонії біля могили письменника заступник Державного секретаря України Маркіян

Лубківський. У церемонії брав участь Голова Верховної Ради України В. Литвин. Також виступали Юрій Мушкетик, Петро Кононенко, Олесь Лупій, Ярема Гоян, Віктор Сенченко, Петро Тронько, Іван Бокий.

16 липня 2005 р. Під час громадських слухань у містечку Макарів Київської області, заявив про свою відставку віце-прем'єр-міністр з питань адміністративно-територіальної реформи Роман Безсмертний. Громадськість не сприйняла його бачення реформи.

16 липня 2005 р. Президент України В. Ющенко здійснив щорічне сходження на гору Говерла. Щоб побачити В. Ющенка до містечка Ворохта (Івано-Франківська обл.) з різних куточків України прибуло 10 тис. шанувальників. Несподівано сталася гроза. На вершині Говерли блискавка заподіяла смерть жителю Закарпаття (1958 року народження). Від серцевої недостатності на шляху до вершини помер житель Чернівецької області (1962 року народження). У зв'язку з тілесними пошкодженнями за лікарською допомогою звернулося 135 чоловік.

17 липня 2005 р. Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» і відкрите акціонерне товариство «Газпром» (Росія) уклали нові договори про порядок розрахунків за поставки російського газу. До укладення договорів російська сторона звинувачувала українську сторону у «пропажі» 7,8 млрд кубічних метрів російського газу, закачаного в українські підземні газосховища. Укладені договори передбачали, що 2,55 млрд куб. м. зараховувалися в рахунок оплати транзиту російського газу українською територією. Решту — 5,25 млрд куб. м. «Газпром» продав компанії «Росукренерго».

18 липня 2005 р. Відбулося засідання розширеної колегії Міністерства внутрішніх справ. Тривало воно майже сім годин. Звітував міністр Юрій Луценко. Президент України В. Ющенко розпочав свій виступ з вимоги провести повне кадрове очищення вищого керівного складу МВС України. У відставку подали 6 керівників МВС та ухвалено рішення про ліквідацію Державтоінспекції. Президент України В. Ющенко запропонував міністру внутрішніх справ Ю. Луценку впродовж доби підготувати проект Указу Президента України про ліквідацію Державтоінспекції.

18 липня 2005 р. Швейцарські лікарі Президента України В. Ющенка на прес-конференції в Києві заявили, що він — абсолютна здорова людина.

Кінець другої декади липня 2005 р. Під час перебування у Китаї і відвідин лінії швидкісного потягу між Шанхаєм і місцевим аеропортом, міністр транспорту і зв'язку України Євген Червоненко вважав перспективним створення залізничної гілки між Києвом та аеропортом «Бориспіль». Швидкість руху потягів сягатиме 200—240 км/год.

Кінець другої декади липня 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальні справи проти народного депутата України Раїси Богатирьової та адвоката Андрія Федура нібито за прилюднення конфіденційної інформації у зв'язку зі справою заарештованого голови Донецької облради Бориса Колесникова.

Друга половина липня 2005 р. Служба безпеки України започаткувала акцію спрямовану на боротьбу із продажем за кордон дітей-сиріт «Експорт надії». Про це повідомив у Києві на прес-конференції голова СБУ Олександр Турчинов. Він стверджував, що продаж дітей в Україні поставлено на потік. Протягом 2004 року іноземцями було усиновлено 2058 дітей. Інформація про їх подальшу долю надійшла по 24 відсотках усиновлених дітей.

Друга половина липня 2005 р. Служба безпеки України проводила загальноукраїнську акцію «Брудна білизна», спрямовану на боротьбу з незаконними витокami коштів за кордон. Порушено ряд кримінальних справ щодо відмивання «бру-

дних коштів» на загальну суму 1,2 млрд доларів. У справах згадувалися 10 банків. Відкрито 4 підпільні конвертаційні центри через які пройшли 10 млрд грн. Ці центри обслуговували 120 підприємств.

21 липня 2005 р. Генеральна прокуратура України розпорядилася заборонити адвокату Андрію Федурі захищати голову Донецької облради Бориса Колесникова.

21 липня 2005 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України зобов'язало Міністерство палива і енергетики та НАЕК «Енергоатом» розпочати підготовчі роботи з будівництва двох нових блоків на Хмельницькій АЕС.

21 липня 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 621, якою затвердив «Положення про Міжвідомчу координаційну раду з інтелектуальної власності на сорти рослин». Голова Міжвідомчої ради — міністр аграрної політики України.

Початок третьої декади липня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко повідомила журналістам, що уряд ухвалив додатковий перелік об'єктів державної власності, які виставлялися на приватизацію або переприватизаційну підготовку в 2005 році. Зокрема Кабмін планував продати 42 відсотки акцій «Укртелекому».

Початок третьої декади липня 2005 р. Благодійна організація «Митець» (президент Володимир Козановський) започаткувала конкурс карикатури на тему «Корупція і право».

23 липня 2005 р. Близько 16.30 на артилерійських складах військової частини А2985 неподалік села Новобогданівка Мелітопольського р-ну Запорізької обл. пролунав вибух. Спекта спричинила пожежу трави. Полум'я досягло боеприпасів, які готувалися до утилізації і зберігалися просто неба. Артилерійські снаряди розпочали детонувати. Від вибуху потерпіли села Новобогданівка, Спаське, Троїцьке, та Кам'янське.

У ліквідації пожежі брали участь понад 100 пожежників і 22 одиниці спецтехніки, в тому числі пожежний танк. Остаточо пожежу було ліквідовано на світанку 24 липня.

Поранення від вибуху снаряда отримала 69-річна велосипедистка з Новобогданівки.

Під час вибухів у лікарні від серцевого нападу померла 89-річна жінка.

Ця катастрофа була значно меншою, порівнюючи з тією, що сталася 6 травня 2004 р. Тоді загинуло 2 чоловіка, четверо постраждало, 81 особа була госпіталізована, а людей з 11 населених пунктів евакуювали. Повністю пожежу ліквідували 19 травня 2004 року.

23 липня 2005 р. Державне управління справами організувало для журналістів і науковців екскурсію до Державної резиденції «Залісся» (поблизу села Богданівка Броварського р-ну Київської обл.). Об'єкт було збудовано 1960 року. Впродовж 45 років журналістів туди не пускали. Таких резиденцій в Україні було тринадцять.

Третя декада липня 2005 р. Колишнього редактора рівненської газети «7 днів» Василя Геруса засуджено до трьох років позбавлення волі за публікацію під час виборів псевдопрограми кандидата у президенти Віктора Ющенка. В. Геруса було залишено на волі, призначивши йому випробувальний термін — 1 рік. Суд зобов'язав його публічно вибачитися перед В. Ющенком.

Третя декада липня 2005 р. Інтернет-видання «Українська правда» повідомляло, що 19-річний син Президента України В. Ющенка Андрій їздить на автомобілі BMW M6 вартістю 800 тис грн з чеським номером.

Третя декада липня 2005 р. Повідомлялося, що у Сумах затримано двох працівників міліції Зарічного райвідділу міліції. Сталось це під час отримання 700 до-

ларів хабара від сумчанина за непритягнення до кримінальної відповідальності його сина.

В Ужгородському р-ні Закарпатської обл. під час отримання хабара в сумі 3 тис. грн від власника іномарки затримано двох співробітників спецпідрозділу МВС України «Кобра».

Третя декада липня 2005 р. Повідомлялося, що футбольний клуб «Шахтар» уклав контракти з двома бразильськими футболістами. За 7,8 млн євро придбано на 5 років півзахисника бразильського клубу «Атлетіко Параненсе» Фернандіньо.

Пятирічний контракт вартістю 1,8 млн доларів укладено а гравцем бразильського клубу «Сантос» Леонардо.

25 липня 2005 р. Під час прес-конференції Президент України В. Ющенко заявив що мобільний телефон його сина Андрія Ющенка, вартістю 543 тис. доларів є подарунком, а автомобіль «BMW» Андрій орендує.

В. Ющенко звинувачував журналіста С. Лещенка у замовній статті, називав його кілером. Рекомендував сину показати рахунок з ресторану перед «мордою журналіста», а потім подати позов до суду.

27 липня 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про порядок використання в 2005 році 33 млн гривень бюджетних коштів на проведення земельної реформи.

Третя декада липня 2005 р. Міністр фінансів України Віктор Пинзеник заявив на прес-конференції, що державний бюджет 2005 року виконується краще ніж бюджет 2004 року і економіка України виходить з тіні.

Третя декада липня 2005 р. 40 українських журналістів звернулися з відкритим листом до Президента України В. Ющенка. Були обурені його принизливими висловлюваннями на адресу журналіста з інтернет видання «Українська правда» Сергія Лещенка під час прес-конференції 25 липня 2005 року.

Журналісти вимагали від В. Ющенка публічно вибачитися перед С. Ляшенком та відповісти на запитання щодо доходів і витрат президентської сім'ї.

Третя декада липня 2005 р. Заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Богдан Томенчук на прес-конференції, скликаній після трагедії під час сходження 16 липня 2005 року на Говерлу заявив, що наступне масове сходження на Говерлу може бути не раніше ніж через 10 років. Після сходження на Говерлу 17-тисячного натовпу гора благала про порятунок.

Кінець липня 2005 р. Працівники державного комунального підприємства «Чернівціводоканал» виявили під річкою Прут, яка протікає через Чернівці, велетенський штучний тунель невідомого походження та призначення. Підприємство звернулося до посольств Австрії та Румунії за допомогою у знаходженні відповідної інформації.

Кінець липня 2005 р. Голова національної спілки журналістів України Ігор Лубченко оприлюднив заяву у зв'язку з конфліктом між Державним комітетом України з питань телебачення і радіомовлення та Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення. Причина конфлікту — боротьба за приміщення у Києві на вулиці Прорізній, 2.

Кінець липня 2005 р. Глава місії Міжнародного валютного фонду в Україні Альберт Драгер заявив, що основними проблемами українського банківського сектору були низький рівень дохідності, невисокі гарантії повернення коштів та великі ризики.

Кінець липня 2005 р. Перший віце-прем'єр-міністр України Анатолій Кінах рекомендував аграріям притримати реалізацію врожаю зернових, зокрема ячменю. Стверджував, що з нового року ціна зернових буде вищою.

На Дні поля, який відбувся у селищі Дослідницьке (Київська обл.), міністр аграрної політики України Олександр Баранівський заявив, що в Аграрний фонд Украї-

ни було закуплено щонайменше 700 тисяч тонн зерна. На рахунок Аграрного для закупівлі зерна вже надійшло 300 млн грн.

Кінець липня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський в інтерв'ю газеті «Дзеркало тижня» стверджував, що його позиція полягала в тому, щоб вступити до Світової організації торгівлі, захистивши національного товаровиробника, а позиція міністра економіки Сергія Терьохіна полягала в тому, щоб вступити до СОТ за будь-яку ціну.

Кінець липня 2005 р. Інститут масової інформації влаштував прес-конференцію про взаємини нової влади України і журналістів. У ній взяли участь директор Інституту масової інформації Сергій Таран, журналісти Володимир Бойко, Олег Єльцов, Сергій Лавренко. Зазначалося, що окремі представники нової влади неправильно розуміють критику на їх адресу з боку журналістів. Вказувалося на свавілля судової влади до журналістів. Висловлювалося занепокоєння у зв'язку із відсутністю прогресу у розслідуванні справи про вбивство Георгія Гонгадзе.

Кінець липня 2005 р. Прокурор Донецької області Олексій Баганець заявив, що один з фігурантів у справі про фальсифікацію документів щодо реабілітації Віктора Януковича звільнився з роботи і зник разом із сім'єю. О. Баганець повідомив, що фальсифікації здійснювались кілька разів впродовж 2002—2005 років.

Кінець липня 2005 р. На прес-конференції у Тернополі віце-прем'єр-міністр з гуманітарних питань Микола Томенко повідомив, що з 2006 року у вузах замість вступних іспитів будуть тести, до яких не матимуть доступу навіть керівники вузів. Тести складатимуться централізовано. Запровадження тестів спрямовувалося на викоринення корупції.

1 серпня 2005 р. Станом на цей день кількість абонентів мобільного зв'язку сягнула в Україні 20,6 млн. Лідером була компанія UMC. Вона мала 10,6 млн абонентів. Друге місце посідала компанія «Київстар» (9,85 млн).

1 серпня 2005 р. Національна асоціація цукровиків України оприлюднила заяву «Імпорт цукру-сирцю-економічний злочин».

3 серпня 2005 р. Кабінет Міністрів України доручив Фонду державного майна, Міністерству палива та енергетики та Львівській облдержадміністрації впродовж серпня перевірити виконання умов купівлі-продажу пакету акцій ВАТ «Нафтопереробний комплекс «Галичина» у місті Дрогобичі Львівської області.

2004 року комплекс переробив 2,18 млн т нафти, що на 5,1 % перевищувало показник 2003 року. Частка комплексу у загальнодержавному обсязі переробки нафти складала 9,7 %.

Початок серпня 2005 р. Голова Департаменту ветеринарної медицини Петро Вербицький повідомив на прес-конференції, що в Україні не виявлено високопатогенних стереотипів вірусу грипу птиці.

У 2005 році його було зареєстровано в 13 країнах світу. Грип птиці реєструвався в Україні в 1963 році у Харківській, Запорізькій і Дніпропетровській областях.

Заборона на імпорт в Україну з Росії і Казахстану живої птиці та виробів з неї вважалася тимчасовою.

Початок серпня 2005 р. На 78-ому році життя помер Іван Олексійович Мозговий, який свого часу був першим заступником голови Ради Міністрів УРСР та секретарем ЦК Компартії України (відповідальним за агропромисловий комплекс). Газета «Сільські вісті» у прощальному слові назвала його «вірним сином українського села».

Початок серпня 2005 р. Начальник відділу агрометеорології Гідрометеорологічного центру України Тетяна Адаменко прогнозувала негативний вплив спекотної погоди, що встановилася в Україні, на врожайність пізніх сільськогосподарських культур, насамперед, кукурудзи, цукрового буряка та соняшника.

Початок серпня 2005 р. Представництво Міжнародного валютного фонду в Україні вважало, що зниження рівня інфляції було основним завданням українського уряду.

МВФ рекомендував уряду України найшвидше і найпрозоріше розв'язати питання реприватизації, ухвалити закони у зв'язку зі вступом до СОТ, забезпечити фінансову самостійність Пенсійного фонду України.

Початок серпня 2005 р. Перший заступник голови Комітету Державної Ради України з питань бюджету Валерій Коновалюк під час круглого столу «Політичні перспективи Донбасу при новій владі» заявив, що в Україні приховується інформація про падіння виробництва в багатьох галузях економіки. В. Коновалюк стверджував, що в 2005 році прихований дефіцит державного бюджету сягне 14 млн грн.

Початок серпня 2005 р. Державний комітет лісового господарства України закликав громадян бути обережними з вогнем у лісі. 90 відсотків лісових пожеж виникало з вини людей.

Початок серпня 2005 р. Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження «Про заходи щодо стабілізації цін на ринку зерна і забезпечення його безбиткового виробництва». Було встановлено обсяги закупівлі зерна врожаю 2005 року в кількості 5,5 млн тонн, зокрема, для Держкомрезерву — 1 млн т, для ДАК «Хліб України» — 2 млн т, для Аграрного фонду — 1 млн т. Передбачалися і інші заходи для стабілізації в Україні ринку зерна.

Початок серпня 2005 р. Голова Центральної виборчої комісії Ярослав Давидович повідомив про складання попереднього кошторису парламентських виборів 2006 року. Для їх проведення необхідно вдвічі більше коштів, ніж було витрачено на проведення президентських виборів 2004 року. Я. Давидович також повідомив, що робочі групи вже приступили до складання списків виборців і ця робота буде завершена до жовтня 2005 року.

Початок серпня 2005 р. Соціалістична партія України оголосила відкритий творчий конкурс на створення гімну партії.

Початок серпня 2005 р. Генеральна прокуратура України завершила розслідування кримінальної справи про вбивство Георгія Гонгадзе і була готова передати матеріали слідства потерпілій стороні — матері журналіста Лесі Гонгадзе та його вдові Мирославі Гонгадзе. Слідством було встановлено вбивць. Воно тривало в частині встановлення замовників та організаторів злочину.

Початок серпня 2005 р. 12 тисяч працівників бурякоцукрового комплексу Вінницької області звернулися з відкритим листом до керівників держави — В. Ющенка, В. Литвина, Ю. Тимошенко з проханням до того часу поки не буде розроблено державну програму розвитку цукрової галузі не вносити ніяких змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізацію цукру» і не заводити в Україну цукру-сирцю, оскільки реальні залишки цукру в країні склали понад 600 тисяч тонн при потребі споживання на початку виробничого сезону — 300 тисяч тонн.

Перша декада серпня 2005 р. Пройдено 500 м свердловини на буровій установці поблизу села Зубець Бучацького району Тернопільської області. Поклади нафти там мали бути на глибині 900 м, а газу — 2200 м.

Перша декада серпня 2005 р. Генеральна прокуратура України надіслала Генеральній прокуратурі Російської Федерації клопотання про затримання і екстрадицію колишнього губернатора Київської області Анатолія Засухи. Його звинувачували у вчиненні службового підроблення та перевизначенні влади. Була інформація про те, що А. Засуха втік до Москви через Білорусь.

Перша декада серпня 2005 р. Начальник департаменту Державтоінспекції МВС України Сергій Коломієць повідомив про запровадження приладів відеоспостереження за поведінкою водіїв на дорогах.

Перша декада серпня 2005 р. У Запорізькій області виявлено та ліквідовано центр конвертації. Через нього незаконно було переведено у готівку понад 2 млн грн. Центр діяв від листопада 2004 року.

9 серпня 2005 р. Представники Спілки власників земельних паїв та Національна асоціація цукровиків України пікетувала будинок Кабінету Міністрів України. Вимагали не допустити знищення в Україні цукрової галузі.

Початок другої декади серпня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав ухвалену 7 липня 2005 року Верховною Радою України нову редакцію закону про вибори народних депутатів України. Закон не містив гострих суперечливих питань. Зміни були переважно спрямовані на вдосконалення механізму виборів.

Друга декада серпня 2005 р. 15 делегатів Парламентської Асамблеї Ради Європи внесли на розгляд проект резолюції «Розслідування злочинів, ніби то скоєних високопоставленими особами під час правління Леоніда Кучми в Україні». Українським властям рекомендувалося, зокрема, продовжити розслідування справи Г. Гонгадзе. Йшлося також про О. Єльяшкевича, О. Подольського (помічника народного депутата С. Головатого), півки М. Мельниченка.

Друга декада серпня 2005 р. Податківці Черкас викрили підпільний цех з виробництва м'ясопродуктів. Він знаходився у підвальному приміщенні на одній з центральних вулиць обласного центру. Організував цех 32-річний житель обласного центру. Щомісячно цех постачав на ринок Черкащини до 1,5 тонни м'ясних виробів, переважно котлет та пельменів. У цеху працювали 8—12 робітників.

Друга декада серпня 2005 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин під час зустрічі з працівниками Херсонського суднобудівного-судноремонтного заводу ім. Комінтерну стверджував, що реальна інфляція в Україні протягом першого півріччя 2005 року становила 15 відсотків.

Друга декада серпня 2005 р. Повідомлялося, що Анатолій Засуха та Ігор Бакай переховуються в Росії, Володимир Щербань — у США, а Руслан Боделан — у Південній Африці. Велися переговори про їх екстрадицію.

Друга декада серпня 2005 р. Генеральний директор Національного космічного агентства України Юрій Алексєєв та керівник Федерального космічного агентства Росії Анатолій Пермінов підписали Меморандум про співробітництво в космічній галузі.

16 серпня 2005 р. Енергетики припинили постачання електроенергією насосного господарства Каховського магістрального каналу. Щосекунди насоси перекачували 65—75 кубічних метрів води. Причина відключення — борги за електроенергію.

Середина серпня 2005 р. Президент України В. Ющенко і Президент Грузії М. Саакашвілі підписали в Боржомі (Грузія) спільну заяву про намір створити співдружність Балто-чорноморсько-каспійського регіону — Спільноту демократичного вибору. В. Ющенко і М. Саакашвілі закликали до участі у Спільноті всіх лідерів зазначеного регіону.

Друга декада серпня 2005 р. В одному з приватних будинків міста Золочів (Харківська область) вилучено майже 170 кг сировини наркотичного призначення.

Друга декада серпня 2005 р. До Президента України В. Ющенка звернулася Рівненська обласна організація Спілки офіцерів України. Прохала відмінити указ про приєвнення військового звання полковника колишнім керівникам Адміністрації

Президента України Дмитру Табачнику та Віктору Медведчуку. Свого часу звання їм було присвоєно незаконно. В армії вони ніколи не служили.

16—18 серпня 2005 р. У Харкові відбулися щорічні збори Світового конгресу українців.

21 серпня 2005 р. Зі Львова до Києва перенесено центр Української Греко-Католицької церкви. Урочистості відбулися біля ще недобудованого собору Воскресіння Христового на вулиці Микольсько-Слобідській, що на лівому березі Дніпра. Святу літургію відправив глава УГКЦ кардинал Любомир Гузар. На церемонії були представники Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Автокефальної Православної Церкви.

Перенесенням центру до Києва були невдоволені митрополит Української Православної Церкви Московського Патріархату Володимир та патріарх Російської Православної Церкви Олексій.

Близько 300 осіб, невдоволених перенесенням центру, прийшли на церемонію. Їх очолював лідер Прогресивної соціалістичної партії Наталя Вітренко та лідер партії «Братство» Дмитро Корчинський. Порядок підтримувала тисяча міліціонерів.

Початок третьої декади серпня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко повідомила, що держава вже закупила 1,4 млн т. зерна нового врожаю.

Початок третьої декади серпня 2005 р. Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський повідомив про рішення ветеринарної служби заборонити імпорт в Україну курячого м'яса з тих областей Росії, де зареєстровані випадки «курячого грипу».

Початок третьої декади серпня 2005 р. Правоохоронці Криму затримала 43-річного мешканця села Кіровське (Крим) за крадіжку двох зенітно-ракетних комплексів (ПЗРК «Стріла») зі складу ракетних озброєнь. Цей склад знаходився на території військової частини, дислокованої в Чорноморському районі Криму.

24 серпня 2005 р. Україна відзначила 14-у річницю Незалежності. Святування розпочали дзвони Софіївського собору. До собору ввійшли представники двадцяти головних чинних конфесій України. За ними пішли керівники держави, народні депутати, урядовці та гості. Уперше відбувся спільний молебень за Україну.

Відбулося покладення квітів до пам'ятників Володимирі Великому, Тарасу Шевченку, Михайлу Грушевському. Центр свята перемістився на Майдан Незалежності. Там були музика, танці, пісні. Президент України В. Ющенко прибув на Майдан опівдні. Його промова була коротка і змістовна. Пролунали чотирнадцять артилерійських залпів. В небо злетіли 14 тисяч блакитних та жовтих повітряних кульок. У Печерському ландшафтному парку була влаштована виставка квітів. Церемонія вручення нагород відбулася у Маріїнському палаці. Було нагороджено 781 особу. Ввечері у заповіднику «Софія Київська» відбувся світський прийом. Були лише легкі ігристі вина вітчизняного виробництва.

У Луганську був невеликий військовий парад. Фестиваль ремесел пройшов у Дніпропетровську. Партія «Регіони України» влаштувала дійство «Зупинімо зростання цін». Акції протесту проти нинішньої влади та проти існування України як держави мали місце у Севастополі, Сімферополі та в деяких інших містах. На цих акціях майоріли червоні та триколірні російські прапори. На території штабу ВМС України у Севастополі відкрито пам'ятник Тарасу Шевченку.

25 серпня 2005 р. О дев'ятій годині ранку на шахті імені Артема (державне підприємство «Луганськвугілля») обірвалася клітка з людьми. Загинув один гірник. Десять шахтарів поранено. Поміж них двоє — тяжко.

25 серпня 2005 р. За губернатора Харківської області Євгена Кушнарєва у Генеральну прокуратуру України було внесено заставу. До Генпрокуратури було при-

везено 1,5 млн доларів. Власти запропонували поміняти долари на гривні у комерційному банку.

Є. Кушнар'ов звинувачувався в незаконному використанні бюджетних коштів на будівництво Харківського метрополітену і ряді інших економічних злочинах та сепаратизмі.

Є. Кушнар'ова звільнено з-під варті 25 серпня. Адвокати не розголошували суму застави.

25 серпня 2005 р. Рано вранці в автомобільній катастрофі загинув начальник Головного управління по боротьбі з корупцією Державної податкової адміністрації України Петро Бевз. Повідомлялося, що його машина виїхала на зустрічну смугу і зіткнулася з іншим автомобілем.

Третя декада серпня 2005 р. «Газпром» (Росія) висловив готовність поставити Україні додаткові обсяги газу. Про це йшлося на переговорах у Москві між міністром промисловості та енергетики Росії Віктором Христенком і міністром палива й енергетики України Іваном Плячковим.

Третя декада серпня 2005 р. Кабінет Міністрів України затвердив на своєму засіданні концепцію реформування Державтоінспекції та зниження аварійності на автошляхах.

Третя декада серпня 2005 р. На реконструкцію центральної частини Львова уряд України виділив 50 млн грн. Депутати міськради та мер Львова мали різне бачення пріоритетності в освоєнні коштів. Щодо цього загострювався конфлікт.

Третя декада серпня 2005 р. У Ковелі, на побережжі Турії, з'явився Шевченківський парк. Встановлено більш як 7-метрову постать Тараса Шевченка. Ті місяця Т. Шевченко відвідав 1846 року.

Автор монумента — Володимир Шолудько — учень Василя Бородая.

Третя декада серпня 2005 р. Президент України В. Ющенко вручив у Маріїнському палаці нагороду Олексія Береста його дочці Ірині. В. Ющенко знову запропонував переховати Героя України О. Береста у Києві у Парку Слави.

Третя декада серпня 2005 р. Лідер партії «Трудова Україна» Валерій Коновалюк подав позов до головного редактора інтернет-видання «sensor-net» з редакції газети «Сільські вісті» у зв'язку з поширенням, на його думку неправдивих, відомостей про його майновий стан.

Третя декада серпня 2005 р. Голова Служби безпеки України Олександр Турчинов заявив, що ідея секретаря Ради Національної безпеки і оборони України Петра Порошенка щодо створення при РНБОУ комітету з питань державної та внутрішньої безпеки є прямим посяганням на повноваження Президента України.

Третя декада серпня 2005 р. На Буковині були тривалі зливи. На ріках — повінь. Підтоплено присадибні ділянки, розмито мости. За попередніми оцінками сума завдань після 17 серпня збитків сягнула 30 млн грн. Складною була ситуація у Вижиницькому, Путилосьькому, Герцаївському, Кельменецькому районах.

Третя декада серпня 2005 р. Повідомлялося, що Міністерство внутрішніх справ передало в прокуратуру кримінальні справи, які стосувалися правопорушень, скоєних колишніми чиновниками різних рівнів, що завдали шкоди на суму понад 16 млрд грн.

Третя декада серпня 2005 р. Президент України В. Ющенко відвідав Казань, де взяв участь у зустрічі у верхах СНД. Від імені України було підписано ряд документів (вдосконалення та реформування органів СНД, боротьба з тероризмом та нелегальною міграцією тощо).

Третя декада серпня 2005 р. Член Ради директорів компанії «Райффазен Інтернешнл Банк-Холдинг АГ» Ханс Вайдер (Австрія) повідомив, що після придбання

зазначеною групою банку «Аваль» вона буде контролювати 12 % ринку банківських послуг України.

Третя декада серпня 2005 р. Генеральна прокуратура України проводила розслідування кримінальної справи щодо звинувачення Севастопольського міського голови Валентина Борисова у зловживанні службовим становищем, внаслідок чого державі було завдано збитків на 12 млн грн.

Третя декада серпня 2005 р. Міністр оборони України Анатолій Гриценко своїм наказом № 516 відмінив накази своїх попередників — міністрів оборони України Валерія Шмарова і Олександра Кузьмука про дострокове присвоєння військових звань колишньому голові адміністрації президента України Віктору Медвечуку.

Звання лейтенанта В. Медвечук одержав 4 квітня 1978 р. після закінчення військової кафедри Київського держуніверситету. Звання старшого лейтенанта йому присвоїли 1 жовтня 1988 року. 13 липня 1995 р. В. Медвечук став капітаном, 24 жовтня 1995 р. — майором, 12 квітня 1996 р. — підполковником, 29 листопада 1996 р. — полковником.

Накази колишніх міністрів оборони України В. Шмарова і О. Кузьмука були опротестовані Генеральною прокуратурою України. Відповідно до зазначеного вище наказу № 516 В. Медвечук став капітаном.

28 серпня 2005 р. Ввечері у центрі Києва невідомі жорстоко побили 32-річного киянина, студента єврейського університету «Єшива». Наступного дня Всеукраїнський єврейський конгрес та Об'єднана єврейська община виступили із різкою заявою. Стверджували про спробу вбивства за національною ознакою. Президент України В. Ющенко розпорядився факт побиття взяти під особистий контроль міліції охорони здоров'я та міністру внутрішніх справ. Через два дні після побиття міліція затримала трьох осіб, які скоїли злочин.

Компартія України поширила прес-реліз, у якому звинуватила міністра транспорту і зв'язку України Євгена Червоненка у провокації національного протистояння. Міністру не подобалася бездієвість прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко (мама якої на його думку — єврейка) щодо інциденту.

28 серпня 2005 р. Президент України В. Ющенко відвідав Донецьк. Взяв участь у святкуваннях Дня шахтаря і Дня Донецька. В. Ющенко вже не зустрічали масовими пікетами. В. Ющенко не притягував надмірної уваги до своєї особи. Сам вів машину. Патрульна машина не вмикала мигалок. У промові у Донецькому музично — драматичному театрі В. Ющенко говорив про СНД, Єдиний економічний простір, НАТО, соціальні програми, погашення заборгованості із заробітної плати.

Кінець серпня 2005 р. Політвиконком Соціалістичної партії України оприлюднив заяву про необхідність відставки голови Правління Національного банку України Володимира Стельмаха. Звинувачувався у штучній ревальвації української валюти. Вона поставила на коліна експортерів-виробників. Позитивне сальдо поточного рахунку платіжного балансу скоротилося вдвічі. Зменшилися надходження іноземної валюти в Україну.

Кінець серпня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко повідомив, що колишній прем'єр-міністр України, лідер Партії регіонів Віктор Янукович фігурує у матеріалах справ про нецільове використання бюджетних коштів.

Кінець серпня 2005 р. Колишній співробітник Держохорони М. Мельниченко стверджував, що це саме завдяки йому Президент України В. Ющенко посмертно присвоїв звання Героя України журналісту Георгію Гонгадзе. М. Мельниченко був невдоволений тим, що В. Ющенко поздоровив Л. Кучму з днем народження та запропив його на урочистий прийом з нагоди Дня Незалежності. Невдоволений був і

тим, що В. Ющенко пропонував спільний виборчий блок Володимиру Литвину — «підбурювачу фізичної розправи над Г. Гонгадзе».

М. Мельниченко назвав генпрокурора С. Піскука брехуном та висунув до В. Ющенко 5 вимог (1) публічна заява В. Ющенка про побиття колишнього народного депутата О. Сльяшкевича; 2) забезпечення повернення О. Сльяшкевича в Україну; 3) підтримка фракцією «Наша Україна» звіту слідчої комісії Верховної Ради України з резонансних справ; 4) відмова від політичного блокування з В. Литвином та іншими учасниками банди Кучми; 5) підтримка ухвалення Парламентською асамблеєю Ради Європи резолюції про реальне розслідування резонансних злочинів).

Кінець серпня 2005 р. Міністр аграрної політики України О. Баранівський повідомив, що оптова ціна на цукор знизилася до 2,70 грн за кілограм. На його думку вона не покривала витрати на вирощування цукрових буряків. Міністр вважав, що мінімальна ціна мала становити не нижче 3,15 грн за один кілограм.

Кінець серпня 2005 р. Українські цукрозаводи приступили до переробки цукрових буряків нового врожаю. Першим це зробив 27 серпня Мурафський цукрозавод, що у Харківській області. Атестацію для роботи в сезоні пройшли 117 цукрових заводів. Обсяг виробництва цукру в 2005 році прогнозувався на рівні 2004 року (тоді було вироблено 1,78 млн т. цукру). Ринок цукру в Україні за підрахунками експертів становив 1,8—2,2 млн т. щорічно.

Кінець серпня 2005 р. Голова правління НАК «Нафтогаз України» Олексій Івченко заявив, що в Україні немає дефіциту газу і не буде його і в 2006 р. У сховища вже було закачано 14 млрд кубічних метрів газу. Планувалося закачати ще 1,5 млрд кубічних метрів. Для підтримки транзиту планувалося закачати 2 млрд кубічних метрів газу.

Кінець серпня 2005 р. Українські аграрії були забезпечені паливом на вересень у середньому на 55 %.

Кінець серпня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко повідомив про початок з 1 вересня двомісячника боротьби з хабарництвом. Контролювати хід боротьби з хабарництвом було доручено начальнику Управління боротьби з організованою злочинністю Сергію Корничу. Планувалося двомісячник продовжити, якщо чиновники не відмовляться від спокуси брати хабарі.

Початок вересня 2005 р. Міністр праці та соціальної політики України В'ячеслав Кириленко повідомив, що з 1 вересня 2005 р. розмір мінімальної заробітної плати становить 332 грн. Це — рівень прожиткового мінімуму для непрацюючих осіб.

Початок вересня 2005 р. Голова Соцпартії України О. Мороз оприлюднив заяву «Забезпечити довіру громадян до влади». Йшлося у ній про корупцію, зловживання службовим становищем, хабарництво, кримінальний перерозподіл бізнесу.

Початок вересня 2005 р. Цукрові заводи Черкаської області почали переробку буряків. Першим приступив до переробки Селіщанський завод Корсунь-Шевченківського району.

Початок вересня 2005 р. Генеральна прокуратура України спільно зі Службою безпеки України та іншими правоохоронними органами посилила боротьбу з хабарництвом та іншими корупційними діяннями.

Впродовж восьми місяців 2005 р. порушено понад 2,5 тис. кримінальних справ. Поміж них 231 — щодо працівників правоохоронних органів, 554 особи притягнуто до відповідальності.

Початок вересня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко повідомив, що всі діячі кучмівського режиму, які займалися розкраданням майна держа-

ви і людей, залишили Україну. В Україні було порушено кримінальні справи щодо 112 колишніх посадовців.

Початок вересня 2005 р. Національному центру «Український науково-дослідний інститут виноградарства і виноробства імені Таїрова» виповнилося 100 років. У Центрі виведено понад сто сортів винограду. Поміж них 19 — занесено до Державного реєстру сортів рослин України. Створено 14 марок вина («Таїровське біле», «Таїровське червоне», «Рубін таїровський», «Овідій», «Мускат таїровський» тощо).

Початок вересня 2005 р. Міністерство аграрної політики запропонувало встановити мінімальну ціну на цукор 3150 грн за тону, а на цукрові буряки — 225 грн за тону.

Міністр аграрної політики України Олександр Баранівський повідомив, що його міністерство запропонувало встановити видатки Держбюджету України на 2005 рік на потреби аграрно-промислового комплексу на рівні 16 млрд грн.

Масову сівбу озимих культур розпочала Донецька область.

Початок вересня 2005 р. Нова багатоканальна телефонна система оперативної служби «02» вперше в Україні почала діяти у Харкові. Переваги нової системи були продемонстровані міністру внутрішніх справ України Юрію Луценку під час його робочої поїздки до Харкова.

Початок вересня 2005 р. Державна акціонерна компанія «Хліб України» почала експорт зерна нового врожаю. Планувала експортувати близько 3 млн т. зерна нового врожаю. Вже були укладені контракти на експорт 2,3 млн т. зерна. Основні країни експорту — Ізраїль, Японія, Лівія, Іран. Міністерство аграрної політики прогностувало експорт зерна у 2005 р. на рівні 2,7 млн тонн.

Початок вересня 2005 р. Державний секретар України Олександр Зінченко подав Президентові України Віктору Ющенку заяву про відставку.

Початок вересня 2005 р. Газета «Сільські вісті» порушила перед Президентом України питання про вшанування пам'яті Кузьми Михайловича Дерев'янка та присвоєння йому звання Героя України (посмертно). Генерал-лейтенант К. Дерев'янка від імені Радянського Союзу 2 вересня 1945 р. на палубі американського крейсера «Міссурі» підписав Акт про капітуляцію Японії.

Початок вересня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко стверджувала, що мати у неї українка «до сотого коліна», а батько — латиш теж до сотого коліна. Цим вона спростувала заяву міністра транспорту і зв'язку Євгена Червоненка про те, що Ю. Тимошенко має єврейські корені.

3 вересня 2005 р. Рейсом Нью-Йорк-Київ на Україну повернулася Настя Овчар та її мама. Їх зустрічали дружина Президента України Катерина Ющенко, Уповноважена Верховної Ради з прав людини Ніна Карпачова, батько Насті та її сестричка Людмила. З аеропорту «Бориспіль» сім'я Овчарів поїхала до готелю «Братислава». Там сім'я мала безкоштовно жити і харчуватися до введення в експлуатацію будинку на вулиці Жмаченка, в якому міститься квартира, придбана Овчарам на зібрані добровічні кошти.

3—4 вересня 2005 р. Чорнобаївський район Черкаської області приймав учасників та гостей Всеукраїнського свята богатирської сили на призи пам'яті Івана Піддубного.

4 вересня 2005 р. Лідер партії «Трудова Україна» Валерій Ілліч Коновалюк на прес-конференції в Івано-Франківську заявив, що газета «Сільські вісті» отримала 4 тисячі доларів за статтю про нього, опубліковану 23 серпня 2005 року.

5 вересня 2005 р. Колишній державний секретар України О. О. Зінченко оприлюднив на прес-конференції факти про корупцію та хабарництво в оточенні Президента України В. Ющенка. Називалися Петро Порошенко — секретар Ради націо-

нальної безпеки і оборони, Олександр Третяков — перший помічник Президента України та інші високопосадовці.

6 вересня 2005 р. Відкрилася восьма сесія Верховної Ради України четвертого скликання. Виступаючи на ній голова Верховної Ради В. Литвин закликав Україну стати державою чесних людей.

7 вересня 2005 р. Голова Верховної Ради Володимир Литвин прибув до США для участі у Другій всесвітній конференції керівників національних парламентів. Вона відбулася у Нью-Йорку у приміщенні ООН. В. Литвин зустрічався з рядом своїх зарубіжних колег.

8 вересня 2005 р. О дев'ятій ранку віце-прем'єр Микола Томенко скликав термінову прес-конференцію. Заявив про свою добровільну відставку. Стверджував, що в Україні є два уряди — Ю. Тимошенко та «олігархічний уряд» П. Порошенка.

8 вересня 2005 р. Верховний Суд України підтвердив рішення Вищого господарського суду України і Київського апеляційного господарського суду щодо незаконності приватизації акцій ВАТ «Нікопольський завод феросплавів». Консорціуму «Придніпров'я» було відмовлено в розгляді скарги на ухвалу Вищого господарського суду України від 26 серпня 2005 року.

8 вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко зробив заяву на прес-конференції про відставку секретаря Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України, Державного секретаря України. Олега Борисовича Рибачука було призначено новим державним секретарем України.

8 вересня 2005 р. Верховна Рада України припинила депутатські повноваження колишнього секретаря Ради національної безпеки і оборони України Петра Порошенка. За це рішення проголосували 269 народних депутатів. Проти — 3. За припинення повноважень народного депутата Сергія Терьохіна (міністра економіки і з питань європейської інтеграції) було подано 318 голосів.

8 вересня 2005 р. О 12.56 заступник Голови Верховної Ради України А. Мартинюк оголосив про відставку уряду Ю. Тимошенко та призначення виконуючим обов'язки Ю. Єханурова.

8 вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко призначив виконувати обов'язки прем'єр-міністра голову Дніпропетровської обласної держадміністрації Юрія Єханурова.

На час слідства В. Ющенко усунув О. Третякова з посади першого помічника Президента України.

Голова СБУ О. Турчинов подав у відставку.

9 вересня 2005 р. На телеканалі «Інтер» виступила екс-прем'єр-міністр Юлія Тимошенко. Стверджувала, що її відставило оточення Президента України В. Ющенка. Говорила про досягнення очолюваного нею уряду, розповідала про паралельний уряд України на чолі з Петром Порошенком.

9 вересня 2005 р. Один з російських сайтів повідомив, що посол Ізраїлю в Україні передав вимогу до Президента України В. Ющенка, щоб влада не допустила обрання депутатом Верховної Ради України президента Міжрегіональної академії управління персоналом Георгія Щокіна.

Перша декада вересня 2005 р. Народний депутат України, член фракції Соцпартії України Микола Мельник звернувся із запитом до генерального прокурора С. Піскуна та голови СБУ О. Турчинова про незаконну приватизацію секретарем Ради національної безпеки і оборони України Петром Порошенком торговельного центру «Дитячий світ» у центрі Кишинева.

Перша декада вересня 2005 р. Президія Національної Ради Української консервативної партії оприлюднила заяву, у якій підтримала звільнення О. Зінченка з по-

ста Державного секретаря України. Вимагалася також відставка Євгена Червоненка, Давида Жванії, Романа Зварича, Святослава Піскуна та Романа Безсмертного.

Перша декада вересня 2005 р. Футбольний клуб «Шахтар» мав намір виділити щонайменше 10 млн євро на будівництво Академії футболу — центру підготовки молодих футболістів.

Перша декада вересня 2005 р. Перший заступник міністра аграрної політики України Іван Демчак повідомив на прес-конференції про прогнози на 2005 рік щодо врожаю цукрових буряків (16,5 млн т.) та виробництво цукру з них (2 млн т.).

Перша декада вересня 2005 р. Десять гірників шахти ім. газети «Известия» Державного підприємства «Донбасантрацит» (м. Красний Луганської обл.) влаштували акцію протесту під землею. Вимагали звільнення директора шахти Володимира Гаврика та підвищення зарплати. Ще одна бригада шахтарів заявила про свою готовність долучитися до акції протесту.

Перша декада вересня 2005 р. В автомобільній катастрофі загинув генерал-полковник міліції, колишній перший заступник міністра внутрішніх справ України (1991—1994 рр.), народний депутат України (1994—1998 рр.) Валентин Михайлович Недригайло. Народився 6 лютого 1936 р. у селі Бездрик Краснопільського району Сумської області.

Кінець першої декади вересня 2005 р. Лідер партії «Єдина Україна» Богдан Губський закликав у своїй заяві до консолідації конструктивно налаштованих політичних сил та створення широкої коаліції на підтримку курсу Президента України.

Початок другої декади вересня 2005 р. Коломийська організація партії «Народний союз «Наша Україна» вимагала від Президії НСНУ призупинити членство в партії колишнього секретаря Ради національної безпеки і оборони України Петра Порошенка, керівника фракції НСНУ Миколи Мартиненка, першого помічника Президента України Олександра Третьякова та колишнього Державного секретаря України О. Зінченка до внутріпартійного розслідування звинувачень у корупції та зловживанні владою.

Початок другої декади вересня 2005 р. Повідомлялося, що заробітчани Івано-Франківщини щомісяця надсилали родичам в Україну щонайменше 60 млн у. о. (понад 700 млн у. о. щорічно). Це вчетверо перевищувало обласний бюджет.

Початок другої декади вересня 2005 р. Київське регіональне відділення Асоціації міст України надіслало Президенту України В. Ющенку телеграму. Прохало захистити місцеве самоврядування від утисків обласної та районних державних адміністрацій.

Початок другої декади вересня 2005 р. Політвиконком Соціалістичної партії України оприлюднив заяву — «Очистимо Україну від потворних шрамів кучмизму».

Початок другої декади вересня 2005 р. Державний секретар України Олег Рибачук заявив, що не буде вказувати засобам масової інформації як саме необхідно висвітлювати діяльність Президента або його Секретаріату.

Початок другої декади вересня 2005 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики Геннадій Руденко заявив, що в Україні накопичено понад 20 млрд тонн сміття. Щорічно утворювалося близько 38 млн кубометрів твердих відходів. Щорічно перероблялося близько 2,5 відсотків їх кількості.

Початок другої декади вересня 2005 р. Відбулося засідання Політради партії «Трудова Україна». У ньому брали участь 41 з 51 члена партії. Одностайно ухвалили рішення про виключення Валерія Коновалюка з лав «Трудової України» за її дискредитацію.

13 вересня 2005 р. Кременчужанка Ольга Варакута народила восьму дитину. Вона відмовилася залишити пологовий будинок і оголосила голодування у зв'язку з тим, що орендоване родиною житло було продано.

У конфлікт безуспішно втручався міністр у справах сім'ї та молоді Юрій Павленко. Пропоновані місцевою владою варіанти родину не влаштували. Благодійний фонд «Джерела Дніпра» придбав Варакутам двоховерховий будинок у селі Піщане, що неподалік Кременчука. Площа будинку — 138 кв. м. Біля будинку — велика земельна ділянка. Фонд очолював колишній керівник Кременчуцького нафтопереробного заводу Володимир Матицин.

13 вересня 2005 р. Заступник голови Верховної Ради А. Мартинюк на пленарному засіданні парламенту України повідомив, що прокуратура Закарпатської області почала процедуру звільнення під заставу колишнього губернатора Закарпаття Івана Різака.

13 вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко звинуватив колишнього голову уряду України Ю. Тимошенко у використанні службового становища задля власних інтересів. В. Ющенко в інтерв'ю агентству Associated Press зазначив, що Ю. Тимошенко, очолюючи «Єдині енергетичні системи», накопичила боргів на суму 8 млрд грн. Намагалася використати посаду прем'єр-міністра, щоб їх списати. Заявив, що рішення Ю. Тимошенко довкола реприватизації Нікопольського феросплавного комбінату стали останньою краплею, які примусили його відправити уряд у відставку. В. Ющенко заявив, що вітатиме повернення Ю. Тимошенко до уряду, якщо вона повернеться до принципів помаранчевої революції, які вона забула.

Середина вересня 2005 р. Тридцять третій номер «Української газети» опублікував велику за обсягом статтю «Кримінальний букет «Підрахуя». Йшлося про зловживання службовим становищем ректором Одеської Національної юридичної академії Сергієм Киваловим, а також про його покровителів.

15 вересня 2005 р. Колишній голова Служби безпеки України О. Турчинов на терміновій прес-конференції оприлюднив факти про корупцію в оточенні Президента України В. Ющенко. Йшлося про Петра Порошенка, Олександра Третьякова, В. Скоморовського, Є. Червоненка.

О. Турчинов зауважив, що у розслідуванні справи про отруєння Віктора Ющенко не видно бажання і самого потерпілого, бо він і досі не здав необхідні для експертизи аналізи.

16 вересня 2005 р. У Львові, Таращі та Києві вшановували пам'ять Г. Гонгадзе. Леся Гонгадзе (мати журналіста) заявила, що не вірить ні В. Ющенкові, ні С. Піскуну і збирається позиватися до Європейського суду.

На мітингу поблизу Таращі (Київська обл.) виступали Олександр Мороз, Валентина Семенюк, Микола Томенко, Юрій Луценко.

Скорботні заходи у Києві розпочалися біля приміщення Національної спілки журналістів. Коли смеркалося, то від Бессарабки до Майдану Незалежності вишикувалася вареничка людей із запаленими свічками. На приміщенні Секретаріату Президента, що на вулиці Банковій, була прилаштована табличка з написом «вулиця Г. Гонгадзе».

Під час другого приїзду до України вдови журналіста — Мирослави Гонгадзе — на неї керівництво держави мало звертало уваги. Мати Г. Гонгадзе — Леся Гонгадзе — недавно заявила, що «Кучма і Ющенко для неї однакові».

Середина вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко прибув до США разом з дружиною Катериною. Брав участь у роботі ювілейної 60-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН. Зустрічався з генсеком ООН Кофі Аннано та з низкою керівників інших держав. Були зустрічі з керівництвом американських єврейських організацій.

17 вересня у м. Філадельфія відбулася церемонія нагородження В. Юценка Медаллю Свободи.

Друга декада вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав Указ «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики». Передбачалося створити систему постійного діалогу та взаємодії суспільства і органів державної влади, утворити при главі держави Стратегічну раду з розвитку державної політики, запровадити практику щорічних Президентських слухань. Для опрацювання «Положення про Стратегічну раду» й визначення порядку формування її персонального складу було утворено Оргкомітет. Очолив його перший заступник Державного секретаря Іван Васильович Васюник.

Друга декада вересня 2005 р. Виповнилося 130 років з дня народження О. А. Кошиця — видатного діяча у сфері українського хорового співу, диригента, композитора, фольклориста та педагога.

Друга декада вересня 2005 р. Працівник київського територіального відділу Держрибінспекції Олександр Нагарьов заявив, що у зв'язку з намівами берегів у руслі Дніпра кількість риби у Київському і Канівському водосховищах щороку зменшується на 10—15 %.

Друга декада вересня 2005 р. Святкувалося 1300-річчя Коростеня. Вперше про місто згадується у 945 році у «Повісті временних літ». Тоді княгиня Ольга помстилася за смерть князя Ігоря і спалила Іскоростень. На урочистостях був голова Верховної Ради України Володимир Литвин. Національний банк України випустив ювілейну монету «1300 років місту Коростень». Номінал — 5 грн, тираж — 30 000.

Друга декада вересня 2005 р. Старший радник з питань боротьби з відмиванням брудних грошей Світового банку Теодор Грінберг високо оцінив досягнення України у цій сфері. Про це посадовець заявив на підсумковій зустрічі з головою Державного комітету фінансового моніторингу України С. Гуржієм.

Друга декада вересня 2005 р. Генеральна прокуратура України передала Генеральній прокуратурі Росії 100 томів кримінальної справи за звинуваченням колишнього керівника Державного управління справами України Ігоря Бакая. Звинувачувався у зловживанні службовим становищем та перевищенні службових повноважень.

У липні 2005 р. Генпрокуратура Росії повідомила, що І. М. Бакай має російське громадянство і не може бути виданий Україні.

Підраховано, що І. М. Бакай спричинив збитки на суму 363,5 млн грн.

Друга декада вересня 2005 р. Господарський суд м. Києва задовольнив позов Генеральної прокуратури України про визнання недійсними угод про передачу 3789 вагонів приватній фірмі «Лем транс» (Донецька обл.). Вартість вагонів становила понад 300 млн грн. Вагони повернено у державну власність.

Друга декада вересня 2005 р. Радіостанція «Німецька хвиля» повідомила, що Україна була на першому місті поміж країн південно-східної Європи за кількістю жертв торгівлі людьми.

Друга декада вересня 2005 р. Головою Служби безпеки України призначено 44-річного генерал-лейтенанта юстиції Ігоря Дріжчаного. Він працював в органах прокуратури понад 20 років. Дійшов до посади заступника генпрокурора. На початку 2004 р. став заступником голови СБУ. Тоді головою СБУ був Ігор Смешко. І. Дріжчаний негайно призначив І. Смешка своїм радником.

Повідомлялося, що І. Дріжчаний довгий час вважався «людиною Медвечука», брав участь у переслідуваннях Юлії Тимошенко та опального генерала з СБУ Валерія Кравченка.

Друга декада вересня 2005 р. Народний депутат України Леонід Кравчук заявив, що мав телефонну розмову з Борисом Березовським. Б. Березовський підтвер-

див справжність оприлюднених платіжок від фірми Б. Березовського оточенню В. Ющенко на суму 15 млн доларів. Б. Березовський підтвердив що фінансував «перемогу демократії в Україні». Від В. Ющенко у Лондон до Б. Березовського їздили Р. Безсмертний, Д. Жванія та О. Третьяков.

Друга декада вересня 2005 р. Сесія Луцької міської ради заборонила зовнішню рекламу тютюнових та алкогольних виробів. Були також вжиті інші антитютюнові заходи.

Друга декада вересня 2005 р. Сесія Бориспільської районної ради ухвалила рішення про недовіру голові районної державної адміністрації Івану Полуховичу. Освітяни району оголосили про початок загального страйку. Недовіру І. Полуховичу підтримали представники більшості політичних партій району. Причина недоволення — стиль керівництва.

Друга декада вересня 2005 р. Вінниця відсвяткувала своє 650-річчя. З нагоди ювілею її відвідав Голова Верховної Ради В. Литвин. Він брав участь у відкритті оновленого залізничного вокзалу, відвідав мікрорайон, де споруджувався житловий комплекс «Поділля», виступив перед учасниками святкових акцій, спілкувався з журналістами та активом Народної партії.

Кінець другої декади вересня 2005 р. У Жовкві (Львівська обл.) пограбовано громадську приймальню лідера Соціалістичної партії України народного депутата України Олександра Мороза. Вартість викраденого — 2,5 тис. грн. Також було викрадено партійні документи і особисті речі першого секретаря Жовківського району Соцпартії України Івана Вовкуна.

19 вересня 2005 р. Міністерство освіти і науки України та Центр з усиновлення дітей тимчасово призупинили прийом документів від громадян США, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції, Канади з огляду на відсутність впродовж 6 років інформації про 1300 українських дітей, усиновлених громадянами зазначених країн.

20 вересня 2005 р. Агентство США з міжнародного розвитку (US Aid) надало Асоціації міст та громад України грант на суму 2,25 млн доларів для удосконалення навчальних програм, юридичної допомоги, правового захисту органів місцевого самоврядування. На засіданні українського муніципального форуму в Алушті гарантійний лист про грант підписали директор Місії US Aid Ерл Гест та віцепрезидент Асоціації міст та громад України Мирослав Пітцик.

20 вересня 2005 р. Голова Ліги захисту прав землевласників і землекористувачів «Земля України» Олександр Черпинський повідомив на прес-конференції, що 57 % земель уражені вітровою і водною ерозією.

20 вересня 2005 р. За призначення Юрія Єханурова прем'єр-міністром України було подано 223 голоси народних депутатів. Не вистачило 3 голосів — його не підтримали насамперед фракції «Регіони України», СДПУ(о), БЮТ, «Єдина Україна».

На пленарному засіданні Верховної Ради Президент України пояснив причини відставки уряду Ю. Тимошенко: уповільнення темпів розвитку економіки, бездарна політика митних ставок, зростаюча інфляція, передоплата податків, невідшкодування ПДВ. В. Ющенко зазначив, що «через закулісні послуги уряду» щодо Нікопольського заводу феросплавів на вулицю вийшло кілька десятків тисяч людей і ми були за один крок до кровопролиття. Цю акцію протесту В. Ющенко назвав «антимайданом». В. Ющенко запропонував план стабілізації ситуації в Україні.

За внесення в порядок денний Верховної Ради Звіту голови Тимчасової слідчої комісії з розслідування обставин убивства Г. Гонгадзе та інших резонансних справ Г. Омельченка було подано 354 голоси.

Г. Омельченко назвав підбурювачами до вчинення вбивства Г. Гонгадзе тодішніх главу Адміністрації Президента України В. Литвина та голову СБУ Л. Деркача,

а організатором викрадення — Л. Кучму та тодішнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка.

21 вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко, лідер партії «Регіони України» Віктор Янукович та виконуючий обов'язки прем'єр-міністра України Юрій Єхануров підписали «Меморандум взаєморозуміння між владою та опозицією». Меморандум містив 10 пунктів. Політичні сили «Меморандум» оцінювали по-різному.

21 вересня 2005 р. Верховна Рада Автономної Республіки Крим прийняла відставку голови Ради Міністрів АРК Анатолія Матвієнка. Уряду Криму було висловлено недовіру і відправлено у відставку. Кримські парламентарії визначили три кандидатури на посаду глави уряду (колишнього прем'єра Сергія Куніцина, першого віце-спікера Василя Кисельова, начальника кримського управління Нацбанку України Анатолія Бурдюкова). Президент України В. Ющенко запросив спікера кримського парламенту обговорити кандидатури.

21 вересня 2005 р. У Верховній Раді відбулося представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік». За відхилення бюджетного проекту проголосували 74 народні депутати (фракції Компартії України та Соціал-демократичної партії (об'єднаної)). Цього дня відбулися також парламентські слухання з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні.

22 вересня 2005 р. 289 голосами Верховна Рада України підтримала подання Президента України про призначення Юрія Єханурова прем'єр-міністром України. Повним складом не брали участі у голосуванні фракції КПУ та СДПУ(о). Сім голосів із сорока двох віддала фракція «Блок Юлії Тимошенко».

Перед голосуванням Президент України В. Ющенко оприлюднив з парламентської трибуни укази про ліквідацію посад державного секретаря, першого помічника президента та суттєве скорочення повноважень Ради національної безпеки й оборони України. З її компетенції виведено контроль за силовими структурами та судовою гілкою влади.

Ю. Єхануров народився 23 серпня 1948 року в селі Белькачі Учурського району Якутської РСР. Вважає себе «українцем бурятського походження». Був першим віце-прем'єр-міністром в уряді В. Ющенка.

22 вересня 2005 р. В Україні відзначено День партизанської слави. Під час німецької окупації в Україні діяло 716 партизанських загонів чисельністю 24 960 чоловік, 605 винищувальних груп із 1880 бійців, 493 розвідувально-диверсійні групи.

23 вересня 2005 р. Президент України підписав Указ «Про створення меморіального історико-архітектурного комплексу «Алея видатних діячів України». Алею передбачалося створити у м. Києві.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Заступник генерального прокурора України Микола Голомша обговорив з представниками Посольства США в Україні та Молдові Майклом Скенленом, Мартою Левардсен та Холі Вайсман співпрацю щодо протії торгівлі людьми.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Між селами Тяглів та Острівок Сокальського району Львівської області горіло торфовище площею близько двох десятків гектарів. Вживалися заходи з метою локалізації пожежі.

Початок третьої декади вересня 2005 р. В Алушті завершив свою роботу перший Український муніципальний форум. Йшлося про стосунки самоврядних і державних органів. Підкреслювалося, що розвиток самоврядування гальмується. Була гостра критика щодо адміністративно-територіальної реформи.

Початок третьої декади вересня 2005 р. На нараді в Міністерстві освіти України обговорено «Концепцію реформування освіти в Україні на період 2006—2010 років». Наукове і науково-методичне забезпечення освіти має відповідати єв-

010 років». Наукове і науково-методичне забезпечення освіти має відповідати європейським стандартам.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Переробку цукрових буряків нового врожаю виконували понад 60 цукрових заводів. Вже було вироблено близько 100 тисяч тонн цукру.

Заступник міністра агрополітики України Іван Демчик повідомив, що з початку маркетингового сезону 2005/2006 років Україна експортувала 218 млн тонн зерна врожаю 2005 року.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко закликав усі політичні сили України чесно провести парламентські вибори 2006 року.

Третя декада вересня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав Державну програму розвитку Збройних Сил України на 2006—2011 роки, «Закон України «Про чисельність Збройних Сил України на 2006—2011 роки» та «Державну програму розвитку озброєнь та військової техніки Збройних Сил України на період до 2009 року».

Третя декада вересня 2005 р. Виконуючий обов'язки міністра внутрішніх справ України Ю. Луценко повідомив, що Указом Президента Росії В. Путіна колишньому керівнику Державного управління справами України Ігорю Бакаю надано російське громадянство «за видатний внесок в науку і мистецтво».

Ю. Луценко також повідомив, що за два тижні до затримання І. Бакаєва у Москві Міністерство внутрішніх справ Росії офіційно повідомило своїх українських колег про те, що І. Бакаєв не є громадянином Росії.

Третя декада вересня 2005 р. Голова Народного Руху України Борис Тарасюк заявив, що у справі про загибель українського державного діяча В'ячеслава Чорновола з'явилися нові обставини.

Третя декада вересня 2005 р. Голова Всеукраїнського об'єднання «Свобода» народний депутат України Олег Тягнибок заявив, що меморандум «Ющенка — Януковича» є зрадою тих людей, які відстоювали свій вибір на Майдані. Він вважав, що помаранчева революція завершувалася «помаранчевою капітуляцією».

Третя декада вересня 2005 р. Президент України призначив: першим віце-прем'єр-міністром — Ста шевського Станіслава, віце-прем'єр-міністрами — Кириленка В'ячеслава та Безсмертного Романа, міністром із питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи — Балугу Віктора, міністром аграрної політики — Баранівського Олександра, міністром закордонних справ — Тарасюка Бориса, міністром у справі сім'ї, молоді та спорту — Павленка Юрія, міністром палива та енергетики — Плачкова Івана, міністром вугільної промисловості — Топалова Віктора, міністром промислової політики — Шандру Віктора, міністром освіти та науки — Ніколаєнка Станіслава, міністром охорони навколишнього природного середовища — Ігнатенка Павла, міністром економіки — Яценюка Арсенія, секретарем Ради національної безпеки і оборони України — Кінаха Анатолія, міністром Кабінету Міністрів України — Буцу Богдана, міністром фінансів — Пинзеника Віктора, міністром транспорту та зв'язку — Бондаря Віктора, міністром будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства — Качура Павла.

Третя декада вересня 2005 р. В Івано-Франківську відкрито третій на Україні пам'ятник В'ячеславу Чорноволу. Скульптор — Василь Вільшук. Матеріал — граніт та бронза. Вартість — 240 тисяч гривень.

Третя декада вересня 2005 р. На центральному майдані міста Ходорів Жидачівського району Львівської області відкрито пам'ятник Івану Франку. Пам'ятник споруджено на пожертвування населення. Автор монумента — відомий львівський скульптор Роман Романович.

Третя декада вересня 2005 р. Президент харківського хокейного клубу-школи «Дружба-78» Іван Правилів повідомив, що всі його вихованці 1987—1989 років народження виграли конкурси США на навчання в школах та на перспективу виступів у майбутньому за клуби Національної хокейної ліги в Північній Америці.

Третя декада вересня 2005 р. До Дня працівників освіти бюджетні науковці та освітяни України отримали підвищення в заробітній платні на 10 відсотків.

Третя декада вересня 2005 р. Місто Дубровиця Рівненської області відсвяткувало 1000-річний ювілей. Відкрито пам'ятники князні Анастасії Гольшанській, князні Уляні Гольшанській і Тарасу Шевченку.

Третя декада вересня 2005 р. Заступник київського міського голови, лідер партії «Єдність» Володимир Яловий повідомив про пропозиції 34 політичних партій та громадських організацій створити науково-консультаційну раду щодо оприлюднення шляхів та напрямків трансформації публічної влади в Україні. Ці партії та організації виступали за децентралізацію влади та надання ширших повноважень органам місцевого самоврядування.

Третя декада вересня 2005 р. Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією звинуватив генерального прокурора України Святослава Піскуна у введенні в оману керівництва держави і громадськості щодо розслідування інформації про корупцію високопосадовців.

Третя декада вересня 2005 р. IX з'їзд партії «Трудова Україна» обрав головою партії Володимира Сивковича і виключив з партії Валерія Коновалюка. У з'їзді брали участь 93 відсотки членів партії. В. Коновалюка виключили одностайно.

Третя декада вересня 2005 р. Боксер Володимир Кличко переміг нігерійця Семюеля Пітера з рахунком 114:111. Поединок тривав 12 раундів. В. Кличко став претендентом № 1 на участь у бою за завоювання чемпіонського титулу одразу у двох категоріях — IBF та WBO, В. Кличко одержав за перемогу пояс NABF та 1,5 млн доларів.

Третя декада вересня 2005 р. Бойкотування місцевих молокозаводівських пунктів, до якого вдалися селяни найбільших районів Волинської області, зумовило підвищення середньої закупівельної ціни на молоко в області до 1041 грн за тону. До бойкотування ця ціна в окремих районах становила 600 грн за тону.

Третя декада вересня 2005 р. Сесія Львівської міської ради таємним голосуванням відправила у відставку міського голову Любомира Буняка.

Третя декада вересня 2005 р. У результаті пожежі знищено 600 га та частково пошкоджено 1400 гектарів рослинності степу біосферного заповідника «Асканія — Нова» (Чаплинський район Херсонської області). Жертв і постраждалих не було. Пожежу спричинило випалювання стерні на полі сусіднього господарства.

Третя декада вересня 2005 р. Начальник Департаменту Державтоінспекції Міністерства внутрішніх справ України Сергій Коломієць повідомив про перехід Державтоінспекції Києва на роботу з новими приладами «Беркут» для вимірювання швидкості. Прилади фіксують у своїй пам'яті до 700 вимірювань та унеможливають фальсифікацію.

Третя декада вересня 2005 р. Міністерство внутрішніх справ України відвідав колишній голова Адміністрації Президенту України Віктору Медведчук. Правоохо-

ронців цікавило присвоєння 21 жовтня 2004 р. голові Державної служби автомобільного транспорту України Вужинському звання Героя України. Колишні власті твердили, що це було зроблено за здачу в експлуатацію автодороги Київ — Одеса. Чинні ж власті України твердили, що посадовці цієї служби розкрали близько 200 млн грн. Міліція ставила під сумнів і будівництво бази футбольного клубу «Динамо» (Київ) у Воловецькому районі Закарпатської області. В. Медведчук пояснював також обставини заснування акціонерного товариства «Національний інвестиційний фонд «Омета ХХІ століття» і ЗАТ «Український промислово-фінансовий концерн «Славутич».

Третя декада вересня 2005 р. Російський бізнесмен Борис Березовський в інтерв'ю журналам «Корреспондент» та «Власть денег» заявив про повну підконтрольність Президента України В. Ющенка колишнім міністру з питань надзвичайних ситуацій України Давиду Жваніті та Секретареві Ради національної безпеки та оборони України Петру Порошенку.

Третя декада вересня 2005 р. Конституційний суд України визнав антиконституційним положення пункту 6 розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо зобов'язання права постійного користування земельною ділянкою на право власності або право оренди без відповідного законодавчого, організаційного та фінансового забезпечення. На думку голови Асоціації фермерів і землевласників народного депутата України Івана Томича це рішення Конституційного суду є історичним для фермерського руху, бо над ним зависала загроза знищення.

Третя декада вересня 2005 р. Прем'єр-міністр України Ю. Єхануров під час телефонної розмови з комісаром Європейського Союзу з питань зовнішньої торгівлі Петером Мендельсоном обговорив питання, пов'язані зі вступом України до Світової організації торгівлі. Йшлося також про укладення угоди між Україною та Європейським Союзом пор створення зони вільної торгівлі.

Третя декада вересня 2005 р. Депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим ухвалили заяву, в якій взяли на себе відповідальність за стабілізацію соціально-економічного і суспільно-політичного становища в Криму. Депутати спільно сформували коаліційний уряд автономії.

Третя декада вересня 2005 р. Голова Департаменту ветеринарної медицини Петро Вербицький заявив, що в Україні знижується загроза пташиного грипу з огляду на вжиті заходи.

Третя декада вересня 2005 р. В обласному театрі ляльок ім. Марійки Підгір'янки міста Івано-Франківська відбувся III Міжнародний фестиваль національної класики на сцені театрів ляльок «Обереги-2005». Брала участь театральні колективи Татарстану, Білорусі, Естонії, Азербайджану, України (з Києва, Львова, Івано-Франківська, Луцька, Черкас). На фестивалі було представлено 12 вистав.

Третя декада вересня 2005 р. В Міжрегіональній академії управління персоналом відбулася презентація Фонду ім. Олександра Білаша. У заході зняли участь дочка цього відомого українського композитора — Леся Білаш, поет Дмитро Павличко, письменник Іван Драч, ректор МАУП М. Головатий та ін. Прозвучали твори О. Білаша у виконанні відомих піснярів та музикантів.

Третя декада вересня 2005 р. Міжрегіональна академія управління персоналом звернулася із скаргами до Президента України В. Ющенка, прем'єр-міністра України Ю. Єханурова, голови Служби безпеки України І. Дрижчаного на спробі Міністерства освіти і науки України, очолюваного С. Ніколаєнком, знищити МАУП.

Третя декада вересня 2005 р. Ю. Тимошенко дала свідчення Головній військовій прокуратурі Російської Федерації. Після цього було оголошено про припинення

її міжнародного розшуку. Ю. Тимошенко пообіцяла і надалі з'являтися до зазначеного відомства з метою виконання слідчих дій.

Третя декада вересня 2005 р. Український олігарх Ринат Ахметов прибув до Міністерства внутрішніх справ України. Мав бесіду з міністром Юрієм Луценком. Невдовзі знову виїхав за межі України.

25 вересня 2005 р. Приблизно о 21:00 на 48-му кілометрі траси Новгород-Сіверський — Київ сталася дорожно-транспортна пригода. Автомобіль ескорту колишнього секретаря Ради національної безпеки і оборони України Петра Порошенка «Фольксваген-Пасат Б-6» смертельно травмував громадянку Тюпу М. Т. Кримінальну справу розслідувала Генеральна прокуратура України.

28 вересня 2005 р. В Інтернеті оприлюднено електронний лист ніби-то українського бізнесмена єврейського походження І. Коломийського до російського бізнесмена такого ж походження Б. Березовського, який перебував у Великій Британії. У листі йшлося про дестабілізацію внутрішньополітичної ситуації в Україні. Лист було надіслано 14 вересня з Женеві до Лондона. Низка українських організацій звернулася до Президента України та голови Служби безпеки з вимогою терміново відреагувати на цю подію.

28 вересня 2005 р. Керівник фонду «Демократичні ініціативи» Ірина Бекешкіна повідомила про результати соціального опитування. Симпатії виборців розподілялися так: Партія регіонів — 20,7 %, БЮТ — 20,5 %, Народний союз «Наша Україна» — 13,9 %, Соціалістична партія України — 7,6 %, Народна партія — 5,7 %.

30 вересня 2005 р. В 114-й номер газети «Сільські вісті» за наказом державного підприємства «Укрпошта» було вкладено газету Народної партії Володимира Литвина. Вона містила недоброчинний матеріал щодо Соцпартії та її лідера = Олександра Мороза.

30 вересня 2005 р. Станом на цей день на склади й елеватори надійшло 10,5 млн т зерна. Це становило 30 % від його валового збору. Вперше за багато останніх років в Україні було зібрано понад 20 млн т пшениці. Потреби 47-мільйонного населення оцінювалися в 6,5 млн тонн продовольчого зерна.

1 жовтня 2005 р. Державний комітет статистики України повідомив, що станом на цей день загальна заборгованість із заробітної плати в Україні становила 1,925 млрд грн. Найбільші частки мали Донецька, Луганська і Дніпропетровська області.

Початок жовтня 2005 р. Голова Верховної Ради України В. Литвин заявив, що Україні потрібен не «бюджет проїдання», а «бюджет розвитку». Висловився за збільшення частки місцевих бюджетів у консолідованому бюджеті.

Початок жовтня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко взяв участь у церемонії закладення першої цеглини культурного центру «Музей художника Івана Марчука» на Андріївському узвозі в м. Києві. В. Ющенко, І. Марчук та київський міський голова О. Омельченко заклали капсулу у фундамент музею.

18 квітня 2005 р. В. Ющенко підписав розпорядження про створення цього музею. Засновано благодійний фонд для створення музею.

Початок жовтня 2005 р. Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу щодо екс-секретаря Ради Національної безпеки і оборони України П. Порошенка за протидію законній господарській діяльності двох підприємств. Вони зводили у Києві будинок на вулиці Грушевського 9-а.

Початок жовтня 2005 р. Експерти аналітичного центру «Укragenконсалт» прогнозували зниження, з огляду на осінню посуху, валового збору пшениці в 2006 році до 15—16 млн тонн. 2005 року було зібрано 17,9 млн т.

Інша причина скорочення посівних площ — низька рентабельність вирощування зерна.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань агропромислового комплексу Іван Томич заявив, що з 3,5 млн га посівів, про які повідомляла статистика, 1 млн га були приписками.

4 жовтня 2005 р. Чотири провідні українські телеканали показали третину записаної напередодні розмови журналістів з Президентом України Віктором Ющенком.

5 жовтня 2005 р. У Верховній Раді мали місце словесні баталії між фракціями Соцпартії та Народної партії (очолюваної спікером В. Литвином). Нардеп-соціаліст Микола Рудьковський звинуватив В. Литвина у блокуванні розслідування справи Г. Гонгадзе, оскільки спікер є фігурантом плівок М. Мельниченка.

6 жовтня 2005 р. Верховна Рада України 335 голосами ухвалила постанову про створення Тимчасової слідчої комісії з розслідування обставин появи плівок майора Миколи Мельниченка. Очолив комісію депутат В. Драчевський. Він мав досвід роботи в правоохоронних органах.

Перша декада жовтня 2005 р. Президент України В. Ющенко прибув до Львова з нагоди п'ятого Міжнародного економічного форуму «Україна-ЄС». Галичани зустрічали В. Ющенка з розчаруванням.

Перша декада жовтня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко своїми Указами призначив: Мельника Юрія Федоровича — віце-прем'єр-міністром України, Ліхового Ігоря — міністром культури і туризму.

Перша декада жовтня 2005 р. Парламентська асамблея Ради Європи закликала Україну провести у Верховній Раді відкриті парламентські слухання щодо справи Георгія Гонгадзе. ПАРЕ також пропонувала:

- провести експертизу записів М. Мельниченка;
- отримати свідчення М. Мельниченка;
- повністю виконати рішення Європейського суду з прав людини щодо М. Мельниченка;
- розпочати нове розслідування резонансних справ;
- перетворити державні телерадіокомпанії в канали суспільного мовлення;
- ухвалити закон про прослуховування телефонів правоохоронців.

Перша декада жовтня 2005 р. Генеральний директор асоціації «Укрцукор» М. Ярчук повідомив, що в Україні працювало 102 цукрові заводи (на 20 менше ніж минулого року), які щодня виробляли близько 30 тис. тонн цукру. Заводи вже виробили понад 500 тис. тонн цукру з буряків врожаю 2005 р.

Перша декада жовтня 2005 р. Лідер Соцпартії України О. Мороз був обурений тим, що газета Народної партії, очолюваної головою Верховної Ради України В. Литвином, назвала О. Мороза ініціатором «касетного скандалу». Вимагав від газети спростування «відвертої брехні».

Перша декада жовтня 2005 р. Заступник голови партії «Наша Україна (ПРП)», колишній віце-прем'єр-міністр України Микола Томенко заявив на зустрічі з тернопільськими журналістами, що у зв'язку з підписанням змін до Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» та одержанням недоторканості понад 200 тисячами депутатів різних рівнів гасло «Бандитам — тюрми!» перетворюється в «Бандитам — Ради!».

Перша декада жовтня 2005 р. Кобзар-лірник Василь Нечепя відсвяткував 55-річчя від дня народження та 35-річчя концертної діяльності на сценах світу. Святування відбулося у концертному залі Міжрегіональної академії управління персоналом.

Перша декада жовтня 2005 р. Полтавський міськвиконком ухвалив рішення про спорудження у Полтаві пам'ятника «Українській галушці». Його планувалося встановити неподалік Свято-Успенського собору на Івановій горі — біля садиби класика української літератури — Івана Котляревського.

Перша декада жовтня 2005 р. Міністр освіти і науки України Станіслав Ніколаєнко у листі до керівників вузів вказав на незаконність стягнення зі студентів плати за перекладання іспитів та за пропуски занять.

Перша декада жовтня 2005 р. Першому українському космонавтові Павлу Романовичу Поповичу виповнилося 75 років. Вперше полетів він у космос вранці 12 серпня 1962 року. Був четвертим радянським космонавтом. Вдруге полетів у космос через 12 років.

Перша декада жовтня 2005 р. На міжнародній конференції «Плівки Мельниченка: політичні та юридичні контрверсії» лідер Соцпартії України Олександр Мороз висловив побажання, щоб до парламентських виборів 2006 року українське правосуддя поставило крапку у справі про вбивство журналіста Георгія Гонгадзе.

Перша декада жовтня 2005 р. Перебуваючи у Страсбурзі, генеральний прокурор України Святослав Піскун заявив, що справа про вбивство Г. Гонгадзе буде передана до суду орієнтовно у жовтні або на початку листопада 2005 року.

Перша декада жовтня 2005 р. Стосовно колишнього керівника Державного управління справами Ігоря Бакая Генеральна прокуратура України порушила ще одну кримінальну справу. Він звинувачувався у тому, що не були оплачені 68 комерційних рейсів літаків і вертольотів, виконаних за його вказівками департаментом авіаційних перевезень «Україна».

Перша декада жовтня 2005 р. Секретар політради Соціалістичної партії України, голова громадської організації «Громадянський контроль» Василь Волга заявив про необхідність продовження мораторію на продаж землі.

Перша декада жовтня 2005 р. Голова правління Комітету виборців України Ігор Попов припускав, що для деякого місця у виборчому списку на парламентських виборах 2006 року коштуватиме 2 млн доларів.

Перша декада жовтня 2005 р. 25-річчя Євгенія Тимошенко (донька экс-прем'єра Ю. Тимошенко) вийшла заміж за 36-річного пересічного англійця Шон Карра. Наречений мав майстерню по ремонту взуття і 10-річну доньку. Багатство сім'ї Тимошенко оцінювалося в 6 млрд грн. Ш. Карр 2003 року ув'язнювався за напад.

8 жовтня 2005 р. Головне слідче управління Генеральної прокуратури України порушило кримінальну справу стосовно службових осіб адміністрації Президента України часів Л. Кучми у зв'язку із незаконним звільненням 29 жовтня 2003 року Президентом України Л. Кучмою генпрокурора Святослава Піскуна.

Кінець першої декади жовтня 2005 р. Антикорупційний центр «Межа» започаткував проєкт «Біла книга»: факт корупції та порушення прав людини в Україні».

Кінець першої декади жовтня 2005 р. Член політради громадської партії «Пора» Андрій Юсов звинуватив Юлію Тимошенко у причетності до дискредитації ідеалів Майдану.

Кінець першої декади жовтня 2005 р. Генеральна прокуратура України оголосила в розшук головного радника — начальника управління Ради національної безпеки і оборони України Володимира Івченка. Звинувачувався у втручанні в судову діяльність та зловживанні службовим становищем. У цій справі фігурувало і призвище Петра Порошенка.

Кінець першої декади жовтня 2005 р. Під час зустрічі з керівниками фракції Соцпартії України в місцевих радах областей, обласних центрів та міст лідер Соцпартії України О. Мороз висловився за недоторканість депутатів місцевих рад.

10 жовтня 2005 р. Україна запровадила заборону на імпорт птиці і продуктів їх переробки з Туреччини і Румунії, де були зафіксовані спалахи «пташиного грипу».

10 жовтня 2005 р. Померла народна артистка України Маргарита Криницька. 7 жовтня їй виповнилося сімдесят три роки. Остання роки про неї згадували рідко і вона ледве зводила кінці з кінцями. 1961 року було створено фільм «За двома зайцями». У ньому актриса зіграла роль Проні Прокопівни. Інші фільми за її участю — «Вій», «Будні кримінального розшуку», «Зелений фургон», «Повернення броненосця», «Одинока жінка бажає познайомитися», «Володя великий», «Володя маленький», «Екіпаж машини бойової», «Дні Турбіних», «Циган».

Київський міський голова О. Омельченко підписав розпорядження про поховання М. Криницької у Києві на Байковому цвинтарі. Наприкінці минулого тисячоліття М. Криницька постала в образі Проні Прокопівни у пам'ятнику персонажам фільму «За двома зайцями» на Андріївському узвозі у м. Києві.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Колишній генпрокурор Геннадій Васильєв (лідер партії «Держава») заявив, що колишній генпрокурор Святослав Піскун заплатив 1,5 млрд доларів за депутатство від «Блоку Юлії Тимошенко», припинивши кримінальні справи проти Ю. Тимошенко, у яких фігурувала зазначена сума.

Початок другої декади жовтня 2005 р. У США заарештовано колишнього губернатора Сумської області Володимира Щербаня. Його було затримано у м. Тампа (штат Флорида).

Початок другої декади жовтня 2005 р. Колишній прем'єр-міністр України Павло Лазаренко повідомив про намір повернутися на батьківщину. Зазначив про, що вже подав позови проти колишнього президента України Л. Кучми та колишнього ген прокурора Михайла Потебенька за неправомірні дії.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України вимагала від уряду переглянути проект Держбюджету України на 2006 р. Соціалісти були невдоволені недостатньою підтримкою сільського господарства з боку держави.

11 жовтня 2005 р. В ніч на цей день до приміщення Полтавської обласної дитячої бібліотеки імені Панаса Мирного було кинута вибухівка. Сталася пожежа і впродовж півгодини бібліотека втратила 10 тисяч примірників цінного фонду.

11 жовтня 2005 р. У Верховній Раді України відбувся День уряду. Тема — «Про стан аварійності на шляхах України та невідкладні заходи з підвищення безпеки дорожнього руху».

На Україні в автокатастрофах щодоби гинуло 15 чол. та калічилося 100 чоловік.

12 жовтня 2005 р. Відбулися парламентські слухання «Децентралізація влади в Україні. Розширення місцевого самоврядування».

12 жовтня 2005 р. Президент України В. Ющенко призначив міністром охорони здоров'я України доктора медичних наук професора Юрія Поляченка. Від вересня він обіймав важливі державні посади.

Друга декада жовтня 2005 р. Голова правління маріупольського металургійного комбінату імені Ілліча Володимир Бойко заявив про готовність підтримати Соціалістичну партію на парламентських виборах 2006 року.

Друга декада жовтня 2005 р. Міністр освіти та науки України Станіслав Ніколаєнко повідомив, що до кінця 2005 р. середньомісячна зарплата освітянина сягне 750 грн.

14 жовтня 2005 р. У Львові на Покрову широко святкувалося 63-річчя утворення Української повстанської армії. Біля стін облдержадміністрації майже тисяча людей вимагала від влади визнання УПА воюючою стороною.

Повідомлялося, що знайдено останки командуючого ОУН-УПА Романа Шухевича, вбитого спецгрупою НКВС у березні 1950 р. Його тіло було спалено, а останки кинуті у річку Збруч біля села Гуків (Хмельницька область).

15 жовтня 2005 р. В Чигирині відбулася всеукраїнська патріотична акція національного примирення та єднання «Україна: Схід і Захід, Південь і Північ — навіки разом». Брали участь віце-прем'єр-міністр В'ячеслав Кириленко, міністр культури і туризму Ігор Лиховий.

15 жовтня 2005 р. На Хрещатику мали місце сутички між прихильниками ОУН-УПА та комуністами і прогресивними соціалістами. Ветерани УПА святкували 63-річницю утворення Української повстанської армії.

Протистояння між прихильниками і противниками УНА-УНСО на Хрещатику тривало понад шість годин. Обидві сторони заявляли, що не розійдуться, поки не підуть з Хрещатика суперники. Після того, як Хрещатик звільнився від демонстрацій, правоохоронці ще певний час залишалися на чатах.

Друга декада жовтня 2005 р. Член фракції Компартії України Петро Цибенко вимагав від Президента України В. Ющенка припинити спроби реабілітації вояків ОУН-УПА. Українська народна партія, партія «Реформи і порядок», Народний рух України, «Наша Україна» виступали за визнання ОУН-УПА воюючою стороною.

Друга декада жовтня 2005 р. Відставний генпрокурор Святослав Піскун назвав «суцільною шизофренією» ситуацію, в якій він працював 9 місяців.

Звістку про відставку С. Піскуна першим оприлюднив Олег Рибачук — глава Секретаріату Президента України.

Депутат з фракції «Блок Юлії Тимошенко» та экс-голова Служби безпеки України О. Турчинов вважали, що причиною відставки С. Піскуна було порушення ним кримінальної справи проти кума Президента України — Петра Порошенка.

С. Піскун заявив, що його звільнили через закриття справи щодо Юлії Тимошенко.

Міністр внутрішніх справ України Ю. Луценко дотримувався думки, що генпрокурора звільнили за шантаж глави держави.

Друга декада жовтня 2005 р. Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко оприлюднив заяву «Зберегти Україні Українське радіо». У заяві висловлювалося невдоволення наміром законодавців утворити єдину телерадіокомпанію, ліквідувавши Національну телекомпанію України та Національну радіокомпанію України.

Друга декада жовтня 2005 р. Королева Великої Британії Єлизавета II вручила Президенту України В. Ющенко премію Королівського інституту міжнародних досліджень. Премія вручається державним діячам за значний внесок у налагодження міжнародних відносин.

Друга декада жовтня 2005 р. У Києві на території козацького селище «Мамаєва Слобода», що знаходиться на території Національного авіаційного університету, відкрито пантеон козацької слави. Відкриття меморіального комплексу було пов'язано з 230-річницею зруйнування Запорізької Січі військами Катерини II.

Друга декада жовтня 2005 р. Києво-Могилянська академія відсвяткувала 390-річчя з дня свого заснування.

Друга декада жовтня 2005 р. Українська аграрна конфедерація вважала за необхідне збільшення обсягів закупівлі зерна державою з 5,5 до 6,5—7 млн тонн.

Україна практично завершила збирання соняшнику. Його зібрали на 3,435 млн га (96 % від загальної площі під культурою).

Валовий збір становив 4,5 млн тонн, а врожайність — близько 13,5 ц/га.

Друга декада жовтня 2005 р. У Києві відбувся бізнес-форум «Київ — Чикаго». У столиці України побувала делегація американських бізнесменів на чолі з мером Чикаго Річардом Дейлі.

18 жовтня 2005 р. Народні депутати ухвалили мораторій на продаж «Криворіжсталі». У першому читанні ухвалено законопроекти, згідно з якими «Криворіжсталь» має залишатися у державній власності. За таке рішення було подано голоси 259 народних депутатів.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. У Клубі Кабінету Міністрів України відбулося прощання з народним депутатом України академіком Національної академії наук Іваном Курасом.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. На ринку України зафіксоване підвищення цін на пшеничне борошно. Ціни на пшеничне борошно вищого гатунку зросли на 30—100 грн/т.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Повідомлялося, що в Києві викрита організована злочинна група, до складу якої входили співробітники карного розшуку одного з райвідділів міліції.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав Указ «Про невідкладні заходи щодо запобігання занесенню й поширенню високопатогенного грипу птиці та мінімізації наслідків можливої пандемії грипу».

В. Ющенко також підписав Закон України «Про заходи попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», ухвалений Верховною Радою України 22 вересня 2005 року.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Лідер Соцпартії Олександр Мороз заявив, що підприємства такого класу як «Криворіжсталь» повинні бути в державній власності. Він зазначив, що бюджетоутворюючі підприємства повинні працювати на державу.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Міністр палива й енергетики України Іван Плачков повідомив, що в Україні достатньо газу для опалювального сезону. У підземні сховища було закачано 16,6 млрд кубометрів газу. І. Плачков також заявив, що ринок України повністю насичений світлими нафтопродуктами.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Президент України В. Ющенко заявив, що колишній президент України не матиме імунітету, якщо під час розслідування справи Г. Гонгадзе виявиться причетність Л. Кучми до вбивства журналіста.

Кінець другої декади жовтня 2005 р. Україна, Румунія, та Молдова створили комісію для координації дій з недопущення розповсюдження вірусу «пташиного грипу». Про це повідомив міністр аграрної політики України О. Баранівський.

20 жовтня 2005 р. Учасники мітингу дітей війни біля стін будинку Верховної Ради вимагали передбачити фінансування Закону України «Про соціальний захист дітей війни», ухвалений 313 народними депутатами у листопаді 2004 р.

20 жовтня 2005 р. Верховна Рада України провалила проект Держбюджету-2006. У залі засідань Верховної Ради не було прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністрів та щільного ряду міністрів. Проект Держбюджету захищав міністр фінансів В. Пинзеник.

20 жовтня 2005 р. Президент України В. Ющенко та Генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер на зустрічі в Києві обговорили питання євроатлантичної інтеграції України. На зустрічі були присутні секретар Ради національної безпеки і оборони України А. Кінах, глава Секретаріату Президента України Олег Рибачук, міністр оборони А. Гриценко.

22 жовтня 2005 р. Колишній генеральний прокурор України С. Піскун подав до Печерського суду м. Києва позов про незаконність указу Президента України про

його звільнення. Такий же позов С. Піскун подав 18 жовтня 2005 р. до Шевченківського райсуду м. Києва. С. Піскун проживав у Шевченківському районі, офіс Президента України знаходиться в Печерському районі столиці.

22 жовтня 2005 р. Поету, державному, політичному і громадському діячеві Борису Іллічу Олійнику виповнилося 70 років. Президент України В. Ющенко присвоїв йому звання «Герой України». Вшанували ювіляра в Українському фонді культури.

Початок третьої декади жовтня 2005 р. У Львівській області шахраї продавали «вакцину» проти «пташиного грипу» по 50 гривень за штуку.

Початок третьої декади жовтня 2005 р. Директор Інституту демографії та соціальний досліджень Національної академії наук України Сергій Пирожков повідомив, що рівень народжуваності в Україні в останні роки скоротився вдвічі і не забезпечував відтворення населення.

Початок третьої декади жовтня 2005 р. Соціалістична партія України назвала Народний блок Володимира Литвина «блоком кучмівського охвістя».

Початок третьої декади жовтня 2005 р. Поблизу села Цибулевого Знамянського району Кіровоградської області урочисто відкрито перший в Україні пам'ятник козаку Мамаю. Автор проекту пам'ятника — Олександр Босий. На кам'яній глибої мозаїкою викладено портрет Мамая. Ініціатор встановлення пам'ятника — Інститут етнографії та археології Національної академії наук України. У топонімії Кіровоградщини збережено ім'я козака Мамая.

Третя декада жовтня 2005 р. Компанія Mittal Steel Germany GmbH заплатила 24,2 млрд грн за комбінат «Криворіжсталь». Участь в аукціоні також брали «Старт груп» та «Індустріальна група».

Політвиконком Соцпартії України запропонував голові Фонду держмайна Валентині Семенюк подати у відставку на знак протесту проти того, що «Криворіжсталь» не залишилася у державній власності.

Третя декада жовтня 2005 р. Голова Фонду держмайна України Валентина Семенюк заявила, що не хоче брати участі в інтригах навколо «Криворіжсталі» і подала у відставку. Її заява була оприлюднена в № 124 газети «Сільські вісті» за 2005 рік.

Третя декада жовтня 2005 р. Голова Соцпартії України О. Мороз, коментуючи повторний продаж «Криворіжсталі» заявив, що об'єкти стратегічного значення повинні залишатися у державній власності.

Третя декада жовтня 2005 р. Президенту України В. Ющенко не прийняв відставку голови Фонду держмайна України Валентини Семенюк. Про це він повідомив журналістам під час своєї робочої поїздки до Харкова. Позитивно оцінив діяльність Фонду щодо реприватизації «Криворіжсталі».

Третя декада жовтня 2005 р. Стан посівів озимих культур був поганим. За станом на 10 жовтня 2005 р. в Україні було посіяно 5 млн га озимих культур. Це було на 2 млн га менше, ніж планувалося. На 6 жовтня 2005 р. в Україні лише 30 % дали сходи. Очікувався значний недобір врожаю озимих у 2006 р.

Третя декада жовтня 2005 р. Президент національної асоціації «Укр'ясо» Микола Присажнюк повідомив, що вітчизняні м'ясопереробні підприємства відчували гострий дефіцит сировини після запровадження Верховною Радою України мораторію на імпорт курятини.

Третя декада жовтня 2005 р. Член ради організації «Народний союз «Наша Україна» Дарницького р-ну м. Києва Олекса Ющенко заявив, що в партії спостерігаються «комерціалізація місць у виборчому списку» та нівелюється розділення бізнесу і влади.

Третя декада жовтня 2005 р. Віце-прем'єр-міністр України Р. Безсмертний у своєму виступі в Києві на Міжнародній конференції «Реформування територіальної організації влади: національний і міжнародний досвід» заявив, що адміністративно-територіальна реформа в Україні має здійснюватися на основі принципів децентралізації, деконцентрації і дерегулювання.

Третя декада жовтня 2005 р. В Україні палило 66 % чоловічого населення та 20 % жіночого. Тютюнопаління набуло масштабів епідемії.

Третя декада жовтня 2005 р. У Севастополі розпочалися меморіальні заходи у зв'язку з 50-річчям загибелі лінкора Чорноморського флоту «Новоросійськ». Тоді загинуло 611 моряків. На його борту перебувало 1576 чол. Цей корабель СРСР забрав в Італії після її поразки у Другій світовій війні.

Третя декада жовтня 2005 р. Оприлюднено дані про сукупний дохід президента України В. Ющенка за 2004 рік. Він становив 214 166 грн. Подробиці доходів та майнового становища сім'ї В. Ющенка публікувала газета «Сільські вісті» у номері за 1 листопада 2005 р.

Третя декада жовтня 2005 р. Київська міська рада ухвалила рішення про продаж посольству США земельної ділянки у Шевченківському районі м. Києва площею 4 га за 27 103 312, 86 грн.

Третя декада жовтня 2005 р. Міністр аграрної політики України О. Барановський привітав з 90-річчям від дня народження головного наукового співробітника, генерального радника Науково-технічного центру «Сільгоспмаш» Держ НДТІ Героя Соціалістичної Праці О. О. Єжевського.

Третя декада жовтня 2005 р. Голова Національної спілки журналістів України Ігор Лубченко закликав стати на захист кіровоградської газети «Народне слово». Кіровоградська облдержадміністрація мала намір провести реорганізацію редакції газети.

Третя декада жовтня 2005 р. Голова Ради директорів Асоціації «Союз птахівників України» Олександр Бакуменко заявив, що продукція вітчизняних птахофабрик є абсолютно безпечною.

Третя декада жовтня 2005 р. Відбувся II з'їзд лікарів загальної (сімейної) практики. У з'їзді брав участь Президент України В. Ющенко. Заявив, що в 2006 році в Україні розпочнеться масштабна реформа системи охорони здоров'я.

Третя декада жовтня 2005 р. На річці Інгул була екологічна біда. Відбувалась масова загибель риби. Причина загибелі риби — зниження у воді вмісту кисню, кислотності, підвищення лужності.

25 жовтня 2005 р. Президент України В. Ющенко прибув з робочим візитом до Харкова. Опозиція зустріла його гаслами не приєднуватися до Євросоюзу і НАТО.

26 жовтня 2005 р. В столичному палаці «Україна» відбувся літературно-мистецький вечір, присвячений 70-літтю поета Бориса Олійника. Президент України В. Ющенко вручив ювіляру відзнаку Героя України. Голова Верховної Ради України В. Литвин подарував «православному комуністу» ікону.

27 жовтня 2005 р. На 68-мі роковини першого дня розстрілу 1111 представників української інтелігенції в урочищі Сандормох (Карелія) у Києві на розі вулиць Пушкінської та Прорізної біля пам'ятника Лесю Курбасу відбулися панахида та мітинг пам'яті. На мітинг обіцяли прибути Президент України В. Ющенко та Київський міський голова О. Омельченко. Обіцянки вони не дотримали.

28 жовтня 2005 р. Соціалістична партія України святкувала 14-у річницю свого створення. Вважала себе партією нового типу.

31 жовтня 2005 р. В Києві у Міжнародному палаці культури і мистецтв розпочався Всеукраїнський фестиваль сучасної української пісні «Два кольори», присвячений пам'яті композитора Олександра Білаша.

1 листопада 2005 р. Біля пам'ятника героям Західно-Української Народної Республіки у м. Івано-Франківську відбулося святкове віче з нагоди 87-ї річниці проголошення ЗУНР.

1—2 листопада 2005 р. Українська спілка ветеранів Афганістану провела у регіонах акції протесту проти політики властей щодо соціального захисту ветеранів війни, воїнів-інтернаціоналістів, інвалідів війни та родичів загиблих.

2 листопада 2005 р. У Києві відбувся VII з'їзд суддів України. Текст виступу Голови Верховної Ради України Володимира Литвина опублікувала 25 листопада 2005 р. газета «Сільські вісті».

3 листопада 2005 р. 303 народних депутати віддали голоси за призначення Генеральним прокурором України О. Медведька. Не голосували майже повним складом фракції «Блок Юлії Тимошенко», Українська народна партія, «Реформи і порядок», «Єдина Україна», Соцпартія України.

Початок листопада 2005 р. Президент України В. Ющенко вважав, що кошти, отримані від приватизації «Криворіжстали», необхідно використати на проекти розвитку — сільського господарства, метро та енергетики.

Початок листопада 2005 р. Голова Центральної виборчої комісії Ярослав Давидович повідомив під час прес-конференції у Києві, що попередньо загальний список виборців складається з 36 545 950 осіб. Порівняно з кількістю виборців під час третього туру президентських виборів у грудні 2004 року, зазначена кількість виборців зменшилася на 1 111 754 особи.

Початок листопада 2005 р. Під час свого виступу в Києві на 7-му з'їзді суддів України голова Верховного суду України Василь Маляренко гостро критикував стан вітчизняного судочинства (відсутність незалежності суду, незадовільне матеріально-технічне забезпечення, надмірна перевантаженість, низький професійний рівень суддів).

Початок листопада 2005 р. Генеральний прокурор України Олександр Медведько підтвердив, що кримінальна справа щодо колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка не закрита.

Початок листопада 2005 р. Міністр праці та соціальної політики України Іван Сахань повідомив про зростання боргів по заробітній праці у 16 регіонах України.

Початок листопада 2005 р. Перший секретар Політради Соцпартії України Йосип Вінський повідомив, що ця партія мала намір запропонувати міністру внутрішніх справ Юрію Луценку місце в п'ятірці виборчого списку партії.

Початок листопада 2005 р. Головне управління УМВС у Київській області звернулася до громадськості повідомити про місцезнаходження або маршрут переміщення колишнього голови Київської облдержадміністрації Анатолія Засухи. Він звинувачувався у службовому підробленні та перевищенні влади.

12 липня 2005 р. його оголосили у міжнародний пошук каналами «Інтерполу».

А. Засуха був головою Київської облдержадміністрації з 1996р. до 19 січня 2005 р.

Початок листопада 2005 р. Повідомлялося, що харківська міліція разом зі співробітниками Скотланд-Ярду (Велика Британія) викрили угруповання, яке протягом 2004—05 років вербувало і продавало до Великої Британії молодих українських жінок з метою їх сексуальної експлуатації.

Перша декада листопада 2005 р. Вдова Г. Гонгадзе — Мирослава Гонгадзе виграє позов до України у Європейському суді. Україну зобов'язано заплатити М. Гонгадзе 100 тисяч євро. Інтереси М. Гонгадзе представляла французький адвокат Сільвія Лосінотт.

Перша декада листопада 2005 р. Президент України В. Ющенко звільнив з посад глав Запорізької та Луганської облдержадміністрацій — Юрія Артеменка та Олексія Данилова.

Перша декада листопада 2005 р. Селянська партія України виключила з своїх лав Тетяну Засуху за її згоду на перехід до «Партії регіонів».

Перша декада листопада 2005 р. Ветерани афганської війни провели мітинг протесту біля будинку Кабінету Міністрів України. Вимагали збереження своїх пільг та врахування їх у бюджеті на 2006 рік.

Перша декада листопада 2005 р. У селищі Королеве Виноградарського району Закарпатської області відкрито дитячий будинок сімейного типу «Зернятко». У ньому було 8 дівчаток. Найстарша мала 13 років, а найменша — 2 роки. За дівчатками доглядали сестри монастиря святого Йосифа.

Перша декада листопада 2005 р. Сповнилося 150 років від дня народження Дмитра Івановича Яворницького — відомого дослідника Запорізького козацтва. Народився 6 (можливо 7 або 8) листопада 1855 р. Помер у серпні 1940 р.

Перша декада листопада 2005 р. Помер голова Київської організації Національної спілки України (НСЖУ), секретар НСЖУ Ігор Іванович Засада. Був призером Олімпійських ігор (Мельбурн 1956 р.). Уродженець с. Буди (Харківська обл.). автор понад 30 книг та безлічі публікацій.

Перша декада листопада 2005 р. У Києві у Міжнародному центрі культури і мистецтв відбувся Другий всеукраїнський фестиваль сучасної пісні. «Два кольори» імені Олександра Білаша.

Перша декада листопада 2005 р. Голова Ради директорів Асоціації «Союз птахівників України» Олександр Бакуменко повідомив, що обсяги реалізації продукції підприємств Асоціації скоротилися на 30—40 відсотків з огляду на побоювання населенням «пташиного грипу». Заявляв, що птахофабрики через 2—3 тижні зупиняться, якщо скорочення споживання м'яса птиці буде тривати такими темпами.

Перша декада листопада 2005 р. Заступник міністра закордонних справ України Валентин Наливайченко повідомив, що за півроку МЗС України забезпечило перевезення в Україну тіл 467 загиблих за кордоном співвітчизників. Найбільше смертельних випадків серед українців-заробітчан фіксувалося у Португалії, Італії, Іспанії та Росії.

Перша декада листопада 2005 р. На майданах та вулицях Києва різні політичні сили по-різному відзначали День визволення Києва, День скорботи, 88-річницю Жовтневої революції та інші події і свята. Наймасовіші походи влаштували Соцпартія, Прогресивна соціалістична партія, Компартія, організація «Братство».

Перша декада листопада 2005 р. Парламентська фракція Соціалістичної партії України опублікувала заяву протесту проти відмови Центрвиборчкомом виконати ухвали Європейського суду з прав людини та Верховного Суду України про реєстрацію колишнього співробітника Держжохорони М. Мельниченка кандидатом в народні депутати від Соцпартії.

9 листопада 2005 р. 66-річний український геолог Павло Резвой на веслах переплив Індійський океан за 57 днів 4 години 50 секунд. Стартував 13 вересня з австралійських Кокосових островів. Фінішував на Сейшельських островах. П. Резвой у 2004 році подолав Атлантичний океан за маршрутом Канарські острови — острів Барбадос — Куба — Ямайка.

10 листопада 2005 р. Під час отримання хабара обсягом 580 тис. доларів готівкою затримано начальника Управління капітального будівництва Міністерства

оборони України полковника Олександра Волошина. Генпрокуратура України порушила кримінальну справу.

11 листопада 2005 р. Близько 20:00 у Києві на вулиці Пушкінській стріляли в полковника у відставці Служби безпеки України Валентина Крижанівського. Напад стався за кілька годин після прес-конференції, під час якої В. Крижанівський звинуватив голову СБУ Ігоря Дріжчаного у причетності до ряду фінансових оборудок. Життя В. Крижанівському врятував бронезилет.

В. Крижанівський звинуватив І. Дріжчаного у причетності до незаконного продажу Китаю гафнію, спробі заволодіти 435 млн доларів з рахунків колишнього прем'єр-міністра України П. Лазаренка та спроби знищення генерала СБУ Валерія Кравченка, котрий працював у посольстві України в Німеччині.

12 листопада 2005 р. Не відбувся призначений на цей день поєдинок за титул чемпіона WBC в супервазі між В. Кличком та Х. Рахманом. В. Кличко на тренуванні отримав травму коліна. Президент WBC Хосе Сулейман повідомив, що якщо для лікування травми Віталієві Кличку буде потрібно більше 3 місяців, то він буде позбавлений свого титулу чемпіона і пояс чемпіона перейде Хасіму Рахману.

Початок другої декади листопада 2005 р. Депутати Львівської обласної ради практично одностайно проголосували за позбавлення депутатської недоторканості Олега Сала. Генерал О. Сало очолював обласну міліцію за часів президента Л. Кучми. Подання на його арешт підписав генеральний прокурор Олександр Медведько. Подання оприлюднив депутатам заступник прокурора Львівської області Богдан Подубинський. О. Сало звинувачувався у порушеннях виборчого законодавства. За його наказом були підкинуті гранати у приміщення громадської організації «Студентське братство». Фіктивно списав 432 тис. грн, перерахованих обласній міліції Львівською залізницею, і збудував у с. Нижня Рожанка Сколівського району Львівської обл. (у Карпатах) 2 будинки — для себе і колишнього міністра внутрішніх справ Миколи Білоконя. Була інформація про те, що О. Сало переховувався у Москві.

Друга декада листопада 2005 р. Міністр аграрної політики Олександр Баранівський повідомив, що посіви озимих зернових культур зійшли на 95 % засіяних площ. Озимі зернові було посіяно на площі 5,8 млн га. На озиму пшеницю припало 5 млн га. Станом на середину листопада сільське господарство мало такі результати. Завершився збір соняшнику. Під ним було 3,6 млн га одержано 4, 94 млн т насіння. Середня врожайність становила 13,7 ц/га. Цукрові буряки було зібрано на 99 % посівних площ. Накопано 16,54 млн т буряків. Середня врожайність — 253 ц/га. Зібраний на 97 % посівних площ урожай сої становив 614 тис. тонн, середня врожайність — 14,6 ц/га. Кукурудзу зібрали на 93 % посівної площі. Одержали 6,96 млн т зерна, середня врожайність — 43,5 ц/га.

Друга декада листопада 2005 р. Українська аграрна конфедерація підтримала вето Президента України В. Ющенка щодо Закону України «Про тимчасову заборону відчуження об'єктів нерухомого майна та інших засобів виробництва, що входять до складу цілісних (єдиних) майнових комплексів підприємств, які здійснюють виробництво цукру».

Друга декада листопада 2005 р. Посол США в Україні Джон Гербст заявив, що його країна чекає нагоди побачити, як демократія проявить себе в дії під час парламентських виборів в Україні в 2006 році.

Друга декада листопада 2005 р. Міністерство внутрішніх справ закінчувало розслідування справи про ухилення від сплати податків фондом колишнього президента Л. Кучми «Україна». Несплата податків сягала 20 млн грн. Гроші фонду перераховували офшорні компанії.

Друга декада листопада 2005 р. У Чернівцях за участі представників ряду вузів України, Молдови, Польщі та Румунії відбулося установче засідання Міжрегіонального об'єднання «Студентський європейський парламент».

15 листопада 2005 р. У парламенті проти СОТівських законопроектів голосували фракції Компартії, Соцпартії, СДПУ(о), «Регіони України».

16 листопада 2005 р. У Верховній Раді України відбулися парламентські слухання «Співробітництво України та Німеччини».

16 листопада 2005 р. Національний банк України започаткував серію пам'ятних монет «Гетьманські столиці». В обіг введено монету «Батурин» номіналом 10 грн. Монету виготовлено із срібла. Тираж — 5000 шт.

19 листопада 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав Указ «Про День Свободи». Він святкуватиметься в Україні 22 листопада.

Друга декада листопада 2005 р. Президент України В. Ющенко взяв участь в Українсько-французькому енергетичному форумі, який відбувся в Парижі. Учасники форуму обговорювали питання співробітництва в банківській та енергетичній сферах. Йшлося про інвестиції в Україну, будівництво міжнародного морського порту Донузлав та нового газопроводу, поставку казахської нафти через Україну до Європи по нафтопроводу «Одеса — Броди», саркофаг над 4-м блоком Чорнобильської АЕС.

Друга декада листопада 2005 р. Повідомлялося, що за 10 місяців 2005 р. у Донецькій області за фактами хабарництва і корупції до відповідальності було притягнуто 11 мерів міст і 16 голів селищних рад. В цілому до кримінальної відповідальності було притягнуто 123 державних службовців. В п'яти випадках сума хабара перевищувала 30 тис. грн.

Друга декада листопада 2005 р. З-під варті під заставу в 150 тис. грн звільнено Володимира Пауля. Вважався найактивнішим організатором фальсифікації результатів повторних виборів Мукачівського міського голови у квітні 2004 року, а після другого туру президентських виборів в Україні планував захопити одну із шкіл Ужгорода, щоб сприяти приходу до влади В. Януковича.

Друга декада листопада 2005 р. Депутати Тернопільської міської ради ухвалили заяву про відмову від депутатської недоторканості. Заяву надіслали Президенту України В. Ющенку, Голові Верховної Ради України В. Литвіну та Конституційному суду України.

Друга декада листопада 2005 р. Працівники заводу «Львівсьільмаш» пікетували Львівську облдерж адміністрацію. Вимагали відставки губернатора Петра Олійника. Протестували проти спроб приватизації заводу з 80-гектарною ділянкою землі в центрі міста та 150 тисячами квадратних метрів виробничих та інших площ.

Друга декада листопада 2005 р. Міністерство внутрішніх справ України закликала громадян виявити високу політичну культуру під час відзначення річниці помаранчевої революції.

Друга декада листопада 2005 р. Відбувся другий з'їзд Партії Свободи. Ухвалено рішення про створення виборчого «Блоку Євгена Марчука».

Друга декада листопада 2005 р. Колегія суддів Шевченківського районного суду м. Києва поновила Святослава Піскуна на посаді Генерального прокурора України, скасувавши Указ Президента України В. Ющенка від 14 жовтня про звільнення С. Піскуна з посади генпрокурора.

Друга декада листопада 2005 р. Президент України В. Ющенко призначив Геннадія Москаля головою Луганської обласної держадміністрації.

Друга декада листопада 2005 р. У пологовому будинку № 2 міста Чернівці народилася дитина вагою 7 кг. У її матері це були дванадцяті пологи.

20 листопада 2005 р. Колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко оприлюднив у Вашингтоні заяву, у якій повідомив, що 8 березня 2005 року у Берліні під час його зустрічі з першим помічником Президента України В. Ющенка Олександром Третьяковим вимагалось, щоб М. Мельниченко дав спокій Л. Кучмі та В. Литвину.

22 листопада 2005 р. В Донецьку, Луганську та ряді інших міст відбулися мітинги під гаслами «Рік Майдану — рік обману». Прихильники СДПУ(о) провели в Харкові шоу під назвою «Хто більше локшини на вуха нам навішав». У Сімферополі мітингуючи витирали взуття помаранчевими прапорами. Протестні акції були і у Києві.

22 листопада 2005 р. «Народний союз «Наша Україна» організували у Києві на Майдані Незалежності мітинг-концерт присвячений річниці помаранчевої революції. У мітингу взяли участь щонайменше 100 тис. чоловік. Першими на трибуну вийшли Роман Безсмертний, Юрій Луценко, Микола Томенко, Тарас Стецьків, Володимир Філенко.

Проміж промовців також були Юрій Єхануров, Анатолій Кінах, Олександр Мороз, Віктор Пинзеник, Анатолій Матвієнко, Юрій Костенко, Борис Тарасюк, Олександр Івченко, спортсмен Віталій Кличко, Юлія Тимошенко. Промова Президента України В. Ющенка тривала годину.

23 листопада 2005 р. Відбулися парламентські слухання «Сільська молодь України: стан, проблеми та шляхи їх вирішення». На слуханнях йшлося про те, що село деградує і поступово вимирає, а сільська молодь — найуразливіша частина населення України.

25 листопада 2005 р. У Києві в Міжрегіональній академії управління персоналом відбулася наукова конференція «Єврейсько-більшовицький переворот 1917 року як передумова червоного терору та українських голодоморів».

25 листопада 2005 р. У м. Лубни Полтавської області святкувалося 100-річчя першої україномовної газети в Російській імперії — «Хлібороб». Різні політичні сили святкували своє на цьому ювілеї.

26 листопада 2005 р. Офіційно стартувала виборча кампанія по виборах до Верховної Ради України.

26 листопада 2005 р. Відзначався День пам'яті жертв Голодомору і політичних репресій. Вранці Президент України В. Ющенко та інші керівники держави посадили калиновий гайок на Печерську поблизу Аскольдової могили. Потім відбувся урочисто-жалобний похід від Софіївського собору до Михайлівського собору. Була панахида, відправлена ієрархами українських християнських церков. Потім виступив В. Ющенко. О 16.00 на Михайлівському майдані засяяли тридцять три тисячі свічок.

27 листопада 2005 р. В Києві в Національному палаці культури «Україна» відбувся творчий вечір народного депутата, почесного ректора Київського національного університету культури і мистецтв Михайла Поплавського. Концертна програма мала назву «Кохаймося». М. Поплавський твердив, що цим концертом він прощався зі сценою.

Третя декада листопада 2005 р. Президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко під час її II з'їзду закликав владу до публічного обговорення документів і умов вступу України до Світової організації торгівлі. Найгострішою проблемою Л. Козаченко вважав створення технічних регламентів та впровадження їх у виробництво.

Третя декада листопада 2005 р. Віце-прем'єр-міністр України з питань агропромислового комплексу Юрій Мельник заявив, що незважаючи на очікуване зменшення збору пшениці в 2006 році, в Україні не планується обмежень на її експорт.

Третя декада листопада 2005 р. Члени фракції Соцпартії України Олександр Мороз, Іван Бокий і Микола Рудьковський зареєстрували у Верховній Раді проект закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні». Пропонувалося реабілітувати осіб, покараних після 1991 року за участь в акціях протесту.

Третя декада листопада 2005 р. В аеропорту «Бориспіль» затримано трьох громадян України. Ними були два організатора транснаціонального наркоканалу та наркокур'єр з Аргентини. Вилучено понад 2 кг. напівсинтетичного наркотину кокаїну.

Третя декада листопада 2005 р. Заступник міністра економіки України А. Березний та заступник міністра економічного розвитку і торгівлі Російської Федерації В. Савельєв підписали у Москві протокол про узгодження термінів поетапного скасування вилучень з режиму вільної торгівлі.

28 листопада 2005 р. В Києві в Українському домі відбулися перші президентські слухання. Політична еліта у своїх виступах осмислювала виклики часу.

29 листопада 2005 р. Під час навчальних нічних стрільб із танків здійснено постріл по навчальному класу. Два військовослужбовці строкової служби загинули. Ще один — дістав поранення. Трапилося це у 169-му навчальному центрі «Десна».

29 листопада 2005 р. 377 голосами «за» Верховна Рада України призначила чергові вибори депутатів місцевих рад на 26 березня 2006 року.

29 листопада 2005 р. Близько 9 години ранку знайдено мертвим у власному автомобілі колишнього голову Львівської облдержадміністрації Степана Сенчука. Тіло С. Сенчука знайшли на в'їзді до Львова з боку села Брюховичі. Тіло було ще тепле. Смертельні поранення були заподіяні з автомата, який валявся поряд з автомобілем.

Кінець листопада 2005 р. Романа Безсмертного за його власним бажанням звільнено з посади віце-прем'єр-міністра з питань регіональної політики. Р. Безсмертний пішов з посади у зв'язку з участю у виборчій кампанії «Народного союзу «Наша Україна».

Кінець листопада 2005 р. У Народному домі Івано-Франківська відбулося свято фольклору національних меншин Прикарпаття. У ньому брали участь 38 дитячих і молодіжних колективів.

Кінець листопада 2005 р. Національний банк України ввів в обіг пам'ятну монету «Родина Симиренків». Номінал — 10 грн. Виготовлена з срібла 925 проби. Тираж — 5000 шт.

Кінець листопада 2005 р. У Рівному відкрито пам'ятник художнику-графіку бійцю Української Повстанської Армії Нілу Хасевичу. Пам'ятник знаходиться біля інституту Мірегіональної академії управління персоналом. Інститут присвоєно ім'я Н. Хасевича. Він загинув 1952 року разом з трьома іншими бійцями УПА.

30 листопада 2005 р. Увечері до Києва прилетіли колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко та колишній народний депутат Олександр Єльяшкевич. Поверталися до Києва через Москву. З Москви їх супроводжували народні депутати — соціаліст Микола Карнаух та бютівець Андрій Шкіль. Спецпідрозділ СБУ «Альфа» почав охороняти М. Мельниченка прямо біля трапу літака.

1 грудня 2005 р. Станом на цей день чисельність населення України становила 46 958 740 чол.

1 грудня 2005 р. Харківський тракторний завод на півторамісяця призупинив своє основне виробництво з огляду на затоварення — на складах підприємства на-

копичилося близько однієї тисячі тракторів. 600 моделей машин знаходилися на заводі, 200 — в українських дилерів, 200- в російських дилерів.

1 грудня 2005 р. Відзначався Всесвітній день боротьби зі СНІДом. В Україні було 85 тисяч ВІЛ-позитивних громадян. З них понад 10 тисяч — діти.

1 грудня 2005 р. Під стінами Верховної Ради України розпочалася безстрокова Всеукраїнська акція «Без селянина немає держави, без фермера — майбутнього». Організатори акції — Партія вільних селян і підприємців та рада Асоціації фермерів та приватних землевласників України.

2 грудня 2005 р. Неподалік села Матків (Львівська обл.) на трасі Турка — Сколе автобус упав з мосту в річку Стрий. У автобусі було 16 пасажирів. Семеро загинули відразу. Ще двоє померло у лікарні. Водій не впорався з керуванням на слизькій гірській дорозі.

2 грудня 2005 р. Напередодні Міжнародного дня інвалідів Київська школа-інтернат № 6 для глухих дітей відсвяткувала своє 105-річчя. Заклад було відкрито з ініціативи імператриці Марії Федорівни. Перше шкільне приміщення було збудовано на кошти благодійників. Значний внесок зробив цукрозаводчик Микола Артемович Терещенко.

5 грудня 2005 р. Зранку, перед допитом у Генеральній прокуратурі України колишній співробітник Держохорони М. Мельниченко та колишній народний депутат О. Єльяшкевич провели свою першу прес-конференцію. Основна тема — «змусити відповідати банду Кучми за скоєні злочини».

Перша декада грудня 2005 р. Після п'ятирічної розлуки колишній охоронець Президента України Л. Кучми — 39-річний Микола Мельниченко зустрівся з батьками у рідній хаті на околиці м. Васильків Київської області.

Перша декада грудня 2005 р. Фракція Соцпартії України оприлюднила заяву про те, щоб протягом чотирьох наступних років завершити перехід на навчання за державні кошти всіх студентів денної форми навчання державних ВУЗів. У заяві йшлося і про інші питання освіти.

Перша декада грудня 2005 р. Відзначалося 200-річчя з дня народження українського письменника Олекси Стороженка. Його головний твір — «Марко Прохлятий».

Перша декада грудня 2005 р. Виповнилося 105 років від дня народження художниці Катерини Білокур.

Перша декада грудня 2005 р. Президент України В. Ющенко підписав указ про запровадження надзвичайного стану у тих населених пунктах Криму, де було виявлено «пташиний грип».

В. Ющенко провів оперативну нараду щодо невідкладних заходів з метою запобігання поширення пташиного грипу.

У Міністерстві аграрної політики створено штаб по пташиному грипу.

Перша декада грудня 2005 р. Голова Соцпартії Олександр Мороз висловив готовність свідчити з питань, які стосуються розслідування справи про вбивство Георгія Гонгадзе.

Перша декада грудня 2005 р. Другий з'їзд блоку партій «Народний союз «Наша Україна» затвердив список кандидатів блоку. Список очолював Президент України Віктор Ющенко. До першої п'ятірки також увійшли прем'єр-міністр Юрій Єхануров, мер Києва Олександр Омельченко, ректор Києво-Могилянської Академії В'ячеслав Брюховецький і народний депутат Лілія Григорович. За список проголосував 1201 делегат з 1422 обраних на з'їзд.

Перша декада грудня 2005 р. Позачерговий з'їзд Партії регіонів одностайно затвердив список своїх кандидатів у народні депутати. Перша п'ятірка: Віктор Яну-

кович (колишній прем'єр-міністр), Ніна Карпачова (Уповноважений Верховної Ради з прав людини), Георгій Скударь (народний депутат), Тарас Чорновіл (народний депутат), В'ячеслав Богуслаєв (голова правління ВАТ «Мотор Січ»).

Перша декада грудня 2005 р. Європейський Союз ухвалив рішення про надання Україні статусу країни з ринковою економікою. Про це заявив у Києві президент Європейської комісії Жозе Мануель Баррозу після завершення зустрічі у верхах «Україна — Європейський Союз». Від ЄС у зустрічі також брали участь прем'єр-міністр Великобританії Ентоні Блер та Генеральний секретар Ради Міністрів ЄС Хав'єр Солана.

Перша декада грудня 2005 р. Міністр промислової політики України Володимир Шандра і Міністр економіки та торгівлі Таджикистану Хаким Салієв підписали три міждержавні угоди у сфері торгово-економічного співробітництва.

Перша декада грудня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко повідомив у Білій Церкві журналістам, що не очолюватиме виборчий список партії «Народний союз «Наша Україна». Заявив, що не хоче, щоб його прізвище розколювало політичних партнерів.

Перша декада грудня 2005 р. 18 недержавних правозахисних організацій закликали Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ніну Карпачову піти у відставку у зв'язку з її участю у виборчій кампанії.

Перша декада грудня 2005 р. У с. Поляна Свалявського р-ну Закарпатської області відбувся 14-й Український фестиваль дитячого та молодіжного кіно, телебачення, радіо «Кришталеві джерела».

Перша декада грудня 2005 р. У селі Козаківка на Івано-Франківщині відкрито пам'ятник першому перекладачеві байок Езопа українською мовою з оригіналу уродженцю зазначеного села Юрієві Мушаку (народився 12 лютого 1904 р., помер 22 листопада 1973 р.)

Кінець першої декади грудня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко і державний секретар США Кондоліза Райс обговорили у Києві економічні і політичні відносини між Україною та США. У полі їх зору були також питання космічної та енергетичної сфер.

Кінець першої декади грудня 2005 р. У Києві відбувся міжпартійний з'їзд Блоку Юлії Тимошенко. Затверджено виборчий список блоку. До першої п'ятірки увійшли: Юлія Тимошенко, колишній віце-прем'єр-міністр Микола Томенко, керівник виборчого Блоку Олександр Турчинов, народний депутат України, голова Української соціал-демократичної партії Василь Онопенко, журналіст Андрій Шевченко.

Кінець першої декади грудня 2005 р. У редакції газети «Сільські вісті» відбулася зустріч з колишнім співробітником Держохорони Миколою Мельниченком та народним депутатом Олександром Сльяшкевичем. Репортаж про зустріч було опубліковано у номері газети за 15 грудня 2005 р.

Кінець першої декади грудня 2005 р. Президенти України та Росії обговорювали у телефонній розмові питання пов'язані з транзитом російського газу до Європи, поставками газу Україні, лібералізацією тарифної та митної політики їх країн у цій сфері. Під час розмови В. Ющенко та В. Путін обговорювали також інші аспекти двосторонніх відносин між їхніми країнами.

10 грудня 2005 р. Колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко відвідав у Львові матір Георгія Гонгадзе — Леся Теодорівну. Леся Гонгадзе заявила журналістам, що не має до Миколи Мельниченка жодних претензій.

12 грудня 2005 р. Асоціація ветеринарної медицини пікетувала Міністерство аграрної політики. Учасники пікету протестували проти звільнення директора ветеринарного департаменту Міністерства агрополітики П. Вербицького.

Початок другої декади грудня 2005 р. Повідомлялося, що озимими культурами під урожай 2006 року на зерно було засіяно 6 059 100 га. Це було на 18,8 % менше порівняно з аналогічним показником 2004 року.

Друга декада грудня 2005 р. Член парламентської комісії з розслідування обставин організації «касетного скандалу» Євген Філіндаш вимагав усунення Віктора Драчевського від головування у Комісії. Звинувачував його та ряд інших членів Комісії у навмисному затягуванні справи та виправданні вбивць Георгія Гонгадзе. Євген Філіндаш — представник Соцпартії. В. Драчевського вважав представником політичної сили, лідер якої звинувачувався у вбивстві Георгія Гонгадзе.

Друга декада грудня 2005 р. Віце-прем'єр-міністр з гуманітарних та соціальних питань В'ячеслав Кириленко заявив, що у 2006 р. мінімальна зарплата в Україні становитиме 400 грн, а прожитковий мінімум — 500 грн.

Друга декада грудня 2005 р. Голова ради директорів Асоціації «Союз птахівників України» Олександр Бакулєнко заявив на прес-конференції в Укрінформі, що м'ясо птиці, вирощеної на великих птахофабриках, є абсолютно безпечним. 97 % бройлерної продукції України вироблялися великими підприємствами.

Друга декада грудня 2005 р. У Києві на кіностудії ім. О. Довженка розпочався Третій Міжнародний фестиваль фільмів про права людини. Планувалося, що на початку 2006 р. Фестиваль розпочне подорож регіонами України.

13 грудня 2005 р. Померла мати президента Міжрегіональної академії управління персоналом Георгія Васильовича Щокіна — Єлизавета Іванівна.

Друга декада грудня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко подав до Верховної Ради України проект закону, який передбачав скорочення української армії на 102 тисячі осіб до 2011 року.

Друга декада грудня 2005 р. Міністерство аграрної політики України запропонувало скасувати надзвичайний стан в районах Криму, де були зареєстровані випадки «пташиного грипу». Міністр О. Баранівський зазначив, що вжиті заходи принесли результати, а також вказував, що дикі птахи мігрують незалежно від надзвичайного стану.

Друга декада грудня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко призначив Євгена Червоненка главою Запорізької облдержадміністрації.

Друга декада грудня 2005 р. У м. Ніжині Чернігівської області відкрито пам'ятник огірку. Пам'ятник є композицією льоху, банки та огірка.

Друга декада грудня 2005 р. Відбувся перший етап XII з'їзду Соціалістичної партії України. Уперше. Перед українськими соціалістами виступав Генеральний секретар Соцінтерну Луїс Аяла.

17 грудня 2005 р. з доповіддю виступав голова Соцпартії Олександр Мороз. Вона була опублікована у газеті «Сільські вісті» за 22 грудня 2005 р.

З'їзд затвердив предвиборчу програму під назвою «Збудуємо Європу в Україні». Затверджено список кандидатів у народні депутати. До першої п'ятірки вийшли: Олександр Мороз — голова СПУ, Валентина Семенюк — голова Фонду держмайна, Станіслав Ніколаєнко — міністр освіти та науки, Іван Сподаренко — голова редакції газети «Сільські вісті», Сергій Червонописький — голова Української спілки ветеранів Афганістану.

Юрій Луценко не увійшов до списку, бо хотів забезпечити невтручання міліції у вибори. Відмовився йти у депутати й колишній співробітник Держохорони Микола Мельниченко. Він назвав Соцпартію найморальнішою. Покритукував Соцпартію за включення до партійних списків народного депутата України Андрія Деркача.

У списку Соцпартії було 450 кандидатів. Після першої п'ятірки йшли: Йосип Вінський — перший секретар Політради СПУ, Іван Бокий — народний депутат, Володимир Бойко — генеральний директор Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча.

Друга декада грудня 2005 р. У Полтаві у Палаці дозвілля «Листопад» відбувся літературно-мистецький вечір поета Бориса Олійника «Тут мій поріг». Зала на 1200 місць була заповнена.

17 грудня 2005 р. У Києві та Москві «Партія соціального захисту» провела акції протесту. У Києві пікетувалося посольство Росії, а у Москві — будинок Уряду Російської Федерації. Учасники пікетів вимагали від урядів обох країн врахувати у своїх рішеннях щодо ціни на газ наслідки для простих людей. Учасники акції зазначали, що негайне підняття в чотири рази ціни на газ спричинить в Україні економічну і соціальну катастрофу.

17 грудня 2005 р. У західних областях були рясні снігопади, пориви вітру до 30 м/сек., налипання мокрого снігу на лінії електропередач. Без електроенергії залишилися сотні міст та сіл. Було знеструмлено таку кількість населених пунктів: Львівська обл. — 363, Закарпатська обл. — 89, Івано-Франківська — майже два десятки.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Міжпартійний з'їзд виборчого блоку «Наша Україна» затвердив список кандидатів у народні депутати. Перша п'ятірка блоку: Юрій Єхануров — Прем'єр-міністр України, Анатолій Кінах — секретар Ради національної безпеки та оборони, Борис Тарасюк — міністр закордонних справ, Ольга Герасем'юк — генеральний продюсер студії «1+1», Руслана Лижичко — співачка.

Кінець другої декади грудня 2005 р. На міжпартійному з'їзді утворено «Опозиційний блок «Не ТАК!» Соціал-демократичної партії України (об'єднаної), Всеукраїнського об'єднання «Жінки за майбутнє», політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Центр» та Республіканської партії України». Перша п'ятірка блоку: Леонід Кравчук — керівник фракції СДПУ(о) у Верховній Раді України, Валентина Довженко — лідер «Жінки за майбутнє», Віктор Медведчук — лідер СДПУ(о), Нестор Шуфріч — перший заступник голови СДПУ(о), Юрій Бойко — лідер Республіканської партії України.

19 грудня 2005 р. Колегія Суддів судової палати з кримінальних справ Апеляційного суду м. Києва призначила розгляд кримінальної справи про вбивство журналіста Георгія Гонгадзе на 9 січня 2006 р. У вбивстві звинувачувалися Валерій Костенко, Микола Протасов, Олександр Попович.

20 грудня 2005 р. Після тривалих суперечок та аврального засідання погоджувальної ради керівників фракцій Верховна Рада України ухвалила Держбюджет — 2006. Закон набрав 226 голосів. Не голосували фракції Компартії України, «Регіони України», СДПУ(о) та Блок Оллі Тимощенко.

20 грудня 2005 р. Вранці у Львові вчинено замах на начальника управління транспорту і зв'язку міськради Ярослава Вовчака. Його віз водій у службовій «Волзі». Коли машина зупинилася на виїзді з двору будинку, невідомий кинув на коліна Я. Вовчаку пакунок, який одразу спалахнув. У Я. Вовчака обгоріло 70 % шкіри. Водій витягнув Я. Вовчака з автомобіля.

20 грудня 2005 р. З Іраку до України повернулися перші дві групи українських миротворців. Поверталися літаками до аеропорту «Скнилів» (Львівська область). Було два рейси. Кожний привіз по 69 миротворців.

20 грудня 2005 р. Національний банк України ввів в обіг ювілейну монету номіналом 2 гривні, присвячену 120-річчю від дня народження Всеволода Голубовича.

У грудні 1917-січні 1918 р. він очолював делегацію Української Народної Республіки на мирних переговорах з Німеччиною та її союзниками. 18 січня 1918 р. став першим головою Ради Народних Комісарів, міністром закордонних справ УНР.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Начальник відділу агрометеорології Гідрометцентру України Тетяна Адаменко повідомила, що 36 % посівів були у гарному стані, 38 % — у задовільному і 26 % — у незадовільному. Врожай 2006 р. Т. Адаменко оцінювала не більш як у 70 % потенційної врожайності.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Міністерство охорони здоров'я України повідомило про зростання в Україні захворюваності та смертності від туберкульозу. За 10 років середній рівень захворюваності на туберкульоз збільшився майже вдвічі і сягнув 80,9 чол. на 100 тисяч населення. Смертність зросла в 1,5 рази і становила 22,6 чол. на 100 тисяч населення.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Зять колишнього президента Л. Кучми — Віктор Пінчук виступив за амністію капіталів.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Російські фахівці дійшли висновку, що кримський вірус «пташиного грипу» генетично споріднений з китайським та японським.

Кінець другої декади грудня 2005 р. Після завершення міжпартійного з'їзду виборчого блоку політичних партій «Народний блок Литвина» було повідомлено, що до першої п'ятірки кандидатів увійшли: Володимир Литвин — Голова Верховної Ради України, Софія Ротару — співачка, Леонід Каденюк — космонавт, Валерій Смолій — академік, Василь Маляренко — голова Верховного Суду України.

21 грудня 2005 р. Рада Міністрів Європейського Союзу офіційно надала Україні статус країни з ринковою економікою.

21 грудня 2005 р. У Колонній залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України вручено Міжнародну літературно-мистецьку премію ім. Григорія Сковороди голові Соцпартії України Олександру Морозу.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Президент України Віктор Ющенко відкрив реконструйований мостовий перехід через греблю Каховської ГЕС. Заявив, що Україна має намір відбудувувати гідроенергетику.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Посол США в Україні Джон Хербст повідомив, що США безоплатно передали Україні для боротьби з «пташиним грипом» захисні костюми і реагенти для визначення вірусів «пташиного грипу» вартістю 43 тис. доларів. США також планували до кінця грудня 2005 р. передати Україні лабораторне устаткування для діагностики вірусів «пташиного грипу» вартістю 27 тис. доларів.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Повідомлялося, що 45-річний доктор економічних наук, професор кафедри економічної політики Української академії державного управління при Президентові України Валерій Мунтіян став лауреатом міжнародної премії з інформаціології ім. академіка Прохорова.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Парламентська фракція Соцпартії України опублікувала заяву на підтримку конституційної реформи. Критикувалося ставлення Президента України Віктора Ющенка до реформи.

Початок третьої декади грудня 2005 р. Відбувся творчий вечір фольклориста, композитора, організатора і незмінного художнього керівника етнографічного хору «Гомін» Леопольда Яценка. Вечір присвячувався 75-річчю від дня народження Л. Яценка. Відбувся у Київській національній філармонії.

Початок третьої декади грудня 2005 р. У дорожно-транспортній пригоді загинув полковник міліції у відставці Володимир Чайковський. Очолював у Львові підрозділ «Сова», до складу якого входили досвідчені відставники. Підрозділ за-

ймався і розслідуванням вбивства колишнього губернатора Львівської області Степана Сенчука.

Третя декада грудня 2005 р. Завод шампанських вин у м. Артемівськ випустив трьохсотмільйонну пляшку «Советского Шампанского» і на цьому припинив його випуск. Надалі завод буде випускати вино за назвою «Артемівське». Артемівський завод шампанських вин було створено 1950 року за прямою вказівкою Й. В. Сталіна.

Третя декада грудня 2005 р. Україна і Туркменістан підписали угоду про постачання туркменського газу до України на 2006 рік.

Третя декада грудня 2005 р. Неподалік села Крехів (Львівська обл.) у багажнику машини колишнього начальника Яворівського полігону полковника Володимира Андрюшенка було виявлено труп будівельника, який зводив дачу В. Андрюшенка. Між будівельником і полковником сталася бійка під час випивки.

Третя декада грудня 2005 р. Прем'єр-міністр Канади Пол Мартін заявив з нагоди першої річниці переголосування другого туру президентських виборів 2004 року в Україні, що Канада підтримуватиме зусилля України у впровадженні важливих політичних та економічних реформ.

Третя декада грудня 2005 р. У с. Чапаєвка Харківської області став до ладу цілком комп'ютеризований молочний комплекс. Потужність — 2 тис. корів. Комплекс один з найбільших в Європі.

Третя декада грудня 2005 р. Керівник правління міжнародного фонду «Відродження» Ігор Бураковський повідомив, що цей фонд виділив 500 тис. доларів на обговорення предвибірчих програм на парламентських виборах 2006 року в Україні.

Третя декада грудня 2005 р. Міністр внутрішніх справ України Юрій Луценко надіслав Генпрокуратурі України протест з приводу закриття прокуратурою Києва кримінальної справи проти посадових осіб фонду «Україна», заснованого колишнім Президентом України Л. Кучмою. Фонд не сплатив податків на суму 20 млн грн.

Третя декада грудня 2005 р. На Михайлівській площі столиці проводилася акція «Україна — не ядерне звалище Європи». Приводом для акції послужила заява Президента України Віктора Ющенка про можливість використання чорнобильської зони для поховання відпрацьованого ядерного палива з інших країн.

25 грудня 2005 р. У Києві відбувся V (позачерговий) з'їзд Української Консервативної партії. Заявлено, що стратегічним завданням партії є «побудова вільної, незалежної від чужинців української України». Партія вирішила йти на парламентські вибори 2006 року самостійно. Голова Української Консервативної партії Георгій Васильович Щокін зазначив, що «в Україні має бути українська влада, а господарем — титульна нація». Партія вважала чужими її ідеологічні засади «комуністів, соціалістів та інших більшовицьких реваншистів, а також блоки Януковича, Кравчука, Литвина, Тимошенко та сіонізоване НСНУ Безсмертного».

На з'їзд прибули і зареєструвалися 273 делегати. З'їзд висунув кандидатів у народні депутати.

Першу п'ятірку очолювали: Георгій Щокін, Микола Сенченко, Микола Головатий, Василь Яременко, Григорій Мусієнко.

Президія Національної ради Української Консервативної партії опублікувала заяву, у якій закликала створити Єдину Українську Церкву з Патріархом, який обиратиметься за принципом соборноправності.

26 грудня 2005 р. Вранці до Іраку вилетіли Президент України, секретар Ради національної безпеки і оборони, міністр оборони та міністр закордонних справ. З Багдада делегація полетіла на американському військово-транспортному літаку до

міста Ель-Кут (провінція Вассіт). В. Ющенко взяв участь в офіційній церемонії виведення українського миротворчого контингенту. Зустрічався з прем'єр-міністром Іраку та головнокомандуючем багатонаціональними силами. Повернення на батьківщину не всім українським воякам було до вподоби. В Іраку український рядовий щомісячно одержував 650 доларів.

26 грудня 2005 р. Кабінет Міністрів України створив Аграрну біржу. Її юридична адреса — Київ, вул. Грінченка, 1. Мета створення — підвищення рівня продовольчої безпеки України.

Третя декада грудня 2005 р. Президент Українського центру політичного менеджменту Юрій Шайгородський презентував у Києві 3-томний довідник «Політичні партії України». Видання містило відомості про усі 125 політичних партій України. Наклад — 600 примірників.

Третя декада грудня 2005 р. Повідомлялося, що у Донецькій області знешкожене найкривавіше злочинне угруповання. Його очолював Гіві Немсадзе. Впродовж 1990—2002 років угруповання скоїло серію резонансних вбивств. Правоохоронці вважали, що угруповання вбило 57 осіб. Заарештовано 11 членів банди.

179. УРУГВАЙ

15 травня 2002 р. В мерії Монтевідео відкрилася виставка фотографій відомого латиноамериканського революціонера Че Гевари. Фотографії були зроблені впродовж 1954—1965 років.

Липень 2002 р. Уряд запровадив плаваючий валютний курс. Валютні запаси країни за півроку скоротилися на 76 %.

Третя декада квітня 2002 р. Президент Уругваю Хорхе Батлле оголосив про розірвання дипломатичних стосунків з Кубою. Президент образився на кубинського лідера, оскільки Фідель Кастро назвав його «американським лакеєм» та «жалюгідним п'яним Іудею, що президентствує в Уругваї».

Кінець липня 2002 р. Виникла загроза великої фінансової кризи. Для запобігання відтоку валюти припинено роботу банків. Біля банків стояли великі черги. Уругвайська урядова делегація знаходилася у Вашингтоні. Мета — отримання кредиту для пом'якшення кризи.

1 серпня 2002 р. Власі Уругваю вирішили закрити всі банки країни. Причина закриття — стрімке поглиблення економічної кризи.

6 лютого 2003 р. В Уругваї розпочався щорічний карнавал. Триває він довше, ніж карнавал в Ріо-де-Жанейро. Вважається одним з найстаріших в Латинській Америці.

13 лютого 2004 р. В Уругваї розпочався півторамісячний карнавал. Його було започатковано майже 130 років тому на околицях Монтевідео.

Третя декада лютого 2004 р. У гирлі ріки Ла — Плата біля берегів Уругваю водолази підняли з дна моря дальномірну рубку німецького лінкора «Адмірал граф Шпее». Його потопили британські крейсери у грудні 1939 року.

Очікувалося, що впродовж 3—4 років корабель частинами піднімуть на поверхню, потім відреставрують і залишать в Уругваї як туристичний об'єкт.

21 січня 2005 р. В Монтевідео розпочався найтриваліший карнавал. Продовжувався понад місяць.

27 січня 2005 р. На Атлантичному узбережжі Уругваю сталася лісова пожежа. Згоріли кілька десятків жилих будинків, військова база, півтори тисяч гектарів лісу.

14 тисяч місцевих жителів та туристів було евакуйовано у безпечні місця. Бразилія, Аргентина і Чилі надавали допомогу у гасінні пожежі.

Третя декада червня 2005 р. На траулері «Сімеїз», який знаходився в порту міста Монтевідео, сталася пожежа. Траулер належав іспанській компанії «Санхоуп інвестмент». Воно мало український прапор, громадянином України був капітан судна. Після виникнення пожежі пожежники понад добу не могли потрапити на борт судна, бо боялися вибуху морозильних камер. Загинули 9 китайців, 1 індонезієць та капітан судна. Боротьба пожежників з вогнем тривала 15 годин. Судно вигоріло наполовину. Машинне відділення та капітанська рубка залишилися неушкодженими.

180. ФЕДЕРАТИВНІ ШТАТИ МІКРОНЕЗІЇ

2001 р. Виборці Файчука, — частини штату Чуук, — висловилися за проголошення його незалежною державою.

27 серпня 2002 р. Мікронезійці на референдумі відкинули чотирнадцять поправок до Конституції.

5 вересня 2002 р. Країна уклала «Пакт про вільну асоціацію» із Сполученими Штатами Америки терміном на 20 років.

4 березня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Президент Лео Фелкам втратив своє місце у парламенті на користь Ресіо Мозеса.

11 травня 2003 р. Президентом став Джозеф Дж. Урусемал.

181. ФІДЖІ

Друга декада лютого 2001 р. Міжнародний апеляційний суд розпочав розгляд рішення Верховного Суду про незаконність тимчасового уряду і законність уряду М. Чодрі.

Кінець лютого 2001 р. Міжнародний апеляційний суд визнав незаконним тимчасовий уряд і постановив протягом 2 тижнів скликати законно обраний парламент.

Початок вересня 2001 р. Лідера заколотників Джона Спейта та колишнього прем'єра Мохендру Чодрі, якого Д. Спейт у травні 2000 р. усунув від влади, було обрано до парламенту. Д. Спейт перебував у в'язниці.

16 вересня 2001 р. Після парламентських виборів призначено прем'єр-міністром корінного фіджійця — Лайсенія Карасе.

1 жовтня 2001 р. Присягу склали депутати парламенту.

Грудень 2001 р. Поновлено членство Фіджі у Британській Співдружності.

18 лютого 2002 р. Лідера заколотників Д. Спейта засуджено до страти. Смертний вирок невдовзі було замінено довічним ув'язненням. Був керівником державного перевороту у травні 2000 року.

18—19 липня 2002 р. Відбулася зустріч у верхах Африки. Карибського басейну та Тихого океану.

Серпень 2002 р. Відбувся Тихоокеанський форум.

Кінець другої декади січня 2001 р. Сенат вирішив не розголошувати подробиць якогось секретного рахунку президента Жозефа Естради. У відповідь на це прокурорська команда, яка розслідувала зловживання, подала у відставку на знак протесту. Манілу заповнили масові протести, які відбувалися в тих же місцях, де 14 років тому відбулася «Народна революція».

Президент Ж. Естрада виявився причетним до хабарів в ігровому бізнесі. Чимало довірених осіб Ж. Естради втекло за кордон.

20 січня 2001 р. Верховний суд оголосив посаду президента вакантною. До присяги була приведена віце-президент Марія Глорія Макапагаль-Арройо. Ж. Естрада у відповідь на це заявив, що його наступника обіймає посаду тимчасово, оскільки президентські вибори 1998 р. виграв саме він.

У звинуваченого в корупції Ж. Естради були знайдені рахунки в 15 філіппінських банках на суму 20 млн доларів. Попередні оцінки вказували, що його накопичення складали 200—300 млн доларів. Ця сума не враховувала пожертвувань його родичам та численним коханкам.

Кінець другої декади лютого 2001 р. Президент Глорія Арройо у телевізійному інтерв'ю заявила про припинення активних бойових дій проти комуністичних повстанців, які діяли повсюди у країні та мусульманських повстанців з Фронту визволення Моро, які діяли на півдні країни. Військам було віддана команда про відкриття вогню лише у відповідь.

Озброєне угруповання «Абу-Сайяф» намагалося відколоти від островної країни її південну частину і створити там незалежну мусульманську державу.

Квітень 2001 р. Ісламські екстремісти з угруповання «Абу Сайяф» викрали на малайзійському курорті 21 людину. Після цього викрадання тривали.

Третя декада квітня 2001 р. У Манілі заарештовано колишнього президента Жозефа Естраду. Його звинувачували у розкраданні 80 млн доларів.

Травень 2001 р. Відбулися парламентські і місцеві вибори. Під час виборчої кампанії вбито понад 100 осіб.

Початок липня 2001 р. Налетів тайфун «Утор». Загинула 121 людина.

Липень 2001 р. Урядові війська захопили на острові Мінданао штаб-квартиру «Фронту визволення Моро». Його лідер оголосив священну війну (джихад) уряду.

19 серпня 2001 р. У місті-супутнику Маніли — Кесон-Сіті у готелі спалахнула пожежа. Від диму задихнулися 78 чоловік. Пожежники врятували 18 чоловік. За іншими даними трагедія сталася 18 серпня і загинуло 73 чол.

5 жовтня 2001 р. Оголошено, що здався властям Мустафа Тінг Еммо — один з лідерів радикального угруповання «Абу Сайяф».

Жовтень 2001 р. Розпочався суд над колишнім президентом Ж. Естрадою.

7 листопада 2001 р. На центральну та південну частини Філіппін налетів тайфун «Лінглінг». Спричинив зливи. Дерева виривалися з корінням. Щонайменше 68 людей загинуло. Десятки зникли безвісти.

20 листопада 2001 р. Повстанці «Фронту національного визволення Моро» оголосили про відмову від мирної угоди з урядом, укладеної 1996 року.

Початок лютого 2002 р. Філіппіни розпочали спільні маневри американських і філіппінських збройних сил. Були розраховані на півроку. Американці не втручалися у сутички урядових військ із загонами ісламського угруповання «Абу-Сайяф».

Військово-транспортний вертоліт США було обстріляно наступного дня після початку навчань. Летів вертоліт низько. Потерпілих не було.

14 квітня 2002 р. На поромі між островом Маскат і портом Луцена сталася пожежа. Пасажири стрибали у море. 23 особи загинули. Понад 30 чол. зникли безвісти.

Початок третьої декади квітня 2002 р. Кривавий терористичний акт вчинено на острові Мінданао у місті Хенераль-Сантос. У центрі міста сталися три вибухи. 14 осіб загинули, півсотні — дістали поранення. Поблизу міста у рибальському селищі прогримів ще один вибух. Жертв не було. Про причетність заявило угруповання «Абу-Саяф». Воно боролось за відокремлення Мінданао.

20 серпня 2002 р. Бойовики з мусульманського екстремістського угруповання «Абу-Саяф» захопили 8 заручників. Через два дні голови двох заручників було знайдено поблизу містечка Патікар. Заручники були філіппінами-християнами. Займалися торгівлею. Ці події були на острові Холо (південь країни).

Викрадення людей сталося вперше за півроку — відтоді як на Філіппіни прибуло 1 200 американських військовослужбовців.

Початок жовтня 2002 р. Неподалік бару у м. Замбоанга (острів Мінданао) стався вибух. Бар часто відвідували американські солдати. Загинули два місцеві жителі та один американський солдат. Всього на Філіппінах перебувало три сотні військовослужбовців США. Вони надавали допомогу у боротьбі з терористами. Поліція вважала, що до вибуху причетне угруповання «Абу-Саяф».

Середина жовтня 2002 р. Чотири особи загинули і десятки дістали поранення в результаті двох вибухів у магазинах торговельного центру у місті Замбоанга. Вдалося вчасно виявити і знешкодити ще одну бомбу.

Початок другої декади листопада 2002 р. Негайно після вильоту з аеропорту в Манілі впав у затоку пасажирський літак. Мав на борту 34 осіб. Врятувалися 17 чоловік. Причина катастрофи — відмова двигуна.

4 березня 2003 р. В аеропорту міста Давао (острів Мінданао) стався вибух. Близько півсотні людей загинули, понад 150 було поранено. Були і повідомлення про те, що мали місце два вибухи. В одному загинула 21 людина, а в іншому — одна. Власти звинуватили в терористичному акті «Ісламський фронт визволення Моро». Його бойовики впродовж кількох десятиліть борються за утворення ісламської держави на Мінданао та інших південних островах Філіппін.

14 березня 2003 р. Філіппінське військове командування повідомило, що впродовж 3-денних боїв на Мінданао вбито майже 200 сепаратистів.

20 березня 2003 р. Уряд Філіппін виступив на підтримку США у війні в Іраку.

Друга декада липня 2003 р. На найбільший острів Лусон напав тайфун «Ім-бадо».

Перша декада травня 2004 р. Відбулися президентські вибори. Головним суперником нинішнього глави держави — Глорії Макапагал Арройо був популярний кіноактор Фернандо По.

Передвиборна компанія розпочалася 15 грудня 2003 р. Під час неї і у ході виборів загинуло 109 осіб.

На думку голови виборчого комітету Бенджаміна Абалоса вибори загалом пройшли спокійно. В окремих інцидентах загинули лише 8 людей.

14 липня 2004 р. Філіппіни розпочали вивід свого військового контингенту з Іраку. Численність філіппінських вояків скоротилася з 51 чол. до 40. Виведення філіппінських військ було умовою звільнення філіппінського заручника 46-річного водія Анджело де ла Круз, якого викрало угруповання «Армія Ісламу в Іраку — полк Халеда бен Валіда».

Початок грудня 2004 р. Внаслідок повеней та зсувів на сході найбільшого філіппінського острова Лусон загинуло 800 осіб. Понад три сотні вважалися зниклими без вісти. Провінція Кесон потерпіла найбільше. Синоптики застерігали, що наближається новий шторм «Нанмадол».

Перша декада жовтня 2005 р. У США викрито і заарештовано Леандро Арагонсільйо. У минулому цей філіппінець був морським піхотинцем США. Працюючи в офісі віце-президента США Р. Чейні, він викрав з комп'ютерних баз даних понад 100 документів. Він, зокрема, передав філіппінській опозиції компрометуючі матеріали на президента Філіппін Глорію Аройо.

183. ФІНЛЯНДІЯ

1 березня 2001 р. Посаду Президента обійняла Тар'я Кааринд Галонен.

Кінець першої декади травня 2001 р. Оголошено про арешт офіцера з апарату міністерства оборони. Він шпигував на користь Росії.

Кінець третьої декади серпня 2002 р. Експерти організації «Transparency International» вважали, що Фінляндія — країна з найнижчим у світі рівнем корупції.

11 жовтня 2002 р. В торговельному центрі Гельсінкі стався вибух. Загинули сім чоловік. Поміж них — двоє дітей. Понад 80 осіб дістали поранення. Біля групи дітей, які дивилися виступ клоуна, спрацював вибуховий пристрій, начинений трьома кілограмами вибухівки та металевими деталями. Підозрювався у вибухові один із загиблих. Був студентом Гельсінського університету.

16 березня 2003 р. Опозиційна партія «Фінський центр» здобула перемогу на парламентських виборах. Боротьба точилася, передусім, між Соціал-демократичною партією прем'єр-міністра Паава Ліппонена і центристами. Востаннє центристи досягали успіху 1991 року. Соціал-демократи з 1995 року двічі очолювали уряд. На виборах 2003 року центристи здобули 55 місць у сеймі, а соціал-демократи — 54.

15 квітня 2003 р. Вперше в історії країни жінка стала главою уряду. Уряд очолила 48-річна Аннелі Яаттеєнмякі. Вона — лідер партії Фінляндський центр. До коаліційного уряду ввійшли представники трьох партій — Фінляндського центру, Соціал-демократичної партії та Шведської народної партії. 16 квітня глава уряду була приведена до присяги. При владі прем'єр була недовго — подала у відставку 18 червня.

24 червня 2003 р. На посаду глави уряду заступив Танелі Ванганен. Був представником Партії центру. У попередньому уряді — міністр оборони.

Друга декада липня 2003 р. Температура повітря сягнула плюс 30 градусів.

Перша декада серпня 2003 р. Температура повітря наближалася до 40 градусів.

Третя декада березня 2004 р. Зіткнувся з вантажівкою пасажирський автобус. Група школярів їхала автобусом з Гельсінкі до Тампере. Загинули 24 підлітки. Поранено було 15 школярів. Вантажівку занесло на слизькій дорозі. У Фінляндії була оголошена жалоба за загиблими.

2—6 листопада 2005 р. У м. Гельсінкі проходив чемпіонат світу з пауерліфтингу у жимі лежачи. У змаганнях брали участь спортсмени з 20 країн. Віталій Пономаренко (м. Івано-Франківськ) поспіль встановив три світових рекорди. У першій спробі він штовхнув 340 кг., другій — 345 кг., третій — 350 кг. Побито світовий рекорд (331 кг), встановлений 2001 року.

Січень 2001 р. Проти 54-річного сина колишнього президента Франції Франсуа Міттерана, — Крістофа Міттерана порушена кримінальна справа за продаж російської зброї Анголі.

11 березня 2001 р. Відбувся перший тур муніципальних виборів. Мером Парижа вперше за останні сто років став соціаліст — кандидат від лівої партії Бернар де Лануе. За нього проголосували 34 відсотки паризьких виборців.

В інших містах переважало правоцентристське об'єднання президента Жака Ширака «Альянс на підтримку республіки».

На муніципальних виборах належало обрати глав муніципальної влади у 36 тисячах містах та інших населених пунктах.

13 березня 2001 р. У Франції вперше офіційно підтверджено перший випадок захворювання на ящур. Захворіло шість корів на північному заході країни.

18 березня 2001 р. Відбувся другий тур муніципальних виборів. Соціалісти здобули перемогу у Парижі та Ліоні. В більшості інших міст і селищ мерами та муніципальними радниками обрано кандидатів правоцентристського «Альянсу на підтримку республіки» президента Жака Ширака.

Крайньоправий Національний фронт втратив, порівнюючи з 1995 роком половину мандатів. Більшість кандидатів Комуністичної партії зазнали поразки.

Початок третьої декади березня 2001 р. У місті Нім на півдні країни винороби влаштували акції протесту проти імпорту дешевих вин. Винороби вважали, що низькосортні суміші підтримували традиційне французьке виноробство.

Початок третьої декади березня 2001 р. За 350 кілометрів на південний захід від мису Пенмарк потонуло у Біскайській затоці суховантажне судно «Бару». Йшло під мальтійським прапором. Перевозило 8 тисяч тонн сірчаної кислоти. Вийшло з Данії і прямувало до Іспанії. 23 моряків судна врятовано. Вантаж вилізав у море.

17—18 квітня 2001 р. У Парижі відбулася всесвітня конференція вчених. Обговорювалися питання боротьби з епізоотією ящуру.

Кінець другої декади червня 2001 р. Нижня палата французького парламенту схвалила законопроект, який дозволяє притягнути до суду главу держави за правопорушення, скоєні до обіймання цього поста або не пов'язані з виконанням президентських обов'язків.

Законопроект ініціювала Соціалістична партія, очолювана Ліонелем Жоспенем. Звинувачувала президента Жака Ширака у фінансових махінаціях під час його перебування на посаді мера Парижа.

Друга декада липня 2001 р. Прокуратура Парижа розпочала розслідування можливості впливу аварії на Чорнобильській АЕС 26 квітня 1986 року на здоров'я французьких громадян. Впродовж 27 квітня — 5 травня 1986 року радіоактивна хмара перебувала над територією Франції.

Друга декада серпня 2001 р. У лікарні міста Пуатьє від бджолиних укусів помер 9-річний хлопчик. Він їхав на велосипеді повз пасіку, з якої щойно викачали мед. Бджоли були розлочені. На тілі хлопчика лікарі виявили понад тисячу мертвих бджіл.

21 вересня 2001 р. На нафтохімічному заводі у Тулузі стався вибух. 18 чол. загинуло. Близько 200 дістали поранення.

Грудень 2001 р. Скасовано військову строкову службу. Армія перейшла на контрактну форму комплектування.

Кінець другої декади грудня 2001 р. Парламент невеликою більшістю голосів ухвалив закон про надання острову Корсика обмеженої автономії. Закон не подобався сепаратистам та представникам правих партій.

26 лютого 2002 р. Франція розпочала святкувати «Рік Віктора Гюго». Письменник народився цього дня 200 років тому.

Початок березня 2002 р. Невідомі зловмисники пограбували у Парижі склад. Винесли звідти 6 мільйонів євро. У перестрілці було поранено одного поліцейського. Грабіжникам вдалося зникнути.

Третя декада березня 2002 р. У передмісті Парижа-Нантелі зловмисник з двох автоматичних пістолетів у приміщенні місцевого муніципалітету застрелив 8 осіб та поранив щонайменше 30. Злочинця було затримано.

Кінець березня 2002 р. Спалено 3 синагоги. Вчинено два інші акти антисемітизму. Прем'єр-міністр Ліонель Жоспен надіслав додатково 1100 поліцейських для охорони синагог та єврейських шкіл.

21 квітня 2002 р. Відбувся перший тур президентських виборів. Глава держави, згідно з поправкою до конституції, вибирався не на 7-річний, а на 5-річний термін. Кандидатами на найвищу державну посаду було зареєстровано 16 претендентів. Діючий президент Жак Ширак одержав 19,61 голосів виборців і посів перше місце. Друге місце дісталось лідеру праворадикального «Національного фронту» Жан-Марі Ле Пену (17,06 % голосів). Лідер Соціалістичної партії Ліонель Жоспен (на той час прем'єр-міністр) посів третє місце (16,07 % голосів). Лідер комуністів одержав 3,4 % голосів. Три троцькісти загалом набрали 11 % голосів. У першому турі у голосуванні взяли участь лише 48 % виборців. Вперше за 44 роки існування П'ятої республіки діючий президент одержав у першому турі менше ніж 20 % голосів.

Після першого туру виборів Францією прокотилася хвиля вуличних демонстрацій проти успіху Жан-Марі Ле Пена. У ніч проти 22 квітня відбулися у ряді міст демонстрації, спрямовані проти Ле Пена. Юрби прихильників лівих та крайніх лівих сил громили магазини і підпалювали автомобілі. Л. Жоспен назвав успіх Ле Пена «громом серед ясного неба».

24 квітня 2002 р. Виступаючи пізно ввечері на національному телебаченні президент Франції Жак Ширак висловив велике занепокоєння у зв'язку з успіхом Ле Пена у першому турі президентських виборів. Президент закликав підтримати його у другому турі президентських виборів.

Третя декада квітня 2002 р. Правоцентристські партії вирішили об'єднати зусилля для протидії ультраправим на парламентських виборах у червні 2002 р.

Президент Жак Ширак відмовився взяти участь у теледебатах з лідером Національного фронту Жаном Марті Ле Пенем перед другим туром президентських виборів. Ле Пен виступав за вихід Франції з Євросоюзу.

5 травня 2002 р. Чинний глава держави здобув переконливу перемогу у другому турі президентських виборів. За нього проголосувало понад 82 відсотків виборців, а за лідера ультраправого Національного фронту — близько 18 відсотків.

Перемога стала можливою завдяки створенню тактичного блоку правоцентристів і лівих радикалів. Блок розпався негайно ж після виборів, — перемогу над Ле Пенем праві святкували на площі Республіки, а ліві — на площі Бастилії.

6 травня 2002 р. Президент Жак Ширак призначив нового прем'єра-міністра. Ним став Жан-П'єр Раффарен. Мішель Айо-Марі стала першою французенкою в історії країни, яка очолила воєнне відомство.

9 червня 2002 р. Відбувся перший тур виборів до нижньої палати французького парламенту — Національних зборів. 36 % голосів одержала партія французького

президента Жака Ширака «Об'єднання на підтримку республіки». Правоцентристський блок «Союз за парламентську більшість», до якого входила й президентська партія, заголом одержав 43,1 % голосів виборців. Ультраправа партія «Національний фронт» набрала 12 % голосів і посіла третє місце. Друге місце дісталось Соціалістичній партії (23 % голосів виборців). У виборах взяли участь 64 % виборців, занесені до списків.

16 червня 2002 р. Мав місце другий тур парламентських виборів. За результатами виборів правоцентристи, очолювані президентом країни, одержали у нижній палаті 402 мандати з 577. Правоцентристські мандати склалися з 376 мандатів «Союзу за президентську більшість» і 26 мандатів «Союзу за французьку демократію». Лівоцентристи та ліві одержали 175 мандатів (в тому числі комуністи — 20). «Національний фронт», очолюваний Ле Пеном, не одержав жодного мандата до Національних зборів.

14 липня 2002 р. Обстріляно з гвинтівки Президентський кортеж під час урочистого параду на Єлисейських полях з нагоди національного свята — Дня взяття Бастилії. Зловмисника було негайно заарештовано. Ним виявився 25-річний студент Максим Брюннері. Він належав до одного з ультраправих угруповань. Хотів вбити президента Жака Ширака. Потерпілих не було.

Перша декада жовтня 2002 р. Вчинено замах на мера Парижу Бернара де Лануе. 39-річний божевільний кілька разів вдарив йому ножем у живіт. Нападника негайно затримали. Б. де Лануе став першим лівим мером французької столиці від часів Паризької комуні. Мер відкрито говорив про свою гомосексуальну орієнтацію.

Кінець другої декади жовтня 2002 р. На спільній з президентом Єгипту Хосні Мубараком прес-конференції президент Франції Жак Ширак заявив, що Франція накладе вето на будь-яке рішення Ради Безпеки ООН, яке передбачатиме безумовне застосування військової сили проти Іраку. Про це французький президент говорив і у Бейруті на зустрічі у верхах франкомовних країн, які колись були колоніями Франції.

Початок третьої декади жовтня 2002 р. Прокуратура Парижа звинуватила 33-річного громадянина Тунісу Лазаха бен Мохамед Тлілі у підготовці вибуху в кафедральному соборі у Страсбурзі. Підготовку теракту розпочав 2000 року. Пройшов підготовку в Афганістані. Здійснивав з Марселя координацію діяльності ісламських терористичних угруповань.

Листопад 2002 р. Створено пропрезидентську політичну партію, — «Союз за народний рух». Її лідером обрано давнього соратника президента Жака Ширака, — колишнього прем'єр-міністра Франції, мера Бордо 57-річного Аллена Жюппе.

25 листопада 2002 р. Водії вантажних автомобілів розпочали перекидати своїми автомобілями найважливіші автомагістралі країни.

11 грудня 2002 р. Міністерство сільського господарства Франції заявило, що в останній партії української пшениці обсягом у 25 тис. тонн принаймні 6 тис. тонн було оброблено ДДТ.

Уряд України доручив з'ясувати як міг пестицид, застосування якого в Україні вже багато років заборонено, потрапити у зерно.

Фахівці компанії Глона Сандерс (власника найбільшої у Франції компанії — виробника кормів), представники митної служби та Агентство із зернових, провели нові тести і встановили, що в українській пшениці ДДТ відсутній.

20 березня 2003 р. Президент Жак Ширак заявив, що війни в Іраку можна було уникнути і дипломатичні можливості для цього не були реалізовані сповна. Висловили надію на швидке припинення воєнних дій.

1 червня 2003 р. На березі Женевського озера у курортному містечку Евіан розпочалася зустріч у верхах «великої вісімки». Були запрошені також лідери Ки-

таю, Індії, Мексики, Бразилії, ряду африканських країн, керівники ООН, Євросоюзу, Світової організації торгівлі, Міжнародного валютного фонду, Світового банку.

Протягом першого дня всі учасники зустрічі обговорювали допомогу найбіднішим країнам світу, фінансування боротьби зі СНІДом, малярією та туберкульозом. Ініціатором «розширеного діалогу» був французький президент. Цей прийом спрямовувався проти антиглобалістів. Останні влаштували безпорядки у ряді міст Франції та Швейцарії. Тисячі антиглобалістів намагалися прорватися до Евіана. Поліція застосувала гумові кулі та сльозогінний газ. 400 осіб заарештовано. 11 чоловік поранено.

Друга декада липня 2003 р. На півдні Франції температура сягнула 48 градусів, а у Парижі — 36 градусів. На південний захід країни налетів ураган. Чотири особи загинули. 60 людей отримали травми.

20 липня 2003 р. У курортному місті Ніцца сталися два вибухи. Було легко поранено 16 чоловік. Ще один вибух прогрімив у місті Бастія на півночі острова Корсика. Там потерпілих не було. Відповідальність за ці три вибухи взяв на себе «Фронт національного визволення Корсики». Більшість корсиканців незадовго до того відкинула на референдумі план автономії, запропонований центральними властями Франції.

Перша декада серпня 2003 р. Панувала надзвичайно сильна спека — до 50 градусів за Цельсієм. Такого не було з часів Другої світової війни. Мали місце лісові пожежі.

Початок другої половини серпня 2003 р. Повідомлено, що у результаті нечуваної спеки загинули 3 тис. чол., переважно літніх людей. Основна маса жертв була у Парижі.

Кінець другої декади серпня 2003 р. Подав у відставку 52-річний професор, керівник головної санітарної служби країни Люсьєн Абенхаїм у зв'язку з критикою на його адресу за недостатні заходи його відомства з огляду на спеку. Вона тривала понад два тижні. Число жертв спеки становило 5 тис. чол.

15 листопада 2003 р. 15 чоловік загинули і 32 дістали поранення у портовому місті Сен-Назер. Це — північний захід Франції. Там Луара впадає в Біскайську затоку Атлантичного океану. На борту великого лайнера з невідомого причин обвалилася частина корабельної надбудови, що й спричинило смерті та поранення.

Початок грудня 2003 р. У південно-східній частині Франції — великі повені. Евакуйовано 4 тис. чол. Зоною стихійного лиха були 19 з 96 департаментів. В ніч проти 2 грудня у Марселі була злива небачена впродовж кількох десятиліть. Під загрозою затоплення опинилися 200 будинків, понад тисячу жителів евакуйовано. Перекривався рух на багатьох автотрасах. Деревя виривалися з корінням. Сільському господарству завдано значної шкоди.

Початок березня 2004 р. Сенат французького парламенту схвалив закон про заборону школярам та студентам державних навчальних закладів відвідувати заняття, маючи на собі релігійну символіку. Цей законопроект раніше схвалила нижня палата французького парламенту.

Парламентські рішення викликали суперечливу реакцію громадськості.

Кінець березня 2004 р. Після підбиття підсумків регіональних виборів пішов у відставку уряд Франції. Блок президента Жака Ширака зазнав поразки. Його результат — 37,5 % голосів. 50 відсотків голосів здобула коаліція соціалістів, комуністів та «зелених», Радикально правий «Національний фронт» зібрав 13 % голосів.

Жан-П'єр Раффарен залишився на посаді прем'єр-міністра.

Друга половина квітня 2004 р. Закрито останню вугільну шахту в країні. Знаходилася вона у містечку Увр, що поблизу німецько-французького кордону. Після припинення роботи шахти безробітними стали близько чотирьохсот гірників. Вете-

ранам, які попрацювали у вугледобутку понад 20 років, збережено зарплату та житлову допомогу до досягнення ними пенсійного віку.

1 травня 2004 р. До Європейського Союзу прийнято 10 нових членів: Естонію, Кіпр (південну грецьку частину), Латвію, Литву, Мальту, Польщу, Словаччину, Словенію, Угорщину та Чехію. У Європейському Союзі стало 25 країн.

У французькому місті Стразбурзі над Європейським парламентом замайоріли десять нових прапорів. У Європарламенті на 162 депутати стало більше.

23 травня 2004 р. Обвалився дах пасажирського терміналу 2Е у паризькому аеропорту імені Шарля де Голля. Загинули чотири, поранено троє чоловік. Дах терміналу було споруджено менше ніж за рік до інциденту. Розслідувалися можливі помилки у проектуванні або будівництві.

Перша декада червня 2004 р. Керівника угруповання «Французькі друзі ізраїльської партії «Лікуд»» Алекса Муасу засуджено до двох місяців ув'язнення умовно та штрафу в одну тисячу доларів. Він сам сфальсифікував телефонні дзвінки з ніби-то погрозами антисемітів на свою адресу.

Початок третьої декади липня 2004 р. Прем'єр-міністр Аріель Шарон пропонував всім євреям світу їхати жити в Ізраїль. Вважав, що французьким євреям це конче необхідно з огляду на гостроту антисемітизму.

Десять відсотків населення Франції склали мусульмани.

Початок третьої декади липня 2004 р. Депутати Європарламенту зібралися у Страсбурзі на своє перше засідання. На посаду голови обрано іспанського соціаліста Хосе Борреля. Він змінив на посту Пата Кокса.

Початок вересня 2004 р. Викрадачі французьких журналістів, — Кристіана Шено і Жоржа Мальбрюно, — вимагали, щоб Франція скасувала закон про заборону носіння в державних школах релігійного одягу й символів, в тому числі мусульманських хусток «хіджаб».

Друга декада листопада 2004 р. Президент Жак Ширак заявив в телеінтерв'ю, що війна в Іраку сприяла зростанню тероризму.

22 грудня 2004 р. До Парижу повернулися журналісти Кристіан Шено та Жорж Мальбрюно. Протягом 124 днів вони були заручниками в Іраку.

Друга декада січня 2005 р. Європейська компанія «Airbus» продемонструвала у м. Тулузі найбільший у світі пасажирський літак «Airbus A-380». Він має два поверхи. Його довжина — 73 м, розмах крил — 79,8 м, висота — 24,1 м. Оснащений чотирма двигунами. Без посадки і дозаправки може пролетіти 14 500 км. Уміщує 555 пасажирів, — це на третину більше, ніж «Boeing-747».

Перший випробувальний політ лайнера планувався наприкінці березня 2005 р.

15 квітня 2005 р. У ніч проти цього дня в готелі «Парі-Опера» в центрі Парижа трапилася пожежа, загинуло 22 чоловіка. Поміж них — 10 дітей. Опіки й травми отримали до 50 чол. Під час пожежі у готелі перебувало 77 пожильців з різних країн, у тому числі з України. Серед загиблих громадян України не було, але чадним газом отруїлася жінка та дві її малолітні дочки.

29 травня 2005 р. Відбувся референдум про проект Конституції Європейського Союзу. У референдумі участь взяли понад 70 відсотків громадян, які мали право голосу. Майже 55 відсотків учасників голосування висловилися проти ратифікації Конституції ЄС. За ратифікацію проголосувала більшість виборців у Парижі та великих містах. Проект Конституції підтримали переважно заможні верстви і середній клас.

Початок червня 2005 р. Прем'єр-міністр Жан-П'єр Раффарен подав у відставку. Новим главою уряду призначено Домініка де Вільпена. Він донедавна обіймав посаду міністра внутрішніх справ.

Перша декада червня 2005 р. У тунелі «Фрежюс» на кордоні між Францією і Італією сталася пожежа. Дві людини загинули. Загорілася вантажівка з автопокришками. Вогонь перекинувся на інші машини. 14 чоловік дістали отруєння димом.

Третя декада червня 2005 р. Температура повітря у Парижі сягала 35,7 градусів за Цельсієм.

У Франції від теплових ударів померло щонайменше 5 чоловік.

Перша декада липня 2005 р. Тривала спека спричинила лісові пожежі на Лазуровому березі. Вигоріло понад 5 тис. гектарів лісу. Півтисячі пожежників боролися з вогнем. Понад 10 тис. іноземних туристів та місцевих жителів було евакуйовано з цього курортного району на південному сході країни.

Кінець липня 2005 р. Суд міста Анже ухвалив вироки групі педофілів. Два з них одержали відповідно 26 і 28 років ув'язнення, решта — від 16 до 20 років. Засуджені змушували дітей займатися проституцією. Один з підсудних — 59-річний педофіл на прізвисько «Хижак» гвалтував, навіть, власних онуків.

Початок серпня 2005 р. В одній з паризьких лікарень виявлено «кімнату жаків» — в особливих контейнерах зберігалися тіла 359 мертвонароджених дітей та ембріонів. Найраніші екземпляри датовано 1985 роком. Поліція розпочала слідство.

Кінець серпня 2005 р. Під час пожежі у 5-поверховому будинку у старовинному кварталі Мара (східна частина Парижа) загинули 7 чоловік. Тяжкі опіки отримали щонайменше 15 осіб. У тому будинку мешкали вихідці з Малі та Сенегалу. Поліція дотримувалась версії про зумисний підпал. Впродовж тижня це була у Парижі друга велика пожежа.

4 вересня 2005 р. У ніч проти цього дня в передмісті Парижа Аїле-Різ сталася пожежа у 17-поверховому будинку, 16 чоловік загинули, поміж них троє дітей, 15 осіб отруїлися чадним газом. Пожежу гасили 164 пожежники та 43 машини. Поліція затримала 4 осіб, яких підозрювали у зумисному підпалі, Свідки бачили молодих людей, які підпалювали поштові скриньки.

Кілька десятків людей (переважно вихідців з Африки) загинули під час кількох пожеж, що сталися у Парижі впродовж останніх кількох днів.

Третя декада жовтня 2005 р. На острові Реюньйон (французьке володіння в Тихому океані) в людини виявлено ознаки «пташиного грипу».

28 жовтня 2005 р. У сутичках в передмісті Парижа брали участь півтисячі підлітків-імігрантів та при сотні поліцейських. Безпорядки спровокувала смерть двох арабських підлітків, які під час втечі від поліції залізли в електричну підстанцію і були вбиті струмом. Поліція затримала 9 правопорушників. Поранення дістали 7 поліцейських.

3 листопада 2005 р. У дев'яти районах Парижа, де мешкають емігранти, тривали молодіжні заворушення. Підпалювалися автомобілі, громилися крамниці, билися шибки. Бунт придушували загони спеціального призначення. Застосовувалися сльозогінний газ та гумові кулі. Причиною заворушень була смерть двох підлітків-арабів, які загинули в трансформаторній будці, тікаючи від поліції. Факт переслідування поліція заперечувала.

Прем'єр-міністр Домінік де Вільпен висловив сім'ям загиблих щирі співчуття.

Міністр внутрішніх справ запросив на зустріч представників молоді, правоохоронців та місцевих депутатів. Раніше міністр був прихильником репресивних заходів.

7 листопада 2005 р. Імігранти-мусульмани одинадцять добу поспіль влаштовували безпорядки. Поранення дістали 30 поліцейських. Погроми охопили Париж, Руан, Рене, Нант, Тулузу. Генеральний прокурор Ів Бот заявив про організований характер безпорядків. Палилися автомобілі, школи, дитячі садки, бібліотеки.

8 листопада 2005 р. Опівночі набрав чинності закон про запровадження надзвичайного стану.

Міністр внутрішніх справ Ніколя Сарназі заявив про спад масових заворушень у середовищі афро-арабських іммігрантів. Безпорядками було охоплено 300 міст. Найбільші були у містах Париж, Ліон, Бордо, Тулуза.

Впродовж двох тижнів заворушень поранення дістали близько 200 чоловік. Поліція затримала понад 300 правопорушників.

Кінець першої декади листопада 2005 р. У 30 містах діяла комендантська година. Надзвичайний стан було оголошено на 12 днів. Поліція отримала право на обшуки, заборону громадських заходів, цензуру, висилання з країни «небажаних елементів» тощо.

Насильство згасало.

Початок другої декади листопада 2005 р. Почалася депортація заарештованих афро-арабських іммігрантів з-поміж учасників заворушень.

Кабінет міністрів розглядав проект закону про продовження надзвичайного стану. Зростала кількість заарештованих бунтівників. Мали місце підпали, погроми, сутички з поліцією.

Надзвичайний стан продовжено ще на 3 місяці.

16 листопада 2005 р. У ніч проти цього дня бунтівники спалили 159 машин. Раніше щонаочі було триста і більше підпалів автомобілів.

Друга декада листопада 2005 р. Лідер крайньо правих Жан-Марі Ле Пен заявив, що головна причина заворушень-масова й безконтрольна імміграція до Франції з країн «третього світу».

У прямому телезверненні Президента Франції Жака Ширака до народу йшлося про кризу самосвідомості та необхідність боротьби з дискримінацією національних меншин.

Кінець листопада 2005 р. Заарештовано шістьох радикальних ісламістів. Їх підозрювали у причетності до тероризму. Поміж заарештованих — тюремний охоронець і тюремний священнослужитель.

Міністр внутрішніх справ Ніколя Саркозі заявив про намір вислати з Франції 25 тис нелегальних емігрантів.

Кінець листопада 2005 р. Виконано першу в світі операцію з трансплантації обличчя. 38-річній жінці пересаджено ніс, губи та підборідок. Жінка постраждала від нападу собаки.

Друга декада грудня 2005 р. Поліція заарештувала у передмісті Парижа 22 радикальних ісламістів. Підозрювалися у збройних пограбуваннях з метою фінансування своєї діяльності.

185. ХОРВАТІЯ

3 січня 2000 р. Парламентські вибори. Їх виграла опозиція, до якої належали: Соціал-демократична партія, Хорватська соціал-демократична партія, Хорватська селянська партія, Хорватська народна партія. Опозиція виступала за інтеграцію до Євросоюзу та НАТО.

У виборах взяти участь 78 % зареєстрованих виборців. Опозиція одержала в більшості округів 40—50 % голосів виборців. Представники опозиції завоювали майже половину парламентських мандатів.

24 січня 2000 р. Перший тур виборів президента Хорватії. Було 9 претендентів. Центрист Стіпе Месич набрав 42 % голосів і посів перше місце. Лідер соціал-

лібералів Дражен Будиш посів друге місце (28 %). Третє місце дісталось Мате Гра-ничу, — представнику правлячої на той час Хорватської демократичної співдруж-ності (дещо більше 20 %). Решта шість претендентів набагато відставали від зазна-чених політиків.

7 лютого 2000 р. Другий тур президентських виборів. Стіпе Месич набрав по-над 56 % голосів. Дражен Будиш одержав дещо менше ніж 44 %.

10 листопада 2000 р. Парламент більшістю голосів прийняв поправки до кон-ституції, які обмежували повноваження президента країни.

14 травня 2001 р. Євросоюз і Хорватія парафували угоду про стабільність та зближення.

20 травня 2001 р. Відбулися вибори до місцевих органів влади. Правляча ліво-центристська коаліція здобула перемогу у 15 з 21 провінції.

Друге місце посів націоналістичний Хорватський демократичний союз. Він здо-був більшість у багатьох муніципальних радах, а у двох провінціях мав право сфо-рмувати місцеві уряди.

Третя декада червня 2001 р. Перед судом Міжнародного трибуналу у Гаазі постали хорватський генерал Мирко Норац та чотири його підлеглі. Вони зви-нуувачувалися у масових вбивствах сербів під час війни 1991 року за незалеж-ність Хорватії.

Кінець першої декади липня 2001 р. Уряд вирішив видати міжнародному три-буналу у Гаазі двох своїх громадян. На знак протесту проти видачі чотири міністри подали у відставку і закликали парламент винести урядові вотум недовіри. Прези-дент Стіпе Месич рішення уряду підтримав. Хорватія видала двох генералів, які чинили розправи над сербським населенням Східної Славонії та Країни під час вій-ни Хорватії за незалежність.

9 грудня 2003 р. Уряд очолив Іва Санадер.

Середина грудня 2004 р. В президентських виборах, запланованих на 2 січня 2005 року, мали намір взяти участь 13 кандидатів. Кандидат мав зібрати 10 тисяч підписів на свою підтримку.

Найкращі шанси на обрання мали чинний президент Стіпе Месич та представ-ниця консерваторів з Хорватської демократичної партії Ядранка Косор.

Середина січня 2005 р. 70-річний Стіпе Месич зібрав близько 66 % голосів в другому турі президентських виборів у Хорватії. Його суперниця — віце-прем'єр-міністр Ядранка Косор здобула 34 %. Християнсько-демократичний союз визнав поразку свого кандидата. С. Месич заявив, що спрямовуватиме політику на досяг-нення європейських стандартів. Я. Косор заявила, що повернеться до роботи в уря-ді. Збиралася і надалі критикувати С. Месича.

Кінець першої декади лютого 2005 р. Мороз сягнув 20 градусів. Замерзла людина.

186. ЦЕНТРАЛЬНОАФРИКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА

28 травня 2001 р. Була спроба військового перевороту. Її вчинили повстанці, лояльні колишньому президенту Андре Колінгбі.

Заколотники напали на президентський палац. Бої тривали тиждень. Загинуло 250—300 чол.

7 червня 2001 р. Вірні уряду війська придушили заколот. А. Колінгба та інші керівники заколоту втекли.

15 березня 2003 р. Стався державний переворот. Невдовзі 300 французьких десантників прибули до аеропорту столиці — міста Бангі, щоб захистити іноземців, які проживали в країні. Десантники взяли під контроль аеропорт Бангі. Вони забезпечили евакуацію майже 300 осіб, які забажали виїхати з ЦАР.

У Бангі панував хаос.

Колишній начальник генштабу збройних сил генерал Франсуа Бозізе проголосив себе главою держави. Він 25 жовтня 2002 року вже намагався усунути від влади президента ЦАР Анж-Фелікса Патассе. Повалений президент втік до сусіднього Камеруну. Він був главою держави з 1993 року.

23 березня 2003 р. Посаду прем'єр-міністра обійняв Абель Гумба.

11 грудня 2003 р. Уряд очолив Селестен Ле Руа Гаомбале.

187. ЧАД

Травень 2001 р. Відбулися президентські вибори. Ідрисс Дебі знову виявився переможцем. Завоював голоси 63 відсотків голосів. Опозиція результати не визнала. Конституційний суд її не підтримав.

21 квітня 2002 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборців була невисокою (52,76 %). Партія президента І. Дебі вийшла переможницею. Їй дісталось 110 мандатів з 155. Союзна з нею партія — Контрес за демократію і прогрес дістала 12 мандатів. Її лідером був Лол Махамат Чоуа. Найбільшою опозиційною партією була Федераційна дія за республіку. Лідер — Нгарлежі Йоронгар. Вона завоювала 9 місць.

13 червня 2002 р. Гарун Кабаді обійняв посаду прем'єр-міністра. Уряд складався з 28 міністрів. (35 міністрів у попередньому уряді).

Червень 2002 р. Національний фронт Чаду відмовився від збройної боротьби з урядом.

Жовтень 2002 р. На півночі країни були сутички між урядовими військами та бойовиками «Руху за демократію і справедливість у Чаді».

Жовтень 2002 р. Уряд Чаду надіслав до Центральноафриканської республіки 400 своїх вояків для відновлення у столиці порядку після військового перевороту.

24 червня 2003 р. Посаду глави уряду обійняв Мусса Факі.

188. ЧЕХІЯ

Перша декада серпня 2001 р. Сильні зливи спричинили повінь на півдні країни. Загинуло дві особи. Сотні людей евакуйовано. У м. Брно і навколишніх селах підтоплено десятки будинків. Повінь відрізала літній табір відпочинку поблизу містечка Штепанін. З нього евакуйовано понад сотню дітей.

21 листопада 2001 р. У Празі відкрилися зустріч міністрів закордонних справ НАТО та Рада євроатлантичного партнерства. Спочатку планувалося провести у Празі зустріч НАТО у верхах і запросити туди Україну. В зв'язку із скандалом щодо можливого продажу Україною Іраку радарних установок «Кольчуга», адміністрація США не бажала бачити на зустрічі у верхах президента України Л. Кучми і захід понизили до рівня міністрів закордонних справ. Л. Кучма літав до Праги саме на засідання Ради Євроатлантичного партнерства.

НАТО запросила 7 держав Східної Європи вступити до її лав.

1 грудня 2001 р. У Праці вбито «Муху» — одного з найбільших гангстерів Східної Європи. «Муха» (Ігор Милославський) був найважливішим діячем кримінального Львова. Почав відігравати цю роль 1994 року після загибелі у Львові «пахана» Завіні. «Муха» контролював міжнародні траси в областях Західної України і брав «податки». Згодом зоною впливу «Мухи» стали Словаччини та Чехія.

Початок січня 2002 р. У Чехії були сильні снігопади. Морози сягали двадцяти градусів. Військові частини розчищали замети.

Початок лютого 2002 р. Розпалася коаліція чотирьох правих партій. Вона мала шанси перемогти на парламентських виборах у червні 2002 р.

24 квітня 2002 р. Парламент одногласно проголосував проти перегляду післявоєнних декретів президента Чехословаччини Едуарда Бенеша, згідно з якими з країни було вислано 2,5 млн етнічних німців та 600 тисяч угорців.

15 червня 2002 р. Відбулися парламентські вибори.

Найвагоміших результатів досягла Чеська соціал-демократична партія. Вона одержала 35 % голосів виборців, що забезпечило їй 70 мандатів з 200 у нижній палаті парламенту. Друге місце посіли правоцентристські громадянські демократи колишнього уряду Вацлава Клауса. За них було подано 24 % голосів, що забезпечило 58 мандатів. Комуністи виявилися на третьому місці, здобувши 41 мандат. Явка виборців на дільниці була низькою — 58 %.

Перша декада липня 2002 р. Соціал-демократична партія домовилася з правоцентристським блоком «Коаліція» про персональний склад уряду. Соціал-демократам дісталось 11 міністерських постів, а «Коаліції» — 6. Пост віце-прем'єра і міністра закордонних справ обійняв Ціріл Свобода. Міністром оборони став Ярослав Піврдик.

12 липня 2002 р. Володимир Шпідла очолив уряд.

Третя декада липня 2002 р. У празькому аеропорту «Прага — Кбелі» відбулася презентація військово-транспортного літака короткого зльоту і посадки АН-70 виробництва київського заводу «Авіант». У Західній Європі існувала на той час лише ескізна версія літака А-400 М, який міг бути конкурентом українському літаку.

14 серпня 2002 р. До Праги з переповнених водосховищ наблизилася величезна хвиля. Вживалися додаткові заходи для захисту історичної частини міста. 12 тисяч чоловік брали участь у боротьбі зі стихією. Десятки тисяч чоловік евакуювано у Празі. В інших місцях Чехії — ще понад 100 тисяч. 9 чоловік загинули.

Третя декада вересня 2002 р. Поліція Чехії знешкодила злочинне угруповання, яка діяла на території країни впродовж шести років. Угрупування мало назву «Ужгородська бригада». Воно складалося з вихідців з колишнього СРСР. Найчастіше потерпілими ставали громадяни України, які працювали в Чехії.

Листопад 2002 р. У Празі відбулася перша за понад піввікову історію НАТО зустріч у верхах у Центральній Європі.

Грудень 2002 р. На зустрічі у верхах Європейського Союзу у Копенгагені Чехія одержала офіційне запрошення на вступ до ЄС.

15 січня 2003 р. Парламент зробив спробу обрати президента Чехії. Було чотири претенденти: голова Сенату Петер Пітгарт (блок Християнсько-демократичний союз — Чеська народна партія), колишній прем'єр-міністр і колишній спікер нижньої палати парламенту Вацлав Клаус (лідер правої Громадянської демократичної партії), колишній міністр юстиції Ярослав Буреш (правляча Чеська соціал-демократична партія), адвокат Мирослав Кржиженецький (висуванець комуністів, колишній військовий прокурор ЧССР). Абсолютної більшості голосів не набрав ніхто з претендентів.

17 січня 2003 р. Парламент Чехії не зумів обрати наступника президенту Вацлаву Гавелу на посту глави держави. Найбільші шанси мали Петер Пітгарт та Вацлав Клаус. Перший був головою Сенату — верхньої палати парламен-

ту, за партійною належністю — християнський демократ. Другий, — колишній глава уряду. Ні П. Пітгарт, ні В. Клаус не набрали 50 % голосів депутатів парламенту.

2 лютого 2003 р. Закінчився строк повноважень президента Вацлава Гавела. Він здійснив прощальний візит до Словаччини. Зустрівся там з президентом Рудольфом Шустером.

На прощальній вечері 28 січня були присутні президент Австрії Томас Клестер та президент Польщі Олександр Квасьньєвський. В. Гавелу було 67 років. У 1989—1992 р. р. був президентом Чехословаччини, а з 1993 р. — Чехії.

2 лютого 2003 р. Президент В. Гавел виступив на телебаченні з прощальною промовою. Країна залишилася без президента. Його обов'язки тимчасово виконували Володимир Шпідла (питання зовнішньої політики) та спікер нижньої палати Любамир Зауравек (питання внутрішньої політики).

28 лютого 2003 р. У результаті третього туру президентських виборів президентом Чеської республіки було обрано Вацлава Клауса. Він одержав голоси 142 депутатів. Кандидат соціал-демократів Ян Сокол одержав 124 голоси.

Воцлав Клаус представляв правоцентристську Громадянсько-демократичну партію. Основним суперником був колишній міністр освіти Ян Сокол, — представник правлячої коаліції. Вона складалася з соціал-демократів, партії «Союз свободи» і християнських демократів.

У другому турі у нижній палаті (Палаті депутатів) В. Клаус набрав 109 голосів, а Ян Сокол — 83. У Сенаті більше голосів було подано за Я. Сокола (46) і менше за В. Клауса (30). З огляду на це потрібен був третій тур.

7 березня 2003 р. Відбулася інаугурація президента В. Клауса.

15—16 червня 2003 р. Протягом двох днів відбувався референдум про приєднання до ЄС. У референдумі взяли участь 55 відсотка громадян, які мали право голосувати. Понад 77 учасників референдуму висловилися за вступ країни до Євросоюзу.

Початок серпня 2003 р. У центрі Праги під припаркованим автомобілем «джип — чероні» вибухнула граната. Постраждалих було небагато. Більшість їх, навіть, не довелося госпіталізувати. Майже всі потерпілі — іноземні туристи. Вибух гранати влада трактувала не як терористичний акт, а як з'ясування стосунків між кримінальними угрупованнями.

14 серпня 2003 р. Температура повітря у Празі сягнула 38 градусів. Це — рекордний показник за останні 200 років.

Початок листопада 2003 р. На 124-му кілометрі автомагістралі Брно-Прага сталася аварія українського автобуса з туристами. Там було 13 туристів з України. Всі вони жінки. Загинули три. Чотирьох довелося госпіталізувати.

1 травня 2004 р. Чехія приєдналася до Євросоюзу.

26 липня 2004 р. Президент Вацлав Клаус призначив прем'єр-міністром соціал-демократа Станіслава Гросса. Йому було 34 роки. У минулому працював ремонтником локомотивів. У віці 22 років став членом парламенту Чехії. Чотири роки обіймав посаду міністра внутрішніх справ. Бути главою уряду перед ним відмовився соціал-демократ Володимир Шпідла. С. Гросс став наймолодшим керівником уряду серед країн — членів ЄС.

Кінець першої декади лютого 2005 р. В районі Моравської Острави у Чехії температура знижувалася до 21 градусу морозу.

Третя декада серпня 2005 р. Поліція заарештувала у Празі 28-річного громадянина України. Він кілька разів телефонував про замінування метро. Лжеінформація загрожувала співвітчизнику п'ятьма роками позбавлення волі.

Перша декада грудня 2000 р. Чилійський Апеляційний суд скасував рішення судді, який звинувачував колишнього президента Августо Піночета у викраденні людей та їх вбивстві. Було також скасовано накладений на А. Піночета домашній арешт. Скасування відбулося у зв'язку з порушенням суддею норм процедури. Опоненти А. Піночета були незадоволені і подали Верховному суду Чилі апеляцію, яку той розглянув через два тижні. Верховний суд зобов'язав А. Піночета пройти медичне обстеження, щоб визначити чи можна його за станом здоров'я віддати під суд.

Перша декада січня 2001 р. 85-річний А. Піночет спочатку не виконав розпорядження Верховного суду Чилі про проходження у воєнному госпіталі обстеження на предмет визначення його осудності. Потім все ж таки повернувся з дачі до столиці і 10 січня розпочав проходження обстеження про те чи був розумово здатним постати перед судом.

15 січня 2001 р. А. Піночета розпочав допитувати суддя Хуан Гусман.

Кінець січня 2001 р. Суддя Х. Гусман виписав ордер на утримання А. Піночета під домашнім арештом. Суддя Х. Гусман заявив що уряд країни намагається здійснити на нього тиск для того, щоб правосуддя змінило критерії, за якими має оцінюватися здоров'я колишнього диктатора. Лівоцентристський уряд країни був не проти того, щоб знайшли підставу для визнання А. Піночета недостатньо здоровим для віддання до суду.

10 жовтня 2001 р. Поблизу м. Калама вантажівка зіткнулася з автобусом, який вів гірників з мідної шахти. Загинули 22 людини. Ще 21 особа отримала поранення. На літаку до місця трагедії летіли слідчі. Літак розбився, 6 осіб загинуло.

9 липня 2001 р. Порушена суддею Хуаном Гусманом кримінальна справа проти колишнього президента Чилі А. Піночета була припинена, оскільки адвокати екс-президента довели, що він має старечу недоумкуватість.

30 січня 2002 р. Чилі оголосили плани придбати у США 10 винищувачів «F-16».

1 липня 2002 р. Верховний суд Чилі визнав колишнього президента Августо Піночета неосудним з огляду на старечий маразм. Припинялося притягнення його до кримінальної відповідальності за причетність до 57 вбивств і викрадення 18 політичних супротивників після захоплення 1973 року ним влади.

Усього на колишнього президента було заведено 214 кримінальних справ.

1 січня 2003 р. Чилі розпочала виконувати впродовж двох років функції неопосередованого члена Ради Безпеки ООН.

30 січня 2003 р. Всі партії, що були представлені у парламенті, підписали разом з президентом — Рікардо Лагосом Ескобаром уряду про реформування держави і фінансування політичної діяльності.

Третя декада листопада 2004 р. Суддя, який провадив справу Августо Піночета, якого звинувачували у корупції та шахрайстві, віддав наказ заморозити більшість рахунків колишнього чилійського диктатора. На цих рахунках могло бути до 4 млн доларів. 8 млн доларів нібито знаходилися на секретних рахунках А. Піночета у США.

Кінець другої декади січня 2005 р. У місті Консепсьон, що знаходиться за 500 км на південь від столиці, випадково спрацювала сирена, що попереджує про наближення цунамі.

Виникла велика паніка. Одна жінка загинула у тисняві. Десятки людей отримали поранення. Жителі довго не наважувалися повертатися до своїх домівок.

16 березня 2005 р. Сенат США підтвердив, що екс-президент Чилі А. Піночет накопичив на своїх рахунках щонайменше 13 млн доларів. Чилійський суддя Сер-

хю Муньюса повідомив, що сім'я А. Піночета має щонайменше 28 млн доларів на нелегальних рахунках у банках США, Великій Британії та інших країн.

Друга декада червня 2005 р. У шахтарському районі на півночі країни стався землетрус. Потужність — майже 8 балів за Ріхтером. Щонайменше 11 осіб загинуло. Близько 200 чоловік дістали поранення. Видобуток вугілля було тимчасово припинено.

10 серпня 2005 р. За фінансові махінації та несплату податків заарештовано сина колишнього президента Чилі А. Піночета — Марка Антоніо та 8-річну дружину екс-диктатора — Луїсію. Невдовзі їх випустили на волю за велику грошову заставу.

Третя декада серпня 2005 р. У столиці — місті Сантьяго — мала місце повінь. Багато районів було затоплено. Порушувався рух транспорту. Щонайменше одна людина загинула.

Перша декада жовтня 2005 р. Компанія «Вагнер Технополіс» та уряд країни домовилися розділити порівну скарб, знайдений на острові Робінзона Крузо. Уряд зобов'язувався профінансувати вилучення скарбу з-під землі. Компанія зобов'язалася повідомити точне місцезнаходження близько 800 тонн золота й коштовностей, які були закопані на острові.

5 жовтня 2005 р. На маленькому острові Робінзона Крузо розпочалися розкопки скарбу, — 800 тонн золота. Це переважно скульптури епохи інків. Скарб знайшла фірма «Вагнер». Вона вміє шукати метали на великій глибині.

23 листопада 2005 р. Колишнього президента Чилі Августо Піночета посаджено під домашній арешт. Звинувачувався у несплаті 2,4 млн доларів податків впродовж 1985—2003 років.

24 листопада 2005 р. Суддя Карлос Серда ухвалив, що А. Піночет не становить небезпеку для суспільства і звільнив його з — під арешту за заставу в 11 тис. доларів. Цього ж дня інший суддя — Віктор Монтільйо звинуватив А. Піночета у причетності до зникнення в 1974 р. противників чилійської хунти під час операції «Колombo». Згодом було знайдено тіла 119 членів революційного комуністичного руху.

25 грудня 2005 р. Колишньому президенту Чилі Августо Піночету (Аугусто Хосе Раймонду Піночету) виповнилося 90 років.

190. ШВЕЙЦАРІЯ

25 січня 2001 р. 31-е щорічне засідання Всесвітнього економічного форуму розпочалося у курортному альпійському місті Давос.

Третя декада січня 2001 р. Поліція розігнала групу демонстрантів чисельністю двісті чоловік на гірськолижному курорті Давос, де відбувався Всесвітній економічний форум. Протестантам — анархістам не вдалося повторити масштаби безпорядків у Давосі, які мали місце рік тому. Протести спрямовувалися проти глобалізації економіки. До цього великі демонстрації антиглобалістів мали місце у Сіетлі (США) і Празі (Чехія).

27 вересня 2001 р. Озброєний автоматом терорист увірвався на пленарне засідання кантонального парламенту у Зугу. Вбив 14 депутатів.

24 жовтня 2001 р. Дві вантажівки зіткнулися у 17-кілометровому тунелі Сен-Готард (Швейцарські Альпи). 25 жовтня тривали рятувальні роботи. Частково обвалилася стіна тунелю. 11 людей загинуло. Близько десяти осіб — поранено. Тунель у Беллінзоні було закрито на кілька тижнів.

26—30 листопада 2001 р. У Швейцарії правоохоронними органами проведена операція. Під час неї заблоковано понад 200 рахунків російських і українських фірм, на яких знаходилося майже 500 млн доларів. Зокрема, були заарештовані ва-

лютні рахунки народних депутатів України П. Рябініна, І. Бакая, К. Живаго, О. Волкова, В. Сацюка, О. Кучеренка, рахунки українських банків «Фінанси і Кредит», «Укргазбанк» та рахунки офшорних компаній, що належали І. Бакаю.

Третя декада листопада 2001 р. Поблизу Цюріха розбився пасажирський літак авіакомпанії «Крос Ер», 24 чоловіки загинули. Поранення дістали 9 чол. Літак упав на ліс.

1 січня 2002 р. Вперше жінка (Рут Дрейфус) впродовж року виконувала функції президента Швейцарської конфедерації.

3 березня 2002 р. У референдумі щодо вступу Швейцарії до ООН взяло участь 58 відсотків громадян, які мали право голосу. 58 відсотків учасників референдуму висловилися за вступ. 12 кантонів проголосували «за», а 11 — «проти». Генсек ООН схвально зустрів результати референдуму.

Травень 2002 р. Відкрилася Шоста національна виставка «Експо-02»

Початок червня 2002 р. За легалізацію абортів висловилися 72 відсотки учасників референдуму. Пропозиція про посилення обмежень на аборти збрала голоси 18 відсотків.

Досі аборти дозволялися лише у виняткових випадках. У випадку порушення законодавства лікар міг потрапити до в'язниці на 5 років, а пацієнтка — на 3.

Кінець другої декади липня 2002 р. Швейцарія подала офіційну заяву про вступ до ООН.

10 вересня 2002 р. На відкритті у Нью-Йорку чергової сесії Генеральної асамблеї ООН було оголошено, що Швейцарія стала 190-м членом цієї організації. Перед штаб-квартирою ООН підняли швейцарський прапор. У церемонії брали участь генсек ООН Кофі Аннан та президент Швейцарської Конфедерації Каспар Філіггер.

Друга декада липня 2003 р. У річках Швейцарії змінився вміст кисню. Форелі загрожувала загибель. Її вилов було заборонено.

Кінець другої декади жовтня 2003 р. Відбулися парламентські вибори. Права Народна партія здобула на них перемогу. Близько 27 відсотків виборців проголосували за неї. За правлячу Соціал-демократичну партію проголосувало близько 25 відсотків. Не повезло центристам, вільним демократам та християнським демократам.

Народна партія виступала за обмеження в'їзду іноземців до Швейцарії.

Перша декада листопада 2003 р. Поблизу міста Нідербінд сталася масова автотатастрофа. На шосе, яке було мокре від дощу, одночасно зіткнулися майже 60 автомобілів. Близько 100 осіб одержали поранення. Загинула одна людина.

Друга половина січня 2004 р. Щорічний Всесвітній економічний форум відкрився у м. Давосі. 94 країни були представлені 2100 делегаціями. Серед учасників — 30 лідерів держав та 75 членів урядів. Понад половина — представники ділових кіл з провідних країн світу. У роботі форуму брали участь генсек ООН Кофі Аннан, генсек НАТО Яап де Хооп Схеффер, верховний комісар Євросоюзу з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана, глава тимчасової американсько-британської адміністрації Іраку Пол Бремер. Основні питання переговорів і дискусій: міжнародна безпека, Ірак, стан світової економіки, падіння курсу долара.

Кінець лютого 2004 р. Вбито авіадиспетчера компанії «Skyguide», який здійснював контроль повітряної навігації над Боденським озером уночі 2 липня 2002 року. Тоді загинула 71 людина, в т. ч. 69 пасажирів та членів екіпажу російського літака ТУ-154. Нібито винен був диспетчер. Йому завдано кілька тяжких ножових поранень. Від них він помер на місці.

Кінець другої декади листопада 2004 р. У Женеві ліквідована найбільша в Європі підпільна біржа чорної ікри. Походженням ікра була з Росії та Казахстану і мала відмінну якість. Поліція конфіскувала 2 тонни ікри. Вартість — понад 2 млн доларів.

Ікру було знищено оскільки вона була контрабандою.

26 січня 2005 р. В альпійському містечку Давос розпочав роботу 35-й Всесвітній економічний форум. Його девіз — «Візьмемо на себе відповідальність за складні вибори». Брали участь у роботі форуму представники 96 країн. Серед них було понад двадцять глав держав та урядів. Першими вступили Президент Франції Жак Ширак та прем'єр-міністр Великої Британії Ентоні Блер.

Був на форумі і Президент України В. Ющенко. Його слухачі вітали стоячи. Учасник форуму Білл Гейтс (США) пожертвував 750 млн доларів на вакцини для дітей з найбідніших країн.

22 червня 2005 р. На одному з енергоблоків у Швейцарських Альпах сталася аварія. Подача електроенергії в ряд населених пунктів припинилася. Завмер рух поїздів на залізницях. Незручності було створено 100 тисячам людей. Рух залізничного транспорту частково відновився через чотири години. Від надзвичайної події вигоду дістали таксисты, оскільки попит на їхні послуги різко зріс.

Друга декада липня 2005 р. Град завбільшки у волосський горіх знищив виноградники франкомовних кантонів. У Женеві підтоплені багато будинків. Вітер, швидкість якого сягала 160 км/год, повалив багато дерев і вони заблокували автотраси.

Третя декада серпня 2005 р. У Берні підтоплені кілька вулиць. Припинено рух на автомагістралях. Чимало гірських сіл відрізано. Вертольотами евакуювали людей.

Друга декада вересня 2005 р. Десятирічна африканка народила дитину у лікарні міста Сьом. Дівчинка прибула до Швейцарії з Камеруну разом з матір'ю, братом та сестрою. Батько новонародженої — невідомий. В батьківстві підозрювався 68-річний коханець матері цієї дівчини. Аналіз ДНК показав, що дитина — не від нього.

9 листопада 2005 р. У Женеві завершила роботу міжнародна конференція з проблем «пташиного грипу». Голова Всесвітньої організації охорони здоров'я Лі Джон Вук вважав, що «пташиний грип» неодмінно пошириться серед людей. Збитки світової економіки оцінювалися до 800 млрд доларів щороку. Кількість жертв оцінювалася в 2—360 млн чол.

Третя декада листопада 2005 р. Відбувся референдум про виробництво генетично модифікованих продуктів харчування. 55,7 % учасників референдуму висловилися за заборону їх виробництва. Закон про заборону діятиме п'ять років. Потім має відбутися ще один референдум.

191. ШВЕЦІЯ

Друга декада червня 2001 р. У Гетеборзі відбувалася зустріч у верхах Євросоюзу. Обговорювалися проблеми торгівлі, захисту довкілля, застосування смертної кари. У зустрічі брав участь і президент США. Його критикували за вихід США з Кіотського протоколу про обмеження промислових викидів в атмосферу.

У Гьотеборгу відбувалися широкомасштабні демонстрації противників глобалізації та смертної кари.

19 червня 2001 р. Швеція широко відсвяткувала срібний ювілей королівського подружжя. Чверть століття тому король Швеції Карл XVI Густав взяв собі за дружину Сільвію Соммерлат — дівчину з дуже простої німецької сім'ї. Він, тоді ще крон — принц, познайомився з нею на літніх Олімпійських іграх 1972 року, що відбувалися у Мюнхені. Там Сільвія працювала гідом-перекладачем. Заручини короля і Сільвії були 12 березня 1976 р. На той час Карл був вже королем. Утримання від одруження Сільвії і Карла впродовж кількох років після знайомства пояснюється тим, що крон — принц обов'язково мав одружуватися на особі королівської крові. Королю ж дозволяється це робити на будь-якій нареченій.

19 червня 2001 р. У заміському парку Дроттнінгхальм було влаштовано Святковий гала — концерт за участю знаменитих музикантів. Було 10 тисяч глядачів. Вартість квитків становила 200—500 крон (20—50 доларів). Збір від концерту передано благодійній «Світовій дитячій фундації», яку створила шведська королева Сільвія.

Королівське подружжя має трьох дітей, — наслідну принцесу Вікторію, принца Карла Філіппа та принцесу Мадлену. Королівське подружжя має репутацію щасливої гармонійної пари.

28 січня 2002 р. На 94-му році життя померла всесвітньо відома дитяча письменниця Астрід Ліндгрєн.

15 вересня 2002 р. Правляча лівоцентристська коаліція (соціал-демократи, комуністи та зелені) здобула перемогу на виборах. Вона завоювала понад половину місць у риксдагу. За коаліцію проголосувало 53 відсотки виборців. Опозиційний правотристський блок здобув 43 відсотки.

10 вересня 2003 р. В одному з універмагів Стокгольму вчинено замах на міністра закордонних справ Швеції Анну Лінд. Злочинець завдав їй кілька ножових ударів у живіт, груди та руку. Потерпілій робили 9-годинну операцію, але врятувати життя лікарям не вдалося. Злочинець зник з місця події. Поліція розпочала його розшуки. А. Лінд активно виступала за приєднання Швеції до євро. А. Лінд була у Швеції популярною. Були думки, що її смерть викличе зростання симпатій шведів до валюти євро.

14 вересня 2003 р. Відбувся референдум про запровадження у Швеції євро. Проти заміни національної валюти — крони, — висловились 56 відсотків виборців. Симпатії на користь євро були у 42 відсотків виборців, які взяли участь у голосуванні.

Друга декада вересня 2003 р. Неподалік Стокгольма заарештовано ймовірного вбивцю міністра закордонних справ Швеції Анни Лінд. Правоохоронці використали відеозаписи з супермаркету, де сталося вбивство, а також аналіз ДНК з ножа, якого злочинець кинув у супермаркеті.

Кінець другої декади вересня 2003 р. Заарештований за підозрою у вбивстві міністра закордонних справ Анни Лінд категорично заперечував свою провину. Жалобна церемонія прощання з Анною Лінд відбулася 19 вересня, а похорон — 20 вересня.

12 січня 2004 р. Вбивцеві міністра закордонних справ Анни Лінд — Михайлу Михайловичу офіційно пред'явлено звинувачення. Спочатку він відкидав свою причетність до вбивства 10 вересня 2003 року Анни Лінд. Згодом він, під тиском доказів, зізнався у скоєному.

Середина січня 2004 р. Над 25-річним іммігрантом з колишньої Югославії Михайлом Михайловичем у Стокгольмі розпочався суд.

Його звинувачували у вбивстві міністра закордонних справ Анни Лінд. У скоєнні злочину підсудний зізнався. Висловлювалася думка, що М. Михайлович або ж отримає довічне ув'язнення або ж примусове лікування у психічній лікарні.

Кінець січня 2004 р. Комітет з питань міського будівництва Стокгольма ухвалив рішення про спорудження пам'ятника загиблому міністру закордонних справ Анні Лінд. Пам'ятник буде встановлено на майдані столиці, де вона востаннє виступала публічно. Складатиметься пам'ятник зі скульптури та фонтану.

Третя декада березня 2004 р. Засуджено до довічного ув'язнення 25-річного серба Михайла Михайловича, за те, що він у вересні 2003 року завдав у стокгольмському універмазі міністру закордонних справ Швеції Анні Лінд сім ножових ударів. Він також зобов'язаний сплатити сім'ї А. Лінд компенсацію в 20 тисяч доларів.

Вирок міг бути переглянутим через десять років.

Перша половина травня 2004 р. Фермер Юнас Густавсон з провінції Сконе першим у Швеції виростив рекордно ранній врожай картоплі у відкритому ґрунті. Перші 20 кг молоді картоплі було продано на стокгольмський ринок за ціною 1000 крон (близько 130 доларів США) за один кілограм.

Друга декада липня 2004 р. Апеляційний суд скасував вирок, ухвалений у березні 2004 р. про довічне ув'язнення вбивці міністра закордонних справ Швеції Анни Лінд Михайла Михайловича визнано психічно хворим і відправлено з в'язниці на примусове лікування. Прокуратура заявила, що має намір оскаржити цю ухвалу. Вона викликала обурення і подив також серед широкої громадськості.

9 січня 2005 р. Загинуло 7 осіб від великого урагану.

Третя декада жовтня 2005 р. Оголошено прізвища лауреатів Нобелівської премії у галузі хімії 2005 року. Американські вчені Роберт Граббс і Річард Шрок та француз Ів Шовен одержали премію за новий метод органічного синтезу.

Початок другої декади жовтня 2005 р. Нобелівську премію з економіки присуджено 84-річному американцеві з ізраїльським паспортом Томасу Шеллінгу та 75-річному громадянину США Роберту Ауманну. Нагородженні за досягнення у сфері «теорії ігор».

Друга декада жовтня 2005 р. Сто другим лауреатом Нобелівської премії у галузі літератури став англійський драматург і сценарист 75-річний Гарольд Пінтер. Написав 29 п'єс. Вважається «драматургом абсурду».

Третя декада жовтня 2005 р. Зафіксовано перший випадок «пташиного грипу». Вірус був в одній з чотирьох загиблих качок. Цей вірус не був небезпечним для людини.

192. ШРІ-ЛАНКА

10 липня 2001 р. Президент Чандріка Кумаратунга призупинив на два місяці діяльність парламенту і запропонував провести референдум про нову конституцію, яка б надавала більше прав тамілам.

23 липня 2001 р. На столичний аеропорт нап. бойовики угруповання «Тигри визволення Таміл Іламу». 20 осіб загинули у бою. Поміж них — 13 сепаратистів. Нападники знищили три військові літаки та вісім пасажирських. Урядова авіація у відповідь на теракт бомбардувала бази сепаратистів на півночі країни.

Тамільські бойовики приурочили цей теракт до 18-річниці початку збройної боротьби проти уряду. 24 липня 1983 р. вибухнуло повстання тамілів. Від початку громадянської війни загинуло 63 тис. чоловік.

10 жовтня 2001 р. Президент Чандріка Кумаратунга розпустив парламент і призначив нові вибори.

Початок грудня 2001 р. На парламентських виборах перемогу здобула об'єднана національна партія Раніля Вікремасінге. Він 9 грудня вдруге став прем'єр-міністром.

24 грудня 2001 р. Набрала чинності угода про перемир'я між урядом і бойовиками «Тигри визволення Таміл Іламу».

22 лютого 2002 р. Підписано угоду про припинення вогню між урядом і тамільськими повстанцями. Її підписали прем'єр-міністр Раніл Вікремасінге і лідер «Тигри визволення Таміл Іламу» Велупіллай Прабхакаран.

Початок другої половини вересня 2002 р. Поблизу Бангкока на базі військово-морських сил Таїланду розпочалися переговори між представниками уряду Шрі-Ланки і керівництва сепаратистського руху «Тигри визволення Таміл-Іламу». Переговори відбувалися за посередництва норвезьких дипломатів.

Кінець другої декади вересня 2002 р. На базі ВМС поблизу Бангкока завершився перший раунд мирних переговорів між представниками уряду Шрі-Ланки та тамільськими сепаратистами. Тамілі погодилися на автономію на півночі та сході острова Цейлон. Досі їх влаштовувала лише незалежна держава тамілів. Скласти зброю сепаратисти ще не були готові.

6 квітня 2004 р. Уряд очолив Махинда Раджапаксе.

Друга декада грудня 2004 р. Мали місце багатоденні тропічні зливи. Принаймні 5 чоловік загинули. Без даху над головою залишилося 300 тисяч чоловік. У центральних та північних районах острова Цейлон затоплено дороги. Без електроенергії залишилися деякі райони.

26 грудня 2004 р. Величезні цунамі від землетрусу, що стався біля берегів індонезійського острова Суматра докотилися до узбережжя Шрі-Ланки. Кількість підрахованих жертв та обсяг збитків невпинно зростали і протягом останніх днів 2004 р. ще не були точно відомими.

Середина січня 2005 р. Повідомлялося, що число жертв цунамі у Шрі-Ланці сягнуло 30 920 чол.

Третя декада квітня 2005 р. Сталася катастрофа поблизу Коломбо, — поїзд зіткнувся з пасажирським автобусом. Щонайменше 60 чол. загинуло. Десятки людей дістали поранення. Усі загиблі — пасажери автобуса.

193. ЯМАЙКА

7 липня 2001 р. У столиці — місті Кінгстоні поліція шукала нелегальну зброю. Виникло насильство. Безпорядки тривали три дні. Загинуло щонайменше 25 чоловік.

17 серпня 2001 р. Прем'єр-міністр П. Паттерсон домовився з лідером опозиції Едвардом Сіагою опрацювати стратегію про зменшення насилля.

Друга декада червня 2002 р. Мали місце потужні зливи. Були людські жертви.

16 жовтня 2002 р. Національно-народна партія, очолювана прем'єр-міністром П. Паттерсоном, вчетверте одержала перемогу на парламентських виборах. Їй дісталося у парламенті 34 місця. Лейбористська партія забезпечила собі 26 місць. Різниця у кількості парламентських місць між партіями зменшилася, порівнюючи з попередніми парламентськими виборами.

Грудень 2002 р. Повідомлялося, що впродовж 2002 року у країні сталося 1045 вбивств. Переважно вони стосувалися сфери наркоторгівлі. Оцінювалося, що через Ямайку того року пройшли 100 тонн кокаїну з Колумбії. 70 відсотків кількості спрямувалися до США.

Друга декада вересня 2004 р. Від урагану «Іван» на Ямайці загинули близько двох десятків людей. Змито дамби, зруйновано будинки. Тайфун мав четвертий рівень потужності за 5-бальною шкалою.

Друга декада липня 2005 р. Від урагану «Емілі» загинуло 4 людей. Поміж них — 5-річна дівчинка і немовля. Розбився також вертоліт, який евакуював людей з району стихійного лиха. Екіпаж загинув. Швидкість вітру сягала 250 км/год.

194. ЯПОНІЯ

9 лютого 2001 р. Біля Гавайських островів зіткнулися американський підводний човен «Greenville» та японський учбовий траулер «Exime Mary». Пропали без вісти 12 чоловік: 3 члени команди, 7 сімнадцятирічних учнів, 2 викладачі. Японське суд-

но затонуло на глибині 600 м. Фахівці вважали, що на ньому і знаходяться тіла людей, які рахувалися тими, що пропали без вісти. Команда американського човна належним чином не виконували своїх обов'язків під час екстреного підняття на океанську поверхню і не помітила присутність японського траулера.

Друга декада лютого 2001 р. Чотири російські бомбардувальники порушили повітряний простір Японії біля північно-західного узбережжя острова Хоккайдо. У повітря піднялися японські винищувачі.

Третя декада березня 2001 р. На південному заході країни стався землетрус потужністю 6,4 бала. Епіцентр знаходився неподалік міста Хіросіма (острів Хоккайдо). Загибло дві особи. Понад 180 чол. дістали поранення. Зруйновано до 500 будинків. Дві АЕС не було пошкоджено. Повністю зупинено рух поїздів на острові Сікоку.

Друга декада квітня 2001 р. З'явилася інформація про те, що дружина спадкоємця престолу — принцеса Масако завагітніла. Принцесі було 37 років, а її чоловіку — 41 рік. Були одружені вже майже 8 років. Перша вагітність принцеси закінчилася 1999 року викидом.

Законодавство Японії передбачало передачу трону лише по прямій чоловічій лінії. В імператорській родині хлопчики не народжувалися з 1965 року.

Квітень 2001 р. Подав у відставку прем'єр-міністр Йоширо Морі. Популярністю не користувався.

Третя декада квітня 2001 р. Відбулися вибори лідера Ліберально-демократичної партії Японії. Перемого здобув колишній міністр охорони здоров'я 59-річний Дзюн'їтіро Коїдзумі. За нього проголосували 298 з 484 виборників. Загалом у виборах лідера партії брали участь 346 депутатів парламенту від Ліберально-демократичної партії та 141 виборців від 47 відділень ЛДП у районах країни. Друге місце посів колишній прем'єр Рютаро Хасімото (155 голосів). Третій кандидат набрав 31 голосів. Ним був міністр економіки Таро Асо. Вибори лідера ЛДП увінчалися успіхом за третьою спробою.

26 квітня 2001 р. Відбулися вибори прем'єр-міністра Японії. Ним став голова Ліберально-демократичної партії Дзюн'їтіро Коїдзумі. За обрання проголосувало 247 депутатів (потрібно було щонайменше 240 голосів) нижньої палати японського парламенту. У верхній палаті претендент заручився підтримкою 138 депутатів (достатньо було 124).

Колишній кабінет міністрів у повному складі пішов у відставку. Його очолював Йоширо Морі. Міністром закордонних справ призначено Макоко Танаку. Вона доводиться дочкою колишньому прем'єр-міністру Какуею Танака. Вперше в історії Японії жінка очолила Міністерство закордонних справ.

Початок травня 2001 р. Японські власті депортували до Китаю Кім Чен Дама. Його затримали в Токійському аеропорту. Він видавав себе за старшого сина північнокорейського лідера Кім Чен Іра. Затриманий мав паспорт Домініканської Республіки. З ним були дві жінки та 4-річний хлопчик. Вони прилетіли ніби то для відвідин токійського Діснейленда. Їх посадили на літак і відправили до Пекіна.

29 липня 2001 р. Відбулися парламентські вибори. Активність виборів була високою. Правляча коаліція, очолювана Ліберально-демократичною партією, здобула перемогу і на виборах до верхньої палати парламенту. Коаліція завоювала 76 місць з 121.

6 серпня 2001 р. Відзначено 56-у річницю атомного бомбардування Хіросіми. У жалобній церемонії взяли участь 50 тис. чоловік. Виступав прем'єр-міністр Дзюн'їтіро Коїдзумі.

На Хіросіму американська атомна бомба впала 6 серпня 1945 р. Загибло 140 тис. чоловік. На Нагасакі бомбу скинуто 9 серпня. Загибло 70 тис. чоловік.

9 серпня 2001 р. У Нагасакі відбулися жалобні заходи присвячені 56-й річниці атомного бомбардування міста авіацією США. Прем'єр-міністр Дзюн'їтіро Коїдзумі взяв участь у церемонії.

13 серпня 2001 р. Прем'єр-міністр Д. Коїдзумі відвідав храм «Шінто» — меморіал, загиблих у Другій світовій війні. Відвідання викликало різкі протести Китаю та Південної Кореї.

1 вересня 2001 р. У районі столиці, де заходяться публічні будинки, сталася пожежа. Загинуло 44 чол. Таких втрат не було з 1984 р.

11 вересня 2001 р. Налетів надзвичайно сильний тайфун. У Токіо загинуло 5 чол. завдано чималої шкоди.

19 лютого 2002 р. Завершився візит президента США Джорджа Буша. Виступаючи у японському парламенті він пообіцяв без вагань застосувати силу проти тих, хто зазіхне на азійських друзів і союзників США.

9 травня 2002 р. У токійському метро ядовитим газом було отруєно 20 чоловік. Вранці в час пік невідомий чоловік, який стояв на платформі метрополітену, розсівав ядовитий газ з балончика. Терористу вдалося втекти.

Кінець третьої декади серпня 2002 р. Вперше японський суд визнав, що японські війська напередодні і під час Другої світової війни використовували у Китаї біологічну зброю. Їх жертвами були мирні жителі. Кількість загиблих могла сягати 250 тисяч чоловік. Суд відхилив позов 180 громадян КНР, які вимагали компенсації за втрату близьких у результаті використання зброї масового знищення.

2 жовтня 2002 р. Над островом Хонсю вирував ураган «Хігос». Принаймні 4 особи загинули, близько сотні дістали поранення. Кільканадцять осіб вважалися зниклими безвісти. Були руйнування. Швидкість вітру сягала 200 км/год.

Друга декада жовтня 2002 р. На острові Рідзва в Тихому океані відбувся запуск малорозмірного прототипу японського космічного корабля багаторазового використання. Літальний апарат мав довжину 4 метри. Піднявся на висоту 600 метрів. Після десятихвилинного польоту повернувся назад в автоматичному режимі.

Кінець третьої декади жовтня 2002 р. У Куала-Лумпурі відбувалися переговори між представниками КНДР та Японії. Йшлося про створення Північною Кореєю атомної бомби.

20 березня 2003 р. Уряд Японії виступив на підтримку війни США в Іраку.

Друга декада червня 2003 р. Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила у столиці Японії про кінець спалаху нетипової пневмонії.

Друга декада липня 2003 р. 8 осіб загинули та 14 пропали безвісти внаслідок обвалів та зсувів на острові Кюсю. Острів зазнав сильних злив. Зруйновано 19 будинків, близько 340 підтоплено. Зупинено рух десятків пасажирських і вантажних поїздів.

Друга декада липня 2003 р. На автомобільній станції у місті Фукуї у 33-річного безробітного вибухнула бомба, яку він самостійно виготовував. Дістав тяжкі опіки. Металеві уламки розлетілися на площі 400 кв. метрів.

Кінець третьої декади серпня 2003 р. Країною впродовж чотирьох діб подорожував потужний тайфун «Етау». Швидкість вітру сягала 144 км/год. Щонайменше 10 чол. загинуло. Близько сотні дістали поранення. На острові Хоккайдо випала місячна норма (400 мм), а на острові Сікоку — 700 мм. 10 липня тайфун досяг Курильських островів. Швидкість вітру вже була меншою — 90 км/год.

Друга половина вересня 2003 р. У столиці Японії стався землетрус. Його сила становила 5,5 бали за шкалою Ріхтера. Жертв не було.

Кінець вересня 2003 р. Землетрус силою до 8 балів стався на острові Хоккайдо. Дві людини загинули і понад 500 дістали поранення.

Середина січня 2004 р. Власті розпорядилися знищити всю птицю на фермі у префектурі Ямопуті на заході острова Хонсю. Там було виявлено шість тисяч курей, хворих на грип.

Друга половина січня 2004 р. До Іраку прибула перша група японських військовослужбовців. Японія планувала направити до Іраку загалом одну тисячу чоловік для виконання суто гуманітарних завдань. На випадок самооборони японці озброєні гранатометами та безвідкатними гарматами.

Кінець лютого 2004 р. Лідера тоталітарної секти «Аум Сінрікьо» Сьоко Асахару засуджено до смертної кари за організацію в 1995 році газової атаки в токійському метро. Тоді внаслідок розпилення зарину загинуло 12 людей. С. Асахарі також інкримінувалася причетність до вбивства інших 15 чоловік, в тому числі 7 жертв газової атаки 1994 р.

Кінець вересня 2004 р. Сильний тайфун промчав над південною частиною країни. Щонайменше 15 чоловік загинули, були поранені, близько двох десятків людей вважаються такими, що зникли безвісти. Завдано значної матеріальної шкоди.

Жовтень 2004 р. Тайфун «Токага» на півдні країни спричинив смерть 55 чол., поранив — 300 чол. Зникли безвісти — 50 чоловік. Ураган приніс зливи, паралізував рух транспорту. Було відмінено понад тисячу авіарейсів. Тайфун «Токага» виявився найпотужнішим пролягом останніх десяти років. Він став десятим тайфуном, що обрушилися на Японію восени 2004 року.

Кінець жовтня 2004 р. Портове місто Ніагата та прилеглі до нього території, що знаходяться на північному заході найбільшого острова Хонсю, зазнали землетрусу. Людей стихія кидала на землю. Зруйновано чимало будинків. Серія землетрусів на півночі Японії розпочалася 23 жовтня. Загинуло щонайменше 30 чоловік, до 3 тисяч чоловік поранено.

7 листопада 2004 р. У містечку Асака (префектура Сайтама), яке знаходиться на північ від Токіо, неподалік місця проведення параду Сил Самооборони перед прибуттям прем'єр-міністра Дзюн'їтіро Коїдзумі сталися два вибухи. Поліцейські виявили в лісі рештки двох саморобних снарядів. Прем'єр прийняв парад, присвячений 50-річчю Сил Самооборони, у призначений час.

Кінець листопада 2004 р. На півночі країни стався сильний землетрус. Постраждали 13 людей. На сході острова Хоккайдо без електроенергії залишилися 480 будинків. Довелось евакуювати мешканців 13 тис. будинків у місті Немура. На півдні острова призупинили рух поїздів. Епіцентр землетрусу знаходився у Тихому океані. Підземні поштовхи мали силу 7,1 бала за шкалою Ріхтера. Хвиля цунамі виявилася невисокою — 10 см.

2 лютого 2005 р. Затонуло суховантажне судно «Аурелія». З 22 членів екіпажу 16 було врятовано. Не знайшли 6 членів «Аурелії», в тому числі і капітана судна. Повернення моряків з Японії в Україну затримувалося на прохання уряду Мальти (країни прапору судна), який хотів провести своє розслідування причин катастрофи.

3 лютого 2005 р. В Японському морі поблизу острова Титісіма тривали пошуки шести українських моряків. Надії на врятування зменшувалися. 16 моряків було врятовано. Було достеменно відомо, що 14 з них живі. Екіпаж суховантажного судна «Аурелія» складався з 22 громадян України. Судно мало прапор Мальти. Спочатку повідомлялося, що екіпаж переважно складався з громадян України, а судно мало панамський прапор.

16 лютого 2005 р. Набрав чинності підписаний сім років тому у японському місті Кіото міжнародний протокол про зменшення викидів у атмосферу шкідливих речовин. У Кіотському протоколі йдеться про оксид вуглецю та ще про п'ять інших

хімічних сполук, що шкодять довкіллю, зокрема, спричиняють глобальне потепління. Протокол, на думку генерального секретаря ООН Кофі Аннана, є величезним кроком людства. Країни-учасниці мають скоротити викиди в атмосферу на п'ять відсотків до 2012 року.

124 країни підписали Протокол. Україна приєдналася до Протоколу 2004 року.

США протокол підписали, але не ратифікували. Згодом президент США Дж. Буш відкликав підпис США з Протоколу. Свою позицію США пояснювали економічними міркуваннями.

Початок третьої декади березня 2005 р. На острові Кюсю стався землетрус. Потужність поштовхів — 7 балів за Ріхтером. Мали місце численні руйнування — понад три тисячі осіб втратили житло. Одна людина загинула, а півтисячі — дістали поранення.

Початок другої декади квітня 2005 р. Група вчених мала намір повернути до життя волохатих мамонтів, використавши для цього генетичний матеріал, що зберігся у вічній мерзлоті.

20 квітня 2005 р. Вранці на острові Кюсю стався землетрус. Потужність — 5,8 бала за Ріхтером. Мали місце руйнування, зупинилося залізничне сполучення.

Третя декада квітня 2005 р. Поблизу міста Осака у центрі міста Хонсю трапилася катастрофа. На залізничному переїзді стояв автомобіль. З ним зіткнувся пасажирський електропоїзд. Три вагони поїзда зійшли з рейок і перекинулися. Поїзд ще й врізався в житловий будинок. Щонайменше три сотні людей отримали поранення, а півсотня чоловік загинули.

Третя декада квітня 2005 р. Число жертв найбільшої впродовж останніх 42 років залізничної катастрофи сягнуло 91 чоловік. Понад 450 чоловік перебувало в лікарнях з пораненнями. 25 квітня швидкісна електричка зійшла з рейок у місті Амагасакі (поблизу Осаки).

Одна з версій трагедії — помилка недостатньо досвідченого 23-річного машиніста. Він намагався надолужити відставання й перевищив швидкість. За станом на 27 квітня машиніст вважався зниклим безвісти.

Залізничні аварії трапилися також неподалік міста Німорі (північ Японії) та на сході країни біля міста Йокогама.

Кінець квітня 2005 р. На місці залізничної катастрофи в Амагасакі з-під уламків видобуто тіло машиніста. Число жертв катастрофи сягнуло 106 чоловік. З 450 потерпілих півтори сотні перебувало в дуже тяжкому стані і були побоювання, що число жертв могло зрости.

13 липня 2005 р. Відкрився конкурс гігантських баштанних культур. На конкурсі був кавун вагою 111 кг.

Кінець другої декади липня 2005 р. До Японії з офіційним візитом прибув Президент України В. Ющенко. 21 липня Ющенко відвідав дослідницьку генетичну лабораторію науково-дослідного інституту бджільництва університету «Тамагава». Потім зустрівся з представниками ділових кіл, прем'єр-міністром Дзюн'їтиро Коїдзумі, імператором Акіхіто та імператрицею Мічипо. 22 липня Ющенко виступив з лекцією «Нова Україна та її місце у світі». Підписано протокол про взаємний доступ на ринки товарів і послуг.

В. Ющенко відвідав всесвітню виставку «Експо-2005» у місті Нагоя і місто Хіросіма у зв'язку з 60-річчям його атомного бомбардування.

Візит тривав до 24 липня. В. Ющенко був з дружиною — Катериною Ющенко.

Початок третьої декади липня 2005 р. Під час перебування у Японії перший віце-прем'єр-міністр України Анатолій Кінах стверджував про підвищення інтересу

японських інвесторів до України, зокрема, до будівництва на тендерній основі моста через Південний Буг. Сума проекту оцінювалась в 400 млн доларів.

Третя декада липня 2005 р. Група експертів надіслала прем'єр-міністру Дзюн'їтіро Коїдзумі рекомендацію дозволити жінці обійняти імператорській трон. Впродовж останніх чотирьох десятиків років в імператорській сім'ї не народжувався хлопчик. В історії Японії імператриці траплялися дуже рідко.

Перша декада серпня 2005 р. Посол Японії в Україні Кіціро Амос повідомив, що уряд його країни готовий виділити близько 1 млн доларів на створення у Києві Японського культурного центру. Центр міг бути розташованим на території Київського політехнічного інституту.

Перший віце-прем'єр-міністр України Анатолій Кінах заявив про зацікавленість українських властей у створенні такого центру.

Перша декада серпня 2005 р. Прем'єр-міністр Японії Дзюн'їтіро Коїдзумі розпустив нижню палату парламенту і оголосив проведення дострокових парламентських виборів. На цей крок глава уряду пішов після відхилення парламентом пакету законопроектів про приватизацію національної поштової служби. За пакет проголосувало 108 депутатів, а проти — 125.

Перша декада вересня 2005 р. Тайфун «Набі» («Метелик») забрав життя 9 людей. Поранення дістали близько сотні осіб. На острові Кюсю було евакуйовано понад 100 тисяч жителів.

11 вересня 2005 р. Відбулися вибори до нижньої палати парламенту. Правляча Ліберально-демократична партія на чолі з 63-річним Дзюн'їтіро Коїдзумі здобула перемогу. Спочатку повідомлялося, що вона здобула щонайменше 241 місце (з 480). Потім з'явилася інформація, що Ліберально-демократична партія завоювала 296 місць.

Початок третьої декади вересня 2005 р. Дзюн'їтіро Коїдзумі обрано прем'єр-міністром на позачерговій 163-й сесії японського парламенту. Палата радників (вища палата) вже затвердила його 134-ма голосами «за».

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Іван Іванович Дахно

ІСТОРІЯ КРАЇН СВІТУ

Довідник

Керівник видавничих проектів – *Б.А.Сладкевич*

Друкується в авторській редакції

Дизайн обкладинки – *Б.В. Борисов*

Підписано до друку 31.05.2007. Формат 60x84 1/16.

Друк офсетний. Гарнітура PetersburgС.

Умовн. друк. арк. 51.

Видавництво “Центр учбової літератури”

вул. Електриків, 23

м. Київ, 04176

тел./факс 425-01-34, тел. 451-65-95, 425-04-47, 425-20-63

8-800-501-68-00 (безкоштовно в межах України)

e-mail: office@uabook.com

сайт: WWW.CUL.COM.UA

Свідоцтво ДК №2458 від 30.03.2006